

15.8
177.6

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

PARS II.

P R O C O P I U S.

VOLUMEN III.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXVIII.

P R O C O P I U S

EX RECENSIONE

GUILIELMI DINDORFII.

VOL. III.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXVIII

12.5
-RHS
PROCOPIUS
1.3

CLAUDIUS MALTRETUS v 264

E SOCIETATE IESU

LECTORI OPTIMO S. D.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ iam semel anno 1623. Lugduni separate edita, adiungo caeteris PROCOPII Caesariensis Operibus. Quae quidem ita recenset Nicephorus Callisti F. ut locum Arcanae huic Historiae postremum tribuat. Ego vero dedissem primum, si mutare ob Interpretis meritum licuisset. Novi quantus vir fuerit NICOLAUS ALTMANNUS: amplector nitorem styli: Notas, quas historicas appellavit, singulari plenas eruditione deosculor. Addiderat censorias, sive Graeci textus recognitionem, in lectionum diversitate, et eorum, quae Typographus peccaverat, correctione maxime positam. Eiusmodi notas omisi, utpote iam inutiles: cum et lectiones varias in margine disposuerim, et mendas editionis Lugdunensis vitarim. Nonnulla tamen collegi seorsum, retulique in emendationes meas: ubi etiam interpretationem ipsam correxi. Nam hoc in libro ter aut quater Procopius, nisi fallor, aliud Graece, aliud Latine dicit. Id quod valde humanum est. Vix enim potest fieri, ut cum Author quispiam evasit *δύλωσσος* ac lingua duplici loquitur, utraque semper constet, nec diversa interdum proferat. Quamobrem cautius cum iis agere soleo, qui, ut ita dicam, ore sunt gemino praediti, diligenterque attendo, num uno verum pronuntient, altero falsum. Sic attendas velim ad ea, quae ipse in Latinum verti. Iam vero sine, LECTOR, paucis commemorem beneficium R. P. Possini. Eram admodum adolescens, et a consilio suscipiendae interpretationis Procopii longissime aberam; quando inter ipsius manus Codicem vidi huius Historiae MS. quem habet amplissima Bibliotheca ILLUSTRISSIMI CANCELLARI PETRI SEGUIERII. Ex eo ille in exem-

plar Lugdunense transtulit quidquid diversi legerat, ac multis post annis mihi, Procopii interpretationem aggresso, reliquit, Romam proficiscens. Sed hiabat adhuc exordium cum magna parte sequentis narrationis. Neque enim ex MS. utpote mutilo, suppleri potuerant quae desiderabantur. At eruditissimus Possinus in Italiam consilium afferens iuvandi Procopii, feliciter incidit in MS. Bibliothecae Ambrosianae. Unde cum lectiones varias, atque in primis ea, quae exordio deerant, excerpisset, ad me pro sua humanitate misit. Ea nunc, a me Latine reddita et huic libro inserta, sic lege, ut magistro meo gratiam habeas. Vale.

D. L U D O V I C O
CARDINALI LUDOVISIO,
S. R. E. CAMERARIO.

Nicolaus Alemannus F.

Qui publicum favorem, sive Principum gratiam sibi conciliare novarum rerum narrationibus consueverunt, nihil opportunius, nihil magis ex usu esse suo hac historia fortasse credent, quam ex Vaticana Bibliotheca depromptam, ad te, CARDINALIS AMPLISSIME, defero: usque adeo rerum novitate, variisque casibus ea referta est. Verum neque haec ita nova sunt, ut acroamata quis esse putet, incundum scilicet, sed inutile animi delinimentum: neque ego tuam ita quaerere gratiam necesse habeo, qui eam singulari tuo beneficio longe ante tenere visus sim mihi, quam ullis vel factis, vel obsequiis promeruerim: neque tuus ille sublimis animus, quem in gravissimis rebus nunquam non occupatissimum videmus omnes, novis eiusmodi rebus capitur, quibus ut alii capiantur otii suavitas potius concedit, quam negotii severitas. Est tamen haec historia a tuis Ecclesiasticis curis non aliena. Nam Imperatoris Iustiniani (qui huiusce libri est argumentum) in sacerdotalem ordinem, in summos sacrarum Antistites, in rem Ecclesiae publicam, ad hanc ferme diem mirati sumus effusam licentiam: et Cardinalis Baronius aequalis doctrinae vir ac pietatis, cum huius Imperatoris res in annales referret, vehementer etiam atque etiam hunc Procopii librum expectavit, quod inde compertum fore putaret, Imperatoris Iustiniani mores qui fuerint, quod ingenium, quae prudentia, quae denique pietas; cum non bonam de illo opinionem movere videretur illa eius in

Ecclesiasticos licentia, quam in pium probumque Principem cadere minime posse et summus ille vir affirmabat, et boni omnes intelligunt. Haec porro in posterum Christiana Respublica mirari desinet, et quae Iustinianum suspicere adhuc visa est, licet despectura dehinc non sit, est tamen eius vicem, casumve infelicissimum deploratura; cum hic lubricos videbit calles, viamque vitae periculosam, quam Iustinianus ingressus, a vera regiaque deflexit, ac demum ad petram Christum offendit, sibi que praecipitium paravit. Tantum ac tam illustre Iustiniani exemplum sub eius auspiciis in publicum prodire par est, qui in Ecclesiasticas ita curas incumbit, ita sacerdotalem tuetur dignitatem, ita denique propagandae Religioni studet, ut facere te omnes videmus, et publice gratulamur. Nec dubito quin Baronius ad tui quempiam similem delatum hunc librum voluisset, si tum a se inveniri contigisset, cum Apostolicum Bibliothecarium agebat. Nunc vero dum pro munere meo Vaticanam Bibliothecam perlustro, et optimos quosque libros, qui ad publicam utilitatem edantur iussus perquiro, hic se mihi primus obtulit, quasi non temere ac fortuito delitesceret, sed te patronum praestolaretur. Hunc tibi tot nominibus debitum ego pro mea in te observantia defero, do, et si qua pars hic mea est, dedico.

NICOLAI ALEMANNI

V 275

D E P R O C O P I O,
ET ARCANA EIUS HISTORIA
I U D I C I U M.

De Iustiniano Imperatore, deque rebus ab illo gestis ea vulgo est hominum opinio, ut quidquid secus affirmes, quam de eo fama percrebuit, suspitione id carere minime videatur. Quare non ambigo, multos, qui hanc Historiam lecturi sunt, statim dubitatu-ros, num vera illa sit, aut saltem ab odio sincera, et a malevolentia penitus integra.

Quamquam enim in confesso sit apud omnes, neque ulla defendi excusatione queat Iustiniani de Christo sententia plane perversa, et ad religionis dogmata definienda, Ecclesiasticasque sancien- das leges effusa licentia, et in Romanos Pontifices, Agapetum atque Vigilium, aliosque Praesales saevitia: duo tamen illa huius Historiae summa capita nullus temere credat; ita moribus incompositum eam Principem, qui terrarum orbem sanctissimis legibus temperavit; itaque Reipublicae perniciosum, qui tot urbes, regna, provincias, atque regiones Imperio Romano restituit; exteris ac barbaras gentes aut omnino delevit, aut repressit, aut denique in societatem populi Romani adiunxit. Sane post Constantini tempora Imperium Romanam pene corruens ita sustinuit Iustinianus, ut cum antiquis Imperatoribus merito comparari possit.

Enimvero harum rerum duarum splendor in Iustiniano sic enituit, A 2 ut quidquid culpa, vel criminis in illo fuit, ea sit occultatum claritate. De partibus quidem victoriis, Imperioque Romano propagato P II nihil hic attinet dicere, cum sola modo reliqua illorum memoria sit.

Constitutiones autem ab eo sapientissime conditae; vel veterum Imperatorum leges uno in Codice ordine distributae; vel antiquorum Sapientum responsa ex immensa congerie summa studiorum facilitate ac brevitate digesta; vel haec eadem ad Institutionis modum enucleata, eam Iustiniano gloriam pepererunt, ut undecim iam et amplius hominum aetates eandem quasi per manus acceperint, foverint, et magis ac magis amplificaverint. Nec sane facilius Iustiniano quicquam fuit, quam vel hanc solum ob rem gloriae ac nominis laude reliquos omnes Romanos Principes infra se ponere; cum illi pro suorum quisque facinorum praestantia, in Romana Republica, velut in theatro, alius alio vel humiliore, vel editiore loco titulos, nomenque sibi statuisse videantur; ipse vero qui Romanis legibus suum praefixit, eminentissimum locum, atque aeternum invenit.

Quamobrem in tanto publici favoris applausu, sinistri de eo rumores pene siluerunt, ac tanta gloriae ac temporis diuturnitate omnis de illo ingrata memoria exolevit. Exolevit autem tum apud alios, tum apud eos praesertim, qui cum dies noctesque assidui cum Iustiniano sint, eam de illius iustitia, temperantia, pietate, innocentia conceperunt animo opinionem, quae non rebus ab eo gestis, ad quas parum fortassis attendant animum, respondeat; sed quae latis ab eo legibus conveniat; in quibus nihil fere est, quod non ad absolutam virtutis normam scriptum inveniant, et quasi in imagine suis coloribus expressum contemplantur. Neque ipsis quidem aliter de Iustiniano sentire praestat, cuius commendationem non minimum suorum esse studiorum ornamentum putant. Scilicet Iurisconsultos Procopii haec offendet historia; nec tamen omnes passim, ut arbitror, sed eos duntaxat, qui minus antiqua litterarum monumenta pertractarint. Nam etsi modo in magna praeae historiae penuria, tenebrisque versemur, multique rerum a Iustiniano gestarum scriptores desiderentur, nempe illi Procopii aequales, Hesychius Milesius, Ioannes Lydius, Theophanes Byzantius, Menander Protector, Paulus Florus, Ioannes Antiochenus, Plutarchus Iustiniano a secretis, et alii plerique; P III supersunt tamen Graeci, Latiniq̄ue eiusdem aetatis graves Historici, qui Procopio dant praeclarissimum in iis, quae narrat, testimonium; quamquam Principum obtreccionibus sui quisque periculi formidine abstinere soleat. Euagrius Epiphanius Scholasticus detestatur Iustiniani profundam avaritiam, rerum alienarum rapinas, subiectorum cuiusvis ordinis vexationes; quas et longe diversis artibus ille com-

miscebatur, et impudentissimis nonnunquam meretricibus administris in ditissimos quosque parabat. Addit, Magistratus, Praefecturas, Officiaque ab eodem pretio divendita: Ecclesias, Noecomia, A 3 Monasteria, et alia id genus aedificia ex privatorum exuviis ab illo excitata. Venetorum ita foyisse factionem affirmat, ut Prasinus impune contrucidandos n̄s permitteret, eorumque licentia caedibus, rapinis, incendiis omnia compleret; Magistratus vero qui in Venetos egissent ex lege, capite damnaret. Nempe haec summa est eorum, quae Procopius in hac historia prosequitur: quamobrem Euagrii Scholastici verba hic ideo praeterimus, ut in ipso huiusce libri limine argumenti loco opportunius extent. Maiestatem Romanae Republicae pene labefactatam initio quidem suae dominationis non minima cum laude Iustinianus, ut dixi, sustentavit. Verum ubi consentit, adeo illi vires, animusque defecit, ut, quemadmodum scribit Menander, non Persis modo, sed Hunnis, Abaribus, Saracenis, Cortiguris, aliisque Barbarorum populis tributarium fecerit Imperium Romanum. Hesychius Milesius Iustiniani levitatem derisit, qui adulantem Triboniano fore crederet, ut in coelum vivus surriperetur. De illius fraudibus atque fallaciis uberius quam Procopius scripsit Agathias Myrrhinaeus; nam et artes, et epistolarum exempla profert, quibus Hunnorum Ducibus ad invidiam et odia excitatis, et ad civilia bella crudelissimo dissidio inflammatis, eam gentem penitus abolevit. Nec sinit patrimoniorum et haereditatum rapinas aequae in superstitibus liberos, ac in demortuos parentes, crudeles, iniustas, impias. Quare Iustinus successor apud Corippum,

————— *Vivus patri qui substitit haeres,
Thesaurus fidis privatos ferre ministris
Imperat.* —————

Nam Corippus Africanus tam improvidus est Iustiniani atque Iustini P IV adulator, quam levis Poeta; in alterius enim laudibus exultans, alterius in vituperationem labitur incautus, vel potius adductus veritate. Gregorius Turonensis Iustiniani avaritiam a lectissima matrona Iuliana Anicia delusam luculenta narratione commemorat. Vitalianum V. C. Romanae militiae Magistrum, Iustiniani factione interemptum narrat Victor Tunnensis.

Is ipse, et Liberatus Africanus memoriae prodiderunt eiusdem in universum Ecclesiasticum ordinem, in Episcopos Orientis, et Africae, in Romanos Pontifices saevitiam et immanitatem. Contra, V 267

Iustinianus sic Constantinopolitanorum Patriarcharum fastui ac supercilio blanditus est, ut Ioannes Scholasticus Cappadox, Iustiniano, a quo plurimum diligebatur, Rempublicam administrante, primum Oecumenici nomen sibi arrogarit, idemque ratum, gratumque primum omnium Orientis Imperatorum habuerit, atque suis Constitutionibus Iustinianus inscripserit. Quamobrem Epiphanius, qui Ioanni successit, quidquid in Romanos Pontifikes ausus et ipse foret, ita sibi facilem Iustinianum futurum, ab eoque sibi adeo nihil fore timendum intelligebat, ut Ioanni Ecclesiae Romanae Pontifici Byzantium appellenti loco cedere noluerit, vixque tandem (ut Marcellinus Iustiniani Cancellarius refert, ac Theophanes explicat) dextrum Ecclesiae solium Pontifici Romano aegre concesserit. Demum quod Constantinopolitani, et Chalcedonensis Concilii duobus illis ab Ecclesiae Romanae adversariis decantatis Canonibus Byzantium Praesulum loci praerogativa semper titubaverit, sua fulcire sanctione, stabilireque nixus est Iustinianus.

Mitto quae iidem isti Auctores, ac nominatim Euagrius, Victor ac Liberatus habent de Iustiniani coniuge Theodora neque enim hic operaopretium est quaerere Procopio testes, cum nullum tam inauditum, tam execrandum piaculum fingi animo possit, quin graviora molita sit perditissima foemina, et re ipsa perpetrarit in Rempublicam, in Senatum, in Magistratus, in plebem, in Deum; quippe Dei filium absolute passum fuisse Edicto pronuntiavit, et hanc exegit vi a Catholicis fidem, scriptamque manu approbationem. Chalcedonense Concilium de medio tollendum, quoad vixit, summo studio curavit. Ecclesiis praefecit, quibus favebat, Haereticos; minis exagitavit Agapetum Romanum Pontificem, Vigilium per urbem Byzantium fune raptavit; exilio, morte Sylverium affecit. Tam infestum Ecclesiae Catholicae monstrum Cardinalis Baronius non ex Procopio, quem plane vidisse se negat, sed ex veterum scriptorum historiis ita repraesentavit. *Tanta haec mala ordita est pessima foemina (Theodora) quae altera Eva serpenti obaudiens facta est viro malorum omnium causa, novaque Dalila Sampsoni eius vires dolosa arte enervare laborans, Herodias altera sanctissimorum virorum sitiens sanguinem, petulansque summi Sacerdotis Ancilla Petri negationem sollicitans: sed purum sit ipsam huiuscemodi sugillasse nominibus, quae reliquas impietate foeminas antecelluit: accipiat potius nomen ab inferis, quod furiis fabulae indiderunt, foemina furens Alecto potius, vel*

Megera, aut Tiphons nuncupanda, civis inferni, amica Dæmonum, satanico agitata spiritu, centro percita diabolico, initaque nammo labore inimica concordias, pacisque redemptas sanguine martyrum, et sudoribus confessorum partas fugatrix.

Idem Baronius hæc de Iustiniano Imperatore. *Opera ipsa, quæ hinc abeuntem secuta sunt Iustinianum, adversus eum hæcenus clamant in chartis, nempe iuge bellum Ecclesiasticum, quod (exule facta, quam reperit, pace) iugiter emittit, decedensque reliquit accensum; sacrilegiorum immensitas, cum sæpe in Christos Domini sanctos Episcopos violentas manus inticit, ut inter alios, in Vigilium Romanum Pontificem, et Eutychium sanctissimum Constantinopolitanum Antistitem; crudelitas insuper in cives innoxios ab Evagrïo superius deplorata, et avaritia ab eodem pressiva sugillata, ut omittamus reliqua. Quam autem mortuus ante horrendum maiestatis divinæ tribunal sententiam acceperit, etsi non sit hominis iudicare; opinari tamen si cui licet, facilius est invenire, qui Evagrïi de eius condemnatione velit sequi sententiam, quem iure sciat prærogativa temporis, cum quæ scripsit, inspexerit, Historicis reliquis esse præferendum, qui longe post Iustiniani tempora, res ab eo gestas scripsere: cum præsertim in eandem proculdubio abiisse sententiam Procopius eiusdem temporis luculentus Historicus visus sit, dum quem ante sæpe laudarat, postea scripto volumine, tam ipsum quam Theodoram coniugem, recantans palinodiam, magnopere vituperavit, ut apud Suidam notatum habetur.*

Hæc modo de Iustiniano et Theodora summatim; complura vero alia fusius in Notis ad singula quæque Procopii loca confirmanda in medium adducemus. Hic testes duntaxat certissimos, id est, oculos, qui eadem illa Iustiniani aetate vixerunt, satis sit produxisse, ex quorum apprimè comperta, testataque fide iudicium Baronius pronunciavit.

Quamquam et posteriorum Historicorum testimonium non minoris momenti in hac Procopii causa censi debet; cum uti synchroni, sic etiam isti Iustiniani, ac Theodoræ flagitiorum, et improbitatum non hauserint ex Procopio notitiam. Nam aequalibus quidem tam exploratum est, ignotum hunc librum fuisse, quam nulla re alia, nisi eodem suppresso, salvam sibi Procopius vitam fore putabat. Sane cum Evagrïus illustriam Iustiniani factorum expositionem instituit, singulis quibusque capitibus editam iam tum Procopii historiam laudat, et longas ex ea narrationes excerptit, Autoris nomine summa

cum laude memorato; non item ubi refert Iustiniani, Theodoraëque facinora; imo pleraque hoc libro a Procopio praetermissa narrat, et eorum quae ab eo hic nonnunquam incuriose scribuntur, ipse loca, tempora, virorum nomina, occasionesque rerum gestarum insuper explicat. Ut plane hinc intelligamus non ex Procopii hoc fonte illa derivata fuisse. Sane in paucorum manus hoc volumen olim pervenisse probavit diligentia doctorum virorum, qui, dum hanc nos editionem parabamus, certatim Viro amplissimo Scipioni Cardinali Sanctae Susannae E. R. Bibliothecario in insignioribus Bibliothecis hunc librum frustra perquisiverant. Posteriores autem Historici, si quidem ipais huius copia libelli fuisset, ea minime commisissent, quae ex hac historia in illorum monumentis nunc emendanda occurrunt. Horum sane video neminem, qui operis huiusce meminerit, praeter unum Nicephorum Callisti; is vero neque argumentum, neque titulum recte, certeque nobis explicat, tantum abest ut commentarium ipsum aliquando legerit. Unus Suidas ante aliquot secula bonam eius partem, ac fere luculentiorē decerpit, quam ex eius Collectaneis hinc inde

P VII recollectam unam in locum ad nostras Notas coniecimus, ut argumento sit eandem *Ἀναξόρα* Procopii editionem esse, quam et Suidas habuit, et nos hac demum aetate vulgamus. Hanc quidem posteriores Historici librum non viderunt; quotus tamen quisque illorum est, qui traditam quasi per manus de Iustiniani flagitiis historiam non repetat, atque confirmet? Quaedam narravit Theophanes Iannarus, vir Sanctus, Autor Chronici Alexandrini, Ioannes Antiochenus, Suidas; nonnulla Anastasius Bibliothecarius, Paulus Diaconus, Aimoinus; pleraque Ioannes Zonaras, Georgius Cedrenus, Nicephorus Callisti, Ephraemius, aliique Chronicorum auctores. Quorum omnium

A 6 narrationes eorum maxime testimonio innitantur, qui Procopio aequales fuere, ac eadem quae ille de Iustiniano scripserunt, scilicet Hesy chius Milesius, Paulus Florus, Agathias Myrrhinaeus, Menander Protector, Euagrius Scholasticus, Ioannes Epiphaniensis, Cyrillus Scythopolitanus, Theophilus Iustiniani Praeceptor, Innocentius Maronianus, Eustathius Byzantius, et ex Latinis Victor Tunnensis, Flavius Cresconius Corippus, Gregorius Turonensis, Liberatus Afer, Facundus Hermianensis, aliique complures, quorum testimonia in Notis Historicis, prout res ipsa postulabit, in medium afferemus.

Sed non est cur tantopere Historicorum testimonium licet aequa-
V 269 lium hic urgeamus; cum domi testes, iique locupletissimi non desint,

qui ab hac historia falsitatem procul abesse fidem faciant, Iustinianus ipse, Iustinus avunculus, iuniorque alter sororis Iustiniani filius Iustinus. Nam hic quidem, extincto Iustiniano, dirisque Venetorum, Prasinorumque seditionibus adhuc fluctuante Imperio Romano, populorum in Circo, atque Theatro, strictis mucronibus, gladiatorum, vel potius hostium more in sese funestissimo spectaculo irruentium tumultus, qua voce compescere aliquando voluit, eadem Iustinianum malorum omnium prodidit autorem. *Heus, inquit, cives, Reipublicas calamitatum est denique modus. Vobis obtulisse, Veneti, Iustinianum; Prasinis vobis superesse sciatis.* Sic illos, Iustiniani desperato favore, coercuit, hos autem, eiusdem crudelitatem interminatus, deterruit. Hac Iustini voce altera huius historiae pars, quae de Prasinis agit ac P VIII Venetis, satis comprobatur. De altera vero, quae infamissimam Theodorae educationem, vitam, moresque continet (quam uti nos vertere sine rubore, sine stomacho non potuimus, ita neque lecturos alios putamus) si quis dubitet, extat hodieque Iustini Senioris Constitutio, qua mulierum abiectarum Principibus viris permittuntur conubia. Illud hac lege Iustinus egit, ne Iustinianus sororis filius, qui Theodoram vilissimum scortum deperibat, eiusque coniugio ut frui posset flagitabat, Imperio, et quacumque alia dignitate hoc ipso prohiberetur. Illud etiam eadem illa lege apertissime testatum posteritati reliquit, e scena Theodoram fuisse: ex omnibus enim abiectis mulierculis, quae a Principum virorum matrimonio lege Constantiana excludebantur, scenicas tantummodo ea Constitutione Iustinus complectitur. E scena igitur Theodora cum fuerit, quidquid flagitii, quidquid obscenitatis de illa commemorare, nihil credet nimium, qui credit.

Tertiam huius Historiae partem, quae est de Iustiniani criminibus, ipsemet comprobatur Iustinianus; licet autem haec ille nec singillatim, nec aperte fateatur, tamen rerum a se fere omnium male factarum originem non solum non celat, sed etiam serio profitetur. *Haec, inquit, omnia apud nos cogitantes ET HIC QUOQUE participem consilii sumpsimus eam, quae a Deo data est nobis, piissimam coniugem.* Felicem plane Iustinianum, eiusque principatum Scriptores omnes fortunatissimum futurum fuisse affirmant; nisi Theodoram consiliorum, rerumque gerendarum participem habuisset. Deinde sua Iustinianus facinora prioribus octo illis historiae Procopii libris omnino vixit confirmasse, quos iam tum ab Autore vulgatos Im-

peratoris consensu universae per Imperium Romanum gentes (ut est libro ultimo) lectitabant. Quare nemini mirum videbitur, si ad historiam *Ἀνέκδοτος* asserendam, hic et in Notis probationes ex reliquis Procopii libris petamus, cum nullam tam veram, tamque fidelem de Iustiniano historiam invenire liceat, quam cui calculus ille album adiecerit, quamque subiectorum manibus totos septem ac decem fere annos pervolutari tam ambitiose viderit, ut aucto honoribus ac dignitatibus (uti statim dicemus) Autore, eidem novorum de suis Aedificiis cudendorum librorum curam demandarit. In ea igitur tam prolixa historia adeo sobrie, ne dicam icinne, Iustiniani laudes Procopius delibavit; contra vero tam copiosa sparsit eiusdem semina vituperationum, ut neque ibi per adulationem, neque hic per calumniam egisse posteritati videri possit; imo fidem universae historiae ea dicendi libertate conciliasse, quam suo Iustinianus suffragio et auctoritate probaverit.

P IX

Lector, si vacas, hunc postremum cum reliquis committe Procopii libris, pluraque et graviora quam hic habeantur Iustiniani crimina in illis invenies, pleraque etiam fusius et maiore apparatu explicata; crudelitatem, avaritiam, infidum animum in amicos, datam hostibus fidem, ac violatam, in probos odium, amorem in improbos, ius humanum atque divinum, denique omnia ad Theodoraе imperium, atque libidinem temperata: haec in illis libris raptim indicare non piget. Ioannem Cappadocem Praefectum Praetorio, a Theodora privatas iniurias persequente falso perduellionis accusatum liberare Iustinianus non audet, submissis vero clam nunciis de Augustae insidiis certiores facit: tandem urgente foemina hominem crimine, cuius quidem insimulabatur, vacuum, sibi vero unice gratum atque amicissimum exilio; et honorum proscriptione damnat; ab exilio, nisi extincta Theodora, insontem revocare non ausus. Inita pace cum Chosroe, Alamundarum, et Hunnos ad bellum Persis inferendum spe et pretio sollicitat, idque in gravem Imperii Romani perniciem. Militem per urbes praesidiarium negatis diu stipendiis ad defectionem impellit. Praeter urbanos ac domesticos, in castris duos habuit insignes suae avaritiae ministros, Ioannem Quaestorem exercitus, qui ut sumptibus parceret Imperatoris, pane sordido ingentem militum multitudinem impune necavit; et Alexandrum Forficulam, cuius odio milites rem de industria male gerere in Italia pergebant. Propter avaritiam Logothetas ibidem instituit; et Romae omnes honorum

gradus abolevit. Sceleratissimos quoque semper ad dignitates ac magistratus evexit, inter hos Acacium, cui post caesum Amasaspem, Armeniae imperium concessit; et Ioannem Zibum, qui ut Colchi ad P X Chosroem deficerent autor fuit. Haec, aliaque complura in historia, A 8 quam Iustiniano legendam Procopius tradidit, eodemque vivo publicavit.

Neque posteaquam ii commentarii emissi, atque multorum calumniis et obtreactionibus, ut ferme accidit, expositi sunt, offensionem aliquando Iustiniano fuerant, vel crearunt auctori periculum: imo non dia post octavam Procopius librum edidit, in quo ab insectandis notandisque Iustiniani criminibus nihilo magis quam antea abstinuit. Nam iterum stipendia militibus negata inculcat; iterum neglectos belli apparatus commemorat; iterum Iustiniani prodigentiam in excipiendo fastosissimo Barbaro Isdiguna Persarum Regis legato vituperat; addit hic vero eas domum retulisse ab Iustiniano divitias, quibus opulentissimos quoque Persarum facile deinde superavit. Praeter haec rem Romanorum sub Iustiniano eo loci venisse dicit, ut Persis tributum quotannis penderetur; Hunnis vero in fines Romanorum perpetuo exeurrentibus magnificentissima munera per singulos annos darentur. Denique intempestiva reorum indulgentia, praesertim ducum exercitus, magnopere Iustinianam obfuisse Reipublicae. *Ελάθει γὰρ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπιχωρεῖν τὰ πολλὰ τοῖς ἄρχουσιν ἀμαρτάνουσι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔξ τε τὴν διαίτην, καὶ τὴν πολιτείαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον παρανομοῦντες ἕλλησκοντο.* *Consueverat enim, inquit, Iustinianus Imperator ut plurimum crimina ignoscere ducibus exercitus delinquentibus: atque haec causa erat, quare illi cum in disciplinam militarem, tum in Republicanam gravissime peccare deprehenderentur. Verum ne singula numerando modum excedere videamur, historiam Ἀνέκδοτον, et priores illos libros, quos Iustiniano Procopius obtulerat, ita concinnasse videtur, ut nihil fere in hac sit, quod ex illis Iustiniani ipsius confessione probare non possis.*

Ita sane, inquit, at nemo est, qui non videat huius historiae acerbiteriam, quae ut malevolentiam subolet, ita veritati detrudere iure potest. Nam primo quidem nonnulla Iustiniani facta deterioram in partem accepta animum minime sanum, nedum benevolam scriptoris ostendant. Deinde documenta studiose conquisita, quibus persuasum sit semihomines furias Iustinianum ac Theodoram

P XI fuisse, praeter odium, habent etiam nescio quid levitatis. Tertio,
 V 271 cum decretas a Iustiniano in Haereticos capitis poenas Procopius
 damnat, in scirpo quaerere nodum videtur, ni forte cum Haereticis
 et ipse sentiebat.

De odio quidem atque malevolentia vetus suspicio est, qua
 omnes fere laborant Historici, qui veritatem liberius profitentur.
 Et in tantis vitis hominum plura culpanda sunt quam laudanda; tum
 si laudaveris, parcus; si culpaveris, nimius fuisse dicaris: quamvis
 illud plenissime, hoc strictissime feceris. Sed Autoris notitiam ha-
 beamus ante necesse est, quam hic de illo quidpiam statuamus.
 A 9 Procopius Caesarea Palaestinae, quae illi patria fuit, sub Anastasio
 Imperatore Byzantium venit; ubi vir omnis generis litteraturae, sum-
 maeque prudentiae facile in se Principum oculos convertit. Nam
 Iustinus Senior difficillimo Reipublicae tempore, Persis bello prae-
 valentibus, Belisario Procopium a consiliis dedit. Iustinianus vero
 in Africana et Italica expeditione nunquam a Belisarii latere divelli
 Procopium passus est; cuius fide atque consilio non minus quam ar-
 mis ac virtute Belisarii Romanos fines prolatari atque stabiliri sen-
 tiebat: dumque Belisarius ex Africa recens subiugata in Orientem
 evocatur, Procopius Carthaginae apud Solomonem designatum ducem
 exercitus subsistere iussus est, ad formandum in ea Provincia tene-
 ram adhuc imperium, et rebellionibus opportunum. In Perside, in
 Italia, Romae, Neapoli, Syracasis quae gesserit, ipse quidem
 memoravit; at ea per occasionem, temperateque dicta licet minus
 insignia et pauca videantur, parta tamen gloria in Rempublicam
 Procopii merita declarat; nam Illustrium dignitatem adeptus, et in
 Senatum cooptatus est. Post editam vero integram historiam (eam,
 quae tot Iustiniani crimina continet) ad summum Romani Senatus lo-
 cum, id est, Urbanam Praefecturam, anno Iustiniani quinto et tri-
 gesimo pervenit: quo ferme etiam tempore absolvit opus *Ἀνέκδοτον*.

Ergo in homine cordato, tantis honoribus et dignitatibus aucto,
 quis facile repererit adversus Principes beneficentissimos Iustinum et
 Iustinianum malevolentiam? Ego certe nisi dicendi, scribendique li-
 P XII centiam non video, qua ut insigni Procopius fuit, ita non ab Iustiniano
 solum, sed etiam ab amicis, quorum in historia mentio incidisset,
 eam plene sibi dari atque concedi statim in exordio postulavit.
*Πρέπειν ἦνεϊτο φηγορικῆ μὲν δεινότητα, ποιητικῆ δὲ μυθοποιίαν,
 συγγραφήν ἰλήθειαν. ταῦτά τοι οὐδὲ τῶν οἱ ἐς ἄγαν ἐπιτηδεύων*

τὰ μοχθηρὰ ἀπεκρύψατο, ἀλλὰ τὰ πᾶσι ξυνεγχθέντα ἕκαστα ἀκριβολογούμενος ξυνεγράψατο εἴτε εὖ, εἴτε ἄλλη πη αὐτοῖς εἰργασται. *Ratus decere Oratores quidem eloquentiam, Poetas vero fabulas, et Historicos veritatem. Quamobrem ne amicissimorum quidem peccata occultavit, sed quae cuique accidissent, sive illa pro dignitate, sive secus ab iis patrata fuerint, summa diligentia conscripsit.* Eam licentiam vel Procopii auctoritati in Senatu clarissimae; vel ingenio eius plane Censorio concessam fuisse cum ex editis ab eo libris, publicoque tunc receptis applausu liquet; tum quia Iustiniani rerum Scriptores Agathias Myrrhinaeus, et Ioannes Epiphaniensis suos Commentarios ad Mauritium usque Imperatorem, ut Evagrius est autor, occuluerunt. Quamquam illi si quid in Iustinianum scripserunt, id quam modestissime, cautissimeque fecerunt, ac in reliquos Imperii Romani proceres, quam pro illorum improbitate morum levius egerunt. At Procopius liberrime Ioannis Praefecti Praetorio impietatem obiurgat; Triboniani Quaestoris avaritiam arguit; Arethae ducis ingenium subdolum et infidum vituperat; militum legiones, oppida, et urbes numerat, quae vel omnino abolitae, vel hostibus praedae fuerant, ob foedissimam Bessae, Acacii, Ioannis A 10 Zibi, et alterius Quaestoris exercitus, atque Forficulae pecuniae cupiditatem; Veri temulentiam accusat; Sergii fastum ac mollitiam; V 272 Maximini ignaviam, nullamque rei militaris peritiam. Artabanem coniurationis, Arsacem proditionis crimine, etsi Iustinianus ob generis claritatem absolverit; Procopius tamen neutri etiamnum superstitii aeternae poenam infamiae condonavit. Quid de Belisario dicam, ad cuius unius laudes tota respexisse historia videtur? semel in Italia ignaviter ille rem gessit, haec una Procopio libere de illo scribendi ampla fuit occasio. Βελισσάριος μὲν τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον οὐδενὶ κόσμῳ ἦει, γῆς μὲν τῆς Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῇ ἐπιβάς, οὐδέ πη ὁδῶ ἴεναι ἐνταῦθα ἰσχύσας, ἀλλὰ φυγῇ κεκρυμμένῃ ἐχόμενος πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἐκ τῆς ὀχυρώματος ἐπιθαλασσοῦ τινός ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλλας ὀχύρωμα διηνεκὲς ναυτιλλόμενος, P XIII καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀδείστερον τοὺς πολεμίους τετύχηκε βῶμην τε αὐτὴν ἀνδραποδίσαι, καὶ τὰ ἄλλα ὡς εἰπεῖν ἅπαντα. Τότε δὲ καὶ Περυσίαν πόλιν, ἣ πρώτη ἐν Τούσκοις οὖσα ἐτύγχανε, πικρότατα πολιορκουμένην κατέλιπεν, ἥπερ αὐτοῦ ὁδῶ ἰόντος κατάκρας ἐάλω. *Belisarius nullo decoro Byzantium discessit, cum quinque totos annos nunquam in Italia pedem figere potuerit, neque certis iti-*

neribus progredi, sed toto hoc tempore clanculum fugilans ab uno uac-
ritimo praesidio ad aliud classe debebatur; unde tanto securius hostes
et Romam, et caetera omnia subiugarunt. Perusiam vero primariam
Tusciae civitatem dira cinctam obsidione reliquit, quas illo Byzantium
contendente, capta est. Haec in primarios Senatores, et Imperiū
Romani proceres summa sibi necessitudine coniunctos Procopius, ipsis
vivis, evulgavit. Quae sane scribendi severitas quemadmodum
magnam veritatis laudem eius historiae conciliat, ita omnem removet
simultatis suspicionem obiurgationis et censurae gravitas; quae tan-
tum ab odio et maledicentia distat, quantum violatae Reipublicae
querelas, iustumque dolorem, et communis damni castigationem
spectare videtur. Quod non solum in prooemio τῶν Ἀνεκδότων Au-
tor ingenue profitetur, sed ipsa etiam re praestitit, cum ea duntaxat
de Iustiniano commemoraverit, quae publicae rei damno, et in sub-
ditorum perniciem peccavit; illaque ipsa foeda narratio de turpissima
Theodoraē vita eo pertineat, ut quantum augustissimam Imperiū Ro-
mani maiestatem execrandis nuptiis primas violaverit, dehonestaverit-
que Iustinianus, clarius intelligas.

Quod autem Iustinianum ac Theodoram semihomines furias Au-
 tor appellet; est qui credat, monstra Poetarum narrare Procopium,
 atque ita suam in Imperatorem evomere acerbitatem voluisse? Erit
 de hac re in Notis Historicis opportunior locus.

Quod denique poenam in Haereticos capitalem a Iustiniano con-
 stitutam non probet; non tam odii, quam pravae de religione sen-
 tentiae suspicionem movet atque confirmat. Illud in Procopio saepe
 miratus sum, quod de nostrae religionis mysteriis ita dicat, ut ab
 iis modo alienus, nonnunquam recte sentire videatur. Quamquam

A 11 Hesychium Milesium, et Ioannem Lydium aequales Procopii, qui
 eadem ambiguitate luserunt, Photius atque Suidas Gentilium impie-
 P XIV tate damnarint. Sane non rata fuit istiusmodi hominum turba Iusti-
 niani tempore, et quidem in Aula Imperatoria (ut in Notis Historicis
 dicam) officiis ac dignitatibus insignis. Sed ex hac plane Procopium
 eximo, quod non solum hic, sed etiam in Aedificiorum libris Gen-
 tilium sacrificia et libamina, et, ut ipse loquitur, ἀθείων τε καὶ πο-
 λυθείων detestetur, et libro Persicorum primo Ioannem Cappadocem
 Gentilitiae superstitionis damnet; certe Iustinianus de sacris a se ex-
 citatis aedificiis historiam Procopio Gentili nunquam commisisset.
 Haereticos autem et Samaritas, qui Caesareae Palaestinae frequentes

admodum erant, prorsus aversatur. Demum in libris aedificiorum
 Iustiniani aperte Christianorum fidem non semel profitetur. Quam-
 obrem ad eos se composuisse videtur, quos POLITICOS appellant;
 sed longe verius haeresium omnium sentinas, prorsusque Atheos ap-
 pellarent; qui licet in speciem Catholici videantur, nullique sectae V 273
 nominatim addicti sint, privatis tamen rationibus, vel Reipublicae
 commodis Christianam religionem, pietatemque metiantur, neque de
 Deo quid sentias, quidve doceas, si res ita ferat, vehementer labo-
 rant; Haereticos autem et Astrologos, aliasque eiusmodi Catholicae
 fidei pestes, prout e re, ac tranquillitate publica esse illis videtur,
 ita recipiunt, et insectantur. Quod de Haereticis et Astrologis dico,
 habes hic in *Ἀνεκδότοις*. De Deo autem libro Gothicorum primo,
 haec est Procopii sententia, qui cuique pro libidine de Deo credere
 permittendum potius existimat, quam Reipublicae procellas videre,
 quibus tam Romanum Imperium ob nonnullas de Fide quaestiones
 iactabatur. *Πρόσβεις ἐκ Βυζαντίου παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερεῖα
 ἦκον, ὃ τε τῆς Ἐπίσπου ἱερῆς Ἱπάτιος καὶ Δημήτριος τῶν ἐν
 Μακεδόσι Φιλίππων δόξης ἔνεκον, ἣν Χριστιανοὶ ἐν σφίσι αὐ-
 τοῖς ἀντιλέγουσιν ἀμφιγνοοῦντες. Τὰ δὲ ἀντιλεγόμενα ἐγὼ ἐξεπι-
 στάμενος ὡς ἤμιστα ἐπιμνησθήσμαι. ἀπονοίας γὰρ μανιώδοις
 τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι διερευνησθαι τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν ὅποια
 ποτὲ ἴσθιν. Ἀνθρώπων γὰρ οὐδὲ τὰ ἀνθρώπεια εἰς τὸ ἀκριβὲς
 οἶμαι καταληπτά, μὴ τί γε δὴ τὰ εἰς Θεοῦ φύσιν ἦκοντα. Ἐμοὶ
 μὲν ταῦτα ἀκινδύνως σεσιωπήσθω μόνον τῷ μὴ ἀπιστῆσαι τετιμη-
 μένα. Ἐγὼ γὰρ ἂν οὐδὲν ἄλλο περὶ Θεοῦ ὀτιοῦν εἶποιμι, ἢ ὅτι
 ἀγαθὸς τε παντάπασιν εἴη, καὶ σύμπαντα ἐν τῇ ἔξουσίᾳ τῇ αὐτοῦ
 ἔχει. λεγέτω δὲ ὡς πη ἕκαστος γινώσκειν ὑπὲρ αὐτῶν οἴεται καὶ
 ἱερῆς καὶ ἰδιώτης. Legati ad Romanum Pontificem Byzantio vene- P XV
 runt Hypatius Ephesorum Antistes, ac Demetrius Philippensium, qui
 sunt in Macedonia; nimirum de ea quaestione acturi, in qua dubiis
 sententiis inter se Christiani dissentiunt. Eam controversiam etsi probe
 ipse teneam, minime tamen commemorabo; quod vesanam esse putem
 insaniam, Dei quae sit natura disquirere: nam humana haec ipsa,
 natam Dei naturam, perfecte assequi mortales haudquaquam existimo.
 Quare tutius haec ego silentio praeteribo, sola tantum credulitate vene-
 ratas. Siquidem de Deo nihil ipse praeterea affirmaverim, nisi quod
 bonus omni ex parte sit, resque universas sua potentia complectatur.
 De hisce vero controversiis ita quisque vel sacerdos, vel privatus homo A 12*

loquatur, quemadmodum illi sentire libuerit. De Deo autem atque fortuna nonnunquam permittere videtur optionem, utrum malit quisque defendere vel casu res humanas, et fortunae temerario impetu ferri, vel Dei providentia gubernari. Qua in re Gentilium saepe nomina usurpat, quod libro secundo belli Vandalici antiquus Censor ad marginem ita reprehendit: *Οὐκ ὀρθῶς παρεισφύρεις τῆ τῶν Χριστιανῶν πίστει δαιμόνιον, καὶ τύχην καὶ εἰμαρμένην. Non recte Christianae ingeris religioni Genium, et fortunam ac fatum.* et in margine Codicis Vaticani manuscripti ad perversam illam de Deo vocem legitur: *Σημειῶσαι εἰ ὀρθόδοξός ἐστιν ὁ συγγραφεύς. Nota num orthodoxus sit autor.* Quemadmodum ergo Procopii historia ex his quae hic disputavimus, fidem habet indubitata; ita quae ipse de religione scribit, nullam auctoritatem habere iure censemus.

I D E M A D L E C T O R E M P X V I

DE PROCOPII LIBRIS ET HAC EDITIONE.

Pars haec historiarum Procopii Caesariensis, quam tibi fruendam, **L**ECTOR, proponimus, mole licet exigua, et ordine postrema sit; erit tamen minime iniucunda, cum ipsa per sese, tum quia primum in lucem nunc prodit, atque tibi ab Autore lucubrata videtur. Quam enim aequalibus ille suis ἀνέκδοτον, abditam esse voluit, solique posteritati destinavit, tibi ex posteris omnibus haec modo conceditur. Plena, prorsusque incorrupta ut tibi concederetur, nos pro virili parte adnisi quidem sumus; verum consueta est et bene vetus Procopii Commentariorum iniqua illa conditio, ut nullam eorum partem ab omni vel hominum, vel temporis iniuria teneamus immunem. Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gotthico primus omnium publicavit; sed ludum eruditus ille vir lusit nobis plane illiberalem. Nam suppressa Graeca historia, et Autoris nomine dissimulato, Latinam quam ipse ex Graeca fecerat, tanquam e variis scriptoribus a se decerptam, de bello Italico praenotat, et Iuliano Caesarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Graece scriptam Blondus Flavius industria primum sua Italiam habuisse memorat; sed is cum in historia Procopii modo desideret quae hodie nos minime desideramus, modo ea carpat, quae in vulgatis editionibus bene habere videmus: antiquas Blondi membranas, vel interpretem, quem ille nactus est, fraudi eidem fuisse nemo non dicat; cum ea ipse nota carere facile possit, qui se linguae Graecae prorsus imperitum fateatur. Christophorus Persona, qui aegre simulationem Leonardi tulit, Autoris integro nomine eandem historiam vertit quidem e Graeco; multis tamen partibus diminutam, et pene laceram dedit. Post illos Raphael Volaterranus reliquos de bello Persico et Vandalico libros **A 14** Latine vulgavit: sed nihilo meliore quam Christophorus Codice **P XVI**

usus est. Certe neuter, licet Vaticanae Bibliothecae uterque praefectus, versionem ex Codice hausit Vaticano, quem plenissimum video, et omni ex parte integrum, atque emendatissimum, ut ex alio fonte eas illorum virorum interpretationes manasse non dubitem. Libros de Iustiniani Aedificiis quales Arnoldus Vesaliensis habuerit, ipsa eius docet interpretatio; de qua, et Volaterrani atque Personae versionibus, quam bene sensa scriptoris exprimant, aliorum esto iudicium. Graeca denique Procopii Editio Augustana, quae ex multis antiquis manu descriptis libris emendata et aucta, omnibus creditur numeris absoluta, tam longe a primae descriptionis fide, quam a Vaticani Codicis integritate abesse videtur, ut persuadere tibi vix possis, quantum ex hoc illa locupletari queat. Utinam in eodem volumine, et ex eadem librarii manu, et hunc illarum postremum historiarum libellum haberemus: sed quemadmodum octo illis ab Autore libris in vulgus emissis, nonus hic ad odium Iustiniani, Theodoraque vitandum, semper in angulo caute delituit; ita deinde seorsim ab amanuensibus descriptus est, atque ad posteritatem pervenit. De cuius casibus, atque sinistra fortuna quid loquar? Duo eius exempla servat Vaticana Bibliotheca, alterum ex altero derivatum, utrumque in principio mutilum, multisque passim hiatibus deforme.

V 275 Ex his quod est antiquius etiam sine decurtatum est, recentius vero, licet tumultuaria scriptione exaratum, extremam nobis partem ab interitu conservavit, qui, praeter hanc accessionem, nulla nobis in re usui fuit. Sic in brevissima historia tot loci dubii, obscuri, deplorati manserunt. Quamobrem saepe inter interpretandum duos illos celebres *ἀνεδότων* Procopii Codices expetivimus, Ioannis Lascaris alterum Constantinopoli ad Laurentium Medicem adlatum, quem deinde (ut fama est) Catharina Medices Regina in Gallias asportavit, et Galli hodie in exteris Bibliothecis requirunt. Alterum Ioannis Vincentii Pinelli, quem ante aliquot annos, praeter hosce Vaticanos, unicum (quod ego sciam) habuit Italia; sed hic, ut accepimus, in navigatione Neapolitana naufragium fecit. Ex eo tamen quaedam a

XVIII Petro Pithaeo, et Guido Pancirolo, Pinelli familiaribus excerpta fragmenta, maris et undarum discrimen evaserunt. Sed, quae nec librariorum incuria est, nec temporis, aut maris iniuria, haec quam tenemus non uno in loco manca videtur historia, in qua multa narratum se quidem Autor pollicetur, et tamen promissum non facit. Quibus passim defectibus ita hic hiat commentarius, ut per hasce ve-

in rimas Procopium pene furtim scribentem deprehendas, et festinatione, vel motu memoria turbatum interdum agnoscas. Accedit, quod annum secundum et trigesimum Principatus Iustiniani narratio haec non excedit, ille vero quadragesimum attigit. Denique illa, *ἴαν γὰρ ἐς αὐτὴν ἡ Θεοδώρα ἡγχιάλνετο καὶ ἐσεσῆρει*: et illa, *ῤήτηρ δὲ τῶν τινος ἐν θυμέλῃ πεπορευμένων*, narrationum particulae sunt, quas olim Suidianus Codex habebat, hic Vaticanus non habet. A 15

De huius porro libri ordine, deque tempore quo scriptus est, sic habeto. Reliquos octo historiae libros ipse vivens Procopius emisit, ac Iustiniano legendos tradidit: immo septem illi primi, nempe duo de Persico bello, de Vandalico totidem, ac tres de Gotthico, et ipsemet affirmat, *ἤδη ἐξενεχθέντες πανταχόθι δεδήλωντο τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς, iam vulgati in universo Romanorum Imperio noti sunt*. Quoto vero quisque anno editus fuerit, certum non est; duo haec tantum habeo explorata. Ante obitum Theodoraе, id est, ante annum secundum et vigesimum Iustiniani, Persica, Vandalicaque bella, et bonam Gotthicorum partem Procopium absolvisse; nam in iis Amalasanthae structas insidias a Theodora, ob eius metum tacuisse, indicat in hoc commentario. Praeterea, septem priores libros ante annum Iustiniani sextum et vigesimum divulgatos fuisse. Idque Autor memorat initio libri octavi, quem anno Iustiniani septimo et vigesimo commentabatur. Caeterum octavus ille perperam inscribitur de bello Gotthico: complectitur enim quae cum Persis, Vandalis, et Gothis, post edita priora volumina, Romanis contigissent; quae quod *γράμμασι τοῖς ἐς τὸ πᾶν δεδηλωμένοις οὐκέτι εἶχον τὰ ἐπιγεγόμενα ἐναρμόζειν, monumentis iam omnino in publicum datis addere, haud amplius commodum esse videret Procopius, in octavum illa omnia librum coniecit, qui ob id historia quaedam σύμμικτος, miscella, vel ut ipse ait, ποικίλη, varia est*. Hic liber editus eodem fere quo scriptus est anno, septimo scilicet P XIX et vigesimo Iustiniani. Post hanc universam historiam licet animo Procopius moliretur *Ἀνέκδοτα*, ut ultimo libro declarat: tamen abstinuit, idque operis reiecit in annum secundum et trigesimum Iustiniani, quod hic saepius repetit, eodemque anno absolvit, totumque septennium, id est, ad obitum Imperatoris, ac diutius abditum, atque reconditum habuit. Ex his corrigas aliorum, et Nicephori perversam Procopii librorum partitionem; de quibus Photii sententiam atque censuram in Bibliotheca desideramus.

Nostra vero translatio sententiis quidem ad Graecae historiae fidem, verbis, et modis ad Latinam consuetudinem aptis composita
 V 276 est. Id genus interpretandi cum Hieronymo, ac universa antiquitate optimum puto; et si historiam interpreteris, id maxime convenire censeo: denique si cuius alterius scriptoris, Procopii certe stylus hoc in primis requirere semper visus est mihi, cuius formam dicendi si spectes, ea sophisticis compta est lenociniis, Atticisque leporibus ad ostentationem instructa, a quo orationis habitu Latina gravitas praesertim in historia quam abhorreat nemo nescit. Operaepretium non est omnia recensere; sed nihil gestum, factumque Procopius dicit, nisi per suam illam perpetuam periphrasin, ut statim in fronte legis *τόδε γενέσθαι ξυνηλέθη, ξυνέβη, ξυνέπεσε, τετύχηκε.*
 A 16 Nec minus offendunt in tam claro scriptore orationis illae particulae, quae passim redundant, potius ad levem quendam ornatum Sophistae exquisitae, quam ad historicam gravitatem. Praeterea scatet eius oratio frequentissimis transitionibus, et epilogis ad brevissimas quasque narratiunculas. Huc accodunt illa, quae Asiatico dicendi genere vel non opportune inculcat, vel longiore verborum ambitu dilatat. Quaedam etiam esse in hac historia video, quae (ut in scriptis *ἀνεκδότοις* plerumque accidit, et de suis affirmat Tullius) minus perpolita limataque sint: sane in hoc brevissimo libello sexcenties repetitam habes illam vocem *ληίζομαι*, ne dicam de aliis; quae omnia si Latina modestia et gravitate a me temperata sunt, aequi bonique id consulat Lector, cui ut fidam dare historiam fuit animus, ita non ineptam curavimus interpretationem.

P XX Nostras in calce libri Notas addidimus, easque duplices; Censorias, quibus Graecum contextum mendis emaculatum, quoad fieri potuit, nitidiorem legeres; Historicas, quibus universam de Iustiniano historiam illustratam et confirmatam haberes. Denique in hoc libello ne testimonium antiquitatis fidemque desiderares, Suidiani et Vaticani Codicis collationem hinc inde decerptam adiecimus; nam ex priscis omnibus, ut alibi dixi, unus Suidas hanc legit historiam, quod etiam ex hisce veterum Auctorum, qui Procopii, eiusque librorum meminerant, testimoniis obiter intelligere potes.

DE PROCOPIO CAESARIENSI HISTORICO TESTIMONIA VETERUM SCRIPTORUM.

Euagrius lib. 4. cap. 12.

Φιλοπονώτατα, κομψῶς τε καὶ λογίως ἐκτέθειται Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι ἃ δὴ πέπρακται ὑπὸ Βελισαρίῳ στρατηγοῦντι τῶν ἐφ' ὧν δυνάμεων Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦσι. Procopius Rhetor res a Romanis et Persis dum inter ipsos praeliis decertabant, gestas, Belisario tum Orientalium copiarum duce, accuratissime, disertissimeque narrat.

Agathias Scholasticus lib. 1.

Τὰ πλείστα τῶν κατὰ τοὺς Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημένων ἐπειδὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι Καισαρείαθεν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγέγραπται, παριτέον ἐκείνα ἕμιοιγε, ἅτε δὴ ἀποχρώντως εἰρημένα. Cum omnia fere quae Iustiniani temporibus gesta sunt, a Procopio Caesariensi caudico summa sint diligentia narrata, praetermittenda a me sunt, quippe quae satis iam explicata.

Ioannes Scholasticus Eriphanensis lib. 1.

A 17

Τὰ μὲν ὅσα Ῥωμαῖοι τε καὶ Μῆδοι πολεμοῦντες ἀλλήλοις ἐπαθόν τε καὶ ἰδρασάν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαίων ἀντοκράτορος βασιλείαν γέγραπται Ἀγαθία τῷ Μυρθιναίῳ μετὰ γε Προκόπιον τὸν Καισαρεία. Quae Romani ac Persae in bellis gesserunt ac passi sunt Iustiniano Imperatore regnum moderante, conscripsit Agathias Myrrhinaeus post Procopium Caesariensem.

Theophylactus Simocata lib. 2. cap. 3.

Ταῦτα Προκοπίῳ τῷ συγγραφεῖ ἐν τῷ πνκτίῳ τῆς ἱστορίας ἐγγέγραπται. Haec Procopius in Historiae volumine scripsit.

Symeon Metaphrastes in Vita S. Sabae.

Περὶ τούτων δὲ μικροῦ πάντων καὶ Προκόπιος ὁ Καισαρεύς ἐν γε τῷ πέμπτῳ λόγῳ τῷ περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων αὐτῷ

φιλοποιηθέντι κατὰ μέρος διαλαμβάνει συναφδὰ Κυρίλλῳ τῷ τῶν βίον ἐξ ἀρχῆς τοῦ θείου Σάβα συγγραφεύτῳ φθεγγόμενος. De his fere omnibus Procopius Caesariensis libro quinto de Iustiniani aedificiis singillatim commemorat; convenitque eius historia cum Cyrillo, qui Sancti Sabae vitam olim conscripsit.

Constantinus Porphyg. lib. 1. Them. 2.

Οὔτε γὰρ Προκόπιος, οὔτε μὴν Ἀγαθίας, οὔτε Μένανδρος, οὔτε Ἠσύχιος ὁ Ἰλλούστριος ἐμνημόνευσαν τοῦ τοιοῦτου ὀνόματος οἱ τὰ χρονικά συντάξαντες ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας. Neque Procopius, neque Agathias, neque Menander, neque Hesychius Illustris, qui tempore Iustiniani Imperatoris Chronica composuerunt, huiusce nominis mentionem faciunt.

Photius in Bibliotheca cap. 63.

Ἀνεγνώσθη Προκοπίου δῆτορος ἱστορικὸν ἐν βιβλίῳ ὀκτώ, ἱστορεῖ δὲ τὰ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ συνενεχθέντα πρὸς τὰ Πέρσας Ῥωμαίους καὶ πρὸς Βανδήλους καὶ Γότθους, ἃ Βελισάριος στρατηγῶν διεπεράξατο μάλιστα, ᾧ καὶ τὰ πολλὰ συνῶν τὴν ἱστορίαν ἐξ ὧν ὄψει παρελήφθη συνεγράψατο. Legi Procopii Caesariensis octo libros historiarum, in quibus exponit quae Persis, ac Romanis, Vandalisque, et Gotthis sub Iustiniano acciderunt, quaeve praesertim a Belisario duce exercitus gesta sunt, cuius ipse Rhetor perpetuus comes, et rerum quas narrat spectator fuit.

Idem ibidem cap. 160.

Προκόπιος ὁ Καισαρεύς ὃς εἰς μέγα κτῆμα καὶ ὄφελος κατ' ἐκείνο καιροῦ τὰς γραφὰς συντάξας ἀείμνηστον αὐτοῦ κλέος τοῖς
 A 18 σπουδαιότεροις καταλέλοιπεν. Procopius Caesariensis Iustiniani aetate luculentissimas, maximeque utiles historias conscripsit, aeternumque sibi nomen apud eruditos comparavit.

Suidas in Collectaneis.

Προκόπιος Ἰλλούστριος ὁ Καισαρεύς ἐκ Παλαιστίνης δῆτωρ καὶ σοφιστῆς ἔγραψεν ἱστορίαν Ῥωμαϊκὴν, ἣν ἔχουσιν τοὺς πολέμους Βελισαρίου, τὰ κατὰ Ῥώμην, καὶ Λιβύην παραχθέντα. γέγονεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως ὑπογραφεὺς χρηματι-

ως Βελισαρίου, καὶ ἀπόλουθος κατὰ πάντας τοὺς συμβάντας πολέμους τε καὶ πράξεις τὰς ἐπ' αὐτοῦ συγγραφείσας. ἔγραψε καὶ ἕτερον βιβλίον τὰ καλούμενα *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* τῶν αὐτοῦ πράξεων, ὡς εἶναι ἀμφοτέρω τὰ βιβλία ἑνεία. Τὸ βιβλίον Προκοπίου τὸ καλούμενον *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* φόγους καὶ κωμωδίας Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως περιέχει, καὶ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς Θεοδώρας, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτοῦ Βελισαρίου καὶ τῆς γαμπρῆς αὐτοῦ. Procopius Illustris Caesariensis Palaestinus, Orator et Sophista, scripsit historiam Romanam, bella scilicet Belisarii, res Romae et in Africa gestas. Fuit temporibus Iustiniani Imperatoris, a secretis Belisarii dictus, et comes in omnibus bellis, et rebus a se descriptis interfuit. Scripsit et alium librum qui *ΑΝΕΚΔΟΤΑ* dicitur, de rebus Iustiniani: ut eius libri omnes sint novem. In hoc opere vituperationes et insectationes Iustiniani et Theodorae eius coniugis, atque etiam Belisarii et uxoris eius continentur.

Ioannes Zonaras Tom. 3.

Τῷ Βελισαρίῳ καὶ ὁ Καισαρεὺς συνωμάρτε Προκόπιος, ὃς τὰ περὶ τῶν ἐκείνου πολέμων ἱστορίας πλατύτερον. Belisarium secretus est Procopius Caesariensis, qui eius in bello res gestas plenissima historia complexus est.

Georgius Cedrenus in Annal.

Τὰ τοῦ Βελισαρίου στρατηγήματα Προκόπιος ὁ Καισαρεὺς ἐν ὀκτὼ βιβλίοις συγγράψατο. Belisarii bellica facinora Procopius Caesariensis octo libris narravit.

Anonymus in Chron. Vatic.

Προκόπιος Ἰλλούστριος Καισαρεὺς συνέγραψε τοὺς πολέμους Βελισαρίου τοῦ πατρικίου ἐν βιβλίοις ὀκτὼ. Procopius Caesariensis Vir Illustris composuit historiam de bellis a Belisario Patricio gestis octo libris.

Nicoph. Callist. lib. 17. cap. 10.

A 19

Facta Iustiniani a Procopio Caesariensi eleganter admodum et docte in temporum suorum historia sunt conscripta. Quatuor autem volumina is ad antiquitatis styllum accedentia composuit: quorum unum Persica nominavit, in quatuor partes divisum opus: secundum pari

divisione Gothica; quae scripta, bella ab ipso Iustiniano et Belisario in orbe Romano feliciter gesta complectuntur. Tertium Aedificia inscripsit, magnifice admodum commemorans, quae opera Iustinianus construxerit: templa scilicet, regias, oppida et urbes, pontes, atque alia ad publicum usum spectantia. Quartum opus retractatio est orationum, quas apud Iustinianum laudibus eum vehens habuit: quasi quaedam palinodia, seu recantatio minus recte ab eo dictorum.

Petrus Gyllius lib. 1. de Bosporo Thracio cap. 1.

Procopius restrictius Bosporum praefinire videtur in libro inscripto περί τῶν ἀνεκδότων; quem scripsit contra Iustinianum, contraque eius uxorem Theodoram. vide et lib. 3. cap. 4.

CLAUDII MALTRETI
P R A E F A T I O
AD LIBROS DE AEDIFICIIS.

Animum expedi, AMICE LECTOR, et ad longum iter accinge. Orbis Romanus, quam late patuit sub Iustiniano Augusto, obeundas est totus, excepta forte Italia. Se ducem offert PROCOPIUS Caesariensis, ubique notus. Tibi ipsum sequenti hospitia nusquam deerant. Ubivis patebunt Imperatoris illius Aedificia; quae Scriptor hic adeo muniit, ut ea non imber edax aut Aquilo impotens possit diruere, aut innumerabilis annorum series et fuga temporum labefactare. Vide et mirare quantum adversus vetustatem bonae litterae valeant. Columnae, Porticus, Sacrae Aedes, Palatia, Pontes, Balneae, Castella, Oppida in foliis eruditis melius stant, quam ubi extracta quondam fuere opere solidissimo. Alibi vel foede mutila sunt, vel omnino nulla; hic nomen, situm formamque retinent. Quanquam visum est aliquando aevum scripta isthaec abolevisse. At cum diu latuissent in pulvere, extitere sensim, arcum instar triumphalium: qui terra iam pridem obruti, paulatim reteguntur. Cum primum summa curvatura apparet, os aliquod effossi cadaveris videro te credas. Humo autem egesta ac solo purgato, decus molemque omnes suspiciunt, et suus honor monumento antiquitatis redditur. Eodem plane modo hi περὶ κτισμάτων libri, primum Basilcae, subinde Parisiis editi ante annos 120. *) summa quaedam veluti fa-

[*) Videtur Francisci Cranveldii interpretationem Latinam dicere, quae Parisiis prodit a. 1537. ex officina Christiani Wecheli. V. Fabric. B. Gr. vol. 7. p. 559. ed. Harl.]

stigia prodere coeperant. Postea duplo ampliores prodire studio atque opera Davidis Hoeschelii. Iam demum exhibemus integros, praeterquam duobus in locis, ubi admodum pauca librariis exciderunt. Huius beneficii primam originem positam audio in locupletissima Dn. SEGVIERII Illustrissimi Franciae Cancellarii Bibliotheca. Ibi MS. asservatur, cuius, ut ita dicam, propago est codex, unde textus Graecus Regiae huic editioni suppetiit. Eum ego codicem in Lectionibus variis Tolosanum iure appello; propterea quod doctissimi Philippi Iacobi Mauseaci Tolosatis cura descriptus, post eius obitum, e manibus possessoris optimi ac spectatissimi Dn. Vitelli Senatoris dono transiit ad virum Clarissimum Bernardum Medonium. Qui ut privatam munus publicum faceret, mihi, amico veteri multisque obstricto beneficii ipsum benignissime obtulit. Ego vero accepi, et accepisse laetor eo magis, quo melius novi praestantem eius humanitatem, doctrinam, atque ingenium. Caeterum moueo non ita me usum eiusmodi MS. ut nunquam ad editionem Augustanam respexerim. Immo semper illam ante oculos habui, ac sicubi meliora obtulit, excepi lubens, contextuique inserui. Quidquid discriminis fuit, id in lectionibus variis reperies. Addo, lecturam te in his libris, quaecunque inedita retulit ex Procopio Petrus Gyllius in Topographia CP. Procul dubio codicem nactus erat vir eruditus nostro similem. Ac forte eo ipso usus est, quem habet Illustrissimus Cancellarius, et olim habuisse dicitur Illustr. ac Reverend. Cardinalis Armaniacus, cuius Bibliothecae Gyllius praefuit. Tenere te, Lector, diutius nolo. Procopius invitat: i, sequere; bonis avibus ingredi viam: Iustiniani aedificia obi: singula diligenter inspicere. Vale.

P R A E F A T I O

GUILIELMI DINDORFII.

Quam librarii rationes diutius differri huius voluminis editionem non paterentur, omissis codicum Vaticanorum aliorumque collationibus, nondum absolutis, ceterisque quae ei destinatae erant accessionibus et indice Graeco quali hic scriptor non indignus mihi videbatur paullo pleniore, opera nostra angustioribus quam solemus finibus est circumscripta: de quo paucis dicemus.

Historiae arcanae librum, quem falluntur qui scriptum a Procopio esse negant, primus edidit Nicolaus Alemannus Lugduni a. 1623. codicibus usus Vaticanis duobus amplisque additis annotationibus, quas locis non paucis ex schedis Alemanni auxi et correxi. Alemannus enim novam, ut videtur, editionem meditatus, veteris exemplar correctionibus suis, partim ex codice Mediolanensi ductis, et additamentis auctum reliquit, quod in bibliotheca Barberiniana a-servatur. Ea omnia aliud in exemplar eiusdem editionis ab se transcripta cum L. Elzevirio olim communicavit Lucas Holstenius*): cuius libri usum nos Gandoeveri, Academiae Rheno-Traiectinae doctoris clarissimi, benevolentiae debemus. Proxima Alemanno, sed vix digna memoratu editio Ioannis Eichelii est (Helmstadii a. 1654.), verbosis onerata annotationibus. Alemanni editionem integram in suam transtulit Malfretus, textus Graeci vitiis plurimis sublatis duorum ope codicum, Segueriani et Mediolanensis, de quibus dixit in prae-

*) Conf. Holstenii epist. ad Elzevir. p. 263. ed. ^{quae} Boisson.

fatione p. V. Maltreti editionem brevibus auctam annotationibus repetivit I. Conradus Orellius, Lipsiae a. 1827. insertis famosis de Theodoræ libidine locis, qui a prioribus editoribus suppressi ex codice Vaticano editi sunt in Menagianis vol. 3. p. 255. et seqq. Ego eorundem usus sum apographo Holsteniano.

Reiskii in Historiam arcanam emendationes, mense Februario a. 1751. perscriptas, quae multa utilia continent, de margine exemplaris Alemanniani, quod post mortem Reiskii in bibliothecam regiam Havniensem est illatum, meos in usus descripsit O. D. Blochius.

Libros sex de Aedificiis Iustiniani ex codice et vitioso admodum et lacunoso Conradi Pentingeri primum edidit Hervagius Basileae a. 1531. curante Beato Rhenano, post Hervagium Historiarum libris octo adiunxit Davides Hoeschelius, libris adhibitis duobus, altero Frederici Lindenbrogii, editioni Basileensi simillimo, altero ab Carolo Labbaeo ex veteri codice transcripto, quem licet longe integriorem editione Basileensi fuisse appareat, tamen ipse quoque omni vitiorum genere inquinatus locisque plurimis est defectus: longe emendatius Maltretus, duorum quidem ille, sed parum accurate usus codicum lectionibus, Vaticani et, quem Tolosanum propter rationem in praefatione ab se expositam vocavit, Segueriani. Ego quum idoneis ad hos libros pertractandos codicum praesidiis essem destitutus, Maltreti secutus sum editionem, levioribus quibusdam vitiis correctis, raro Hoeschelianam memoravi. Brevis horum librorum epitome exstat in codice regio Parisino 1941. cuius passim ab me mentio facta est in annotatione litera C designati.

Indices Latinos ab homine confectos verborum non parco ex editione Maltreti repeti numerosque paginarum ad nostram editionem accommodari curavit librarius.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

Α Ν Ε Κ Δ Ο Τ Α.

ARGUMENTUM

HISTORIAE ARCANAE.

EX EUAGRIO 4, 80.

Ο *Ιουστινιανὸς ἦν μὲν χρημάτων ἄπληστος καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὕτως ἐκτόπως ἐραστής, ὡς καὶ τὸ ὑπήκοον ἄπαν χρυσοῦ πιπράσκειν τοῖς τε τὰς ἀρχὰς ἐπιτροπεύουσι τοῖς τε τοὺς φόρους ἐκλέγουσι καὶ τοῖς ὅσοι ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ῥάπτειν ἐπιβουλὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐθέλουσι. πολλοὺς δὲ καὶ ἀναρίθμους τῶν τὰ πολλὰ κεκτημένων προφάσεις ἀπροφασίστους ἐπιχρώσας τὰς οὐσίας ἀπίυσεν ἐζημίωσεν. ἦν δὲ καὶ γυνὴ ἐταιριζομένη ἐποφθαλμίσασά τῃ ὁμίλιαν τινὰ ἣ μίξιν ἀνέπλασεν, εὐθὺς ἄπαντα φροῦδα τὰ τῶν νόμων καθίστατο, καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν προσεταιρι-*
¹⁰*σμένη τοῦ ἀτόπου κέρδους ὄλον τὸν πλοῦτον συκοφαντηθέντος οἴκοι μετεσκευάσατο. καὶ ἀφειδῆς δὲ χρημύτωκε ὑπῆρχεν, ὥστε καὶ πολλοὺς ἄγλους καὶ ἑκαστοχοῦ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀναστήσαι, ἄλλους τε εὐαγεῖς οἴκους εἰς ἐπιμέλειαν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀώρων τε καὶ ἐξάωρων καὶ τῶν ὑπὸ νοσημύτων ποικίλων*

In Iustiniano tam inexplebilis fuit pecuniae cupiditas et tam turpis atque adeo absurda rerum alienarum appetitio, ut omnia subiectorum bona his, qui magistratus administrabant, qui tributa colligebant, qui nulla de causa insidias hominibus struere volebant, ob auri amorem vendiderit. Complures, hinc vero innumerabiles, qui multa bona possidebant, causa falsa commentitiisque conficta omnibus fortunis mulctavit. Quod si quae meretrix oculos cupiditatis ad alienius bona adficiens, consuetudinem se ullam cum eo, vel coniunctionem habuisse simularet, statim omnia iura ac leges, modo Iustinianum turpis lucri socium constitueret, eius causa eversae iscuerunt, facultatesque omnes illius, qui falso in crimen adductus erat, fuerunt in eius domum translatae. Erat porro tam largus in pecunia eroganda, uti multa et magnifica templa in diversis locis extraheret, magnamque seorsum colligeret a suis pecuniarum

ἐνοχλουμένων συντάξεις τε μεγάλας ἀποκληρώσαι, ὅθεν δέοι ταῦτα γίνεσθαι, πρᾶξαι τε καὶ ἄλλα μυρία εὐσεβῆ καὶ θεῶ ἀρέσκοντα, εἴπερ ἐξ οἰκείων δρωῖεν οἱ τούτων ἐργάται καὶ καθαρὰς τὰς σφῶν πράξεις καρποφοροῖεν.

Ibidem 32.

Εἰπεῖν δὲ δεῖ καὶ ἕτερον τῶν Ἰουστινιανοῦ πᾶσαν θηριώδη γνώμην ἐκβαῖνον, εἴτε δὲ φύσεως ἀμαρτία εἴτε δειλίας τε καὶ φόβων ἔγγονον, οὐκ ἔχω λέγειν, ἐκ τῆς δημῶδους στάσεως τοῦ νικά τὴν ἀρχὴν ἔλκον. ἐδόκει γὰρ θατέρῳ τῶν μερῶν, τῶν κυανέων φημι, ἀτεχνῶς προσκεκλωθαι ἐς τοσοῦτον ὥστε καὶ μισθονίας αὐτοὺς ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἐργάζεσθαι τῶν ἀπ' ἐναντίας, καὶ μὴ μόνον ποινὰς μὴ δεδιέναι, ἀλλὰ καὶ γερῶν ἀξιοῦσθαι, ὡς πολλοὺς ἀνδροφόνους ἐντεῦθεν γενέσθαι. ἐξῆν δὲ αὐτοῖς καὶ τοῖς οἴκοις ἐπιέναι, καὶ τὰ ἐναποικείμενα κειμήλια ληΐζεσθαι, καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὰς σφῶν πιπράσκειν σωτηρίας. καὶ ἦν τις τῶν ἀρχόντων εἶργειν ἐπειράθη, περὶ τὴν σωτηρίαν ἐκινδύνευεν. ὅθεν ἀμέλει εἰς τις τὴν ἐψῶν ἐπιτροπεύων ἀρχὴν, ἐπεὶ ἐνίοις τῶν νεωτεριζόντων νεύροις ἐσωφρόνισεν, ἀνὰ τὸ μεσαίτατον τῆς πόλεως νεύροις ἤκλωθη τε καὶ περιηρέθη. Καλλίνικος δὲ τῶν Κιλικῶν ἡγούμενος δύο ἀνδροφόνῳ Κίλικε, Παῦλον καὶ Φαυστῖνον, ἐπελθόντε οἱ καὶ διαχρήσασθαι βουλο-

vim, unde ista perficerentur, quae sane pia Deoque accepta essent, si modo vel ille, vel alii qui talia moliantur, de suis ipsorum bonis efficienda curarent, suaeque vitae actiones vacuas a sceleris labe tanquam hostiam Deo offerrent.

Ibidem 32.

De alio item Iustiniani facto mihi dicendum est, quod quidem sive ex naturae vitio, sive ex formidine et timore ortum sit, non habeo dicere; eius tamen generis fuit, ut omnem belluinam immanitatem longe superaret. Duxit autem initium ab ea seditione populari, quam ΝΙΚΑ, hoc est VINCERE, vocant. Placuit Iustiniano ita vehementer in alteram factionem eorum qui Veneti dicuntur, animo propendere, ut impune posent ipso meridie in media civitate adversarios trucidare, et non modo non poenas metuerent, verum etiam dignarentur honoribus: adeo ut inde multi homicidae existerent. Licebat autem illis in aedes alienas irrumperere, thesauros diripere in illis reconditos, hominibus suam ipsorum salutem ac vitam divendere: et si quis Magistratus illos cohibere moliretur, suo ipsius capiti creavit periculum. Unde certe vir quidam qui gessit in Oriente Magistratum, quoniam nonnullos eorum qui rebus novis studebant, nervis coercere voluit, quo modestiores efficerentur, per mediam urbem circumductus fuit, nervisque graviter caesus. Callinicus porro Praefectus Ciliciae, cum duo Cilices, Paulus et Faustinus, homi-

μένω, ἐπει ταῖς ἐκ νόμων ποιναῖς ὑπέθηκεν, ἀνεσκολοπίσθη, ποιεῖν ὑπὲρ ὀρθῆς συνέσεως καὶ τῶν νόμων ταύτην καταλαβών. ἔντιϋθεν οἱ θατέρου μέρους τὰ οἰκία πεφηνγότες, καὶ πρὸς οὐδενὸς ἀνθρώπων δεξιούμενοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄγη πάντοθεν ἐλαυ-
 5 νόμενοι, τοῖς ὁδοιποροῦσιν ἐφήδρευον, λωποδυσίας τε καὶ μισοφοτίας ἐργαζόμενοι καὶ πάντα πλήρη θανάτων ἀώρων, λεηλασίας τε καὶ τῶν λοιπῶν ἀτοπημάτων εἶναι. ἔστιν δὲ οὐδὲ πρὸς τὰ ἐναντία μετωχωρήσεις καὶ αὐτοὺς διεχρήσατο, τοῖς νόμοις ἐκδοὺς, οὓς ἀφῆκεν ἀνὰ τὰ ἄστη ἀνοσιουργεῖν βαρβάρους ἴσα. καὶ τὰ
 10 μὲν περὶ τούτων λεπτομερῶς λέγειν κρεῖττον καὶ λόγου καὶ χρόνου. ἀπόχρη δὲ ταῦτα τεκμηριῶσαι καὶ τὰ ἐπιλοιπα.

EX IOANNE ZONARA.

Ἄρξαντος Ἰουστινιανοῦ οὐκ εἰς μοναρχίαν ἢ βουσιλεία κατέστη, ἀλλ' εἰς διπλοῦν τὸ κράτος μεμέριστο. οὐδὲν γὰρ ἦττον τοῦ κρατοῦντος, εἰ μὴ καὶ μῦλλον, ἢ κοινωνὸς αὐτῷ τοῦ βίου δε-
 15 ὄντητο. ἦν δὲ οὗτος ὁ βασιλεὺς ῥῆστος μὲν πρὸς ἔντευξιν καὶ ἀναπεπταμέναις εἶχε τὰς ἀκοὰς πρὸς διαβολὰς, ὄξυς δὲ πρὸς ἄμυσαν, ἀφειδῆς πρὸς χρημάτων ἐξάντλησιν, καὶ πρὸς συλλογὴν αἰτῶν ἀφειδέστερος. τὰ μὲν γὰρ ἀνήλισκε πρὸς οἰκοδομάς, τὰ δὲ ἔν' αὐτῷ κατορθοῖντο ὅσα οἱ ἐτύγγανε πρὸς βουλής, τὰ δὲ

3. οἰκία] οἰκία P.

cida uterque in eum impetum facerent, occidereque in animo haberent, quoniam poena ex legibus constituta eos mulctavit, in cruceam actus est, hocque supplicio pro recta conscientia et legum observatione affectus. Inde factum est, ut qui alterius erant factionis cum a domiciliis suis fugissent, et a nemine usquam exciperentur hospitio, sed velut scelera ubique exagitarentur, tendere insidias viatoribus, compilare, caedes facere coeperint, usque eo ut omnia loca nece immatura, direptione, et reliquis id genus maleficiis redundarent. Interdum animo in contrariam sententiam mutato, eius generis homines interfecit, legumque permisit potestati etiam eos quos ante passus fuisset more Barbarorum in civitatibus impia scelera consciscere. Sed ad ista singillatim persequenda mihi nec tempus suppetit nec facultas dicendi. Atque ea, quae diximus, satis esse poterunt ad coniecturam de reliquis eius facinoribus faciendam.

EX IOANNE ZONARA.

Iustiniano principatum adeptο, non unius, sed duorum potestas fuit, cum uxor eius non minus ipso, ac potius plus posset. Fuit hic Imperator aditu facilis, ad poenam irrogandam aequè promptus atque ad crimina audienda; pecuniam et temere profudit, et per fas ac nefas comparavit; aliam in aedificia, aliam ad exequenda consilia sua, aliam in

εἰς πολέμους καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἀνθισταμένους ταῖς αὐτοῦ θη-
 λήσεσιν ἔριδας. ὄθεν αἰεὶ χρημάτων δεόμενος, ἐξελέγετο ταῦτα
 ἐκ τρόπων οὐκ εὐαγῶν, καὶ χάριτας ἤδει τοῖς προσφάσις αὐτῷ
 τοῦ ἀργυρολογεῖν ἐφευρίσκουσι. καὶ οὐχ ὁ μὲν οὕτω διέκειτο,
 ἢ δὲ βασιλὶς ἤλαττοῦτο, κατὰ τι τοῦ αὐτοκράτορος ἢ πρὸς ἔξου- 5
 σίαν, ἢ πρὸς χρημάτων κτήσιν ἐκ τρόπου παντός. ἐδύνατο γὰρ
 πολλῶ τῷ μέσῳ τοῦ ξυνευνέτου ἐπέκεινα. ἦν δὲ καὶ πορρωτάτη
 πρὸς εὗρεσιν καινοτέρων καὶ πολυτρόπων ἐπινοιῶν. ἐντεῦθεν
 τοῖς ὑπηκόοις διχόθεν αἰ συμφοραί· οἳ τε γὰρ ἐτήσιοι δασμοὶ ἐπὶ
 μείζον ἐξῆροντο καὶ καινοὶ προσεπινοήοντο, καὶ οἳ μὲν ὡς μὴ 10
 περὶ τὴν εἰς τὸ θείον δόξαν ὀρθῶς διακείμενοι, οἳ δὲ ὡς ἀκολά-
 στως βιοῦντες ἢ ἀσελγῶς ἐκολάζοντο καὶ τὰς περιουσίας ἀφῆρη-
 το, οἳ δὲ διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς, καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων
 τρόπων καὶ ἕτεροι ἐξ ἑτέρων. πάντας γὰρ ἀπαριθμεῖν μακρῶς
 ἂν ὄκειτο ξυγγραφῆς.

15

rem bellicam, et contentiones eorum, qui voluntati ipsius adversaban-
 tur, insumendo. Ita factum, ut cum pecunia semper egeret, eam ratio-
 nibus parum honestis compararet, ac gratiam haberet iis, qui colligendi
 argenti vias ostenderent. Neque vero ille sic affectus erat; Imperatrix
 vero illi sive licentia, sive quovis modo faciendae pecuniae solertia ce-
 debat. Sed et maritum longo intervallo potentia superabat, et novos,
 eosque varios quaestus ingeniosissime reperiebat. Hinc subditi gemino
 onere premebantur. Nam et annua tributa exaggerebantur, et nova ex-
 cogitabantur. Alii, ut perperam de religione sentientes mulctabantur:
 alii ut immodeste et petulanter viventes opibus privabantur: alii ob con-
 tentiones inter sese: alii denique aliis de causis; quae omnes breviter
 recenseri nequeunt.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΑ P 1

PROCOPII ANECDOTA.

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI.

Antoninae genus et educatio. Belisario nupta dedit se adulteriis. Caede Silocrii Papae Theodoram Aug. sibi conciliat. Bius flagitia cum Theodosio adolescente. Deprehenditur a Belisario: in delatores saevit: Photium filium suum insidiis petit. Theodosius fit Ephesi monachus. (Cap. 1.) Belisarius adversus Chosroem mittitur. Photium privignum suum hortatur ad necem Theodosii, ad Antoninam reversi. Res Orientis, et in his culps Belisarii. Ex epistola Theodora Aug. ansam Chosroes carpendi Romanos arripit. (2.) Antoninam Belisarius in custodiam dat. Theodosius Antoninae amasius in templum confugit. Belisarius Byzantium revocatur. Photius Theodosium in vincla coniecit. Theodora in amicos Belisarii saevit: Theodosium Senatorem ad praecipium damnat: Antoninae Theodosium amasium reddit: Photium habet in carcere: asylum violat. Elabitur Photius monitu Zachariae prophetae in somnis visi. Fit monachus. (3.) Ob prolatam temere vocem, aegrotante Iustiniano, Buzes in carcerem subterraneum coniecitur. Exactoratur Belisarius. Indigna passum, tandem Theodora Antoninae condonat. Ioannina Belisarii filia Anastasio spondetur. Altera Belisarii in Italiam expeditio, infelix. Fortuna nihil aliud nisi divina providentia. (4.) Avaritia Belisarii in Italia: ab eo Ioannes se abalienat. Italiam Belisarius afflictam relinquit. Nuptiarum conciliatrix turpissima. Belisarius uxorius. Sergii perfidia ac crudelitas in Legatos. Solomon Pegasium, a quo pie monebatur, occidit: ab Imperatore absolutus, a Deo plectitur. (5.) Iustini senioris genus et patria. Cum esset Praetorianus, mortem evasit, Ioanne in somnis monito, ne illum occideret. Praetorianis ab Anastasio praeficitur. Fit Imperator, quamvis analphabetus. Nova subscribendi ars. Lupicina Iustini uxor. Iustiniani ingenium. Auctor caedis Amantii ac Vitaliani. (6.) Factionum Circi licentia egregie describitur. Novitas in cultu corporis. Latrocinia ac caedes. Exarmatae Leges. Libido vaga. Uxoris mira in maritum fides. Iustiniani reprehensio. (7.) Iustinianus asino similis. Aerarium exhaurit: insanas moles in mari substruit: pecuniae quaerendae viam inquit iniustam: forma corporis Domitianum refert. De statu Domitiani narratio parum hactenus nota. Iustiniani mores, sane pessimi. (8.) Theodora genus obocurissimum: turpissima educatio: infamis corporis quaestus. Amasia Iustiniani. Theodotus Cucurbitinus

iniquissime habitus. *Uxor Iustini non sinit Iustiniano nubere Theodoram. Iustini lege Senatoribus connubia cum scenicis ac meretricibus permissa. Quo die ad Imperium accitus Iustinianus. (9.) Auctoris iudicium de Iustiniani matrimonio cum Theodora. Quae forma corporis Theodorae. Eius consensio cum Iustiniano. (10.) Iustinianus nihil non mutat, ut nomen suum propaget, illud rebus multis indendo. Pecuniam profundit: sua prodigientia Barbaros allicit. Avaritiae causa Haereticos exagitat. Montanistarum horrenda desperatio. Samaritani ad Christum conversi, maximam partem ad Manichaeos et Polytheos deficiunt. Rustici Samaritani cum suo Rege caesi. Persequitur Iustinianus Gentiles, turpes puerosum amatores, et Astrologos. (11.) Insignis fraus in Zenonem, in alios Senatores, et in Ioannem Edessenum. Iustinianus ac Theodora Daemones habiti. Iustinianus a Daemone fertur genitus: visus sine capite ambulare. Mira Monachi visio. Iustinianus non cibo, non somno, sed Veneri deditus. Rem cum Lemuribus habet Theodora. Eius somnium. (12.) Iustiniani lenitas affectata: ira in supplices: fauor impensus sacerdotibus: qualis pietas: consensio cum Theodora: levitas. Triboniani assentatio. Iustiniani amor et odium: avaritia: pretio fixae et refixae leges. Quinam illi carissimi. Eius perfidia. Ieiunia. (13.) Iustiniani barbaries. Iniqua iudicia. Nihil Senatui nisi nomen relictum. Pondera librae Themidis, aurum. Referendarii munus. Praetoriani extorquent iudicia. Leo Cilix auctor vendendi iuris. (14.) Theodorae crudelitas: cura corporis: fastus: pedum oculo: calumniarum: saevitia: ignominiosa iniuria in Patricium: secessus in Heracum. (15.) Theodora Amalasinthae parat exitium. Ad id Petrum inducit. Priaco insidiatur. Arcobindum famulum pessime habet. Basianum crudelissime necat. Exagitat Diogenem. Theodorum torquet. (16.) Theodora in crucem agit Praefectum, quod Venetum damnarit. Meretrices ad meliorem frugem adigit. Nobiles feminas vexat. Ioannem filium suum nothum occidit. Mulieribus adulteris patrocinatur. Episcopos et Magistratus creat. Matrimonia nobilium curat. Saturnino meretricem despondet, et querentem illum, ceu puerum, flagro excipit. Acta in Ioannem Cappadocem. (17.) Clades a Iustiniano Orbi illatae. Africana calamitas. Belisarius male ex Africa revocatus. Italiae clades. Fines Imperii Gothici. Incuriones Barbarorum in Europam. Saracenorum ac Persarum irruptiones. Iustinianus bellorum auctor. Praepostere Theologus. Strages civiles. Inundationes fluminum. Terrae motus. Pestilentia. (18.) Somnium de Iustiniani avaritia. Relictas ab Imp. Anastasio opes profundit. Subditos expilat: in Barbaros prodigus. (19.) Praefectus Vaenaliitii. Instituta monopolia. Praetor plebis et Quaesitor nove creati. Deformata Quaesitura. Triboniano succedit Iulius: huic Constantinus. Utriusque mores. (20.) Aërium tributum. Rapacitas Praefectorum Praet. Phocae et Bessi integritas. Praefecturae locatae pretio. Lex de Praefecturis gratis dandis. Magistratus conductitii. Scelerati Reip. praefecti. Barbaris data grassandi copia. (21.) Ioanni Cappadoci Praefecto Praetorio subrogatur Theodotus: huic Petrus Barsames. Eius scelera. Collector. Frumenti putridi distributio. Petrus Theodorac carissimus ob Magiae peritiam. Iustiniani levitas. Petrus aerario praeficitur. Nummus aureus diminutus. (22.) Sublata vectigalium condonatio. De Annona, Impositione, ac Descriptione. Barbarorum Byzantii agentium multitudo. (23.) Vexati milites. Triplex eorum ordo. Quam inique a Logothetis habiti. Milites limitanei. Scholarii. Supernumerarii. Domestici et Protectores. Quinquennale donativum sublatum. (24.) Vexati institores. Nummularii. Sericarii. Serici pretium. (25.) Iacent Causidici: Medici et liberalium disciplinarum magistri. Sublata spectacula: sublatis Consules. Pauperum vexatio. Romae Praetorianis relictum a Theodorico stipendium, itemque frumentum pauperibus D. Petri. Haec*

Alexander Forficula resecat. Avortit Hephaestus assignatam a Diocletiano pauperibus Alexandrinis annonam. (26.) Rhodo Alexandriae Praefectus Pauli eiusdem urbis Antistitis impulsu et Iustiniani iussu Proem Diaconum necat. Sententia Vigilii Papae Paulus deicitur solio. Iustinianus Rhodencem, Theodora Arsenium capite plectunt. Vigilii constantia. Faustinus Samarita reus ab Imp. absolvitur. (27.) Priscus Emesenus falsarius. Praescriptio centenaria Ecclesiis data. Longinus Prisci fraudem deprehendit. Hebraeos vexat Iustinianus. (28.) Iustiniani dissimulatio risam gravissimam parit. Eudaemonis et Euphratae haereditates occupat. Lex de haeredibus Senatorum. Iniqua Iustiniani sententia. Praesente illectus pecunia nec Venetis favet, (29.) Quae olim ratio cursus publici. Sublati a Iustiniano Veredarii plurimis in locis, et Exploratores. Eius ridiculum. Salutandi Imperatoris et Augustae mos. Regiae frequentia. (30.)

V 279°
A 1 Ὅσα μὲν οὖν Ῥωμαίων τῷ γένει ἔν τε πολέμοις ἄχρι δεῦρο ξυ-
νήχθη γενέσθαι, τῇδὲ μοι δεδιήγηται, ἥπερ δυνατὸν ἐγγόνει
τῶν πράξεων τὰς δηλώσεις ἀπάσας ἐπὶ καιρῶν τε καὶ χωρίων ἐπι-
τηδείων ἀρμοσαμένῳ· τὰ δὲ ἐνθένδε οὐκ ἔτι μοι τρόπῳ τῷ εἰ-
ρημένῳ ξυγκίεσται, ἐπεὶ ἐνταῦθα γεγράφεται πάντα, ὅποσα δὴ 5
τετύχηκε γενέσθαι πανταχόθι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. αἴτιον δὲ,
ὅτι δὴ οὐχ οἷόν τε ἦν περιόντων ἔτι τῶν αὐτὰ ἐργασμένων ὄτω
P 2 δεῖ ἀναγράφεσθαι τρόπον. οὔτε γὰρ διαλυθεῖν πλήθῃ κατασκό-
πων οἷόν τε ἦν οὔτε φωραθέντα μὴ ἀπολωλέναι θανάτῳ οἰκτι-
στω· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν συγγενῶν τοῖς γε οἰκτιοτάτοις τὸ θαρρεῖν 10
εἶχον. ἀλλὰ καὶ πολλῶν τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις εἰρημέ-
νων ἀποκρύψασθαι τὰς αἰτίας ἠναγκάσθη. τὰ τότε δ' οὖν
τέως ἄρρητα μείναντα καὶ τῶν ἔμπροσθεν διδηλωμένων ἐνταῦθά
μοι τοῦ λόγου τὰς αἰτίας σημεῖναι δεῖσει. ἀλλὰ μοι εἰς ἀγώνισιν

4. ἐνθένδε Alem. Vulgo ἐνθάδε. 7. ὅτι δὴ] δὴ om. P.
8. δεῖ] δὴ A (i. e. editio Lugdunensis Alemanni). *ibid.*
πλήθῃ κατασκόπων — προγεγενημένων (p. 11, 18.) „Exordium
parte maxima mutilum in editione Lugdunensi hic damus integrum
ex MS. cod. Mediolanensi.“ MALT. πλ * οἷόντε ἦν, οὔτε φωρα-
θέντων μὴ ἀπολωλέναι θανάτῳ οἰκτίστω. ὁ * συγγενῶν τοῖς γε
οἰκτιοτάτοις τὸ θαρρεῖν εἶχον. * ἀλλὰ καὶ πολλῶν τῶν ἐν * εἰ-
ρημένων ἀποκρύψασθαι τὰς αἰτίας ἠναγκάσθη. τότε δ' οὖν *
καὶ τῶν ἔμπροσθεν διδηλωμένων ἐντ * ἀλλὰ μοι ἐς ἀγώνισιν ἐτέ-
ραν ἴοντι * θεοδώρα βεβιωμένων, βα * ἔμβαινει, ὅτι δὴ μοι
τὰ * φανησόμενα τοῖς ὅπι * καλαισιότεραν τὴν ἀκοη * * εὐπορος
ὑπὸ ἀμαθίας ἢ ἐς τῶν ο γεγενημένων A. 12. ἠναγκάσθη] ἠναγκάσθη ἀροgr. Holst. 13. ἄρρητα ἀροgr. Holst. ἀπόρ-
ρητα P.

Romanae genti quae ad hanc ferme diem in bellicis expeditionibus ac-
cideret, ita plane narravi, ut rerum gestarum eventus suis quique tem-
poribus ac locis, quoad eius fieri potuit, disponerentur. Nunc reliqua
haud libet simili ratione distinguere, cum in hunc locum conicere sit
animus quae sparsim in ditione Romana contigere. Huiusce vero con-
siliū eam habeo causam, quod illa scribere qua maxime ratione oportuis-
set, nequaquam expedire tum mihi videbatur, cum etiamnum superstites
forent, qui ea perpetrassent. Certe latere ipse diutius non potuissem
exploratores passim dispositos; neque supplicio crudelissimo non interire,
si deprehensus fuisset: quando nec sanguine propinquis fidere tuto po-
teram. Quin et multorum, quae in superioribus libris memoriae prodidi,
silere causas coactus sum. Quare meum erit officium in hac parte hi-

ἴδραν ἰόντι χαλεπήν τινα καὶ δεινῶς ἄμαχον τῶν Ἰουστινιανῶν τε
 καὶ Θεοδοῦρα βεβιωμένων βαμβαίνειν τε καὶ ἀναποδίζειν ἐπὶ πλει-
 στον ἐκεῖνο διαριθμουμένῳ ξυμβαίνει, ὅτι δὴ μοι ταῦτα ἐν τῷ B
 παρόντι γεγράφεται τὰ μήτε πιστὰ μήτε εἰκότα φανησόμενα τοῖς A 2
 ὁπισθεν γενησομένοις, ἄλλως τε ὀπηρῆκα ἐπὶ μέγα ρεύσας ὁ χρό-
 νος παλαιότεραν τὴν ἀκοὴν ἀπεργάσεται, δέδοικα μὴ καὶ μυθο- V 280
 λογίας ἀποισομαι δόξαν κὰν τοῖς τραγωδοδιδασκάλοις τετάξο-
 μαι. ἐκεῖνῳ μέντοι τὸ θαρρεῖν ἔχων οὐκ ἀποδειλιάσω τὸν ὄγκον
 τοῦ ἔργου, ὥς μοι οὐκ ἁμαρτύρητος ὁ λόγος ἐστίν. οἱ γὰρ νῦν
 10 ἄνθρωποι θαημονέστατοι μάρτυρες τῶν πρῶξεων ὄντες ἀξιόχρηστοι
 παράκομποι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον τῆς ὑπὲρ αὐτῶν πίστεως ἔσον-
 ται. καίτοι με καὶ ἄλλο τι ἐς λόγον τόνδε ὀργῶντα πολλάκις ἐπὶ C
 πλείστον ἀνεχαίτισε χρόνον. ἐδόξασα γὰρ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα γε-
 ησομένοις ἀξύνφορον ἔσεσθαι τοῦτό γε, ἐπεὶ τῶν ἔργων τὰ πο-
 15 νηρότατα μάλιστα ξυνοίσει ἄγνωστα χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ εἶναι, ἢ
 τοῖς τυράννοις ἐς ἀκοὴν ἦγοντα ζηλωτὰ γίνεσθαι. τῶν γὰρ κρυ-
 τούτων αἰ τοῖς πλείστοις εὐπορος ὑπὸ ἀμαθίας ἢ ἐς τῶν προγε-
 γνημένων τὰ κακὰ μίμησις, καὶ πρὸς τὰ ἡμαρτημένα τοῖς πα-
 λαιοτέροις ῥᾶθόν τε καὶ ἀπονώτερον ἐς αἰεὶ τρέπονται. ἀλλὰ με
 20 ὕστερον ἐς τῶνδε τῶν ἔργων τὴν ἱστορίαν τοῦτο ἤνεγκεν, ὅτι δὴ
 τοῖς ἐς τὸ ἔπιτα τυραννήσουσιν ἐνδηλον ἔσται ὡς μάλιστα μὲν

6. ἀπεργάσεται] ἀπεργάζεται apogr. Holst. 7. τραγωδοδι-
 ασκάλοις] Legebatur τραγωδιδασκάλοις. *ibid.* τετάξομαι] τε-
 τάξομαι apogr. Holst. 13. ἐδόξασα] ἐδόξαζον apogr. Holst.
 14. ἀξύνφορον apogr. Holst. ἀσύμφορον P. 21. ὡς Alem.
 Vulgo φ.

storiæ, cum res silentio suppressas hactenus, tum earum, quæ prius
 vulgatæ sunt, causas edere. Sed aliud, molestum sane et difficillimum,
 repugnat; nimirum Iustiniani vita ac Theodoræ, ad quam animum ap-
 pellens, tremo, longissimeque retrahor hac cogitatione, ea me iam scri-
 pturam, quæ nec fide digna, nec verisimilia posteris videbuntur. Ac
 maxime cum harum rerum historiæ longinquus temporis lapsus magnam
 vetustatem attulerit, vereor ne famam fabulatoris tum referam, et cum
 recitatoribus tragoediarum annumerer. At rursus me illud confirmat ve-
 tatque absterreri gravitate materiæ, quod nonnisi testata narro. Nam
 qui hodie vivunt, certissimi actorum testes, satis habent auctoritatis,
 ut fidem, quam illa habent, in consequens ævum producant. Quanquam
 et quiddam aliud me ad hæc literis mandanda sæpe impulsit diutissime
 repressit. Ea nempe haud in rem fore posteritati censebam: cum multo
 magis expediat futuro tempore ignorari improbissime facta, quam, ubi
 ad tyrannorum aures pervenerint, imitanda illis videri. Eorum enim,
 qui rerum potantur, plerisque expedita semper via est ad sequenda
 stulte maiorum vitia: atque illi facilius promptiusque ad prava prisco-
 rum facinora dilabi solent. Me vero ad eas res historia prodendas in-

D καὶ τὴν τίσιν αὐτοῦ τῶν ἀμαρτανομένων περιελθεῖν οὐκ ἀπεικὸς εἶη, ἅπερ καὶ τοῖσδε τοῖς ἀνθρώποις ζυγητέθη παθεῖν· ἔπειτα δὲ καὶ ἀνάγραπτοι αὐτῶν αἱ πράξεις καὶ οἱ τρόποι ἐς αἰεὶ ἔσονται, ἀπ' αὐτοῦ τε ἴσως δκηρότερον παρὰ νομήσουσιν. τίς γὰρ ἂν τὸν Σεμιράμιδος ἀκόλαστον βίον ἢ τὴν Σαρδαναπάλλου καὶ 5 Νέρωνος μανίαν τῶν ἐπιγενομένων ἀνθρώπων ἔγνω, εἰ μὴ τοῖς τότε γεγραφόσι τὰ μνημεῖα ταῦτ' ἔλλειπτο; ἄλλως τε καὶ τοῖς τὰ ὅμοια πεισομένοις, ἂν οὕτω τύχοι, πρὸς τῶν τυράννων οὐκ ἀκερδῆς αὕτη παντάπασιν ἢ ἀκοή ἔσται. παραμυθεῖσθαι γὰρ οἱ δυστυχοῦντες εἰώθασιν τῷ μὴ μόνοις σφίσι τὰ δεινὰ ζυμπε- 10 σεῖν. διὰ τοι ταῦτα πρῶτα μὲν ὅσα Βελισαρίῳ μοχθηρὰ εἴργασται ἐρῶν ἔρχομαι· ὕστερον δὲ καὶ ὅσα Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδώρῳ μοχθηρὰ εἴργασται ἐγὼ δηλώσω.

P 3 α'. Ἦν τῷ Βελισαρίῳ γυνή, ἧς δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν 15 λόγοις ἐμνήσθη, πάππου μὲν καὶ πατρὸς ἠνιόχων, ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ Θεσσαλονίκῃ τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδειξαμένων, μητρὸς

1. αὐτοῦ τῶν Alem. αὐτῶν A. τῶν P. 5. τὸν Σεμ. A. τὸν om. P. *ibid.* Σαρδαναπάλλου] Vulgo Σαρδαναπάλον.
 6. ἀνθρώπων ἔγνω, εἰ μὴ] ἀνθρώπων * μὴ A. 7. καὶ τοῖς — πεισομένοις] καὶ * μένοις A. *ibid.* ταῦτ'] ταῦτα apogr. Holst. 9. παντάπασιν — λόγοις ἐρρήθη (p. 13, 15.)] πάντα * παραμυθεῖσθαι γὰρ οἱ δυστυχοῦντες εἰώθασιν, τῷ μὴ μόνοις * τεῖν. διὰ τοι ταῦτα πρῶτα μὲν ὅσα βελισαρίῳ μοχθηρὰ * ὕστερον δὲ καὶ ὅσα Ἰουστινιανῷ καὶ Θεοδώρῳ μοχθηρὰ εἴργασται, ἐγὼ * δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ἐμνήσθη πάππου * λονίκη τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδειξαμένων. * τη τὰ προτερα μᾶλλον τινὰ βιώσασα * οἷς πολλὰ ἀμιληκῆα καὶ * σαρίῳ γυνή γέγονε. μητρὸς ἦδη * * εἶναι. ζυγκαλύπτειν * * λόγος ἐρρήθη A. 12. ἐρῶν apogr. Holst. ἐρεῖν P.

duxit, quod qui tyrannidem in posterum exercebunt, facile sibi horum hominum exemplo persuadere poterunt, quae ipsos etiam malefactorum maneat animadversio. Deinde fortasse veritū ne vita moresque sui aeternae posterorum memoriae tradantur, haud ita ad peccandum praecipites erunt. Quotus enim quisque hominum, qui deinde vixerunt, perditam Semiramidis vitam, vel Sardanapali aut Neronis dementiae nosset, nisi haec historiis commendata fuissent? In primis, si qui forte iis, quae hic narrantur, similia a tyrannis olim patientur, illis non omnino inutile erit ista audire. Solent enim miseri eo se consolari, quod non soli sint, quibus acciderint calamitates. Quamobrem primo quidem quae Belisario flagitiose commissa, deinde quae Iustinianus ac Theodora scelerate gesserunt, ego narrabo.

1. Belisarii coniux, de qua feci in superioribus libris mentionem, avum quidem et patrem aurigas habuit, hanc artem Byzantii ac Thessalonicae professos, matrem vero ex earum numero, quae in thymele

ἐν τῶν τινος ἐν θυμέλῃ πεπορνευμένων. αὕτη τὰ πρότερα μάχ-
 λον τινὰ βιώσασα βλον καὶ τὸν τρόπον ἐξερωγυῖα, φαρμακεῦσί
 τε πατρώοις πολλὰ ὠμίληκῦτα, καὶ τὴν μύθησιν τῶν οἱ ἀναγ-
 5 καίων ποιησαμένη, ἐγγυητὴ ὕστερον Βελισαρίῳ γυνὴ γέγονε, μή-
 τηρ ἦδη παίδων γενομένη πολλῶν. εὐθὺς μὲν οὖν ἠέλου μοιχεύ-
 τρια τὸ ἐξ ἀρχῆς εἶναι, ξυγκαλύπτειν μέντοι τοῦργον τοῦτο ἐν
 σπουδῇ εἶχεν, ἐγκαταδομένη τοῖς οἰκείοις ἐπιτηδείμασιν, οὐδέ B
 τι πρὸς τοῦ ξυνοικοῦντος δειμαίνουσα δέος (οὔτε γὰρ αἰδῶ τινα
 ἔργου ὄτουσῶν ἔλαβε πώποτε καὶ τὸν ἄνδρα μαγγανείαις πολλαῖς
 10 κατελιπεν), ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς βασιλίδος ἐποπτεύουσα τίσιν. λίαν
 γὰρ ἐς αὐτὴν ἡ Θεοδώρα ἠγγιαινετό τε καὶ ἐσεσήρει. ἐπεὶ δὲ αὐ-
 τὴν ἐν τοῖς οἱ ἀναγκαιοτάτοις ὑπουργήσασα χειροῆθη πεποίηται,
 πρῶτα μὲν Σιλβέριον διαχρησαμένη τρόπῳ ὕπερ ἐν τοῖς ὀπισθεν
 λόγοις εἰρήσεται, ὕστερον δὲ Ἰωάννην κατεργασαμένη τὸν Καπ-
 15 πδόκτην, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμρήθη, ἐνταῦθα
 δὲ ἀδελότερόν τε καὶ οὐκ ἔτι ἀποκρυπτομένη ἅπαντα ἐξαμαρτά- C
 τειν οἰδαμῆ ὑπέξλου.

1. τῶν τινος Suidas s. v. θυμέλη. Legebatur τῶν τινος τῶν.
 ibid. αὕτη — ὠμίληκῦτα] Suidas s. v. μάχλος, et partim s. v. ἐξ-
 ερωγυῖα et φαρμακεῖς. ibid. τὰ πρότερα] τὸ πρότερον Sui-
 das. 2. καὶ τὸν] καὶ om. Suidas. 4. ἐγγυητὴ — ἐξῆς
 εἶναι] Suidas s. v. ἐγγυήσασθαι. ibid. Βελισαρίῳ] βελισσα-
 ρίῳ apogr. Holst. ibid. μήτηρ pone παίδων Suidas. 5. μὲν
 οὖν] μὲν om. Suidas. 6. ἐξ ἀρχῆς] ἐξῆς Suidas. ibid. μέν-
 ττοι apogr. Holst. μὲν P. 7. ἐγκαταδομένη] οὐ καταδομένη
 apogr. Holst. correctum. ibid. οὐδέ — πώποτε] Suidas s. v.
 δειμαίνει. οὐδέ τι πρὸς τοῦ Suidas. οὐδέ τὸ πρὸς τοῦ apogr.
 Holst. οὐδέ τοῦ P. 8. γὰρ om. Suidas. 9. ὄτουσῶν om.
 Suidas. ibid. ἔλαβε] ἐλάμβανε Suidas. ibid. καὶ τὸν ἄν-
 δρα μαγγανείαις πολλαῖς κατελιπεν ex apogr. Holst. addidi.
 11. ἡ Θεοδώρα] ἡ om. apogr. Holst. ibid. ἐσεσήρει Suidas s.
 v. ἐσεσήρεαν. Legebatur ἐμεμήνει. 12. τοῖς οἱ] οἱ om. apogr.
 Holst. 13. ὥσπερ apogr. Holst. ὥσπερ P. 16. ἀδελότερον]
 ἀσελγέστερον A. ibid. ἀποκρυπτομένη] ἀποκρυπτομένη Pm.

prostituant pudicitiam. Ac prius illa vitæ genus secuta impurissimum,
 dissoluta, cum veneficiis patriis versata diu, et apprime edocta quæ ad
 res ipsius maxime faciebant, desponsa deinde Belisario fuit, cum iam
 multam sobolem suscepisset. Extemplo autem eam libido perpulit, ut in
 posterum esset adultera. Cumque in studia sua illa sese immergeret,
 factum quidem oculere nitebatur, non quod vereretur maritum: nam
 ipsam nullius unquam flagitii puduit et maritum multis iam prestigiiis
 occupaverat: sed ne ab Augusta male multaretur: etenim Theodora in
 illam animo exasperata odio furebat. Postea vero quam Augustam mi-
 tigavit obsequio, et opera illi in summi momenti coeptis impensa, pri-
 mum quidem vita eo modo, de quo postea, erepta Silverio, dein autem
 Ianni Cappadoci illata, ut supra dixi, pernicie, intemperantius palam-
 que peccare nihil pensi habuit.

Ἦν δέ τις νεανίας ἐκ Θράκης ἐν τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ, Θεο-
 δόσιος τοῦνομα, δόξης γεγωνὸς ἐκ πατέρων Εὐνομιανῶν καλου-
 μένων. τοῦτον, ἤνικα ἐς Λιβύην ἀποπλεῖν ἐμελλεν, ἔλουσε μὲν
 V 281 ὁ Βελισάριος τὸ θεῖον λουτρὸν καὶ χερσὶν ἀνελόμενος ἐνθένδε οὐ-
 κείαις εἰσποιητὸν ἐποίησατο ξὶν τῇ γυναικὶ παῖδα, ἥπερ εἰσποιεῖ- 5
 σθαι Χριστιανοῖς νόμος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ἀντωνίνα τὸν Θεοδό-
 A 3 σιον, ἅτε παῖδα ὄντα ἱερῶ λόγῳ, ἠγάπα τε ὡς τὸ εἰκὸς κὰν τοῖς
 D μάλιστα ἐπιμελομένη ὑφ' αὐτὴν εἶχεν. εἰθ' ὕστερον αὐτοῦ ἐρα-
 σθεῖσα ἐκτόπως ἐν τῷ διάπλῳ τούτῳ καὶ κατακορῆς γεγονυῖα τῷ
 πάθει ἀπεσιείσατο μὲν θεῖων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων δέος 1
 τε καὶ αἰδῶ ξύμπασαν, ἐμίγνυτο δὲ αὐτῷ τὰ μὲν πρῶτα ἐν πα-
 ραβύστῳ, τελευτῶσα δὲ καὶ οἰκετῶν καὶ θεραπευιδῶν παρόν-
 των. κάτοχος γὰρ ἤδη τῷ πόθῳ τούτῳ γεγεννημένη καὶ διαφα-
 νῶς ἐρωτόληπτος οὔσα οὐδὲν ἔτι τοῦ ἔργου κώλυμα ἔβλεπε. καὶ
 ποτε ὁ Βελισάριος ἐπ' αὐτοφώρῳ τὴν πρῆξιν λαβὼν ἐν Καρχη- 14
 P 4 δόνι ἐξηπάτητο πρὸς τῆς γυναικὸς ἐκὼν γε εἶναι. ὁ μὲν γὰρ
 ἄμφω ἐν δωματίῳ καταγείῳ εὐρῶν ἐμεμήνηι, ἥ δὲ οὔτε ἀποδει-
 λύσασα οὔτε καταδυσσαμένη τῷ ἔργῳ τούτῳ, Ἐνταῦθα, ἔφη, τῶν

1. Βελισαρίου] βελισαρίου A, quae ubique duplici σ utitur.
 3. ἔλουσε — νόμος] Suidas. s. v. ἔλουσε, τὸν δὲ Εὐνομιανῶν
 ἔλουσε B. τὸ θεῖον λουτρὸν, χερσὶ δὲ οὐκείαις ἀνελόμενος εἰσ-
 ποιητὸν ἐποίησατο παῖδα — νόμος. 8. εἰθ' ὕστερον ἐρασθεῖ-
 σα αὐτῆς ἐν παραβύστῳ Suidas s. v. ἐκτόπως. 9. ἐκτόπως]
 ἐκτόπως Pm inepte. *ibid.* γεγονυῖα] γενομένη Suidas s. v.
 κατακορῆς. 11. ἐμίγνυτο δὲ αὐτῷ] ἠράσθη αὐτοῦ Suidas s.
 v. ἐν παραβύστῳ. 13. τούτῳ] τούτου Suidas s. v. κάτοχος.
 15. Βελισάριος] Βελισάριος P hic et infra saepius. *ibid.* ἐπ'
 — ἐκὼν γε εἶναι] Suidas s. v. ἐπ' αὐτόπρῳ. 17. δωματίῳ]
 Vulgo δωματεῖο.

Adolescens nomine Theodosius, parentibus, qui cum Eunomianis sentirent, in Thracia natus, domi apud Belisarium versabatur: quem ipse iam iam in Africam transmissurus, divino lavacro lustratum suis exceperat manibus, et una cum uxore sua filium adoptaverat, quo Christiani more consueverunt liberos adsciscere. Ex eo Theodosium Antonina, quippe sacro ritu filium, amare, ut par erat, omnemque eius curam suscipere, dictoque audientem habere. Deinde vero ea navigatione in incredibilem adolescentis amorem incidit; quo penitus imbuta, omnem abiecit divinarum, humanarumque legum formidinem ac verecundiam. Cum eo principio quidem clanculum consuevit; denique inspectantibus etiam vernulis et ancillis; nam nihil suae libidini impedimento esse putavit, quando perditae amore capta, eo iam palam duceretur. Ipse Belisarius aliquando apud Carthaginem manifesto rem deprehendit, verum ab uxore delictus est non invitus. Nam ille subterraneo in cubiculo cum ambos una comperisset, pene furentis in modum commotus est. Antonina eam ob rem nec expavit, nec vitavit conspectum, sed, *huc, inquit, in*

λαφύρων τὰ τιμιώτατα σὺν τῷ μανίᾳ κρύψουσα ἤλθοι, ὡς μὴ
 ἰς βασιλεία ἔκρυπτα γένηται. ἡ μὲν οὖν ταῦτα σκηπτομένη εἶπεν,
 ὁ δὲ ἀναπεισθῆναι δόξας ἀφῆκε, καίπερ τῷ Θεοδοσίῳ ἐκλελυμέ-
 νον τὸν ἱμάντα ὀρῶν τὸν ἀμφὶ τὸ αἰδοῖα τὰς ἀναξυρίδας ξυ-
 5 δέοντα. ἔρωτι γὰρ τῆς ἀνθρώπου ἀναγκασθεὶς ἐβούλετό οἱ τὴν
 τῶν οἰκείων ὀφθαλμῶν θάνατον ὡς ἥμισυ ἀληθεύσθαι. τῆς δὲ
 μαχλοσύνης αἰεὶ προϋούσης ἐς κακὸν ἄφατον οἱ μὲν ἄλλοι θεώμα- B
 νοὶ τὰ κραττόμενα ἐν σιωπῇ εἶχον, δούλη δὲ τις Μακεδονία ὄνο-
 μα ἐν Συρακούσαις, ἥλικα Σικελίας ἐκράτησε Βελισάριος, δροκίς
 10 δεινότητος τὸν δεσπότην καταλαβοῦσα, μὴ ποτε αὐτὴν τῇ κερτη-
 μένῃ καταπροήσεται, πάντα αὐτῷ λόγον ἐξήνεγκε, δύο παιδά- A 4
 ρια πρὸς μαρτυρίαν παρασχομένη, οἷς δὴ τὰ ἀμφὶ τὸν κοιτῶνα
 ἔπηρετεῖν ἐκμιελὲς ἦν. ταῦτα μαθὼν Βελισάριος τῶν οἱ ἐπομέ-
 νων τινὲ τὸν Θεοδοσίον ἐκέλευσε διαχειρίσασθαι. ὁ δὲ προμα-
 15 θῶν εἰς Ἐφεσον φεύγει. τῶν γὰρ ἐπομένων οἱ πλεῖστοι τῷ ἀβε-
 βαίῳ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γνώμης ἡγμένοι ἀρέσκων τὴν γυναῖκα
 μᾶλλον ἐν σπουδῇ εἶχον ἢ τῷ ἀνδρὶ δοκεῖν εὐνοικῶς ἔχειν, οἱ γέ C
 καὶ τὰ σφίσι ἐπιχειρήματα τότε ἀμφ' αὐτῷ προὔδοσαν. Κωνσταν-
 τίνος δὲ Βελισάριον ὀρῶν περιώδυνον γεγονότα τοῖς ξυμπεσοῦσι,
 20 τὰ τε ἄλλα συνήγει καὶ τοῦτο ἐπεῖπεν ὡς Ἐγὼ γε θᾶσσον ἂν τὴν
 γυναῖκα ἢ τὸν νεανίαν κατειργασάμην. ὅπερ Ἀντωνίνα μαθοῦσα,
 κερχυμένως αὐτῷ ἐγαλέπαινε, ὅπως ἔγκοτα ἐνδείξεται τὸ εἰς

4. ξυνδέοντα] δέοντα Suidas s. v. ἀναξυρίδ.

14. διαχρήσα-

σθαι Maltretus.

20. Ἐγὼ γε] Vulgo ἐγὼ γε.

22. ἔγκοτα]

εἰκότως Pm. ἔγγιστα Vat.

*latebris pretiosissima quaeque spoliarum cum adolescentulo reconditura
 veni, ne qua istorum fama ad Caesarem perveniret. Isthaec illa quidem
 simulavit; hic autem rem et facile dissimulavit, et sibi persuaderi pas-
 sus est; licet Theodosio ligulam, quae circa pudenda subnectit femora-
 lia, solutam observasset. Nam mulieris victus benevolentia, maluit vera
 non esse credere, quae sibi oculorum etiam fide probarentur. Ita in
 dies gliscente iam incredibile malum lascivia, caeteri quidem silentio fla-
 gitium inspeccarunt, famula vero Macedonia nomine, post debellatam a
 Belisario Siciliam, Syracusis hero sanctissimi iurisiurandi fide primum
 obstricto, ne unquam Antoninae proderetur, totam ei fabulam detexit,
 datis praeterem testibus duobus a cubiculo famulis. Re comperta, Bel-
 sarius quibusdam ex stipatoribus suis necem imperat Theodosii; ille de-
 tectum insidii Ephesum aufugit. Nam assectatores ingenii Belisarii mo-
 bilitate inducti malebant uxori gratum facere quam videri benevolen-
 tiam mariti aucupari. Quamobrem iussa contra Theodosium eidem pro-
 didere. Constantinus hoc rerum casu vehementer Belisarii moerentis vi-
 cem condoluit, atque illud dicitavit: Ego mulieri citius interitum quam
 adolescenti parasse. Hoc audito Antonina, animo penitus abdito illi
 nocensit, ut eo gravius in eum acerbiter evomeret. Nam erat ad*

αὐτὸν ἔχθος. ἦν γὰρ σκορπιώδης τε καὶ ὀργὴν σκοτεινὴ. οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον ἢ μαγγανύσασα ἢ θωπεύσασα πείθει τὸν ἄνδρα ὡς οὐχ ὑγιὲς τὸ κατηγορήμα τὸ ταύτης γένοιτο· καὶ ὡς Θεοδόσιον μὲν μελλήσει οὐδεμιᾷ μετεπέμψατο, Μακεδονίαν δὲ καὶ
 D τὰ παιδία τῇ γυναικὶ ἐκδοῦναι ὑπέστη. οὗς δὲ ἅπαντας πρῶτα 5
 τὰς γλώττας, ὥσπερ λέγουσιν, ἀποτιμοῦσα, εἶτα κατὰ βραχὺ κρεουργήσασα καὶ θυλακίοις ἐμβεβλημένη ἐς τὴν θάλατταν ὀκνήσει οὐδεμιᾷ ἔρριψε, τῶν τινος οἰκετῶν Εὐγενίου ὄνομα ὑπουργήσαντός οἱ ἐς ἅπαν τὸ ἄγος, ᾧ δὲ καὶ τὸ ἐς Σιλβέριον εἰργασται μίασμα. καὶ Κωνσταντῖνον δὲ οὐ πολλῶ ὕστερον Βελισά-
 10 ριος τῇ γυναικὶ ἀναπεισθεὶς κτείνει. τὰ γὰρ ἀμφὶ τῷ Πραισιδίῳ καὶ τοῖς Ξιφιδίοις τηλικαυδε ζυνηγέθη γενέσθαι ἅπερ μοι ἐν τοῖς
 A 5 ἔμπροσθεν λόγοις δεδήλωται. μέλλοντος γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἀφίεσθαι, οὐ πρότερον ἀνήκεν ἢ Ἀντωνίνα, ἕως αὐτὸν τοῦ λόγου
 P 5 ἐτίσατο, οὐπερ ἐγὼ ἀρτίως ἐμνήσθην. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔχθος 15
 μέγα περιεβάλλετο ὁ Βελισάριος ἔκ τε βασιλέως καὶ τῶν ἐν Ῥωμαίοις λογίμων ἀπάντων.

Ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκε. Θεοδόσιος δὲ οὐκ ἔφη ἐς Ἰταλίαν ἀφίξεσθαι οἷός τε εἶναι, ἵνα δὴ τότε διατριβὴν εἶχον Βελισάριός τε καὶ Ἀντωνίνα, ἦν μὴ Φώτιος ἐκποδῶν γένηται. ὃ 20
 γὰρ Φώτιος πρόχειρος μὲν φύσει ἐς τὸ δάκνεσθαι ἦν, ἦν τις αὐ-

1. ἔχθος P et cod. Mediol. ἔχθος A. *ibid.* σκορπιώδης] Suidas s. v. σκορπιαίνεσθαι. 11. πραισιδίῳ A. 19. ἵνα δὴ] ἵνα ἤδη A.

indignationem tegendam et animi virus exerendum comparata. Non ita multo post aut veneficiis, aut blandis verborum illecebris falso in se conflata accusationem persuadet coniugi. Ille nihil moratus Theodosium accersit; Macedoniam vero famulam, ambosque pueros uxori se dediturum pollicetur; quos Antonina linguis, ut fertur, primum resectis, et membratim concisos, sacculis ad extremum inclusos in altum illico demergit. Fuit illi minister sceleris quidam ex famulis Eugenius nomine, qui et commissi contra ΣΙΛΒΕΡΙΟΥ piaculi satelles fuerat. Tandem Constantinum etiam suasu coniugis e medio sustulit Belisarius. Nam quae de siccis, Praesidioque prioribus libris narravimus, eo ferme tempore contigerunt. Ubi enim Constantinus iniuriarum in Belisarium et Praesidium erat absolvendus, non prius destitit Antonina quam eius vocis, cuius paulo ante meminimus, ab illo poenas exegisset. Quamobrem magnam Belisarius cum Imperatoris tum Romanorum procerum in se concitavit invidiam.

Theodosius in Italiam (ubi tum Belisarius et Antonina degebant) se minime venturum respondit, nisi Photius inde longius amandaretur. Nam ea erat natura Photius, ut valde aegro ferret animo, si quis apud aliquem videretur se esse potior. Igitur secundis Theodosii rebus con-

τῷ παρ' ὅτι οὐδὲν δύνηται μᾶλλον, ἐν μέντοι τοῖς ἀμφὶ Θεοδο-
 σίῳ καὶ δικαίως ἀποπνίγεσθαι οἱ ξυνέβαιεν, ὅτι δὴ αὐτὸς μὲν V 282
 καίπερ υἱὸς ὢν ἐν οὐδενὶ ἐγήγνετο λόγῳ, ὁ δὲ δυνάμει τε πολλῇ
 ἐχρητο καὶ χρήματα μεγάλα περιεβάλλετο. λέγουσι γὰρ αὐτὸν B
 εἰς Καρχηδόνας τε καὶ Ῥαβέννης ἐς ἑκατὸν κεντηνάρια ἔξ ἀμφοῶν
 παλατίῳν συλῆσαντα ἔχειν, ἐπεὶ καὶ μόνῳ κατ' ἔξουσίαν δια-
 χειρίσαι ταῦτα ξυνέβη. ἡ δὲ Ἀντωνίνα ἐπεὶ τὴν Θεοδοσίῳ γνῶ-
 μῃ ἴμαθεν, οὐ πρότερον ἀνῆκεν ἐπεδρεύουσά τε τὸν παῖδα καὶ
 φονίῳις τισὶν ἐπιβουλαῖς αὐτὸν μετιῶσα, ἕως καταπρόξασθαι
 10 ἴσχυσεν αὐτὸν μὲν ἐνθάδε ἀπαλλαγέντα ἐς Βυζάντιον ἐδῶ ἵναί,
 οὐκ εἰ φέρειν τὰς ἐνέδρας οἷόν τε ὄντα, τὸν δὲ Θεοδοσίῳ ἐς τὴν
 Ἰταλίαν παρ' αὐτὴν ἤκειν. οὐ δὴ κατακόρως τῆς τε τοῦ ἐρωμέ-
 που διατριβῆς καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐθηθείας ἀποναμένη χρένη
 ὑστερον ξὺν ἀμφοῖν ἐς Βυζάντιον ἤκειν. ἐνθα δὲ Θεοδοσίῳ ἐδε- C
 15 δίσπειτο τὸ συνειδέσθαι καὶ ἔστρεφεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν. λήσειν
 γὰρ ἐς τὸ παντελὲς οὐδαμῇ ᾤετο, ἐπεὶ τὴν γυναῖκα ἐώρα ἐθέτει
 τὸ πάθος ἐγκρυφαῖζειν οἷαν τε οὖσαν, οὐδὲ κεκρυμμένως ἐξερω- A 6
 γῆται, ἀλλὰ διαρρηθὴν μοιχαλίδι εἶπαι τε καὶ ὀνομάζεσθαι ὡς
 ἦιστα ἀπαξιούσαν. διὸ δὴ αὐθις ἐς τὴν Ἐφεσον ἀφικόμενος καὶ
 20 ἀποθριξάμενος ἤμερ ἐθίσται ἐνέγραψεν εἰς τοὺς μοναχοὺς κα-
 λουμένους αὐτόν. τότε δὲ κατ' ἄκρας ἐμάτη καὶ τὴν ἐσθῆτα

1. δύνηται Alem. P. αὐτῇ δύνηται A. ἂν τι δύνηται Reiskius.
 2. ὅτι δὴ Alem. P. ὅτι δὲ A. 10. ἐνθάδε] ἐνθένδε Pm.
 13. ἀποναμένη] Vulgo ἀπωναμένη. 14. Θεοδοσίῳ A. Θεο-
 δόσιος P. 15. τὸ Alem. τῷ AP. 19. ἀπαξιούσαν Alem. P.
 ἐξιῶσαν A.

tabescere illi quidem non sine causa videbatur, cum, etsi filius, nullo haberetur loco; contra vero Theodosius multum polleret, ingentibusque afflueret opibus. Nam ea fama erat, ex aerariis Carthaginiis et Ravennae ad decem milia pondo auri eam depeculatam fuisse, cum sine collega, summaque autoritate eas illi pertractare pecunias obvencisset. Interea tum Antonina Theodosii percepit animum, non antea desit adversus filium ex insidiis agere, et arte pene parricidali eum circumvenire, donec obtinuit ut is excederet tot insidiis ferendis impar, Byzantiumque contenderet; Theodosius vero ad se in Italiam veniret, ubi et amantissimae consuetudinae, et conjugis familiaritate abunde iam oblectata, tandem utroque comite Byzantium appulit. Hic vero coepit Theodosius conscientia perterritus, et in diversas partes agitare consilium. Nam latere deum posse minime sibi persuadebat, cum feminam nequire amplius occultare libidinem cerneret, sed effracto iam aperte animo diffluere, nec ferre graviter publicam adulterii opinionem atque infamiam. Quamobrem Ephesum repetit, comaque, sicut fieri consuevit, detonsa, in albo nonachorum conscribi voluit. Tunc vero Antonina prorsus insanire, ve-

- ξὸν τῇ διαίτῃ ἐς τρόπον μεταβαλοῦσα τὸν πένθιμον περιῆει συ-
 χνά κατὰ τὴν οἰκίαν κωκύουσα, ὀλολογῆ τε κεχρομένη ὀλοφύρετο
 D οὐκ ἀπολειμμένου τάνδρως, ὅποιον αὐτῇ ἀγαθὸν ὀλώλει, ὡς
 πιστὸν, ὡς εὐχαριν, ὡς εὐνοϊκὸν, ὡς δραστήριον. τελευτῶσα
 δὲ καὶ τὸν ἄνδρα ἐς ταύτας δὴ ἐπαγαγομένη τὰς ὀλοφύσεις ἐκά- 5
 θισεν. ἔκαμε γοῦν ὁ ταλαίπωρος τὸν ποθεινὸν ἀνακαλῶν Θεο-
 δόσιον. ὕστερον καὶ ἐς βασιλεία ἐλθὼν, αὐτὸν τε καὶ τὴν βασι-
 λίδα ἱκετεύων, ἀνέπεισε Θεοδόσιον μεταπέμψασθαι, ἅτε ἀναγ-
 καίον αὐτῷ κατὰ τὴν οἰκίαν ὄντα τε καὶ ἐσόμενον. ἀλλὰ Θεο-
 δόσιος ἀπέειπε μηδαμῇ ἐνθένδε ἵναί, ὡς ἀσφαλέστατα ἐμπεδώ- 10
 σιν ἰσχυρισάμενος τὸ τῶν μοναχῶν ἐπιτήδευμα. ἦν δὲ ἄρα ὁ
 λόγος κατάπλωτος, ὅπως ἐπειδὴν τάχιστα Βελισάριος ἐκ Βυζαν-
 τίου ἀποδημοίῃ, αὐτὸς παρὰ τὴν Ἀντωνίναν ἀφίκεται λάθρα.
 ὅπερ οὖν καὶ ἐγένετο.
- P 6 β. Αὐτίκα Βελισάριος μὲν ὡς Χοσρόῃ πολεμήσων ξὸν 15
 τῷ Φωτίῳ ἐστέλλετο, Ἀντωνίνα δὲ αὐτοῦ ἔμεινεν, οὐκ εἰωθὸς
 αὐτῇ πρότερον τοῦτό γε. τοῦ γὰρ μὴ κατὰ μόνας τὸν ἄνθρω-
 πον καθιστάμενον ἐν αὐτῷ τε γενέσθαι καὶ τῶν ἐκείνης μαγγα-
 νευμάτων ὀλιγοροῦντα φρονῆσαι τι ἀμφ' αὐτῇ τῶν δεόντων,
 πανταχόσε τῆς γῆς ξὸν αὐτῷ στέλλεσθαι ἐπιμελὲς οἱ ἐγένετο. 20
 ὅπως δὲ καὶ αὐδὺς Θεοδοσίῳ παρὰ Ἀντωνίναν ἐσιτητὰ εἶη, Φώ-
 A 7 τιον ἐκποδῶν οἱ γενέσθαι ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο. πείθει τοίνυν τῶν

8. οὐκ ἀπολειμμένον] οὐκ ἀπολειμμένη Reisk. *ibid.* αὐτῇ] αὐτῆ Reisk. 20. ἐγένετο] ἐγένετο Alem.

ste, victusque ratione prae se ferre moestitiam, identidem circumire domum lacrimans, eiulansque, illud lamentari marito etiamnum superstite, amissam viri optimi fidem, gratiam, benevolentiam, industriam; denique coniugem ipsum in easdem ita pertrahere lamentationes, ut impigre ille quidem elaboraret, quo adamas revocaretur Theodosius. Tandem Caesarem adit, et Augustam, a quibus ut ille accersatur simplex demum impetrat, quippe qui sibi non in praesentia solum, sed et in posterum domi futurus esset pernecessarius. At inde negat se abiturum Theodosius, affirmatque esse iam animo ad monachorum institutum penitus confirmato. Haec tamen ita simulavit, ut cum primum Byzantio discederet Belisarius, ipse clam (ut et factum est) Antoninam conveniret.

2. Interea cum Photio Belisarius adversus Chosroem mittitur in expeditionem; Antonina, praeter morem pristinum, Byzantii subsistit: summopere enim curavit Belisario se comitem adiungendam, quo ille omnique terrarum pergeret, verita ne ubi solus esset, ad mentem ipse rediret, suisque neglectis praestigiis, de se opportunum aliquod iniret consilium. Igitur Theodosio ut ad se veniendi omnis pateret aditus, Photium de medio tollere molitur, suadetque nonnullis ex Belisarii sti-

Βελισαρίῳ ἐπομένῳ τινὺς ἰρρασελεῖν τε αὐτὸν ἐς αἶμα καὶ προπη-
λαξίειν, οὐδένα ἀνέντας καιρὸν· αὐτὴ τε γράφουσα ἐς ἡμέ- B
ραν σχεδὸν τι ἐκάστην διέβαλλέ τε διηνεκές καὶ ἐπὶ τῷ παιδί πάν-
τα ἐκίνει. οἷς δὴ ὁ νεανίας ἀνωγκασθεὶς διαβόλως ἔγνω τῇ μη-
τρὶ χρῆσθαι, ἤκοντά τε τινα ἐκ Βυζαντίου, ὃς δὴ ἀπήγγελε Θεο-
δόσιον λάθρα ἔξην Ἀντωνίῃ διατριβὴν ἔχειν, παρὰ Βελισάριον
εὐθὺς εἰσάγει, φράζειν ἐπιστελλας τὸν πάντα λόγον. ἄπερ ἐπεὶ
ὁ Βελισάριος ἔγνω, ὃξὺ θυμωθεὶς ὑπερφυῶς παρὰ τοῦ Φωτίου
κόδας ἐπὶ στόμα πίπτει, καὶ αὐτοῦ ἐδάειτο τιμωρεῖν αὐτῷ πά-
10 σχοτι ἐφ' ὧν ἤκιστα χρῆν ἀνόσια ἔργα „ὦ παῖ“ λέγων „γλυ-
κίτατε, πατέρα μὲν τὸν σὸν ὅστις ποτὲ ἦν οὐδαμῇ οἶσθα, ἐπεὶ V 283
αὐτὸν ἐπὶ τιτθοῦ τρεφόμενον ἔτι καταλιπὼν ζυμετρῆσαι τὸν ἐυ- C
τοῦ βίον, σὸ μὴν οὐδέ του τῶν αὐτοῦ ὄνησαι. ἦν γὰρ τὰ ἐς
τὴν οὐσίαν οὐ λίαν εὐδαίμων. ὑπ' ἐμοὶ δὲ καίπερ ὄντι πατρῶν
15 Ἰτραφεῖς, τὴν τε ἡλικίαν τηλικόσδε ἦς, ὡς σὸν εἶναι ἀμύνειν ἀδι-
κωνμένῳ μοι ἐς τὰ μάλιστα, ἔς τε ὑπάτων ἀξίωμα ἤκεις καὶ
πλούτου περιβέβλησαι τοσόνδε χρῆμα, ὥστε πατὴρ τε καὶ μήτηρ
καὶ τὸ ζυγγενὲς ἅπαν ἔγωγε καλοίμην ἄν, ὃ γενναῖε, καὶ εἶην
δικαίως. οὐχ αἵματι γὰρ, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις εἰώθασι δῆτα σταθ-
20 μᾶσθαι τὴν ἐς ἀλλήλους στοργὴν ἀνθρώποι. ὦρα σοι τοίνυν μὴ

2. αὐτὴ τε Relsk. Vulgo αὐτὴ τε γὰρ. 3. πάντα] πάντας
Alem. Male. 5. ἀπήγγελε P et MS. Alem. ἀπαγγέλλεσθαι A.
6. λάθρα addidi ex MS. Alem. 7. ἐπιστελλας] ἐπιστελλας Alem.
8. παρὰ Alem. P. ὡς παρὰ A. 12. οὐδέ του Alem. οὐδὲ
τοῦ P. 15. τηλικόσδε] Legebatur τηλικούτοσδε. *ibid.* ἦς]
ἦ A. 18. ζυγγενὲς A. συγγενὲς P. 19. οὐχ αἵματι γὰρ]
οὐ φήμασι Suidas s. v. σταθμάσθαι. 20. στοργὴν] ὄργην
Suidas.

patribus, ne quem diem intermittant, quin eum provocent, probrisque
insectentur; ipsa vero quotidianis fere litteris illum apud omnes tradu-
cebat, omnia in filium commovebat animos. Quare adolescens in ma-
trem parare delationem denique cogitur. Ergo nescio quem Byzantio
advenientem ad Belisarium introducit, qui Theodosii, Antoninaeque con-
suetudinem referat, et quemadmodum rem totam prosequatur, ipse prae-
scribit. Quae cum Belisarius accepisset, vehementi admodum incensus
ira, ad Photii pedes procumbit, imploratque, ut se velit ulcisci tanta
laesissimam a quibus minime deberet flagitiorum impietate. Et, o fili,
inquit, suavissime, patrem tu quidem tuum quis fuerit ignoras; nam te
adhuc nutrix alebat, cum ille cessisset e vita; eius te nihil iuverunt fortu-
nae, quae perexiguas valde fuere; apud me vero licet vitricum educatus,
ad id iam aetatis pervenisti, ut tuarum sit virium mihi praesto esse sum-
mis iniuriis affecto. Ad consularem te dignitatem evesi, et opibus ampli-
nibus cumulavi, ut parens, et genitrix, et quidquid est propinquitatis,
ego sim tibi, ac iure a te appeller. Non enim sanguinis nomine, sed ro-

D περιθεῖν ἐμὲ μὲν πρὸς τῇ τῆς οἰκίας διαφθορᾷ καὶ χρημάτων
 ἑστερημένον πλῆθος τοσοῦτων, τὴν δὲ μητέρα τὴν σὴν αἰσχρὸς
 ἀναδουμένην οὕτω δὴ μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. ἐνθυμοῦ
 A 8 τε ὡς αἱ τῶν γυναικῶν ἁμαρτάδες οὐκ ἐπὶ τοὺς ἀνδρας ἴενται
 μόνον, ἀλλὰ καὶ παίδων ἄπτοται μᾶλλον, οὓς γε καὶ δόξαν
 τινὰ φέρεσθαι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον συμβήσεται, ὡς φύσει τὸν
 P 7 τρόπον ταῖς γεναμέναις εἰκόασιν. οὕτως τε λογίζου περὶ ἐμοῦ,
 ὡς ἐγὼ τὴν γυναῖκα τὴν ἐμαυτοῦ πάνυ μὲν φιλῶ, καὶ ἦν μοι τί-
 σασθαι τὸν διαφθορέα τῆς οἰκίας ἐξῆ, οὐδὲν αὐτὴν ἐργάσομαι
 φαῦλον, περιόντος δὲ Θεοδοσίου ταύτῃ τὸ ἔγκλημα ἐπιχωρεῖν οὐκ
 ἂν δυναίμην.“

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φώτιος ὑπηρετήσῃ μὲν ὡμολόγει ἐς
 ἅπαντα, δεδιέναι δὲ μὴ τι λάβοι ἐνθένδε κακόν, τὸ θαρσεῖν ἐπὶ
 τῷ ἀβεβαίῳ τῆς Βελισαρίου γνώμης τὰ γε ἐς τὴν γυναῖκα οὐ
 σφόδρα ἔχων· ἄλλα τε γὰρ αὐτὸν πολλὰ καὶ τὸ Μακεδονίας δυσ-
 ωπεῖν πάθος. διὸ δὴ ἄμφω ἅπαντας ἀλλήλοις ὡμοσάτην ὅσοι
 δὴ ἐν Χριστιανοῖς δεινότατοι δοκοῖ ἐπὶ τε καὶ ὀνομάζονται, μή-
 ποτε ἀλλήλων καταπροήσασθαι ἄχρι τῶν ἐς τὸν ὄλεθρον φερόν-
 B των κινδύνων. ἐν μὲν οὖν τῷ παρόντι τῷ ἔργῳ ἐγχειρεῖν ἔδοξε
 σφίσι ἀξύνφορον εἶναι, ὀπηνῆκα δὲ Ἀντωνίνα ἐκ Βυζαντίου ἀφι- 20

2. πλῆθος τοσοῦτων] τοσοῦτον πλῆθος Suidas s. v. ὦρα.
 3. ἀναδουμένην] ἀναδουμένην Alem. Citat h. l. Suidas s. v. ἀνα-
 δοῦμενος. 4. αἱ τῶν γυναικῶν — εἰκόασιν] Suidas s. v.
 ἁμαρτάδες. ibid. ἴενται] Vulgo ἴενται. 9. ἐξῆ Reisk.
 Vulgo ἐξῆν. 16. ὡμοσάτην — φερόντων] Suidas s. v. κατα-
 προήσασθαι.

rum declaratione metiri homines mutuam benevolentiam solent. Haec ergo
 tua est occasio, si et me quidem non abiicis, omnibus fortunis ad ipsam
 etiam familiae eversionem periclitantem; et parentem tuam in tantum de-
 dedis apud omnes mortales incurrentem. Illud apud animum tuum reputa,
 feminarum flagitia non solum in coniuges derivari; sed ad liberos multo
 magis pertingere, quos notam diuturnae turpitudinis ferre contingit, quasi
 matrem labem natura referant. De me vero sic habeto, Antoninam
 uxorem a me plurimum diligi, quam nullo affecerim malo, modo meae
 domus pestem ulcisci liceat: at vero Theodosio superstite, crimen huius
 haud possim condonare.

Haec Photius cum audisset, suam in omnibus operam spondet. Ve-
 rum sibi malum timet, si levi et inconstanti Belisarii animo fidat, prae-
 sertim infensa sibi Antonina; aliis enim permultis detestabatur, et in
 primis Macedoniae famulae casu. Quare summa quae apud Christianos
 est, et habetur iuramenti religione mutuo sibi polliciti sunt, nonquam
 se deserturos invicem, etiamsi vitae supremum discrimen subeundum fo-
 ret. Visum est tamen, id se tum aggredi citra periculum minime posse:
 cunctandum vero ad Antoninae usque Byzantiae discessum, et Ephesum

πται, ἐς δὲ τὴν Ἐφεσον Θεοδοσίος ἴοι, τηλικάδε τοῦ χρόνου
 Θάψιον ἐν τῇ Ἐφέσῳ γενόμενος Θεοδοσίον τε καὶ τὰ χρήματα
 οὐδενὶ πόνῳ χειρώσασθαι. τότε μὲν οὖν αὐτοὶ τε τὴν ἐσβολὴν
 παντὶ τῷ στρατῷ ἐς τὴν Περσίδα πεπολιηται χώραν, ἀμφὶ τε
 Ἰωάννη τῷ Καππαδόκῃ ἐν Βυζαντίῳ ξυνηέχθη γενέσθαι ἄπερ
 μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις δεδήλωται. ἐνθα δὴ τοῦτό μοι
 τῷ δέει σεσιώπηται μόνον, ὅτι γε οὐκ εἰκῆ τὸν γε Ἰωάννην καὶ
 τὴν αὐτοῦ παῖδα ἢ Ἀντωνίνα ἐξηπατήκει, ἀλλ' ὄρκιον αὐτοὺς
 πλήθει, τῶνπερ οὐδὲν φοβερώτερον ἔν γε Χριστιανοῖς εἶναι δο- A 9
 οῦκ, πιστωσαμένη, μηδεμιᾶ δολερᾶ γνώμῃ ἐς αὐτοὺς χρῆσθαι. C
 ταῦτά τε διαπεπραγμένη καὶ πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ τῆς βασι-
 λίδος θαρροῦσα φίλιᾳ Θεοδοσίον μὲν ἐς Ἐφεσον στέλλει, αὐτῇ
 δὲ μηδὲν ὑποτοπάζουσα ἐναντίωμα ἐπὶ τὴν ἔω κομίζεται. ἄρτι
 δὲ Βελισαρίῳ τὸ Σισαυράων φρούριον ἐλόντι ὁδῷ ἰούσα πρὸς
 ἔτου ἀγγέλλεται. καὶ ὅς τᾶλλα πάντα ἐν οὐδενὶ λόγῳ πεποιημένους
 ὁπίσω ἔπηγε τὸ στρατεύμα. ξυνηέχθη γὰρ, ἥπερ μοι τὰ πρό-
 τερα δεδιήγηται, καὶ ἕτερα ἅττα ἐν τῷ στρατοπέδῳ γενέσθαι,
 ἄπερ αὐτὸν ἐς τὴν ἀναχώρησιν ὤρμα. τοῦτο μέντοι πολλῶ ἔτι
 θῆσσαν ἐνταῦθα ἀνήγειν. ἀλλ' ὅπερ τοῦδε τοῦ λόγου ἀρχόμενος
 εὐκλον, οὗ μοι ἀκίνδυνον τηλικάδε τοῦ χρόνου ἔδοξεν εἶναι τὰς D

7. τὸν γε] τὸν τε Reisk. 8. „τὸν αὐτοῦ παῖδα] Ita uterque
 MS. cod. Vat.; sed reponendum ex Mediol. τὴν αὐτοῦ παῖδα, cui
 Euphemiae nomen fuit, de qua libro primo belli Persici extremo.“
 ALEM. 14. Σισαυράων] Legebatur Ἰσαυράων. „Libri MSS.
 et impressi variant, Ἰσαυράων, Σισαυράων, Σισαυράων, Σισαυ-
 ραίων. Apud Procopium Aedific l. II. [p. 36 b.] Σισαυράων,
 Photius Σισαυράων, Theophylactus Sideta Σισαυράων. MS. Me-
 diol. Ἰσαυράων legit.“ ALEM.

Theodosii reditum; qua data opportunitate, Photius eo se venturum ait,
 nulloque labore Theodosium, eiusque pecunias captum iri. Ac tum illi
 quidem in agrum Persicum omnibus copiis invadunt. Byzantii vero con-
 tingere quae aliis huius historiae libris de Ioanne Cappadocae narrata
 sunt; in quibus id a me solum caute praetermissum, quod non incon-
 sulto Ioannem eiusque filiam, Antonina decepit; sed posteaquam data
 iterum atque iterum iuramenti fide (qua nihil apud Christianos formido-
 losius) iisdem sancte spondisset, nihil se dolo malo in eos acturam.
 His peractis, Augustaeque plurimum amicitiae confisa, Theodosium Ephem-
 iam dimittit, ipsa vero nihil adversi suspicata in Orientem proficiscitur.
 Nuper Isauranum praesidium Belisarius occupaverat, cum ei Antoninam
 adventare nunciatur. Quare caeteris omnibus posthabitis, e vestigio re-
 sate pedem militi imperat. Forte et alia, ut antea narravi, in exer-
 cita causa fuit, quamobrem vasa conclamarentur; sed Antoninae adven-
 tus eo citius maturavit recessum. Hasce causas rerum singulas ante hoc

αἰτίας τῶν πεπραγμένων ἀπάσας εἰπεῖν. Ἐγκλημά τε ἀπ' αὐτοῦ ἐγένετο Βελισαρίῳ πρὸς πάντων Ῥωμαίων, ὅτι δὴ τῆς πολιτείας τὰ καιριώτατα αὐτὸς περὶ ἐλάσσονος πραγμάτων τῶν κατὰ τὴν οὐκίαν πεποιήται. ἀρχὴν μὲν γὰρ τῷ τῆς γυναικὸς πάθει ἐχόμενος, ὡς ἀπωτάτω γενέσθαι γῆς τῆς Ῥωμαίων οὐδαμῆ ἤθελεν, 5 ὅπως ἐπειδὴν τάχιστα πύθῃται τὴν γυναῖκα ἐκ Βυζαντίου ἤκειν, ἀναστρέψας αὐτίκα δὴ μάλα καταλαβεῖν τε καὶ τίσασθαι οἶδός τε εἶη. διὸ δὴ τοὺς μὲν ἀμφὶ Ἀρέθῳ Τίγριν ποταμὸν διαβαίνειν ἐκέλευσεν, οἳ γε οὐδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον διαπεπραγμένοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, αὐτὸς δὲ οὐδὲ ὥρας ὀδῶ ἀπολελειφθαι 1

P 8 ὄρων τῶν Ῥωμαίων ἐν σπουδῇ εἶχε. φρούριον γὰρ τὸ Σισαυράων διὰ μὲν πόλιως Νισίβιδος ἴοντι οὐ πλέον ὀδῶ ἡμέρας ἐξώνω

A 10 ἀνδρὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων διεῖχε. ἐτέρωθι δὲ τοῦτου δὴ τοῦ μέτρου ξυμβαίνει τὸ μεταξὺ εἶναι. καίτοι εἰ παντὶ τῷ στρατῷ

V 284 Τίγριν ποταμὸν διαβῆναι κατ' ἀρχὰς ἤθελεν, οἴμαι ἂν αὐτὸν 1 ζῦμπαντα ληίσασθαι τὰ ἐπὶ Ἀσσυρίας χωρία, καὶ μέχρι ἐς Κτησιφῶντα πόλιν οὐδενὸς τὸ παράπαν ἀντιστατοῦντος σφίσις ἀφῆχθαι, καὶ τοὺς τε Ἀντιοχείων αἰχμαλώτους, ὅσοι τε Ῥωμαίων ἄλλοι ἐνταῦθα ὄντες ἐτύγχανον, διασώσάμενον ἐπανήκειν ἐς τὰ

B πάτρια ἤθη. ἔπειτα δὲ καὶ Χοσρόη αἰτιώτατος γέγονεν ἀδείστε- 2 ρον ἐπ' οἴκου ἀπεκομιζέσθαι ἐκ τῆς Κολχίδος. ὄντινα δὲ τρόπον τετίγχε τοῦτο αὐτίκα δηλώσωμι. ἦνίκα Χοσρόης ὁ Καβά-

6. ἐπειδὴν Alem. P. εἰδ' ἂν A. 11. Σισαυράων] Legebatur Ἰσαυράων. 14. μεταξὺ] ἡμισὺ Alem. 15. οἴμαι ἂν] Ab-
 erat ἂν. „Ex altero MS. adde ἂν.“ ALEM. 18. ὅσοι P et
 MS. Mediol. ὅσα A. 21. Κολχίδος] κοχλίδος A.

quidem temporis aperire, ut initio praefatus sum, haud tutum mihi visum fuit. Porro ex eo tempore Belisarius male apud populum Romanum audiit, quod summis Reipublicae negotiis domestica priora duxisset. Nam iniuria coniugis graviter oppressus aegre ferebat a finibus Romanae ditionis longius discedere, quo paratior esset ad ulciscendum Theodosium, cum primum Antoninam venisse Byzantio accepisset. Quare Aretham iubet cum militari manu Tigridem transire, qui re infecta, nulla cum laude ad castra regreditur: ipse, ne vel unius horae via a finitimis Romanorum locis abesset in primis studuit: licet Isauranum illud praesidium ab agris limitaneis amplius non distaret quam itinere, quod uno die expedito viro eunti Nisibi conficeretur. Nam aliunde via est ferme dimidio brevior. Caeterum si cum omnibus initio copiis Tigridis ripas superasset, haud dubito futurum fuisse, ut tota Assyriorum provincia ab eo diriperetur, et ad usque Ctesiphontem urbem nullo impedimento perveniretur; Antiocheni vero et quicumque Romani captivi liberarentur, antequam in patriam concederet. Simul et Chosroae domum ex Colchide remeandi omnem opportunitatem fecit et securitatem; id autem quemadmodum evenerit, statim narrabo. Chosroes Cabadae filio in

δου εἰς γῆν ἐμβαλὼν τὴν Κολχίδα τὰ τε ἄλλα διεπράξατο, ἅπερ μοι ἔμπροσθεν δεδιήγηται, καὶ Πέτρων εἶλε, πολλοὺς τοῦ Μηδων στρατοῦ διεφθάρθαι ξυνέβη τῷ τε πολέμῳ καὶ ταῖς δυσχωρίαις. δύσοδος τε γὰρ, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἡ Λαζική ἐστι καὶ 5 ἔλως κρημνώδης. καὶ μὴν καὶ λοιμοῦ ἐπιπεσόντος σφίσι τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἀπολωλέναι ξυνέπεσε, πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ διεφθάρθαι ξυνέβη. ἐν τούτῳ δὲ καὶ C τινες ἐκ γῆς τῆς Περσίδος ἐνταῦθα ἐπιχωριάζοντες ἤγγελλον ὡς Ναβέδην μὲν Βελισάριος ἀμφὶ πόλιν Νίσιβιν μάχῃ νικήσας πρόσω 10 χωροίη, πολιορκίᾳ δὲ τὸ Σισαυράνων ἐλὼν φρούριον Βλησχάμην τε καὶ Περσῶν ἰππεῖς ὀκτακοσίους δοριαλώτους πεποιήται, στρατευμα δὲ ἄλλο Ῥωμαίων ξύν γε Ἀρέθᾳ τῷ Σαρακηνῶν ἄρχοντι πέμψειεν, ὅπερ διαβὰν ποταμὸν Τίγριν ξύμπαντα λεηλατήσῃ τὰ 15 ἐκείνη χωρία, πρότερον ἀδῆγῳτα ὄντα. ἐτύγχανε δὲ καὶ στρατευμα Οὐννων ἐπὶ Ἀρμενίους τοὺς Ῥωμαίων κατηκόους ὁ Χοσρόης στείλας, ὅπως τῇ ἐς αὐτοὺς ἀσχολίᾳ μηδεμίᾳ τοῖς τωῦτῃ A 11 Ῥωμαίοις τῶν ἐν Λαζικῇ πρᾶσσομένων αἰσθησις γένηται. τοῦ D τοὺς τε τοὺς βαρβάρους ἀπήγγελλον ἕτεροι Βαλεριανῷ καὶ Ῥωμαίοις ὑπαντιάσασιν ἐς χεῖρας ἐλθόντας παρὰ πολὺ αὐτῶν ἡσση- 20 θέντας τῇ μάχῃ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἀπολωλέναι. ἅπερ οἱ Πέρσαι ἀκούσαντες καὶ κακοπαθεῖα μὲν τῇ ἐν Λαζοῖς κεκακωμένοι, δεδιότες δὲ μή τι ἐν τῇ ἀποπορείᾳ ἐντυχόντες πολεμίων στρατῷ

1. Κολχίδα] κολχίδα A. 5. λοιμοῦ Alem. λιμοῦ AP. 10. Σισαυράνων] Legebatur Ἰσαυρανῶν. ibid. Βλησχάμην] βλησχάμην A. 11. δοριαλώτους] Vulgo δορναλώτους. 13. λεηλατήσῃ] λεηλατήσῃς Alem. 15. Οὐννων] οὐννων A. Οὐννων Alem. 22. ἀποπορείᾳ] Legebatur ἀπορεία.

Colchidem irrupente, captaque Petra, iisque gestis, quae a me supra declarata sunt, magnam Persicus miles cladem accepit, qua armorum conflictu, qua regionis asperitate ob scopulos, ut dixi, praeruptosque montes vix perviae; qua pestilentia, quae bonam exercitus partem depercebatur; qua denique necessariorum penuria. Interim ex Perside quidam nunciatum veniunt Belisarium ad urbem Nisiben acie devicto Nabeda progressionem facere; Isaurano praesidio obsidione capto, Bleschamen et octingentos Persarum equites captivos ducere. Praeterea exercitu Romanorum alio cum Aretha Saracenorum duce immisso, Tigrim fluvium transgressum, totamque illam provinciam nullis antea incursionibus labefactatam depopulari. Insuper Hunnorum agmen, quod in Armenes Romanae subiectos ditioni Chosroes expedierit (ut eo contendente Romano milite, quid ipse in Colchide moliretur, minus attenderet) in Valerianum et Romanos incidisse, consertisque manibus infelici praelio pugnasse pene ad internecionem. His auditis, Persae iam fore confecti Lanicæ regionis iniquitate, veriti ne in tanta rerum difficultate ob-

ἐν κρημενοῖς καὶ χωροῖς λοχμώδεσιν ἅπαντες οὐδενὶ κόσμῳ δια-
 φθαρεῖεν, περιδεεῖς ἀμφὶ τε παισὶ καὶ γυναίξιν καὶ τῇ πατρίδι γε-
 γενημένοι, εἴ τι καθαρὸν ἦν ἐν τῷ Μῆδων στρατῷ, Χοσρόη
 ἔλοιδοροῦντο ἐπικαλοῦντες ὡς ἔξ τε τοὺς ὄρκους ἡσεβηκῶς καὶ τὰ
 κοινὰ νόμιμα πάντων ἀνθρώπων ἐσβάλοι μὲν ἐν σπονδαῖς ἐς Ῥω- 5
 μαίων τὴν γῆν οὐδενὶ προσῆκον, ἀδικοῖη δὲ πολιτείαν ἀρχαίαν τε
 P 9 καὶ ἀξιοτάτην πασῶν μάλιστα, ἧς τῷ πολέμῳ περιεῖναι οὐκ ἂν
 δύναιτο· ἔμελλον δὲ νεωτέροις ἐγχειρεῖν πράγμασιν. οἷς δὴ ὁ
 Χοσρόης ξυνταραχθεὶς εὔρετο τοῦ κακοῦ ἴασιν τήνδε. γράμματα
 γὰρ αὐτοῖς ἀνελέξατο, ἅπερ ἔναγχος ἡ βασιλεὺς τῷ Ζαβεργάνῃ 10
 ἐτύχχανε γράψασα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ὅπως σε, ὦ
 Ζαβεργάνη, διὰ σπουδῆς ἔχω, εὖνον σε οἰομένη τοῖς ἡμετέροις
 πράγμασιν εἶναι, οἶσθα ἐπὶ πρεσβείᾳ οὐ πολλῷ πρότερον ἐς ἡμᾶς
 ἀφικυμένος. οὐκοῦν πράττοις ἂν εἰκότα τῇ δόξῃ, ἣν ἐπὶ σοὶ ἔχω,
 εἴ γε βασιλέα Χοσρόην εἰρηναῖα πείθοις ἐς πολιτείαν τὴν ἡμετέ- 15
 B ραν βούλεσθαι. οὕτω γὰρ σοὶ ἀγαθὰ μεγάλα πρὸς ἀνδρὸς ἀνα-
 δέχομαι τοῦμοῦ ἔσσεσθαι, ὅς γε οὐδὲν ἂν ὄ τι καὶ ἄνευ γνώμης
 A 12 τῆς ἐμῆς πράξειεν.“ ταῦτα ὁ Χοσρόης ἀναλεξάμενος, ὄνειδί-
 σασ τε Περσῶν τοῖς λόγοις εἰ πολιτείαν οἶονται εἶναι, ἦν γυνὴ
 διωκεῖται, τὴν τῶν ἀνδρῶν ὄρμην ἀναστέλλειν ἔσχεν. ἀλλὰ καὶ 20

1. διαφθαρεῖεν] Vulgo διαφθορεῖεν. 8. εἴ τι Val. ἔτι AP.
 5. „ἐν σπονδαῖς] Alter ms. codex ἐν σπονδαῖς: utrumque vitiosum.
 Procopium scripsisse non dubito ἐσκοπῶς. Nam violatae fidei
 Chosroem accusant.“ ALER. 16. „βούλεσθαι] Rectius βου-
 λέσσεσθαι.“ MALT.

viam factis hostibus omnes quicumque incolumes superessent, in abruptis
 cautibus, saltibusque silvosis cum dedecore, cum liberorum et coniugum
 ac patriae iactura interirent, quicumque erant in Persarum exercitu spe-
 ctatissimi, Chosroae conviciari, et neglecti iurisdictioni religionem, vio-
 laticque communis gentium iuris impietatem obicere; quodque foedere
 cum Romanis confirmata societate, deinde non iusto bello in illorum
 agrum excurrat; Rempublicam denique laedat antiquitate, ac dignitate
 omnium praestantissimam, quam nec superare pugnando possit. Iamque
 milites ad res novas tentandas erecto animo erant; id vero Chosroes cum
 vereretur, malo medicinam excogitavit, relectis Augustae litteris, recens
 ad Zaberganem in hanc forme sententiam datis. Quo simus in te, Za-
 bergane, studio, quod nostris te rebus favere non dubitemus, vel tum in-
 telligere potuisti, cum apud nos legationem nuper obires. Quare meae de
 te opinioni factis plane respondebis, si Chosroae regi ut amico erga rem
 nostram publicam sit animo persuaseris. Quod si effeceris, recipio fore
 ut amplissima in te mei coniugis extent beneficia, qui meo absque arbi-
 trio nihil omnino gerit. His lectis, mirari dicebat Chosroes Persarum
 primoribus, si Rempublicam existimarent, cui femina moderaretur: atque

ὡς ξὺν δέει πολλῶ ἐνθένδε ἀπῆι, τοὺς ἀμφὶ Βελισάριον οὐδέ-
 νος σφίσι ἐμποδῶν στήσεισθαι. οὐδενὸς δὲ οἱ τῶν πολεμίων
 ὑπαντιώσαστος ἄσμενος ἐς γῆν τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη.

γ'. Γενόμενος δὲ ὁ Βελισάριος ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων εὐρί-
 5 σκευε τὴν γυναικᾶ ἐκ Βυζαντίου ἀφικομένην. καὶ αὐτὴν μὲν ἐν
 ἀτιμίᾳ ἐφύλασσε, πολλὰς τε διαχειρίσασθαι αὐτὴν ἐγγειρήσας
 ἐμαλθακίσθη, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ἔρωτος ἤσσηθεις διαπύρου τινός.
 φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ μαγγανείαις πρὸς τῆς γυναικὸς καταλαμβανό-
 μενον ἐν τῷ παραπτώκῳ ἐκλύεσθαι. Φώτιος δὲ κάτοχος ἐς τὴν
 10 Ἐφέσου στέλλεται, τῶν τινῶ ἐνοσῶων Καλλίγονον ὄνομα προα-
 γωγὸν τῆς κεκτημένης ὄντα δεσμεύσας τε καὶ ξὺν αὐτῷ ἔχων,
 ὅπερ αὐτῷ αἰκλιζόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἅπαντα ἐξήνεγκε τὰ D
 ἐπόρητα. καὶ Θεοδόσιος μὲν προμαθῶν ἐς τὸ ἱερὸν Ἰωάννου
 καταφεύγει τοῦ ἀποστόλου, ὅπερ ἐνταῦθα ἀγιώτατόν τε ἐπιεικῶς
 15 καὶ ἔπιμόν ἐστιν. Ἀνδρέας δὲ ὁ τῆς Ἐφέσου ἀρχιερεὺς χρήμα-
 σιν οἱ ἀναπεισθεὶς τὸν ἀνδρωπῶν ἐνεχειρίσειν. ἐν τούτῳ ἡ Θεο-
 δώρα ἀμφὶ τῇ Ἀντωνίῃ δευμαίνουσα, ἡκηκόει γὰρ ὅσα δὴ αὐτῇ
 ζυνοπεκτώκει, Βελισάριον ξὺν αὐτῇ ἐς Βυζάντιον μεταπέμπεται.
 Φώτιος δὲ ταῦτα ἀκούσας Θεοδόσιον μὲν ἐς Κλίκας πέμπει, ὃ
 20 δὲ οἱ δορυφόροι τε καὶ ὑπασπισταὶ διαχειμαίζοντες ἔτυχον, τοῖς P 10

3. οἰκίαν] οἰκίαν AP.

4. τὴν Ῥωμαίων] Vulgo τῶν Ῥω-

μαίων.

6. ἐγγειρήσας A. ἐγγειρήσας P.

7. διαπύρου

Alem. P. διαπόρου A.

9. ἐκλύεσθαι] ἐκλύεσθαι Reisk.

ibid. κάτοχος alter MS. Alem. κάτοικος AP. κατὰ τάχος Reisk.

10. Καλλίγονον] Vulgo Καλλίγονον. Conf. p. 10 d. 18 a.

18. Βελισάριον Alem. P. βελισάριος A. 19. et p. 26, 2. Κλί-
 κας Alem. Κλίκας AP.

ita quidem virorum impetum potuit cohibere. Veritus tamen ne via sibi
 praeccluderetur a Belisario, inde castra movit, cumque nullam obviam
 habuisset hostem, sospes denique in patriam concessit.

3. Ergo Belisarius Romanus iam fines ingressus, uxorem Byzantio
 venisse reperit, quam nullo honore in custodiis habuit, saepeque conficere
 aggressus relanguit, amore, ut equidem reor, mulieris ingenti re-
 tardatus. Sed alia fama est, eum a femina praestigis praecoccupatum,
 statim animo et viribus enervari solitum. Tum Photius velut lymphatus
 Ephesus provelat, Calligono eunucho nimirum Antoninae lenone astricto
 vinculis secum abducto, qui flagris in via caesus arcana omnia prodidit.
 Haec ubi praesensit Theodosius, in Ioannis Apostoli templum confugit,
 quod Ephesi veneratione sanctissimum habetur; verum pecunia corruptus
 Andreas urbis antistes illum Photio dedit in potestatem. Inter haec
 malum Antoninae verita ex iis, quae de illa acceperat Theodora, Belisari-
 um una atque illam Byzantium accivit. Quibus Photius auditis, in Ci-
 liciam Theodosium abigit, ubi hastatos atque scutatos milites suos hie-

παραπόμποις ἐπιστελλας λαθραϊότατα μὲν τὸν ἄνδρα τοῦτον δια-
 κομίζειν, ἐς Κίλικας δὲ ἀφικομένους κεκρυμμένως ἐς τὰ μάλι-
 στα ἐν φυλακῇ ἔχειν, μηδενὶ αἰσθησιν παρεχομένους ὅποι γῆς
 A 13 εἶη. αὐτὸς δὲ ζῶν τε Καλλιγόνῳ καὶ τοῖς Θεοδοσίου χηρήμασιν
 ἀδροῖς τισιν οὖσιν ἐς Βυζάντιον ἦλθεν. ἐνταῦθα ἡ βασιλις ἐπὶ- 5
 δεῖξιν πεποιοῖται ἐς πάντας ἀνθρώπους, ὅτι δὴ χάριτας φονίους
 εἰδείη μελλοσὶ τε καὶ μισαρωτέροις ἀμείβεσθαι δώροις. Ἀντωνίνα
 μὲν γὰρ ἓνα οἱ ἔναγχος τὸν Καππαδόκην ἐχθρὸν ἐνεδρεύσασα
 B προῦδωκεν, αὐτὴ δὲ πληθὸς ἐκείνη ἐγχειρίσασα ἀνδρῶν ἀνεγκλή-
 τως ἀνήρηκε. τῶν γὰρ Βελισαρίῳ καὶ Φωτίῳ ἐπιτηδείων τινῶν 10
 μὲν τὰ σώματα αἰκισαμένη, καὶ τοῦτο μόνον ἐπικαλέσασα, ὅτι
 ἐς τὸ ἄνδρε τούτῳ εὐνοικίως ἔχοιεν, οὕτω διέθετο ὥστε αὐτοῖς
 ἐς ὃ τί ποτε ἡ τύχη ἐτελεύτα οὕπω νῦν ἴσμεν· ἄλλους δὲ φυγῇ
 ἐζημίωσε, ταῦτ' οὗτο ἐπενεγκοῦσα. ἓνα μέντοι τῶν Φωτίῳ
 ἐς τὴν Ἐφεσον ἐπισπομένων, Θεοδόσιον ὄνομα, καίπερ ἐς ἀξίωμα 15
 βουλῆς ἦκοντα, τὴν οὐσίαν ἀφελομένη ἐν δωματίῳ καταγείφ τε
 καὶ ὄλωσ ζοφῶδει ἔστησεν ἐπὶ φάτνης τινὸς βρόχον οἱ τοῦ τραχή-
 λου ἀναψαμένη εἰς τοσόνδε βραχὴν, ὥστε αὐτῷ δὴ ἐντεταόσθαι
 C καὶ χαλαρὸν μηδαμῇ εἶναι. ἐστηκῶς ἀμέλει δεηνεκὲς ἐπὶ ταύτης
 δὴ τῆς φάτνης ὃ τάλας ἦσθιέ τε καὶ ὕπνον ἤρειτο, καὶ τὰς ἄλ- 20
 λας ἦνυεν ἀπάσας τῆς φύσεως χρείας, ἄλλο τέ οἱ οὐδὲν ἐς τὸ

1. ἐπιστελλας] ἐπιτελλας Alem.	2. κεκρυμμένως addidi ex cod. Vat.	3. Καλλιγόνῳ] Vulgo Καλιγόνῳ.	4. ἓνα Reisk Legebatur ἔνθα.	5. ἐπὶ τὸν] Ἰωάννην τὸν Pm.	6. ἐπισπομένων] Vulgo ἐπισκαμμένων.	7. βουλῆς Vat. P. τμῆς A.	8. αὐτῷ δη] αὐτὸν αἰε Reisk.

mare iusserat; illud satellitibus praecipiens, ut hominem quam occultissime ducant, apud Cilicas vero clam dent in custodiam, nullique mortaliū, ubi terrarum sit ille, significant. Ipse cum Calligono, et amplissimis Theodosii fortunis, Byzantium ire pergit. Hic sane Theodora documentum apud omnes homines statuere voluit; nempe sanguinariam referre Antoninae gratiam, immo maioribus atque scelestioribus obsequiis compensare. Nam illa paulo ante Ioannem Cappadocem ex insidiis Imperatrici tradiderat, ipsa vero magnam illi virorum manum, quos et insones peremit. Nam ex Belisarii, atque Photii necessariis, alios hoc vel solo nomine, quod cum illis intercederet consuetudo, ita verberibus accepit, ut, quo tandem eorum calamitates evaserint, incertum hodieque sit. Alios vero, quibus eorumdem hominum amicitiam erimini vertit, exilio multavit. Theodosium quendam Senatorii ordinis virum, qui Ephesii comitem itineris se Photio dederat, omnibus privatam bonis, in ergastulo subterraneo, ac penitus inculto tenebris ad praeseptum stitit, tam brevi fune collo devinctum, semper ut corpus intenderet, remittere vero minime posset. Ergo miser ad illud praeseptum iugiter consistens, cibum quietamque carpebat, ac reliquis naturae parebat necessitatibus;

τοῖς ὄνοις εἰκάζεσθαι ὅ τι μὴ βρωμᾶσθαι ἐλλείπτο. χρόνος δὲ τῶ ἀνθρώπῳ οὐχ ἦσσαν ἢ μηνῶν τεσσάρων ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐπιβῆ, ἕως μελαγχολίας νόσῳ ἀλοὺς μανεῖς τε ἐκτόπως καὶ οὕτω δὴ ταύτης τῆς εἰρκτῆς ἀφεθεῖς εἶτα ἀπέθανεν. καὶ Βελισσαρίου οὐ τι ἐκούσιον Ἀντωνίνῃ τῇ γυναικὶ καταλλαγήναι ἠνάγκασε. Ὡτίον δὲ αἰκισμοῖς τε ἄλλοις ἀνδραποδώσει περιβαλοῦσα καὶ ξάνασα κατὰ τε τοῦ νότου καὶ τῶν ὤμων πολλὰς, ἐκ- A 14
λέγειν ἐκέλευεν ὅποι ποτὲ γῆς Θεοδόσιός τε καὶ ὁ προαγωγὸς εἶη. D
ὁ δὲ κάπερ ὑπὸ τῆς βασάνου κατατεινόμενος τὰ ὁμωμοσμένα ἐμ-
10 πειδοῦν ἔγνω, ἀνὴρ νοσώδης μὲν καὶ ἀνειμένος γεγονώς πρότερον, ἐς δὲ τὴν ἀμφὶ τὸ σῶμα θεραπείαν ἐσπουδακώς, ὕβρειός τε γενόμενος ἢ ταλαιπωρίας τινὸς ἄπειρος. οὐδὲν γοῦν αὐτὸς τῶν Βελισσαρίου κεκρυμμένων ἔξεῖπεν. ὕστερον μέντοι ἅπαντα τὰ τέως ἀπόρητα ἐς φῶς ἐληλύθει. καὶ Καλλίγονον μὲν ἦδ' ἐνταῦθα V 286
15 εὐροῦσα τῆδε παρέδωκε, τὸν δὲ Θεοδόσιον μετακάλεσσα ἐς Βυζάντιον, ἐπειδὴ ἀφίκετο, εὐθὺς μὲν κρύπτει ἐν παλατίῳ, τῇ δὲ ὕστεραία μεταπιεψαμένη Ἀντωνίαν, „ὦ φιλότατη πατρικία“ ἔφη „μάργαρον ἐς χεῖρας τὰς ἐμὰς τῇ προτεραίᾳ ἐμπέπτωκεν, οἷον οὐδεὶς ποτ' ἀνθρώπων εἶδεν. καὶ σοὶ βουλομένη οὐκ ἂν
20 φθονήσαιμι τοῦ θεάματος τούτου, ἀλλ' ἐπιδείξω. καὶ ἡ μὲν P 11
οὐ ξυνιῆσα τοῦ πρᾶσσομένου τὸ μάργαρόν οἱ ἐπιδείξαι πολλὰ ἐλπάρει. ἡ δὲ τὸν Θεοδόσιον ἐξ οἰκιδίου τῶν τινος εὐνούχων

7. τοῦ νότου καὶ τῶν ὤμων Vat. τῶν ὤμων καὶ τοῦ νότου P. τῶν νόμων καὶ τοῦ νότου A. 9. ὁμωμοσμένα] ὁμωσμένα A hic et infra. 12. ἄπειρος Vat. P. ἐμπερος A. 15. Θεοδόσιον addidit Pm.

cui quidem ut asinum referret, nihil omnino nisi rudere relinquebatur. Quaternis totis mensibus eam homo vitam exegit, cum in furorem actus, prorsusque a mente alienatus, carcere dein emissus, mox interit. Belisarium vel iavitum ac renitentem in pristinam cum Antonina coniuge redire gratiam adegit. Photium humeris ac dorso ceu mancipium, flagellis male acceptum edicere iussit, ubinam Theodosius ageret, ubi leno? Ille supplicio dire confectus licet, (homo quippe valetudinarius, et infirmis antea viribus, curaeque corporis studens, et omnium iniuriarum insolens atque calamitatum) tamen iusiurandum conservare maluit, quam arcana Belisarii prodere; quanquam haec omnia in lucem tandem venero. Nam Theodora Calligonum nacta restituit Antoninae; Theodosium vero Byzantium evocatum, in regia occulte habuit; accita autem postridie Antonina: *O amicissima Patricia, inquit, gemma in manus incidit pridie mihi, qualem vidisse neminem puto mortalium; si ulla te eius videndae cupiditas tangit, hoc tibi spectaculum ego non inviderim, sed ultro ostenderim.* Antonina rem non assecuta, gemma ut sibi indicaretur, etiam atque etiam flagitabat. Illa ex cuiusdam eunuchi cubiculo apprehensum

ἔξαγαγοῖσα ἐπέδειξεν. Ἀντωνίνα δὲ τὰ μὲν πρῶτα περιχαρῆς ὄγαν γεγонуῖα ὑφ' ἡδονῆς ἀχανῆς ἔμεινε, χάριτάς τε οἱ δεδρακέ-
 ναι ὠμολόγει πολλὰς, σώτειράν τε καὶ εὐεργέτιν ἀποκαλοῦσα καὶ
 δέσποιναν ὄντως. τοῦτον δὲ τὸν Θεοδοσίον ἢ βασιλὶς κατασχούσα
 ἐν παλατίῳ τρυφῆς τε καὶ τῆς ἄλλης εὐπαθείας ἤξιου, στρατη- 5
 γόν τε ἠπέλησε Ῥωμαίοις αὐτὸν οὐκ εἰς μακρὰν καταστήσεσθαι.
 ἀλλὰ τις προτερήσασα δίκη νόσῳ ἀλόντα δυσεντερίας ἔξ ἀνθρώ-
 A 15 πων αὐτὸν ἀφανίζει. ἦν δὲ οἰκίδια τῇ Θεοδώρᾳ ἀπόκρυφα μὲν
 B καὶ ὄλωσ' λεληθότα ζοφώδη τε καὶ ἀγέιτονα, ἐνθα δὴ οὔτε νυ-
 κτὸς οὔτε ἡμέρας δῆλωσις γίνεται. ἐνταῦθα τὸν Φώτιον ἐπὶ 10
 χρόνου μῆκος καθείρξασα ἐτήρει. ὄθεν δὴ αὐτῷ ξυνέβη τις τύχη
 οὐχ ἄπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δις διαφυγόντα ἀπαλλαγῆναι. καὶ τὰ
 μὲν πρῶτα καταφυγὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, ὃς παρὰ Βυ-
 ζαντίοις ἀγιώτατός ἐστί τε καὶ ὠνομάσθη, παρὰ τὴν ἱερὰν τρά-
 πεῖζαν ἰκέτης καθῆστο. ἐντεῦθεν τε αὐτὸν ἀναστήσασα βία τῇ 15
 πάσῃ καθείρξεν αὐθις. τὸ δὲ δὴ δεύτερον ἐς τῆς Σοφίας τὸ ἱε-
 ρὸν ἦκων, ἐς αὐτὴν που τὴν θείαν δεξαμενὴν ἔξαπινάως ἐκάθει-
 σεν, ἦνπερ μάλιστα πάντων νενομίκασι Χριστιανοὶ σέβειν. ἀλλὰ
 C κἀνθένδε ἐφέλκειν αὐτὸν ἢ γυνὴ ἴσχυσεν. χωρίον γὰρ ἀβέβηλον
 πώποτε ἀνέφαπτον αὐτῇ οὐδὲν γέγονεν, ἀλλ' αὐτῇ βιάζεσθαι τὰ 20
 ἱερὰ ζύμπαντα οὐδὲν πρᾶγμα ἐδόκει εἶναι. καὶ ζὸν τῷ δῆμῳ οἱ

12. διαφυγόντα] διαφυγόντι Pm.

13. παρὰ Vat. περὶ AP.

14. ἀγιώτατος Alem. ἀξιώτατος AP.

ibid. παρὰ] περὶ Pm.

15. ἰκέτης Alem. οἰκέτης AP.

16. ἐς τῆς Σοφίας — ἴσχυσεν]

Suidas s. v. δεξαμενῆ. unde accentum in δεξαμένην correxi.

19. κἀνθένδε] κἀνθένδεν AP.

manu producit Theodosium. Protinus Antonina summo oppressa gaudio
 stupefacta haesit: utque recepit sese, immortales Augustae gratias egit,
 servatricem, et beneficentissimam compellavit, ac vere dominam. Imper-
 atrix Theodosium in Palatio continens, omnibus refecit deliciis, et ob-
 lectamentis recreavit; illud interminata, brevi se Theodosium exercitus
 duocem Romanis daturam. Sed plane anteverit ultio divina, quae illum
 intestinorum difficultate correptum e visis subduxit. Erant Theodoraē
 reconditae, abstrusae, nullisque finitimae habitationibus custodiae, usque
 adeo terrae, ut inde nullum diei vel noctis, indicium discernere potuis-
 ses; vinctum in his Photium diu detinuit. Sed nescio quo casu semel
 atque iterum inde aufugiendi facta illi est opportunitas. Tum primum
 in Deiparae templo, quod Byzantiis sanctissimum est, ac nominatur, ad
 sacram aram supplex consistit; eum inde per vim ac scelus avulsum cu-
 stodia rursus includit. Secundo deinde inopinato se abdit in sacrum So-
 phiae templi emissarium, cuius summa Christianis ritu solemnī religio
 est; verum inde etiam eum abstrahere illa non exhorruit, cui nullus tam
 sanctus visus est locus, quem non violarit; quin pro nihilo duxit vim
 omnibus inferre sacris. Ac licet tam populus, et Sacerdotum ordo faci-

τῶν Χριστιανῶν ἱερεῖς καταπεπληγμένοι τῷ δέμῃ ἐξίσταντο καὶ ἐνεχώρουν αὐτῇ ἅπαντα. τριῶν μὲν οὖν αὐτῷ ἐνιαυτῶν χρόνος ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐτρίβη, ὕστερον δὲ ὁ προφήτης αὐτῷ Ζαχαρίας ἐπιστὰς ὄναρ ὄρκους φασὶν ἐκέλευε φεύγειν, συλλήψεσθαι 5οὶ ἐν τῷ ἔργῳ τῷδε ὁμολογήσας. ταύτῃ τε τῇ ὄψει ἀναπεισθεὶς ἀέστον τε ἐνθένδε καὶ διαλαθὼν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἦλθε, μυρίων μὲν αὐτὸν διερευνησμένων ἀνθρώπων, οὐδενὸς δὲ τὸν νεανίαν, καίπερ ἐντυχόντα ὄρωντος. οὗ δὴ ἀποθριξάμενός τε καὶ τῶν D μοναχῶν καλουμένων τὸ σχῆμα περιβαλλόμενος τὴν ἐκ Θεοδώρας 10 κόλασιν διαφυγεῖν ἔσχε. Βελισάριος δὲ τὰ ὁμωμοσμένα ἠλογηκώς, τιμωρεῖν τε οὐδαμῇ τούτῳ ἐλόμενος πάσχοντι, ὡσπερ ἐρρήθη, ἀνόσια ἔργα, ἐς πάντα οἱ λοιπὸν τὰ ἐπιτηδεύματα πολέ- A 16 μια τὰ πρὸς τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ εἶκὸς εὔρεν· εὐθὺς γὰρ ἐπὶ τε Μήδους καὶ Χοσρόην σταλεῖς τὸ τρίτον ἐσβαλόντας ἐς Ῥωμαίων τὴν 15 γῆν κακότητα ὤφλε. καίτοι ἐδόκει τι λόγον ἄξιον διαπεπραχθῆναι, τὸν πόλεμον ἐνθένδε ἀποσεισάμενος. ἀλλ' ἐπεὶ Χοσρόης Εὐφράτην διαβάς ποταμὸν Καλλίνικον πόλιν πολυάνθρωπον οὐδενὸς P 12 ἀμνησμένου εἶλε, μυριάδας ἠνδραπόδισε Ῥωμαίων πολλὰς· Βελισάριος δὲ, ὃς οὐδὲ ὄσον ἐπισπείσθαι τοῖς πολεμίοις ἐν σπουδῇ 20 εἶσχε, δόξαν ἀπήνεγκεν ὡς δυοῖν θάτερον, ἢ ἐθελονακῆσας ἢ ἀποδειλιάσας, αὐτοῦ ἔμεινεν.

2. ἐνεχώρουν Vat. ἀνεχώρουν AP. 3. ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ
 addidi ex Vat. 4. συλλήψεσθαι] συλλήψασθαι AP. 15. κα-
 κότητα Alem. κακώτατα AP. 19. Addidi ὄρ.

nus exhorrescerent, ac detestarentur, ei tamen omnia concesserunt. Tertium iam annum agebat Photius in eo squalore, cum ecce per quietem visus Zacharias Propheta illi est, qui fugam imperaret, praesidiumque sancte polliceretur; quo visu fretus, inde clam erupit, cumque innumeros propemodum persecutores praesens latuisset, tantem Hierosolymam pervenit: ubi detonsa caesarie, sumptoque Monachorum habitu, Theodorae potuit evadere carnificinam. Cui cum Belisarius iniustissimis afflicto calamitatibus ire suppetias neglexisset, contra quam sacramenti fide, ut dixi, promiserat, omnibus deinde suis in rebus merito infensum habuit divinum numen. Nam paulo post adversum Persas et Chosroem tertie iam in provinciis Romanorum grassantes ducere iussus exercitem, quemquam inde cum laude hostem abegerit, sceleris tamen notam subivit. Cum etenim Chosroem, qui Kuphrate transmissa urbe frequentissima Callinico omnibus destituta praesidiis potitus erat, infinita Romanorum multitudine in summam potestatem redacta, Belisarius insequi nihil curaverit, sed in castris se continuerit, suspicionem de se excitavit, quasi vel rem de industria male gereret, vel ignaviter hostibus concederet.

ἔξαγαγοῖσα ἐπέδειξεν. Ἀντωνίνα δὲ τὰ μὲν πρῶτα περὶ χαρῆς
 ἄγαν γεγονυῖα ὑφ' ἡδονῆς ἀχανῆς ἔμεινε, χάριτάς τε οἱ δεδρακέ-
 ναι ὠμολόγηι πολλὰς, σώτειράν τε καὶ εὐεργέτιν ἀποκαλοῦσα καὶ
 θεοποιῶν ὄντως. τοῦτον δὲ τὸν Θεοδοσίον ἢ βασιλῆς κατασχοῦσα
 ἐν παλατίῳ τρυφῆς τε καὶ τῆς ἄλλης εὐπαθείας ἡξίου, στρατη- 5
 γόν τε ἠπειλήσει Ῥωμαίοις αὐτὸν οὐκ εἰς μακρὸν καταστήσεισθαι.
 ἀλλὰ τις προτερήσασα δίκη νόσφ' ἄλόντα δυσεντερίας ἐξ ἀνθρώ-
 A 15 πων αὐτὸν ἀφανίζει. ἦν δὲ οἰκίδια τῇ Θεοδώρᾳ ἀπόκρυφα μὲν
 B καὶ ὄλωσ' ληθηθότα ζοφώδη τε καὶ ἀγείτονα, ἐνθα δὴ οὔτε τυ-
 κτός οὔτε ἡμέρας δήλωσις γίνεται. ἐνταῦθα τὸν Φώτιον ἐπὶ 10
 χρόνου μῆκος καθείρξασα ἐτήρει. ὄθεν δὴ αὐτῷ ξυνέβη τις τύχη
 οὐχ ἄπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δις διαφυγόντα ἀπαλλαγῆναι. καὶ τὰ
 μὲν πρῶτα καταφυγὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, ὃς παρὰ Βυ-
 ζαντίοις ἀγιώτατός ἐστι τε καὶ ὠνομάσθη, παρὰ τὴν ἱερὰν τρά-
 πεζαν ἱκέτης καθῆστο. ἐντεῦθεν τε αὐτὸν ἀναστήσασα βίᾳ τῇ 15
 πάσῃ καθείρξεν αὐτίς. τὸ δὲ δὴ δεύτερον ἐς τῆς Σοφίας τὸ ἱε-
 ρὸν ἦκων, ἐς αὐτὴν που τὴν θείαν δεξαμενὴν ἐξαπιναίως ἐκάθι-
 σεν, ἦν περ μάλιστα πάντων νενομίκασι Χριστιανοὶ σέβειν. ἀλλὰ
 C κἀνθένδε ἐφέλκειν αὐτὸν ἢ γυνὴ ἴσχυσεν. χωρίον γὰρ ἀβέβηλον
 πώποτε ἀνέφαπτον αὐτῇ οὐδὲν γέγονεν, ἀλλ' αὐτῇ βιάζεσθαι τὰ 20
 ἱερὰ ξύμπαντα οὐδὲν πρᾶγμα ἐδόκει εἶναι. καὶ ξὺν τῷ δήμῳ οἱ

12. διαφυγόντα] διαφυγόντι Pm. 13. παρὰ Vat. περὶ AP.
 14. ἀγιώτατος Alem. ἀξιώτατος AP. *ibid.* παρὰ] περὶ Pm.
 15. ἱκέτης Alem. οἰκέτης AP. 16. ἐς τῆς Σοφίας — ἴσχυσεν]
 Suidas s. v. δεξαμενῆ. unde accentum in δεξαμένην correxi.
 19. κἀνθένδε] κἀνθένθεν AP.

manu producit Theodosium. Protinus Antonina summo oppressa gaudio
 stupefacta haesit: utque recepit sese, immortales Augustae gratias egit,
 aervatricem, et beneficentissimam compellavit, ac vere dominam. Imper-
 atrix Theodosium in Palatio continens, omnibus refecit deliciis, et ob-
 lectamentis recreavit; illud interminata, brevi se Theodosium exercitus
 ducem Romanis daturam. Sed plane antevertit ultio divina, quae illum
 intestinorum difficultate correptum e vivis subduxit. Erant Theodoraē
 reconditae, abstrusae, nullisque finitimae habitationibus custoditae, usque
 adeo terrae, ut inde nullum diei vel noctis, indicium discernere potuis-
 ses; vinctum in his Photium diu detinuit. Sed nescio quo casu semel
 atque iterum inde aufugiendi facta illi est opportunitas. Tum primum
 in Deiparae templo, quod Byzantiis sanctissimum est, ac nominatur, ad
 sacram aram supplex consistit; eum inde per vim ac scelus avulsam cus-
 todia rursus includit. Secundo deinde inopinatio se abdit in sacrum So-
 phiae templi emissarium, cuius summa Christiani ritu solemnī religio
 est: verum inde etiam eum abstrahere illa non exhorruit, cui nullus tam
 sanctus visus est locus, quem non violaret; quin pro nihilo duxit vim
 omnibus inferre sacris. Ac licet tunc populus, et Sacerdotum ordo faci-

τῶν Χριστιανῶν ἱερεῖς καταπεπληγμένοι τῷ δέμῃ ἐξίσταντο καὶ
 ἐνεχώρουν αὐτῇ ἅπαντα. τριῶν μὲν οὖν αὐτῷ ἐνιαυτῶν χρόνος
 ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐτριβή, ὕστερον δὲ ὁ προφήτης αὐτῷ Ζα-
 χαρίας ἐπιστὰς ὄναρ ὄρκιοις φασὶν ἐκέλευε φεύγειν, συλλήψεσθαι
 5 οἱ ἐν τῷ ἔργῳ τῷδε ὁμολογήσας. ταύτῃ τε τῇ ὄψει ἀναπεισθεὶς
 ἀτίστη τε ἐνθένδε καὶ διαλαθὼν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἦλθε, μυρίων
 μὲν αὐτὸν διερευνημένων ἀνθρώπων, οὐδενὸς δὲ τὸν νεανίαν,
 καίπερ ἐντυχόντα ὄρωντος. οὗ δὲ ἀποθριξάμενός τε καὶ τῶν D
 μοναχῶν καλουμένων τὸ σχῆμα περιβαλλόμενος τὴν ἐκ Θεοδώρας
 10 κόλασιν διαφυγεῖν ἔσχε. Βελισάριος δὲ τὰ ὁμωμοσμένα ἠλογη-
 κῶς, τιμωρεῖν τε οὐδαμῇ τοῦτω ἐλόμενος πάσχοντι, ὥσπερ ἐρ-
 ρήθη, ἀνάσια ἔργα, ἐς πάντα οἱ λοιπὸν τὰ ἐπιτηδεύματα πολέ- A 16
 μα τὰ πρὸς τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ εἰκὸς εὔρεν· εὐθὺς γὰρ ἐπὶ τε Μή-
 δους καὶ Χοσρόην σταλεῖς τὸ τρίτον ἐσβαλόντας ἐς Ῥωμαίων τῆν
 15 γῆν κακότητα ὄφλε. καίτοι ἐδόκει τι λόγου ἄξιον διαπεπεῖσθαι,
 τὸν πόλεμον ἐνθένδε ἀποσεισάμενος. ἀλλ' ἐπεὶ Χοσρόης Εὐφρά-
 τιν διαβάς ποταμὸν Καλλίνικον πόλιν πολυάνθρωπον οὐδενὸς P 12
 ἀμνηνομένου εἶλε, μυριάδας ἠνδραπόδισε Ῥωμαίων πολλὰς· Βε-
 λισάριος δὲ, ὃς οὐδὲ ὅσον ἐπισπέσθαι τοῖς πολεμίοις ἐν σπουδῇ
 20 ἔσχε, δόξαν ἀπήνεγκεν ὡς δυοῖν θάτερον, ἢ ἐθελοκακήσας ἢ
 ἀποδυλιάσας, αὐτοῦ ἔμεινεν.

2. ἐνεχώρουν Vat. ἀνεχώρουν AP. 3. ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ
 addidi ex Vat. 4. συλλήψεσθαι] συλλήψασθαι AP. 15. κα-
 κότητα Alem. κακότητα AP. 19. Addidi δε.

nus exhorrescerent, ac detestarentur, ei tamen omnia concesserunt. Ter-
 tium iam annum agebat Photius in eo squalore, cum ecce per quietem
 visus Zacharias Propheta illi est, qui fugam imperaret, praesidiumque
 sancte polliceretur; quo visu fretus, inde clam erupit, cumque innume-
 ros propemodum persecutores praesens latuisset, tantem Hierosolymam
 pervenit: ubi detonsa caesaris, sumptoque Monachorum habitu, Theo-
 doraе potuit evadere carnificinam. Cui cum Belisarius iniustissimis af-
 flicto calamitatibus ire suppeditas neglexisset, contra quam sacramento
 fide, ut dixi, promiserat, omnibus deinde suis in rebus merito infensum
 habuit divinum nomen. Nam paulo post adversum Persas et Chosroem
 tertie iam in provincias Romanorum grassantes ducere iussus exercitum,
 quamquam inde cum laude hostem abegerit, sceleris tamen notam subi-
 vit. Cum etenim Chosroem, qui Euphrate transmissa urbe frequentis-
 sima Callinico omnibus destituta praesidiis potitus erat, infinita Roma-
 norum multitudine in summam potestatem redacta, Belisarius insequi nihil
 curaverit, sed in castris se continuerit, suspicionem de se excitavit,
 quasi vel rem de industria male gereret, vel ignaviter hostibus conce-
 deret.

B δ'. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ τι ἕτερον αὐτῷ ἐπιπείσειν
V 287 ζωνηρέχθη τοιούδε. ὁ μὲν λοιμὸς, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
 λόγοις ἐμνήσθη, ἐπενέμετο τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀνθρώπους. βα-
 σιλεῖ δὲ Ἰουστινιανῷ χαλεπώτατα νοσῆσαι ζυνέβη, ὥστε καὶ ἐλέ-
 γετο ὅτι ἀπολώλει. τοῦτον δὲ τὸν λόγον παραγαγοῦσα ἡ φήμη **5**
 διεκόμισεν ἄχρι ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. ἐνταῦθα ἔλεγον
 τῶν ἀρχόντων τινὲς ὡς, ἦν βασιλεῖα Ῥωμαῖοι ἕτερόν τινα ἐν Βυ-
 ζαντίῳ κατιστήσονται σφίσι, οὐ μήποτε αὐτοὶ ἐπιτρέψωσιν.
C ὁλόγω δὲ ὕστερον βασιλεῖ μὲν ῥαῖσαι ζυνέβη, τοῖς δὲ τῶν Ῥω-
 μαίων στρατοῦ ἄρχουσι διαβόλοις ἐπ' ἀλλήλοις γενέσθαι. Πέ- **10**
 τρος τε γὰρ ὁ στρατηγὸς καὶ Ἰωάννης, ὅνπερ ἐπικλήσιν Φαγῶν
 ἐκάλουν, Βελισαρίου τε καὶ Βούζου ἐκεῖνα λεγόντων ἰσχυρίζοντο
 ἀκηκοέναι ὑπερ μοι ἀρτίως δεδύλωται. ταῦτά γε ἡ βασιλεῖς Θεο-
 δώρα ἐπικαλέσασα ἐφ' ἑαυτῇ τοῖς ἀνθρώποις εἰρησθαι μεστή
 ἐγγόνει. ὑπαντας οὖν εὐθύς μετακαλέσασα ἐς Βυζάντιον, ζή- **15**
A 17 τήσιν τε τοῦ λόγου τούτου ποιησαμένη. τὸν Βούζην μετεπέμψατο
 εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ἑξαπιναιώς, ὡς τι αὐτῷ κοινολογησομένη
 τῶν ἄγαν σπουδαίων. ἦν δὲ τι οἶκημα ἐν παλατίῳ κατάγειον,
 ἄσφαλές τε καὶ λαβυρινθῶδες καὶ οἶον ταρτάρῳ εἰκάζεσθαι, ἵνα
D δὴ τοὺς προσκεκρουκότας ὡς τὰ πολλὰ καθείρξασα ἐντηρῇ. καὶ **20**
 ὁ Βούζης οὖν ἐς τὸ βύραθρον τοῦτο ἐμβέβληται, ἐνταῦθά τε
 ἀνὴρ ἐξ ὑπᾶτων γενόμενος ἄγνωστος αἰὲ τοῦ παρόντος καιροῦ
 ἔμεινεν. οὔτε γὰρ αὐτὸς ἐν σκότῳ καθήμενος διαγιγνώσκειν οἶός

5. παραγαγοῦσα] παραλαβοῦσα Reisk.
 ἐπιστρέψωσιν AP.

8. ἐπιτρέψωσιν Reisk.

4. Illud quoque sub idem tempus ei contigit. Cum lues Byzantiorum depasceret multitudinem, ut superioribus libris meminimus, Iustinianus Imperator morbo difficillimo laborabat, ut iam interiisse etiam diceretur. Fama vulgi rumoribus exagitata ad castra pervasit, militemque Romanum. Hic vero dicitare ex Praefectis nonnulli, si populus Romanus Byzantii permetteretur Caesarem pronunciare, fore omnino ut ipsi in castris perpetuo versarentur. Nec ita multo post e morbo recreari coepit Imperator; tum vero duces exercitus deferunt alius alium, et Belisarii, atque Buzae eam fuisse vocem, quam modo dixi, Petrus, et Ioannes belluo asseverabant. Haec ab iis de se dici interpretata Theodora, ira efferbuit, inasitque omnes extemplo adesse Byzantii. Dicti auctoribus pervestigatis, Buzem repente accersit in gynaeceum, sicuti de re quapiam graviore cum eo communicatura. Caeterum in regia erat subterraneus ac tutissimus carcer, ad quem ibatur per longos anfractus; Tartaro similem diceres. Ergo in hoc, ubi vinciebantur, qui illi offensionis fuissent, Buzem habuit; scilicet vir consularis in eam sententiam deturbatus, longo tempore delituit, nulla de eo certa fama; nam diei,

α ἰσχυρότερον ἡμέρα ἢ νύκτωρ εἴη οὔτε ἄλλω τῷ ἐντυχεῖν
 ἔχεν. ἄνθρωπος γὰρ, ὅσπερ οἱ ἐς ἡμέραν ἐκάστην τὰ σιτία
 ἰσχύεται, ὥσπερ τι θηρίον θηρίῳ ἄφωνος ἀφώνῳ ὠμίλει. καὶ
 πᾶσι μὲν τετελευτηκέναι εὐθὺς ἔδοξε, λόγον μὲντοι ἢ μνήμην
 5 καυῖσθαι αὐτοῦ οὐδεὶς ἐτόλμα. ἐπιαντοῖν δὲ δυοῖν ὕστερον πρὸς
 μῆσι τέσσαρασιν οἰκτισαμένη τὸν ἄνδρα ἀφῆκε. καὶ ὃς ὥσπερ P 13
 ἀναβεβιωκῶς ἄπασιν ὤφθη. ξυνέβη τε τῷ ἀνθρώπῳ ἐνθύνει
 αἰ ἀμβλυώττειν τε καὶ τὸ ἄλλο σῶμα νοσῶδει εἶναι. τὰ μὲν οὖν
 ἀμφὶ τῷ Βούλῃ τῆδε ἐχώρησε. Βελισάριον δὲ βασιλεὺς, καίπερ
 10 οὐδένος τῶν κατηγορουμένων ἄλόντα, ἐγκειμένης τῆς βασιλίδος
 παραλύσας ἧς εἶχεν ἀρχῆς Μαρτῖνον ἀντ' αὐτοῦ τῆς ἐφῶς στρα-
 τηγὸν κατεστήσατο, τοὺς τε Βελισαρίου δορυφόρους τε καὶ ὑπα-
 σκιστὰς, καὶ τῶν οἰκετῶν εἴ τι ἐν πολέμῳ δόκιμον ἦν, τῶν τε
 ἀρχόντων καὶ τῶν ἐν παλατίῳ εὐνούχων τισὶν ἐπέστειλε διαδάσα-
 15 σθαι. οἱ δὲ κλήρους ἐπ' ἐκείνοις ἐμβεβλημένοι αὐτοῖς ὄπλους
 ἅπαντας ἐν σφίσι αὐτοῖς διενείμαντο, ὡς πῃ κατατυχεῖν ἐκάστη
 συνέβη. καὶ τῶν φίλων δὲ καὶ ἄλλως αὐτῷ τὰ πρότερα ὑποου- B
 γηκότων πολλοῖς ἀπέειπε παρὰ Βελισαρίῳ μηκέτι ἵνα. καὶ πε- A 18
 ριήρχετο πικρὸν θάλαμα καὶ ἄπιστος ὕμης, Βελισάριος ἰδιώτης ἐν
 20 Βυζαντίῳ, σχεδὸν τι μόνος, σύγγουος αἰεὶ καὶ σκνυθροπὸς καὶ τὸν

1. „ἐντυχεῖν] ἐντυγχάνειν MS.“ MALT. 5. αὐτοῦ οὐδεὶς
 ἐτόλμα] * ταῦτα τινὰ οὐδεὶς * A. „Si coniecturis indulgere li-
 cet, lacunam sic expleo, τούτου (vel αὐτοῦ) τινὰ οὐδεὶς ἐτόλμα.
 Ne scilicet in Theodorae offensioem et odium incurreret.“ ALHM.
 6. τέσσαρασιν] τέσσαρα AP. *ibid.* οἰκτισαμένη Alem. οἰκτη-
 σαμένη AP. 14. ἐπέστειλε] ἐπέτειλε Alem. 16. πῃ] Vulgo
 ποι. 18. ἀπέειπε Alem. P. ἀπέειπον A.

aequasque vicissitudines nullo poterat vel ipse in tenebris iacens indicio
 distinguere, vel ab alio resciscere; quippe cum in dies singulos qui ei,
 veluti ferae cuiquam belluae pastum obiectabat, mutus iuberetur illos
 penetrare. Interiisse iam putabatur, eiusque memoriam sermonibus usur-
 pare nullus nullus audebat; cum uno atque altero anno, et quaternis
 praeterea mensibus elapsis, inde (aliquam fortasse commovens misera-
 tionem) emissus, quasi redivivus ab omnibus circumspectabatur; ex eo-
 que coepit tempore caecutire, ac reliquo tempore adversa semper uti
 valetudine. Itaque Buzae cecidit res. Belisarium autem, nulli licet cri-
 mini, cuius insinularetur, obnoxium; Augusta tamen instante, Imperator
 exautoravit; Martino eius loco exercitus Orientis duce designato. Prae-
 terea scutatos, hastatosque milites, ac reliquam Belisarii satellitum rei
 bellicae peritum, quibusdam aulae primatibus et eunuchis concessit, qui
 coniectis sortibus eos vel sic armatos inter se partirentur. Denique ami-
 cis, qui pridem Belisario praesto fuissent, interdicat illius consuetudinem.
 Miseram sane et acerbum spectaculum, etsi visum, haud tamen facile
 credita, Belisarium hominem iam privatum urbem obire solum, nunquam

ἔξ ἐπιβουλῆς ὀρρωδῶν θάνατον. μαθούσα δὲ ἡ βασίλις πολλὰ οἱ ἐπὶ τῆς ἔω χρήματα εἶναι, πέμψασα τῶν ἐν παλατίῳ εὐνοῦχων τινὰ κεκόμισται πάντα. ἐτύγχανε δὲ Ἀντωνίνα, ὡς μοι εἴρηται, τῷ μὲν ἀνδρὶ διάφορος γεγενημένη, τῇ δὲ βασιλίδι φιλιτάτη καὶ ἀναγκαιοτάτη τυγγάνουσα ἐν τοῖς μάλιστα, ἄτε Ἰωάννην ἔναγχος 5

C κατεργασυμένη τὸν Καππαδόκην. διὸ δὴ χάρισασθαι ἡ βασίλις τῇ Ἀντωνίνῃ βουλευσαμένη, ἅπαντα ἔκραττεν ὅπως ἔξαιτήσασθαι τε τὸν ἄνδρα ἢ γυνῆ καὶ ἀπὸ ξυμφορῶν τηλικαῶνδε φύσασθαι δόξειε, ταύτῃ τε οὐ μόνον τῷ ταλαιπώρῳ ἐς τὸ παντελὲς

V 288 καταλλαγῆναι συμβήσεται, ἀλλὰ καὶ διαρρηθῆν αὐτὸν ἄτε πρὸς 10 αὐτῆς διασεσωσμένον αἰχμάλωτον ἀναρπάσασθαι. ἐγένετο δὲ ὧδε. ἦλθε μὲν ποτε Βελισάριος πρῶτ' ἐς παλάτιον, ἥπερ εἰώθει, ζῆν ἀνθρώποις οἰκτροῖς τε καὶ ὀλέγοις τισίν. οὐκ εὐμενῶν δὲ

πειρασάμενος βασιλέως τε καὶ τῆς βασιλίδος, ἀλλὰ καὶ περιωβρισμένος ἐνταῦθα ὑπ' ἀνδρῶν μοχθηρῶν τε καὶ ἀγελαίων, οἵκαδε 14

D ἀμφὶ δειλῆν ὄψιαν ἀπιῶν ὤχετο, συχνά τε περιστροφόμενος ἐν τῇ ἀναχωρήσει ταύτῃ καὶ πανταχόσε περισκοπούμενος, ὁπόθεν ποτὲ προϊόντας αὐτῷ τοὺς ἀπολλόντας ἴδοι. ζῆν ταίτῃ τε τῇ ὀρρωδίᾳ εἰς τὸ δωμάτιον ἀναβὰς ἐπὶ τῆς στιβάδος καθῆστο μόνος, γέννυϊον μὲν οὐδὲν ἐννοῶν, οὐδὲ ὅτι ἀνὴρ ἐγεγόνει ἐν μηνίμῃ 20

A 19 ἔχων, ἰδρῶν δὲ αἰεὶ καὶ ἰλιγγιῶν καὶ ζῆν τρόμῳ πολλῷ ἀπορού-

1. πολλά οἱ Vat. P. οἱ om. A. 11. ἀναρπάσασθαι] ἀναρτή-
 σασθαι Reisk. 13. εὐμενῶν aut εὐμενοῦς Reiskius. Legebatur εὐμενῶς.
 15. οἵκαδε] ἐς οἴκιαν Vat. 19. στιβάδος]
 Vulgo στιβαδός.

non cogitandum, ac tristem, sibi timentem insidias caedemque. Sed et Augusta magnam pecuniae vim, quam in Orientem Belisario servari audierat, eunucho quopiam ex regis destinato, curavit convehendam. Haec Imperatrix in gratiam Antominae Belisario quidem infensae, summo autem sibi amore et necessitudinae devinctae, ob nuperam Ioannis Capadocis ruinam caravit eo consilio, ut si quando illa videretur reum conjugam sibi deponere, et e tantis aerumnis posse vindicare; iam vir ille omnino afflictissimus, non modo simultatem cum Antonina deponeret: sed palam quasi servatum mancipium velut per triumphum traheretur. Quod ita peractum est. Mane Belisarius, ut illi mos erat, in regionem venit, famulis stipatus perpaucis, atque sine abiectis et sordidis. Convente Caesare et Augusta, nullamque in illis expertas erga se animi benevolentiam; quin accepta inibi costumelia ab hominibus vilissimis atque nefariis, sub vesperum se domum recepit, in via identidem sese convertens, et huc atque illuc circumspectans, sicunde videret in se irruentes ad caedem sicarios: consensu cubiculo tremebundus in toro consedit solus, nihil animo versans quod virum fortem deceret, qualem et se fuisse penitus obliviscatur: sed acutuere ad sudorem, tremefactus

μτος, φόβοις τε ἀνδραποδώδεισι καὶ μερίμναις ἀποκναιόμενος
 φιλονύχοις τε καὶ ὄλωσ ἀνάνδροις. Ἀντωνίνα δὲ αἶτε οὔτε τὰ
 πρᾶσσόμενα ὄλωσ ἐπισταμένη οὔτε τι τῶν ἐσομένων καρδακοοῦσα
 περιπάτους ἐνταῦθα ἐποιεῖτο συγχρόνως ὄξυρρυμίαν σκηπτομένη·
 5 ἴτι γὰρ εἰς ἀλλήλους ἐπόπτως εἶχον. μεταξὺ δὲ τις ἐκ παλατίου, P 14
 Κουαδρᾶτος ὄνομα, ἦκεν ἤδη δεδυκότος ἡλίου, τὴν τε ἀλλειοῦ
 ἵπερβᾶς ἔξαπιναιῶσ παρὰ τὴν ἀνδρωνίτιδα ἔστη θύραν, φύσκων
 πρὸς τῆς βασιλίδος ἐνταῦθα ἐστάλθαι. ὅπερ ἐπεὶ Βελισάριος
 ἤκουσε, χεῖρας καὶ πόδας ἐπὶ στιβάδος ἐκλύσας ὑπτίως ἔκειτο,
 10 πρὸς τὴν ἀναίρεισιν ἐτοιμότητος· οὕτως ἄπαν αὐτὸν τὸ ἀρρειω-
 πὸν ἀπολελοιπεί. οὐπω τοίνυν ὁ Κουαδρᾶτος παρ' αὐτὸν εἰσελ-
 θὼν γράμματά οἱ τῆς βασιλίδος ἐπέδειξεν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ
 τάδε „*Ἄ μὲν εἰργάσω ἡμᾶς, ὧ βέλτιστε, ὄσθα. ἐγὼ δὲ πολ-*
λὰ ὀφειλουσα τῇ σῇ γυναικί, ταύτῃ δὴ τὰ ἐγκλήματά σοι ἀφεί- B
5 ναί ξύμπαντα ἔγνωκα, ἐκείνη τὴν σὴν δωρουμένη ψυχὴν. τὸ
μὲν οὖν ἔνθεν σοι τὸ θαρσεῖν ὑπὲρ τε τῆς σωτηρίας καὶ τῶν χρη-
μάτων περιέστιν· ὁποῖος δὲ σὺ πρὸς αὐτὴν ἔσῃ διὰ τῶν προχθῆ-
σομένων εἰσόμεθα.“ ταῦτα ἐπεὶ Βελισάριος ἀνελέξατο, ἅμα
 μὲν ὑφ' ἡδονῆς ἐπὶ μέγα ἀρθεῖς, ἅμα δὲ καὶ τῷ παρόντι ἐπίδει-

2. 3. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδέ AP.

κοινομένη Suidas s. v. ὄξυρρυμία.

βάδος.

ibid. „ἐκλύσας]

11. ἀπολελοιπεί] ἀπέλελοιπεί Alem. Frustra.

Alem. P. τὰ πολλὰ A.

14. „ταύτης δὴ] Alter ms. liber ταύ-

τη δὴ. utrumque ἀμφίβολον. nam ad Antoninam referri videtur.

Si sine libris movendum nihil sit, et priorem lectionem retineamus,

subintelligendum erit *ἔνεκα*: si posteriorem, ταύτῃ δὴ idem erit

atque ταύτης δὴ *ἔνεκα τῆς αἰτίας*.“ ALBM. Recorpi ταύτῃ δὴ.

ταύτης δὴ χάριν Reisk.

animi pendere, perculsus metu, anxioque sollicitudine mortem ignaviter
 vereri. Antonina rei prorsus ignara, quam nec fingere animo sibi facile
 poterat, forte ibidem obambulabat cruditate causata, ut graviorem ma-
 riti suspicionem averteret, cum ecce post solis occasum e regia Qua-
 dratus, superato vestibulo, ostio repente cubiculi adstitit, miasus, ut
 aiebat, ab Imperatrice. Hoc audito Belisarius, pedibus atque manibus
 resolutis, in torum decidit resupinus, ad necem paratissimus, adeo omni
 prorsus animi fortitudine destituebatur. Quadratus adhuc subsistens Au-
 gustae litteras manu praeferebat, in hanc ferme sententiam scriptas:
In nos quae commiseris, praeclare vir, non ignoras; sed quod ego pluri-
imum debeam uxori tuae, est cur eius causa tua tibi crimina condonem, illi
tam vitam concedam; per eam sit tibi in posterum de salute, deque for-
tunis bene sperare. Sed in Antoninam te qualem ostenderis, rebus ipsis
te nobis declaraturum scito. Haec ubi perlegit Belisarius, gestire prae-
sentia vehementer coepit, sui que animi testem Quadratum etiamnum

ξιν ἐθέλων ποιῆσθαι τῆς γνώμης, ἀναστὰς εὐθὺς παρὰ τοὺς γυ-
 ναϊκὸς πόδας ἐπὶ στόμα πίπτει. καὶ χειρὶ μὲν ἐκατέρᾳ περιλα-
 βὼν αὐτῆς ἄμφω τὰς κνήμας, τὴν δὲ γλῶσσαν αἰ τῶν ταρσῶν
 τῆς γυναικὸς μεταβιβάζων, τοῦ μὲν βλου καὶ τῆς σωτηρίας αἰ-
 τίαν ἐκάλει, ἀνδράποδον δὲ αὐτῆς τὸ ἐνθὲνδε πιστὸν ὠμολόγει 5
 C καὶ οὐκ ἀνὴρ ἔσεισθαι. καὶ τῶν χρημάτων δὲ ἡ βασιλις ἐς τριά-
 A 20 κοντα χρυσοῦ κεντηνάρια τῷ βασιλεῖ δοῦσα, τὰλλα Βελισαρίῳ
 ἀπέδοτο. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ Βελισαρίῳ τῷ στρατηγῷ τῆδε κειρω-
 ρήκει, ὥπερ ἡ τύχη οὐ πολλῷ πρότερον Γελλιμερά τε καὶ Οὐτίτι-
 γιν δοριαλώτους παρεδιδώκει. ἐκ παλαιοῦ δὲ Ἰουστινιανόν τε 10
 καὶ Θεοδώραν πλοῦτος ὁ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἀκριβῶς ἔκνιζεν,
 ὑπέρογκός τε ὢν καὶ βασιλικῆς αὐλῆς ἄξιος. ἔφασκόν τε ὡς τῶν
 δημοσίων χρημάτων Γελλιμερός τε καὶ Οὐτίτιγιδος τὸ πλεῖστον
 ἀποκρυψάμενος λάθρα ἔτυχε, μοῖραν δὲ αὐτῶν βραχεῖάν τέ τινα
 καὶ οὐδαμῇ ἀξιώλογον βασιλεῖ ἔδωκε. πόρους δὲ τοὺς τοῦ ἀν- 15
 D θρώπου καὶ τῶν ἔξωθεν τὴν βλασφημίαν διαριθμούμενοι, ἅμα
 δὲ καὶ σπῆψιν ἀξιώχρων ἐπ' αὐτῷ οὐδεμίαν κεκομισμένοι ἤσυχῃ
 ἔμενον. τότε δὲ ἡ βασιλις αὐτοῦ λαβομένη κατωρρωδηκότος τε
 καὶ ἀποδειλιάσαντος ὄλως πράξει μιᾷ διεπράξατο ξυμπάσης αὐ-
 τοῦ τῆς οὐσίας κυρία γενέσθαι. ἐς κῆδος γὰρ ἀλλήλοις ξυνηλ- 20
 θέτην εὐθὺς Ἰωαννίνα τε ἡ Βελισαρίου θυγάτηρ, ἥσπερ μόνης
 ἐγεγόνει πατὴρ, Ἀναστασίῳ τῷ τῆς βασιλίδος θυγατριδῷ μνηστῆ

10. δοριαλώτους] Vulgo δορφαλώτους.

17. κεκομισμένοι] πεπορισμένοι Reisk.

ηλθέτην Suidas s. v. κῆδος.

14. ἔτυχε] ἔσχε Reisk.

20. ξυνηλθέτην] συν-

praesentem sibi parare cupiens; repente ad conjugis pedes effusus, ma-
 nibus tibias prehensat, modo hunc, modo illum pedem osculatur, salutis
 illam appellans auctorem; se non maritum, immo mancipium fidele in
 posterum ait censendum fore. Caeterum Augusta de illa pecuniarum co-
 pia ad tria millia auri pondo impartita Caesari, reliqua Belisario per-
 misit; cui sic ista contigere, quemadmodum Gelimerae ac Vittigi, quos
 illi fortuna paulo ante subiugarat. Iam inde a multo tempore Iustinia-
 num ac Theodoram graviter pungebat huius viri divitiarum vis immensa,
 et Imperatorio prorsus aerario digna; conquerebantur vero publicarum
 Gelimerae Vittigisque pecuniarum partem maximam alicubi penitus ab
 eo retrusam, minimam vero ac nullius fere ponderis Imperatori dela-
 tum. Verum id tacite tulerunt, simul recensitis viri rebus praedare go-
 stis, simul veriti aliorum obtrectationes, praesertim cum idoneam adver-
 sus eum praetendere causam non possent. At ubi trepidantem illum Au-
 gusta deprehendit, et animum penitus despondentem, uno effecit conatu
 ut omnium eius fortunarum adiret possessionem contracta statim affini-
 tate. Nam Ioanninam Belisarii filiam, quae una illi fuit, Anastasio ex

γγοτε. Βελισάριος μὲν οὖν ἀρχὴν τε ἀπολαβεῖν τὴν οἰκίαν ἡξίουν
 καὶ στρατηγὸς τῆς ἐφ᾽ ἡμᾶς ἀποδειχθεὶς πάλιν ἐπὶ Χοσρόην καὶ Μι-
 δους ἐξηγήσεσθαι τῷ Ῥωμαίων στρατῷ, Ἀντωνίνα δὲ οὐδαμῶς
 εἰς· περιβρῖσθαι ἐν τοῖς ἐκείνη χωρίοις πρὸς αὐτοῦ ἔφρασκεν,
 ὅτι οὐκέτι τὸ λοιπὸν ὄψεσθαι. διὸ δὴ Βελισάριος ἄρχων τῶν P 15
 βασιλικῶν καταστάς ἱπποκόμων ἐς τὴν Ἰταλίαν τὸ δεύτερον ἐστά-
 λη, ὁμολογήσας βασιλεῖ, ὡς φασί, χρήματα μήποτε αὐτὸν ἐν
 τῷδε τῷ πολέμῳ αἰτήσιν, ἀλλὰ ζύμπασαν αὐτὸς τὴν τοῦ πολέ- A 21
 μου παρασκευὴν χρήμασιν οἰκίοις ποιήσασθαι. πάντες μὲν οὖν V 289
 10 ὑπετόπαζον τὰ τε ἀμφὶ τῇ γυναικὶ ταύτῃ, ἥπερ ἐρρήθη, Βελι-
 σάριον διοικήσασθαι καὶ βασιλεῖ ταῦτα ὁμολογήσαι ἀμφὶ τῷ πο-
 λέμῳ, ἀπαλλαξέλοντα τῆς ἐν Βυζαντίῳ διατριβῆς, ἐπειδὴν τε
 τάχιστα τοῦ τῆς πόλεως περιβόλου ἐκτὸς γένηται, ἀρπάσασθαι τε
 αὐτίκα τὰ ὄπλα καὶ τι γενναῖον καὶ ἀνδρὶ πρέπον ἐπὶ τε τῇ γυναικὶ B
 15 καὶ τοῖς βιασαμένοις φρονῆσαι. αὐτὸς δὲ πάντα τὰ ζυμπεσόντα
 ἐν ἀλογίᾳ πεποημένος ὄρκων τε τῶν Φωτίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἐπιτηδεύουσιν ὁμωμοσμένων ἐν λήθῃ τε πολλῇ καὶ ὀλιγοῦρα γενόμε-
 νος εἶπετο τῇ γυναικὶ, καταστάς ἐκτόπως εἰς αὐτὴν ἐρωτόληπτος,
 καὶ ταῦτα ἐξήκοντα ἤδη γεγονυῖαν ἔειπε. ἐπειδὴ μὲντοι ἐν Ἰταλίᾳ
 20 ἐγένετο, εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ τὰ πρόγματα
 ἐχώρει, ἐπεὶ οἱ διαρρηθῆναι τὰ ἐκ Θεοῦ πολέμια ἦν. πρῶτον μὲν
 γε τὰ τῷ στρατηγῷ τούτῳ ἐν τοῖς ζυμπύπτουσι ἐπὶ τε Θεοδάτου C
 καὶ Οὐίττιγιν βουλευόμενα, καίπερ οὐκ ἐπιτηδείως τοῖς πρῶσο-

4. εἰα Alem. P. εἰη A.

ibid. περιβρῖσθαι] γὰρ addit Reisk.

filia nepoti spondendam curat. Interim Belisarius, ut in antiquum resti-
 tuatur dignitatis gradum petit, utque Imperator in Oriente designatus
 adversus Chosroem, et Persam militem Romanum ducat. Antonina re-
 clamat, provinciasque minime se illas prospecturam dicit, in quibus ab
 eo gravissimis affecta fuisset iniuriis. Quare Belisarius Imperatoris sta-
 bello praefectus, secundo in Italiam mittitur; ea, ut fertur, data Cae-
 sari conditione, nullas ut eo bello pecunias peteret, sed aere suo id ap-
 paratum, agitatumque conficeret. Ita cum Caesare pacisci Belisarium,
 et cum Antonina coniuge rem omnem compositam habere alii quidem su-
 spicabantur, ut qui exire Byzantio discuperet, quo pede muris elato ar-
 niperet arma, et strenue aliquid, suaeque virtute dignum faceret in con-
 iugem, et qui se acerbo casu oppressissent. Verum ille iis quae acclis-
 sentatur, per summam oblitus iniuriam, totus ab Antonina pendebat,
 cuius licet annos natae sexaginta ardebat amore flagrantissimo. In Ita-
 liam ubi pervenit, iafelices rerum eventus, quandoquidem divino numine
 adverso, in dies coepit experiri. Primo quidem bello contra Theodoti-
 am et Vitiagem, quas pro re nata cepit consilia, licet minime oppor-

μένους δοκοῦντα ἔχειν, ἐς ξύμφορον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἐτελεύτα τέλος· ἐν δὲ τῷ ὑστέρω δόξαν μὲν ἀπήνεγκεν ὅτι δὴ τὰ βελτίω βεβούλευται, ἄτε καὶ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε πραγμάτων γεγονῶς ἔμπειρος, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀποβαίνουσι κακοτυχοῦντι τὰ πολλὰ ἐς ἀβουλλας δόκησιν αὐτῷ ἀπεκρίθη. οὕτως ἄρα οὐκ ἀν-
 θρώπων βουλαῖς, ἀλλὰ τῇ ἐκ Θεοῦ ῥοπῇ πρυτανεύεται τὰ ἀν-
 θρώπεια, ὃ δὴ τύχην εἰώθασι καλεῖν ἄνθρωποι, οὐκ εἰδότες ὅτου
 δὴ ἔνεκα ταύτῃ πρόεσι τὰ ξυμβαινόντα, ἥπερ αὐτοῖς ἔνδηλα γί-
 νεται. τῷ γὰρ ἀλόγῳ δοκοῦντι εἶναι φιλεῖ τὸ τῆς τύχης ὄνομα
 A 22 προσχωρεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς πη ἐκάστῳ φίλον, ταύτῃ 10
 δοκεῖτω.

D ε'. Βελισάριος δὲ τὸ δεύτερον ἐν Ἰταλίᾳ γενόμενος αἰσχι-
 στα ἐνθάδε ἀπῆλλαξε· τῆς μὲν γὰρ γῆς ἐς πεντάετες ἐπιβῆναι
 οὐκ ἴσχυσεν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ὅτι
 P 16 μὴ ἐνθάδε ὀχύρωμα ἦν. ναυτιλλόμενος δὲ πάντα τοῦτον τὸν χρό- 15
 νον τὰ ἐπιθαλάσσια περιήει. Τωτίλας δὲ λυσσῶν ἦν αὐτὸν ἔξω
 τείχους λαβεῖν, οὐ μέντοι εὔρεν, ἐπεὶ ὀρρωδία πολλῇ αὐτὸς τε

5. οὕτως — προσχωρεῖν] Suidas s. v. τύχη. οὕτως — δοκεῖτω
 iisdem fere verbis leguntur De bello Gotth. p. 600 c. 8. ἥπερ]
 ἔκπερ vulgo, consentiente Suida. Correxī ex altero loco. 9. ἀλό-
 γῳ] παραλόγῳ 600. 13. ἐπιβῆναι οὐκ ἴσχυσεν Alem. Legē-
 batur ἀποβῆναι ἴσχυσε. De bello Gotth. 3. p. 548 a. γῆς μὲν τῆς
 Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῇ ἐπιβάς. 14. „ὅτι μὴ ἐνθάδε ὀχύρω-
 μα ἦν] Imo erant praesidia, in quae Belisarius recipere se pote-
 rat; sed haec et quae sequuntur foede a librariis corrupta ex li-
 bro 3 belli Gotthici restitui possunt: ἐκ τοῦ ὀχύρωματος αἰεὶ ἐπιθα-
 λασίον τινὸς ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλλίας ὀχύρωμα διηνεκὲς ναυτιλ-
 λόμενος.“ ALEM. 16. περιήει om. A, indicata lacuna. ibid.
 Τωτίλας] τουτίλας Vat. ibid. λυσσῶν ἦν Vat. Aberat ἦν.

tuna rebus viderentur, ad exitus tamen plerumque felices deducta sunt. Secundo vero illa demum fuit aliorum de eo sententia, optime quidem consultare, utpote qui Italici belli administrandi experimentum haberet; at rebus ut plurimum male sic recidentibus, minime sani consilii opinio-
 nem movit, confirmavitque. Sane res mortalium non humana ratione, sed a deo quibusdam veluti momentis gubernantur; etsi fortunam ii vo-
 care consuerunt, qui licet rerum eventus teneant, minime tamen causas, quibus res ipsae ita feruntur, fitque ut quod carere ratione videtur, e
 vestigio fortunae nomen consequatur. Verum quisque, ut libet, de his ita sentiat.

5. Post secundam ergo Belisarius in Italiam expeditionem turpissime inde reducitur, cum e navigiis in terram descendere, ut supra memoravi, quinquennium totum nequiverit, neque in certum aliquod praesidium se recipere, sed perpetuo maritimam oram classe legeret. Certe licet insane Totilas cuperet, minime tamen illum cum toto Romanorum

καὶ ξύμκας ὁ Ῥωμαίων στρατὸς εἶχετο. διὸ δὴ οὔτε τῶν ἀπο-
 λωλότων τι ἀνεσώσατο, ἀλλὰ καὶ Ῥώμην προσαπώλωσε καὶ τᾶλλα
 ὡς εἰπεῖν ἅπαντα. ἐγένετο δὲ φιλοχρήματος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
 πάντων μάλιστα καὶ κέρδους αἰσχροῦ ἐπιμελητῆς ἀκριβέστατος,
 5 ὅτε οὐδὲν ἐκ βασιλέως κεκομισμένος, Ἴταλοὺς ἀμέλει σχεδὸν πάν-
 τας, οἵπερ ᾤκηστο ἐπὶ Ῥαβέννης καὶ Σικελίας, καὶ εἴ του ἄλλου
 κατατυχεῖν ἐν ἐξουσίᾳ ἔσχεν, ἐληίστατο οὐδενὶ κόσμῳ, λογισμοὺς B
 δῆθεν τῶν βεβιωμένων καταπρατιόμενος. οὕτω γοῦν καὶ Ἡρω-
 διατὸν μετιῶν χρήματα ἤτει, ἅπαντα τῷ ἀνθρώπῳ ἐπανασείων.
 10 οἷς δὴ ἐκεῖνος ἀχθόμενος ἀπετάξατο μὲν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ,
 αὐτὸν δὲ εὐθὺς ζῦν τε τοῖς ἐπομένοις καὶ τῷ Σπολετίῳ Τωτίλῳ
 καὶ Γότθοις ἐπέδωκεν. ὅπως δὲ αὐτῷ τε καὶ Ἰωάννῃ τῷ Βιτα-
 λιανοῦ ἀδελφιδῷ διχοστατῆσαι συνέβη, ὅπερ τὰ Ῥωμαίων πρά-
 γματα μάλιστα ἔσφηλεν, αὐτίκα δηλώσω. ἐς τοῦτο ἀπεχθείας
 15 Γερμανῷ ἢ βασιλεῖς ἦλθεν ἐπιδηλότατόν τε ἅπασι τὸ ἔχθος ἐποίησε,
 ὥστε αὐτῷ κηδεύειν, καίπερ βασιλέως ἀνεπιῶ ὄντι, ἐτόλμα οὐ-
 δεις, ἄνυμφοι τε αὐτῷ οἱ παῖδες γεγόνασι, μέχρις αὐτῇ ἐβίον. C
 ἢ τε Θυγάτηρ αὐτῷ Ἰουστίνα ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα ἔτη ἠβήσασα ἔτι A 23
 ἀνυμνῆται ἦν. διὰ τοι τοῦτο ἦν ἰκα Ἰωάννης πρὸς Βελισσαρίου

6. ᾤκηστο] Vulgo ᾤκοιτο. 11. αὐτὸν] Vulgo αὐτόν. *ibid.*
 Σπολετίῳ ex Bello Gotth. addunt Alem. P: om. A, posito asterisco.
 12. Βιταλιανοῦ Alem. ex MS. Mediol. et P: βιταλιανῷ A.
 17. μέχρις αὐτῇ τοῦ βίου A. „Alter codex Vat. μέχρις αὐτοῦ τοῦ
 βίου, quasi toto vitae tempore Germani liberi Iustinus et Iustinianus
 sine uxoribus fuerint. Haud ita est. Quare legendum censeo μέ-
 χρις αὐτῇ ἐβίου, nempe Theodora: idque in historiis clarum est.“
 ALER. 19. Βελισσαρίου Alem. P. βελισσάριον A.

exercitu timore perculsum in aciem deducere potuit. Quare afflictas Ita-
 liae res non restituit; quin Romam etiam, et si quae alia reliqua erant,
 de manibus insuper amisit. Nihil ex aerario Caesaris ad hoc bellum illi
 fuit; proinde hoc tempore profunda laboravit avaritia, omneque studium
 ad turpe compendium convertit. Sic Italos fere omnes, Ravennates, Si-
 culosque indigenas expilavit, et si quos alios fortuna in eius potestatem
 coniecisset; a quibus nescio quo iure antea vitae cogitationum poe-
 nas exegit. Sic in Herodianum animadversurus, pecunias petiit, minas
 omnes intendens; quarum ille pertaesus dictum Romanis sacramentum
 exuens, cum suis cohortibus seque et Spoletum Totilae, Gotthisque de-
 didit. Libet hic narrare causam, quamobrem a Belisario alieno esse
 animo coeperit Ioannes Vitaliani ex sorore nepos; ingenti sane damno
 rei Romanorum publicae. Tantum in Germanum Augusta gerebat odium,
 tamque omnibus manifestum, ut nullus cum illo, licet Imperatoris fratris
 filio, connubia iungere auderet. Nam eius liberi, quoad illa vixit, nul-
 las nuptias adepti sunt. Iustina vero filia octavum iam et decimum age-
 bat annum, neque dum tamen nuptiarum solemnia celebrarat. Ergo cum

σταλείς ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον, ἐς λόγους αὐτῷ καταστήναι ὁ Γερ-
 V 290 μανὸς ἀμφὶ τῇ κηδεῖα ἠνάγκαστο, καὶ ταῦτα λίαν ἀπὸ τῆς ἀξίας
 τῆς αὐτοῦ ὄντι. ἐπεὶ τε τὸ πρῆγμα ἤρθεσκεν ἄμφω, ὄρκοις ἀλ-
 λήλους ἔγνωσαν δεινοτάτοις καταλαβεῖν, ἥ μὴν τὸ κῆδος ἐπιτε-
 λέσειν δυνάμει τῇ πάσῃ, ἐπεὶ αὐτοῖν ἐκάτερος τὸ θαρσεῖν ἐπὶ θά- 5
 τέρῳ ὡς ἤκιστα εἶχεν, ὁ μὲν τῷ ξυνειδέσθαι ὅτι δὴ τῶν ὑπὲρ τὴν
 D ἀξίαν ὀρέγοιτο, ὁ δὲ κηδεστοῦ ἀπορούμενος. ἡ δὲ οὐκ ἔχουσα
 τίς γένηται διὰ πάσης ὁδοῦ ἰούσα ἐκάτερον μετιέναι μηχανῇ πάσῃ
 οὐκ ἀπηξίλου, ὅπως ἂν τὰ πραττόμενα μηχανῇ τῇ πάσῃ διακω-
 λῆσοι. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖν καίπερ πολλὰ δεδιξαμένη ἀναπειθεῖν οὐδέ- 10
 τερον ἔσχε, διαρρήδην ἀπολείν τὸν Ἰωάννην ἠπειλήσε. καὶ ἀπ'
 αὐτοῦ Ἰωάννης αὐτὸς ἐς Ἰταλίαν σταλείς οὐδαμῇ ξυμμίξαι Βελι-
 σαρίῳ ἐτόλμησε, τὴν ἔξ Ἀντωνίνης ἐπιβουλὴν δέσας, ἕως Ἀν-
 τωνίνα ἐς Βυζάντιον ἦλθε. τὴν τε γὰρ βασιλῖδα ταύτη ἐπι-
 στείλαι τὸν αὐτοῦ φόνον οὐκ ἄπο τοῦ εἰκότος ἂν τις ὑπώ- 15
 πτευσε, καὶ τὸν Ἀντωνίνης σταθμωμένῳ τρόπον ἄπαντά τε
 P 17 Βελισάριον ἐνδιδόναι τῇ γυναικὶ ἐπισταμένῳ δέος ἐγένετο μέγα
 καὶ τὸν ἐσῆμι. τοῦτο γοῦν Ῥωμαίοις τὰ πράγματα καὶ πρότερον

6. τῷ ξυνειδέσθαι Alem. Legebatur τὸ ξυνειδέσθαι. 7. ἡ δὲ
 Alem. P. τῶν A. τότε Alem. in schedis. „Θεοδώρα οὖν οὐκ
 ἔχουσα ὁ τι καὶ γένηται, vel potius οὕτως διαταξαμένον αὐτῶν
 οὐκ ἔχουσα cet.“ Russk. 11. ἀπολείν Vat. P. ἀπόλλειν A.
 14. ταύτη Alem. P. ταύτην A. 15. ἀπο τοῦ εἰκότος] Vulgo
 ἀπὸ τοῦ εἰκότως. εἰκότος Maltret. 16. σταθμωμένῳ Alem. P.
 σταθμωμένη A. „Quod sequitur ita vertit Alemannus, ut pateat
 fecisse ipsum ex puncto virgulam ac legisse σταθμωμένος pro
 σταθμωμένῳ, et ἐπιστάμενος pro ἐπισταμένῳ.“ MALT. Ante δέος
 punctum ponit Alem. et post δέος inserit οὖν. 17. Βελισά-
 ριον Alem. P. Βελισσαρίῳ A. 18. τὸν ἐσῆμι] τόπον σωτηρίας
 ἐσῆμι Relak. Fort. δέος ἐσῆμι μέγα.

Ioanne a Belisario Byzantium legato verba Germanus de incunda affini-
 tate habere cogitur, quamvis dignitate longe inferiore. Id postquam
 utrique placuit, visum est iureiurando se mutuo sanctissimo devincire,
 ut conficiendis nuptiis pro virili uterque studeret. Nam inter se gravi-
 ter diffidebant; ille quod maiora quam pro dignitate ambiret, hic quod
 alterius affinitatem desperaret. Augusta impotenti haec animo ferens,
 utrumque omnibus circumveniendum curavit artibus, ut rebus inferret
 impedimentum. Cum autem neutrum vel minis gravissimis abducere ab
 instituto posset, Ioanni palam periculum capitis ostentavit. Post haec
 Ioannes in Italiam redire iussus, a Belisarii consuetudine abstinuit, do-
 nec Byzantium Antonina discederet, cuius apprime cavebat insidias.
 Namque illi ab Augusta suam imperatam necem haud vana visa fuit
 suspicio, si quis et Antoninae mores perpendisset, et Belisarium nos-
 set, omnia coniugi indulgentem. Quare ut magna haec erat formido,
 sic ea vehementer Ioannis subivit animum. Hinc ergo res Romanorum

ἐπὶ πατέρου σκέλους ἐστῶτα προσουδίξει χαμαί. Βελισαρίῳ μὲν οὖν ὁ Γοτθικὸς πόλεμος τῆδε ἐχώρησεν. ἀπογνοὺς δὲ βασιλέως ἔδειτο ὅπως οἱ ἐξῆ ἔνθενδε ὅτι τάχιστα ἀπαλλαγῆναι. καὶ ἐπεὶ ἐνδεχόμενον βασιλεὺς τὴν δέησιν ἔγνω, ἕσμενος εὐθὺς ἀπὸ τῶν 5 ὤχετο, χαίρειν πολλὰ τῷ τε Ῥωμαίων στρατῷ καὶ Ἰταλοῖς φράσας, καὶ τὰ μὲν πλείστα ὑποχείρια τοῖς πολεμίοις ἀπολιπὼν, Περυσίαν δὲ πικρότατα πολιορκία πιεζομένην, ἥπερ ἔτι αὐτοῦ ὁδῷ ἰόντος κατ' ἄκρας ἀλοῦσα ἐς πᾶσαν κακοῦ ἰδέαν ἤλθεν, ἥπερ 10 μοι πρότερον δεδιήγηται. ζυνηρέχθη δὲ καὶ κατὰ τὴν οἰκίαν τῆς 10 11ης ἐναντίωμα ζυμπεισεῖν τοιόνδε. Θεοδώρα ἡ βασίλισς τῆς Βελισαρίου παιδὸς ἐξεργάζεσθαι τὴν ἐγγύην ἐπειγομένη τῷ θυγατριδῷ, συγγὰ γράφουσα τοὺς γενομένους τὴν κόρην ἠνώχλει. οἱ δὲ τὸ κῆδος ἀναδεδόμενοι ἀπετίθεντο μὲν ἐς παρουσίαν τὴν 15 σφετέραν τὸν γάμον, μεταπεμπομένης δὲ αὐτοὺς ἐς Βυζάντιον τῆς βασιλίδος, ἀδύνατοι εἶναι ἀπαλλάσσεσθαι τανῦν ἐξ Ἰταλίας ἐσκήπτοντο. ἡ δὲ γλιχομένη μὲν κύριον τὸν θυγατριδοῦν τοῦ Βελισαρίου καταστήσεσθαι πλούτου, ἥδει γὰρ ἐπέκληρον ἐσομένην τὴν παῖδα, οὐκ ὄντος Βελισαρίῳ ἑτέρου του γόνου, ἐπὶ 20 μέντοι τῇ Ἀντωνίνης γνώμῃ θαρσεῖν οὐδαμῆ ἔχουσα, δειμαίνουσα τε μὴ μετὰ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν οὐ φανείσα πιστῆ ἐς τὸν αὐτῆς οἶκον, καίπερ αὐτῆς οὕτω φιλανθρώπου ἐν τοῖς ἀναγκαιωτάτοις τυχοῦσα, διασπάσεται τὰ ζυγκείμενα, ἐργάζεται ἀνάσιον ἔργον. τῷ γὰρ μειρακίῳ τὴν παιδίσκην ζυνοικίξει οὐδενί

6. τὰ μὲν Alem. P. τῷ μὲν A. 7. ἔτι Alem. ἐπὶ AP.
 8. ἰόντος] Vulgo ἰέντος. 11. θυγατριδῷ] θυγατριδίῳ A.
 16. γλιχομένη Alem. γλιχομένη A. γληχομένη P.

altero veluti innixae pede, ad terram penitus collapsae ruina sust. Sic bello Gotthico procedente, Belisarius re desperata, ut sibi quam primum ex Italia decedendi facultas fiat, Principem rogat; quo preces admittente, alacer e vestigio abit, Romanum militem, Italiamque valere iubens; quam maiore ex parte sub hostium potestate, et Perusiam dira obsidione reliquit oppressam; quae, dum ipse in suscepto itinere est, expugnata, in omnia, ut supra narravimus, mala devenit. Sed domi suae hoc interim Belisarius tulit infortunium. Theodora Augusta Belisarii filiae nuptias Anastasio nepoti perficere maturabat, ut et frequenter datis epistolis parentibus esset molestiae. Illi vitandi connubii causa in reditum nuptias reiiciunt; accersiti vero Byzantium, tunc ex Italia proficisci non posse praetaxunt. Verum haec intelligens haud dubio puellam (nullis praeterea Belisario liberis) adituram haereditatem, bonorum Belisarii possessionem peroptat Anastasio. Antoninae tamen nihil fidenti ingenio; quia etiam veretur, ne ubi natura sibi vitae finem fecerit, benevolentiam, quam summis in rebus experta esset, et erga suam domum fidem abiciat, rescindatque pactiones. Ea re factum impium aggredi-

- νόμῳ. φασὶ δὲ ὡς καὶ πλησιάζουσι οὗτοι ἔκουσιν ἠνάγκασε κρύβδην, οὕτω τε διαπεπαρθενευμένη τὸν ὑμέναιον τῇ κόρῃ ξυστῆναι, τοῦ μὴ βασιλεῦσιν τὰ πρᾶσσόμενα διακωλύσαι. τοῦ μέντοι ἔργου ἐξεργασμένου ἔρωτι ἀλλήλοισιν διαπύρω τινὶ ὃ τε Ἀναστάσιος καὶ ἡ παῖς εἶχοντο, καὶ χρόνος σφίσι οὐκ ἦσσαν ἢ ὀκτώ 5
- A 25 μηνῶν ἐν ταύτῃ τῇ διαίτῃ ἐτίβη. ἠνίκα δὲ Ἀντωνίνα τῆς βασιλίδος ἀπογενομένης ἐς Βυζάντιον ἦλθεν, ἐπελάθετο μὲν ἐτελοῦσιν ὧν ἐκείνη ἔναγχος ἐς αὐτὴν εἰργαστο, ὡς ἤμιστα δὲ ὑπολογισαμένη ὡς, ἦν τῷ ἐτέρῳ ἡ παῖς αὐτῇ ξυνοικίζοιτο, πε-
- D πορνευμένη τὰ πρότερα ἔσται, τὸν Θεοδώρου ἔχονον κηδεστὴν 10 ἀτιμάζει, τὴν τε παῖδα ὡς μάλιστα ἀκουσίαν βιασαμένη ἀνδρὸς τοῦ ἐρωμένου ἀπέστησε. μεγάλην τε ἀγνωμοσύνης ἐκ τοῦ ἔργου τούτου ἀπηνέγκατο δόξαν εἰς πάντας ἀνθρώπους, ἤκοντά τε οὐδενὶ πόνῳ ἀναπειθεὶ τὸν ἀνδρα τοῦ ἄγους αὐτῇ μεταλαχεῖν τοῦδε. ὥστε διαρρηθὴν τῆνικαδὲ ὃ τοῦ ἀνθρώπου τρόπος ἐλήλεγκται. 15 καίτοι διομοσάμενος Φωτίῳ τε καὶ τῶν ἐπιτηδείων τισὶ πρότερον καὶ τὰ ὁμομοσάμενα οὐδαμῇ ἐμπεδώσας συγγνώμης ἐτύγγανε πρὸς πάντων ἀνθρώπων. αἴτιον γὰρ τοῦ ἀπίστου τάνδρὸς οὐ τὴν γυναικοκράτειαν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς βασιλίδος ὑπώπτευον εἶναι.
- P 18 ἐπεὶ δὲ Θεοδώρου ἀπογενομένης, ὥσπερ μοι εἴρηται, οὔτε Φω- 20 τίου οὔτε ἄλλου του τῶν οἱ ἀναγκαίων λόγος γεγένητο, ἀλλ' αὐτῷ δέσποινα μὲν ἤ γυνὴ ἐφαίνεται οὕσα, κύριος δὲ Καλλίγονος

3. τὰ πρᾶσσόμενα] Aberat τά. 9. ἦν τῷ Alem. ἦν τῷ AP.
 16. διομοσάμενος AP. 17. ὁμομοσάμενα] ὁμομοσάμενα A.
 18. τάνδρὸς Alem. ἀνδρὸς AP. 20. ἐπεὶ δὲ] ἐπεὶ καὶ A.
ibid. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδὲ AP.

tur, puellamque contra ius fasque ephebo contubernio iungit, non sine rumore per vim prostratae clanculum pudicitiae, ut sponsalibus illato puellae vitio confirmatis, Princeps esse rebus impedimento non posset. Hoc facto nihilominus octo mensibus Anastasius, puellaque eodem usi contubernio, amore mutuo iam tenebantur, eoque ardentissimo. Extincta Imperatrice, ubi Byzantium appulit Antonina, scien, prudensque in se nuper gestorum simulat oblivionem, nullamve reputans infamiam stupri, si filiam nuptui sic alteri collocaret, spreto desponsio Theodoraep nepote, filiam sane invitam ab eius amore per vim abducit. Quam quidem ob rem apud omnes magnam retulit improbitatis opinionem: venientem vero ex Italia coniugem in partem tanti sceleris trahit nullo negotio. Et quidem ingenium Belisari aperte tandem deprehensum tum est. Nam quod pridem Photio, nonnullisque necessariis promissi fidem non praestiterit, facile veniam apud omnes invenit, qui nonquam suspicarentur coniugis dominatu, sed Imperatricis formidine fidem labefactatam: verum ea, ut dixi, defuncta cum nullam Photii, nullam familiariam rationem duceret, sed coniugem, eiusque ionem Calligonum imperitantes

ὁ προαγωγὸς ἦν, τότε δὴ ἀπογνόντες αὐτοῦ ἅπαντες ἐχλεύαζόν V 291
 τε διαθρολλοῦντες καὶ ἅτε ἄνοιαν ὀφλισκάνοντι ἐλοιδοροῦντο. τὰ
 μὲν οὖν ἡμαρτημένα Βελισαρίῳ ἀπαρακαλύπτως εἰπεῖν ταύτη πη
 ἔχμ· τὰ δὲ Σέργιῳ τῷ Βάκχον παιδί ἐπὶ Λιβύης ἡμαρτημένα
 5 διαρκῶς μὲν ἐν λόγοις μοι τοῖς ἐπιτηδείοις δεδήλωται, ὃς δὴ αἰ-
 τιώτατος γέγονε Ῥωμαίοις ἐνταῦθα διαφθαρῆναι τὰ πράγματα τά
 τε πρὸς Λευέθας αὐτῷ πρὸς τῶν εὐαγγελίων ὁμωμοσμένα ἐν ἄλο-
 γία πεποιημένος καὶ τοὺς ὀγδοήκοντα πρέσβεις οὐδενὶ λόγῳ δια- B
 χρησάμενος, τοσοῦτον δέ μοι ταῦν ἐντιθέσθαι τῷ λόγῳ δεήσει, ὡς
 10 οὔτε τῷ θολερῷ οἱ ἄνδρες οὔτοι παρὰ Σέργιον ἦλθον οὔτε τινα A 26
 σκῆψιν ὁ Σέργιος ὑποψίας περὶ αὐτοὺς εἶχεν, ἀλλ' ἠδιώμοτος ἐπὶ
 θοίνην καλέσας τοὺς ἄνδρας διεχρήσατο οὐδενὶ κόσμῳ. ἀφ' οὗ
 δὴ Σολόμωνι καὶ τῷ Ῥωμαίων στρατῷ καὶ Λιβυσι πᾶσι διε-
 φθάρθαι ξυνέβη. δι' αὐτὸν γὰρ, ἄλλως τε καὶ Σολόμωνος τε-
 15 τελευτηκότος, ὥσπερ μοι εἴρηται, οὔτε τις ἄρχων οὔτε τις στρα-
 τιώτης ἐς πολέμου κίνδυνον ἵεναι ἤξιον. μάλιστα δὲ πάντων
 Ἰωάννης ὁ Σισινιόλου τῷ ἐς αὐτὸν ἔχθει ἀπόμαχος ἦν, ἕως
 Ἀρεόβινδος ἐς Λιβύην ἀφίκετο. ἦν γὰρ ὁ Σέργιος μαλθακὸς μὲν C
 καὶ ἀπόλεμος, τὸ δὲ ἦθος καὶ τὴν ἡλικίαν κομιδῇ νέος, φθόνῳ
 20 τε καὶ ἀλαζονείᾳ ἐς ὑπερβολὴν ἐχόμενος ἐς πάντας ἀνθρώπους,
 τεθραμμένος τε τὴν δλαιταν καὶ τὰς γνάθους φουσῶν. ἀλλ'

1. ἀπογνόντες] καταγνόντες Reisk. 2. διαθρολλοῦντες AP.
 5. ὃς Alem. P. ὡς A. 7. Λευέθας] Λευεθάς P. λευεθά A.
 ἰβιδ. ὁμωμοσμένα] ὁμωσμένα A. ὁμοσμένα P. 15. οὔτε
 τις — οὔτε] Vulgo οὐδέ τις — οὔτε. 17. ἔχθει Alem. ἔχθει
 AP. ἰβιδ. ἀπόμαχος] Vulgo ἀπομαχόμενος. 21. τεθραμ-
 μένος Alem. τεθρολλημένος AP. ἰβιδ. φουσῶν] φουσῶν AP.

haberet: tunc enimvero contemni ab omnibus et veluti demens subsan-
 nari. Haec quidem, ut libere dicam, peccavit Belisarius. Quae autem
 Sergius Bacchi filius commisit in Africa, iam satis opportuno loco nar-
 rata sunt: eius enim causa res male gesta Romanis in ea provincia;
 Levathis iurata fides, conceptis ad Evangelia verbis, et violata tamen;
 trucidati nulla ratione octoginta legati, qui (quod mox praeterea dicen-
 dum) nec dolo malo ad Sergium proficiscerentur, nec ullus esset suspi-
 cioni locus; apparatus tamen epulis acceptos, neglecto sacramento, per
 scelus interfecit; quae fuit origo non modo Solomonis ducis, sed Roma-
 norum etiam, et Africanorum interitus. Extincto Solomone, cum duces
 alii, tum milites pugnae detrectarunt, omniumque maxime
 Iohannes Sisinioli, qui ad Areobindi usque in Africam adventum praelio
 abstinuit, nempe in Sergium odio, quodque is esset imbellis et delicatus,
 ac ut aetate prorsus iuvenili, sic etiam moribus; invidia et petulantia
 in omnes homines effusissimus, molli fractoque cultu, et buccis ad su-
 perbiam inflatis. Verum quod Antoninae Belisarii coniugis neptem sibi

ἐπεὶ τῆς Ἀντωνίνης τῆς Βελισαρίου γυναικὸς ἐγγόνης ἐτύγχανε
 μησιτῆρ γεγωνὸς, τίσιν τινὰ ἐς αὐτὸν ἢ βασιλεὺς ἐξενεγκεῖν ἢ
 παραλύειν τῆς ἀρχῆς οὐδαμῆ ἤθελε, κάλιερ ἐνδελεχέστατα δια-
 φθειρομένην Λιβύην ὀρώσα, ἐπεὶ καὶ Σολόμωννα τὸν Σεργίου
 ἀδελφὸν τοῦ Πηγασίου φόνου αὐτῆ τε καὶ βασιλεὺς ἀθῶον ἀφῆ- 5
 κεν. ὅ τι δὲ τοῦτ' ἔστιν αὐτίκα δηλώσω. ἐπειδὴ ὁ Πηγάσιος
 D τὸν Σολόμωννα πρὸς τῶν Λευαθῶν ὠνήσατο καὶ οἱ βάρβαροι ἐπ'
 οἴκου ἀπεκομίσθησαν, ὁ μὲν Σολόμων ξύν τε Πηγασίῳ τῷ ἐωνη-
 μένῳ καὶ στρατιώταις ὀλίγοις τίσιν εἰς Καρχηδόνα ἐστέλλετο, ἐν
 δὲ τῇ ὁδῷ ταύτῃ λαβὼν ὁ Πηγάσιος ὅ τι δὴ ἀδικοῦντα Σολόμωννα 10
 χρῆναί οἱ ἔφασκεν ἐν μνήμῃ εἶναι ὡς αὐτὸν ἔναγχος ἐκ τῶν πολε-
 μίων ὁ θεὸς ῥύσαιτο. ὁ δὲ χαλεπήνας, ὅτι δὴ οἱ ἄτε δοριαλώτῳ
 ὠνείδισε, τὸν Πηγάσιον εὐθύς ἔκτεινε, ταῦτά τε σώστρα τῷ ἀν-
 A 27 θρώπῳ ἀπέδωκεν. ἐπειδὴ τε ὁ Σολόμων ἐς Βυζάντιον ἦλθε, κα-
 θαρὸν αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ φόνου ἐποίη, ἅτε προδότῃν ἀνελόντα 15
 τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. γράμματά τε αὐτῷ ἐίδιδου τὴν ὑπὲρ τού-
 των ἀσφάλειαν παρεχόμενος. καὶ ὁ μὲν Σολόμων οὕτω τὴν τίσιν
 διαφυγὰν ἐπὶ τὴν ἐξίαν ἄσμενος ἦε, τὴν τε πατρίδα καὶ γένος
 τὸ κατὰ τὴν οἰκίαν ὀψόμενος. ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τίσις ἐν ταύτῃ
 τῇ ὁδῷ καταλαβοῦσα ἐξ ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανίζει. τὰ μὲν οὖν 20
 ἀμφὶ Σολόμωννί τε καὶ Πηγασίῳ τῆδε ἐχώρησεν.

P 19 5. Οἵτινες δὲ ἀνθρώπῳ Ἰουστινιανός τε καὶ Θεοδώρα
 ἦσθη τρόπῳ τε δτω διεσπάσαντο τὰ Ῥωμαίων πράγματα ἐρῶν

12. δοριαλώτῳ AP. 14. 17. Σολόμων] σολομών A. 19. τοῦ
 θεοῦ A. τοῦ om. P. 21. Σολόμωννι P. σολομώντα A. σο-
 λομώντι Alem. 22. ἀνθρώπῳ Reisk. Vulgo ἀνθρώπων.

desponderat, in eum animadvertere nunquam Augusta voluit, nec impe-
 rio spoliare, quamquam properante ruina Africam collabentem videret.
 Quin et iuniorum Sergii fratrem Solomonem interempti Pegasii crimine
 liberavit ipsa et Imperator. Id uti se habuit, paucis expedito. Post-
 enquam Leuathis pro Solomone pretium solvit Pegasius, reductis domuum
 barbaris, ipse cum Pegasio, a quo redemptus fuerat, et parva militum
 manu, petebat Carthaginem. Quo in itinere manifestum flagitii Solomone-
 nem monet Pegasius, meminisset nuper se divinitus ereptum ab hosti-
 bus: ille indigne ferens obiectam sibi quasi mancipio libertatem, repente
 Pegasium interimit, illud vitae servatae praemium rependens. Ut vero
 Byzantium venit, ab Imperatore caedis absoluitur, tanquam ipse morte
 perdidit perduellem Imperii Rom. scriptoque accipit indemnitate. Ubi
 supplicium ille sic evasit, patriam propinquosque revisurus in Orientem
 alacer properavit: sed divina ultione persequente, in itinere decessit e
 vita. Ita haec de Pegasio et Solomone gesta.

6. Venio nunc ad Iustinianum et Theodoram, dicturus quid homi-
 num uterque fuerint, quibusve modis rem Romanam afflixerint. Byzan-

ἴρχομαι. *Λέοντος ἐν Βυζαντίῳ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος, γεωργοὶ νεανίας τρεῖς, Ἰλλυριοὶ γένος, Ζίμαρχός τε καὶ Διτύβιστος καὶ Ἰουστίνος ὁ ἐκ Βεδεριανῆς, πρῶγμασιν ἐνδεδιλεχόταται τοῖς ἀπὸ τῆς πενίας οἴκοι μαχόμενοι τούτων τε ἀπαλλαξέοντες ἐπὶ τῷ στρατεύεσθαι ὤρμησαν. καὶ περὶ βυδίζοντες ἐς Βυζάντιον ἦσαν, σισύρας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοὶ φέροντες, ἐν αἷς δὴ ἄλλο οὐδὲν ὅτι μὴ διπύρους ἄρτους οἰκοθεν ἐμβεβλημένοι ἀφίκοντο, ταχθέντας τε ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς καταλόγοις βασιλεὺς αὐτοὺς ἐς τοῦ παλατίου τὴν φυλακὴν ἐπέξελεξάτο. κάλλιστοι γὰρ ὕπναιτες τὰ σώματα ἦσαν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀναστασίῳ τὴν βασιλείαν παραλαβόντι πόλεμος πρὸς τὸ Ἰσαύριον ἔθνος ὄπλα ἐπ' αὐτὸν ἀραμένους κατέστη. στρατιάν τε λόγου ἀξίαν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιμψεν, ἥσπερ Ἰωάννης ἠγάγετο, ἐπίκλησιν κυρτός. οὗτος Ἰωάννης τὸν Ἰουστίνον ἀμαρτάδος τινὸς ἕνεκα ἐν δεσμοτηρίῳ καθείρξεν, ἡμέρα τε τῇ ἐπιούσῃ ἕξ ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανιεῖν ἔμελλεν, εἰ μὴ τις μεταξὺ ἐπιγενομένη ὕψις ὄνειρου ἐκώλυσεν. ἔφη γὰρ οἱ ἐν ὄνειρῳ ὁ στρατηγὸς ἐντυχεῖν τινα παμμεγέθη τε τὸ σῶμα καὶ τὰλλα κρείσσω ἢ ἀνθρώπῳ εἰκάζεσθαι. καὶ τὸν μὲν οἱ ἐπισκήψαι μετεῖναι τὸν ἄνδρα, ὄνπερ καθείρξας ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ ἐτύγχανεν· αὐτὸν δὲ τοῦ ὕπνου ἐξαναστάντα ἐν ἀλογία τὴν τοῦ ὄνειρου ὄψιν ποιήσασθαι. ἐπιλαβούσης δὲ καὶ ἑτέρας νυκτὸς ἐδόκει μὲν ἐν τῷ ὄνειρῳ καὶ αὐθις τῶν λόγων ἀκούειν ὥνπερ ἠκηκόει*

8. ἐνδεδιλεχόταται τοῖς ἀπὸ] ἐνδεδιλεχότατης ἀπὸ Suidas s. v. ἐνδεδιλεχότατα. 4. τοῖς Alem. Malt. τῆς AP. 7. διπύρους Suidas s. v. δίπυρος et σισύρα. πηροὺς AP. 10. ὕπναιτες] ἀκάντων Reisk. 12. κατέστη Alem. P. ὄπλιζι A. 14. Ἰουστίνον Alem. ex MS. Med. et P. Ἰουστινιανόν A et codd. Vat. 15. ἀφανιεῖν Reisk. ἀφανίζειν Alem. ἀφίαιν A. ἀφίαιν P. 22. μὲν Reisk. μένειν AP.

tii Leo summam habebat Imperii, cum tres in Illyria nati, exorcendisque agris assueti adolescentes Zimarchus, Dityblustus et Iustinus (cuius Bederiana patria fuit) summam, qua domi premebantur, egestatis vitandae causa, militiam sequuntur, pedibusque Byzantium veniunt, reiectis post terga sagis, in quibus praeter secundarios panes, nihil eis quod recondere, ex re domestica fuit. Numeris militaribus inscripti ab Imperatore, utpote egregia corporis forma conspicui, ad regiae custodiam seliguntur. Imperio deinde potitus Anastasius, in Isauros, qui arma sumpserant, florentissimum immittit exercitum, quem Ioannes gibbus ducavit. Is Iustinum criminis reum includit carcere, postridie statim capite plectendum. Verum, ut dux ille narrare solebat, a proposito deterreretur, viso per quietem sibi, qui proceritate ac reliquo corporis habitu praestantius quid homine prae se ferret, iuberetque dimitti quem pridie tradidisset custodiae. Ille somno excitus non magni ducit quae in

D τὸ πρότερον, ἐπιτελέσαι δὲ τὰ ἐπιτεταγμένα οὐδ' ὡς βεβουλῆ-
σθαι. τρίτον τέ οἱ ἐπιστῦσαν τὴν τοῦ ὄνειρου ὄψιν ἀπειλῆσαι
μὲν τὰ ἀνήκιστα, ἦν μὴ τὰ ἐπηγγελμένα ποιολή, ἐπειπεῖν τε ὡς
αὐτοῦ τε τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ξυγγενείας χρέος οἱ μέγα ὀργι-
σθησομένῳ ἐς χρόνον τὸν ὀπισθεν εἶη. τότε μὲν οὖν οὕτως Ἰου- 5
στίνῳ περιεῖναι ξυνέβη, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐς μέγα δυνά-
μειως οὗτος Ἰουστίνος ἐχώρησεν. ἄρχοντα γὰρ αὐτὸν Ἀνυστά-
σιος βασιλεὺς κατεστήσατο τῶν ἐν παλατίῳ φυλάκων. ἐπειδὴ τε
ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, αὐτὸς τῇ τῆς ἀρχῆς δυνάμει
τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τυμβογέρων μὲν γεγονῶς ἤδη, ἀμάθη- 10
τος δὲ γραμμάτων ἅπαντων καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναλφάβητος
P 20 ὢν, οὐ γεγονὸς ἐν Ῥωμαίοις πρότερον τοῦτό γε. εἰθισμένον δὲ
γράμματι οἰκεῖα τοῖς βιβλίοις ἐντιθέναι τὸν βασιλέα, ὅσα ἂν
ἐπαγγέλλοντος αὐτοῦ γίνοιτο, αὐτὸς μέντοι οὔτε ἐπήγγελλεν οὔτε
τοῖς πρᾶσσομένοις ξυνεπίστασθαι οἷός τε ἦν. ὅς δὲ παρεδρεύειν 15
αὐτῷ ἔλαχεν ἀρχὴν τὴν τοῦ καλουμένου κοιμιστορος Πρόκλος ὄνο-
μα, αὐτὸς δὲ αὐτονόμῳ γνώμῃ ἅπαντα ἔπρασεν. ὅπως δὲ μαρ-
τυρίαν τῆς βασιλέως χειρὸς ἔχοιεν, οἷς ἐπίκειται τὸ ἔργον τοῦτο,
ἐπενοήθη τάδε. ξύλῳ εἰργασμένῳ βραχεῖ ἐγκολάψαντες μορφὴν
τινα γραμμάτων τεττάρων, ἅπερ ἀναγνῶναι τῇ Λατίνων φωνῇ 20
A 29 δύνανται, γραφίδα τε βαφῇ βάψαντες, ἧ βασιλεῖς γράφειν εἰώ-
B θασιν, ἐνεχειρίζοντο τῷ βασιλεῖ τούτῳ. καὶ τὸ ξύλον, οὗπερ

10. τυμβογέρων] Suidas s. h. v.

ibid. ἀμάθητος — ἀναλφά-
βητος] Suidas s. v. Ἰουστίνος. 14. ἐπήγγελλεν P. ἐπήγγει-
λεν A.

15. „ξυνεπίστασθαι] ξυνέπισθαι, aut ξυνεπίστασθαι.
Prius rectius.“ Reisk. 18. οἷς ἐπίκειται P. ἧ * * * ἐπίκει-
ται A. 22. ἐνεχειρίζον δὲ τῷ βασιλεῖ ταύτην Reisk.

somno visa forent, nocteque insequente iisdem in quiete visis et auditis, ac nihilominus neglectis; tertio ab eadem illa specie atrocioribus minis exagitatur, ut dicto pareat: Nam hoc, inquit, homine, huiusque propin-
quis opus cum primis erit, quando ira mihi mox concitabitur. Sic mor-
tem evadere Iustino contigit. Tempore deinde procedente, magnam is
consequitur potentiam, Praetorianis militibus praefectus ab Anastasio
Principe: qui ubi fato concessit, ea fretus Iustinus praefectura capessit
Imperium, senex iam licet capularis, et, quod Romanis antehac non
evenit, adeo litterarum expertus et, quod dicitur, analphabetus, ut cum
sui soleat nominis apices libellis indere Princeps, cum quid imperat fa-
ciendum, ipse neque imperare neque compos esse posset rerum geren-
darum, sed Proclus, qui officio Quaestorisungebatur eique assidebat,
omnia faceret pro arbitrio. Verum ut aliquod Imperatoris manus extaret
argumentum, a magistratu, qui id muneris habet, excogitatum hoc est.
Tabellae lignae perpolitae formam quatuor litterarum, quae legi Latine
possent, incidendam curant, eaque libello imposita, calamus colore im-

ἐμνήσθην, τῷ βιβλίῳ ἐνθήμενοι, λαβόμενοι τε τῆς βασιλέως χει-
 ρός, περιήγον μὲν ξὺν τῇ γραφίδι ἐς τῶν τεττάρων γραμμῶν
 τὸν τύπον, ἐς πάσας τε τὰς τοῦ ξύλου αὐτὴν περιελίξαντες ἐντο-
 μὰς οὕτω δὴ ἀπηλλάσσοντο, τοιαῦτα βασιλέως γράμματα φέ-
 ροντες. τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ Ἰουστίνῳ ταύτῃ Ῥωμαίοις εἶχε. γυ-
 ναικὶ δὲ ὄνομα Λουπικίην ξυνώκει. αὕτη δὲ δούλη τε καὶ βάρ-
 βαρος οὕσα τοῦ πρόσθεν αὐτὴν ἐωνημένου παλλακὴ γέγονε. καὶ
 αὐτὴ μὲν ξὺν Ἰουστίνῳ ἐπὶ βίου δυσμαῖς τὴν βασιλείαν ἔσχεν.
 Ἰουστίνος μὲν οὖν οὔτε τι πονηρὸν τοὺς ὑπηκόους ἐργάζεσθαι
 10 οὔτε ἀγαθὸν ἔσχευεν. εὐθραία γὰρ πολλῇ εἶχετο, ἄγλωττός τε C
 παντάπασιν ὢν καὶ ἀγροικιζόμενος μάλιστα. ἀδελφιδουὺς δὲ αὐτῷ
 Ἰουστινιανὸς νέος ὢν ἔτι διωκεῖτο τὴν ἀρχὴν ζύμπασαν καὶ γέγονε
 Ῥωμαίοις ξυμφορῶν αἴτιος, οἷας τε καὶ ὄσους ἐς τὸν ἄπαντα αἰῶ-
 να οὐδεὶς που πρότερον ἀκοῆ ἔλαβεν. ἐς τε γὰρ ἀνθρώπων ἄδι-
 15 κον φόνον καὶ χρημάτων ἀρπαγὴν ἀλλοτρίων ῥᾶστα ἐχώρει, καὶ
 οὐδὲν ἦν αὐτῷ μυριάδας πολλὰς ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, καί-
 περ αὐτῷ αἰτίαν οὐδεμίαν παρασχομένων. καὶ φυλάσσειν μὲν
 τῶν καθισταμένων οὐδὲν ἤξιον, ἄπαντα δὲ νεοχμοῦν ἐς αἰὲ ἤθε-
 λε, καὶ τὸ ζύμπαν εἰπεῖν, μέγιστος δὴ οὗτος διαφθορεὺς τῶν εὖ
 20 καθιστώτων. τὸν μὲν οὖν λοιμὸν, ὅσπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν D
 λόγοις ἐρρήθη, καίπερ ἐπισκῆψαντα εἰς τὴν γῆν ζύμπασαν, διέ-
 φρυγον ἄνθρωποι οὐχ ἧσσους ἢ ὄσοις διαφθαρῆναι τετύχηκεν, ἢ

1. ἐνθήμενοι] ἐπιθήμενοι Reiskius. 2. τῶν τεττάρων] τὸν
 τεττάρων AP. 14. ἀνθρώπων Alem. P. ἐξ ἀνθρώπων A.
 18. καθισταμένων] καθιστάτων Suidas s. v. νεοχμοῦν. ibid.
 νεοχμοῦν Alem. P. νεοχειλοῦν A. 22. ἢ ὄσοις P cum Suida
 s. v. ἐπισκῆπτω. ἢ om. A.

butus, quo scribere mos est Imperatoribus, huic Principi tradebatur in
 manum, quam alii prehensantes ducebant, circumagebantque calamum
 per quatuor illas litterarum formas, nempe singulas tabellae incisuras,
 atque ita demum iis ab Imperatore litteris reportatis recedebant. Is qui-
 dem Romanus erat Iustinus. Coniux vero, cui nomen Lupicinae fuit,
 serva eaque barbara, sui pellex emptoris Iustini, et ad usque vitae
 exitum Imperii socia. Neque malo subiectis, neque bono esse Iustinus
 quidem potuit, insignis homo stoliditatis, summa cum infantis summa-
 que cum rusticitate coniunctae. At eius sororis filius Iustinianus aetate
 adhuc immior, et qui summam moderabatur Imperii, is demum fuit Ro-
 manis tot tantorumque malorum auctor, quot et quanta audita non sunt
 ex omni superiorum aetatum memoria. Facile prorumpbat in opum alie-
 narum rapinas, in caedes, sic ut pro nihilo duceret innumeram perdere
 omnis criminis insontem multitudinem. Statuta servare nequaquam illi
 animus; contra semper rebus studere novis, et, uno verbo, bene con-
 sultitatis pestem importare funestissimam. Luem illam, quam superioribus

A 30 οὐδαμῇ τῇ νόσῳ ἀλόντες ἢ ὑγιαζόμενοι, ἐπειδὴ σφίσι ἀλῶναι
 ξυνέβη. ἄνδρα δὲ τοῦτον διαφυγεῖν ἀνθρώπων γε ὄντι τῶν πάν-
 των Ῥωμαίων οὐδενὶ ξυνηέχθη, ἀλλ' ὥσπερ τι ἄλλο ἐξ οὐρα-
 νοῦ πάθος ὄλω τῷ γένει ἐπεισπεσὸν ἀνέπαφον οὐδένα παντελῶς
 εἶασε. τοὺς μὲν γὰρ ἔκτεινεν οὐδενὶ λόγῳ, τοὺς δὲ πενία μαχο- 5
 μένους ἀφρῆς ἀθλιωτέρους τῶν τετελευτηκότων εἰργάζετο, εὐχομέ-
 νους τὰ παρόντα σφίσι διαλυῖσαι θανάτῳ οἰκτίστῳ. τινῶν μὲν-
 τοι ξὺν τοῖς χρήμασι καὶ τὰς ψυχὰς εἶλεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἦν αἰ-
 τῷ μόχῃ καταλύσαι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, Λιβύης τε καὶ Ἰτα-
 V 293 λίας οὐκ ἄλλου του ἕνεκα πεποιῆσθαι τὴν ἐπικράτησιν ἰσχυσεν 10
 P 21 ἢ ὥστε ξὺν τοῖς πρότερον ὑφ' αὐτῷ οὖσι διολλῆσαι τοὺς ταύτῃ ἀν-
 θρώπους. οὐπω γοῦν δεκαταῖος εἰς τὴν δύναμιν γεγονὼς Ἀμάν-
 τιον τῶν ἐν παλατίῳ εὐνούχων ἄρχοντα ξὺν ἑτέροις τισὶν ἐξ αἰ-
 τίας οὐδεμιᾶς ἔκτεινεν, ἄλλο οὐδὲν τῷ ἀνθρώπῳ ἐπενεγκὼν, πλήν
 γε δὴ ὅτι ἐς Ἰωάννην τὸν τῆς πόλεως ἀρχιαιρέα λόγον τινὰ προ- 15
 πατῆ εἶποι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ φοβερῶτατος γέγονεν ἀνθρώπων
 ἀπάντων. αὐτίκα δὲ καὶ Βιταλιανὸν τὸν τύραννον μετεπέμψατο,
 ᾧ δὴ τὰ πιστὰ πρότερον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας παρέσχετο, διαλα-
 χὼν αὐτῷ καὶ τῶν ἐν Χριστιανοῖς μυστηρίων. ὀλίγῳ τε ὕστερον
 ἐξ ὑποψίας αὐτῷ προσκεκρουκότα ξὺν τοῖς ἐπιτηδείοις ἐν παλα- 20
 τίῳ λόγῳ οὐδενὶ διεχρήσατο, πλῆσθαι οὕτω δεινοτάτας ἐμπεδῶσαι
 οὐδαμῇ ἀξιώσας.

1. ἢ ὑγιαζόμενοι ex MS. Med. Alem. et P. ἢ * γενόμενοι A; unde
 Tournius ἢ περιγενόμενοι. *ibid.* σφίσι] σφίσι AP. 10. ἰσχυ-
 σεν] ἔσκαυσεν Reisk. 16. φοβερῶτατος P. φοβερῶτερος A.

libris in totum fere terrarum orbem pervasisse narravimus, non paucio-
 res homines vel non conceptam effugere contigit, vel conceptam depel-
 lere, quam ea perire. At Iustinianum evitavit nemo Romanorum omnium,
 qui velut e caelo immissa pernicies ac labes nullum non infecit, alios ne-
 farie de medio sustulit; aliis vitam dira afflictandam egestate condonans,
 perditis miseriores effecit, qui vel crudelissimo supplicio tantis malis
 solvi cuperent; aliorum demum nec fortunis parcere, nec vitae libuit.
 Non illi satis Romanum Imperium evertisse; ad subiugandam Africam
 et Italiam vires convertit, ut cum subiectis sibi Provinciis illas etiam
 gentes unum in exitum deturbaret. Vix decimus dies abierat ex quo
 cum potestate fuit, et Amantium eunuchorum aulae principem nonnullis
 cum aliis interfecit, in crimen illum ea tantum re ducens, quod nescio
 quam vocem petulantius in Ioannem iactavit urbis antistitem; ex quo
 omnium hominum evasit formidolosissimus. Illico vocatum mittit Vitalia-
 num Tyrannum fide publica, impunitate promissa, et una susceptis
 Christianorum mysteriis. Paulo deinde post dato suspitioni, atque of-
 fensionis loco, eum ac necessarios in Aula impie contrucidavit, nihil ver-
 ritus fidem fallere tam formidandam.

ζ. Τοῦ δὲ δήμου ἐκ παλαιῶν ἐς μοίρας δύο διεστηκότος, Β ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, μίαν αὐτὸς τὴν Βενέτων ἔταιρισάμενος, ἣ οἱ καὶ τὸ πρότερον κατεσπουδασμένη ἐτύγχανε, ξυγγεῖν τε καὶ συνταράξαι ἅπαντα ἴσχυσε. καὶ ἀπ' 5 αὐτοῦ ἐς γόνυ ἐλθεῖν Ῥωμαίοις τὴν πολιτείαν πεποίηκεν. οὐχ ἅπαντες δὲ οἱ Βένετοι ἐπισπέσθαι τῇ τοῦδε ἀνδρὸς γνώμῃ ἔγνω- A 31 σαν, ἀλλ' ὅσοι στασιῶται ὄντες ἐτύγχανον. καὶ αὐτοὶ μέντοι προΐόντος ἤδη τοῦ δεινοῦ σωφρονέστατοι ἔδοξαν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων. ἐνδεειστέρως γὰρ ἢ κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἡμάρτανον. οὐ C 10 μὴν οὐδὲ τῶν πρασίνων οἱ στασιῶται ἤσυχῃ ἔμενον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔπρασσον αἰετὰ ἐγκλήματα ἐς ὅσον σφίσι δυνατὰ ἐγγένοιε, καίπερ κατὰ μόνας διηρηκὲς κολαζόμενοι. ὅπερ αὐτοὺς ἐς τὸ θρασύνεσθαι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐς αἰετὴν ἤγεν. ἀδικούμενοι γὰρ εὐθασιν ἐς ἀπόνοιαν τρέπεσθαι ἀνθρώποι. τότε οὖν τοὺς Βε- 15 νέτους αὐτοῦ ῥιπίζοντός τε καὶ διαφανῶς ἐρεθίζοντος ἄπασιν κατ' ἄκρας ἢ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐκινήθη ὥσπερ σεισμοῦ ἢ κατακλυσμοῦ ἐπιπεσόντος ἢ πόλεως ἐκάστης πρὸς τῶν πολεμίων ἀλούσης. πάν- D τα γὰρ ἐν ἅπασιν ξυνεταράχθη καὶ οὐδὲν ὑφ' ἑαυτοῦ τὸ λοιπὸν ἔμεινε, ἀλλ' οἱ τε νόμοι καὶ ὁ τῆς πολιτείας κόσμος ξυγγύσεως ὠλεγενομένης ἐς πᾶν τούναντίον ἐχώρησαν. καὶ πρῶτα μὲν τοῖς 20 στασιώταις τὰ ἐς τὴν κόμην ἐς νεώτερόν τινα μετεβέβλητο τρέ-

3. Βενέτων] βένετον A. 6. τοῦδε ἀνδρὸς] τοῦδε ἀνδρὸς αὐτ τοῦ ἀνδρὸς Reisk. 8. τοῦ δεινοῦ Alem. δεινοῦ P. νοῦ A. 13. ἐς αἰετὴν ἤγεν] ἐσῆγεν Reisk. *ibid.* ἀδικούμενοι — ἀνθρώποι] Suidas s. v. ἀπόνοια. 15. αὐτοῦ Alem. P. αὐτόν A. 18. ὑφ'] ἐφ' Reisk. 21. ἐς τὴν] ἀμφὶ τὴν Suidas s. v. εὐ- πάροφα. *ibid.* μετεβέβλητο] παραβέβληται Suidas.

7. Cum pridem duae populi, ut diximus, factiones essent, conciliata sibi altera Venetorum, cuius iam antea studia acquisierat, ita miscere omnia potuit ac perturbare, ut exinde rem Romanorum publicam inclinatum labefactarit, licet Venetorum seditiosi quique duntaxat illius libidini obtemperarent, qui tamen gliscente calamitate, omnium mortalium moderatissimi habiti sunt, quod data peccandi potestate parcius abuterentur. Ex prasinis vicissim, qui seditiones agitarent, haud sese continuerunt; sed ut sibi facultas fuit, ita facinora perpetrarunt, quamquam identidem occultis affecti suppliciis; ex quibus quotidie nihilominus sumerent maiores spiritus. Nam usu venit, ut iniuriis laesissimi ad maiora flagitia traducant animum. Ergo proritatis tum ab eo concitatisque palam Venetis, universum convulsam suis sedibus est Romanum Imperium, quasi ab hostibus vastatae urbes, vel terrae quodam metu prostratae, vel eluvione oppressae; nam omnia passim concussa, locoque dimota, iura, leges, ac totus Reipub. status susque deque tracta sunt. (factionis

- πον. ἀπεκείροντο γὰρ αὐτὴν οὐδὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ῥωμαίοις. τοῦ μὲν γὰρ μύστακος καὶ τοῦ γενείου οὐδαμῆ ἤπιοντο, ἀλλ' αὐτοῖς κατακομᾶν ἐπὶ πλεῖστον ὥσπερ οἱ Πέρσαι ἐς αἰετὴν ἤθελον. τῶν δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν τὰ ἐμπροσθεν ἄχρι ἐς τοὺς κροτάφους ἀποτεμόμενοι τὰ ὀπισθεν ἀποκρέμασθαι σφίσι ἐπὶ μακρότατον λόγῳ 5
- P 22 οὐδενὶ εἶων, ὥσπερ οἱ Μασσαγῆται. διὸ δὴ καὶ Οὐννικὸν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐκάλουν. ἔπειτα δὲ τὰ ἐς τὰ ἱμάτια εὐπάρυφοι ἤξιον εἶναι ἅπαντες, κομπωδεστέραν ἢ κατὰ τὴν ἐκάστου ἄξιαν ἐνδιδυσκόμενοι τὴν ἐσθῆτα. κτυῶσθαι γὰρ αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα ἐξ οὐ προση-
- A 32 κόντων παρῆν. τοῦ δὲ χιτῶνος τὸ ἀμφὶ τῷ χεῖρι μέρος ἐς τὸν 10 καρπὸν ξυνηῆι σφίσι ἐν στενωπῷ μάλιστα. τὰ δὲ ἐνθένδε ἄχρι ἐς ὤμον ἐκότερον ἐς ἄφατόν τι εὖρους διεκέχυτο χρῆμα. ὁσάκις τε ἡ χεὶρ αὐτοῖς σείοιτο ἀναβοῶσιν ἐν τοῖς θεάτροις τε καὶ ἵπποδρομίοις, ἢ ἐγκελευομένοις, ἥπερ εἰώθει, ἐς ὕψος αὐτοῖς τοῦτο τὸ μέρος ἀτεχνῶς ἤρητο, αἰσθῆσιν παρεχόμενον τοῖς ἀνοήτοις, ὅτι 15
- B δὴ αὐτοῖς οὕτω καλόν τε τὸ σῶμα καὶ ἀδρὸν εἶη ἄν, ὥστε δεῖν γε αὐτοῖς πρὸς τῶν τοιούτων ἱματίων καλύπτεσθαι, οὐκ ἐννοοῦσιν ὅτι δὴ αὐτοῖς τῷ τῆς ἐσθῆτος ἡραιωμένῳ τε καὶ κενῷ πολλῶν ἔτι μᾶλλον τὸ τοῦ σώματος ἐξίτηλον διελεγχθεῖν. αἱ ἐπωμίδες δὲ

1. αὐτὴν P cum Suida. αὐτοὶ A. 2. αὐτοῖς] αὐτὸν Suidas. 5. ἀποτεμόμενοι] ἀποτεμνόμενοι Suidas. *ibid.* σφίσι Suidas. σφίσι AP. *ibid.* ἐπὶ μακρότατον ex Suida addidi. 6. Οὐννικὸν P. οὐννικὸν A. Οὐννιον Suidas. *ibid.* τοιοῦτον] αὐτὸ Suidas. 7. τὰ ἱμάτια P cum Suida. ταρμάτια A. 9. ἐξ οὐ Suidas. ἐξ οὐ AP. 10. τὸ ἀμφὶ Alem. ex MS. Med. τοῦ ἀμφὶ AP et Suidas. *ibid.* μέρος Alem. P. μέρος αὐτοῖς A et Suidas. 11. μάλιστα P cum Suida. μάλιστα δὲ A. μάλιστα δὲ Reisk. 12. εὖρους] εὖρος Suidas, omisso quod sequitur χρῆμα. 14. τοῦτο τὸ — παρεχόμενον τοῖς ex Suida add. Alem. P. 18. ἡραιωμένῳ Suidas. ἡρημαμένῳ AP. ἡρημαμένῳ aut ἡρωρημένῳ Reisk. *ibid.* κενῷ] καινῷ Suidas. 19. διελεγχθῆ AP. Correxī ex Suida.

statim comere caesariem, ac novo quodam, et Romanis alieno cultu recidere; nam mento et alis intonsis, quae Persarum more prolixè lubebat promittere, sinciput capillitio ad tempora usque nudarunt, coma ad occipitium permissa, ut Massagetae solent, nulla lege diffluere; quare et hunc habitum Hunnicum appellavere. Omnes sibi curarunt vestes arte laboratas, iisque quam pro dignitate splendidioribus amiciebantur, quas iniquis sibi praedis poterant comparare. Vestis manicae ad volam strictissime coibant; inde vero ad humeros in miram amplitudinem diffundebantur. Cum autem in Theatro vel Circo intenta manū vociferarentur, vel alios, ut sit, incitarent; ea potissimum vestimentū pars exerebatur, ut Bardis opinionem afferrent, tam plena fortique esse se corporis habitudine, ut illo egeret vestium amictu; neque viderunt tumida et inani veste tanto magis sui corporis prodendam tenuitatem. Humera-

καὶ ἀναξυρίδες καὶ τῶν ὑποδημάτων τὰ πλεῖστα ἐς τῶν Οὐννων
 τό τε ὄνομα καὶ τὸν τρόπον ἀπεκέκριτο σφίσι. ἰσίδηροφόρον
 δὲ νύκτωρ μὲν τὰ πρῶτα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἅπαντες σχεδὸν, ἐν
 δὲ γε ἡμέρᾳ ξιφίδια περὶ τὸν μηρὸν δίστομα ὑπὸ τῷ ἱματίῳ ἀπο- V 294
 5 ζρηγνύμενοι, ξυνιστάμενοί τε κατὰ συμμορίας, ἐπειδὴν συσκο-
 τάζοι, ἐλωποδύτουσιν τοὺς ἐπιεικεστέρους ἐν τε ὄλη ἀγορᾷ καὶ τοῖς C
 στενωποῖς, ἀφαιρούμενοί τοὺς παραπέτωκότηας τὰ τε ἱμάτια
 ζῶνας τε καὶ περόνας χρυσᾶς καὶ εἴ τι ἄλλο ἐν χερσὶν ἔχοιεν. τι-
 νὰς δὲ πρὸς τῇ ἀρπαγῇ καὶ κτείνειν ἤξιον, ὅπως μηδεὶν τὰ ξυμ-
 10 πτόντα σφίσι ἀναγγελλωσιν. οἷς δὲ ἅπαντες καὶ τῶν Βενέτων
 οἱ μὴ στασιῶται μάλιστα ἤχθοντο. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ αὐτοὶ ἀπαθεῖς
 ἔμενον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ χαλκαῖς τὸ λοιπὸν ζῶναις τε καὶ περόναις
 καὶ ἱματίοις πολλῷ ἐλασσόνως ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν ὡς πλεῖστοι
 ἐχρῶντο, ὅπως δὲ μὴ τῷ φιλοκάλῳ ἀπόλωνται, καὶ οὐκ ὀδυ-
 15 κτός ἤλιον εἰς τὰς οἰκίας ἀναχωροῦντες ἐκρύπτοντο. μηχανο-
 μένου δὲ τοῦ κακοῦ καὶ οὐδεμιᾶς ἐπιστροφῆς ἐς τοὺς ἡμαρτηκό-
 τας πρὸς τῆς τῷ δῆμῳ ἐφεσιώσεως ἀρχῆς γινομένης ἐπὶ μέγα τὸ D
 τῶν ἀνδρῶν θράσος ἐς αἰὲ ἤρето. ἁμαρτία γὰρ παρρησίας ἀξιο- A 33
 20 θείσα ἐπ' ἄπειρον φύρεσθαι πέφυκεν, ἐπεὶ καὶ κολαζόμενα τὰ
 ἐγκλήματα φιλεῖ οὐκ ἐς τὸ παντελὲς ἀποκόπτεσθαι. φύσει γὰρ
 οἱ πλεῖστοι ἐς τὸ ἁμαρτάνειν εὐπετῶς τρέπονται. τὰ μὲν οὖν
 τῶν Βενέτων ἐφέρετο τῆδε. τῶν δὲ ἀντιστασιωτῶν οἱ μὲν εἰς
 τὴν ἐλείνων ἀπέκλινον μοῖραν, ἐπιθυμία τοῦ ξυναμαρτάνοντος

1. Οὐννων Suidas s. v. ἐκωμῖς. Οὐννων P. οὐνων A. 6. ὄλη]
 τῇ Reisk. 7. ἀφαιρούμενοι Alem. P. ἀφανισόμενοι A. 19. φύ-
 ρεσθαι] φέρεσθαι Reisk.

lia, tibialia, et pleraque calceamentorum genera, Hunnorum ad ritus,
 nomenque usurparunt. Antehac armati fero omnes noctu palam incede-
 bant; interdiu ancipitibus ad femur ficis sub veste occultis. Prima nocte
 in turmas coacti, vel aperto fero, vel angiportis obsessis, obvios quos-
 que innoxios viros depraedabantur, palliis, balteis, aureisque detractis
 fibulis, et quidquid esset prae manibus; suppilatos iam alios caedebant,
 ne cui referrent quae sibi accidissent. Passim haec omnes graviter tu-
 lerunt; et Venetorum quisquis seditionibus abstineret. Ut vero nec ipsi
 abibant impune, exinde plerique aereis fibulis, balteisque uti coepe-
 runt, necnon vestibus longe quam pro dignitate villioribus, ne vitae in-
 sidia retur ornatus; et ante solis occasum domum se recipiebant et con-
 tutabantur. Hoc malo latius serpente, neque sontibus ab urbis praefec-
 to coercitis, magis ac magis illis in dies animus addebatur. Nam fa-
 cta peccandi licentia latius scelera propagantur, quod et funditus recidi
 supplicis non possint, et in ea naturae quodam impetu plerique rapiantur.
 Venetorum ita se res habuere; contrariae vero factionis popularium
 alii discesserunt in illorum partes libidine vindicandarum in plebe offen-

δήμου δοῦναι τὴν δίκην, οἱ δὲ φυγῆ ἔχόμενοι ἐς ἑτέρας τινὰς ἐλάνθανον χώρας· πολλοὶ δὲ καὶ αὐτοῦ καταλαμβανόμενοι διεφθέρωντο πρὸς τῶν ἐναντίων ἢ πρὸς τῆς ἀρχῆς κολυζόμενοι. καὶ ἄλλοι δὲ νεανίαὶ πολλοὶ ἐς ταύτην δὴ τὴν ἑταιρείαν ξυνέρρειον οὐδεπώποτε πρότερον περὶ ταῦτα ἐσπουδακότες, ἀλλὰ δυνάμεώς τε καὶ ὑβρεως ἔξουσία ἐνταῦθα ἤγμενοι. οὐ γὰρ ἐστὶν οὐδὲν μίσημα ὑπὸ ἀνθρώπων ὠνομασμένον, ὅπερ οἷχ ἡμαρτήθη τε ἐν

P 23 τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ τιμωρίας ἐκτὸς ἔμεινε. πρῶτον μὲν οὖν σφῶν τοὺς ἀντιστασιώτας διέφθειρον, προϊόντες δὲ καὶ τοὺς οὐδὲν προσκερουκότας αὐτοῖς διέφθειρον. πολλοὶ δὲ καὶ χρίμασι αὐτοὺς ἀναπέισαντες ἀπεδείκνυον τοὺς σφετέρους ἐχθροὺς, οὓσπερ ἐκεῖνοι διεχρῶντο εὐθὺς ὄνομα μὲν πρασίνων αὐτοῖς ἐπενεγκόντες, ἀγνώτας δὲ σφίσι παντάπασιν ὄντας. καὶ ταῦτα οὐκ ἐν σκότῳ ἤδη ἢ ἐν παραβίσει ἐγένετο, ἀλλ' ἐν ἅπασι μὲν τῆς ἡμέρας καιροῖς, ἐν ἐκάστῳ δὲ τῆς πόλεως χώρῳ, ἀνδράσι τοῖς λογιμωτάτοις τῶν πρασσομένων, ἃν οὕτω τίχοι, ἐν ὑφθαλμοῖς ὄντων. οὐδὲν γὰρ ἐπικαλύπτειν ἐδέοντο τὰ ἐγκλήματα, ἐπεὶ τοῖς αὐτοῖς οὐκ ἐπέκειτο κολάσεως δέος, ἀλλὰ τις προσῆν καὶ φιλοτι-

B μίας ἀξίωσις, ἰσχύος τε καὶ ἀνδρείας ἐμποιοιμένοις ἐπίδειξιν, ὅτι δὴ πληγῆ μὲν τῶν τινα πυραυπετωκότων γυμνὸν ἔκτεινον,

A 34 ἐλπίς τε οὐδενὶ τοῦ ἔτι βιώσεσθαι ἐν τῷ τῆς διαίτης σφαλερῷ ἔμεινε. πάντες γὰρ ἐγκεῖσθαι σφίσι τὸν θάνατον τῷ περιδεεῖς εἶ-

1. δήμου προφάσει μηδεμίαν δοῦναι δίκην vel ἐπὶ μηδενὶ δοῦναι τὴν δίκην Reisk. *ibid.* ἔχόμενοι] οἰζόμενοι Reisk. 6. οὐδὲν Alem. P. οὐδὲ A.

sionum; pars fuga lapsi alicubi delituerunt; complures comprehensi, vel ab adversariis, vel a magistratu suppliciis adigebantur ad necem. Demum frequens civitatis pubes in eandem confluit societatem, non quidem iis pridem addicta studiis, sed ad ea sequenda vel viribus inflammata, vel flagitiosa licentia allecta. Nam nullum est hominibus notum piaculum, quod non hoc tempore patratum, et inultum relictum sit. Principio quidem in adversae factionis homines desaevierunt; deinde in eos etiam qui se nunquam offendissent. A multis pecunia corrupti, eorum inimicos, accepto iudicio, morte mactarunt, Prasinorum causam iis affingentes, quos omnino ignorarent. Neque haec amplius in obscuro, vel clam patrata sunt, sed horis diei singulis, et quolibet urbis loco, et virorum etiam primatum, si quando id accidisset, in oculis. Neque enim occultato erat opus, quidquid perpetrassent, ubi nulla esset poenae formido. Quin et occasio parandae gloriae, et ostentandae fortitudinis esse videbatur, obvium quemque inermem uno ictu conficere. In quo sano rerum discrimine nemo sibi spem vitae fecit; sed mors imminere ex ipso terrore credebatur, praesertim cum nullus videretur ad salutem vel tutus locus, vel tempus opportunum; sed in angustiis quibusque tem-

ναι ὑπώπτεον, καὶ οὐδὲ τόπος τις δχυρὸς οὐδὲ καιρὸς ἐλέγγυός
 τινι ἐς τὴν σωτηρίαν ἔδοξεν εἶναι, ἐπεὶ καὶ τοῖς τῶν ἱερῶν τιμιω-
 τάτοις καὶ ταῖς πανηγύρεσι λόγῳ οὐδενὶ διεφθείροντο, πίστις τε
 οὐδεμία πρὸς τε τῶν φίλων καὶ τῶν ξυγγενῶν ἔτι ἐλλείπειτο.
 5 πολλοὶ γὰρ καὶ τῇ τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβουλῇ ἔθνησκον. ζήτησις
 μέντοι οὐδεμία τῶν πεπραγμένων ἐγένετο, ἀλλὰ τὰ πάθη ἀπροσ-
 δόκητα πῦσιν ἔπιπτε καὶ τοῖς πεπτωκόσιν οὐδεὶς ἤμυνε. νόμου
 δὲ τινος ἢ συμβολαίου δύναμις τις ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς τάξεως
 οὐκέτι ἐλλείπειτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ βιαιότερον ἅπαντα τετραμμένα C
 10 ξυνεταράχθη, τυραννίδι τε ἦν πολιτεία ἐμφορῆς μάλιστα, οὐ
 καθεστῶση μέντοι γε, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην τε ἀμειβομένη καὶ ἀεὶ
 ἀρχομένη. τῶν τε ἀρχόντων αἱ γνώμαι ὡσπερ ἐκπεπληγμέναις
 ἐώκισαν, ἐνὸς ἀνδρὸς φόβῳ δεδουλωμένοι τὸ φρόνημα, οἷ τε
 δικάζοντες τὰς ὑπὲρ τῶν ἀντιλεγομένων ποιούμενοι γνώμας τὰς
 15 ψήφους ἐδίδοσαν, οὐχ ἥπερ αὐτοῖς ἐδόκει δίκαιά τε καὶ νόμιμα
 εἶναι, ἀλλ' ὡσπερ τῶν διαφερομένων ἐκάστῳ τὰ ἐκ τῶν στασιω-
 τῶν δυσμενῆ τε καὶ φίλα ἐτύγγανεν ὄντα. δικαστῆ γὰρ ὠλεγωρη-
 κότι τῆς ἐκείνων προορήσεως θάνατος ἢ ζῆμια ἐκέκριτο. καὶ πολλοὶ
 μὲν δανεισταὶ τὰ γραμματεῖα τοῖς ὠφληκόσι ξὺν βίᾳ πολλῇ οὐδὲν
 20 τοῦ ὑγλήματος κεκομισμένοι ἀπέδοντο, πολλοὶ δὲ οὔτι ἐκούσιοι D
 ἐλευθέρους τοὺς οἰκέτας ἀφῆκαν. φασὶ δὲ καὶ γυναϊκάς τινὰς
 πολλὰ ὦν οὐκ ἐβούλοντο τοῖς αὐτῶν δούλοις ἀναγκασθῆναι. ἥδη

4. ξυγγενῶν A. συγγενῶν P. 7. ἐπιπτεν] ἐπέπιπτεν Reisk.
 8. τις delet Reisk. 13. ἐώκισαν] ἐώκισαν Alem. ibid. δε-
 δουλωμένοι] δεδουλωμένοι A. 16. στασιωτῶν MS. Med. P.
 στρατιωτῶν A. 17. γὰρ addidit Reisk. 21. τινὰς πρὸς
 πολλὰ Reisk. τινὰς πολλά AP.

plis, interque celebritates, ac religionis nulla lege iugularentur. Nulla
 vel apud amicos, vel propinquos iam reliqua fides, cum et maxime ne-
 cessariorum insidiis plerique interirent. Nulla maleficiorum fuit inquisi-
 tio, sed inopinatis quique calamitatibus oppressi sunt, et oppressis nemo
 esse auxilio potuit. Nullus legum et conventionum vigor, certuave locus
 superfuit, sed perturbate, perque vim omnia decernebantur. Respublica
 degeneraverat in quoddam genus tyrannidis inconstantis quidem ac ver-
 satilis, sed novo semper principio erumpentis. Principes perculsi ani-
 mis, et unius hominis terrore visi sunt in servitutem adacti. Iudices in
 sententiis de rebus controversis pronunciandis non ad legum praescripta;
 sed ut factiosi erga litigatorum quemque vel bono essent animo, vel
 malo, ferebant calculum. Nam iussa Venetorum spernere erat iudici
 capitale. Ita plerique creditores compulsi sunt syngrapham debitoribus
 reddere, fraudati pecunia. Libertate alii donare servos, mancipiorum
 cupiditatibus parere mulieres, vel repugnantes coactae sunt. Iam vero

δὲ καὶ παῖδες οὐκ ἀφανῶν ἀνδρῶν τούτοις δὴ τοῖς νεανίαις ἀνα-
 V 295 μυχθέντες τοὺς πατέρας ἠνάγκαζον ἄλλα τε πολλὰ οὕτι ἐθέλου-
 A 35 σίους ποιεῖν καὶ τὰ χρήματα σφίσι προῖεσθαι. πολλοὶ δὲ καὶ
 ἀκούσιοι παῖδες τοῖς στασιώταις ἐς κοίτην ἀνοσίαν οὐκ ἀγνοούν-
 των ἠναγκάσθησαν τῶν πατέρων ἐλθεῖν. καὶ γυνυξὶ μέντοι ἀν- 5
 δράσι ξυνοικούσαις ταῦτόν τοῦτο ξυνέβη παθεῖν. καὶ λέγεται
 γυνὴ μὴ κόσμον περιβεβλημένη πολὺν πλεῖν μὲν σὺν τῷ ἀνδρὶ ἐπὶ
 P 24 τὸ προάσκειον τὸ ἐν τῇ ἀντικέρας ἠκείρῳ, ἐντυχόντων δὲ σφίσιν
 ἐν τῷ διάπλῳ τούτῳ τῶν στασιωτῶν, καὶ τοῦ μὲν ἀνδρὸς αὐτὴν
 ξὺν ἀπειλῇ ἀφαιρουμένων, ἐς δὲ ἄκατον τὴν οἰκειαν ἐμβιβασάν- 1
 των, ἐσελθεῖν μὲν ἐς τὴν ἄκατον ξὺν τοῖς νεανίαις, ἐγκλευσα-
 μένην τῷ ἀνδρὶ λάθρα θαρσεῖν τε καὶ μηδὲν ἐπ' αὐτῇ δεδιέναι
 φανῶν· οὐ γὰρ τοι ξυμβήσεσθαι ἐς τὸ σῶμα αὐτῇ ὕβρισθῆναι·
 ἔτι δὲ τοῦ ἀνδρὸς ξὺν πένθει μεγάλῳ ἐς αὐτὴν βλέποντος ἕς τε
 τὴν θάλασσαν καθεῖναι τὸ σῶμα καὶ αὐτίκα μάλα ἐξ ἀνθρώπων 1
 B ἀφανισθῆναι. τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ τούτοις δὴ τότε τοῖς στασιώ-
 ταις ἐν Βυζαντίῳ τετολμημένα. ἦσσαν δὲ ταῦτα τοὺς παραπε-
 πτωκότας ἠγία ἢ τὰ πρὸς Ἰουστινιανοῦ ἐς τὴν πολιτείαν ἀμαρ-
 τηθέντα, ἐπεὶ τοῖς παρὰ τῶν κακουργούντων πεπονθόσι τὰ χα-
 λειπώτατα μέρος ἀφαιρεῖται τὸ πλεῖστον τῆς διὰ τῶν ἔξω ἐμβά- 2
 σης ἀγίας τὸ προσδοκᾶν αἰετὴν πρὸς τῶν νόμων τε καὶ τῆς ἀρ-
 χῆς τίσειν. ἐν γὰρ τῷ πρὸς τὰ μέλλοντα εὐέλπιδες εἶναι ῥῆμόν τε
 καὶ ἀπονώτερον τὰ παρόντα σφίσι φέρουσι ἀνθρώποι, βιαζό-

6. τοῦτο] τοῦτῳ AP. 18. πολιτείαν] πόλιν Suidas s. v. ἦσσαν.
 20. διὰ τῶν ἔξω Alem. P. διατάξεως A. δι' ἀταξίας Reisk.

et civium liberi non obscuro loco nati, huius iuventutis studia sectantes, cum pleraque alia, tum pecunias extorsorunt ab invitis parentibus. Impuberes filii vel reluctantes patri coacti sunt sceleratos factiosorum concubitus, non insciis parentibus; neque immunes hac violentia nuptae feminae. Mulieri haud diviti munde ornatae, quae cum marito in adversae erae suburbanum navigio vehebatur, factiosos istos occurrisse ferunt, qui minaciter a viro abstractam in suam cymbam eam inducerent. Conscendentem illam coniugi iussisse tacite bono esse animo, nihilque indigne de se vereri. Nam in hoc corpus, inquit, nullam scias me laborem admissuram. Ergo marito graviter indolente, et in conjugem etiamnum prospectante, in altum illa sese demisit, moxque interit. Haec quae Byzantii turbulentis homines tunc ausi sunt, misus offensorum auerunt animos quam quae Iustinianus commisit in rempublicam. Nam miserum in modum afflictis contracti pars maxima doloris minuitur, cum apud magistratum et legum vindices aliqua ultionis spes relinquitur in nefarios. Nam spe quamdiu bona sustentatur animus, sit ut praesentia mala facilius praeferrant homines: contra cum opprimantur a principe.

μενοι δὲ πρὸς τῆς τῆ πολιτείας ἐφειστώσεως ἀρχῆς τοῖς τε ξυμπε- C
σοῦσιν ἔτι μᾶλλον, ὡς τὸ εἰκὸς, περιάλγουσι καὶ ἐς τὴν ἀπό-
γνωσιν τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τῆς τιμωρίας ἐς αἰὲν τρέπονται. ἡμάρ-
τατε δὲ οὐχ ὅτι μόνον πρᾶσποιεῖσθαι τοὺς κακουμένους ἠκιστα
5 ἤθελεν, ἀλλ' ὅτι προστάτης τῶν στασιωτῶν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς
καθίστασθαι οὐδαμῇ ἀπηξίου, χρήματά τε μεγάλα τοῖς νεα- A 36
ναῖς τούτοις προέτετο, καὶ πολλὰς μὲν ὁμῶς αὐτὸν εἶχε, τινὰς
δὲ αὐτῶν ἕς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἄλλα ἀξιώματα καλεῖν ἰδικαίου.

ἦ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τε Βυζαντίῳ ἐπρότετο καὶ πόλει D
10 ἐκάστη. ὥσπερ γὰρ ἄλλο τι νόσημα ἐνθένδε ἀρξάμενον τὸ κακὸν
πανταχοῦ ἐπέσκηψε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. βυσιλεῖ δὲ τῶν πρᾶσ-
σομένων ἠκιστα ἔμελεν, ἐπεὶ οὐδέ τις αἰσθησις τῷ ἀνθρώπῳ
ἐγένετο, καίπερ αὐτόπτη τῶν δρωμένων ἐν τοῖς ἱπποδρομίοις αἰ-
γνομένῳ. ἡλίθιός τε γὰρ ὑπερφυῶς ἦν καὶ κωθεῖ ὄνῳ ἐμφε-
15 ρῆς μάλιστα καὶ οἶος τῷ τὸν χαλινὸν ἔλκοντι ἔπεσθαι, συχνά
οἱ σιομένων τῶν ὄτων. Ἰουστινιανὸς ταῦτά τε ἔπρασε καὶ
ἔμπαρτα τὰλλα ἐκόκα. ὅσπερ ἐπειδὴ τάχιστα ἐπελάβετο τῆς
τοῦ Θεοῦ ἀρχῆς, χρήματα μὲν τὰ δημόσια εὐθὺς καταναλοῦν
κόσμῳ οὐδενὶ ἐν σπουδῇ εἶχεν, ἅτε αὐτῶν κύριος γεγονώς. Οὖν-
20 των γὰρ τοῖς αἰὲ προστιγχνάνουσι πλείστα ἐπὶ τῆ πολιτεία προέτετο P 25

5. ἐμφανοῦς Alem. P. ἀφανοῦς A. 13. αὐτόπτη τῶν Alem. P.
αὐτόν ἢ * τῶν A. 14. γινομένῳ Alem. P. γινόμενον A.
ibid. κωθεῖ] κωθῆς Suidas s. v. ἡλίθιος. 15. ἐπεσθαι] κει-
θεσθαι Suidas. 19. Οὖνων P. οὖνων A. 20. πολυτε-
λειᾷ Alem. πολιτεία AP. „Πολιτεία quid est? Ego sic accipio,
Iustinianum praeter nimis magnos sumptus multas alias in excipien-
dis Hunnis profudisse divitias, κλεῖστα ἐπὶ τῆ πολυτελειᾷ προέτετο.
Librarius iterum infra p. 43. l. 8. πολιτείαν scripsit pro πολυτέ-
λειαν.“ ALLEN.

penes quem publica res est, eo sane gravius aerumnas sentiant, et de-
sperata utloque, sibi tandem ipsi desperant. Peccavit, inquam, Iustinia-
nus non modo quod afflictorum minime querelas admitteret; sed etiam
quod in ore atque oculis omnium sua studia factiosae juventuti, et qui-
dem volenti animo profiteretur, illisque magnas elargiretur opes, et com-
plices eorum haberet assectatores, ac nonnullos ad magistratus et digni-
tates vocaret.

8. Ista quemadmodum Byzantii, sic et in singulis municipiis gesta
sunt. Siquidem id mali, tanquam ibi concepta pestis, in universum
deinde Romanum invasit imperium, nihil id Caesare curante, cum neque
eorum sensum aliquem acciperet, quae se spectante in Circo fierent.
Nam mire stolidus fuit, et lento quam simillimus asino, capistro facile
trahendus, cui et aures subinde agitarentur. Haec dum Iustinianus ne-
glexeret, reliqua omnia perturbavit. Simulatque capessivit Avunculi prin-
cipatum, id omni studio, nulla dignitate egit, ut publicum aerarium,
quo iam potiebatur, exhauriret. Nam Hunnos, qui saepius ad se ad-

ἐξ οὗ δὴ ἐφόδοις ἀποκεῖσθαι συχναῖς ξυνέβαινε Ῥωμαίων τὴν γῆν. ἀπογευσάμενοι γὰρ οἱ βάρβαροι οὗτοι Ῥωμαίου πλούτου μεθίσθαι οὐκέτι ἠνεύχοντο τῆς ἐνταῦθα φερούσης ὁδοῦ. πολλὰ δὲ ῥίπτειν καὶ ἐς θαλαττοὺς οἰκοδομίας τινὰς ἤξιον, βιαζόμενος τὸ τῶν κυμάτων ἐς βίαι ῥόθιον. ἐκ γὰρ τῆς ἡόνος ταῖς τῶν 5 λίθων ἐπιβολαῖς ἐπίπροσθεν ἦι φιλονεικῶν ταῖς ἐκ τοῦ πόντου ἐπιρροαῖς καὶ καθάπερ ἐξουσία πλούτου πρὸς τὴν τῆς θαλάττης ἀντιφιλοτιμούμενος δύναμιν. τὰς τε τῶν Ῥωμαίων ἰδίας ἐκάστων οὐσίας ἐκ πύσης γῆς ἐς αὐτὸν ἤγειρε, τοῖς μὲν ὃ τι δὴ ἔγκλημα οὐχ ἄμαρτηθὲν ἐπικαλέσας, τῶν δὲ καὶ τὴν γνώμην ἕτε 10 αὐτὸν δεδωρημένων τερατευσάμενος. πολλοὶ δὲ φόνων τε καὶ ἄλλων ἐγκλημάτων τοιούτων ἀλόντες, εἴτα ἐξιστάμενοι αὐτῷ τῶν πάντων χρημάτων διέφυγον ὧν ἤμαρτον μὴ δοῦναι τὴν δίκην. V 296 ἕτεροι δὲ χωρίων, οὐ δέον, τοῖς πέλας τινῶν, ἂν οὕτω τύχοι, ἀμφισβητοῦντες, ἐπεὶ καταδικαιτῆσασθαι τῶν ἀντιδίκων οὐδαμῇ, 15 εἶχον τοῦ νόμου σφίσι ἀντιστατοῦντος, οἱ δὲ τούτοις δὴ τοῖς ἀντιλεγόμενοις αὐτὸν δωρησάμενοι ἀπηλλάσσοντο, αὐτοὶ μὲν χάριτι ἀζημῶ κερδάναντες τὸ γνώριμοι γεγονέναι τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, τρόπον δὲ παρανομωτάτῳ καταδικάσασθαι τῶν ἀντιδίκων ἰσχύσαντες.

Οὐκ ἄπο δὲ καιροῦ ἡγοῦμαι εἶναι καὶ τὸ εἶδος τούτου δὴ τοῦ ἀνθρώπου σημεῖον. τὸ μὲν οὖν σῶμα οὔτε μακρὸς οὔτε κο-

5. ἡόνος] ἡῖόνος AP. 6. ἦει] ἔει A. *ibid.* φιλονεικῶν Reisk. φιλονείκως AP. 7. πλούτου Alem. πλοῦ AP. 16. οὐδὲ P. οἱ δὲ A. 17. αὐτοὶ μὲν Reisk. αὐτοὶ δὲ AP. 21. ἄπο] ἀπὸ AP.

ventarent, praeter impensas magnis etiam largitionibus auxit. Unde Romanorum provinciae frequentibus barbarorum expositae sunt incursionibus, qui ad Romanas opes, quas semel delibassent, redibant, ab iisque divelli se non patiebantur. Libuit ei magnum pecuniarum pondus marinis substructionum molibus demergere ad fluctuum amolendam vim, et magnorum lapidum obicibus contra Ponti confluentis impetum ire pertinacius, et quodam divitiarum conatu maris violentinae quaesita gloria oblectari. Privatas Romanorum substantias undecumque sibi contraxit, his quidem vanis obiectis criminibus, ab aliis dono sibi destinatas fortunas, inepte commemorans. Plerique parricidiorum, et eiusmodi scelerum rei poenas evasuri, omnibus ei bonis cesserunt. Alii cum vicinis nullo iure, ut fit, de praediis iudicio contententes, postquam secundis legibus causam in adversarios obtinere actores iniqui non poterant, in rem Caesaris litem verterunt; id saltem consecuti, quod nullo damno ei fierent noti gratique, deinde iniquissimo iure adversarios oppressissent.

Haud ab re esse puto huius hominis formae ducere lineamenta. Corpore neque procero fuit neque pusillo nimis, sed quo staturam iu-

λεβὸς ἄγαν, ἀλλὰ μέτριος ἦν, οὐ μέντοι ἰσχνός, ἀλλὰ κατὰ C
 βραχὺ εὖσαρκος, τὴν δὲ δὴ ὄψιν στρογγύλος τε καὶ οὐκ ἄμορ-
 φος· ἐπυρρία γὰρ καὶ δυοῖν ἡμέραιν ἀπόσιτος ὤν. ὅπως δὲ
 ἄπειν αὐτοῦ τὸ εἶδος συλλήβδην σημῆνω, Δομετιανῷ τῷ Οὐέσπα-
 5 σιανοῦ παιδί ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον ἐμφερέστερος ἦν, οὐπερ Ῥω-
 μαῖοι τῆς κακοτροπίας ἐς τοσόνδε ἀπώναντο ὥστε οὐδὲ κρεουργή-
 σαντες ὄλον ἐκλῦσαι τὴν ἐς αὐτὸν ὄργην ἔγνωσαν, ἀλλὰ δόγμα
 ἐγεγόνει τῆς συγκλήτου βουλῆς μηδὲ ὄνομα τοῦ βασιλέως τούτου
 ἐν γράμμασιν εἶναι μηδ' εἰκόνα ἠντιναοῦν αὐτοῦ διωσώζεσθαι.
 10 τὸ τε γοῦν ὄνομα τοῦτο πανταχόσε ἐπὶ τῶν τῆς Ῥώμης γραμμά-
 των καὶ εἴ ποιν ἄλλη τοῦτο γεγράφθαι ξυνέβη ἐκκεκολαμμένον
 ἰδεῖν μεταξὺ τῶν ἄλλων πάρεστι μόνον, καὶ τις αὐτῷ εἰκὼν οὐ-
 15 δαμῇ φαίνεται οὕσα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ὅτι μὴ χαλκῆ μία ἐξ
 αἰτίας τοιῦσδε. ἦν τῷ Δομετιανῷ γυνὴ ἔλευθέριος καὶ ἄλλως
 20 κοσμία, καὶ οὐδὲ αὐτῇ κακὸν τι οὐδένα εἰργάσατο πώποτε τῶν
 πάντων ἀνθρώπων, οὐδέ τις αὐτῇ τῶν τοῦ ἀνδρὸς πράξεων
 ἤρεσκε. διόπερ αὐτὴν ἄγαν ἀγαπωμένην ἢ βουλή τότε μεταπε-
 ψαμένη αἰτεῖσθαι ὅτι ἂν αὐτῇ βουλομένη εἶη ἐκέλευεν. ἢ δὲ A 38
 τοῦτο μόνον ἰκέτενε, τὸ τε Δομετιανοῦ σῶμα λαβοῦσα θάψαι
 25 καὶ μίαν αὐτῷ ἀναθεῖναι εἰκόνα χαλκῆν, ὅποιαν ἐθέλοι. καὶ ἢ
 μὲν βουλή ξυνεχώρει ταῦτα· ἢ δὲ γυνὴ τῆς ἀπανθρωπίας τῶν

3. ἐπυρρία Alem. ἐπυρία AP. ἐσφρίγα Reisk. 6. κρεουργή-
 σαντες A. 11. ἐκκεκολαμμένον Alem. ἐγκεκολασμένον A. ἐγ-
 κεκολασμένον P. 16. οὐδέ τις] οὐδέ τι Alem. 18. ἢ δὲ]
 ἦδε AP. 20. ὅποι ἂν Alem. ὅποιαν AP. „Ὅποιαν. Non
 ita, sed ubi ei videretur ac placeret, ὅποι ἂν· nam ad Capitolii
 clivum locare statuerat.“ ALBM.

stam non excederet; neque omnino gracili, sed succi moderate pleno;
 vultu tereti, nec invenusto, quippe qui post bīdium ruberet ieiunus;
 eius species, ut verbo statuam, Domitianum Vespasiani filium plurimum
 referebat; cuius morum improbitatem sic experti sunt Romani, ut neque
 post laniatum odium in eum concocerint, sed Senatusconsulto cautum sit
 ne Domitiani nomen titulus consignatum vel statua ulla extaret. Certe
 Romae, vel alibi nominis illius inscriptionem videre non est, nisi inscul-
 ptum sicubi fuerit cum principibus aliis; signum vero nusquam gentium
 apparet in orbe Romano, praeter unum aeneum, hac de causa positum.
 Erat Domitiano libera et alioqui honesta coniux, quae nemini aliquando
 hominum molestiae, vel fraudi fuerit, et mariti scelera nunquam proba-
 verit. Haec tum, quod plurimum diligeretur, in Senatum accita, petere
 quidquid liberet iubebatur. Illa rogat dumtaxat ut Domitiani corpus
 condere, eidemque vel unam ex aere statuam, ubi sibi videretur, locare
 liceret. Permisit haec Senatus. Femina, ut crudelitatis lanionum mariti

τὸν ἄνδρα κρειουργησάντων ἀπολείψαι βουλομένη μνημεῖα τῶ
 ὀπισθεν χρόνῳ ὑπενόει τάδε. τὰ Δομετιανοῦ συλλεξαμένη κρέα,
 P 26 ξυνθειῶσα τε αὐτὰ ἐς τὸ ἀκριβές καὶ ἑναρμολογημένη ἐς ἄλληλα κα-
 τέραψε μὲν τὸ σῶμα ὅλον, τοῖς δὲ πλάσταις ἐνδειξαμένη ἐν εἰ-
 κόνι χαλκῇ τὸ πάθος ἀπομιμῆσθαι τοῦτο ἐκέλευεν. οἱ μὲν οὖν 5
 τεχνῖται τὴν εἰκόνα εὐθὺς ἐποίησαν. λαβοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ἔστησεν
 ἐπὶ τῆς εἰς τὸ καπετώλιον φερούσης ἀνόδου ἐν δεξιᾷ ἐκ τῆς ἀγο-
 ρᾶς ἐνταῦθα λόγι, εἰδὸς τε τὸ Δομετιανοῦ καὶ τὸ πάθος δη-
 λοῦσαν ἐς τόδε τοῦ χρόνου. εἰκάσειεν ἂν τις τό τε ἄλλο Ἰουστι-
 νιανοῦ σῶμα καὶ τὴν ὄψιν αὐτὴν καὶ τὰ τοῦ προσώπου ἅπαντα 10
 ἦθη ἐν ταύτῃ τῇ εἰκόνι διαφανῶς εἶναι.

B Τὸ μὲν οὖν εἶδος τοιοῦτός τις ἦν· τὸν δὲ τρόπον ἐς μὲν
 τὸ ἀκριβές ὄνκ ἂν φράσαιμι. ἦν γὰρ οἷτος ἀνὴρ κακοῦργός τε
 καὶ εὐπαράγωγος, ὃν δὴ μωροκακοῦθήθη καλοῦσιν, οὔτε αὐτὸς
 ἀληθιζόμενος τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλὰ νῦν δολερῶ ἅπαντα ἐς αἰὶ 15
 καὶ λέγων καὶ πράττων, καὶ τοῖς ἑξαπατῶν ἐθέλουσιν ὑποκείμε-
 νος οὐδενὶ πόνῳ. καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἐν αὐτῷ ἐπεφύκει ἐκ τε
 ἀνοίας καὶ κακοτροπίας ξυγκεκρημένη. καὶ τάχα τοῦτο ἦν ὅπερ
 ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις τῶν τις ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων ἀπε-
 φθέγγετο, ὡς καὶ τὰ ἐναντιώτατα ἐν ἀνθρώπου φύσει ξυμβαίνει 20
 A 39 εἶναι, ὥσπερ ἐν τῶν χρωμάτων τῇ μίξει. γράφω μέντοι ὧν μοι

1. ἀπολείψαι P. ἀκαλείψαι A, de quo Alem. „Cur in illa statua
 Ianionum Domitiani crudelitatem repraesentabat, si eam prorsus ob-
 literare erat animus? Quare legendum censeo ἀκσιλέγξαι, nisi ma-
 lis ἀπολείψαι. Hoc placet.“ 18. ἦν γὰρ — καλοῦσιν] Sui-
 das s. v. μωροκακοῦθήτης. 18. ὅπερ Alem. ὅσπερ AP.
 19. περιπάτου] περιπάτους AP.

posteris monumentum relinqueret, hoc excogitavit. Conquisitis Domitiani
 frustis apteque inter se coactis, compactisque, sic illum in unum cada-
 ver coagmentatum statuaria ostentat, utque ex aere ducant id spectacu-
 lum imperat. Statuam illico fudere artifices; quam illa ad cliyum stau-
 tuit Capitolinum, dextrorsum ex foro euntibus; ea vero ad hanc aeta-
 tem Domitiani et vultum et fortunam refert. Est in hac imagine per-
 spicue contemplari Iustiniani corporis habitum et oris effigiem ac re-
 liqui vultus simulacra sensusque.

Species quidem haec Iustiniano fuit, qui autem eidem mores, fru-
 stra nitar, si dicere velim exquisite. Erat hic homo iuxta malignus et
 deceptu facilis; cuiusmodi ingenium fatuum pravumque appellamus.
 Nam adeuntibus omnia mente mala, nihil aut re, aut verbis praeferebat
 veri; ipse nihilominus fraudibus passim omnium expositus. Insolente
 hoc fatuae perditaеque mentis temperamento is sane fuit. Nimirum hoc
 illud est, quod nescio quis Peripateticorum olim affirmavit, sicuti in co-
 lorum temperie, ita et hominum natura comparatum esse, ut in utrisque
 maxime contraria convenient. Ut igitur scribam quae penitus discernere

ἐφικέσθαι δυνατόν γέγονεν. ἦν τοίνυν ὁ βασιλεὺς οὗτος εἴρων, C
 δουρὸς, κατάπλαστος, σκότιος ὀργὴν, διπλοῦς, ἄνθρωπος δει-
 τὸς, ὑποκρίνασθαι γνώμην τελειώτατος, καὶ δάκρυα οὐχ ὑφ'
 ἴδουης τινοσ ἢ πάθους ἐκφέρων, ἀλλὰ τεχνάζων ἐπὶ καιροῦ κατὰ
 5 τὸ τῆς χρείας παρὸν, ψευδόμενος ἐς αἶλ, οὐκ εἰκῆ μέντοι, ἀλλὰ
 καὶ γράμματα καὶ ὄρκους δεινοτάτους ἐπὶ τοῖς ξυγκειμένοις πε-
 ποιημένος, καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς κατηκόους τοὺς αὐτοῦ. ἀνε-
 χῶρι δὲ τῶν τε ὠμολογημένων καὶ ὁμωμοσμένων εὐθὺς, ὡσπερ
 τῶν ἀνδραπόδων τὰ χειρίστα, δέει τῶν ἐγκειμένων σφίσι βασιύ-
 10 των, διώμοτα εἰς τὴν ὁμολογίαν ἡγμένα. φίλος ἀβέβαιος, ἐχθρὸς
 ὤσπονδος, φόνων τε καὶ χρημάτων διάπυρος ἐραστής, δύσειρίς τε D
 καὶ νεωτεροποιὸς, μάλιστα ἐς μὲν τὰ κακὰ εὐπαράγωγος, ἐς δὲ
 τὰ ἀγαθὰ σὺδεμιᾶ ξυμβουλῇ ἦκων, ἐπινοῆσαι μὲν τὰ φαῦλια
 καὶ ἐπιτελέσαι ὀξὺς, τῶν δὲ δὴ ἀγαθῶν καὶ αὐτὴν που τὴν ἀκοὴν
 15 ἄλμυράν εἶναι οἰόμενος. πῶς ἂν τις τῶν Ἰουστινιανοῦ τρόπων V 297
 ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δυνατός εἶη; ταῦτά τε καὶ πολλὰ ἔτι μελιζ
 κακὰ οὐ κατὰ ἄνθρωπον ἔχων ἐφαίνετο, ἀλλὰ πῦσαν ἢ φύσις
 ἰδοκεὶ τὴν κακοτροπίαν ἀφελομένη τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐν τῇ
 τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς καταθέσθαι ψυχῇ. ἦν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐς
 20 μὲν τὰς διαβολὰς εὐκόλος ἄγαν, ἐς δὲ τὰς τιμωρίας ὀξὺς. οὐ
 γὰρ τι πώποτε διερευνησόμενος ἔκρινεν, ἀλλὰ ἀκούσας τοῦ δια-
 βάλλοντος τὴν γνώσιν εὐθὺς ἐξενεγκεῖν ἔγνων. ἔγραφέ τε γράμ-

2. δουρὸς — ὀργὴν] Suidas s. v. σκότιος. *ibid.* δεινὸς ὑπο-
 κρίνασθαι γνώμην τελειώτατος Reisk. 8. ὁμωμοσμένων] ὁμωμο-
 σμένων AP. 13. ξυμβουλῇ Alem. ξυμβολῇ AP. ξυμβουλίᾳ
 Reisk. *ibid.* ἦκων] εἰκων Reisk. 20. ἄγαν Alem. P:
 ἄπαν A.

potui; fuit hic princeps usque adeo veri dissimulator, ut fraudum tegan-
 darum et obscure ferendae indignationis versuteque agendæ, et occul-
 tandæ animi sententiæ esset absolutissimus artifex. Non lætitia, vel
 dolore illi opus ad lacrimas, arte iam paratas pro opportunitate, et oc-
 casione rei præsentis. Mendacis fallebat, etsi semper, non tamen fortu-
 cito, sed confectis tabulis, dataque verbis religiosissimis fide, de qui-
 bus esset conventum etiam cum subditis: tum vero a conditionibus, et
 sacramento recedebat, non secus ac villissima mancipia, quæ periura,
 tandem ad conventiones adiguntur parati supplicii formidine. Inconstans
 amicis fuit et inimicis inexorabilis. Aurum ardentissime sitiivit et san-
 guinem. Contentionum rerumque novarum studiosissimus. Ad scelera
 perfacile, ad optima nullis suasionibus commoveri poterat. Acer in com-
 miniscendis perpetrandsque facinoribus, honesti vero vel nomen illi in-
 suave. His atque plurimis aliis laboravit vitiis ultra modum humanæ
 pravitate, quam a singulis hominibus elicitam in illius coniecisse ani-
 mum natura visa est. Nam præterea delationes facillime admisit et
 irogavit poenas. Nunquam cognita causa iudicavit, sed audito delatore

- P 27 ματα οὐδεμιᾶ ὀκνήσει, χωρίων τε ἀλίσεις καὶ πόλεων ἐμπρη-
 σμούς καὶ ὄλων ἐθνῶν ἀνδραποδισμούς ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς ἔχον-
 A 40 τα. ὥστε εἴ τις ἄνωθεν ἅπαντα τὰ Ῥωμαίοις ξυνεγεχθέντα σταθ-
 μώμενος ἀντισηκοῖν αὐτὰ τούτοις ἐθέλει, δοκεῖ μοι ἄν πλείω
 φόνον εὐρέσθαι ἀνθρώπων πρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε ξυμβάντα ἢ 5
 ἐν τῷ ἄλλῳ παντὶ αἰῶνι γεγενῆσθαι τετύχηκε. τῶν δὲ ἄλλων
 χρημάτων ἐς μὲν τὴν ἀναίσθητον κτῆσιν ἀοκνότατος ἦν· οὐδὲ
 γὰρ οὐδὲ σκῆψιν ἠξίου τινὰ παραπέτασμα τοῦ δικαίου περιβε-
 βλημένος τῶν οὐ προσηκόντων ἐπιβατεύειν· γενομένων δὲ οὐ-
 κείων ἐτοιμότητος ἦν ἀλογίστῳ φιλοτιμίᾳ περιφρονεῖν τε καὶ τοῖς 10
 βαρβάροις προῖεσθαι οὐδενὶ λόγῳ. καὶ τὸ ζῦμπαν εἰπεῖν, χρή-
 B ματα οὐτε αὐτὸς εἶχεν οὐτε ἄλλων τινὰ ἔχειν τῶν ἀπάντων εἶα,
 ὥσπερ οὐ φιλοχρηματίας ἠσώμενος, ἀλλὰ φθόνῳ ἐς τοὺς ταῦτα
 κεκτημένους ἐχόμενος. ἐξοικίσας οὖν ῥῆστα τὸν πλοῦτον ἐκ Ῥω-
 μαίων τῆς γῆς πενίας δημιουργὸς ἅπασι γέγονεν. 15
 C 9'. Ἰουστινιανῷ μὲν οὖν τὰ ἐς τὸν τρόπον ὅσα γε ἡμᾶς
 δύνασθαι φράσαι τῆδέ πη εἶχεν. ἔγημε δὲ γυναῖκα, ἣ ὕντινα
 τρόπον γενομένη τε καὶ τραφεῖσα καὶ τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ ἐς γάμιον
 ξυναφθεῖσα πρόρριζον Ῥωμαίοις τὴν πολιτείαν ἐξέτριψεν, ἐγὼ
 δηλώσω. Ἀκάκιος ἦν τις ἐν Βυζαντίῳ θηριοκόμιος τῶν ἐν κυνη- 20
 γασίῳ θηρίων μοίρας πραισίων, ὄνπερ ἀρκτοτρόφον καλοῦσιν.
 οὗτος ὁ ἀνὴρ Ἀναστασίου τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος ἐτε-
 λεύτησε νόσῳ παιδῶν οἱ ἀπολελειμμένων τριῶν θῆλιος γένους,

12. οὐτε ἄλλων] οὐδὲ ἄλλων AP

16. τὰ ἐς] ἐς τὰ AP.

actutum sententiam tulit, litterisque confectis temere decrevit locorum excidia, urbium incendia, populorum direptiones. Quare si quis inde a principio repetere casus Romanorum singulos cumque his velit committere, mea quidem sententia longe plures invenit factas ab hoc homine caedes quam ex omni ante acto tempore. In privatorum mutas fortunas praecipiti aviditate ferebatur, neque aliquam iuris speciem praetexit rapinis bonorum; quae cum in aere suo fuissent, iam nihil ducebat, sed insana munificentia nullaque ratione barbaris effundebat. Et ut paucis absolvam, neque illi erant pecuniae, neque ut aliis essent, permisit; quasi non avaritia solum eas appeteret, sed etiam possessorum invidia. Sic tota Romanorum dititione facile divitiis exhausta, egestatis omnibus auctor fuit.

9. Hoc Iustinianus erat ingenio, si tamen verbis illud assecuti sumus. Uxorem is habuit, cuius mox ortum dicam et educationem, et quomodo huic viro iuncta matrimonio Romanorum funditus evertit Rempublicam. Acacius quidam erat Byzantii bestii ad amphitheatrales praesinorum venationes alendis praefectus, quem vocant ursarium. Hic Anastasio principe morbo periit, tribus femellis relictis, Comitona, Theo-

Κομιτοῦς τε καὶ Θεοδώρας καὶ Ἀναστασίας, ὧν ἡ πρεσβυτάτη οὐπω ἑπταετίας γεγονῦα ἐτύγχανεν. ἡ δὲ γυνὴ ἐκπεσοῦσα ἑτέρῳ D ἀνδρὶ ἐς κόλτην ἦλθεν, ὅς δὴ ξὺν αὐτῇ τῶν τε κατὰ τὴν οἰκίαν καὶ τοῦ ἔργου τούτου ἐπιμελήσεσθαι τὸ λοιπὸν ἔμελλεν. ὁ δὲ τῶν 5 πρασίνων ὀρχηστῆς Ἀστέριος ὄνομα χρήμασι πρὸς ἑτέρου ἀναπισθεις τούτους μὲν τῆς τιμῆς ταύτης ἀπέστησε, τὸν δὲ οἱ τὰ A 41 χρήματα δόντα ἐς αὐτὴν ἀντικατέστησεν οὐδενὶ πόνῳ. τοῖς γὰρ ὀρχησταῖς τὰ τοιαῦτα ἐξῆν διοικεῖσθαι κατ' ἐξουσίαν ἢ βούλοιντο. ἐπεὶ δὲ τὸν δῆμον ξύμπαντα ἡ γυνὴ ἐν κνηγεσίῳ ἀγγεγεμέ- 10 νον εἶδε στέμματα ταῖς παισὶν ἐν τε κεφαλῇ καὶ ἀμφοτέροις ταῖς χερσὶν ἐνθεμένη ἐς τὴν ἰκετεῖαν ἐκάθισεν. ἀλλ' οἱ πράσινοι μὲν προσέειπεν τὴν ἰκετεῖαν οὐδαμῇ ἔγνωσαν, Βένετοι δὲ αὐτὰς ἐπὶ P 28 ταύτης δὴ κατεστήσαντο τῆς τιμῆς, ἐπεὶ ὁ Θηριοκόμος ἐτετελευτήκει καὶ αὐτοῖς ἔναγχος. ἐπεὶ δὲ τὰ παῖδια ταῦτα ἐς ἦβην ἦλθε, 15 καθῆκεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς ἀντίκα ἡ μήτηρ, ἐπεὶ εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν ἦσαν, οὐ μόντοι ὑπὸ χρόνον τὸν αὐτὸν ἀπάσας, ὁλλ' ὡς ἐκάστη ἔδοξεν οἱ ἐς τὸ ἔργον τοῦτο ὠραία εἶναι. ἡ μὲν οὖν πρώτη Κομιτῶ ἦδη ἐν ταῖς καθ' αὐτὴν ἐταῖραις λαμπρὰ ἐγε- 20 γόνει· Θεοδώρα δὲ ἡ μετ' ἐκείνην χιτωνίσκον χειριδωτὸν ἀμπεχομένη δούλιον παιδί προέποντα τά τε ἄλλα ὑπηρετοῦσα εἶπετο καὶ τὸ βιάθρον ἐπὶ τῶν ὤμων αἰεὶ ἔφερεν, ἐφ' οὗπερ ἐκείνη ἐν τοῖς 25 ζυλλόγοις καθῆσθαι εἰώθει. τέως μὲν οὖν ἄωρος οὔσα ἡ Θεοδώρα ἐς κόλτην ἀνδρὶ ξυνίεναι οὐδαμῇ εἶχεν, οὐδὲ οἷα γυνὴ μίγνυσθαι·

1. Κομιτοῦς] Κομητοῦς et infra Κομητώ Reisk. 8. ἡ Alem.
 εἰ AP. 19. χιτωνίσκον — προέποντα] Suidas s. v. χιτῶν.
 22. τέως μὲν — διατριβὴν εἶχεν Vat. Med.: om. AP.

dora et Anastasia, quarum natu maior vix septimum annum attigerat. Mater orbata viro, alterius torum quaesivit, qui secum in posterum et domesticam, et eiusdem muneris curam susciperet. Verum Asterius orchestrae prasinorum magister ab alio pecunia praeoccupatus hos excedere officio voluit, aeris largitore in locum nullo obice cooptato. Nam isthaec orchestrae magistris pro arbitrato disponere licebat. At mater ubi frequentem populum ad venationes aliquando confluentem vidit, impositis puellarum capitibus manibusque coronis eas publice supplicaturas exposuit. Prasini abiiciendam plane supplicationem decernunt. Veneti nuper et ipsi bestiarum altore destituti eas muneri praeficiunt. Quas mater, ut erat quaeque viripotens, omnes alloqui forma elegantes immittebat in scenam, non quidem sub idem tempus, sed ut singulae rei videbantur opportunae. Comitona natu maior insignis iam inter aequales erat prostibulas. Theodora quae illam aetate proxime sequebatur, manuleata, ut servulae solent, induta tunicula ei omnia ministravit, humerisque subsellium detulit cui illa insideret in circulis. Per id temporis Theodora adhuc intemptiva toro coniungi viro et seminarum ritu con-

ἡ δὲ τοῖς κακοδαιμονοῦσιν ἀνδρείοις τινὰ μισητίαν ἀνεμίλογετο, καὶ ταῦτα δούλοις, ὅσοι τοῖς κεκτημένοις ἐπόμενοι ἐς τὸ θέατρον πάρεργον τῆς οὔσης αὐτοῖς εὐκαιρίας τὸν ὄλεθρον τοῦτον ἐργάζοντο, ἐν τε μαστροπειῶν πολὺν τινα χρόνον ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ παρὰ φύσιν ἐργασίᾳ τοῦ σώματος διατριβὴν εἶχεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐς 5
 B 298 τε τὴν ἡβην ἀφίκετο καὶ ὠραία ἦν ἤδη, εἰς τὰς ἐπὶ σκητῆς κα-
 θρωποὶ ἐκάλουν πεζῆν. οὐ γὰρ αὐλήτρια οὐδὲ ψάλτρια ἦν, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ἐς τὴν ὀρχήστραν αὐτῇ ἤσκητο, ἀλλὰ τὴν ὥραν τοῖς αἰε περιπίπτουσιν ἀπεδίδοτο μόνον ἐκ παντὸς ἐργαζομένη τοῦ σώ- 10
 ματος. εἶτα τοῖς μίμοις τὰ ἐς τὸ θέατρον πάντα ὠμίλει καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐπιτηδευμάτων μετέιχεν αὐτοῖς, γελωτοποιοῖς τισὶ βωμολοχίαις ὑπερητοῦσα. ἦν γὰρ ἀστεία διαφερόντως καὶ σκώ-
 A 42 πτρια, ἀπόβλεπτός τε ἐκ τοῦ ἔργου εὐθὺς ἐγγόνει. οὐ γὰρ τι-
 C 15 νος αἰδοῦς τῇ ἀνθρώπῳ μετῆν ἢ διατραπέυσαν τις αὐτὴν πώποτε εἶδεν, ἀλλ' ἐς ἀναισχύντους ὑπουργίας οὐδεμιᾷ δκνήσει ἐχώρει, καὶ τοιαύτη τις ἦν οἷα ῥαπιζομένη μὲν τε καὶ κατὰ κόρυς πατασσομένη χαριεντίζειν τε καὶ μέγιστα ἀνακαγχάζειν, ἀποδυσά-
 μένη τε τὰ τε πρόσω καὶ τὰ ὀπίσω τοῖς ἐντυγχάνουσι γυμνὰ ἐπι-
 δεῖξαι, ἢ τοῖς ἀνδράσι θέμις ἄδηλά τε καὶ ἀφανῆ εἶναι. ἐς δὲ 20
 τοὺς ἑρασιὰς ἐχλεύαζε τε βλακεύουσα καὶ νεωτέραις αἰε τῶν μί-

1. μισητίαν] μισητίαν Med. μισητήν Vat. 4. μαστροπειῶν
 Alem. apographum: reliqua μαστροπειῶν. 8. οὐδὲ] οὐτε AP.
 10. μόνον ἐκ] μόνον οὐκ ἐκ Reisk. 17. μὲν τε] ἰμάντι Reisk.
 18. ἀποδυσάμενη — τὰς μίξεις ποιοῦνται] Haec ex Vat. et Med.
 accesserunt: om. AP. 21. ἐχλεύαζε τε] ἐχλευάζετο Vat.
 ibid. νεωτέραις] νεωτέροις MSS.

venire, perdito masculorum more se vilissimis servis prostituit, qui domi-
 nos in theatrum secuti tempestive fortultum illud scelus otiosi nanciscoban-
 tur, diuque in lupanari hanc naturae invisam sui corporis artem obrivit.
 Ut primum vero ad aetatis florem et maturitatem pervenit, scenae destina-
 tur a matre, statimque inter prostibulas habetur, quas veteres vocarunt
 planipedes. Neque enim tibicina fuit, vel cantatrix, aut orchestrae habuit
 usum, sed uti quisque obvius fuit, copiam illi fecit suae pulchritudinis, toto
 plane corpore. Deinde mimis in theatro ad omnia se praebuit ministram,
 sociamque studiorum et ridicularum quarumdam fabularum actricem.
 Nam erat apprime cum dicacitate faceta; quamobrem statim omnium in
 se convertit oculos, praesertim cum nihil in ea verendum, nihil ali-
 quando pudens appareret, sed in quemvis impudicum morem facile pro-
 laboretur. Sic autem erat comparata, ut inflictas alapas tumentibus ge-
 nis excipiens lepide quereretur, ac tum fuse cachinnos tolleret, et
 nuda quoquoersum spectanda praeberet, quae maribus obscura tectaue
 vult esse pudor. Amicorum animos facetiarum illecebris et excogitatis
 lasciviae artibus demolliens perpetuo irretitos. Neque enim prae-

ξων ἐνδιαθροπτομένη ἐπιτεχνήσῃσι παραστήσασθαι τὰς τῶν ἀκολάστων ψυχὰς ἐς αἰὲ ἰσχυρῆν, ἐπεὶ οὐδὲ πειρᾶσθαι πρὸς τοῦ τῶν ἐντυγχανόντων ἡξίου, ἀλλ' ἀνάπαλιν αὐτῇ γελιοιάζουσα τε καὶ βωμολόχως ἰσχιάζουσα τοὺς παραπεπτωκότας ἅπαντας, ἄλλως τε 5 καὶ ἀγενεῖλους ὄντας ἐπέιρα. ἤσσω γάρ τις ἡδονῆς οὕτως ἀπάσης οὐδαμῇ γέγονεν, ἐπεὶ καὶ ἐς ξυναγώγιμον δεῖπνον πολλάκις ἐλθοῦσα ξὺν νεανίαις δέκα, ἢ τούτων πλεοσιν, ἰσχιῖ τε σώματος ἀκμάζουσι λίαν καὶ τὸ λαχνεύειν πεπονημένοις ἔργον, ξυνηκοιτάζετο μὲν τὴν νύκτα ὅλην τοῖς συνδείπνοις ἅπασιν, ἐπεὶ δὲ 10 πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο πάντες ἀπέλοιεν, ἦδε παρὰ τοὺς ἐκείνων οἰκέτας ἰοῦσα τριάκοντα ὄντας, ἂν οὕτω τύχοι, ξυνηδναζέτο μὲν τούτων ἐκάστῳ, κόρον δὲ οὐδὲ ὡς ταύτης μὲν τῆς μισητίας ἐλάμβανε. καὶ ποτε ἐς τῶν τινος ἐπιφανῶν οἰκίαν ἐλθοῦσα μεταξὺ τοῦ πότου θειωμένων αὐτὴν, ὡς φασί, τῶν ξυμποτῶν 15 ὑπάντων, ἐς τὸ προῦχον ἀνυβᾶσα τῆς κλίνης, ἀμφὶ τὰ πρὸς ποδῶν ἀνασύραψά τε τὰ ἱμάτια, οὐδενὶ κόσμῳ ἐνταῦθα οἷα ἀπηξίωσε τὴν ἀκολασίαν ἐνδείκνυσθαι. ἡ δὲ καὶ τῶν τριῶν τρυπημάτων ἐργαζομένη ἐνεκάλει τῇ φύσει, δυσφορομένη δτι δὴ μὴ καὶ τοὺς τιθόους αὐτῇ εὐρύτερον ἢ νῦν εἰσι τρυπή, ὅπως 20 καὶ ἄλλην ἐνταῦθα μίξιν ἐπιτεχνῶσθαι δυνατὴ εἶη. καὶ συχνὰ

4. „*ἰσχιάζουσα*] Hoc verbum in lexicis nostris non comparat. Notavit tamen H. Steph. in indice sub v. *ἰσχις* haec: „pro *ἰσχιάζειν*, quod in v. l. esse dicitur, inter eundem in utramque partem declinare, Hesychius habet *ἰσχάζειν*.“ Nimirum ille hoc verbum explicat ἐπὶ τῇ πορείᾳ πολὺ ἐφ' ἑκάτερα ἐκκλίνειν. Atqui plane ita Suidas interpretatur *ἰσχιάζειν*, eique accedit Photius. Ergo etiam Hesychius scripsit *ἰσχιάζειν*. Theognostus apud Bekker. Anecd. Gr. p. 1384. *ἰσχιάζειν, ἀναβάλλειν τὸ ἰσχιον*.“ Huschik. Anal. p. 73. 10. ἀκείποιεν] ἀκαίπειν Med. 12. μισητίας] μισητίας MSS. 17. ἐνδείκνυσθαι] ἐπιδείκνυσθαι Vat. ibid. τῶν τριῶν Med. τῶν om. Vat. 19. ὅπως καὶ ἄλλην ἐνταῦθα μίξιν ἐπιτεχνᾶσθαι δυνατὴ εἶη] ὅπως δυνατὴ εἶη καὶ ἐκείνη ἐργάζεσθαι Vat.

stolebatur ut ab ullo ganeonum sollicitaretur, sed ipsa ludibunda singulos, vel etiam impuberes ad inguina depalpars sale suo atque lepore pellicebat. Nulla enim, ut illa, sic omnibus debacchata est voluptatibus, nonnunquam cum denis et amplius adolescentibus quibus et laterum esset robur et exercitata salacitas ad coenam venit, suosque convivas passa tota nocte, ubi e re illi languerent, haec illorum expetebat famulos ferme tricenos, seseque praebebat singulis semper inexplebili libidine. Domum aliquando cuiusdam ex primoribus ingressa super coenam omnibus convivis, ut fertur, spectantibus in lecti marginem recidens, vestis ora, quae fluit ad pedes, impudentiasime reducta, pandere propudia non erubuit: simul naturae succensens, quod tres tantum aperuerit vias ad lasciviam, nec papillas latius patere voluerit, per quas ipsa novam ali-

μὲν ἐκεί, πάντα δὲ σχεδὸν τεχνάζουσα ἔξαμβλύσκειν εὐθὺς ἴσχυε. πολλάκις δὲ κὰν τῷ θεάτρῳ ὑπὸ θεατῆ παντὶ τῷ δήμῳ ἀπεδύ-
 σατό τε καὶ γυμνῆ διὰ μέσον ἐγένετο, ἄμφι τὰ αἰδοῖα καὶ τοὺς
 βουβῶνας διάζωμα ἔχουσα μόνον, οὐχ ὅτι μέντοι ἤσχύνετο καὶ
 ταῦτα τῷ δήμῳ δεικνύναι, ἀλλ' ὅτι ἐνταῦθα παντάπασιν παριέ- 5
 ναι οὐδενὶ ἔξεστιν ὅτι μὴ τῷ ἄμφι τοὺς βουβῶνας μόνον διά-
 ζωμα ἔχοντι. οὕτω μέντοι τοῦ σχήματος ἔχουσα, ἀναπεπτωκυῖά
 τε ἐν τῷ ἑδάφει, ὑπὲρ ἔκειτο. Θῆτες δὲ τινες, οἷς δὴ τὸ ἔρ-
 γον τόδε ἐνέκειτο, κριθὰς αὐτῆ ὑπερθεῖν τῶν αἰδοίων ἐρρίπτουν,
 αἷς δὴ οἱ χῆνες, οἱ ἐς τοῦτο παρεσκευασμένοι ἐτύγγανον, τοῖς 10
 στέμασιν ἐνθῆνδε κατὰ μίαν ἀνελόμενοι ἦσθιον. ἡ δὲ οὐχ ὅτι
 οὐκ ἐρυθριῶσα ἔξανίστατο, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμουμένη ἐπὶ ταύτῃ
 δὴ τῆ προῖξει ἐτίκει. ἦν γὰρ οὐκ ἀναίσχυντος μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ἀναισχυντοποῖδς πάντων μάλιστα. πολλάκις δὲ καὶ ἀποδυσσαμένη
 ζὺν τοῖς μίμοις ἐν μέσῳ εἰστήκει λορδουμένη τε καὶ τὰ ὀπίσω 15
 ἀποκοντῶσα τοῖς τε διάπειραν αὐτῆς ἔχουσι καὶ τοῖς οὐπω πε-
 πλησιακόσι τὰ ἐκ παλαιστρας τῆς αὐτῆ εἰωθυίας βρενθουμένη.
 οὕτω δὲ ἀκολάστως εἰς τὸ σῶμα τὸ αὐτῆς ὕβριζεν, ὥστε τὴν
 αἰδῶ οὐκ ἐν τῆ τῆς φύσεως χῶρα κατὰ ταδτὰ ταῖς ἄλλαις
 γυναιξίν, ἀλλὰ ἐν τῷ προσώπῳ ἔχειν ἑδόκει. οἱ μὲν οὖν 20
 αὐτῆ πλησιάζοντες ἐνδηλοὶ εὐθὺς ἀπ' αὐτοῦ ἦσαν, ὅτι δὴ
 οὐ κατὰ νόμον τῆς φύσεως τὺς μίξεις ποιοῦνται· ὕσοι δὲ

6. τῷ om. Vat. 9. ἐρρίπτουν] ἔρριπτον Vat. 11. ἦ-
 σθιον] εἰσθιον Med. εἰσθειον Vat. 14. ἀποδυσσαμένη —
 ἀποκοντῶσα] Suidas s. v. λορδουμένη. 15. ζὺν] ζὺν Vat.
 idid. λορδουμένη] πορδουμένη Med. 17. βρενθουμένη] βρεν-
 θειομένη Med. 22. ποιοῦνται] ποιοῦντες Vat.

quam voluptatem exploratum iret. Quos saepe foetus conciperet, medi-
 camentis fere omnes statim abortu egerebat. In theatro nunquam fre-
 quente populo ad spectaculum nuda processit in medium, cincticulo ad
 inguina pubemque solum praecincta non quod haec aperire populo ve-
 reretur, sed quod illuc nemini prodire sine subligaculo penitus liceat.
 Hoc habitu resupina iacebat humi. Servi, quibus id erat curae, verenda
 illi hordeo conspergere, anseresque paratos immittere, qui grana inde
 singula captarent ad pastum. Istorum adeo illam non pudebat, ut etiam
 insisteret ac videretur e re laudem quaerere. Erat enim non solum
 impudica, sed impudicitiarum magistra omnium ingeniosissima. Nam in-
 ter medios mimos saepe nudum corpus atque incurvum obscenissime agi-
 tabat, et cum apud familiares tum apud eos qui secum adhuc non con-
 suessent, artem palaestrae suae magnifice iactabat. Tantā demum insolentia
 lasciviae suo corpore abusa est, ut in fronte ipsa praefere turpitudinem
 videretur, quam feminis natura seclis. Qui cum Theodora rom habuissent
 eo deprehendebantur, quod Venere uterentur alienis a natura legibus.

αὐτῇ ἐν ἀγορῇ τῶν ἐπιεικεστέρων ἐντύχοιεν, ἀποκλινόμενοι σπου-
 δῆ ὑπεχώρουν, μή του τῶν ἱματίων τῆς ἀνθρώπου ἀψάμενοι
 μεταλαχεῖν τοῦ μιάσματος τούτου δόξαιεν. ἦν γὰρ τοῖς ὀρω-
 σιν ἄλλως τε καὶ ἀρχομένης ἡμέρας βλάσφημος ὀλωνός. ἐς μέν-
 5 τοι τὰς συνθεατρίας ἀγριώτατα εἰώθει ἐς αἰεὶ σκορπιαίνεσθαι·
 βασκανία γὰρ πολλῇ εἶχετο. Ἐκηβόλω δὲ ὕστερον Τυρίῳ ἀνδρὶ
 τὴν ἀρχὴν παραλαβόντι πενταπόλειως ἐς τὰ αἰσχιστα ὑπηρετή- D
 σουσα εἶπετο, ἀλλά τι τῷ ἀνθρώπῳ προσκεκρουκῦα ἐνθένδε ὅτι
 τάχιστα ἀπηλαύνετο· διὸ δὴ αὐτῇ ἀπορεῖσθαι τῶν ἀναγκαιῶν
 10 ζυνέπεσεν, ἕπερ τὸ λοιπὸν ἐπορίζετο τὴν ἐς σῶμα παρανομίαν,
 ἧπερ εἰθιστο, ἐργαζομένη. ἐς μὲν οὖν Ἀλεξάνδρειαν τὰ πρῶτα
 ἦκεν. ἔπειτα δὲ πᾶσαν τὴν ἕω περιελθοῦσα ἐς Βυζάντιον ἐπα-
 νῆκεν, ἐργασία χρωμένη ἐν πόλει ἐκίσιτη, ἦν γὰρ ὀνομάζοντι, ὀλ-
 μαι, ἀνθρώπῳ οὐκ ὕν ποτε ἴλειος ὁ θεὸς εἶη, ὥσπερ οὐκ ἀνε-
 15 χομένου τοῦ δαίμονος χῶρόν τινα τῆς Θεοδώρας ἀκολασίας ἀγνώ-
 τα εἶναι.

Οὕτω μὲν τετέχθαι τε τῇδε τῇ γυναικὶ καὶ τετράφθαι ζυνέ-
 βη καὶ ὑπὲρ δημοσίους πολλὰς διαβολῆτω γεγενῆσθαι ἐς πάντας
 ἀνθρώπους. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον αὐθις, ἡρώσθη αὐ-
 20 τῆς Ἰουστινιανὸς ἔρωτα ἐξαισιῶν οἶον, καὶ τὰ πρῶτα ἐπλησίαζεν P 29
 ὡς ἐρωμένη, καίπερ αὐτὴν ἀναγαγὼν ἐς τὸ τῶν πατρικίων ἄξιω- A 43
 μα. δύνανται τοίνυν ἐξαισιῶν τινὰ καὶ χρήματα ἐπιεικῶς μεγάλα

2. μή του] μή που Alem. 4. ἐς μέντοι — εἶχετο] Suidas s.
 v. σκορπιαίνεσθαι. 10. ἐς σῶμα] ἐς τὸ σῶμα Reisk.
 17. οὕτω μὲν] οὕν addit Reisk. 18. ὑπὲρ — διαβολῆτος
 Alem. P. ἐς — διαβολῆτως A. ἐς δημοσίους πόρνας διαβολῆτω
 Reisk.: unde διαβολῆτω ascivi.

Quare vitæ sanioris homines quicumque obviam illam habuissent in foro,
 vitabundi se subdlexerunt, ne vestium contactu tantum scelus in se deri-
 vatum putaretur. Quin prima luce, quibus in conspectum venisset, ha-
 bebatur avis infausta. In mulierculas eiusdem theatri ut se truculentius
 gereret, livida malevolentia usque stimulabatur. Post hæc cum Penta-
 polis præfecto Hecebolo Tyrio in eam provinciam venit, scilicet illius
 voluptatibus servitura; sed in viri offensionem incidens, illinc e vestigio
 exturbatur; eoque necessariorum egestate pressa, sibi hæc suppeditare
 cogitur ex consueta corporis prostitutione. Alexandriam primum appel-
 lit, Oriente deinde toto peragrato, Byzantium reducitur, eam ubique
 artem exercens, quam ne nominet quidem, deum habere qui sibi propi-
 tium velit. Sic certe daemones curarunt ut nullus esset Theodorianæ
 vacuus impudicitiae locus.

Ita nasci et educari hanc feminam contigit, et multarum fieri mere-
 tricium apud omnes mortales longe celeberrimam. Ut vero Byzantium
 rediit, ingenti eius amore exarsit Iustinianus. Et primo cum ea tanquam
 amasia versabatur, licet ad Patriciam dignitatem evecta. Fuit hæc sta-

περιβαλέσθαι ἡ Θεοδώρα εὐθὺς ἴσχυσε. πάντων γὰρ ἥδιστον τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαίνεται, ὃ δὴ ξυμβαίνειν τοῖς ἐκτόπως ἐρῶσι φιλεῖ, χάριτάς τε πάσας καὶ χρήματα πάντα τῇ ἐρωμένῃ χαρίζεσθαι. ἐγίνετό τε ἡ πολυτέλεια τοῦ ἔρωτος τοῦδε ὑπέκκαυμα. ζὼν αὐτῇ τοίνυν πολλῶ ἔτι μᾶλλον τὸν δῆμον διέφθειρεν οὐκ ἐν ταῖθα μόνον, ἀλλ' ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ἄμφω γὰρ μοίρας τῆς Βενέτων ἐκ παλαιοῦ ὄντες ἐν πολλῇ ἐξουσίᾳ τοῦτοις δὴ τοῖς στασιώταις τὰ ἐς τὴν πολιτείαν ἔθεντο πράγματα.

B χρόνῳ δὲ πολλῶ ὕστερον τὸ πλεῖστον τοῦ κακοῦ ἐλελωφῆκει τρόπῳ τοιῷδε. Ἰουστινιανῶ ἐν ἡμέραις πολλαῖς νοσῆσαι ξυνέβη, ἐν δὲ τῇ νόσῳ ταύτῃ ἐς τόσον κινδύνου ἀφίκετο ὥστε καὶ ἐλέχθη ὅτι δὴ ἀποθάνοι· οἱ μέντοι στασιῶται ταῦτα ὑπερ ἐρρηθή τῆμύρταρον, καὶ τινα Ὑπίτιον οὐκ ἀφανῆ ἄνδρα δι' ἡμέρας ἐν τῷ τῆς Σοφίας ἱερῷ διεχρήσαντο. ἐξειργασμένου δὲ τοῦ κακοῦντος ἔργου ταραχὴ ἐς βασιλεία ἦλθε, τῶν τε ἄμφ' αὐτὸν ἕκαστος, ἐπεὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ ἀπουσίας ἐλάβετο, τὴν τῶν πεπραγμένων ἀτοπίαν ἐπὶ μέγα αἶρειν ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο, καταλέγων ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα, ὅσα δὴ γενέσθαι τετύχηκε. τότε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ τῆς πόλεως ἐπάρχῳ ἐπέστειλε τῶν πεπραγμένων ἀπάντων ποιέσθαι τὰς τί-

C σεις. ἦν δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ Θεόδοτος ὄνομα, ὄνπερ κολοκύνθιον ἐπέκλησιν ἐκάλουν. καὶ ὁ διερευνώμενος ἅπαντα πολλοὺς μὲν τῶν κακούργων ἐλεῖν τε καὶ διαχρήσασθαι νόμῳ ἴσχυσε, πολλοὶ

4. πολυτέλεια Aleph. P. πολιτεία A. 14. κακοῦντος] κακοῦ
 νοσούτου vel potius κακοῦ καὶ ἀνοσίου. Rbisk. 19. ἐπέστειλλε]
 ἐπέτελλε Aleph. hic, ut alibi, frustra. 21. ἅπαντα Reisk.
 ἅπαντας AP.

tim Theodora (qua nullum Iustiniano delictum erat suavis) ad magnam auctoritatem, et opes sane ingentes via facilis: ita ut ille (quod perditte amantibus usu venit) omnibus indulgeret amicae votis, divitiisque potiundis; qua rerum affluentia amori addebantur faces. Hac socia per dendis populis usus est Iustinianus non modo Byzantii, sed ubique locorum Romani Imperii, praesertim cum iam antea Venetae uterque factionis esset, atque in horum hominum seditiosorum potestatem republicam plane coniecissent; licet hoc malum residere post diu nonnihil coeperit hoc eventa. Merbo Iustinianus urgebatur diuturno et periculoso, quo extinctum iam illum fama volabat. Interim a seditiosis ea facinorose committebantur, quae iam commemoravi, et in Sophiae templo Hypatius vir minime obscurus interdum obtruncatur. Quo facto scelere excitatae turbae et ad Imperatorem delatae: nam quisque occasionem absentis Caesaris auctus factorum in se et in alioa flagitiorum atrocitates efferre, a capite quascumque patrata essent recensere. Tum de his omnibus vindicandis, Praefecto urbis Theodoro Cucurbitino scribit Imperator. Ille facinorosis hominibus perquisitis captisque nonnullis, egit

δὲ καὶ διαλυθῶντες ἐσώθησαν. μεταξὺ γὰρ ἐπαπολέσθαι αὐτοὺς
 πράγμασι Ῥωμαίων ἔδει. ὁ δὲ παρὰδοξον διασωθεὶς σωτηρίαν **A 44**
 καὶ τὸν Θεόδοτον κτείνειν ἄτε φαρμακέα καὶ μύγον εἰθὺς ἐνεχεί-
 ρει. ἕπει δὲ οὐκ εἶχεν ὅτῳ ποτὲ χρώμενος τὸν ἄνθρωπον δια-
 σφθείρειε, τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς πικρότατα αἰκισάμενος ἠνάγ-
 καζε λόγους ὡς ἤκιστα ἔγειε ἐπ' αὐτῷ φθέγγεσθαι. πάντων δὲ
 οἱ ἐκποδῶν ἰσταμένων καὶ σιωπῇ τὴν ἐς τὸν Θεόδοτον ὀδυρομέ-
 νων ἐπιβουλήν, μόνος ὁ Πρόκλος τὴν τοῦ καλουμένου κοιαιστο-
 ρος ἔχων ἀρχὴν καθαρὸν ἀπέβαινε τοῦ ἐγκλήματος εἶναι τὸν ἄν-
 15 θρωπον καὶ θανάτου οὐδαμῇ ἄξιον. διὸ δὴ Θεόδοτος ἐς τὰ Ἰε- **V 299**
 ροσόλυμα βασιλέως κομίζεται γνώμη. γνοὺς δὲ ἤκειν τινὰς ἐν-
 ταῦθα, ὅπερ αὐτὸν διασφθείρουσιν, ἐν τῷ ἱερῷ ἦν κρυπτόμενος
 τὸν ἅπαντα χρόνον, οὕτω τε διαβιὸς ἐτελεύτησε. τὰ μὲν οὖν
 ἀμφὶ Θεόδοτον ταύτη πη ἔσχεν. οἱ δὲ στασιῶται σωφρονέστα-
 10 τοι τὸ ἐντεῦθεν γέγονον ἀνθρώπων ἀπάντων. οὐ γὰρ ἔτι τὰ
 τοιαῦτα ἔξαμαρτάνειν ἠνείχοντο, καίπερ σφίσι παρὸν ἀδεέστερον
 τῇ ἐς τὴν δίαίταν παρανομίᾳ χρῆσθαι. τεκμήριον δὲ ὀλίγων
 γύρ τινων ὑστερον τόλμαν τὴν ὁμοίαν ἐνδειξαμένων τίσιν οὐδεμία
 ἐς αὐτοὺς γέγονεν. οἱ γὰρ τοῦ κολάζειν τὴν ἔξουσίαν αἰεὶ ἔχοντες
 20 παρησίαν τοῦ διαλανθάνειν τοῖς τὰ δεινὰ εἰργασμένοις παρὲ-

1. ἐπαπολέσθαι] ἐπιαπολέσθαι A. 2. Ῥωμαίων P. Ῥωμαίους A.
 „Est lacuna praeter propter sic supplenda, μεταξὺ γὰρ ἔτι ἀπολέ-
 σθαι αὐτοὺς. ἀνέσφηλεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς νόσου, καὶ εὐθέως δ
 μὲν Θεόδοτος παρελύθη τῆς ἀρχῆς, ὃ μήποτε τοῖς πράγμασι τοῖς
 Ῥωμαίοις ἔδει.“ RBISK. Aliquem hinc sensum elicere studuimus,
 satis tamen nobis ipsi non fecimus. ALBK. 12. διασφθείρουσιν]
 Praestat διασφθεροῦσιν. 20. παρησίαν posuit pro ἀδειαν.
 Soloecismus est, sed apparet ex toto Procopii habitu, cum veterum
 simiam esse, Musis invitis natum. RBISK.

ex lege; aliis vitae consulentibus recessu ac latebris, quos dein cum
 Romana republica maneret interitus. Caesar ut ex morbo miro sane
 casu convalescit, Theodotum ipsum perdere tentat, quasi praestigiarum
 et veneficii reum; sed nulla ex causa homini perniciem inveniens, quos-
 dam ex familiaribus dire caesos impellit ad falsas illius delationes. Ergo
 reliquo Senatu illi contra nihil dicente, sed apud se deplorante paratas
 Theodoto insidias, unus Proclus Quaestor insontem illum pronunciat,
 nec morte puniendum. Quare Theodotus decreto Caesaris Hierosolymam
 deportatur; qui summissos illuc audiens ad suam necem sicarios, quoad
 vixit, in templo delituit, ac diem obivit. Res Theodoti sic habuere.
 Verum seditiosus omnium moderatissimi in posterum evaserunt, qui iam
 ab eiusmodi flagitiis temperarent, quamquam impotentissima dominatione
 audacius abuti possent. Nam paulo post in nonnullos, qui eadem capi-
 talia ausi fuissent, nihil animadversum, quod puniendis reis praefecti

P 30 χοντο, ταύτη αὐτοὺς τῇ ξυγχωρήσει ἐς τὸ τοῖς νόμοις ἐπεμβαί-
 νειν ἐνάγοντες. ἕως μὲν οὖν ἡ βασίλις περιτὴν ἔτι, γυναικα ἐγγυη-
 τὴν Ἰουστινιανὸς τὴν Θεοδώραν ποιήσασθαι οὐδεμιᾷ μηχανῇ εἴ-
 χεν. ἐν τούτῳ γὰρ μόνον ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ ἐχώρει, καίπερ ἀν-
 τιστατοῦσα τῶν ἄλλων οὐδέν. πονηρίας μὲν γὰρ ἡ γυνὴ ἀπω- 5
 τάτω οὐσα ἐτίγχανε, ἄγροικος δὲ ἦν κομιδῆ καὶ βίεβυρος γέ-
 νος, ὡσπερ μοι εἴρηται. ἀντιλαβέσθαι δὲ ἀρετῆς οὐδαμῇ ἴσχυ-
 A 45 σεν, ἀλλ' ἀπειροτάτη οὐσα διατετέλεκε τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν
 πραγμάτων, ἧ γε οὐδὲ ξὺν τῷ ὀνόματι τῷ αὐτῆς ἰδίῳ, ἕτε κα-
 B ταγελάστῳ ὄντι, ἐς παλιόντερον ἦλθεν, ἀλλ' Εὐφημία ἐπικληθεῖσα. 10
 χρόνῳ δὲ ἴστερον τῇ βασιλίδι μὲν ἀπογενέσθαι ξυνέπεισεν. ὁ δὲ
 ἠλιθιάζων τε καὶ κομιδῆ ἐσατογέρων γενόμενος, πρὸς τῶν ἀρ-
 χομένων γέλωτα ὦφλεν, ὀλιγωρία τε πολλῇ ἐς αὐτὸν ἐχόμενοι
 ἄπαντες, ἕτε τῶν πρᾶσσομένων οὐ ξυνιέντος, ὑπερεώρων, Ἰου-
 στινιανὸν δὲ ξὺν δέει πολλῷ ἐθεράπευον. κυκῶν γὰρ αἰεὶ καὶ ξυν- 15
 ταράσσω ἀνεσώβει ἐφεξῆς ἄπαντας. τότε δὲ τὴν ἐγγύνην πρὸς
 τὴν Θεοδώραν ἐνεχείρει ποιεῖν. ἀδύνατον δὲ ὄν ἄνδρα ἐς ἀξίωμα
 βουλῆς ἤκοντα ἐταίρα γυναικὶ ξυνοικίεσθαι, νόμοις ἄνωθεν τοῖς
 C παλαιωτάτοις ἀπορρηθὲν, λῦσαι τε τοὺς νόμους τὸν βασιλέα
 νόμῳ ἐτέρῳ ἠνάγκασε καὶ τὸν θένδε ἕτε γυμετῇ τῇ Θεοδώρα 20
 ξυνώκησε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἄπυσι βύσιμον κατεστήσατο τὴν πρὸς
 ἐταίρας ἐγγύνην, τυραννῶν τε αὐτίκα ἐπιβάτενε τῆς τοῦ αὐτοκρά-
 τορος τιμῆς προσχῆματι συμπεπλισμένῳ τῆς πράξεως ἐπικαλύ-

5. οὐδέν] οὐδενί aut ἐς οὐδέν Reisk.

20. τὸν θένδε] τοῦν-
 θένδε A.

23. πράξεως] προστάξεως Reisk.

facultatem latendi facerent sceleratis, eosque ad insultandum legibus indulgentia provocarent. Quandiu superfuit Euphemia Imperatrix, nullis artibus ut sibi Theodora desponderetur pervincere potuit Iustinianus; in hoc enim illa plane repugnavit, cui in rebus caeteroquin omnibus indulgeret. Nam procul femina ab omni aberat improbitate, sed ut genere barbara, quemadmodum memoravi, sic plane moribus fuit ineptis ac rudibus, ut nullam sit adepta virtutem, et reipublicae penitus fuerit imperita. Certe in regiam cum suo nomine sane ignominioso non venit, sed Euphemia est appellata. Haec non ita multo post excedit e vita. Iustinus summa senectute confectus pene sensus expertus, rebusque agendis ineptus, deridiculo iam subditis erat atque despectui; Iustiniano vero dissoluta licentia reliquos nullo discrimine cohibenti pavidis omnes studiis obsequabantur. Tum is cum Theodora moliri nuptias aggreditur; nam cum viris Senatoriis (quod prisca lege cautum est) uxorem ducere meretricem non liceat, ille principem adigit ad legem nova constitutione evertendam; et exinde Theodoraе matrimonio iungitur, aditu reliquis ad meretricia connubia patefacto. Iam tum affectare imperium et exercere tyrannidem occoepit, rei gerundae specie oblecta violentia. Cum

πιτων τὸ βλαιο. ἀνεῖπον γὰρ αὐτὸν βασιλέα ξὺν τῷ θεῷ τῶν Ῥωμαίων, εἴ τι δούκιμον ἦν, δειμάτων περιουσία ἐπὶ ταύτην ἡμένοι τὴν ψῆφον. παρέλαβον τοίνυν τὴν βασιλείαν Ἰουστινιανός τε καὶ Θεοδώρα πρότερον τῆς ἐορτῆς ἡμέραις τρισὶν, ὅτε δὲ οὔτε ἀσπάσασθαι τινα οὔτε εἰρηναῖα προσεπειεῖν ἔξειστιν. ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ἕστερον Ἰουστίνος μὲν ἐτελεύτησε νόσῳ, τῇ ἀρχῇ ἐπιβιὸς ἔτη ἑννέα, μόνος δὲ Ἰουστινιανός ξὺν τῇ Θεοδώρα τὴν βασιλείαν ἔσχεν.

ἰ. Οὕτω γοῦν ἡ Θεοδώρα, ὡσπερ ἐρρήθη, τεχθεῖσά τε D
10 καὶ τεθραμμένη καὶ παιδευθεῖσα ἐς βασιλείας ἀξίωμα τρόπῳ οὐ-
δενὶ ἐμποδισθεῖσα ἦλθεν. οὐδὲ γὰρ τῷ γήμαντι ὕβρεώς τις οἴη-
σις γέγονεν, εἴ οἱ παρὸν ἐκ πάσης ἀπολεξαμένῳ τῆς Ῥωμαίων A 46
ἀρχῆς γαμετὴν γυναῖκα ποιήσυσθαι, τὴν πασῶν γυναικῶν μάλι-
στα εὖ τε γεγονῆσαν καὶ τροφῆς κορυφαίου μετυλαχοῦσαν, τοῦ τε
15 αἰδεῖσθαι οὐκ ἀμελέτητον γεγεννημένην, καὶ σωφροσύνη ξυνωκι- P 31
σμένην, πρὸς δὲ τῷ κάλλει ὑπερφυῖα καὶ παρθένον τινὰ καὶ τὸ δὴ
λεγόμενον ὀρθοτίθειον οὔσαν. ὁ δὲ τὸ κοινὸν ἄγος ἀπάντων
ἀνθρώπων αὐτοῦ ἴδιον πεποιῆσθαι οὐκ ἀπηξίου, ἐπ' οὐδενὶ τῶν
προδετηλωμένων καταδυνάμενος, καὶ γυναικὶ πλησιάζειν ἄλλα τε
20 πολλὰ περιβεβλημένη μεγάλα μιάσματα καὶ παιδοκτονίας πολλὰς

5. οὔτε ἀσπάσασθαι P. οὔτε * * * οὔτε ἀσπάσασθαι A. οὔτε
ἀσπάσασθαι τῶν φίλων Alem. 14. εὖ τε Alem. P. οὔτε A.
ibid. κορυφαίου Alem. κορυφαίου AP. 15. γεγεννημένην Alem.
γεγεννημένον AP. 17. ὀρθοτίθειον Alem. in schedis et Tourp.
Eusebii. vol. I. p. 444. ex Suida, Ὀρθοτίθειος — ἡ παρθένος ἡ
ὀρθοὺς τοὺς τιθοὺς ἔχουσα. Ὀρθοτίθειον νεανίδα Nicetas in
Andronico. ὀρθότοον AP, quod in ὀρθότομον prius mutaverat
Alem. 20. πολλά add. Med.

avunculo Romanorum Caesar consalutatur, si tamen bono id iure factum; nam metu ac minis Senatus populusque perterritus in eam impellitur sententiam. Suscepere dominationem Iustinianus ac Theodora tertio ante festum Paschatis die, quando scilicet nulli dicere salutem vel pacem fas est. Paucis post diebus morbo Iustinus assumptus est, annis in principatu novem exactis, solusque Iustinianus imperavit cum Theodora.

10. Hoc loco nata, sic alta educataque Theodora ad imperii fastigium nullo negotio pervenit; quod eius matrimonii nihil Iustinianum puerit, cui plane copia fuisset ex universa Romanorum ditione coniugem sibi eligere mulierem prae omnibus nobili natam genere, summoque loco educatam; colendo pudori assuetam, pudicitia insignem, forma perquam elegantissimam, sororiantibus, ut dicitur, mammillis virginem; ipse tamen commune mortalium dehonestamentum suum facere maluit: cui neque illa omnia pudori essent, neque in amplexu venire feminae aliis commaculatae sceleribus, et tot patricidii infantium

ἐθελουσίων ἀμβλιώσεων. ἄλλο τέ μοι ἐνδεῖν ἤθους περί μνημονεῦ-
 σαι τοῦδε τοῦ ἀνθρώπου οὐδ' ὅτιοῦν οἶμαι. ἅπαντα γὰρ αὐτοῦ
 τὰ τῆς ψυχῆς πάθη οὗτος ἂν ἀξιοχρεως ὁ γάμος σημῆναι διαρ-
 V 300 κῶς εἶη, ἐρμηνεύς τε καὶ μύρτυς τοῦ τρόπου καὶ λογογράφος γι-
 B νόμενος. ἐπεὶ ὅστις ἀλογήσας τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων αἰσχί- 5
 νην οὐκ ἀπαξιοῖ τοῖς ἐντυγχίνουσι βδελυρὸς φαίνεσθαι, τούτῃ
 δὴ οὐδεμία παρανομίας ἀταρπὸς ἄβατος, ἀλλὰ τὴν ἀναίδειαν αἰεὶ
 τοῦ μετώπου προβεβλημένος ῥῆσά τε καὶ οὐδενὶ πόνῳ ἐς τῶν
 πράξεων τὰς μιαιωτάτας χωρεῖ. οὐ μὴν οὐδέ τις ἐκ τῆς συγ-
 κλήτου βουλῆς τὸ αἰσχος τοῦτο ἀναδουμένην τὴν πολιτείαν ὁρῶν 10
 δυσφορεῖσθαι τε καὶ τὴν πράξιν ἀπειπεῖν ἔγνω, καίπερ αὐτὴν
 ἅπαντες ἴσα θεῶ προσκυνήσοντες. ἀλλ' οὐδέ τις ἱερεὺς δεινο-
 παθῶν ἐνδηλος γέγονε, καὶ ταῦτα δέσποιναν αὐτὴν προσερεῖν
 μέλλοντες. καὶ ὁ πρότερον αὐτῆς θεατῆς δῆμος δοῦλος εὐθύς
 οὐδενὶ κόσμῳ αὐτῆς εἶναι τε καὶ ὀνομάζεσθαι ὑπταίαις ἐδικαίου 15
 χερσίν. οὐδέ τις στρατιώτης ἡγήρωτο, εἰ τοὺς ἐν τοῖς στρατο-
 C πέδοις κινδύνους ὑπὲρ τῶν τῆς Θεοδώρου πραγμάτων ὑφίστα-
 A 47 σθαι μέλλοι οὐδέ τις αὐτῇ ἄλλος ἀπήντησε τῶν ἀπάντων ἀνθρώ-
 πων, ἀλλὰ πάντες, οἶμαι, τῷ ταῦτα οὕτως δεδόσθαι κεκλιμέ-
 νοι ἀνεχώρησαν συμπαραίνεσθαι τὸ μίasma τοῦτο, ὥσπερ τῆς 20
 τύχης ἐπίδειξιν τῆς δυνάμειος πεποιημένης, ἧ δὴ ἅπαντα πρυτα-
 νεουόση τὰ ἀνθρώπεια ὡς ἥκιστα μέλει οὔτε ὅπως ἂν τὰ

1. τέ μοι] δέ μοι Alem. ὥστε ἄλλο τί μοι Reisk. *ibid.* περί
 μνημονεῦσαι Reisk. περιμνημονεῦσαι AP. 10. ἀναδουμένην]
 ἀναδουμένην Alem. male. 12 [ἴσα] ἴσα AP. 16. εἰ τοὺς]
 εἰς τοὺς AP. 19. κεκλιμένοι Pm. κεκλημένοι AP. οὕτως δε-
 δόσθαι κεκτημένοι συνεχώρησαν Reisk. 21. ἧ δὴ ἅπαντα πρυ-
 τανευούση Reisk. ἤδη ἅπαντα πρυτανευούσης AP. 22. μέλει
 Reisk. μέλλει AP. *ibid.* οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδὲ AP.

ultra abortibus egestorum. Sane Iustiniani ingenio declarando nihil de-
 esse iam reor, quando vel hoc unum coniugium eius animi affectus satis
 indicare possit et mores aperire contestarique. Nam qui male factis
 admittere dedecus non veretur, neque gravate fert aliorum ob id exe-
 crationem, hic demum nullam interclusam sibi viam putat ad scelera;
 quin vultum induens audacem, facile iam in teterrima quaeque ruit fla-
 gitia. Nullus ex Senatu, qui reipublicae videret eam labem inferri,
 prohibendam censuit rem detestabilem, iamiam Theodoraem quasi deam
 veneraturus. Nullus antistitum graviter affici visus est, qui eam do-
 minam esset compellaturus. Et qui pridem in theatro populi Theodoraem
 fuerant spectatores, eius se tanquam servitia supinis manibus per dede-
 cus profitebantur. Nec miles ea re truculentior, scilicet pro Theodora
 belli discrimen in posterum aditurus; nemo denique mortalium repugna-
 vit. Quod vero id, uti reor, ita decretum esset, conficiendo flagitio
 omnes concessere: visaque tum est quodammodo fortuna vires ostentasse,

πραττόμενα εικότα εἴη οὔτε ὅπως ταῦτα κατὰ λόγον τοῖς ἀνδράποισ γεγενῆσθαι δοκῆ. ἐπαίρει γοῦν τινα ἐξαπινάως ἀλογίστω τινὶ ἐξουσία ἐς ὕψος μέγα, ὥπερ ἐναντιώματα μὲν πολλὰ ξυμπεπλέχθαι δοκεῖ, ἀντιστατεῖ δὲ παρά τι ἔργον τῶν πάντων σοῖδέν, ἀλλ' ἄγεται μηχανῆ πύση ὅπη ποτὲ αὐτῇ διατέτακται, D ἀπάντων ἐτοίμως ἐξισταμένων τε καὶ ὑποχωρούντων προοιούση τῇ τύχῃ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπη τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λέγισθω. ἡ δὲ Θεοδώρα εὐπρόσωπος μὲν ἦν καὶ εὐχαρις ἄλλως, 10 κολοβὸς δὲ καὶ ὠρακιῶσα οὐ παντάπασι μὲν, ἀλλ' ὅσον ὑπόχλωρος εἶναι, γοργόν τε καὶ συνεστραμμένον αἶψα βλέπουσα. τῶν δὲ δὴ αὐτῇ βεβιωμένων ἐν τῇ θυμῆλῃ τὰ μὲν πλεῖστα λέγοντι οὐκ ἔν ὁ πῦς αἰὼν ἐπαρκέσαι, ὀλίγα δὲ ἄττα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἀπολεξιόμενος τοῦ τῆς γυναικὸς τρόπου τοῖς ἐπιγενησόμενοις 15 ὄλην ἂν πεποιῆσθαι τὴν δὴλωσιν ἱκανὸς εἴην. νῦν δὲ αὐτῆς καὶ τὰνδρὸς τὰ πεπραγμένα ἐν ὀλίγῳ δηλωτέον ἡμῖν, ἐπεὶ οὐδέ τι ἀλλήλοισιν χωρὶς ἐς τὴν δίκαιαν ἐπραξίτην. χρόνον μὲν γὰρ πολὺν ἔδοξαν ἅπασι ταῖς γνώμασι αἶψα καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι κατα- P 32 τικρὸν ἀλλήλοισιν ἵεναι, ὕστερον μὲντοι ἐξεπίτηδες αὐτοῖσιν ξυμπεπλάσθαι ἡ δόκησις αὐτῇ ἐγνώσθη, τοῦ μὴ ξυμφρονήσαντας τοὺς κατηκόους σφίσι ἐπαναστήναι, ἀλλὰ δισταῖναι τὰς γνώμας ἐπ'

1. εἰκότα Alem. Reisk. εἰκότω A. εἰκότως P. 4. ἀντιστατεῖ Reisk. ἀντιστατοῖ AP. *ibid.* παρά τι (sic P.: τοι A.) ἔργον] ἀπαρχομένῳ τοῦ ἔργου Reisk. 13. ἀπαρκέσαι] ἀπαρκέση AP. *ibid.* ἄττα] ἄττα AP.

quod ita mortalium rebus moderetur, ut opus non sit aliqua gerendis rebus convenientia, vel ut e consilio factae hominibus videantur, quando temeraria potentia repente ad summum ipsa fastigium possit evehere, quod multis habeatur difficultatibus implicatum; nec quicquam rerum omnium ei obviam obsistat, sed obices molita feratur quo illi cumque constitutum est, omnesque properanti fortunae assurgant decedantque via.

Verum haec non nisi ad dei providentiam facta dictaque credantur. Erat Theodora venusta facie, et alioqui pergrata, statura brevi, pallore suffusa modico ac temperato, acribus oculis, et huc atque illuc incitato aspectu. Res ab ea gestas in scena si quis singillatim dicere velit, prius illum tempus deficiat. Sed paucis illis, quae supra delibavimus, satis indicatos posteris reor huiusce feminae mores. Nunc vero summam habeamus rerum ab ea coniugeque gestarum; nam illis in regerenda nihil non in communi actitatum; licet diu multumque omnibus opinionem fecerint, quasi in diversas irent sententias, et contraria studia: nam deprehensum est demum ex industria hanc illos speciem simulationis induisse; ne subditi, communicatis consiliis, seditionem agitent quamdiu de illis opinio esset in ambiguo. Principio quidem simulatis

- A 48 αὐτοὺς ἅπασι. πρῶτα μὲν οὖν τοὺς Χριστιανοὺς διαναστήσαν-
τες καὶ τὴν ἐναντίαν ἔν γε τοῖς ἀντιλεγόμενοις σκηπτομένῳ ἀλλή-
λοισιν ἴνα διεσπᾶσαντο οὕτως ἅπαντας, ὡσπερ μοι λελέξεται οὖ
B πολλῶ ὕστερον, ἔπειτα δὲ τοὺς στασιώτας διελλοντο. καὶ ἡ μὲν
δυνάμει τῇ πάσῃ μεταποιεῖσθαι τῶν Βενέτων ἐπλάσσετο καὶ τὴν Ἡ
ἐξουσίαν αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς ἀντιστασιώτας ἀναπετάσασα ἐνεδίδου,
κόσμῳ ἐν οὐδεὶ ἀμαρτάνειν τε καὶ βιάζεσθαι τὰ ἀνήκεστα. ὁ δὲ
ὡσπερ ἀγανακτοῦντι μὲν καὶ ἀποσκύζοντι λάθρα ἐψέκει, κελεύ-
σεως δὲ τῇ γυναικὶ ἀντιστατεῖν οὐχ οἶψ τε ὄντι, πολλακίς δὲ καὶ
μεταμπισχόμενοι τὴν τοῦ δύνασθαι δόξαν σφίσι αὐτοῖς τὴν ἐναν- 10
τίαν. ὁ μὲν γὰρ τοὺς Βενέτους οἶα ἐξαμαρτάνοντας κολάζειν
ἤξιον, ἡ δὲ τῷ λόγῳ χαλεπαίνουσα ἐδυσφορεῖτο ὅτι δὴ οὐχ ἐκοῦ-
C σα τάνδρὸς ἤσσηθει. τῶν μέντοι Βενέτων οἱ στασιῶται, ὡσ-
περ μοι εἴρηται, σωφρονέστατοι ἔδοξαν εἶναι. τοὺς γὰρ πέλας
βιάζεσθαι ὅσα ἐξῆν οὐδαμῇ ἐδικαίουν, ἔν τε ταῖς περὶ τὰς δίκας 15
φιλονεικίαις ἐδόκει μὲν ἑκάτερος ἐνὶ τῶν διαφόρων ἀμύνειν, νικῶν
δὲ αὐτοῖν τὸν λόγῳ τῷ ἀδίκῳ ξυνιστάμενον ἐπάναγκες ἦν· οὕτω
δὲ τὰ πλεῖστα χρημάτων αὐτοὺς τῶν ἀντιλεγόμενων ληΐζεσθαι.
πολλοὺς μὲν οὖν ὅδε ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τοῖς αὐτῷ καταλέγων ἐπι-
τηδεῖοις ἐς τὴν ἐξουσίαν ἀνεβίβαζε τοῦ βιάζεσθαι τε καὶ εἰς τὴν 20
D πολιτείαν ἐξαμαρτάνειν ἢ βούλοιντο, ἐπειδὴν δὲ πλούτου τι χρῆμα
περιβεβλημένοι φανεῖν, εὐθύς τι προσκεκρουκότες τῇ γυναικὶ διά-
V 301 φοροὶ ἦσαν. ὧν δὴ κατ' ἀρχὰς μὲν μεταποιεῖσθαι πάσῃ προθυ-

8. κελεύσεως] κελύσει Reisk. κελύσει Pm. 9. τῇ γυναικὶ]
τῆς γυναικὸς Reisk. 10. αὐτοῖς τῆν] αὐτοῖς ἐφαινοντο τὴν
Reisk. 16. διαφορῶν Alem. P. διαφορῶν A. 23. μὲν
addidit Reisk.

his ex adverso studiis Christianos inter se quaestionibus, ut paulo post dicam, concitatos, deinde vero factionum populares distraxerunt. Theodora summa contentione studere Venetis dissimulavit, licentia in adversarios permissa per vim ac scelus quidquid liberet atrocissime peccandi. Iustinianus id graviter ferre et indignari, et coniugem in officio continere vel ipsis iussionibus non posse simulabat. Contra nunquam hoc alter sumpsit specimen auctoritatis: nam ille Venetorum facinora punienda decernebat; haec in speciem succensere, et iniquo animo se delusam a marito dicitare. Verum, ut dixi, Veneti omnium moderatissimi vii sunt, cum minus quam pro facta licentia vim aliis inferrent. In causis forensibus alter alteri litigatorum per simulationem favit, quorum illum obtinere causam necesse erat, qui inferiorem defenderet, ac principes maiorem partem aeris carpebant controversi. Multis a Iustiniano in familiaritatem receptis, iniuriarum ac scelerum in rempublicam potestas pro libidine permessa fuit, qui postquam largas opes congressissent, ut primum Theodoraē offensionem erant, iam habebantur infideles. Caete-

μία οὐδαμῆ ἀπηξίλον, ἴστερον δὲ τὴν ἐς τοὺς ἀνθρώπους μεθεῖς εὐνοίαν τὰ ἐς τὴν σπουδὴν τάρραχος ἐκ τοῦ αἰφνιδίου γίνετο. καὶ ἡ μὲν αὐτίκα εἰργάζετο αὐτοὺς ἀνήκεστα ἔργα, ὃ δὲ δῆθεν οὐκ A 49 ἐπαισθανόμενος τῶν πραττομένων σύμψασαν αὐτῶν τὴν οὐσίαν σκτίσει ἀναισχύντῳ ἠσπάζετο. τούτοις τε αἰεὶ τοῖς μηχανήμασιν ἐν σφίσι μὲν αὐτοῖς ξυμφρονοῦντες, ἐς δὲ τὸ ἐμφανὲς στασιάζειν ποιοῦμενοι, διαστήσασθαι τε τοὺς ὑπηκόους καὶ τὴν τυραννίδα βεβαιότατα κρυτύνεσθαι ἔσχον.

α΄. Ἐπειδὴ οὖν Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρελαβε, συ- P 33
 10 χεῖν ἅπαντα ἐθῆς ἴσχυσεν. ἃ γὰρ ἔμπροσθεν νόμῳ ἀπορηθέντα ἐτύγγανεν, ἐς τὴν πολιτείαν εἰσήγε, τὰ τε ὄντα καὶ ξυνειθισμένα καθελῶν σύμπαντα, ὥσπερ ἐπὶ τούτῳ κεκοσμημένος τὸ τῆς βασιλείας σχῆμα, ἐφ' ᾧ ἅπαντα μεταλλάσσοι ἐφ' ἕτερον σχῆμα. ἀρχὴς τε γὰρ τὰς μὲν οὐσας ἀνήρει, τὰς δὲ οὐκ οὐσας ἐφίστη
 15 τοῖς πράγμασι· τούς τε νόμους καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς καταλόγους ταυτὸ τοῦτο ἐποίει, οὐ τῷ δικαίῳ εἰκῶν οὐδὲ τῷ ξυμφόρῳ ἐς τοῦτο ἡγμένος, ἀλλ' ὅπως δὴ ἅπαντα νεώτερά τε καὶ αὐτοῦ ἐπώ- B
 νυμια εἴη. ἦν δὲ τι καὶ μεταλαβεῖν ἐν τῷ παραντίκῳ ἥκιστα ἴσχυσεν, ἀλλὰ τούτῳ γε τὴν ἐπωνυμίαν τὴν αὐτοῦ ἔθετο. χρημάτων δὲ ἀρπαγῆς ἢ φόνου ἀνθρώπων κήρος αὐτὸν οὐδεὶς ἔλαβε πώποτε, ἀλλ' οἰκίαις μὲν παμπληθεῖς ληισάμενος εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἐτέρως ἐζήτει, προέμενος εὐθῆς τῶν βαρβάρων τισιν, ἢ ἀνοήτοις

2. τὰ ἐς τὴν σπουδὴν τάρραχος] πρὸς τὰ ἐς τὴν σπουδὴν παραχθελὸς Reisk. 7. ποιοῦμενοι A. προσποιοῦμενοι Alem. P. „Ποιοῦμενοι est idem atque προσποιοῦμενοι. Saep̄e Zosimus verbo utitur eo sensu.“ Reisk. 14. τὰς μὲν οὐσας Alem. μενούσας AP.

rum initio eorum causam se acturum ille omni officio in se recipiebat; sed abiecta demum benevolentia illud ipsum studium in improvisas turbas evasit, ac Theodora tum in eos crudelissime saevit; princeps vero tanquam inscius quid in illos gereretur, adiit impudenter universae substantiae possessionem. His artibus, re quidem inter se conducta, sed palam simulatis discordiis, ac subditorum animis in diversa actis, tyrannidem sibi firmius asseruerunt.

11. Potitus imperio Iustinianus extemplo omnia miscere, quae prius legibus prohibita essent, in rempublicam introducere; quae consuetudine obtinissent, haec interdicare; quasi imperatorum paludamentum induisset, ut aliam rebus faciem induceret. Nam statis magistratum formis, legumque ac militarium ordinum abrogatis, alias invenit, non iure, non publico commodo adductus; sed ut omnia nova, et de suo nomine dicerentur. Rei, cuius statim abolendae copia non fuisset, saltem suum indidit vocabulum. Sanguinis et auri nunquam sitim explevit, sed ex opulentissimis pecuniosorum hominum domibus factis

οικοδομίαις λείας τῆς προτέρας τὰ χρήματα. μυσίους δὲ ἴσως
 λόγῳ οὐδενὶ ἀνελαὼν ἐς πλειόνων ἄλλων ἐπιβουλήν αὐτίκα μάλα
 C καθίστατο. εἰρήνης τοίνυν Ῥωμαίοις οὔσης ἐς πάντας ἀνθρώ-
 πους οὐκ ἔχων ὅστις γένηται τῶν φόνων ἐπιθυμία πάντας βαρ-
 βάρους πρὸς ἀλλήλους ξυνέκρουε, τῶν δὲ Οὐννων τοὺς ἡγουμέ- 5
 νους ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς μετακαλῶν χρήματι μεγάλα σφίσιν ἀτό-
 πῳ φιλοτιμία προΐετο, γίλλας ἐνέχυρα δῆθεν τῷ λόγῳ ταῦτα
 A 50 ποιούμενος· ὅπερ αὐτὸν ἐρρήθη καὶ ὑπὸ τὸν χρόνον τῆς Ἰουσί-
 νου βασιλείας πεποιηκέναι. οἱ δὲ τὰ χρήματα κεκομισμένοι τῶν
 ξυναρχόντων τινὰς ξὺν τοῖς ἐπομένοις τοῖς αὐτῶν ἔπεμπον, κατα- 10
 D θείν ἐξ ἐπιδρομῆς γῆν τὴν βασιλέως κελύοντες, ὅπως καὶ αὐτοὶ
 τὴν εἰρήνην ἀπεμπολᾶν τῷ ταύτην ὠνεῖσθαι λόγῳ οὐδενὶ βουλο-
 μένῳ δυνατοὶ εἶεν. καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἡνδραυπόδιζόν τε τὴν Ῥω-
 μαίων ἀρχὴν καὶ οὐδὲν τι ἤσσαν ἔμμισθοι πρὸς τοῦ βασιλέως
 ἐγίνοντο· ἔτεροι δὲ μετ' ἐκείνους εὐθὺς ἐς τὸ ληΐζεσθαι τοὺς τα- 15
 λαιπῶρους Ῥωμαίους καθίσταντο, καὶ μετὰ τὴν λείαν ἄθλα τῆς
 ἐφύδου τὴν βασιλέως φιλοτιμίαν ἐδέχοντο. οὕτω τε ὑπαντες ξυλ-
 λήβδην εἰπεῖν οὐδένα ἀνιέντες καιρὸν ἐκ περιτροπῆς ἡγόν τε καὶ
 P 34 ἔφερον ἀπαξάπαντα. ἀρχόντων γάρ εἰσι τοῖς βαρβάροις τούτοις
 ξυμμορταὶ πολλοὶ καὶ περιήρχετο πόλεμος τὴν μὲν αἰτίαν ἐκ φιλο- 20
 τιμίας ἀλογίστου λαβῶν, τὸ δὲ πέρυς εὐρέσθαι οὐδαμῆ ἔχων,

1. οἰκοδομίαις] ἐκχέας addit Reiskius. *ibid.* μυσίοις Alem. P.
 κατὰ μυσίους A. 5. πρὸς Reiskius. πρὸς τε AP. 8. Ἰου-
 στίνου Alem. P. Ἰουστινιανοῦ A. 12. ἀπεμπολᾶν] ἀπεμπο-
 λεῖν AP.

sibi manubiis, alios impetebat. Quas fortunarum rapinas illico vel prodegit barbaris, vel in insana aedificia insumpsit. Vesanis multorum caedibus pollutus, pluribus iam aliis paravit insidias. Tranquillam Romani cum exteris gentibus pacem habebant; hic sanguinario furore standi loco impatiens, omnes undique barbaros inter se commisit; et Hunnorum ducebus nulla occasione accersitis, immanes pecunias perdita munificentia largitus fuit, amicitiae, ut aiebat, causa conciliandae firmandaeque; quod et sub Iustino principe factitatum ab eo iam diximus. Illi accepta pecunia alios duces, eorumque cohortes sollicitabant, qui in fines imperii excurrerent populabundi, venum et ipsi pacem daturi, cui sic eam mercari libitum esset. Hi statim Romanorum urbes depraedati sunt, sua nihilominus meriti apud imperatorem stipendia. Post hos en tibi e vestigio alios profligatae gentis Romanae populatores, qui acta praeda insuper incursionis mercedem consequerentur a munificentissimo principe. Et, ut paucis absolvam, nullum tempus intermiserunt ab hisce, quasi in orbem redeuntibus rapinis et excursionibus. Nam cum multiplices horum essent barbarorum tribuni atque stationes, bellum quasi per manus tradebatur, ab immoderatis Augusti largitionibus coeptum, nullo fine

ἀλλ' ἐφ' ἑαυτὸν ἀνακυκλούμενος τὸν πάντα αἰῶνα. διὸ δὴ γῶ-
 ρος μὲν τις ἢ ὄρος ἢ σπήλαιον ἢ ἄλλο τι τῆς Ῥωμαίων γῆς ὑπὸ
 πὸν χρόνον τοῦτον ἀδῆωτον οὐδαμῆ ἔμεινε, χώραις δὲ πολλαῖς
 πλέον ἢ πεντάκις ἀλῶναι συνέβη. καὶ ταῦτα μέντοι καὶ ὅσα πρὸς
 5 Μήδων τε καὶ Σαρακηνῶν καὶ Σκλαβηνῶν καὶ Ἀντῶν καὶ τῶν
 ἄλλων βαρβύρων ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν τοῖς ἔμπροσθέν μοι δε-
 δῆγηται λόγοις· ἀλλ' ὕπερ τοῦδε ἀρχόμενος τοῦ λόγου ὑπέειπον,
 τὴν αἰτίαν τῶν ξυμπεπτωκότων ἐνταῦθά μοι ἦν ἀναγκαῖον εἰπεῖν. B
 καὶ Χοσρόη μὲν κεντηναρίων πληθὸς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης προέμενος, V 302
 10 αἰτογνωμονίας δὲ οὐδενὶ λόγῳ αἰτιώτατος τοῦ λελίεσθαι τὰς
 σπονδὰς γέγονεν, Ἀλαμούνδαρον τε καὶ Οὐννοὺς τοὺς Πέρσαις
 ἐσπόνδους σπονδάζων τε καὶ διατεινόμενος ἐταιρίζεσθαι, ὅπερ A 51
 μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν οὐκ ἀπαρακαλύπτως εἰρησθαι δο-
 κεῖ. ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐκ τῶν στάσεών τε καὶ πολέμων κακὰ Ῥωμαίοις
 15 ἀτήγειρε καὶ ἐρρίπιζεν, ἐν τούτῳ βουλευσάμενος, αἵματος ἀνθρω-
 πείου τὴν γῆν πολλαῖς μηχαναῖς ἐμπλεων γίνεσθαι καὶ χρήματα
 ληΐζεσθαι πλείω, φόνον καὶ σάλον τῶν ὑπηκόων ἐπενόει πολλὸν C
 πρῶτω τοιῷδε. Χριστιανῶν δόξα ἀπόβλητοι πολλαὶ εἰσιν ἐν πίσῃ
 τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὥσπερ αἰρέσεις καλεῖν νενομίκασι, Μοντανῶν
 20 τε καὶ Σαββατιανῶν καὶ ὅσαις ἄλλαις πλαναῖσθαι αἰ τῶν ἀνθρώ-
 πων εἰώθασι γινῶμι. τούτους ἅπαντας δόξαν τὴν παλαιὰν ἐκέ-

5. Ἀσκλαβηῶν] Alibi scribitur Σκλαβηῶν. ALEM. Reposui Σκλαβη-
 ῶν. *ibid.* Ἀντῶν Alem. P. αὐτῶν A. „Sunt autem Ἀνται barbari
 a quibus devictis Iustinianus Anticus dici voluit.“ ALEM. 9. μὲν
 Reiskius. δὲ AP. 11. Πέρσαις Alem. P. Πέρσας A. „Hunni
 qui Alamundarum tribunum sequebantur, Persarum erant foederati, ut
 est libro 1. et 2. belli Persici.“ ALEM. 14. πολέμων Alem. P.
 πόλεων A. 15. βουλευσάμενος Reiskius. βουλευσάντες A.
 βουλεύσας P. 17. σάλον Pm. ἄλλον AP.

claudendum. Semper enim a principio in orbem redibat; ita ut sub id tem-
 pus nullus fuerit Romanorum locus, aut mons, aut specus a praedis immune;
 quin multae provinciae quinta et amplius oppressae sint vastatione. Haec
 mala ab his illata, necnon a Medis, Saracenis, Sclavenis, Antis et barbaris
 aliis, a me superioribus libris narrata sunt; huc vero, ut iam praefatus sum,
 illorum omnium causam reicere operae pretium fuit. Magnam profudit pec-
 cuniarum vim pro pace cum Chosroe stabilienda; at pervicacius suam secu-
 tus sententiam, solvendi nulla causa foederis auctor fuit, omni studio atque
 conatu in societatem pertractis Alamundaro et Hunni, Persarum sociis ac
 foederatis, quod opportuno loco aperte dixisse mihi videor. Eo ferme tem-
 pore, quo seditiones et bella in Romanorum perniciem excitavit, ut omnibus
 provinciis diversis artibus humano sanguine completis, opimiora spolia repor-
 taret, alias ita excogitavit subditorum clades. Sunt in universo Romano im-
 perio complures Christianorum sectae minime probatae, quas haereses vulgo
 dicunt, Montanistarum, Sabbatianorum, aliorumque complurium, quae men-
 tes hominum transversas agunt. Hos omnes priori sententia decedere iussit,

λωε μετατίθεσθαι, ἄλλα τε ἀπειλήσας ἀπειθοῦσι πολλὰ καὶ τὰς
 οὐσίας ἐς τοὺς παῖδας ἢ ξυγγενεῖς μηκέτι παραπέμπειν οἷόν τε εἶναι
 τούτων δὲ τὰ ἱερὰ τῶν αἰρετικῶν καλουμένων, καὶ διαφερόντως
 οἷοπερ ἢ τοῦ Ἀρείου ἤσκητο δόξα, πλοῦτόν τινα εἶχεν ἀκοῆς
 κρείττω. οὔτε γὰρ ἢ σύγκλητος βουλή ξύμπισσα οὔτε τις ἄλλη 5
 D ζεσθαι τούτοις δὴ τοῖς ἱεροῖς ἔσχε. κειμήλιά τε γὰρ αὐτοῖς χρυσᾶ
 τε καὶ ἀργυρᾶ καὶ ξυγκείμενα ἐκ λίθων ἐντίμων ἀμύθητά τε καὶ
 ἀναρίθμητα ἦν, οἰκίαι τε καὶ κῶμαι παμπληθεῖς, καὶ χώρα πολλή
 πανταχόθι τῆς γῆς, καὶ ὄση ἄλλη πλοῦτου ἰδέα ἐστὶ τε καὶ ὄνο- 10
 μιάζεται ἐν πῦσιν ἀνθρώποις, αἵτε οὐδενὸς αὐτὰ τῶν πώποτε βε-
 βασιλευκότων ὀγλήσαντος. πολλοὶ τε ἄνθρωποι, καὶ ταῦτα δόξης
 ὄντες ὀρθῆς, τῇ τῶν σφετέρων ἐπιτηδευμάτων προφάσει ἐνθύνδε
 αἰ τοῦ βίου τὰς ἀφορμὰς εἶχον. τούτων μὲν οὖν τῶν ἱερῶν πρῶ-
 τον τὰς οὐσίας δημοσιώσας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀφείλετο ἕξαπι- 15
 A 52 ναίως τὰ χρήματα πάντα. ἕξ οὖν τοῖς πολλοῖς ἀποκεκλείσθαι τὸ
 λοιπὸν τοῦ βίου συνέβη. πολλοὶ δὲ εὐθὺς πανταχόσε περιμόντες
 δόξης τῆς πατρίου τοὺς παραπλόντους ἠνάγκαζον μεταβάλλεσθαι
 P 35 ἄπερ ἐπεὶ ἀνθρώποις ἀγροαίκοις οὐχ ὄσια ἔδοξεν εἶναι, τοῖς ταῦτα
 ἐπαγγέλλουσιν ἀντιστατεῖν ἅπαντες ἔγνωσαν. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸς 20
 τῶν στασιωτῶν διεγείροντο, πολλοὶ δὲ καὶ σφῶς αὐτοὺς διεχρή-
 σαντο εὐσεβεῖν μάλιστα ὑπὸ ἀβελτηρίας οἰόμενοι, καὶ αὐτῶν ὁ
 μὲν πλείστος ὄμιλος γῆς τῆς πατρώας ἐξιστάμενοι ἔφενγον, Μον-
 τανοὶ δὲ, οἳ ἐν Φρυγίᾳ κατώκηντο, σφῶς αὐτοὺς ἐν ἱεροῖς τοῖς

17. περιμόντες Reisk. περιόντες AP.

protervis tum alia minatus, tum et ne liberis, aut propinquis bona relinque-
 rent interdicens. In horum, quos vocant, haeticorum fanis, ac iis prae-
 sertim, in quibus Arii secta celebraretur, opes recondebantur plane supra
 quam credibile cuiquam sit. Neque enim Senatus universus, aut alia Ro-
 mani praecipua pars imperii de divitiis cum his delubris conferri potest.
 Nam iis omnibus erat sacra suppellex ex auro argentoque, pretiosis lapidi-
 bus omni opulentia et copia maior; domus et pagi refertissima; possessiones
 ubique gentium, et si quid aliud est mortalibus opum genus; utpote quibus
 nemo principum aliquando molestiam intulisset. Quin et multis rectae sen-
 tentiae hominibus per occasionem artis et instituti necessaria ad vitam inde
 suppeditata sunt. Horum ergo templorum publicata bona praedae fuerunt
 Iustiniano Augusto. Exinde vitae usus quamplurimis praecclusus. Huc atque
 illuc palantes alii obvium quemque patriam cogebant mutare sententiam.
 Id homines agrestes impium rati, suadentibus haec sese opponere deliberant;
 sed a seditionum popularibus passim mactati, alii superstitiosa et insana re-
 ligione sibi manus intulerunt; pars occupata fuga patrio solo sese populatim
 eiecit: qui erant in Phrygia Montani sectatores, templis in quae se coege-

σφετέροις καθείρξαντες τούτους τε τούς νεώς αὐτίκα ἐμπρήσαντες
 ξυνδιεφθάρησαν οὐδενὶ λόγῳ, πῦσά τε ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ῥωμαίων
 ἀρχὴ φόνου τε ἦν καὶ φυγῆς ἐμπλεως. νόμου δὲ τοῦ τοιοῦτου
 καὶ ἀμφὶ τούς Σαμαρείτας αὐτίκα τεθέντος ταραχὴ ἀκριτος τὴν
 5 Παλαιστίνην κατέλαβεν. ὅσοι μὲν οὖν ἐν τε Καισουργείᾳ τῇ ἐμῇ B
 κὰν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὤκουν, παρὰ φαῦλον ἠγησάμενοι κακοπύ-
 θειάν τινα ὑπὲρ ἀνοήτου φέρεσθαι δόγματος, ὄνομα Χριστιανῶν
 τοῦ σφίσι παρόντος ἀνταλλαζόμενοι τῷ προσήματι τούτῳ τὸν
 ἐκ τοῦ νόμου ἀποσείσασθαι κίνδυνον ἴσχυσαν. καὶ αὐτῶν ὅσοις
 10 μὲν τι λογισμοῦ καὶ ἐπιεικειᾶς μετῆν, πιστοὶ εἶναι τὰ ἐς δόξαν
 τήνδε οὐδαμῇ ἀπηξίουν, οἱ μὲντοι πλεῖστοι ὥσπερ ἀγανακτοῦν-
 τες, ὅτι δὴ οὐχ ἐκούσιοι, ἀλλὰ τῷ νόμῳ ἠναγκασμένοι δόγμα
 τὸ πάτριον μετεβάλλοντο, αὐτίκα δὴ μάλα ἐπὶ τε Μανιχαίους καὶ
 τοὺς καλουμένους πολυθέους ἀπέκλιναν. οἱ δὲ γεωργοὶ ξέμπαντες C
 15 ἀθρόοι γεγεννημένοι ὄπλα ἀνταίρειν βυσιλεῖ ἔγνωσαν, βασιλεῦ σφίσι
 τῶν τινα ληστῶν προβεβλημένοι, Ἰουλιανὸν ὄνομα Σαβάρου υἱόν.
 καὶ χρόνον μὲν τινα τοῖς στρατιώταις ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἀντιῶον,
 ἔπειτα δὲ ἠττηθέντες τῇ μάχῃ διεφθάρησαν ξὺν τῷ ἠγεμόνι, καὶ A 53
 λέγονται μυριάδες ἀνθρώπων δέκα ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ ἀποκωλέναι,
 20 καὶ χώρα ἡ πάσης γῆς ἀγαθὴ μάλιστα ἔρημος γεωργῶν ἀπ' αὐτοῦ
 γέγονε. τοῖς τε τῶν χωρίων κυρίοις Χριστιανοῖς οὕσι τὸ πρᾶγμα
 τοῦτο ἐς μέγα κακὸν ἐτελεύτησεν. ἀναγκαῖον γὰρ γέγονε σφίσι
 οὐδὲν ἐνθένδε μετακομιζόμενοις φόρον τὸν ἐπέτειον ἀδρόν τινα
 ὄντα ἐς τὸν ἅπαντα αἰῶνα βασιλεῖ φέρειν, ἐπεὶ οὐδεμιᾷ φειδοῖ ἡ

10. μὲν τι Reisk. μὲντοι AP,

rant, oclusis atque succensis, una cum iis temere conflagrarunt. Atque ex
 hoc tempore ubique in Romano imperio fugae caedesque. Lege hac lata
 etiam in Samaritis ingens Palaestinae tumultus pervasit. Qui ergo vel
 Caesareae apud nos erant, vel in urbibus aliis, indignum rati si pro insano
 dogmate subirent incommoda, Christianorum nomine, quod in promptu erat,
 cum suo permutato, hac specie legis discrimen evitarunt: etsi quibus mens
 erat bona, ii a fidelium sententia non abhorruerint. Verum pars maior in-
 digne ferentes, quod praeter voluntatem lege coacti essent avitam religio-
 nem deserere, illico ad Manichaeos et quos vocant polytheos defecerunt.
 At agrestes agmine facto in Caesarem arripiunt arma, designatoque sibi Im-
 peratore Sabari filio Iuliano praedone, manus cum milite conserunt; pugna-
 tumque Marte aliquamdiu incerto est: demum praelio victi cum Iuliano duce
 contrucidati sunt, deletis, ut ferunt, eo conflictu centenis hominum millibus.
 Agris vero omnium longe feracissimis a cultoribus iam tum destitutis, ma-
 guam acceperunt ex ea re iacturam Christiani possessores, quibus opus fue-
 rit nullis terrae bonis repositis, annum Imperatori vectigal, et quidem in-
 signe singulis quibusque pendere annis; exactiōne nullo humanitatis modo

D τοῦ ἔργου τούτου ἐπιτροπή γέγονεν. ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας
 V 308 καλουμένους τὴν δίωξιν ἤγεν αἰκιζόμενός τε τὰ σώματα καὶ τὰ
 χρήματα ληϊζόμενος. ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ὅσοι τοῦ Χριστιανῶν ὀνό-
 ματος δῆθεν τῷ λόγῳ μεταλαγεῖν ἔγνωσαν, καιρὸν τὸν παρόντα
 σφίσι ἐκκρούοντες, οὗτοι δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπὶ ταῖς σπον- 5
 δαῖς καὶ θυσίαις καὶ ἄλλοις οὐχ ὀσίοις ἔργοις ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
 ἠλίσκοντο. τὰ γὰρ ἀμφὶ τοῖς Χριστιανοῖς ἐργασμένα ἐν τοῖς
 ὕπισθ' ἐμοὶ λόγοις λελέξεται. μετὰ δὲ καὶ τὸ παιδευαστεῖν νόμον
 ἀπεῖργεν, οὐ τὰ μετὰ τὸν νόμον διερευνώμενος, ἀλλὰ τοὺς πάλαι
 ποτὲ ταύτη δὴ τῇ νόσῳ ἀλόντας. ἐγένετό τε ἡ ἐς αὐτοὺς ἀπο- 10
 στρουγῆ οὐδενὶ κόσμῳ, ἐπεὶ καὶ κατηγοροῦ χωρὶς ἐπράσσετο ἡ
 ἐς αὐτοὺς τίσις, ἐνός τε ἀνδρὸς ἢ παιδὸς λόγος, καὶ τούτου δοί-
 λον, ἂν οὕτω τύχοι, καὶ ἀκουσίῳ μαρτυρεῖν ἐπὶ τὸν κεκτημένον
 ἀναγκασθέντος, ἔδοξεν εἶναι ἀκριβῆς ἔλεγχος. τοὺς τε οὕτως
 P 36 ἀλισκομένους τὰ αἰδοῖα περιηρημένους ἐπόμπευεν. οὐκ ἐς πάν- 15
 τας μέντοι τὸ κακὸν κατ' ἀρχὰς ἤγετο, ἀλλ' ὅσοι ἢ Πράσινοι
 εἶναι ἢ μεγάλα περιβεβλησθαι χρήματα ἔδοξαν ἢ ἄλλο τι προσ-
 κεκρουκότες ἐτύγγανον. καὶ μὴν καὶ τοῖς μετεωρολόγοις χαλε-
 πῶς εἶχεν. διὸ δὲ αὐτοὺς καὶ ἡ ἐπὶ τοῖς κλέπταις τεταγμένη ἀρχὴ
 A 54 ἠκίκετό τε ἀπ' οὐδεμιᾶς ἄλλης αἰτίας καὶ ξαίνουσα κατὰ νότον 20
 πολλὰς ἐπὶ καμῆλων φερομένους ἐπόμπευεν ἀνὰ πῦσαν τὴν πόλιν
 γέροντάς τε καὶ ἄλλως ἐπιεικεῖς ὄντας, ἄλλο αὐτοῖς ἐπικαλεῖν οὐ-
 δὲν ἔχουσα, πλὴν γε δὴ ὅτι σοφοὶ τὰ περὶ τοὺς ἀστέρας ἐν τοιού-

1. οὐδεμιᾶ φειδοί ἢ τοῦ ἔργου τούτου ἐπιτροπή Alem. Legebatur
 οὐδεμία φειδῶ ἢ (ἢ Reisk.) τοῦ ἔργου τούτου ἐντροπή. 4. και-
 ρὸν Alem. P. τῷ A. 15. ἐπόμπευεν P. ἐπόμπευον A. 19. εἶ-
 χεν P. εἶχον A. *ibid.* καὶ ἡ Alem. P. ἢ om. A. 21. πολ-
 λὰς Alem. πολλοὺς AP. *ibid.* ἐπόμπευεν Alem. P. ἐπόμπευον A.

imperata. Hoc facto, iam in gentiles saevitiam convertit, qua caesis corpo-
 ribus, qua fortunis direptis, quorum qui nomina Christo dederat, utpote
 qui per speciem malorumque vitandorum id causa fecissent, tandem inter li-
 bamina et sacrificia, atque impias religiones deprehensi sunt. Quae vero
 in Christianos ipsos commisit, infra dicturi sumus. Post haec turpes puero-
 rum amores lege vetuit; non a lege lata, sed iam diu antea ea labe notatos
 iudicio arcessens, nullo prorsus decore in eos facta animadversione. Hos
 nemine quaestionem ferente multavit, unico teste viro, vel puero, eoque
 saepenumero servo, etiam invito, et in dominum coacto dicere testimonium;
 sic enim de causa videbatur liquere. Cuius criminis qui rei agerentur, pu-
 dendis truncati publice ludibrio erant; licet initio non omnibus haec severi-
 tas, sed iis adhiberetur qui vel Prasinæ factioni studerent, vel magnis co-
 piis affluentes celebrarentur, vel essent apud principem in offensa. Astro-
 logos iniquo patiebatur animo; hos namque qui latrociniis vindicandis prae-
 erat magistratus, alioqui senes, et bonae frugi homines, camelis per univer-
 sam urbem infami sane spectaculo vexit, caeciditque humeris, hoc illis ob-

τῷ χώρῳ ἐβούλοντο εἶναι. ἔφηνον τοίνυν ἀνθρώπων διηνεκῆς
 ἑμίλος πολὺς οὐκ ἐς βαρβύρους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς μακρὰν B
 ὤκισμένους Ῥωμαίων, ἦν τε ἰδεῖν ἐν χώρῳ τε αἰεὶ καὶ πόλει ἐκά-
 στη τοὺς πλείστους ξένους. τοῦ γὰρ διαλαθεῖν ἕνεκα γῆς τῆς
 5 πατριῶας τὴν ἀλλοτρίαν ἠλλάξαντο εὐπειῶς ἕκαστοι, ὡσπερ τῆς
 πατρίδος αὐτοῖς ὑπὸ πολεμίων ἀλούσης. τὸν μὲν οὖν πλοῦτον
 τῶν εὐδαιμόνων εἶναι δοκούντων ἐν Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη
 μετὰ γε τοὺς ἐκ τῆς συγκλίτου βουλῆς, τρόποις οἷσπερ εἴρηται
 Ἰουστινιανός τε καὶ Θεοδώρα ληισύμενοι ἔσχον. ὅπως δὲ καὶ
 10 τοὺς ἐκ βουλῆς ἀφαιρεῖσθαι τὰ χρήματα πάντα ἴσχυσαν, αὐτίκα
 δηλώσω.

ιβ'. Ἦν τις ἐν Βυζαντίῳ Ζήνων ὄνομα, ἐκείνου Ἀνθεμίου C
 τῶνος, ὡσπερ ἐν τῇ ἐσπερίῳ τὴν βασιλείαν τὰ πρότερα ἔσχεν.
 τοῦτον δὲ ἐξεπίτηδες ἄρχοντα ἐπ' Αἰγύπτου καταστησάμενοι ἔστει-
 15 λον. ἀλλ' ὁ μὲν χρημάτων τὸ πλοῖον τῶν τιμιωτάτων ἐμπλησά-
 μενος τὰ ἐς τὴν ἀναγωγὴν διετείνετο· ἦσαν γὰρ αὐτῷ σταθμὸς
 τε ἀργύρου ἀναριθμητος καὶ χρυσώματα μαργάροις τε καὶ σμα-
 ράγδοις καλλωπισθέντα καὶ λίθοις ἄλλοις τοιοῦτοις ἐντίμοις· οἱ
 δὲ τινὰς ἀναπέσαντες τῶν οἱ πιστοτάτων εἶναι δοκούντων τὰ μὲν
 20 χρήματα ἐνθένδε ὅτι τάχιστα ἐκφορήσαντες, πῦρ δὲ ἐν κοίλῃ νηὶ
 ἐμβεβλημένοι τῷ Ζήνωνι ἀπαγγέλλειν ἐκέλευον ἀπὸ ταυτομίτου
 τὴν τε φλόγα ἐν τῷ πλοίῳ ξυνηχῆσθαι καὶ διολωλέναι τὰ χρήματα.
 χρόνῳ δὲ ὕστερον Ζήνωνι μὲν ἐξαπινυμῶς ἀπογενέσθαι ξινέπεισεν,

1. χώρῳ] χωρίῳ Pm.

ibid. διηνεκῆς] διηνεκῶς Reiskius.

3. Ῥωμαίων Alem. P. Ῥωμαίους A.

8. τοὺς ἐκ Alem P.

τῶν ἐκ A.

16. διετείνετο] διέθετο Pm.

διετείνετο πραγ-

ματευσάμενος (vel παρασκευάσων) Reisk.

20. ἐκφορήσαντας

— ἐμβεβλημένους Reisk.

iecto dumtaxat, quod astrorum scientiae periti, ea in urbe degerent. Quare frequens hominum multitudo non ad barbaros dilabebatur modo, sed ad longe diassitas ab orbe Romano nationes. In singulis quibusque provinciis ac civitatibus plerosque vidisses convenas, qui latendi causa in alienas urbes altro commigrassent, patria quasi post hostilem devastationem deserta. Qui ergo Byzantii, vel aliis in urbibus opulentiores e Senatoribus essent, sic a Iustiniano ac Theodora de bonis omnibus deturbati sunt; Senatores vero ut ab iisdem emungi fortunis potuerint, iam dico.

12. Zeno Anthemii nepos eius, qui pridem in Occidente imperium obtulerat, Byzantii tum erat; hunc de industria designatum Aegypti praesidem in provinciam dimiserunt. Navigio iam pretiosissimis opibus onusto, discessum ille ducebat in dies, immanemque argenti vim, aurea vasa gemmis, smaragdus, magnique pretii lapillis distincta in navim convexerat. Illi persuadent nonnullis, qui Zenoni haberentur fidissimi, ut auro quamprimum egesto, iguem in imam navim iniciant; Zenoni vero nuncient, casu concepta flamma in navigio opes periisse. Non ita multo post Zeno repente

αὐτοὶ δὲ κύριοι τῆς οὐσίας ἐθῶδες ἕτε κληρονόμοι γεγόνασιν. δια-
 θήκην γάρ τινα προῦφερον, ἥπερ οὐ παρ' ἐκείνων ξυγκεῖσθαι δι-
 P 37 τεθρόλληται. καὶ Τατιανοῦ τε καὶ Δημοσθένους καὶ τῆς Ἰλαρᾶς
 τρόπῳ τῶ ὁμοίῳ σφᾶς αὐτοὺς κληρονόμους πεποίηται, οἵπερ τὰ
 τε ἄλλα καὶ τὸ ἀξίωμα πρώτοι ἐν γε Ῥωμαίων τῇ βουλῇ ἦσαν. 5
 τινῶν δὲ οὐ διαθήκας, ἀλλ' ἐπιστολὰς διεσκευασμένοι τὴν οὐσίαν
 ἔσχον. οὕτω γὰρ Διονυσίου τε κληρονόμοι γεγόνασιν, ὃς ἐν Λι-
 βᾶνῳ ἦκει, καὶ Ἰωάννου τοῦ βασιλείου παιδὸς, ὃς ἐπιφανέστατος
 V 304 μὲν Ἐδεσσηνῶν ἐγγόνει πάντων, βίᾳ δὲ πρὸς Βελισαρίου ἐν ὁμή-
 ρων λόγῳ ἐκδέδοται τοῖς Πέρσαις, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν 10
 λόγοις ἐρρήθη. τοῦτον γὰρ τὸν Ἰωάννην ὃ μὲν Χοσρόης οὐκέτι
 ἠφεί, ἐπικαλῶν Ῥωμαίους ἠλογηκέναι τὰ ξυγκείμενα πάντα, ἐφ'
 οἷς αὐτῷ πρὸς Βελισαρίου δοθεὶς ἐτύγχανεν, ἀποδίδοσθαι μὲν-
 B τοι ἕτε δοριάτων γεγενοτά ἤξιον. ἡ δὲ τοῦ ἀνδρὸς μάμμη (πε-
 ριοῦσα γὰρ ἐτύγχανεν ἔτι) τὰ λῶτρα παρεχομένη οὐχ ἦσσαν ἢ δισ- 15
 χιλίας λίτρας ἀργύρου τὸν υἱὸν ὠνήσεσθαι ἐπίδοξος ἦν. ἀλλ'
 ἐπεὶ τὰ λῶτρα ταῦτα ἐς Δάρας ἦλθε, μαθὼν ὁ βασιλεὺς τὸ συμ-
 βόλαιον γενέσθαι οὐκ εἶα, ὡς μὴ ἐς τοὺς βαρβάρους, εἰπὼν, ὁ
 Ῥωμαίων κομίζεται πλοῦτος. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον τῷ μὲν Ἰωάννῃ
 νοσήσαντι ξυνέβη ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, ὃ δὲ τὴν πόλιν ἐπι- 20
 τροπεύων ἐπιστολὴν ἀναπλάσας τινα, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἕτε φίλον
 οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν τὸν Ἰωάννην γράψαι ὡς οἱ βουλομένῳ εἴη
 εἰς τὸν βασιλεῦ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν ἐλθεῖν. πάντων δὲ τῶν ἄλλων

2. τινα Alem. τινες AP. *ibid.* διατεθρόλληται AP. 8. Ἰωάν-
 νου Alem. P. Ἰωάννης A. 10. ἐκδέδοται Alem. P. ἐνδέδοται A.
 14. δοριάτων AP. 16. ὠνήσεσθαι] ὠνεῖσθαι Suidas s. ἐπί-
 δοξος. 22. οἱ βουλομένῳ Reisk. οἱ αὐτῷ βουλομένῳ AP.
 23. αὐτοῦ οὐσίαν Reisk. Aberat αὐτοῦ.

vita concessit; illi statim bonorum possessionem quasi haeredes adeunt, pro-
 ductis tabulis, quas ab eo minime confectas fama erat. Hac eadem arte Ta-
 tiani se factitarunt haeredes, Demosthenis item ac Hilarae, qui tum rebus
 aliis tum dignitate primas tenerent in Senatu Romano. Aliorum non tabu-
 lis, sed confectis epistolis substantias invaserunt, sic haeredes ipsi Dionysii
 eius qui debebat ad Libanum; et Ioannis Basilii filii, Edessenorum omnium
 praeclearissimi, qui, ut aliis libris narravi, a Belisario Persis datus est obses
 invitus. Certe Chosroes causatus neglectas a Romanis conditiones, quibus
 Ioannem Belisarius vadem dederat, illum negabat reddendum, nisi qua lege
 captivi solent. Quare Ioannis avia etiam tum superstes bis mille argenti
 pondo redimendo nepoti persolutura credebatur. Pretium id Daram
 conventum ubi Caesar accepit pacisci cum barbaris vetuit, ne ad eos, inquit,
 veniant Romanorum opes. Non multo post Ioannes morbo languit perit-
 que; tum Darae Praefectus Ioannis ad se velut amicum nuperam simulat epi-
 stolam, qua Principem et suae substantiae haerodem scriberet, et eam sibi
 esse mentem extremam. Sed plane difficile memorata est, quot hominum

τὰ ὑνόματα καταλέγειν οὐκ ἂν δυναίμην ὥνπερ αὐτόματα κληρο-
νόμοι γεγένηται. ἀλλὰ μέχρι μὲν οὖν ἢ τοῦ νίκαι καλουμένη στή- C
σις ἐγένετο, κατὰ μίαν διαλέγεσθαι τὰς τῶν εὐδαιμόνων οὐσίας A 56
ἤξιον· ἐπεὶ δὲ ταύτην, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρ-
5 ρήθη, γενέσθαι ξυνέβη, τότε δὲ ἀθρόως εἰπεῖν σχεδόν τι ἀπάντων
τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς τὴς οὐσίας δημοσιώσαντες, τὰ μὲν
ἐπιπλα πάντα καὶ τῶν χωρῶν ὅσα κάλλιστα ἦν ἥπερ ἐβούλοντο δι-
χερήσαν, ἀπολέξαντες δὲ τὰ φόρου πικροῦ τε καὶ βαρυτάτου ἔπο-
10 τελῆ ὄντα, φιλανθρωπίας προσχῆματι τοῖς πάλαι κεκτημένοις
ἀπέδοντο. διὸ δὴ πρὸς τε τῶν φορολόγων ἀγχόμενοι καὶ ἀποκνυιό-
μενοι τόκοις ὀφλημάτων ἀειρρύντοις τισὶ δυσθανατοῦντες ἀκούσιοι
διεβίωσαν. διὸ δὴ ἔμοί τε καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν οὐδεπώποτε D
ἔδοξαν οὗτοι ἄνθρωποι εἶναι, ἀλλὰ δαίμονες παλαμναῖοί τινες καὶ D
ὥσπερ οἱ ποιηταὶ λέγουσι βροτολογίῳ ἦστην, οἳ δὴ ἐπὶ κοινῆς βου-
15 λενσύμενοι ὅπως ἅπαντα ἀνθρώπεια γένη τε καὶ ἔργα ὡς ῥῆστα
καὶ τάχιστα διαφθεῖρειν ἱκανοὶ εἶεν, ἀνθρώπειόν τε ἡμπέσχοιτο
σῶμα καὶ ἀνθρωποδαίμονες γεγενημένοι τῷ τρόπῳ τούτῳ ξύμπαν-
σαν τὴν οἰκουμένην κατέσεισαν. τεκμηριώσαι δ' ἂν τις τὸ τοιοῦτο
πολλοῖς τε ἄλλοις καὶ τῇ τῶν πεπραγμένων δυνάμει. τὰ γὰρ δαι-
20 μόνια τῶν ἀνθρωπειῶν ξυμβαίνει πολλῷ τῷ διαλλάσσοντι διακε-
κρίσθαι. πολλῶν ἀμέλει γεγονότων ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἀνθρώ-
πων τύχη ἢ γένη φοβερῶν ἐς τὰ μάλιστα, οἳ μὲν πόλεις, οἳ δὲ
χώρας, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο καθ' αὐτὸ ἔσφηλαν, ὅλεθρον δὲ ξυμπάν- P 38

14. βροτολογίῳ Suidas s. h. v. Legebatur βροτολογίῳ. 17. ξύμπαν-
σας κατέσεισαν τὴν οἰκουμένην Suidas s. ἀνθρωποδαίμονες.
18. τεκμηριώσαι] τεκμηριώση AP. 19. τε ἄλλοις] τε καὶ ἄλ-
λοῖς AP. 23. καθ' αὐτό] Legebatur καθ' αὐτοῦ. καθ' αὐτοῦς
vel καθ' ὅλον Alemannus.

sese ultroneos haeredes instituerint. Nam antequam seditio existeret Victo-
riatorum, divitum sibi bona singulatim legerunt; at ubi illi erupere, tum
enim vero omnium fere ordinis Senatorii acervatim facultatibus publicatis,
ex iis totam supellectilem, et optima quaeque praediorum pro arbitratu occu-
parunt; decumana vero quae gravissimis tributis solvendis obnoxia essent,
quadam humanitatis specie reddiderunt possessoribus; qui cum a vectigalium
collectoribus urgerentur, et perpetuo aeris alieni foenore opprimerentur, in-
viti, retardata morte, vitam trahebant. Quamobrem et mihi, et mei ordinis
plerisque hi nunquam homines visi sunt, sed perniciosi daemones et fune-
stae hominum pestes, qui in commune consuluerint, ut omnes hominum na-
tiones, atque negotia facile, citoque perditum irent, eoque humanas induti
formas, quasi semihomines furiae, sic universum terrarum orbem convulse-
riat. Id et aliunde conicere est, et scelerum immanitate, qua longe mul-
tasque superant daemones mortalium conatus. Nam multi licet prioribus
saeculis existerint homines vel natura, vel eventu praeter modum formidabi-

των ἀνθρώπων ξυμφοράς τε γῆς τῆς οἰκουμένης ἀπάσης σὺδεις ὅτι μὴ οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐργάζεσθαι ἰκανῶς ἔσχον, ὧν δὴ καὶ ἡ τύχη ὑπούργει τῇ γνώμῃ συγκατεργαζομένη τῶν ἀνθρώπων διαφθοράν.

- A 57 σειμοῖς τε γὰρ καὶ λοιμοῖς καὶ ὑδάτων ποταμῶν ἐπιρροαῖς ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦτον πλείστα διολωλέναι τετύχηκεν, ὡς μοι ἀντίκα 5 λελέξεται. οὕτως οὐκ ἀνθρωπεῖω, ἀλλ' ἐτέρω σθένει τὰ δεινὰ ἔπρασσον. λέγουσι δὲ αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα φάναι τῶν ἐπιτηδείων τισὶν ὡς οὐ Σαββατίου τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς σὺδὲ ἀνθρώπων τινὸς υἱὸς εἶη. ἦνίκα γὰρ αὐτὸν κύνει ἐμελλεν, ἐπιφοιτᾶν αὐτῇ δαιμό-
 B νιον οὐχ ὀρώμενον, ἀλλ' αἰσθησὶν τινα ὅτι δὴ πάρεστιν αὐτῇ πα- 10 ρασχόν, ἅτε ἄνδρα γυναικὶ πλησιάσαστα, καθάπερ ἐν ὄνειρῳ ἀφανισθῆναι. τινὲς δὲ τῶν αὐτῶ παρόντων τε πόρρω που τῶν νυκτιῶν καὶ ξυγγινομένων ἐν παλατίῳ δηλονότι, οἷσπερ ἐν καθαροῦ ἢ ψυχῇ ἦν, γάντισμά τι θεάσασθαι δαιμόνιον ἄηθες σφίσις ἀντ' αὐτοῦ ἔδοξαν. ὁ μὲν γὰρ ἔφασκεν ἄφρω μὲν αὐτὸν θρόνον τοῦ βασι- 15 λείου ἔξανασιάντα περιπάτους ἐνταῦθα ποιεῖν· συχνὸν γὰρ καθῆσθαι οὐδαμῇ εἰθιστο· τῆς δὲ κεφαλῆς ἐν τῷ παραντίκα τῷ Ἰουστινιανῷ ἀφανισθείσης τὸ ἄλλο οἱ σῶμα τούτους δὴ τοὺς μακροὺς διαύλους ποιεῖν δοκεῖν, αὐτὸν τε, ἅτε οἱ τῶν ὀμμάτων περὶ τὴν θέαν ὡς ἤκιστα ὑγαινότων, ἀσχάλλοντα καὶ διαπορούμενον ἐπὶ πλεῖ- 20
 C στον ἐστίναι. ὕστερον μέντοι τῆς κεφαλῆς τῷ σώματι ἐπανηκού-

2. οἱ ἄνθρωποι Reisk. Aberat οἱ. 4. ποταμῶν Alem. ποταμῶν AP. 11. ἄτε] εἶτα ἄτε Reisk. 14. ἦν] εἶη AP. Correctum ex Suida s. πόρρω που, ubi ἦν ἢ ψυχῇ, φάσμα —. *ibid.* τι Reisk. τε AP. Omittit Suidas. 18. μακροὺς additum ex Suida s. διαύλος. 19. Addidi τῶν. *ibid.* ὀμμάτων addidit Alem. in schedis Mss. ὀφθαλμῶν in exemplari impresso: unde recepit P. 20. διαπορούμενον Alem. P. διαπορευόμενον A.

les, qui urbes, provincias, nonnullasque regionas pessumdederint, nullus tamen, ut isti, funditus hominum genus atque universum terrarum orbem quivit evertere. In quorum sane consiliis ministram se praebeuit fortuna ad mortalium perniciem; quandoquidem sub id tempus, ut statim narrabo, et terrae motibus, et pestilentiis, et fluminum eluvionibus tot acciderent vastationes, ut illa etiam ab his non humana vi facta videantur. Certe Iustiniani matrem nonnullis ex necessariis narraisse ferunt, hunc non Sabbatii coniugis, aut hominum cuiuspiam esse sobolem; sed eo grvida antequam esset, quandam Genii speciem ad se ventitasse, quae non ad visum, sed ad contactum se praeberet, accubaretque sibi, et quasi maritus se coniugem iniret, denique veluti per insomnium evanesceret. Quidam a cubiculis, quibus purior esset animus, dum nocte concubia Iustiniano praesto erant, sibi visi sunt insolentem pro illo genii larvam videre. Ex his alter affirmabat, repente Iustinianum regia sella excitum obambulatum ire (nam considerare diutius nunquam consueverat) tum capite illi subito in auras resolutum, reliquo corpore illas conficere deambulationes; se vero ea re stupente, haerenteque diu, et suis tanquam infirmis, et minime ad visum fidelibus oculis succensente, tan-

σης τὰ τέως λειπόμενα οἴεσθαι παρὰ δόξαν ἀναπιμπλάναι. ἄλλος δὲ παρεστάναι οἱ καθημένῳ ἔφη, ἐκ δὲ τοῦ αἰφνιδίου τὸ πρόσω- πόν οἱ κρέατι ἀσήμῳ ἰδεῖν ἐμφορῆς γεγονός· οὔτε γὰρ ὄφρως οὔτε V 805 ὄφθαλμοὺς ἐπὶ χώρας τῆς αὐτῶν ὄντας οὔτε ἄλλο τι τὸ παράπαν εἶφερε γνώρισμα· χρόνον μέντοι αὐτῷ τὸ σχῆμα τῆς ὄψεως ἐπα- νήκον ἰδεῖν. ταῦτα οὐκ αὐτὸς θεασάμενος γράφω, ἀλλὰ τῶν τότε θεάσασθαι ἰσχυριζομένων ἀκούσας. λέγουσι δὲ καὶ μοναχόν τινα τῷ θεῷ ἐς τὰ μάλιστα φίλον πρὸς τῶν αὐτῷ γῆν τὴν ἔρημον ξυ- A 58 οικούτων ἀναπεισθέντα σταλῆναι μὲν ἐς Βυζάντιον τοῖς ἄγχιιστα D 10 σφίσιν ἐνωπημένοις ἐπαμνυῶντα, βιαζομένοις τε καὶ ἀδικουμένοις ἀνύποιστα, ἐνταῦθα δὲ ἀφικόμενον ἀτίκα εἰσόδου τῆς παρὰ τὸν βασιλέα τυχεῖν· μέλλοντα δὲ εἶσω παρ' αὐτὸν γενέσθαι, ἀμειψαι μὲν τὸν ἐκείσε οὐδὸν θατέρω τῶν ποδῶν, ἐξαπινάλως δὲ ἀναποδί- ζοντα ὀπίσω λέναι. εὐνοῦχον μὲν οὖν τὸν εἰσαγωγέα καὶ τοὺς τῆ- 15 δε παρόντας πολλὰ τὸν ἀνθροπὸν λιπαρεῖν ἐπίπροσθεν βάλειν. τὸν δὲ οὐδέν τι ἀποκρινάμενον, ἀλλὰ καὶ παραπλήγῃ λοικότα ἐς τὸ δωμάτιον, οὗ δὴ κατέλυε, γεγονότα, τῶν τε οἱ ἐπομένων ἀναπν- θανομένων ὅτου ἕνεκα ταῦτα ποιοίη, φάσαι λέγουσιν αὐτὸν ἀντι- κρως ὡς τῶν δαιμόνων τὸν ἄρχοντα ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου 20 καθήμενον ἴδοι, ᾧ δὴ ξυγγενέσθαι ἢ τι παρ' αὐτοῦ αἰτεῖσθαι P 39 οὐκ ἂν ἀξιοίη. πῶς δὲ οὐκ ἐμελλεν ὄδε ὁ ἀνὴρ δαίμων τις ἀλι- τήριος εἶναι, ὅς γε ποτοῦ ἢ σιτίων καὶ ὕπνου εἰς κόρον οὐδέποτε ἔλαθεν, ἀλλ' ἀμωσγέπως τῶν παρατεθέντων ἀπογευσάμενος ἄωρὶ

1. οἴεσθαι] ὀραῖσθαι Alem. *ibid.* ἄλλος] Legebatur ἀνθροπος.
 13. θατέρω τῶν ποδῶν Reisk. θατέρω τῶ πῶδε AP. 22. καὶ ὕπνον] ἢ ὕπνον Pm.:

dem inopinato ad corporis compagem caput rediisse. Alter adstare se Iustiano sedenti commemorabat, cui facies illico in carnem vertebatur informem, nullis superciliorum, nullis oculorum extantibus suo loco vestigiis, nulla denique vera imagine; nec diu post quaedam submitti simulacra vultus conspexisse. Scribo non quae ego viderim, sed quae vidisse se alii mihi serio affirmarint. Illud quoque narrant, monachum deo insigniter gratum, persuasum ab his, qui secum idem colerent solitudinis contubernium, venisse Byzantium causam acturum gentium finitimarum, quibus per vim ac nefas erant res afflictissimae. Eo ubi pervenit, facilem ad Imperatorem aditum reperisse; sed tunc ad illum penetrandum fuit, e limine actutum retulisse pedem, ac retrorsum prima via redeuntem, ab eunticho admissionali, atque adstantibus magnopere rogatum, ut ultra ire pergeret, illum vesano similem nihil respondentem ad contubernii se inde tugurium surripuisse. Sociis vero facti causam quaeritantibus, aperte fassum, in regia daemonum principem residentem in solio vidisse, quem nec adire, nec rogare quicquam esset animus. Equidem nescio cui non dirum et furiale caput is videretur, qui licet Veneris perditae studiosus, nunquam potas, cibi, vel somni se expleverit sa-

νύκτωρ περιήρχετο τὰ βασιλεία, καίπερ ἐς τὰ ἀφροδίσια δαιμονίως ἐσπουδακώς. λέγουσι δὲ καὶ τῶν Θεοδώρας ἑραστῶν τινες, ἤνικα ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἦν, νύκτωρ τι αὐτοῖς ἐπισκῆψαν δαιμόνιον ἐξελάσαι τοῦ δωματίου, ἵνα δὴ σὺν αὐτῇ ἐνυκτέρευεν ὀρηχιστρίς

B δέ τις Μακεδονία ὄνομα ἐγγόνει τοῖς ἐν Ἀντιοχεῦσι Βενέτοις, δύ-
ναμιν περιβεβλημένη πολλήν. γράμματα γὰρ Ἰουστινιανῷ γρά-
φουσα ἔτι Ἰουστίνου διοικουμένου τὴν βασιλείαν, οὓς ἂν βούλοιο
τῶν ἐν τοῖς ἐξοῖς λογίμων ἀγγίρει οὐδενὶ πόνῳ, καὶ αὐτῶν τὰ χρή-
ματα ἐποίει ἀνάγραπτα ἐς τὸ δημόσιον γίνεσθαι. ταύτην τὴν
Μακεδονίαν φασὶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ποτὲ ἤκουσαν τὴν 10

A 59 Θεοδώραν ἀσπασομένην, ἐπειδὴ λίαν δυσφορομένην τε αὐτὴν καὶ
ἀσχάλλουσαν εἶδεν οἷς δὴ περιύβριστό τε πρὸς τοῦ Ἐκρηβόλου καὶ
τῷ χρήματά οἱ ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἀπολωλέναι, πολλὰ παρηγορεῖν
C τε καὶ παραθρασύνειν τὴν ἀνθρωπον, ἅτε τῆς τύχης οἷας τε
οὔσης καὶ αὐτῆς αὐτῇ χορηγοῦ γενέσθαι χρημάτων μεγάλων. τότε 15
λέγουσι τὴν Θεοδώραν εἰπεῖν ὡς καὶ ὄναρ αὐτῇ ἐπισκῆψαν τὴν
νύκτα ἐκείνην πλούτου ἕνεκα μηδεμίαν κελεύσαι ποιῆσθαι φρον-
τίδα. ἐπειδὴν γὰρ ἐς Βυζάντιον ἴκοιτο, τῷ τῶν δαιμόνων ἄρ-
χοντι ἐς εὐνήν ἤξειν, τούτῳ τε ἅτε γαμετὴν γυναικᾶ ξυνοικήσεσθαι
μηχανῇ πύσῃ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κυρίαν αὐτὴν πάντων χρημάτων 20
γενήσεσθαι.

D γ'. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω δὴ δόξης τοῖς πλείστοις εἶχεν.
Ἰουστινιανὸς δὲ τοιοῦτος μὲν τὸ ἄλλο ἦθος οἷος δεδήλωται.

7. Ἰουστίνου Alem. P. Ἰουστινιανῷ A. 12. εἶδεν] οἶδεν AP.
ibid. καὶ τῷ Reisk. Aberat τῷ. 13. ἀπολωλέναι] ἀπολώλει P.
ex Alem. coniectura. ibid. πολλὰ Alem. P. ἀλλὰ A. 17. κελεύ-
σαι] κελεύσαι AP. 19. ξυνοικήσεσθαι Reisk. ξυνοικήσασθαι AP.
21. γενήσεσθαι Reisk. γενέσθαι MS. Mediol. γεγενημένην AP.

tietate; sed utcumque degustatis ferculis intempesta nocte regiam obambula-
ret. De Theodora cum adhuc erat in scena, eius amasii ferunt, nocturnos
lemures in fornicem irrumpentes inde se abegisse, ubi multam noctem cum
illa traherent. Saltatricula Venetorum Antiochensium, cui et nomen Mace-
donia fuit, et magna apud Iustinianum auctoritas (quippe quem litteris etiam-
num Iustino Principe ad necem optimatum Orientis, et eorumdem proscrip-
tionem bonorum pro sua libidine facile impelleret) ex Aegypto et Africa
venientem Theodoram salutans, cum graviter moerentem vidisset, et ac-
ceptis ab Hecebolio iniuriis, factaque eo in itinere pecuniae iactura, indigna-
bundam solabatur, iubebatque bene sperare de fortuna, quae potis esset ma-
gnas opes illi rursus elargiri; tum vero dixisse Theodoram, quod quidem ad
opes eadem nocte se in somnis iussam, omnem curam deponere; fore enim ut
postea quam Byzantium tenuisset, Genii maximi lectum conscenderet, et ar-
tis ope tandem coniungeretur eidem foedere coniugali, atque exinde ad omnes
divitias emergeret.

13. De his quidem ita ferebat plurimorum opinio. Iustinianus vero iis

εὐπρόσπιον δὲ παρεῖχεν αὐτὸν καὶ πρῶτον τοῖς ἐντυγχάνουσιν, οὐδενί
 τε τῶν πάντων ἀποκεκλειῶσθαι τῆς εἰς αὐτὸν εἰσόδου συνέβαινεν,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς οὐκ ἐν κόσμῳ παρ' αὐτὸν ἐστῶσιν ἢ φθεγγομένοις
 οὐδέποτε χαλεπῶς ἔσχεν. οὐ μέντοι ἤρυσθρα τινὰ τῶν πρὸς αὐτοῦ
 5 ὑπολομένων. οὐ μὴν οὐδὲ ὀργῆς πώποτε τι ἢ ἀκροχολίας ὑπο-
 φαίνων ἐς τοὺς προσκεκρουκώτας ἐνδηλος γέγονεν, ἀλλὰ πρῶτος μὲν
 τῷ προσώπῳ, καθειμέναις δὲ ταῖς ὀφρῦσιν, ὑφειμένη δὲ τῇ φωνῇ
 ἐκέλευε μυριάδας μὲν διαφθαρῆναι μηδὲν ἡδικοκώτων ἀνθρώπων,
 πόλεις δὲ καθελεῖν, χρήματά τε ἀνάγραπτα ἐς τὸ δημόσιον πάντα
 10 ποιεῖσθαι. εἶκασεν ἄν τις ἐκ τοῦδε τοῦ ἡθους προβατίου γνώμην P 40
 τὸν ἀνθρώπον ἔχειν. ἦν μέντοι τις αὐτὸν ἰλειούμενος τοὺς παρα- V 30
 πετωκώτας ἰκεσίους λιταῖς παραιτεῖσθαι πειρωῖτο, ἐνταῦθα ἡγριω-
 μένος τε καὶ σεσηρῶς μεστοῦσθαι ἐδόκει, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπὶ
 φθόρῳ τῶν κατηκῶν. τοῖς τε γὰρ ἱερεῦσιν ἀδεέστερον τοὺς πέλ- A 60
 15 λας συνεχῶρει βιάζεσθαι καὶ ληϊζομένοις τὰ τῶν ὁμόρων συνέχαι-
 ρεν, εὐσεβεῖν ταύτῃ ἀμφὶ τὸ θεῖον οἰόμενος. δίκας τε τοιαύτας
 δικάζων τὰ ὅσια ποιεῖν ᾗετο, ἦν τις ἱερῶν λόγῳ τῶν τι οὐ προσ-
 τήκοντων ἀρπάσας νενικηκῶς τε ἀπιῶν ᾗχετο. τὸ γὰρ δίκαιον
 ἐν τῷ περιεῖναι τοὺς ἱερέας τῶν ἐναντίων ᾗετο εἶναι. καὶ αὐτὸς
 20 δὲ κτώμενος ἔξ οὐ προσηκόντων τὰς τῶν περιόντων ἢ τετελευτηκῶ-
 των οὐσίας, καὶ ταύτας τῶν τινι νεῶν εὐθὺς ἀνατιθεῖς τῷ τῆς B

1. εὐπρόσιτον Alem. P. ἀπρόσιτον A. 4. οὐ μέντοι] διὰ ταῦτα
 addit Alem. *ibid.* ἤρυσθρα τινὰ] Sic et Iustinianus loquitur No-
 vella 25. ὥσπερ ἐκεῖνος οὐτε τοὺς ἡμετέρους λόγους οὐτε τοὺς νό-
 μους οὐτε τὸ τῆς ἀρχῆς ἐρυθρία σχῆμα, οὕτω οὐδὲ ἡμεῖς αὐτὸν
 ἐρυθρίασομεν. ALEM. 12. πειρωῖτο vel ἐπειράτο Reisk. ἐπει-
 ρῶτο AP.

licet moribus esset, omnibus tamen ita se prae-
 buit in congressu facilem ac
 lenem, ut neminem acciderit eius aditu prohiberi,
 nec unquam aegre ipse tu-
 lerit, si quis indecore apud se vel staret vel loqueretur. Nihil commoveba-
 tur exitio, quod aliis pararet. In infestos nunquam iracundia, nedum ira
 concitari visus est; sed fronte placida, demisso supercilio, summissa voce
 imperabat infinitae innoxiorum hominum multitudinis internecionem, devasta-
 tiones urbium, bonorum publicationes, ex quo quidem habitu mansuetissimum
 hominis ingenium interpretarere. Si quis autem eius implorare clementiam
 suppliciter niteretur, misereque afflictis patrocinari, tum enimvero turbati ac
 ringere, iraque tumescere in subditorum caput. Sacerdotibus in vicinis
 fidenter sane peccantibus iudulgebat, et finitimorum bona occupantibus gra-
 tulabatur, sic ratus adversus deum colere pietatem. Si quando huiusmodi
 causas cognosceret, religionis esse putavit, ut victa causa discederent, qui
 sacri nomine rem alienam occupassent; in eoque ius statuebat, ut sacerdo-
 tum adversarii tandem causa caderent. Ipse male parata aliorum bona sive
 superessent, sive de vita illi decessissent, templis addixit, ut sic et crimen

εὐσεβείας ἐφιλοτιμεῖτο παραπετώσματι, ὡς μὴ ἐς τοὺς βιασθέντας ἢ τούτων αὐθις ἐπανοί κτησίς. ἀλλὰ καὶ φόνων ἀριθμὸν ἄκριτον διὰ ταῦτα εἰργάζετο. εἰς μίαν γὰρ ἄμφι τῷ Χριστῷ δόξαν συναγαγεῖν ἅπαντας ἐν σπουδῇ ἔχων λόγῳ οὐδενὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους διέφθειρε, καὶ ταῦτα ἐν τῷ τῆς εὐσεβείας προσχῆματι 5 πρῶστων· οὐ γὰρ οἱ ἐδόκει φόνος ἀνθρώπων εἶναι, ἦν γε μὴ τῆς αὐτοῦ δόξης οἱ τελευτῶντες τύχοιεν ὄντες. οὕτως ἦν κατεσπο- δασμένος οἱ τῶν ἀνθρώπων ἔσαεὶ φθόρος, ἐπινοῶν τε ξὺν τῇ γαμετῇ οὐποτε ἀνλεῖ τὰς εἰς τοῦτον φερούσας αἰτίας. ἄμφω γὰρ

C τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ τὰς ἐπιθυμίας ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἀδελφᾶς εἰ- 10 χον, οὗ δὲ αὐτοῖς καὶ διαλλάσσειν τὸν τρόπον ξυνέβη, πονηρὸς μὲν ἐκάτερος ἦν, τὰ μέντοι ἐναντιώτατα ἐνδεικνύμενοι τοὺς ὑπηκόους διέφθειρον. ὁ μὲν γὰρ κονιοροῦ τὸ ἐς τὴν γνώμην κουφότερος ἦν, ὑποκείμενος τοῖς ἀεὶ παράγειν ὅποι ποτ' ἐδόκει βουλομένοις αὐτὸν, ἦν μὴ τὸ πρᾶγμα ἐς φιλανθρωπίαν ἢ ἀκερδίαν 15 ἄγοι, θῶπᾶς τε λόγους ἐνδεδεχέστατα προσιέμενος. ἔπειθον γὰρ αὐτὸν οἱ κολακεύοντες οὐδενὶ πόνῳ ὅτι μετέωρος ἀρθείη καὶ ἀε-

A 61 ροβατοίη. καὶ ποτε αὐτῷ παρεδρεύων Τριβωνιανὸς ἔφη περιδεῆς ἀτεχνῶς εἶναι μὴ ποτε αὐτὸς ὑπὸ εὐσεβείας ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναλη-

D φθεις λάθοι. τοιοῦτους δὲ τοὺς ἐπαίνους ἤτοι σκώμματα ἐν τῷ 20 τῆς διανοίας ἐποιεῖτο βεβαίῳ. ἀλλὰ καὶ του θανμάσας, ἂν οὕτω τύχοι, τὴν ἀρετὴν, ὀλίγῳ ὕστερον ἄτε πονηρῷ ἔλοιδορεῖτο. καὶ

2. ἐπανοί] ἐπανοί AP.

addebat Alem.

4. συναγαγεῖν addidit P. συνδραμεῖν

8. οἱ Reiskius. ὁ AP. et Suidas s. φθόρος.

14. ὑποκείμενος Alem. P. ὑποκειμένοις A. ibid. παράγειν

Reisk. παράγουσιν AP.

ibid. ποτ' ἐδόκει Alem. P. ποτε δο-

κεῖ A.

21. καὶ του Reisk. Aberat καί.

obtegeret pietate, et nunquam in posterum ad vexatos olim possessores facultates redirent. Quin se infinitis caedibus praepostera hac pietate cruentavit. Illud etiam pugnavit, ut in unam omnes convenirent de Christo sententiam; eaque specie religionis alii vitam violavit, haud esse homicidium ratus, quod in alienae opinionis populares committeretur. Sic erat semper perdendis populis intentus, ut etiam cum Theodora coniuge ab his comminiscendis occasionibus nunquam desisteret. Nam ut erat maxima utriusque similitudo cupiditatum, sic etiam morum et improbitatis, licet palam discordiam simularent, ut subiectos impellerent in exitium. Erat Iustiniano animus pulvisculo levior huc atque illuc facile trahendus, praeterquam ad humanitatem, vel a turpi compendio abstrahendus. Assentatoribus cum primis patefaciebat aures, quibus facile fore crederet, ut sublimis aliquando raptus aera penetraret. Tribonianus illi assidens, vereri se vehementer affirmabat, ne ob singularem pietatem in coelum improvise surriperetur. Quam laudem, vel potius cavillum apud animum sic plane suum constanter habebat. Si cuius aliquando virtutem probasset, non dubitavit eundem mox improbum

κακίας τῶν τινᾶ ὑπηκόων αὐτοῦ ἐπαινέτης γίνετο οὐδενὶ λόγῳ ἔξ οὐδεμιᾶς μεταβεβλημένος αἰτίας. τὸ γὰρ τῆς γνώμης αὐτῷ ἔξ ἐναντίας ἦει ὧν τε αὐτὸς ἔλεγε καὶ ἐβούλετο ἐνδθλος εἶναι. ὅπως μέντοι ὁ τρόπος αὐτῷ τὸ ἐς φίλῳν τε καὶ ἔχθρος εἶχεν, ὑπεῖ-
 5 πον ἤδη, τοῖς τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον εἰργασμένοις τεκμη-
 ριώσας. ἔχθρὸς μὲν γὰρ ἀσφαλῆς τε καὶ ἄτρεπτος ἦν, ἐς δὲ
 τοὺς φίλους ἄγαν ἀβέβαιος. ὥστε ἀμέλει τῶν μὲν οἱ ἐσπουδασμέ- P 41
 ρων κατειργάσατο πλείστους, φίλος δὲ τῶν πώποτε μισουμένων
 οὐδενὶ γέγονεν. οὗς δὲ μάλιστα γνωρίμους καὶ ἐπιτηδέλους ἔδοξεν
 10 ἔχειν, τούτους τῇ ὁμοζυγίῃ ἢ ἄλλῳ ὄψουσιν χαριζόμενος ἀπολου-
 μένους οὐκ ἐς μακρὰν προῦδωκε, καίπερ εὖ εἰδὼς ὅτι δὴ ἐς αὐτὸν
 εὐνοίας ἕνεκα τεθνήξονται μόνης. ἄπιστος γὰρ ἐν πᾶσι πλήν γε δὴ
 τῆς τε ἀπανθρωπίας καὶ φιλοχρηματίας διαφανῶς ἦν. ταύτης
 γὰρ αὐτὸν ἀποστῆσαι δυνατὸν οὐδενὶ γέγονεν. ἀλλὰ καὶ ἐς ἃ
 15 πείθειν αὐτὸν ἢ γαμετῆ οὐκ εἶχε, χρημάτων αὐτῷ μεγάλων ἐλπί-
 δας ἐκ τοῦ ἔργου ἐσομένων ἐμβαλομένη εἰς τὴν πρᾶξιν ἦνπερ ἐβού-
 λετο οὗτι ἐθελούσιον τὸν ἄνδρα ἐφείλκε. κέρδους γὰρ οὐκ εὐπρε-
 πούς ἕνεκα καὶ νόμους τιθέναι καὶ αὐτὸν πάλιν αὐτοὺς καθελεῖν οὐ- B
 δαμῆ ἀπηξίου. ἐδικάζε τε οὐ κατὰ τοὺς νόμους, οὗς αὐτὸς ἔγρα-
 20 ψεν, ἀλλ' ἐνθα ἂν αὐτὸν μελίων τε ὀφθεῖσα καὶ μεγαλοπρεπεστέρα A 62
 ἢ τῶν χρημάτων ὑπόσχεσις ἄγοι. καὶ κατὰ μικρὸν γὰρ κλέπτοντι
 ἀφαιρεῖσθαι τὰς τῶν ὑπηκόων οὐσίας αἰσχύνῃ αὐτῷ φέρειν τινὰ
 οὐδαμῆ ἴετο, ἠνίκα δὴ οὐχ ἀπαξάπαντα ἀφελείσθαι λόγῳ τινὶ

1 οὐδενὶ addidit Reiskius.

AP. 16 ἦνπερ Reiskius.

10 ὁμοζυγίᾳ Reiskius. ὁμοζυγίᾳ

ἦπερ AP.

dicere; ac rursus quemcumque subiectorum vituperasset, statim oratione commendavit exaggerata; in contrarias ideo sententias temere discedens, quod non aequae animo responderent quae affirmaret ipse, quaeve ab aliis vellet intelligi. Caeterum quemadmodum amore, vel odio moveretur, ex eius potissimum factis coniecisse indicasseque mihi videor. Nam odia exercuit pertinacia et implacabilia; cum amicis nulla constantia. Certe sui studiosorum longe plurimos necavit; nullus vero quem aliquando odisset, rediit in amicitiam. Qui inter notos sibi que pernecessarios haberentur, hos coniugi, aut cuilibet gratificans, mactandos non multo post tradidit, quos solo erga se benevolentiae nomine perituros haud ignoraret. Denique fuit Iustinianus nulla in re stabilis, praeterquam crudelitate, studioque pecuniae, a quibus nullus eum cohibere unquam potuit. Theodora certe coniux si quando illum non haberet obsequentem, iniecta spe magnarum ex negotiis pecuniarum, tandem invitum ductabat quo ipsa cumque vellet. Nam non est veritus et leges ferro, et quas tulisset refingere, dummodo turpi lucro esset; neque ad eas quas scriptis constitutiones exegit iudicia, sed ad quas traheretur pecunias, seu luculentiores visas, sive promissas munificentius. Nul- lum admittere se dedecus putavit, cum subditorum suppleret facultates, ubi simul omnium rapiendarum nulla suppeteret causa, hoc est, agendi crimi-

- είχεν ἢ ἔγκλημα ἐπενεγκῶν ἀπροσδόκητον, ἢ διαθήκης οὐ γεγενημένης προσχήματι. ἔμεινέ τε αὐτοῦ Ῥωμαίων ἄρχοντας, οὐ πίστις πρὸς θεὸν ἀσφαλῆς, οὐ δεξιὰ, οὐ νόμος ὀχυρὸς, οὐ πρᾶξις βε-
- V. 307 βυαία, οὐ συμβόλαιον οὐδέν. στελλομένων δὲ πρὸς αὐτοῦ τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὲς ἐπὶ τινα πρᾶξιν, εἰ μὲν δὴ αὐτοῖς ἀπολωλέκται 5
- C ξυνέβη τῶν σφίσι παραπεπτωκότων πολλοὺς καὶ χρημάτων τε ληίσασθαι πληθὺς, οὗτοι δὴ εὐδύκιμοι τῷ αὐτοκράτορι ἐδόκουν τε εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι, ἅτε δὴ ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ ἐπηγελμένα ἐπιτελέσαντες· εἰ δὲ φειδοῖ τινα ἐς ἀνθρώπους χρησάμενοι παρ' αὐτὸν ἴκοιντο, δύσνους τε αὐτοῖς τὸ λοιπὸν καὶ πολέμιος ἦν. ἀπογνούς τε, ὥσπερ ἀρχαιότροπὸν τινα τὴν τῶν ἀνδρῶν φύσιν, ἐς τὴν ὑπουργίαν οὐκέτι ἐκάλει. ὥστε καὶ πολλοὶ ἐν σπουδῇ ἐποιῶντο ἐνδείκνυσθαι αὐτῷ ὡς πονηροὶ εἶεν, καίπερ σφίσι τῶν ἐπιτηδευμάτων οὐ ταύτῃ ἐχόντων. ὑποσχόμενος δὲ τισι πολλάκις καὶ ὄρκω ἢ γραμμασι τὴν ὑπόσχεσιν ὀχυρωτέραν πεποιθ- 15 μένος, εὐθὺς ἐθειλούσιος ἐς λήθην ἀφίκτο, δόξης τι φέρειν αὐτῷ τὸ ἔργον τοῦτο οἰόμενος. καὶ ταῦτα Ἰουστινιανῷ οὐ μόνον ἐς
- D τοὺς ὑπηκόους ἐπράσσετο, ἀλλὰ καὶ ἐς τῶν πολεμίων πολλοὺς, ὥσπερ μοι εἴρηται ἔμπροσθεν. ἦν τε αὔπνός τε καὶ ἄσιτος ἐπιπλεῖστον εἰπεῖν καὶ σιτίοις μὲν ἢ ποτῷ κατακορῆς οὐδαμῇ γέγονεν, 20 ἀλλὰ σχεδὸν τι ἄκρω δακτύλῳ ἀπογευσάμενος ἀπηλλάσσετο. ὥσπερ

3 οὐ δεξιὰ Reiskius. ἢ δόξα AP. 5 ἐπιτηδείων τινὲς] τινὲς om. Alem. P. *ibid.* ἀπολωλέκται] ἀπολωλέναι Med. 6 τι] Aut delendum aut μέγα τι legendum. Reisk. 8 ὀνομάζεσθαι] ὀνομάζοντο Reisk. 10 ἴκοιντο] ἀνίκοιντο Reisk. 17 Ἰουστινιανῷ Reisk. Ἰουστινιανὸς AP. 19 ἦν τε] ἦν δὲ Reisk. *ibid.* αὔπνός τε καὶ ἄσιτος Reisk. Legebatur ἀσκότος τε καὶ, omisso ἄσιτος. Conf. p. 45 a. 21 σχεδὸν τι ἄκρω Reisk. σχεδὸν τᾶκρω AP. σχεδὸν ἄκρω Suidas a. v. κατακορῆς. *ibid.* γευσάμενος ἀπηλλάττετο Suidas.

nose, vel supposititil testamenti obtendendi. Hoc Romanorum Principe, nulla firma de deo fuit sententia, vel fides; nullum stabile ius; pactio vel res constans nulla. Familiares, quibus dedisset aliquod negotium, si hos qui sibi incidissent in manus confertim profligasset, et magnam abstraxisset auri vim, hi Caesari videbantur erantque probati, ut qui absolutissime imperata fecissent; qui vero abstinuissent aliorum iniuriis, in hos post reditum odio erat hostili, pertaesusque illorum mores antiquos et ignavum ingenium, haud vocabat in posterum ad provincias gerendas; ob idque nonnulli affectarunt apud illum opinionem improbitatis, a qua plane moribus vitae abhorrent. Factarum saepenumero sponsionum, et sacramento vel tabulis confirmatarum, statim oblivionem simulavit, quasi laudem hinc sibi aliquam compararet, idque non apud suos tantum, sed, quod supra narravimus, etiam apud hostes. Nunquam amavit otiosum negotium: cibus, potus-

γάρ τι αὐτῷ πάρεργον τῆς φύσεως ἀγγαρευομένης τὰ τοιαῦτα φαίνεται εἶναι, ἐπεὶ καὶ ἀπόσιτος ἡμέρας τε καὶ νύκτας δύο τὰ A 63
πολλὰ ἔμενεν, ἄλλως τε ἠνίκα ὁ πρὸ τῆς πασχάλιας καλουμένης
ἑορτῆς χρόνος ἐνταῦθα ἄγοι. τότε γὰρ πολλάκις ἡμέραιν δυοῖν,
5 ὥσπερ εἴρηται, γεγονὼς ἄσιτος ὕδατι τε βραχεῖ ἀποζῆν ἐπηξίου
καὶ βοτάναις ἀγρίαις τισίν, ὥραν τε, ἂν οὕτω τύχοι, καταδαρ-
θῶν μίαν, εἶτα περιπάτους ἀεὶ ποιούμενος τὸν ἄλλον κατέτριβε P 42
χρόνον. καίτοι εἰ τοῦτον αὐτὸν καιρὸν ἐς πράξεις δαπανᾶν ἀγα-
θὰς ἤθελεν, ἐπὶ μέγα ἂν τι εὐδαιμονίας ἐκεχωρήκει τὰ πρῶγματα.
10 τῶν δὲ τῆ φύσεως ἰσχυρῶ ἐπὶ τῷ Ῥωμαίων πονηρῷ χρώμενος ξέμ-
πασαν αὐτῶν τὴν πολιτείαν ἐς τὸ ἔδαφος καθελεῖν ἴσχυσεν. ἐργη-
γορέναι τε γὰρ διηνεκές καὶ τάλαιπωρεῖν καὶ πονεῖσθαι οὐκ ἄλλου
του ἔνεκα ἔργον πεποιήται ἢ ὥστε κομπωδιστέρας ἀεὶ καθ' ἐκύστην
τοῖς ὑπηκόοις ἐπιτεχνῆσθαι τὰς συμφορὰς. ἦν γὰρ, ὅπερ εἴρηται,
15 διαφερόντως δὴξὺς ἐπινοῆσαι τε καὶ ταχὺς ἀποτελέσαι ἀνόσια ἔργα,
ὥστε αὐτῷ καὶ τὰ τῆς φύσεως ἀγαθὰ ἐπὶ λύμῃ τῶν ὑπηκόων ἀπο-
κεκρίσθαι ξυνέβαινε.

ιδ' Πραγμάτων γὰρ ἦν ἁωρία πολλή καὶ τῶν εἰωθότων B
οὐδὲν ἔμεινεν, ὧν ἐρῶ μοι ὀλίγων ὑπομησθέντι σιωπῇ δοτέον τὰ
20 λοιπὰ, ὡς μή μοι ὁ λόγος ἀπέραντος εἴη. πρῶτα μὲν γὰρ οὐδὲν
ἐς βασιλικὸν ἀξίωμα ἐπιτηδεύως ἔχον οὔτε αὐτὸς εἶχεν οὔτε ξυμ-
φυλάσσειν ἤξιον, ἀλλὰ τὴν τε γλῶτταν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν

1 τῆς φύσεως αὐτὸν ἀγγαρευούσης περὶ τὰ βράσματα φαίνεται εἶναι
Suidas s. v. ἀγγαρος. 2 ἐπεὶ καὶ — ἀποζῆν] Verbis nonnihil
mutatis affert Suidas s. ἀπόσιτος. 6 τύχοι add. Alem. P. om. A.
ibid. καταδαρθῶν] Scribebatur καταδραθῶν. 18 γὰρ om. P.
20 ὡς μή μοι ὁ Alem. ὡς μοι ὁ (sic) A. ὡς μή ὁ P.

que illi nunquam ad satietatem, sed pene extremis digitis delibatis ferculis, mensam tolli iussit, praeter operam id esse ratus et ex violento naturae quodam imperio. Quare saepe unum atque alterum diem noctemque cibi abstinuit, praesertim eius festi pervigiliis, quod Pascha dicimus, quando biduum brevi aqua et agresti olere victitans, et horam somno indulgens, reliquum tempus continuis terebat deambulationibus. Quod si rebus insumpisset bene gerendis, pervenisset profecto republica ad summam felicitatem; nunc vero his naturae viribus utebatur ad Romanorum perniciem, illorumque penitus rem ad terram affligendam; cuius perpetuae vigiliae, labores, conatus in eo vertebantur, ut atrocior in dies fieret subditorum calamitas; praesertim cum ad excogitanda scelera, uti monui, peracri esset ingenio, ad patrandam festino, sicque illius animi dotes subiectorum pestis evaderent.

14. Nulla rebus agendis erat opportunitas, nullum vestigium antiquitatis. Hic vero, ne infinitum faciam, paucis commemoratis complura praeteribo. Priscipio quidem nihil, quod Imperatoriam deceret maiestatem vel habuit, vel curavit, ad barbarorum morem se citius comparavit sermone,

διάνοιαν ἐβαρβάριζεν. ὅσα τε γράφεσθαι πρὸς αὐτοῦ βούλοιο, οὐ τῷ τὴν κοιαιστωρος ἔχοντι τιμῆν, ἤπερ εἰώθει, ἐπέστελλεν προΐεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς τε τὰ πλεῖστα, καίπερ οὕτω τῆς γλώττης ἔχων, ἐκφέρειν ἤξιον καὶ τῶν παρατυχόντων πολὺς ὄμιλος, ὥστε τοὺς ἐνθένδε ἡδικοημένους οὐκ ἔχειν ὅτι ἐπικαλοῖεν. τοῖς δὲ ἀση-
 5 κρητις καλουμένοις οὐκ ἀπεκέκριτο τὸ ἀξίωμα ἐς τὸ τὰ βασιλέως ἀπόρητα γράφειν, ἐφ' ᾧπερ τὸ ἀνέκαθεν ἐτετάχατο, ἀλλὰ τὰ τε ἄλλα ἔγραφεν αὐτὸς ὡς εἰπεῖν ἅπαντα καὶ εἴ που διατύσσειν τοὺς διαιτῶντας ἐν πόλει δεήσειεν, ἡγνόουν ὅποι ποτὲ αὐτοῖς τὰ ἐς τὴν
 P γνῶσιν ἔτεον εἶη, οὐ γὰρ εἶα τινὰ ἐν γε τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ γνώ-
 10 μη αὐτονόμῳ τὰς ψήφους διδόναι, ἀλλὰ ἀνθαδιαζόμενος ἀλογί-
 στω τινὶ παρρησίᾳ κρίσεις τε αὐτὸς τὰς ἔσομένας ἐρρῦθμιζεν ἀκοῆς λόγον πρὸς τοὺς τῶν διαφορομένων λαβῶν καὶ ἀνάδικα εὐ-
 V 308 θὺς τὰ δεδικασμένα ἐπολεῖ οὐ νόμῳ τινὶ ἢ δικαίῳ ἡγμένος, ἀλλ' ἀπαρκακλίπτως αἰσχροκερδεῖα ἡσάμενος. δωροδοκῶν γὰρ ὁ 15 βασιλεὺς οὐκ ἤσχύνετο, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν αἰδῶ τῆς ἀπληστίας ἀφελομένης. πολλὰκις δὲ τὰ συγκλήτῳ βουλῇ καὶ τῷ αὐτοκρά-
 20 τορι δεδοκίμασμένα εἰς ἑτέραν τινὰ ἐτελεύτησε κρίσιν. ἡ μὲν
 P 43 γὰρ βουλὴ ὡσπερ ἐν εἰκόνι ἐκάθητο, οὔτε τῆς ψήφου οὔτε τοῦ καλοῦ κυρία οὐσα, σχήματος δὲ μόνου καὶ νόμου ζυνειλεγμένη 20

2 κοιαιστωρος] Ita passim. Sed rectius κοιαιστωρος. ALBM. *ibid.* ἐπέστελλε προΐεσθαι Reisk. ἐπέστελλεν οἴεσθαι AP, ἐπέστελλε γράφεσθαι Alem. 4 ἤξιον καὶ A, ἤξιον. ἤμ P, 5 τοὺς — ἡδικοημένους Reisk. τοῖς — ἡδικοημένοις AP. 7 ᾧπερ Reisk. ᾧπερ AP. *ibid.* τὰ τε] Aberat τε. 8 ἔγραφεν αὐτὸς Alem, ἔγραφον αὐτοῖ AP, 9 ἡγνόουν addidit Reisk, 10 γνῶσιν] ἴοντα διαθησομένοις addit Reisk. 12 ἔσομένας] ἐσαγομένας Reisk. 13 ἀκοῆς] ἀκοῇ Reisk, 14 δεδικασμένα Suidas s. ἀνάδικα, Legebatur δεδοκίμασμένα, 19 οὔτε τῆς] Legebatur οὐδὲ τῆς, 20 καλοῦ] πάλον Reisk,

habitu, ingenia. Quae sibi scripto respondenda forent, haec non, uti mos est, Quaestori committebat, sed ut plurimum sumebat sibi pronuntianda, licet ei barbare sonaret oratio. Exinde iam turba frequens complevit tribunal postulatura quaestionem; sed apud quos iudices institueret, non habuit. Eorum, qui sunt a secretis et si antiquissimum munus est Principis arcana scribere, concessum id tamen illis non fuit; sed ipse cum reliqua plane omnia scribebat, tum quae magistratus municipiorum sententias ferentes decernere oporteret, nulli in orbe Romano libera iuris dicendi potestate permissa. Sibi omnia imprudenti fastu arrogavit, temperavitque sic iudicia, ut alterutro litigatorum audito sententiam diceret, idque iudicatum esse vellet. Haec non ex aequo aut iure, sed turpi lucro ab eo factitari palam erat, cum accipere munera Caesarem non puderet, cui iam omnem extinxisset pudorem avaritia. Saepissime factum est, ut quae Senatus, quaeve Caesar de eadem re decrevisset, in contrarium caderent; nam fuit Senatus inane quoddam simulacrum, penes quem neque sententiae dicendae, neque tuendi honesti arbitrium esset;

παλαιού ἔνεκα, ἐπεὶ οὐδὲ φωνὴν ἀφείναι τινα ὄψουσαν τῶν ἐνταῦθα
 ξυνηλεγμένων τὸ παράπαν ἔξην, ἀλλ' ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ
 σύνοικος ἐκ τῶν ἐπιπλείστον διαλαγχάνειν μὲν ἀλλήλοισιν τῶν δια-
 φερομένων ἔσκηπτον, ἐνίκα δὲ τὰ ἐν σφίσι αὐτοῖς ὑπὲρ τούτων
 5 ἔσκηκίμενα. ἦν δὲ τῷ δόξειεν οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι παρανενομη-
 κότεν νενικηκέναι, ὅδε καὶ ἄλλο τι χρυσοῖον τῷ βασιλεῖ τούτῳ προέ-
 μενος νόμον εὐθύς διεπράττετο ἀπ' ἐναντίας ἀπάντων ἰλθόντα
 τῶν πρόσθε κειμένων. ἦν δὲ καὶ τις ἕτερος τοῦτον δὴ τὸν νόμον B
 τὸν ἀπολωλότα ἐπιζητοῖη, αὐθις αὐτὸν μετακαλεῖν τε καὶ ἀντικα-
 10 θιστάναι αὐτοκράτωρ οὐδαμῆ ἀπηξίλου, οὐδέν τε ἐν τῷ τῆς δυνά-
 μεως βεβαίῳ ἔσθηκει, ἀλλ' ἐπλανᾶτο πανταχόσε περιφερόμενη ἡ
 τῆς δίκης ῥοπή ὅπη ἂν αὐτὴν βαρῆσας ὁ πλείων χρυσοὺς ἀνθέλκειν A 65
 ἰσχύοι. ἔκειτό τε ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ ταῦτα ἐκ παλα-
 τίου καὶ προὔτιθετο οὐ δικαστικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ νομοθετικῆς
 15 πωλητήρια. τοὺς δὲ ραιφερενδαρίους καλουμένους οὐκέτι ἀπέχρη
 ἀνεγκεῖν ἐς τὸν βασιλεῖα τὰς τῶν ἰκετευόντων δεήσεις, ἐς δὲ
 τὰς ἀρχὰς ἀναγγεῖλαι μόνον, ἥπερ εἰώθει, ὃ τι ἂν αὐτῷ ἀμφὶ
 τῷ ἰκέτῃ δοκῆ, ἀλλὰ ξυμφορήσαντες ἐκ πάντων ἀνθρώπων
 τὸν ἄδικον λόγον, φανακισμοῖς μὲν τὸν Ἰουστινιανὸν καὶ παρα- C
 20 γωγαῖς τισιν ἔξηπύτων, τοῖς ταῦτα ἐπιτηδεύουσι ὑποκείμενον

4 ὑπὲρ τῶν διαφερομένων ἔσκηκίοντο Reisk. 13 καὶ ταῦτα
 ἐκ] πάντα τὰ ἐκ τοῦ — *opes palatii omnes iacebant in publico foro
 venenum expositas, omnis iubendi vetandique potestas erat venalis.*
 REISK. 15 πωλητήρια Alem. πολιτηρίας AP. Interpretationem
 Latinam ex schedis Alemanni correxi. *ibid.* τοῖς δὲ ραιφερεν-
 δαρίους καλουμένοις AP. Accusativos praebuit Med. 16 ἐς δὲ
 τὰς ἀρχὰς] οὐδὲ τὴν ἀρχὴν Alem. 17 ἀναγγεῖλαι Med. ἀγγεῖ-
 λαι AP. 18 ἰκέτῃ] Med. P. οἰκέτῃ A. δοκῆ] Legebatur δοκεῖ.
 20 ἔξηπάτων Alem. ἔξηπάτων AP. *ibid.* ὑποκείμενον Reisk.
 ἀποκείμενον AP.

sed concessum impleret ad speciem quandam et ex prisca lege, ac nemini plane
 mutire liceret; sed ea de quibus consulendum esset, Imperator ac Theodora
 sibi sumerent, et quae apud se ipsi statuissent, haec obtinerent. Si quis
 vero causam sibi reo adjudicatam esse haud tutum putavit, praemium Impe-
 ratori dedit, qui statim legem conditurus esset omnibus iam olim statutis con-
 trariam. Eam vero legem si quis abrogatam repeteret, Caesar non dedigna-
 batur postliminio revocatam restituere. Ita nihil certum et fixum erat, sed
 ius volabile atque erroneum; et aequitatis lances eo propendere, quo auri
 graviore pondere deprimerentur; adeoque publicae in foro patebant officinae,
 ubi non solum iudicum sententiae, sed et leges ipsae ex Palatio venum
 prostarent. Referendariis vix erat locus opportunus supplicum libellos Caesari
 ministrandi, nedum preces exponendi, ut moris est, vel suam de supplice
 sententiam aperienti; qui tamen conquisitis undique rationibus iniustus, Impe-
 ratorem, suapte natura deceptionibus opportunum, in fraudem impellebant;
 deinde ad litigatores egressi, dissimulatis quae cum Caesare egissent, ab his

φύσει. ἔξω δὲ αὐτίκα γινόμενοι καὶ τῶν σφίσιν ὠμιληκότων τοὺς ἀντιδίκους καθείρξαντες χρήματα οὐδενὸς ἀμυνομένου ἀνεξέλεγκτως ἐπράσσαντο ὅσα ἂν αὐτοῖς διαρκῆ εἶη. καὶ στρατιῶται οἱ τὴν ἐν παλατίῳ φρουρὰν ἔχοντες ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ παρὰ τοὺς δισαιτωνίας γινόμενοι βία καὶ χειρὶ τὰς δίκας ἐσηγον. πάντες τε 5 ὡς εἰπεῖν τὴν αὐτῶν ἐκλιπόντες τάξιν ὁδοὺς τότε κατ' ἐξουσίαν ἐβιάδιζον ἀπόρους τε καὶ ἀστιβήτους σφίσι τὰ πρότερα οὐσας, καὶ τὰ πράγματα πλημμελῶς πάντα ἐφέρετο, οὐδὲ ὀνόματός τινος ἰδίου μεταλαχόντα, ἐζύκει τε ἡ πολιτεία βασιλίδι παιζόντων παι-
D δίων. ἀλλὰ τᾶλλα μοι παριτέον, ὥσπερ τοῦδε ἀρχόμενος τοῦ 10 λόγου ὑπέπικον. λελέξεται δὲ ὅστις ἀνὴρ πρῶτος δικάζοντα δωροδοκεῖν τὸν βασιλέα τοῦτον ἀνέπεισε. Λέων ἦν τις, Κλιῆς μὲν γένος, ἐς δὲ φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἐσπουδακώς. οὗτος ὁ Λέων κράτιστος ἐγένετο κολάκων ἀπάντων, καὶ οἷος ταῖς τῶν ἀμαθῶν διανοίαις τὸ δόξαν ὑποβαλέσθαι. πειθῶ γάρ οἱ τινα ξυλαι-
A 66 ρομένην ἐς τοῦ τυράννου τὴν ἀβελτηρίαν ἐπὶ φθόρῳ τῶν ἀνθρώπων εἶχεν. οὗτος ὁ ἀνὴρ πρῶτος Ἰουστινιανὸν ἀναπεῖθει ἀπεμ-
P 44 πολῶν χρημάτων τὰς δίκας. ἐπειδὴ τε κλέπτειν ὄδε ὁ ἀνὴρ τρό-
 πῳ τῷ εἰρημένῳ ἔγνω, οὐκέτι ἀνίει, ἀλλ' ὁδῶ προῖον τὸ κακὸν τοῦτο ἐπὶ μέγα ἐχώρει, ὅστις τε δίκην λαχεῖν ἄδικον τῶν τινε 20 ἐπεικῶν ἐν σπουδῇ εἶχεν, εὐθὺς παρὰ τὸν Λέοντα ἦει, καὶ μοῖραν τῶν ἀντιλεγόμενων τινὰ ὁμολογήσας τῷ τε τυράννῳ καὶ αὐτῷ κείσεσθαι, αὐτίκα νενικηκώς, οὐ δέον, ἀπηλλάσσεται ἐκ τοῦ παλα-
 τίου. καὶ Λέων μὲν χρήματα ἐνθύνδε περιβαλέσθαι μεγάλα κο-

1 ἀνεξέλεγκτως addidi ex Med.

τὸ. 17 ὁ ἀνήρ] Aberat ὁ.
 λέειν Med.

15 τὸ δόξαν Reisk. Aberat

ibid. ἀπεμπολῶν] ἀπεμπο-

satis commodam pecuniam nullo vindice emungebant. Praetoriani ipsi milites in regia curia conventis iudicibus per vim extorquebant iudicia. Ita nullus stabat ordine, sed quaecumque liberet per devia vagabatur: omnia deformata munia, ne integris quidem nominibus; erat respublica quasi lascivientium puerorum regina; sed ut initio statui, mitto iam reliqua. Caeterum ad quaestuarium hoc genus iudiciorum Imperatorem primus allexit Leo quidam genere Cilix, homo sane hiantis avaritiae, et singulare adulatorii dedecoris exemplum, aptissimus occupandis animis atque sententiis imperitorum, et huius tyranni; quippe cuius fatuitate suadela quodam adminiculo uteretur in subditorum perniciem: hic, inquam, Iustiniano pensandis auro iudiciis primus auctor. Qui ubi hanc sibi constituit artem rapinarum, nihil unquam remisit; sed malo latius manante eo perventum est, ut quisquis in virum probum iniquam obtinere causam cuperet, Leonem adiret, illique controversorum bonorum parte ac Caesari constituta, statim contra ius fasque e regia discederet victa causa. Sic Leo rem pecuniariam amplissimam fecit, et late pa-

μιδῆ ἴσχυσε, χώρος τε πολλῆς κύριος γέγονε, Ῥωμαίοις δὲ τὴν πολιτείαν αἰτιώτατος γέγονεν ἐς γόνυ ἔλθειν. ἦν τε οὐδὲν τοῖς ξυμβεβηκόσιν ὀχύρωμα, οὐ νόμος, οὐχ ὄρκος, οὐ γράμματα, οὐ ποιητὴ ξυγκειμένη, οὐκ ἄλλο τῶν ἀπάντων οὐδὲν, ὅτι μὴ Λέοντι 5 καὶ βασιλεῖ χρήματα προέσθαι. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἐν τῷ βεβαιῶ τῆς γνώμης τῆς τοῦ Λέοντος ἔμενεν, ἀλλὰ μισθαρεῖν καὶ πρὸς τῶν ἐναντίων ἡξίου. κλέπτων γὰρ αἰεὶ ἐφ' ἑκάτερα τῶν ἐπ' αὐτῷ προσεταραρηκότων ὀλιγωρεῖν τε καὶ ἀπ' ἐναντίας ἵνατι Β οὐδαμῆ ἀσχύνην ὑπώπτευεν εἶναι. οὐδὲν γὰρ ἀσχυρὸν, εἰ μόνον τὸ κερδαίνειν προσῆ, ἐδόξαζέν οἱ αὐτῷ ἐπαμφοτερίζοντι 10 ἔσθαι.

ἢ Ὁ μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς τοιοῦτός τις ἦν. Θεοδώρα V 309 δὲ ἐν τῷ βεβαιῶ τῆς ἀπανθρωπίας ἐνδελεχέστατα ἐπεπῆγει τὴν γνώμην. ἄλλω μὲν γὰρ ἀναπεισθεῖσα ἢ ἀναγκασθεῖσα εἰργάζετο οὐδὲν πώποτε, αὐτῇ δὲ τὰ δόξαντα ἐπετέλει ἀνθαδιαζομένη δύναμι τῇ πάσῃ, οὐδενὸς ἐξαιτεῖσθαι τὸν παραπεπτωκότα τολμῶντος. οὐδὲ γὰρ χρόνου μῆκος, οὐ κολύσεως πλησμονή, οὐχ ἔκτε C τείας μηχανῆ, οὐ θανάτου ἀπειλή, ὅτι δὴ ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖται τῷ πυντὶ γένει ἐπίδοξος οὐσα, καταθέσθαι αὐτῇν τι τῆς ὀργῆς 20 ἔπειθε. καὶ συλλήβδην Θεοδώραν τῷ πρυσκεκρονκότι καταλλαγεῖσαν οὐδεὶς ποτε εἶδεν ἢ ζῶντι ἢ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντι, ἀλλὰ τοῦ τετελευτηκότος ὁ παῖς διαδεξάμενος τὸ τῆς βασιλίδος ἔχθος ὥσπερ ἄλλο τι τοῦ πατέρος ἐς τριγωνίαν παρέπεμπεν. ὁ

10 αὐτῷ delet Reisk.

21 ἢ ζῶντι addidit Reisk.

ibid. ἢ

ἐξ Α. καὶ ἐξ Ρ.

ibid. ἀφανισθέντι Alem. Ρ. ἀφανισθέντα Α.

23 τριγωνίαν Suidas s. h. v. Legebatur τριγένοιαν. Idem sequentia excerpit s. v. λωφῆσαι.

tentes agros possedit, publica Romanorum interim praecipitata re. Nulla iam conventionibus erat vis ex lege, ex data fide, ex syngrapha, ex poenae stipulatione, aliove compacto, sed ex pecunia tantum Leoni ac Caesari destinata. Neque id vero solum apud illum ratum firmumque fuit; quin ab adversariis lucra ligurare studuit; nam utroque cliente fiduciario emuncto, tandem alterutri nullo dedecore fraudem faciebat; nihil ratus indignum hac ambiguitate fallere, quae sibi compendio foret.

15. Ita quidem Iustinianus. At Theodora sic erat propenso et obfirmato ad crudelitatem animo, ut nullius vel suasionis, vel stimulo aliquando peccarit; sed quae sibi visa essent, haec proacaci animo summaque contentione actitaret. Ab ea deposcere sibi reum nemo ausus est; cum neque temporis diuturnitas, neque supplicii expleta crudelitas, neque studiosae preces, neque imminētis irae caelestis terror, quicquam posset illius furorem sistere. Nemo plane vidit unquam Theodorae invisum quempiam in antiquam cum ea gratiam ne post mortem quidem redisse. Nam extincti parentis liberi Imperatricis odium cum paterna adibant haereditate, transmittabantque ad ne-

γὰρ θυμὸς αὐτῆς κινεῖσθαι μὲν εἰς ἀνθρώπων φθορὰν ἐτοιμώτατος ἦν, ἐς δὲ τὸ λωφῆσαι ἀμήχανος. τὸ μέντοι σῶμα ἐθεράπευε μειζόνως μὲν ἢ κατὰ τὴν χρείαν, ἐλασσόνως δὲ ἢ κατὰ τὴν αὐτῆς ἐπιθυμίαν. ταχύτατα μὲν γὰρ ἐς τὸ βαλανεῖον εἰσῆει, ὀψιαίτατα δὲ ἀπαλλαγείσα καὶ καταλουσαμένη ἐς τὸ ἀκρατίζεσθαι ἐνθῆνδε 5
 D ἐχώρει. ἀκρατισαμένη δὲ ἡσυχίαν ἤγεν. ἀριστώσα μέντοι καὶ δεῖπνον αἴρουμένη ἐς πᾶσαν ἰδέαν ἐδωδίμων τε καὶ ποτῶν ἤρχετο, ὕπνοι τε αὐτῆς ἀεὶ μακρότατοι ἀντελαμβάνοντο, ἡμερινοὶ μὲν ἄχρι πρώτων νυκτῶν, νυκτερινοὶ δὲ ἄχρις ἡλίου ἀνίσχοντος. εἰς πᾶσάν τε οὕτως ἀκρωσίας ἐκπετωκυῖα τρίβον ἐς τόσον ἡμέρας 10 καιρὸν ἅπασαν διοικεῖσθαι ἤξιον τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. καὶ ἦν τῷ ἐπιστατεῖαι προὔξιν τινα ὁ βασιλεὺς οὐκ αὐτῆς γνώμη, ἐς τοῦτο τύχης περιεστήκει τούτῳ δὴ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ πράγματα, ὥστε οὐ πολλῷ ὕστερον τῆς τε τιμῆς παραλυθῆναι σὺν ὕβρει μεγάλῃ
 P 45 καὶ ἀπολωλέναι θανάτῳ αἰσχίστῳ. τῷ μὲν Ἰουστινιανῷ ἅπαντα 15 πρῶσσειν ῥῆδιον ἦν, οὐχ ὅσον τῷ τῆς διανοίας εὐκόλῳ, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄπνους ἐπιπλείστον, ὥσπερ εἴρηται, καὶ εὐπρόσδοτος πάντων μάλιστα. πολλὴ γὰρ ἀνθρώποις ἐξουσία ἐγένετο, καίτοι ἀδόξοις τε καὶ ἀφανέσι παντάπασιν οὖσιν, οὐχ ὅτι ἐντυχεῖν τῷ τυράννῳ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ κοινολογεῖσθαι καὶ ἐξ ἀπορρήτων συγγίνεσθαι. 20 παρὰ δὲ τὴν βασιλίδα οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τινὲς ὅτι μὴ χρόνῳ τε πολλῷ καὶ πόνῳ εἰσιτητὰ ἦν, ἀλλὰ προσήδρευον μὲν ἀεὶ ἅπαντες, ἀνδραποδώδῃ τινὰ προσεδρείαν ἐν δωματίῳ στενῷ τε καὶ πνιγερῷ

6 ἀκρατισαμένη — ἤγεν] Suidas s. v. ἀκρατίζω.

10 ἐκπετω-

κυῖα Suidas s. ἀκρωσία. Legebatur ἐκπετωκυῖα.

16 εὐκόλῳ]

εὐλόγῳ Pm. 18 πολλῇ Alem. P. πολλῷ A.

22 προσ-

ἡδρευον Alem. προσεδρευον AP. προσεδρεύομεν Pm.

potest: ut enim facile in hominum exitium succendebatur furore, ita nunquam deflagrabant irae. Corporis curae studuit, etsi ultra necessitatem, tamen citra animi libidinem. Maturrime balneum ingressa absolutis tardissime lavationibus pergebat ad ientaculum, mox se tradebat quieti. Ad prandium, ad coenam nullam non adhibuit ciborum varietatem et copiam. Somni semper illi longissimi, ac suocedanei, diurni quidem usque ad primam noctem, nocturni vero ad solem Orientem; sic vero in omnem intemperantiam prolapsa, tantulum reliqui temporis esse sibi satis putavit ad Romanum moderandum Imperium. Si cui Caesar negotium daret inconsulta Theodora, eo loci res illi deveniebat, ut mox summo cum dedecore magistratu abeunti turpissima morte pereundum foret. Rebus mature conficiendis plane natus Iustinianus erat non solum continuis vigiliis, ut diximus, sed etiam ingenii et aditus facilitate, qua tanta fuit, ut ignotis, omninoque obscuris hominibus locus esset, non illius conveniendi modo, sed in communi conserendi sermonis, et secreta libertate loquendi. At apud Augustam sero ac difficile summatis ipsis aditus patebat, qui tanquam mancipia gregatim singulis diebus in angusto et aestuoso

τὸν ἅπαντα χρόνον. κίνδυνος γὰρ ἀπολελεῖσθαι τῶν ἀρχόντων
 τινὶ ἀνύποιστος ἦν. ἴσταντο δὲ διηγεκὲς ἐπ' ἄκρων δακτύλων, B
 καθυπέρτερον ἕκαστος ἰτῶν πέλας διατεινόμενος τὸ πρόσωπον
 ἔχειν, ὅπως αὐτὸν ἔνδοθεν ἐξιώντες εὐνοῦχοι ὄρωεν. ἐκυλοῦντο
 5 δὲ αὐτῶν τινες μόλις τε καὶ ἡμέραις πολλαῖς ὕστερον, ἐσιόντες
 δὲ παρ' αὐτὴν ζῆν δέει πολλῶ ὅτι τάχιστα ἀπηλλύσσοντο, προσ-
 κνήσαντες μόνον καὶ ταρσοῦ ἑκατέρου ποδὸς ἄκρῳ χελεὶ ἀψά-
 μνοι. φθέγγεσθαι γὰρ ἢ αἰτεῖσθαι τι μὴ ἐκείνης ἐγκλενομένης
 οὐδεμία παρρησίᾳ ἐγίνετο. ἐς δουλοπρέπειαν γὰρ ἡ πολιτεία
 10 ἤλθε, δουλοδιδάσκαλον αὐτὴν ἔχουσα. οὕτω τε Ῥωμαίοις τὰ
 πράγματα διεφθέρετο, τοῦ μὲν τυράννου τῷ ἄγαν εὐήθει δο-
 κοῦντι εἶναι, Θεοδώρας δὲ τῷ χαλεπῷ καὶ λίαν δυσκόλῳ. ἐν C
 μὲν γὰρ τῷ εὐήθει τὸ ἀβέβαιον ἦν, ἐν δὲ τῷ δυσκόλῳ τὸ ἄπρακ-
 τον. ἐν τοῖς μὲν οὖν τῆς τε γνώμης αὐτοῖς καὶ τῆς διαίτης τὸ
 15 διαλλάσσον ἐφαίνετο, κοινὰ δὲ ἦν αὐτοῖς ἢ τε φιλοχρηματία
 καὶ ἢ τῶν φόνων ἐπιθυμία καὶ τὸ μηδενὶ ἀληθίζεσθαι. ἄμω
 γὰρ ἐπιτηδείως ἐς τὰ μάλιστα ψεύδεσθαι εἶχον, καὶ ἦν μὲν τις
 τῶν Θεοδώρα προσκεκρονκότων ἀμαρτάνειν λέγοιτό τι βραχὺ τε
 καὶ λόγου οὐδαμῆ ἄξιον, αἰτίας εὐθὺς ἀναπλύσσουσα τῷ ἀνθρώπῳ
 20 οὐδὲν προσηκούσας, ἐς μέγα τι κακοῦ τὸ πρᾶγμα ἦρεν. ἐγκλη- V 310
 μάτων τε ἠκούετο πλήθος καὶ καταλύσεως περὶ τῶν κατηκόων
 ληίζεσθαι δικαστήριον ἦν, καὶ δικασταὶ ξυνελέγοντο πρὸς αὐτῆς
 ἀγειρόμενοι, οἳ δὴ ἔμελλον διαμαχέσασθαι πρὸς ἀλλήλους, ὅστις D
 ἂν αὐτῶν μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀρέσκειν τῇ ἐς τὴν γυνῶσιν ἀπανθρω-

2 ἴσταντο Alem. ἴστατο AP. 19 ἀναπλύσσουσα P. ἀναπλάσ-
 σασα A. 22 ληίζεσθαι delet Alem. τῶν ὑπηκόων αὐτῇ ἰσό-
 μενον δικ. Reisk. 24 ἀρέσκειν Alem. ἀρέσκη AP.

cubiculo assidebant, ne absentes graviter periclitarentur. Adestabant vero
 summis pedibus innixi, erectis cervicibus, extante facie, ut egredientibus
 eunuchis essent conspicui. Accersebantur autem certi quidam, iique vix, et
 diebus post multis. Ad illam ingressi perpavidi statim se subducebant, eam
 venerati dumtaxat, summisque labiis utrumque pedem osculati. Nam loqui
 vel aliquid petere nemo iniussus audebat. Degeneraverat in servilem hanc
 adulationem Senatus, Theodora magistra; Romanumque Imperium deforma-
 batur, partim levitate tyranni, qua nihil firmum erat, partim difficili Theo-
 doraе protervia, quae peragendis rebus officeret. Sic illi quidem inter se
 distarunt ingenio vivendique ratione; sed aequae mens fuit utrique auri ac
 sanguinis avida, et veri nescia; nam fuerunt ambo mendaciorum artifices in-
 geniosissimi. Si quis Theodoraе infestus levissimae culpae insimularetur,
 inde conflata calumnia, quae in hominem minime conveniret, exacerbatoque
 crimine uno, iam infinita alia aggerabantur, statimque iudicium de expandendis
 subditis constituebatur, ad se convocabat indices ambitiose inter se certa-

πία τῆ βασιλίδι τὸ βούλημα ἱκανὸς γένοιτο. οὕτω τε τοῦ παρα-
 πετωκότος τὴν μὲν οὐσίαν ἀπτικά ἐς τὸ δημόσιον ἀνάγραφτον
 ἐποίει, πικρότατα δὲ αὐτὸν αἰκισαμένη, καίπερ ἴσως εὐπατρίδην
 τὸ ἀνέκαθεν ὄντα, ἢ φυγῆ ζημιούσῃ ἢ θανάτῳ οὐδαμῆ ἀπηξίλου,
 ἦν δὲ γε τῶν αὐτῆ ἐσπουδασμένων τινὶ ἐπὶ φόνοις ἀδίκους ἢ ἑτέρῳ 5
 τῶν τῶν μεγίστων ἀδικημάτων ἁλῶναι ξυμβαίνει, διασύρουσα καὶ
 χλευάζουσα τὴν τῶν κατηγορῶν ὁρμὴν σιωπῶν τὰ προσπεσόντα
 οὕτι ἐθελουσίους ἠνάγκαζεν. ἀλλὰ καὶ τῶν προυγμάτων τὰ
 σπουδαιότατα εἰς γελωποποιίαν μεταβάλλειν, ὅταν αὐτῆ δοκῆ,
 ὡσπερ ἐν σκηνῇ καὶ θεάτρῳ ἔργον πεποιήται. καὶ ποτὲ τις τῶν 10
 πατρικίων γέρον τε καὶ χρόνον πολὺν ἐν ἀρχῇ γεγονώς, οὐπερ
 ἐγὼ τὸ ὄνομα ἐξεπιστάμενος ὡς ἤκιστα ἐπιμνήσομαι, ὡς μὴ ἀπέ-
 P 46 ραντον τὴν ἐς αὐτὸν ὕβριν ποιήσωμαι, τῶν αὐτῆ ὑπηρετούντων
 τινὰ ὀφελοντά οἱ χρήματα μεγάλα εἰσπράξασθαι οὐχ οἶός τε ὡν
 ἐσῆλθε παρ' αὐτὴν, τὸν τε συμβαλόντα αἰτιασόμενος καὶ δεηθῆ- 15
 σόμενος αὐτῷ βοηθῆσαι τὰ δίκαια. ὅπερ ἡ Θεοδώρα προμα-
 θοῦσα τοῖς εὐνούχοις ἐπέστελλεν, ἐπειδὴν ὁ πατρικίος πρὸς αὐτὴν
 ἴκοιτο, κυκλώσυσθαι μὲν αὐτὸν ἅπαντας, ἐπακούειν δὲ αὐτῆ
 φθεγγομένη, ὑπειποῦσα ὃ τι αὐτοὺς ἀντιφθέργεσθαι δεῖ. ἐπεὶ
 δὲ ὁ πατρικίος ἐς τὴν γυναικωνίτιν εἰσῆλθε, προσεκύνησε μὲν ὡσ- 20
 περ αὐτὴν προσκνυεῖν εἰθιστο, δευακρυμένῳ δὲ ἰοικῶς „ὦ δέ-
 σποινα“, ἔφη, „χαλεπὸν πατρικίῳ ἀνδρὶ χρημάτων δεῖσθαι. &
 B γὰρ τοῖς ἄλλοις συγγνώμην τε καὶ ἔλεον φέρει, ταῦτα ἐς ὕβριν τῶ-

1 οὕτω Reisk. τούτῳ AP. 5 τινὶ Reisk. τις AP. 9 ὁρ-
 μῆν] ὁρμὴν Reisk. 15 συμβαλόντα Reisk. συμβάλλοντα AP.
 16 ὅπερ — προμαθοῦσα Alem. ὅπερ — προμαχοῦσα AP. 20 γυ-
 ναικωνίτιν Alem. γυναικωνίτην AP. *ibid.* εἰσῆλθε addidit Alem.

turos de sententia ad Augustae crudelitatem attemperanda. Tum vero illa
 fortunes publicatis, reum, maiorum licet clarum nobilitate, virgis crudelissime
 caesum, vel exilio, vel ultima poena damnavit. Contra si viri quibus ipsa
 studeret, aut caedis, aut nefariorum criminum manifesti deprehenderentur,
 accusatorum conatus nunc asperius, nunc facitius eludens, a causa iudicioque
 deterruit vel invitos. Quin et res gravissimas data opera ad iocos et risum
 pro libidine revocavit, quasi in scena ac theatro. Vir ordinis Patricii, senio
 et gesto diu magistratu gravi (cuius notum nomen reticendum mihi est, ne
 tanta eius contumelia ad memoriam veniat posteritatis aeternam) a Theo-
 dora familiari cum grave aes creditum exigere non posset, eam adiit debi-
 torem interpellaturus, illamque ut se aequo iure complecteretur rogaturus.
 Theodora re praecognita, imperat eunuchis venientem Patricium ut omnes
 ad unum circumstant, sibi que dicenti adficiant animum, conductumque car-
 men intercinant. Ergo Patricius cubiculum ingressus, se, ut moris erat, ad
 illius pedes abiecit, ac pene lacrimabundus: *Dura, inquit, o domina, Pa-
 tricium conditio est, qui numaria difficultate urgeatur; id enim quod aliis
 veniam commiserationemque conciliat, huic ordini est indignissimas cala-*

δε ζυμβαίνει τῷ ἀξιώματι ἀποκεκρίσθαι. ἄλλω μὲν γὰρ ὄψων
 ἄπορουμένων τὰ ἔσχατα πάρεστιν ἀπὸ τοῦτο εἰπόντι τοῖς χρήσταις
 ὄχλου τοῦ ἐνθένδε εὐθὺς ἀπηλλάχθαι, πατρίκιος δὲ ἀνὴρ οὐκ
 ἔχων ὄθεν ἂν ἐκτίσαι τοῖς χρήσταις τὰ ὀφλήματα ἱκανὸς εἶη μύ-
 5 λιστα μὲν τοῦτο ἂν εἰπεῖν υἱοχυνθείη, εἰπὼν δὲ οὐκ ἂν ποτε πείσαι
 ὡς οὐχ οἶόν τε ὄν τῷδε πενίαν τῷ τάγματι ξυνοικίεσθαι. ἦν A 70
 δὲ γε καὶ πείση, τὰ πάντων αὐτῷ αἰσχιστά τε καὶ ἀνιαρότατα
 πεπονθέναι ζυμβήσεται. οὐκοῦν, ᾧ δέσποινα, εἰσί μοι χρῆσται,
 οἱ μὲν δανείσαντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, οἱ δὲ παρ' ἐμοῦ δεδανεισ- C
 10 μένοι. καὶ τοὺς μὲν δανείσαντας ἐνδεδεχέστατα ἐγκειμένους οὐχ
 οἶός τέ εἰμι αἰδοῖ τοῦ ἀξιώματος ἀποκρούεσθαι, οἱ δὲ γε ὀφεί-
 λοντες, οὐ γὰρ πατρίκιοι τυγχάνουσιν ὄντες, εἰς σκήψεις τινὺς
 ἀπανθρώπους χωροῦσιν. ἀντιβολῶ τοίνυν καὶ ἱκετεύω καὶ δέομαι
 βουθῆσαι τέ μοι τὰ δίκαια καὶ τῶν παρόντων ἀπαλλάξαι κακῶν.“
 15 ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν.“ ἡ δὲ γυνὴ ἀπεκρίνατο ἐμμελῶς, πατρίκιε ὁ
 δεῖνα, καὶ ὁ τῶν εὐνούχων χορὸς ὑπολυβὼν ἀντεφθέγγετο, μεγάλτην
 κήλην ἔχεις. αὐθις δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἱκετεύσαντος καὶ ῥῆσίν τινα
 ἐμπερῆ τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις εἰπόντος κατὰ ταῦτα πάλιν ἡ τε
 γυνὴ ἀπεκρίνατο καὶ ὁ χορὸς ἀντεφθέγγετο, ἕως ἂν ἀπειπὼν ὁ
 20 τυλαλίπυρος προσεκύνθησέ τε ἤπερ εἰώθει καὶ ἀπιὼν ὄχετο οἴκαδε. D
 ἐν προαστείοις δὲ τοῖς ἐπιθυλαττίοις τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους καὶ
 οὐχ ἥκιστα ἐν τῷ καλουμένῳ Ἡραίῳ διατριβὴν εἶχε, καὶ αὐτοῦ τῶν
 ἐπομένων ὁ πολὺς ὄμιλος κακοπαθεία πολλῇ εἶχετο. τῶν τε γὰρ

4 ἔχων Alem. P. ἔσχεν A. 5 πείσαι] πείση AP. 6 τάγματι
 Reisk. πράγματι AP. 22 Ἡραίῳ Alem. Ἡραίῳ AP. ἀραίῳ Med.
 ibid. αὐτοῦ] ἀπ' αὐτῶν Med. 23 γὰρ addidit Reisk.

mitati. Summa prematur alius indigentia; hanc ipsam operiat debitori;
 superabit aerumnas suas haec aerumna. Patricius qui aēs alienum sol-
 vendo non sit, ipsum hoc fatenti pudori esset; si vero fateatur, cui tandem
 id persuadeat? cum in nostrum ordinem inopiam cadere non posse omni-
 bus persuasissimum sit. Si denique illi fides habeatur, actum iam de il-
 lius est fama ac dignitate. Sum ego quidem, o domina, in alieno aere,
 in meo sunt alii. Ego, quod virum Patricium non deceat, haud meos fraudo
 creditores, ab iis licet gravissimo premar. Quos autem habeo debitores,
 minime illi quidem Patricii, iniustas elabendi causas quaerunt. Quam-
 obrem peto supplices oro ut honesta in causa praesto esse et his malis
 eripere me velis. Haec quidem ille; cui Theodora modulata voce; PATRICIE.
 Ac tum chorus eunuchorum resonabat; HERNIA TUMIDA LABORAS. Sed eo
 insistente supplicii, et aliquid dicente in eandem sententiam, idem Theo-
 dora carmen recinebat, idemque chorus modulabatur. Tandem miser ille
 rem pertaesus, de more veneratus Theodoram se domum recepit. Anni
 maiorem partem in maritima suburbana, praesertim in Heracum secedebat
 magno servitiourum incommodo, quae numeroso comitatu illuc eam sequeban-

ἀναγκαίων ἐσπᾶνίζον καὶ θαλαττίοις ὠμίλων κινδύνοις, ἄλλως τε καὶ χειμῶνος, ἂν οὕτω τύχοι, ἐπιπεσόντος, ἢ του κήτους ἐνταῦθα ποι ἐπισκήψαντος. ἀλλ' αὐτοὶ τὰ πάντων ἀνθρώπων κακὰ οὐδὲν πρῶγμα ὦντο εἶναι, ὅσον ἦν γε μόνον αὐτοῖς τροφῶν ἕξειη. ὁποῖος δὲ Θεοδώρου τρόπος πρὸς τοὺς προσκεκρουκότας ἐφαίνεται, 5 αὐτίκα δηλώσω, ὀλίγων δηλονότι ἐπιμνησθεῖς, ὡς μὴ ἀτελεύτητα πονεῖν δόξαιμι.

V 311 εἴ. Ἦνίκα Ἀμαλασοῦνθα τῆς ἐν Γότθοις ἀπαλλαξέουσα
 P 47 διατριβῆς μεταμπίσχεσθαι τὸν βίον ἔγνω, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάν-
 A 71 τιον διενοεῖτο πορευέσθαι, ὡσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις 10
 ἐρρήθη, λογισαμένη ἢ Θεοδώρα ὡς εὐπατρίδης τε ἢ γυνὴ καὶ
 βασιλῆς εἶη, καὶ ἰδεῖν μὲν εὐπρεπῆς ἄγαν, ἐπινοεῖν δὲ ὅ τι ἂν βού-
 λοιτο γοργὸς μάλιστα, ὑποπτον δὲ αὐτῆς ποιησαμένη τό τε μεγα-
 λοπρεπὲς καὶ διαφερόντως ἄρρενωπὸν, ἅμα δὲ καὶ τὸ τοῦ ἀνδρὸς
 ἐλαφρὸν δεῖσασα, οὐκ ἐπὶ μικροῖς τὴν ζηλοτυπίαν ἐξήνεγκεν, ἀλλ' 15
 ἐνεδρεύειν τὴν γυναῖκα μέχρις ἐς θάνατον ἐν βουλῇ ἔσχεν. αὐ-
 τίκα τοίνυν ἀναπεῖθει τὸν ἄνδρα, Πέτρον μόνον αὐτὸν ἄτε πρεσ-
 βεύοντα ἐς Ἰταλίαν πέμψαι. ᾧ δὴ στελλομένῳ βασιλεὺς μὲν
 B ἐπέστελλεν ἄπερ μοι ἐν' τοῖς ἐγκαίροις δεδιγγῆται λόγοις, ἵνα δὴ
 μοι τῶν πεπραγμένων ἐκπύστους ποιῆσθαι τὰς ἀληθείας δεῖι τῆς 20
 βασιλίδος ἀδύνατα ἦν. αὐτὴ δὲ τοῦτο ἐπήγγελλε μόνον, ὅτι τά-
 χιστα τὴν γυναῖκα ἐξ ἀνθρώπων ἀφανιεῖν, ἐπ' ἑλπίδος ὀχεῖσθαι
 μεγάλων ἀγαθῶν, ἦν τὰ ἐπηγγελμένα ποιοίη καταστησαμένη τὸν

4 ὅσον delendum aut post τροφῶν inserendum ὅσον ἦθειλον. Reisk.
 5 ὁ Θεοδώρου Alem. ib:d. τρόπος addidit Alem. ibid. κότης
 post ἐφαίνετο inserebat Reisk. 19 ἐπέστελλεν] ἐπέτελλεν Alem.

tur, qua necessariorum penuria, qua freti, qua repente obortæ tempestatis, vel etiam irrupentis ceti periculis. Verum ii gravissima quæque incommoda pro nihilo putarunt, dummodo liceret vacare deliciis. Ut vero erga sibi infestos Theodora se gereret paucis absolvam, ne infinitum hic mihi laborem sumam.

16. Posteaquam Amalasantha, ut libris superioribus declaravimus, Gothorum abdicatis rebus, aliud vitæ genus quaesivit, cogitavitque Byzantium aequo cum civibus iure victura, Theodoraæ statim occurrit foeminae illius nobile genus, regia dignitas, forma corporis singularis, acre et industrium ingenium; ob idque non dubitavit, quin sibi et ab illius virili animi maiestate, et levitate coniugis metuendum foret. Nec sane leviter hanc patefecit rivalitatem, sed insidias ac necem reginae molita, viro confestum persuasit, ut Petrum ad eam legaret in Italiam. Huic ergo Caesar proficiscenti, quæ opportuno loco narravi, imperat; at Augusta (cuius metu verae tunc locus narrationi non fuit) hoc unum committit, ut Amalasanthæ paret maturetque necem, magnorum iniecta spe bonorum, si iussis pareat. Ille vel dignitatis,

ἄνθρωπον. καὶ ὃς ἐν Ἰταλίᾳ γενόμενος (οὐ γὰρ εἶδεν ἀνθρώπου
 φίσις ὀκνηρῶς ἐς ἄδικον φόνον ἵναμι, ἀρχῆς τινοσ ἴσωσ ἢ χρημά-
 των ἐν ἐλπίδι κειμένων μεγάλων) οὐκ οἶδα ἦντινα Θεοδᾶτω πα-
 ραίνεσιν ποιησάμενοσ διαχρήσασθαι τὴν Ἀμαλιουσῶνδαν ἀνέπεισε. C
 5 καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἕσ τε τὸ τοῦ μαγίστρου ἀξίωμα ἤλθε καὶ ἐπὶ πλεῖ-
 στον δυνάμειωσ καὶ μάλιστα πάντων ἐχθρῶν. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὴν Ἀμαλιουσῶνδαν ἐσ τοῦτο ἐτελεύτα. ἦν δέ τισ Ἰουστινιανῶ
 ἐπιστολογράφοσ Πρίσκοσ ὀνόματι, ἄγαν πονηρόσ μὲν καὶ Παφλα-
 γῶν καὶ πρέπων τοῦ προστάτου τὸν τρόπον ἀρέσκειν, λίαν δέ
 10 πρὸσ αὐτὸν εὐνοϊκῶσ ἔχων καὶ πρὸσ αὐτοῦ τυγχάνειν τῶν ὀμοίων
 οἰόμενοσ· διὸ δὴ καὶ χρημάτων μεγάλων ὦν κύριοσ ὑπῆρχε οὐκ
 ἐν δίκῃ τάχιστα γέγονε. τοῦτον δὴ ἕτε ὀφρυάζοντά τε καὶ οἱ ἀν-
 τιτείνειν πειρώμενοσ ἢ Θεοδῶρα ἐσ τὸν ἄνδρα διέβαλε. καὶ τὰ A 72
 μὲν πρῶτα οὐδὲν ἦνυσεν, οὐ πολλῶ δέ ὕστερον αὐτῇ μὲν τὸν ἄν-
 15 θρωπον εἰσ ναῦν ἐμβιβάσασα ὀπη ἐβούλετο ἔπεμψε καὶ ἀποθρί-
 ξασα ἱερέα οὔτε ἐκούσιον ἠνάγκασεν εἶναι. αὐτόσ δέ ὀδοκῆσιν παρε-
 χόμενοσ ὅτι δὴ τῶν ποιουμένων οὐδὲν εἶδεῖ Πρίσκον μὲν οὐ διη- D
 ρεννᾶτο ὀπη γῆσ εἴῃ οὐδὲ ἐν μνήμῃ τὸ λοιπὸν εἶχεν, ἀλλὰ σιωπῇ
 ὦσπερ ληθάργῶ ἄλοδσ καθῆστο, τὰ μέντοι χρήματα ὀλλῶν οἱ
 20 ἀπολελεμμένων ἐλήσαστο πάντα. ὑποψίασ δέ ἐμπεισοῦσῃσ αὐτῇ P 48
 εἰσ τῶν οἰκετῶν ἕνα Ἀρεοβίνδον ὀνομα, βάρβαρον μὲν γένοσ,

8. ἐλπίδι] ἐλπίσι Pm. 5. ἀπ' Alem. P. ὑπ' AP. *ibid.* μαγίστρον
 Alem. P. μαγιστράτου A. 6. καὶ μάλιστα πάντων ἐχθρῶν]
 κατὰ πάντων καὶ μάλιστα τῶν ἐχθρῶν Reisk. 9. πρέπων]
 σπεύδων Reisk. *ibid.* τοῦ προστάτου] τῶ προστάτῃ Alem.
 11. μεγάλων κύριοσ, ἀπ' ἀρχῆσ πενιχρόσ ὦν, οὐκ ἐν δίκῃ Reiskius.
 18. οὐδὲ] Legebatur οὔτε. 19. ὀλλῶν] πλὴν ὀλλῶν Reisk.
 20. ἐμπεισοῦσῃσ Alem. συμπεσοῦσῃσ AP.

vel divitiarum spe in Italiam statim transmittit; nam ad nefarias caedes mo-
 derate venire mens humana nequit; Theodotum rationibus mihi quidem ob-
 scuris in Amalanthae caedem impellit. Exinde Petrus ad Magistri dignita-
 tem magna quidem potentia, sed odio omnium evehitur. Atque is fuit Ama-
 lanthae rerum exiis. Erat Iustiniano ab epistolis Priscus quidam homo
 bene ac naviter improbus ex Paphlagonia, aptus ad patronum sibi ex moribus
 conciliandum, quem unice diligebat, ab illoque mutuo se diligi nequaquam
 dubitabat; quare brevi tempore praeter ius fasque ad magnas opes pervenit.
 Huius Theodora supercilio et contumaciae indignata in eum delationibus agit
 apud coniugem, ac tum certe inani conatu. Ergo non ita multo post Pris-
 cum in navim contrudit, et quo tandem libuit ablegatum detondet, invitum-
 que adigit ad sacerdotium. Iustinianus interim facti conscientia simulata, ne-
 que ubi terrarum Priscus esset curavit, neque deinceps tanquam occupatus
 veterino ullam de eo cogitationem admisit, tantum paucas quae Prisco super-
 fuerant, corradit pecunias. Insederat Theodorae suspicio in Areobindum
 famulum genere barbarum, sed formosae indolis adolescentem, quem sibi

εὐπρεπῆ δὲ καὶ νεανίαν, ὄνπερ ταμίαν αὐτῆ καταστησαμένη ἐτύγχανεν, ἀπολύσασθαι βουλομένη τὸ ἔγκλημα, καίπερ, ὡς φασί, τοῦ ἀνθρώπου δαιμονίως ἐρῶσα, ἐν μὲν τῶν παρόντι πικρότατα αὐτὸν ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας αἰκίζεσθαι ἔγνω, τὸ δὲ λοιπὸν οὐδὲν τι ἀμφ' αὐτῷ ἔγνωμεν, οὐδέ τις αὐτὸν ἄχρι νῦν εἶδεν. ἦν γάρ 5
 τι τῶν πραιομένων ἀποκρύπτεσθαι αὐτῇ βουλομένη εἶη, τοῦτο δὲ ἄρρητόν τε καὶ ἀμνημόνευτον ἅπασιν ἔμεινε, καὶ οὔτε τῷ ἐπισταμένῳ ἀγγεῖλαι τῶν τινι ἀναγκαίων ἐξῆν οὔτε τῷ μανθάνειν
 B βουλομένῳ πυνθάνεσθαι, κἂν πάνυ τις περιέργος ἦν. τοιοῦτο γὰρ δέος ἐξ οὗ γηγύνασιν ἄνθρωποι ἐκ τυράννων οὐδενὸς γέγονεν, 10
 ἐπεὶ οὐδὲ λαθεῖν τι τὸν προσκεκροκότα οἶόν τε ἦν. πλήθος γὰρ κατασκόπων αὐτῇ τὰ λεγόμενα καὶ πραιοσόμενα ἔν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ ταῖς οἰκίαις ἐσήγγελλον. ἦνίκα τοίνυν τοῦ παραπεπιτωκότος τὴν κόλασιν ἐκφέρεσθαι οὐδαμῆ ἤθελεν, ἐποίει τάδε. τὸν ἄνθρωπον μετακαλεσαμένη, ἦν τις τῶν λογίμων ἐτύγχανεν ὢν, μόνη 15
 V 812 τε αὐτῇ τῶν ὑπουργούντων τινὶ παραδοῦσα μόνῳ ἐπήγγελλεν εἰς
 A 73 τὰς ἐσχολίας αὐτὸν μετακομίσαι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. καὶ ὡς ἄωρὶ τῶν νυκτιῶν κατακεκυλυμμένον αὐτὸν καὶ δεθέντα εἰς γαῦν ἐμβιβάσας καὶ σὺν αὐτῷ γεγονώς, οὗ οἱ πρὸς τῆς γυναικὸς ἐπετέ-
 C τακτο, ἐνταῦθα παρείδου λαθραιώτερον τῷ ἐς ταύτην τὴν 20
 ὑπουργίαν ἱκανῶς ἔχοντι, φυλάσσειν τε ὡς ἀσφαλέστατα ἐπιστεῖ-
 λας τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπειπὼν μηδεὶν φράζειν, ἕως ἂν ἢ τὸν ταλαίπωρον ἢ βασιλεὺς οἰκτιρίζηται ἢ χρόνον πολὺν τῇ ἐνταῦθα κακοπαθείᾳ δυσθανατήσας τε καὶ καταμαρανθεὶς τελευτήσειεν, ἀπηλλάσσετο. καὶ Βασιανὸν δὲ τινα Πράσινον, οὐκ ἀφανῆ νέον ὄντα,

4. οὐδὲν τι] οὐδὲν τοι AP.

habuit a supellectile. Hunc ad eluendum crimen nulla primo de causa (licet illum, ut fama est, deperiret) dire flagris excepit; demum quid actum de illo sit, neque nos, neque ad hanc diem alii norunt. Nam quod Theodora esse obscurum vellet, id ab ore ac memoria omnium ut evellet, perterrebat rei conscios (sic ut nullus antehac tyrannus) quo neque necessariis, neque curiose flagitantibus rem aperirent. Contra nihil adversariorum fuit, quod illam latuerit, cui per compita perque domos essent qui singulorum negotia et confabulationes explorarent. Quem vero a se mulctatum nesciri cuperet, clam accersitum (si ex Patriciis esset) sola sine arbitris, uni tradebat satelliti in extremas oras Romanae ditionis deportandum; quem intempesta nocte obvelatum capite, constrictum vinculis, navigioque impositum ad imperatas exilii sedes satelles duceret, apud alterum non insolentem tantae crudelitatis ministrum, custodiis fidissimis secretissimisque clanculum concludendum, donec vel eius serumnis Augusta commoveretur, vel diuturno squalore extrema pene in morte aegre vivens contabesceret caderetque. Basianus adolescens factione Prasinus illustri loco natus cavillo in Theodoram

αὐτῇ διαλοιδωρησάμενον δι' ὀργῆς ἔσχε. διὸ δὴ ὁ Βασιανὸς (οὗ γὰρ ἀνήκοος ταύτης δὴ τῆς ὀργῆς ἐγγόνει) ἐς τοῦ ἀρχαγγέλου τὸν νεὼν φεύγει. ἣ δὲ οἱ ἐπέστησεν αὐτίκῃ τὴν τῷ δήμῳ ἐφροσύνην ἀρχὴν, οὐδὲν μέντοι λουδορίας ἐπικαλεῖν ἐπαγγελλασα, ὅτι δὲ παι-
 5 δεραστοίη ἐπενεγκοῦσα. καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὸν ἀνδρω- D
 πον ἀνυστήσασα ἤκλιετο ἀνυπολόστῳ τῇ κολάσει, ὃ δὲ δῆμος ἅπας
 ἐπεὶ ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς εἶδε σῶμα ἐλευθέριον τε καὶ ἀνει-
 μένην ἄνωθεν διαίτη ἐντραφέν, ἀπήγγασέ τε τὸ πάθος εὐθύς καὶ
 σὺν οἰμωγῇ ἀνέκραγον οὐράνιον ὅσον ἐξαιτούμενοι τὸν νεανίαν.
 10 ἣ δὲ αὐτὸν ἔτι μᾶλλον κολάσασα καὶ τὸ αἰδοῖον ἀποτεμομένη διέ-
 φθειρεν ἀνεξέλεγκτως, καὶ τὴν οὐσίαν ἐς τὸ δημόσιον ἀνεγράψατο.
 οὕτως ἦνικῃ ὀργῇ τὸ γύναιον τοῦτο, οὔτε ἱερὸν ὄχυρον ἐγγόνει
 οὔτε νόμου του ἀπαγόρευσις οὔτε πόλεως ἀντιβόλησις ἐξελεσθαι
 τὸν παραπεπτωκότα ἱκανὴ ἐφαίνετο οἴτι, οὔτε ἄλλο αὐτῇ ἀπήντα
 15 τῶν ἀπάντων οὐδέν. καὶ Διογένην δὲ τινα οἶα Πρῶσιον ὄντα
 δι' ὀργῆς ἔχουσα, ἄνδρα ἀστεῖον καὶ ποθεινὸν ἅπασί τε καὶ αὐτῷ
 τῷ βασιλεῖ, οὐδὲν τι ἦσσαν γάμων ἀνδρείων ἐν σπουδῇ συκοφαν- A 74
 τεῖν εἶχε. δύο γοῦν ἀνυπέλαστα τῶν αὐτοῦ οἰκειῶν κατηγόρους τε P 49
 καὶ μάρτυρας τῷ κεκτημένῳ ἐπέστησε. τοῦ δὲ οὐ κρύβδην ἐξε-
 20 ταζομένου καὶ λαθραίως, ἤπερ εἰώθει, ἀλλ' ἐν δημοσίῳ, δικαστῶν
 ἤρημένων πολλῶν τε καὶ οὐκ ἀδόξων, διὰ τὴν Διογένους δόξαν,
 ἐπεὶ οὐκ ἐδόκουν ἀκριβολογουμένοις τοῖς δικασταῖς οἱ τῶν οἰκειῶν

4. ὅτι δὲ] κλήν ὅτι Suidas s. ἐπικαλῶ.

9. οὐράνιον ὄσον] Sui-

das s. h. v. 10. ἀποτεμομένη] ἀποτεμουμένη AP.

18. εἶχε

Pm. ἔχουσα AP. ἐσυκοφάντει ἔχειν Reiskius

20 λαθραίως

ἄσπερ (debebat ἤπερ) Alem. λαθραϊότητι ἄσπερ AP.

λαθραίῳ τινί, ἄπερ Reisk. qui δικαστηρίῳ post δικαστῶν addit.

luserat; cuius ob id in se concitatum iram intelligens in templum concedit Michaelis Archangeli. Huc statim illa Praetorem plebis immittit, iubetque non cavilli, sed infamiae puerorum amoris Basianum reum agere. E templo abstractus acerbissimo supplicio a magistratu excruciat; sed populi multitudo, ingenui splendoris corpus, mollibus assuetum deliciis in saevissimum dari cruciamentum videns, eius interitum commiserata, pene in caelum sublato clamore complorans, salvum sibi deposcebat adolescentem. Mulier pertinacius instare supplicis, pudendisque resectis, sic eum indicta causa iniudicatum indemnatumque peremit, ac tandem etiam fisco illius addixit bona. Scilicet cum haec foemina insaniret, nec templorum asylum, nec legum imperium, nec universae urbis imploratio, nec quicquam rerum omnium eripere poterat, quem ipsa perditum iret. Diogenem virum urbanum et carum tum omnibus, tum ipsi Caesari, tanquam Prasinorum partes foveret, odio prosequeretur, in hunc etiam puerorum concubinatus crimen intendens, duos illius vernas in domini caput subornat, calumniatores iuxta ac testes. Verum cum hoc non ex consuetis illius esset clandestinis iudiciis, sed pro viri dignitate multi atque insignes in Diogenem iudices sederent in foro, et vernularum

λόγοι ἀξιόχρηστοι ἐς τὴν κρίσιν εἶναι, ἄλλως τε καὶ παιδαρίων ὄντων, Θεόδωρον τῶν Διογένοι ἀναγκαίων τινὰ ἐν τοῖς εἰωθόσι οἰκίδιοις καθεῖρξεν. ἐνταῦθα πολλαῖς μὲν θωπέαις, πολλοῖς δὲ τὸν ἄνθρωπον αἰκισμοῖς περιῆλθεν. ἐπεὶ τέ οἱ οὐδὲν προὔχῳρει,

B νευρὰν βοεῖαν ἐς τοῦ ἀνθρώπου τὴν κεφαλὴν ἀμφὶ τὰ ὠτα περιε- 5
 λξαντας τὴν νευρὰν στρέφειν τε καὶ σφίγγειν ἐκέλευε. καὶ τοὺς μὲν οἱ ὀφθαλμοὺς Θεοδώρα ἐκπεπηθηκέναι τὴν οἰκείαν λιπόντας χώραν ὑπώπτευσεν, οὐδὲν μὲντοι τῶν οὐ γεγόνότων ἀπαγγέλλειν ἔγνω. διὸ δὴ οἱ μὲν δικασταὶ ἅτε ἀμαρτυρήτου δίκης ἀπέγνωσαν, ἣ δὲ πόλις ἑορτὴν ἀπ' αὐτοῦ πανδημεῖ ἤγειν. 10

C ιζ' Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῆδε ἐχώρησεν. ἐρρήθη δὲ ἀρχο-
 μένῳ μοι τοῦδε τοῦ λόγου καὶ ὅσα Βελισάριόν τε καὶ Φώτιον καὶ Βούζην αὐτῆ ἐργασθεῖη. στασιῶται δὲ Βένετοι δύο Κίλικες γέ-
 νος Καλλινίκῳ τῷ Κιλικίας δευτέρου ἀρχοντι σὺν Θορύβῳ πολλῶ
 ἐπιστάντες χειρῶν ἀδίκων ἐπ' αὐτὸν ἤρξαν, τὸν τε αὐτοῦ ἵππο- 15
 κόμον ἄγχιστά που ἑστῶτα καὶ ἀμύνειν τῷ κεκτημένῳ πειρώμενον
 ἔκτειναν, τοῦ τε ἀρχοντος καὶ τοῦ δήμου θεωμένου παντός. καὶ
 ὁ μὲν τοὺς στασιώτας ἄλλων τε πολλῶν καὶ τοῦδε ἀλόγους τοῦ

V 313 φόνου ἐν δίκῃ ἀνεῖλεν, ἣ δὲ μαθοῦσα ὅτι καὶ τοὺς Βενέτους προσ-
 ποιεῖται ἐνδεικνυμένη, ἔτι αὐτὸν τὴν ἀρχὴν ἔχοντα ἐν τῷ τῶν 20

A 75 φρονέων τάφῳ ἀνεσκολόπισεν οὐδενὶ λόγῳ. βασιλεὺς δὲ κλάειν τε
 καὶ ὀδύρεσθαι τὸν ἀπολωλότα σκηπτόμενος καθῆστο γρυλλίζων,
 πολλά τε τοῖς ἐς τὴν πρᾶξιν ὑπουργηκόσιν ἀνατεινόμενος οὐδὲν

2. τῶν Alem. τὸν AP. *ibid.* Διογένοι] Διογένους Pm. 5. ὅσα
 Alem. νότα AP. *ibid.* περιελίξαντας Alem. περιελίξαντες AP.
 8. ἀπαγγέλλειν Alem. ἀπολλάσσειν Δ. ἀπαλλάσσειν P. 13. αὐτῆ
 Reisk. αὐτῆ AP.

testimonium etiam aetate minorum haud ad causam idoneum haberent, Theodorum quendam Diogenis familiarem in consuetas custodias condit Augusta, circumvenitque modo blanditiis, modo cruciatibus. Nam ubi vidit sibi rem non procedere, nervo bovino a fronte ad aures circumfacto, illi caput astringi iubet, haud fore dubitans quin elisi oculi suis circibus evibrarentur, ille tamen potius habuit nihil mentiri. Quare iudices causam de qua non liqueret, abiecerunt, civibus publice ob id gratulantibus.

17. Hactenus haec: nam initio narravimus quae in Belisarium, in Photium, in Buzem haec foemina commiserit. Duo partis Venetae factiosi Cilicis Callinicum secundae Ciliciae praefectum in seditione per vim aggressi, eius agasonem astantem et vim hero defendere paratum confodiunt, ipso inspectante praefecto populoque. Hos ille et huius homicidii aliorumque permultorum convictos iure capite plectit. Id ubi rescivit Theodora, suam in Venetos propensionem confirmatura, eum adhuc in provincia ad sicariorum tamultum insontem agit in crucem. Imperator simulatis lacrimis eius causam dolere, domi apud se grunnire, multas intendere minas in caedis satellites nullo eventu; caeterum pecuniarum defuncti rapinam non abavit. In illa

ἔδρασε, τὰ μέντοι χρήματα τοῦ τετελευτηκόντος ληϊζέσθαι ὡς ἤκιστα ἀπηξίωσεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν τῶν ἐς τὸ σῶμα κο-
 λούσεις τῇ Θεοδώρῃ ἐπινοεῖν ἐπιμελὲς ἦν. πόρνας ἀμέλει πλέον
 ἢ πεντακοσίας ἀγείρασα ἐν ἀγορῷ μέσῃ ἐς τριῶβολον, ὅσον ἀπο-
 5 ζῆν μισθαυροῦσας, ἐς τε τὴν ἀντιπέρας ἠπειρον στείλασα ἐν τῷ κα- P 50
 λουμένῳ Μετανοίας μοναστηρίῳ καθείρξε τὸν βίον μεταμφιέ-
 σθαι ἀναγκάζουσα. ὧν δὴ τινες ἐρρίπτον αὐτὰς ἀφ' ὑψηλοῦ
 κύτωρ, ταύτῃ τε τῆς ἀκουσίῳ μεταβολῆς ἀπηλλάσσοντο. δύο
 δὲ κόραι ἐν Βυζαντίῳ ἀδελφαὶ ἦτην, οὐκ ἐκ πατρὸς τε καὶ τριγο-
 10 νίας ὑπάτων μόνον, ἀλλ' ἀνέκαθεν αἵματος τοῦ πρώτου ἐν γε τῇ
 συγκλήτῳ βουλῇ γεγυῖται. ταύταις ἤδη ἐς γάμον ἐλθούσαις
 ἀπολωλότων τῶν ἀνδρῶν χήραις γεγονέναι ξυνέπεισεν. αὐτίκα δὲ
 ἄνδρας ἢ Θεοδώρα δύο ἀγελαίους τε καὶ βδελυροὺς ἀπολέξασα
 ξυνοικεῖν αὐταῖς ἐν σπουδῇ εἶχεν, ἐπικαλοῦσα μὴ σωφρόνως βιωῦν.
 15 ὅπερ ἵνα μὴ γένηται δεισασαι, ἐς τὸ τῆς Σοφίας ἱερὸν φεύγουσιν, B
 ἐς τε τὸν θεῖον λουτρῶνα ἐλθοῦσαι τῆς ἐνταῦθα καλυμβήθρας
 ἀπρὶξ εἶχοντο. ἀλλὰ τοσαύτην αὐταῖς ἀνάγκην τε καὶ κακοπάθειαν
 προσετρήσατο ἢ βασιλισσοῦ ὥστε αὐταῖς ἀπυλλαξιούσαις τῶν ἐν-
 θένδε κακῶν τὸν γάμον αὐτῶν ἀνταλλάξασθαι ἐν σπουδῇ γέγονεν.
 20 οὕτως αὐτῇ ἄχραντος οὐδεὶς ἢ ἄσυλος μεμένηκε χῶρος. αὐταὶ
 μὲν οὖν ἀνδράσι πτωχοῖς τε καὶ ἀπερριμμένοις πολλῶ ἀπὸ τῆς
 σφετέρας ἀξίας ἀκούσαι ξυνωκίσθησαν, καίπερ εὐπατριδῶν σφίσι
 παρόντων μνηστήρων. ἢ δὲ μήτηρ αὐταῖς χήρα καὶ αὐτὴ γεγο- A 76
 νῆα οὔτε ἀνομιῶσαι οὔτε ἀποκλαῦσαι τολμῶσα τὸ πάθος παρῆν

6. Addidi Μετανοίας: de quo v. annotationem Alem. 8. ταύτη
 τε Reisk. Aberat τε. 12. ἀνδρῶν] Legebatur ἀνδρώτων.

etiam cura versata est Theodora, ut prostituentes corpora mulierculas puniret; nam scorta ferme quingenta, quae se ad triobolarem quaestum, vitamque medio in foro vulgarent, in adversam Bospori partem, facto grege amandavit, retrusitque in monasterium, meliorem vitae rationem inire coactas. Ex his pleraeque noctu e sublimi praecipites egerunt sese, ac sponte mori quam invite sic vivere maluerunt. Duae Byzantii adolescentulae sorores erant, non paterno solum et avito consulum splendore illustres, sed perantiqua etiam maiorum gloria primariae in senatu nobilitatis. Hae post nuptiales faces extinctis maritibus viduae iacebant; quarum Theodora vitae honestatem criminata duos, quibus nubere, ex ultima plebe homines quaerit, ac plane execrandos. Id illae veritae ad Sophianum templum convolant, in sacrum se condunt lavacrum, fontemque manibus prehensant; sed tot aerumnis, tanta rerum necessitate illas divexavit Augusta, ut sat habuerint eas eligere nuptias, quo e tantis malis emergerent. Sic illi nunquam inviolatum mansit asyli ius. Ergo quae Patriciae nobilitatis procor haberent, traduntur invitae maritis egentibus, abiectis, ab illarum dignitate longe alienis. ☉ Parens et ipsa vidua lacrimis et moerore compressa sponsalibus intererat. Deniqua

τῇ ἐγγύῃ. ὅστερον δὲ ἀποσειομένη ἡ Θεοδώρα τὸ μίαισμα, δη-
C μοσίαις αὐτὰς παρηγορήσαι ξυμποραῖς ἔγνω. ἄρχοντα γὰρ ἐκά-
 τερον κατεστήσατο. καὶ ταῖς μὲν κόραις παραψυχὴ οὐδ' ὡς γέ-
 γονε, πάθῃ δὲ ἀνήκεστα καὶ ἀνόποιστα τοῖς ὑπηκόοις σχεδὸν ἅπασι
 πρὸς τῶν ἀνδρῶν τούτων ξυνηχέθη παθεῖν, ἕπερ μοι ἐν τοῖς 5
 ἔμπροσθεν λόγοις λελέξεται. Θεοδώρα γὰρ οὔτε ἀρχῆς οὔτε πο-
 λιτείας ἀξιώσεις οὔτε τι ἄλλο ἐπιμελὲς ἦν, εἰ τὸ βούλημα περᾶνδῆ-
 ται μόνον. ἐτόγγανε δὲ ὑπὸ του κηῆσασα τῶν ἑραστῶν, ἠνίκα
 ἔτι ἐπὶ σκηπῆς ἦν, τοῦ δὲ κακοῦ ὄψε τοῦ καιροῦ αἰσθομένη πάντα
 μὲν ἐς τὸ ἀμβλύσκειν, ὡσπερ εἰώθει, ἐποίει, ἄωρον δὲ ἀποκτιν- 10
 νῆναι τὸ βρέφος αὐδεμιᾷ μηχανῇ εἶχεν, ἐπεὶ οὐ πολλῷ ἀπελέλειπτο
 τὸ ἀνθρωποιδὲς γένος γεγενῆσθαι. διὸ δὴ ἐπεὶ οὐδὲν προῦχώρει,
 τῆς πείρας ἀφαιμένη τίκτειν ἠνάγκαστο. ὄρων δὲ αὐτὴν ὁ τοῦ
D τεχθέντος πατὴρ ἀπορουμένην τε καὶ ἀσχύλλουσαν, ὅτι μήτηρ
 γενομένη τῷ σώματι ὁμοίως ἐργάζεσθαι οὐκέτι δυνατὴ εἶη, ἐπεὶ 15
 καὶ ἀληθῶς δὴ ὑπῆσθετο ὡς διαχρήσεται τὸ παιδίον, ἀνελετό τε
 καὶ Ἰωάννην ἐπονομίμας, ἐπεὶ ἄρσεν ἦν, ἐς τὴν Ἀραβίαν ἐς ἠπερ
 ὠρητο ἀπιὼν ὄχετο. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς μὲν τελευτᾶν ἔμελλεν, Ἰωάν-
 νης τε ἤδη μειράκιον ἦν, τὸν πάντα λόγον αὐτῷ ἀμφὶ τῇ μητρὶ
 ὁ πατὴρ ἔφρασε. καὶ ὅς πάντα ἐπὶ τῷ πατέρει τὰ νόμιμα ποιήσας 20
 ἔξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντι, χρόνῳ τινὶ ὅστερον ἐς Βυζάντιον ἦλθε
 καὶ τοῖς περὶ τὴν μητέρα τὰς εἰσόδους αἰεὶ ποιουμένοις τὸ πρᾶγμα
 ἀγγέλλει. οἱ δὲ οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου αὐτὴν λογισ-
P 51 σθαι ὑποτοπήσαντες ἐπαγγέλλουσι τῇ μητρὶ ὅτι δὴ αὐτῆς Ἰωάν-

9. πάντα μὲν ὡσπερ ἀμβλύσκειν εἰώθει A. Recte Alem. P. πάντα
 μὲν ὡσπερ ἀμβλύσκειν εἰώθει Reisk. 12. τοῦ ἀνθρωποιδὲς
 σκῆνος Reisk. 16. ἀληθῶς Reisk, ἀληθῆ AP. 18. τς
 post Ἰωάννης addidit Reisk. 22. παρὰ] περὶ Med.

suum Theodora facinus detestata, adolescentulas publicis damnis solandas curavit, aucto dignitatibus utroque marito. Verum hoc illis nullum fuit solatium, cum in subditos ii, ut paulo post edisseram, non ferenda crudelitate se gesserint; neque enim Theodora magistratum, vel reipublicae, vel alterius muneris dignitatem pensi habebat, dum animum expleret suum. Cum adhuc in scena versaretur, fuit ex amico gravida, idque sero ac tum sensit, cum omnia frustra tentabat, ut partum (sicut illi mos erat) immaturum enectumque abigeret, cui ad humanam formam non multum deerat; quare deserit artes quae nihil proficerent, parere iam coacta. Ut vero marito subuluit aegro illam animo esse, et indignari, quod interim foeta meretricio corporis quaestu prohiberetur, ille soboli vehementer a matre timens interitum, prolem, quam marem suscepit, atque Ioannem vocovit, in Arabiam quo iam cogitabat, secum abducit. Is iam iam moriturus filio tum adulto totam aperit de matre rem. Ille iustis paterno funeri persolutis, certo post tempore Byzantium venit; et famulis qui additum ad matrem darent, rem narrat. Hi rati nihil inhumani parentem molituram, adesse Ioannem filium nunciant. Verita

νες ὁ υἱὸς ἦκοι. δειψασα δὲ γυνή μὴ ἐς τὸν ἄνδρα ἔκπυστος ὁ A 77
 λόγος γένηται, τὸν παῖδά οἱ ἐς ὄψιν ἐκέλευεν ἦκειν. ἐπεὶ τε εἶδε
 παραγενόμενον, τῶν οἰκείων τινὶ ἐνεχείρισεν, ὥπερ αἰεὶ τὰ τοιαῦτα
 ἐπιστέλλειν εἰώθει. καὶ τρόπῳ μὲν ὕψι ὁ ταλαίπωρος ἐξ ἀνθρώ-
 5 πων ἠφάνισται οὐκ ἔχω εἰπεῖν, οὐδεὶς δὲ αὐτὸν ἄχρι δεῦρο ἰδεῖν
 οὐδὲ ἀπογενομένης τῆς βασιλίδος ἔσχεν. τότε καὶ ταῖς γυναιξὶ
 σχεδόν τι ἀπάσαις τὸν τρόπον διεφθάρθαι ξυνέβη. ἐξήμαρτον
 γὰρ ἐς τοὺς ἄνδρας ἐξουσίᾳ τῇ πάσῃ, οὐ φέροντος αὐταῖς κίνδυνόν
 τινα ἢ βλάβην τοῦ ἔργου, ἐπεὶ καὶ ὅσαι μοιχείας ἄλοῖεν, αὐταὶ V 314
 10 μὲν κακῶν ἀπαθεῖς ἔμενον, παρὰ δὲ τὴν βασιλίδα αὐτίκα ἰθῦσαι,
 ἀντίστροφοί τε γινόμεναι καὶ δίκην οὐ γεγονότων ἐγκλημάτων ἀντι-
 λαχοῦσαι τοὺς ἄνδρας ὑπῆγον. περιῆν τε αὐτοῖς ἀνεξέλεγκτοις B
 οὔσι τὴν μὲν προῖκα ἐν διπλασίῳ ἀποτινῶναι, μεμαστιγωμένοις δὲ
 ἐκ τοῦ ἐπιπλαῖστον ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀπαχθῆναι, καὶ αὖ πάλιν
 15 τὰς μοιχευτρίδας ἐπιδεῖν, κεκομψευμένας τε καὶ πρὸς τῶν μοιχῶν
 ἀδεύστερον λαγνευομένας. τῶν δὲ μοιχῶν πολλοὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 ἔργου καὶ τιμῆς ἔτυχον. διόπερ οἱ πλεῖστοι τὸ λοιπὸν πάσχοντες
 πρὸς τῶν γυναικῶν ἀνόσια ἔργα ἀσμενέστατα ἀμιστίγωτοι σιωπῇ
 ἔμενον, τὴν πυρρησίαν αὐταῖς τῷ μὴ πεφωρᾶσθαι δοκεῖν ἐνδιδύν-
 20 τες. αὕτη ἅπαντα πρυτανεύειν αὐτογνωμονοῦσα τὰ ἐν τῇ πολι-
 τεῖᾳ ἤξιον. τὰς τε γὰρ ἀρχὰς καὶ ἱερωσύνας ἐχειροτόνει, ἐκεῖνο
 μόνον διερευνημένη καὶ φυλασσομένη ἐνδεδεχέστατα, μὴ καλῶς C
 κάγαθός τις ὁ τὸ ἀξίωμα μετιῶν εἴη, καὶ οὐχ ὁλῶς τέ οἱ ἐσόμενος
 ἐς τὰ ἐπιζηγέλλόμενα ὑπουργήσειν. καὶ τοὺς γάμους ἅπαντας τῇ

4. ἐπιστέλλειν Alem. ἐπέχειν AP.

AP, omisso μὲν.

23. κάγαθός Reisk. ἢ ἀγαθός AP.

τινὶ ἐξουσίᾳ Reisk.

9. αὐταὶ μὲν Reisk. αὐταὶ

20. αὐτῇ] ταύτῃ Reisk., nisi aliquid exciderit.

24. ἅπαντας αὐτῇ ὀθνεῖα

αὐτῇ ὀθνεῖα Alem.

foemina ne id fama coniux acciperet, in conspectum ingredi filium iubet, et
 coram exceptum ex domesticis cuidam talium scilicet negotiorum praefecto,
 in manus tradit. Verum quo miser ille casu sit, interceptus, compertum non
 est: certe nemo extincta iam Augusta, illum denique vidit. Hac tempestate
 omnium fere mulierum mores corrupti; quae per summam licentiam impune
 peccabant in maritos, et in crimen adulterii vocatae dimittebantur inultae;
 adita statim imperatrice, ac reddito iterum de eadem causa plane contra-
 rio iudicio, criminum immunes pronuntiabantur; maritis qui probationes non
 implerent, in crimen adductis, duplique poena dotem solventibus, multis
 vapulantibus, in carcere squalentibus ac vinculis, et rursus inspectantibus
 calamistratas adulteras libere a corruptoribus constuprari, qui etiam dignita-
 tes mercedem sceleris consequerentur. Quamobrem plerique ne flagriones
 fierent, impiam coniugum libidinem ultro dissimularunt, quin etiam illis, ne
 quando manifesto deprehenderentur, omnem fecerunt opportunitatem. Rem-
 publicam pro arbitratu moderari sic Theodora contendit, ut ipsa magistratus
 et sacerdotes crearet; id etiam atque etiam satagens, ne vir quisquam pro-

A 78 θεία ἔξουσία τινι διοικεῖτο, τότε γαμεῖν πρῶτον οὐδεμίαν ἀνδρω-
 ποι ἐγγύην ἐκουσίαν πεποιήνται, γυνῆ ἐκάστω ἔξαινιαλως ἐγίνετο,
 οὐχ ὅτι δὴ αὐτὸν ἤρεσκεν, ὅπερ καὶ τοῖς βαρβάροις εἰώθει, ἀλλ'
 ὅτι βουλομένη τῇ Θεοδώρᾳ εἶη, ὅπερ αὐτὴ καὶ ταῖς γαμιουμέναις
 ἀνάπαλιν ξυνέβαινε πύσχειν, ἀνδράσι ξυνιέναι οὐδαμῆ ἐθειλούσαι 5
 ἠναγκάζοντα. πολλάκις δὲ καὶ τὴν νόμφην ἐκ τῆς παστάδος ἀπο-
D βιβύσασα λόγῳ οὐδενὶ ἀνυμέναιον τὸν νυμφίον ἀφῆκε, τοῦτο μό-
 νον ξὺν ἀκροχολίᾳ εἰποῦσα, ὅτι δὴ αὐτὴν ἀπαρέσκει. ὅπερ ἄλ-
 λους τε πολλοὺς ἔδρασε καὶ Λεόντιον, ὅπερ ῥαιφερενδάριος ἦν
 τὴν τιμὴν, καὶ Σατορνίνον, Ἑρμογένους τοῦ μαγίστρου ἀπογεγο- 10
 νότος ἐπὶ μνηστῆ, τούτῳ γὰρ τῷ Σατορνίνῳ ἦν τις ἀνεψιαδῆ
 παρθένος μνηστῆ, ἑλειθέριος καὶ κοσμία, ἣνπερ οἱ Κόριλλος ὁ
 πατὴρ κατηγγύησεν Ἑρμογένους τοῦ βίου ἤδη ἀπολυθέντος. πε-
 πηγνίως τε αὐτοῖς τῆς παστάδος τὸν νυμφίον καθεῖρξεν, ὃς ἐς
 τὴν ἑτέραν παστάδα ἤχθη, ἐγήμε τε κωκύων καὶ οἰμώζων ὅσον 15
 τὴν Χρυσομαλλοῦς παῖδα, Χρυσομαλλῶ δὲ αὕτη πάλαι μὲν
 ὀρηστρις ἐγεγόνει καὶ αὐθις ἑταῖρα, τότε δὲ ξὺν ἑτέρᾳ Χρυσου-
P 52 μαλλοῖ καὶ Ἰνδαροῖ ἐν παλατίῳ δίαιταν εἶχεν. ἀντὶ γὰρ τοῦ φιλ-
 λοῦ καὶ τῆς ἐν θεάτρῳ διατριβῆς τῆδε διοικούντο τὰ πράγματα.
 ξυγκαταδαρθῶν δὲ ὁ Σατορνίνος τῇ νόμφῃ καὶ διαπεπαρθενευσμέ- 20
 νην εὐρῶν ἐς τινα τῶν ἐπιτηδείων ἐξήνεγκεν ὅτι δὴ οὐκ ἄτρητον
 γῆμαι. ὅπερ ἐπεὶ ἐς Θεοδώραν ἦλθε, τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευεν,

1. τότε πρὸ τοῦ γαμεῖν οὐδεμίαν Alem. 3. αὐτὸν Alem. P.
 ἐς αὐτὸν A. 10. τὸν Ἑρμογένους AP, τὸν delet Alem, *ibid*,
 ἀπογεγονότος Alem. γεγονότος AP. 15. ὅσον] μέγιστον addit
 Reisk. 17. ἑταῖρα Alem. ἑτέρα AP. *ibid*. ἑτέρα Reisk. ἑταί-
 ρα AP. 19. τῆδε Alem. P. τῇ A. τῇ Θεοδώρᾳ Reisk, 20. ξυγ-
 καταδαρθῶν AP, 22. γῆμαι] γῆμοι AP.

bus ac integer dignitates obtineret, qui parere sibi nollet. Connubiale ius
 totum penes se esse voluit; nullus ante nuptias sponsus voluntarius; subito
 cuique coniux haec erat, non quae (ut vel barbaris usu venit) cuique place-
 ret, sed quae Theodora. Haec et puellis erat subeunda fortuna, ut in ma-
 trimonium invitae viros acciperent. Saepe per viam sponsa e thalamo ab-
 stracta, matrimonii sponsum exturbavit; se lubente id fieri irate negans.
 Hac iniuria et alios complures affecit et Leontium referendarium, et Sa-
 turninum, extincto statim a sponsalibus Hermogene officiorum magistro.
 Nam erat Saturnino abneptis virgo nubilis, libera, honestaque, quam defuncto
 Hermogene Cyrillus ei pater desponderat. Ergo post adornatum illis thala-
 mum sponsum Theodora coniciit in vincula, qui demum cadentibus ad quere-
 las lacrimis trahitur in nuptias filiae Chryso-mallae, quae primum saltatrix,
 deinde prostibula fuit. Nam erat hoc tempore Theodora familiaris in Regia
 consuetudo cum Chryso-malla et Indara, quae pro veretro ac theatri exerci-
 tatio ibi rempublicam tractarent. Caeterum Saturninus sponsae ut concu-
 buit atque corruptam invenit, illud apud amicum extulit, puellam duxisse
 se haud imperviam. Quod ut accepit Theodora, servitiis imperat ut subla-

ἄτε ἀποσεμνυόμενον καὶ ὀρκωθέντα οὐδὲν αὐτῷ προσήκον, με-
 τέωρον αἶρειν, οἷα τὰ ἐς γραμματιστοῦ φοιτῶντα παιδία, ξαι-
 νουσά τε κατὰ τῶν νώτων πολλὰς ἀπέειπεν αὐτῷ μὴ φλυάρω εἶναι.
 οἷα μέντοι καὶ Ἰωάννην τὸν Καππαδόχην εἰργάσατο ἐν τοῖς ἔμ- A 79
 5 προσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἅπερ αὐτῇ διαπέπρακται τῷ ἀνθρώπῳ B
 χαλεπαινοῦσῃ, οὐχ ὑπὲρ ὧν ἐς τὴν πολιτείαν ἡμάρτανε (τεκμήριον
 δέ· τῶν γὰρ ὕστερον δεινότερα ἐς τοὺς ὑπηκόους ἐργασαμένων οὐ-
 δένα τοῦτο πεποιήται), ἀλλ' ὅτι τὰ τε ἄλλα τῇ γυναικὶ καταπι-
 κρὸν ἐτόλμα εἶναι καὶ αὐτὴν ἐς τὸν βασιλέα διεβαλλεν, ὥστε αὐ-
 10 τῇ καὶ τὸν ἄνδρα ἐκπεπολεμῶσθαι παρ' ὀλίγον ἐλθεῖν. τῶν γὰρ
 αἰτιῶν, ὅπερ ἔπειπον, ἐνταῦθά μοι μάλιστα τὰς ἀληθεστάτας
 ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ἤνικα τε αὐτὸν ἐπ' Αἰγύπτου καθεῖρξε πεπον-
 θότα ὅσα μοι ἀμφ' αὐτῷ προδεδήλωται, οὐδ' ὡς τινα ἔλαβε
 τῆς τοῦ ἀνθρώπου κολύσεως κόρον, ἀλλὰ ψευδομάρτυρας ἐπ' C
 15 ἐκείνῳ διερευνωμένη οὐδέποτε ἀνίει. τέτρασι δὲ ἐνιαυτοῖς ὕστε-
 ρον Πρασίνοισ ἐύρεσθαι δύο τῶν ἐν Κυζικίῳ στασιωτῶν ἰσχυρον,
 ὅπερ τῶν τῷ ἐπισκόπῳ ἐπαναστάντων ἐλέγοντο εἶναι. καὶ αὐ-
 τοὺς θωπεύεις, τε καὶ λόγοις καὶ ἀπειλαῖς κυτορρωδήσας καὶ ταῖς
 ἐλπίσιν ἐπαρθεῖς τὸ μίαισμα τοῦ φόνου ἐς τὸν Ἰωάννην ἀνῆρχεν.
 20 οὐ δὲ δὴ ἕτερος τῆς ἀληθείας ἀπεναντίας ἐλθεῖν οὐδαμῇ ἔγνω, κα-
 περ οὕτως ἐκ τῆς βυσάνου καταταθεῖς, ὥστε ὅτι δὴ καὶ τεθνήξε-
 ται αὐτίκα μῦλα λαίδοξος ἦν. διὸ δὴ τὸν μὲν Ἰωάννην τούτῳ D
 δὴ τῷ παραπετάσματι διαχρήσασθαι οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔσχε, τοῖν V 315

1. ὀρκωθέντα]?

Maltretus. οὐδὲν AP.

15. ἀνίει] ἀνίη AP.

3. ἀπέειπεν] ἐπέειπεν Alem.

ibid. τῇ Reisk, τῇ τε Alem. P. τὰ τε A.

18. Lacunam post ἀπειλαῖς indicavit Alem.

tum (ceu pueros in ludo litterario) Saturninum temerarium iactatorem et peri-
 urum caederent. Multisque dorso plagis vapulantem ipsa monebat ut lin-
 guam garrulam cohiberet. Quo supplicio Ioannem Cappadocem affecerit,
 libris aliis diximus, haud vindicans ab eo in rempublicam commissa, quae
 sane gravius alii deinde patrarint impune, sed privatas iniurias persequens.
 Nam minime veritus est Ioannes Augustae refragari, et delatione adversus
 eam uti aliquando apud Caesarem, quem prope fuit, ut in illam concitaret.
 Hic, ut dixi, verissimae rerum causae memorandae mihi sunt. Tum vero in
 Aegyptum, ut narravi, hunc male mulctatum amandavit; nec tamen vexan-
 di hominis modum aliquando fecit, quae nunquam desisteret a falsis in eum
 restibus quaerendis. Nam quarto post anno ex Cyzici seditiosis duos nacta
 Prasinos, qui ex iis esse dicerentur, qui antistitem per vim aggressi fuissent:
 his praemia modo, modo formidinem ostentabat: quorum alter minis territus,
 et spe illectus Ioanni parricidio, ut eo statim periturus crederetur. Quare neque
 his artibus Ioanni creare potuit exitium. At tamen dextris utrumque adoles-

δὲ νεανίαιν τούτοιιν χεῖρας τὰς δεξιὰς ἔτεμε, τοῦ μὲν ὅτι ψευδο-
μαρτυρεῖν οὐδαμῆ ἤθελε, τοῦ δὲ ὅπως μὴ ἐπιφανῆς ἢ ἐπιβουλή
ἔς τὸ πᾶν γένηται. τούτων δὲ οὕτως ἐν τῷ δημοσίῳ πρῶσσομέ-
νων τῆς ἀγορᾶς, ἐποιεῖτο τῶν πρᾶσσομένων μηδένα τὸ πυράπιον
ἔσνεῖναι. 5

P 53 ἰή. Ὅτι δὲ οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλὰ δαίμων τις, ὥσπερ εἶρη-
A 80 ται, ἀνθρωπόμορφος ἦν, τεκμηριώσεται ἂν τις τῷ μεγέθει σταθ-
μώμενος ὧν εἰς τοὺς ἀνθρώπους κακῶν ἔδρασεν. ἐν γὰρ τῷ
ὑπερβύλλοντι τῶν πεπραγμένων καὶ ἡ τοῦ δεδρακότος δύναμις εὐ-
δηλος γίνεται. τὸ μὲν οὖν μέτρον ἔς τὸ ἀκριβὲς τῶν ὑπ' αὐτοῦ 10
ἀνηρημένων εἰπεῖν οὐκ ἂν ποτέ μοι δοκεῖ τῶν πάντων τινὲ ἢ τῷ
θεῷ δυνατὰ εἶναι. Θᾶσσον γάρ τις, οἶμαι, τὴν πᾶσαν ψάμμον
B ἔξαριθμίσειεν ἢ ὅσους βασιλεὺς οὗτος ἀνήρηκε. τὴν δὲ χώραν
ἐπιπλεῖστον διαριθμούμενος, ἦνπερ ἔρημον τῶν ἐνοικούντων ἐν-
πέπτωκεν εἶναι, μυριάδας μυριάδων μυρίας φημὶ ἀπολωλέκεναι. 15
Λιβύην μὲν γὰρ ἔς τοσοῦτον διήκουσαν μέτρον οὕτω ἀπολώλεκεν
ὥστε ὁδὸν ἴοντι πολλὴν ἀνδρὶ ἐντυχεῖν χυλεπόν τε καὶ λόγον ἄξιον
εἶναι. καίτοι Βανδίλων μὲν τῶν ὄπλα ἀναιρομένων ἐντυῦθα μυ-
ριάδες ὀκτώ ἐτύγχερον οὖσαι, γυναίων δὲ καὶ παιδαρίων καὶ θε-
ραπόντων αὐτῶν τίς ἂν εἰκάσειε μέτρον; Λιβύων δὲ τῶν ἐν ταῖς 20
C πόλεσιν ὠκημένων τὰ πρότερα καὶ γῆν γεωργούντων ἐργασίαν τε
τὴν κατὰ θάλασσαν ἐργαζομένων, ὅπερ μοι αὐτόπτη ἐπιπλεῖστον

4. ἐποιεῖτο] σπουδῆν ἐποιεῖτο Alem. 6. δὲ Suidas s. v. τεκμή-
ριον. δὴ AP. 9. εὐδηλος Suidas. ἐνδηλος AP. 11. εἰπεῖν
addidit Alem. *ibid.* δοκεῖ] δοκῆ AP. *ibid.* ἢ] εἰ μὴ Reisk.
12. εἶναι Alem. P. εἶη A. 15. ἀπολωλέναι Suidas s. v. θᾶσσον.
16. ἀπολώλεκεν Reisk. ἀπόλωλεν AP. 18. ἀναιρομένων Alem.
ἀργυριουμένων AP. 20. τίς ἂν Reisk. τίσιν A. τίς Alem. P.

centem truncavit; hunc, quod sceleratum dicere testimonium renuerit; illum, ne prorsus paterent insidiae: scilicet clam esse alios curabat quae publice gererentur in foro.

18. Quod vero non homo, sed sub humana specie furia visus sit Iustinianus, documento esse possunt iugentia, quibus affecit homines mala, quippe cum ex atrocitate facinorum auctoris virium immanitas palam fiat. Sane profligatorum a Iustiniano gentium absolutam rationem ac numerum nemo omnium secundum deum habeat, sed arenam citius ad calculum reducat. Ego certe universas animo regiones complectens, quas habitatoribus ille desolatum ivit, dico ab stirpe periisse hominum ducentes decies centena millia. Nam quae longe lateque patet, Africam sic devastavit, ut difficile sit, immo dictu mirabile post multorum ibi dierum viam obvium habere quomquam. Ex Vandalis enim, qui arma tractarent, ad centum sexaginta millia hic degebant; puerorum vero, mulierum ac servitiorum quis numerum dicat? quis Africanorum veterum indigenarum, qui urbes, qui agros colerent, qui mari-

γεγονέναι τετύχηκε, πῶς ἂν τις τὸ πλῆθος διαριθμείσθαι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἱκανὸς εἴη; τούτων δὲ πολλῶ ἔτι πλείους Μαν-
 ρούσοι ἦσαν ἐνταῦθα, οἷς δὴ ἅπασι ζύν τε γυναιξὶ καὶ γόνῳ
 διεφθάρθαι ξυνέβη. πολλοὺς δὲ αὖ καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν
 5 καὶ τῶν αὐτοῖς ἐκ Βυζαντίου ἐπισπομένων ἢ γῆ ἔκρυσεν. ὥστε
 εἴ τις μυριάδας ἀνθρώπων ἐν τε Λιβύῃ πεντακοσίας ἰσχυρίζεται
 ἀπολωλέναι, οὐκ ἂν ποτε τῷ πράγματι, οἶμαι, διαρκῶς εἴποι. D
 αἴτιον δὲ ὅτι Βανδύλων εὐθὺς ἤσημένων οὐχ ὅπως κρατύνοίτο
 τὴν τῆς χώρας ἐπικράτησιν ἐπιμελὲς οἱ ἐγίνετο, οὐδ' ὅπως οἱ ἢ
 10 τῶν ἀγαθῶν φυλακὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ εὐνοίᾳ τῶν κατηκόων εἴη
 προϋνόησεν, ἀλλὰ Βελισάριον αὐτίκα μελήσει οὐδεμιᾷ μετεπέμπετο, A 81
 τυραννίδα οἱ οὐδαμόθεν προσήκουσαν ἐπεγκάλεσας, ὅπως τὸ
 ἐνθὲνδε διοικούμενος κατ' ἔξουσίαν Λιβύην καταπιὼν ὄλην ληΐζη-
 ται. τιμητὰς ἀμέλει τῆς γῆς ἔπεμπε καὶ φόρους ἐπιτίθει πικρο-
 15 τάτους τινὰς οὐ πρότερον ὄντας. καὶ τῶν χωρίων προσεποιεῖτο,
 εἴ τι ἄριστον ἦν, καὶ Ἀρειανὸς τῶν ἐν σφίσι αὐτοῖς μυστηρίων
 εἶργε. κὰν ταῖς στρατιωτικαῖς δυνάμεσιν ὑπερήμερος ἦν, καὶ P 54
 ἄλλως τοῖς στρατιωταῖς ἐγγόνει βαρὺς. ἔξ ὧν αἱ στύσεις φυό-
 μенаι τετελευτήκασιν εἰς ὄλεθρον μέγαν. οὐ γὰρ μένειν ἐν τοῖς
 20 καθεστῶσι ποτε ἴσχυεν, ἀλλὰ ξυγγεῖν τε καὶ ἀναθολοῦν ἐπεφύκει
 πάντα. Ἰταλία δὲ οὐχ ἦσσαν ἢ τριπλασία Λιβύης οὕσα ἔρημος
 ἀνθρώπων πολλῶ μᾶλλον ἢ ἔτι ἐκείνη πανταχοῦθι γεγένηται. ὥστε
 δὴ μέτρον τῶν κἀνταῦθα ἀνηρημένων ἢ δῆλωσις ἔσται *** γὰρ

4. αὐ Reisk. αὐτῇ A. αὐτοῦ Alem. P. 10. εὐνοί[α] τῆς εὐ-
 νοίας Alem. 17. ὑπερήμερος Alem. ὑπερήμερος AP. 22. ὥστε] ὄθεν?
 23. Post ἔσται indicavi lacunam. ibid. ἢ δῆλωσις. ἔσται γὰρ (ἢ τε γὰρ Alem.) αἰτία A. δῆλωσις ἔσται, ἢ τε αἰτία P.
 τίς δῆλωσις ἔσται; ἢ γὰρ αἰτία Reisk.

timam mercaturam facerent? quorum ego infinitam vim longo tempore prae-
 sens contemplatus sum. His omnibus longe plures erant Mauritani, qui popu-
 latum cum uxoribus ac liberis interiere. Hic etiam pars magna exercitus
 Romani, et qui eius signa secuti sunt, exterorum occubuit. Quare haud scio
 an satis conveniat numerus si quis affirmet in Africa quinquies decies cen-
 tona hominum millia deleta. Id vero quod post debellatos Vandalos minus
 curavit Iustinianus, imperium in ea regione stabilendum, et rem communien-
 dam firma subiectorum benevolentia; sed Belisarium confestim, nullaque mora
 evocavit insinulatum tyrannidis, quae haud in hominem conveniret. Scilicet
 ut ipse liberius exinde omnia traheret, abactisque spoliis absumeret Africam
 universam. Nimirum censitores provinciae mittere, imperare nova, et gra-
 vissima vectigalium nomina, agrorum quidquid optimum occupare. Arianis
 suis ritibus interdiceret, bellica auxilia protrahere, vexare militem, unde sedi-
 tiones excitarentur ultimo discrimine deflagaturae, certo in statu consistendi
 impotens, ad omnia miscenda ac perturbanda natus. Italia triplo licet Africa
 maior, magis tamen multo quam illa mortalibus viduata; unde et huius stra-

αἰτία τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ξυμπεπτωκότων ἤδη μοι ἔμπροσθεν δεδιήγηται. ἅπαντα γὰρ ὅσα ἐν Λιβύῃ, κἀνταῦθα αὐτῷ ἡμαρτήθη. καὶ τοὺς
 B καλουμένους λογοθέτας προσεπιπέμφας ἀνεχάλτισέ τε καὶ διέφθει-
 ρεν εὐθὺς ἅπαντα. κατέτεινε δὲ ἡ Γόθων ἀρχὴ πρὸ τοῦδε τοῦ
 V 316 πολέμου ἐκ Γάλλων τῆς γῆς ἄχρι τῶν Δακίας ὄριων. οὗ δὲ πό-
 λης τὸ Σίρμιόν ἐστι. Γαλλίας μὲν οὖν καὶ Βενετίων γῆν τὴν πολ-
 λὴν Γερμανοὶ ἔσχον, ἐπειδὴ ἀφίκετο ἐς Ἰταλίαν ὁ Ῥωμαίων στρα-
 τός. Σίρμιον δὲ καὶ τὰ ἐκείνη πεδία Γήπαιδες κατέχουσιν, ἅπαντα
 μέντοι συλλήβδην εἰπεῖν ἀνθρώπων παντελῶς ἔρημα. τοὺς μὲν
 γὰρ ὁ πόλεμος, τοὺς δὲ νόσος τε καὶ λιμὸς διεχρήσαντο, αἱ δὲ ἡ
 τῷ πολέμῳ ἔπεσθαι πέφυκεν. Ἰλλυρίους δὲ καὶ Θράκην ὅλην,
 εἴη δ' ἂν ἐκ κόλπου τοῦ Ἰονίου μέχρι ἐς τὰ Βυζαντίων προύσσεια,
 A 82 ἐν τοῖς Ἑλλάς τε καὶ Χερρονησιτῶν ἡ χώρα ἐστίν, Οὐνοὶ τε καὶ
 C Σκλαβηνοὶ καὶ Ἄνται σχεδόν τι ἀνὰ πᾶν καταθέοντες ἔτος, ἐξ οὗ
 Ἰουστινιανὸς παρέλαβε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἀνήκεστα ἔργα εἰργά- 15
 σαντο τοὺς ταύτη ἀνθρώπους. πλέον γὰρ ἐν ἐκάστη ἐμβολῇ οἶμαι
 ἢ κατὰ μυριάδας εἴκοσιν εἶναι τῶν τε ἀνηρημένων καὶ ἠδρουπο-
 δισμένων ἐνταῦθα Ῥωμαίων, ὥστε τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν ἀμέλει
 ταύτης πανταχόσε τῆς γῆς ξυμβαίνειν.

Τὰ μὲν οὖν ἐν Λιβύῃ τε καὶ Εὐρώπῃ κατὰ τὸν πόλεμον 20
 ξυνεγεχθέντα τοιαῦτά ἐστι. Σαρακηνοὶ δὲ τοὺς ἐφ' ὧν Ῥωμαίους
 ἐκ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν Περσίδος ὄριων πάντας τοῦτον τὸν

2. ἅπαντά τε AP. τε delevit Reisk. 3. προσεπιπέμφας Alem. P.
 παρασεπιπέμφας A: unde Reisk. ἢ μᾶλλον σαρακακὰς ἐπιπέμφας.
 13. Χερρονησιτῶν Alem. Legebatur Χερρώνησος τῶν. 16. ἐμβολῇ
 Alem. ἐμβολῇ AP. ἐσβολῇ Pm. 18. ὥστε addidit Reisk.

gis numerum sumere licet; nam de origine Italici belli iam supra disserui. Quae in Africa, haec et in Italia peccavit; huc etiam censitoribus, quos lo-
 gothetas dicunt, destinatis, omnia statim excussit corruptique. Ante bel-
 lum Italicum Gotthorum imperium ex Gallorum agro ad usque Daciae fines,
 ubi civitas Sirmium est, protendebatur. Caeterum cum Romanorum copiae
 erant in Italia, Gallicani et Venetici agri magnam partem Germani occupa-
 bant; Sirmium vero vicinamque regionem Gepaedes habebant. Totus hic
 terrarum tractus prorsus est mortalibus destitutus, partim bello deletis, par-
 tim lue morbisve, quae consequi bella solent. Myricum, Thraciamque to-
 tam, Graeciam, Chorsonesum, et omnes quae a faucibus Ionii maris ad By-
 zantium usque suburbana interiectae regiones populique sunt, ex quo tem-
 pore rerum potitus est Iustinianus, Hunni, Sclabeni, Antae pene quotannis
 incursionibus crudelissime depopulati sunt. Crederem Romanorum supra
 ducentena millia singulis irruptionibus, qua fusa, qua in servitutem abacta;
 ut in his provinciis sane Scythicas solitudines videre sit.

Haec quidem in Africa et Europa hoc bello acciderunt. Porro autem
 Saraceni in Oriente ad Aegyptiorum ad Persarum usque fines hoc toto tem-
 pore in Romanorum urbes transgressi, adeo pertinaciter populos afflixerunt,

χρόνον διηνεκῶς καταθέοντες οὕτω δὴ ἐνδελεχέστατα κατειργά-
 παρτο, ὥστε ὀλιγαριθμώτατα ζύμπαρτα ἐγεγόνει τὰ ἐκείνη χω-
 ρία, καὶ οὐ μήποτε ἀνθρώπων, οἶμαι, δυνατὰ ἔσται τὸ μέτρον τῶν D
 οὕτως ἀπολωλότων διερενωμένων εὐρέσθαι. Πέρσαι τε καὶ Χοσ-
 5 ρόης τρεῖς μὲν ἐμβύλλοντες ἐς τὴν ἄλλην Ῥωμαίων ἀρχὴν τὰς τε
 πόλεις καθεῖλον καὶ τοὺς ἀνθρώπους οὓς ἂν λάβοιεν ἐν τε πόλεσι
 ταῖς ἀλίσκομέναις καὶ χώρα ἐκάστη τοὺς μὲν κτείνοντες, τοὺς δὲ
 ξὲν αὐτοῖς ἐπαγόμενοι, ἔρημον τὴν γῆν κατεστήσαντο τῶν ἐνοι-
 10 κούτων, ἥπερ αὐτοὺς ἐπισκῆψαι ξυνέπεισεν. ἔξ οὗ δὲ καὶ εἰς
 τὴν Κολχίδα εἰσήλασαν, αὐτοῖς τε καὶ Λαζοῖς καὶ Ῥωμαίοις
 διαφθεῖρεσθαι μέχρι δεῦρο ξυμβαίνει. οὐ μέντοι οὐδὲ Πέρσαις
 ἢ Σαρακηνοῖς ἢ Οὐννοῖς ἢ τῶ Σκλαβηνῶν γένει ἢ τῶν ἄλλων βαρ-
 βύρων τισὶν ἀκραϊφνέσιν ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς ξυνηλέχθη ἀπαλ-
 15 λυγῆναι. ἐν τε γὰρ ταῖς ἐφόδοις καὶ πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἐν τε πο-
 λιορκίαις καὶ ξυμβολαῖς ἐναντιώμασι πολλοῖς προσεπταικότες οὐ-
 δὲν τι ἦσσαν ξυνδιεφθάρησαν. οὐ γὰρ Ῥωμαῖοι μόνον, ἀλλὰ P 55
 καὶ βάρβαροι σχεδόν τι πάντες τῆς Ἰουστινιανοῦ μαιφονίας A 83
 ἀπώναντο. ἦν μὲν γὰρ τοι καὶ Χοσρόης αὐτὸς τε πονηρὸς τὸ
 ἦθος καὶ, ὡς μοι ἐν λόγοις εἴρηται τοῖς καθήκουσι, τὰς μὲν αἰτίας
 20 αὐτῶ τοῦ πολέμου ὅδε παρείχετο πάσας. οὐ γὰρ ἤξιον τοῖς και-
 ροῖς ἐναρμόζειν τὰς πράξεις, ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ πάντα εἰργάζετο,
 ἐν μὲν εἰρήνῃ καὶ σπονδαῖς ἐξαρτώμενος αἰετῶ δολερῶ ἐπὶ τοῖς
 πέλας πολέμου αἰτίας, ἐν δὲ τῶ πολέμῳ ἀναπεπτωκῶς τε οὐδενὶ
 λόγῳ καὶ τὴν τῶν ἔργων παρασκευὴν ὀκνηρῶς ἄγαν διὰ φιλοχρη-

17. τῆς — μαιφονίας Reisk. τῆ — μαιφονία AP. 18. γὰρ τοι
 Reisk. γὰρ τε AP. 20. αὐτῶ Alem. P. αὐτῶν A. 22. ἐξαρ-
 τώμενος Suidas s. ἐξαρητήσας. ἐξαρτύμενος A. ἐξαρτύόμενος P.

ut nulla sit hominum ibi frequentia; et caesorum multitudinem assequi nume-
 rando non possis. Persae atque Chosroes tertio in reliquum Romanum agrum
 signa intulerunt. Qua vero illi cumque pervasere excisis urbibus, atque in
 his extinctis ubique populis, abactis undecumque captivis regiones habitato-
 ribus desolaverunt: ex quo vero in Colchida incursionem fecere vicissim ipsi,
 Romani, Lazique, alii alias etiamnum clades accipiunt. Neque vero Persae,
 vel Saraceni, vel Hunni, vel Sclabeni, alii barbari ex agro Romano inte-
 gros exercitus domum reduxere. Nam in impressionibus factis, multoque
 magis in obsidionibus praeliisque sinistro saepe Marte atque cruento et ipsis
 pugnatum est; ut non Romani modo, sed barbari quoque sanguinarium Iusti-
 niani furorem experti sint. Fuit et Chosroes, ut opportuno loco dixi, vir
 malo pravoque ingenio; bellorum tamen incendia Iustinianus perpetuo exci-
 tavit. Nam in rebus agendis nunquam temporis consulere libuit, omnia intem-
 pestive actitata. Pace, induciisque manentibus; semper in finitimos bellorum
 offensiones mente mala captare; indicto bello inconsulte recidere, sero pro-

ματῶν ποιούμενος, ἀντὶ τε σπουδῆς τῆς περὶ ταῦτα περισκοπῶν
 μὲν τὰ μετέωρα, περιέργως δὲ ἀμφὶ τῇ τοῦ Θεοῦ φύσει γινόμενος,
B καὶ οὔτε τὸν πόλεμον μεθίεις, τῷ μαιφόνος τις καὶ τυραννικὸς
 εἶναι, οὔτε περιεῖναι τῶν πολεμίων οἷός τε ὢν, τῷ μὴ τὰ δέοντα
 ὑπὸ σμικρολογίας περιεργάζεσθαι. ταύτῃ τε αὐτοῦ βασιλεύοντος
 ἢ γῆ ξύμπασα ἔμπλεως αἵματος ἀνθρωπεῖον ἔκ τε Ῥωμαίων καὶ
 βαρβάρων σχεδόν τι πάντων διαρκῶς γέγονε. ταῦτα μέντοι κατὰ
 τὸν πόλεμον πανταχόθι τῆς Ῥωμαίων ξυλλήβδην εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ-
 τον τὸν χρόνον ξυνηέχθη γενέσθαι. τὰ δε κατὰ στάσιν ἐν τε
 Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστῃ ξυνερχθέντα διαριθμούμενος οὐκ
 ἐλάσσω ἀνθρώπων φόνον ταύτῃ ξυμβῆναι ἢ κατὰ τὸν πόλεμον
 οἶομαι. τοῦ γὰρ δικαίου καὶ τῆς ὁμοίας ἐπιστροφῆς τοῖς ἁμαρ-
 τανομένοις ὡς ἤκιστα ὄντων, ἀλλὰ κατεσπονδασμένου τῷ βασιλεῖ
 Θατέρου τοῖν μεροῖν μάλιστα ἠσυχίαν οὐδὲ θάτεροι ἤγον, ἀλλ'
 οἱ μὲν τῷ ἐλασσοῦσθαι, οἱ δὲ τῷ θαρσεῖν εἰς ἀπόγνωσίν τε καὶ
C ἀπόνοιαν αἰεὶ ἔβλεπον, καὶ πῆ μὲν ἀθροοὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντες,
 πῆ δὲ κατ' ὀλίγους μαχόμενοι, ἢ καὶ κατ' ἄνδρα ἓνα τὰς ἐνέδρας,
 ἂν οὕτω τύχοι, ποιούμενοι ἐς δύο καὶ τριάκοντα ἐνιαυτοὺς οὐδένα
A 84 ἀνιέντες καιρὸν αὐτοὶ τε εἰργάζοντο ἀλλήλους ἀνήκεστα ἔργα καὶ
 πρὸς τῆς τῷ δήμῳ ἐφειστώσης ἀρχῆς ὡς τὰ πολλὰ διεφθείροντο.
V 317 ἢ μέντοι τῶν ἁμαρτανομένων ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον εἰς τοὺς
 Πρασίνοους ἐγένετο. ἔτι μὴν καὶ ἡ ἐς τοὺς Σαμαρείτας καὶ τοὺς
 καλουμένους αἰρετικοὺς κόλασις φόνου ἐνέπλησε τὴν Ῥωμαίων
 ἀρχήν. ταῦτα δὲ μοι ὄσον ἐν κεφαλῶν εἰρησθαι ἀπομνημο-

4. πόλεμον Reisk. πολέμιον AP. 5. αὐτοῦ Reisk. Legebatur
 τοῦ 22. μὴν] μὲν AP. 23 φόνον Alem. P. φόνον A. φόν-
 των Reisk. 24. ἀπομνημονεύεσθαι AP. Correxist Alem.

pter avaritiam apparatus facere; pro quo studio animum ad sublimia tradu-
 cere, dei naturam curiosius perscrutari, interim neque ab armis discedere
 ob crudelitatem ac tyrannidem, neque hostem debellare, a comparandis ne-
 cessariis sordide abstinendo. Ita imperante Iustiniano Romanorum, atque
 omnium fere barbarorum cruore universus terrarum orbis abunde redundavit.
 Militiae quidem haec per totam fere Romanorum imperii ditionem hac tem-
 perate contigerunt; domi vero non minores quam belli strages, si ab exci-
 tatis partibus Byzantii atque in urbibus aliis patratas enumeremus. Quippe
 cum in soutes non aequa esset animadversio, quod alterius partis populares
 magis Caesari studerent, neutri quiescerent; sed hi principis favore destituti,
 illi freti, per summam vel desperationem vel dementiam periclitarentur;
 nunc facto agmine concurrere inter sese; nunc manipulatim congregi; nunc
 singulari certamine dimicare; vel si ferret occasio, ex insidiis agere; duos
 atque triginta totos annos tempus nullum remittentes alii in alios saevire; ab
 urbis Praefecto persaepe capite puniti; licet plerumque ob maleficia in pra-
 sinos esset animadversio; nec minus ab Samaritis et haereticis petitis poenis
 sanguine complebatur Romanum imperium. Haec quae modo ad summam

πελάθω τανῦν, ἐπεὶ μοι ἰκανῶς ὀλίγω ἔμπροσθεν δεδιήγηται. ταῦτα μὲν κατὰ τὸν ἐν σώματι γενόμενον δαίμονα τετύχηκε γενέ- D
σθαι ἐς πάντας ἀνθρώπους, ὥνπερ τὰς υἱτίας αὐτὸς ἄτε βασιλεὺς
καταστὰς ἔδωκε· ὅσα μέντοι κατακεκρόμμμένη δυνάμει καὶ φύσει
5 δαιμονία διεργάσατο ἀνθρώπους κακὰ, ἐγὼ δηλώσω. τούτω
γὰρ Ῥωμαίων διοικουμένω τὰ πράγματα πολλὰ καὶ ἄλλα πάθῃ
ξυνηρέχθη γενέσθαι, ἄπερ οἱ μὲν τῇ τοῦ πονηροῦ δαίμονος τῆδε
πυρροσίᾳ ἰσχυρίζοντο καὶ μηχανῇ ξυμβῆναι, οἱ δὲ αὐτοῦ τὸ θεῖον
τὰ ἔργα μισῆσαν ἀποστραφέν τε ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, χώραν
10 δαίμοσι τοῖς παλαμναίοις ἐνδεδωκένοι, ταῦτα διαπράξασθαι τῆδε.
Ἐδεσσαν μὲν γὰρ Σκιρτὸς ἐπικλύσας ὁ ποταμὸς μυρίων δημοιου- P 56
γὸς τοῖς ἐκείνῃ ἀνθρώποις συμφορῶν γέγονεν, ὡς μοι ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν λόγοις γέγραπται. Νεῖλος δὲ ἀναβὰς μὲν ἤπερ εἰώθει,
χρονοῖς δὲ οὐκ ἀποβὰς τοῖς καθήκουσι, τινὰ τῶν ὑψημῶν εἰρ-
15 γάσατο ἔρημα, ἄπερ μοι καὶ πρότερον δεδιήγηται. Κύνδος δὲ
Ταρσὸν περιβαλλόμενος σχεδὸν τι πῦσαν ἡμέρας τε αὐτὴν ἐπι-
κλύσας πολλὰς οὐ πρότερον ἀπέστη ἢ ὡς αὐτὴν ἀνήκεστα κακὰ
ἔδρασε. σεισμοὶ δὲ Ἀντιόχειάν τε καθείλον τὴν τῆς ἐώας πρώτην
καὶ Σελεύκειαν, ἥπερ αὐτῆς ἐκ γειτόνων οἰκεῖται, καὶ τὴν ἐν Κί-
20 λιξίν ἐπιφανεστάτην Ἀνάζυρβον. ἐν αἷς τῶν ἀπολωλότων τὸ μέ-
τρον τίς ἂν διαριθμεῖσθαι δυνατὸς εἶη; προσθελή δὲ ἂν τις τὰ B
τε Ἴβωρα καὶ Ἀμύσειαν, ἡ πρώτη ἐν πόντῳ ἐτύγγανεν οὔσα, Πο- A 85
λύβοτόν τε τὴν ἐν Φρυγίᾳ καὶ ἦν Πισίδαι Φιλομηδὴν καλοῦσι,

2. ταῦτα] καὶ ταῦτα Reisk. 4 ὅσα Reisk. καὶ ὅσα AP. 5 τοῦ-
του — διοικουμένου Alem. 6. ἄλλα] ἀλλότοτα Reisk. 11. Ἐδεσ-
σαν] Ἐδεσαν AP. *ibid* Σκιρτὸς Pm. Σκνρτὸς AP. 15. ἔρημα
Reisk. Legebatur ἔργα. Quo vitio non animadverso Alem δεινὰ
τοὺς ὑψημένους εἰργάσατο ἔργα 17. ἢ ὡς Reisk. Aberat ἦ.

revocavimus, et paulo ante fusius narravimus, hoc vel homine vel daemone imperatore, et auctore eodem mortalibus evenere. Quae veri mox dicturus sum, furiali quadam vi ac nobis obscura effecit. Nam illo summam Romanae rei moderante abunde mala contigerunt, quae alii Genio huius hominis comiti, eiusdemque violentiae adscriberent, pars dictitaret iratum mortalibus numen, Romanumque exosum imperium, perniciosi furis potestatem fecisse tantorum malorum. Ad-urbem Kdessam Scirtus gravissimis incolarum damnis exundavit. Nilus Aegyptum de more irrigans haud stato tempore recessit, colonisque causa calamitatum fuit, quas iam narravi. Aucto Cydno, Tarsus ferme tota multos dies stagnavit; nec antea flumen subsedit, quam urbem illam malis ingentibus obruit. Prostratae terrae motibus sunt Antiochia urbs Orientis primaria, vicinaque Seleucia, et in Cilicia inclyta Anazarbus; quarum civiumque ruinam quis referat? Praeter has Iбора, Amasia Ponti urbium nobilissima, Polybotus Phrygiae, et quae a Pisidiae populis vocatur

Λύχνιδόν τε τὴν ἐν Ἠπειρώταις καὶ Κόρινθον, αἱ δὲ πολυανθρωπόταται ἐκ παλαιοῦ ἦσαν. ταύταις γὰρ ἀπαξάπασαις ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον σεισμῷ τε καταπεσεῖν καὶ τοῖς ὠκνημένοις σχεδόν τι πᾶσι ξυνδιολωλέναι τετύχηκεν. ἐπιγενόμενος δὲ καὶ ὁ λοιμὸς, οὗ πρόσθεν ἐμνήσθη, τὴν ἡμίσειαν μάλιστα τῶν περιγυνομένων ἀνθρώπων ἀπῆνεγκε μοῖραν. τοσοῦτων μὲν ἀνθρώπων ἐγένετο φθόρος, Ἰουστινιανοῦ πρότερον Ῥωμαίοις διοικουμένου τὴν πολιτείαν καὶ ὕστερον τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος.

- C ιθ'. Ὅπως δὲ καὶ τὰ χρήματα ἀφειλετο ἀπαξάπαντα ἐρῶν ἔρχομαι, ὅψιν ὀνείρου ὑπειπὼν πρότερον ἤνεπερ κατ' ἀρχὰς τῆς 10 Ἰουστινιανοῦ βασιλείας τῶν τιμῶν ἐπιφανῶν ἰδεῖν ξυνηλέχθη. ἔφη γάρ οἱ δοκεῖν ἐν τῷ ὀνείρω ἐστάναι μὲν πον ἐν Βυζαντίῳ παρὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἡύρα, ἣ δὲ Χαλκηδόνος καταντικρὺ ἐστίν, ὄρῶν δὲ τοῦτον κατὰ τὸν ἐκείνη πορθμὸν ἐστῶτα μέσον. καὶ πρῶτον μέντοι τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης αὐτὸν ἐκπιεῖν ὄλον, ὥστε 15 οἰεσθαι τὸ λοιπὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἠπειρου ἐστάναι, οὐκέτι τοῦ πορθμοῦ ταύτῃ ἐπιόντος, ἔπειτα ὕδωρ ἄλλο ρύπου τε πολλοῦ καὶ φωρνοῦ γέμον βρύσαν ἐξ ὑπονόμων ἐκατέρωθεν ὄντων ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ αὐτὸ μὲν τοῦτον ἐκπιεῖν ἄμα, γυμνὸν τε
- D αὐτὸς ἐξεργάσασθαι τοῦ πορθμοῦ χῶρον. ἣ μὲν τοῦ ὀνείρου ὅψις 20 ἐδίηλον τοιαῦτα. Ἰουστινιανὸς δὲ οὗτος, ἥλικα οἱ ὁ θεῖος Ἰουστινὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβε, χρημάτων δημοσίων ἐμπλεων τὴν πολιτείαν εὔρεν. Ἀναστάσιος γὰρ προνοητικώτατός τε ἄμα καὶ οἰκονομητικώτατος πάντων αὐτοκρατόρων γενόμενος, δείσας ὅπερ
- A 86 ἐγένετο, μή οἱ ὁ τὴν βασιλείαν ἐκδεξιόμενος χρημάτων ὑποσπανίζων 25

5. λοιμὸς Alem. λιμὸς AP.

25. ὑποσπανίζων] Suidas s. h. v.

Philomida, Lychnidus in Epiro, et Corinthus, civitates ab antiquo frequentissimae, hac tempestate extremo pene civium suoque interitu corruerunt. Inguens deinde pestis, de qua supra memoravi, dimidiam ferme reliquorum hominum partem depasta est. Hanc hominum genus cladem accepit Iustiniano pridem Romanis rempublicam administrante, eodemque demum imperatore.

19. Porro dicam quemadmodum omnium pecunias compilavit, memorata primum specie quadam somnii, quae viro illustri loco nato sub initium huius dominationis occurrit. Affirmabat is per quietem visum sibi fuisse ad littus esse Bospori, qua parte in Chalcedonem pertinet, vidisseque hic Iustinianum in medio extantem freto, totamque ingurgitantem maris vim, ut illa demum exhausta, neque eo amplius influente, imae terrae insisteret. Tum alios aquarum rivos turbidos illos atque caenosos utrinque ex cloacis eodem confluentes, nihilominus hunc epotasse, freti alveo iterum subsidente. Haec ille in quiete. Verum Iustinianus, cum avunculus cepit imperium, reipublicae aerarium refertissimum habuit. Nam Anastasius omnium imperatorum providendo publicae ac domesticae rei aptissimus, veritus ne (ut plane accidit) successor imperii, arcta re subiectos exagitaret; antequam fato conce-

ἴσως τοὺς κατηκόους ληΐζεται, χρυσοῦ τοὺς θησαυροὺς ἅπαν-
 τας κατακόρως ἐμπλησάμενος, τὸν βίον ξυνεμετρήσατο. οὐσπερ P 57
 ἅπαντας Ἰουστινιανὸς ὡς τάχιστα διεσπύσατο, πῆ μὲν θαλασσοίσις
 οἰκοδομίαις λόγον οὐκ ἐχούσαις, πῆ δὲ τῇ ἐς τοὺς βαρβάρους φι-
 5 λότητι, καίτοι ἠήθη ἄν τις αὐτοὺς βασιλεῖ ἐς ἄγαν ἀσώτῳ τε V 818
 ἔσομένῳ ἐτῶν ἑκατὸν ἐπιυρξέσιν. ἰσχυρίζοντο γὰρ οἱ τοῖς θησαν-
 ροῖς τε καὶ ταμείοις καὶ ἄλλοις ἅπασιν τοῖς βασιλικαῖς χρήμασιν
 ἐγεστώτες, Ἀναστασίῳ μὲν Ῥωμαίων ἔτη πλέον ἢ ἐπὶ καὶ εἴκο-
 σιν ἄρξαντος διακόσια καὶ τρισχίλιον χρυσοῦ κεντηνάρια ἐς τὴν
 10 βασιλείαν εἰσκομισθῆναι οὐδενὶ πόνῳ, καὶ τούτων ἁπάντων οὐδ'
 ὀτιοῦν ἀπολελεῖσθαι, ἀλλ' ἔτι περιόντος Ἰουστίνου πρὸς τοῦδε
 τοῦ ἀνθρώπου δεδαπανῆσθαι ἤπερ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις
 εἴρηται. ἅπερ γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ σφειτερίζεσθαι τε οὐ B
 ὄλεον καὶ ἀναλοῦν ἴσχυσεν, οὐδ' ἄν τινα λόγον ἢ λογισμὸν ἢ μέ-
 15 τρον φανῆναι μηχανή τις οὐδεμίᾳ ἐστίν. ὡσπερ γὰρ τις ποταμὸς
 ἀένυος ἐς ἡμέραν ἐκάστην ἐκδηιούμενος κατεληΐζετο τοὺς ὑπη-
 κόους, ἐπέρρει δὲ ἅπαντα τοῖς βαρβάροις εὐθύς. πλοῦτον οὕτω
 τὸν δημόσιον εὐθύς ἐκφορήσας ἐπὶ τοὺς κατηκόους τὸ βλέμμα
 ἤγε, πλείστον τε αὐτίκα τὰς οὐσίας ἀφείλετο ἀρπάζων τε καὶ βια-
 20 ζόμενος οὐδενὶ λόγῳ, τῶν ἐγκλημάτων τε οὐδαμῇ γεγονότων ὑπά-
 γων τοὺς εὐδαίμονας ἔν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη δοκοῦντας
 εἶναι, καὶ τοῖς μὲν πολυθῆϊαν, τοῖς δὲ δόξης ἐν Χριστιανοῖς οὐκ

3. πῆ — πῆ] ποῖ — ποῖ AP. 5. αὐτοῖς Reisk. αὐτῷ A. αὐτὸ
 Alem. P. *ibid.* ἀσώτῳ τε] καὶ μακροβίῳ vel καὶ φιλοδαπάνῳ
 addit Reisk. 7. ἄλλοις ἄ. τοῖς] τοῖς ἄλλοις ἄ. Alem. 10. πόνῳ
 Alem. νόμῳ AP. 11. Ἰουστίνου Alem. P. Ἰουστινιανῷ A.
 14. οὐδ' ἄν τινα] οὐδ' ὄντινα Reisk. 15. φανῆναι] φάναι
 aut φῆναι Reisk. 16. ἀένυος] ἀένναος AP. *ibid.* ἐκδη-
 ούμενος] Verbo simplici ἐδήγον τε καὶ ἐλήϊζετο utitur Suidas s.
 ἀένναος.

deret, thesaurus affatim oplevit auro, quod statim dilapidavit Iustinianus, partim marinis minime necessariis substructionibus, partim barbaris conciliandis: quam pecuniam perpetuos centum annos vel perditus nepos imperator vincere sua libidine nequivisset. Nam praefecti thesauris, aeriariusque publicis affirmarunt, annis amplius septem et viginti, quibus in imperio fuit Anastasius, reposita ter centum et viginti millia auri pondq nullo labore; quorum deinde nihil reliqui fuerit, sed Iustino etiamnum superstita, ut supra naravi, ea Iustinianum profudisse. Quantam enim pecuniam, quoad vixit, contra ius fasque rapuit, omnibusque modis traxit, vexavitque, incredibile plane memoratu est; quippe qui veluti immensa vorago omnes subiectorum fortunas perpetuo absorberet, easdemque barbaris refluxu gurgite evomeret. Haec publicarum opum facta iactura, tum privatos ad praedam petivit. Multos praedivites cum Byzantii, tum alibi eorum substantiis per vim direptis, falsorum criminum reos egit, hos quidem cultus multorum deorum, illos depravatae Christianae sententiae, alios puerorum concubinitus, nonnullos sancti-

ὀρθῆς αἵρεσιν, τοῖς δὲ παιδεραστίας, ἑτέροις ἱερῶν γυναικῶν ἔρω-
 C τας, ἢ ἄλλας τινὰς οὐ θεμιτὰς μίξεις, ἄλλοις στάσεως ἀφορμῆν,
 A 87 ἢ μέρους Πρασίνου στοργῆν, ἢ ἐς αὐτὸν ὑβρίζειν, ἢ ὄνομα ὀτι-
 οῦν ἄλλο ἐπενεγκῶν, ἢ κληρονόμος αὐτόματος τοῖς τετελευτηκόσιν
 ἢ καὶ περιούσιν, ὣν οὕτω τύχοι, γενόμενος. αἱ γὰρ δὴ σεμνότη- 5
 ται τῶν πρῶξεων αὐτῶ τοιαῦται ἦσαν. ὅπως δὲ καὶ τὴν γενομέ-
 νην ἐπ' αὐτὸν στάσιν, ἦν νίκα ἐκάλουν, διοικησάμενος πᾶσι κλη-
 ρονόμος τοῖς ἐκ βουλῆς εὐθύς γέγονεν ἤδη μοι ἐναγῆχος δεδιήγηται,
 καὶ ὅπως τῆς στάσεως ὀλίγω πρῦτερον αὐτὸς ἰδίᾳ ἐκάστον τὴν οὐ-
 σίαν ἀφείλετο. τοὺς δὲ βαρβάρους ἅπαντας οὐδένα ἀνιεῖς καιρὸν 10
 χρήμασιν ἐδώρειτο μεγάλοις, εἰόνους τε καὶ ἐσπερίους πρὸς τε
 ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν, ἄχρι ἐς τοὺς ἐν Βρεττανίαις ὠκημένους
 D καὶ γῆς πανταχῶθι τῆς οἰκουμένης, ὥνπερ τὰ ἔθνη οὐδὲ ὅσον
 ἀκοῇ πρῶτερον εἶχομεν, ἀλλὰ πρῶτον ἰδόντες εἶτα τοῦ γένους ὄνομα
 ἔγνωμεν. αὐτοὶ τε γὰρ πυνθανόμενοι τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἦθος ἐπ' 15
 αὐτὸν δὴ ἐκ πάσης γῆς ξυνέρρεον ἐς Βυζάντιον. καὶ ὅς οὐδε-
 μιῦ ὀκνήσει, ἀλλ' ὑπερῆδόμενος τῷ ἔργῳ τούτῳ, καὶ τι καὶ ἔρ-
 μαιον εἶναι οὐόμενος τὸν μὲν Ῥωμαίων ἐξαντλεῖν πλοῦτον, βαρβάρ-
 ροις δὲ ἀνθρώποις ἢ ῥοθίοις τισὶ θαλαττίοις προῖτσθαι, αἰεὶ καθ'
 ἐκάστην αὐτῶν ἕκαστον ξὺν ἄδροις χρήμασιν ἀπεπέμπετο. ταύτῃ 20
 τε οἱ βάρβαροι ἅπαντες κύριοι τοῦ Ῥωμαίων παντάπασι γεγένη-
 ται πλούτου, ἢ τὰ χρήματα πρὸς τοῦ βασιλέως κεκομισμένοι ἢ λη-
 P 58 ζόμενοι τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆν, ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποδιδό-
 μενοι, ἢ τὴν ἐκεχειρίαν ἀπεμπολῶντες, τὴν τε τοῦ ὀνείρου ὄψιν,

8. ὑβρίζειν] ὕβριν vel ὕβρισιν Reisk. 9. ὀλίγω Alem. Legebatur
 οὐκ ὀλίγω. 13. τῆς οἰκουμένης τὰ ἔθνη, ἀπερ, οὐδὲ ὅσον
 ἀκοῇ, πρῶτερον εἶδομεν Reisk. 17. καὶ τι Reisk. καίτοι AP.
 24. ἀπεμπολῶντες] ἀπεμπολοῦντες AP.

monialium stupri, quosdam scelerati coitus, alios seditionis, Prasinorum studii,
 laesae maiestatis; vel demortuis, aut etiam superstitibus haeredem inopinatum
 se scripsit. Haec nempe egreriorum eius facinorum summa fuit. Ut
 vero senatorum omnium facultates occupavit usus victoriorum manu, quo-
 rum seditio eo excitata est imperatore, et paulo ante quam excitaretur, ut
 privatorum quorumque bona raptum iverit, supra memoravi. Nam barbarorum
 gentes, quae ad ortum et occasum pertinent, quaeve ad meridiem et sep-
 tentriones; ipsos etiam Britannos, et alios ubique locorum degentes, nullo
 non tempore magnis largitionibus auxit: quos antehac ne fama quidem acce-
 peramus; sed coram ante vidimus, quam gentis nomen audiremus. Hi, ob-
 servato viri genio, ad eum ex toto terrarum orbe Byzantium confluere; ille
 vicissim promptus, hilarisque hanc amare rem, et in lucro deputare, ac tum
 opes exhaurire Romanas, et quidquid ex maritimis aedificiis reliqui esset, bar-
 baris effundere, lautisque onustus magnificentissimis dimittere. Ita Roma-
 norum aerarium totum fuit barbaris destinatum, vel largitiones accipientibus,

ἕς ἄρτι ἐμνήσθην, ἐς τοῦτο τῷ ἰδόντι ἀποκεκρίσθαι τετύχηκε. καὶ ἄλλους μέντοι ἐπιτεγνήσασθαι τῆς τῶν κατηκῶν λεηλασίας τρόπους ἴσχευεν, οἵπερ ἐς ὅσον δυνατὸς ἂν εἶην αὐτίκα μύλα λελέξονται, δι' ὧν οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τὺς πάντων οὐ-

5 σίας ληϊεσθαι διαρκῶς ἔσχε.
 κ'. Πρῶτα τῷ δήμῳ ἔπαρχον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐφί- V 319
 στη, ὅς δὴ ἔμελλε τοῖς τὰ πωλητήρια ἔχουσι πόρον ἐνιαύσιον ἐν- A 88
 θένδε διαλαγγάνων ἐς τὴν ἔξουσίαν αὐτοὺς ἐμβιβάζειν τοῦ τὰ B
 ὦνια ὀπηβοῦλοιντο ἀποδίδουσαι. καὶ περιειστήκει τοῖς τῆδε ἀν-
 10 θρώποις ὠνεῖσθαι τὰ ἐπιτήδεια, τριπλασίονα μὲν καταβαλλομένοις
 τιμήματα, ὅτω δὲ ἂν διὰ ταῦτα ἐπικαλοῖεν, οὐδαμῆ ἔχουσι. μέγα
 τε τὸ ἀπὸ τοῦ ἔργου βλάβος ἠγείρετο. μέρος γὰρ τῆς βασιλείας
 τοῦδε φερομένης τοῦ πόρου πλουτεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἢ τῷ πράγματι
 ἐγεστώσα ἀρχὴ ἦθλε. τὸ δε ἐνθένδε οἱ τε τῆς ἀρχῆς ὑπηρέται
 15 τῆς αἰσχροῦς ταύτης ὑπουργίας ἐπειλημμένοι καὶ οἱ τὰ πωλητήρια
 ἔχοντες τῆς τοῦ παρανομεῖν ἔξουσίας δραξάμενοι ἀνήκεστα ἔργα C
 τοὺς τότε ὠνεῖσθαι δεομένους εἰργάζοντο, οὐχ ὅσον, ὡς εἴρηται,
 πολλαπλῆσια τὰ τιμήματα κομιζόμενοι, ἀλλὰ καὶ δολώσεις ἐν τοῖς
 ὠνίοις μηχανώμενοι ἀμεθήτους τινάς. ἔπειτα δὲ πολλὰ καταστι-
 20 σύμενος τὰ καλούμενα μονοπώλια τὴν τε κατηκῶν σωτηρίαν
 ἀπεμπολήσας τοῖς τὸ ἄγος τοῦτο ἐνεργολαβεῖν ἀξιοῦσιν, αὐ-
 τὸς μὲν τίμημα τοῦ ἔργου τούτου ἀντιφορτισάμενος ἀπηλλάσ-
 σετο, τοῖς δὲ αὐτῷ ξυμβεβληκόσι παρείχετο τὴν ἐργασίαν ἢ βου-

4. κατὰ addidit Alem.

6. δήμῳ AP. οἱ delevit Maltretus.

7. ἐνιαύσιον Reisk. ἔνου Alem. ἔνου P. ἐνοῦ A. πόρον in πόρον mutabat Maltretus.

17. οὐχ ὅσον. ὡς εἴρηται Alem. P. οὐχ ὅσον πολλαὶ εἴρηται. A. οὐχ ὡς (vel ὅ) κάλαι εἴρηται Reisk.

vel agitantibus praedas, vel reddentibus captivos, vel inducias vendentibus, atque ad hoc illa, de qua modo dixi, somnii species pertinuit. Excogitavit et alia, quae (quantum queo) dicam rapinarum genera, quibus paulatim subiectorum bona decerperet.

20. Plebi dedit magistratum, cuius negotium esset, venalitiis, qui officinas haberent, annuo imposito censu, potestatem facere vendendorum quantumque venalium. Cives uti foro cogebantur, pretio ter tanto maiore; nec illis tamen copia erat, etsi ingenti damno vexatis, in alicuius caput ea de re quaestionem habere; quod ex eo proventu pars bona rediret, cum ad imperatorem, tum ad opes huius magistratus angendas. Nec minorem emptoribus fraudem fecit detestanda satellitum magistratus industria, et venalitorum impunita licentia, quibus esset potestas non solum licitationem facere, sed etiam omnibus modis venalia adulterare. Deinde plurima instituit monopolia; iis divendita subiectorum libertate, qui impium hoc negotium inirent: atque his imposito vectigali, rem a pactis conventis pro animi sententia administrandam permisit. Sic palam et cum aliis magistratibus atque praefectis actitabatur, qui eo licentius clientum bona vexarunt, quo magis

λοινο διοικήσασθαι. ὅπερ ἀπαρακαλύπτως ἡμαρτάνετο κὰν ταῖς ἄλλαις ἀπίσαις ἀρχαῖς. βασιλέως γὰρ αἰεὶ μοῖραν τινα οὐ πολλὴν τῶν φρωρίων κομιζόμενον αἶ τε ἀρχαὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ οἱ

D πράγματι ἐφεστῶτες ἐκάστῳ ἀδεέστερον τοὺς σφίσι παραλίπontonτας ἐληίζοντο. ὡσπερ δὲ οἱ οὐχ ἰκανῶν ἐς τοῦτο οὐσῶν τῶν πά-5 λαι διατεταγμένων ἀρχῶν, ἐτέρας δύο ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ ἐπετεργήσατο, καίτοι ἅπαντα μετῆει πρότερον τὰ ἐγκλήματα ἢ τῷ δήμῳ ἐφεστῶσα ἀρχή. ἀλλ' ὅπως αἰεὶ πλείους τε οἱ συκοφάνται εἰεν

A 89 καὶ πολλῶ ἔτι θῦσσον τῶν οὐδὲν ἐπταικῶτων τὰ σώματα αἰκίζοιτο, ταύτας δὴ τὰς ἀρχὰς ἐπινοεῖν ἔγνω. καὶ αὐταῖν τὴν ἐτέραν μὲν 10 τοῖς κλέπταις δῆθεν τῷ λόγῳ ἐπέστησεν, ὄνομα ταύτῃ ἐπιθεῖς πραιτωρα δῆμιον· τῇ δὲ δὴ ἐτέρᾳ τοὺς τε παιδερυστοῦντας ἐς αἰεὶ τίνυσθαι καὶ γυναιξὶν οὐ νόμιμα μινυμένους ἐπήγγελλε, καὶ εἰ τῷ τὰ ἐς τὸ θεῖον οὐκ ὀρθῶς ἤσκηται, ὄνομα ταύτῃ ἐπιθεῖς κο- αισιτίωρα. ὁ μὲν οὖν πραιτωρ εἴ τινα ἐν τοῖς φρωρίοις λόγου πολ- 15

P 59 λοῦ ἄξια εὔρε, ταῦτα δὴ τῷ αὐτοκράτορι ἀποφέρειν ἠέξιοι, γάσ- κων οὐδαμῇ φαίνεσθαι τοὺς τούτων κυρίους. ταύτῃ τε χρημά- των αἰεὶ τῶν τιμιωτάτων διαλαγχάνειν ὁ βασιλεὺς εἶπεν. ὁ δὲ δὴ κοιαισιτίωρ καλούμενος τοὺς παραπεπτωκότας κατεργαζόμενος, ἂ μὲν βούλοιο ἔφερειν, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἦσσον ἐπλούτει τοῖς ἄλλο- 20 τριοῖς οὐδενὶ νόμῳ. οἱ γὰρ δὴ τούτων τῶν ἀρχῶν ὑπηρετεῖται οὔτε κατ' ἀρχὰς κατηγόρους ἐπήγοντο οὔτε μάρτυρας τῶν πεπραγμένων παρείχοντο, ἀλλὰ διηνεκὲς πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἀκατηγόρητοί

B τε καὶ ἀνεξέλεγκτοι ὡς λαθραιότατα ἐντυχόντες ἐκτείνοντό τε καὶ ἀψηροῦντο τὰ χρήματα. ὕστερον δὲ ὁ παλαμνωῖος οὔτος ταύταις

14. οὐκ ὀρθῶς] οὐκ om. Med. 15. κοιαισιτίωρα] κραισιτίωρα Alem. P. 18. διαλαγχάνειν Alem. P. διαλανθάνειν A. 21. οὔτε μαρτυρας] οὐδὲ μάρτυρας AP. 23. ἀκατηγόρητοι Alem. κατηγόροι AP.

Caesar furtorum partem quamvis exiguam acciperet. Quasi vero ad hoc ei satis non essent antiqui magistratus, (nam praefectus urbis omnem olim habuit criminum quaestionem) duos alios invexit, ut eo plures sibi delatores essent, et facilius de viris innoxiiis supplicia sumeret. Horum alterum praetorem plebis vocavit, qui furtis ulciscendis praesesset; alterum quaesitorem, cui cognoscendum foret de puerorum concubinato, de praeposteris mulierum stupris, deque superstitione et falsa religione. Ergo praetor illustriora quaeque furta deferenda imperatori curavit, horum nullos apparere dominos dicitans, atque ita Caesar rebus quotidie pretiosissimis affluebat. Quaesitor vero dicta in reos capitis sententia, quaecumque collibuisse, afferebat Caesari, atque ipse nullo iure alienis opibus nihilominus ditescibat. Namque huius magistratus exactores principio neque accusationem petivere, neque testes induxere delictorum; sed hoc toto tempore incognita, indemnataque causa, rei capite et bonorum proscriptione clam puniti sunt. Tum demum

τε καὶ τῇ τῷ δῆμῳ ἐφεστῶσῃ ἀρχῇ πάντων ὁμοίως ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐγκλημάτων ἐπέστελλεν, ἐρῖζειν σφίσι πρὸς ἀλλήλους εἰπὼν ὅστις αὐτῶν πλείους τε καὶ θᾶσσον διαφθείρειν ἱκανὸς εἴη. καὶ αὐτῶν ἓνα μὲν αὐτὸν εὐθὺς ἐρέσθαι φασίν, ἣν ἐς τοὺς τρεῖς τίς 5 ποιε διαβάλλοιτο, τίνος ἂν αὐτῶν ἢ τοῦ πρῶγματος διάγνωσις εἴη· τὸν δὲ ἐπολαβόντα φάναι, ὅστις ἂν αὐτῶν προτερότερος τοὺς ἄλλους φθάνοι. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ κοιαιστωρος καλουμένην ἀρχὴν δέχετο οὐδενὶ κόσμῳ, ἥσπερ διαφερόντως ἐπεμελοῦντο οἱ πρότερον βεβουσιλευκότες, ὡς εἰπεῖν, ἅπαντες, ὅπως τὰ τε ἄλλα ἔμπει- 10 ροὶ καὶ σοφοὶ καὶ τὰ ἐς τοὺς νόμους μάλιστα εἶεν οἱ ταύτην δια- A 90 χειρίσαντες καὶ χρημάτων διαφανῶς ἀδωρότατοι, ὡς οὐκ ἄνευ C μεγάλου ὑλέθρου τούτου γε τῇ πολιτείᾳ γενησομένοι, εἶπερ οἱ ταύτην τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἢ ἀπειρία τινὶ ἔχοντο ἢ φιλοχρηματίᾳ ἐγεῖντο. ὁ δὲ βουσιλεύς οὗτος πρῶτον μὲν ἐπὶ ταύτης Τριβωνια- 15 νὸν κατεστήσατο, ὅπερ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λό- γοις διαρκῶς εἴρηται. ἐπεὶ δὲ ὁ Τριβωνιανὸς ἐξ ἀνθρώπων ἠφά- V 320 ριστο, μοῖραν μὲν αὐτοῦ τῆς οὐσίας ἀφαιλετο, καίτοι παιδὸς τέ οἱ ἀπολελειμμένοι καὶ πλήθους ἐκγόνων, ὧν ἐπεγένετο τῷ ἀνθρώ- πῳ ἢ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίου. Τούνυλον δὲ Αἴβην γένος ἐπὶ τῆς 20 τιμῆς κατεστήσατο ταύτης, νόμον μὲν οὐδενὸς οὐδὲ ἐς ἀκοὴν ἐλ- θόντα, ἐπεὶ οὐδὲ τῶν ῥητόρων τις ἦν, γράμματα δὲ Λατῖνα μὲν ἐξεπιστάμενον, Ἑλληνικῶν μέντοι ἕνεκα οὐδὲ πεφοιτηκῶτα πρὸς

3. διαφθείρειν Alem. διαφέρειν AP. 4. αὐτῶν Alem. αὐτὸν AP.
 7. φθάνοι Alem. φάνοι AP. 8. ἐπεμελοῦντο Alem. ἐπεμε-
 λῶντο AP. 9 τὰ τε Reisk. τε τὰ AP. 12. εἶπερ Alem.
 οἴπερ AP. 18. ὧν addidit Reisk. 19. Αἴβην Reisk. Λι-
 βύην AP. 20. νόμον μὲν οὐδὲ ὅς ἀκοὴν ἔχοντα AP. Correxist
 Reiskius.

nefarius hic homo ambobus hisce magistratibus, urbisque praefecto omnia sine discrimine permisit cognoscenda crimina, iussis ut pluribus citiusque per-
 dendis hominibus inter se certarent. Ex his vero quopiam, ut aiunt, ab eo percontante, cui potissimum cognitio staret causae, ad singulos quosque forte deferendae. Ei stabit, inquit, qui iudicio collegas antevertat. Sed et quae-
 sturae munus indignis modis accepit; cuius olim singulare fuit reliquorum sane omnium Caesarum studium, scilicet ut a viris tractaretur cum aliarum
 rerum ac disciplinarum, tum vero iuris apprime consultissimis, et omni pro-
 xus exutis avaritia; summo reipublicae damno alioqui futuris, qui vel insci-
 tia, vel divitiarum cupidine laborantes id munus capesserent. Hic tamen princeps primum quaesturae Tribonianum praefecit, cuius facinora satis alibi dicta sunt. Eo autem vita functo, parteque illius facultatum, licet super-
 stite filio, et bene multis nepetibus, proscripta, Iunilus Afer in eo gradu lo-
 catur, homo cui leges ne fama quidem notae, cum in albo causidicorum non fuerit, et licet Latinarum litterarum non ignarus, Graecarum certe causa ne

D γραμματιστοῦ πώποτε, οὐδὲ τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἑλληνίζειν δυνά-
 μενον. πολλάκις ἀμέλει φωνὴν Ἑλληνίδα προθυμηθεὶς ἀφείναι
 πρὸς τῶν ὑπηρετούντων γέλωτι ὤφλε, ἐς δὲ τὴν αἰσχροκερδεῖαν
 δαιμονίως ἐσπουδαχότα, ὃς δὴ γράμματα μὲν τὰ βασιλέως ἐν δη-
 μοσίῳ ἀπεμπολῶν ὡς ἥκιστα κατεδέετο. ἐνὸς δὲ στατήρος χρυ- 5
 σοῦ ἕνεκα τὴν χεῖρα ὀρέγειν τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐδαμῆ ὤκνει.
 οὐχ ἥσσόν τε ἢ ἐπὶ ἐνιαυτῶν χρόνον τοῦτον ἢ πολιτεία τὸν γέλωτα
 ὤφλεν. ἐπεὶ δὲ καὶ Ἰούνιλος ἐς τὸ μέτρον τοῦ βίου ἀγρίκετο, Κων-
 σταντῖνον ἐπὶ τοῦδε τοῦ ἀξιώματος κατεστήσατο, νόμων μὲν ὄντα
 οὐκ ἀμελέτητον, νέον δὲ κομιδῆ καὶ οὐπω ἀγωνίας δικανικῆς εἰς 10
 πεῖραν ἐλθόντα, κλεπτίστατον δὲ καὶ ἀλαζονικιώτατον ἀνθρώπων
 ἀπάντων. οὗτος Ἰουστινιανῷ ποθεινότατός τε ἔγαν καὶ φιλιτατος
P 60 ἐν τοῖς μάλιστα ἐγεγόνει, ἐπεὶ καὶ δι' αὐτοῦ κλέπτειν τε καὶ δι-
 κάζειν ὁ βασιλεὺς οὗτος αἰεὶ οὐδαμῆ ἀπηξίου. διὸ δὴ χρήματα
 μεγάλα χρόνου ὀλίγου Κωνσταντῖνος ἔσχε καὶ ὑπερφρεῖ τινα κόμ- 15
 πω ἐχρήτο, ἀεροβατῶν τε καὶ πάντας ἀνθρώπους περιφρονῶν,
 κἂν μὲν τινες αὐτῷ πολλὰ βούλοιντο χρήματα προέσθαι, ταῦτα
 ὀδῆ κατατιθέντες τῶν οἱ πιστοτάτων τισὶ τὰ σφίσιν ἐσπουδασμένα
 κατορθοῦν ἴσχυον. αὐτῷ μέντοι ἐντυχεῖν ἢ ξυγγενέσθαι τῶν
 πάντων οὐδενὶ γέγονε δυνατὸν, ὅτι μὴ ἐς βασιλέα δρόμῳ ἴοντι ἢ 20
 ἀπαλλασσομένῳ ἐνθένδε οὐ βάδην, ἀλλὰ σποδῆ τε καὶ τάχει
 πολλῶν τοῦ μή τινα οἱ ἀκερδῆ ἀσχαλίαν τοὺς προσιόντας προστρι-
 βεσθαι.

B . κα'. Ταῦτα μὲν οὖν τῆδε βασιλεῖ τῆδε εἶχεν. πρὸς δὲ

4. ὃς δὴ] ὃς δὲ AP. 5. κατεδέετο] κατηδεῖτο Reisk. 24. Ταῦτα
 Alem. P. ταύτην A.

salutatam quidem allquando ludimagistrum venit, sed et efferendis Graecis
 vocibus sic fuit inepta lingua, ut si id unquam tentaret, famulis risum expri-
 meret. Turpi lucro sic inhiavit, ut minime vereretur imperatoris litteras
 palam dinundinari, vel pro aureo statere promptissime clientibus manum por-
 rigere; septem ipsis annis reipublicae Romanae hic probro fuit. Quo tan-
 dem extincto, eam adeptus est dignitatem Constantinus legum haud imperi-
 tus, sed plane adolescens, qui nec dum forensibus se exercuisset concerta-
 tionibus; longe post homines natos furacissimus, idemque fastuosissimus. Hic
 Iustiniano si quis alius carissimus fuit; quem illi et suarum rapinarum prae-
 fectum, et iudiciorum arbitrum habere libuit. Quare Constantinus brevi
 amplissimam sibi pecuniam conflagavit. Sed erat superbia plane inaudita, sic
 tumido fastu omnes despiciens, ut qui peragendorum causa negotiorum opi-
 mas ad eum opes deferrent, illas domesticorum fidei credere cogentur; quod
 nemini hominum datum esset illum alloqui et convenire, nisi ad Caesarem
 euntem redeuntemque; tum vero etiam praepropere ac tumultuarie, ne forte
 sine quaestu ab adventantibus detineretur.

21. Haec ita Iustinianus. Praefectus praetorio praeter publicum cen-

τοῦ τῶν πραιτωρίων ἐπάρχου ἀνὰ πᾶν ἔτος πλέον ἢ τριάκοντα κεν-
τηνάρια πρὸς τοῖς δημοσίοις ἐπράσσετο φόροις. οἷς δὴ ὄνομα τὸ
ἀερικὸν ἐπιτέθεικεν, ἐκεῖνο, οἶμαι, παραδηλῶν, ὅτι δὴ οὐ τετα-
γμένη τις οὐδὲ ξυνειθισμένη οὕσα ἢ φορὰ ἐτύγχανεν αὐτῆ, ἀλλὰ
5 τῆς οὐδὲ ἕξ ἀέρος ἀεὶ αὐτὴν φερομένην ἐλάμβανε, δέον τῆς
πονηρίας τῆς αὐτοῦ ταῦτα ἐπικυλεῖν ἔργα. ὦν δὴ τῷ ὀνόματι οἱ
ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τεταγμένοι ἀδελότερον ἀεὶ ταῖς ἐς τοὺς κατηκόους C
λῆστεύεις ἐχρῶντο. καὶ ταῦτα μὲν τῷ αὐτοκράτορι ἀποφέρειν
ἤξιουν, αὐτοὶ δὲ πλοῦτον βασιλικὸν περιεβάλλοντο οὐδενὶ πόνῳ.
10 ὦνπερ Ἰουστινιανὸς ἐπιτροφὴν οὐδεμίαν ἐδικαίου ποιῆσθαι, και-
ροφυλακῶν ὅπως, ἐπειδὴν τάχιστα πλοῦτον τι μέγα περιβάλλονται
χρῆμα, ὃ τι δὴ αὐτοῖς ἐπενεγκῶν ἀπροφάσιστον ἀθρόον αὐτοῖς
ἀφαιρεῖσθαι τὴν οὐσίαν ἱκανὸς εἶη. ὕπερ Ἰωάννην τὸν Καππα-
δόκην εἰργάσατο. ἅπαντες οὖν ἀμέλει ὅσοι τῆς τιμῆς ὑπὸ τὸν
15 χρόνον τοῦτον ἐλάμβανον, πλοῦσοι ἐξαπιναίως οὐδενὶ γεγένηται D
μέτρῳ, δυοῖν μέντοι χωρὶς, Φωκᾷ τε, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν A 72
λόγοις ἐμνήσθη, (ἅτε τοῦ δικαίου ἐς τὸ ἀκρότατον ἐπιμελητοῦ
γεγονότος· κέρδους γὰρ ὄτουσῶν οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ ἀξιώματι κα-
θαρὸς ἔμεινε) καὶ Βάσσου, ὃς δὴ ἐν χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ τὴν ἀρχὴν
20 ἔλαβεν. ὦνπερ οὐδέτερος ἐνιαντὸν διασώσασθαι τὴν τιμὴν ἔσχεν,
ἀλλ' ἀρχεῖοι τε καὶ τοῦ καιροῦ τὸ παράπαν ἀλλόκοτοι μηνῶν που
ὀλίγων τοῦ ἀξιώματος ἔξω γεγένηται. ἵνα δὲ μὴ τὸ καθ' ἕκα- V 322
στόν μοι διηγουμένῳ ἀτελεύτητος ὁ λόγος εἶη, ταῦτά κἀν ταῖς ἄλ-

3. ἐπιτέθεικεν Reisk. ἐπιτέθηκεν AP. 11. περιβάλλονται Reisk.
περιβάλλονται AP. 14. τῆς τιμῆς] τὴν τιμὴν Alem. Servato
genitivo Reisk. ἐλάμβανον in ἔλαχον mutat. *ibid.* ὑπὸ Reisk.
ὑπὲρ AP. περὶ Alem. 23. ταῦτά κἀν] ταῦτα κἀν AP. ταῦτά
μὲν κἀν Reisk.

sum, amplius ter mille auri pondo Caesari quotannis pondebat, eumque pre-
ventum nec lege, nec more maiorum receptum, sed quasi fortuito aliunde sibi
ex aëre adventitium, aerium ob id, ut credo, vocavit, suae potius improbi-
tatis facinus vocandum; quo nomine praefecti praetorio abusi sunt ad libe-
rius lacerandas subiectorum fortunas, eoque obtentu Caesari deferendas;
quibus nihilominus opes ipsi suas imperatorum ad luxum facile auxerunt. Id
per Iustinianum illis erat impune, quoad amplissimas ebibissent pecunias; tum
eumvero usus ille temporis opportunitate, impositaque calumnia inevitabili,
omnes ab eis facultates (quemadmodum a Ioanne Cappadoce) expressit. Ut
quique per id tempus hanc dignitatem consecuti sunt, ita in infinitas opes re-
pente omnes creverunt. Duos excipio, Phocam, cuius antea memini, virum
aequi iustique observantissimum, in eoque munere ab omni quaestu prorsus
ac vacuum; et Bassum in eodem gradu postea successorem, qui veluti non
bonae frugis homines, neque morum eius aetatis ad paucos menses eam sibi
dignitatem servare integram non potuerunt. Ne vero singula persequens in-
finitum faciam, eadem lege cum reliquis magistratibus Byzantii agitatam est.

λαις ἐπράσσετο ταῖς ἐν Βυζαντίῳ ἀρχαῖς. πανταχόθι μέντοι τῆς
 P 61 Ῥωμαίων γῆς ὁ Ἰουστινιανὸς ἐποίει τάδε. τοὺς πονηροτάτους
 τῶν ἀνθρώπων ἀπολεξάμενος διεφθάρθαι ἀπέδίδοτο τὰς ἀρχὰς
 σφίσι χρημάτων μεγάλων. σῶφροσι γὰρ ἀνδρὶ ἢ ξενέσεως ὀλωσ-
 τισῶν μεταλαχόντι ἔννοια οὐδεμίᾳ ἐγένετο χροῖματα οἰκεία προῖτε-
 σθαι, ἐφ' ᾧ δὴ τοὺς οὐδὲν ἡδικηκότας ληΐζονται. τοῦτό τε τὸ
 χροσίον πρὸς τῶν ξυμβαλλόντων κεκομισμένος ἐς τὴν ἔξουσίαν αὐ-
 τοὺς ἐνεβίβασε τοῦ τοὺς κατηκόους πάντα ἐργάζεσθαι. ἀφ' ἧν
 ἔμελλον τὰς χώρας αὐτοῖς ἀνθρώποις ἀπολοῦντες ἀπύσας πλούσιοι
 τὸ λοιπὸν ἴσασθαι αὐτοί. οἱ δὲ τὰς τῶν πόλεων τιμὰς ἐπὶ τόκοις 10
 ἀδροῖς τισιν ἀπὸ τῆς τραπέζης δεδανεισμένοι καὶ τῶ ἀποδομένῳ
 ἀπαριθμήσαντες, ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν ταῖς πόλεσι, πῦσαν κακοῦ
 B ἰδέαν ἐς τοὺς ἀρχομένους αἰεὶ ἐνδεικνύμενοι οὐκ ἄλλου του ἐν ἐπιμε-
 λείᾳ καθίσταντο ἢ ὕπως τοῖς χρήσταις τὰ ὠμολογημένα τελέσειαν
 καὶ αὐτοὶ τὸ λοιπὸν ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις τετάζονται, οὐκ ἔχον- 15
 τος αὐτοῖς κίνδυνόν τινα ἢ ὕβριν τοῦ ἔργου, φέροντος δὲ τι καὶ
 δόξης μᾶλλον, ὅσω καὶ πλείους τῶν σφίσι παραπεπτωκότων οὐδενὶ
 A 93 λόγῳ ἀποκτείναντες ληΐζεσθαι ἴσχυον. τὸ γὰρ τοῦ θονέως τε καὶ
 ληστοῦ ὄνομα ἐς τὸ τοῦ δραστηρίου αὐτοῖς ἀποκεκρίσθαι ξυνέβαι-
 ρεν. ὅσους μέντοι τῶν ἐχόντων ἀρχὰς ἦσθετο πλούτῳ ἀκμάζον- 20
 τας, τούτους δὲ σκλήψεσι σαγήνεύσας εὐθὺς ἅπαντα συλλήβδην
 ἀφῆραῖτο τὰ χρήματα. μετὰ δὲ νόμον τοὺς τὰς ἀρχὰς ἔγραψε
 D μειόντας ὀμνύναι ἢ μὴν καθαροὺς ἀπὸ πάσης κλοπῆς σφῶς αὐ-

S. Ante διεφθάρθαι videtur aliquid excidisse. REISK. 8. πάντα
 Alem. P. πάντας A. 9 αὐτοῖς ἀνθρώποις Alem. P. αὐτῶν
 ἀνθρώποι οἱ A. 14. ἢ ὅπως Alem. P. ἢ om. A. 16. τι
 Alem. τοι AP. 17. οὐδεὶς λόγῳ Alem. P. λόγῳ om. A.
 21. τούτους δὲ] τούτους δὴ Reisk.

Per urbes vero imperii Romani Iustinianus perditissimis quibusque homini-
 bus perquam maximi praefecturas locavit, ab illis utique deformandas. Nec
 enim vir quisquam moderatus, vel qui tantulum saperet, quo insontes expul-
 sum iret fortunis, suas sibi putasset prodigendas. Ubi pecuniam Iustinianus
 accepisset ab iis, quibuscum pacisceretur, iam illis concidendos populos,
 provinciasque permittebat, ex quarum eversione divites ipsi futuri essent.
 Hi magno foenore acceptis mutuo praefecturarum pretiis, ac de mensa pu-
 blica Caesari numeratis, cum in provinciis erant, iniquissimis modis accipie-
 bant subditos, ut servatis omni studio foeneratori tabulis, ad opes ipsi mag-
 nas venirent; praesertim cum ob eam rem ne lege repetundarum vel poena
 tenerentur, eis timendum non foret, quin maior pro immanitate caedium ac
 rapinarum gloria speranda; quandoquidem eorum scelerum nomina iam illis
 industriae verterentur. Verum Iustinianus postquam horum quemque qui
 magistratus haberent, evasisse opulentissimum observasset, calumniis irretito
 omnes omnino pecunias illico detrahit. Legem scripserat, ut qui magistra-
 tus provinciasque peterent, sacramento profiterentur nullis se unquam ra-

τοὺς ἔσεσθαι, καὶ μήτε τι δώσειν τῆς ἀρχῆς ἕνεκα μήτε λήψεσθαι. ἀράς τε πύσας ἐπέβαλεν, δοῦσαι πρὸς τῶν παλαιωτάτων ὠνομασμέναι εἰσὶν, ἣν τις τῶν γεγραμμένων ἐκβαλεῖ. ἀλλὰ τοῦ νόμου τεθέντος οὐπω ἐνιαυτὸν αὐτὸς μὲν τῶν γεγραμμένων καὶ κατηραμένων ὀλιγωρήσας, καὶ τῆς ὑπὲρ τούτων αἰσχύνης ἀδεέστερον τὰ τιμήματα τῶν ἀρχῶν ἐν παραβύστω, ἀλλ' ἐς τὸ δημόσιον τῆς ἀγορᾶς ἐπραττεν. οἱ δὲ τὰς ἀρχὰς ὠνημένοι διώμοτοι μᾶλλον ἢ πρότερον πάντα ἐσύλων. ὕστερον δὲ καὶ ἄλλο τι ἐπετεγνήσατο ἀκοῆς κρείσσον. τῶν ἀρχῶν, ἅσπερ ἀξιοτάτας ἐν τε Βυζαντίῳ **D**
10 καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις ᾤετο εἶναι, οὐκέτι ἀπεμπολῶν ἔγνω ἤπερ τὰ πρότερα, μισθωτοὺς δὲ διερευνώμενος ἐχειροτόνει, τάξας αὐτοῖς ὅ τι δὴ μισθαροῦντας ἀποφέρειν αὐτῷ τὰ χωρία πάντα. οἱ δὲ τὴν μίσθωσιν κεκομισμένοι ἀδεέστερον ἔμφρορῆσαντες ἐκ πάσης γῆς ἅπαντα ἔφερον καὶ περιήρατο μισθοφόρος ἔξουσία
15 τῷ τῆς ἀρχῆς ὀνόματι καταλιζομένη τοὺς ὑπηκόους. οὕτως ὁ βασιλεὺς ἀκριβολογούμενος τὸν ἅπαντα χρόνον ἐκείνους ἐφίστη τοῖς πράγμασιν οἱ δὲ πάντων κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον μαρῶ- **P 62**
 τατοὶ ἦσαν, ἀεὶ τε τὸ κακὸν τοῦτο ἰγγηλατῶν κατετύγγανεν. ἡνίκα **A 94**
 οὐκ ἀμέλει τοὺς πρώτους ποιητοὺς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατεστήσατο. ἐς
20 τῶν τε αὐτῶν ἢ τῆς δυνάμειος ἔξουσία τὴν κακοτροπίαν ἐξήγεγεν, ἐθαιμάζομέν γε ὅπως δὴ κακότητα τοσαύτην ἀνθρώπου θύσις ἐχρήσασεν. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς οἱ χρόνοι τῶ ἀρχὰς ἐκδεξάμενοι πολλῶν τῶ περιόντι παρελῶν ἴσχυσαν, διηγοροῦντο πρὸς ἀλλήλους οἱ ἀνθρώποι ὄντινα τρόπον οἱ πρόσθεν ποιητότατοι δόξαντες τοσού-
 9 ἀπεμπολῶν] ἀπεμπολεῖν AP. 12. ὅ τι δὴ μισθαροῦντας Alem. ὅτι διαμισθαροῦντας AP. *ibid.* χωρία] Suspectum. Rkisk.

pinis foedaturos, nihilque daturos pro dignitatibus, vel accepturos, qui secus fecissent; diris omnibus more maiorum devoverentur. A lata lege vix annus abierat, cum ipse decreto, dirarum obnunciatione, pudoreque neglectis, dignitates haud obscure, sed palam in foro per summam impudentiam pretio dividenditaret; ac dignitatum licitatores periuri foedius quam antea omnia raperent. Demum illud etiam excogitavit, quod pene incredibile memoratu est; Byzantii atque municipiorum summos quosque magistratus haud amplius venales habere collibuit; verum quosdam eis praeficere conductitios, pacta mercede, qui omnes ad eum locorum proventus conveherent. Illi accepto stipendio undecumque terrarum per impudentiam susque deque trahebant omnia comportabantque. Videres magistratum conductitium huc atque illuc oberrantem, praelatoque nomine dignitatis in provinciales saevientem. In magno id semper negotio Iustinianus habuit, nec sua illum fefellit industria; ut quique sine controversia consceleratissimi rebus praeesent. Cum ergo primum nefarios ad dignitates evexit, eorumque improbatam potestatem licentia prodidit, perquam mirum visum est, si tantam ferre posset malignitatem humanum ingenium: at illos ubi longo intervallo successores superassent, quaerebant homines, qui tandem visi priores illi longe flagitiosissimi ab his

τω παραλόγω, ἅτε αὐτοὶ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονότες ἐν τοῖς σφε-
B τέροις ἐπιτηδεύμασι, πρὸς τῶν ἐπιγεγενημένων ἡσσήθησαν, ἀν-
 θίς τε οἱ τρίτοι τοὺς δευτέρους ὑπερηκόντισαν πονηρία τῇ πύσῃ,
 καὶ μετ' ἐκείνους ἕτεροι τοῖς τῶν ἐγκλημάτων καινοτομήμασιν ὄνο-
 μα χρηστὸν τοῖς φθάσαι προσετρίψαντο. μηκνυμένου δὲ τοῦ 5
 κακοῦ πῶσιν ἐκμεμαθηκέναι τῷ ἔργῳ ξυνέβη ὅτι δὴ τοῖς ἀνθρώποις
 ἐπ' ἄπειρον μὲν ἡ πονηρία φύεσθαι εἴωθε, μαθήσει δὲ τῶν προ-
 γεγενημένων ἐκτρεφομένη καὶ τῇ τῆς παρουσίας ἐξουσίᾳ ἐς τὸ λυ-
 μαίνεσθαι τοῖς παραπίπτουσιν ἐξαγομένη ἐς τοσόνδε αἰὲ ἐξικνεῖσθαι
C δοκεῖ ἐς ὅσον δύναται ἢ τῶν βλαπτομένων σταθμῆσθαι δόξα. Ῥω- 10
 μαίοις μὲν οὖν τὰ γε ἀμφὶ τοῖς ἄρχουσι ταύτῃ πη εἶχε. πολλὰκις
 δὲ καὶ Οὐννων πολεμίων στρατῶ ἀνδραποδίσασί τε καὶ ληισαμένοις
V 322 τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν οἱ Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν στρατηγοὶ βεβου-
 λευμένοι ἀναχωροῦσιν ἐπιθήσεσθαι ἀνεπήδησαν, ἐπεὶ βασιλείῳς
 Ἰουστινιανοῦ γράμματα εἶδον, ἀπεροῦντα σφίσι τὴν ἐς τοὺς βαρ- 15
 βάρους ἐπίθεσιν, ἀναγκαίων αὐτῶν ἐς ξυμμαχίαν Ῥωμαίοις ὄντων
 ἐπὶ Γύτθους ἴσως ἢ ἐπὶ ἄλλους πολεμίων τινάς. καὶ ἀπ' αὐτοῦ
A 95 οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐληίζοντο μὲν ὡς πολέμιοι καὶ ἡνδραποδίζοντο
 τοὺς τῆδε Ῥωμαίους, ζῶν τε τῇ ἄλλῃ λεία καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις
 ἅτε φίλοι καὶ ξύμμαχοι Ῥωμαίοις ὄντες ἐπ' οἴκου ἀπεκομιζοντο. 20
D πολλὰκις δὲ καὶ γεωργῶν τῶν ἐνταῦθά τινες, παιδίων τε σφετέρων
 καὶ γυναικῶν πόθῳ ἐξηνδραποδισμένων ἡγμένοι, ἀθρόοι τε γεγενη-
 μένοι ἀναχωροῦσι πολλοὺς κτείναντες, καὶ αὐτῶν τοὺς ἵππους ἴσχυ-

2. ἐπιγεγενημένων Reisk. ἐπιγεγενησομένων A. ἐπιγεγενομένων vel
 ἐπιγεγενησαμένων Alem. 8. παρουσίας ἐξουσίᾳ] παρανομίας vel
 ἀρχῆς ἐξουσία Reisk. ἐξουσίας περιουσία Alem. 15. ἀπεροῦντα
 Alem. ἀπερ οὖν τὰ AP. 19. ζῶν τε Reisk. ζῶν δὲ AP.
 23. ἀναχωροῦσι] ἀναχωροῦντας Alem. ἐπιθέμενοι pro γεγενημένοι
 Reisk. *ibid.* καὶ αὐτῶν Pm. καὶ om. AP.

tantopere vincerentur, ut boni probive ab ipsis iam factis haberi possent :
 tertii vero, et ab his alii deinceps sic priorum debilitarunt facinora, nova ro-
 bustioris improbitatis industria, ut illis optimum nomen famamque concilia-
 rint. Sic vero publicis gravescentibus malis, periculo compertum est, nul-
 lis circumscribi certis terminis humanam improbitatem, quae si maiorum ex-
 emplo coalescat, atque dignitatis licentia in subditorum perniciem exeratur,
 quo tandem possit evadere non nisi afflictorum aerumnis perpendi queat.
 Romanis hoc statu res magistratuum fuit. Saepe accidit, ut Hunnos in Ro-
 manorum praedatoria manu grassantes, iam iamque recessuros, Thracum,
 atque Illyriorum duces aggredi constituerint, simul acceptis a Iustiniano ea
 super re litteris, utpote socii imperii Romani, atque adversus Gotthos alios-
 que Romani nominis hostes, bellorum participes. Barbari ea data opportu-
 nitate hostilem in modum Romanis afflictis domum sociali securitate redeunt
 abacta praeda atque captivis. Verum agrestes liberorum atque coniugum
 captivarum pietate stimulati, facto agmine abeuntes barbaros insectantur,

σαν ζῶν πάσῃ ἀφελῆσθαι τῇ λείᾳ, πραγμάτων μέντοι ἐς πείραν ἤλθον ἐνθὲνδε δυσκόλων. ἐκ Βυζαντίου γάρ τινες ἐσταλμένοι ἀκίχισθαι τε αὐτῶν καὶ λωβῶσθαι τὰ σώματα καὶ χρήμασι ζημιοῦν οὐδεμιᾷ ὀκνήσει ἤξιον, ἕως τοὺς ἵππους ἕπαντας δοῖεν οὔσπερ
5 τοὺς βυρβάρους ἀφείλοντο.

κβ'. Ἦνίκα δὲ βασιλεύς τε καὶ Θεοδώρου τὸν Καππαδόκην P 63

Ἰωάννην ἀνεῖλον, ἀντικαθιστάναι μὲν ἐς τιμὴν τὴν αὐτοῦ ἤθελον, ἄνδρα δὲ τινα πονηρότερον εὐρεῖν ἐπὶ κοινῆς ἐποιοῦντο, περισκοπούμενοί τε τὸ τοιοῦτο τῆς τυραννίδος ὄργανον καὶ ἀπίσους διερευνῶντες τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας, ὅπως ἔτι θῦσον τοὺς ὑπηκόους ἀπολεῖν δύνωνται. ἐν μὲν οὖν τῷ παρυντικά Θεόδοτον ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατέστησαν, ἄνδρα οὐ καλοῖσθαι μὲν, οὐ σφόδρα δὲ ἀρέσκειν αὐτοῖς ἱκανὸν γεγονότα. ὕστερον δὲ ἕπαν διερευνώμενοι περιέρχοντο. εὔρον δὲ παρὰ δόξαν ἀργυράμοιβόν B
15 τινα Πέτρον ὀνόματι, Σύρον γένος, ὄνπερ ἐπίκλησιν Βυρσύμην ἐκάλον· ὃς πάλαι μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ τραπέζης καθήμενος κέρδη αἰσχροτάτα ἐκ ταύτης δὴ ἐπορίζετο τῆς ἐργασίας, τὴν περὶ τοὺς ὀβολοὺς κλοπὴν εὖ μάλα τεχνάζων καὶ τοὺς αὐτῷ ξυμβάλλοντας αἰεὶ τῷ τῶν δακτύλων τάχει ἐκκρούων. δεξιὸς γὰρ ἦν κλέψαι
20 μὲν τὰ τῶν αὐτῷ περιπεπωκότων ἀναίδην, ἄλοους δὲ ὀμῶσαι καὶ τῶν χειρῶν τὸ ἀμάρτημα τῷ τῆς γλώττης περικυλύψαι θρούσει. C
ἐν δὲ τοῖς τῶν ὑπάρχων στρατιώταις καταλεχθεῖς ἐς τοσοῦτον A 96

3 ζημιοῦν Alem. P. ζημίαν A. 7. ἀντικαθιστάναι μὲν] Adde ἄλλον vel tale quid. ALEM. 8. ἐπὶ κοινῆς] διὰ κενῆς? RBISK. *ibid.* [κιοῦντο] ἐν σπουδῇ ἐποιοῦντο Alem. 9. καὶ ἀπ. Reisk. Aberat καὶ. 13. ἕπαν] ἕπαντας Alem. ἕπαντα Pm. 15. τινα Alem. P. τε A. 20. μὲν τὰ Alem. μετὰ A et Suidas s. Θεόδοτος. μὲν P.

trucidant, captisque illorum iumentis sarcinariis praedas redimunt. At perincommode res haec illis cecidit; nam Byzantio missi satellites, horum agrestium virgis, vulneribus cruciari corpora, fortunas atterere, quoad capta barbarorum iumenta redderentur.

22. Posteaquam Iustinianus, Theodoraque Ioannem Cappadocem perdidit, successorem loci quaesierunt alium, atque in communi exploratis singulorum ingeniis curarunt suae tyrannidis, et subiectorum exitii ministrum hominem perversissimum. Interim Theodotum in eo gradu collocant, haud laudandis moribus virum, non iis tamen, quibus prorsus illis perplaceret. Tandem observatis omnibus, forte oblatus illis est Petrus quidam genere Syrus, cognomento Barsymes nummularius; is apud mensam aeriariam olim assidens, quaestus ex aere circumforaneo foedissimos fecerat, perquam ingeniosa arte circumveniens exactores obolaribus furtis micantium digitorum celeritate interceptis; in quo tanta fuit industria et impudentia, ut cum deprehenderetur, deiceret, labentibusque digitis casum, et quidem audacter adscriberet. Hic inter praetorianos milites adscriptus eo improbitatis pervenit, ut Theo-

ἀτοπίαις ἐλλήλακεν ὥστε Θεοδώρῳ ἀρξάσκειν τε ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐς τῶν ἀδίκων αὐτῆ βουλευμάτων ῥῆστα ὑπουργεῖν τὰ ἀμίχνα. διὸ δὴ Θεόδοτον μὲν, ὄνπερ μετὰ τὸν Καππαδόκην κατασιτησάμενοι ἔτηγον, τῆς τιμῆς αὐτίκα παρέλυσαν, Πέτρον δὲ ταύτην ἐπέστησαν, ὅσπερ αὐτοῖν διεπράξατο κατὰ νοῦν ἅπαντα. τοὺς τε 10 γὰρ στρατευομένους ἀποστερῶν τὰς ξυντάξεις ἀπάσας οὔτε αἰ-
D σχυνθεῖς οὔτε δείσας πώποτε ὤφθη, ἀλλὰ καὶ ὠνίους τὰς ἀρχὰς ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον προὔθηκεν, ἀτιμωτέρας τε αὐτὰς κατασιτησάμενος ἀπεδίδοτο τοῖς ταύτην δὴ οὐκ ἀποκροῦσιν τὴν ἀνοσίαν ἐμπορῶσθαι πρῶξιν, ἐφίεις διαρρήδην τοῖς τὰς ἀρχὰς ὠνησαμέ- 10 νοις ταῖς τῶν ἀρχομένων ψυχαῖς τε καὶ οὐσίαις ἧ βούλοιντο χρήσασθαι. αὐτῷ τε γὰρ εὐθὺς καὶ τῷ τῆς χώρας καταβεβληκότη τὸ τίμημα ἢ τοῦ σὺλᾶν τε καὶ ἄλλως ἀρπάζειν ἐξουσία ξυνέκειτο. καὶ προΐει μὲν ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς πολιτείας ἢ τῶν βίων ὠνῆ, ἐπράττειτό τε τὸ συμβούλαιον τῆς τῶν πόλεων διαφθορῆς, ἐν τε 15 τῶν δικαστηρίων τοῖς προὔγουσι καὶ τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορῆς περιήρχετο ληστὴς ἔννομος, ὄνομα τὴν πρῶξιν τιθεῖς τὴν συλλογὴν
P 64 τῶν ἐπὶ τοῖς τιμήμασι τῆς ἀρχῆς καταβεβλημένων χρημάτων, οὐκ ἐχούσης τινὰ ἐλπίδα τῆς τῶν ἁμαρτανομένων ἐπιστροφῆς. ἐκ πάντων δὲ τῶν τῆ ἀρχῆ ὑπηρετούντων, πολλῶν τε καὶ δοκίμων 20 ὄντων, τοὺς πονηροὺς αἰεὶ ἐς αὐτὸν εἶλε. τοῦτο δὲ οὐκ αὐτὸς
V 323 ἐξήμαρτε μόνος, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ταύτην πρότερόν τε καὶ ὕστερον τὴν τιμὴν ἔσχον. ἡμαρτάνετο δὲ τοιοῦτο κἂν τῆ τοῦ μεγίστου καλουμένη ἀρχῆ κἂν τοῖς παλατίνοις, οἳ δὴ ἀμφὶ τε τοὺς θησαυ-

14 τοῦ κεφαλαίου] Id est Iustiniani. RBISK. Praefecti praetorii vel Imperatoris. ΜΑΛΤ. 15. πόλεων Alem. P. πολεμίαν A. 19. ἐκ Alem. P. καὶ A.

dorae si quis unquam arrideret, facilemque se praeberet ad viam nefariis eius consiliis inveniendam. Quare Theodoto Cappadociae successore a dignitate amoto, Petrum eidem praeficiunt; a quo sibi omnia ex sententia constituerentur. Principio is militum stipendio privare castrensi nullo pudore, vel metu aliquando visus est: deinde foedius quam antea venum dignitates exposuit; impiam negotiationem capessentibus pretio dedit viliorē; provincialium fortunas et animas istorum cupiditatibus plane concessit, sibi provinciaeque emptori, post numeratam pecuniam furandi rapiendive omni permissa potestate. Ex reipublicae capite procedebat animarum nundinatio. Conventa illa de profigandis urbibus in primariis tribunaliibus, vel publico in foro agitata; ac tum in provinciam recessit grassator legitimus, nomine collector, corrasurus pecuniam pro adeptā dignitate solutam, saevitia in sones implacabili. Tandem Petrus ex sui officii ministeriis, quorum plurimi erant probati, tamen improbos ipse adhibuit; idque non ab eo solum peccatum est, sed ab aliis etiam, qui cum antea, tum post id temporis eam dignitatem attigere; eademque magister officiorum commisit, commiserere palatini largitionales, privatianique ac patrimoniales; demum omnes urbani, et municipales magi-

ροὺς καὶ τὰ πριβάτα καλούμενα τό τε πατριμόνιον ἐπιτελεῖν αἰὲ A 97
 τὴν ὑπουργίαν εἰώθασιν, ἐν πύσαις τε συλλήβδην εἰπεῖν ταῖς ἐν
 Βυζαντίῳ καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις τεταγμέναις ἀρχαῖς. ἔξ οὗ γὰρ
 ὄδε ὁ τύραννος τὰ πράγματα διωκῆσατο ἐν ἀρχῇ ἐκάστη τοὺς τοῖς
 5 ὑπηρετοῦσι προσήκοντας πόρους πῆ μὲν αὐτοῖς, πῆ δὲ ὁ τὴν τιμὴν
 ἔχων προσεποιοῦντο οὐδενὶ λόγῳ, οἱ τε αὐτοῖς ἐπιτάττουσιν ὑπουρ-
 γοῦντες πενόμενοι τὰ ἔσχατα πάντα τοῦτον τὸν χρόνον δουλοπρε-
 πέστατα ὑπουργεῖν ἠναγκάζοντο. σίτου δὲ πολλοῦ κομιδῇ ἐς Γυ- B
 ζάντιον κεκομισμένου ἰσσεῖται μὲν ὁ πλεῖστος ἡδῆ, αὐτοῖς δὲ τοῦ-
 10 τον πόλεσι ταῖς ἐφέαις ἐπέβαλλε κατὰ λόγον ἐκάστη, καίπερ οὐκ
 ἔχοντα ἐπιτηδεῖως εἰς βρωσιν ἀνθρώπων, ἐπέβαλλέ τε, οὐχ ἥπερ
 ἀποδίδουσαι τὸν κάλλιστον σίτον εἰώθει, ἀλλὰ καὶ πολλῶ ἄξιω-
 15 τερον, ἦν τε τοῖς ὠνουμένοις ἐπάναγκες χρήματα μεγάλα προεμέ- C
 νοις ἐπὶ τιμήμυσι φορτικωτάτοις, εἶτα τὸν σίτον ἐς τὴν θύλασ-
 20 σαν ἢ ἐς τινα ὑδροχόην ἀπορριπτεῖν. ἐπεὶ δὲ καὶ σίτου ἀκραιφ-
 νοῦς τε καὶ οὐπω σεσηπότος μέγα τι πλῆθος ἐνταῦθα ἀπέκειτο,
 καὶ τοῦτο πλείσταις τῶν πόλεων ταῖς σίτου ὑποσπανιζούσαις ἀπεμ-
 πολᾶν ἔγνω. ταύτη γὰρ διπλάσια τὰ χρήματα ἐποιεῖ ἥπερ τοῖς
 ὑποτελεῖσι τὸ δημόσιον ὑπὲρ τουτουὶ τοῦ σίτου τὰ πρότερα ἐλελό-
 25 γιστο. ἀλλ' ἐπεὶ ἐς νέωτα οὐκέτι ὁμοίως ἢ τῶν καρπῶν φορὰ
 ἤκμαζεν, ἐνδεστερώς δὴ ἢ κατὰ τὴν χρεῖαν ἐς Βυζάντιον ὁ σιτα-
 γωγὸς στόλος ἀφίκετο, Πέτρος τοῖς παροῦσι διαπορούμενος, ἐκ
 τῶν ἐν τε Βιθυνίᾳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Θράκῃ χωρίων περᾶσθαι D

15. ὑδροχόην Alem. ὑδροχόαν AP. 17. πλείσταις τῶν πόλεων
 Alem. P. κλείστων τῶν πολεμίων A. *ibid.* ἀπεμπολᾶν Alem.
 ἀπεμπολεῖν AP. 18. ἥπερ Alem. P. ἄπερ A. 19. τουτουὶ
 Alem. P. τοῦτο δὲ A. 21. ἤκμαζεν Alem. P. ἢ ἀκμάζειν A.
 22. ἐκ τῶν add. Alem. 23. περᾶσθαι Alem. πειρᾶσθαι AP.
 et Suidas s. *συνωνή*.

stratas. Ex quo enim tyrannus hic rempublicam cepit, cuiusque dignitatis ministeriorum merces vel ab eo, vel a praefectis per scelus intercepta est; ipsique coacti nihilominus sunt tanquam vilissima mancipia, summa licet pressa egestate illis imperitantibus toto hoc tempore deservire. Frumenti Byzantium largissime importati maxima iam pars computruerat; id ipse licet hominibus cibo non esset, pro rata parte atque portione civitatibus orientis emendum imperat longe maiore pretio quam optimum quodque esset. Oppidani emptores in eam fortunam devenerant, ut iniquo coemptum pretio triticum denique in mare vel cloacas abicerent. Quod vero integrum et incorruptum, illudque copiosissimum Byzantii servabatur, quae annonae difficultate laborarent urbibus vendendum curat duplo quam frumentariis provinciis vectigali publico constitutum fuerat. Ubi vero proximo anno arctior annona fuit, et frumentaria classis tenuior quam pro necessitudine Byzantium appulit, Petrus in his angustiis remedii inops atque consilii, tamen ex Bithyniae, Phrygiae Thraciaeque agris magnam annonae copiam curat exportandam, co-

μέγα τι χρέμα σίτου ἤξιον. ἦν τε ἀναγκαῖον τοῖς ταύτη οἰ-
 κοῦσι μέχρι μὲν ἐς τὴν θάλασσαν πόνω πολλῶ τὰ φορτία φέρειν,
 A 89 ἐς Βυζάντιον δὲ ξὺν κινδύνῳ αὐτὰ ἐσκομίζεσθαι καὶ βρυχεία μὲν
 τιμήματα δῆθεν τῷ λόγῳ πρὸς αὐτοῦ φέρεσθαι, τὴν ζημίαν δὲ
 αὐτοῖς ἐς τοσόνδε μεγέθους καθίστασθαι ὥστε ἀγαπᾶν ἦν τις αὐ- 5
 τοὺς ἐφ' ἣ τὸν τε σῆτον τῷ δημοσίῳ χαρίζεσθαι καὶ τίμημα ἕτερον
 ὑπὲρ αὐτοῦ κατατιθέναι. τοῦτ' ἔστι τὸ ἄχθος ὅπερ καλεῖν συν-
 ωνὴν νενομίκασιν. ἐπεὶ δὲ οὐδ' ὡς σίτος ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὴν
 χρεῖαν ἱκανὸς ἐγεγόνει, πολλοὶ τὸ πρῶγμα ἐς βασιλέα διέβαλλον.
 ἅμα δὲ καὶ οἱ στρατευόμενοι σχεδὸν τι ἅπαντες, ἅτε τὰς εἰλωθυίας 10
 οὐ κεκομισμένοι ξυντάξεις, θορόβῳ τε ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ταραχῇ
 πολλῇ εἶχοντο. βασιλεὺς μὲν οὖν ἴδῃ τε αὐτῷ χαλεπῶς ἔχειν
 ἔδοξε καὶ παραλύειν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἤθελε διὰ τε ταῦτα ἄπερ
 P 65 ἐρρήθη καὶ ὅτι χρήματα δαιμονίως μεγάλα ἠκηκόει αὐτῷ ἀποκε-
 κρῦφθαι, ἄπερ ἐκ τοῦ δημοσίου σεσυληκῶς ἔτυχε. καὶ ἦν δὲ οὐ- 15
 τως. Θεοδώρα δὲ τὸν ἄνδρα οὐκ εἶν. ἐκτόπως γὰρ τὸν Βαρσύ-
 μην ἠγάπα. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τῆς τε πονηρίας ἕνεκα καὶ τοῦ τοῖς κα-
 τηκόοις διαφερόντως λυμαινεσθαι. αὐτὴ τε γὰρ ὠμοτάτη ἦν καὶ
 ἀπανθρωπίας ἀτεχνῶς ἔμπλεως καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας ἤξιον τὰ
 ἐς τὸν τρόπον αὐτῇ ὡς μάλιστα ἐπιτηδείως ἔχειν. φασὶ δὲ αὐ- 20
 τὴν καὶ καταμαγευθεῖσαν πρὸς τοῦ Πέτρου ἀκούσιον αὐτῷ εὐνοϊ-
 κῶς ἔχειν. περὶ τε γὰρ τοὺς φαρμακείους καὶ τὰ δαιμόνια περιέρ-
 γως ἐσπουδάκει ὁ Βαρσύμης οὗτος, καὶ τοὺς καλουμένους μανι-
 χάλους ἐτεθήπει τε καὶ αὐτῶν προστατεῖν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς οὐδαμῇ
 B ἀπήξιον. καίτοι καὶ ταῦτα ἡ βασίλις ἀκούσασα οὐ μεθῆκε τὴν 25

6. τῷ δημοσίῳ Suidas. οἴκῳ δημοσίῳ AP.

7. συνωνὴν Suidas.

συνανειν AP.

ctis colonis eam ad maritima primum loca magno labore, deinde non minore periculo Byzantium convehere; pretia pro re vilissima accipere, damnum denique tum grande ferre, ut potius haberent frumento publicis horrels condonato pretium insuper duplum persolvere. Hoc onus vocari annona consuevit. Cum vero ad urbis necessitatem neque haec satis frumentatio fuisset, plerique rem ad imperatorem deferunt, omnesque fere ordines militares aere diruti tumultuantur per civitatem turbasque concitant, sic ut iratior iam illi Caesar fieret; magistratum et iis de causis adempturus, et quod haud vana fama audisset, plane grandes ei divitias esse in latebris ex peculatu. Verum cohibuit coniugem Theodora, ut quae Barsamen impotenter amaret, et de malis artibus, ut ego quidem reor, deque insigni adversus subiectos saevitia. Nam cum ipsa in primis esset animo ad crudelitatem comparato, et prorsus plena inhumanitate, sic et moribus coniunctissimos ut haberet ministros curavit. Sed alia fama est; Petrum sibi Theodoraе animum alioquin alienum praestigiis devinxisse, utpote qui impense operam beneficiis ac daemionibus dedisset, et de his studiis Manichaeos suspiceret, eisque palam praesidio esse

ἐς τὸν ἄνθρωπον εὐνοίαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔτι διὰ ταῦτα περιστέλλειν
 τε καὶ ἀγαπᾶν ἔγνω. μάγοις τε γὰρ καὶ φαρμακεῦσι καὶ αὐτῇ
 ὁμιλήσασα ἐκ παιδός, ἄτε τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτὴν ἐς τοῦτο
 ἀγόντων, διεβίω πιστεύουσα τε τῷ πράγματι τούτῳ καὶ αὐτῷ τὸ A 99
 5 θαρσεῖν ἐς αἰὲ ἔχουσα. λέγουσι δὲ καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν οὐ το-
 σοῦτον θωπεύουσαν χειροῆθη ποιήσασθαι, ὅσον τῇ ἐκ τῶν δαιμο-
 νίων ἀνάγκη. οὐ γὰρ τις ἦν εὐφρων ἢ δίκαιος ὅδε ἀνὴρ ἢ ἐς τὸ
 ἀγαθὸν βέβαιος, ὥστε κρείσσων ποτὲ τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς εἶναι,
 ἀλλὰ φόνων μὲν καὶ χρημάτων ἔρωτος διαφανῶς ἤσσιον, τοῖς δὲ
 10 αὐτὸν ἔξαυτιῶσι καὶ κολακεύουσι οὐ χαλεπῶς εἰκων. ἐν τε
 πράξεισι ταῖς μάλιστα οἱ ἐσπονδασμέναις μετεβύλλετό τε οὐδενὶ C
 λόγῳ καὶ κονιορτῷ ἐνδεδεχέστατα ἐμπερῆς ἐγεγόνει. ταῦτά τοι
 οὐδέ τις τῶν αὐτοῦ ξυγγενῶν ἢ ἄλλως γνωρίμων ἐλπίδα τινά ποτε
 ἀσφαλῆ ἐπ' αὐτῷ ἔσχεν, ἀλλὰ μεταναστύσεις αὐτῷ ἐς αἰὲ τῆς ἐς V 324
 15 τὰ ἐπιτηδύματα ἐγένοντο γνώμης. οὕτω τε καὶ τοῖς φαρμακεῦ-
 σιν, ὅπερ ἐρρήθη, ἐπέφοδος ὢν καὶ τῇ Θεοδώρᾳ πόνη οὐδενὶ
 ὑποχείριος ἐγεγόνει, καὶ ἀπ' αὐτοῦ μάλιστα ἢ βασιλῆς ἄτε σπου-
 δαῖον τὰ τοιαῦτα Πέτρον ὄντα ὑπερηγάπα. ἀρχῆς μὲν οὖν ἦς τὰ
 πρότερα εἶχε βασιλεὺς αὐτὸν παρέλκυσε μόλις, Θεοδώρου τε ἐγκρι-
 20 μένης οὐ πολλῷ ὕστερον ἄρχοντα τῶν θησαυρῶν αὐτὸν κατεστή-
 σατο, Ἰωάννην παραλύσας ταύτης δὴ τῆς τιμῆς, ὅπερ αὐτὴν
 παρειληφῶς μῆσί που ὀλίγοις πρότερον ἔτυχε. ἦν δὲ οὗτος ὁ D
 ἀνὴρ γένος μὲν Παλαιστίνος, πρῶτος δὲ καὶ ἀγαθὸς ἄγαν, καὶ
 οὐδέ πορρίζεσθαι χρημάτων ἰδικῶν πόρους εἰδῶς, οὐδέ τῳ λυμη-

23. ὁ ἀνὴρ] ὁ om. AP. *ibid.* γένος Alem. P. γενόμενος A.
ibid. Παλαιστίνος Alem. Παλαιστῖναιος AP.

non dubitaret, idque licet non ignoraret Augusta, benevolentiae tamen in
 eum nihil remisit, quin ea re humanius complectebatur, ac diligebat, ut quae
 ab ineunte aetate cum magis atque veneficis (sua huc arte adacta) consueverat
 huic rei fidem habens, et ea nunquam non freta. Namque Iustiniano non
 tam delinimentis quam, ut ferunt, daemonum vi mansueto usa est atque
 tractabili. Certe vir ille neque ea sollertia fuit, neque ingenio ad iustitiam
 bonumque ita composito, ut iis minime pateret insidiis, quin animo caedibus
 et avaritia plane prostrato, adulationibus atque deceptionibus exposito, et
 gravissimis in rebus facili non secus ac pulvisculus versari, ut nulla propin-
 quis vel amicis in illo firma certaue spes ostenderetur; mente denique huc
 atque illuc in incerto negotiorum vaga; sane veneficis agredientibus, et ex-
 pugnantibus Theodora peropportuna. Quare Petrum ab his artibus instru-
 ctum amavit Augusta ut quae maxime; quem licet imperator vix aegre de
 praetoriana praefectura tandem dimisisset, paulo post nitente Theodora ae-
 rario praefecit, ea dignitate Ioanni abrogata, qui paucis ante mensibus illam
 susceperat. Is erat genere Palaestinus insigni vir mansuetudine ac probi-
 tate, qui ne in re quidem familiari instituire sibi quaestum sciverit, neque

νάμενος πώποτε τῶν πάντων ἀνθρώπων. ἀμέλει καὶ διαφερόντως ἡγάπων αὐτὸν ὁ λεῶς ἅπας. διὰ τοι τοῦτο Ἰουστινιανὸν τε καὶ τὴν ὁμόζυγα οὐδαμῆ ἤρεσκεν, οἵπερ ἐπειδὴ τῶν σφίσιν ὑπουργούντων καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν παρὰ δόξαν τινὰ ἴδιοιεν, ἰλιγγιῶντες
 A 100 καὶ δυσφοροῦμενοι ἐς τὰ μάλιστα πάσῃ μηχανῇ αὐτὸν ὅτι τάχιστα 5
 διαθεῖσθαι ἐν σπουδῇ ἐποιοῦντο. οὕτω γοῦν καὶ τοῦτον τὸν Ἰωάννην ὁ Πέτρος ἐκδέξάμενος θησαυρῶν τε τῶν βασιλικῶν προὔστη
 P 66 καὶ συμφορῶν αἰτίαι μεγάλων αἰτιότητος ἅπασιν γέγονεν. ἀπο-
 τεμνόμενος γὰρ τῶν χρημάτων τὸ πλεῖστον μέρος, ἅπερ ἐν παρα-
 ψυχῆς λόγῳ πολλοῖς χορηγεῖσθαι ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸς βασιλείῳ ἐκ 10
 παλαιοῦ διατέτακται, αὐτὸς μὲν τοῖς δημοσίοις οὐ δέον ἐπλούτει
 καὶ μοῖραν ἐνθὲνδε βασιλεῖ ἀνέφερεν. οἱ δὲ τὰ χρήματα περιηρη-
 μένοι ἐν πένθει μεγάλῳ περιεκάθηρτο, ἐπεὶ καὶ τὸ χρυσοῦν νό-
 μισμα οὐχ ἤπερ εἰώθει ἐκφέρειν ἤξιον, ἀλλ' ἔλασσον αὐτὸ κατα-
 στησάμενος, πρῶγμα οὐδεπώποτε γεγονὸς πρότερον. τὰ μὲν 15
 ἀμφὶ τοῖς ἄρχουσι βασιλεῖ ταύτῃ πη εἶχεν. ὅπως δὲ τοὺς τὰ χω-
 ρία κεκτημένους πανταχοῦ πη διεφθίρειν ἐρῶν ἐρχομαι. ἀπέχρη-
 μὲν οὖν ἡμῖν εἰπεῖν τῶν ἐς τὰς πόλεις ἀπάσας στελλομένων ἀρ-
 χόντων ζιμινηθεῖσιν οὐ πολλῶ πρότερον καὶ τούτων δὴ τῶν ἀν-
 θρώπων σημεῖναι τὰ πάθη. πρώτους γὰρ οἱ ἀνθρώποι οὗτοι τοὺς 20
 τῶν χωρίων κυρίους βιαζόμενοι ἐληίζοντο, καὶ ὡς δὲ τᾶλλα ἂ εἴ-
 ρηται πάντα.

B καγ'. Πρῶτα μὲν εἰθισμένον ὄν ἐκ παλαιοῦ ἕκαστον τὴν Ῥω-
 μαίων ἀρχὴν ἔχοντα οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τοῖς τῶν

14. ἤξιον Reisk. ἠξιὸν AP. 16. πη] ποι AP. 18. εἰπεῖν
 delet Alem. οὐδὲν ἄλλο εἰπεῖν Reisk. 20 σημεῖναι] σημήνασι
 Reisk. *ibid.* οὔτοι Alem. P. οὕτω A. 21. ἂ εἴρηται Alem.
 εἰρήσεται AP.

ullum aliquando hominum laeserit. Quare quemadmodum in oculis erat multitudinis, ita Iustiniano ac Theodoraе minime gratus; qui uti quemque ex administris bonum probumque praeter opinionem experti sunt, hunc penitus stomachati aversatique omni curarunt studio quamque citissime abigendum. Ergo Petrus post Ioannem aerario praefectus, magnarum omnibus fuit calamitatum auctor, maxima ex parte imminuta pecunia, quae sublevandis multorum rebus prisco more, institutoque Caesaris quotannis impartienda erat; ex hoc aere publico sua ad principem parte delata, iniquas sibi opes hic invenit; interim in squalore iacuerunt, quibus extenuata ea foret largitio. Aureum item numisma, quod nunquam antea factitatum est, cudit minus, et erogavit. Haec magistratum facies sub hoc principe fuit. Quemadmodum vero praediorum possessoribus corruptum iverit rem, dicam; licet istorum explicandis aerumnis vel ea sat essent, quae de praefectis in provinciis discedentibus paulo ante commemoravi; cum ante alia omnia, quae narravi, ii praediorum dominos per vim diripiendos curarent.

23. Fuit Romanis imperatoribus mos perantiquus, ut quae superessent

δημοσίων δφλημάτων λειψάνοις τοὺς κατηκούς δωρεῖσθαι πάν-
 τας, τοῦ μήτε τοὺς ἀπορουμένους τε καὶ ὄθεν ἂν ἐκτίνοιεν τὰ λεί-
 ψανα ταῦτα οὐδαμῆ ἔχοντας διηνεκὲς ἀποπνήγεσθαι μήτε τοῖς
 φορολόγοις σκλήψεις παρέχεσθαι, συκοφυντεῖν ἐγχειροῦσι τῶν τοῦ
 5 φόρου ὑποτελῶν τοὺς οὐδὲν ὀφειλοντας, οὗτος ἐς δύο καὶ τριάκοντα
 ἐτῶν χρόνον οὐδὲν τοιοῦτο ἐς τοὺς κατηκούς εἰργύσατο. καὶ A 101
 ἀπ' αὐτοῦ ποῖς μὲν ἀπορουμένοις ἀναγκαῖον ἦν ἀποδρᾶναι τε γῆν C
 καὶ μηκέτι ἐπανέναι. καὶ οἱ συκοφάνται τοὺς ἐπιεικεστέρους
 ἀπέκναιον κατηγορίαν ἐπανασείοντες, ἅτε τὸ τέλος ἐνδεεστέρως ἐκ
 10 παλαιοῦ καταβύλλοντας τῆς ἐγκειμένης τῷ χωρῷ φορῶς. οὐ
 γὰρ ὅσον οἱ τυλαίπωροι τὴν καινὴν τοῦ φόρου ἀπαγωγὴν ἐδεδίε-
 σαν, ἀλλὰ καὶ χρόνων τοσοῦτων τὸ πλῆθος οὐδὲν προσῆκον
 βαρύνεσθαι φόροις. πολλοὶ γοῦν ἀμέλει τὰ σφέτερα αὐτῶν τοῖς
 συκοφάνταις ἢ τῷ δημοσίῳ προέμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἔπειτα
 15 δὲ Μήδων μὲν καὶ Σαρακηνῶν τῆς Ἀσίας γῆν τὴν πολλήν, τῶν D
 δὲ δὴ Οὐννων καὶ Σκλαβηρῶν ξύμπασαν Εὐρώπην ληίσασμένων,
 καὶ τῶν πόλεων τὰς μὲν καθελόντων εἰς ἔδαφος, τὰς δὲ ἀργυρο-
 λογησάντων ἐς τὸ ἀκριβὲς μάλιστα, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἑξανδρα-
 ποδισάντων ἕν χρημίμασι πῦσιν, ἔρημόν τε τῶν οἰκητόρων κατα-
 20 στησαμένων χώραν ἐκίστην ταῖς καθ' ἡμέραν ἐπιδρομαῖς, φόρον
 μὲν οὐδενὶ τῶν ἀπάντων ἀφῆκε, πλήν γε δὴ ὅσον ἐνιαυτοῦ ταῖς
 ἀλούσαις τῶν πόλεων μόνον. καίτοι εἰ καθ' ἄπερ Ἀναστασίος βα- V 325
 σιλεὺς ἐπτύετες ταῖς ἀλούσαις τὰ τέλη ἐπιχωρεῖν ἔγνω, οἶμαι δ' P 67

8. τοὺς ἐκ. Alem. P. καὶ ἐκ. A. 15. γῆν τῆν] γῆν recte delet
 Reisk. 16. ξύμπασαν P. καὶ ξύμπασαν A. καὶ Γότθων (vel
 Ἄντων) ξυμπασαν Alem.

aeris alieni publici partes tenuiores, harum remissionem non semel, sed ite-
 rum ac saepius subditis darent, ne qui attritis fortunis nomina haec dissolven-
 do non essent, perpetuo in his angustiis versarentur, neve indebito exagi-
 andi vectigales ansam quaestores haberent. Hic autem princeps intra annos
 duos atque triginta nihil tale subiectis condonavit; ob id egentibus desperato
 reditu fugiendum erat, probi quique a calumniatoribus urgeri interminanti-
 bus accusationes tanquam olim persolutis publicis minus quam ad constitu-
 tum praediis tributum. Quare miseri non tam novam vectigalis impositionem
 veriti quam longissimi temporis gravem atque iniquam exactionem, crimino-
 sis hominibus vel fisco suis praediis cessere. Praeterea Asia magna ex parte
 Persarum et Saracenorum armis, Europa universa Hunnorum atque Sclebe-
 norum populationibus belloque Gotthico devastatis, aequatis solo urbibus,
 accisis penitus opibus, populis in servitutem cum fortunis abductis, directis
 quotidie regionibus, et ab colonis desertis; nullas tamen Iustinianus, nisi
 captas ipsas urbes duntaxat a vectigalibus liberas, idque omnino per annum
 esse voluit. Qui, si vel septennalem, ut Anastasius imperator, illis indul-
 sisset publicorum dissolutionem, ne sic quidem satis pro rei ac temporis con-

ἂν αὐτὸ ὡς αὐτὸν πεποησθῆναι τὰ δέοντα. ἐπεὶ Κυβιάδης μὲν
 ταῖς οἰκοδομίαις ὡς ἤκιστα λυμηνάμενος ἀπιὼν ἦν, Χοσρόης
 δὲ ἅπαντα πύρπολῆσας καθείλεν εἰς ἔδαφος, μείζω τε προσετί-
 ψατο τοῖς περιπεπτωκόσι τὰ πάθη. καὶ τοῦτοις μὲν τοῖς ἀνθρώ-
 ποις οἷσπερ τὸ γελιοῦδες τοῦτο τοῦ φθόρου ἀφῆκε καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἄπυσι, πολλάκις μὲν δεξαμένοις τὸν Μήδων στρατὸν, διηνεκὲς δὲ
 Οὐγγῶν τε καὶ βαρβάρων Σαρακηνῶν γῆν τὴν ἐῶν λησιαμένων,
 οὐδὲν δὲ ἤσσαν καὶ ἐπὶ τῆς Εὐρώπης βαρβάρων ταῦτα ἐργαζομέ-
B νων ἀεὶ καὶ καθ' ἑκάστην τοὺς ἐκείνη Ῥωμαίους, βυσιλεύς οὗτος
A 102 χαλεπώτερος εὐθὺς γέγονε βαρβάρων ἀπάντων. συνωναῖς τε γὰρ 10
 καὶ ταῖς καλουμέναις ἐπιβολαῖς τε καὶ διαγράψαις οἱ τῶν χωρίων
 κῆριοι τῶν πολεμίων ἀνακεχωρηκότων αὐτίκα μύλα ἤλισκοντο. ὅ
 τι δὲ τὰ ὀνόματά ἐστι τε καὶ βούλεται ταῦτα, ἐγὼ δηλώσω. τοὺς
 τὰ χωρία κεκτημένους ἀναγκάζουσι τὸν Ῥωμαίων ἐκτρέφειν στρα-
 τὸν κατὰ τὸ μέτρον τῆς κειμένης ἐκάστῃ φορᾶς, τιμημάτων κα-
 15 ταβαλλομένον οὐχ ἥπερ ἐφήσειν ὁ παρῶν τῇ χρεῖα καιρὸς, ἀλλ'
 ἥπερ ἔξεστι καὶ διώρισται. οὐ διερευνώμενοι δὲ, εἴπερ αὐτοῖς
 ἐπιτήδεια ἐν τῇ χώρῃ ξυμβαίνει, περιεστηκέ τε τοὺς δειλαίους τού-
C τους ἀνάγκη τὰ μὲν ἐπιτήδεια στρατιωταῖς τε καὶ ἵπποις ἐσκομιζε-
 20 σθαι, πάντα ἄνουμένους αὐτὰ τιμημάτων πολλῶν ἐς ἄγαν ἄξιω-
 τέρων καὶ ταῦτα ἐκ χώρας μακρὰν πονοῦσης, ἂν οὕτω τόχοι, ἐς
 τὸ χωρίον ἀποκομιζέιν, οὗ δὴ τὸ στρατόπεδον ξυμβαίνει εἶναι,
 μετρεῖν τε τοῖς τῶν στρατιωτῶν χορηγοῖς, οὐ καθάπερ πᾶσιν ἀν-
 θρώποις νόμος, ἀλλ' ἥπερ ἐκείνοις ἂν βουλομένοις εἴη. καὶ τοῦτ'

15. οὐ τιμημάτων καταβαλλομένων οὐδ' ἥπερ ἔξεστι καὶ ἐφήσειν
 ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἥπερ διώρισται. οὐ διερευνώσει γὰρ εἴπερ αὐτοῖς
 τὰ ἐπιτήδεια Reisk. 17. ἔξεστι] ἐξετέθη Alem.

ditione fecisset. Cabades enim sartis tectis focis arisque victor dicessit; at
 Chosroes omnibus igni ferroque ad terram afflictis, eo graviore populis in-
 tulit calamitates. Verum enimvero iimet quos deridicula plane tributi parte
 relevasset, ac caeteri praetera, qui saepe ingruentes Persas, sive Hunnos,
 Saracenosque per orientem, vel qui per Europam constituti Romani barba-
 ros alios praedabundos quotidie passi forent, Iustinianum omnibus saeviore
 barbaris experiebantur; cuius statim ab hostium discessu, annonae, imposi-
 tionum, descriptionumque decretis quique praediorum domini irretirentur.
 Ea vero decreta quae continerent, expediam. Agrorum possessores pro sua
 quique portione annonae copiam Romano militi suppeditare iubentur; huius-
 que summa vectigalis non ad praesentis rei difficultatem, sed ad publicam
 sanctionem eis penditur; si vero commeatu ad equos militesque suis in prae-
 diis non suppetant, gravi miseris coemendi pretio sunt, et ex remotiore etiam
 provincia, si res ita ferret, ad castra, et ubi miles stationem habet, con-
 vehendi; simul et exercitus optinendis metiendi pro illorum libidine, non ex
 aequa hominum aestimative. Annonam hanc rem appellant; qua praedio-

ἔστι τὸ πρῶγμα ὑπερ συνωνή καλεῖται, ἔξ οὗ δὴ ἅπασιν ἐκνευερί-
 σθαι τοῖς τῶν χωρίων κυρίοις ξυμβαίνει. φόρον γὰρ ἀπ' αὐτοῦ
 τὸν ἐπέτειον οὐχ ἤσσανα ἢ δεκαπλασίονα κατατιθέναι σφίσι ἐπά-
 ναγκες, οἷς γε οὐ μόνον τῷ στρατῷ χορηγεῖν, ἀλλὰ καὶ σῖτον ἐς
 5 Βυζάντιον πολλάκις διακομίζειν ταῦτα πεπονθόσι ξυνέπεσεν, ἐπεὶ
 οὐχ ὁ Βαρσύμης κυλούμενος μόνος τὸ τοιοῦτο ἄγος ἐξαμαρτάνειν
 τετόλμηκεν, ἀλλὰ καὶ πρότερον μὲν ὁ Κυππαδύκης, ὕστερον δὲ **D**
 οἱ ματὰ τὸν Βαρσύμην τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀρχῆς παραλαβόντες
 ἄξιωμα. τὰ μὲν οὖν τῆς συνωνῆς ταύτης πη ἔχει· τὸ δὲ τῆς
 10 ἐπιβολῆς ὄνομα ὕλεθρός τις ἐστὶν ἀπρόοπτος ἐξαπινάως τοῖς τὰ
 χωρία κεκτημένοις ἐπιγενόμενος πρόρριζόν τε αὐτοῖς ἐκτρίβων τῆν
 τοῦ βίου ἐλπίδα. χωρίων γὰρ τὸ τέλος τῶν ἐρήμων τε καὶ ἀπό- **A 103**
 ρων γεγεννημένων, ὧν δὴ τοῖς τε κυρίοις καὶ τοῖς γεωργοῖς ἤδη τε-
 τύχηκεν ἢ παντάπασιν ἀπολωλέναι, ἢ γῆν πατρῶων ἀπολιποῦσι
 15 τοῖς ἐγκειμένοις σφίσι διὰ ταῦτα κακοῖς κρύπτεσθαι οὐκ ἀπαξιού-
 σιν ἐπιφέρειν τοῖς οὕτω διεφθαρμένοις παντάπασιν. τοιοῦτο μὲν
 καὶ τὸ τῆς ἐπιβολῆς ὄνομά ἐστιν, ἐπιπολάσαν ὡς τὸ εἰκὸς ἐπὶ τὸν
 χρόνον μάλιστα τοῦτον. τὰ δὲ τῶν διαγραφῶν ὡς συντομώτατα
 φράσαντι ἀπηλλάχθαι τῆδὲ πη ἔχει. ζημίαις πολλαῖς ἄλλως τε
 20 καὶ ὑπὸ τοὺς χρόνους τοῦτους περιβαλέσθαι τὰς πόλεις ἦν ἀνάγκη· **P 68**
 ὧν περ τὰς τε ἀφορμὰς καὶ τοὺς τρόπους ἀφήμι λέγειν ἐν τῷ πε-
 ρόντι, ὡς μή μοι ὁ λόγος ἀέραντος εἴη. ταύτας οἱ τὰ χωρία
 ἔχοντες κατατιθέντες κατὰ λόγον τῆς ἐγκειμένης ἐκάστῳ φορῶς *******

2. αὐτοῦ] αὐτῶν Med.

3. κατατιθέναι] ἐγκατατιθέναι Pm.

15. τοῖς ἐγκειμένοις — κακοῖς] τοῖς ἐγκειμένοις — κακοῦς Suidas
 a. v. ἐπιβολῆ. *ibid.* ἀπαξιούσιν] ἀπηξίον Suidas.

16. οὐ-
 τῶ Alem. οὐκῶ AP et Suidas.

19. τῆδὲ πη — περιβαλέ-
 σθαι om. Med.

20. ἦν addidit Reisk.

23. κατὰ λόγον

Alem. κατ' ἄλλῳ AP. *ibid.* Post φορῶς indicavi lacunam.

ἔλπον addebat Alem. „Fort. addendum ἀπεσεῖοντο. Sed videtur plus
 et aliud quid deesse.“ REISK.

rum possessoribus decies tanto maius tributum annuatim persolventibus frangi
 nervos oportet, praesertim ubi a calamitate militaris annonae Byzantium
 amplius comportandum frumentum sit. Nam non Barsamae modo, sed Ioan-
 nis etiam Cappadocis, ac deinde successorum flagitium hoc fuit. Ita quidem
 annona. Impositio vero quaedam est veluti improvisa pestis in possessores
 agrorum repente ingruens omni spe vitae ab stirpe praecisa; nam vastis om-
 ninoque sylvescentibus praediis (quorum domini, colonique seu perissent,
 sive post tot mala patriam fugientes, gravissimoque afflictici uspiam latitent)
 vectigal imponere Iustinianus non dubitavit; id autem impositionum genus
 his maxime tempestatibus valuit. Descriptiones demum, ut paucis absolvam,
 decretae sunt, quo damna, quae frequenter hoc tempore civitates fecissent,
 ab arvorum possessoribus pro vectigalium portione resarcirentur: sed illo-
 rum causas atque eventus hoc loco dicere peno infinitum esset. Verum non

οὐκ ἄχρι δὲ τούτων αὐτοῖς τὸ κακὸν ἔσται, ἀλλὰ καὶ τοῦ λοιμοῦ
 ξέμπασαν περιλαβόντος τὴν τε ἄλλην οἰκουμένην καὶ οὐχ ἥμιστα
 τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῶν τε γεωργῶν ἀφανίσαντος μέρος τὸ
 πλεῖστον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐρήμων ὡς τὸ εἰκὸς γεγενημένων τῶν
 χωρίων, οὐδεμιᾷ φειδοῖ ἐχρήσατο ἐς τοὺς τούτων κυρίους. φ-5
 ρον γὰρ τὸν ἐπέτειον οὐ τότε ἀνίει πραττόμενος οὐχ ἥπερ ἐκάστῳ
 B ἐπέβαλλε μόνον, ἀλλὰ καὶ γειτόνων τῶν ἀπολωλότων τὴν μοῖραν.
 προσῆν δὲ αὐτοῖς καὶ τᾶλλα πάντα ὥνπερ ἐμνήσθη ἀρτίως, ἅτε
 τοῖς τῶν χωρίων δεδυστυχηκόσι τὴν κτῆσιν ἀεὶ ἐγκειμένων, ἔτι
 μέντοι καὶ τοῖς μὲν στρατιώταις ἀνὰ τὰ κάλλιστα τε καὶ τιμιώτα- 10
 τα δωματίων τῶν σφετέρων ὠκημένοις ὑπηρετεῖν, αὐτοῖς δὲ πάντα
 τοῦτον τὸν χρόνον ἐν τοῖς φανλοτάτοις τε καὶ ἀπημελημένοις τῶν
 οἰκιδίων δίαταν ἔχειν. ἅπερ ἅπαντα ὑπὸ τὴν Ἰουστινιανοῦ τε
 V 326 καὶ Θεοδώρου βασιλείαν τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ γίνεσθαι ξενέρη,
 ἐπεὶ οὔτε πόλεμον οὔτε τι ἄλλο τῶν μεγίστων κακῶν ἐν τούτῳ δὴ 15
 A 104 τῷ χρόνῳ λελωφηκέναι τετύχηκεν. ἐπεὶ δὲ δωματίων ἐμνήσθη,
 C οὐδὲ τοῦτο παριτέον ἡμῖν, ὅτι δὴ οἱ κεκτημένοι τὰς ἐν Βυζαντίῳ
 οἰκίας βαρβάρους ἐνταῦθα καταλύειν παρεχόμενοι ἐπτακισμυρῖοις
 μάλιστα οὖσιν, οὐχ ὅπως τῶν σφετέρων ὀνίνασθαι οὐδαμῆ εἶχον,
 ἀλλὰ καὶ προσετρίβοντο δυσκόλοις ἑτέροις. 20
 D κδ'. Οὐ μὴν οὐδὲ τὰ ἐς τοὺς στρατιώτας αὐτῷ εἰργασμένα
 σιωπῇ δοτέον, οἷς δὴ τούτους ἐπέστησεν ἀνθρώπων ἀπάντων
 χρήματα σφᾶς ὅτι πλεῖστα ξυλλέγειν ἐνθῆνδε κελεύσας, εὖ εἰδότας
 ὡς μοῖρα τῶν πορισθησομένων ἢ δωδεκάτη αὐτοῖς κείσεται. ὄνομα

6. οὐδὲ τότε ἀνίει εἰσπραττόμενος Alem. 9 ἔτι Alem. ἔστι AP.
 22. τούτους] Lego κακίστους vel simile. ALEM.

hic illorum mala constitere: nam licet pestilentia, quae in reliquum terrarum orbem ac Romanum pervasit imperium, cultores agrorum vulgo passim consumerentur, incultis interea atque desertis arvis, nulla tamen modestia annuis vectigalibus temperatum est; quin ad partem virginitatis, et ad ea omnia, quae paulo ante commemoravi, demortui cuiusque contermini nomina exacta, denique militem pulchrioribus atque honestioribus aedificiorum cubiculis exceptum, bene ac liberaliter habuerunt, ipsi in male materiata vilioraque receptacula interea secedentes. Haec accidere mortalibus Iustiniano Theodoraque imperium gerentibus, quando neque bella neque extrema malorum quidquam deferbuere. Sed quoniam de domiciliis sermo incidit, silentium non est, Byzantii ad septuaginta millia barbarorum aliquando fuisse, quos aedibus possessores exciperent suis, non modo domesticis exclusi commoditatibus, sed aliis etiam difficultatibus conflictati.

24. Neque silentio praeterire libet quae commisit Iustinianus in milites; dedit iis censitores (hos logothetas vocavit) iussos ex omni hominum genere quam maximam pecuniam in castris colligere; duodecima quaque parte

δὲ λογοθέτας αὐτοῖς ἔδωτο· οἱ δὲ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐπενόουν τῷδε· τὰς στρατιωτικὰς συντάξεις οὐχ ὁμοίως νόμος χορηγεῖσθαι ἐφεξῆς ἔπασσεν, ἀλλὰ νέοις μὲν ἔτι αὐτοῖς οὖσι καὶ στρατευσαμένοις ἄρτίως ἐλάσσων ὁ πόρος, πεπονηκόσι δὲ καὶ μέσοις που ἤδη κατα-
 5 λόγου γεγεννημένοις ἐπὶ μείζον χωρεῖ. γεγηρακόσι μέντοι καὶ μέλλουσι τῆς στρατείας ἀφίεσθαι πολλῶ ἔτι κομπωδεστέρα ἢ σύνταξεις, ὅπως αὐτοὶ τε τὸ λοιπὸν ἴδια βιοῦντες ἐς τὸ ἀποζῆν διαρκῶς ἔχοιεν, καὶ ἐπειδὴν αὐτοῖς ἑξυμμετρήσασθαι τὸν βίον ἑξυμβατή, παραπραχῆν τινα τῶν οὐκ εὐκταίων ἀπολιπεῖν τοῖς κατὰ τὴν οὐκ εὐκταίων
 10 εἶεν. ὁ τοίνυν χρόνος τῶν στρατιωτῶν τοὺς καταδεεστέροισ ἐς τῶν P 69 τετελευτηκότων ἢ τῆς στρατείας ἀφειμένων τοὺς βαθμοὺς αἰεὶ ἀναβιβάζων προτινέει κατὰ προσειῦμα τὰς ἐκ τοῦ δημοσίου συντάξεις ἐκάστην. ἀλλ' οἱ λογοθέται καλούμενοι οἷα εἶων ἐκ τῶν καταλόγων ἀφαιρεῖσθαι τὰ τῶν τετελευτηκότων ὀνόματα, καὶ περ ὁμοῦ
 15 διαφθειρομένων, ἄλλως τε καὶ κατὰ τοὺς πολέμους συχνοὺς γινόμενους τῶν πλείστον. οὐ μὴν οὐδὲ τοὺς καταλόγους ἔτι ἐπλήρουν, καὶ ταῦτα χρόνου συχνοῦ. καὶ ἀπ' αὐτοῦ περιεστῆκει τῇ A 105 μὲν πολιτεία τὸν τῶν στρατευομένων ἀριθμὸν ἐνδεέστερον αἰεὶ εἶναι, τῶν στρατιωτῶν τοῖς περιοῦσι πρὸς τῶν πάλαι τετελευτη-
 20 κότων διωθουμένοις ἐπὶ μοίρας παρὰ τὴν ἀξίαν τῆς καταδεεστέρας ἀπολελεῖσθαι, τὰς τε συντάξεις ἐλασσόνως ἢ κατὰ τὴν προσ- B ἴκοσαν κομίζεσθαι τάξιν, τοῖς δὲ λογοθέταις διαλαγχάνειν Ἰουστινιανῶ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων πάντα τοῦτον τὸν χρόνον. ἔτι μέντοι καὶ ἄλλαις ζημιῶν ἰδέαις πολλαῖς τοὺς στρατιώ-

5. χωρεῖ Alem. χωρεῖν AP. 6. τῆς Reisk. τὰς AP. 9. ἐκ τῶν οὐκ εὐκταίων Alem. 15. πολέμους Alem. πολέμους AP. 20. μοίρας Alem. ζείρας AP.

haud dubie ipsis constituta, qui quotannis ad militem artibus vexandum incumberent. Usu legeque castrensi receptum est, ut non omnibus aequae stipendia numerentur, sed tironibus tenuiora, exercitatus autem rorariis, et medio fere iam albo receptis, maiora; postremo veteranis, et quibus missio indulgenda sit, longe munificentiora, ut iis privatim agentibus ad vitam necessaria suppetent, et naturae cedentes aliquid solatii ex peculio castrensis domesticis relinquerent. Ergo emeritis morte vel missione abeuntibus militia ordine inferiores, qui gradatim in locum succedunt, pro temporis ratione stipendia ex publico merentur. Verum censorios prohibuerunt militum nomina passim licet in praeliis occisorum ex albo deleri, aut album a longo tempore instaurari. Unde respublica eo devenerat, ut exercitus numero exiguus esset, miles superstes extinctis emeritis, praeter dignitatem in inferioribus detineretur ordinibus, stipendia quam pro loco et gradu acciperet minora, reliqua castrensis pecunia Iustiniano a censoribus toto hoc tempore corrogaretur, damnis praeterea perquam multis aliis milites afficerentur, ut compensatis periculis, quae per sua corpora in praelio subirent; Graec-

τας ἀπέκναιον, ὡσπερ ἀμειβόμενοι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων,
 ἐπικαλοῦντες τοῖς μὲν ὡς Γραικοὶ εἶεν, ὡσπερ οὐκ ἔξδὸν τῶν ἀπὸ
 τῆς τὸ παράπαν τινὶ γενναίῳ γενέσθαι, τοῖς δὲ ὡς οὐκ ἐπιτεταγμέ-
 νον πρὸς βασιλέως σφίσι στρατεῦσθαι, καίπερ ἀμφὶ τούτῳ γράμ-
 ματα βασιλέως ἐνδεικνυμένοις, ἕπερ οἱ λογοθῆται διαβάλλειν οὐ- 5
C δεμιῶ δὴνήσει ἐτόλμων· ἄλλοις δὲ, ὅτι δὴ τῶν ἐταίρων ἡμέρας
 σφίσι ἀπολελεῖσθαι τινὰς ξυμβάλῃ. ὕστερον καὶ τῶν ἐν παλα-
 τίῳ φυλάκων τινὲς ἀνὰ πᾶσαν στελλόμενοι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν
 διηρηνῶντο δῆθεν τῷ λόγῳ ἐν τοῖς καταλόγοις τοὺς ἐς τὸ στρα-
 τεῦσθαι ἐπιτηδείους ὄντας ὡς ἥκιστα, καὶ αὐτῶν τινὰς μὲν αἵτε 10
 ἀχρεῖους ὄντας καὶ γεγηρακότες ἀφαιρεῖσθαι τὰς ζώνους ἐτόλμων,
 οἵπερ τὸ λοιπὸν ἐκ τῶν εὐσεβοῦντων ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς
 προσαιτοῦντες τροφὴν δακρῦν τε καὶ ὄλοφύρσεως αἰεὶ προφάσεις
 τοῖς ἐντυγχάνουσι ἐγίνοντο πᾶσι, τοὺς δὲ λοιποὺς, ὅπως δὴ μὴ
 ταῦτα καὶ αὐτοὶ πείσωνται, χρήματα μεγάλα ἐπράττοντο, ὧν 15
D ἐπιλιπόντων τοὺς στρατιώτας, αἵτε τρόποις ἐκνευρισμένους πολ-
V λοῖς, πτωχοτέρους τε γεγονέναι καὶ οὐδαμῇ ἐς τὸ πολεμεῖν προθυ-
 μεῖσθαι ξυνέβη. ὅθεν Ῥωμαίοις καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ πράγματα λε-
A 106 λύσθαι ξυνέπεισεν. οὗ δὴ Ἀλέξανδρος ὁ λογοθῆτης σταλείς τοῖς
 μὲν στρατιώταις ταῦτα ἐπικαλεῖν οὐδεμιῶ δακήσει ἐθάρρει, τοὺς 20
 δὲ Ἰταλοὺς χρήματα ἔπραττεν, τῶν ἐς Θεοδέριχον καὶ Γύτθου
V 327 πεπολιτευμένων ἀμύνεσθαι φάσκων. οὐ μόνον δὲ οἱ στρατιῶται
 πενία τε καὶ ἀπορία πρὸς τῶν λογοθητῶν ἐπέζοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ

1. ἀπέκναιον Pm. ἐπέκναιον AP. 2. ἀπὸ τῆς] Γραικίας vel
 Ἑλλάδος addit Alem. 6. ἐταίρων Alem. P. ἐτέρων A. 10. ὡς
 ἥκιστα] καὶ τοὺς εἰς ἥκιστα Reisk. 15. ἐπράττοντο vel εἰσα-
 πράττοντο Alem. ἐπράττετο A. *ibid.* ὧν ἐπιλιπόντων Reisk.
 Legebatur οὕτε πάντων, quod Alem. in οὕτω πάντως mutaverat.
 οὗ δὴ Alem. P. οὐδαμῇ A.

cumque nomen ut probrum aliis obiectaretur, quasi nullum Graecia ferret
 strenuum militem; pars respueretur, ut quae iniussu principis militaret; eius
 prolata diplomata facile in suspicionem vocarentur; demum alii, ut qui fre-
 quenter a commilitonibus et castris absissent. Post haec quidam ex praeto-
 rianis militibus in universam Romanorum ditionem destinantur ex albo mili-
 tiae, nimirum exploraturi, quicumque bello apti non essent. Nonnulli exacta
 aetate, quasi minime idonei cingulo spollati propalam in fora stipem a religio-
 sis viris emendicare et obviis quibusque acerbum et lacrimabile spectacu-
 lum praebere; alii ne eadem ipsi paterentur, se a conquisitoribus grandi pe-
 cunia redimebant; ita miles multifariam debilitatus ac destitutus necessariis,
 animo sic abhorruit a militia, ut Romanorum et Italiae res omnino dilaberentur.
 Nam Alexander, qui eo consistor missus est, crimini haec militibus per
 impudentiam dedit; Italos vero per speciem ulciscendarum Theodorici Got-
 thorumque iniuriarum gravi aere mulctavit. Verum non militem modo, sed
 etiam exercitus ducum administratos, numero plurimos, et gloria pridem in-

πᾶσιν ὑπερθεοῦντες τοῖς στρατηγοῖς περιπληθεῖς τε καὶ δόξῃ με-
 γάλῃ τὰ πρότερον ὄντες, λιμῶ καὶ πείνᾳ δεινῇ ἤχθοντο. οὐ γὰρ
 εἶχον ὄθειν τὰ εἰωθότα σφίσι πορίζονται. προσθήσω δέ τι τούτοις
 καὶ ἕτερον, ἐπεὶ με ὁ τῶν στρατιωτῶν λόγος ἐς τοῦτο ἄγει. οἱ
 5 Ῥωμαίων βεβουσιλευκότες ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις πανταχόσε τῶν τῆς
 πολιτείας ἐσχατιῶν πάμπολυ κατεστήσαντο στρατιωτῶν πλήθος
 ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὄριων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ κατὰ τὴν ἐφῶν P 70
 μάλιστα μοῖραν ταύτῃ τὰς ἐφόδους Περσῶν τε καὶ Σαρακηνῶν
 ἀναπέλλοντες, οὔσπερ λιμιταναίους ἐκάλουν. τούτοις ὁ βασιλεὺς
 10 κατ' ἀρχὰς μὲν οὕτω δὴ παρέργως τε καὶ φαύλως ἐχρήτο, ὥστε
 τεσσάρων ἢ πέντε αὐτοῖς ἐνιαυτῶν τῶν συντάξεων τοὺς χορηγοὺς
 ὑπερημέρους εἶναι, καὶ ἐπειδὴν Ῥωμαίους τε καὶ Πέρσους εἰρήνη
 γένοιτο, ἤνωγκάζοντο οἱ ταλαιπῶροι οὔτιοι, ὥστε καὶ αὐτοὶ τῶν ἐκ
 τῆς εἰρήνης ἀγαθῶν ἀπολαύοντες, χρόνου ῥήτου τὰς ὑφειλομέ-
 15 νας σφίσι συντάξεις τῷ δημοσίῳ χαρίζεσθαι. ὕστερον δὲ καὶ
 αὐτὸ τῆς στρατείας ὄνομα αὐτοὺς ἀφείλετο οὐδενὶ λόγῳ. τὸ λοι-
 πὸν τὰ μὲν ὄρια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς φυλακτῆριον ἐκτὸς ἔμεινε,
 οἱ δὲ στρατιῶται ἐξαπινάλως ἔβλεπον εἰς τῶν εὐσεβεῖν εἰωθῶτων B
 τὰς χεῖρας. ἕτεροι στρατιῶται οὐχ ἤσσοις ἢ πεντακόσιοι καὶ τρισ-
 20 χίλιοι τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ φυλακῇ τοῦ παλατίου κατέστησαν, οὔσπερ
 σχολαρίους καλοῦσιν. καὶ αὐτοῖς συντάξεις ἀνέκαθεν πλείους ἢ A 107
 τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τὸ δημόσιον αἰεὶ χορηγεῖν εἴωθε. τούτους οἱ
 πρότερον μὲν ἀριστινίδην ἀπολέξαντες ἐξ Ἀρμενίων ἐς ταύτην δὴ
 τὴν τιμὴν ἤγον. ἐξ οὗ δὲ Ζήνων τὴν βασιλείαν παρέλαβε, πῶσιν

8 Περσῶν] Ῥωμαίων A. Correctum ex Suida s. λιμιτανᾶιοι. 9. λι-
 μιτανᾶιους Suidas. λιμητανᾶιους AP. 10. παρέργως Suidas.
 περιέργως AP. 20. παλατίου] κάλλαντος Suidas s. v. σχολᾶριοι.

signes in summam inopiam ac rerum omnium egestatem censitores impulere,
 quibus non esset unde sibi necessaria suppeditarent. Illud hic addere libet,
 quoniam de militibus locus admonuit, olim Romani imperatores passim in ex-
 tremis oris frequentes militum manipulos constituerunt, qui limites imperii
 Romani, praecipue per orientis provincias tuerentur, indeque Persarum at-
 que Saracenenorum incursiones vimque arcerent, quos et limitaneos appel-
 lanere. Hos Iustinianus adeo statim despiciatui duxit, ut quadriennalia et
 quinquennalia stipendia illis a quaestoribus differrentur. Romanis vero Per-
 sarumque inducias agitantibus, miseris illis commodo pacis fructuris certa erant
 ex aerario concedenda stipendia; tandem eos Caesar per iniuriam ex albo
 militum expungit; ita demum Romanorum fines praesidiis destituti; miles li-
 mitaneus ex piorum manibus et largitate pendeat. Aula imperatoria trium
 millium ac quingentorum militum, quos vocant scholarios, olim praesidiis
 tenebatur; his ab aerario maiora quam reliquis omnibus erant ab antiquo
 salaria: nec nisi Armenorum triarii et selectissimi quique hunc honorem a
 maioribus acceperunt. Postea vero quam Zenoni fuit imperium, inertē et

ἔξουσία ἐγένετο καὶ ἀνάνδροις καὶ ἀπολέμοις οὔσι παντάπασι τού-
 του δὴ τοῦ ὀνόματος ἐπιβατεύειν. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ
 ἀνδράποδα κατατιθέντες τμήματα τὴν στρατείαν ὠνοῦντο ταύτην.
 C ἤνικα τοίνυν Ἰουστινὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, οὗτος Ἰουστινια-
 νὸς πολλοὺς εἰς τὴν τιμὴν κατεστήσατο ταύτην, χρήματα μεγάλα 5
 περιβαλλόμενος. ἐπεὶ δὲ τούτοις καταλόγοις οὐδένα ἐνδεῖν τὸ
 λοιπὸν ᾔσθετο, ἑτέρους αὐτοῖς ἐς δισχιλίους ἐντέθεικεν, οὐσπερ
 ἐπερῶντες ἐκάλουν. ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς τὴν βασιλείαν ἔσχεν,
 τούτους δὴ τοὺς ὑπερῶντες ἀπεσεύσατο αὐτίκα μάλα, τῶν χρη-
 μάτων οὐδ' ὀτιοῦν ἀποδοὺς σφίσι. ἐς μέντοι τοὺς ἐντὸς τοῦ 10
 τῶν σχολαρίων ἀριθμοῦ ὄντας ἐπενοίει τάδε. ἤνικα στρατεύματα
 ἐπὶ Λιβύην ἢ Ἰταλίαν ἢ ἐπὶ Πέρσας ὡς σταλήσεται ἐπίδοξον ἦν,
 καὶ αὐτοῖς ὡς ξυστρατεύουσιν ἐπήγγελε συσκενάζεσθαι, καίπερ
 ἔξεπιστάμενος ἐπιτηδεύων αὐτοὺς ἐς τὸ στρατεύεσθαι ὡς ἥκιστα
 D ἔχειν, οἱ δὲ τοῦτο ἵνα μὴ γένηται δεισαντες χρόνου οἱ ῥητοῦ τὰς 15
 συντάξεις ἀφίεσαν. ταῦτα μὲν τοῖς σχολαρίοις πολλάκις ξυνή-
 νεχθη παθεῖν. καὶ Πέτρος δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἤνικα τὴν τοῦ
 μεγίστου κυλουμένου εἶχεν ἀρχὴν, αἶψα κατ' ἡμέραν αὐτοὺς κλο-
 παῖς ἀμυθῆτοις ἀπέκναιε. πρῶτος μὲν γὰρ ἦν καὶ ὡς ἥκιστα
 ἐβρῆζειν εἰδὼς, κλεπτίστατος δὲ ἀνθρώπων ἀπάντων καὶ ῥέπου 20
 αἰσχροῦ ἀτεχνῶς ἔμπλεως. τούτου τοῦ Πέτρου κὰν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν λόγοις ἐμνήσθην, ἅτε τὸν Ἀμαλασούνθης φόνον τῆς Θεοδο-
 A 108 ρίχου παιδὸς ἐργασμένου. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι τῶν ἐν παλατίῳ
 πολλοὶ ἀξιώτεροι, ἐπεὶ καὶ πλείω τὸ δημόσιον αὐτοῖς χορηγεῖν

8. ἀνδράποδα Alem. ἀνδραπόδοις AP. 13. αὐτοῖς ὡς ξυ-
 στρατεύουσιν Reisk. αὐτοῖς ξυστρατεύουσιν AP. 15. οἱ δὲ
 Alem. P. οὐδὲ A. 24. πολλοὶ] πολλῶ Reisk.

Imbelli cuique nomen id sibi adsciscere licuit; tandem et calonibus, qui hanc sibi militiam praesenti pecunia commercarentur. Iustino autem principe, complures magno aere ad eam dignitatem Iustinianus vocavit, post ubi nullum deficere albo nomen animadvertit, alios ferme bis mille addidit, eosque supernumerarios appellavit; quibus ut ipse cum imperio fuit, e vestigio integra retenta pecunia missionem dedit. Porro autem statuti numeri scholarios cum in Africam, vel in Italiam, vel in Persidem exercitus immittendi fama esset, eos licet ignaros insolentesque bellorum comparare se ad bellum cum delecto milite iussit. Illi rem veriti certa stipendia (idque non raro factum) Caesari condonarunt. Senserunt hi ingentes ac pene quotidianas Petri officiorum magistri rapinas; qui etiamsi miti atque minime iniurio esset ingenio, fuit tamen furacium hominum postremus, turpisque compendii plenus, qui etiam, ut supra exposui, Theodorici filiae Amalasanthae necis auctor fuit. Sunt in imperatoria domo dignioris plane ordinis milites alii, quibus quo maiore pretio militiae nomina sibi comparant, eo maior ab aerario pu-

εἶσθεν, ἄτε καὶ μείζω κατατιθεῖσι τοῦ τῆς στρατείας ὄνομαιος τὰ τιμήματα, οἳ δὴ δομέστικοι τε καὶ προτήκτορες ἐπικαλοῦνται καὶ ἀνέκαθεν ἀμελέτητοι εἰσι πολεμίων ἔργων. τάξεως γὰρ καὶ προσώπου ἕνεκα μόνον ἐν παλατικῇ εἰώθασι καταλέγεσθαι. καὶ 5 αὐτῶν οἳ μὲν ἐν Βυζαντίῳ, οἳ δὲ ἐπὶ τε Γαλατίας ἐκ παλαιοῦ καὶ P 71 χωρίων ἑτέρων ἴδρυνται. ἀλλὰ καὶ τούτους Ἰουστινιανὸς τρόπῳ ἀεὶ δεδισσόμενος τῷ εἰρημένῳ μεθίεσθαι ἠνάγκαζε τῶν προσηκουσῶν σφίσι συντάξιων. ἐν κεφαλαίῳ δὲ τοῦτο εἰρήσεται. νόμος ἦν ἀνὰ πενταετηρίδα ἐκάστην τὸν βασιλέα τῶν στρατιωτῶν ἑκα- 10 στον δωρεῖσθαι χρυσίῳ τακτιῷ. πέμποντες δὲ ἀνὰ πεντάετες πανταχόσε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς παρείχοντο στατιῆρας χρυσοῦς στρατιωτῆ ἑκάστῳ πέντε. καὶ τοῦτο οὐχ οἶόν τε ἦν μὴ πρόσσεσθαι ἀεὶ μηχανῇ πάσῃ. ἔξ ὅτου δὲ ἀνὴρ ὄδε διωκῆσατο τὴν πολιτείαν, B τοιοῦτο οὐδὲν οὔτε διεπράξατο οὔτε ἐμέλλησε, καίπερ χρόνου δύο V 328 15 καὶ τριάκοντα ἐνιαυτῶν τριβέντος ἤδη, ὥστε καὶ λήθην τοῦ ἔργου τοῦτου τοῖς ἀνθρώποις γενέσθαι τινα. τρόπον δὲ καὶ ἄλλον τῆς ἐς τοὺς κατηκόους λεηλασίας ἐρῶν ἔρχομαι. οἳ βασιλεῖ τε καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐν Βυζαντίῳ ἢ ὀπλιζόμενοι ἢ γράμματα διαχειρίζοντες ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ὑπηρετοῦντες τύσσονται μὲν ἐν τοῖς καταλόγοις 20 ἀρχὴν ἔσχατοι, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἀναβαίνοντες ἀεὶ ἐς τῶν ἀπογινομένων ἢ ὑπεξιώντων τὴν χώραν τάξεως ἕκαστοι τῆς κατ' αὐτοὺς ἐς τὸδε χωροῦσιν, ἕως ἂν τις βαθμοῦ, ἐπιβεβηκῶς τοῦ πρώτου ἤδη ἐς τὸ τιμῆς ἀφίκεται πέρασ. καὶ τοῖς ἐς τοῦτο A 109 ἀξιώματος ἤκουσι χρήματα ἐκ παλαιοῦ διατέτακται τοσαῦτα τὸ C

1. καταταθεῖσιν ὑπὲρ τοῦ Reisk. 3. καὶ ἀνέκαθεν Reiskius.
 Aberat καὶ. 8. συντάξιων Alem. τάξεων AP. 14 ἐμέλ-
 λησι Reisk. ἐμέλλησε AP. 22. ἐς τὸδε] ἐς τὸ πρόσω Reisk.

blico solvitur pensio. Domestici et protectores vocantur, bellicae omnino virtutis expertes, et ordine ac dignitate modo in regia censentur; pars Byzantii, pars in Galatia olim, vel aliis in provinciis habuere stationes. Hosce iisdem artibus perterritos, suis cedere pensionibus adegit Iustinianus. Sed plura de his ad hoc unum caput revoceamus. Ex prisca lege imperator quinquennali donativo, certaue auri summa exercitum prosequi consuevit, ergo per urbes Romanae ditionis quinto quoque anno quaestores mittebantur, qui singulis militibus stateres aureos quinque penderent; idque rato inviolatoque usu receptum erat. Ex quo vero ad rempublicam Iustinianus accessit (inde duo iam et triginta excurrunt anni) ita huius rei curam abiecit, ut eius pens ceperit mortales oblivio. Sed iam alias de subditis actas praedas dicamus. Qui Byzantii seu Caesari, sive magistratibus a re litteraria, vel militari, aut alio quocumque munere sunt, locum statim tenent in albo postremum, sensimque decedentibus vel abeuntibus suo quique in ordine perpetuo succedunt, quoad et supremum locum, simul et dignitatis apicem teneant. His, qui ad id honoris pervenissent, proventus ab antiquo singulis decreti sunt annis,

πληθὺς ὥστε πλέον ἀνὰ πᾶν ἔτος ἢ ἐς ἑκατὸν χροισσὺ ἀγείρεσθαι κεντηνάρια τούτοις, καὶ αὐτούς τε γηροκομῆσθαι καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς μετέχειν αὐτοῖς ὠφελείας ἐκ τοῦ ἐπὶ πλείστον τοῖς ἔνθεν ξυμβῆναι, τῆς τε πολιτείας τὸ πρῶγμα ἐπὶ μέγα εὐπορίας ἀεὶ ταύτῃ ἐχώρει. ἀλλὰ βασιλεὺς ὄδε τούτων αὐτοὺς ἀποστειρήσας 5 σχεδόν τι ἀπάντων, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κακὰ ἤνεγκεν. ἀψαμένη γὰρ αὐτῶν ἡ πενία πρῶτον, εἶτα καὶ διὰ τῶν ἄλλων ἐχώρει, οἷς τι καὶ πρότερον ὠφελείας μετῆν. καὶ ἦν τις τὴν ἑμπεπτωκυῖαν αὐτοῖς ἐνθὲνδε ζημίαν ἐς ἔτη δύο καὶ τριάκοντα διαριθμοῖτο, εὐρήσει τὸ μέτρον ὄνπερ αὐτοὺς ἀποστειρεῖ-10 σθαι ξηρέπεισε.

D κέ. Τοὺς μὲν στρατευσόμενους οὕτως ὁ τύραννος διεχρή-
σατο. ἄπερ δὲ αὐτῷ εἰς ἐμπόρους τε καὶ ναύτας καὶ βαναύσους
καὶ ἀγοραλοὺς ἀνθρώπους, δι' αὐτῶν δὲ καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἅπαν-
τας εἴργασται, φράσων ἔρχομαι. πορθμῷ δύο ἑκατέρωθεν Βυ- 15
ζαντίου ἰσθμὸν, ἕτερος μὲν ἐφ' Ἑλλησπόντου ἀμφὶ Σησιόν τε καὶ
Ἄβυδον, ὃ δὲ δὴ ἕτερος ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου καλου-
μένου πόντου, οὗ τὸ ἱερόν ὀνομάζεται. ἐν μὲν οὖν τῷ Ἑλλησπόν-
του πορθμῷ τελωνεῖον μὲν ἐν δημοσίῳ ὡς ἥκιστα ἦν, ἄρχων δέ
P 72 τις ἐκ βασιλέως στελλόμενος ἐν Ἀβύδῳ καθῆστο, διεφεννώμενος 20
μὲν, ἦν ναῦς ὄπλα φέρουσα ἐς Βυζάντιον οὐ βασιλέως ἴοι γνώμη,
καὶ ἦν τις ἐκ Βυζαντίου ἀνάγοιτο οὐ φερόμενος γράμματα τῶν ἄν-

2 καὶ αὐτοὺς Reisk. Aberat καὶ.

3. καὶ ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον

τοῖς ἐνδοεστέροις πλουτεῖν συγέβαινε Reisk.

ibid. τοῖς] τῆς

Alem.

6. τι ἀπάντων Reisk. διὰ πάντων AP. δὴ ἀπάντων

Alem.

9. [ζημίαν] ἐρημίαν Pm.

14. δὲ καὶ Reisk. τε καὶ AP.

18. οὐ τὸ ἱερόν] Lege ὃ τὸ ἱερόν. Est nomen proprium promon-

torii, non templum. Reisk.

19. τελωνεῖον Suidas s. v. πορθμός.

τελωνιον AP.

auri pondo amplius decem millia, ut et suam illi regere senectutem et plerisque aliis utilitati esse possent. Enimvero negotiorum reipublicae bene gerendorum magnum id erat momentum. Hic vero princeps tum hos omnibus pene reditibus exclusos, tum mortales etiam alios evertit; ab iis enim ad alios sicuti prius commoda, ita demum et ipopia pertingit. Porro si quis duo et triginta annorum damna his illata perpendat, rationem subducat pecuniae, qua illos expoliari contigit.

25. Militem ita tyrannus hic divexavit. Quae vero in mercatores, nautas, artifices, forenses, et per hos in populares alios egit, dicere iam agredior. Freta duo sunt ad utrumque Byzantii littus, alterum in Hellesponto, qua Sestus Abydum spectat, alterum ad ipsas maris Euxini fauces, ubi dei matris templum celebre est. Igitur in Hellesponti freto nullus publicanorum ordo, vel mensa fuit; sed missus ab imperatore praetor Abydi oedes habuit, quia interesset observare merces, arma, quae haud lubente principe Byzantium navigiis aveherentur, quive inde solvisset sine litteris ac tessera magi-

δρῶν καὶ σημεῖα οἷς ἐπίκειται ἡ τιμὴ αὐτῆ (οὐ γὰρ θέμις τινὰ ἐκ Βυζαντίου ἀνάγεσθαι οὐκ ἀφειμένον πρὸς τῶν ἀνδρῶν, οἱ τῆ τοῦ μεγίστου καλουμένου ἀρχῆ ὑπουργοῦσιν) πραττόμενος δὲ τοὺς A 110 τῶν πλοίων κυρίους τέλος οὐδενὶ αἰσθησιν παρεχόμενον ἐλάμβανεν· ὁ δὲ ἐπὶ πορθμοῦ τοῦ ἑτέρου στελλόμενος μισθὸν αἰεὶ πρὸς βασιλέως κεκομισμένος ἦν καὶ διερευνῶμενος ἐς τὸ ἀκριβὲς ταῦτα, ἄπερ μοι εἴρηται, καὶ ἦν τις ἐς τοὺς βαρβάρους κομίζοιτο, οὐ παρὰ τὸν Εὐξείνιον ἴδρυνται πόντον, ὥπερ οὐ θέμις ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς ἐς τοὺς πολεμίους κομίζεσθαι. οὐδὲν μέντοι ἐξῆν τῷ 10 ἀνδρὶ τούτῳ πρὸς τῶν τῆδε ναυτιλλομένων προσίεσθαι. ἐξ οὗ δὲ B Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τελωνεῖν τε δημόσιον κατεστήσατο ἐν πορθμῷ ἑκατέρῳ καὶ μισθοφόρους ἄρχοντας δύο ἐς αἰεὶ πέμπων μισθωσιν μὲν αὐτοῖς παρείχετο τὴν ξυγκειμένην, ἐπήγγελλε δὲ χρήματά οἱ ὅτι πλείστα ἐνθένδε ἀποφέρειν δυνάμει 15 τῆ πάσῃ. οἱ δὲ ἄλλο οὐδὲν ἢ εὐνοίαν τὴν ἐπ' αὐτὸν ἐνδείκνυσθαι ἐν σπουδῇ ἔχοντες ἀπαξάπαντα πρὸς τῶν πλεόντων τὰ τῶν φορτίων τιμήματα ληϊζόμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἐν μὲν οὖν πορθμῷ ἑκατέρῳ ταῦτα ἐποίει· ἐν δὲ Βυζαντίῳ ἐπενόει τάδε. τῶν τινὰ οἱ ἐπιτηδείων προδότησατο, Σύρον μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀδδαῖον, 20 ὃν δὴ ἐπήγγελλεν ἐκ νηῶν τῶν ἐνταῦθα καταιρουσῶν ὄνησιν τινὰ οἱ πορίζεσθαι. ὁ δὲ πλοῖα ἅπαντα τὰ καταίροντα ἐς τὸν Βυζάντιον λιμένα οὐκέτι ἤφει, ἀλλὰ τοὺς ναυκλήρους ἢ τοῖς τιμήμασιν ἐξήμιον νηῶν τῶν σφετέρων ἢ ἀναφορεῖν ἐς τε Λιβύην καὶ Ἰτα-

3. οὐκ ἀφειμένον (sic) post μεγίστου legebatur. Correxit et transposuit Alem. 4. τέλος P. τέλος δὲ A. 6. κεκομισμένος] τὴν ἀρχὴν addit Reisk. ibid. ἦν Suidas et P. εἰη A. 8. ὥπερ] ἦν γὰρ Reisk. τελωνεῖον] τελώνιον AP. 19. Ἀδδαῖον] Ἀδδέον AP.

stratus, cuius ea res esset. Neque enim Byzantio moliri naves fas est, cui per magistri officiorum administratos non liceat. Ergo quod portorii nomine inde praetor exigeret a naucleris, id perquam exiguum erat; qui vero ad alterum fretum mittebatur, eadem illa, quae modo dixi, explorabat, et si quid mercium ad barbaros, qui secundum oram Euxini maris incolunt, distraheretur, quas ad hostes ex Romanorum urbibus exportari interdictum sit. Huic praetori nihil a nautis accipere lucri licebat. Postea vero quam Iustinianus cepit imperium ad utrumque fretum publicanorum ordines instituti, duo praetores certa mercede conducti, iussique summa ope niti, ut quam maximam inde pecuniam conquirerent. Hi vero quibus quam studium erga Caesarem declarare nihil erat optatius, singularum a nautis portoria mercium extorquebant. Haec in utroque freto. Ad portum vero Byzantii familiarem quemdam Addaeum gente Syrum constituit, cui ut appellentium eo navigiorum commercia ad quaestum illi aliquem revocaret praecepit. Is quae naves Byzantium portum tenuissent, inde solvere non permisit, coactis naucleris, vel navigiorum nautum pendere, vel merces in Africam, aut Italiam

λίαν ἠνάγκαζε. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν οὔτε ἀντιφορτίζεσθαι οὔτε θαλαττουργεῖν ἔτι ἤθελον, ἀλλὰ καύσαντες τὰ σφέτερα πλοῖα εὐθὺς ἄσμενοι ἀπηλλάσσοντο. ὅσοις μέντοι ἐπάναγκας ἦν ἐκ ταύτης δὴ
 V 329 τῆς ἐργουσίας τὸν βίον ποιεῖσθαι, οὗτοι τριπλοσίαν πρὸς τῶν ἐμ- 5
 A 111 πόρων τὴν μίσθωσιν κεκομισμένοι τὸ λοιπὸν ἐφορτίζοντο τοῖς τε ἐμπόροις περιειστήκει ταύτην σφίσιν αὐτοῖς τὴν ζημίαν πρὸς τῶν τὰ φορτία ὠνουμένων ἰσασσῆναι, οὕτω τε λιμοκτονεῖσθαι πάση μηχανῇ τοὺς Ῥωμαίους ξυνέβαιεν.

D Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῆδε κατὰ τὴν πολιτείαν ἐφέρετο. ἃ δὲ 10 καὶ ἐς τὰ κέρματα τοῖς βουσιλεύουσιν εἴργασται, οὗ μοι παριτέον οἶομαι εἶναι. τῶν γὰρ ἀργυραιομοιβῶν πρότερον δέκα καὶ διακοσίους ὄβολους, οὓς φύλεις καλοῦσιν, ὑπὲρ ἑνὸς στατηῆρος χρυσοῦ προῖεσθαι τοῖς ξημβάλλουσιν εἰωθότων, αὐτοὶ ἐπιτεχνώμενοι κέρδη οἰκεία ὕδοθήκοντα καὶ ἑκατὸν μόνους ὑπὲρ τοῦ στατηῆρος δίδουσαι 15 τοὺς ὄβολους διετάξαντο. ταύτῃ δὲ νομισματος ἑκάστου χρυσοῦ ἕκτην ἀπέτεμον μοῖραν ** πάντων ἀνθρώπων. ἐπεὶ δὲ οἱ βουσιλεῖς οὗτοι τῶν ὠνίων τὰ πλεῖστα εἰς τὰ καλούμενα περιστήσαντες
 P 78 μονοπώλια, τοὺς τε ὠνήσασθαι βουλομένους αἰεὶ καθ' ἑκάστην ἀπέπνιγον, μόνα δὲ αὐτοῖς ἀνέφαπτα τὰ τῆς ἐσθῆτος ἐλλειπτῷ 20 πωλητήρια, μηχανῶνται καὶ ἀμφ' αὐτοῖς τάδε. ἱμῆτια τὰ ἐκ μετὰξῆς ἐν Βηρυτῶ μὲν καὶ Τύρῳ πόλεσι ταῖς ἐπὶ Φοινίκης ἐργάζεσθαι ἐκ παλαιοῦ εἰώθει. οἳ τε τούτων ἔμποροί τε καὶ ἐπιδημιουργοὶ καὶ τεχνῖται ἐνταῦθα τὸ ἀνέκλυτον ἔκουν, ἐνθ' ἔνδε τε ἐς γῆν ἄπασαν φέρεσθαι τὸ ἐμπόλημα τοῦτο ξυνέβαιεν. ἐπὶ δὲ 25

16. διετάξαντο Pm. διεπράξαντο AP. *ibid.* ταύτη Reiskius. ταύτην AP. 17. Ante πάντων lacunam indicavit Reisk. 18. εἰς τὰ add. Alem. 22. ἐν add. Maltretus.

comportare; quorum nonnulli et onera et navigationem detrectantes, igne corruptis navigiis omni cura liberi discesserunt. At quibus ad traducendam vitam id negotii suscipiendum fuit, hi ter tanto maiore mercede ad onera conducti sunt a mercatoribus, qui damnis denique emptorum sua resarcienda curaturi essent; atque hisce diversis artibus una est demum Romanis parata communis pernicies.

His in negotiis hic fuit reipublicae status. Sed mittendum minime arbitrator, ut ex terenciis hi principes aerguscarint. Olim nummularii singulos stateres aureos decem atque ducentis obolis, quos pholes vocant, exactoribus pendebant; principes, quod sibi fore compendio vident, centum et octoginta commutari decernunt; scilicet parte sexta cuiusque aurei numismatis subditis omnibus decocta. Cum vero alias fere omnes merces incredibili et quotidiano emptorum incommodo ad monopolia revocassent, una modo integra re vestiaria, atque eius emporiis, haec tandem de his etiam comminiscuntur. Olim sericae vestis mercatores, et opifices in duabus Phoeniciae urbibus Beryto atque Tyro negotiabantur, et officinas exercebant; unde in reliquum deinde terrarum orbem id mercimonii distraxerunt. Sed imperatore Iusti-

Ἰουστινιανοῦ βουσιλεύοντος οἱ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἔργασίᾳ ἔν τε Βυζαν-
 τίῳ καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις ὄντες ἀξιωτέραν ἀπεδίδοντο τὴν ἐσθῆτα
 ταύτην, αἰτιώμενοι μείζον μὲν ἢ πρότερον ἐν χρόνῳ τῷ παρόντι
 ὑπὲρ αὐτῆς καταβάλλεσθαι τὸ τίμημα Πέρσαις, πλείω δὲ νῦν τὰ Β
 5 δεκατεντήρια εἶναι ἐν γῆ τῇ Ῥωμαίων, δόκησιν ἅπασιν ὁ αὐτο-
 κράτωρ παρεχόμενος ὅτι δὴ ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτοίη, νόμῳ ἅπασιν
 ἀπέυπε μὴ πλεον ἢ ὀκτὼ χρυσῶν τῆς τοιαύτης ἐσθῆτος τὴν λίτρου
 εἶναι. καὶ προστίμημα ἔκειτο τοῖς παραβησομένοις τὸν νόμον A 112
 τῶν ὑπαρχόντων στερεῖσθαι χρημάτων. ταῦτα ἀνθρώποις ἀμή-
 10 γανά τε καὶ ἄπορα ἐδόκει παντάπασιν εἶναι. οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν
 τοὺς ἐμπόρους μείζονος τιμῆς τὰ φορτία ἐωνημένους ἐλάσσοις
 τιμῆς τοῖς ζυμβάλλουσι ἀποδίδοσθαι. διὸ δὴ ταύτην μὲν τὴν
 ἐμπορίαν ἐργολαβεῖν οὐκέτι ἤξιον, ἐπικλοπώτερον δὲ φορτίων
 τῶν σφίσι ἀπολελειμμένων ἐποιῶντο κατὰ βραχὺ τὰς πρῶσεις, C
 15 δῆλονότι τῶν γνωρίμων τισίν, οἷσπερ τὰ τοιαῦτα καλλωπίζεν τὰ
 σφέτερ' αὐτῶν προἰεμένοις ἐν ἡδονῇ ἦν ἢ τρόπῳ τῷ ἀναγκαῖον
 ἐγίνετο. ὧν δὴ ἡ βασιλὶς ἐπιψιδυριζόντων τινῶν αἰσθομένη, καί-
 περ οὐ βυσανίσουσα τὰ θρυλούμενα, ζῦμπαντα εὐθὺς τὰ φορτία
 τοὺς ἀνθρώπους ἀφείλετο, καὶ χρυσίον αὐτοὺς ἐς κεντηνάριον
 20 ἐπιτιμησαμένη. ἄρχει δὲ ταύτης ἐν γε Ῥωμαίοις τῆς ἔργασίας
 ὁ τοῖς βασιλικοῖς ἐφροσῶς θησαυροῖς. Πέτρον οὖν τὸν Βαρσού-
 μην ἐπίκλησιν ἐπὶ ταύτης καταστησάμενοι τῆς τιμῆς οὐ πολλῷ
 ἕστερον ἐπεχώρουσιν αὐτῷ πρῶσειν ἀνόσια ἔργα. τοὺς μὲν ἄλλους
 ἄπαντας τὸν νόμον ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐδικαίου τηρεῖν, τοὺς δὲ τοῦ

11. ἐωνημένους Alem. ἐωνημένοις AP. 15. οἷσπερ Alem.
 εἶπερ AP. 18. θρυλούμενα AP. 22. καταστησάμενοι Alem. P.
 καταστησάμενος A.

niano, Byzantii et per alias urbes cum versarentur, mercem fecere cariorem, simul auctis, ut aiebant, eius rei pretiis apud Persas, simul et decumis in Romanorum ditione. Quod verbum in pectus Caesari altius descendisse omnes intellexerunt, ubi lege cautum ab eo est, ut serici libra octonis aureis vaeniret, quique secus fecissent, proscriptioe bonorum mulctarentur. Haec cum negotiatoribus omnino viderentur absurda, quibus haud esset e re, emptas quam plurimo merces, vaenum ire quam minimo, maluerunt mercatura desistere. Ergo quidquid reliqui mercium fuit notis hominibus furtim obtruserunt, scilicet quibus sic suum prodigere, eamque rei speciem quaerere vel aliam quampiam necessitatem esset voluptati. Quod cum incerto autore, levique fama in vulgus spargi Theodora audisset, incomperta re, mercatores centum auri pondo mulctat, ereptis praeterea mercibus. Nunc vero apud Romanos hoc totum opificium penes praefectum imperatorii thesauri est; quare Petro Barsamae illa dein aucta praefectura, omnem improbitatis licentiam permiserunt. Qui sericariis sibi tantum artem facere coactis, alios se vera illa teneri lege voluit. Is non clanculum, sed aperto foro unquam serici

- ἔργου τούτου τεχνίτας αὐτῷ μόνῳ ἀναγκάζων ἐργάζεσθαι ἐπεδί-
Dδοτο, οὐδέτι ἐπικρυπτόμενος, ἀλλ' ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς
 βαφῆς μὲν τῆς προστυχούσης τὴν οὐγκίαν οὐχ ἦσσαν ἢ κατὰ ἕξ
 χρυσῶν, βάμματος δὲ τοῦ βασιλικοῦ, ὅπερ καλεῖν ὑλόβηρον νενο-
 μίκυσι, πλέον ἢ τεσσάρων καὶ εἴκοσι χρυσῶν. καὶ βασιλεῖ μὲν **5**
 ἐνθ' ἐνδε μεγάλα χρήματα ἔφερον, αὐτὸς δὲ περιβαλλόμενος πλείω
 ἐλάνθανεν, ὅπερ ἀπ' αὐτοῦ ἀρξάμενον ἐς αἰεὶ ἔμεινε. μόνος γὰρ
 ἐς τότε τοῦ χρόνου ἔμπορός τε ἀπαρακαλύπτως καὶ κάπηλος τοῦ
 ἐμπολήματος τοῦδε καθίσταται. ἔμποροι μὲν οὖν ὅσοι πρότερον
 τὴν ἐργασίαν ταύτην μετήησαν ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη **10**
 θαλαττοῦργοί τε καὶ ἔγγειοι ἐφέροντο ὡς τὸ εἶκος τὰ ἕκ τῆς ἐργα-
A 113σίας κακά. ἐν δὲ πόλεσιν ὁ δῆμος σχεδὸν τι ὄλος ταῖς ἐρημνίαις
 προσαιτητῆς ἔξαπιναιῶς ἐγένετο. βάνανσοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ
 χειρωνάκται λιμῶ παλαίειν ὡς τὸ εἶκος ἠναγκάζοντο, πολλοὶ τε
 ἀπ' αὐτοῦ τὴν πολιτείαν μεταβαλλόμενοι φεύγοντες ὥχοντο ἐς τὰ **15**
P 74 Περσῶν ἤθη. μόνος δὲ αἰεὶ ὁ τῶν θησαυρῶν ἄρχων ἐνεργολαβῶν
 τὸ ἐμπόλημα τοῦτο μοῖραν μὲν βασιλεῖ, ὡσπερ εἴρηται, πόρων
 τῶν ἐνθ' ἐνδε ἀποφέρειν ἤξιον, αὐτὸς δὲ τὰ πλείω φερόμενος δη-
 μοσίαις συμφοραῖς ἐπλούτει. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκεν.
V 330 κς'. Ὅστινα δὲ τρόπον τῶν πόλεων τοὺς κόσμους καὶ τὰ **20**
B ἐγκαλλωπίσματα πάντα ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πόλει ἐκάστη καθε-
 λεῖν ἴσχυσεν αὐτίκα ἐροῦμεν. πρῶτα μὲν καταλύειν τὸ τῶν ὑγι-
 τῶρων ἀξίωμα ἔγνω. τὰ τε γὰρ ἔπαθλα ἀφειλετο αὐτοὺς ἅπαντα,
 ὅσπερ τρυφᾶν τε τὰ πρότερα καὶ ἐγκαλλωπιῆσθαι τῆς συνηγο-
 1 μόνῳ] νόμῳ Maltretus. *ibid.* ἐπεδίδοτο] ἀπεδίδοτο Reisk.
 3. οὐγκίαν Alem. P. οὐκίαν AP. 13. προσαιτητῆς Alem. P.
 προσαιτεῖν τὴν A. 14 χειρωνάκται] χειρώνακτες Pm. 20. τρέ-
 πον hoc loco P: post πόλεων A. 24. ὅσπερ — ταῖς συνηγοραῖς
 — εἰσθίσεις Reisk.

alia quidem tinctura imbuti sex aureis, regio vero suffecti colore, quem ho-
 loverum vocant, quatuor ac viginti et amplius dedit; ex quo Caesari magnas
 pecunias, sibi clam maiores comparavit: quod inde coeptum hodieque per-
 durat; unusque ille institoriam hanc rem etiamnum palam exercet. Quare
 ipsi negotiatores cum Byzantii tum aliis in urbibus incommoda profligatae
 artis terra marique sensere; Tyri atque Beryti pene universa plebs fullonico
 manuarioque illi exercitio addicta, collatitiam quaerere stipem, vel fame con-
 fici coacta fuit; pars commutata colonia ad Persas transfugit; nam, ut dixi,
 solus imperatorii thesauri praefectus eam negotiationem habens, lucri parte
 Caesari delata, sibi quoque maiore seposita, sic opes auget suas publicis calami-
 tatibus. Sed haec hactenus.

26. Ut autem Byzantium, ac reliquas urbes ornamentis spoliaret, modo
 dicendum est. Primo causidicorum ordinem statuit evertendum, omnibus
 denegatis praemiis, quibus illi amplissimis, advocacione perfuncti, donari
 olim et augeri consueverant; iussisque litigatoribus in seque et in litem irare,

ρίας ἀφειμένοι εἰώθασι, καὶ διωμότους συνίστασθαι τοὺς διαφε-
ρομένους ἐκέλευσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περιουρισμένοι ἐν πολλῇ ἀθυ-
μία ἐγένοντο. ἐπεὶ δὲ τῶν τε ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ τῶν
ἄλλων εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι ἐν τῇ Βυζαντίῳ καὶ πάσῃ τῇ
5 Ῥωμαίων ἀρχῇ πάσας, ὡσπερ ἐρρήθη, τὰς οὐσίας ἀφείλετο, ἀρ- C
γεῖν τὸ λοιπὸν τῷ ἐπιτηδύματι τούτῳ ἐλλείπτο. οὐ γὰρ εἶχον
ἄνθρωποι λόγου ὄτουσιν οὐδὲν ἄξιον, οὐκ ἂν καὶ ἀμφισβητοῖεν
ἀλλήλοις. αὐτίκα τοίνυν ἐκ πολλῶν μὲν ὀλέγοι, ἐξ ἐνδόξων δὲ
λίαν κομιδῇ ἄδοξοι πανταχόθεν γερονότες τῆς γῆς πενία μὲν, ὡς
10 τὸ εἶκος, πολλῇ εἶχοντο, μόνην δὲ ὕβριν τὴν ἀπὸ τοῦ ἔργου φε-
ρόμενοι ἀπηλλάσσοντο. ἀλλὰ καὶ τοὺς λατρούς τε καὶ διδασκά-
λους τῶν ἐλευθερίων τῶν ἀναγκαίων στειρεῖσθαι πεποίηκε. τὰς τε
γὰρ σιτήσεις, ἃς οἱ πρότερον βεβουιλενκότες ἐκ τοῦ δημοσίου A 114
χορηγεῖσθαι τούτοις δὴ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔταξαν, ταύτας δὴ οὐ-
15 τος ἀφείλετο πάσας. καὶ μὴν καὶ ὄσους οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες D
ἀπάσας πολιτικῶν σφίσι καὶ θεωρητικῶν οἴκοθεν πεποίηται πόρους,
καὶ τούτους μεταγαγὼν φόροις ἀναμιξίαι τοῖς δημοσίοις ἐτόλμησε.
καὶ οὕτε λατρῶν τις ἢ διδασκάλων τὸ λοιπὸν ἐγένετο λόγος οὕτε
δημοσίας τις ἐτι οἰκοδομίας προνοεῖν ἴσχυεν οὕτε λύχνα ταῖς
20 πόλεσιν ἐν δημοσίῳ ἐκάστη οὕτε τις ἦν ἄλλη παραψυχὴ τοῖς ταύ-
τας οἰκοῦσι. τὰ τε γὰρ θέατρα καὶ ἵππδρομοὶ καὶ κνηγέσια ἐκ
τοῦ ἐπιπλεῖστον ἅπαντα ἤργει. οὐ δὲ οἱ τὴν γυνυῖκα τετέχθαι
τε καὶ τετράφθαι καὶ πεπαιδεῦσθαι ξυνέβαιεν. ὕστερον δὲ ταῦτα
δὴ ἀργεῖν ἐν Βυζαντίῳ ἐκέλευσε τὰ θεάματα, τοῦ μὴ τὰ εἰωθότα

1. τοῖς διαφορομένοις Suidas s. v. διώματος. 2. ἀθυμία Alem.
ἀσημία AP. 3. ἐπεὶ Alem. ἐπὶ AP. 7. λόγον Alem. λόγον AP.
15. ὄσους Alem. ὄσοις AP. 19. λύχνα] Vid. Vales. ad Ammian.
Marcell. 14, 1. REIK. 20. ἐκάστη] ἐκάστῳ Pm.

causidicorum sane cum probro ac moerore. Caeterum ex quo tempore Iu-
stinianus senatores opulentosque alios qui vel Byzantii, vel ubicumque in
imperio Romano essent, omnibus, ut declaravi, fortunis evertit, summo in
otio fuit hic ordo, nulla iam reliqua digna re, de qua sibi lites mortales con-
cirent. Quamobrem causidici numero ac dignitate praecipui iam perpauci
ac penitus abiecti, et in summa rerum ubique terrarum erant inopia, uno re-
liquo instituto, quod ipsum illis esset ostentui. Sed et medicos ac libera-
rium disciplinarum magistrōs necessariis ad vitam excludit; quam enim priores
Romani principes his ab aulario largiti sunt, sportulam ademittit. Quos
oppidani sibi vel ad rempublicam vel ad spectacula fecissent proventus, ve-
ritus non est in publicum censum referre; ob eaque in posterum nulla medi-
corum, magistrorumve honoraria, nulla publicorum aedificiorum cura, nulla
urbibus in communi luminum procuratio, nulla civibus laetitia; quandoquid-
dem a longo iam tempore ludi teatrales, circenses, atque venationes iacent,
in quibus Theodora uxor nata educataque adolescentiam exercuit. Demum
Byzantium quoque ab iis vacare spectaculis voluit, consuetis ex aulario la-

χορηγεῖν τὸ δημόσιον, πολλοῖς τε καὶ σχεδὸν τι ἀναρίθμοις οὔσι,
 P 75 οἷς ἐνθρόνδς ὁ βίος. ἦν τε ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ λύπη τε καὶ κατή-
 φρεια, ὡσπερ ἄλλο τι τῶν ἀπ' οὐρανοῦ ἐπισκήψασαι πάθος, καὶ
 βίος πᾶσιν ἀγέλαστος. ἄλλο τε τὸ παράπαν οὐδὲν ἐφέρετο τοῖς
 ἀνθρώποις ἐν διηγήμασιν, οἴκοι τε οὔσι καὶ ἀγοράζουσι κἂν τοῖς 5
 ἱεροῖς διατρίβουσιν ἢ συμφοραὶ τε καὶ πύθη καὶ καινοτέρων ἀτυχη-
 μάτων ὑπερβολή. ταῦτα μὲν οὕτω ταῖς πόλεσιν εἶχεν. ὁ δὲ τῷ
 λόγῳ λείπεται, τοῦτο εἰπεῖν ἄξιον. ὑπατοὶ Ῥωμαίων ἀνὰ πᾶν
 ἔτος ἐγινέσθη ἄλλος, ἄτερος μὲν ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐν Βυ-
 ζαντίῳ. ὅστις δὲ εἰς τὴν τιμὴν ἐκαλεῖτο ταύτην πλέον ἢ κεντηνῶ- 10
 ρια χρυσοῦ εἴκοσιν ἐς τὴν πολιτείαν ἀναλοῦν ἔμελλεν, ὀλίγα μὲν
 B οἰκεία, τὰ δὲ πλεῖστα πρὸς βασιλέως κεκομισμένοις. ταῦτά τε τὰ
 A 115 χρήματα ἐς τε τοὺς ἄλλους, ὡσπερ ἐμνήσθη, καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ
 πλεῖστον ἐς τῶν βίων τοὺς ἀπορωτέρους φερόμενα καὶ διαφερόν-
 τως ἐς τοὺς ἐπὶ σκητῆς ὑπαντα τὰ πράγματα ἐς αἰὲ τῇ πόλει ἀνί- 15
 στη. ἔξ οὗ δὲ Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβεν, οὐκέτι και-
 ροῖς τοῖς καθήκουσι ταῦτα ἐπράσσετο· ἄλλοτε μὲν πολλοῦ Ῥω-
 μαίοις ὑπατος καθίστατο χρόνον, τελευτῶντες δὲ οὐδὲ ὄναρ τὸ
 πρῶγμα ἐώρων, ἔξ οὗ δὴ περὶ τινὶ ἐνδελεχέστατα ἐσφίγγετο τὰ
 ἀνθρώπεια, τὰ μὲν εἰωθότα οὐκέτι τοῖς ὑπηκόοις παρεχομένου, τὰ 20
 δὲ ὑπάρχοντα τρόποις ἅπασιν πανταχόθεν ἀφαιρουμένου.

Ὡς μὲν οὖν τὰ δημόσια καταπιὼν ζῦμπαντα χρήματα τοὺς
 ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ὁ λυμειὼν οὗτος ἔκαστόν τε ἰδίᾳ καὶ
 κοινῇ ζῦμπαντας τὰς οὐσίας ἀφῆρηται, διαρκῶς δεδιηγῆσθαι οἷ-

3. ἐπισκηψάντων Alem. ἐπισκήψασθαι Pm. 11. πολιτείαν]
 ὑπατείαν Reisk. 17. ἄλλοτε Alem. P. ἀλλὰ τὰ A.

pensis parsurus, damno infinitae pene multitudinis, quae indidem victitaret.
 Quare publice privatimque omnes in squalore versantur, vacua iucunditatis
 vita, quasi caelitus ingruente malo; sub lare quisque suo, in foro, in templis
 nihil nisi aerumnas, calamitates vel portentosum recentis fortunae casum
 commemorant. Haec urbius singularum conditio fuit; sed quod huic narra-
 tioni deest, dicere praestat. Singulis annis duo Romanis consules creaban-
 tur, Romae quidem alter, alter Byzantii. Ad eam dignitatem vocata in pu-
 blicam rem amplius bis mille auri pondo erant iusumenda; de suo quidem
 pauca, plurima de publico ex imperatoris largitate. Caeterum illud aes cum
 ad ea quae dixi muera exhibenda, tum in egenos, tum praecipue in scenicos
 actores erogatum, mirum quantum civitatibus rem sustentavit. Postea vero
 quam obtinuit Iustinianus imperium, haud est his rebus statutum tempus;
 diu quis multumque consulatum gerit; vel non est omnino comitia videre con-
 sularia. Quare extrema mortales oppressi sunt egestate, simul consueta
 subditis Caesare negante, simul eos locis, modisque omnibus deturbante
 fortunis.

Namque satis narratum arbitror de publicis pecuniis, deque virorum con-
 sularium in communi, atque privatim substantiis, in quas hic helluo ac pe-

μαι. ὡς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους εὐδαίμονας δοκοῦντας εἶναι συκο- V 331
 φαντίᾳ περιῶν ἀφαιρεῖσθαι τὰ χρήματα ἴσχυσεν, ἰκανώτατά C
 μοι εἰρησθαι νομίζω· καὶ μέντοι στρατιωτικῆς τε καὶ ἄρχουσι πᾶ-
 σιν ὑπηρετοῦντας καὶ τοὺς ἐν παλιτίῳ στρατενομένους, γεωργούς
 5 τε καὶ χωρίων κτήτορας καὶ κυρίους καὶ οἷς ἐν λόγοις τὰ ἐπιτη-
 δεύματά ἐστιν, ἀλλὰ μὴν ἐμπόρους τε καὶ ναυκλήρους καὶ ναύ-
 τας βαναύσους τε καὶ χειρώνακτας καὶ ἀγοραίους καὶ οἷς ἀπὸ
 τῶν ἐπὶ τῆς σκηνηῆς ἐπιτηδευμάτων ὁ βίος, καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλ-
 λους ὡς εἰπεῖν ἅπαντας, ἐς οὓς δικνεῖσθαι βλάβος τὸ ἐς τοῦσδε
 10 συμβαίνει. οἶα δὲ τοὺς τε προσαιτητὰς καὶ ἀγελαίους ἀνθρώπους
 καὶ πτωχοὺς τε καὶ λώβῃ πάσῃ ἐχομένους εἰργάσατο, αὐτίκα
 ἐροῦμεν· τὰ γὰρ ἀμφὶ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτῶ πεπραγμένα ἐν τοῖς D
 ὀπισθεν λόγοις λελέξεται. πρῶτα μὲν, ὅπερ εἴρηται, ἅπαντα
 περιβεβλημένος τὰ πωλητήρια καὶ ὠνίων τῶν ἀναγκαιοτάτων τὰ
 15 λεγόμενα καταστησάμενος μονοπώλια πλέον ἢ τριπλάσια τιμήματα
 πάντας ἀνθρώπους ἐπράττετο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐπεὶ ἀνάριθμά A 116
 μοι ἔδοξεν εἶναι, οὐκ ἂν ἔγωγε λόγῳ ἀτελευτήτῳ καταλέγειν φι-
 λονεακοίην· ἀπὸ δὲ τῶν τοὺς ἄρτους ὠνουμένων πικρότατα ἐς
 πάντα τὸν αἰῶνα ἐσύλει, οὓς δὴ καὶ χειρώνακτας καὶ πτωχοὺς καὶ
 20 πάσῃ λώβῃ ἐχομένους ἀνθρώπους οὐκ ὠνεῖσθαι ἀδύνατον. αὐ-
 τὸς μὲν γὰρ ἐς τρία κεντηνάρια φέρεσθαι ἀνὰ πᾶν ἔτος ἤξιον ἐν-
 θένδε, ὅπως οἱ ἄρτοι ὡσι καὶ σποδοῦ ἔμπλεοι· οὐδὲ γὰρ ἐς τοῦτο P 76
 δὴ τὸ αἰσχροκερδίας ἀσέβημα ὁ βασιλεὺς οὗτος δκηρὸς ἦει· ταύτη
 δὲ τῇ σκήψει οἰκεῖα κέρδη ἐπιτεχνώμενοι οἷς ἐπέκειτο ἡ τιμὴ αὕτη
 5 αὐτοὶ μὲν ῥᾶστα ἐς πλοῦτόν τινα περιστάντο μέγαν, λιμὸν δὲ τοῖς

3. καὶ — στρατιώτας Reisk. ἐν — στρατιώταις AP. 23 ἦει] εἶη AP.

stis sese ingurgitavit; praeterea de bonis, quibus ditissimos quosque per cal-
 lamniam circumventos fraudavit, vel imperatorum satellites, aliorumque
 principum administratos, militem in castris et regia, colonos, agrorumque
 possessores, liberalium disciplinarum cultores, mercatores, naucleros, nau-
 tas, artifices, turbamve forensem, ac scenicam, atque illos denique, in quos
 horum incommoda derivantur. Sed quam misere inopes habuerit, homines-
 que illos gregarios, et in extremam inopiam miseriamque coniectos, iam di-
 cere libet; nam de commissis ab eo in sacerdotes infra locus erit. Iusti-
 nianus, quod saepe dixi, in suam rem omnia fora converterat, et necessaria
 quaeque venalia ad monopolium iam revocarat, tripla pretiorum parte a
 subiectis omnibus extorta. Neque modo immensa oratione alia prosequi con-
 teaderim, quae pene infinita mihi visa sunt. Ex pane modo, quem sibi ar-
 tifices, pauperes, et quisque corpore laesus coemere cogitur, durum atque
 perpetuum ille sibi censum confiterat, scilicet in annos singulos ad tercen-
 tam auri pondo, ut panis sordidus ille foret atque pulverulentus; nam ad
 hanc etiam impietatem Caesaris avaritia facile redundavit. Hinc annonae
 praefecti quaeustus occasione captata sibi magnas opes, egentibus vero la-

πτωχοῖς χειροποίητον ἐν εὐθρηνοῦσι χρόνοις αἰεὶ παρὰ δόξαν ἐργάζοντο, ἐπεὶ οὐδὲ σῆτον ἐτέρωθεν τινι εἰσκουμίζεσθαι τὸ παράπαν ἕξῃν, ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἦν ἄπυσι τούτους δὴ ὠνούμενους ἄρτους ἐσθίειν. τὸν δὲ τῆς πόλεως ὀχετὸν διερωγύτα τε ὄρωντες καὶ μοῖραν ὕδατος οὐκ ὀλίγην τινὰ ἐς τὴν πόλιν εἰσάγοντα ὑπερεώρων 5 τε καὶ οὐδ' ὅτιοῦν αὐτῷ προσέσθαι ἤθελον, καίπερ ὀμίλου αἰεὶ ἀμφὶ τὰς κρήνας ἀποπνιγομένου πολλοῦ, καὶ τῶν βυλανείων ἀπο-
B κεκλεισμένων ἁπάντων, καίτοι ἐς οἰκοδομίας θαλασσίους τε καὶ ἀνοήτους ἄλλας μέγεθος χρημάτων οὐδενὶ λόγῳ προῖετο, παντα-
 χόθι τῶν προαστείων ἐπιτεχνώμενος, ὡσπερ τῶν βασιλείων αὐτοὺς 10 οὐ χωρούντων, ἐν οἷς δὴ ἅπαντες οἱ πρότερον βεβασιλευκότες δια-
 βιοῦν ἐς αἰεὶ ἤθελον. οὕτως οὐ χρημάτων φειδοῖ, ἀλλὰ φθόρου ἀνθρώπων ἕνεκα, τῆς τοῦ ὀχετοῦ οἰκοδομίας ὀλιγωρεῖν ἔγνω, ἐπεὶ οὐδεὶς ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου Ἰουστινιανοῦ τοῦδε ἐτοιμότερος γέγο-
 νεν ἀνθρώπων ἁπάντων χρήματα προσποιεῖσθαι κακῶς, καὶ ταῦτα 15
A 117 χειρόνως αὐτίκα δὴ μάλα προσέσθαι. δυοῖν τοίνυν ἀπολελειμμέ-
 νοιν ἐν τε ποτῷ καὶ τοῖς ἐδωδίμοις τοῖς τὰ ἔσχατα πενομένοις καὶ
C πτωχοῖς οὖσιν, ὕδατος καὶ ἄρτου, δι' ἀμφοῖν αὐτοῦς, ὡσπερ μοι δεδιήγηται, βασιλεὺς ὅδε ἔβλαψε, τὸ μὲν ἄπορον σφίσι, τὸν δὲ πολλῷ ἀξιώτερον ἐργασάμενος. οὐ μόνον δὲ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ 20
 προσαιτητὰς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐτέρωθι ὠκνημένων τινὰς ἔδρασε ταῦτα, ὡσπερ μοι αὐτίκα λελέξεται. Ἰταλίαν γὰρ Θεοδέριχος ἐλὼν τοὺς ἐν τῷ Ῥώμης παλατίῳ στρατενομένους αὐτοῦ εἴασεν, ὅπως τι διασώζοιτο πολιτείας τῆς παλαιῆς ἔχνος, μίαν ἀπολιπὼν σύνταξιν

3. ὠνούμενους] ὠνούμένοις Maltretus.
 23. αὐτοῦ Reisk. αὐτοῦς AP.

5. οὐκ addidit Reisk.

xiore annona, famem inopinatam ingeniose quaesierunt. Nam aliunde rem frumentariam curare omnino nemini licuit, sed emptitio pane cuique vivendum fuit. Effracto aquarum ductu, tenuissime in urbem aquas derivari principes observarant; rem tamen neglexere, et omnibus abstinere sumptibus; quamquam frequens multitudo aquarum veniens sese ad fontes opprimeret, balneaeque iam nullae paterent; atque Caesar nihilominus singulis in suburbii ad maritima aedificia immanes pecunias perquam insane profunderet, quasi seque et uxorem regia non caperet, in qua priores Caesares diutius perque libenter versati fuissent. Sic plane visi sunt non parsimonia, sed nulla intereuntis populi miseratione aquae ductus restaurationem praetermississe. Nam alioqui nullus post homines natos vel corradendis inique pecuniis promptior, vel repente dilapidandis profusior Iustiniano. Igitur extrema pauperibus indigentia laborantibus, quibus vescendo panis, potando aqua dumtaxat reliqua esset, utrumque Iustinianus vexavit, huius difficultate, illius caritate invecata. Verum non Byzantii solum, sed alibi sic egenos afflixit, quod sane non pigebit referre. Theodoricus, Italia subjugata, ut Romae aliquod reipublicae extaret vestigium, praetorianos milites, relicto sin-

ἐς ἡμέραν ἐκάστω. ἦσαν δὲ οὗτοι παμπληθεῖς ἄγαν. οἳ τε γὰρ
 σιλεντιάριοι κυλούμενοι καὶ δομέστικοι καὶ σχολάριοι ἐν αὐτοῖς
 ἦσαν, οἷς δὴ ἄλλο οὐδὲν ὑπελέλειπτο ἢ τὸ τῆς στρατείας ὄνομα
 μύνον, καὶ ἡ σύνταξις αὐτῆ ἐς τὸ ἀποζῆν ἀποχωρῶσα μόλις αὐτοῖς, D
 5 ἄπερ ἐς τε παιδῶν καὶ ἀπογόνους Θεωδέρικος αὐτοὺς παραπέμπειν
 ἐκέλευσε. τοῖς τε προσουιτηταῖς οἱ παρὰ τὸν Πέτρον τοῦ ἀποστό-
 λου νεῶν διαίταν εἶχον, τρισχιλίους σίτον μεδίμνους χορηγεῖν ἀεὶ
 τὸ δημόσιον ἀνὰ πᾶν ἔτος διώρισεν· ἄπερ ἕπαντες οὗτοι διαγε-
 γόνασι κομιζόμενοι ἕως Ἀλέξανδρος ὁ ψυλίδιος ἐς τὴν Ἰταλίαν
 10 ἀφίκετο. πάντα γὰρ εὐθύς οὗτος ὁ ἀνὴρ δκνήσει οὐδεμιᾷ περιε-
 λεῖν ἔγνω. ταῦτα μαθὼν Ἰουστινιανὸς Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ τῆν
 τε πρῶξιν προσήκατο ταύτην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἔτι μᾶλλον ἢ
 πρότερον διὰ τιμῆς ἔσχεν. ἐν ταύτῃ Ἀλέξανδρος τῇ πορείᾳ καὶ
 τοὺς Ἑλληνας εἰργάσατο τάδε τοῦ ἐν Θερμοπύλαις φυλακτηρίου
 15 οἱ τὰ ἐκεῖνη γεωργοῦντες χωρῖα ἐκ παλαιοῦ ἐπεμελοῦντο, ἐκ περι- V 832
 τροπῆς τε τὸ ἐνταῦθα τεῖχος ἐφύλασσαν, ἤνικα δὴ ἔφοδος βαρβά- P 77
 ρων τινῶν ὡς ἐπισκήψει ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐπίδοξος ἦν. ἀλλ'
 ἐνταῦθα γενόμενος τότε Ἀλέξανδρος οὗτος προνοεῖν Πελοποννησίων A 118
 σκηπτόμενος οὐκ ἔφη γεωργοῖς τὸ ταύτην φυλακτήριον ἐπιτρέψειν.
 20 στρατιώταις οὖν ἐνταῦθα εἰς δισχιλίους καταστησάμενος οὐκ ἐκ
 τοῦ δημοσίου χορηγεῖσθαι σφίσι τὰς συντάξεις διώρισεν, ἀλλὰ
 τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πωσῶν πόλεων τὰ τε πολιτικὰ καὶ θεωρικὰ
 ζύμπαντα χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἐπὶ τῷ προσήματι τούτῳ με-
 τήνεγκεν, ἐφ' ᾧ ἐνθένδε οἱ στρατιῶται αἴτιοι σιτίζονται, καὶ ἀπ'
 αὐτοῦ ἐν τε τῇ ἄλλῃ πίσῃ Ἑλλάδι καὶ οὐχ ἥκιστα ἐν Ἀθήναις αὐ-

2. σιλεντιάριοι Alem. P. σιλεντηνάρια A. 22. θεωρικὰ] θεωρητικά AP.

gulis diario, esse voluit; porro autem horum numerosa fuit manus, cum in
 his etiam silentiarii, domestici, scholarique censerentur, quibus, si nihil
 aliud, militiae saltem auctoramentum fuit et annona, vix dum ipsis tamen ad
 vitam satis; quae liberis nepotibusque transmitti Theodoricus indulsit. Pau-
 peribus vero, qui ad Petri Apostoli templum sedes habent, tritici e publico
 tria millia medimnum quotannis attribuit. Haec ad Alexandri usque forfi-
 culae in Italiam adventum illi retulere; nam is statim omnia sustulit, factum-
 que id ut accepit Romanorum imperator Iustinianus probavit, et Alexandrum
 ut cum maxime in honore habuit; is Graecos etiam hoc in itinere sic affectit.
 Ad Thermopylas indigenae coloni iam olim praesidium agitabant, cumque in
 Peloponnesum barbarorum incursiones timerentur, ad murum in ipsis mon-
 tium faucibus alternas excubias habebant. Huc Alexander delatus, perinde
 quasi Peloponnesiorum rem ageret, haud fidendum eo loci affirmat agrestium
 praesidio; quamobrem inibi ad duo millia militum constituit, decretis non ab
 aulario publico stipendiis, sed a singulis Graeciae civitatibus, quarum civi-
 cos theatralesque redditus, alendorum specie militum praesidiariorum, ad pu-
 blicum aerarium reduxit, ex eo autem cum in Graecia, tum ipsis Athenis nul-

ταῖς οὐτε τις ἐν δημοσίῳ οἰκοδομίᾳ οὐτε ἄλλο ἀγαθὸν γενέσθαι
 ξυνέβη. Ἰουστινιανὸς μέντοι τὰ τῆδε διωκημένα τῷ ψαλιδίῳ οὐ-
 δεμιῷ μελλήσει ἐπέρρωσε. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκεν. Ἰτέον
 δὲ καὶ εἰς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πτωχοὺς. Ἡφαιστός τις ἐν τοῖς
 ἐνταῦθα ῥήτορσιν ἐγεγόνει, ὅσπερ παραλαβὼν τὴν Ἀλεξανδρέων
 ἀρχὴν τὸν μὲν δῆμον τοῦ στασιάζειν κατέπαυσε, φοβερὸς τοῖς στα-
 σιώταις φανείς, ἔσχατα δὲ ἔσχάτων κακὰ τοῖς τῆδε ὠκημένοις ἐν-
 δέδεικται πᾶσι. πάντα γὰρ εὐθὺς τὰ τῆς πόλεως πωλητήρια ἐς
 τὸ καλούμενον μονοπώλιον καταστησάμενος ἄλλων μὲν ἐμπορῶν
 οὐδένα ταύτην δὴ τὴν ἐργασίαν ἐργάζεσθαι εἶασε, μόνος δὲ ἀπάν-
 10 των αὐτὸς γεγωνὸς κήπηλος παρεδίδοτο τὰ ὄνια πάντα, δηλονότι
 C τὰς τούτων τιμὰς τῆ τῆς ἀρχῆς ἔξουσίᾳ σταθμώμενος, ἀπεκνήγετό
 τε τῆ τῶν ἀναγκαίων σπάνει ἢ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις, οὗ δὴ
 καὶ τοῖς τὰ ἔσχατα πενομένοις τὰ πρότερα εὖωνα διαρκῶς ἐγεγόνει
 πάντα, μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἀμφὶ τῷ ἄρτῳ ἐπίεξε. τὸν γὰρ σί-
 15 τον αὐτὸς ἐξ Αἰγυπτίων ὠνεῖτο μόνος, οὐδὲ ὅσον ἐς μέδιμνον ἕνα
 ἑτέρῳ διδοὺς πρίασθαι, ταύτη τε τοὺς ἄρτους καὶ τὰ τῶν ἄρ-
 A 119 των τιμήματα διετίθετο ἥπερ ἐβούλετο. πλοῦτον τοίνυν ἀμύθη-
 τον αὐτὸς τε δι' ὀλίγου περιεβάλλετο καὶ βασιλεῖ τὴν ἀμφὶ τούτῳ
 ἐπιθυμίαν ἐνεπλήσατο. καὶ τῶν μὲν Ἀλεξανδρέων ὁ δῆμος δέει
 τοῦ Ἡφαιστοῦ τὰ παρόντα σφίσις ἡσυχῇ ἔφερον, ὁ δὲ αὐτοκρά-
 τωρ αἰδοῖ τῶν οἱ ἐς αἰεὶ ἔσκομιζομένων χρημάτων ἐν τοῖς μάλιστα
 ὑπερηγάπα τὸν ἄνθρωπον. βουλευσας δὲ Ἡφαιστος οὗτος ὅπως
 D τὴν βασιλέως διάνοιαν πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐξελεῖν δύνηται, προσε-

8. πόλεως addidit Alem. . 10. εἶασε Alem. P. εἶασε A. 11. κα-
 ρεδίδοτο] ἀπεδίδοτο Reisk.

lum publice vel aedificium, vel urbanum commodum procuratum est. Quae
 sic a forficula constituta, rata deinde grataque Iustinianus habuit. Hactenus
 haec; iam ad Alexandrinus pauperes pergamus. Erat Alexandriae inter
 caesidicos quidam Hephaestus, qui posteaquam eius urbis iniiit praefecturae
 seditiosis truculentior in plebe tumultus sedavit; verum cives ad extremas
 adduxit calamitates. Nam in singulis venalium foris monopolio constituto
 (a quo reliquos negotiatores exclusos sibi que id uni servatum vellet) omnia
 ad praefecturae licentiam facto pretio vendidit. Summa ob id necessariorum
 penuria urbs premebatur; pauperibus nec eorum copia erat, quae pridem
 vilissime venirent; sed annonae potissimum caritate eos ivit oppressum.
 Nam unus ipse cum in Aegypto frumentaretur, ea emptione vel ad unicum
 medimnum reliquis interdictis pro libidine annonae pretium accendit. Ergo
 brevi magnis sibi partis opibus, eandem imperatori explendam curavit pe-
 cuniarum cupiditatem. Ac populo Alexandrino ob formidinem haec omnia
 obscure ferente, eo magis Caesar perpetuis aeris convectionibus illectus,
 Hephaestum unice amavit; sed is ut penitus Iustiniani animum occuparet,

πετεγήσατο τάδε. Διοκλητιανὸς Ῥωμαίων γεγωνὸς αὐτοκράτωρ
 σίτου μέγα τι χρῆμα δίδοσθαι παρὰ τοῦ δημοσίου τῶν Ἀλεξαν-
 δρέων τοῖς δεομένοις ἀνὰ πᾶν ἔτος διώρισε. ταῦτα ὁ δῆμος τη-
 νικάδε διαδυσάμενοι ἐν σφίσι αὐτοῖς ἐς ἀπογόνους τοὺς μέχρι
 5 δεῦρο παρέπεμψαν. ἀλλ' Ἡφμιστος ἐνθῆνδε μυριάδας ἐς δια-
 κοσίας ἐπετείλους μεδίμων τοὺς τῶν ἀναγκαίων ὑποσπανλλζοντας
 ἀφελόμενος τῷ δημοσίῳ ἐντέθεικε, βασιλεῖ γράψας ὡς οὐ δικαίως
 οὐδὲ ἦ ξυμφέροι τοῖς πρύγμασι μέχρι νῦν ταῦτα οἱ ἄνδρες οὕτως
 κομίζονται. καὶ ἀπ' αὐτοῦ βασιλεὺς μὲν ἐμπειδώσας τὴν προᾶξιν
 10 διὰ σπουδῆς αὐτὸν μείζονος ἔσχεν, Ἀλεξανδρέων δὲ ὅσοι ταύτην P 78
 εἶχον τοῦ βίου τὴν ἐλπίδα, ταύτης δὴ ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τῆς
 ἀπανθρωπίας ἀπώναντο.

κζ'. Τὰ μὲν Ἰουστινιανῷ ἐργασμένα τοσαυτὰ ἔστιν, ὡς V 333
 μηδὲ τὸν πάντα αἰῶνα τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ ἐπιρκεῖν δύνασθαι. B
 15 ἄλλα δέ μοι ἄττα ἐκ πάντων ἀπολεξαμένῳ ἀποχρήσει εἰπεῖν, δι'
 ὧν αὐτοῦ ἐνδηλον καὶ τοῖς ὀπισθεν γενησομένοις τὸ ἕθνος ἔπαν
 διαφανῶς ἔσται, ὡς εἴρων τε ἦν καὶ οὔτε θεοῦ οὔτε ἱερέων οὔτε
 νόμων αὐτῷ ἔμελεν, οὐδὲ δῆμιον κατεσπουδασμένου αὐτῷ δοκοῦν-
 τος εἶναι, οὐ μὴν οὔτε τινὸς τὸ παρῦπον αἰδοῦς ἢ τοῦ τῆς πολι-
 20 τείας ξυμφόρου ἢ ὅτου τι προὔργου ἐς αὐτὴν γένοιτο, ἢ ὅπως A 120
 σκήψεως τινος τὰ πρᾶσσόμενα τυχεῖν δύναιτο, οὔτε ἄλλο τι αὐ-
 τὸν ἐσῆμι, ὅτι μὴ μόνη ἀφαιρέσεις τῶν ἐν πίσῃ γῆ κειμένων χρη-

2. δημοσίον Vales. ad Euagr. 2, 3. δῆμον AP. 4. διαδασά-
 μνοι Petavius ad Synes. p. 58. διαδικασάμενοι AP. 5. παρέ-
 πεμψαν Alem. P. παραπέμψαι A. 8. ἢ Reiskius. εἰ AP.
 9. βασιλεὺς Alem. βασιλεῖ AP. 14. μηδὲ] μήτε AP. *ibid.* τῷ
 Reisk. τὰ AP. 17. ὡς] Legebatur καὶ ὡς. 20. ὅτου]
 ὅπου Reisk. 21. σκήψεως] ἐπισκήψεως Reisk.

ita rem conficit. Romanorum imperator Diocletianus magnam frumenti co-
 piam quotannis in egenos distribui populo Alexandrino iusserat; quam illi ad
 portionem inter se iam inde distributam etiamnum transmittabant ad poste-
 roa. Hephaestus bis decies centena millia medimnum fraudatis egenis in
 horrea publica imperavit, Caesare monito, Alexandrinos id perpetuo contra
 usurpasse atque liceret, rei que publicae interesset. Rem imperator firmam
 sua autoritate fecit, acceptumque magis ac magis Hephaestum habuit;
 Alexandrini, qui in eo spem vitae constituissent, hanc saevitiam tanto magis
 summa in necessitate sensere.

27. Verum enimvero tot Iustiniani sunt flagitia, ut ad ea numeranda
 nullum tempus satis futurum esset; at ex multis pauca legam, e quibus po-
 steriorum plane compertum sit eius ingenium promptum dissimulare, paratum
 contemnere numen, sacerdotes, leges, populum eius studiis addictum, ratio-
 nem neque verecundiae ullam habere, neque reipublicae bene utiliterque ge-
 rundae, vel scelerum colore aliquo tegendum, nisi expilandarum modo toto

C μιάτων. ἄρξομαι δὲ ἐνθὲνδε. ἀρχιερία κατεστήσατο Ἀλεξαν-
 δρεῦσιν αὐτὸς Παῦλον ὄνομα. ἐτύγχανε δὲ Ῥόδων τις Φοῖνιξ
 γένος ἔχων τηρικῶδε τὴν Ἀλεξανδρείας ἀρχήν. ᾧ δὴ ἐπέστελλεν
 ἐς ἅπαντα Παύλῳ ὑπηρετεῖν προθυμία τῇ πάσῃ, ὅπως δὴ ἀτελεύ-
 τητον μένοι τῶν πρὸς αὐτοῦ ἐπαγγελλομένων μηδέν. ταύτῃ γὰρ ⁵
 τῶν Ἀλεξανδρέων τοὺς * * ἐταιρίζεσθαι αὐτὸν ἐς τὴν ἐν Καλχη-
 δύνι σύνοδον ᾤετο δυνατὸν ἔσεσθαι. ἦν δὲ τις Ἀρσένιος Παλαι-
 στίνος γένος, ὅσπερ Θεοδώρα βυσιλίδι ἐν τοῖς μύλιστα ἀναγκαιο-
 τάτοις ἐπιτήδειος γεγονώς, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δυνάμιν τε πολλήν καὶ
 μεγάλα περιβαλλόμενος χρήματα ἐς βουλήν ἀξίωμα ἤλθε, καίπερ ¹
 μιαρώτατος ὢν. οὗτος Σαμαρείτης μὲν ἦν, τοῦ δὲ μὴ τὴν ὑπάρ-
 χουσαν προέσθαι δυνάμιν ὀνόματος ἀντιλαβέσθαι τοῦ Χριστιαν-
D ῶν ἔγνω. ὁ μὲντοι πατήρ τε καὶ ἀδελφὸς τῇ τούτου δυνάμει
 θαρροῦντες διαγεγύνασι μὲν ἐν Σκυθοπόλει, περιστέλλοντες τὴν
 πάτριον δόξαν, γνώμη δὲ αὐτοῦ ἀνήκεστα τοὺς Χριστιανούς εἰρ- ¹
 γάζοντο πάντας. διὸ δὴ οἱ πολῖται σφίσι ἐπιναστώντες ἄμφω
 ἔκτειναν θανάτῳ οἰκτίστῳ, κακά τε πολλὰ ζυγηγέθη Παλαιστί-
 νοις ἐνθὲνδε γενέσθαι. τότε μὲν οὖν αὐτὸν οἶτε Ἰουστινιανὸς
 οὔτε βασιλεὺς κακὸν τι ἔδρασαν, καίπερ αἰτιώτατον γεγονότι δυσ-
 κύλων ἀπάντων, ἀπειπὸν δὲ αὐτῷ ἐς παλάτιον μηκέτι ἵεναι· ἐν- ²
 δελεχέστατα γὰρ τούτου δὴ ἕνεκα πρὸς Χριστιανῶν ἤνωχλοῦντο.
P 79 οὗτος Ἀρσένιος βασιλεῖ χαριεῖσθαι οἰόμενος οὐ πολλῶ ὕστερον ζῆν
A 121 τῷ Παύλῳ ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν στέλλεται, ὡς δὴ τὰ τε ἄλλα

6. τοὺς * *] Supple εὐδοκμοτέρους vel λογιμωτάτους. ALBM. πρῶ-
 τους vel πλείστους Reisk. 18. οὔτε — οὔτε] οὐδὲ — οὐδὲ AP.
 20. ἀπειπὸν Alem. P. ἀπειπὸν A.

terrarum orbe pecuniarum. Dederat Paulum, ut hinc exordiar, Alexandri-
 nis antistitem, Rhodone quodam ex Phoenicia illius urbis praefecto; cui
 scripsit, ut Paulo, omni data occasione, quam diligentissime praesto esset,
 ne quid infectum caderet, quod ipse factum averet, cuius opera facile Ale-
 xandrinorum primatum studia ad Calchedonensis concilii firmitatem crede-
 ret excitanda. Arsenius quidam ex Palaestina homo sceleratissimus, in re-
 bus pernecessariis Theodora Augustae sic animum ceperat, ut magnam con-
 secutus auctoritatem et pecuniarum vim, tandem in senatum pervenerit.
 Sentiebat ille cum Samaritis, verum ne tantae potentiae iacturam faceret,
 Christianorum sibi consulto nomen adsciverat; cuius parens fraterque Scy-
 thopoli patria secta dissimulata, eius freti auctoritate, et suasionibus impulsi,
 contumeliosissime Christianos vexarunt. Quamobrem factione civium cru-
 delissimum supplicium ambo dederunt, eaque multorum malorum fuit origo
 Palaestinis. Arsenium vero quamquam omnium turbarum auctorem nullo
 priucipes affecerunt incommodo, nisi quod regia prohibuere, ne diutius ea
 super re Christianorum votis fatigaretur. Arsenius hic ergo quasi rem Cae-
 sari facturus gratam, non ita multo post cum Paulo Alexandriam venit, cum

ὑπηρετήσων καὶ τὴν ἐς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς πειθῶ συγκυτεργασόμε-
 ρος αὐτῷ δυνάμει τῇ πάσῃ. ἰσχυρῶτερο γὰρ ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦ-
 τον, ἤνικα οἱ τοῦ παλατιοῦ ἀποκεκλειῶσαι ξυνέπεσε, τῶν ἐν Χρι-
 στιανοῖς οὐκ ἀμελέτητον γεγονέναι δογμάτων ἀπάντων. ὅπερ τὴν
 5 Θεοδώραν ἠρίασεν· τὴν ἐναντίαν γὰρ ἐσκήπετο τῷ βασιλεῖ ἐς
 τοῦτο ἵνα, ὡς μοι ἐν τοῖς ὀπισθεν λόγοις εἴρηται. ἕπει ἐν Ἀλε-
 ξανδρεῦσιν ἐγένοντο, διάκονόν τινα Ψῶν ὄνομα Ῥόδωνι Παῦλος
 παρέδωκε τεθνηξόμενον, φάσκων δὴ αὐτὸν μόνον οἱ ἐμποδὼν ἴστα-
 σθαι τοῦ μὴ τὰ βασιλεῖ δεδογμένα ὑποτελέσαι. τοῖς δὲ βασιλέως B
 10 γράμμασι Ῥόδων ἠγγέμενος, συχνοῖς τε οὔσι καὶ λίαν σπουδαίοις,
 αἰκλιῆσθαι τὸν ἄνθρωπον ἔγνω, ὃς ὑπὸ τῆς βασίλου κατατει-
 νόμενος αὐτίκα θνήσκει. ἄπερ ἐπεὶ ἐς βασιλεία ἦλθεν, ἐγκειμένης
 ἰσχυρότατα τῆς βασιλίδος, ἅπαντα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Παύλῳ τε καὶ
 Ῥόδωνι καὶ Ἀρσενίῳ εὐθὺς ἐκίνει, ὥσπερ τῶν πρὸς αὐτοῦ τούτοις
 15 δὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐπηγγελμένον ἐπιλεησμένους ἀπάντων. Λι-
 βέριον οὖν τὸν ἐκ Ῥώμης ἄνδρα πατρικίον καταστησάμενος ἐπὶ
 τῆς Ἀλεξάνδρου ἀρχῆς καὶ τῶν δοκίμων ἱερέων τινὰς ἐς τὴν Ἀλε-
 ξάνδρειαν ἔστειλε τὴν τοῦ πράγματος ποιησομένους διάγνωσιν, ἐν
 οἷς καὶ ὁ Ῥώμης ἀρχιδιάκονος Πελάγιος ἦν, τὸ Βιγίλιου τοῦ ἀρ- C
 20 χιερέως ὑπεθὺς πρόσωπον, ἐπιτεταγμένον οἱ τοῦτό γε πρὸς τοῦ Βι-
 γιλίου· τοῦ τε φόνου ἐληλεγμένου Παῦλον τῆς ἱερωσύνης εὐθὺς
 καθεῖλον, φυγόντα δὲ Ῥόδωνα ἐς Βυζάντιον τὴν τε κεφαλὴν ἀφεί-
 λετο ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ χρήματα ἐς τὸ δημόσιον ἀνάγραπτα ἐποιή- V 334

6 εἴρηται Reisk. εἰρήσεται AP. *ibid.* ἐν addidit Alem. 8. οἱ
 Reisk. οἱ αὐτῷ AP. 12. βασιλεία ἦλθεν Alem. P. βασι ** A.
 17. Ἀλεξάνδρου] Rectius forte Ἀλεξανδρείων. Scio tamen scriptores
 eius saeculi frequenter τὴν Ἀλεξάνδρον, τὴν Ἀντιόχον, τὴν Σελεύκον
 absolute dicere pro Alexandria, Antiochia, Seleucia, aliaque similia.
 ALBM. *ibid.* Ἀλεξάνδρειαν Reisk. Ἀλεξανδρείαν AP.

ad alia praesto illi futurus, tum ad alliciendos omni studio Alexandrinos. Nam
 quamdiu regia exclusus est, tamdiu se Christianorum dogmatibus operam
 navasse affirmabat; in quo plane Theodora offendit, quae contrariis Cae-
 sari studiis, ut supra dixi, ea in re niti visa est. Ubi Paulus Alexandriam
 tenuit, Proem diaconum Rhodoni praefecto necandum tradit, quem unum per-
 agendis Caesaris imperatis obicem se pati diceret. Imperatoris crebris il-
 lis et perquam studiosis litteris Rhodo permotus vapulare hominem iubet, qui
 cruciatus confectus perit. Quod ut Iustinianus accepit, summa ope Theo-
 dora nitente, omnia in Paulum, Rhodonem atque Arsenium movebat animo,
 quasi vero iam imperata viris oblitus. Liberium Patricium Romanum Alexan-
 driae praeficit; antistites viros probatos Alexandriam de causa cognituros
 mittit: inter hos fuit Pelagius ecclesiae Romanae archidiaconus, qui Vigilli
 pontificis ab eodem iussus, personam sustineret. Paulus homicidii convictus
 sacerdotio deturbatur; Rhodonem Byzantii perfugam Caesar capite plectit,
 publicatque bona; quamquam ab eo ternis denis prolatis epistolis, quibus

ουτο, καίπερ τρισκαίδεκα ἐπιστολάς τοῦ ἀνθρώπου ἐνδειξαμένον,
 ὡςπερ αὐτῷ βασιλεὺς ἔγραψε σπουδάζων τε καὶ διατεινόμενος
 A 122 ἄγαν, ἐπαγγέλλων τε ἅπαντα τῷ Παύλῳ ὑπηρετεῖν ἐπιτάττοντι
 καὶ μηδ' ὄτιων ἀντιτείνειν, ὅπως ἐπὶ τῇ δόξῃ ἐπιτελέσαι τὰ δό-
 ξαντα δυνατὸς εἴη. Ἀρσένιον τε Διβέριος γνώμη Θεοδώρου 5
 ἀνεσκόλοπισε, καὶ αὐτοῦ τὰ χρήματα δημοσιοῦν βασιλεὺς ἔγνω,
 D καίπερ οὐδὲν αὐτῷ ἐπεγκαλεῖν ἔχων ἢ ὅτι ξὺν τῷ Παύλῳ δίαιταν
 εἶχε. ταῦτα μὲν οὖν εἴτε ὁρθῶς εἴτε ἄλλῃ πῃ αὐτῷ εἴργασται,
 οὐκ ἔχω εἰπεῖν; ὅτου δὲ δὴ ἔνεκα ταῦτά μοι εἴρηται ἀντίκα δη-
 λώσω. ὁ Παῦλος χρόνῳ τινὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον ἦκων ἐπτά τε 10
 χρυσοῦ κεντηνάρια τῷ βασιλεῖ τούτῳ προέμενος ἡξίου τὴν ἱερωσύ-
 νην ἀπολαβεῖν, ἅτε αὐτὴν οὐδενὶ νόμῳ ἀφρηγμένος. Ἰουστινια-
 νὸς δὲ τὰ τε χρήματα ἐδέξατο πρῶως καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐν τιμῇ
 ἔσχεν, ἀρχιερέα τε ὠμολόγησεν Ἀλεξανδρεῦσιν αὐτὸν καταστήσε-
 σθαι ἀντίκα δὴ μᾶλα, καίπερ ἐτέρον τὴν τιμὴν ἔχοντος, ὡςπερ 15
 οὐκ εἰδὼς ὅτι δὴ τοὺς αὐτῷ ξυνοικήσαντάς τε καὶ ὑπουργεῖν τε-
 τολμηκότας ἔκτεινέ τε αὐτὸς καὶ τὰς οὐσίας ἀφείλετο. ὁ μὲν
 οὖν Σεβαστὸς ἐς ἄγαν διατεινόμενος τὸ πρῶγμα ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο,
 P 80 Παῦλος δὲ διαρρήδη ἐπίδοξος ἦν τὴν ἱερωσύνην ἀπολήψεσθαι
 μηχανῇ τῇ πάσῃ. ἀλλὰ Βιγίλιος τηνικάδε παρὼν εἶκιν βασιλεῖ 20
 τῷ τοιοῦτον ἐπιτάττοντι οὐδαμῇ ἔγνω. ἔφασκε γὰρ οὐχ οἷός τε
 εἶναι ψῆφον τὴν οἰκείαν αὐτὸς ἀνάδικον διεργάσθαι, τὴν Πελα-
 γίου παραδηλῶν γνῶσιν. οὕτως ἄλλου οὐδενὸς τῷ βασιλεῖ τούτῳ
 ὅτι μὴ χρημάτων ἀφαιρέσεως αἰεὶ ἔμελεν. εἰρήσεται δὲ καὶ ἄλλο

17. αὐτὸς P. αὐτοῦς. 19. ἀπολήψεσθαι] ἀπολήφεται AP. unde
 Maltretus ὡς post ἐπίδοξος ἦν inserebat.

Caesare gravissimis verbis etiam atque etiam iussus fuerat Paulum praeci-
 pientem audire, contraque nihil dicere, ut de religione, quae visa essent, re
 ille perficeret. Arsenium Liberius ex Theodoraе praecepto in crucem agit;
 Iustinianus nihil nisi consuetudinam causatus, quae illi cum Paulo fuisset,
 etiam facultates proscripsit. Recte ille haec an secus, parum compertum
 habeo; sed quorsum haec spectet narratio, iam dicam. Paulus haud diu fuit
 cum Byzantium appulit, rogaturus imperatorem, et pondo septies centum
 auri oblaturus, ut in sacerdotium restitueretur, a quo se per iniuriam de-
 lectum contendebat. Pecuniam Iustinianus accepit, Paulumque comiter et
 perhonorifice habuit, eumque propediem antistitem Alexandrinis (licet alteri
 sacerdotium id esset) restituendum affirmabat, quasi non a se de viris illius
 contubernaliibus, et auxiliariis pecunia et capite anquisitum. Ea vero cum
 Caesarem cura studiumque vehementer intentum haberet, nemini iam dubium
 erat, quin sacerdotium Paulus esset consecuturus. Verum enimvero prin-
 cipi id imperanti haud quaquam Vigilius (qui per id tempus Byzantii versa-
 batur) concedendum censuit, neque de sententia a se nimirum per Pelagium
 lata decedendum. Sic omnibus in negotiis uni pecuniae corradendae Iusti-

τοιούδε. Φαυστίνος ἦν τις Παλαιστίνος γένος, Σαμαρείτης μὲν
γεγονώς ἄνωθεν, ὀνόματος δὲ τοῦ Χριστιανῶν ἀντιλαμβανόμενος A 123
ἀνάγκη τοῦ νόμου. οὗτος ὁ Φαυστίνος ἐς βουλῆς ἀξίωμα ἦλθε B
καὶ τῆς χώρας τὴν ἀρχὴν ἔσχεν, ἥσπερ αὐτὸν παραλυθέντα οὐ
5 πολλῶ ὕστερον ἐς τε τὸ Βυζάντιον ἦγοντα τῶν τινες ἱερέων διέ-
βαλλον ἐπενεγκάμενοι ὡς Σαμαρειτῶν νόμιμα περιστέλλει, καὶ
Χριστιανὸς δράσειε τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ ὠκνημένους ἀνόσια ἔργα.
Ἰουστινιανὸς δὲ ἀγριαίνεσθαι τε καὶ δεσπῶ ποιεῖν διὰ ταῦτα ἐδόκει,
ὅτι δὴ αὐτοῦ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἔχοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα
10 ὄφ' ὅτι ποῦν διασύροίτο. οἱ μὲν οὖν τῆς συγκλήτου βουλῆς τὴν
διάγνωσιν πεποιημένοι τοῦ πράγματος φυγῇ τὸν Φαυστίνον ἐξη- C
μίωσαν, βασιλέως ἐγκειμένου σφίσι. βασιλεὺς δὲ πρὸς αὐτοῦ
χρήματα ὅσα ἐβούλετο κεκομισμένος ἀνάδικα εὐθὺς τὰ δεδικασ-
μένα ἐποίησε. Φαυστίνος δὲ αὐθις τὸ πρότερον ἀξίωμα ἔχων,
15 βασιλεῖ τε ὠμίλει, ἐπίτροπός τε καταστάς τῶν ἐν Παλαιστίνῃ τε
καὶ Φοινίκῃ βασιλικῶν χωρίων ἀδεέστερον ἔπαντα κατειργάζετο
ὅσα οἱ αὐτῷ βουλομένῳ εἶη. ὅντινα μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς τρόπον
τὰ Χριστιανῶν δικαιώματα περιστέλλειν ἤξιον, καίπερ οὐ πολλῶν
εἰρημένων ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ τῶνδε βραχέων ὄντων, τεκμηριοῦν ἔστιν.
20 ὅπως δὲ καὶ τοὺς νόμους οὐδεμιᾷ ὀκνήσει κατέσειε χρημάτων κει-
μένων βραχυτάτῳ δηλωθήσεται λόγῳ.

κῆ. Πρίσκος τις ἐν τῇ Ἐμεσηνῶν ἐγένετο πόλει, ὅσπερ V 335
ἀλλότρια γράμματα μιμεῖσθαι εὐφυῶς ἐξηπίστατο, τεχνίτης τε D
ἦν περὶ τὸ κακὸν τοῦτο δεξιὸς ἄγαν. ἐτύγγανε δὲ ἡ τῶν Ἐμεση-

8. ποιεῖν] κωθεῖν Alem.

10. ὅτι ποῦν] Reisk. ὅτι ποῦν AP.

15. ἐν Παλαιστίνῃ τε καὶ Φοινίκῃ Alem. P. ἐκ Παλαιστίνης τε καὶ

Φοινίκης A. 20. κειμένων] προκειμένων Reisk. 23. εὐφυῶς]

ἑπεφυῶς Suidas s. v. Πρίσκος.

nianus intentus erat. Simile quid narrare lubet: Faustinus quidam in Palaestina Samaritis parentibus maioribusque natus, Christianum nomen legis praetulit necessitate, lectus in senatum eum proconsulatum obtinuit; quem ubi post paulo deposuit, Byzantii a sacerdotibus dissimulatae Samaritarum sectae, et in provinciales Christianos saevitiae ac impietatis fit reus. Ergo impotenti furore Iustinianus concitatus, suam credit calamitatem, quod Christianum nomen, Romanorum principe se, a quoquam traducatur. Causa in senatu cognita, Faustinus, instante Caesare, ex senatusconsulto exulatum abibat. Sed interim princeps quanta libuit maxima corruptus pecunia, iudicium rescidit; moxque Faustinus eandem sustinere dignitatem, actitare cum Augusto, agros in Palaestina et Phoenicia Caesarianos procurare, omnia secure perque libidinem gerere. Pauca quidem haec, ex quibus intelligere tamen liceat, ut Iustiniano libuit Christianorum sanctiones pervertere; nam de abolitis pecunia legibus brevissima narratione dicam.

28. Priscus quidam apud Emesenos fuit, alienae manus perquam ingeniose mentiendae peritus, eiusque fraudis plane idoneus artifex. Porro Emese-

νῶν ἐκκλησία τῶν τινος ἐπιφανῶν κληρονόμος γεγεννημένη χρόνοις
 τισὶ πολλοῖς ἔμπροσθεν. ἦν δὲ τις ἀνὴρ πατρικίος μὲν τὸ ἀξίωμα,
 Μαρμιανὸς δὲ ὄνομα, γένει λαμπρὸς καὶ περιουσίᾳ χρημάτων.
A 124 ἐπὶ δὲ Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντος ὁ Πρίσκος διερευνησάμενος πό-
 λεως τῆς εἰρημένης τὰς οἰκίας πάσας, εἴ τινας εὐρὲ τε πλοῦτιν ἀκ- 5
 μαζούσας καὶ πρὸς ζημίαν χρημάτων μεγάλων διαρκῶς ἐχούσας,
 τούτων διερευνησάμενος ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς προπάτορας, γράμμα-
P 81 σιν αὐτῶν παλαιοῖς ἐντυχῶν, βιβλίδια πολλὰ ὡς παρ' ἐκείνων γε-
 γραμμένα πεποίηται, ὁμολογούντων πολλὰ χρήματα τῷ Μαρμιανῷ
 ἀποδώσειν, ἅτε παρακαταθήκης λόγῳ ταῦτα πρὸς ἐκείνου κεκο- 10
 μισμένων. τό τε ὁμολογημένον ἐν τούτοις δὴ τοῖς καταπλάστοις
 γραμματίοις χρυσίον ξυνηίει οὐχ ἦσον ἢ ἐς ἑκατὸν κεντηνάρια.
 καὶ ἀνδρὸς δὲ τινος, ὅσπερ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τηρικᾶδε τοῦ χρόνου
 καθήμενος, ἦν ἴκα ὁ Μαρμιανὸς περιτῆν δόξαν τε πολλὴν ἐπὶ τε
 ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ἔχων, ἅπαντα ἐπετέλει τὰ τῶν πολι- 15
 τῶν γραμματεῖα, ἕκαστον οἰκειοῖς ἐπισφραγίζων αὐτὸς γράμμασιν,
 ὅσπερ ταβέλλωνι καλοῦσι Ῥωμαῖοι, τὰ γράμματα δαιμονίως μι-
B μηςάμενος τοῖς διοικουμένοις τὰ πράγματα τῆς Ἐμεσηνῶν ἐκκλη-
 σίας παρέδωκεν, ὁμολογηκόσι μοῖραν αὐτῷ τινα κεῖσθαι τῶν ἐν-
 θένδε πορισθησομένων χρημάτων. ἐπεὶ δὲ ὁ νόμος ἐμποδῶν ἴστατο, 20
 τὰς μὲν ἄλλας δίκας ὑπίστας ἐς τριακοντοῦτιν παραγραφὴν ἄγων,
 ἄλλας δὲ ἄττας καὶ τὰς ὑποθηκαρίας καλουμένας τεσσαράκοντα
 ἐνιαυτῶν μήκει ἐκκρούων μηχανῶνται τοιαύδε. ἐς Βυζάντιον ἀφι-

2. ἔμπροσθεν. ἦν δὲ τις P ex Suida. ἔμπροσθεν ἦδη. οὗτος A.
 ibid. μὲν τὸ ἀξίωμα P cum Suida. εἰεν τῷ ἀξιώματι A. 4. ἐπὶ
 δὲ P ex Suida. ἐπεὶ οὖν A. 5. εἴ τινας P cum Suida. εἴ τι A.
 10. παρακαταθήκης] παραθήκης Suidas. 12. ξυνηίει Suidae ed.
 Mediol. Scribebatur ξυνηίει. 21. παραγραφὴν Suidas. Legebatur
 παράγραφον.

senorum Ecclesiam annis antea non paucis haeredem instituerat Mammianus
 vir clarissimus Patricia dignitate, genere, et divitiarum copia illustris. Iu-
 stiniano postea principe Priscus censum familiarum eius urbis habet, quae-
 cumque florere opibus, ac ditissimae praedia esse possent; harum diligen-
 ter observat maiores, quorum tabulas sibi conquisierat; eorumque nomine
 complures conficit libellos, quibus grandem pecuniam a Mammiano apud se
 depositam accepisse, eidemque debere se illi faterentur. Crediti vero inani-
 bus illis libellis auri summa decem millia pondo colligebat. Denique publici
 tabellionis, viri fide et virtute conspicui, qui superstite Mammiano civibus ta-
 bulas conficiebat, suaque manu consignabat, litteras mirum in modum imita-
 tus, sic eos libellos Emezenorum Ecclesiae procuratoribus tradit; qui partem
 acquirendae pecuniae, quae illum maneret, pollicerentur. Verum obstante
 lege, quae reliquas omnes actiones ad tricenariam praescriptionem prolatat,
 et quas hypothecarias dicunt, nonnullasque alias quadragenaria excludit ex-
 ceptione, id ineunt consilii. Pergunt Byzantium ire, vinum auri Caesari de-

κόμμενοι καὶ χρήματα μεγάλα τῷ βασιλεῖ τούτῳ προέμμενοι ἐδέοντο σφίσι τὸν τῶν πολιτῶν ὄλεθρον οὐδὲν ὠφεληκότων ξυγκατεργάζεσθαι. ὁ δὲ τὰ χρήματα κεκομισμένος μελλήσει οὐδεμιᾷ νόμον ἔγραψεν, οὐ χρόνοις τὰς ἐκκλησίας τοῖς καθήκουσιν, ἀλλ' ἐνιαυ-
 5 τῶν ἑκατὸν πλήθει δικῶν τῶν αὐταῖς προσηκουσῶν ἀποκεκλεισθαι, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν Ἐμέσῃ μόνον κύρια εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πῦσαν C τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. Ἐμεσηνοῖς τε τὸ πρᾶγμα τοῦτο διαιτῶν A 125 ἔταξε Λογγίνον τινα δραστήριον τε ἄνδρα καὶ τὸ σῶμα ἰσχυρὸν ἄγαν, ὃς καὶ τὴν τοῦ δήμου ἀρχήν ἐν Βυζαντίῳ ὕστερον ἔσχεν.
 10 οἱ δὲ τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα διοικούμενοι τὰ μὲν πρῶτα τῶν τινι πολιτῶν δίκην κεντηναρίων ἐκ βιβλίων τῶν εἰρημένων λαχόν-
 15 τες δυοῖν, κατεδικάσαντο τοὺς ἀνθρώπους εὐθὺς, ὃ τι καὶ ἀπολογῆσαιτο οὐδαμῆ ἔχοντας διὰ τε χρόνου τοσόνδε μῆκος καὶ ἄγνοιαν τῶν τότε πεπραγμένων. ἐν πένθει δὲ μεγάλῳ ἐκάθητο οἱ τε
 20 ἄλλοι ξόμπαντες ἄνθρωποι ὡμῶς τοῖς συκοφάνταις ἐκκείμενοι καὶ πάντων μάλιστα οἱ τῶν Ἐμεσηνῶν λογιώτατοι. τοῦ δὲ κακοῦ ἐς τοὺς πλείστους ἦδη τῶν πολιτῶν ἐπιρρέοντος προμήθειάν τινα τοῦ θεοῦ ξυνηγέχθη γενέσθαι τοιάνδε. Πρίσκον ὁ Λογγίνος τὸν τοῦτο D
 δὴ τὸ σκαιώρημα ἐργασάμενον ἅπαντα ὁμοῦ κομιζέειν οἱ τὰ γρόμ-
 25 ματα ἐκέλευσεν, ἀνυδύμενον τε τὴν πρῶξιν ἐρράπισε δυνάμει τῆ πάση. ὁ δὲ ἄνδρὸς ἰσχυροῦ λίαν τὴν πληγὴν οὐδαμῆ ἐνεγκὼν ἔπεισεν ὕπτιος, τρέμων δὲ ἦδη καὶ περιδεὴς γεγονὼς, ὅπως τε Λογγί-
 30 νον ἤσθησθαι τὰ πεπραγμένα ὑπονοῶν ἐξωμολόγει, οὕτω τε τῆς σκαιωρίας ἀπάσης ἐς φῶς ἐνεχθείσης τὴν συκοφαντίαν πεπαῦσθαι

5. δικῶν P ex Suida. δοκῶν A. 10. τῶν τινι Reisk. Legebatur τῶν τινι τῶν. 23. ὑπονοῶν addidit Reisk. *ibid.* ἐξωμολόγει Reisk. ἀμολόγει Alem. ὁμολογῶν AP.

ferant, rogantque ut sibi esse praesto velit ad tantam civium perniciem. Ille accepta pecunia mox legem scribit, ut actiones quae Ecclesiis competere, non statim temporis, sed centum annorum praescriptione excluderentur; idque non Emesae dumtaxat, sed in universo Romano imperio perinde valeret. Actum mittit Longinum virum industrium et corpore strenuum (qui postmodum egit urbis praefectum) ius illud Emesensis dicturum, firmaturumque. Principio quidem ex confictis illis libellis Emesenorum Ecclesiae procuratores, cum in nonnullos cives causam bis centum auri pondo tenuissent, eos illico condemnarunt, quibus ex tanta temporum distantia atque nocte rerum olim gestarum nulla defensio suppeteret. Quamobrem cum alii, tum Emesenorum primores in magno moerore iacebant, succensebantque calumniatoribus. Sed cum iam pars maxima civium in id exitii veniret, rem ita deus est moderatus. Prisco huic auctori, ut ad se omnes libellos deferret, Longinus imperat; atque rem detrectanti magna impingit alapam vi; ille ictu fortis dexteræ afflictus supinus concidit, tremensque ac pavidus, remque odoratum Longinum ratus fatetur fraudem; sic vero totius rei scena detecta desitum calumniis est. Non Romanorum leges modo sic diebus ferme

- ξυνέβη. ταῦτα δὲ οὐ μόνον ἐς τοὺς νόμους αἰεὶ καὶ καθ' ἐκάστην εἰργάζετο τοὺς Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ οὐς Ἑβραῖοι τιμῶσι καταλύειν ὅδε βασιλεὺς ἐν σπουδῇ εἶχεν. ἦν γάρ ποτε αὐτοῖς ἐπανιών ὁ χρόνος
- P 82 τὴν πασχαλίαν ἑορτὴν πρὸ τῶν Χριστιανῶν ἀγαγὼν τῆροι, οὐκ
V 336 εἶα ταύτην τοὺς Ἰουδαίους καιροῖς τοῖς καθήκουσιν ἄγειν, οὐδέ τι 5
ἐν ταύτῃ δεξιοῦσθαι τῷ θεῷ, ἣ ἐπιτελεῖν τῶν ἐν σφίσι αὐτοῖς νο-
- A 126 μίμων. πολλοὺς τε αὐτῶν οἱ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τεταγμένοι, αἵτε
προβατείων κρεῖων ἐν τούτῳ γευσάμενους τῷ χρόνῳ, τῆς ἐς τὴν
πολιτείαν παρανομίας ὑπάγοντες χρήμασιν ἐζημίουν πολλοῖς. ἔρ-
γα μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα Ἰουστινιανοῦ ἀνάριθμα ἐξεπιστάμε- 10
νος οὐκ ἂν τι ἐνθείην, ἐπεὶ πέρας δοτέον τῷ λόγῳ. ἀποχρήσει
γὰρ καὶ δὴ αὐτῶν τὸ τοῦ ἀνθρώπου ἦθος σημεῖναι.
- B κθ'. Ὅτι δὲ εἴρων τε καὶ κατάπλαστος ἦν, αὐτίκα δηλώσω.
τὸν Λιβέριον τοῦτον, οὐπὲρ ἐμνήσθην ἀρτίως, παραλύσας ἧς
εἶχεν ἀρχῆς, Ἰωάννην ἀντ' αὐτοῦ κατεστήσατο Αἰγύπτιον γένος, 15
ἐπίκλησιν Λαξαρίωνα. ὅπερ ἐπεὶ Πελάγιος ἔγνω Λιβερῖον φίλος
ἐς τὰ μάλιστα ὦν, τοῦ αὐτοκράτορος ἀνεπυθάνετο εἶπερ ὁ ἀμφὶ
Λαξαρίωνα λόγος ἀληθῆς εἴη. καὶ ὅς εὐθὺς ἀπρηνήσατο μηδὲν
πεπραγῆναι τοιοῦτο ἀπισχυρισάμενος, γράμματά τε αὐτῷ πρὸς
Λιβέριον ἐνεχείρισεν, ἐντελλόμενος βεβαιότατα τῆς ἀρχῆς ἔχε- 20
C σθαι, καὶ μηδενὶ αὐτῆς τρόπῳ μεθίεσθαι. οὐ γὰρ ταύτης ἐθέ-
λειν ἐν τῷ παρόντι αὐτὸν παραλῦσαι. ἦν δὲ τις τῷ Ἰωάννῃ ἐν
Βυζαντίῳ θεῖος, Εὐδαίμων ὄνομα, ἐς τε τὸ τῶν ὑπάτων ἀξίωμα
ἦκων καὶ χρήματα περιβεβλημένος πολλὰ ἐπιτροπος τέως τῆς βα-
σιλείως οὐσίας ἰδίας. οὗτος Εὐδαίμων ἐπειδὴ ταῦτ' ἠκηκόει ἄπερ 25

9. παρανομίας Alem. P. παρανόμως A. 20. ἐνεχείρισεν] ἐνεχείρησεν AP.

singulis accepit Iustinianus, sed eas etiam, quas Hebraei venerantur, ever-
tendas curavit. Si quando enim Pasobatis celebritatem ante illis quam Chri-
stianis recurrens annus forte reduceret, haud statuto tempore eam agere,
vel honores deo deferre, vel legitimas religiones perficere permittebantur.
Quin plerosque eo tempore agnina pastos in crimen violatae reipublicae ad-
ductos, pecunia ingenti magistratus punivit. Iustiniani facinora huius gen-
eris infinita mihi plane comperta praetereo, ut et modum huic historiae finem-
que faciam, et quod viri illius ingenium satis hisce declaratum existimem.

29. Quod vero dissimulator fuerit ac versipellis, iam dicam. Liberio,
de quo paulo ante memoratum, quem gerebat magistratum abolevit, Ioanne
Aegypto cognomento Laxarione in eius locum suffecto. Qua cognita re Pe-
lagius, cui cum Liberio summa intercedebat necessitudo, Caesarem percon-
tatur, quae fides esset famae de Laxarione vulgatae? Illic statim rem inficia-
tus litteras Pelagio tradit, quibus Liberius firmam habere provinciam, neuti-
quam deponere iubetur, de illo abrogando non esse in praesentia mentem
sibi. Caeterum Byzantii erat Ioannis avunculus Eudaeon, vir consularis,
opulentus, Caesaris bonorum procurator; his ille quoque auditis, imperato-

ἔρρηθη, καὶ αὐτὸς βασιλέως ἀνεπυθάνετο εἰ ἐν βεβαίῳ τῷ ἀδελ-
 φιδῷ τὰ τῆς ἀρχῆς εἶη. ὁ δὲ ὄσα οἱ πρὸς Λιβέριον ἐγγράπτο
 ἀρησαίμενος, πρὸς τὸν Ἰωάννην γράμματα γράψας ἀντιλυβέσθαι
 τῆς ἀρχῆς δυνάμει τῇ πάσῃ ἐπέστελλεν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτῷ
 5 νεώτερον ἀμφ' αὐτῇ βεβουλεύσθαι. οἷσπερ ὁ Ἰωάννης ἀναπει- A 127
 σθεῖς, Λιβέριον ἀναχωρεῖν τοῦ τῆς ἀρχῆς καταγωγίου ἕτε αὐτῆς D
 παραλελυμένον ἐκέλευεν. Λιβέριος δὲ αὐτῷ πείθεσθαι οὐδαμῇ
 ἔφρασκεν, ἡγμένος δηλονότι τοῖς βασιλέως καὶ αὐτὸς γράμμασιν.
 ὁ μὲν οὖν Ἰωάννης τοὺς οἱ ἐπομένους ὀπίσθας ἐπὶ τὸν Λιβέριον
 10 ἦει, ὁ δὲ ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν εἰς ἀντίστασιν εἶδε. μάχης τε γε-
 τομένης, ἄλλοι τε πολλοὶ πίπτουσι καὶ Ἰωάννης αὐτὸς ὁ τὴν ἀρ-
 χὴν ἔχων. Εὐδαίμονος οὖν ἰσχυρότατα ἐγκειμένου, μετὰπεμπτος
 εὐθὺς ἐς Βυζάντιον ὁ Λιβέριος ἦν, ἣ τε σύγκλητος βουλή τὴν
 διάγνωσιν ποιουμένη τῶν πεπραγμένων, ἀνεψηφίσατο τοῦ ἀνθρώ-
 15 που, ἐπεὶ αὐτοῦ οὐκ ἐθέλοντος, ἀλλ' ἀμυνομένου τὸ μίαισμα ξυ-
 ηνέχθη γενέσθαι. βασιλεὺς μέντοι οὐ πρότερον ἀπέστη ἕως αἰ- P 83
 τὸν ἐζημίωσε χρήματα λάθρα. οὕτω μὲν οὖν Ἰουστινιανὸς ἀλη-
 θίζεσθαι τε ἡπίστατο καὶ εὐθὺς γλωσσοσ ἦν. ἐγὼ δὲ πύρεργόν τι
 τοῦδε τοῦ λόγου εἰπεῖν οὐκ ἀπὸ τοῦ καιροῦ οἴομαι εἶναι. ὁ μὲν
 20 γὰρ Εὐδαίμων οὗτος ἐτελεύτησεν οὐ πολλῷ ὕστερον, ξυγγενῶν μὲν
 οἱ ἀπολελειμμένων πολλῶν, οὔτε διαθήκην τινὰ διαθέμενος οὔτε
 τι ἄλλο τὸ παράπαν εἰπών. ὑπὸ χρόνον τε τὸν αὐτὸν καὶ τις ἀρ-
 χων γεγωνὸς τῶν ἐν παλατίῳ εὐνούχων ὄνομα Εὐφρατῆς ἀπελύθη
 τοῦ βίου, ἀδελφιδοῦν μὲν ἀπολιπών, οὐδὲν δὲ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ δια-
 25 θέμενος τῇ αὐτοῦ πολλῇ ἐς ἄγαν οὔση. ἄμφω δὲ βασιλεὺς τὰς

1. ἀδελφιδῷ Reisk. Legebatur ἀδελφῷ. ἀνεψιῷ Alem. 8. ἡγμέ-
 νος] ἐνηγμένος Reisk. 15. ἐθέλοντος Alem. P. ἐλθόντος A.
 18. ἦν] εἶναι Alem.

rem sciscitatur, num integer nepotē magistratus maneret; ille dissimulatis ad
 Liberium datis epistolis Ioanni scribit, iubetque strenue provinciam insistere,
 a se nihil statutum contra. His fretus Ioannes, Liberio praecipit (quippe a
 magistratu submoto) praetorio excedat; renuit Liberius, praetenditque Cae-
 sars et ipse diploma. Ergo Ioannes armato satellite Liberium impetit; is
 contra suo se satellitio defensat; pugna committitur, alii alio cadunt, et
 Ioannes, cui decreta provincia. Tum Eudaemone pertinaciter insistente,
 Byzantium Liberius arcessitur; cognoscit causam senatus, absolvitque virum
 caedis, invite et ad defensionem patratæ. Non prius Caesar destitit, quam
 eundem occulte pecunia damnavit: sic erat Iustinianus veritatis cultor et
 amicus. Sed haud esse ab re arbitror, hanc veluti historiae huius appendi-
 cem addere. Eudaemon hic frequenti numero propinquorum relicto, paulo
 post intestatus decessit; ac fere sub idem tempus obiit Euphratas eunucho-
 rum palatii princeps, sororis filio superstite, reque familiari sane amplissima
 minime constituta; actis bonorum utriusque rapiuis voluntarium haeredem se

οὐσίας ἀφείλετο, κληρονόμος γεγενημένος αὐτόρατος καὶ οὐδὲ
 τριώβολόν τι τῶν νομίμων κληρονόμων προέμενος. τοσαύτη ἀλ-
 δοῖ ἔς τε τοὺς νόμους καὶ τῶν ἐπιτηδίων τοὺς ξυγγενεῖς ὁ βασι-
 λεὺς οὗτος ἐχρᾶτο. οὕτως καὶ τὰ Εἰρηναίου πολλῶ ἔμπροσθεν
 τελευτήσαντος δικαίωμα οὐδ' ὅτιοῦν ἐπ' αὐτοῖς ἔχων ἀφείλετο. 5
 A 128 τούτων δὲ τὸ ἐχόμενον ὑπὸ χρόνον τε τὸν αὐτὸν γεγονὸς οὐκ ἄν
 σιωπήσῃν. Ἀνατολίος τις ἦν ἐν Ἀσκαλωνιτῶν λευκώματι τὰ πρω-
 V 337 τεῖα ἔχων. τούτου τὴν παῖδα γαμετὴν γυναῖκα τῶν τις Καισα-
 ρέων πεποίηται, Μιμιλιανὸς ὄνομα, οἰκίας ἐπιφανοῦς ἄγαν. ἦν
 C νόμῳ δὲ ἄνωθεν διωρισμένον, ἐπειδὴν βουλευτῆς τῶν τινας πό-
 λεων οὐκ ἀπολελειμμένων οἱ παιδῶν γόνου ἄρρενος ἔξ ἀνθρώπων
 ἀφανισθείη, τῶν ἀπολελειμμένων ὑπὸ τούτου χρημάτων τὸ μὲν
 τεταρτημόριον δίδοσθαι τῷ τῆς πόλεως βουλευτηρίῳ, πάντων δὲ
 τῶν ἄλλων τοὺς κληρονόμους τοῦ τετελευτηκότος ἀπόνασθαι, γνώ- 15
 ρισμα ἦθους τοῦ οἰκείου κἀνταῦθα ὁ αὐτοκράτωρ ἐνδεικνύμενος,
 νόμον ἔναγχος ἐτόγγανε γράψας, ἔμπυλιν τὰ τοῦ πράγματος διοι-
 κούμενον, ὅπως δὴ, ἐπειδὴν βουλευτῆς ἄπαις τελευτῶν γόνου ἄρ-
 ρενος τῆς οὐσίας οἱ μὲν κληρονόμοι τὸ τέταρτον ἔχοιεν, τᾶλλα δὲ
 D πάντα τὸ τε δημόσιον καὶ τὸ τῆς πόλεως λεύκωμα φέροντο. καί- 20
 τοι οὐδεπώποτε δημόσιον ἢ βασιλεὺς ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι
 χρημάτων βουλευτικῶν μετασχεῖν ἔσχε. τούτου τοίνυν κειμένου
 τοῦ νόμου, Ἀνατολίῳ μὲν ἐπεγένετο ἡ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίου, ἡ
 δὲ τούτου παῖς τὸν τούτου κληρονόμον πρὸς τε τὸ δημόσιον καὶ τὸ τῆς
 πόλεως βουλευτήριον κατὰ τὸν νόμον ἐνείματο, καὶ αὐτῇ γράμματα 25
 βασιλεῦς τε αὐτὸς καὶ Ἀσκαλωνιτῶν οἱ τοῦ λευκώματος ἔγραψαν,

4. οὕτως Alem. οὗτος AP.

Caesar scribit, legitimis haeredibus ne concesso quidem triobolo; ea fuit in leges, in familiarium propinquos modestia. Sic etiam Irenaei diu antea demortui nullo iure fortunas diripuit. Hoc item per idem tempus accidit, quod minime praeterierim. Anatolius quidam Ascalonae fuit in albo senatorio facile princeps, huius filiam haeredem, quae una illi fuerat, Mamilianus Caesariensium nobilissimus sibi uxorem adiunxerat. Caeterum prisca lex est, ut cuiuslibet civitatis senatorum, qui maribus absque liberis diem obiissent, quarta bonorum parte senatui addicta, haeredibus caetera fruenda superessent. Hic etiam sui specimen dedit imperator, lata nuper plane illi contraria lege: ut extincto maribus absque liberis senatore, quartam haeredes haberent, reliqua ferret aerarium atque senatus; quamquam post genus humanum natum nullae vel in publicum, vel in Caesaris aerarium illatae senatorum facultates. Hoc decreto Anatolius diem vitae supremum egit; haereditatem ex lege aerario et curiae filia destinavit, acceptis ab imperatore et Ascalonae senatu tabulis, quibus eam controversia hac super re liberarent,

τῆς περὶ τούτου αὐτὴν ἀφιέντες ἀντιλογίαις, ἕτε τὰ σφίσι προσί-
 χοντα κεκομισμένοι ὀρθῶς καὶ δικαίως. ὕστερον καὶ Μαιμιλι-
 νὺς ἀπελύθη τοῦ βίου, ὅσπερ Ἀνατολίῳ κηδεστῆς ἐγεγόνει, παιδὸς
 οἱ ἀπολελειμμένης μιᾶς, ἥπερ καὶ τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν, ὡς τὸ
 5 εἰκόσ, ἔσχε. μετὰ δὲ αὐτῆ περιούσης ἔτι οἱ τῆς μητρὸς ἀφίκετο
 ἐς τὸ μέτρον τοῦ βίου, ἀνδρὶ μὲν ξυνοικισθεῖσα τῶν λογίμων τιλ,
 μήτηρ δὲ οὔτε θῆλεος οὔτε ἄρσενος γενομένη γόνου. ἀλλ' Ἰου-
 στινιαδὸς πάντων ἀνελάβετο τῶν χρημάτων εὐδύς, ἐκείνο ἀποφθεγ-
 ξάμενος τὸ θυμάσιον, ὡς τὴν Ἀνατολίου παῖδα γυναῖκα γραῦν
 10 οὔσαν τοῖς τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῖς τοῦ ἀνδρὸς πλουτεῖν χρήμα-
 σιν οὐχ ὅσιον εἶη. ὅπως δὲ ἡ γυνὴ μὴ ἐν τοῖς προσαιτηταῖς τὸ A 129
 ἐνθένδε τετιάζεται, στατήρα χρυσοῦν ἐς ἡμέραν ἐκύστην τὴν γυ- P 84
 ναῖκα φέρεσθαι ταύτην διώρισεν, ἕως ἂν περιῆ, τοῦτο θέμενος
 ἐν τοῖς γράμμασι, δι' ὧν τὰ χρήματα ἐληίσατο ταῦτα, ὡς τὸν στα-
 15 τῆρα προεῖται τῆς εὐσεβείας ἕνεκα τούτον· ἔθυσ γάρ μοι τά τε
 ὄσια καὶ εὐσεβῆ πράττειν. ἀλλὰ περὶ τούτων ἀπόκρη λέγειν,
 ὅπως μὴ ὁ λόγος κατακόρως ἔχοι, ἐπεὶ οὐδὲ ἀπάντων ἀνθρώπων γε
 ὕντι δυνατὸν ἀπομνημονεῦσαι. ὅτι δὲ οὐ Βενέτων τῶν οἱ ἔσπου-
 δασμένων δοκούντων εἶναι λόγον τινὰ πεποίηται χρημάτων παρόν-
 20 των, ἐγὼ δηλώσω. Μάλθανης τις ἐγεγόνει ἐν Κιλίξι Λέοντος B
 ἐκείνου γαμβρὸς, ὃς περιεῖπεν, ὡσπερ μοι εἴρηται, τὴν τοῦ κα-
 λουμένου ραιφερενδαρίου τιμὴν. τούτον βίαις ἀναστέλλειν ἐπέ-
 στελλε τὰς ἐν Κιλίξι. ταύτης τε τῆς σκῆψεως ὁ Μάλθανης λυ-
 βόμενος ἀνῆκιστα κακὰ Κιλίκων τοὺς πλείστους εἰργάζετο, καὶ τὰ
 25 χρήματα ληιζόμενος τὰ μὲν τῷ τυράννῳ ἔπεμπε, τοῖς δὲ αὐτὸς
 ἑδικαίου πλουτεῖν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι τὰ σφίσι παρόντα σιωπῆ

debitamque pecuniam ad plenum acceptam eidem referrent. Demum cessit e
 vita Mamilianus Anatolii gener, relicta filia paternae facultatis haerede, quae
 ex optimatibus cuidam nupta, nullaque suscepta prole, denique matrima in-
 teriit. Huius omnia bona Iustinianus adimit, praeclara illa voce pronuntiata,
 Anatolii filiam iam senem parentis atque mariti fortunis ditescere flagitium
 esse. At ne mulier in posterum mendicaret, staterem aureum singulis diebus
 in omnem vitam illi constituit, et in tabulis huiusce rapinae hoc adiecit: sta-
 terem illum erogamus pietatis ergo; nam sanctos, piosque mores factis ex-
 primere consuevimus. Sed dictum satis, longiorque pareret historia satiata-
 tem: quamquam omnia humana complecti memoria posse haud facile putem.
 Quod vero nec Venetorum, qui eius ardere studio videbantur, ullam rationem
 habuerit ad praesentem pecuniam, nunc expono. Malthanes Cilix Leonis
 referendarii, de quo memoravi, gener, ad comprimendas seditiones mittitur
 in Ciliciam. Is eam nactus occasionem, indignis modis complures Cilicum
 habuit; ex raptis pecuniis alias huic tyranno, suis divitiis alias aggressit.
 Haec damna obscure ferebant alii; sed quotquot erant Tarsi Venetae factionis,
 Augustae favore freti, publice in foro absentem Malthanae conviciabantur.

ἔφερον, Ταρσέων δὲ ὅσοι Βένετοι ἦσαν τῇ ἐκ βασιλίδος παρρησίᾳ
 θαρσοῦντες ἐν τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς ἐς τὸν Μαλθάνην οὐ πα-
 ρόντα σφίσι πολλὰ ὑβρίζον. ὅπερ ἐπεὶ ὁ Μαλθάνης ἔγνω, πλη-
 C θος στρατιωτῶν ἐπαγόμενος ἐς Ταρσὸν εὐθὺς ἀφίκετο νύκτωρ,
 περιπέμπων τε τοὺς στρατιώτας ἐς τὰς οἰκίας, ὄρθρου βαθέος κα- 5
 ταλύειν ἐκέλευεν. ἔφοδον δὲ οἰόμενοι ταύτην οἱ Βένετοι εἶναι, ἐκ
 τῶν παρόντων ἠμύνοντο. ξυνέβη τοίνυν ἄλλα τε κακὰ ἐν σκότῳ
 γενέσθαι καὶ Δαμιανὸν ἄνδρα ἐκ βουλῆς τοξεύματι βληθέντα πε-
 σεῖν. ἦν δὲ ὁ Δαμιανὸς οὗτος τῶν τῆδε Βενέτων προστάτης.
 ὅπερ ἐπεὶ ἐς Βυζάντιον ἦλθεν, οἱ τε Βένετοι δυσφορούμενοι θο- 10
 A 130 ρύβῳ ἀνὰ τὴν πόλιν πολλῶ εἶχοντο, καὶ βασιλέα μὲν ἀμφὶ τῷ
 πράγματι ἠνώγλουν ἄγαν, Λέοντα δὲ καὶ τὸν Μαλθάνην δεινο-
 D τάταις ἀπειλαῖς πολλὰ ἐδυσφάμμουν. καὶ αὐτοκράτωρ οὐδὲν τι
 ἤσσαν ἀγριαίνεσθαι ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐσχίπτετο. γράμματα
 μὲν οὖν εὐθὺς ἔγραψε, ζήτησιν τε καὶ τίσιν τῶν τῷ Μαλθάνῃ πε- 15
 πολιτευμένων κελεύων γενέσθαι. ἀλλὰ Λέων αὐτῷ χρυσοῦν προέ-
 μενος πληθὸς τοῦ τε διωγμοῦ ἀντίκα καὶ τῆς εἰς τοὺς Βενέτους
 στοργῆς ἔπαυσε, τοῦ τε πράγματος ἀνεξετάστου μενετηκότος Μαλ-
 θάνην βασιλεὺς ἐς Βυζάντιον παρ' αὐτὸν ἦκοντα ξύν τε πολλῇ
 φιλοφροσύνῃ εἶδε καὶ ἐν τιμῇ ἔσχεν. ἐξιόντα δὲ οἱ Βένετοι ἐκ βα- 20
 V 338 σιλέως τηρήσαντες, πληγὰς αὐτῷ προσετρίψαντο καὶ ἐν παλατιῳ
 διαχρήσασθαι ἔμελλον, εἰ μὴ τῶν τινες διεκώλυσαν, οἱ γὰρ πρὸς
 Λέοντος χρῆματα ἤδη κεκομισμένοι λάθρα ἐτόγγανον. καίτοι τίς
 οὐκ ἂν ταύτην τὴν πολιτείαν ἐλεινοτάτην καλοῖη, ἐν ᾗ βασιλεὺς
 μὲν δωροδοκῆσις ἀνεξέταστα κατέλειπε τὰ ἐγκλήματα, στασιῶται 25

17. διωγμοῦ Reisk. Legebatur μάμου. 21. πληγὰς Alem. πλη-
 γὴν AP. *ibid.* καὶ ἐν Alem. Aberat καλ. 22. διεκώλυσαν]
 τῶν παρόντων vel πρασίτων addit Reisk.

Id ubi accepit ille, collecta militum manu, Tarsum noctu pervenit; primo diluculo militi in domos immisso vastitatem imperat. Veneti hostilem impressionem rati, telis, quae cuique sors offerebat, defendere vim; cum alia in tenebris accidunt, tum Damianus senator Venetorum Tarsensium praeses telo confossus cadit. Simul ut adlata Byzantium haec fama est, impotenti animo Veneti per urbem ciere turbas, querelae apud Caesarem molestae hac super re, Leonem ac Malthanem trucibus minis conviciisque laceessere. Imperator, ut qui rem ferre gravius simulabat, de rebus a Malthane gestis quaestionem edicto constituit. Verum Leo profusissima largitione Caesaris edicti et in Venetos benevolentiae ardorem extinxit; ac iniudicata causa relicta, Malthanem Byzantium adventantem cum primis comiter imperator excepit, et honorifice prosequutus est; at Veneti ex aedibus Augusti prodeuntem adorti in Palatio vulnere afficiunt, plane conficiendum, nisi clam a Leone quidam pecunia occupati prohibuissent. Hic vero quotus quisque est, qui hanc rempublicam iure miseram non appellet, in qua muneribus sollicitatus

δὲ βασιλέως ἐν παλατίῳ ὄντος ἐπαναστῆναι τῶν τινι ἀρχόντων οὐ-
 δεμιᾷ ὀκνήσει ἐτόλμησαν, ἀδίκων τε χειρῶν ἐπ' αὐτὸν ἄρξαι; τί-
 σις μέντοι τούτων δὴ ἔνεκα οὐδεμίᾳ οὔτε εἰς τὸν Μάλθανην ἐγέ- P 85
 νετο οὔτε εἰς τοὺς αὐτῷ ἐπαναστάτας. ἐκ τούτων δὲ εἴ τις βού-
 5 λοιτο τὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τεκμηριούσθω ἦθος.

λ'. Εἰ δέ τινα καὶ τοῦ τῆς πολιτείας ξυμφόρου ποιεῖται B
 λόγον, τὰ ἐς δρόμον τε αὐτῷ τὸν δημόσιον καὶ τοὺς κατασκόπους
 εἰργασμένα δηλώσει. οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων αὐτοκράτορες ἐν τοῖς
 ἄνω χρόνοις γεγενημένοι, προνοήσαντες ὅπως ἅπαντὰ τε σφίσι
 10 ἐπαγγέλλοιτο τάχιστα καὶ μηδεμιᾷ διδῶτο μελλήσει, τὰ τε πρὸς
 τῶν πολεμίων ἐν χώρᾳ ἐκάστη ξυμπύπτοντα καὶ ταῖς πόλεσι κατὰ
 σιάσιν ἢ ἄλλο τι ἀπρόοπτον συμβαίοντα πάθος τὰ τε πρὸς τῶν A 131
 ἀρχόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων πανταχόθι πρασσόμενα τῆς Ῥω-
 μαίων ἀρχῆς, ὅπως τε οἱ τοὺς φόρους παραπέμποντες τοὺς ἐπε-
 15 τίλους διασώζοιτο βραδυτῆτός τε καὶ κινδύνου χωρὶς, δημόσιον C
 ὄξυν τινα πανταχόσε πεποιήνται δρόμον τρόπῳ τοιῷδε. ἐς ἡμέ-
 ρας ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρὶ σταθμοὺς κατεστήσαντο, πῆ μὲν ὀκτώ,
 πῆ δὲ τούτων εἰάσσους, οὐ μέντοι ἦσσαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἢ
 κατὰ πέντε. ἵπποι δὲ ἴσταντο ἐς τεσσαράκοντα ἐν σταθμῷ ἐκά-
 20 στω. ἵπποκόμοι δὲ κατὰ λόγον τοῦ τῶν ἵππων μέτρου ἐτετάχατο
 ἐν πᾶσι σταθμοῖς. συχναῖς δὲ ἵππων δοκιμωτάτων ὄντων διαδο-
 χαῖς ἐλαύνοντες αἰεὶ οἷσπερ ἐπίκειται τὸ ἔργον τοῦτο, δέκα τε, ἂν
 οὕτω τύχοι, ὁδὸν ἡμερῶν ἡμείβοντες ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἔπρασσον ἅπαντα

4. εἴ τις Reisk. ὅτι A. ὅτι P. 5. τεκμηριούσθω Alem. P.
 τεκμηριούσθαι A. 6. ποιεῖται] ἐποιεῖτο Alem. 9. χρόνοις
 Alem. P. χωρὶς A. 10. διδῶτο Reisk. διδότην AP. 20. δέκα
 τε] δέκα μὲν Reisk.

imperator impunita facinora praetermittat; seditiosi in Palatio, praesente
 Caesare aggredi magistratum vesano impetu per scelus audeant? Caeterum,
 et Malthanes, et qui vim eidem intulissent, impune abierunt; unde Justiniani
 imperatoris genium conicere est.

30. Quam denique ad reipublicae utilitatem incumberet, in publicis
 veredarios et exploratores constituta argumento sint. Nam priores Romani
 principes, ut quam celerrime ex nunciis cognoscerent, quae qualibet in
 provincia hostes molirentur, quae in singulis municipiis seu seditione, sive im-
 proviso quocumque casu accidissent, quaeve praefecti ac reliqui praetores
 per Romanam ditionem agitant; utque annua vectigalia comportanda citra
 moram in tuto essent, publicum citumque cursum passim ita constituerunt.
 In via, quam diurno itinere expeditus viator conficit, octona ferme stabula,
 alicubi pauciora, infra quinque nusquam posuere. In singulis stabulis equi
 dispositi ferme quadraginta, et ad equorum numerum stabularii. Ergo quo-
 rum negotium hoc est, il equis quam exercitatusimis aliis aliunde succeden-

D ὄσα μοι ἀρτίως δεδήλωται, πρὸς δὲ καὶ οἱ τῶν χωρίων πανταχῆ κύριοι, ἄλλως τε καὶ ἐν μεσογειοῖς τὰ χωρία ταῦτα ἐτόγγανεν, εὐδαιμονέστατοι ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς μάλιστα ἦσαν. τοὺς γὰρ ὄντας ἐκ τοῦ περιώντος σφίσι καρποὺς ἵππων καὶ ἵπποκόμων τροφῆς ἔνεκα τῷ δημοσίῳ ἀνὰ πῦν ἔτος ἀποδιδόμενοι, χρήματα με- 5 γάλα ἐφέροντο. ξυνέβαινέ τε διὰ ταῦτα τῷ δημοσίῳ δέχεσθαι μὲν αἰεὶ τοὺς ἐγκειμένους ἐκάστῳ φόρους, ἀντιπαρέχεσθαι δὲ αὐτοὺς τοῖς ἐσκομίζουσιν αὐτίκα δὴ μάλα, καὶ προσῆν τὸ γεγενῆσθαι τῇ πολιτείᾳ τὰ δέοντα. τὰ μὲν οὖν πρότερα ταύτῃ πη εἶχεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ οὗτος πρῶτα μὲν τὸν ἐκ Καλχηδόνος ἄχρι ἐς Σακίβι- 1 ζαν καθελὼν δρόμον ἠνάγκασε πάντας ἐκ Βυζαντίου εὐθὺς ἄχρι ἐς τὴν Ἐλενούπολιν οὕτι ἐθελουσίους ναυτιλλεσθαι. πλείοντες οὖν ἐν ἀκάτοις βραχείαις τισίν, οἷαις διαπορθμεύεσθαι τῆδε εἰώθασι, χειμῶνος, ἂν οὕτω τύχοι, ἐπιπεσόντος, ἐπὶ μέγα κινδύνου χωροῦσι.

A 132 τῆς γὰρ ἀναγκαίου σπουδῆς ἐγκειμένης σφίσι καιροφυλακεῖν τε καὶ 1
P 86 προσδέχεσθαι μέλλουσιν τὴν γαλήνην ἀδύνατά ἐστιν. ἔπειτα δὲ κατὰ μὲν τὴν ἐπὶ Πέρσας ὁδὸν φέρουσαν τὸν δρόμον ἐπὶ σχήματος τοῦ πρόσθεν ὄντος εἶασεν εἶναι, ἐς δὲ τὴν λοιπὴν ἔμπασαν ἔω μέχρι ἐς Αἴγυπτον ἐν ἡμέρας ὁδῷ κατάσταθμον ἓνα κατεστήσατο μόνον, οὐχ ἵππων μέντοι, ἀλλ' ὄνων ὀλίγων. διὸ δὴ τὰ 2
 ξυμβαίνοντα ἐν χώρᾳ ἐκάστη μάλιστα τε καὶ ὑπὲρ τοῦ καιροῦ καὶ ὀπίσω τῶν πραγμάτων εἰσαγγελλόμενα ἐπικουρίας οὐδεμιᾶς τυγ-

3. εὐδαιμονέστατοι Alem. εὐδαιμονέστατα AP. *ibid.* ἐπ' αὐτοῖς Alem. ἐπ' αὐτοῦς A. ἀπ' αὐτοῦ prius coniecerat Alem. quod recepit P. **7.** ἀντιπαρέχεσθαι Reisk. Legebatur ἀντιπαρά-
 δίχεσθαι. **13.** οἷαις Alem. οἷαι AP. **19.** κατάσταθμον Alem. κατὰ σταθμὸν AP. **21.** ἐκάστη μάλιστα Alem. P. μάλιστα ἐκάστη A.

tibus feruntur, cursuque diurno decem nonnunquam dierum viam evadunt, ad ea quae dixi peragenda. Hinc agrorum omnium etiam mediterraneorum possessores amplissimam rem domi fecerunt; nam promercales fructus aliendis equis et stabulariis ingenti aere reportato, quaestoribus quotannis vendebant. Hinc etiam erat, ut a singulis stipendiariis publica in aerarium perpetuo inferrentur; ex illatis statim aes debitum ii perciperent; omniaque fierent e republica. Antehac ita res habuit. Hic vero princeps sublato veterario, qui Calchedone Dacibizam movebat, omnes adegit Byzantio Helenopolim usque lintribus exiguis, quibus fretum traicitur, vehi, in discrimen subito commovendae, ut fit, tempestatis adductos. Neque enim, ubi ipsa urget necessitudo, tempus futuramque malaciam observas et opperiare. Cursum in Persidem, ut antea, sic esse permisit; per reliquam vero orientis plagam ad usque fines Aegypti, in diurno viae spatio unicum non equorum stabulum, sed aliquot asinorum constituit. Quamobrem quae in provinciis geruntur, sero et post factum renunciatis, adhibendo remediis locus non est;

χάτειν εἰκός, οἱ δὲ τοὺς ἀγροὺς κεκτημένοι καρπῶν τῶν σφετέρων
 σεσηπότην τε καὶ εἰκῆ κειμένων ἀνόνητοι ἐς αἰὶ γίνονται. τὰ δὲ
 τῶν κατασκόπων τοιαῦτά ἐστιν. ἄνδρες πολλοὶ ἐν δημοσίῳ τὸ Β
 ἀνέκαθεν ἐσιτίζοντο, οἱ δὲ ἐς τοὺς πολεμίους ἰόντες ἐν τε τοῖς Περ- V 339
 5 οῦν βασιλείοις γινόμενοι ἐμπορίας ὀνόματι ἢ τρόπῳ ἐτέρῳ, ἐς τε
 τὸ ἀκριβὲς διερευνώμενοι ἕκαστα, ἐπανήκοντες ἐς Ῥωμαίων τὴν
 γῆν πάντα τοῖς ἄρχουσιν ἐπαγγέλλειν ἠδύναντο τὰ τῶν πολεμίων
 ἀπόρρητα. οἱ δὲ προὔμαθον ἐφυλάσσοντό τε καὶ ἀφρόδοτον οὐ-
 δὲν ξυνέπιπτε σφίσι. τοῦτο δὲ τὸ χρεῖμα κἄν τοῖς Μήδοις ἐκ πα-
 10 λαιοῦ ***. Χοσρόης μὲν οὖν μελλούς, ὡσπερ φασὶ, πεπονημένος
 τὰς πρὸς τῶν κατασκόπων συντάξεις προμηθεύειας τῆς ἐνθὲνδε ἀπή-
 λαυσεν. οὐδὲν γὰρ αὐτὸς τῶν κατασκόπων ὄνομα ἐξέτριψεν ἐκ
 Ῥωμαίων τῆς γῆς, ἐξ οὗ δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἡμαρτήθη καὶ Λαζική C
 πρὸς τῶν πολεμίων ἐάλω, Ῥωμαίων οὐδαμῆ πεπυσμένων ὅποι
 15 ποτὲ γῆς ὁ Περσῶν βασιλεὺς ξὺν τῷ στρατῷ εἶη. ἀλλὰ καὶ κα-
 μήλους παμπληθεῖς τὸ δημόσιον ἐκ παλαιοῦ τρέφειν εἰώθει, αἱ δὲ A 133
 τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐπὶ πολεμίους ἰόντι ἅπαντα φέρουσαι τὰ ἐπι-
 τήδεια εἶποντο. καὶ οὔτε τοῖς γεωργοῖς τότε ἀγγαροφορεῖν ἐπάναγ-
 κες ἦν οὔτε τι ἐνδεῖν τοῖς στρατιώταις τῶν ἀναγκαίων ξυνέβαινεν,
 20 ἀλλὰ καὶ ταύτας περιεῖλεν Ἰουστινιανὸς σχεδὸν τι ἅπασας. διὸ
 δὴ ἐπὶ πολεμίους ἰόντος τὰ νῦν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ γεγενῆσθαι
 τι τῶν δεόντων ἀδύνατον.

Τὰ μὲν οὖν σπονδαιώτατα τῇ πολιτείᾳ ἐφέρετο τῆδε. οὐδὲν

8. ἐφυλάσσοντο Reisk. ἐφύλασσον AP. 10. Post καλαιοῦ indi-
 cavi lacunam. 11. πρὸς τῶν] πρὸς delet Reisk. 12. οὐδὲν
 γὰρ αὐτὸς] ὁ δὲ βασιλεὺς οὗτος Reisk. 18. ἀγγαροφορεῖν
 liber Pinellianus. ἀγροφορεῖν Ms. Vatica. ALBM. 23. ἐφέρετο
 Reisk. ἐπεφέρετο AP.

hinc et praediorum possessoribus gravi dispendio perditī vel temere abiecti
 commeatus. Exploratorum autem forma haec erat; alimenta quamplurimis
 olim fuerunt ab aerario, qui per mercaturae, vel alterius rei speciem, ad ho-
 stes, et in ipsam Persarum regiam pedem penetrantes, exquisitisque adver-
 sariorum consiliis, haec statim reduces principibus aperiebant; quibus prae-
 monitis cautisque nihil improvisum accidit. Id ipsum iam olim Persae usur-
 pavere; quin Chosroes maioribus praemiis, ut ferunt, exploratoribus decre-
 titis, quorum neminem a Romanorum ditione sublatum voluit, ea solertia bene
 rem gessit. Contra nostris cum alia peccata sunt, tum Lazica regio ab ho-
 stibus occupata, Romanis semper ignaris, quo tandem rex Persarum esset
 copias expositurus. Ingens etiam numerus camelorum ab antiquo publice
 alebatur, qui militem in expeditionem secuti impedimenta conveherent, ne ad
 id cogerentur coloni, vel necessariorum quidpiam militem deficeret. Hos
 etiam Iustinianus ademit fere omnes. Quare modo cum castra in hoates pro-
 moventur, nihil quod e re sit, est opportunum.

Quae ergo summo studio in republica curanda erant, sic ferebantur.

D δὲ οἶον καὶ τινος αὐτοῦ τῶν γελοίων ἐπιμνησθῆναι. τῶν ἐν Και-
 σαρεία φητόρων Ἐδαγγελίος τις ἦν οὐκ ἄσημος ἀνὴρ, ὅσπερ ἐπι-
 φόρου τοῦ τῆς τύχης πνεύματος γενομένου χρημάτων τε ἄλλων καὶ
 χώρας πολλῆς κύριος γέγονεν. ὕστερον δὲ καὶ κώμην ἐπιθαλασ-
 σίαν Πορφυρεῶνα ὄνομα τριῶν χρυσίων κεκτηναρίων ἐπρίατο. 5
 ταῦτα μαθὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀφείλετο αὐτῷ τὸ χωρίον εὐ-
 θὺς ὀλίγην τιὰ τοῦ τιμήματος προέμενος μοῖραν, καὶ τοῦτο ἀπο-
 φθεγξάμενος, ὡς Ἐδαγγελίῳ ῥήτορι ὄντι οὐ μήποτε εὐπρεπὲς εἶη
 κώμης τοιαύτης κυρίῳ εἶναι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀμηγέπη αὐ-
 τῶν ἐπιμνησθέντες παυσόμεθα λέγειν. τῶν δὲ πρὸς τε Ἰουστινια- 10
 νοῦ καὶ Θεοδώρας νεοχμωθέντων καὶ ταῦτά ἐστι. πάλαι μὲν ἡ
 σύγκλητος βουλή παρὰ βασιλεῖ ἰούσα τρόπῳ τοιῷδε προσκυνεῖν
 P 87 ἠβούλοντο. πατρικίος μὲν τις ἀνὴρ παρὰ μαζὼν αὐτοῦ προσεκού-
 νει τὸν δεξιόν. βασιλεὺς δὲ αὐτοῦ καταφιλήσας τὴν κεφαλὴν
 ἐξῆει, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες γόνυ κλίναντες βασιλεῖ τὸ δεξιὸν ἀπηλ- 15
 λάσσοντο. βασιλίδα μέντοι προσκυνεῖν οὐδαμῆ εἴθιστο. παρὰ
 δὲ Ἰουστινιανόν τε καὶ Θεοδώραν τὰς εἰσόδους ποιούμενοι οἱ τε
 ἄλλοι ἅπαντες καὶ ὅσοι τὸ πατρικίων ἀξίωμα εἶχον ἔπιπτον μὲν εἰς
 A 134 τὸ ἔδαφος εὐθὺς ἐπὶ στόμα, χειρῶν δὲ καὶ ποδῶν ἐς ἄγαν τεταυσ-
 μένων τῷ χεῖλει ποδὸς ἐκατέρου ἀψάμενοι ἐξανίσταντο. οὐδὲ 20
 B γὰρ ἡ Θεοδώρα τὴν ἀξίωσιν ἀνεδέετο ταύτην, ἢ γε καὶ τοὺς πρέσ-
 βεις προτεσθαι Περσῶν τε καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων, χεῖμασί τε
 αὐτοῦς δωρεῖσθαι, ὡσπερ ἕκ' αὐτῇ κειμένης τῆς Ῥωμαίων ἀρ-

1. οἶον] χεῖρον Reisk. 5. Πορφυρεῶνα Alem. πορφυρεῶνα AP.
 11. νεοχμωθέντων] νεοχμηθέντων AP. 14. δὲ add. Reisk.
 20. ἐξανίσταντο] ἐξίσταντο Alem. 21. ἢ γε] ἦδε AP.

Haud piget ex eius ridiculis etiam aliquid referre. Caesariensium causidico-
 rum unus fuit Evangelus vir non ignobilis, qui prospera usus fortunae aura,
 et pecunias et praedia complura possedit; tandem et Porphyreonem mariti-
 mum pagum pondo auri tercentum coemit. Id ubi Iustinianus rescivit, mi-
 nima pretii parte numerata pago illum excludit, ac, dedecet, inquit, Evan-
 gelum causidicum talis tantumque pagi potiri. Haec pauca de his dixisse satis.
 Caeterum ex iis quae Iustinianus atque Theodora novarunt, haec etiam sunt.
 Senatoribus olim imperatorem aduentibus ita libebat salutare; quisque or-
 dinis patricii ad dexteram mammam Caesarem venerabatur, illumque receden-
 tem osculo Caesar impartiebat in capite; reliqui ad unum omnes dextero sub-
 nixi genu discedebant: at Augustae nullus adorandae mos fuit. Verum cum
 in conspectum Iustiniani Theodoraeque venirent tum alii, tum qui patriciae
 dignitatis essent, statim in faciem procumbebant, ac manibus pedibusque ten-
 sis utrumque principis pedem osculo prosequabantur, ac tum abscedebant.
 Neque hunc honorem respuit Theodora, quae et Persarum aliorumque bar-
 barorum legatos (quod nunquam post hominum recordationem usurpatum
 est) admitteret, eisque lautia praeberet, tanquam penes illam Romani summa

χῆς, οὐδαμῆ ἀπηξίου, πρᾶγμα οὐ πάποτε γεγονὸς ἐκ τοῦ παντὸς
 χρόνου. καὶ πάλοι μὲν οἱ τῷ βασιλεῖ ξυγγενόμενοι αὐτὸν τε βα-
 σιλία καὶ τὴν γυναῖκα βασιλίδα ἐκάλεον, ἀρχόντων δὲ καὶ λοιπῶν
 ἕκαστον ἕπη αὐτῷ ἀξιώματος περὶ τάδε ἔχει. ἤν δέ τις τούτων
 ὑποτίρω ἐς λόγους συμμίξας βασιλέως ἢ βασιλίδος ἐπιμηνησθείη,
 ἀλλ' οὐ δεσπότην τε ἀποκαλοῖη καὶ δέσποικαι, ἢ καὶ μὴ δούλους.
 τῶν τινος ἀρχόντων πειρωῖτο ὀνομάζειν, τοσοῦτον ὅδε ἀμαθῆς καὶ C
 τὴν γλῶσσαν ἀκόλαστος ἐδόκει εἶναι, καὶ ἕτε ἡμαρτηκῶς τὰ πι-
 κρότατα καὶ ὑβρίσας ἐς οὓς ἤκιστα ἐχρῆν ἐνθένδε ἀπῆι. καὶ τὰ
 0 πρῶτερα μὲν ὀλίγοι τε καὶ μόλις ἐν βασιλείοις γίνοντο, ἐξ ὅτου δὲ
 οὔτοι τῆν βασιλείαν παρέλαβον, ἄρχοντες ὁμοῦ καὶ λοιποὶ ζῦμπαν-
 τες ἐν παλατίῳ ἐνδελεχέστατα διατριβὴν εἶχον. αἴτιον δὲ ὅτι πά-
 λαι μὲν ταῖς ἀρχαῖς τά τε δίκαια καὶ νόμιμα πρᾶσσειν γνώμη αὐ-
 τονόμῳ ἔξῃν. οἱ τε οὖν ἄρχοντες διοικουμένοι τὰ εἰωθότα ἐν τοῖς
 5 καταγωγίοις τοῖς αὐτῶν ἔμενον, οἱ τε ἀρχόμενοι βίαιον οὐδέκ οὔτε
 ὀρῶντες οὔτε ἀκούοντες βασιλεῖ, ὡς τὸ εἰκὸς, ὀλίγα ἠνώχλων. D
 οὔτοι δὲ ἅπαντα ἐπὶ πονηρῶ τῶν κατηκόων ἐφ' ἑαυτοὺς ἐς αἰ ἔλ-
 κοντες ἅπαντας σφίσι δουλοπρεπέστατα προσεδρεύειν ἠνάγκαζον.
 τῆν δὲ ἰδεῖν εἰς ἡμέραν σχεδόν τι ἐκάστην τὰ μὲν δικαστήρια πάντα A 135
 20 ἐκ τῆς ἐπιπλεῖστον ἀνδρῶν ἔρημα, ἐν δὲ τῇ τοῦ βασιλέως αὐλῇ
 ὄχλον τε καὶ ὑβριν καὶ ὠδισμὸν μέγαν καὶ δουλοπρέπειαν ἐς αἰ V 340
 ζῦμπασαν. οἱ τε αὐτοῖν ἐπιτήδειοι δοκοῦντες τῆν τε ἡμέραν διηνε-
 κῶς πᾶσαν καὶ τῆς νυκτὸς ἐς αἰ πολλὴν τινα μοῖραν ἐνταῦθα
 ἐστῶτες ἄπνοι τε καὶ ἀπόσιτοι παρὰ καιροὺς τοὺς εἰωθότας γενό-

4. περὶ τάδε ἔχει] ξονέβη ἔχειν Reisk.
 τοσοῦτο δὲ A. οὔτος δὴ Alem. P.

7. τοσοῦτον ὅδε Reisk.

esset imperii. Antiquitus etiam qui Caesarem alloquerentur, imperatorem
 compellarunt, coniugemque imperatricem: caeteros vero principes, ut cuius-
 que ordo ac dignitas tulit. At quisquis cum horum alterutro Augustorum ser-
 mones misceret, imperatoremve aut imperatricem, non dominum dominam-
 que nominasset, ac principes dicere servos abstinisset, is vero rudior ac
 procax habebatur, et quasi foedissime lapsus, et quibus haud esse illum de-
 ceret iniurius abigebatur. Olim minime multi, rarerentque regiam frequen-
 tarunt; sed post coeptam horum dominationem, cum magistratus, tum reli-
 qui omnes assidue in Palatio tempus traxerunt; quod magistratibus dicundi
 iuris faciundique libera quondam potestas fuerit, quaeque de more actita-
 rest, haec domi apud se, ac in praetoriis, clientisque qui nullam sibi vim in-
 ferri sentirent, minus essent imperatori molestiae. Sed hi in subditorum per-
 niciam negotiis ad se omnibus revocatis, eos servilem in modum ad hanc per-
 traxerunt assiduitatem. Videre licebat singulis pene diebus orbata mortali-
 bus tribunalia, forumque: contra in Caesaris aula perstreptentem seseque
 urgentem multitudinem et servile genus obsequii. Augustorum familiarissimi

μενοι διεφθείροντο, ἐς τοῦτό τε αὐτοῖς τὴν δοκοῦσαν εὐδαιμονίαν ἀποκεκρίσθαι ξυνέπεσε. τούτων μέντοι ἀφειμένοι πάντων διεμάχοντο πρὸς ἀλλήλους ἄνθρωποι, ὅσοι ποτὲ Ῥωμαίων τὰ χρήματα
 P 88 εἶη. οἱ μὲν γὰρ ἰσχυρίζοντο ἐν βαρβάρους ἅπαντα εἶναι, οἱ δὲ βασιλέα ἔφασκον ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς καθείρξαντα ἔχειν. δπηνίκα 5 οὖν ἡ ἄνθρωπος ὢν Ἰουστινιανὸς ἀπέλθῃ τοῦ βίου, ἡ ἄτε τῶν δαιμόνων ἄρχων ἀπολύσει τὸν βίον, ὅσοι τηνικάδε περιόντες τύχῳσι, τάληθές εἰσονται.

quique diem totam, multamque noctem ibi traherent, vigiliis importunaque inedia confecti, huc tandem recidente illorum inani felicitate. His omnibus vero curis vacui inter se quaerere, ubi terrarum forent Romanorum opes: pars direptas a barbariis, pars a Caesare in diversis latebris retrusas affirmare. Verum ubi Iustinianus, siquidem homo ipse est, ex rebus humanis excesserit, vel si furiarum princeps res humanas everterit, quicumque tam superfaerint, id compertum habebunt.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΞΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΙ ΕΞ.

Α Ρ Γ Υ Μ Ε Ν Τ Α .

EX EDITIONE MALTRETI.

I.

Auctoris praefatio. De sancta Sophia. (Cap. 1.) Equestris status Iustiniani in foro Augustaeo. Templum S. Irenae. Xenodochium Samosensis et alia duo. (2.) Deiparas virgini sacras aedes in Blachernis, apud fontem et in Heraceo. Tempia S. Annae, S. Zoës Martyris, et Michaelis archangeli. (3.) Templum SS. Petri et Pauli ad regiam Hormisdas. Templum SS. Sergii et Bacchi. Templum SS. Apostolorum: in eo sepulcra imp. inventis corporum SS. Andreæ, Lucae atque Timothei. Alia quaedam templa. (4.) Quomodo mare Byzantium ambiat. (5.) Aedificia in sinu Corae, nimirum templa S. Laurentii, deiparas in Blachernis, SS. Prisci et Nicolai, SS. Cosmae et Damiani, ac S. Anthimi Martyris. (6.) In eodem sinu templum S. Irenae. Inventis ibi reliquiis SS. quadraginta militum martyrum, Iustinianus mirifice sanatur. (7.) Templum Michaelis archangeli in Anaple. Iovannis Baptistae in hebdoma. Alterum Michaelis archangeli templum in Aviae littore: itomque deiparas aedes. (8.) Sublatis laeonibus, regia quaedam, mutata in monasterium, meretricibus poenitentibus destinatur ac dicitur Poenitentia. Templum S. Panteleemonis in promontorio. Neocodium in Argyronio. Templum archangeli in Mochadio: S. Tryphonis, SS. Menae et Menai, S. Iac. (9.) Alia aedificia: in primis curia et othos. (10.) Atrium ad thermas Arcadianae. Cisternae. Palatia in Heraceo et in Iucundianis. Portus. Xenodochia. (11.)

II.

Urbem Daraem ab Anastasio Aug. conditam in Mesopotamia, Iustinianus munis. (Cap. 1.) Urbi Darae provisa aquae copia. Evento mirabili aucta fluminis opportunitas. (2.) Chrysaë machinario obiecta per

somnum species aggeris opponendi fluvio, qui Darum interluit. Idem in mentem venit Iustiniano Augusto. Cætera ipsius eadem in urbe ædificia. Firmata urbis Amidæ moenia. (3.) Rhabdii situs. Locum hunc Iustinianus moenibus circumdat, et castella Darum inter et Amidam vel instaurat vetera, vel nova condit. (4.) Instaurati muri Theodosiopolis ad flumen Aborrhæm sitæ. Quid actum Constantinae. (5.) Circesium a Diocletiano conditum, a Iustiniano munitum atque ornatum. Annucas et circumiecta Theodosiopolis castella instaurata. (6.) Edessæ proivium adversus fluvii Scrti inundationes. Eiusdem urbis, itemque Callinici et Carrarum moenia reparata. (7.) In Euphratesias solitudine castellum Mambræ urbemque Zenobiam Iustinianus optime communit. (8.) Sura, Sergiopolis, castella quaedam, imprimis Hemerium: item Hierapolis, Zeugma, Neocaesarea, aliaque oppida Euphratesias muniuntur. (9.) Antiochiam a Choroë excisam instaurat, munit, ornatque imp. Iustinianus. (10.) Reparati Chalcidæ muri: instaurata Cyrus: Palmyra communita. (11.)

III.

Quos Armenia reges habuerit. Regni divisi portio Romanæ ditioni adiuncta. In ea Comes, ac deinde sub Iustiniano magister militum. Armeniæ Romanis subditæ: partem satrapæ moderantur. Eorum insignia. Eructorati quidam satrapæ a Zenone Aug. sublatis omnes a Iustiniano; atque in eorum locum suffecti duces. (Cap. 1.) Capta a Cabadæ Martyropolis, Anastasii principatu: deinde a Iustiniano egregie munita. (2.) Iustinianus in Sophanene Clisuræ munit; in Asthianene castellum condit ad Citharizum; in Chorzane Artaleon moenibus circumdat. (3.) Firmati Satalæ muri: reparata Colonia: Castellorum vel ædificatio nova, vel instauratio: monasteriorum item ac sacrarum ædium. Perfecta Melitenes moenia. (4.) Firmata Theodosiopolis: condita Iustiniana. (5.) Tzanorum mores, sedes, et ad Christum conversio. Extracta apud illos ædificia. (6.) Iustiniani ædificia a Trapezunte ad urbem Bosporum: indeque ad urbem Anchialum. (7.)

IV.

Praefatio. Tauresium Iustiniani Aug. patria. Iustiniana prima ac secunda. Iustinopolis. Multarum Illyrici urbium resecti muri. Extracta passim castella. Iustinianopolis in Epiro. Euroca. (Cap. 1.) Thermopylae urbesque Graecias complures munitas. (2.) Quid actum circa urbes Thessaliæ et Macedoniae. (3.) Catalogus castellorum, quæ Iustinianus vel condidit, vel renovavit in utraque Epiro, Macedonia, Thessalia, Dardania, omnibusque Illyrici partibus mediterraneis. (4.) Ad oram Danubii quales olim munitiones. Dacia Ripensis. Singedon. Octavum. Viminacium. (5.) Munita a Iustiniano ripa Danubii ab urbe Viminacio ad Thraciam usque. (6.) Cætera Iustiniani ædificia ad Danubium. (7.) Via a Strongylo cast. ad Rhegium munita. Pons ad Myrmecem. In urbe Athyra cisternæ. Castellum ad Episcopia. (8.) Proivium longis muris et Heracleæ. Urbs condita ad Rhædestum. (9.) In Cherroneo muri longi resecti. Urbes Aphrodisias, Ciberis et Callipolis moenibus cinctas. Castella condita. (10.) Aenus munitur. Ex Belluro pago fit urbs. Cura adhibita Traianopoli, Maximianopoli aliisque urbibus. Castellorum catalogus. (11.)

V.

Ephesi, templum S. Ioannis Evangelistæ. In insula Tenedo herrea. (Cap. 1.) Helenopoli et ad fluvium Draconem acta. (2.) Quid re-

paratum Nicaeae ac Nicomediae. Pons Sangari impositus. Via munita. Pythia palatio, balneis, ac templo ornata. (3.) In Galatia fluviis Siberis ponte iunctus, et Iuliopolis contra annem munita. In Cappadocia, muri Caesareae in meliorem formam redacti, et Mosecus facta Metropolis. (4.) Via montibus praecipis laxata. Mopsuestias Adanaeque pontes reparati. Tarso proximam aduersus flumen Cydnum. (5.) Hierosolymis templum deiparae magnificentissimum. (6.) Mons Garisim summo in honore apud Samaritanos. Eorum seditio. Christi praedictio a Zenone Aug. impleta. Mulctati ab Anastasio Samaritani. Iustinianus Garisim munit, et incensa templa restaurat. (7.) Templum monachis in monte Sinae extractum. Castellum ad montis eiusdem radices positum. (8.) Instaurata in oriente monasteria, templa, ptochia, etc. (9.)

VI.

Alexandriae munita Phiala. Nilus Asiam ab Africa separat. Quid actum Taphosiri. (Cap. 1.) Paratonium et Antipyrgus. Teuchris, Berenice, Ptolemais, Borium, utraque Augila. (2.) Syrtis maior. Tripolis. Mauri Pacati. (3.) Leptis magna a Iustiniano munita atque ornata. Oblatum ibi Mauris prodigium. Gadabitani Christi fidem amplectuntur. Syrtis minor. (4.) Carthago dicta Iustiniana, et Baga Theodorias. Quid in utraque urbe imperator aedificaverit. (5.) Muris cincta a Iustiniano Adrumetus, Iustiniana dicitur. Nova urbs condita ad Caputuada, ubi fons mirabiliter eruperat, appulsa illuc imperatoris classe. Byzacii quaedam urbes munitae. (6.) Urbes Numidiae, praecipue circum montem Aurarium, in Sardinia Traiani forum; ad Herculis columnas Septem Iustinianus moenibus cingit. (7.)

V 393 **Ο**ὐκ ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιῆσθαι ἐθέλων, οὐδὲ λόγου δυνάμει
 P 2 θαρρῶν, οὐδὲ χωρίων ἐπὶ τῇ ἐμπειρίᾳ φιλοτιμούμενος, ἐς τῆσδε
 τῆς ἱστορίας τὴν γραφὴν ὤρμηκα· ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐδὲν ἕφ' ὃ
 ἂν παρησιας ἐς τόδε ἀγολίμην. ἀλλὰ μοι πολλάκις ἔννοια γέγο-
 νεν ὀπόσων τε καὶ πηλίκων ἀγαθῶν αἴτιον ἱστορία ταῖς πόλεσι 5
 γίνεσθαι εἴωθε, παραπέμπουσά τε εἰς τοὺς ἐπιγόνους τῶν προγε-
 γενημένων τὴν μνήμην, καὶ ἀνταγωνιζομένη τῷ χρόνῳ κρυφαῖα
 B ποιῆσθαι διατεινομένων τὰ πράγματα, καὶ τὴν μὲν ἀρετὴν εὐφη-
 μίαις αἰετῶν ἀναλεγομένων αὐτὴν ἐπαίρουσα, τῆς δὲ κακίας ἐπι-
 λαμβανομένη διηγεκῆς, ταύτῃ τε ἀποκρουομένη τὴν αὐτῆς δύνα- 10
 μιν. τούτου οὖν δὴ μόνου ἐπιμελητέον ἡμῖν, ὅπως δὴ ἔνδηλα
 τὰ πεπραγμένα διαφανῶς ἔσται καὶ ἕφ' ὅτου ἐργασθεῖη τῶν πάν-
 των ἀνθρώπων. ταῦτα δὲ, οἶμαι, οὐδὲ γλώσση τραυλιζούσῃ τε
 καὶ ἰσχυροφώνῃ οὕσῃ ἀμήχανά ἐστι. χωρὶς δὲ τούτων εὐγνώμο-
 C νας μὲν ἱστορία ἐς τοὺς εὐεργέτας ἐνδείκνυται γεγονέναι τῶν ἀρ- 15
 χομένων τοὺς εὖ πεπονθότας, ἐν μείλοσι δὲ αὐτοῖς ἐκτετεκέναι τὰ
 χαριστήρια, οἳ γε, ἂν οὕτω τύχοι, ἐπὶ καιροῦ μὲν τῆς ἀγαθοερ-
 γίας τῶν ἐν σφίσι ἡγησαμένων ἀπώναντο, ἀθάνατον δὲ αὐτοῖς
 τῶν εἰς τὸ ἔπειτα ἔσομένων τῇ μνήμῃ τὴν ἀρετὴν διασώζουσι.
 διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τῶν ἐπιγινομένων πολλοὶ ἀρετῶσι μὲν τὰς τῶν 20
 προγεννημένων ζηλοῦντες τιμᾶς, ἐς δὲ τὰς βλασφημίας χαλεπῶς

2. ἐς τῆσδε] ἐπὶ τῆσδε CH.
 εἶχον P.

3. οὐκ εἶχον οὐδὲν C. οὐδὲν
 16. ἐκτετεκέναι] ἐκτίσαι H.

Animum ad historiam hanc scribendam appuli, non ostentatione virtutis, non eloquentiae fiducia, non studio ductus venditandae locorum peritiae: cum nihil haberem, unde eo licentiae confidentiaque procederem. At mecum saepius cogitavi, quot quantaque bona civitatibus ex historia nasci soleant: quae maiorum memoriam posteritati transmittit, dum tempori, rerum gestarum famam suppressere contendenti, enixe obstat; semper lectorum suorum praeconiis virtutem effert, maledictis vitium premit; itaque improbitatis vim prohibet. Quare nihil aliud curandum nobis, nisi ut acta cum auctore prodantur suo: quod officium, meo quidem iudicio, vel balba atque haesitans lingua praestare potest. Praeterea subditi, qui aucti sunt beneficio, historia a se composita aperte probant, se tam grato fuisse animo in bene meritos, ut ipsis gratiam illustriorem rependerint. Etenim suorum principum benignitate usi forte brevissima, eorum virtuti immortalitatem donant apud memores posteros: quorum multos ob hanc causam avitae gloriae aemulatio ad amorem honesti pertrahit, et gravis infamiae metus a per-

ἔχοντες τῶν ἐπιτηδευμάτων τὰ πονηρότατα, ὡς τὸ εἰκόσ, ἀναδύον- D
ται. ὅτου δὲ δὴ ἔνεκα ταῦτα ὑπέειπον αὐτίκα δηλώσω.

Ἐν χρόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς γέγονεν,
ὃς τὴν πολιτείαν πλημμελῶς κινουμένην παραλαβὼν μεγέθει μὲν
5 αὐτὴν μείζω τε καὶ πολλῷ ἐπιφανεστέραν εἰργάσατο, ἐξελάσας V 394
ἐνθὲνδε τοὺς ἐκ παλαιοῦ βιασαμένους αὐτὴν βυρᾶβρους, ὡσπερ
μοι λεπτολογουμένῳ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδῆλωται λόγοις.
καίτοι λέγουσι ποτε Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους ἀποσειμνύεσθαι P 3
ὅτι δὴ οὐκ ἀνεπιστημόνως ἔχοι πόλιν μικρὰν ποιῆσαι μεγάλην.
10 ὁ δὲ δὴ οὐκ ἀμελέτητός ἐστιν ἐμπορῆσθαι πολιτείας ἑτέρας. πολ-
λὰς ἀμέλει προσεποίησεν ἤδη τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀλλοτρίας καθ'
αὐτὸν οὖσας, πόλεις δὲ ἀναρίθμους δεδημιούργηκεν οὐ πρότερον
οὖσας. πλανωμένην δ' εὐρῶν τὴν ἀμφὶ τῷ θεῷ δόξαν τὰ πρό- B
τερα ἐς πολλὰ τε ἀναγκαζομένην ἵνα, συντριψας ἀπάσας τὰς
15 ἐπὶ τὰς πλάνας φερούσας ὁδοὺς, διεπράξατο ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς
πίστεως ἐπὶ μιᾷ ἐστάναι κρηπίδος. πρὸς δὲ καὶ τοὺς νόμους
λαβὼν τῷ τε παμπληθεῖς οὐ δέον γεγενῆσθαι σκοτεινοὺς ὄντας καὶ
συνγεχυμένους διαφανῶς τῷ ἀπ' ἐναντίας ἀλλήλοις ἵνα, καὶ τοῦ
μὲν ὄχλου αὐτοὺς τῆς τερθρείας ἀποκαθάρας, τὸ δὲ ἐς ἀλλήλους C
20 δίχυστατῆν βεβαιότατα κρατυνάμενος διεσώσατο, καὶ τοῖς μὲν
ἐπιβουλεύουσιν αὐτεπάγγελτος τὰς αἰτίας ἀφελς, τοὺς δὲ βίου
δεομένους πλούτῳ πεπονημένους κατακορεῖς καὶ τύχην αὐτοῖς τὴν
ἐπηρεάζουσαν βιασάμενος, εὐδαίμονι βίῳ τὴν πολιτείαν ξυνώκι-
σεν. ἀλλὰ καὶ βαρβάρους πανταχόθεν ὑποκειμένην τὴν Ῥωμαίων

8. Νεοκλέους Hoerschelius. Legebatur Νικολέους. 13. εὐρῶν]
ἐφευρῶν CH. 18. συγγεχυμένους] ξυγγεομένους H.

dita vivendi ratione, ut par est, advocat; quae cur ita praefatus sim, modo dicam.

Aetate nostra Justinianus Aug. cum Remp. foede quassatam capessivisset, illi magnitudinis ac splendoris plurimum addidit, exactis barbaris, qui iam inde olim ipsam invaserant, prout a me in libris, quos de bellis edidi, sigillatim narratum est. Aliquando Themistoclem Neoclis filium eo gloriatum accipimus, quod urbem sciret amplam ex modica facere: at imperator noster alia regna obtinere et dominatione complecti didicit. Iam certe multa, quae tum aliena erant, cum iniiit principatum, Romanae ditioni adiunxit, et novas urbes condidit innumerabiles. Religionem prius ancipitem, et in varias partes distractam nactus, ruptis omnibus errorum viis, in uno verae fidei fundamento sedem ei stabilem dedit. Ad haec legibus, prae nimia obscuris multitudinem, et manifesta inter se pugna confusis, admota manu turbam recidit supervacaneam, optimaque concillatione sublato ipsarum dissidio, ius conservavit. Veniam ultro concessit insidiatoribus suis: opibus explevit indigos, et fortuna, a qua male multabantur, depulsa, effecit ut cum republica maneret vitas felicitas. Romanum quoque imperium,

D ἀρχὴν στρατιωτῶν τε πλήθει ἐπέρωσε καὶ ὀχυρωμάτων οἰκοδο-
H 2 μίαις ἀπάσας αὐτῆς τὰς ἐσχατίας ἐτειχίστατο. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλ-
 λων τὰ πλεῖστα ἐν ἑτέροις μοι συγγέγραπται λόγοις, ὅσα δὲ αὐτῷ
 ἀγαθὰ οἰκοδομουμένῃ δεδημιούργηται, ἐν τῷ παρόντι γέγραπται.
 ἄριστον μὲν δὴ βασιλεία γεγονέναι τὸν Πέρσην Κῦρον τοῖς τε ἴμο- 5
 γενέσειν αἰτιώτατον τῆς βυσιλείας ἀκοῆ ἴσμεν· εἰ δὲ τοιοῦτός τις
P 4 ἦν ὁ Κῦρος ἐκεῖνος οἷος δὴ ὑπὸ Ξενοφῶντι τῷ Ἀθηναίῳ παι-
 δεύεται, οὐκ ἔχω εἰδέναι. τάχα γάρ που καὶ ἡ τοῦ γεγραφότος
 αὐτὰ δεξιότης κεκομψευμένη δυνάμει τοῦ λόγου ἐγκαλλώπισμα
 τῶν ἔργων γενέσθαι διαρκῶς ἴσχυσε. τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς βασι- 10
 λέως Ἰουστινιανοῦ (ὃν δὴ καὶ φύσει βασιλεία καλῶν τις, οἶμαι, ⁴
B ὁρθῶς ἂν εἴποι, ἐπεὶ καὶ πατὴρ ὡς ἡπίος ἐστι, καθ' Ὅμηρον)
 εἴ τις ἐς τὸ ἀκριβὲς τὴν βασιλείαν διασκοπεῖτο, παιδιὰν τινα τὴν
 Κύρου ἀρχὴν οἴησεται εἶναι. τεκμηριώσει δὲ τὸ τοιοῦτο ἢ μὲν
 πολιτεία πρὸς αὐτοῦ, ἥπερ μοι ἐναγχος εἴρηται, τῇ τε χώρῃ καὶ 15
 τῇ ἄλλῃ δυνάμει πλεῖον ἢ διπλασία γεγενημένη. τεκμήριον δὲ
 τῆς τοῦ βυσιλέως φιλανθρωπίας, οἱ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ σκαι-
C ορησάμενοι μέχρι ἐς θάνατον μὴ ὅτι βιοτεύοντες ἐς τότε τοῦ χρόνου
 καὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντες, καίπερ ἐξεληλεγμένοι διαφανῶς,
 ἀλλὰ καὶ στρατηγοῦντες Ῥωμαίων ἔτι καὶ ἐς τὸ τῶν ὑπάτων 20
 ἀναγεγραμμένοι ἀξίωμα. τανῶν δὲ, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τὰς οἰκο-
 δομίας τούτου δὴ τοῦ βασιλέως ἡμῖν ἰτέον, ὡς μὴ ἀπιστεῖν τῷ τε
 πλήθει καὶ τῷ μεγέθει ἐς τὸν ὀπισθεν χρόνον τοῖς αὐτὰς θεωμέ-
D νοις ζυμβυλίῃ, ὅτι δὴ ἀνδρὸς ἐνὸς ἔργα τυγχάνει ὄντα. πολλὰ

2. ἄπασαν αὐτῆς τὴν ἐσχατίαν **H.** 4. γεγράφεται **Pm.** 6. τις
C. Legebatur τε. 12. Ὅμηρον] *Odyss.* β, 47, ο, 152.

undique patens barbaris, militaribus praesidiis firmavit, omnesque eius li-
 mites extractis munitionibus sepsit. Ego vero in libris aliis alia pleraque
 prosecutus, nunc litteris commendabo, quam ille aedificiis testatus est be-
 neficentiam. Equidem Cyrum Persam audivimus regem optimum, et po-
 pularibus suis auctorem regni praecipuum extitisse: at compertum habere
 nequeo, num talis revera fuerit Cyrus ille, qualem Xenophon Atheniensis
 in ipsius institutione describit. Fortasse enim scriptoris industria rebus
 gestis ornatum dedit, eloquentiae pigmenta liberalius adhibens. Iustiniani
 vero principis nostri (quem merito dicendum censeo natura regem, cum,
 ut verbis Homeri utar, *patrem se praebeat ille benignum*) si quis attente
 dominatum consideret, quidam ei ludus regnum Cyri videbitur. Fidem
 certe faciet imperium adeo propagatum, ut eius finibus ac potentiae, quem-
 admodum proxime dicebam, alterum tantum adiectum sit, eoque amplius.
 Clementiam imperatoris ostendent, qui insidiarum, quas ipsius vitae struxe-
 rant, manifesto convicti, non vita solum fortunisque suis fruuntur hodie,
 sed Romanis etiam exercitibus praesunt, ac se consulibus ascriptos vident.
 Iam, ut dixi, ad ipsius aedificia veniendum: ne forte posteri, cum et molem

γὰρ ἤδη τῶν προγεγενημένων οὐκ ἐμπεδωθέντα τῷ λόγῳ τῷ
ὑπερβάλλοντι τῆς ἄρετῆς ἄπιστα γέγονεν. εἴη δ' ἂν εἰκότως τὰ
ἐν Βυζαντίῳ παρὰ πάντα τῷ λόγῳ κρηπίς. ἀρχομένου γὰρ ἔρ-
γος, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν λόγον, πρόσωπον χρῆθ' ἔμεναι τη-
5 λανγές.

α'. Ἄνδρες ἀγελαῖοί ποτε καὶ ὁ συρφετὸς ὄχλος Ἰουστι- V 395
νιατῷ βασιλεῖ ἐν Βυζαντίῳ ἐπαναστάντες τὴν Νίκα καλουμένην P 5
στάσιον εἰργάσαντο, ἥπέρ μοι ἀπαρακαλύπτως ἀκριβολογουμένῳ
ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδιήγηται λόγοις. ἐνδεικνύμενοι δὲ
10 ὡς οὐκ ἐπὶ τὸν βουσιλέα μόνον, ἀλλ' οὐδὲν τι ἤσσαν ἐπὶ τὸν
θεόν, ἅτε ἀποφράδες, τὰ ὄπλα ἀντήρην, ἐμπρῆσαι τῶν Χριστια-
νῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐτόλμησαν (Σοφίαν καλοῦσιν οἱ Βυζάντιοι τὸν
νεὼν ἐπικυριώτατα τῷ θεῷ τὴν ἐπωνυμίαν ὑπεργασάμενοι), ἐπε-
χῶρει δὲ αὐτοῖς ὁ θεὸς διαπράξασθαι τὸ ἀσέβημα, προειδὼς εἰς B
15 ὅσον τὸ κάλλος τοῦτο τὸ ἱερὸν μετυστήσεσθαι ἔμελλεν. ἡ μὲν
οὖν ἐκκλησία ἐξηθρακωμένη τότε ξύμπασα ἔκειτο. βασιλεὺς δὲ
Ἰουστινιανὸς τοιαύτην ἀποτετόρνευται οὐ πολλῷ ὕστερον ὥστε,
εἰ τῶν Χριστιανῶν τις ἐπύθετο πρότερον εἰ βουλομένοις αὐτοῖς
20 διολωλέναι τὴν ἐκκλησίαν εἴη καὶ τοιάνδε γενέσθαι, δείξας τι αὐ-
τοῖς τῶν νῦν φαινομένων ἐκτύπωμα, δοκοῦσιν ἂν μοι ὡς συντό-
μώτατα εἶξασθαι πεπονθῶσαν σφίσι τὴν ἐκκλησίαν θεύσασθαι,
ὅπως δὴ αὐτοῖς ἐς τὸ παρὸν μεταβάλοιτο σχῆμα. ὁ μὲν οὖν βα- C
σιλεὺς ἀφροντιστήσας χρημάτων ἀπάντων ἐς τὴν οἰκοδομὴν

3. ἀρχομένου] ἀρχομένῳ H. ἀρχομένους P. 4. λόγον] Pin-
dari Olymp. 6, 4. 13. ἐπὶ τὰ καιριώτατα CH. 17. οὐ
πολλῷ] οὐ om. CH.

et numerum illorum ingentem cernent, ea negent viri esse unius opera :
quippe multis veterum factis, quibus auctoritas historiae deest, ipsa vir-
tutis excellentia iam fidem abrogat. Porro convenit primam sedem oratio-
nis in iis esse, quae Byzantii visuntur. Nam, ut veteri fertur adagio, qui
opus ordiuntur, frontem oportet illustrem ponant.

1. Aliquando Byzantii villissima capita et colluvies plebis, cum in
Iustinianum Augustum rebellassent, seditionem moverunt, dictam Nica ;
quam in libris de bellis nuda accurataque narratione exposui. Ac ne cui-
quam obscurum esset, illos execrabili furore percitos, non minus in deum
cepisse arma, quam contra imperatorem ; Christianorum ecclesiam igni de-
lere non dubitarunt ; aedem illam appellant Byzantii Sophiam, vocabulum su-
premo numini convenientissimum nacti. Tantum autem piaculum permisit
deus, praevidens, quantum decus instaurati templi futurum esset. Tum
quidem ecclesia in cineres penitus redacta iacuit : ipsam vero haud multo
post Iustinianus Augustus sic exornavit, ut si quis antea Christianis aliquam
eorum, quae iam cernimus, protulisset effigiem, et quaesivisset, num everti
templum, itaque restitui cuperant, illico, mea quidem sententia, peroptas-
sent videre dirutum, ut felici vice hodiernam formam acciperet. Ergo

σπουδῇ ἴετο, καὶ τοὺς τεχνίτας ἐκ πάσης γῆς ἤγειρεν ἅπαντας. Ἀνθέμιος δὲ Τραλλιανὸς, ἐπὶ σοφία τῇ καλουμένη μηχανικῇ λο-
 γιώτατος οὐ τῶν κατ' αὐτὸν μόνον ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐ-
 τοῦ προγεγενημένων πολλῶ, τῇ βασιλέως ὑπουργεῖ σπουδῇ, τοῖς
 τεκταινομένοις τὰ ἔργα ῥυθμίζων, τῶν τε γενησομένων προδια- 5
 σκευάζων ἰνδάλματα, καὶ μηχανοποιὸς σὺν αὐτῷ ἕτερος, Ἰσίδω-
 ρος ὄνομα, Μιλῆσιος γένος, ἔμφρων τε ἄλλως καὶ πρέπων Ἰου-
 D στινιακῷ ὑπουργεῖν βασιλεῖ. ἦν δὲ ἄρα καὶ τοῦτο τῆς τοῦ Θεοῦ
 περὶ τὸν βασιλέα τιμῆς, προκαταστησαμένου τοὺς ἐς τὰ πρα-
 χθησόμενα χρησιμωτάτους αὐτῷ ἰσομένους. καὶ αὐτοῦ δὲ βα- 10
 σιλέως τὸν νοῦν εἰκότως ἄν τις ἀγασθεῖη τούτου δὴ ἕνεκα, ὅτι
 δὴ ἐκ πάντων ἀνθρώπων ἐς τῶν πραγμάτων τὰ σπουδαιότατα
 τοὺς καιρωτάτους ἀπολλέσασθαι ἔσχε.

Θέαμα οὖν ἡ ἐκκλησία κεκαλλιστευμένον γέγενηται, τοῖς
 μὲν ὀρθῶσι ὑπερφυῆς, τοῖς δὲ ἀκούουσι παντελῶς ἄπιστον. ἐπήρ- 15
 ται μὲν γὰρ ἐς ἕψος οὐράνιον ὄσον, καὶ ὥσπερ τῶν ἄλλων οἰκο-
 δομημάτων ἀποσαλεύουσα ἐπινένευκεν, ὑπερκειμένη τῇ ἄλλῃ πό-
 P 6 λει, κοσμοῦσα μὲν αὐτὴν, ὅτι αὐτῆς ἐστίν, ὠραιζόμενη δὲ,
 H 3 ὅτι αὐτῆς οὔσα καὶ ἐπεμβαίνουσα τοσοῦτον ἀνέχει, ὥστε δὴ ἐν-
 θένδε ἡ πόλις ἐκ περιωπῆς ἀποσκοπεῖται. εὐρὸς δὲ αὐτῆς καὶ 20
 μῆκος οὕτως ἐν ἐπιτηδείῳ ἀποτετόρνευται, ὥστε καὶ περιμήκης
 καὶ ὄλως εὐρεῖα οὐκ ἀπὸ τρόπου εἰρήσεται. κάλλει δὲ ἀμυθῆτω
 ἀποσεμνύνεται. τῷ τε γὰρ ὄγκῳ κεκόμψευται καὶ τῇ ἁρμονίᾳ
 τοῦ μέτρου, οὔτε τι ὑπεράγαν οὔτε τι ἐνδεῶς ἔχουσα, ἐπεὶ καὶ

1. ἴετο] Vulgo ἴετο.

imperator nulla sumptuum habita ratione, ad aedificationem incubuit, atque
 artifices coegit ex tota orbe. Anthemius Trallianus, mechanicorum omnium
 non solum sui, verum etiam multo superioris aevi facile princeps, illius studio
 deserviebat, intentus digerendo fabris operi, agendorumque imaginibus
 praeformandis. Una aderat alter machinarius, Isidorus nomine, ortu Mile-
 sius, singulari vir intelligentia, ac dignus quem Iustinianus Augustus ad-
 ministrum sibi adiungeret. In hoc sane eluxit honorifica erga imperatorem
 providentia numinia, quod ipsi viros praeparaverit, rebus faciendis accom-
 modatissimos. Ac iure quispiam vel ob id miretur principis mentem, quod
 coeptis momenti maximi idoneos maxime ex universo nominum genere deli-
 gere sciverit.

Quare ecclesia spectaculum evasit pulcherrimum, quodque intuentium
 captum, et fidem omnem audientium superet. Elata namque in altitudinem
 ingentem, ac veluti navis in anchoris stans, supra caetera aedificia existit,
 urbiq; imminet, quam ornat tanquam pars, eo gloriosa, quod intra illius
 ambitum adeo se tollat, ut inde civitas clare circumspicatur. Tam apta
 constat latitudine et longitudine, ut maxima utraque, neutra immodica dici
 debeat. Commendat ipsam speciem inenarrabilis: nam et nitore et propor-
 tione excellit; nihil ut supra modum habeat, nihil infra: utpote quae usi-

τοῦ ζυνειδισμένου κομπωδεστέρα καὶ τοῦ ἀμέτρον κοσμιωτέρα ἐπιεικῶς ἐστι, φωτὶ δὲ καὶ ἡλίου μαρμαρυγαῖς ὑπερφυῶς πλήθει. φαίης ἂν οὐκ ἔξωθεν καταλάμπεισθαι ἡλίῳ τὸν χῶρον, ἀλλὰ τὴν αἴγλην ἐν αὐτῷ φέεσθαι, τοσαύτη τις φωτὸς περιουσία
 5 εἰς τοῦτο δὴ τὸ ἕρδν περιεέχεται. καὶ τὸ μὲν τοῦ νεῶ πρόσω- B
 πον (εἴη δ' ἂν αὐτοῦ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἡλίον, ἵνα δὴ τῷ θεῷ ἱεροουργοῦσι τὰ ἄρρητα) τρόπῳ τοιῷδε δεδημιούργηται. οἰκο-
 δομία τις ἐκ γῆς ἀνέχει, οὐκ ἐπ' εὐθείας πεποιημένη, ἀλλ' ἐκ
 τῶν πλαγίων ὑπεσταλμένη κατὰ βραχὺν, καὶ κατὰ τὰ μέσα ὑπο- V 396
 10 χωροῦσαι, ἐπὶ σχῆμά τε κατὰ ἥμισυ τὸ στρογγύλον ἰοῦσα, ὅπερ
 οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα σοφοὶ ἡμικύλινδρον ὀνομάζουσιν, ἐς ἕψος
 ἀπότομον ἐπανέστηκεν. ἡ δὲ τοῦ ἔργου τούτου ὑπερβολὴ ἐς
 σφαίρας τεταρτημόριον ἀποκέκριται, ὑπερδέν τε μηνοειδὲς τι
 αὐτῇ ἔτερον τοῖς προσεέχει τῆς οἰκοδομίας ἐπῆρται, τῇ μὲν εὐ-
 15 πρεπεία θαναμίσιον, τῷ δὲ σφαλερῷ τῆς συνθέσεως δοκοῦντι
 εἶναι φοβερόν ὄλωσ. δοκεῖ γάρ πη οὐκ ἐν βεβαίῳ ἐπρωρῆσθαι,
 ἀλλ' ἐπικινδύνως τοῖς ἐνθάδε οὔσι μετεωρίζεσθαι. καίτοι δια- C
 φερόντως ἐν τῷ βεβαίῳ τῆς ἀσφαλείας ἐστήρικται. τούτων δὲ
 δὴ ἐφ' ἐκάτερα κλονες ἐπ' ἐδάφους εἰσιν, οὐδὲ αὐτοὶ κατ' εὐθῶ
 20 ἑστῶτες, ἀλλ' εἴσω κατὰ σχῆμα τὸ ἡμικύκλον ὡσπερ ἐν χορῷ
 ἀλλήλοισ ὑπέξανιστάμενοι, καὶ αὐτῶν ὑπεράνωθεν οἰκοδόμημα
 μηνοειδὲς ἀποκρέματα. τοῦ δὲ δὴ ἐψόν καταντικρὺ τὰς εἰσόδους
 ἔχων ἐγγῆρεται τοῖχος, καὶ αὐτοῦ ἐκατέρωθεν οἱ τε κλονες καὶ τὰ
 αὐτῶν ὑπερδέν ὁμοιότατα τοῖς δεδηλωμένοις ἐν ἡμικύκλῳ ἐστή-
 25 κασι. κατὰ δὲ τὰ τοῦ νεῶ μέσα λόφοι χειροποίητοι ἐπανεστή-

5. περιεέχεται] διακίχεται CH.

21. ὑπέξανιστάμενοι H.

tato more magnificentior, ac nimis molibus concinnior omnino sit. Lumine et solari splendore mirabiliter affluit: non extrinsecus collustrari a sole locum, sed inibi nasci fulgorem diceret: tanta est affusae templo huic lucis copia. Ac frons quidem, nimirum pars obversa orienti, ubi deo peragi sacra solent ineffabilia, hoc modo constructa est. Ab humo exstat aedificium, non recta productum linea, sed laxa sensim obliquitate flexum; receditque in medio, ac figura semitereti, quam artis periti semicylindrum vocant, ad perpendicularum surgit. In quartam sphaerae partem desinit operis huiusculmen: cui quae sunt adiuncta celsius quiddam aliud sustinent, bicornis lunae instar sinuatum: quod simul concinnitate admirationem, simul dubiae compagis specie timorem parit. Neque enim videtur pendere tuto, et quamvis firmissime nitatur, periculum tamen ostentat ibi versantibus. Utrinque pavementum columnis premitur, non recto et ipsis ordine, sed intus semicirculari forma dispositis; ita ut sibi invicem tanquam in choro assurgentes, lunato aedificio subsint. Orientem contra excitatus eat paries, in quo sunt templi ianuae: hinc inde columnae, et his superiora structura iam dictis plane simili semicirculum exhibent. Medio in templo aggeres manufacti,

κασι τέσσαρες, οὓς καλοῦσι πεσσούς, δύο μὲν πρὸς βορρᾶν, δύο δὲ πρὸς ἄνεμον νότον, ἀντίοι τε καὶ ἴσοι ἀλλήλοις, κίονας ἐν μέσῳ ἐκάτεροι κατὰ τέσσαρας μάλιστα ἔχοντες. πεποίηται δὲ **D** οἱ λόφοι λίθοις εὐμεγέθεσι σύνθετοι, λογάδην μὲν συνειλεγ-5 μένοις, ἐς ἀλλήλους δὲ πρὸς τῶν λιθολόγων ἐπισταμένως ἐναρμολοθεῖσιν, ἐς ὕψος μέγα ἰκνοῦνται. εἰκάσαις ἂν αὐτοὺς εἶναι σκοπέλους ὄρων ἀποτόμους. ἐπὶ τούτοις δὲ ἀψίδες τέσσαρες ἐν τετραπλεύρῳ ἀνέχουσιν. καὶ αὐτῶν τὰ μὲν ἄκρα ξύνδυο ξυν-10 ἴοντα εἰς ἄλληλα ἐν τῇ ὑπερβολῇ ἠρήρευται τῶν λόφων τούτων, τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐπηρμένα εἰς ἀπέραντον ὕψος ἠώρηται. τῶν δὲ ἀψίδων αἱ μὲν δύο κατὰ κενοῦ τοῦ ἀέρος ἐπανεστήκασι πρὸς ἀνίσχοντά τε καὶ δύοντά που τὸν ἥλιον, αἱ δὲ λεπ- **P** 7 σιν. ὑπερθεν δὲ αὐτῶν κυκλοτερῆς οἰκοδομία ἐν στρογγύλῳ 15 ἐπῆρται· ὅθεν αἰεὶ διαγελαῖ πρῶτον ἡ ἡμέρα. ὑπεραίρει γὰρ, οἶμαι, τὴν γῆν ξύμπασαν, καὶ διαλείπει τὸ οἰκοδόμημα κατὰ βραχὺ, ἐξεπίτηδες παρειμένον τοσοῦτον, ὅσον τοὺς χώρους, ὃ δὴ τὸ διηρημένον τῆς οἰκοδομίας ξυμβαίνει εἶναι, φέγγους διαρκῶς ἀγωγὸς εἶναι. ταῦτα δὲ, οἶμαι, οὐδὲ γλώσση τραυλιζούσῃ **A** 119 **20** τε καὶ ἰσχοφώνῳ οὖση ἀμήχανα ἔσται. τῶν ἀψίδων τῆς συμπλοκῆς ἐν τετραγώνῳ ἐξεργασμένης, ἐς τρίγωνα τέσσαρα μεταξὺ τὸ ἔργον ἀποτετέλεσται. καὶ ἡ μὲν τριγώνου ἐκάστου κρητὶς πεπιεσμένη τῇ ἐς ἀλλήλας τῶν ἀψίδων ἐνέρσει ὀξεῖαν ποιεῖται τὴν κάτω γωνίαν, σσυναβαίνουσα δὲ τὸ λοιπὸν εὐρυνομένη τῇ με- **B** 25 ταξὺ χώρα ἐς τὸ κυκλοτερὲς τελευτᾷ, ὃ ταύτῃ ἀνέχει, γωνίας δὲ λειπομένης ἐνταῦθα ποιεῖται. τούτου δὲ τοῦ κυκλοτεροῦς παμ-

1. πεσσούς] πεσοὺς H.

quos vocant pilas, quatuor stant; duo ad septentrionem, ad meridiem duo, adversi inter se et aequales: utrumque par columnas quatuor comprehendit intercapedine sua. Eiusmodi pilarum fabrica lapidibus constat ingentibus, quos diligenter collectos scite artifices commiserunt. Tam alte evadunt, ut abruptas montium scopulos videre tibi videaris. Insuper eminent arcus quatuor, totidem efficientes latera. Eorum capita bina coeunt, pilarumque illarum fastigiis incumbunt: curvaturae in immensum sublatae pendent. Ac duo quidem arcus, quorum alter ad orientem solem, alter ad occidentem spectat, vacuo in aere erecti sunt: reliqui vero suppositum habent parietem cum columellis. Aedificium aliud sustinent rotundum ac teres: unde dies ridere semper incipit. Universa enim terra, credo, sublimis est, ac sensim deficit, eatenus de industria tenuatum, ut per ipsius aperturas lux intret affatim. Hinc etiam, opinor, balbutiens atque impedita lingua sese expedire poterit. Arcubus in quadrum connexis interiectum est opus, triangulis quatuor absolutum. Ima trianguli cuiusque pars, presse intercepta arcuum coitu, acutum facit angulum infimum: deinde cum intermedio spatio sursum

μεγέθους ἐπανεστηκυῖά τις σφαιροειδῆς θόλος ποιεῖται αὐτὸ δια-
 φερόντως ἐπιπέδωπον. δοκεῖ δὲ οὐκ ἐπὶ στερεῶς τῆς οἰκοδομίας
 διὰ τὸ παρεμμένον τῆς οἰκοδομίας ἐστάναι, ἀλλὰ τῇ σειρᾷ τῇ
 χρυσῇ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐξημμένῃ καλύπτειν τὸν χῶρον. ταῦτα
 5 δὲ πάντα ἐς ἄλληλα παρὰ δόξαν ἐν μεταρσίῳ ἐναρμοσθέντα, ἐκ H 4
 τε ἀλλήλων ἡωρημένα καὶ μόνις ἐναπερειδόμενα τοῖς ἀγχιιστα
 οὔσι, μίαν μὲν ἁρμονίαν ἐκπρεπεστάτην τοῦ ἔργου ποιοῦνται, οὐ
 παρέχονται δὲ τοῖς θεωμένοις αὐτῶν τινι ἐμφιλοχωρεῖν ἐπὶ πολὺ
 τὴν ὄψιν, ἀλλὰ μεθελκει τὸν ὀφθαλμὸν ἕκαστον, καὶ μεταβι-
 10 βάζει ῥᾶστα ἐφ' ἑαυτό. ἀγχίστροφός τε ἢ τῆς θείας μεταβολῆ
 ἐς αἰὲ γίνεται, ἀπολέξασθαι τοῦ ἰσορῶντος οὐδαμῇ ἔχοντος δὲ τι
 ἂν ποτε ἀγασθῆι μάλλον τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἀλλὰ καὶ ὡς C
 ἀποσκοποῦντες πανταχόσε τὸν νοῦν, τὰς τε ὀφρῶς ἐπὶ πᾶσι συννε-
 νευκότες, οὐχ οἷοί τε εἰσι ζυνεῖναι τῆς τέχνης, ἀλλ' ἀπαλλάσσον-
 15 ται αἰὲ ἐνθένδε καταπεπληγμένοι τῇ ἐς τὴν ὄψιν ἀμηχανία. ταῦ-
 τα μὲν τῆδέ πη ἔχει.

Μηχαναῖς δὲ πολλαῖς βασιλεῦς τε Ἰουστινιανὸς καὶ Ἀνθέ-
 μιος ὁ μηχανοποιὸς σὸν τῷ Ἰσιδώρῳ οὕτω δὴ μετεωριζομένην τὴν
 ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διεπράξαντο εἶναι· ὥνπερ τὰς μὲν ἄλ-
 20 λας ἀπάσας ἐμοὶ εἰδέναι τε ἄπορον καὶ λόγῳ φράσαι ἀμήχανον,
 μία δὲ μοι μόνον ἐν γε τῷ παρόντι γεγράφεται, ἣ δύναιτ' ἂν D
 τις σύμπασαν τοῦ ἔργου τεκμηριῶσαι τὴν δύναμιν. ἔχει γὰρ
 ὧδε. οἱ λόφοι, ὥνπερ ἐπιμετῆσθην ἀρτίως, οὐ κατὰ τυττὰ ταῖς V 897
 ἄλλαις οἰκοδομίαις πεποίηται, ἀλλὰ τρόπῳ τοιῷδε. λίθων ἐπι-

15. αἰ] ταρὸ H,

21. δύναιτ'] Legebatur δύναται.

versus se explicans, aedificio, quod inde circumato se effert ambitu, termina-
 tur, ac caeteros angulos ibi efficit. Rotundum illud septum mirifice ornat
 testudo amplissime orbiculata, itaque ipsi imposita, ut non firmas inniti fa-
 bricae, propter eius tenuitatem, sed aurea catena ex caelo apta pendere et
 locum tegere videatur. Quae omnia in sublimi praeter opinionem inter se
 iuncta, aliaque ex aliis suspensa, ac proximis tantum suffulta partibus, unam
 operis compagem praeclarissimam faciunt, neque usquam haerere dita sinunt
 contentium oculos: quippe quos certatim alliciant singula, facillimeque ad
 se traducant. Perpetuo motu nunc huc fertur visus, nunc illuc, nescienti-
 bus spectatoribus quid potissimum demirentur. Animo lustrantes omnia, su-
 percipiorum nutu passim testantur, nequire se cogitatione complecti artificium
 ac semper illinc exeant, aspectu rerum incomprehensibilium stupefacti: sed
 haec hactenus.

Ecclesiam ita elatam Iustinianus Augustus et Anthemius machinarius
 cum Isidoro, ex arte adhibitis rebus multis firmarunt: quas omnes nec mente
 concipere, nec verbis exequi valeo. Unam duntaxat in praesenti describam;
 unde quanta sit stabilitas operis plane intelligetur: sic enim habet. Pila-
 rum, de quibus mentionem proxime feci, non eadem est ac reliqui aedificii
 compositio, sed huiusmodi. Quadrata est structura lapidum, quibus na-

βολή ἐν τετραγώνῳ διαπεπόνηται, σκληρῶν μὲν φύσιν, ἐργασίαν δὲ λείων· ἐκτομὴν δὲ, εἰ μὲν τὰ προὔχοντα ποιεῖσθαι τῶν τοῦ λόφου πλευρῶν μέλλοιεν, ἐγγωνίων, εἰ δὲ τὴν μεταξὺ κεκλήρωται χώραν, ἐν τετραπλεύρῳ γεγενημένων. συνήρμοσε δὲ αὐτοὺς οὐ τίτανος, ἣν περ ἄσβεστον ὀνομάζουσιν, οὐκ ἄσφαλτος, ἣ Σε-5 μιδάμιδος ἐν Βαβυλῶνι φιλοτιμία, οὐκ ἄλλο τοιοῦτο οὐδὲν, ἀλλὰ

P 8 μόλυβος ἐς τέλμα χρυθεῖς, καὶ μεταξὺ πανταχόσε χωρήσας, τῶν τε λίθων τῇ ἁρμονίᾳ ἐντετηκῶς καὶ συνδέων ἀλλήλοις αὐτούς· τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξείργασται. ἐπὶ τὰ λειπόμενα δὲ τοῦ νεῶ ἕωμεν. χρυσῷ μὲν ἀκιβδὴλῳ κατελιηπται ἡ ὄροφῃ πᾶσα, κε-10 ρανῦσα τὸν κόμπον τῷ κάλλει, νικᾷ μέντοι ἡ ἐκ τῶν λίθων αὐγὴ ἀνταστράπτουσα τῷ χρυσῷ. στοαὶ τέ εἰσιν ἑκατέρωθεν δύο, οἰκοδομίαν μὲν τοῦ νεῶ οὐδεμίαν διείργόμεναι, ἀλλὰ καὶ μείζον αὐτοῦ ποιοῦσαι τοῦ εὗρους τὸ μέτρον, καὶ τῷ μήκει μέχρι ἐς τὸ πέρας ξυνεξικνούμεναι, τὸ δὲ γε ὕψος καταδέεσθαι. καὶ αὐ-15 ταῖς ἡ τε ὄροφῃ θόλος καὶ ὁ χρυσὸς ἐγκαλλώπισμα. ταύταιν δὲ

B ταῖν στοαῖν ἄτερα μὲν τοὺς ἄνδρας εὐχομένους διακεκλήρωται, γυναῖξι δὲ ταῦτ' οἰκουμέναις ἡ ἄλλη ἀνεῖται. παραλλὰξ δὲ οὐδὲν ἔχουσιν, οὐδὲ διαφέρουσι δήπου ἀλλήλαιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴσον αὐταῖν τῷ ἱερῷ ἐς κάλλος διήκει καὶ ὠραῖζει τὸ ἐμφερές. τίς 20 ἂν τῶν ὑπερίων τῆς γυναικωνίτιδος ἐρμηνεὺς γένοιτο, ἡ τὰς τε παμπληθεῖς διηγοῖτο στοὰς καὶ τὰς περιστύλους αὐτὰς, αἷς ὁ νεὸς περιβέβληται; τίς δὲ τῶν τε κίωνων καὶ λίθων διαριθμήσαιτο τὴν εὐπρέπειαν, οἷς τὸ ἱερὸν κεκαλλώπισται; λειμῶνί τις ἂν ἐν-

11. κόμπον] κόσμον H.

12. ἑκατέρωθεν] ἑκατέρωθεν H.

tura duritiem, ars laevorem dedit, ita caesis, ut si quidem, qui eminentis laterum cuiusque pilae destinati erant, angulati sint; quadrati vero, qui in medio sedent. Illos coagmentat non calx, quam vivam et inextinctam vocant; non bitumen, quo ambitiose Semiramis usa est Babylone; nihil aliud eiusce generis; sed plumbum; quod lacunis infusum, omnia permeat interstitia, illapsumque iuncturis lapidum ipsos nectit. Haec ibi observata fabricae ratio: nunc ad reliquas templi partes pergamus. Tota auro puro illita concameratio admistam habet pulchritudini pompam; aurum marmora aemulo fulgore vincunt. Utrumque latus duae porticus ambiunt, adeo non dissepientes structuram templi, ut potius latitudinem eius amplient, pari quidem cum ipso longitudine ad extrema porrectae, sed altitudine inferiores. Cameratae atque auro decorae sunt: altera precantibus viris assignata, altera foeminis; nihil habent disparile, nihil diversum. Nec parum confert ad templi decus haec ipsarum aequalitas, et ad nitorem similitudo. Quis superiorem gynaecei partem describat? quis tot numero circum aedem porticus atque aulas columnatas obeat oratione? quis columnarum ac marmorum, quibus templum ornatum est, egregiam varietatem percenseat? In

τετυχημένοι δόξειεν ὠραίω τὸ ἄνθος. Θαυμάσειε γὰρ εἰκότως τῶν μὲν τὸ ἄλουργόν, τῶν δὲ τὸ χλοάζον, καὶ οἷς τὸ φοινικοῦν ἐπανθεῖ καὶ ὧν τὸ λευκὸν ἀπαστρέπτει, ἔτι μέντοι καὶ οὖς ταῖς ἐναντιωτάταις ποικίλλει χροιαῖς ὡσπερ τις ζωγράφος ἢ φύσις. C
 5 ὀπηρῖκα δὲ τις εὐξόμενος ἐς αὐτὸ ἴοι, ξυνήσει μὲν εὐθὺς ὡς οὐκ ἀνθρωπεύει δυνάμει ἢ τέχνῃ, ἀλλὰ θεοῦ ῥοπῇ τὸ ἔργον τοῦτο ἀπε-
 τεύρονται· ὁ νοῦς δὲ οἱ πρὸς τὸν θεὸν ἐπαιφόμενος ἀεροβατεῖ, οὐ μακρὰν ποῦ ἠγούμενος αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' ἐμφιλοχωρεῖν μάλι-
 στα οἷς αὐτὸς εἴλετο· καὶ τοῦτο οὐ τὴν πρώτην μόνον ἰδόντι
 10 ξυμβαίνει, ἀλλὰ διηγεκὲς ἐκάστῳ ταῦτ' οὗτο δοκεῖ, ὡσπερ ἐν-
 ταῦθα τῆς ὕψεως ἀρχομένης. τούτου κόρον οὐδεὶς τοῦ θεάματος
 ἔλαβε πώποτε, ἀλλὰ παρόντες μὲν τῷ ἱερῷ ἄνθρωποι τοῖς ὁρω-
 μένοις γεγήθασιν, ἀπίοντες δὲ τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ διαλόγοις ἀπο-
 σεμνύονται. ἔτι μέντοι τῶν κειμηλίων τοῦ νεῶ τοῦδε τὰ τε D
 15 χρυσώματα καὶ τὰ ἐν ἀργύρῳ καὶ λίθοις ἐντίμοις ἅπαντα μὲν
 φράσαι ἀκριβολογουμένῳ ἀμήχανον, ἄπερ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 τῆδε ἀνέθῃκεν. ἐνὶ δὲ μόνῳ τεκμηριοῦσθαι τοῖς τάδε ἀναλεγο-
 μένοις ἐφίημι. ὁ γὰρ τοῦ ἱεροῦ τὰ μάλιστα χῶρος ἀβέβηλος καὶ
 μόνοις ἱερεῦσι βατὸς, ὅπερ καλοῦσι θυσιαστήριον, λιτρῶν ἀρ-
 20 γύρου μυριάδας ἐπιφέρεται τέτταρας.

Τὰ μὲν οὖν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας, ἥπερ με-
 γάλην καλεῖν νενομίκασι, συνελόντι τε καὶ ἄκρῳ δακτύλῳ διαριθ- H 5
 μησαμένῳ εἰπεῖν, λόγῳ τε βραχυτάτῳ τὰ τῶν πραγμάτων ἀξιο-
 λογώτατα φράσαι, τῆδε Ἰουστινιανῷ δεδημιούργηται βασιλεῖ.
 25 οὐ χρήμασι δὲ αὐτὴν ὁ βασιλεὺς εἰδέματο μόνον, ἀλλὰ καὶ πο- P 9

prato floribus convestito versari se quispiam putet, ac merito horum purpu-
 ram, illorum viriditatem miretur; alia puniceo, alia candido fulgore prae-
 dita; et quae natura, non secus ac pictor, coloribus dissimillimis variavit.
 Quando quis precaturus illuc ingreditur, statim intelligit non potentiae artia-
 ve humanae, sed divini numinis id esse opus, et levata ad deum mente cae-
 lum perambulat, sic statuens, non procul eum abesse, verum sede illa po-
 tissimum gaudere, quam sibi ipse delegerit. Nec solum novo spectatori haec
 incidit cogitatio; at semper cuiusque animo redit, pariter ac si tum primum
 illa oculis obversarentur. Videndi satietas neminem unquam cepit: sed qui
 sunt in templo, aspectu suavissimo oblectantur: egressi, in sermonibus,
 quos de illo miscent, triumphant. Iam vero quidquid pretiosae suppellectilis
 aedi huic Iustinianus Augustus donavit, aurum, argentum, gemmas, ut siug-
 ularitatem commemorare fieri nequit: permitto lectoribus coniecturam ex uno
 facere. Templi locus maxime sacer, et cuius, praeterquam sacerdotibus,
 inaccessus (altare vocant) argenti pondo habet quadraginta millia.

Ut semel finiam, summo, quod aiunt, digito percursis, et oratione bre-
 vissima comprehensis, quae sunt memoratu dignissima, sic Iustinianus Aug-
 20 gustus Constantinopolitanam ecclesiam, quae vulgo magna dicitur, aedifica-

νουμένη τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ, ὥσπερ ἔγωγε αὐτίκα δηλώσω. τῶν ἀψίδων, ὧν περ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, (λώρους δὲ αὐτὰς οἱ μηχανοποιοὶ ἐπικαλοῦσι) μία τις, ἣ πρὸς ἀνίσχοντα ἡλιόν ἐστιν, ἐπανειστήκει μὲν ἐκατέρωθεν ἥδη, οὐπω δὲ ὄλη τὸ μέσον συνετετέλεστο, ἀλλ' ἔμενον ἔτι. οἱ δὲ πεισοὶ, ὧν 5 δὴ ὑπερθεῖν ἡ οἰκοδομία ἐγένετο, τῶν ἐγκειμένων σφίσι οὐκ ἐνεγκόντες τὸ μέγεθος, ἀμηγέτη ἐξυπινάως ἀπορρηγνύμενοι, οὐκ ἐς μακρὰν διαλυθησομένοις ἐώκεσαν. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τε Ἀνθέμιον καὶ Ἰσίδωρον τοῖς συμπεπτωκόσι περιφοβοὶ ὄντες ἐπὶ τὸν βασιλέα τὸ πρᾶγμα ἤγον, δυσελπίδες ἐπὶ τῇ τέχνῃ γεγενημένοι. αὐ-

B τῆκα δὲ ὁ βασιλεὺς, ὄτω μὲν ποτε ἠγμένος οὐκ οἶδα, θεῶ δὲ, οἷ-
V 898 μαι (οὐ γὰρ ἐστὶ μηχανικὸς) ἐς τὸ πέρας αὐτοῖς περιεῖξα τὴν ἀψίδα ταύτην ἐπήγγελλεν. αὐτὴ γὰρ, ἔφη, ἐφ' ἑαυτῆς ἀνεχομένη τῶν ἔνερθεν πεισῶν οὐκέτι δεήσει. καὶ εἰ μὲν ὁ λόγος ἀμάρτυρος ἦν, εὖ οἶδα ὅτι κόλαξ τε ἂν ἔδοξεν εἶναι καὶ ἄπιστος 15 ὄλω, ἐπεὶ δὲ μάρτυρες πάρεισι τῶν τηνικάδε πεπραγμένων πολλοί, οὐκ ὀκνητέα ἡμῖν ἐπὶ τὰ τοῦ λόγου λειπόμενά ἐστιν. οἱ μὲν οὖν τεχνῖται τὰ ἐπιτεταγμένα ἐποιοῦν, ἣ δὲ ἀψὶς ἐπ' ἀσφαλῶς ἠώρητο πᾶσα, ἐπισφραγίζουσα τῇ πείρᾳ τὴν τῆς ἐννοίας ἀλήθειαν. τοῦτο μὲν οὖν ταύτη ἐξείργασται, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας 20 ἀψίδας αἱ τε πρὸς μεσημβρίαν τετραμμέναι εἰσὶ καὶ βορρᾶν ἀνε-
C μον, τοιάνδε ξινηγέθη γενέσθαι. οἱ μὲν λῶροι καλούμενοι τοῦ νεῶ τῇ οἰκοδομίᾳ ἐξωγκωμένοι ἠώρητο, βαρυνόμενα δὲ αὐτοῖς ἐπεπονήκει τὰ ἔνερθεν πάντα, κλονέας τε οἱ τῆδε ὄντες χάλικας μικροὺς ὥσπερ ἀποξυσθέντες ἀφίεσαν. καὶ αὐθις μὲν αἰθύμοι 25 τοῖς συμπεπτωκόσιν οἱ μηχανικοὶ γεγενημένοι τῷ βασιλεῖ τὰ

viti, non suis modo sumptibus, sed labore etiam ingenii, et praecleara animi contentione, prout mox declarabo. Arcuum, de quibus paulo supra memini (eos *lofa* appellant mechanici) is qui ad solem orientem oppositus est, hinc inde iam surgebat, medioque imperfecto, manum extremam expectabat; cum pilae, quibus incumbebat, sub graviore mole fatiscentes, repente facto vitio, imminenti ruinae speciem praeberunt. His Anthemius et Isidorus in maximum adducti metum, rem omnem ad imperatorem referunt, nullam ponentes in arte spem. Illico imperator, nescio quo instinctu, coelesti opinor (neque enim mechanicus est) curvaturam arcus absolvi iubet. *Is namque*, ait, *se ipso fultus, pilis suppositis non amplius indigebit.* Ac nisi testata proderem, narratio procul dubio adulatoria planeque incredibilis haberetur: cum autem rei tunc gestae permulti testes adsint, me nihil tenere debet, quominus quod sum exorsus pertexam. Ergo mandata confecerunt artifices: tum arcus in caelum eductus integer constitit, experimento probans veritatem consilii. Quo ibi acto, arcubus ad meridiem et aquilonem spectantibus istud accidit. Loris, ut vocant, subtractione templi superbe elatis, quidquid erat inferius, sub pondere laborabat. Columnae subditae coementum

σφίσι παρόντα ἐσήγγελλον. αὐθις δὲ ὁ βασιλεὺς ἀντετεχνήσατο τὰδε. τοῦτων δὴ τῶν πεπονηκότων τὰ ἄκρα ὅσα τῶν ἀπιδῶν ἐπέψανε, διελεῖν μὲν ἐν τῷ παραυτίκῳ ἐκέλευσεν, ἐντιθέναι δὲ πολλῷ ὕστερον, ἐπειδὴν τὸ τῆς οἰκοδομίας ὑγρὸν ἀπολωφῆσειεν 5 αὐτοῖς μάλιστα. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποιοῦν· ἡ δὲ κτίσις διαγέγνετο τὸ λοιπὸν ἐν ἀσφαλεῖ οὔσῃ. φέρεται δὲ τι μαρτύριον ὁ βασιλεὺς τοῦ ἔργου τοιόνδε.

β. Ἀγορά τις πρὸ τοῦ βουλευτηρίου ἐτόχηνεν οὔσα· κα- D
 λῦσι δὲ Ἀγνοσταίων τὴν ἀγορὰν οἱ Βυζάντιοι. ἐνταῦθα ξυν-
 10 θῆκαι λίθων οὐχ ἦσαν ἢ ἐπὶ ἐν τετραγώνῳ πεποίηται, κατὰ
 μὲν ἀπόβασιν ξυγκείμεναι πᾶσαι, τοσοῦτον δὲ ἐκάστη τῆς ἐνεργεν P 10
 οὔσης ἐλασσουμένη καὶ ἀποδέουσα, ὥστε δὴ τῶν λίθων ἕκαστον
 τῇ ἐμβολῇ προὔχοντα βαθμὸν γεγονέναι τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς
 ἐκείνη ἀγειρομένους ἐκ' αὐτῶν ὥσπερ ἐπὶ βάθρων καθῆσθαι. ἐν
 15 δὲ τῇ τῶν λίθων ὑπερβολῇ κίων ἐπανέστηκεν ἕξαισιον ὄσον, σθ
 μονοειδῆς μέντοι, ἀλλὰ λίθοις ἐν περιδρόμῳ εὐμεγέθεισι σύνθε-
 τος, ἐγγωνίους μὲν τῇ ἐντομῇ οὔσιν, ἐς δὲ ἀλλήλους ἐμπειρία
 τῶν λιθοτόμων ἐναρμοσθεῖσι. χαλκὸς δὲ ἄριστος ἐν τε πίναξι
 καὶ στεφάνοις διαχυθεὶς περιβάλλει πανταχόθι τοὺς λίθους, ἐν
 20 μὲν τῷ βεβαίῳ συνδέων, ἐν κόσμῳ δὲ αὐτοὺς συγκαλύπτων, καὶ
 τὰ τε ἄλλα σχεδὸν τι πάντα καὶ διαφερόντως τὰ τε ἄνω καὶ τὰ
 κάτω ἐς τοῦ κίονος τὸν τύπον ἀπομιμούμενος. ὁ δὲ χαλκὸς οὐ- B
 τος τὸ μὲν χρῶμά ἐστι χρυσοῦ ἀκιβδήλου πρᾶότερος, τὴν δὲ
 ἀξίαν οὐ παρὰ πολὺ ἀποδέων ἰσοστάσιος ἀργύρω εἶναι. ἐν δὲ

9. Ἀγνοσταίων] μετετέθη ἡ λέξις· γουστειὸν γὰρ καλοῦσι τὸ ὄφω-
 κωλειον. margo MS. Tolosani. MALT. Conf. p. 23 b.

perinde dimiserant, ac si quis ipsas destrinxisset. Eiusmodi casu percussit
 mechanici, adito iterum imperatori significant quo res loco sit. Ille iterum
 usus solertia, ita malo occurrit. Succumbentis fabricae partes summas ar-
 cubusque contiguas extempore deici, ac multo post, ubi structurae humor
 penitus excessisset, reponi iussit. Quo ab illis praestito, aedificium ex eo
 firmitatem obtinuit: nec deest imperatori hoc operis testimonium.

2. Pro curia forum est, dictum Byzantiis Augustaeum. Ibi lapidum
 ordines non minus septem in quadrum extracti sunt, et ad descensum omnes
 compositi. Nam quisque angustior sibi subdito, ita decrescit, ita que parte
 lapides prominent, gradus efficiant: in quibus, veluti in subselliis, consistunt
 qui ibi congregantur. Supremo gradu exurgit columna ingens, quae non
 constat materia uniusmodi. Est enim rotunda moles grandiorum lapidum,
 quae angulatum scalptos fabricorum industria coagmentavit. Iidem undique
 praecincti sunt fuis aere optimo tabulis et coronis: quae et valide ipsos
 aectant et pulchre vestiunt, columnae formam cum in caeteris fere omnibus,
 tum vero maxime circa basim ac verticem imitando. Aes illud auro puro in-
 ferius colere, argentum pretio pene aequat. In summa columna stat ingens

τοῦ κίονος κορυφῇ χαλκοῦς ἔσθηκεν ὑπερμεγέθης ἵππος, τετραμ-
 μένος πρὸς ἕω, θέαμα λόγου πολλοῦ ἄξιον. ἔοικε δὲ βαδιουμένῳ
 καὶ τοῦ πρόσω λαμπρῶς ἐχομένῳ. ποδῶν τῶν προσθίων ἀμείλι-
 τὸν μὲν ἀριστερὸν μετωρῖζει, ὡς ἐπιβησόμενος τῆς ἐπιπροσθεν
 γῆς, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐπὶ τοῦ λίθου ἠρήρεισται, οὗ ὑπερθέν ἐστιν, 5
 ὡς τὴν βάσιν ἐκδεξόμενος· τοὺς δὲ ὀπισθίους οὕτω ξυνάγει ὡς,
 ἐπειδὴν τὸ μὴ ἐστῆξεν αὐτοῖς ἐπιβάλλη, ἐν ἐτοιμῳ εἶεν. τούτῳ
 δὴ τῷ ἵππῳ χαλκῇ ἐπιβέβηκε τοῦ βασιλέως εἰκὼν κολοσσῶ ἐμφε-
 C ρῆς. ἔστυλται δὲ Ἀχιλλεὺς ἡ εἰκὼν. οὕτω γὰρ τὸ σχῆμα κα-
 λοῦσιν ὑπερ ἀμπέχεται. τὰς τε γὰρ ἀρβύλους ὑποδέδεται καὶ τὰ 10
 H 6 σφυρὰ ἐστι κνημίδων χωρὶς. εἶτα ἡρωϊκῶς τεθωράκισται καὶ
 κράνος αὐτῷ τὴν κεφαλὴν σκέπει δόξαν ὡς κατασειοίτο παρεχόμε-
 νον, αἴγλη τέ τις ἐνθένδε αὐτοῦ ἀπαστράπτει. φαίη τις ἂν
 ποιητικῶς εἶναι τὸν ὀπωρινὸν ἐκεῖνον ἀστέρα. βλέπει δὲ πρὸς
 ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον, τὴν ἠνιόχῃσιν ἐπὶ Πέρσας, οἶμαι, ποι- 15
 ούμενος. καὶ φέρει μὲν χειρὶ τῇ λαίῳ πόλον, παραδηλῶν ὁ πλά-
 στης ὅτι γῆ τε αὐτῷ καὶ θάλασσα δεδοῦλωται πᾶσα, ἔχει δὲ οὔτε
 D ξίφος οὔτε δορύτιον οὔτε ἄλλο τῶν ὄπλων οὐδέν; ἀλλὰ σταυρὸς
 399 αὐτῷ ἐπὶ τοῦ πόλου ἐπίκειται, δι' οὗ δὴ τὴν τε βασιλείαν καὶ τὸ
 τοῦ πολέμου πεπόρισται κράτος. προτεινόμενος δὲ τὴν χεῖρα τὴν 20
 δεξιὰν ἐς τὸ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ τοὺς δακτύλους διαπετά-
 σας ἐγκελεύεται τοῖς ἐκείνη βαρβάρους καθῆσθαι οἴκοι καὶ μὴ
 πρόσω ἵναί. ταῦτα μὲν οὖν ὧδέ νη ἔχει.

Ἐκκλησίᾳ δὲ τῇ μεγάλῃ ὁμορον οὔσαν καὶ συγκαταφλεχθεῖ-
 σαν αὐτῇ πρότερον τὴν τῆς Εἰρήνης ἐπώνυμον Ἰουστινιανὸς βασι- 25

14. ποιητικῶς] Homerus II. 2, 5. ἀστὴρ' ὀπωρινῶ ἐναλλήμιος.

equus aeneus, orienti obversus; spectaculum sane eximium. Incessuro, viamque prorsum affectanti similis, anteriorum pedum alterum, videlicet sinistrum attollit, quasi calcaturus sit solum obiacens: alter subiectum lapidem premit, tanquam continuo facturus gradum: posteriores ita contrahit, ut cum ipsorum partes erunt movere se vestigio parati sint. Equo huic insidet aenea imperatoris effigies colossea, cultuque Achilleo insignis: sic habitum, quo induta est, vocant. Arbylis enim calceata, malleolos habet ocreis nudos. Thorax ipsi heroicus: caput munitum galea, quae concuti videatur, non sine quodam vibranti iubare: autumnale illud sidus esse merito dixerit, qui verba velit poetica usurpare. Solem orientem spectat, equum agens, nisi fallor, adversus Persas: manu laeva fert globum; quo fictor innuit universum terrae et maris orbem servire ipsi. Non gladium, non hastam, aliud-ve gestat armorum genus, sed crucem globo impositam; cuius ope imperium ac belli victoriam adeptus est. Intenta ad orientem dextera porrectisque digitis, degentibus illic barbaris imperat, ut suis teneant sese finibus, noque ultra procedant. Et haec quidem ita se habent.

Irenes vero Ecclesiam, quae antea cum sibi vicino templo principe de-

λυς ὑπερμεγέθη ἰδεύματο, ἱερῶν τῶν ἐν Βυζαντίῳ σχεδόν τι
 ἀπάντων, μετὰ γε τῆς Σοφίας τὸν νεῶν, οὐδενὸς δεύτερον. ἦν
 δέ τις μεταξὺ ταύταιν δὴ ταῖν ἐκκλησίαιν ξενῶν, ἀνθρώποις ἀνει-
 μένος ἀπορομένους τε καὶ νοσοῦσι τὰ ἴσχατα, εἰ πρὸς τῇ οὐσίᾳ
 5 καὶ τὸ σῶμα νοσοῖεν. τούτων ἀνὴρ τις θεοσεβῆς ἐν τοῖς ἀνω
 χρόνοις ἰδεύματο, Σαμψῶν ὄνομα. ἔμεινε δὲ οὐδὲ οὗτος τοῖς στα- P 11
 σιώταις ἀνέπαφος, ἀλλὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ἑκατέρᾳ συγκαταφλεχθεὶς
 ἀπολώλει. Ἰουστινιανὸς δὲ ἀπὸ τὸν ἀνωκοδομήσατο βασιλεὺς, κάλ-
 λει μὲν κατασκευῆς ἀξιώτερον, πλήθει δὲ οἰκιδίων παραπολὺ
 10 μείζων· προσόδῳ δὲ ἐπετείων δωδῶρηται χρημάτων μεγάλων, ὅπως
 δὴ πλείοσιν ἐς αἰὲ ταλαιπωρουμένοις ἀνθρώποις ἴσῃτο τὰ πάθη.
 κόρον δὲ εἰς τὸν Θεὸν τιμῆς ἢ πλησμονῆν τινα ὡς ἤκιστα ἔχων,
 δύο ξενῶνας ἐτέρους ἀπεναντίους αὐτῷ ἔθετο ἐν ταῖς Ἰσιδώρον τε
 καὶ Ἀρκαδίου καλουμέναις οἰκλαῖς, τῆς βασιλίδος Θεοδώρας αὐτῷ
 15 τούτων δὴ τῶν ἔργων ξυνεπιλαμβανομένης τὸ ἱερολατρεῖν. τὰ δὲ B
 δὴ ἄλλα ἱερὰ ζῶμπαντα, ὅσα τῷ Χριστῷ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀνέθηκε,
 τσαῦτα τὸ πλήθος καὶ τοιαῦτα τὸ μέγεθός ἐστιν, ὥστε λεπτολο-
 γεῖσθαι ἀμφ' αὐτοῖς ἀμήχανα εἶναι. οὐ γὰρ ἂν οὐδὲ ὁ λόγος
 οὐδὲ ὁ πᾶς ἡμῖν αἰὼν ἔξαρκέσοι κατάλογον πεπυτημένοις ἀποστο-
 20 ματίσαι πρὸς ὄνομα τούτων δὴ ἕκαστον. ἄχρι τοῦδε ἡμῖν ἀπο-
 χρήσει.

γ'. Ἀρχτεόν δὲ ἀπὸ τῶν τῆς Θεοτόκου Μαρίας νεῶν. C
 τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸ βασιλεῖ ἔξειπιστάμεθα βουλομένῳ εἶναι, καὶ
 διαφανῶς εἰσηγεῖται ὁ ἀληθῆς λόγος ὅτι δὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν

20. ἀποχρήσει] Vulgo ἀποχρήσοι. Conf. p. 15 d. 67 c.

flagraverat, Iustinianus Augustus amplissimam construxit; vix ut Byzantiū,
 excepta aede Sophiae, ulla sit alia, cui de magnitudine concedat. Inter
 utramque erat hospitalis domus, hominibus destinata valde pauperibus et
 aegrotis; nempe quibus ad egestatem accessisset invaletudo. Eam Samson,
 vir summa in deum pietate, qui superioribus annis floruit, aedificaverat.
 Deinde a seditiosorum furore minime intactam, et cum utraque ecclesia de-
 letam incendio, Iustinianus Augustus magnificentiori structura restituit, plu-
 rimumque auxit qua numero domuncularum, qua annuo censu, quo plures
 egestate et morbo affecti quovis tempore levarentur. Idem studio divini
 cultus inexplebili ardens, alia duo xenodochia, huic adversa condidit in ae-
 dibus Isidori atque Arcadii, quas appellant; piis hisce operibus sociam Theo-
 dora Augustus navante operam. Caetera vero templa Christo posita a no-
 stro principe tot ac tanta sunt, ut singillatim recenseri nequeant. Nam nec
 par oratio nobis suppetat, neque aetatis quantumcunque fuerit spatium satis
 pateat texendo recitandoque catalogo singulorum. Haecenus de his dicta
 sufficient.

3. A templis Mariae deiparae ordiri par est: quando imperatorem
 ipsum id cupere intelligimus, et recta historiae ratio nos eo ducit, ut a deo

αὐτοῦ μητέρα ἴτεον. πολλὰς τοίνυν ἐκκλησίας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῇ Θεοτόκῃ ἐδείματο πανταχόθι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς οὕτω δὴ μεγαλοπρεπεῖς καὶ παμμεγέθεις καὶ χρημάτων ὄγκῳ ἔξεργασθείσας ὑπερφυεῖ, ὥστε, ἦν τις μίαν αὐτῶν κατὰ μόνας Θεῶτο, εὐκάζειεν ἂν τοῦτο αὐτῷ μόνον εἰργάσθαι τὸ ἔργον καὶ περὶ τοῦτο 5 ἡσχαλημένον ἅπαντα τῆς βασιλείας κατατρῆψαι τὸν χρόνον. ἀλλὰ νῦν, ὅπερ εἶπον, τὰ ἐπὶ Βυζαντίου ἱερά μοι γεγράφεται. τὸν D μὲν οὖν ἓνα τῆς Θεοτόκου νεῶν ᾠκοδομήσατο πρὸ τοῦ περιβόλου ἐν χώρῳ καλουμένῳ Βλαχέρναις (αὐτῷ γὰρ λογιστίον καὶ τὰ Ἰουστίνῳ εἰργασμένα τῷ Θεῶ, ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' 10 ἔξουσίαν αὐτὸς διοικεῖτο) ἐπιθαλάσσιος δὲ ὁ νεὸς ἐστίν, ἱερώτατός τε καὶ σεμνὸς ἄγαν. ἐπιμήκης μὲν, κατὰ λόγον δὲ περιβεβλημένος τῷ μήκει εὖρος, τὰ τε ἄνω καὶ τὰ κάτω ἄλλῳ οὐδενὶ ἀνεχόμενος ὅτι μὴ τμήμασι λίθου Παρίου ἐν κίωνων λόγῳ ἐνταῦθα ἐστῶσι καὶ τὰ μὲν ἄλλα τοῦ νεῶ μέρη κατ' εὐθὺ ἐστῶσιν οἱ κίονες, κατὰ 15 δὲ τὰ μέσα ὑποστέλλονται εἶσω. μάλιστα δὲ ἂν τις ἀγασθῆι τοῦ ἱεροῦ τοῦδε εἶσω γενόμενος τὸ μὲν ὑπέρογκον τοῦ σφαλεροῦ P 12 χωρὶς τεταγμένον ὄρων, τὸ δὲ μεγαλοπερεπὲς τοῦ ἀπειρακάλου ἐλεύθερον.

Ἐτερον δὲ ἱερὸν αὐτῇ ἐν χώρῳ καλουμένῳ πηγῇ ἀνέθηκεν. 20 ἐνταῦθά ἐστι δάσος κυπαρίσσω ἀμφιλαφές, λειμῶν ἐν ἀπαλαῖς ταῖς ἀρούραις τεθηλῶς ἀνθεσι, παράδεισος εὐφορῶν τὰ ὥραϊα,

9. αὐτῷ γὰρ — διοικεῖτο, quae om. H, supplevi ex cod. Vaticano. In Ms. Tolosano est αὐτῷ γὰρ λογιστίον καὶ τὰ Ἰουστινιανῷ εἰργασμένα τῷ λίθῳ· ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' ἐξουσίαν αὐτὸς διοικεῖτο. MALT. 15. καὶ τὰ μὲν] Fort. καὶ κατὰ μὲν τὰ.

transeamus ad eius matrem. Igitur Justinianus Augustus in toto orbe Romano multas aedes sacras deiparae aedificavit, easque tantas, tam illustres ac sumptuosas, ut si quis unam aliquam seorsum spectet, continuo suspicetur nihil ipsum egisse aliud, tempusque omne, quo imperium tenuit, transmisisset, mente in illo opere occupata: at nunc, ut dixi, de templis solum agam, quae Byzantii visuntur. Pro moenibus, in Blachernis (id loco nomen) dei matri aedem posuit (nam acta quoque Iustini avunculi debemus ipsi ascribere: cum eius imperium summa auctoritate administraverit.) Est in maris littore templum illud, religione inclutum et augustissimum: cuius latitudo cum longitudine non mediocri aptam habet proportionem. Nihil aliud, quo supra infraque fulciatur, nisi marmoris Parii segmenta in columnarum formam disposita videas. Columnae rectis ordinibus ubique stant, praeterquam in medio, ubi introrsum recedunt ac sinuantur. In primis miretur, qui pedem illum intulerit, praecelsam citra ruinae periculum fabricam, et magnificentiam, quae nihil habeat inconcinnum.

Eidem templum aliud condidit apud fontem: sic locum appellant, in quo opacissimum est cupressetum: floribus molli solo surgentibus pratum vernat:

πηγή ἀφορητὴ βλάζουσα γαληνὸν τὸ ὕδωρ καὶ πότιμον, ἱεροπ
 πῆ ἐπιεικῶς πάντα. ταῦτα μὲν ὁ ἄμφι τὸ τέμενος χῶρος· αὐ
 δὲ τὸν νεῶν οὐδὲ δνόμασιν ἐπαξίους συλλαβεῖν ῥάδιον, οὐδὲ δ
 νοία σκιαγραφῆσαι, οὐδὲ διαψιδυρίσαι τῷ λόγῳ. τοσοῦτον
 5 μόνον εἰπεῖν ἀποχρήσει, ὡς τῶν ἱερῶν κάλλει τε καὶ μεγέθει ὑπ
 αἶρει τὰ πλεῖστα. ταῦτα δὲ ἄμφω τὰ ἱερά προδ τοῦ τῆς πόλε
 πεποιήται τείχους, τὸ μὲν ἀρχομένου παρὰ τὴν τῆς θαλάσσι
 ἡμίονα, τὸ δὲ ἄγχιστά πη τῶν χρυσῶν καλουμένων πυλῶν, ὡς
 ἄμφι τὸ τοῦ ἐρύματος πέρας συμβαίνει εἶναι, ὅπως δὴ ἄμφω αἰ
 10 τυγάνιστα φυλακτῆρια τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως εἴεν. ἔτι μὲν
 κἂν τῷ Ἑραῖῳ, ὅπερ Ἱερεῖον καλοῦσι τανῦν, τῇ θεοτόκῳ νι
 οὐκ εὐδιήγητον κατεστήσατο.

Ἐν χωρῷ δὲ τῆς πόλεως, ὃ Δεύτερον ἐπικαλεῖται, ἱεροπ
 πές τε καὶ ἀγαστὸν ὅλως ἀνέθηκεν ἕδος Ἄννη ἁγία, ἣν τῆς
 15 θεοτόκου γεγονέναι μητέρα τινὲς οἰοῦνται, τοῦ δὲ Χριστοῦ τιτθ
 ἄνθρωπος γὰρ ἥπερ ἐβούλετο γεγονῶς ὁ θεὸς καὶ τριγονίας ἀνέ
 ται καὶ γενεαλογεῖται τὰ ἐκ μητρὸς ἀνθρώπῳ ἴσα. τούτου δὲ
 τοῦ νεῶ οὐ πολλῷ ἄποθεν ἄμφι τῆς πόλεως ἀγνιαν ἐσχάτην Ζ
 μάρτυρι σεμνὸν ἐπιεικῶς ἕδος πεποιήται.

20 Τοῦ δὲ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἱερὸν εὗρεν ἐν Βυζαντίῳ βρι
 τε καὶ ἀφεγγές ἄγαν καὶ ὡς ἥκιστα τῷ ἀρχαγγέλῳ ἀνεῖσθαι πρός
 πρὸς Σενάτορός τινος τῶν πατρικίων ἐν χρόνῳ γεγενημένων
 1 ἔμπροσθεν, κοιτωνίσκῳ οἰκίας ἀτεχνῶς ἐμπερές οὐδὲ λίαν εὐδ
 μονος. διὸ δὴ καθεῖλε μὲν αὐτὸ ἐς τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν θεμελί

ponis exuberat viridarium: fons tacita scaturigine lenem ac dulcem aq
 effundit: nihil denique honori religionis consentaneum deest. Haec cir
 aedem: ipsam vero nec dignis signare vocabulis, nec adumbrare cogitati
 nec verbis exprimere promptum est. Unum dicere satis habeo: illam ni
 et magnitudine plerisque sacris aedibus antecellere. Utrumque templum
 urbis moenia extractum est: Blachernaeum quidem ad litus maris, ubi
 incipiunt; alterum vero ad portam auream, quae in extremo est munime
 ut ambo, veluti inexpugnabilia propugnacula, urbis muros protegant. P
 terea in Heraseo (vulgo hodie Hierio) deiparae aedem statuit, quam ve
 nemo facile depingat.

In eo urbis loco, quem Deuteron sive Secundum vocant, templum n
 lissimum ac plane mirabile dedicavit S. Annae; quam aliqui deiparae ma
 Christique aviam fuisse credunt. Etenim deus ea ratione, qua voluit, fa
 homo, tertium habere generis gradum minime refugit, et more humano
 terna eius prosapia describitur. Non procul inde, ad ultimum urbis vi
 Zosae martyri templum augustissimum aedificavit.

Byzantii, aedem archangeli Michaëlis invenerat angustiolem ac n
 obscuram, nec dignam quae diceretur archangelo posita a Senatore quo
 patricio veteri: cum permissis esset cubiculo domus non admodum locu

ὡς μή τι αὐτῷ τῆς προτέρας ἀκοσμίας ἀπολειφθεῖη. ἐμίγεθες δὲ τεκτηνόμενος κατὰ τὸν νῦν φαινόμενον τρόπον, ἐς κάλλος μεταβιβάζει θανατάσιον οἶον. ἐν τετραπλεύρῳ μὲν γὰρ τὸ τέμενός ἐστιν, οὐ κατὰ πολὺ δὲ φαίνεται προέχον τοῦ ἔθρους τὸ μῆκος. τῆς δὲ πλευρᾶς ἢ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τέτραπται κατὰ μὲν τὰ ἄκρα παχὺς ἐκατέρωθεν τοῖχος λίθοις ἐν πλήθει ξυγκειμένοις ἀποτετόρνυται, κατὰ δὲ τὰ μέσου ἐξ ὑπαγωγῆς ἀποχωρῶν ὑποστέλλεται. καὶ αὐτῆς ἐφ' ἐκάτερα μὲν ἀνέχουσι τὸν νεῶν κίονες χροιαῖς τισι ποικιλλόμενοι φύσει. ὁ δὲ καταντικρὺ πρὸς δύοντά που τὸν ἥλιον τοῖχος ταῖς εἰς τὸν νεῶν εἰσαγούσαις διήρηται θύραις. 10

P 13 δ'. Ἐς δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλους τὸ πιστὸν ἐπιδέδεικται τρόπῳ τοῦδε. πρῶτα μὲν Πέτρῳ καὶ Παύλῳ νεῶν οὐ πρότερον ὄντα ἐν Βυζαντίῳ ἐδείματο παρὰ τὴν βασιλέως ἀγλήν, ἣ Ὁρμισδου τὸ παλαιὸν ἐπάνυμος ἦν. ταύτην γὰρ ἰδίαν αὐτοῦ οἰκίαν παλλάντιον εἶναι δοκεῖν τε καὶ πρέπειν τῷ μεγαλοπρεπεῖ τῆς οἰκο- 15 δομίας διαπραξάμενος, ἐπειδὴ αὐτοκράτωρ κατέστη Ῥωμαίοις, τοῖς ἄλλοις βασιλείοις ἐνήψεν. οὐ δὲ καὶ τέμενος ἄλλο ἁγίοις ἐπιφανέσι Σεργίῳ τε καὶ Βάκχῳ ἐδείματο, καὶ ἔπειτα καὶ τέμενος ἄλλο ἐκ πλαγίου τούτῳ παρακείμενον. ἄμφω δὲ τούτῳ τῶ νεῶ B οὐκ ἀντιπροσώπῳ, ἀλλ' ἐκ πλαγίας ἀλλήλοιν ἐστάσι, συνημιμένοι 20 τε καὶ ἀλλήλοισ ἐνάμιλλοι ὄντες, καὶ τὰς εἰσόδους ἐπικοινωνόμενοι, καὶ ἴσα ἀλλήλοισ τὰ τε ἄλλα πάντα καὶ τὰ κράσπεδα περιβεβλημένοι, καὶ οὐδέτερος οὔτε κάλλους πέρι οὔτε μεγέθους οὔτε ἄλλου

15. παλλάντιον] καλάτιον H. 23. οὐδέτερος οὔτε κάλλους] οὐδὲ κάλλους vulgo. οὐδέτερος κάλλους Maltretus. In C illa ἄμφω — κάλλους πέρι sic sunt expressa, τούτων δὲ τῶν δύο νεῶν ἄτερος θατέρον οὔτε κάλλους πέρι.

tis. Quare illam demolitus a fundamento, ne quid squaloris pristini remaneret, peramplum, qualem modo videmus, fecit, et ad decus summa dignum admiratione perduxit. Templum hoc ita quadratum est, ut longitudo latitudinem haud multum superare videatur. Exortivi lateris paries extrema habet crassiora, ac magna lapidum mole utrinque constat: in medio paulatim se subducens et contrahens, recessum efficit, columnis natura versicoloribus suffulta hinc inde aede. E regione murus, qui ad solis occasum spectat, templi ianuis est interstinctus.

4. Suam vero in Christi Apostolo fidem et observantiam hoc modo testatus est. Principio Byzantii novum templum Petro et Paulo iuxta regiam extruxit, de Hormisdæ nomine olim dictam: quam ipse, suam antea domum, cum adeo magnifice ornasset, ut speciem haberet dignitatemque Palatii; postea Romanus factus imperator, eam alteri regiae accessionem adiunxit. Sergio quoque et Baccho, caelitibus inclitis, ibi templum constituit: dein et alterum huic obliquum apposuit. Neque enim adversa sunt ambo: sed a latere cohaerent, invicem comparabilia: communes aditus habent: aequalia prorsus inter se sunt, et crepidinibus cincta. Neutrum decore, mag-

οὐδεὶς πλεονεκτῶν ἢ ἐλασσοῦμενος δέικνται. ὁμοίως μὲν γὰρ
 ἐκάτερος τῇ αἴγλῃ τῶν λίθων ὑπεραστράπτει τὸν ἥλιον, ὁμοίως
 δὲ χρυσοῦ περιουσίᾳ πανταχόθι κατακορῆς ἐστὶ καὶ κατακομᾶ τοῖς
 ἀναθήμασιν. ἐνὶ μέντοι διαλλάσσουνσι μόνω. τὸ μὲν γὰρ μῆ-
 5 κος αὐτοῖν τῷ μὲν κατ' εὐθὺν διαπεπόνηται, τῷ δὲ οἱ κίονες ἐν
 ἡμικύκλῳ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἐστῶσιν. ἔστι δὲ αὐτοῖς μία μὲν ἢ C
 ἐπὶ τῶν προθύρων στοὰ ἐπὶ τοῦ νύμφηκος τῷ περιμήκης εἶναι ὠνο- V 401
 μασμένη. ἐπὶ κοινῆς δὲ προπύλαια πάντα, ἣ τε αὐτὴ καὶ μέ-
 σαυλοὶ θύραι καὶ τὸ προσήκειν τοῖς βασιλείοις. οὕτω δὲ ἄμφω
 10 ἀγυστὰ τὰ ἱερὰ τάδε ξυμβαίνει εἶναι ὥστε διαφανῶς τῆς τε πό-
 λεως ὄλης καὶ οὐχ ἥκιστα τῶν βασιλείων ἐγκαλλώπισμα τυγχάνει
 ὄντα.

Μετὰ δὲ καὶ τοὺς ἀποστόλους ἄπαντες ὑπερφυῶς σέβων
 ἐποίει τοιαῦδε. ἦν τις ἐν Βυζαντίῳ ἐκ παλαιοῦ τοῖς ἀποστόλοις
 15 νεῶς ἄπεισι· μήκει δὲ χρόνου κατασεισθεὶς ἤδη καὶ πρὸς τὸ μῆ- D
 κέτι ἐστήξειν γεγονὼς ὑποπτος. τοῦτον περιελὼν Ἰουστινιανὸς
 βασιλεὺς ὄλον οὐχ ὅσον ἀνανεώσασθαι διὰ σπουδῆς ἔαχεν, ἀλλὰ
 καὶ μεγέθους καὶ κάλλους πέρι ἀξιώτερον καταστήσασθαι. ἐπε-
 τέλεσε δὲ τὸ σπούδασμα τρόπῳ τοιῷδε. εὐθδεῖαι συνημμένοι κατὰ
 20 μέσον ἀλλήλαιν ἐπὶ σταυροῦ σχήματος πεποίηται δύο, ἣ μὲν ὀρ-
 θῆ πρὸς ἀνίσχοντά τε καὶ δύνοντα τὸν ἥλιον οὕσα, ἔγκαρσία δὲ ἣ
 ἑτέρα πρὸς τε ἄρκτον τετραμμένη καὶ ἄνεμον νότον. τοίχοις μὲν
 ἐκ περιφεροῦς ἀποπεφραγμένοι τὰ ἔξωθεν, ἐντὸς δὲ περιβαλλόμε- P 14
 ναι κίονιν ἄνω τε καὶ κάτω ἐστῶσι· κατὰ δὲ ταῖν δυοῖν εὐθείαιν

8. μέσανλοι] μέτανλοι Tolos.

9. προσήκειν] προσοικεῖν Tolos.

nitidine, aliave re quapiam praestat ceditve alteri. Utrumque ex aequo
 solem superat fulgore marmorum, et plurimo ubique auro pariter litum ac
 donariis refertum est. Hoc uno differunt, quod huius directa est longitudo,
 illius vero columnae in semicirculum dispositae sunt fere omnes. Unam ha-
 bent in vestibulo porticum, nomen ex narthece seu ferula idcirco nactam,
 quod longissime porrigatur. Communia sunt omnia propylaea, atrium, me-
 dianae ianuae, et ad regiam adiunctio. Ea demum est utriusque templi mag-
 nificientia, ut toti hinc civitati ipsique Palatio manifestum decus accedat.

Deinde hoc etiam praestitit, summa erga omnes apostolos pietate im-
 pulsus. Erat Byzantii vetusta quaedam aedes, cunctis dicata apostolis:
 quam aevi longinquitas sic labefecerat, ut collapsura propediam videretur;
 Hanc Iustinianus imperator funditus demolitus, non solum instaurare studuit,
 sed maiorem etiam facere et pulcriorem: porro consilium hac ratione ex-
 plicuit. Rectae lineae designatae sunt duae, quae se medias invicem
 secant, commissae in formam crucis; altera ab occasu ad ortum directa,
 altera ad meridiem transversa a septentrione. Praeter exteriorem parietem
 ambitum, interioribus columnarum ordinibus supra sunt infraque cir-
 cundatae. In commissura harum linearum, utriusque fere medium obti-

- τὸ ζεῦγμα, εἴη δ' ἂν κατὰ μέσον αὐταῖν μάλιστα, τοῖς οὐκ ὀργιά-
 ζουσιν ἄβατος τετέλειται χῶρος, ὑπερ ἱερατεῖον, ὡς τὸ εἰκὸς,
 ὀνομάζουσι. καὶ αὐτοῦ αἱ μὲν ἐφ' ἐκάτερα πλευραὶ τῆς ἐν τῷ
 ἔγκαρσιῳ κειμένης εὐθείας ἴσαι ἀλλήλαις τυγχάνουσιν οὖσαι, τῆς
 μέντοι ὀρθῆς ἢ πρὸς δύοντα ἥλιον ἐς τόσον τῆς ἐτέρας πεποίηται 5
 μελλῶν ὅσον ἀπεργάσασθαι τὸ τοῦ σταυροῦ σχῆμα. τῆς δὲ ὀρο-
 φῆς τὰ μὲν τοῦ ἱερατείου καλουμένου καθ' ὑπερθεὶν τῷ τῆς Σοφίας
 ἱερῷ κατὰ γε τὰ μέσα ἐμπερῆ εἴργασται, πλήν γε δὴ ὅτι ταῦτα
 B ἐκείνων ἐλασσοῦσθαι μετέδει συμβαίνει. αἱ τε γὰρ ἀψίδες τέσ-
 σαρες οὖσαι κατὰ τὸν αὐτὸν ἠώρηται τε καὶ συνδέονται ἀλλήλαις 10
 τρόπον καὶ τὸ κυκλοτερές ὑπερανιστηκὸς κατὰ τὰς θυρίδας διή-
 ρηται, τό τε σφαιροειδὲς κυρτούμενον ὑπερθεὶν μετεωρίζεσθαι ποῦ
 H 8 δοκεῖ καὶ οὐκ ἐπὶ στερεῶς τῆς οἰκοδομίας ἐστάναι, καίπερ ἀσφα-
 λείας εὖ ἔχον. τὸ μὲν οὖν τῆς ὀροφῆς μέσον τῆδε πεποίηται·
 κατὰ δὲ τὰς πλευρὰς τέσσαρας οὖσας, ἥπερ μοι εἴρηται, κατὰ 15
 ταῦτα τῷ μέσῳ τὸ μέγεθος εἴργασται, τούτου δὴ μόνον ἐνδέοντος,
 ὅτι δὴ τοῦ σφαιρικοῦ ἐνερθεὶν οὐ διήρηται ἢ οἰκοδομία θυρίσιν.
 C ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ τὸ ἀγίστευμα τοῦτο ἐξείργαστο, καταφανεῖς οἱ ἀπό-
 στολοι πεποίηται πᾶσιν ὡς γεγήθασί τε τῇ τοῦ βασιλέως τιμῇ
 καὶ κατακόρως ἐναβρύνονται. σώματα γὰρ τῶν ἀποστόλων Ἄν- 20
 δρέου τε καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου ἄδηλά τε καὶ ὄλωσ κρυφαῖα τὰ
 πρότερα ὄντα τῆνικαδὲ πᾶσω ἐνδήλα γέγονεν, οὐκ ἀπαξιούντων,
 οἶμαι, τὴν βασιλέως πίστιν, ἀλλ' ἐπιχωρούντων αὐτῷ διαρρηθῆν

18. καταφανεῖς] καταφανές Tolos.

nente, conditum inauguratumque est sanctuarium: sic locum merito appel-
 lant, eorum vestigiis interdictum, qui rei divinae non operantur. Hinc
 inde procurentia transversi spatii latera, inter se aequalia sunt: spatii
 vero in directum porrecti pars illa, quae vergit ad occidentem, alteram su-
 perat quantum satis est ut figuram crucis efficiat. Quod ad tectum attinet,
 quidquid imminet sanctuario, a medio Sophiae templo nulla re differt, praeterquam
 magnitudine, qua illi cedit. Enimvero arcus quatuor, eodem edu-
 ctos modo atque connexos, aedificium supereminet rotundum ac fenestratum:
 cui imposita testudo sphaerica in aëre pendere, nec solida nititur videtur fa-
 brica, quamvis firmitatis plerimum habeat. Ac medium quidem tectum ita
 constructum est: in lateribus autem quatuor, de quibus dixi, culmina sunt,
 medio illi magnitudine paria. Hoc unum deest, quod orbiculatae testudini
 nullae subsunt fenestrae. Perfecto sanctuario, nemini obscurum esse volue-
 runt apostoli, delectari se et magnopere gloriari cultu ab imperatore sibi ex-
 hibito. Siquidem ignota prius ac penitus abdita, tunc omnibus notuerunt
 corpora apostolorum Andreae, Lucae atque Timothei, non dedignantium,
 opinor, Augusti fidem, sed ipsi palam permittentium, ut accideret, inspi-

ὄρωντί τε αὐτοὺς καὶ προσίοντι καὶ ἀπτομένῳ τῆς ἐνθένδε ὠφελείας τε καὶ περὶ τὸν βίον ἀσφαλείας ἀπόνασθαι. ἐγνώσθη δὲ ὡδε.

Κωνσταντῖνος μὲν βασιλεὺς τοῦτον δὴ τὸν νεὼν ἕς τε τὴν τιμὴν καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἀποστόλων ἐδείματο, τὰς θήκας γενέσθαι
 5 αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἕς τὸ ἔπειτα βασιλεύσουσιν ἐνταῦθα τάξας, οὐκ D
 ἀνδράσι μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναιξίν οὐδέν τι ἤσπον· ὅπερ καὶ διασώζεται ἕς τόνδε τὸν χρόνον· οὗ δὴ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ πατρὸς τὸν νεκρὸν ἔθετο. ἀποστόλων δὲ σώματα ἐνταῦθα εἶναι ὡς
 10 ἁγίοις ἀνεῖσθαι δοκῶν. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἀνοικοδομουμένῳ τὸ ἱερὸν τοῦτο, οἱ λιθουργοὶ τὸ ἔδαφος διώρυσσον ὄλον, τοῦ μή τι ἄκοσμον τῆδε λελείφθαι· θήκας δὲ ξυλίνας ἐνταῦθά πη ἀπημελημένας τεθέανται τρεῖς, γραμμασιν ἐγκειμένοις σφίσι δηλοῦσας, ὡς Ἀνδρέου τε καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου τῶν
 15 ἀποστόλων σώματα εἶεν· ἅπερ ἀσμενέστατα βασιλεὺς τε αὐτὸς καὶ Χριστιανοὶ ξυμπάντες εἶδον, πομπὴν τε αὐτοῖς καὶ πατήγουριν P 15
 ἐπιτετετελεκότες, τῇ τε περὶ αὐτοὺς τιμῇ ἐξοισωσάμενοι τὰ εἰωθότα καὶ περιστελλαντες τὰς θήκας αὐθις τῇ γῆ ἔκρουσαν, οὐκ ἄσημον οὐδὲ ἀγέλιον λιπόντες τὸν χώρον, ἀλλὰ σώμασιν ἀπο-
 20 στόλων ἀνειμένον κατωσιτησάμενοι ξὺν εὐσεβείᾳ. εὐδηλον δὲ ὡς V 402
 ἀμειβόμενοι, ὅπερ μὲν εἴρηται, οἱ ἀπόστολοι οἶδε τὴν ἕς αὐτοὺς βασιλέως τιμὴν πεφήνασι τοῖς ἀνθρώποις ταῦν. βασιλέως γὰρ εὐσεβοῦντος οὐδὲ ἀποφοιτῆ τῶν ἀνθρωπέων τὰ θεῖα πραγμάτων,

19. ἀγέλιον] ἀγνώτα Pm.

ceret, contrectaret, et quod inde provenit ad vitam adiumentum praesidiumque caperet. Ita vero detecta sunt.

Constantinus Augustus aedem apostolis hanc posuerat, eorumque gloriae et nomini consecravit, decreto addito, ut cum sibi tum aliis in imperium successuris, foeminis iuxta ac maribus, ibi sepulcra fierent: quod etiamnum servatur. Illic et Constantini patris cadaver condiderat. Nullam autem notam reliquerat, quae ibi facere apostolos testaretur; nec locus ullus speciem offerebat conditorii sacrorum corporum. At nunc, cum hoc templum Iustinianus Augustus reficeret, artifices, effosso penitus pavimento, ne quid restaret male compositum, ligneos viderunt loculos tres, illic habitos derelectui, ac suis significantes inscriptionibus, Andreae, Lucae ac Timothei apostolorum inesse corpora, quae imperator ipse Christianique omnes maxima cum voluptate spectarunt. His pompa ac festi celebritate ornatis, solitisque honoribus rite persolatis, oculos loculos humo denuo mandarunt; ac ne locus nota ad memoriam insigni et frequentia careret, apostolorum corporibus illum pie dedicarunt. Nec dubium est, quod dixi, quin hi apostoli, in praemium honoris sibi ab imperatore habiti, se nunc hominibus ex-

ἀλλ' ἐπιμίγνυσθαι τε καὶ ἐμφιλοχωρεῖν τῇ ἐς τοὺς ἀνθρώπους
B ὁμίλια φιλεῖ.

Τίς δ' ἂν τὸν Ἀκακίου σιωπῶν νεών; ὅνπερ καταπεπονη-
κότα περιελὼν ἐξ αὐτῶν θεμελίων ἀνέστησε, μέγεθος περιβεβλη-
μένον θανυμίσιον ἤλικον· ὃς κίοσι μὲν ἐπῆρται πανταχόθι λευ- 5
καῖς ὑπεράγαν, λίθῳ δὲ τὰ ἐδάφη παραπλησίῳ ἡμφίεσται, ὧν-
περ ἀστράπτει τοσοῦτον ἡ αἴγλη ὥστε καὶ δόξαν παρέχεσθαι ὅτι
δὴ χίσιον ὁ νεὸς ἅπας κατάρρυστος ἐστι. στοαὶ δὲ αὐτοῦ προβέ-
βληνται δύο, περίστυλος μὲν ἄτερα οὖσα, ἡ δὲ πρὸς ἀγορὰν νε-
C νευκυῖα. μικροῦ μετὰ τὸ μαρτύριον ἐκεῖνο παρῆλθεν εἰπεῖν, ὃ Πλά- 10
τωνι ἀνεῖται ἀγίῳ, ἱεροπρεπὲς τε ὡς ἀληθῶς ὄν καὶ σεμνὸν ἄγαν,
οὐ πολλῶ τῆς ἀγορᾶς ἄποθεν, ἡ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπώνυ-
μός ἐστιν· ἔτι μέντοι τὸν Μωκίῳ μάρτυρι ἀνεμμένον ναόν, οὗπερ
τὰ ἱερὰ πάντα μεγέθει ἐλάσσω. πρὸς δὲ καὶ τοῦ Θύρσου μάρ-
τυρος ἕδος καὶ μὴν τὸ Θεοδώρου ἀγίου τέμενος πρὸ τῆς πόλεως 15
κεῖμενον ἐν χώρῳ καλουμένῳ Ῥησίῳ, καὶ τό τε Θέκλης μάρτυρος
ἱερὸν, ὃ παρὰ τὸν τῆς πόλεως λιμένα ἐστίν, ὅνπερ ἐπώνυμον Ἰου-
D λιανοῦ συμβαίνει εἶναι, καὶ τὸ Θεοδότῃς ἀγίας ἐν προαστείῳ κα-
λουμένῳ ἔβδόμῳ. ταῦτα γὰρ ἅπαντα οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ
θείου Ἰουστίνου βασιλεύοντος ἐκ θεμελίων ἐδείματο, ἀπαγγέλλε- 20
σθαι μὲν οὐ ῥάδια λόγῳ, θανυμάζεσθαι δὲ ὄψει κατὰ τὴν ἀξίαν
ἀμήχανα. ἔλκει τὸν λόγον ἐς αὐτὸν ὁ Ἀγαθονίκου τοῦ ἀγίου νεὸς
καὶ βιάζεται οὐδὲ φωνῆν ἔτι ἔχοντα οὐδὲ ὀνόματα ἐφαρμόσαι τοῖς
πράγμασι. διόπερ ἡμῖν μὲν ἄχρι τοῦδε εἰπεῖν ἀποχρήσει· φρά-

16. Ῥησίῳ] Ῥισίῳ P. ῥησίῳ CH.

hibuerint. Nam ubi religiosus est princeps, non refugiant a mortalibus su-
peri: sed cum illis versari gaudent et amica consuetudine congregari.

Quis Acacii templum silentio praetereat? quod ille, cum ruinosum es-
set, disiecit, restituitque a fundamento, mirifice ampliatum. Ipsum ubique
sustinent columnae candoris eximii. Solum simili constratum est marmore:
unde tantus proficitur splendor, ut toti templo infusa nix videatur. Prae-
structae sunt porticus duae: quarum altera columnata est, altera ad forum
vergit. Parum abfuit quin Martyrium S. Platoni sacrum praetermitterem,
splendidum sane atque augustum, ac vicinum foro Constantini: templum item
Mocii martyris, omnium maximum: necnon Thyrai iidem martyria, et quod
ante urbem S. Theodoro in Rhesio positum est: aedemque Theclae marty-
ris ad urbis portum, qui nomen habet a Iuliano: ac templum S. Theodotae
in suburbano, quod Hebdomon sive Septimum vocant. Nam illa omnia prin-
ceps hic noster, quo tempore Iustinus avunculus imperabat, a fundamentis
aedificavit: quae nec facile quis describere, nec pro merito mirari spectator
possit. S. Agathonici templum orationem ad se trahit, mihique nec vocem
nec vocabula habenti rebus apta vim affert. Mentionem eius fecisse conten-
ti, ipsius nitorem et absolutam numeris omnibus magnificentiam aliis enarran-

σαι δὲ αὐτοῦ τὸ τε κάλλος καὶ τὸ ἐς ἅπαντα μεγαλοπρεπὲς ἑτέροις ἀρίμεν, οἷς ἂν ὁ λόγος ἀκμῶζων τε καὶ οὐπω πεπονηκῶς παντῶ-
πωσιν εἴη.

εἶ. Καὶ ἄλλα δὲ τεμένη ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀνάπλῳ καὶ κατὰ P 16
5 τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον εὐρῶν οὐ πρόποντά τινι τῶν ἁγίων ἀνεῖσθαι,
εἶτι μέντοι καὶ ἀμφὶ τὸν κόλπον, ὄνπερ Κέρας οἱ ἐπιχώριοι Κε-
ροέσση τῇ Βύζαντος μητρὶ τοῦ τῆς πόλεως οἰκιστοῦ ἐπωνύμως
καλοῦσιν, ἐν τοῖς ἅπασιν ἐπιδέδεικται πολυτέλειαν ἐπιτηδείως βυ-
σιλεῖ ἔχουσαν, ἅπερ ἐγὼ αὐτίκα δηλώσω, ὑπειπὼν πρότερον ὄντινα
10 διακοσμεῖ τρόπον ἢ θάλασσα τὸ Βυζάντιον.

Πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονία καὶ ἡ θάλασσα ἐν καλῷ τίθεται
ἀμφ' αὐτὸ μάλιστα ἐγκολπουμένη τε καὶ εἰς πορθμοὺς ξυναγο- B
μένη καὶ χεομένη ἐς πέλαγος μέγα, ταύτῃ τε τὴν πόλιν εὐπρόσω-
πόν τε διαφερόντως ἐργαζομένη καὶ σκέπας λιμένων ἡσύχιον τοῖς
15 ναυτιλλομένοις παρεχομένην, τὰ τε εἰς τὴν δίαιταν εὐπορον καὶ
τὰ ἐς τὴν χρεῖαν εὐδαίμονα. πελάγη γὰρ δύο ἀμφ' αὐτὴν ὄντα,
ὃ τε δὴ Αἰγαῖος καὶ ὁ Εὐξείνος καλούμενος πόντος, ξυνίασιν ἄλ-
λήλοις ἐς τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως, καὶ ξυγκρουόμενα τῇ τοῦ ῥοθίου
ἐπιμιξία, ταύτῃ τε τὴν ἤπειρον τῇ ἐσβολῇ βιαζόμενα, καλλωπί-
20 ζουσι κύκλῳ τὴν πόλιν. πορθμοὶ τοίνυν αὐτὴν περιβάλλουσι τρεῖς,
ἀλλήλοις μὲν ἀπερηρσιμένοι, ἐς κάλλος δὲ αὐτῇ διατεταγμένοι
καὶ χρεῖαν, περιπλεῖσθαι μὲν ἡδιστοὶ ἅπαντες, ἀποσκοπήσασθαι C
δὲ ποθεινοὶ, ἐνορμίσασθαι δὲ λίαν εὐλιμένες. καὶ ὁ μὲν αὐτῶν
μέσος ἐκ πόντου προῖὼν τοῦ Εὐξείνου εὐθὺ τῆς πόλεως ὡς δια-
25 κοσμήσων αὐτὴν ἔεται, ἐφ' ἐκάτερα δὲ ἄμφω τὰ ἡπίρω διακε- H 9

dam reliquimus, quibus ad dicendum satis vegeta est necdum plane de-
fessa mens.

5. In anaplo et adversa continente, praeterea circa sinum ab indigenis dictum Ceras, de nomine Ceroëssae, matris Byzantiae, qui urbem condidit; cum templa nullo caelitum digna vidisset Iustinianus, in omnibus magnificentiam ostendit vere imperatoriam: quae ego mox declarabo, ubi dixerō, quomodo mare Byzantium decoret.

Augēt Byzantii felicitatem opportunitas maris: quod circum hanc urbem ita se terrae insinuat, in freta cogit, effunditque in vastum pelagus, ut ea re ad aspectum urbs praeclarissima sit, tranquillo portuum praesidio navigantes invitet, annonam accipiat copiosam, et rebus ad vitae usus commodis abundet. Duo namque maria, quibus cingitur, Aegaeum videlicet ac Pontus Euxinus, ad latus urbis orientale coeunt, seque undis promiscuis sic collidunt, ut continentem distrahant sua illa irruptione, et urbem amoenissime circumplectantur. Igitur hanc freta ambiunt tria, inter se cohaerentia, et cum ad ornatum, tum ad commoditatem disposita. Nullum est quod non suavissime obeatur navi, oculos reficiat, et portum facillimum praebeat appellentibus. Ac medium quidem e Ponto Euxino prodians, urbem recta pe-

κλήρωται. ὣν δὴ ταῖς ὄχθαις πεπίεσται, ἐπιφρίττων τε καὶ γαυ-
 ρομένην ἰοικῶς, ὅτι δὴ ἐποχούμενος τῇ τε Ἀσίᾳ καὶ τῇ Εὐρώπῃ
 προσβαίνει τῇ πόλει. δόξαις ἂν ποταμὸν τεθεῦσθαι ἐπίπροσθεν
 προσηγεῖ τῷ ῥείθρῳ ἰόντα. ὁ δὲ δὴ αὐτοῦ ἐν ἀριστερᾷ θάλλεται
 μὲν ἐκατέρωθεν ἐπὶ μακροτάταις ταῖς ἀκταῖς, τὰ τε ἄλση καὶ 5
 λειμώνων κάλλη καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἀντιπέρας ἠπείρου ἐνδεικνύμενος
 V 408 ὑποκείμενα τῇ τῆς πόλεως ὕψει. εὐρύνεται δὲ τὸ ἐντεῦθεν ἕξω-
 D θούμενος αὐτῆς πρὸς ἄνεμον νότον καὶ τῆς Ἀσίας αὐτῆς ὡς πορ-
 ρωτάτω ἀποκομίζων. ἀλλὰ καὶ ὡς περιβάλλον διαμένει τὴν πό-
 λιν τὸ ῥόθιον ἄχρι ἐς δύοντά που τὸν ἥλιον. ὁ δὲ τρίτος πορθ- 10
 μὸς τοῦ μὲν πρώτου ἐχόμενος ἐπὶ δεξιᾷ, ἐκ δὲ Συκῶν τῶν καλου-
 μένων ἀρχόμενος, ἐπιπλεῖστον διήκει τῆς πόλεως πρὸς βορρᾶν ἄνε-
 μον, οὗ δὴ ἐς κόλπον τελευτῶν παύεται. οὕτω μὲν οὖν στεφα-
 νοῖ τὴν πόλιν ἢ θάλασσα, ἐκδέχεται δὲ ἀνὰ τὸ λειπόμενον ἢ γῆ,
 μεταξὺ τοσαύτη οὔσα, ὅσον τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης στεφάνην ἐν- 15
 P 17 ταῦθα ξυνδεῖσθαι. πρᾶννεται δὲ διεγχεῖς ὁ κόλπος οἶτος καὶ
 ἀναθολοῦσθαι οὐδαμῇ πέφυκεν, ὥσπερ ὄριων τῷ κλύδωνι κειμέ-
 νων ἐνταῦθα καὶ σάλου τὸ ἐνθένδε παντὸς τῇ τῆς πόλεως εἰργο-
 μένου τιμῇ. χειμῶνος δὲ, ἂν οὕτω τύχη, καὶ ἀνέμων σκληρῶν
 τοῖς τε πελάγεσι καὶ τῷ πορθμῷ ἐπιπεσόντων, ἐπειδὴν ἐς τὴν εἴσ- 20
 οδον ἵκωνται τοῦ κόλπου αἱ νέες, ἀκυβέρνητοί τε τὸ λοιπὸν ἴουσι
 καὶ ἀπροβουλεύτως ὀρμίζονται. ἐς σταδίους μὲν γὰρ πλεῖον ἢ
 τεσσαράκοντα τὸ περίμετρον τοῦ κόλπου διήκει, λιμὴν δὲ ὅλος
 πανταχῆ ἐστιν· ὥστε ἀμέλει ὀρμιζομένης ἐνταῦθα νηὸς ἢ μὲν πρόμνα
 τῇ θαλάσῃ ἐπῆρται, ἢ δὲ πρῶρα ἐν τῇ γῆ κύθηται, ὥσπερ ἀλλή- 25

tit, ut decus afferat. Hinc inde geminae appositae sunt continentes, quarum
 littoribus premitur, aquas crispans, ac simile superbienti, quod Asiae Euro-
 paeque innixum ad urbem accedat: fluvium placido labentem agmine videre
 tibi videaris. Quod vero ad laevam est, longissimis littoribus utrinque strin-
 gitur, lucos, pratorum amoenitates, caeterasque oppositae continentis deli-
 cias exhibens, subiectas oculis civitatis. Inde porro evolutum meridiem ver-
 sus, et ab Asia procul recedens, sese explicat: nec tamen vel sic abastit
 urbem alluere ad partem usque occidentalem. Tertium fretum, a dextera
 conjunctum primo, ex regione, quam Sycenam vocant, longissime allabitur
 urbis lateri aquilonari, ubi in sinum desinit. Sic mare urbem coronat: reli-
 quum terra excipit, tanto interstitio, quantum satis est ut vinculum sit illius
 coronae, quam aequor efficit. Sinus hic semper tranquillus, minime turbari
 solet: quasi terminus tempestati hic fixus esset, atque inde procellam omnem
 excluderet urbis honor ac reverentia. Si forte venti vehementiores incum-
 bant, ac maria fretumque concitent, simul navigia sinus fauces intrarunt,
 nullo regente pergunt, et quocumque sors tulerit appellantur. Plus x l. sta-
 dia suo sinus ambitu colligit, ac totus est ubivis portus. Quapropter appli-

λοισ τῶν στοιχείων ἀμιλλωμένων, ὁπότερον ἂν αὐτοῖν δύναιτο μᾶλλον τὴν ἐς τὴν πόλιν ἐν ἔργῳ λαβεῖν ὑπουργίαν.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν τοῦ κόλλου τοῦδε τοιαῦτά ἐστι. βασι- Β
λεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς κάλλος ἀμφ' αὐτὸν ἐξ οἰκοδομίας πεποιημέ-
5 νος ἐπιφανέστερον ἐξεργάσατο. τό τε γὰρ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ κόλ-
που Λαυρεντίου ἁγίου μαρτύριον ἀφεγγές τε τὰ πρότερα ὄν καὶ
σκότους ἀτεχνῶς ἐμπλεον μεθαρμοσάμενος, ὡς διὰ βραχέων εἰπεῖν,
ἐς τὸν νῦν φαινόμενον ἀνέθηκε τρόπον. καὶ αὐτοῦ ἐπιπροσθεν
τὸν τῆς Θεοτόκου νεῶν ἐν χώρῳ καλουμένῳ Βλαχέρναις τοιοῦτον
10 δεδημιούργηκεν οἷός μοι ἔναγχος δεδιήγηται. ἐπέκεινά τε Πρίσκῳ C
καὶ Νικολάῳ ἁγίοις ἱερὸν ὠκοδομήσατο, καινουργήσας αὐτὸ, οὗ
δὴ οἱ Βυζάντιοι ἐμφιλοχωροῦντες ἐνδιατρίβουσιν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖ-
στον, πῆ μὲν σέβοντες καὶ τεθηπότες τοὺς ἁγίους ἐνδήμους γινο-
μένους, πῆ δὲ τῆς τοῦ τεμένουσ ἀπολαύοντες εὐπρεπείας, ἐπεὶ τῆς
15 θαλάσσης τὸ ῥόδιον βιασάμενος βασιλεὺς ὑπερθὲν τε τοῦ κλυδω-
νίου ἐπὶ μακρότατον ἐνθήμενος τὰ θεμέλια τὸ ἱερὸν κατεστήσατο.

Κατὰ δὲ τοῦ κόλλου τὸ πέρασ ἐν τε τῷ ἀνάγξει καὶ ἰσχυρῶς
δρθῶ τέμενος ἐκ παλαιοῦ Κοσμᾶ τε καὶ Δαμιανῶ ἁγίοις ἀνεῖται·
οὗ δὴ αὐτὸν ποτε νεοσηκότα πικρότατα καὶ δόκησιν παρεχόμενον D
20 ὅτι δὴ ἀποθάνοι, πρὸς τε τῶν ἰατρῶν ἀπολελειμμένον ἄτε δὴ ἐν
νεκροῖς κείμενον, ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἐσώσαντο οἱ ἅγιοι οὗτοι ἐκ τοῦ
παραδόξου καὶ τοῦ παραλόγου καὶ δρθὸν ἔστησαν. οὗσ δὴ ἐγγνω-
μοσύνη ἀμειβόμενος ὅσα γε τὰ ἀνθρώπεια, ὅλως ἐναλλάξας τε
καὶ μετασκευασάμενος τὴν προτέραν οἰκοδομίαν ἄκοσμόν τε καὶ

cata huc navī, puppim mare sustentat; prora telluri insidet: perinde quasi
ambo haec elementa inter se certent, utrum civitati melius serviat.

6. Is plane est sinus ille. Iustinianus vero Aug. ipsi decus ac splen-
dorem addidit, aedificiis circumstructis. Siquidem ad sinus laevam, S. Lau-
rentii martyrium, caecum antea ac valde tenebricosum, in eam, ut dicam
brevissime, quam hodie cernimus, mutando formam, refecit. Ultra illud, ae-
dem deiparae in Blachernis talem posuit, qualem paulo supra descripsi. Post
SS. Prisco ac Nicolao novum templum aedificavit; quod frequentare gaudent
Byzantii, partim cultu et admiratione Sanctorum praesentium, partim volu-
ptate illecti, quam ex aspectu capiunt concinnitatis templi. Scilicet impera-
tor, illata vi maris fluctibus, in alto procul fundamenta iecit, quibus aedem
imposuit.

Ad extremum sinum, in acclivi arduoque admodum loco, SS. Cosmae et
Damiani templum erat antiquum: ubi illi aliquando tam graviter laboranti,
ut iaceret exanimi similis, et a medicis depositus, pro mortuo haberetur,
conspecti hi caelites inopina ac mirabili plane ope attulerunt salutem, eum-
que relevaverunt. Quibus ille ut se gratum, quoad homini licet, praestaret,
mutata prorsus et in aliam redacta formam structura veteri, utpote incon-
cinnata ac vili, nec talibus tantisque digna caelicolis, templum nitere, magni-

ἄδοξον οὖσαν οὐδὲ ἀξιώχρεων τηλικοῖς ἀγίοις ἀνεῖσθαι, κάλλει τε
 P 18 καὶ μεγέθει τὸν νεῶν κατελάμπρυνε καὶ φωτὸς αἴγλη, ἄλλα τε
 πολλὰ οὐ πρότερον ὄντα ἀνέθηκεν. ἐπειδὴν δὲ τινες ἀρρωστήμα-
 σιν ὀμιλήσαιεν ἰατρῶν κρείττοσιν, οἶδε τὴν ἀνθρωπεῖαν ἀπογόν- 5
 τες ἐπικουρίαν ἐπὶ τὴν μόνην αὐτοῖς ἀπολελειμμένην ἐλπίδα χω-
 ροῦσι, καὶ γενόμενοι ἐν ταῖς βάρεσι πλέουσι διὰ τοῦ κόλπου ἐπὶ
 τοῦτον δὴ τὸν νεῶν. ἀρχόμενοι δὲ τοῦ εἰσπλου εὐθὺς ὀρώσιν
 ὥσπερ ἐν ἀκροπόλει τὸ τέμενος τοῦτο ἀποσεμνυνόμενόν τε τῇ τοῦ
 βασιλέως ἐγνωμοσύνη καὶ παρεχόμενον τῆς ἐντεῦθεν ἐλπίδος αὐ- 10
 τοῖς ἀπολαύειν.

Τοῦ δὲ κόλπου ἐπὶ θάτερα μαρτύριον οἰκοδομησάμενος βα-
 σιλεὺς οὐ πρότερον ὄν ἀνέθηκεν Ἀνθίμῳ μάρτυρι παρ' αὐτὴν μά-
 λιστα τὴν τοῦ κόλπου ἡίονα. καὶ τὰ μὲν κράσπεδα τοῦ ἱεροῦ
 B πρᾶϋνομένη ἐπικλυζόμενα τῇ τῆς θαλάσσης ἐπιρροῇ τὸ εὐχαρι 15
 ἐπιεικῶς ἔχει. οὐ γὰρ ζὺν θορύβῳ τὸ κλυδώνιον ἐπανεστηκὸς εἶτα
 V 404 εἰς τοὺς ἐκείνη λίθους ἀράσσειται, οὐδὲ μεγάλα τὸ κῆμα ἤχησαν,
 οἷά γε τὰ θαλάσσια, καὶ σχιζόμενον ἀποκρίνεται εἰς εἶδος ἀφρῶ-
 H 10 δεσ, ἀλλὰ πρόβεισι μὲν προσηγές, σιωπηλὸν δὲ ὄν ἐπιναύει τῆς γῆς,
 ἀναστρέφει δὲ μόνον. ἐκδέχεται δὲ τὸ ἐνθένδε αὐτὴ ὀμαλή τε 20
 καὶ λίαν ὑπερία, μαρμάρους μὲν πανταχόθεν κεκομψευμένη καὶ κλο-
 σιν, ὄψει δὲ ὠραιζομένη τῇ ἐς τὴν θάλασσαν. στοὰ μετὰ ταύ-
 την καὶ ὁ νεὸς ἐντὸς ἐν τετραγώνῳ ἐς ὕψος ἐπηῆται λίθων εὐπρε-
 C πεία καὶ χρυσῶ κατακεχυμένῳ καλλωπιζόμενος. τοσοῦτον δὲ
 προέχει μόνον τοῦ εὗρους τὸ μῆκος ἐς ὅσον δὴ χῶρον τὸν ἀβέβη- 25
 λον, ἐν ᾧ τὰ ὄργανα τὰ ἄρρητα τελεῖσθαι θέμις, κατὰ τὴν πλε-

1. τηλικούτοις ἀνεῖσθαι ἀγίοις CH.
 ἰβιδ. ὀμαλή τε] ὀμαλή τις H.

19. μόνον] μένον Tolos.

tudine, luminis copia illustre reddidit, ac multa alia, quibus carebat, beni-
 gnissime contulit. Qui morbis arte medica valentioribus tenentur impliciti,
 ex humani auxilii desperatione ad spem sibi unam in illis reliquam se conver-
 tunt, et per sinum scaphis ad templum hoc devehunt. Statim ut solvunt,
 ipsum tanquam in arce conspiciunt, grati principis munificentia gloriosum,
 ac spem ipsis bonam ostentans.

Trans sinum, novum imperator martyrion extruxit dicavitque Anthimo
 martyri in ipso sinus littore. Templi crepido, leni plausa maris allapsu, vi-
 sam iucundissime oblectat. Neque enim elata unda positus ibi saxis illiditur,
 nec fluctus, ut in mari fit, gravi cum murmure fracti expumant; sed mo-
 deste accedunt, terramque allambunt taciti, ac placide sese referunt. Deinde
 planissimum patet atrium, marmoribus undique et columinis renidens: ex quo
 pulcher est in mare prospectus. Ultra est porticus: tum se templum attollit,
 intus quadratum, et marmoribus scite compositis auroque illite decorum.
 Longitudo tantum superat latitudinem, quantum in latere orientali porrigitur

ρὰν, ἢ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον τέτραπται, διήκειν ξυμβαίνει. ταῦτα μὲν οὖν τῆδέ πη ἔχει.

ζ. Ἐπέκεινα δὲ κατ' αὐτὸ μάλιστα τοῦ κόλπου τὸ στόμα D
 Εἰρήνης μάρτυρος ναὸς ἴδρυνται. ὃς δὴ οὕτως μεγαλοπρεπῶς τῷ
 5 βασιλεῖ ὅλος ἐξείργασται ὡς οὐκ ἂν ἔγωγε φράσαι ἱκανῶς ἔχοιμι.
 ἀντιφιλοτιμούμενος γὰρ τῇ θαλάσῃ ἀμφὶ τοῦ κόλπου τῇ εὐπρε-
 πείᾳ, ὥσπερ δρῶν περιφερεῖ ἐγκαλλώπισμα τὰ ἱερὰ ταῦτα ἐντέθει-
 κεν. ἀλλ' ἐπεὶ τούτου δὴ τοῦ τῆς Εἰρήνης νεῶ ἐπεμνήσθην, καὶ
 τὸ κεινὴν ξυνερχθὲν οὐ μοι ἀπὸ τρόπου τῆδε γεγράφεται. ἐν-
 10 ταῦθα ἔκειτο λείψανα ἐκ παλαιοῦ ἀνδρῶν ἀγίων οὐχ ἦσσαν ἢ τισ-
 σαράκοντα· οἱ στρατιῶται μὲν Ῥωμαῖοι ἐτόγγαυον ὄντες, ἐν λε-
 γεῶνι δὲ δυοκαίδεκάτῳ ἐτάττοντο, ἢ ἐν πόλει Μελιτηνῇ τῆς Ἀρ-
 μενίας τὸ παλαιὸν ἴδρυτο. ἦν γὰρ τοίνυν οἱ λιθοδόμοι διώρυσσον
 οὐπὲρ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, κιβώτιον εἶρον γραμμασι σημαῖνον ὡς P 19
 15 λείψανα ἔχοι τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν. ὅπερ ἐξήνεγκε λεληθὸς τέως
 ἐξεπίτηδες ὁ Θεός, ἅμα μὲν πιστούμενος ἅπαντας ὡς τὰ βασιλέως
 ἀσμενέστατα ἐνδεδέχεται δῶρα, ἅμα δὲ καὶ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀγα-
 θοεργασίαν ἀμείψασθαι διατεινόμενος χάριτι μελίζονι. ἐτόγγαυε
 20 φεύματος δεινὸν τι χρῆμα κατὰ τὸ γόνυ ἐπιπεσὸν συντριβῆ ταῖς
 ὀδύναϊς τὸν ἀνδρα ἐπολεῖ· οὐπὲρ οἱ αὐτὸς αἰτιώτατος ἦν. ἐν
 γὰρ ταῖς ἡμέραις ἀπάσαις, αἵπερ τὴν Πασχαλίαν ἑορτὴν προτε-
 ρεύουσαι νηστεῖαι καλοῦνται, σκληρὰν τινα βιοτὴν ἔσχε μὴ ὅτι βα- B
 σιλεῖ ἀλλόκοτον οὖσαν, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπῳ ἀμηγέπῃ τῶν πολιτι-

17. ἀγαθοεργασίαν] ἀγαθοεργίαν H. Conf. p. 45 c. 115d.

22. Πα-

σχαλίαν] πασχάλειον H.

locus religione sanctissimus; ubi sacris licet ineffabilibus operari: sed haec hactenus.

7. Post ad ipsas sinus fauces situm est Irenes martyris templum, quod totum adeo magnifice imperator extruxit, ut me illi describendo imparem fatear. Is enim ornandi sinus studio ambitiose cum mari certans, tanquam monili rotundo gemmas nitidas, sic ei templa haec addidit. Sed quando huius templi Irenes mentio incidit, rei, quae ibi contigit, non aliena erit narratio. Iacebant illic iam inde olim repositi cineres Sanctorum x l. Hi Romani fuere milites legionis duodecimae, quam quondam stationarium habuit urbs Armeniae Melitene. Ergo artifices, cum in eo, de quo memini proxime, loco foderent, arcam invenerunt, inscriptione significantem, se eorum cineres complecti. Hanc prius abditam eo deus consilio protulit in lucem, ut omnibus declararet acceptissima sibi esse Augusti dona, eiusque beneficentiam maiori gratia remuneraretur. Aegrotabat enim Iustinianus Augustus et illapsa in genu magna humoris copia graviter cruciabat. Quem ille morbum sibi ipse accersiverat; toto eo tempore, quod Paschali festo superius appellatur ieiunium, victum colere solitus asperum, nec solum a principe, sed ab homine

κῶν ἀπτομένῳ. δυοῖν γὰρ ἡμέραιν διεγρόνει ἐς διελ ἀπόσιτος ὢν, καὶ ταῦτα μὲν ὄρθρου βαθύς διηνεκὲς ἐκ τῶν στρωμάτων ἐξανιστάμενος καὶ προεγρηγορῶς τῆς πολιτείας, αἰεὶ τε αὐτῆς ἔργῳ καὶ λόγῳ διαχειρίζων τὰ πράγματα, ὄρθριός τε καὶ μεσημβρινός, καὶ οὐδέν τι ἥσσον ἐπινυκτίδιος. πόρρω γὰρ τῶν νυκτῶν ἐς κοίτην ἰὼν ἐξανίστατο αὐτίκα δὴ μάλα, ὥσπερ χαλεπῶς τοῖς στρώμασιν ἔχων. καὶ ἤνικα δὲ που τροφήν αἴροίτο, οἴνου μὲν καὶ ἄρτου καὶ τῶν ἄλλων ἐδωδίμων ἐκτὸς ἔμενε, βοτάνας δὲ ἥσθιε μόνον, καὶ

C ταύτας ἀγρίας ἐπὶ χρόνου μῆκος τεταριχημέναις ἀλσί τε καὶ ὄξει, ὃ τε πότος αὐτῷ ὕδωρ ἐγένετο μόνον. οὐ μέντοι οὐδὲ τούτοις κα-10
τακορῆς γέγονε πώποτε, ἀλλὰ καὶ ἤνικα δαῖτα αἴροίτο, ἀπογευσάμενος τούτων δὴ τῶν αὐτῷ ἐδωδίμων, εἶτα μεθίει, οὐπω ἐδοδοκῶς τὰ αὐτάρκη. ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ πάθος ἀκμάσαν τὴν ἀπὸ τῶν λατρῶν ἐπικουρίαν ἐνεκλήκει, καὶ χρόνος τῷ βασιλεῖ πολὺς ἐν ταύταις δὴ ταῖς ὁδύναϊς ἐτρίβη. μεταξὺ δὲ τὰ περὶ τῶν δεδη-15
λωμένων λειψάνων ἀκούσας, τῆς ἀνθρωπείας ἀφήμενος τέχνης,

D ἐπὶ ταῦτα τὸ πρῶγμα ἤγε, τὴν ὑγίαν ἐπισπώμενος τῇ ἐς αὐτὰ πί-
σσει, καὶ δόξης τῆς ἀληθοῦς ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἀπώνατο. οἱ μὲν γὰρ ἱερεῖς τὸν δίσκον ἐπὶ τὸ τυῦ βασιλέως ἐτίθεντο γόνυ, ἀφανίζεται τὸ πάθος εὐθὺς, σώμασι διδουλωμένοις τῷ θεῷ βιωσθέν. 20
ὅπερ ἀμφιλεκτον ὁ θεὸς οὐ συγχωρῶν εἶναι, σημεῖον τῶν πραττομένων ἐνδεδείχεται μέγα. ἔλαιον γὰρ ἐξαπιναίως ἐπιρρεῦσαν μὲν ἐκ τούτων δὴ τῶν ἁγίων λειψάνων, ὑπερβλύσαν δὲ τὸ κιβώτιον,

V 405 τῷ τε πόδε καὶ τὴν ἐσθῆτα τοῦ βασιλέως κατέκλυσεν ὄλην ἄλουρ-

1. διεγρόνει] διαγέρονε Toloa.
1. μενος CH.

2. ἐξανιστάμενος] ἐκτανιστά-

etiam rerum civilium utcumque participare abhorrentem. Biduum enim traducebat impastus, quamvis e lecto pro more suo corpus moliretur primo diluculo, invigilans Reip. in cuius negotiis et re et voce tractandis nocturnum aequè ut matutinum ac meridianum tempus ponere consueverat. Cum enim multa iam nocte cubitum ivisset, confestim surgebat, quasi strato offenderetur. Ad mensam, vino, pane caeterisque abstinebat edulibus, nec nisi oleribus, iisque agrestibus, sale et aceto diu maceratis vesceretur: eiusdem potus mera aqua. Ac ne his quidem sese unquam explebat: sed cum cibum caperet, sua illa ferula leviter delibata prius remittebat quam necessitati satisfecisset. Crudecens hinc morbus opem vicit medicinae, ac diurnos dolores passus est imperator. Hoc interim spatio sacras reliquias inventas audiit: tum arte humana valere iussa, se illis commendavit, sanitatem evocans pia credulitate. Quae vera persuasio ipsi in re maxime necessaria plurimum profuit. Nam simul ac sacerdotes imperatoris genu discum admoverunt, morbus evanuit, corporibus divino obsequio mancipatis coactus cedere. Qua de re nullum ambigendi locum reliquens deus, illustre editi miraculi signum dedit. Repente enim oleum ex sacris reliquiis effusum arculaque exundans, imperatoris pedes

γὸν οὖσαν. διὸ δὴ ὁ χιτῶν οὕτω καταβεβρεγμένος διασώζεται ἐν τοῖς βασιλείοις, μαρτύριον μὲν τῶν τηρικᾶδε γεγενημένων, σωτήριον δὲ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα πάθει περιπεσομένοις τισὶν ἀνηκέστως.

ἦ. Οὕτω μὲν οὖν ὑπογέγραπται Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὸ P 20

5 Κέρας ὁ κόλπος. καὶ πορθμοῖν δὲ τοῖν ἄλλοιιν δυοῖν, ὧνπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, οἰκοδομίαις τὰς ἡϊόνας ἐς μέγα τι κάλλος ἐξεργασταὶ τρόπῳ τοιῷδε. ἱερὰ δὺο τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ ἀνει-
 10 μενά κατασκευῶν ἀλλήλοισιν ἐστῶτα τοῦ πορθμοῦ ἑκατέρωθι συν-
 βαινεῖν εἶναι, θύτερον μὲν ἐν χώρῳ καλουμένῳ Ἀνάπλῳ ἐν ἀρι-
 10 στερεῷ εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνιον πόντον, τὸ δὲ δὴ ἕτερον ἐν τῇ ἀντι-
 πέρᾳ ἀκτῇ. Προόχθους μὲν ἐκάλουσιν οἱ παλαιοὶ ἀνθρώποι τὴν H 11
 ἀκτὴν, ὅτι δὴ προβέβληται, οἶμαι, κατὰ πολὺ τῆς ταύτης ἡϊόνας,
 νῦν δὲ Βρόχοι ἐπικαλεῖται, διαφθειρούσης τὰ ὄνοματὰ τῆς τῶν
 ἐπιχωρίων ἀγνοίας τῷ μήκει τοῦ χρόνου. ταῦτα δὲ τὰ δύο τεμένη B
 15 οἱ μὲν αὐτῶν ἱερεῖς κατεργαγμένα ὑπὸ τοῦ χρόνου φεώμενοι καὶ
 περιφοβοὶ γεγενημένοι ὡς μὴ αὐτίκα μάλα σφίσιν ἐμπέσοιεν, βα-
 σιλέως ἐθέλοντο ἀνοικοδομήσασθαι ἅμφω ἐφ' οὐπερ σχήματος
 τὸ παλαιὸν ἦν. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἐκ-
 κλησίαν τινὰ ἢ γίνεσθαι πρῶτον, ἢ καταπεπονηκυῖαν ἐπανορθοῦ-
 20 σθαι, ὅτι μὴ ἐκ χρημάτων βασιλικῶν, οὐκ ἐν Βυζαντίῳ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. βασιλεὺς δὲ αὐτίκα
 τῆς προφάσεως τυχὼν τῆσδε καθεῖλε μὲν ἑκάτερον ἐς τὸ ἔδαφος,
 ὡς μὴ τι αὐτοῖς τῆς προτέρας ἀκοσμίης ἀπολειφθῆναι. ἀνοικοδο-
 μήσατο δὲ τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ Ἀνάπλου τρόπῳ τοιῷδε. πετρῶν ἐμ- C

15. κατεργαγμένα] κατεργακωμένα H. κατεργακωμένα C.

ac vestem purpuream benignissime rigavit. Quare vestis sic delibuta asser-
 vatur in regia. testimonio rei tunc gestae, et salutis futurae posteris, qui in
 morbos insanabiles delabentur.

8. Ita Iustinianus Augustus sinum Ceras ornavit: quod ad freta attinet
 alia duo, quae paulo supra memoravi, eorum quoque littora in hunc modum
 distinxit praeclarissimis aedificiis. Tempora duo Michaeli archangelo sacra,
 sibi quae adversa, hinc inde freto imminabant: quorum alterum erat in Anaplo,
 ad laevam navigantium in Pontum Euxinum; alterum in opposito littore,
 quod, meo quidem iudicio, Proochthos ideo dixerunt veteres, quia longe ultra
 reliquam oram prominet: nunc Brechos appellant, vocabula per temporis
 longinquitatem corrumpente indigenarum incititia. Cum tempora illa aevo di-
 rupta cernerent utriusque sacerdotes, ac ne ruina propediem opprimerentur
 vehementer timerent, imperatori supplicarunt ut ambo in formam pristinam
 restitueret. Neque enim illius principatu, vel nova condi, vel ruinosae eccle-
 siae reparari ulla potuit, nisi Caesaris sumptibus; non modo Byzantii, sed in
 universo etiam orbe Romano. Eam nactus occasionem imperator, statim
 utramque aedem aequavit solo, ne quid vitii pristini superesset: et eam qui-
 dem, quae est in Anaplo, sic reaedificavit. Interiorem littoris illius partem

βολῆ τὴν ἐκείνη ἀκτὴν εἴσω περιελθὼς ἐς σκέπας λιμένος, τὴν τῆς θαλάσσης ἡύνα ἐς μεταμόρφωσιν ἀγορᾶς ἤνεγκεν. ἡσύχιος γὰρ ὑπεράγαγε ἐνταῦθα ἡ θάλασσα οὕσα τῇ γῆ ἐπικοινωνοῦται συναλλαγᾶς. ταῖς τε ἀκάτοις οἱ τῶν ἐμπόρων θαλάττιοι παρὰ τὴν ἐμβολὴν τῶν πετρῶν ὀρμισάμενοι συμβάλλονται τοῖς ἐγγείοις ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τὰ ἐμπολήματα. αὐτὴ μετὰ τὴν παραλίαν ἀγορὰν τοῦ νεῶ πρόκειται. καὶ μαρμάρους μὲν ὠραίοις τε καὶ χιόσις ἡ αὐτὴ τὸ χρῶμα ὁμοιοῦ. οἱ δὲ τοὺς περιπάτους τῆδε ποι-
D ούμενοι εὐπρεπεῖα μὲν ἤδονται λίθων, γεγῆθαι δὲ τῆς θαλάσσης ὄψει, ἐναβρύνονται δὲ κοιναῖς ταῖς αὖραις ἐκ τε τοῦ ῥοθίου ἐπι-
 γειρομέναις καὶ λόφων ἐπανεστηκότων τῇ γῆ. στοὰ τὸν νεῶν περιβάλλει ἐγκύκλιος εἰς τὰ πρὸς ἕω διαλαποῦσα μόνον. ἐπὶ μέσης τὸ ἱερὸν χρῶμασι μυρίοις πεποικίλται λίθων. ὄροφος ἐν θόλῳ ὑπερηώρηται μετάρσιος. τί ἂν τις διαριθμησάμενος ἐπαξίως τοῦ ἔργου φράσαι τὰς ἠωρημένας στοὰς, τὰς ὑπεσταλμένας
P 21 οἰκοδομίας, τὸ τῶν μαρμάρων ἐπίχαρι, οἷς δὴ οἱ τε τοῖχοι καὶ τὰ ἐδάφη παντάπασι περιβέβληνται; πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ χρυσοῦ πληθὺς ἐξαισίον πανταχόσε τοῦ ἱεροῦ καθάπερ αὐτῷ πεφυκὸς περιέχεται. τσαῦτα εἰπόντι καὶ τὸ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ τέμενός μοι δεδήλωται, ὅπερ αὐτῷ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐναγχοῦ
 ἐν τῷ Ἐβδόμῳ καλουμένῳ ἀνέθηκεν. ἐμφερέστατα γὰρ ἀλλήλοισιν ἄμφω τὰ τεμένη τυγχάνει ὄντα, πλὴν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐπιθαλάσσιον τὸ τοῦ βαπτιστοῦ ζυμβαίνει εἶναι.

Ὁ μὲν οὖν ἐν τῷ Ἀνάπλῳ καλουμένῳ τοῦ ἀρχαγγέλου ναὸς
B τῆδε πεπόνηται. κατὰ δὲ τὴν ἀντιπέρας ἀκτὴν ὀλίγῳ τῆς θα-25

8. χιόσις hic legendum censeo, non κίοσις, ut habent H et Tolos. MALT.

lapidea complexus crepidine, qua portus muniretur, forum fecit ex ora maris; quod hic placidissimum commercia cum terra miscet: ita ut institores maritimi, appulsis ad crepidinem navibus onerariis, cum iis, qui in terra sunt, merces e foris commutent. Post forum illud littoreum, templo obiacet atrium: cuius marmora hic fructus varios, illic nives colore referunt. Qui ibi inambulans, hinc eorum nitore, inde maris aspectu mirifice hilarantur: simul etiam recreantur auris, quae ex mari praeterlabente collibusque communiter spirant. Aedem ambit porticus in orbem ducta, desinensque ad eius latus orientale. Est in medio templum, mille coloribus marmorum varium ac tholo sublimi tectum. Quis pro operis dignitate recenseat porticus pensiles, interiores recessus, gratissimum nitorem marmorum, quae et parietes et solum omnino vestiunt? Adde immensam auri vim ubivis alliti, ita ut congenitum videatur. Haec enarrans, eadem opera templum descripsi, quod nuper Ioanni Baptistae Iustinianus Aug. in Hebdomo posuit. Nam aedes ambae, caetera inter se simillimae, hoc uno differunt, quod sacra Ioanni Baptistae non est maritima. Sic in Anaplo templum archangeli constructum est: in adverso autem

λάσσης δέχει τις χώρος, ὁμαλὸς μὲν φύσιν, συνθέσει δὲ λίθων ἰψοῦ ἀνέχων. ἔνταῦθα τὸ τοῦ ἀρχαγγέλου δεδημιούργηται τέμενος, εὐπρεπεία μὲν ἑξαίσιον, μεγέθει δὲ πρῶτον, πολυτελεία δὲ ἀνακείσθαι μὲν τῷ Μιχαὴλ πρόπον, ἀναθεῖναι δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ. τούτου δὲ δὴ οὐ πολλῶ ἄποθεν τοῦ νεῶ τέμενος ἄγιον τῇ Θεοτόκῃ ἀνευέωσατο τρόπῳ τῷ αὐτῷ καταπεπονηκὸς πολλῶ πρότερον, οὗ δὴ τὸ σεμνὸν μακρὸν ἂν εἶη καὶ διερευνήσασθαι καὶ V 406 λόγῳ σημήναι· ἐκδέχεται δὲ ἡ πάλαι τῆς ἱστορίας προσδοκωμένη μοῖρα.

10 9'. Ἐπὶ ταύτης δὴ τῆς ἀκτῆς ἀξιοθέατα ἐκ παλαιοῦ βασι- C
 λεια ἐτόγγανεν ὄντα. ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀνατίθεικε
 τῷ Θεῷ ἅπαντα, τὸν ἐνθὲνδε τῆς εὐσεβείας καρπὸν τῆς παραντίκα
 παραψυχῆς ἀλλαξάμενος τρόπῳ τουῦδε. ὁμιλος ἦν ἐπὶ Βυζαντίου
 γυναικῶν ἐν μαστροπέλῳ λελαγνευμένων οὐχ ἐκούσιον, ἀλλὰ βιαίαν
 15 τινὰ μισητίαν. τῆς γὰρ πενίας τῷ ὑπερβάλλοντι ὑπὸ πορνοβοσκῶ
 τρεφομέναις ἀεὶ καὶ καθ' ἑκάστην ἀκολασταίνειν ἐπάναγκες ἦν,
 ἀνδράσι τε ἀγνώσι καὶ παραπεπτωκόσιν ἐξαπινάιως ἐσποδοῦντο
 συνδυσάζομεναι. πορνοβοσκῶν γὰρ ἔνταῦθα ἦν ἐκ παλαιοῦ ἔται- D
 ρία πολλή, ἐκ' ἐργουστηρίου τὸ τῆς ἀκολασίας διαχειριζόντων ἐμ-
 20 πόλημα, ἐν τε τῷ δημοσίῳ τῆς ἀγορᾶς ὥραν ἀποδιδόμενων τὴν
 ἀλλοτριάν καὶ δουλαγωγούντων τὸ σῶφρον. βασιλεὺς δὲ Ἰου-
 στινιανὸς καὶ βασιλις Θεοδώρα (τὴν γὰρ εὐσέβειαν ἀλλήλοισ ἐπι-
 κοινοῦμενοι ἅπαντα ἔπρασον) ἐπενόουν τάδε. τὴν μὲν πολιτείαν
 τοῦ τῶν μαστροπέλων ὄγους ἐκάθησαν, ἐξελάσαντες τὸ τῶν πορ-

19. ἐμπόλημα] Vulgo ἐμπώλημα. ἐμπολημάτων infra p. 58 d. 95 d.
 Hoc vocabulo utitur Sophocles Trachin. v. 538.

littore, parum distat a mari locus situ planus, lapideoque aggere editus. Ibi condita est archangelii aedes altera, decore summo, praecipua magnitudine, eaque magnificentia, ut digna sit, quae et Michaeli sacra et a Iustiniano Aug. posita dicatur. Non procul hinc deiparae templum, iamdiu caducum, similiter instauravit: cuius excellentiam si dispicerem verbisque exponerem, longius abiret oratio. Iam vero expectata pridem pars historiae sequitur.

9. Erat in eo littore vetus regia, spectatu digna. Hanc totam Iustinianus Aug. deo consecravit, praesenti oblectamento praeferens pietatis fructum, qui sic inde est consecutus. Byzantii grex erat mulierularum, quae in Ispanari servire Veneri adigebantur. Cum enim leno tam arcte eas aleret, ut extrema penuria nunquam exirent; necesse habebant quotidianae libidini se permittere. Corpus subitatio coitu cum ignotis obviisque miscebant. In urbe enim numero abundabat conflata quondam sodalitas lenonum, qui non solum in fornice quaestus venereos tractabant, sed in foro etiam publico alienam formam nundinabantur, ac pudicitiam turpi obsequio constringebant. Verum Iustinianus imperator ac Theodora Aug. cum ex communi inter se studio pietatis omnia facerent, rationem hanc inierunt. Pulsis lenonibus,

P 22 νυβοσκῶν ὄνομα, τῶν δὲ γυναικῶν τὰς πενία ταλαιπωρουμένας
 H 12 πολλῇ ἀκολασίας τῆς δουλοπρεποῦς ἠλευθέρωσαν, βίωτον μὲν σφί-
 σιν αὐτόνομον, ἐπ' ἠλευθερίαν δὲ τὴν σωφροσύνην πεπορισμένοι.
 ταῦτα μὲν οὖν διωκῆσαντο τῆδε. παρὰ ταύτην δὲ τοῦ πορθμοῦ
 τὴν ἀκτὴν, ἣ ἔστιν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Εὐξείνιον καλούμενον 5
 πόντον, βασίλεια πρότερον ὄντα μοναστήριον μεγαλοπρεπὲς κα-
 τεστήσαντο καταγῶγιον ταῖς μεταμελουμέναις γυναιξίν ἐπὶ τῷ προ-
 τέρῳ βίῳ ἐσόμενον· ἐφ' ᾧ δὴ ἐνταῦθα περὶ τε τὸν θεὸν καὶ τὴν
 εὐσέβειαν ἀσχολία γενησομένη περικαθῆραι τὰς ἁμαρτάδας δυνα-
 ται εἶεν τῆς ἐν μαστροπέῳ διαίτης. διὸ καὶ Μετάνοιαν τοῦτο 10
 B δὴ τῶν γυναικῶν τὸ διαιτητήριον ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐπονομά-
 ζουσι. καὶ πολλαῖς μὲν χρημάτων προσόδοις οἱ βασιλεῖς οὗτοι
 τοῦτο τὸ μοναστήριον δεδώρηται, πολλὰ δὲ οἰκία κάλλει τε καὶ
 πολυτελείᾳ διαφερόντως ἔξαισια, ταῖς γυναιξὶ παραψυχὴν ἐσομέ-
 νην, ὠκοδομήσαντο, ὡς μηδενὶ ἀναγκασθεῖσαι πρὸς τὰ τῆς σω- 15
 φροσύνης ἐπιτηδεύματα τρόπῳ ὄτι οὖν ἀποκνήσουσι. ταῦτα μὲν
 οὖν τῆδὲ πη ἔχει.

Ἐς δὲ τὸν Εὐξείνιον πόντον ἐνθένδε ἰόντι ἄκρα τις ἀπόρρωξ
 παρὰ τὴν τοῦ πορθμοῦ προβέβληται ἡίονα, ἐφ' ἧς μαρτύριον Παν-
 τελεήμενος εἰστήκει ἁγίου, ἀρχὴν τε ἀπημελημένως πεποιτημένον 20
 καὶ χρόνῳ μακρῷ πεπονηκὸς ἄγαν ὕπερ ἐνθένδε περιελὼν Ἰουστι-
 νιανὸς βασιλεὺς, τοῦτόν τε μεγαλοπρεπῶς τὰ μάλιστα οἰκοδομη-
 σάμενος τὸν ἐκείνη τανῦν ὄντα νεῶν, τῷ τε μάρτυρι διεσώσατο
 C τὴν τιμὴν καὶ τῷ πορθμῷ κάλλος ἐντέθεικεν, ἐκατέρωθι τὰ ἱερὰ
 ταῦτα πηξάμενος. τούτου δὲ τοῦ τεμένου ἐπίπροσθεν ἐν χώρῳ 25
 τῷ καλουμένῳ Ἀργυρωνίῳ πτωχῶν ἦν ἐκ παλαιοῦ καταγῶγιον, οἰσ-

sbominandas lustrorum sordes elecerunt Rep. foeminasque egentiores servill
 luxuria liberarunt, efficientes ut vitam nemini mancipatam, et iunctam cum
 libertate continentiam colerent. His ita constitutis, in eo freti littore, quod
 in Pontum Euxinum navigantibus dextrum est, veterem regiam in monaste-
 rium splendidum mutarunt: ut eo receptae foeminae, quas antea vitae
 poeniteret, intentis animis divino cultui, contractas meretricio instituto noxas
 piarent. Cui rei consentaneo nomine, Poenitentia dicitur hoc mulierum do-
 micilium. Eidem monasterio amplus reditus uterque attribuit, multaue cu-
 bicula aedificavit, decore ac splendore maximo solatium allatura foeminis: ne
 qua necessitas studium continentiae quomodocunque infringat. Haec ibi se
 ita habent.

Inde Pontum Euxinum petenti occurrit abruptum quoddam ac procur-
 rens e freti littore promontorium, in quo S. Panteleemonis martyrium situm
 erat, ac negligenter olim aedificatum vetustati iam succumbebat. Eo diruto,
 atque aede, quae ibi hodie visitur, magnificentissime extracta, honorem Iu-
 stinianus Aug. asseruit martyri, et freti decus addidit, utrinque sacra, quae
 dixi, aedificia apponendo. Ultra hoc templum, in loco, quem Argyronium

περ ἢ νόσος τὰ ἀνήκεστα ἐλωθήσατο. ὅπερ τῷ χρόνῳ κατερω-
 γὸς ἤδη τὰ ἴσχατα προθυμίᾳ τῇ πάσῃ ἀνενεώσατο, γενησόμενον
 τοῖς οὕτω ταλαιπωρούμενοις ἀνάπαυλαν. ἀκτὴ δέ τις ἔστι Μω-
 κάδιον ὄνομα τοῦ χώρου ἐγγύς, ὃ καὶ νῦν Ἱερὸν ὀνομάζεται. ἐν-
 5 ταῦθα ναὸν τῷ ἀρχαγγέλῳ ἐδείματο ἱεροπρεπῆ τε διαφερόντως,
 καὶ τῶν τοῦ ἀρχαγγέλου ἱερῶν, ὧνπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως, οὐδε-
 τὸς ἀξιώματι ἀποδέοντα. καὶ Τρύφωνι δὲ ἀνέθηκεν ἱερὸν μάρ-
 τυρι πόνῳ τε καὶ χρόνῳ πολλῷ ἐς κάλλος ἀποτετορνευμένον ἀμύ-
 10 σθητον ὅλως ἐν τῇ τῆς πόλεως ἀγυιᾷ, ἣ τοῦ πελάργου ἐπώνυμός
 ἐστίν. ἔτι δὲ Μηναῖ καὶ Μηναίῳ μάρτυσιν ἕδος ἐν τῷ Ἐβδόμῳ
 ἀνέθηκεν. ἐν ἀριστερᾷ δὲ εἰσιόντι ἐς τὰς χρυσαῖς καλουμένας πύ-
 λας τῆς ἁγίας Ἰας μαρτύριον εὐρῶν καταπεπτωκὸς, πολυτελεῖα τῇ
 πίσῃ ἀνενεώσατο. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ ἱεροῖς εἰρ-
 γασμένα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τοιαῦτά ἐστι. τὰ δὲ ἀνὰ πῦσαν
 15 διαπεπονημένα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἕκαστα διαριθμεῖσθαι χαλεπὸν
 τέ ἐστι καὶ λόγῳ παντελῶς ἄπορον. ἀλλ' ἤνικα ἡμῖν δεήσει πό-
 λεως ἣ χωρίου τυ τοῦ πρὸς ὄνομα ἐπιμνησθῆναι, καὶ τὰ ἐνταῦθα ἱερὰ
 ἐν ἐπιτηδείῳ γεγράφεται.

ί. Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τοῖς ἱεροῖς ἐν τε Κωνσταντινουπόλει P 23
 20 καὶ τοῖς τῆδε προαστείοις οὕτως Ἰουστινιανῷ δεδημιούργηται βα-
 σιλεῖ. τῶν δὲ ἄλλων αὐτῷ οἰκοδομημάτων πεπονημένων ἕκαστον
 μὲν ἐπελθεῖν οὐ ῥάδιον λόγῳ, ὡς ἐν κεφαλαίῳ δὲ φράσαι, τὰ τε
 πλεῖστα καὶ ἀξιολογώτατα τῆς τε ἄλλης πόλεως καὶ τῶν βασιλείων
 καταφλεχθέντα τε καὶ καθηρημένα ἐπ' ἕδαφος ἀνοικοδομησόμενος
 25 ἅπαντα ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον μετεστήσατο· ἄπερ μοι ἐν τῷ πα-

12. καταπεπτωκὸς] καταπεπονηκὸς CH.

vocant, vetusta domus erat pauperum, qui morbis tenentur insanabilibus. Hanc funditus iam aeo corruptam omni studio refecit, futuram sedem sic laborantium. Littus est (Mochadium appellant) vicinum loco, qui Hieri no-
 men etiamnum retinet. Hic templum archangelo condidit augustissimum, neque ullo eorum, quae eidem dicata paulo ante commemoravi, dignitate in-
 ferius. Aedem, multo et labore et tempore omnino supra quam dici potest ornata Tryphoni martyri posuit in urbis compito a Ciconia nomen sortito :
 itemque alteram in Hebdomo Menae et Menaeo martyribus. Ad laevam in-
 troitus portae aureae, cum martyrium sanctae Iae collapsum vidisset, illi reparando omnem adhibuit munificentiam. Hactenus de sacris Byzantii ae-
 dificiis, in quibus Iustinianus Aug. elaboravit. Quae vero idem in universo Rom. imperio construxit, sigillatim enumerare grave est, nec par his oratio
 suppetit. Sed cum urbis cuiuspiam aut provinciae nominatim erit facienda
 mentio, de illius templis opportune scribemus.

10. Ita quidem Iustinianus Aug. Constantinopolim eiusque suburbia templis ornavit. Alia vero ipsius aedificia singulatim recensere haud prom-
 ptum est. Ut autem summatim dicam, magnam ac praecipuam urbis et pa-

ρόντι λεπτολογεῖσθαι οὐτι ἐναγκαῖον ἔδοξεν εἶναι. ἅπαντα γάρ
 μοι ἐς τὸ ἀκριβές ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδῆλωται λόγοις.
 τοσοῦτον δὲ μόνον ἐν γε τῷ παρόντι γεγράφεται, ὡς τῶν βασι-
 Β λείων τὰ τε προπύλαια καὶ ἡ καλουμένη Χαλκῆ μέχρι ἐς τὸν Ἄρεος
 καλούμενον οἶκον, ἕκ τε τῶν βασιλείων τὸ τε βαλανεῖον ὃ Ζεύξιπ-
 πος αἶ τε μεγάλοι στοαὶ καὶ τὰ ἐκατέρωθεν ἐξῆς ἅπαντα μέχρι
 ἐς τὴν ἀγορὰν, ἡ Κωνσταντίνου ἐπώνυμός ἐστι, τούτου δὲ ἔργα
 τοῦ βασιλέως τυγχάνει ὄντα. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ τὴν Ὁρμισδα 5
 ἐπώνυμον οἰκίαν, ἄγχιστα οὖσαν τῶν βασιλείων, παραλλάξας τε
 καὶ ὄλως ἐς τὸ ἐπιφανέστερον μεταρμωσάμενος, ὡς τοῖς βασιλείοις
 ἐπιεικῶς πρέπει, τῷ παλατίῳ ἐντέθεικεν, εὐρύτερόν τε αὐτὸ καὶ
 πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἀξιώτερον ταύτῃ ἐξείργασται.

Ἔστι δὲ τις ἀγορὰ πρὸ τῶν βασιλείων περιστυλος. Ἀγορῶν- 10
 C σταῖον καλοῦσι τὴν ἀγορὰν οἱ Βυζάντιοι. ταύτης ἐν λόγοις ἐπε-
 μνήσθη τῶν ἐμπροσθεν, ἡνίκα τῆς Σοφίας περιγησάμενος τὸν
 νεῶν τὴν ἐπὶ τῷ ἔργῳ χαλκῆν εἰκόνα τῷ βασιλεῖ ἐπὶ κίονος ὑψη-
 λοτάτου καὶ λίθοις συνθέντου ἀνατεθεῖσαν δεδῆλωκα. ταύτῃ ἐς
 τὰ πρὸς ἕω τῆς ἀγορᾶς τὸ βουλευτήριον ἴδρυται, λόγου μὲν τῆ τε 15
 πολυτελείᾳ καὶ τῇ κατασκευῇ τῇ πάσῃ κρείττον, Ἰουστινιανοῦ δὲ
 βασιλέως ἔργον. ἔνθα δὲ ξυνιοῦσα ἔτους ἀρχομένου ἡ Ῥωμαίων
 βουλὴ σύγκλητος ἐνιαύσιον ἑορτὴν ἄγει, τὰ τῆς πολιτείας ὀργιά-
 ζουσα ἐς αἰὲ νόμιμα. ἔξ δὲ αὐτοῦ κίονες ἐπίπροσθεν ἐστῶσαν,
 οἱ μὲν δύο τὸν τοῦ βουλευτηρίου τοῖχον ἐν μέσῳ ἔχοντες, ὅς πρὸς 20
 D δύοντα ἡλίον τέτραπται, οἱ δὲ τέσσαρες ὀλίγῳ ἐκτός, τὸ μὲν εἰ-

15. ἐμπροσθεν] P. 9 d.

latii partem, quae incendio deleta et solo aequata fuerat, restituit elegantius. Supervacaneum duco ea iam particulatim referre, postquam omnia accurate sum persecutus in bellorum historia. In praesenti id solum scribam; vestibulum regiae, et quam appellat Chalcan ad oecum usque Martis, atque ex palatio thermas Zeuxippi, magnasque porticus, et quae hinc inde continenter ad forum Constantini pertinent, imperatoris huius opera esse. Praeterea Hormisdas domum, palatio proximam, mutavit penitus, ac splendore auctam dignissimo regia, adiunxit palatio: quae accessio multo id laxius praestantiusque effecit.

Pro palatio forum est columnatum dictumque Byzantiis Augustaeum: de quo supra mentionem feci, cum, post templi Sophiae descriptionem de aenea egi statua, imperatori supra lapideam columnam altissimam posita in monumentum illius operis. Ad fori latus orientale est curia, opus Iustiniani Aug. adeo splendidum, itaque rebus omnibus apparatus, ut facultatem dicendi superet. Eo senatus Romanus ineunte anno conveniens, festum solemne celebrat more institutoque reip. Stant pro curia columnae sex: quarum dum parietem eius, soli occidenti obversum in medio habent: quatuor aliquantulum ab eo distant, candidae omnes, et columnarum, quas habet uni-

δος λευκοὶ ἅπαντες, μέγεθος δὲ πρῶτοι τῶν ἐν γῆ κίωνων, οἶμαι, τῇ πίσῃ. στοῦν δὲ ποροῦσιν οἱ κίονες ὄροφον ἐν θόλῳ ἐλίττουσαν, τὰ δὲ ἄνω τῆς στοῆς ἅπαντα μαρμάρων μὲν κάλλει διακεκόσμηται τοῖς κίοσι τὸ εἶδος ἴσων, ἀγαλμάτων δὲ πλήθει ὑπεράνω 5 ἐστῴτων θαυμασίως ὡς ὑπογέγραπται.

Ταύτης δὲ τῆς ἀγορᾶς ὑὸ πολλῶ ἄποθεν τὰ βασιλέως οἰκία ἔστι, καὶ νέα μὲν τὰ βασιλεία σχεδόν τι πάντα, Ἰουστινιανῶ δὲ, ἥπέρ μοι εἴρηται, δεδημιούργηται βασιλεῖ, φράσαι δὲ αὐτὰ λόγῳ ἀμήχανά ἐστιν, ἀλλ' ἀποχρήσει μὲν τοὺς γενησομένους εἰδέναι ὅτι δὴ ἅπαντα τούτου δὴ ἔργον τοῦ βασιλέως τυγ- 10 χάνει ὄντα. ὥσπερ δὲ φασί, τὸν λέοντα ἐξ ὄνυχος ἴσμεν, καὶ τούτων δὴ οὕτω τῶν βασιλείων δύναμιν ἐκ τοῦ προτεμενίσματος οἱ τὰδε ἀναλεγόμενοι εἴσονται. τοιοῦτον δὲ τὸ προτεμενισμῶ ἐστιν ὃ καλοῦσι Χαλκῆν. ὄρθιοι οἱ τοῖχοι οὐρανομή- 15 κεις ἐν τετραγώνῳ ἐστᾶσι τέσσαρες, τὰ μὲν ἄλλα ἰσοστάσιοι ἀλλήλοις ὄντες, μήκει δὲ ἄμφω, ὃ τε πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένος καὶ βορρᾶν ἄνεμον, τῶν ἐτέρων οὐ παραπολὸν ἀποδέοντες. προβέβληται δὲ τις ἀμφὶ τὴν γωνίαν αὐτῶν ἐκάστου λίθων εὔ μάλα ἐργασμένων ἀνάστασις, τῷ τοίχῳ μέχρι ἐς τὴν ὑπερβολὴν 20 ἔξ ἐδάφους συναναβαίνουσα, τετράπλευρος μὲν, ἐνημμένη δὲ κατὰ τὴν μίαν τῷ τοίχῳ πλευρὰν, οὐ διακόπτουσα τοῦ χωρίου τὸ κάλ- 25 λος, ἀλλὰ τι καὶ κόσμου αὐτῷ ἐντιθεῖσα τῇ τοῦ ἐμφεροῦς ἀρμονία. ὑπερηώρηται δὲ αὐτῶν ἀψίδες ὀκτώ, τέσσαρες μὲν ἀνέχουσαι τὸν ἐν μέσῳ τοῦ παντὸς ὄροφον ἐν σφαιροειδεῖ μεταρσίῳ ἐπι- 30 κυρτούμενον, αἱ δὲ δὴ ἄλλαι δύο μὲν πρὸς νότον, δύο δὲ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον τῶ γειτνιῶντι ἐναπερειδόμεναι τοίχῳ, τὸ μεταξὺ

versus terrarum orbis, meo quidem iudicio maximae. Testudineatam efficiunt porticum: cuius pars superior marmore columnis concolori tota nitet, ac magno superstantium statuarum numero mirum in modum distincta est.

Non procul ab eo foro est regia, quam Iustinianus Aug. de nova, ut dixi, fere totam extruxit. Cum autem nulla describi queat oratione, satis erit scire posteros illam, quantacunque est, opus esse principis nostri. Ac sicut, quod trito fertur adagio, ex ungue leonem novimus, ita quae sit huius palatii excellentia lectores mei conicient ex vestibulo, cui nomen Chalce. Stant ad perpendicularum praealti parietes quatuor, forma quadrangulari: caetera inter se aequales, longitudine solum inferiores paulo sunt reliquis duo illi, qui ad meridiem et boream spectant. Unumquemque angulum protegit pila ex lapidibus affabre elaboratis, a solo ad culmen usque pariter cum pariete surgens. Quadrata est, unoque latere ita cohaeret parieti, ut non tollat concinnitatem, sed potius augeat aptissima parilitate. Arcus octo supereminet: quatuor fastigium sustinent, sublimi rotunditate curvatum in medio totius operis: quod ad caeteros attinet, duo a parte austri, totidem a septen-

τέλος ἐν θόλῳ ἠωρημένον ἐξαίρουσιν. ἐναβρύνεται δὲ ταῖς γραφαῖς ἢ ὄροφῇ πᾶσα, οὐ τῷ κηρῷ ἐντακέντι τε καὶ διαχυθέντι ἐν ταῦθα παγεῖσα, ἀλλ' ἐναρμοσθεῖσα ψηφῖσι λεπταῖς τε καὶ χρώμασιν ὠραῖσμέναις παντοδαπαῖς· αἱ δὲ τὰ τε ἄλλα ἅπαντα καὶ ἀνθρώπους ἀπομιμοῦνται. ὅποια δὲ αὐτῶν τὰ γράμματά ἐστιν 5
 C ἐγὼ δηλώσω. ἐφ' ἐκάτερα μὲν πόλεμός τέ ἐστι καὶ μάχη, καὶ ἀλλοσκόνται πόλεις παμπληθεῖς πῆ μὲν Ἰταλίας, πῆ δὲ Λιβύης, καὶ νεκῆ μὲν βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὑπὸ στρατηγοῦντι Βελισσαρίῳ, ἐπάνεισι δὲ παρὰ τὸν βασιλέα, τὸ στράτευμα ἔχων ἀκραιφνές ὄλον ὁ στρατηγός, καὶ δίδωσιν αὐτῷ λάφυρα βασιλεῖς τε καὶ βασιλείας, 10 καὶ πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις ἐξαίσια. κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐστᾶσιν ὁ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλις Θεοδώρα, λοικότες ἄμφω γεγηθῶσι τε καὶ νικητήρια ἐορτάζουσιν ἐπὶ τε τῷ Βανδύλων καὶ Γότθων βασιλεῦσι, δορυαλώτοις τε καὶ ἀγωγίμοις παρ' αὐτοὺς ἤκουσι. περιέστηκε δὲ αὐτοὺς ἡ Ῥωμαίων βουλή σύγκλητος, ἐορτασταὶ 15 πάντες. τοῦτο γὰρ αἱ ψηφίδες δηλοῦσιν ἐπὶ τοῖς προσώποις ἰλαρὸν αὐτοῖς ἐπανθοῦσαι. γαυροῦνται οὖν καὶ μειδιῶσι τῷ βασιλεῖ νέμοντες ἐπὶ τῷ ὄγκῳ τῶν πεπραγμένων ἰσοθέους τιμάς. ἡμφιασται δὲ μαρμάρων εὐπρεπεῖα τὰ ἐντός ἅπαντα μέχρι ἐς τὰς ὑπεράνω ψηφίδας, οὐχ ὅσα ἐπανέστηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος 20 ἐφεξῆς ὄλον. τῶν δὲ μαρμάρων ἔνια μὲν λίθου Σπαρτιάτου ἐκεῖ σμαράγδῳ ἴσα, ἔνια δὲ πυρὸς φλόγα μιμοῦνται· λευκὸν δὲ τῶν πλειόνων τὸ εἶδος, οὐ λιτὸν μέντοι, ἀλλ' ὑποκυμαίνει κυναναγεῖ ὑπογεγραμμένον μεταξὺ χρώματι. ταῦτα μὲν οὖν τῆδέ πη ἔχει.

trione parieti proximo innixi, tectum intermedium attollunt opere testudines. Tota camera picturis ridet, non ceris inustus illitisque compacta, sed apta tesseralis colorum omnium varietate nitentibus: quae cum aliarum rerum cuiusque generis, tum hominum imagines repraesentant: quae nam autem eae picturae sint, declarabo. Hinc et hinc bella, pugnae, quamplurimae captae urbes Italiae Africaeque. Vincit Iustinianus Aug. per legatum Belisarium. Hic ad imperatorem redux cum exercitu integro, exuvias ipsi offert, reges ac regna, et quidquid inter homines excellit. In medio stant imperator ac Theodora Augusta, ea uterque specie, ut summam laetitiam prae se ferant, et festo victoriam celebrent, captis suppliciterque accedentibus Vandalorum et Gotthorum regibus insignem. Circumstant senatores, omnes festum agitantibus similes. Hoc enim exprimit vermiculatum emblema, in eorum vultibus renidens hilaritatis flore. Itaque gestunt ac subrident, honores caelestibus pares imperatori ob rerum gestarum magnitudinem impertientes. Intus praeclare omnia incrustata sunt marmore ad tesseras usque in superiori parte compositas, non modo quaecunque humo surgunt, sed ipsum etiam pavementum. Illorum autem marmorum quaedam Laconica smaragdum aequiparant; quaedam ignis flammam imitantur: pleraque candore nitent, non utique simplici: quippe cui color ceruleus undatim intercurrit. Haec haecenas.

α'. Ἐκ δὲ τῆς Προποντίδος ἐσπλέοντι ἐς τὰ πρὸς ἕω τῆς V 409
 πόλεως, βαλανεῖον ἐν ἀριστερῷ ἐν δημοσίῳ ἐστίν. ὕπερ Ἄρκα- P 25
 διαναὶ μὲν ἐπικαλεῖται, Κωνσταντινουπόλιν δὲ πηλίκην οὖσαν ἐπι-
 κοσμεῖ. αὐτὴν ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐδείματο, τῆς μὲν
 5 πόλεως προβεβλημένην, καὶ τοῖς μὲν ἐκεῖνη διατριβὴν ἔχουσιν ἐς
 περιπάτους αἰεὶ ἀνειμένην, ἐς δὲ τὸ ἐνορμίσασθαι τοῖς περιπλέοντι.
 ταύτην ἡλιος καταλάμπει μὲν ἀνίσχων τῇ αἴγλῃ, ἐκτρεπόμενος δὲ
 ἀμφὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν ἐν ἐπιτηδείῳ ἐπισκιαῖζει. ταύτην ἡ θάλασσα
 περιρρεῖ ἄτρεμῆς ἐν ἡσυχίᾳ περιχεομένη τῷ ρεῖθρῳ, ποταμοῦ
 10 τρόπον ἐκ πόντου ἰοῦσα· ὥστε καὶ προσδιαλέγονται τοῖς πλέουσιν B
 οἱ τοὺς περιπάτους ποιοῦμενοι. ἡ γὰρ θάλασσα κατατεινούσα
 μὲν ἐς ἄβυσσον μέχρι ἐς τῆς αὐτῆς τὴν κρηπίδα πλώϊμος ἐνταῦθα
 ταῖς ναυσὶ γίνεται, τῆς δὲ γαλήνης τῷ ὑπερβάλλοντι τοὺς ἐκατέ-
 ρωθε ὄντας ἐπιμύγνυσιν ἐς τοὺς διαλόγους ἀλλήλοις. τὰ μὲν οὖν
 15 κατὰ τῆς θάλασσης τὸ γειτόνημα τῇ αὐτῇ τῆδέ πη ἔχει, καλλω-
 πιζομένη μὲν τῇ ἐς αὐτὴν ὄψει, περιπνεομένη δὲ ἀπαλαῖς οὖσαις
 ταῖς ἀπ' αὐτῆς αὔραις. καὶ κίωνων δὲ καὶ μαρμάρων κάλλει
 ὑπερφρεῖ τὰ τε αὐτῆς ἐδάφη καὶ τὰ ὑπερθεν καλύπτεται πάντα·
 ὣν ἡ αἴγλη ὑπεράγαν λευκὴ τίς ἐστι, ταῖς τοῦ ἡλίου αὐγαῖς ἐπι-
 20 εικῶς ἀπαστράπτουσα. καὶ μὴν καὶ εἰκόνες κοσμοῦσιν αὐτὴν C
 παμπληθεῖς, αἱ μὲν χαλκαῖ, αἱ δὲ τῷ λίθῳ ἐπιξοσθεῖσαι, θέαμα H 14
 λόγου πολλοῦ ἄξιον. εἰκάσαις ἂν ἡ Φειδίου τοῦ Ἀθηναίου ἢ τοῦ
 Σικωνίου Ἀσπίπου ἔργον ἢ Πραξιτέλους αὐτὰς γεγονέναι. ἐν-
 ταῦθα καὶ Θεοδώρα ἡ βασιλὶς ἐπὶ κίονος ἔστηκε· τοῦτο γὰρ ἀνα-
 25 τέθεικεν ἡ πόλις αὐτῇ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς χαριστήριον. καὶ ἡ μὲν

11. Qui ex Propontide ad urbis latus orientale navigio vehitur, a sini-
 stra thermas habet Arcadianas, Constantinopoles, caeteroqui tantae, orna-
 mentum. Hic atrium imperator noster urbi praestruxit, quod et ambulacrum
 est ibi degentium, et navigantium statio. Id sol oriens luce collustrat; deinde
 ad occasum declinans, commode inumbratum relinquit. Ipsum etiam circum-
 luit mare, allabens placide, et fluminis ritu ex ponto veniens; ita ut qui illio
 deambulant, cum navigantibus sermocinetur. Etenim mare, cum ad ipsam
 usque crepidinem atrii profundissimum sit, naves ibi patitur, et summa eius
 tranquillitas utrobique positos colloquio miscet. Eiusmodi est vicinia maris
 circa hoc atrium, laetum illo prospectu, et a ventis inde leniter spirantibus
 circumflatum. Solum ac superiora omnia eximio intacta sunt decore colu-
 mnarum et marmorum; quorum splendor incredibiliter candet, solaribus ra-
 diis mirifice fulgurans. Simulacris compluribus ornatum est: quorum alia
 ex aere fusa, alia e saxo sculpta egregium spectaculum praebent: a Phidia
 Atheniensi, vel Lysippo Sicyonio. aut Praxitele facta dices. Ibidem Theo-
 dora Aug. columnae superstat. Hoc enim grati animi monumentum ei civi-
 tas posuit extracti ergo ab ipsa atrii. Formosa quidem effigies; non tamen

εικών εὐπρόσωπος, ἀλλὰ τῆς βασιλίδος τὸ κάλλος ἐλάσσω, ἐπεὶ αὐτῆς τὴν εὐπρέπειαν λόγῳ τε φράσαι καὶ ἰνδάλματι ἀπομιμῆσθαι ἀνθρώπῳ γε ὄντι παντάπασιν ἀμήχανα ἦν· ἄλουργός δέ
 D ὁ κίων καὶ πρὸ τοῦ ἐκτυπώματος ὅτι δὴ βασιλίδα φέρει διαφανῶς ἐνδεικνύμενος. 5

Ὅπερ δὲ ὕδατος εὐπορίας περὶ ἐνταῦθα διαπεπόνηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ αὐτίκα δηλώσω. Θέρους ὥρα ἢ βασιλὶς πόλις ὕδατος ὑπεσπάνιζεν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, κίπερ ἐς τοὺς ἄλλους καιροὺς διαρκῆς ἔχουσα. τοῦ γὰρ καιροῦ τηνικάδε ἀνχμοὺς ἔχοντος ἐλασσόνως ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας αἱ πηγαὶ τὸ ὕδωρ ἀποβλυστάνουσαι καταδεεστέραν παρήχοντο τὴν ὀχεταιγωγίαν τῇ πόλει. διὸ δὴ ὁ βασιλεὺς ἐπενδύει τοιάδε. κατὰ τὴν βασιλέως στοὰν, ἵνα δὴ τὰς δίκας παρασκευάζονται οἱ τε ῥήτορες καὶ εἰσαγωγεῖς καὶ εἴ τινες ἄλλοι τοῦ ἔργου τούτου ἐπιμελοῦνται, αὐλή τις
 P 26 ἔστιν ὑπερμεγέθης, περιμήκης μὲν καὶ εὖρους ἱκανῶς ἔχουσα, ἐν 15 τετραπλεύρῳ δὲ περιστυλῳ οὖσα, οὐκ ἐπὶ γεώδους ἐδάφους τοῖς αὐτῆν δευμιμένοις, ἀλλ' ἐπὶ πέτρας πεποιημένη. στοαὶ δὲ αὐτῆν περιβάλλουσι τέσσαρες, κατὰ πλευρὰν ἐκάστην ἐστῶσαι. τούτων τε οὖν τῶν στοῶν μίαν, ἥπερ αὐτῆς τέτραπται πρὸς ἄνεμον νότον, ἐς βάθους μέγα τι χρῆμα κατορύξας Ἰουστινιανὸς 20 βασιλεὺς, ἀποβαλλομένοις τῇ περιουσίᾳ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῖς ὕδασι ἐς θέρους ἐν ἐπιτηδείῳ θησαυρὸν ἔθετο. δεχόμενα γὰρ τὰ ἔλυτρα τάδε τοῦ ὀχετοῦ τὴν ἐπιρροὴν ὑπερβλύζοντος στενοχωρουμένοις μὲν τοῖς ὕδασι τότε χαρίζεται χώραν, ποθεινῶν δὲ
 B αὐτῶν γινομένων ἐπὶ καιροῦ τοῖς δεομένοις παρέχεται πόρον. 25

17. αὐ τὴν] Vulgo αὐτῆν.

aequat Augustae formam: quippe quam nec oratione ulla nec simulacro ars humana valeat repraesentare. Est columna purpurea, ac prius quam imago ipsa manifeste significat impositam sibi esse Augustam.

Quid vero ut aqua dulci urbs abundaret, idem fecerit imperator, mox edam. Aestate regia civitas aquae penuria plerumque laborabat, quamvis reliquo anno haberet affatim. Tunc enim torrente aestu, fontes minus benigni quam caeteris tempestatibus, in urbem tenuius corrivabantur. Quare haec imperator excoogitavit. Ad porticum regiam, ubi lites instruant cauidici, institutores, ac si qui alii rerum eiusmodi curam suscipiunt, atrium est longitudine latitudineque amplissimum, et columnarum ordine quadrato cinctum, neque in molli solo positum, at super saxo. Illud ambiunt porticus quatuor, appositae cuique lateri. Harum porticum unam, quae austro obversa est, altissime fodi inasit Iustinianus Aug. et aquas, aliis anni temporibus ob nimiam copiam refusas, illic in aestatem commode asservari. Ad hoc enim comparatae cisternae illae, ut quod effluit ex aquaeductu restagnanti recipiant, aquis iniquo spatio exclusis tunc locum praebent, et cum ii latices

οὕτω μὲν μὴ προσδεῖν Βυζαντιοῖς ποτίμων ὑδάτων Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διεπράξατο.

Καὶ βασιλεια δὲ ἀλλαγῆθαι δεδημιούργηκεν αὐτὸς καινουργήσας ἐν τε τῷ Ἡραίῳ, ὃ νῦν Ἱερεῖον ὀνομάζουσιν, καὶ Ἰουκουνδια-
 5 ναῖς καλουμέναις· ὧν δὴ οὔτε τὸ μεγαλοπρεπὲς σὺν τῷ ἐς τέχνην ἠκριβωμένῳ, οὔτε τὸν ὄγκον ἂν σὺν τῷ εὐπρεπεῖ λόγῳ φρούσαι ποτὲ ἰκανῶς ἔχοιμι. ἀλλ' ἀποχρήσει ταῦτα εἰπεῖν βασιλείᾳ τε εἶναι καὶ πρὸς Ἰουστινιανοῦ γεγονέναι παρόντος τε καὶ ἐπιτεχνω-
 μένου, καὶ οὐδενὸς ἀπεριόπτου, ὅτι μὴ χρημάτων, καθισταμένου. V 410
 10 ταῦτα γὰρ οὐχ οἶόν τέ ἐστι καὶ λόγῳ κρατεῖν. ἐνταῦθα δὲ καὶ λιμένων σκέπας ἀποτετέρονται οὐ πρότερον ὄν. ἀκτὴν γὰρ εὐ-
 ρῶν ἐκατέρωθι τοῖς τε ἀνέμοις καὶ ταραχῇ τοῦ ῥοθίου ἀποκειμέ- C
 νην, σωτήριον εἶναι τοῖς πλείουσι κατεστήσατο ὧδε. τὰς κιβω-
 τοὺς καλουμένας ἀναρίθμους τε καὶ παμμεγέθεις πεποιημένους,
 15 ἀμφοτέρωθεν τε αὐτὰς τῆς ἡϊόνος ἐπιπλεῖστον ἐγκαρσίας ἀπορρι-
 ψάμενος, αἶε τε τῶν προτέρων καθύπερθεν ἑτέρων ἐν τάξει ἐπι-
 βολὴν ἐντιθέμενος, τοίχους πελαγίους ἀπεναντίους ἀλλήλων ἀνέ-
 στησε δύο ἐκ τῶν τῆς ἀβύσσου κρηπίδων μέχρι ἐς τὸ ὕδωρ, ὧν
 δὴ αἱ νέες ἐναπερειδόμεναι πλείουσι. πέτρας τε τὸ λοιπὸν ἀπο-
 20 τόμους ταύτῃ ἐμβέβληται. ὧν δὴ πρὸς τοῦ ῥοθίου ἀρασσομένων,
 ἀποκροουμένων τε τὴν τοῦ κλυδωνίου ἐπίθεσιν, καὶ ἀνέμου χει-
 μῶνος ὥρα καταβάντος σκληροῦ, διαμένει τὰ ἐντὸς ἡσυχῇ ἅπαντα
 τῶν τοίχων, μεταξὺ μιᾶς ἀπολελειμμένης ἐπὶ τὸν λιμένα τοῖς D
 πλοίοις εἰσόδου. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἱερὰ τεμένη πεποιήται, ἧπέρ
 25 μοι ἔμπροσθεν δεδιήγηται, καὶ στούας τε καὶ ἀγορὰς καὶ λουτρῶ-

4. Addidi Ἱερεῖον. Conf. p. 12 b.

5. οὔτε — οὔτε] Legebatur

οὐδὲ — οὐδέ.

12. ἀμφοτέρωθεν] ἐκατέρωθεν CH.

16. ἐπι-
 βολὴν] ὑπερβολὴν CH.

expetuntur, ipsos opportune suppeditant indigentibus. Ita Iustinianus Aug. Byzantiis dulcem aquam providit.

Idem alibi nova palatia construxit, nempe in Heraeo, ut hodie vocant, et in Iucundianis: quorum ego nec splendorem cum arte singulari coniunctum, nec magnitudinem concinnam exequar unquam pro dignitate. Satis habeo dicere, ea esse palatia a Iustiniano condita praesente et adiciente solertia, nec spernente quidquam, nisi impensas; quarum summa comprehendendi animo nequit. Novum portum ibidem fecit ac munit. Nam litus utrinque ventis fluctibusque iratis patere animadvertens, ipsum navigantibus salutare hoc modo reddidit. Cum arcas, quas appellant, fecisset innumeras, et quidem maximas, hinc atque illinc ex littore transversas longe in altum iecit, aliisque super alias continenter aggestis, maritimas moles inter se oppositas excitavit geminas, ex imo gurgite ad undas usque superiores, quibus sustentatae naves aguntur: dein saxa abrupta imposuit; quae fluctibus tansa, vim eorum repellunt: hieme, cum furunt venti, intra illos parietes tranquilla

νας ἐν δημοσίῳ καὶ τὰ ἄλλα σχεδόν τι πάντα ὥστε δὴ ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει βασιλείων ἐλασσοῦσθαι μηδέν. καὶ λιμένα δὲ ἄλλον ἐτεκτῆνατο ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, ἐν τοῖς Ἐντροπίου ἐπωνύμοις, τοῦ Ἡραίου τοῦδε οὐ πολλῷ ἄποθεν, κατὰ ταῦτα εἰργασμένον τοῖς ἄλλοις, ὥνπερ ἐπεμνήσθην ἀρτίως. 5

Τὰ μὲν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ δεδημιουργημένα ἐν πόλει τῇ βασιλίδι, ὡς διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν, ταύτη πη ἔχει. ὁ δὲ μόνον ἡμῖν ἐνταῦθα δὴ ἀπολέλειπται αὐτίκα δηλώσω. τῆδε τοῦ βασιλέως τὰ διαιτητήρια ἔχοντος, διὰ μέγεθος τῆς βασιλείας, ἐκ πά-
P 21 σης γῆς ὁμιλος ἀνθρώπων τῇ πόλει παντοδαπὸς ἐπεισέρχεται. 10 παραγίνεται δὲ αὐτῶν ἕκαστος ἢ πράξει τινὶ ποδηγούμενος ἢ ἐλπιδι ἢ τύχῃ, πολλοὶ δὲ τινες, οἷς δὴ τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν οὐκ ἐν καλῷ κεῖται, βασιλέως δεησόμενοι, τῇ πόλει ἔνδημοι γίνονται διὰ βίαν τινὰ ἢ πιέζουσαν ἢ ἐγκειμένην ἢ μέλλονσαν. οἷσπερ συμβαίνει πρὸς τῇ ἄλλῃ ἀμηχανίᾳ καὶ οἰκίας ὑποσπανίσει, οὐχ οἷοις 15 τε οὔσι τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς προέσθαι μισθῶσιν. ταύτην δὲ αὐτοῖς βασιλεύς τε Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ βασιλὶς Θεοδώρα τὴν ἀπορίαν διέλυσαν. τῆς γὰρ θαλάσσης ὡς ἀγχοτάτω, ἵνα δὴ Στάδιον ὁ χῶρος καλεῖται (ἀγῶσι γὰρ, οἶμαι, τὸ παλαιὸν ἀνεῖτό τισι) ξενῶνας ὑπερμεγέθεις ἐδείμαντο, τοῖς τὰ τοιαῦτα τалаπω- 20 ρομένοις ἐπὶ καιροῦ γενησομένους καταλυτήρια.

sunt omnia, uno in portum relicto navibus aditu. Ibi templa, quae supra recensui, porticus, fora, balneas publicas, ac caetera fere omnia aedificavit, ita ut palatiis urbis nihil concedant. In adversae continentis loco, qui ab Eutropio nomen habet, non procul ab Heraeo, portum alterum fecit, aliis, quorum modo memini, similem.

Haec sunt, ut quam brevissime dicam, Iustiniani Aug. in urbe principe aedificia. Quod unum superest, modo edisseram. Quoniam hic habitat imperator, ob imperii magnitudinem ex toto orbe multitudo hominum cuiusque generis in urbem confluit: ac venit eorum quisque vel negotio, vel spe, vel fortuna ductus. Multi, quorum res domi male habent, ut imperatori supplicent, in urbe degunt invitati, quod ipsos calamitas vel implicitos tenent, vel urgeat, vel sequatur. His tecti inopia ad reliquam egestatem accedit, non habentibus quod pro commoratione in urbe solvant. Qua illos penuria levarent Iustinianus imp. ac Theodora Aug. Nam propter mare, eo in loco, qui stadium, ut equidem censeo, idcirco dicitur, quia ludis ac certaminibus olim destinatus erat, xenodochia amplissima aedificavit, ubi commode hospitarentur qui eo inopiae redacti essent.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ Β΄.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER II.

Ὅσα μὲν δὴ ἐπὶ τε Κωνσταντινουπόλει καὶ τῶν ἐκείνη προ- P 28
αστείων ἱερὰ τεμένη βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς νέα ἰδρύσατο, καὶ ὅσα H 15
καταπεπονηχῆτα διὰ χρόνου μῆκος ἀνενεώσατο, τὰ τε ἄλλα οἰκο-
δομήματα, ὅσα δὴ ἐνταῦθα πεπονηται, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ P 29
5 δεδήλωται. τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὰ κρύματα ἡμῶν ἴτερον, οἷσπερ τὰς
ἐσχατίας περιέβαλε Ῥωμαίων τῆς γῆς. ἐνθα δὴ καὶ τυλαιπω-
ρεῖσθαι τῷ λόγῳ τὰ μάλιστα ἐπάναγκες ἂν εἴη καὶ τὰ ἀμήχανα
διαπονεῖσθαι. οὐ γὰρ τὰς πυραμίδας ἀφηγησόμεθα, τοῦτο δὴ
τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βεβασιλευκῶτων τὸ διαθρυλούμενον ἐπιτήδευμα,
10 ἐς χάριν ἀποκεκριμένον ἀνόνητον, ἀλλὰ τὰ θυρωμάτα σύμπαντα,
οἷς ὁ βασιλεὺς οὗτος τὴν βασιλείαν ἐσώσατο, τειχιούμενός τε αὐ-
τὸν καὶ ἀμήχανον τοῖς βαρβάροις καταστησόμενος τὴν ἐς Ῥω-

9. διαθρυλούμενον] Vulgo διαθρυλλούμενον.

Nova templa, quae Constantinopoli et in suburbiis Iustinianus Aug. condidit, ac vetera, quae aevo debilitata restituit, caeteraque ipsius in eadem urbe aedificia, superiori libro complexi sumus. Iam ad munitiones, quibus imperii Rom. limites circumdedit, traducamus orationem: quam hic maxime laborare, et rem sane arduam moliri necesse est. Neque enim pyramidas, decantatum illud opus, in quo regum Aegypti industria ad inutilem gratiam recidit, sed arces munimentaue omnia describemus; quibus princeps hic noster servavit imperium, sic ipsum vallans, ut barbarorum in Romanos

μαίους επιβουλήν. ἐκ δὲ ὀρίων τῶν Μηδικῶν ἀρξασθαι οὐ μοι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι.

- B** Ἐπειδὴ Μηδοὶ ἀνεχώρησαν ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς, πόλιν αὐτοῖς Ἀμίδαν ἀποδόμενοι, ἥπερ ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται, βασιλεὺς μὲν Ἀναστάσιος ἄγχιστά πη τῶν Περσικῶν 5 ὄρων κώμην ἄδοξόν τινα τὰ πρότερον οὖσαν, Δάρας ὄνομα, τείχει περιβαλεῖν διὰ σπουδῆς ἔσχε, πόλιν τε αὐτὴν ἐπιτελιχισμα ἔσομένην τοῖς πολεμικοῖς ἐργάσασθαι. ἐν δὲ ταῖς σπονδαῖς ἀπειρημένον, ἄσπερ ποτὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος ἔθετο πρὸς τὸ Περσῶν γένος, μηδετέρους ἐν χωρίῳ οἰκίῃ ἐν γειτόνων πον τοῖς τῶν ἑτέρων ὀρίοις 10 κειμένῳ ὀχύρωμα νεώτερόν τι ἐπιτεχνῶσθαι, προτεινόμενοι Πέρσαι τὰς ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ξυνηθήκας ἐμπόδιοι τῷ ἔργῳ σπουδῇ τῇ πάσῃ
- C** ἐγένοντο, καίπερ Οὐννικοῦ πολέμου πιεζόμενοι τῇ ἀσχολίᾳ. Ῥωμαῖοι δὲ αὐτοὺς ἀπαρασκεύους διὰ ταῦτα ὀρῶντες ὀξύτερον τῆς οἰκοδομίας ἀντελαμβάνοντο, προτερῆσαι διὰ σπουδῆς ἔχοντες πρὶν 15 οἱ πολέμιοι τὴν πρὸς Οὐννοὺς ἀγώνισιν διαλύσαντες ἐπὶ σφῶν
- V 412** ἔωσιν. ὑποψία οὖν τῇ ἐκ τῶν πολεμίων περιφροβοὶ ὄντες καί καρδακοῦντες αἰεὶ τὰς ἐφόδους, οὐκ ἐς τὸ ἀκριβὲς τὴν οἰκοδομίαν ἔξῃγον, τοῖς τάχους αὐταῖς τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς σπουδῆς παραιρουμένου τὴν ἐς τὸ ἔργον ἀσφάλειαν. τῷ γὰρ συντόμῳ τό γε 20 ἀσφαλὲς οὐδαμῇ εἶδατε ξυνοικίεσθαι, οὐδὲ τῷ ὀξεῖ τὸ ἀκριβὲς φιλεῖ ἔξεσθαι. οὕτω τοίνυν ἐπισπερχῶς ἀπειργάσαντο τὴν τοῦ
- D** περιβόλου ἀνάστασιν οὐκ ἀναπαυγώνιστον τοῖς πολεμικοῖς πεποιημένοι, ἀλλ' ὅσον αὐτῷ ἀναγκαῖον ἕψος ἐνθήμενοι, οὐ μὴν οὐδὲ αὐτοὺς ἐμβεβλημένοι ἐν ἐπιτηδείῳ τοὺς λίθους, ἢ αὐτῶν ἐν δέοντι εἰργα- 25

consilia conatusque evertent. Iam si a finibus Persicis ordiar, me haud inepte facturum puto.

Postquam Medi, restituta Romanis Amida, ex eorum finibus excessere, prout a me in libris, quos de bellis conscripsi, narratum est, Anastasius Aug. Daram, vicum ignobilem ad limitem Persicum, moenibus cingere, atque urbem facere satagit, unde hostibus facesseret negotium. At quoniam instrumento pacis, quam olim cum Persis pepigerat imp. Theodosius, sancitum fuerat, ut neutra natio in suo solo prope alterius fines novam ullam munitionem extrueret; pacis conventa obiciebant Persae, et omni studio opus impediabant, quamvis ipsi bello essent Hunnico impediti. Romani vero, qui minus paratos videbant, hoc acrius urgebant aedificationem, et maturabant prius absolvere, quam hostes, composito bello Hunnico, adessent. Ergo oblata inde suspitione et assiduo hostilis irruptionis metu turbati, haud satis accurate aedificaverunt: cum nimium praecoepo ac vehemens opera ne validum fieret opus obstarat. Neque enim firmitas cum celeritate compendia quaerente habitare solet, nos laborem subitarum exacta ratio comitatur. Sic igitur festinando muros excitabant, hostibus minime inexpugnabiles, vix altos quantulum satis esset. Lapides aptis cubilibus non disposuerant, non bene

σμένοι τὴν σύνθεσιν, ἢ τῷ τέλματι τῆς τιτάνου κατὰ λόγον ἐναρ-
μοσάμενοι. χρόνου οὖν ὀλίγου (χιόσι τε γὰρ καὶ ἡλίου θέρμη τῷ
τῆς οἰκοδομίας σφαλερῶ ἀντέχειν οἱ πύργοι ὡς ἥκιστα εἶχον) διερ-
ρωγένοι αὐτῶν τοῖς πλείστοις ξυνέβη. οὕτω μὲν τὰ πρότερα ἐν
5 πόλει Δάρας τὰ τεῖχη ἀνέστη.

Ἔννοια δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γέγονεν ὡς εὖ περιβήγονται
Πέρσαι ὅσα γε δυνατὰ τοῦτο δὴ τὸ κατ' αὐτῶν ἐπιτείχισμα Ῥω-
μαίοις ἐστάναι, ἀλλὰ πανοικεστὰ μὲν προσβαλοῦσι, τέχνας δὲ κι-
νήσουσι πάσας ἐξ ἀντιπάλου τειχομαχίῃσιν τῆς πόλεως, καὶ ὄμιλος
10 μὲν αὐτοῖς ἐλεφάντων ἕρεται, οἴσουσι δὲ ξυλλήρους ἐπὶ τῶν ὤμων P 30
οἱ ἐλέφαντες πύργους, οἷς ὑποκείμενοι ἀντὶ θεμελίων ἐστήξουσι,
καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον ἐν ἐπιτηθείῳ τοῖς πολεμίοις περιαγόμενοι,
καὶ φέροντες τεῖχος γνώμη τῶν κεκτημένων ὄπη παρατύχοι ἐπό-
μενον· ἐπεμβαίνοντες δὲ οἱ πολέμοι βλοῦσι μὲν κατὰ κορυφὴν
15 τοῦς ἔνδον Ῥωμαίους, ἐκ δὲ ὑπερδεξιῶν ἐπιδήρουνται, ἀλλὰ καὶ
λόφους χειροποιήτους ἐπαναστήσουσι, καὶ μηχανὰς τὰς ἐλεπόλεις
ἐπάξονται πάσας. ἦν δὲ τι τῇ πόλει Δάρας ἀξύνμορον ἐπηγνή-
ται, πάσης μὲν προβεβλημένη τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἀντιτεταχμένη
δὲ τῇ πολεμίᾳ διαφανῶς, οὐκ ἄχρι τοῦδε ἡμῖν κείσεται τὸ κακόν,
20 ἀλλ' ἢ πολιτεία κατασεισθήσεται ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον. ἐβούλετο B
δὲ διὰ ταῦτα ὀχύρωμα τῷ χωρίῳ περιβαλεῖν ἐπαξίως τῆς χρείας.

Πρῶτα μὲν οὖν τὸ τεῖχος (κολοβόν τε γὰρ ἦν κορυφῇ, ἥπερ
μοι εἶρηται, καὶ τοῖς ἐπιούσι διὰ ταῦτα ἐπιμαχώτατον) ἀπερσοδόν
τε καὶ ἄμαχον ὄλων τοῖς πολεμίοις ἐσκευάσατο εἶναι. τὰς μὲν γὰρ

struxerant, non iusto modo immissa calce coagmentarant. Quocirca turres
plurimae, cum nec nivibus nec solis fervoribus obsistere possent ob fabricae
infirmitatem brevi tempore fecere vitium. Sic prima Darae moenia con-
structa fuerant.

At imperator Iustinianus haec secum consideravit, quidvis acturos Per-
sas ut sibi infestum opus Romanis everterent; irrupturos cum omnibus co-
piis, nullamque artem non adhibitueros ad oppugnandam ex aequo urbem;
catervam ducturos elephantum, qui turres lignaeas humeris impositas ferrent,
atque illis, tanquam fundamenta, suppositi starent, et, quod gravius foret,
scite ab hostibus circumducti, marum, quo onusti incederent, pro arbitrio
dominorum, quovis appellerent: hostes, his consensu, in Romanos intra
urbem positas a vertice mensusuros tela, atque ex edito instituros: praeterea
structuros aggeres, omnesque admoturos helepoles machinas: tam si quid
sinistri pateretur Dara, totius Romani imperii propugnaculum hostili solo
oppositum, eo nos damno haud defuturos; sed fore ut resp. late quateretur.
His de causis, pro rei merito ac momento munire locum constituit.

Ac priusquam quidem, cum, ut dixi, moenia valde mutila essent, proinde-
que expugnata facillima invadentibus, tantum stadii operaeque adhibuit, ut
illa hostis nec subire nec pervampere valeat. Etenim veteres pinnas con-

- ἐπάλλξεις πρότερον οὐσας λίθων ἐνθήκη συναγαγὼν ἀπέσφιγξεν ἐν στενῷ μάλιστα, ἴχνη αὐταῖς μόνα ἐς θυρίδων ἀπολιπὼν σχῆμα. τοσοῦτον δὲ αὐτῶν συγκεχωρηκῶς ἀνεωγένοι, ὅσον δὴ καὶ χεῖρα διεῖναι, καὶ τῶν τοξευμάτων ἐξόδους ἐπὶ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἐνθένδε
C λελεῖφθαι. ὑπερθεν δὲ αὐτῶν ὕψος τῷ περιβόλῳ ἐπετεγνήσατο 5 ἐς τριάκοντα μάλιστα πόδας, οὐχ ὄλον ἐνθέμενος τὸ πάχος τῷ τείχει, ὡς μὴ τῶν θεμελίων τῇ τῶν ἐγκειμένων περιουσίᾳ βαρυνόμενων ἀνήκεισθόν τι τῷ ἔργῳ ξυμβαίη, ἀλλὰ τὸν ἐκεῖνη ἄερα λίθων περιβολῆ περιελλίξας, στοῶν τε ἐν κύκλῳ τοῦ περιβόλου περιδρομον ἐργασάμενος, ὑπὲρ τε τὴν στοῶν τὰς ἐπάλλξεις ἐπιβαλὼν, ὥστε 10 διώροφον μὲν πανταχόσε τὸ τεῖχος εἶναι, κατὰ δὲ τοὺς πύργους καὶ τρεῖς γεγονέαι χώρας τῶν τε ἀμυνομένων τοῦ περιβόλου καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀποκρουομένων ἐφόδους. κατὰ μέσους γὰρ πη τοὺς πύργους σφαιρικὸν σχῆμα ἐνθέμενος αὐθις ἐνταῦθα ἐντέθεικεν ἐπάλλξεις ἑτέρας, τριώροφον ταύτῃ τὸ τεῖχος ἀπεργασάμενος. 15
- D** Ἐπειτα δὲ κατανενοηκῶς ὅτι δὴ καὶ τῶν πύργων διεφθάρθαι πολλοὺς, ἥπερ μοι εἴρηται, ξυνηρέθη ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ, καθελεῖν μὲν αὐτοὺς ὡς ἥκιστα εἶχεν, ἐν γετόνων ἀεὶ τῶν πολεμίων ὄντων καὶ καιροφυλακούντων τε καὶ διηγεκέες ἰχνησύντων εἰ ποτε τοῦ περιβόλου μοίρας ἀτειχίστου τινὸς ἐπιτυχεῖν οἷός τε ὦσιν· ἐπενόει 20 δὲ τάδε· τούτους μὲν τοὺς πύργους αὐτοῦ εἶασεν, ἔκτισσεν δὲ αὐτῶν ἐκάστου οἰκοδομίαν τινὰ ἑτέραν ἐμπείρως ἐν τετραγώνῳ ἰσόμετρον, ἀσφαλείως τε καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας εὖ ἔχουσαν, ταύτῃ τε τοὺς πεπονηκότας τῶν τοίχων ἐρύματι ἑτέρῳ ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἐτειχίσατο. ἕνα δὲ αὐτῶν τὸν καλούμενον τῆς φρουρᾶς 25

traxit lapidibus inditis, adeoque arctavit, ut sola ipsis reliquerit vestigia ad modum fenestellarum, nec nisi tantum aperturas dederit, quantum sufficit exerendae manni, mittendisque inde telis in aggressores. Insuper adiecit muro pedum fere triginta altitudinem: at non continuavit crassitudinem integram; ne praegravatis nimio pondere fundamentis, dirum aliquid accideret operi: sed imminentem aërem lapidea complexus fabrica, ac porticum molitum circa muros meabilem, huic pinnas imposuit. Quo fit ut moenia duplicem contignationem ubique habeant. In turribus vero tres sunt loci, unde propugnatores a muris hostiles impressiones repellant. Mediis enim turribus rotandum opus attaxuit, aliasque fecit in eis pinnas, ita ut ibi murum triplici contignatione distinxerit.

Deinde cogitans turres multas brevi tempore, ut dixi, fecisse vitium, illas quidem non est ausus diruere: propterea quod hostes e propinquo semper iminebant occasioni, et observabant partemne quampiam aliquando perviam offenderent: sed animo ita providit. His turribus in quo erant statu relictis, extra singulas aliud quoddam opus scite praestruxit, quadrata forma, validum et accuratum. Parietes itidem ruinosos altero munimento firmavit. Unum autem,

ἐπικαιριώτατα καθελὼν ἀνικοδομήσατο ζὺν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ παν- V 413
ταχόθεν τοῦ περιβόλου τὸ ἐκ τῆς ἀσθενείας ἀφελετο δέος. καὶ P 81
τῷ προτειχίσματι δὲ κατὰ λόγον διαρκὲς ὕψος ἐπισταμένως ἐντέ-
θεικεν. ἔκτοσθεν δὲ αὐτοῦ τάφρον ὠρυξεν, οὐχ ἥπερ εἰδώσαν
5 ἀνδρῶποι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ἐν χώρῳ τε ὀλίγῳ καὶ τρόπῳ
ἑτέρῳ· οὗτου δὲ δὴ ἕνεκα, ἐγὼ δηλώσω.

Τὰ μὲν ἄλλα τοῦ περιβόλου ἀπρόσβατα τοῖς τειχομαχοῦσιν
ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ξυμβαίνει εἶναι, ὅτε οὐκ ἐφ' ὀμαλοῦ χωρίου
ἰστῶτα, οὐδὲ τοῖς ἐπιουσίῃν ἔχοντος πρὸς ἐπιβουλήν ἐπιτηδείως,
10 ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀναντες ἐν τε σκληρῷ καὶ ὀρθῷ κειμένον, ἐνθα οὐ-
τε διώρυχα εἶον τέ ἐστιν οὔτε προσβολὴν γενέσθαι τινά. ἥ δὲ αὐ- B
τοῦ πρὸς ἄνεμον νότον ἢ πλευρὰ τέτραπται, μαλθακὴ τε οὔσα καὶ
γεώδης ἢ χώρα καὶ πρὸς διώρυχας εὐκόλος ἄγαν, εὐέροδον ταύτη
ποιεῖ τὴν πόλιν. τάφρον οὖν ἐνταῦθα μνηροειδῆ, εὐρους τε καὶ
15 βάθους ἰκανῶς ἔχουσαν ἐπὶ μακρῷ κατορύξας, ἐκάτερον αὐτῆς
τῷ προτειχίσματι τὸ πέρασ ἐνήψεν, ὕδατος μὲν αὐτὴν διαρκῶς
ἐμπλησάμενος, ἄβατόν τε παντάσῃσι τοῖς πολεμίοις καταστησά-
μενος, ἐν μείρῳ δὲ αὐτῆς τῆς ἐντὸς προτειχίσμα θέμενος ἕτερον·
ὃ δὴ ἐφειστῶτες ἐν πυλιορκίᾳ φρουροῦσι Ῥωμαῖοι, τοῦ τε περιβό- C
20 λου καὶ προτειχίσματος τοῦ ἑτέρου ἀφροντιστήσαντες, ὅπερ τοῦ
τείχους προβέβληται. ἐτόγγαυε δὲ τοῦ τε τείχους καὶ τοῦ προτει-
χίσματος μεταξὺ κατὰ τὰς πύλας, αἱ κατασκευαὶ τοῦ Ἀμμώδιος
χωρίου εἰσι, μέγα τι χρῆμα χώματος κείμενον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ
πολέμιοι λανθάνειν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον οἷοι τε ἦσαν, ἐπὶ τῇ πόλει
25 διώρυχας ἔνερθεν τοῦ περιβόλου ποιοῦμενοι. ὅπερ ἐνθὲνδε περι-

11. διώρυχα] Vulgo διώρυγα. Hoc mutavi, quum bis sequatur διώ-
ρυχας.

cui custodiae nomen erat, opportunissime demolitus, tuto ipsum refecit, et undi-
que metum depulit, quem murorum infirmitas offerebat. Recte etiam murum
exteriorem eduxit altius pro portione, eique fossam praeduxit, non solito, sed
alio quodam modo, idque brevi in spatio: quod cur ita fecerit, declarabo.

Oppugnatoribus inaccessa est muri pars maxima: quippe non plano in
loco, qui insidiis illorum faveat; sed in acclivi, duro atque arduo posita:
ubi nec agi cuniculi, nec machinae appelliqueunt. Ad latus australe, solum
molle ac fossile et cuniculis accommodatissimum, aditum in urbem ea parte
facilem praebet. Ergo fossam hic fecit, longo ambitu lunatam, iustaeque
altitudinis ac latitudinis: utrumque eius extremum cum minori muro coniun-
xit: ipsam implevit aqua, ut hostibus omnino sit insuperabilis. Citeriori
quoque eiusdem margini alterum minorem murum apposuit; ubi Romanae
custodiae obsidionis tempore excubias agunt, securae de moenibus deque al-
tero minori muro, qui maiori praetentus est. Inter utrumque, ad portam,
quae Ammodinum spectat, magnus agger intererat: unde hostes in urbem

ελών και περικαθήρας εὔ μάλα τὸν χώρον, ταύτη τοῖς πολεμίοις τὴν ἐς τὸ τεῖχος ἐπιβουλήν ἀνεχαίτισε.

D β. Τὰ μὲν οὖν τοῦ ὀχυρώματος ἀπὸ τῆς πηγῆς πεποιήται, καὶ ὕδατος δὲ εἰργάσατο ἔλντρα πῆ μὲν τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ προτειχίσματος μεταξὺ, πῆ δὲ ἄγχιστα τοῦ νεῶ, ὅς Βαρδυλομαίω 5 ἀποστόλῳ ἀνεῖται πρὸς δούοντά που τὸν ἥλιον. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐκ προαστείου τῆς πόλεως διέχοντος ἀπὸ τῆς σημεῖον δυοῖν, ὃ δὴ Κόροδος ἐπικυλεῖται. ἐφ' ἐκάτερα δὲ ἀπὸ τοῦ σκοπέλω δύο ἀνέχεται ὑπεράγειν σκληρῶ. πρόβεισι δὲ μεταξὺ τῆς ἐκατέρου ὑπώρειας ἄχρι ἐς τὴν πόλιν ὃ ποταμὸς οὗτος, παρὰ τοὺς πρόπο- 10 δους φερόμενος τῶν ὀρυῶν, μάλιστα τε καὶ δι' αὐτὸ τοῖς πολεμίοις ἀτρεπτός τε καὶ ἀνέπαφος ὤν. οὐ γὰρ ἔχουσι βιάζεσθαι πῶς αὐτὸν ἐν ὑπέρῳ τῆς γῆς. ἐπισκῶνται δὲ αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν τρό- πῳ τοιῷδε. ὀχετὸν μὲν ἐκ τοῦ περιβόλου πεποιήται μέγαν, ὄβε- **P 32** λούς δὲ σιδηροῖς τὸ τοῦ ὀχετοῦ στόμα συχνούς τε καὶ ὡς παχυτά- 15 τοις καταλαβόντες, τοῖς μὲν ὄρθοις, τοῖς δὲ ἔγκυρστοις, διεπρά- ξαντο τῷ ὕδατι ἐς τὴν πόλιν ἐσιτητὰ εἶναι, οὐκ ἐπὶ πονηρῶ τοῦ ὀχυρώματος. οὕτω τοῖσιν εἰς τὴν πόλιν εἰσιῶν καὶ τὰ ἐκείνη ἔλν- τρα ἐμπλησάμενος, περιαγόμενός τε ὅποι ποτὲ δοκοῖ τῶς τῆδε ἀνθρώπος, εἶτα ἐκβάλλει ἐς ἑτέραν τινὰ τῆς πόλεως χώραν, ἐμ- 20 φεροῦς ἀπὸ τῆς ἐς τὴν πόλιν εἰσαγωγῆς πεπονημένης τῆς ἐκβολῆς. περιῶν τε τὰ ταύτη πεδία ἐς πολιορκίαν εὐπετῆ ἐποιεῖτο τὴν πό- λιν. ἐνταῦθα γὰρ ἐνστρατοπεδεύεσθαι τοῖς πολεμίοις τῆ τοῦ ὕδα- τος περιουσία οὐ χαλεπὸν ἦν. ὅπερ ἵνα μὴ γένηται λογισάμενος

7. ὁ Tolos. Vulgo ὄς. MALT.

suffosso muro clam suggredi poterant. Illo inde egesto, tam bene locum purgavit, ut fraudem hostilem a moenibus prohibuerit.

2. Sic Daram Iustinianus Aug. munxit: aquarum vero receptacula tam inter muros maiorem et minorem, tum propter aedem extruxit Bartholomaeo Apostolo sacram, ad solem occidentem. Fluvius ex suburbano, quod Corden vocant, duobus ab urbe milliaribus dissito decurrit. Ab utraque ripa assurgunt asperrimi duo scopuli: quorum radices ad urbem usque amnis ille interfuit, ima montium alluens. Hinc fit, ut eum hostes nec divertere valeant, nec tentare: depressior enim alveus ab illo vim prohibet: sic autem a civibus in urbem inducitur. A moenibus canalem duxere magnam: huius ore clathris ferreis munito plurimis, hisque admodum crassis, quarum alii recti, alii transversa sunt, aquam admittunt, citra murorum iniuriam. Igitur sic urbem ingressus, postquam cisternas implevit, atque euripis quocunque incolis iubet est derivatus, in aliam urbis partem se efficit; ubi exitum habet similem ori, quo in urbem admissus est. Quo tempore errabat in vicino camporum aequore, urbem reddebat obsessu facilem. Nam hostibus aquae copia invitatis haud grave erat castra illic metari. Quod ne fieret, rem In-

Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰ παρόντα ἐν βουλήῃ ἐποιεῖτο, διασκοπού- **B**
 μενος εἶ τινα τῷ πράγματι ἄκισιν εὔροι. ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ τὴν
 ἀμχανίαν ἰώμενος, ἀπαντοματίσας τὴν πρῶξιν μελλήσει οὐδεμίᾳ
 τὴν πόλιν διεσώσατο. ἐγένετο δὲ δὴ ὧδε.

5 Τῶν τις ἐκείνη στρατευσαμένων, εἴτε τινὰ ἔθνη ὀπίρου ἰδιῶν
 εἴτε αὐτόματος εἰς τοῦτο ἡγμένος, τῶν περὶ τὰς οἰκοδομίας τεχνι-
 τῶν ἐταιρισάμενος πολλὸν ὁμίλον, διώρυχα ἐκέλευε μικρὰν ἐντὸς
 τοῦ περιβόλου γεγενῆσθαι, δείξας τι χωρίον αὐτοῖς· ὕδωρ γάρ τι
 πότιμον ἐνταῦθα εὐρήσειν ἐκ μυχῶν ἀποβλύζον τῆς γῆς. κυκλοτερῆ
 10 τε τὴν διώρυχα ἐς ποδῶν μῆκος εἰ ποισάμενος ἐπιπλείστον τὸ βῆ- **H 17**
 θος κατήγε. τοῦτο τῇ πόλει σωτήριον οὐκ ἐκ προνοίας τῶν τε- **C**
 χνιτῶν τοῦτων πεποιήται, ἀλλ' ἔπερ ἐνταῦθα ξυμβῆσεσθαι κακὸν
 ἐμελλεν, ἐς πᾶν ξυμφέρον διὰ τῆς κακίωρχος ἀπεκρίθη Ῥωμαίοις.
 ὄμβρων γὰρ μεταξὺ ἑξαισιῶν καταρραγέντων, ὁ ποταμὸς, οὔπερ
 15 ἐπεμνήσθη ἐφτίως, πρὸ τοῦ περιβόλου μωρμύρων ἀρτίως τε ἐπὶ **V 414**
 μέγα οὐκέτι ἐχώρει, οὐ δεχομένων αὐτὸν τηλικόνδε γεγενημένον
 οὔτε τῶν εἰσόδων οὔτε τοῦ ὄχετοῦ, ἥπερ τὰ πρότερα. ξυνίστατο
 οὖν ἐπὶ τὸ τεῖχος ξυνάγων τὸν ῥοῦν, ἐς ὕψος τε καὶ βῆθος κατα-
 τέλων πολῶ, καὶ πῆ μὲν λιμνάζων, πῆ δὲ κυρτοάμενός τε καὶ κυ-
 20 ματίας γεγενημένος. τὸ μὲν οὖν προτείχισμα βιασάμενος καθεῖ-
 λεν εὐθύς, κατασεισας δὲ καὶ πολλήν τινα τοῦ τεύχους μοῖραν καὶ **D**
 τὰς πύλας ἀναπετάσας πολὺς τε ρεύσας τὴν πόλιν καταλαμβάνει
 σχεδὸν τι ὅλην, καὶ αὐτῆς τὴν τε ἀγορὰν καὶ τοὺς στενωποὺς καὶ
 οὐδὲν τι ἦσσαν τὰς οἰκίας περιπολήσας, ἐπίπλων τε ἐνθένδε καὶ

3. ἀπαντοματίσας CH. αὐτοματίσας P.
 Vulgo οὐδὲ — οὐδὲ.

17. οὔτε — οὔτε]

stinianus Aug. in consilium vocavit, attente dispiciens quo modo mederi
 posset. At deus illum difficultate exemit, ac re ultro confecta protinus, urbi
 salutem asseruit. Id vero ita evenit.

Quidam ex militari urbis praesidio, sive obiecto per somnum viso, sive
 suo impulsu, adianotis sibi fabris compluribus, cum intra muros locum de-
 signasset, longam ibi fieri fossam imperavit, affirmans dulcis aquae scaturi-
 ginem in terrae sinu repertum iri. Ducta in orbem fossa longitudinis pedum
 quindecim, humum altius exhausit. Fuit hoc urbi salutare, non artificum
 consilio ac providentia: sed quod hic acerbum futurum erat, Romanis optime
 vertit, beneficio fossae. Siquidem hoc interim spatio maximis caelo delapsis
 imbris, flumen, cuius modo mentionem feci, pro muro murmurans, atque
 admodum tumens, non defluebat; cum ita aetotum nec fauces muri caperent,
 nec canalis. Ergo haerebat, aquas ad murum cogens, et sursum deorsum-
 que altissimus, hic stagnabat, illic inaequaliter tumidus fluctuabat. Ac mi-
 norem quidem murum statim disiecit; maioris vero parte magna convulsa,
 patefactaque porta effusus, urbem fere totam occupavit; ac forum, angu-
 pertus, adeoque domos ipsas pervadens, et inde suppellectilem, vasa lignea

ξυλίων τευχῶν καὶ ἄλλων τοιοῦτων φορυτῶν μέγαν ἐπαγόμενος,
 ἐς ταύτην τε τὴν διώρυχα ἐμπεσὼν ἀφανίζεται ὑπόγειος γεγενημέ-
 νος. ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον ἄγχιστά πη τῶν Θεοδοσιου-
 πόλεως ὄριων ἐκδοὺς, ἐν χώρῳ ἐφάνη σημεῖοις τεσσαράκοντα διέ-
 χοντι μάλιστα Δάρας πόλεως, οἷσπερ ἐπηγάγετο ἐκ τῶν τῆδε υἱ- 5
 κίων γνωσθεῖς. διεφάνη γὰρ ἐνταῦθα ὁ συρφετὸς ὅλος. καὶ τὸ
 λοιπὸν ἐν μὲν εἰρήνῃ καὶ ἀγαθαῖς πράγμασιν ἐν μέσῃ πόλει γινό-
 μενος ὁ ποταμὸς οὗτος, περιπλέουσι τε τοῦ ὕδατος τοὺς θησαυροὺς
 ἐργασάμενος, φέρεται μὲν τῆς πόλεως ἕξω διὰ τῶν ἐξόδων αἵπερ
 αὐτῷ πεποίηται ἐξεπίτηδες πρὸς τῶν δειμαμένων τὴν πόλιν, 10
P 38 ὥσπερ μοι ἐναγχος δεδιήγηται. ἀρδεύων δὲ τὰ ἐκεῖνη χωρία πο-
 θεινὸς ἄπασι τοῖς περιοικοῦσιν ἐς αἶψα γίνεται. ἐπειδὴν δὲ πολεμίων
 στρατὸς ὡς πολιορκήσων τὴν πόλιν ἐνταῦθα ἴοι, τὰς μὲν διὰ τῶν
 σιδηρῶν ὀβελῶν ἐξόδους ἐπιβύσαντες τοῖς καταράκταις καλουμέ-
 νοις, αὐτίκα τε τὸν ποταμὸν μεταπεφυκέναι καὶ τὴν ἐκβολὴν με- 15
 ταπορεύεσθαι βιασάμενοι ἀνάγκῃ χειροποιήτω, ἐπὶ τε τὴν διώρυχα
 καὶ τὸ ἐνθένδε περιάγουσι χάος. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ πολέμιοι πιε-
 ζόμενοι τοῦ ὕδατος τῇ ἀπορίᾳ διαλύειν ἀναγκάζονται τὴν πολιορ-
 κίαν εὐθύς. Μιρράνης ἀμέλει ὁ Περσῶν στρατηγὸς ἐπὶ Καβάδου
B βασιλεύοντος ἐπὶ πολιορκία ἐνταῦθα ἦκων, τούτοις τε πᾶσιν ἀναγ- 20
 κασθεῖς, ἄπρακτος οὐκ εἰς μακρὰν ἀνεχώρησε. καὶ Χοσρόης αὐ-
 τὸς πολλῷ ὕστερον ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀφικόμενος στρατῷ μεγάλῃ
 ἐγκειρίσθη τῇ ἐς τὴν πόλιν ἐπιβουλῇ. ὕδατός τε ἀπορίας πέρι
 ἀμηχανῶν, καὶ ἀποσκοπούμενος τὴν τοῦ περιβόλου ὑπερβολὴν,
 ἄμαχόν τε αὐτὴν διαρκῶς ὑποπτεύων εἶναι, καὶ τὰ βεβουλευμένα 25

atque alia id genus plurima convehens, ubi in foveam illam decidit, subter-
 raneo meatu suffugit oculos. Paucis post diebus, proxime Theodosiopolita-
 num limitem redditus, apparuit quadragesimo lapide ab urbe Dara, iis ex
 rebus agnitus, quas illius domibus exportaverat: nam tota colluvies illuc
 erupit. Ex eo tempore, cum pax viget ac bono res loco sunt, fluvius hic
 mediam urbem intermeans, ubi cisternas aqua implevit, exit per ostia, sibi
 de industria, ut proxime dixi, ab illis extracta, qui urbem aedificarunt. Tum
 agros vicinos irrigans, omnes accolae beare solet. Verum simul eo adveit
 hostilis exercitus, urbem circumsessures, ostia, quae ferro clathrata sunt,
 vectibus obstruunt; mox amnem divertere seque alio exonerare coactum so-
 lerti manu, in foveam ac barathrum huic subiunctum abducunt. Quocirca
 hostes aquae penuria laborantes, obsidionem confestim solvere necesse ha-
 bent. Certe Mirrhanes Persarum dux, regnante Cabade, cum urbem obse-
 disset, his omnibus adactus, re infecta, brevi abscessit: ipseque adeo Chos-
 roës, multo post, ingentibus oopiis secum ductus tentavit urbem: sed ubi
 aquae inopiam levare neciit, et visa murorum altitudine, ipso inexpugna-

μεταγωγός, εὐθύρωρος ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἀπιὼν ᾤχετο, τῇ τοῦ
Ῥωμαίων αυτοκράτορος καταστρατηγηθεὶς προμηθεΐα.

γ'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν πόλει Δάρας οὕτω δὴ Ἰουστινιανός Ὁ
βασιλεὺς κατεστήσατο· ὄντινα δὲ προσεποίησε τρόπον τῇ πόλει
5 μηκέτι αὐτῇ πάθος πρὸς τοῦ ποταμοῦ ξυμβαίνειν τοιοῦτον, τοῦ
θεοῦ διαρρηθῆν αὐτῷ ξυνεπιλαμβανομένου τὸ σπούδασμα τοῦτο,
ἐγὼ δηλώσω. Χρύσης ἦν τις Ἀλεξανδρεὺς, μηχανοποιὸς δεξιός,
ὅσπερ βασιλεῖ τὰ ἐς τὰς οἰκοδομίας ὑψηρετῶν, τὰ πλεῖστα τῶν τε
ἐν πόλει Δάρας καὶ τῇ ἄλλῃ χώρᾳ γεγνοντά ἐξελεργασταί. οὗτος
10 ὁ Χρύσης ἀπεδήμει μὲν ἤνικα δὴ ἐν τῇ πόλει Δάρας τὸ ἐκ τοῦ
ποταμοῦ πάθος ξυνέπεσεν· ἀκηκοὼς δὲ καὶ περιαληγῆσας τῇ συμ-
φορᾷ ἐς κοίτην τὴν αὐτοῦ ἀπεχώρησεν. ὄψιν δὲ ὄνειρου τοιάνδε
εἶδεν. ἰδὼκει οἱ ἐν τῷ ὄνειρῳ τις ὑπερφυῆς τε καὶ τὰ ἄκρα κρείσ- D
των ἢ ἀνθρώπῳ εἰκάζεσθαι μηχανὴν τινα ἐπαγγέλλειν τε καὶ ἐν-
15 δέκνυσθαι, ἣ ἂν διακωλύειν τὸν ποταμὸν ἱκανῇ εἴῃ ἐπὶ πονηρῷ
τῆς πόλεως μηκέτι μορμύρειν. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα θεῖον ὑποτοπή-
σας τὸ πρᾶγμα εἶναι, τὴν τε μηχανὴν καὶ τὴν τοῦ ὄνειρου ὄψιν ἐς
βασίλειά γραψάσας ἀνήνεγκε, σκιαγραφῆσας τὴν ἐκ τοῦ ὄνειρου δι-
δασκαλίαν. ἐτόγγανε δὲ οὐ πολλῷ πρότερον ἄγγελος ἐς βασιλεῖα
20 ἦκων ἐκ Δάρας πόλεως, ὅσπερ αὐτῷ τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ξυνε-
νεχθέντα πάντα ἐσήγγειλε. βασιλεὺς δὲ τότε τοῖς ξυμπεπτωκόσι
ξυνταραχθεὶς καὶ περιώδυνος γεγωνὼς, τοὺς τὰ μηχανικὰ εὐδοκι- V 415
μοῦντας εὐθὺς μετεκάλει, Ἀνθέμιόν τε καὶ Ἰσίδωρον, ὧνπερ ἔμ- P 34
προσθεν ἐπεμνήσθην. καὶ τὰ ξυμβεβηκότα ἐπικοινωνόμενος ἀνε-

18. σκιαγραφῆσας CH. συγγραφῆσας P.

biles indicavit, consilii poenitens, mox in Persidem rediit, providentia victus imperatoris Romani.

3. Haec in urbe Dara Iustinianus Aug. constituit. Iam quo idem pacto ne in posterum fluvius urbi illi noceret, deo utique ipsius consilium manifestissime adiuvante, effecerit, narrabo. Chryses quidam erat Alexandrinus, machinarius praestantissimus: qui in extruendis aedificiis navare solitus operam imperatori, multa cum Darae tum alibi aedificaverat. Is peregre profectus, quo tempore fluvius calamitatem Darae attulit, accepto eius nuntio, graviter dolens, cubitum iit: tum dormienti species huiusmodi oblata est. Quidam procerissima et humanum excedente modum statura, ipsi per somnum visus est machinam designare atque ostendere, quae urbem ab exundante fluvio innoxiam posthac servare posset. Mox ille rem divinitus oblatam ratus, de machina ac viso nocturno ad imperatorem perscripsit, et quae secundum quietem acceperat delineavit. Paulo ante, nuntius ex urbe Dara ad Augustum venerat, eique ordine panderat fluminis inundationem. Commotus tum imp. et casum illum aegerrime ferens, mechanicos celeberrimos Anthemium et Isidorum, quorum supra mentionem habui, extemplo acceruit; et re communicata, ex ipsis quaerit qua tandem machina in posterum

πυρθάνετο τῶν ἀνδρῶν ὅποια ποτὲ μηχανὴ γένοιτο, ὡς μὴ τι περιττέρῳ τῇ πόλει ξυμβαίη; καὶ αὐτῶν μὲν ἑκάτερος ὑποθήκην τινὰ ἔφραζε τὴν οἱ δοκοῦσαν ἐπιτηδεύς ἐς τοῦτο ἔχυν· βασιλεὺς δὲ, θείας δηλοπότη ἐπινοίας αὐτῷ γενομένης τινός, οὐπω τὰ Χρύσου ἰδὼν γράμματα, ἐπενόει τε καὶ ἐσκιαγράφει αὐτογνωμοσήσας ἔκ τοῦ παραδόξου ὃ δὴ τοῦ ὄνειρου ἐκτύπωμα ἦν. ἔτι δὲ τῆς βουλῆς ἠωρημένης καὶ τοῦ πρακτέου σφίσιν ἐν ἀδήλῳ ὄντος, διέλυσαν τὸν διάλογον. ἡμέραις δὲ γ' ὕστερον ἤκε τις βασιλεὶ τὴν τε

B τοῦ Χρύσου ἐπιστολὴν καὶ τῆς τοῦ ὄνειρου μηχανῆς τὸ ἐκμαγεῖον ἐνδεικνύμενος. καὶ ὃς μεταπεμφόμενος τοὺς μηχανικοὺς αὐδῖς 10 ἀνανεοῦσθαι τῇ μνήμῃ ἐκέλευεν ὅσα δὴ σφίσιν ἀμφὶ τῷ ἔργῳ τὸ

H 18 πρότερον δοκοῦντα εἶη. οἱ δὲ ἀπεστομάτιζον ἐφεξῆς ἅπαντα, ὅσα τε αὐτοὶ τεχνάζοντες ἔβον καὶ ὅσα βασιλεὺς ἀπειθαδισάμενος ἐπήγγειλε γενέσθαι. καὶ τότε δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν τε πρὸς τοῦ Χρύσου σταλέντα καὶ τὰ γράμματα ἐπιδείξας, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἔκ 15 τοῦ ὄνειρου γεγονυῖαν ἐκ τῷ ἔσομένῳ ὄψιν τε καὶ σκιαγραφίαν, κατεστήσατο αὐτοὺς ἐν θαύματι μεγάλῳ, ἐν νῷ ποιοιμένους ὡς ἅπαντα ὁ θεὸς συνδιαπράσσειται τῷ βυσιλεὶ τούτῳ τὰ τῇ βυσιλείᾳ ξυνολοῦνται. ἐκράτει τοίνυν ἡ τοῦ βασιλέως ἐπίδειξις, ὑποχωρούσης μηχανοποιῶν σοφίας καὶ τέχνης. καὶ γίνεται ὁ Χρύσης αὐδῖς 20

C ἐν πόλει Λύρας, ἐπιτεταγμένον οἱ πρὸς τοῦ βασιλέως ὑπετέλλεσθαι τὰ γεγραμμένα σπουδῇ τῇ πάσῃ, καθάπερ ἡ τοῦ ὄνειρου ὑποθήκη ἐπήγγελλεν. ἐποίει τε τὰ ἐπιτεταγμένα τρόπον τοιοῦδε.

Ἐν χώρῳ διέχοντι τοῦ τῆς πόλεως προτειχίσματος ἐς μ' ἄλλιστα πόδας, μεταξὺ σκοπέλου ἑκατέρου, ὧν δὴ κατὰ μέσον ὁ πο- 25

ab urbe casus eiusmodi averti possit? Uterque quam ad id valere duxit rationem protulit. At imperator coelesti quodam instinctu, nondum visis Chryssae literis, de sua sententia assecutus est mirabiliter, adumbravitque imaginem, quae Chryssae in somnis obiecta fuerat. Pendebat adhuc consilium, nec quid opus facte esset inter ipsos constabat, cum digressi sunt. Tertio post die quidam affuit, et Chryssae epistolam cum forma visae per somnium machina reddidit imperatori. Hic mechanicos iterum accitos memoria repetere iubet quae de opere inter se prius contulissent. Mox illi ordine referre quae ipsi ex artis suae praescripto dixissent, et quae imperator per se designasset. Tum Augustus Chryssae tabellarium proferens cum literis et somnii viso futuri operis delineatione, ad magnam ipsos admirationem traduxit, secum reputantes deum in omnibus, quae imperio expeditent, principi nostro opitulari. Igitur cedente peritia atque arte machinariorum, vivit imperatoris sententia: Chryses Daram revertitur, iussus scripta perficere omni studio, plane uti somnis edoctus esset: sic demum mandata est executus.

In loco xl. circiter pedes distito ab urbis muro exteriori, binos inter scopulos illos, quos amnis interluit, iustae altitudinis ac latitudinis aggerem

ταμὸς προῶν φέρεται, ἀντιτείχισμα ἐτεκτῆματο ὕψους τε καὶ εὐ-
 ρους ἰκανῶς ἔχον. οὐπερ τὰ πέρατα αὐτῷ δὴ ὄρει ἑκατέρῳ παν-
 ταχόθεν ἐνήψεν, ὡς τῷ ὕδατι τοῦ ποταμοῦ, ἦν καὶ σφοδρότατι
 ἐπιρρεύσειεν, ἐνταῦθα ἐσιτητὰ μηδαμῆ ἕσεσθαι. τοῦτο δὲ τὸ ἔρ-
 5 γον οἱ περὶ ταῦτα σοφοὶ φράκτην ἢ ἀρίδα καλοῦσιν, ἢ ὃ τί ποτε
 ἄλλο ἐθέλωσιν. οὐκ ἐπ' εὐθείας δὲ τὸ ἀντιτείχισμα πεποίηται
 τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μηνοειδὲς τετραμμένον, ὅπως ἂν τὸ κύρωμα
 πρὸς τῇ τοῦ ποταμοῦ ἐπιρροῇ κείμενον ἔτι μᾶλλον ἀντέχειν τῷ D
 ρείθρῳ βιαζομένῳ δυνατὸν εἴη. θυρίδας δὲ ἐς τὸ ἀντιτείχισμα
 0 ἕξ τε τὰ κάτω καὶ ἄνω πεποίηται. ὥστε τῷ ποταμῷ πλημμυ-
 ροῦντι ἑξαπιναιῶς, ἂν οὕτω τόχοι, ξυνίστασθαι μὲν ἐνταῦθα
 ἐπάνταγκες εἴη καὶ μὴ παντὶ τῷ ῥοθίῳ περαιτέρῳ χωρεῖν. ἐκροῆν
 δὲ κατὰ τὰς ὁπὰς ἀφιέντι βραχεῖάν τινα τοῦ μὲν ὑπερβάλλοντος
 ὄγκου κατὰ μακρὸν ἀπολήγειν ἀεὶ, τῷ δὲ τείχει λελυμασμένῳ μη-
 15 ἔποτε εἶναι. ἢ γὰρ ἐκροῆ ἐν τῷ χώρῳ ξυνισταμένη, ὅσπερ ἐς
 τεσσαράκοντα δέκιον πόδας, ἥπερ μοι εἴρηται, τῆς τε ἀρίδος
 καὶ τοῦ προτειχίσματος μεταξύ ἐστιν, οὐδαμῆ τὸ παράπαν βιαζο-
 μένη, ἀλλ' ἐς τὰς ξυνειθισμένας εἰσόδους κατὰ λόγον χωροῦσα ἐς P 35
 τὴν ὀχεταιγωγίαν ἐνθὲνδε εἰσβάλλει. καὶ τὰς πύλας, ὥσπερ τὸ
 20 πρότερον βιασάμενος ἑξαπιναιῶς ὁ ποταμὸς ἀνεπέτασε, περιελὼν
 ἐντεῦθεν, λίθοις μὲν παμμειγέθεσι τὴν προτέραν αὐτῶν ἐφράξατο
 χώραν, ἐπεὶ ἐφ' ὀμαλοῦ κείμεναι τῷ ποταμῷ ὑπερβλύζοντι εὐέφο-
 δοὶ ἦσαν. ἄγχιστα δὲ πη ἐν χώρῳ ἀνάντει κατὰ τὸ κρημνώδες
 τοῦ περιβάλου αὐτὰς ἔθετο, οὗ δὴ τῷ ποταμῷ βάσιμα ὡς ἤκιστα
 25 ἦν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω διαπεπὸνῃται τῷ βυσιλεῖ τούτῳ.

5. φράκτην CH. φράκτα P. φρακτῆρα Pm.

extruxit; cuius extrema utriusque menti undique sic annexit, ut aquis fluvii, quavis impetu maximo decurrentibus, nullus hac aditus futurus sit. Eiusmodi rerum periti opus illud appellant phractem vel aridem, vel si quo alio vocabulo uti malunt. Nec recta linea produxit huic aggerem, sed sinuavit, quo melius undarum vim sustineat procurrans in adversum fluvium curvatura. Eundem fenestris infra supraque divisit; ut si forte amnis repente excreverit, cogatur ibi consistere, nec totum aquarum agmen ultra devolvat; sed modice per foramina effluens, sensim detumescat, nec muros violet. Nam illo in spatio pedum xl. quod inter aridem murumque exteriorem, ut dixi, interiectum est, ita colit effluvium, ut nullam vim patiantur; sed ad consuetum muri aditum convenienter properans, canali excipitur. Denique foribus, quas antea flumen isopinato recluserat, illac amotis, pristinam earum sedem grandibus saxis obstruxit: propterea quod situs loci planus aditum eo facilem dabat fluvio restagnanti. Portam acclivi in loco posuit ad moenium partem impositam praecipitio, quo flumen ascendere non potest. Haec imp. noster ita confecit.

Ἦν δέ τις ἐν πόλει πολλὴ ὕδατος πέρα ἀμηνανία τοῖς τῆδε
 B ἀνδράποισ. οὐδὲ γὰρ ἀνυβλυστάϊουσαν εἶχον ἐνταῦθα πη κρή-
 νην, οὐδὲ ὄχετῶ περιωγομένην ἐς τὰς ἀγυῖας, αἱ τῆδέ εἰσιν, οὐδε
 τισι θησαυρίζομένην ἐκεῖνη ἐλύτροις, ἀλλ' οἷς μὲν ἀγχοτάτω ὁ
 ποταμὸς κατὰ τὰς ἀμφόδους ἐφέρετο, οἶδε ἀταλαιπώρως ἀρρομέ- 5
 νοι ῥῶστα ἔπεινον, οἷς δὲ ὡς ἀπειτάτω τῆς τοῦ ποταμοῦ ἐκροῆς τὰ
 οἴκοι ἐτύγγανεν ὄντα, τούτοις δυοῖν τὸ ἕτερον ἐπάναγκες ἦν, ἢ τὰ
 ἔσχατα πονουμένοις πιεῖν, ἢ δάψει ἐχομένους ἀπολαλέειν. ἀλλ'
 ὄχετὸν βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐτεκτῆνατο μέγαν, ἧ δὴ τὸ ὕδωρ
 416 περιωγαγὼν πανταχόσε τῆς πόλεως τὴν ἀπορίαν τοῖς τῆδε ὠκνημέ- 1
 νοις διέλυσεν. ἀλλὰ καὶ ἱερὰ πεποιῆται δύο, τὴν τε μεγάλην ἐκ-
 κλησίαν καλουμένην καὶ τὴν τοῦ ἀποστόλου Βαρθολομαίου νεών.
 C ἔτι μέντοι καὶ τοῖς στρατιώταις καταλυτήρια ἐδείματο παμπληθῆ,
 ὅπως δὴ τοῖς τῆδε ὠκνημένους μηδαμῶς ἐνοχλοῖεν.

Καὶ Ἀμίδης δὲ πόλεως τὸ τε τεῖχος καὶ τὸ προτείχισμα ἐν
 τοῖς ἄνω γεγενημένα χρόνοις καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὑπόπτα ὄντα ἐξίτηλα
 γενήσεσθαι, οὐ πολλῶ ὕστερον νέμ τινα καταλαβὼν οἰκοδομίᾳ τῆ
 πόλει τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο. ὅσα δὲ κὰν τοῖς φρουροῖς αὐ-
 τῶ εἴργασται, ἄπερ ἐν τοῖς ὄρλοις τούτων δὴ τυγχάνει τῶν πόλειων
 ὄντα, ἐρῶν ἐρχομαι.

D δ'. Ἐκ Δάρας πόλεως ἴοντι ἐς τὰ Περσῶν ἤδη χώρα τις
 ἐν ἀριστερῇ ἔστιν ἀναμάξεντός τε καὶ ἀφιππος ὄλως, κατατείνουσα
 μὲν ἐς ἡμέραιν ὁδὸν δυοῖν εὐζώνω ἀνδρὶ μάλιστα, τελευτῶσα δὲ
 ἐς χῶρον σιμὸν καὶ ἀπόκρημον Ῥάβδιον ὄνομα. ταύτης φέ τῆς

7. οἴκοι] οἰκεῖα C. οἰκία H.

In urbe cives aquae inopia graviter conflictabantur; cum nec fontem haberent scatebra emicantem, nec latices, qui canali structili ducerentur in compita, nec qui ibi in cisternis asservarentur: sed qui in trivitiis labentem fluvium accolebant, ii quidem aquam nullo negotio haurientes, potu utebantur facillimo: qui vero procul flumine habitabant, facere non poterant quin horum alterum paterentur; vel summo cum labore levarent sitim, vel ea interirent. At Iustinianus Aug. magnum aquaeductum construxit, quo in omnes urbis partes derivata aqua, incolis difficultatem expedit. Praeterea sacras aedes duas, eam videlicet quae magna ecclesia dicitur, et Bartholomaei apostoli templum condidit. Militibus quoque diversoria quamplurima aedificavit, ne molestiam civibus exhiberent.

Urbis Amidae muros, maiorem iuxta ac minorem, qui ob vetustatem iam ruinae proximi videbantur, nova quadam substructione firmavit, itaque urbi securitatem praestitit. Quid vero fecerit in castellis, quibus harum urbium limites muniti sunt, nunc exponam.

4. Eunte in Persidem ex urbe Dara, ad laeyam est quaedam regio planstris in via ac prorsus inequitabilis. Bidui fere patens expeditio viro, terminatur loco abrupto atque praecipiti, cui nomen Rhabdium. Viae, quae

ἐπὶ τὸ Ῥάβδιον φερνύσης ὁδοῦ ἐφ' ἑκάτερα τὰ Περσῶν ὄρια ἐπὶ
μακρότατον ζυμβαίνει εἶναι. ὅπερ μοι κατ' ἀρχὰς ἀγαμέμνω καὶ
τῶν ἐπιχωρίων ἀναπνυθανομένῳ ὄντινα τρόπον Ῥωμαίοις προσή-
κουσα ὁδός τε καὶ χώρα γῆν ἑκατέρωθι τὴν πολεμίαν διυκεκλήρω- P 36
5ται, ἀπήγγελλόν τινες ὡς εἶη μὲν Περσῶν τὸ χωρίον ποτὲ, δεο-
μένῳ δὲ τῶν Περσῶν βασιλεῖ τῶν τις Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων
ἀμπέλοις τινὰ κατακορῆ κώμην ἐπὶ Μαρτυροπόλεως οὖσαν δώσει,
τοῦτο δὴ αὐτῆς τὸ χωρίον ἀνταλλαζόμενος. τὸ μὲν οὖν Ῥάβδιον
ἐπὶ πετρῶν οἰκείται ἀποτόμων τε καὶ ὄλως ἀγρίων, ἀπερ ἐνταῦθα
0ἐπιανεστήκασι θανμάσιον ὄσον. ἔνερθεν δὲ αὐτοῦ χωρίον ἐστίν,
ὅπερ καλοῦσι Ῥωμαίων ἀγρὸν, ἀγασθέντες, οἶμαι, τὸ ἐξ ἀρχῆς,
ὅτι δὴ ἐν μέσῳ χωρίων Περσικῶν κείμενον Ῥωμαίοις προσήκει.
οὗτος δὲ ὁ Ῥωμαίων ἀγρὸς κεῖται μὲν τῆς γῆς ἐν ὑπτίῳ, ἀγαθῶν H 19
δὲ ἐστὶ τῶν ἐν τοῖς ληίοις κομιδῆ εὐπορος. τεκμηριώσει δ' ἂν
5τις καὶ τοῖσδε, ὅτι δὴ πανταχόθεν τὸν χώρον περιβάλλουσι τὰ B
Περσῶν ὄρια.

Πόλισμα ἐστὶν ἐν Πέρσαις ἐπιφανὲς ἄγαν, ὄνομα Σισαυρά-
των, ὅπερ ποτὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐξελὼν ἐς ἔδαφος καθείλεν,
ὅμιλον πολὺν τῶν ἐν Πέρσαις ἱππέων ζῆν Βλησχάγη τῷ σφῶν
0ἠγγεμόνι δορυαλώτους πεπονημένος. τῆς πόλεως μὲν Δάρας ὁδὸν
ἡμέραιν διέχει δυοῖν εὐζῶνῳ ἀνδρὶ· τούτου δὲ τοῦ Ῥαβδίου ση-
μείοις διέστηκε τρισὶ μάλιστα. πρότερον μὲν οὖν ἀφύλακτός τε
ἦν ὁ χώρος ὅδε καὶ Ῥωμαίοις παντελῶς ἄσημος. εὐκοῦν οὐδὲ
φρουρᾶς οὐδὲ ὀχυρώματος οὐδὲ ἄλλου ὅτου ἂν ἀγαθῶ πρὸς αὐ-
5τῶν ἔλαχε πώποτε. ἀμέλει οἱ τὸν ἀγρὸν γεωργοῦντες, οὐπερ ἐπε-

14. τεκμηριώσει CH. τεκμηριώσει P.

Rhabdium ducit, pars maxima inter Persarum fines posita est. Id ego cum
primum vidi, mirans scilicet ex indigenis quaevisi, qui factum esset, ut
viam tractumque ditionis Romanae hostile solum utrinque clauderet? re-
sponderunt nonnulli, pertinuisse olim ista ad Persas; sed imperatorem quem-
dam. Rom. pro pago vitifero Martyropoli vicino, quem regi Persarum ro-
ganti dederat, eo tractu remuneratum fuisse. Ac Rhabdium quidem rupes
insidet praeruptas et omnino asperrimas, quae ibi mirum in modum attollun-
tur: subiacet vero campus, quem Romanorum agrum appellant, iam a prin-
cipio, ut opinor, mirati quod in media Persarum provincia ad Romanos per-
tineat. Porro hic Romanorum ager in planitie situs est, frugibusque abun-
dat: argumento sit, quod Persarum limites undique locum ambiunt.

Charissimum est in Perside oppidum Sisauranum, quod Iustinianus Aug.
in potestatem redactum suam exciderat, abductis inde magno numero captiv-
is Persis equitibus cum Bleschane ipsorum duce. Ab urbe Dara abest iti-
nere, quod biduo vir expeditus conficiat; tribus circiter milliaribus a Rhab-
dio: qui locus antea incustoditus et apud Romanos plane obscurus fuerat.
Quare cum ab ipsis nec praesidium, nec munimentum, nihil denique boni un-

C μνήσθην ἀρτίως, ὡσπερ ἄλλο τι ἀγγαροφοροῦντες, πεντήκοντα ἐπε-
 τέλους χρυσοῦς ἔφερον Πέρσαις, ἐφ' ᾧ ἀδείστερον κεκτήσονται τὰ
 αὐτῶν ἴδια καὶ καρπῶν δένονται τῶν τῆδε φρομένων ὄντινασθαι.
 βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἅπαντα αὐτοῖς μεταπεφυκέναι διεσκεύασατο.
 τειχίσμασι γὰρ τὸ Ῥάβδιον περιβαλὼν κατὰ τῶν πετρῶν τὴν ὑπερ- 5
 βολήν, αἵπερ ἐκέλευ ἀνέχουσιν, ἀπρόσοδον αὐτὸ τοῖς πολεμίοις
 πεποίηται τὸ χωρίον, δηλονότι ἔξυλλαμβανούσης τῆς φύσεως. ἐπεὶ
 δὲ ὕδατος οἱ τῆδε ἐκνημένοι ἐσπάνιζον, ἐν τῇ τῶν σκοπέλων ἀκρω-
 φείᾳ πηγῆς ὡς ἤμιστα οὔσης, ταμεῖά τε ὑδάτων εἰργάσατο δύο καὶ
 τὰς ἐκέλευ πέτρας πολλαχῆ διορύξας παμπληθεῖς ὑδάτων θησαυ- 1
 D ροὺς διεπράξατο εἶναι, ὅπως δὴ ἔξυρρεόντων ὑετίων ἐνταῦθα ὑδά-
 των ἀδείστερον αὐτοῖς οἱ τῆδε ἀνθρώποι δένονται χρῆσθαι, ὡς
 μὴ τοῦ ὕδατος πιεζόμενοι τῇ ἀπορίᾳ εὐάλωτοι εἴεν.

V 417 . Καὶ τὰ ἄλλα δὲ φρούρια πάντα ἐν ὄρει κείμενα, ἅπερ ἐν-
 θένδε τε καὶ ἐκ Δάρας πόλεως ἄχρι ἐς Ἀμίδαν διήκειν ἔξυμβαίνει, 2
 τό τε Κίφας καὶ Σαυρὰς καὶ Σμάργδις τε καὶ Λούρνης τό τε Ἰε-
 ριφθὸν καὶ Ἀταχὰς καὶ Σίφρις τε καὶ Ῥιπάλθας καὶ Βανασυ-
 μίων, ἔτι μέντοι καὶ Σινὰς καὶ Ῥάσιος, καὶ Δεβανὰς, καὶ ὅσα
 ἄλλα ἐνταῦθα ἐκ παλαιοῦ ἐστί, γελοιώτατα δῆθεν τῷ σχήματι
 ἀποτεθριγκωμένα τὸ πρότερον ἀποικοδομησάμενος σὺν τῷ ἀσφαλεῖ 3
 P 37 ἔς τε τὸ νῦν φαινόμενον κάλλος τε καὶ ὀχύρωμα μεταθέμενος ἀνά-
 λωτα εἶναι καὶ προβεβλήσθαι Ῥωμαίων τῆς γῆς βεβαιότατα κατε-
 στήσατο. ἐνταῦθα ὄρος οὐρανόμηκες ἀποκεκρέμαται, ἀπόκρημνόν
 τε καὶ προσελθεῖν ἀμήχανον ὄλωσ. ἐν πεδίῳ δὲ ὑπέκειται γῶρα
 γεώδης τε καὶ μαλθακὴ λίαν, ἀγαθὴ μὲν ὑρόσσι, θρέμμασι δὲ 2

16. Ἰεριφθὸν] Ἰδριφθὸν H.

quam acciperisset; colonis agri, de quo memini proxime, ad onus vectigalis publici id accedebat, ut Persis aureos quinquaginta quotannis penderent, quo securius acciderent sua, ac fruerentur proventu frugum. Verum Iustinianus Aug. ipsis omnia mutavit in melius. Cincto enim Rhabdio moenibus, in ipso surgentium ibi rupium culmine positus, omnem praeclusit hostibus aditum, iuvante utique situ loci. Et quoniam incolis aqua deerat, quippe fontem summi scopuli non habebant, cisternas fecit duas; saxaque illa multis in locis excavans, aquarum receptacula passim comparavit, ut eo confluentibus aquis pluviis uti liberius, nec siti ad deditiorem perpelli possint.

Caetera montium castella, quae hinc atque ex urbe Dara Amidam usque pertinent (ea sunt Ciphaz, Sauras, Smargolis, Lurnas, Hieriphthon, Atachas, Siphris, Ripalthas, Banasymeon, Simas, Rhasis, Dabanas, ahaque ibi posita ab antiquo) cum speciem munimenti haberent plane ridiculam, illa solide reaedificavit, et ad deos perduxit, quod videmus hodie cum tanta firmitate coniunctum, ut hostium viribus superlata, Romanum imperium optime protegant. His in partibus, mons editissimus inaccessibilis horret praecipitiis: ager in planitie subiacet, non lapidosus, sed mollis admodum, et cum aretioni tum

ἀτεχνῶς ἔγνομος. ἐπιεικῶς γὰρ τῇ πᾶσι χλοάζει. πυμπληθεῖς δὲ κῶμαι παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους εἰσίν. οἰκοῦσί τε αὐτὰς ἄνθρωποι τὰ μὲν ἐς κτήσιν τῶν ἐπιτηδείων εὐδιήμενοι, εὐύλωτοι δὲ, εἴ τις προσίοι. ὕπερ αὐτοῖς ἐπηνώρθωσεν Ἰουστινιανὸς βασι-
 5 λεύς, φρουρίον ἐπὶ τοῦ ὄρους τῇ ἀκρωνυχίᾳ δευμάμενος, ἵνα δὴ τὰ σφίσι ἐναποθέμενοι τιμιώτατα, ἐπειδὴν προσίοιεν οἱ πολέμιοι, B ἀνατρέχοντες διασώζωνται. Βασιλέων δὲ τὸ φρουρίον ἐπιωνόμασται. καὶ μὴν καὶ τὰ ἀμφὶ πόλιν Ἀμιδαν φρουρία, πηλῶ τε περιβεβλημένα καὶ τοῖς πολεμίοις βάσιμα παντάπασιν ὄντα, ἐς τὸ
 0 ἀκριβὲς ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα ἐς τῆς ἀσφαλείας τὸ ἀκριβέστατον μετεστήσατο. ἐν οἷς τὸ τε Ἀπάδνας καὶ τὸ Βυρθὸν πολίχνιον ἔστιν. ἅπαντα γὰρ ἀκριβολογεῖσθαι πρὸς ὄνομα οὐκ εὐκετές ἐστι. συνελόντα δὲ εἰπεῖν ἅπαντα πρότερον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν ὑποκαίμενα ταυτῶν ἀνανταγώνιστα πεποίηκεν εἶναι. καὶ ἀπ’
 5 αὐτοῦ ἡ Μεσοποταμία τῶν Περσῶν γένοι ἄβατος διαφανῶς ἔστιν.

Οὐ σιωπητέον δὲ οὐδὲ ὕπερ ἐν τῷ Βάρας φρουρίῳ ἔξευρεν, C οὔτε ἐμενήσθη ἁρτίως. τὰ μὲν γὰρ τοῦ φρουρίου ἐντὸς ἄνδρα τὸ παρῶπιον ὄντα ἐτόγγαυεν, ἐν ὄρει δὲ ὑψηλῶ μάλιστα κατὰ τὸ κρημνῶδες τὸ Βάρας ταῦτο πεποίηται. ἔκτισθεν δὲ αὐτοῦ ὡς
 0 ἀπωτάτω ἐν τῇ ὑπῶρειᾳ μετὰ τὸ πρᾶνὲς πηγῇ ἦν, ἥνπερ εἰδοκεῖ ἀξύμφορον εἶναι τῷ τειχίσματι τοῦ φρουρίου περιβαλεῖν, ὡς μή τις αὐτοῦ μοῖρα ἐν ὑπτιῶ κειμένη ἐβάλωτος εἴη. ἐπενόει δὲ τάδε. τὰ ἐντὸς τοῦ περιβόλου διορῶσειν ἐκέλευεν ἕως ἐς τὸ μάλιστα
 ὁμαλὲς ἵκωνται. ὕπερ ἐπεὶ ἐπετελέσθη κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως

1. ἔγνομος] εὐνομος Maltretus. λιμῶνες εὐνομοί p. 117 a.

alendo pecori perquam commodus: quippe herba copiosissime viret. Montis radices obtinent frequentes pagi; quorum incolae fortassis quidem abundant; verum incurisibus patent. Remedium Iustinianus Aug. attulit, extracto in cacumine montis castello: ubi repositis quae habent pretiosissima, adventante hoste, perfrugium incolomes occupant; Augustorum castrum vocatur locus. Adhaec circumposita urbi Amidae castella, quae muris tantum luteis cincta, hostem excludere minime poterant, accurate refecit omnia, ac praecleara communiit. In his sunt Apadnas et Byrthum oppidulum: operae enim maioris est recensere singula nominatim. In summa, quaecumque prius exposita erant grassantibus, sic ea firmavit, ut expugnari iam nequeant: itaque Mesopotamia Persis plane praecclusa est.

Nec silentio praetermittendum, quod in castro Baras, cuius mentionem modo feci, exegitavit, cum intus nihil aquae omnino esset. Imminet Baras montis celissimi praecipitio. Procul extra muros, immo in monte suberat cory fons, quem castris moenibus complecti non expedire visum erat; ne qua eorum pars in plano sita occupari facile posset. Hanc vero ipse viam invenit. Humum intra murorum ambitum iussit effodi, usque dum ad spatium aequale campo perventum esset. Quo peracto uti praescripserat imperator,

ἐπίταξι, ἐπιρρέον ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς παρὰ δόξαν ἐφάνη. οὕτω δὲ καὶ τὸ φρούριον δεδημιούργηται ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ ὕδατος πέρα ἐν ἐπιτηδείῳ φαίνεται κείμενον.

- D ε'. Οὕτω δὲ καὶ Θεοδοσιουπόλεως, τῆς παρὰ ποταμὸν Ἀβόρραν γῆς τῆς Ῥωμαίων προβεβλημένης, τὸν περίβολον, ὅνπερ 5 ὁ χρόνος κατεργάσασθαι μάλιστα ἴσχυσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς τῆδε
P 38 ἀνθρώποις οὐχ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας ἐδίδου θαρρεῖν, ἀλλὰ διηγεκῆς ἀπαυτας ἐξέπλησσε, δεδισσομένους ὅτι δὴ οὐκ εἰς μακρὰν αὐτοῖς
H 20 ἐμπεσεῖται, ἀνοικοδομησάμενος ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ὁ βασιλεὺς οὗτος διακωλύειν τίς γε κατὰ Μεσοποταμίαν Περσῶν ἐσβολὰς ἰκα-10 νῶς ἔσχειν.

- Οἷα δὲ καὶ ἐν Κωνσταντίνῃ ἐπιδέδεικται εἰπεῖν ἄξιον. ἦν μὲν τὰ πρότερα ὁ Κωνσταντίνης περίβολος τό τε ὕψος κλίμακα ἀλωτὸς τῆν τε ἄλλην κατασκευὴν εὐέφοδος ἄγαν, ὥσπερ τι πύργον γεγενημένος τοῖς πύλαι ἀνθρώποις. τοσοῦτῳ γὰρ διειστήκει-15 σαν οἱ πύργοι ἀλλήλων ὥστε, εἰ προσβυλοῦντές τινες ἐς τὴν με-
V 418 ταῖς χώρων προσίοιεν, οὐκ εἶχον οἱ κατὰ τοὺς πύργους ἐστῶτες
B καθότι ἂν αὐτοὺς ἀμύνόμενοι ἀποκρούοιντο. ἀλλὰ μὴν καὶ χρόνου μήκει πεπονηκῶς ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον τοῦ καταπεπτωκέναι οὐ μακρῶν που ἐγένετο. πρὸς δὲ καὶ τοιοῦτο τῇ πόλει προτείχισμα ἦν οἷον ἐπι-20 τείχισμα κατ' αὐτῆς γεγενῆναι δοκεῖν. οὐ πλέον γὰρ αὐτοῦ ἢ ἐς πόδας τρεῖς ἐγεγόνει τὸ πᾶχος, καὶ αὐτὸ μέντοι πηλῶ σὺνθετον, τὰ μὲν κάτω ἐς ὀλίγον ἐκ λίθου μυλίτου ἀνεστηκὸς, τὰ δὲ ὑπερθεῖν ἐκ τοῦ λευκολίθου καλουμένου, σφαλεροῦ τε ὄντος καὶ μαλακοῦ λίαν. ὥστε δὴ ὄλον ἦν τοῖς ἐπιουῖσιν εὐάλωτον. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινι-25

2. δὲ] Vulgo τε.

promanans ibi fontis aqua se prodidit inopinato. Sic et tuta est structura castris, et situs ad aquae copiam opportunus.

5. Eodem modo, cum muros Theodosiopolis, quae ad fluvium Aborram imperii Romani propugnaculum est, vetustas adeo confecisset, ut civibus non fiduciam firmitas ulla, sed metum assiduum offerret impendentis ruinae periculum; imperator noster, refecta eorum parte maxima, Persarum in Mesopotamiam irruptiones praeclare inhibuit.

Quid vero Constantinae praestiterit, par est dicere. Erant Constantinae muri, si spectes altitudinem, scalis superabiles; si fabricam, expugnatu facillimi; quasi veteres non opus, sed quaedam operis accessionem fecissent. Nam turres adeo inter se distabant, ut si qui infesti accederent ad spatium interiectum, ab earum custodibus propulsari non possent. Quin et partis maximae, aevo fatiscantis, ruina instabat. Adde quod urbis murus exterior talis erat, ut ad illam oppugnandam factus videretur. Crassus enim pedes non amplius tres, et luto coagmentatus, infra quidem molaribus saxis constabat ad modicam altitudinem: pars vero superior structa erat candido lapide, infirmo admodum ac praemolli: prorsus ut irruentibus facile esset eo potiri.

νός τὰ μὲν πεπονηκότα τοῦ περιβόλου νέα τινὲ ἀνεσιώσατο οἰκοδο-
 μία, καὶ διαφερόντως τὰ πρὸς ἥλιον δύοντα τετραμμένα καὶ βορ- C
 ρῶν ἄνεμον. τοῦ δὲ δὴ ἐρύματος πανταχῆ μεταξὺ πύργοιν δυοῖν
 ἄλλον ἐντέθεικε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πύργοι ἄπυντες ὡς ἀγχοτάτω ἀλ-
 5 λήλοις ὄντες τοῦ περιβόλου προβέβληται. ὄλω δὲ τείχει καὶ πᾶσι
 πύργοις μέγα τι χρῆμα ἔνθουσι ἐνθήμερος ἄμαχον τοῖς πολεμίοις τὸ
 τῆς πόλεως ὀχύρωμα κατεστήσατο. ἀλλὰ καὶ ἀνόδους τοῖς πύρ-
 γοις κεκαλυμμένας πεποιημένους, τριωρόφους τε αὐτοὺς λίθων ἐπι-
 βολαῖς τεκτηνόμενος κυρτώμασι γεγυνοῖσι θύλων, πυργοκάστει-
 10 λον αὐτῶν ἕκαστον εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι πεποίηκε. κασιτέλλους
 γὰρ τὰ φρούρια τῇ Λατίνων καλοῦσι φωνῇ. ἀλλὰ καὶ ἀμφὶ τοῖς D
 ὕδασι καὶ ἡ Κωνσταντῖνα τὰ ἀνήκεστα ἔπασχε πρότερον. τὰ μὲν
 γὰρ ἐκτός, ὅσον ἐκ σημείου ἐνός, πηγαὶ τέ εἰσι ποτίμων ὑδάτων
 καὶ ἄλλος ἐνθῆνδε φύεται ἐπιεικῶς μέγα, αὐρανομήχεσι κατώφυ-
 15 τον δένδροις· τὰ μὲντοι ἐντός, ἵνα δὴ οὐκ ἐφ' ὀμαλοῦς, ἀλλ'
 ἐν τῷ ἀνάντει τὰς ἀγνιάς ζυμβαίνει εἶναι, ἄνυδρός τε ἦν ἡ πόλις
 ἐκ παλαιοῦ καὶ δέψη τε καὶ ἀμηχανία πολλῇ οἱ τῆδε ὤκημένοι ἐς
 αἰεὶ εἶχοντο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ὄχετῳ τὸ ρεῖθρον μεταβι-
 βάσας τοῦ τείχους ἐντός, κρήναις τε τὴν πόλιν ἀειφύτοις δικο-
 20 σμήσας, οἰκιστῆς ἂν αὐτῆς δικαίως καλοῖτο. τὰ μὲν οὖν ἐς τῆσδε
 τὰς πόλεις Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἴργασται.

ζ'. Ἦν δὲ Ῥωμαίων φρούριον παρὰ ποταμῶν Εὐφράτην ἐν P 39
 τοῖς Μεσοποταμίας ἐσχατοῖς, ἵνα δὴ Ἀβόρρας ποταμὸς τῷ Εὐ-
 φράτῃ ἀκαμινύμενος τὴν ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιῆται. τοῦτο Κιρκή-
 35 σιον μὲν ὀνομάζεται, βασιλεὺς δὲ αὐτὸ Διοκλητιανὸς ἐν τοῖς ἄνω

At Iustinianus Aug. labantes moenium partes, praesertim ad occidentem et septentrionem renovavit: ubique binis moenium turribus aliam interiecit: quo fit ut turres omnes inter se proximae defendant murum. Huic autem toti cunctisque turribus adiecta altitudine ingenti, urbis munimenta supra hostium vires extulit. Praeter haec, in turribus occultos fecit scalarum gradus, ac triplici ipsas camera distinguens lapideas, id illis tribuit, ut unaquaeque dicatur et vere sit pyrgocastellum. Etenim quae Graeci φρούρια, ea Latini castella vocant. Praeterea Constantina magnam aquae penuriam antea patiebatur. Sunt quidem extra muros primo ab urbe lapide fontes aquae potui aptae: unde nemus amplissimum enatum est, arboribus consitum procerissimis. Sed intra moenia, ubi declivia sunt nec sita in plano compita, iam inde olim arebat urbs, et siti gravissimaque difficultate semper cives conflictabantur. Tandem imp. Iustinianus fluentia in urbem aquaeductu derivata immisit, eamque ornavit fontium perennitate, ut merito ipsius conditor appellari queat. Haec Iustinianus Augustus in eas urbes beneficia contulit.

6. Castellum est Romanorum ad Euphratem in extrema Mesopotamia: ubi fluvius Aborrhhas cum illo aquas commiscens sese exonerat. Nomen habet Circesium, olim conditum a Diocletiano Aug. Qui vero hodie imperat

χρόνοις ἰδείματο. Ἰουστινιανὸς δὲ τανῶν βασιλεὺς χρόνου τε μήκει
εὐρῶν συντριβὲς γεγονὸς, ἀπημελημένον δὲ καὶ ἄλλως ἀφύλακτον
ὄν, ἐς ὀχύρωμα βεβαιοτάτον μετεστήσατο, πόλιν τε διεπράξατο
μεγέθει καὶ κάλλει περιφανῆ εἶναι. Διοκλητιανὸς μὲν γὰρ τηρι-

B κάδε τὸ φρούριον πεποιήται τοῦτο οὐχ ὄλον ἐν κύκλῳ τείχει περι-
βαλὼν, ἀλλὰ μέχρι μὲν ἐς ποταμὸν Εὐφράτην ἐπεξωγαγὼν τὴν τοῦ
περιβόλου οἰκοδομίαν καὶ πύργον ἐκατέρωθι ἀπεργασάμενος ἔσχα-
τον, ἀπολιπὼν δὲ τὴν ἐνθῆνδε τοῦ χωρίου πλευρὰν ἀτείχιστον ὄλωσ,
ἀποχρῆναι, οἶμαι, τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ ἐς τὸ τοῦ φρουρίου ὀχύ-
ρωμα τῆδε ἡγούμενος. προϊόντος δὲ χρόνου τὸν ἔσχατον πύργον, 10
ὃς δὴ ἐτέτραπτο πρὸς ἄνεμον νότον, τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥόθιον πα-
ραξύον ἐνδελεχέστατα κατέσεισεν ὄλον, ἐνδηλὸς τε ἦν ὡς, εἰ μὴ
βοηθοῖη τις ὅ τι τέχιστα, καταπεσεῖται αὐτίκα δὴ μάλα. ἐφάνη

C τοῖνον Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τοῦτο πρὸς τοῦ Θεοῦ κεκομισμένους
ἀξίωμα, πάσης ἐπιμελεῖσθαι καὶ ὡς ἐνι μάλιστα μεταποιεῖσθαι 15
τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ὃς δὴ οὐ μόνον τὸν πεπονητότα πύργον ἐσώ-
σατο, ἀνοικοδομησάμενος αὐτὸν μολίῳ λίθῳ καὶ φύσει σκληριῷ,
ἀλλὰ καὶ τοῦ φρουρίου τὴν ἀτείχιστον πλευρὰν ξύμπασαν ὀχρω-
τάτῳ περιβέβληκε τείχει, διπλασιάσας αὐτῇ πρὸς τῷ ποταμῷ τὴν
ἐκ τοῦ περιβόλου ἀσφάλειαν. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ προτεί- 20

V 419 χισμα ἔχρωτάτον προσεποίησεν αὐτὸς τῇ πόλει, καὶ διαφερόντως

D οὗ δὴ τοῖν ποταμοῦν ἢ ἐς ἀλλήλους ἐπιμιξία τρίγωνον ἀποτελεῖ
σχῆμα, ταύτῃ τε τὰς ἐνθῆνδε τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς ἀπεκρού-
σατο. καὶ στρατιωτικῶν δὲ καταλόγων ἄρχοντα τῆδε καταστη-

17. *μολίῳ λίθῳ*] *μολίτου λίθου* p. 38 b. *λίθου μολίου* 43 d. *μυ-
λλας λίθους* 84 d.

Iustinianus, ipsum temporis longinquitate labefactatum, neglectum et immunitum nactus, optime firmavit, urbemque magnitudine ac decore illustrem fecit. Neque enim castellum hoc Diocletianus totum moenibus circumdederat: sed ad fluvium quidem Euphratem producto muro, turrim posuerat in utroque extremo: latus autem, quod hinc porrigitur, omnino nudum reliquerat, ratus, ni fallor, satis id communiri aqua fluminis. Procedente tempore, extremam turrim, austro obversam, profluens amnis assiduo morsu adederat, et apparebat illam propediem collapsuram, nisi quis succurrere praefestina-ret. Ergo Iustinianus Augustus, honorem hunc summum adeptus manifesto dei munere, ut Romanum imperium, quam maximum est, curaret, eique pro virili parte consuleret, non solum turrim vitiatam servavit, eam reparando molari ac duro natura lapide, sed totum etiam castelli latus, quod nudum erat, muro validissimo cinxit, atque ita munimentum geminavit, flumini nempe addita moenium firmitate. Exteriores etiam murum urbi adiecit, praesertim ubi confluens absolvit triquetrum: itaque hostium insidiis nullum ibi locum reliquit. Praeterea constitato numerorum militarium duce (sic

σάμενος, ὃν δούκα καλοῦσι, διηγεκὲς ἐνταῦθα καθιζήσομενον, ἀποχρῶν φυλακτήριον πεποίηκεν εἶναι τῇ τῆς πολιτείας ἀρχῇ· καὶ τὸ βυλανεῖον δὲ, ὅπερ δημοσίᾳ τὴν χρεῖαν τοῖς τῆδε ὠκημέ-
 5 μένοις παρέχεται, ἀνόνητον ὅλως τῇ τοῦ ποταμοῦ ἐπιρροῇ γεγενη-
 μένον ἐνεργεῖν τε τὰ ξυνειδισμένα οὐκέτι ἔχον, ἐς τὸν νῦν ὄντα
 μετέθηκε κόσμον. ὅσα μὲν γὰρ αὐταῦ ἀπεκρέματο πρότερον ἐπὶ H 21
 στερραῶς τῆς οἰκοδομίας ἐστῶτα κατὰ τὸ τῷ λουτρῷ τῇ χρεῖα ξυ-
 οῖσον (ὣν δὴ ἐνεργε τὸ πῦρ καλεῖται, γυτρώποδάς τε καλεῖν αὐτὰ P 40
 νενομίκασι), ταῦτα δὴ ἅπαντα τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιρροῇ ἀποκείμενα
 10 πρόσθεν εὐρῶν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν χρεῖαν τῷ βυλανεῖω διεφθαρ-
 μένην, λίθων μὲν αὐτὸς ἐμπεδώσας ἐπιβολαῖς ὅσα πρότερον
 ἀπεκρέματο, ἥπερ μοι εἴρηται, ἑτέραν καθύπερθεν ἀποκρεμίσας
 οἰκοδομίαν, ἵνα δὴ ἀπρόσοδα τῷ ποταμῷ ἔστιν, ἀνεσώσατο τὴν
 ἐνθῆνδε εὐπάθειαν τοῖς τῆδε φρουροῖς. τὰ μὲν οὖν δὴ τοῦ Κιρ-
 15 κησίου ἐς τόνδε τὸν τρόπον δεδημιούργηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ.

Μετὰ δὲ τὸ Κιρκήσιον φρούριόν ἐστι παλαιὸν, Ἀννούκας
 ὄνομα, ὅπερ ἐρέλιον τὸ τεῖχος εὐρῶν οὕτω δὴ μεγαλοπρεπῶς
 ἀνωκοδομήσατο Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ὡς μηδὲ τῶν τινος ἐπιφα- B
 νεστάτων πόλεων ἄχρωμάτος πέρι τὰ δευτερεῖα τὸ λοιπὸν φέ-
 20 ρεσθαι. τῷ τῷ αὐτῷ καὶ τὰ φρούρια, ὅσα δὴ ἀμφὶ πόλιν
 Θεοδοσιούπολιν κεῖται, τὰ μὲν ἀτειχίστα πρότερον ὄντα, τὰ δὲ
 πηλῷ τε καὶ τῇ ἐνθῆνδε γελωτοποιῶ τετειχισμένα αἱμασιᾶς τῷ-
 πον, φοβερά τε ταῦν καὶ τὸ παράπαν ἀπρόσβατα τοῖς ἐπιούσιν
 εἰργάσατο· τὸ τε Μαγδαλαθῶν σὺν ἑτέροις δυοῖν, ἄπερ αὐτοῦ
 25 ἐκατέρωθεν τυχάνει ὄντι, καὶ Θαννούριος δύο, μικρὸν τε καὶ

enim vocant) qui illic semper ageret; idoneo praesidio primam oram imperii confirmavit. Balneum quoque publicum, quo utuntur incolae, cum prorsus inutile allapsu fluminis evasisset, nec solitis uibus servire posset, in eum, quem habet modo, ornatum restituit. Quae enim prius supra fornaculas, in quibus ignis ardet, pro lavationis commodae ratione, solida fabrica suspensa erant (chytropodas vulgo appellant) haec omnia profuenti exposita, corruptamque ea-re balnei utilitatem offenderat. Quare structura lapidea firmatis iis, quae prius, ut dixi, pendebant, his alias suspensuras imposuit, ad quas pertingere fluvius nequit. Quo facto, oblectationem inde capi solitam restituit praesidiariis. Haec sunt, quae imperator noster aedificavit Circesii.

Post Circesium est Annucas, vetus castellum, cuius muros Iustinianus Aug. cum semirutos comperisset, adeo magnifice instauravit, ut si munimenta spectes, illustrissimarum urbium nulli concedat. Similiter castella omnia Theodosiopoli circumiecta, quorum alia carebant muris, alia luto ridendaque materia in maeris modum septa erant, talia iam fecit, ut terrorem obiciant, omnemque aditum negent oppugnare volentibus. Ea sunt Magdalathum cum duobus aliis, illi hinc inde aditis, et utrumque Thannu-

μέγα, καὶ Βισμιδέων καὶ Θήμερις, ἔτι δὲ Βιδάμας καὶ Δαυσα-
 ρῶν καὶ Θιόλλα, Φίλας τε καὶ Ζαμαρθὰς καὶ τὰ λοιπὰ ὡς εἰπεῖν
 C ἅπαντα. ἦν δὲ τις χῶρος παρὰ Θαννουρίου μέγα, ᾧ δὲ ἐπιχω-
 ριάζειν Συρακηνοῖς τοῖς πολεμίοις διαβαίνουσι τὸν ποταμὸν Ἀβόρ-
 ραν πολλὴ ἔξουσία ἐγένετο, ἐνθεν δὲ ὀρμημένοις διασκειδάνουσαι 5
 μὲν ἀνά τε τὴν ὕλην δασεῖάν τε καὶ ἀμφιλαφεῖ ὄσσαν καὶ τὸ ὄρος,
 ὃ ταύτη ἀνέχει, καταθεῖν τε ἀδείστερον τοῖς ὑπηκίμοις ἀμφὶ τὰ
 ἐκείνη χωρία Ῥωμαίους. ἀλλὰ νῦν πρόργον κομιδῆ λίθου σκληροῦ
 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ δευμάμενος ἐνταῦθα τε
 φρουρὰν ἀξιολογωτάτην καταστησάμενος ἀναστέλλειν τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων ἐπιδρομὰς παντελῶς ἴσχυσε, ταῦτον ἐπεχειρησάμενος κατ'
 αὐτῶν πρόβολον.

D Ζ. Τὰ μὲν οὖν ἐπὶ Μεσοποταμίας τῆδε Ἰουστινιανῷ βα-
 σιλεῖ εἰργασται. ἀναγκαῖον δὲ μοι ἐνταῦθα τοῦ λόγου Ἐδέσσης
 τε καὶ Καρρῶν καὶ Καλλινίκου καὶ τῶν ἄλλων πολιχνῶν ἁπασῶν 15
 ἐπιμνησθῆναι, ὅσπερ ἐκείνη συμβαίνει εἶναι, ἐπεὶ καὶ αὐταὶ τοῖν
 ποταμοῖν μεταξὺ κείνται. τὴν Ἐδέσσαν ποταμὸς παρρηρεῖ τὸ
 ρεῦμα βραχὺς, Σκιρτὸς ὄνομα, ὃς δὲ ἐκ χωρῶν πολλῶν ξυνάγεται
 τὸ ρεῖθρον ἐπὶ τὴν πόλιν φέρεται μέσην. ἐνθένδε τε ἔξωθεν ἐπί-

P 41 προσθεν ἔεται, ἐπειδὴν ἀντίρρηκον παρέχεται τῇ πόλει τὴν χεῖραν 20
 τῶν τε ἐσόδων αὐτοῦ καὶ ἐκβολῶν δι' ὀχλαγωγίας κατὰ τὸ τεῖ-
 χος πεποιημένων τοῖς πάλαι ἀνθρώποις. οὕτως ποτε ἔ ποταμὸς,
 ὄμβρων οἱ ἐπιγενομένων πολλῶν, ὑπερπεφυκῶς τε ὑψοῦ ἀνεῖχε καὶ
 ὡς καταλύσων τὴν πόλιν ἐπήξει. τοῦ τοίνυν προτεχνίσματος καὶ
 V 420 τοῦ περιβόλου κυθελῶν ἐς τὸ ἔδαφος πολλήν τινα μαῖραν τὴν πό- 25

rium, minus ac maius; Bismideon, Themeres, Bidamas, Dausaron, Thiolla, Philas, Zamarthas, ac caetera fere omnia. Ad Thannurium maius locus erat, quem Saraceni, hostes Romani nominis, traiecto Aborrhæ flumine, occupare facile, atque inde per densum et opacum nemus montemque ibi se attollentem dispersi, Romanos circumpositos excursibus infestare peterant. Iam vero Iustinianus Aug. turri illic ex durissimo lapide constructa, praesidium optimum collocavit, atque hostium incursiones prorsus repressit, excitato contra illos eiusmodi propugnaculo.

7. Quae modo dixi, in Mesopotamia fecit Iustinianus Aug. locus vero postulat ut Edessae, Carraram, Callinici, aliorumque oppidorum illius tractus mentionem habeam, cum inter fluvios Euphratem ac Tigrin sita sint. Edessam alluit Scirtus, annis minime spatiosus. Collectis aquis ex multis partibus, mediae urbi illabitur: inde egressus pergit ulterior; postquam satis famulatus est civitati, canali ductus veteri, cuius ore atque exitu pervia sunt moenia. Aliquando fluvius hic largis imbribus vehementer intumuit, et civitatem, quasi ad ipsius excidium comparatas, invasit. Igitur magna labe rupto utroque muro, minori scilicet ac maiori, per urbem fere totam effusus,

λιν περιεβάλετο σχεδόν τι ὅλην, ἔργα τε ἀνήκεστα τῆδε εἰργάσατο.
 τῶν τε γὰρ οἰκοδομημάτων τὰ κάλλιστα ἐξέτηλα ἔξαπιναιῶς πε-
 ποιήται· καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ τρίτημόριον διεχρήσατο. βασι-
 λεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς μὴ ὅτι ἀνεσώσατο τῇ πόλει τὰ καθηρημένα
 5 εὐδὺς ἅπαντα, ἐν οἷς ἦ τε τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησία καὶ ὁ κα-
 λούμενος Ἀντίφορος ἦν, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ τι αὐτῇ καὶ αὐδῆς B
 τοιοῦτο ξυμβυλιῆ διεπράξαιτο σπενδῆ τῇ πίσσῃ. πορείαν γὰρ ἐτέ-
 ραν πρὸ τοῦ περιβόλου τῷ ποταμῷ νεαμοῦν ἴσχυσε, τοιαῦδε αὐ-
 τὸν περιελθὼν τέχνη. τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ ὑπῆα τε καὶ
 10 χθαμαλὰ πρότερον ἦν, τὰ δὲ δὴ ἐν ἀριστερᾷ ὄρος ἀπότομον, οὐκ
 ἐπιχωροῦν αὐτῷ ἐπικλίειν που ἢ ἐκτρέπεσθαι τῆς ξυνειθισμένης
 ὁδοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτὴν διορθούμενον ἀνάγκη τῇ πίσσῃ.
 οὐ γὰρ ἦν τι αὐτὸν ἐπὶ δεξιᾷ ξυμποδίζον, ἦνίκα ἂν τῆς πόλεως
 εὐθὺ φέροιτο. τοῦτο οὖν τὸ ὄρος ἀποτεμῶν ὅλον κοῖλα μὲν τοῦ
 15 ποταμοῦ τὰ ἐν ἀριστερᾷ καὶ γλαφυράτερα τῆς αὐτοῦ πορείας κα-
 τισκεύαστο, ἐν δεξιᾷ δὲ τοῖχον ὑπερμεγέθη ἐκ λίθων ἀμαξιαίων
 συνέστησεν, ὥστε, εἰ μὲν κατὰ τὰ εἰωθότα ὁ ποταμὸς μέτριος C
 φέρηται, μήποτε ἀποστεροῖτο τῆς ἐνθὲνδε ὠφελείας ἢ πόλις, ἐπει-
 δὴν δὲ τύχη τι πρὸς ἕψος ἄρθεις ὑπερβλύζοι, μετρία μὲν τις αὐ-
 20 τοῦ ἐκροῆ ἐπὶ τὴν πόλιν κατὰ τὰ ξυνειθισμένα χωροῖη, τοῦ δὲ ῥο-
 θίου τὸ ἐπιγιγνώμενον ἐς τὴν Ἰουστινιανοῦ ἐπιτέχνησιν ἀναγκαστὸν
 ἴοι, ἐς τοῦ ἱπποδρόμου τὰ ἔπισθεν οὐ μακρὰν που ὄντος τέχνη τε H 22
 ἀνθρωπεῖα καὶ γνώμη προμηθεῖ παρὰ δόξαν νεκτικῆ. ἀλλὰ
 καὶ τῷ ποταμῷ τῆς πόλεως γινομένῳ ἐντὸς ὁρθῆν τινα πορείας
 25 ἀνάγκην ἀπεργασάμενος, ὑπερθέν τε οἰκοδομίαν ἐκατέρωθι ἐπι-

damna gravissima importavit. repente enim aedificia pulcherrima diruit, ac
 tertiam civium partem extinxit. Protinus imp. Iustinianus non solum quae-
 cumque eversa fuerant, in quibus erat Christianorum ecclesia, et Antiphoras,
 ut vocant, instauravit; sed omni etiam studio providit, ne quid eiusmodi
 urbs denuo pateretur. Etenim pro moenibus novam fecit alveum fluminis,
 idque arte hac circumvenit. A dextra adiacebat amni planities humilis; a
 laeva abruptus mons imminebat, cursum alio non sineus flectere, sed in ur-
 bem dirigens omni compulsus necessitate: neque enim a dextra quidquam
 obstabat recta urbem potenti. Monte ille penitus exciso, et ad sinistram flu-
 minis ripam humo excavata, fossam duxit eius alveo profundiolem: ad dex-
 tram parietem ingentem ex saxis plaustralibus statuit: ita ut fluvius si con-
 suctam in cursu servet mediocritatem, non privet civitatem opportunitatibus
 suis: sin forte elatus restagnerit, medioerem aquarum partem pro more
 ad urbem devolvat; quodque abundaverit, in canalem, Iustiniani invento fa-
 ctam, cogatur influere, ac tergem vicini Hippodromi circumire, humanae arti
 ac providentiae mirabiliter cedens. Quin et intra urbem recta ire amnem
 subegit, imposita utrinque crepidine, qua digressio prohibetur: itaque re-

κρεμάσας, ὡς μὴ ἐκτρέπεσθαι τῆς ὁδοῦ δύναίτο, καὶ τὴν χρεῖαν τῇ πόλει ἐσώσατο καὶ δέους αὐτὴν τοῦ ἐνθένδε ἀπῆλλαξεν. ἐτύγ-
D χανε δὲ τὸ Ἐδέσσης τείχος καὶ προτειχίσμα οὐδὲν τι ἦσσαν διὰ χρόνον μῆκος ἐν τοῖς ἑρειπίοις ταττόμενον ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον. διὸ δὴ ἄμφω ἀνοικοδομησάμενος βασιλεὺς, νέα τε αὐτὰ κατεστή-
 σατο καὶ πολλῶ ἔχυρύτερα ἢ πρότερον ἦν. μοῖρα δὲ τις τοῦ Ἐδέσσης περιβόλου φρούριον κέκμηται, ἧς δὴ ἔκτοσθὲν τις ἐπα-
 νεστήκει λόφος ὡς πλησιατάτα ὑποκειμένη ἐπικύπτων ἐνταῦθα τῇ πόλει· ὄνπερ ἐκ παλαιοῦ καταλαβόντες διατειχίσματι οἱ ἐπιχώριοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου πεποιήνται, ὡς μὴ ἐπιμαχὸν ποιήῃ τὴν πό-
 λιν. ἀλλὰ ταύτῃ ἐπιμαχωτέραν αὐτὴν παραπολὸν ἀπειργάσαντο· διατειχίσμα γὰρ ὡς βραχύτατον ἐπὶ τῷ ἀνατεταμένῳ τῆς γῆς κεί-
 μενον καὶ παιδαρίοις τειχομαχίαν ἐμμελετώσιν ἀλώσιμον ἦν. οὗ
P 42 δὴ ἐνθένδε καθηρημένον ἕτερον ἐν τῇ ὄρους ὑπερβολῇ τείχος ἀνέ-
 στη, Ἰουστινιανοῦ βασιλέως διαπόνημα, δέος μὲν ἐξ ἐπιθέσεως 15
 καθύπερθε γενησομένης οὐδαμῇ ἔχον, συγκαταβαῖνον δὲ τῇ ὑπώ-
 ρεῖα μέχρι ἐς τὸ πρᾶνὲς ἐκατέρωθεν καὶ τῷ περιβόλῳ ἐναρμο-
 ζόμενον.

Ἀλλὰ μὴν καὶ Καρρῶν καὶ Καλλινίκου πόλεως τὰ τε τείχη καὶ τὰ προτειχίσματα καθελὼν, ἄπερ ὁ πολλὸς αἰὼν μεταξὺ ἐπι-
 ρεύσας διέφθειρε, ταῦν ἀκραφνῇ ἀπεργασάμενος, ἀμαχώτατα κατεστήσατο. ἔτι μέντοι καὶ φρούριον, ὃ ἐν Βάτναις ἦν, ἀτεί-
 χιστόν τε καὶ ἀπημελημένον τὰ πρότερα ὄν, τείχεσιν ἔχυρατάτοις
B περιβαλὼν ἐς τὸν νῦν φαινόμενον μετήνευκε κόσμον.

ἦ. Ταῦτα μὲν οὖν τρόπῳ, ὧπέρ μοι ἐρρήθη, ἐπὶ τε Με-
 σοποταμίας καὶ Ὀσροηνῆς τῆς καλουμένης Ἰουστινιανῶ βασιλεῖ

tento civitatis commedo, metum amovit. Et quoniam interiores pariter at-
 que exteriorem Edessae murum vetustas late fregerat, utrumque imperator
 nova ac multo validiori fabrica refecit. Castellum habet Edesseni muri pars
 quaedam, extra quam collis surgebat, urbi subiectae proximae imminens.
 Cum olim septo complexi indigenae, ambitu urbis incluserant, ne illac facile
 esset hosti perirumpere. Verum eiusmodi opere urbem multo magis expugna-
 bilem fecerant. Cum enim murus ille esset humillimus et exprorecto in loco
 situs, vel a pueris ludicra oppugnatione se exercentibus capi poterat. Eo
 diruto, alterum in vertice montis Iustinianus Aug. excitavit. Is nullam timet
 ex superiori loco impressionem, et utrinque cum clivo ad imum usque mon-
 tem descendens, urbis moenibus cohaeret.

Praeterea Carrarum et urbis Callinici maiores iuxta ac minores muros,
 longinqui temporis lapsu corruptos, demolitus, iam sic integravit, ut invi-
 ctam habeant firmitatem. Castellum etiam Batnense, quod nudum negligenti-
 aequae contemptum erat, muris cinxit praevalidis, et ad decus, quo iam nitet,
 evexit.

8. Haec ita, ut dixi, in Mesopotamia et Osroene Iustinianus Aug. per-

πεποιήται. ὄντινα δὲ τρόπον Εὐφράτου ποταμοῦ τὰ ἐν δεξιᾷ
 ζυμβαίνει εἶναι, ἐγὼ δηλώσω. τὰ μὲν ἄλλα Ῥωμαίων τε καὶ
 Περσῶν ὄρια τῆδέ πη ἔχει γειτονοῦσιν ἑκατέρων ἀλλήλοις τὰ C
 χωρία, ὀρμώμενοι τε ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀμφοτέροι καὶ διαμάχονται
 5 καὶ συμβάλλουσι τὰς συναλλαγὰς, οἷά γε τὰ ἀνθρώπεια, ὀπηνίκα
 τοῖς τε ἦθρεσι καὶ ταῖς πολιτείαις διάφοροι ὄντες χώραν τινὰ ὁμο- V 421
 ρον ἔχουσι. ἐν δὲ γε τῇ πύλαι μὲν Κομαγητῆ χώρᾳ, τανῦν δὲ
 καλουμένῃ Εὐφρατησίᾳ, οὐδαμῆ ἀλλήλων ἄγχιστα ἔσκηται. χώρα
 γὰρ ἔρημος καὶ ἄγονος ὅλως διορίζει ἐπὶ μακρότατον τὰ Ῥωμαίων
 10 τε καὶ Περσῶν ὄρια, περιμάχητόν τε οὐδὲν ἔχουσα. ἑκάτεροι
 μέντοι ἐν ἐρήμῳ, ἤπερ ἄγχιστα γῆς τῆς πρὸς αὐτῶν οἰκουμένης
 τυγχάνει ὕδασι, φρούρια πατέρως ὑποδομήσαντο ἐκ πλίνθου
 ὤμης· ἄπερ ἐπιβουλής οὐδεμιᾶς παρὰ τῶν πέλας ἔτυχε πώποτε, D
 ἀλλ' ἀνεπιφθόνως ἀμφοτέροι τῆδε ὑπέκτισαντο, ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐ-
 15 δὲν ὅτου ἂν καὶ οἱ ἐναντίοι ἐφείντο. βασιλεὺς δὲ Διοκλητιανὸς
 τρία φρούρια τὸν τρόπον τοῦτον ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἰδέματο·
 ἄπερ ἐν, Μამβρὶ ὄνομα, καταπεποιητὸς τῷ μακρῷ χρόνῳ Ἰου-
 στινιανὸς ἀνεπέσαστο βασιλεύς.

Τούτου δὲ τοῦ φρουρίου ἐκ σημείων μάλιστα πέντε εἰς τὰ
 20 Ῥωμαίων ἦθη ἰόντι Ζηνοβία ποτὲ Ὀδονάθου γυνὴ τῶν ἐκεῖνη
 Σαρακηνῶν ἄρχοντος πόλιν ᾤκισέ που ἐνταῦθά τινα ἐν τοῖς ἄνω
 χρόνοις βραχεῖαν, καὶ τὸ ὄνομα ἀφῆκε τῇ πόλει. Ζηνοβίαν γὰρ
 αὐτήν, ὡς τὸ εἶδος, ἐπωνόμασεν. ἀλλὰ πολὺς ἄγαν μετὰ ταῦτα
 ἐπιρρεύσας ὁ χρόνος ἐρείπιον αὐτῆς τὸν περιβολὸν κατεστήσατο, P 43
 25 ἄτε Ῥωμαίων αὐτῆς ἐπιμελεῖσθαι οὐδαμῆ ἀξιούντων, ἔρημόν τε

egit: iam de rebus agam provinciae, quae ad Euphratis dexteram sita est. Alibi quidem Romanorum ac Persarum limites ita sunt constituti, ut eorum agri inter se vicini sint, atque e suis utriusque sedibus profecti vel hostilitatem exercent, vel pacem atque commercium, more hominum, qui in regnis diversis positi, regiones habent conterminas. At in Comagene (sic olim vocabant, quae hodie dicitur Euphratesia) non sunt finitimi. Deserta enim ac plane sterilis regio Romanorum fines atque Persarum longissime distrahit, nihil habens dignum belli contentione. Utrique in solitudinis ora, quam accolunt, castella ex crudo latere defunctorie aedificaverunt, quae nunquam vicinorum sensere vim: quippe ibi utraque natio citra invidiam habitat, nulla re cupiditatem hostium proritante. In hac solitudine castella tria imp. Diocletianus eo modo extruxerat: quorum unum, cui nomen Mambri, aevio convulsus Iustinianus Aug. renovavit.

Quinto fere ab isto castello lapide, Romanum versus imperium, olim Zenobia, uxor Odonathi principis Saracenorum illius tractus, parvam urbem condidit, suoque nomine, ut par erat, insigniens, Zenobiam appellavit. Elapsi deinde temporis diuturnitas eius moenia attrivit, et accedente Romanorum in-

αὐτὴν τῶν ἐνοικουμένων παντάπασι διειργάσατο. παρῆν οὖν Πέρσαις κατ' ἐξουσίαν, ἤντικα ἂν ἦ βουλομένοις σφίσι, ἐν μέσοις γενέσθαι Ῥωμαίοις, ἀθηκόις ἔτι τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου οὖσιν. ἀλλὰ τὴν Ζηνοβίαν ἀνοικοδομησάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς σύμπασαν, οἰκητόρων τε κατακόρως ἐμπλησάμενος, ἄρχοντά τε 5 στρατιωτικῶν καταλόγων καὶ διαρκῆς ἔγαν καταστησάμενος φυλακτήριον, πρόβολον μὲν εἶναι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐπιτελιγμα δὲ διεπράξατο Πέρσαις· ὅς γε οὐχ ὅσον τὸ πρότερον ἀποδέδωκε σχῆμα, ἀλλὰ καὶ πλείστον ἐχυρωτέραν εἰργάσατο ἢ πρότερον ἦν.

B σκοπέλοι γὰρ αὐτὴν περιβάλλουσιν ὡς ἀγχοτάτω. τοῖς τε πολε- 10 μίοις διὰ ταῦτα ἐξῆν τοὺς ἐκ τοῦ περιβόλου ἀμυνομένους κατὰ κορυφὴν ἐνθένδε βάλλειν. ὅπερ ἀποκρούεσθαι διὰ σπονδῆς ἔχων οἰκοδομίαν τινὰ τῆ τοῦ περιβόλου ὑπερβολῇ ἔτεραν ἐνήψε κατ' αὐτὸ μάλιστα τὸ τῶν σκοπέλων γειτόνημα, προκάλυμμα τοῖς ἐνθένδε μαχομένοις ἀεὶ ἔσομένην. πτερὰ τὴν οἰκοδομίαν καλοῦσι 15 ταύτην ἐπεὶ ὡσπερ ἀποκρέμασθαι τοῦ τείχους δοκεῖ. ἅπαντα μὲν οὖν ὅσα βασιλεὺς οὗτος ἐπὶ Ζηνοβίας εἰργάσατο φράσαι ἀμήχανον, ἐπεὶ ἐν χώρῳ ἐπὶ μακρότατον ἀγέλονοι οὖσαν καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἐν κινδύνοις ἀεὶ ἔσομένην, ἐπικουρίας δὲ τυχεῖν Ῥωμαίων πλη- **C** σιοχώρων οὐκ ὄντων αὐτῇ οὐκ ἂν δυναμένην, βεβαιωτάτης, ὡς 20 τὸ εἶδος, ἐπιμελείας πάντων μάλιστα ἤξίωσεν· ὀλίγα δὲ μοι ἄττα τῶν τῆδε πεπραγμένων γεγράφεται.

Παραρρεῖ μὲν τὴν Ζηνοβίαν Εὐφράτης ποταμὸς πρὸς ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον, ὡς ἀγχοτάτω τοῦ ἐκείνη περιβόλου ἰῶν, **H** 23 ὁρῶν δὲ παρ' αὐτὸν ὑψηλοῦν ἀνεχόντων ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ δια- 25

curia, civibus omnino exhaustis. Quare Persis, quoties collibitum esset, licebat in medios Romanos sese inferre, celerius fama adventus sui. Imperator vero Iustinianus Zenobiam, ab integro reaedificatam, magno incolaram numero frequentavit, validissimoque praesidio cum duce ibi constituto, Romani imperii propugnaculum fecit, Persis infestum. Nec satis habuit formam pristinam urbi reddere: firmitatis etiam plurimum adiecit. Cum enim vicini scopuli, quibus cincta est, hostibus opportunitatem praebereant mittendi tela ex edito in defensores muri; malum ille avertere satagens, fastigio moeniam, qua minus a scopulis distant, quiddam aliud astruxit, quo semper tegerentur propugnatores. Alas ideo vocant, quod quasi muro suspensum videatur. Ac nulla quidem oratio complecti potest quicquid imperator noster Zenobiae benigne praestitit: siquidem urbem procol sitam in solitudine, ac proinde periculis usque obnoxiam, auxiliique inopem, utpote dissitam a Romanis, accuratus, ut consentaneum erat, quam caeteras omnes muniit: ego vero eorum, quae ibi effecta sunt, pauca attingam.

Zenobiam alluit flumen Euphrates, ab oriente sub moenibus praeterlabens. Et quoniam altis montibus subiectus est, eo loci expatiari non poterat:

σκεδάνυσθαι οὐδαμῆ ἔχων, ἀλλ' ἀνάγκη τοῦ γειτονήματος τῶν ἐνταῦθα ὄρων, ταῖς τε ὄχθαις σκληραῖς οὖσαις πεπιεσμένος καὶ ἐν στενωῦ μάλιστα ξυνάγων τὸ ρεῦμα, ἐπειδὴν αὐτῶ ὄμβρων ἐπιγενομένων ὑπερβλύζειν ξυνερχομένη, ἐπιχυθεὶς τῷ τείχει, εὐθὺς οὐκ ἀμφὶ τὰ θεμέλια μόνον, ἀλλ' ἄχρι ἐς τὰς ἐπάλξεις ἐπέκλυζεν. οὐ δὴ τῷ ῥοθίῳ καταβεβρεγμένου ξυνέβαινε τὰς ἐπιβολὰς ξυγγεῖ- D
σθαι τῶν λίθων, ἐπὶ σφαλερῶς τε αὐτῶν τὸ λοιπὸν τῆς ξυνθήκης ἐστάναι. ἀλλὰ λίθων παμμεγέθη ἐκ λίθου μύλλου πρόβολον τῷ περιβόλῳ ἰσομήκη ἀπεργασάμενος ἐνταῦθα μὲν αἰεὶ ἐνοχλεῖν τὸ τοῦ
10 ποταμοῦ κλυδώνιον ὑπερβλύζοντος κατηνάγκασεν, ἐλεύθερον δὲ τὸ παρῶπιαν τῆς ἐνθένδε λώβης τὸ τεῖχος ἀφήκεν, ἦν καὶ τὰ μάλιστα ὁ ποταμὸς κυμαίνων ἐς ὕψος ἐγείροται μέγα. ταύτης δὲ τῆς πόλεως τὸν περιβόλον, ὃς δὴ αὐτῆς ἐτέτραπτο πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, πεπονηκότα παντάπασι χρόνου μήκει εὐρῶν, παρέλυσεν
15 μὲν οὖν τῷ προτειχίσματι ἐς τὸ ἔδυφος, ἀνωκοδομήσατο δὲ οὐχ ἤπερ τὸ πρότερον ἦν, ἐπεὶ ἐνταῦθα αἰ τῆς πόλεως οἰκοδομίαι στενοχωρούμεναι μάλιστα τοὺς ταύτη ὀκημένους ἦσαν. ἀλλὰ τὴν P 44
πρότεραν ὑπερβὰς τῶν τε θεμελίων τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ προ- V 422
τειχίσματος χώραν, ἔτι μέντοι καὶ τὴν τάφρον αὐτῆν, ἐνταῦθα
20 τὸ τεῖχος ἰδέματο ἀξιοθέατόν τε καὶ διαφερόντως εὐπρόσωπον, ταύτη εὐρυτέραν παρὰ πολὺ τὴν Ζηνοβίαν πεποιημένος. ἀλλὰ καὶ λόφος τις πρὸ τῆς πόλεως ἄγχιστα εἰστήκει παρὰ δύοντά που τὸν ἥλιον· ἔξ οὐ δὴ παρῆν τοῖς ἐπιούσιν αἰεὶ βαρβάρους βάλλειν κατὰ κορυφὴν ἀδέεστερον τοὺς τε ἀμνηνομένους αὐτῆς καὶ οὐχ
25 ἤκιστα τοὺς ἐν μέσῃ πόλει ἐστῶτας. τοῦτω οὖν τῷ λόφῳ τεί-

8. λίθων delet Maltretus.

12. κυμαίνων] κυματῶν Tolos.

sed cum eorum vicinitate, tum ripis coercitus, sane asperis, in arctissimum spatium coactis aquis, ubi auctus imbribus se extulerat, muro statim affundebatur, nec ad ima solum et fundamento proxima, sed ad pinnas etiam exundabat. Muro autem unda perfuso, suis lapides sedibus emovebantur, eratque instabilis eorum coagmentatio. Verum extracto ex saxis molaribus ingenti aggere, eiusdem cum muro longitudinis, coëgit amnem ibi frustra tumultuari, quoties superfluerit, itaque fecit ut moenia a damno, quod inde contrahebant, omnino tuta sint, quamvis ille turgidus fluctibus altissime insurrexerit. Maioris muri partem aquilonarem longa annorum serie penitus fractam esse compertum habens, illam cum minori muro diruit refecitque, non ad pristinum modum; propterea quod urbis domus, cum ibi essent angustiores, regionis illius incolis displicebant: sed locum, in quo muri utriusque fundamenta sederant, adeoque fossam ipsam transgressus, hic murum spectatu dignum pulcherrimumque eduxit, atque ita Zenobiam non parum dilatavit. Praeterea collis quidam erat urbi proximus ab occidente: unde barbari si ingruerent, a vertice telis impune appetere propugnatores, et vel in urbe media stantes ferre poterant. Ad collem hunc Iustinianus Aug. pro-

- B** χισμα ἰνάσας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐκατέρωθεν, ἐντὸς τε αὐτὸν τῆς Ζηνοβίας καταστησάμενος, ἔξυσε μὲν ὅλον ἐνδεδεχέστατα, ὡς μὴ τις κακοφρήσων ἐνθένδε ἄνιοι, τείχισμα δὲ ἄλλο τοῦ λόφου ὑπερθεῖν ἔθετο, ἀπρόσθεδὸν τε ὅλως τὴν πόλιν οὕτως τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλουσιν ἀπειργάσατο. τοῦ μὲν γὰρ λόφου ἐκτὸς κοί-
 λην εἶναι τὴν γῆν ἐς ἄγαν συμβαίνει, καὶ διὰ τοῦτο ἐγγυτέρω ἰέναι τοὺς πολεμίους ἀδύνατον. ἑπὲρ γῆν δὲ τὴν κοίλην εὐθὺς τὰ ὄρη ἀνέχει, ἃ πρὸς ἥλιον ὄνοντα τέτραπται. οὐ μόνον δὲ τῇ πόλει τὰ ἐς τὴν ἀσφάλειαν οὕτος ὁ βασιλεὺς ἐπρυτάνευσεν, ἀλλὰ καὶ ἱερὰ
- C** ταύτη ἀνέθηκε καὶ στρατιωτικῶν σημείων οἰκίας. ἔτι μέντοι καὶ 10 λουτροῦνας καὶ στοὰς προσεποίησεν αὐτῇ δημοσίας. ἐς ταῦτα δὲ πάντα Ἰσιδώρος τε καὶ Ἰωάννης μηχανοποιοὶ τὴν ὑπουργίαν παρέσχοντο, Βυζάντιος μὲν Ἰωάννης, Ἰσιδώρος δὲ Μιλήσιος γένος, Ἰσιδώρου ἀδελφιδοῦς, οὐπερ ἔμπροσθεν ἐπεμνήσθη, νεανίαι μὲν ἄμφω, δύναμιν δὲ φύσει ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν ἐπιδειξάμενοι καὶ τῇ 15 ἐμπειρίᾳ τῶν τοῦ βασιλέως συνακμάσαντες ἔργων.
- D** 9. Μετὰ δὲ τὴν Ζηνοβίαν τὸ Σοίρων πόλισμα, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ κείμενον, οὕτω δὲ εὐκαταφρόνητον τὸ τείχισμα εἶχεν ὥστε Χοσρόην προβαλόντα ποτὲ αὐδὲ ὅσον ἡμιώριον ἀπεκρούσατο, ἀλλ' εὐθύωρον ἑάλω Πέρσαις. ἀλλὰ καὶ τοῦτο, 20 ὡσπερ Καλλίνικον, Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἀνοικοδομησάμενος τὰ πολύχινον ὅλον τείχει τε ἔχρυοτάτῳ περιβαλὼν καὶ προτειχίσματα κρατυνάμενος μηκέτι εἴκειν προσβάλλουσι πολεμίους διεσκευάσατο.
- Ἔστι δὲ τις νεὺς Σεργίῳ ἀνεκίμενος ἐν τῇ Εὐφρατῆσίᾳ ἐπι-

20. εὐθύωρον] εὐθύωρος Toloσ.

moto hinc et hinc muro, ipsum Zenobiae ambitu comprehendit, et in praecox undique circumscidit, ne quis inde infestus suggrederetur. Murum itidem colli imposuit, itaque omnes ad urbem aditus praeciusit ei perniciem molientibus. Nam ultra collem depressior humus accessum hostibus negat: trans vallem statim eminent montes ad solem occidentem obversi. Nec tantum securitati urbis prospexit imperator noster; sed templa etiam tectaque signis destinata militaribus condidit: item balneis ac porticibus publicis ipsam ornavit, navantibus operam Isidoro et Ioanne machinariis: quorum hic ortu Byzantius, ille Milesius erat, Isidori nepos illius, cuius mentionem antea feci: adolescentes quidem ambo; sed in quibus mentis vis aetate maior, et probata in principis nostri aedificiis peritia pariter eluceret.

9. Post Zenobiam, Surorum oppidum, ad fluvium Euphratem situm, muros habebat adeo contemnendos ac tenues, ut ne dimidia quidem hora Chosrois impetum propulsarit; sed in Persarum potestatem momento venerit. Huius oppidi aequae ut Callinici instaurator Iustinianus, totum validissimis moenibus ac muro exteriori cinxit; ita ut hostiles impressiones sustinere in posterum valeat.

Templum est in Euphratesia sacrum Sergio, magni nominis sancto:

φανεί ἄγλω, ὃν δὴ σέβοντες τε καὶ τεθτηπότες οἱ πάλοι ἄνθρωποι
 Σεργιούπολιν τε ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον καὶ τειχίσματι βραχυτάτω
 περιβεβλήσασιν, ὅσον τοὺς ἐκείνη Σαρακηνοὺς ἀποκρούεσθαι οἶόν P 45
 τε εἶναι ἕξ ἐπιδρομῆς αὐτὸ ἐξελεῖν. ἀδύνατοι γὰρ τειχομαχεῖν
 β εἰσι Σαρακηνοὶ φύσει, καὶ τι αὐτῶν, ἃν οὕτω τύχοι, τείχισμα
 φανλότατον καὶ πληρῶ σύνθετον ἐμπόδιον τῇ ὁρμῇ γίνεται. ἀλλ'
 ὕστερον ὁ νεὺς οὗτος κειμηλίων προσόδῳ δυνατός τε καὶ ἀπόβλε-
 πτος διὰ παντὸς ἦν. ὃ δὴ λογισάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 τὸ πρῶγμα εὐθὺς ἐν ἐπιμελείᾳ πεποιήται, τείχει τε ἀξιολογωτάτω
 10 ἐν τοῖς μάλιστα περιβέβληκε, καὶ ὑδάτων θησαυρίσας μέγα τι
 χρῆμα πλήθειν αὐτοῖς ἐσκευάσατο. ἔτι μέντοι καὶ οἰκίας τε καὶ
 στοὰς καὶ τὰς ἄλλας οἰκοδομίας τῷ χωρίῳ ἐντέθεικεν, ἃ δὴ πό-
 λεως ἐγκαλλωπίσματα γίνεσθαι εἴωθεν. ἀλλὰ καὶ φρουρὰν τῆδε
 στρατιωτῶν εἰς καιρὸν τοῦ περιβόλου ἀμυνομένων ἰδρύσατο. Χοσ- B'
 15 ρόης ἀμέλει ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐν σπουδῇ πεπονημένος τὴν πόλιν
 ἐλεῖν στρατεύμα' τε αὐτῇ ἐπὶ πολιορκίαν πολλὴ ἐπιστήσας ἄπρακτος
 ἐνθένδε ὀχυρώματος ἰσχυρὴν τὴν προσεδρίαν διέλυσε.

Καὶ πόλιστα καὶ φρούρια πάντα ἐν ἐσχατιαῖς τῶν Εὐ-
 φρατησίας ὁρίων ὄντα τῆς ὁμοίας ἐπιμελείας ἤξιωσε, Βαρβαλι-
 20 σοῦ τε καὶ Νεοκαισαρείας καὶ τοῦ Γαβούλων καλουμένου καὶ τῆς
 πρὸς Εὐφράτη τῷ ποταμῷ Πεντακωμίας καὶ τοῦ Εὐρώπου, ἔτι V 423
 μέντοι καὶ τοῦ καλουμένου Ἡμερίου τὰ τεῖχη εὐρῶν πῆ μὲν παρ- H 24
 ἔργως τε καὶ ἐπὶ σφαλερᾷ τῆς οἰκοδομίας γεγενημένα, πῆ δὲ καὶ
 μόνῃ περιβεβλημένα πληρῶ, πιεζόμενα δὲ καὶ ὑδατος ἀπορία πολλῇ
 25 καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς πολεμίοις εὐκαταφρόνητα παντῶσιν ὄντα, C

quem adeo venerati sunt ac suspexere veteres, ut locum Sergiopolim nuncupaverint. Muro hunc humillimo sepserant, qui videlicet satis foret prohibendis illarum partium Saracenis, quominus primo aditu irrumperent. Neque enim ad oppugnanda moenia nati sunt Saraceni. Eorum certe impetum obvius forte murus vel infirmissimus, nec nisi luto compactus, cohibet. Postmodum donariis sacraque suppellectili templum hoc summe inclaruit. Quod secum reputans imp. Iustinianus curam protinus eo contulit: moenia loco circumdedit praeclarissima, et aquae copiam providit, immensa eius collecta vi in receptacula. Insuper domos, porticus, aliaque extruxit aedificia, quibus urbes decorati solent. Praesidium quoque militare ibi constituit, muros, cum res posceret, defensurum. Profecto Chosroës Persarum rex, cum urbis capiendae percupidus, magnis illam copiis circumdedit, munitionis firmitate prohibitus, re infecta, obsidionem solvit.

Pari cura dignatus est oppida castellaque omnia, in extremis Euphratesiae finibus posita; Barbalissum, Neocaesaream, Gabula, Pentacomiam, quae est ad Euphratem, atque Europum: cumque Hemerii muros partim opera perfunctoria ac fabrica parum firma constructos, partim mere luteos, aqua defectos, et ea-re omnino ridendos ab hostibus offendisset, aequavit

καθεῖλε μὲν εἰς τὸ ἔδαφος, ἕς δὲ τὸ ἀκριβὲς λίθων ἐπιβολαῖς σκλη-
 ρῶν μάλιστα δειμιάμενος εὐθὺς ἅπαντα, εὐρους τε καὶ ὕψους μέγα
 τι χρῆμα τῷ ἔργῳ κατὰ λόγον ἐνθήμενος, καὶ ὑδάτων ταμιεῖα
 τεκτινόμενος πανταχόσε τῶν ὀχυρωμάτων παμπληθῆ, ταῦτά τε
 κατακορῆ ὑδασιν ὀμβροῖσι καταστησάμενος ἅπαντα, ἰδρυσάμενος 5
 δὲ καὶ φρουρὸν ὄμιλον, ἕς τὴν νῦν φαινομένην ἀσφάλειαν καρτε-
 ρώτατα τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν μετεβίβασεν. ἃ δὲ ἐπὶ μακρότα-
 τον ἂν τις διασκοπούμενος τὰς τε ἄλλυς ἀπάσας Ἰουστινιανοῦ βα-
 σιλέως ἀγαθοεργίας ὑπεριδῶν, τούτου δὲ μόνου φαιή ἂν εἴνεκα
 τὴν βασιλείαν παραλαβεῖν, τοῦ θεοῦ δηλονότι τὰ τῆς σωτηρίας 10
 Ῥωμαίων τῷ γένει διηνεκὲς προτανεύοντος.

D Πρὸς ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν Ἰεράπολιν, ἥπερ ἀπασῶν πρώτη
 τῶν τῆδε πόλεων τυγχάνει οὐσα, λαβῶν ἀποκαιμένην τοῖς ἐπιβου-
 λεύειν ἐθέλουσι, προμηθεῖ διεσώσατο γνώμη. χώραν τε γὰρ ἔρη-
 μον τὰ πρότερα περιβεβλημένην πολλὴν καὶ διὰ τοῦτο ἀφύλακτον 15
 οὐσαν, τῶν μὲν ἀνονήτων αὐτὴν περιόδῳ ἀπήλλαξεν, ἐπιτομώ-
 τερον δὲ σὺν τῷ ἀσφαλεῖ καταστησάμενος τὸν περίβολον, ἕς τε τὸ
 τῆς χρείας ἀναγκαῖον ξυναγαγὼν ἐχυρωτάτην ταῦν ἐν τοῖς μάλι-
 στα διεπρόξαστο τὴν πόλιν εἶναι. οὗ δὲ καὶ τότε ἀγαθὸν εἴργα-
 σται. πότιμον ὑδωρ ἐκ μυχῶν τῆς γῆς ἀνεισιν ἐν μέσῃ πόλει 20
 P 46 διηνεκῶς, λίμνην τέ τινα ἐνταῦθα εὐρείαν ποιεῖται. τοῦτο πολε-
 μίων μὲν, ἂν οὕτω τόχῃ, προσεδρευόντων γίνεται τῇ πόλει σωτή-
 ριον, ἐν δὲ ἀγαθοῖς πράγμασιν οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῇ ξυμβαίνει
 εἶναι, ἕξωθεν εἰσαγομένων ὑδάτων πολλῶν· προϊόντος δὲ τοῦ
 χρόνου εἰρήνῃ μακρῷ συμβεβιωκότες οἱ τῆδε ὠκημένοι, ἀνάγκης 25
 δὲ οὐδεμιᾶς ἕς πείραν ἐλθόντες, ἐν ὀλιγωρίᾳ τοῦτο πεποιήνται.

solo : mox durissimo lapide ex toto restituit, cum magna aptaque latitudinis
 et altitudinis accensione ; complures circum munimenta cisternas fecit, quas
 omnes aquis implevit plurimis : collocato demum praesidio, effecit quod cer-
 nimus hodie, ut locus ille firmissime teneatur. Quae si quis plenius consi-
 deret, caeteraque omnia Iustiniani Aug. beneficia lustret animo, illam pro-
 fecto dicet ob id unum, ut benigne faceret, suscepisse imperium, deo utique
 Romanorum salutis assidue consulente.

Ad haec, cum accepisset Hierapolim, urbium regionis illius principem,
 exitium inferre volentibus patere, sua illam providentia servavit. Nam in-
 gens habenti ipsi spatium intra moenia vacuum ac propterea incustoditum,
 laxiorem et supervacaneum ambitum recidit : tute contracto et ad necessarios
 usus coacto muro, eum in statum adduxit urbem, ut iam e munitionibus una
 sit. Eandem beneficio hoc affecit. Aqua dulcis media in urbe ex terrae
 sinu prorumpit perenni scatebra, ac latum inibi stagnum efficit, salutare id
 quidem civitati, si quando forte eam hostes obsederint, sed rebus tranquillis
 minime necessarium : quippe magna aquae copia foris inducitur. Procedente
 tempore, cives pace fructi diutissima, neque ullam experti necessitatem, illud

οὐ γὰρ οἶδεν ἀνθρώπου φύσις ὑπὲρ τῶν παρόντων κακῶν ἐν εὐ-
 δαιμονία βουλευέσθαι. ῥόπου τοίνυν τὴν λίμνην ἐνδεδεχέσθαι
 ἐνεπλήσαντο, νηχόμενοι τε καὶ πλυνοὺς ἐνταῦθα ποιούμενοι καὶ B
 ἀπορριπτοῦντες φορτοῦς ἅπαντας * * *

5 Ἐκεῖτο δὲ καὶ ἄλλα ἅττα ἐν ταύτῃ δὴ τῇ Εὐφρατιᾷ χω-
 ρία, Ζεῦγμά τε καὶ Νεοκαισῦρεια. αἱ δὴ πολίχνην μὲν ἄχρι ἐς
 τὸ ὄνομα ἦσαν, τείχεσι δὲ περιβέβληντο αἰμασιῦς τρόπον. τῷ
 μὲν γὰρ τῆς οἰκοδομίας κολοβῶ ἰσβατὰ πόνῳ οὐδενὶ τοῖς πολε-
 μίοις ἐγένετο, ἀδείστερον ἐς αὐτὰ ἰσπηδῶν ἔχουσι, τῷ δὲ στενῷ
 10 λίαν ἀφύλακτα, οὐκ ἐχόντων τὸ παράπαν τῶν ἐνταῦθα φρουρῶν
 ὅποι ἂν ἐστῶτες ἀμύνοντο. ἔλλα καὶ ταῦτα Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
 τείχεσιν ἀληθέσι περιβαλὼν εὐρους τε καὶ ἴσους ἰκανῶς ἔχουσι, καὶ C
 τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ κρατυνόμενος, πόλεις τε διεπράξατο καλεῖσθαι
 δικαίως καὶ κρείσσοις εἶναι τῆς τῶν πολεμίων ἐπιβουλήs.

15 ἰ. Ἀλλὰ καὶ τῶν πόλεων τὰς Χοσρόη ἀλούσας (ἦνκα ἰ
 βάρβαρος οὗτος ἀλογήσους τὰ παρ' αὐτοῦ ὁμωμοσμένα ἐν ταῖς
 ἀπεράντοις σπονδαῖς καὶ τὰ διδόμενά οἱ ἐπ' αὐταῖς χρήματα, καὶ
 βασκανία μὲν ἐς Ἰουστινιανὸν βασιλεῖα ἐχόμενος, οἷs δὴ Λιβύης τε
 καὶ Ἰταλίας τῷ πολέμῳ κύριος γέγονε, καὶ τὴν ἐς τὰ ὁμωμοσμένα D
 20 πίστιν περὶ ἐλάσσοις τῆς ἐς ταῦτα λύσσης πεποτημένος· καιροφυ-
 λακήσας δὲ ἀπολελειμμένον ἐν τῇ ἐσπερία ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον τοῦ
 στρατοῦ Ῥωμαίων ἀντίγγελοσ βέβηκεν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν, ἀνη-
 κόων ἔτι Ῥωμαίων ὄντων τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου, ἐς τοῦτο δὴ

4. ἅπαντας * * *] Locum hunc contulit Possinus cum MS. Vaticano,
 sed nihil reperit quo lacunam expleret. MALT.

neglexerant. Nempe humanum ingenium felicitas ab instantium malorum
 cogitatione avertit. Quare stagnum sordibus oppleverant, ibi natere soliti,
 lavanda tergere, et purgamenta quaevis proiicere. * * *

Alia quaedam erant oppida in Euphratesia, puta Zeugma ac Neocaesa-
 rea; oppida inquam nomine tenuis: moenibus cincta maceriae speciem refe-
 rentibus. Ac structura quidem eorum mutila faciem dabat hostibus aditum,
 ut illa impune transillire possent, angustiae vero maximae custodias exclude-
 bant, cum nihil esset omnino loci, in quo starent propugnatores. Ea Iusti-
 nianus Aug. veris moenibus latitudinis iustae et altitudinis cinxit, omnique
 apparatu muniit: quo fit ut iam urbes dicantur merito, et ab hostium molli-
 tionibus tutae sint.

10. Urbes etiam captas a Chosroë, quando hic barbarus nulla nec ia-
 ramenti, quo perpetuam pacem sanciverat, nec pecuniae, quam pro illa ac-
 ceperat, habita ratione, et bello partem Africae Italiaeque dominationem
 Iustiniano Aug. invidens, excitatum his furorem sequi maluit quam iurisiu-
 randi fidem; ac tempus aucupatus, quo pars maxima Romani exercitus in
 occidente procul distinebatur, in Romanum imperium irrupit, adventus ipse
 sui nuntium ferens: quippe Romani de expeditione hostium nihil dum audie-

V 42A μετεστήσατο βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀσφαλείας καὶ κόσμον ὥστε ἀπίστας εὐδαιμονεστέρας κατὰ πολὺ τανῦν ἢ πρότερον εἶναι, καὶ μηκέτι πρὸς τὰς τῶν κακουργησόντων βαρβάρων ἐφόδους περιδεεῖς εἶναι, μηδὲ τινι μηχανῇ πρὸς τὰς ἐπιβουλάς ὑπόπτως ἔχειν.

Μάλιστα δὲ ἀπασῶν Ἀντιόχειαν, ἣ νῦν Θεοῦπολις ἐπικέ-
 P 47 κληται, κόσμον τε καὶ ὀχυρώματος ἐνεπλήσατο πολλῶ μείζονος ἢ πρότερον εἶναι ξυνέβαιεν. ἦν μὲν γὰρ αὐτῆς τὸ παλαιὸν ὁ περιβόλος μακρὸς τε ὑπεράγαν καὶ περιόδων πολλῶν ἀτεχνῶς ἔμπλεως, πῆ μὲν τὰ πεδία περιβαλὼν οὐδενὶ λόγῳ, πῆ δὲ τὰς τῶν σκοπέλων ὑπερβολὰς, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πλείοσιν ἐπιβουλαῖς ὑποκέ- 10 μενος. συστελλας δὲ αὐτὸν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς κατὰ τὸ χρεῖα ξυνοῖσον, οὐ ταῦτα φρουρεῖν, ἄπερ καὶ πρότερον, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐς τὸ ἀκριβὲς πεποίηκε μόνην. τὰ μὲν γὰρ κάτω τοῦ περιβόλου, ἐνθα ἡ πόλις ἐπικινδύνως εὐρύνητο, ἐν μαλακῶ τε πεδίῳ
 B κειμένη καὶ περιουσία τειχίσματος ἀσφάλατος οὖσα, μεταβιβάζει 15 ὡς ἐνδοτάτω, ἐπικαιριώτατα στενοχωρήσας ἐνταῦθα τὴν πόλιν, περιστελλομένην τῷ πεπίεσθαι. ποταμὸν δὲ Ὀρόνην, ὅπερ αὐτὴν παρέρρει ἐν περιόδοις τὰ πρότερα οὖσιν, διωδήσατο μεταπορευθέντα τὸ ρεῖθρον τῷ περιβόλῳ γειτονεῖν. αὐτῆς ὀχεταγω-
 H 25 γίει τὸν ῥοῦν ὡς ἀγχοτάτω περιελθίας, ταύτῃ τε καὶ τὸ σφαλερὸν 20 τῆς ἀμετρίας ἀνῆκε τῇ πόλει καὶ τὴν ἐκ τοῦ Ὀρόντου ἀσφάλειαν ἀπεσώσατο. ἐνταῦθ' αὖ τε νεοχμώσας γεφύρας ἐτέρας ζεύγματα τῷ ποταμῷ νέα ἐντέθεικε, περιαγαγὼν δὲ ὡς πορρωτάτω τῆς χρεῖας αὐτὸν, εἶτα τὴν προτέραν ἀπέδωκε πορείαν τῷ ρεῖθρῳ. τὰ μὲν-

6. μείζονος] μείζον Τολο.

18. παρέρρει] Legebatur παραρρεῖ.

rant: urbes inquam a Chosroë captas sic muniit ornavitque imp. Iustinianus, ut omnes hodie multo beatiore quam antea, non amplius timeant infestas barbarorum irruptiones, et omnino securae sint ab insidiis.

Imprimis Antiochia, cui nunc cognomen Theopolis, longe validior pulchriorque evasit illius ope quam prius fuerat. Ampliora olim erant moenia, atque orbe vastissimo qua agros, qua summas rupes temere complectebantur: quamobrem pluribus erant insidiis obnoxia. Sic autem illa, prout usus flagitabat, arcitavit, ut iam non spatium, quod vacuum ambiebant, sed urbem solum optime protegant. Ac moenium quidem partem inferiorem, ubi sese urbs porrigebat non sine periculo, quippe cum sita esset molli in campo, et ob nimium muri complexum incastodita; eam inquam partem penitissime transtulit, ibique urbem contraxit aptissime, et in angustum conclusit. Fluvium Orontem, qui ipsam alluebat longis anfractibus sinuosus, compulit alibi moenibus mutato cursu, eoque per alveum illis proximam circumducto, immodicae laxitatis periculum amovit a civitate, et quam Orontes praebebat securitatem retinuit. Ibidem fluvium novis pontibus ita iunxit, ut cum ipsum a civium usibus longissime abduxisset, priorē alveo deinde reddiderit: urbis

τοι ἄνω ἐς τὸ κρημνῶδες αὐτῷ κατὰ τάδε διαπεπρόνθηται. ἐν τῇ
 τοῦ ὄρους ὑπερβολῇ, ἥπερ Ὀροκασσιὰδα καλοῦσι, πέτραι τις τοῦ C
 τείχους ἐκτός ὡς ἀγχοτάτω ἐτύγγανεν οὖσα, ἐξ ἀντιπάλου τε τοῦ
 περιβόλου ἐνταῦθα κειμένη καὶ λίαν ἐπιμαχώτατον αὐτὸν τιθε-
 5 μένη. Χοσρόη ἀμέλει ἐνθένδε ἡ πόλις ἐάλω, ἥπερ μοι ἐν λόγοις
 τοῖς ἐπιτηδείοις ἐρήθη. τὰ δὲ τοῦ περιβόλου ἐντός ἔρημός τε
 χώρα καὶ δύσοδος ἐπιπλεῖστον ἦν. πέτραι γὰρ ὑψηλαὶ καὶ χα-
 ράδραι ἀνέκβυτοι διακεκλήρωνται τὸν χῶρον ἐκείνον, ἀδιεξόδους
 τὰς ἐνθένδε ποιοῦμεναι τρίβους, ὥσπερ ἀλλοτρίων ἐνταῦθά τιнос
 10 ἄλλον τῶν Ἀντιοχέων τοῦ τείχους ὕψους. χαίρειν τοίνυν πολλὰ
 τῇ πέτρᾳ φράσας, ἥπερ ἐν γειτόνων τῷ τείχει οὖσα εὐάλωτον
 αὐτὸ διαφανῶς ἔσκαίωρητο, ὡς πορρωτάτω αὐτῆς περιβάλλειν
 τὴν πόλιν ἔγνω, ἀβουλίας περὶ τῶν πρότερον αὐτὴν δειμαμένων D
 ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῆς πείρας πεπονημένος τὴν μάθησιν. χῶ-
 15 ραν τε ὁμαλὴν μάλιστα τοῦ τείχους ἐντός τὴν τὰ πρότερον κρη-
 μνώδη οἶσαν ἀπεργασούμενος, ἀνόδους ταύτη πεποιήται οὐχ ὅσον
 ἀνδράσι πεζοῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἵππεῦσι βασιμούς, ἔτι μέντοι καὶ
 ἀμαξηλάτους τὸ λοιπὸν οὖσας. ἀλλὰ καὶ βαλανεῖα καὶ ὑδάτων
 ταμιεῖα ἐν τοῖς ὄρεσι πεποιήται τούτου τοῦ τείχους ἐντός. φρέαρ
 20 τε ὤρυξεν ἐν πύργῳ ἐκάστῳ, τὴν πρότερον ἀνδρῖαν ἐνταῦθα οὖ-
 σαν ὕδασι νετίοις ἰώμενος.

Ὅσα δὲ καὶ ἀμφὶ τῷ χειμάρρῳ πεποιήται, ὅς ἐκ τούτων δὴ
 τῶν ὄρων κάτεισιν, εἰπεῖν ἄξιον. ὕρη μὲν ἀπότομα δύο τῇ πόλει P 48
 ἐπῆρται, ἀλλήλοιν ξυνιόντα ὡς ἀγχοτάτω. τούτων θάτερον μὲν
 25 Ὀροκασσιὰδα καλοῦσι, τὸ δὲ δὴ ἔτερον Σταυρὶν κέκληται. ἀπο-

vero verticem praecipitiis asperum ita munit. In montis culmine, quod ap-
 pellant Orocassiadem, rupes quaedam erat, extra quidem, sed proxime mur-
 rum, aequali surgens altitudine: unde is nullo negotio expugnari poterat.
 Hac certe Chosroës urbem cepit, quemadmodum suo loco narravimus. Intra
 moenia vacabat spatium valde confragosum: quippe alti illud obtinent sco-
 puli: et insuperabiles torrentium alvei semitas, quibus illinc venit, ita ab-
 rumpunt, ut murus ille ab Antiochia alienus fuisse videatur. Quapropter
 abdicata rupe, cuius vicinia manifestam dabat opportunitatem occupandi
 muri, procul ab ea moenibus urbem cingere statuit, eorum imprudentiam,
 qui ipsam olim aedificaverant, experimento rerum compertam habens. Solo
 etiam, quod intra muros salebris ac praecipitiis deruptum erat, ad aequalita-
 tem redacto, ascensus fecit, non peditibus modo, sed equitibus etiam ac
 plaustis meabiles. Balneas quoque et aquarum receptacula in montibus in-
 tra muri huius ambitum condidit, ac puteum fodit in singulis turribus, pristi-
 nam loci ariditatem depellens provisa aquae pluviae copia.

Iam dicere consentaneum est acta circa torrentem, qui ex illis montibus
 decurrit. Urbi imminet gemini montes praerupti, qui inter se proxime coe-
 unt: horum alterum Orocassiadem vocant, alterum Staurin. Ubi desinant,

- λήγοντα δέ πη αὐτὰ γάπη τις ζεύγνυσι καὶ χαράδρα μεταξὺ οὕσα, χειμάρρουν ἐπιτελοῦσα, ἐπειδὴν οἱ, Ὀνοπνίκτην ὄνομα, ὅς δὴ ἔξ ὑπερδιξίων κατιῶν ὑπερθέν τε τοῦ περιβόλου φερόμενος ἐπὶ μέγα τε, ἂν οὕτω τύχοι, ἐξιστάμενος, διεσκειδάννυτο μὲν ἐς τοὺς τῆς πόλεως στενωποὺς, ἀνήκεστα δὲ κακὰ τοὺς ταύτη ὠκημένους εἰργάζετο. ἀλλὰ καὶ τούτου τὴν ἄκισιν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς εὐρατο τρόπῳ τοιῶδε. πρὸ τοῦ περιβόλου, ὑπερῶχιστα τῆς χαράδρας ξυμβαίνει εἶναι, ἔξ ἧς ὁ χειμάρρους ἐπὶ τὸ τείχισμα ἔτετο, τοῖχον ἐδείματο ὑπερμεγέθη, ἐκ κοίλης χαράδρου διήκοντα ἐς ἐκάτερον τοῖν ὄροϊν μάλιστα, ὡς μηκέτι περαιτέρω ἵνα κυματοῦντι τῷ ποταμῷ δυνατὰ εἶη, ἀλλ' ἐπὶ μακρότερον ξυνοστάμενος ἐνταῦθα λιμνάροι. ἐν δὲ τῷ τοίχῳ θυρίδας ποιησάμενος ἐνθὲνδε ἀπορρέοντα ὑπολήγειν κατὰ βραχὺ ἀνάγκη χειροποιήτω τὸν χειμάρρουν διεσκευάσατο, εὐκέτι λάβρως τῷ πυντὶ ρεύματι τῷ περιβόλῳ προσβάλλοντα, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερβλύζοντά τε καὶ τὴν πόλιν κατεργαζόμενον, ἀλλὰ πρῶως τε καὶ προσηνῶς ὑπορρέοντα, ἥπερ μοι εἴρηται, ταύτη τε τῇ ἐκροῇ διὰ τῆς ὀχεταγωγίας ἰόντα ὕποι ἂν αὐτὸν βουλομένοις ἢ περιάγειν οὕτω μέτριον γεγενημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώποις.
- C** Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ Ἀντιοχείας περιβόλῳ τῆδε Ἰουστινιανῶ βυσιλεῖ εἴργασται. καὶ ζύμπασαν δὲ πρὸς τῶν πολεμίων καταφλεχθεῖσαν ἀνωκοδομήσατο τὴν πόλιν αὐτός. τετεφρωμένων γὰρ πανταχόσε καὶ καθηρημένων ἀπάντων, λόφων τε μόνον ἐκ πόλεως ἐξηθρακωμένης ἐπανεστηκότων πολλῶν, ἄπορον τοῖς Ἀντιοχεῦσιν ἐγένετο τὴν τε χώραν ἐπιγνῶναι τῆς ἐκάστου ἰδίας γενομένης τὰ πρῶτα. ἐκφορήσας οὖν τὸ συμπτωθὲν ἅπαν, οἰκίας τε

iunguntur salta, interiacente alveo, qui post imbres torrentem accipit, Onopnictem nomine. Hic ex edito defluens, moenia translatabebatur, ac si forte vehementius intumesceret, in urbis vicos effusus, detrimenta gravissima civibus inferebat. Malo remedium hoc invenit Iustinianus Aug. Ante murum, qui est proximus alveo, unde torrens ad moenia devolvebatur, ingentem parietem excitavit, et ad montem utrumque ex intimo alveo fere perduxit; ne turgidos fluctus propellat torrens ulterius; sed ibi diu collectas stagnet. Hoc autem pariete fenestrato, illum artificii vi coëgit ita manare, ut sensim subsidat, nec iam rapide tota aquarum mole petat moenia, nec, quod consequens est, inundet, urbique perniciem afferat, sed leniter, ut dixi, ac placide subterlabatur, et hoc modo effluens sese per canales insinuet, quocumque prisca incolae ipsum deducere voluissent sic tenuatum.

Ita Iustinianus Aug. prospexit muris Antiochiae, quam et ipse restituit, cum eam hostes flamma funditus delevisent. Rebus enim consumptis omnibus penitusque sublatis, nihil ut urbis incensae, nisi rudera tumuli passim extarent, quo cuiusque domus antea stetisset loco, dignoscere Antiocheni non poterant. Quare egestis penitus ruina, tristes privati cuiusque incendii reli-

πυρκαϊᾶς περικαθῆραι τὰ λείψανα, ἔτι μέντοι δημοσίων στοῶν ἢ
 περιστύλων αὐλῶν οὐδαμῆ οὐσῶν, οὐδὲ ἀγορᾶς πη καθισταμένης,
 οὐδὲ τῶν στενωπῶν τὰς ἀγυιάς διαιρούντων τῇ πόλει, οἰκίας τιδὸς
 οἰκοδομίαν ἀπανθαδιάσασθαι. ἀλλὰ βασιλεὺς οὐδεμιᾷ μελλήσει D
 5 ὡς ἀπωτάτω τῆς πόλεως τὰ καθηρημένα μετενεγκῶν, ἐλευθέρων
 τε τὸν ταύτῃ ἄερα ξὺν τοῖς ἔνερθεν τῶν ἐνοχλούντων καταστησά-
 μενος, πρῶτα μὲν τὰ ἐδάφη πανταχόθι τῆς πόλεως λίθος ἀμα-
 ξιαίοις ἐκάλυπεν. ἔπειτα δὲ στοαῖς τε καὶ ἀγοραῖς αὐτὴν διακρί-
 νας, καὶ διελῶν μὲν τοῖς στενωποῖς ἀμφόδους ἀπάσας, ὄχιτους δὲ
 10 καὶ κρήνας καὶ ὑδροχόας καταστησάμενος, ὅσοις ἢ πόλις κεκόμ-
 ψευται, θέατρόν τε αὐτῇ καὶ βαλανεῖα πεποιημένος, καὶ ταῖς ἄλ- H 26
 λαις δημοσίαις οἰκοδομαῖς ἀπάσαις κοσμήσας, αἷσπερ εὐδαιμονία
 διαφαίνεσθαι πόλεως εἶθε, τεχνιτῶν δὲ καὶ ἐπιδημιούργων πλῆ-
 θος ἐπαγαγῶν, ῥᾶν τε καὶ ἀπονώτερον τοῖς ἐνοικοῦσι παρέσχετο P 49
 15 δείμασθαι τὰς αὐτῶν ἰδίας οἰκίας. οὕτω τε Ἀντιόχειαν ἐπιφανε-
 στέραν γεγενῆσθαι τανῦν ἢ πρότερον ἦν ξυνηνέχθη. ἀλλὰ καὶ ἱε-
 ρὸν ἐνταῦθα τῇ θεοτόκῃ πεποιήται μέγα· οὗ δὴ τό τε κάλλος καὶ
 τὸ ἐξ ἅπαντα μεγαλοπρεπὲς ἐπελθεῖν λόγῳ ἀμήχανον· ὃ δὴ καὶ
 προσόδῳ ἐτίμησε χρημάτων μεγάλων. ἔτι μέντοι καὶ Μιχαὴλ
 20 τῷ ἀρχαγγέλῳ νεῶν παμμεγέθη ἰδεύματος. προὐνόησε δὲ καὶ τῶν
 ἄρρωστῆμυσι πυνομένων ἐνταῦθα πτωχῶν, οἰκία τε σφίσι καὶ τὰ
 ἐς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τῶν νοσημάτων ἀπαλλαγὴν ἐν ἐπιτηδεῖω κα-

1. περικαθῆραι] περικαθῆρας H. Prior lectio est etiam codicis Va-
 ticani, in quo ad marginem notantur haec, πρῶτα μὲν γὰρ ἐξηθρα-
 κωμένην καὶ τετεφρωμένην ἅπασαν καθῆρας ἐλευθέρων τὸν ταύτης
 ἀέρα παρεσκευάσασθαι ἔπειτα τὰ ἐδάφη πανταχόθι. MALT. Eadem
 illa πρῶτα — πανταχόθι habet C, loco horum, τετεφρωμένων γὰρ
 πανταχόσε usque ad ἐδάφη πανταχόθι.

quias abstulit. Praeterea cum nullae usquam essent publicae porticus, nec
 columnata atria, nec forum, nec urbis compita in vicos secta, non erat ut
 domum quisquam aedificandam susciperet. At imperator, abiecta omni cun-
 ctatione, ruinas procul urbe exportari iussit: ubi solum pariter cum aëre ab
 impedimentis vacuum fuit, primum quidem saxis plaustralibus urbem totam
 constravit; dein vero porticibus ac foris illam distinctit: compita in vias
 omnia secuit: aquaeductus, fontes, emissaria fecit, quibus omnibus decora
 est et gloriosa civitas: eandem theatris, balneis aliisque ornavit publicis aed-
 ificiis cuiusque generis, quae urbis felicitatem demonstrare solent. Accito
 fabrorum atque opificum ingenti numero, id incolis tribuit, ut suam quis-
 que domum facilius atque expeditius aedificaret. Hinc factum est, ut ho-
 diernus Antiochiae splendor pristinum superet. Ibidem templum deiparae
 condidit, sane amplum; cuius decus absolutamque magnificentiam verbis as-
 sequi nequeo: ipsi etiam luculentum pecuniae censum attribuit. Michaëli
 quoque Archangelo aedem extruxit praecipuae magnitudinis. Quin et pau-
 peribus aegris consuluit: masculis seorsum ac foeminis cubacula, ministeria,
 resque omnes ad recuperandam valetudinem appositae constituit. Nec mi-

ταστησάμενος ἅπαντα, χωρὶς μὲν ἀνδράσι, χωρὶς δὲ γυναῖξι, καὶ οὐδέν τι ἤσπον τοῖς ξένοις ἐπὶ καιροῦ γενομένοις ἐνταῦθα ἐνδήμοις.

B *ια΄.* Οὕτω δὲ καὶ Χαλκίδος πόλεως τὸν περίβολον, ἐπι-
σφαλῶς τε ἀρχὴν γεγονότα καὶ ὑπὸ τῶν ἐτῶν καταρρακωμένον,
σὸν τῷ προτειχίσματι ἀνανεωσάμενός τε καὶ πολλῶ ἔχρύτερον
καταστησάμενος ἢ πρότερον ἦν, ἐς τὸν νῦν φανόμενον πεποίηται
τρόπον.

*Ἦν δέ τι ἐπὶ Συρίας κομιδῇ ἀπημελημένον πολίχνιον, Κῦ-
ρος ὄνομα, ὅπερ Ἰουδαῖοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐδείμαντο, δορυύ-
λωτοι μὲν ἐκ Παλαιστίνης ἐς τὴν Ἀσσυρίαν ἀποκεκομισμένοι πρὸς*
C *τοῦ Μήδων στρατοῦ, παρὰ Κόρου δὲ βασιλείως ἀφειμένοι πολλῶ
ὑστερον· διὸ δὴ καὶ Κῦρον τὸ χωρίον ἐκάλεσαν, ταῦτα τῷ εὐερ-
γέτῃ ἐκτίνοντες χαριστήρια. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἢ Κῦρος
τά τε ἄλλα ὑπερώφθη καὶ ἀτείχιστος ὅλως μεμένηκεν. ἀλλὰ βα-
σιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἅμα μὲν πρόνοιαν τῆς πολιτείας ποιούμενος,
ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἁγίους Κοσμῶν τε καὶ Λαμψιακῶν τὰ μάλιστα σέ-
βων, ὧν δὴ ἀγχιστά πη τὰ σώματα καὶ ἐς ἐμὲ κεῖται, πόλιν εὐ-
D *δαίμονα καὶ λόγου ἀξίαν πολλοῦ, τείχους τε ἀσφαλεῖα ἐχρυσά-
του καὶ φρουρῶν πλήθει καὶ οἰκοδομιῶν δημοσίων μεγέθει, καὶ*
V 426 *τῆς ἄλλης κατασκευῆς τῷ ἐς ἄγαν μεγαλοπρεπεῖ, πεποίηται Κῦ-
ρον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως τὰ μὲν ἐντὸς ὕδατος ἄπορα ἐκ πα-
λαιοῦ ἦν, ἔκτοσθε δὲ ὑπερφυῆς τις ἐγεγόνει πηγῇ, περιουσία μὲν
πλήθουσα ποτίμων ὑδάτων, ἀνόνητος δὲ τοῖς τῆδε ὠκημένοις παν-
τύπασιν οὔσα, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ὄθεν ἂν ἐνθένδε ἀρύοιντο ὕδωρ,
ὅτι μὴ πόνῳ τε καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ. περιόδοις τε γὰρ αὐτόσε**

norem adhibuit providentiam peregrinis, ibi diversantibus ad quoddam tempus.

11. Sic etiam urbis Chalcidis moenia ab initio infirmā atque annis dirupta cum exteriori muro instauravit; quod opus longe est priori validius: et quam cernimus hodie, formam ipsis ac speciem dedit.

In Syria nullo fere loco habebatur oppidum, cui nomen Cyrus. Id olim a Iudaeis conditum fuit, quos cum Medorum exercitus e Palaestina captivos in Assyriam abduxisset, liberos multo post rex Cyrus dimisit. Idcirco locum appellavere Cyrum, hanc benefico principi gratiam rependentes. Progrediente tempore, in tantum venit contemptum Cyrus, ut omnino muros amisit. Veram Iustinianus Aug. simul provido in temp. studio adductus, simul eximia pietate in SS. Cosmam ac Damianum, quorum corpora etiamnum proxime condita sunt; muri optimi firmitate, valido praesidio, publicorum aedificiorum magnitudine, ac caeterarum rerum magnificentissimo apparatu, Cyrum fortunatam insignemque admodum urbem fecit. Intra hanc urbem summa fuerat ab antiquo aquae penuria: extra fons erat, maximus is quidem, ac dulcibus aquis uberrimus, sed inutilis plane incolis: cum inde aquam haurire sine magno labore periculoque non possent. Nam illuc per anfractus

λοῦσιν ἀναγκαῖον ἐγένετο χρῆσθαι, κρημνώδους χωρίου καὶ ὄλως ἀβάτου μεταξὺ ὄντος· καὶ τοῖς πολεμίοις, ἂν οὕτω τύχη, ἐν- P 50
εδρεύουσιν ὑποχείριοι ῥᾶστα γίνοντο. διώρυχα τοίνυν ἔκτισθε τῆς πόλεως ἄχρι ἐς τὴν κρήνην οὐκ ἀπαρακαλύπτως, ἀλλὰ κε-
κρυμμένως ὡς ἐνὶ μάλιστα πεποιημένος, ἄπονόν τε αὐτοῖς καὶ ἀκίνδυνον τὴν τοῦ ὕδατος παρέσχετο χρεῖαν.

Καὶ Χαλκίδος δὲ πόλεως τὸν περίβολον ὄλον, ἕς τε τὸ ἔδα-
φος καθεμιμένον καὶ ἄλλως ἀφύλακτον ὄντα, ἐχυρᾶ διαφερόντως
ἀνευέωσατο οἰκοδομίᾳ, καὶ προτειχίσματι ἐκρατύνατο. ἔτι μὲν-
10 τοι καὶ τὰ ἄλλα Σύρων πόλιστα τε καὶ φρούρια τὸν αὐτὸν κε-
κοσμηκῶς τρόπον ζηλωτὰ ἐπιεικῶς κατεστήσατο. B

Οὕτω μὲν Συρίαν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διε-
σώσατο. πόλις δὲ πού ἐστιν ἐπὶ Φοινίκης τῆς παρὰ Λίβανον
Παλμύρα ὄνομα, ἐν χώρῳ μὲν πεποιημένη τοῖς πύλαι ἀνθρώποις
15 ἀγέτοσι, ἐν καλῷ δὲ τῆς τῶν πολεμίων Σαρακηνῶν δίοδου κειμένη.
τούτου γὰρ δὴ ἕνεκα αὐτὴν καὶ ὠκοδομήσαντο πρότερον, ὡς μὴ
λάθοιεν οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐξάπινα ἐς τὰ Ῥωμαίων ἤδη ἐμβάλ-
λοντες. ταύτην βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διὰ χρόνου μῆκος ἔρημον C
ἐπὶ πλεῖστον γεγενημένην ὀχυρώμασι τε λόγου μελλοσιν ἐπιρρώσας,
20 πρὸς δὲ καὶ ὑδάτων περιουσίας καὶ φυλακτηρίου στρατιωτῶν ἐμ-
πλησάμενος, τὰς τῶν Σαρακηνῶν ἐπιδρομὰς ἀνεχαίτισεν.

15. ἀγέτοσι] ἀγιστόως Τολοα.

ire necesse erat: quippe intererat avium prorsus et insuperabile praecipitium: ubi illi hostilibus insidiis, si forte ponerentur, facillime teneri poterant. Igitur extra urbem fossa ad fontem usque perducta, non patente, sed quoad eius fieri potuit tecta, discrimine pariter ac difficultate usum aquae ipsis expedit.

Urbs Chalcidis moenia iam proclinata, neque ullo protecta opere, structura firmissima reparavit omnino, ac muro sepsit exteriori. Sic demum caetera Syriae oppida castellaque ornavit, ut iam valde sint invidenda.

Ita quidem Syriae Iustinianus Aug. securitatem attulit ac salutem. Phoenice autem, quae est ad Libanum, urbem habet Palmyram, in loco solitudine cincto olim conditam, situ commodo ad observandum iter Saracenor-
rum, nostrorum hostium. Eo nempe aedificata fuit consilio, horum ut barbarorum subitae in Rom. imperium irruptiones deprehendantur. Hanc aeo tantum non penitus desolatam Iustinianus Augustus supra quam dici potest communiit: eidem aquarum affatim dedit: impositoque militari praesidio, incursions Saracenor-
um inhibuit.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ Γ'.

PROCOPII CAESARIENSIS DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI LIBER III.

P 51 **Χ**ώραν μὲν τὴν ἑψάν οὕτως Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς δαχρῶμασιν
V 427 ἐκρατόνατο, ἥπερ μοι ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐρρήθη. ἀρξαιμένῳ
P 52 δέ μοι ἐκ τῶν παρὰ Πέρσαις ὁρίων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηγεῖ-
σθαι τὰ πρὸς αὐτοῦ ἐρύματα γεγενημένα, οὗ μοι ἀπὸ καιροῦ ἔδο-
ξεν εἶναι ἐπὶ τοὺς Ἀρμενίους ἐνθένδε ἵνα, οἳ δὴ ἐκ πόλεως Ἀμί-
δης ἄχρι ἐς τὴν Θεοδοσιούπολιν τὴν ἑτέραν προσοικοῦσι τοῖς
Πέρσαις. μέλλοντι δέ μοι τῶν ἐκείνη οἰκοδομημάτων ἐπιμνη-
σθῆναι προσηγοριώτατον φαίνεται εἶναι ὑπειπεῖν πρότερον ὄντινα
δὴ τρόπον σφαλερῶς ἄγαν βιοτεύοντας τοὺς Ἀρμενίους ὁ βασιλεὺς
οὗτος ἐς τὴν παροῦσαν ἀσφάλειαν βεβαιότατα μεθρημόσατο. οὗ
γὰρ δὴ ὅσον οἰκοδομίαις τούτους τοὺς κατηκόους ἐσώσατο, ἀλλὰ
καὶ τῇ ἄλλῃ προνοίᾳ, ἥπερ μοι ἀπὸ τῆς δὴ μάλα γεγράφεται.
ἀρκτέον δὲ μικρὸν ἄνωθεν.

Ita quidem, ut in superiori libro exposui, Iustinianus Aug. orientem operibus firmavit. Ego vero cum extractas ab ipso munitiones describere coeperim ab imperii Romani limite, qui Persas contingit, haud alienum iudico ad Armenios inde progredi, qui ab urbe Amida ad alteram usque Theodosiopolin Persidem accolunt. Ac paranti mihi illius orae aedificia recensere, id rebus omnibus antevertendum videtur, ut dicam qua ratione imperator noster Armenios, vitam agentes in summo discrimine, ad illam, qua iam constantissime gaudent, securitatem traduxerit. Hos enim subditos non tantum aedificiis, sed circa res alias providentia servavit, uti mox literis prodam: verum paulo altius petendum initium.

Βασίλευς μὲν ὁμογενῆς πάλαι τοῖς Ἀρμενίοις καθίστατο, Β
 ἤπερ τοῖς ἀναγραφαιμένοις τῶν ἱστοριῶν τὰ ἀρχαιότατα δεδιήγη-
 ται. ἐπειδὴ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδῶν τὸν Περσῶν βασιλέα κα-
 θεῖλε, Πέρσαι μὲν δεδουλωμένοι ἠσυχῇ ἕμενον, Πάρθοι δὲ Μα-
 5 κεδόσιν ἐπαναστάντες καὶ τῷ πολέμῳ περιγεγόμενοι ἐξήλασαν τε Η 27
 αὐτοὺς ἐνθῆνδε καὶ τὰ μέχρι ἐς Τίγριν ποταμὸν ἔσχον, ὑπ' αὐτοῖς
 τε τὸ λοιπὸν ἐς ἔτη πεντακόσια ἔκειτο τὰ Περσῶν πράγματα, ἕως
 Ῥωμαίοις ὁ Μαιμάας Ἀλέξανδρος βασιλεὺς γέγονε. καὶ τότε τις
 τῶν ἐν Πάρθοις βασιλέων τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ Ἀρμενίοις βασι-
 0 λεία κατεστήσατο Ἀρσάκην ὄνομα, ὡσπερ ἡ τῶν Ἀρμενίων ἱστορία
 φησὶ. μὴ γάρ τις Ἀρμενίους τοὺς Ἀρσακίδας οἰεῖσθαι εἶ-
 ρήνη γοῦν αὐτοῖς ἐς ἔτη τὰ πεντακόσια κατὰ τὸ ξυγγενὲς διαγέγονε. C
 καὶ ὁ μὲν τῶν Ἀρμενίων βασιλεὺς ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ μεγάλῃ καλου-
 μένῃ καθῆστο, τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι ἐκ παλαιοῦ ὑποχείριος
 5 ὦν, χρόνῳ δὲ ὕστερον παῖδες ἐγένοντο Ἀρσάκη τινὶ Ἀρμενίων βα-
 σιλεῖ δύο, Τιγρᾶνης τε καὶ Ἀρσάκης ὀνόματα. ὅσπερ, ἐπεὶ ἔμελλε V 423.
 τὸν βίον διαμετρήσασθαι, διαθήκας τιθεῖς, ἄμφω τῷ παῖδε ποι-
 εῖται διαδόχους αὐτῷ τῆς ἀρχῆς, οὐκ ἰσοστάσιον διορίσας ἐκατέρῳ
 τὸ κράτος, ἀλλὰ τῷ Τιγρᾶνῃ τετραπλασίαν ἀπολιπὼν τὴν μοῖραν.
 0 Ἀρσάκης μὲν οὖν ὁ πατὴρ οὕτω τὴν βασιλείαν διοικησάμενος ἐξ
 ἀνθρώπων ἠφάνιστο, Ἀρσάκης δὲ ὁ παῖς, ἐφ' οἷς δὴ αὐτῷ ἔλασ- D
 σοῦσθαι ἔξυνέβη ἀγανακτῶν τε καὶ δυσφορούμενος ἐπὶ τῶν Ῥω-
 μαίων τὸν αὐτοκράτορα τὸ πρᾶγμα ἤγε, τοῦ τε ἀδελφοῦ καταλύ-
 σαι τὴν βασιλείαν μηχανῇ πάσῃ ἐλπίδα ἔχων καὶ ἄδικον οὔσαν

Olim rex Armeniis praeerat, ex eadem gente prognatus, teste historia
 vetustissima. At postquam Alexander Macedo regem Persarum sustulit,
 Persae quidem sub iugo se tenuerunt; Parthi vero in Macedones rebellant,
 victoriamque adepti, illis eiectis, ditionem suam protulerunt ad flumen Ti-
 grin. Persae postmodum his parvere per annos quingentos ad illud us-
 que tempus, quo Alexander Mameae filius Romanis imperavit. Tunc ex
 Parthorum regibus quidam Arsacem fratrem suum Armeniis regem con-
 stituit, ut refert Armeniorum historia. Neque enim quisquam existimet
 ex Armeniis oriundos Arsacidas. Hi per annos quingentos consanguin-
 itatem pace coluerunt. In Armenia maiori sedem habebat Armeniorum
 rex, iam inde antiquitus Romano subditus imperatori. Postea Arsaces
 quidam Armeniae rex, cum filios haberet duos, Tigranem et Arsacem,
 condito sub vitae exitum testamento, ambos regni successores scripsit,
 ditionem utrique haud partitus aequaliter: quippe Tigrani portionem addidit
 maiorem quadruplo. Igitur Arsaces pater, cum de regno sic statuisset, mi-
 gravit e vita; Arsaces vero filio indignans ac graviter ferens quod peiore
 esset condicione, rem ad imperatorem Rom. detulit, ea spe, fore ut omnibus
 admotis machinis fratrem regno exturbaret, et iniquam patris sententiam irri-

τὴν πατρὸς γνῶμην ἀβέβαιον καταστήσεσθαι. Θεοδοσίος δὲ τότε Ἀρκαδίου υἱὸς ἔτι παῖς ὢν κομιδῇ Ῥωμαίων ἤρχε. τίσιν τε δειμαίνων τὴν ἐκ βασιλέως Τιγράνης Πέρσαις αὐτὸν ἐνεχείρισε, τὴν βασιλείαν παραδιδούς, περὶ πλεονός τε πεποιημένος ἰδιώτης ἐν Πέρσαις εἶναι ἢ πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ δίκαια θέσθαι, καὶ συμβασι-
 P 58 λεύειν Ἀρμενίων αὐτῷ ὀρθῶς καὶ δικαίως. καὶ Ἀρσάκης δὲ οὐδέν τι ἤσσον τὴν ἐκ Περσῶν τε καὶ ἀδελφοῦ ἐπιβουλήν δέσας ἐξέστη τῆς βασιλείας τῆς αὐτοῦ Θεοδοσίῳ τῷ αὐτοκράτορι ἐπιξυνηθήκαις τισίν, αἷ μοι ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωνται λόγους. καὶ χρόνον μὲν τινα περιμάχητος Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις 10 ἢ τῶν Ἀρμενίων γεγένηται χώρα, ἐν ὑστάτῳ δὲ ξυνέβησαν, Πέρσας μὲν τὴν Τιγράνου μοῖραν, Ῥωμαίους δὲ Ἀρσάκου ἔχειν. ἐπὶ τούτοις τε σπονδαὶ ἀμφοτέροις ξυνετελέσθησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἄρχοντα τοῖς Ἀρμενίοις αἰεὶ καθίστη δυνά-
 B ποτε καὶ ὀπηγίκα ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἶη. κόμητά τε τῆς Ἀρ- 15 μενίας ἐκάλουν καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἄρχοντα τοῦτον.

Ἄλλ' ἐπεὶ οὐχ οὐα τε ἦν ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἀποκρούεσθαι τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους, οὐ παρόντων αὐτῇ στρατιωτικῶν καταλόγων, κατανενοηκῶς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς οὕτως ἀτάκτως αἰε φερομένην τὴν Ἀρμενίαν, ταύτη τε τοῖς βαρβάροις ἐνάλωτον οὔσαν, 20 ταύτην μὲν τὴν ἀρχὴν ἐνθένδε καθεῖλε, στρατηγὸν δὲ τοῖς Ἀρμενίοις ἐπέστησε, στρατιωτικῶν τε καταλόγων αὐτῷ κατεστήσατο πλήθος ἀξιόχρεων ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς ἀντιτάξασθαι. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῇ μεγάλῃ καλουμένῃ Ἀρμενίᾳ διωκῆσατο ὧδε, τῇ δὲ ἄλλῃ Ἀρμενίᾳ, ἣπερ ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ οὔσα δέχκει 25

tam faceret. Ea tempestate Romanus erat imperator Theodosius Arcadii filius, adhuc porro puer: quem cum Tigranes vindicem timeret, se Persis cum regno dedit, satius ducens vitam apud illos privatam agere, quam cum germano posita ex aequo lite, in Armenia bona fide simul regnare. Similiter Arsaces, a fratre et Persis insidias metuens, Theodosio imperatori regno cessit suo certis conditionibus, quas in libris de bellis retuli. Aliquamdiu Romanos inter ac Persas controversia de Armenia fuit. Denique convenit, ut Persae, Tigranis, Romani, Arsacis portionem haberent: id quod confecto inter utrosque compositionis instrumento firmatum est. Ex eo tempore, semper imperator Romanus quem et quando voluit praefecit Armeniis. Hunc vero nostra etiam aetate comitem appellabant.

At cum potestas eiusmodi repellendis hostium irruptionibus esset impar, quippe a militaribus numeris imparata, Iustinianus Aug. secum animo cogitans, Armeniam tam male constitutam, semperque in ancipiti positam, occupari a barbaris facile posse, amoto inde hoc magistratu, militiae magister Armeniis dedit, militum numero instructum, incursibus hostium coercendis idoneo. Ita quidem ille de Armenia, quam maiorem vocant, constituit. Alteri vero Armeniae, quae flumine Euphrate inclusa ad urbem usque Amidam

εἰς Ἀμίδαν πόλιν, σατράπαι ἐφειστήκεισαν Ἀρμένιοι πέντε, καὶ C
κατὰ γένος μὲν ἐς αἰὲς ἐς τὰς ἀρχὰς ἐκαλοῦντο ταύτας, ἐχόμενοι
αὐτῶν ἄχρι ἐς θάνατον. σύμβολα μέντοι αὐτῶν πρὸς τοῦ Ῥω-
μαίων βασιλέως λδέχοντο μόνον. ἄξιον δὲ τὰ σύμβολα ταῦτα
5 δηλῶσαι λόγῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἐς ἀνθρώπου ὄψιν ἀφίξεται. χλαμὺς
ἢ ἐξ ἐρίων πεποιημένη, οὐχ οἷα τῶν προβατίων ἐκπέφυκεν, ἀλλ'
ἐκ θαλάσσης συνειλεγμένων. πίννους τὰ ζῆα καλεῖν νενομίκασι,
ἐν οἷς ἢ τῶν ἐρίων ἐκφυσις γίνεται. χρυσῶ δὲ ἢ τῆς πορφύρας
κατεληπτο μοῖρα, ἐφ' ἧς εἰώθεν ἢ τῆς ἀλουργίδος ἐμβολὴ γίνε-
10 σθαι. περόνη χρυσῇ τῇ χλαμύδι ἐπέκειτο, λίθον ἐπὶ μέσης πε-
ριφράττουσά τινα ἔντιμον, ἀφ' οὗ δὴ ὑάκινθοι τρεῖς χρυσαῖς τε
καὶ χαλαραῖς ταῖς ἄλυσεσιν ἀπεκρέμαντο. χιτῶν ἐκ μετάξης ἐγ- D
καλλωπίσμασι χρυσοῖς πανταχόθεν ὠραισμένοις, ἃ δὴ νενομίκασι
πλουμμία καλεῖν. ὑποδήματα μέχρι ἐς γόνυ φοινικοῦ χρώματος,
15 ἃ δὴ βασιλέα μόνον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ὑποδῆσθαι θέμις.
Στρατιώτης δὲ Ῥωμαῖος οὔτε τῷ Ἀρμενίων βασιλεῖ οὔτε
σατράπαις ἤμυνε πάποτε, ἀλλὰ τὰ πολέμια κατὰ μόνους αὐτοὶ
διωκοῦντο. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐπὶ Ζήνωνος βασιλεύοντος Ἰλλυῶ
τε καὶ Λευοντίῳ τετυρανηκόσιν ἐπὶ βασιλέα διαφανῶς συντάσ-
20 σισθαί τινες τῶν σατραπῶν ἔγνωσαν. διὸ δὴ Λεόντιόν τε καὶ P 54
Ἰλλον Ζήνων βασιλεὺς ὑποχειρίους πεποιημένος, σατράπην μὲν
ἕνα φαυλοτάτην ἀρχὴν ἔχοντα καὶ ὡς ἤκιστα λόγου ἀξίαν ἐν χώρῃ
τῇ Βελαβιτινῇ καλουμένῃ, ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος εἶασε, τοὺς
δὲ λοιποὺς καθελὼν ἀπαντας οὐκέτι ἐς τοὺς κατὰ γένος σφίσι
25 προσήκοντας ξυνεχώρησε τὰς ἀρχὰς φέρεσθαι, ἀλλ' ἑτέρους αἰὲ V 429

pertinet, satrapae quinque Armenii praeerant: quas praefecturas, ad obitum
perpetuas, haereditario iure adire consueverant, nec nisi ab imperatore Rom.
accipiebant earum insignia: quae ut verbis exponam hic locus postulat, ut-
pote nunquam posthac in conspectum ventura hominum. Chlamys erat ex
lana, non ovina, sed ex mari collecta. Pinnos appellat vulgo animalia,
in quibus illa enascitur. Purpurea vestis auro illusam partem habebat, in
qua constringi nectique solet. In summa chlamyde extabat aurea fibula,
lapillum ambiens pretiosum; unde hyacinthi tres aureis flexibilibusque ca-
tenulis apti pendeabant. Tunica serica ubique clavis aureis seu plumis,
ut vulgo vocant, pulchre interstincta. Calceamenta coloris punicei, ad
genu pertinentia; quae nemini, praeterquam Rom. imperatori ac Persarum
regi, induere licet.

Porro militem Romanum nec rex Armeniae, nec satrapae auxiliarem
habuerant: sed ipsi rem bellicam per se soli obibant. Deinde Zenonis prin-
cipatu, cum satrapae quidam contra imperatorem aperte starent ab Illo atque
Leontio, qui tyrannidem occupaverant; Zeno Aug. utroque capto, satrapam
unum, cuius erat minima ac nullius momenti praefectura in Belabittine, statu
pristino gaudere sivit: caeteris omnibus exauctoratis non permisit amplius

- τὴν ἀρχὴν διαδέχεσθαι διώρισε ταύτην ὅς ἂν βουλομένῳ βασιλεῖ εἶη, ὡσερ ἐφ' ἀπάσαις ταῖς ἄλλαις διώριται Ῥωμαίων ἀρχαῖς. στρατιῶται μέντοι οὐδ' ὡς Ῥωμαῖοι αὐτοῖς εἶποντο, ἀλλὰ τῶν Ἀρμενίων τινές, ἥπερ τὰ πρότερα εἰθιστο καὶ ἀπ' αὐτοῦ πολε-
 B μίους προσβάλλοντας ἀποκρούεσθαι ἀδύνατοι ἦσαν. ἃ δὲ κατα-5
 H 28 μιθῶν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὸ μὲν τῶν σατραπῶν ὄνομα ἐξήλα-
 σεν ἐνθένδε εὐθὺς, δοῦκας δὲ τοὺς καλουμένους δύο τοῖς ἔθνεσιν ἐπέστησε τούτοις· οἷς δὲ ξυνεστήσατο μὲν Ῥωμαίων στρατιωτῶν καταλόγους παμπληθεῖς, ἐφ' ᾧ τὰ Ῥωμαίων ξυμφυλάξουσιν αὐ-
 τοῖς ὄρια· ὀχυρώματα δὲ δεδημιούργηκεν αὐτοῖς κατὰ τάδε. 10
 C β'. Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ χωρίων, ὅπως δὴ λόγος τοῖς ἔμπροσθέν μοι δεδιηγημένοις προσεχῶς ἄγοιτο. τὸν μὲν οὖν ἕνα, τὸν ἐν τοῖς Ἀρμενίων ἔθνεσιν ἄρχοντα, ὃν δοῦκα καλοῦσιν, ἐν πόλει Μαρτυροπόλει καλουμένη ἰδρύσατο, τὸν δὲ δὴ ἕτερον ἐν φρουρίῳ, ὅπερ Κιθαριζῶν καλοῦσιν. ὅπη ποτὲ δὲ 15 τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς τὰ χωρία τάδε ξυμβαίνει εἶναι, ἐγὼ δηλώσω. ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ Σοφανήνῃ καλουμένη πόλις ἐστὶ που Μαρτυρόπολις ὄνομα παρ' αὐτὸν ποταμὸν Νυμφίον κειμένη καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς ἀγχοτάτω πρόσοικος οὖσα· ἐπεὶ ὁ Νυμφίος ποταμὸς διορίζει ἐνταῦθα τὰ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἡθῆ. ἐπὶ θάτερα 20
 D γὰρ τοῦ ποταμοῦ Ἀρξάνη ἢ χῶρα οἰκεῖται Περσῶν κατήκοος ἐκ παλαιοῦ οὖσα. ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ πόλις ἀπημελημένη Ῥωμαίοις τούτοις δὴ αἰὲ τοῖς βυρβάροις ἀπέκειτο. ὥστε ἀμέλει Καβύδης ὁ Περσῶν βυσιλεὺς ἐπὶ Ἀναστασίῳ βασιλεύοντος ἐτέβαλε Ῥωμαίων

provincias iure hereditario obtinere; sed statuit ut in posterum dignitatis successor esset quisquis allubesceret imperatori; quemadmodum de caeteris Romani imperii magistratibus est constitutum. Ac ne ita quidem satrapas Romani milites sequebantur, sed Armenii aliquot pro more veteri. Quocirca hostem irrupentem propellere minime poterant. Quae simul Iustinianus Aug. certo cognovit, eiectis inde satrapis, duces, quos appellant, genti illi binos praeposuit, quibus complures militiae Romanae numeros adiunxit, imperii limitem custodituros, iisdemque munitiones extruxit, quas modo dicam.

2. A Mesopotamia incipiam, ut procedat oratio, cohaerens cum superioribus. Igitur Iustinianus eorum, quos praefecit Armeniis, alterum ducis appellatione insignem, in urbe Martyropoli sedem habere iussit; alterum in castello, cui nomen Citharizon: quae loca qua in parte imperii Romani sint, declarabo. Est in Armenia, quam Sophanenen vocant, urbs Martyropolis, ad flumen Nymphium sita, atque hostibus proxima: siquidem eo loci Romanos Nymphius seiungit a Persis, Arxanen provinciam trans fluvium antiquitus sibi subditam obtinentibus. Nihilominus minus a Romanis neglecta urbs patebat semper his barbaris. Certe Cabades Persarum rex, quo tempore Anastasius imperabat, in fines Romanorum irrupit, agens exercitum Marty-

τὴν γῆν, διὰ Μαρτυροπόλειως τὸ στράτευμα ἄγων, ἐπεὶ Ἀμιδῆς ὀλίγη πλεον̄ ἡμέρας ὀδῶ εὐζώνῳ ἀνδρὶ διεισιτήκει. ὥσπερ δὲ τι πάρεργον ὀδοῦ διαχειρίζων καὶ τῆς ἐφόδου παρενθήκην τινα εὐθύωρον τὴν πόλιν ἐξείλεν, οὐ τειχομαχῆσας ἢ προσβολὴν τινα ἢ 5 προσεδρείαν πεπονημένος, ἀλλὰ δηλώσας ὅτι δὴ ἀφίξεται μόνον. εὖ γὰρ εἰδότες οἱ τῆδε ἠκμημένοι ὡς οὐδὲ βραχεῖάν τινα χρόνου P 55 στιγμῆν τῷ στρατοπέδῳ ἀνθ' ἔξουσιν, ἐπειδὴ ἀγχοῦ τῶν Μήδων στρατὸν ἤκοντα εἶδον, ἅμα Θεόδωρῳ τηνικᾶδε Σοφανήνης σατραπεύοντι καὶ τῆς σατραπείας ἐνδιδυσκομένῳ τὸ σχῆμα, Καβάδῃ 10 προσῆλθον εὐθύς, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ Μαρτυρόπολιν αὐτῶ ἐνδιδόντες, φόρους τε τοὺς δημοσίους ἐνιαυτοῖν δυοῖν ἐν χερσὶν ἔχοντες. οἷς δὴ ὁ Καβάδης ἠσθεὶς τῆς μὲν πόλειως καὶ χώρας ἀπάσης, ὡς τῇ Περσῶν ἀρχῇ προσηκούσης, ἀπέσχετο, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἀθύρους ἀφῆκεν, οὔτε τι λυμηγᾶμενος οὔτε τι τῆς πό- 15 λειως μεταβαλὼν, ἀλλὰ Θεόδωρον αὐτὸν αὐτοῖς σατράπην ἐπιστήσας καὶ αὐτῷ, ἅτε οὐ γεγονότι ἀγνώμονι, τὰ σύμβολα ἐγκεχειρικῶς τῆς ἀρχῆς, ὡς τὴν χώραν φυλάξοντι Περσῶν. οὕτω τε τὸ στράτευμα πρόσω ἀπαγαγὼν πολιορκία τε Ἀμιδαν ἐξελὼν ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἀπήλανεν, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων 20 ἐρρήθη. βασιλεὺς δὲ Ἀναστάσιος ἐξεπιστάμενος ὡς οὐχ οἶόν τε ἦν Μαρτυρόπολιν ὀχύρωμα οὐδὲν ἔχουσαν ἐκ πολεμίων διασώσασθαι προσβολῆς, οὐχ ὅπως ἐπὶ Θεόδωρον καὶ Σοφανηνοὺς ἠγαγάκτησεν, ἀλλὰ καὶ χάριτας αὐτοῖς τῆς πράξεως ἔχειν ὠμολόγει πολλάς. ταύτης οὖν τῆς Μαρτυροπόλειως τοῦ περιβόλου ἐτύγχανε

ropolis; quippe quam inter et Amidam paulo plus spatii intersit, quam uno die decurrat vir expeditus. Tum ille quasi per ludum a viae praeposito et expeditionis consilio diverteret, momento urbem in sua potestate habuit, non verberatis moenibus, nulla impressione data, nulla facta obsidione; sed tantum significato adventu suo. Haud enim ignari cives, se exercitui ne punctum quidem temporis restitutos, statim ut Medorum copias appropinquantes viderunt, cum Theodoro tunc satrapa Sophanenes, insignibus satrapatus induto, adierunt ad Cabadem, et publica biennii vectigalia habentes in manibus, se ipsi ac Martyropolin permiserunt. Quo officio captus Cabades, ab urbe totaque illa regione, tanquam ad regnum Persicum pertinente, vim abstinuit: tum et cives dimisit intactos, ab iniuria et maleficio temperans; nec movit quidquam de civitatis statu. Theodorum ipsum gentis satrapam constituit, eique magistratus insignia hoc nomine tradidit, quod se non improbum et excoerdem, sed eum se praestitisset, qui optime servaturus provinciam videretur. Sic demum copias porro egit, et, quemadmodum dixi in libris, quos de bellis conscripsi, postquam cepit Amidam obsidione, in Persidem rediit. Anastasius vero Aug. cum probe sciret fieri non posse, ut immunita Martyropolis ab hostili impetu se innoxiam praestaret, adeo non Theodoro ac Sophanenis succensuit, ut magnas potius ob tale factum illis gratias habere se palam dixerit. Erat Martyropoleos murus pedes crassus ad summum qua-

C τὸ μὲν πάχος διήκον ἐς πόδας μάλιστα τέσσαρας, τὸ δὲ ὕψος ἄχρι
 V 430 ἐς εἴκοσιν· ὥστε τοῖς πολεμίοις αὐτὸν οὐδὲ τειχομαχοῦσιν οὐδὲ μηχανὰς προσβάλλουσι μόνον εὐέφοδον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐσπηδῆσαι ἱκανῶς πρόχειρον.

Διὸ δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐπενόησε τάδε τοῦ περιβόλου 5
 ἐκτὸς τὴν γῆν διορύξας, θεμέλιά τε ταύτη ἐνθήμενος τείχισμα
 ὠκοδομήσατο ἕτερον ἐς ποδῶν πάχος διήκον τεσσάρων, χώραν
 διαλιπὼν μεταξύ τεττάρων ἐτέρων τὸ εὖρος, ἐς ὕψος δὲ καὶ τοῦτο
 D ἀναστήσας ποδῶν εἴκοσιν, ἴσον τῷ προτέρῳ παντάπασιν ἐσκευά-
 σατο εἶναι. μετὰ δὲ λίθους τε καὶ τίτανον ἐς χώρον τὸν μεταξύ 10
 τείχους ἐκατέρου ἐμβεβλημένους ἐς μίαν τιὰ οἰκοδομίαν δυοκαί-
 δεκα τὸ πάχος ποδῶν τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτετέρονται. ὑπερθὲν
 τε κατὰ πάχος τὸ αὐτὸ μάλιστα ἐς ὕψος τοσοῦτον ἐντέθεικεν,
 ὅσον ξυνέβαινε τὸ πρότερον εἶναι. ἀλλὰ καὶ προτείχισμα λόγου
 πολλοῦ ἄξιον τῇ πόλει δεδημιούργηκε καὶ τὰ ἄλλα ἀπλῶς ἅπαντα 15
 οἷς δὴ πόλεως ὀχύρωμα διασώζεται.

P 56 γ'. Ἐκ δὲ Μαρτυροπόλεως ἐς δύσιντα πρὸς τὸν ἥλιον ἰόντι
 χωρίον ἐστὶ Φεισῶν ὄνομα ἐν Ἀρμενίᾳ μὲν καὶ αὐτὸ κείμενον τῇ
 Σοφανήνῃ καλουμένῃ, Μαρτυροπόλεως δὲ ὀλίγον ἔλασσον ἢ ὁδῷ
 ἡμέρας διέχον. τούτου δὲ τοῦ χωρίου ἐπέκεινα, ὅσον ἐκ σημείων 20
 ὀκτὼ μάλιστα, ὄρη ἀπότομα καὶ παντάπασιν ἀδιέξοδα, ξυνιόντα
 ἐς ἄλληλα στενωποὺς ἀπεργάζονται δύο, ἄγγιστά πη ἀλλήλοισιν ὄν-
 τας, οὔσπερ νενομίκασι Κλεισούρας καλεῖν. τοὺς δὲ ἐκ Περσαρ-
 μενίας ἐπὶ Σοφανήνῃ πορευομένους, εἴτε ἐξ αὐτῶν τῶν Περσικῶν
 ὄρειων εἴτε διὰ τοῦ Κιθαρζῶν φρουρίου ἴοιεν, ἀμήχανά ἐστιν ὅτι 25
 B μὴ διὰ τούτων δὴ τῶν δύο στενωπῶν ἐνταῦθα γενέσθαι. καλοῦσι

tnor, altus viginti; ita ut non solum omissa oppugnatione nullisque admotis machinis, illo hostis potiri, sed saltu etiam facili ipsum posset superare.

Quare Iustinianus Aug. rationem hanc iniit. Extra moenia effodit humum, iactisque ibi fundamentis, murum alterum extruxit, pedes quatuor latum, relicta pedum totidem intercapedine, eumque ad pedum viginti altitudinem perductum, alteri exaequavit. Deinde spatium, quod inter utrumque erat, calce lapidibusque oppleto, opus unum confecit crassitudinis pedum duodecim, idque eadem crassitudine perrexit educere, altitudini pristinae tantumdem adiciens. Ad haec exteriorem murum egregium, utque verbo absolvam, caetera omnia, quibus urbes muniri solent, civitati illi aedificavit.

3. A Martyropoli ad occidentem versus est Phison; id nomen loci in Armenia Sophanene; qui Martyropoli paulo minus diei itinere unius distat. Octavo ultra locum hunc lapide montes abrupti, prorsusque invii, coadando, angustas fauces efficiunt geminas non procul inter se dissitas, quas vulgo Clisuras vocant. Qui ex Persarmenia sese conferunt in Sophanenen, sive a limite Persico, sive a castello Citharize profecti sint, eo nequeunt nisi per has fauces pervenire. Adituum eorum alter ab indigenis appellatur Illyrisis,

δὲ αὐτῶν οἱ ἐπιχώριοι Ἰλλύριοι μὲν τὸν ἕτερον, τὸν δὲ ἄλλον
 Σαρχάς. ὅπως μὲν οὖν ἀναστέλλοιτο τοῖς πολεμοῖς ἢ ἐνταῦθα
 ὁδὸς ἀσφαλείας τε αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας ἄξια ἐν τοῖς
 μάλιστα τὰ χωρία ταῦτα ὄντα ἐτόγγανεν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἀφύλακτα
 5 τὸ παράπαν μεμένηκε τοῖς πρόσθεν ἀνθρώποις. βασιλεὺς δὲ
 Ἰουστινιανὸς ἐν τε τῷ Φεισῶν κἂν τοῖς στενωποῖς δχυρώματά τε
 ἀξιοθέατα καὶ στρατιωτῶν φρουρὰν ἀνανταγώνιστα καταστησά-
 μενος, ἄβατον βαρβάροις τὴν χώραν διεπράξατα παντάπασιν εἶ-
 ναι. τὰ μὲν οὖν ἐπὶ χώρας Σοφανήνης καλουμένης τῆδε Ἰουστι-
 10 νιανῷ βασιλεῖ εἴργασται.

Ἐν δὲ τῷ Κιθαρίζων χωρίῳ, ὅπερ ἐπὶ Ἀσθιανήνης τῆς κα- C
 λουμένης ἐστὶ, φρούριον οὐ πρότερον ὢν ἐν χώρῳ λοφῶδει ὑπερ-
 φυῆς τε καὶ δαιμονίως ἄμαχον κατεστήσατο· ἐνθα δὴ καὶ διαρκῆς
 ὕδωρ ἔσαγαγὼν τὰ τε ἄλλα πάντα τοῖς τῆδε ὠκημένοις ἐν ἐπιτη-
 15 δειῳ πεποιημένος, τὸν ἕτερον δοῦκα, ἥπερ μὲν εἴρηται, ξὺν H 29
 στρατιωτῶν ἐνταῦθα φρουρᾷ ἱκανωτάτῃ ἰδρύσατο. ταύτῃ τε
 τοῖς τῶν Ἀρμενίων ἔθνεσι τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο.

Ἐκ δὲ Κιθαρίζων ἕς τε Θεοδοσιούπολιν καὶ Ἀρμενίαν τὴν
 ἑτέραν ἰόντι Κορζάνῃ μὲν ἡ χώρα καλεῖται, δέηκει δὲ ἕς ὁδὸν γ'
 20 ἡμερῶν μάλιστα οὔτε λίμνης τινὸς ὕδατι οὔτε ποταμοῦ ρεῖθρῳ D
 οὔτε ὄρεισι τὴν διόδον ἐν στενωῷ εἴργουσι διοριζομένη τῆς τῶν Περ-
 σῶν γῆς, ἀλλὰ τῶν ὄρων αὐταῖς ἀναμιξῆς κειμένων. ὥστε οἱ
 ταύτῃ ὠκημένοι, Ῥωμαίων ἢ Περσῶν ὄντες κατήκοοι, οὔτε τι
 ἀπ' ἀλλήλων δέος ἔχουσιν οὔτε ἀλλήλοις πῃ ἕς ἐπιβουλήν εἰσιν
 25 ὑποπτοί, ἀλλὰ καὶ γάμους ἀλλήλοις ἐπικηδεύουσι καὶ ἀγορὰν τῶν
 ἐπιτηδείων συμβάλλονται καὶ τὰ ἐς γεωργίαν ἐπικοινωνοῦνται. ἦν

21. τὴν διόδον Maltretus. Legebatur τῆνδε ὁδόν.

alter Saphchae. Ac firmo quidem praesidio omnique cura dignissimus uter-
 que erat, ut hostibus hac iter praecluderetur: omnino tamen incustoditus
 ante nostram aetatem fuit: donec Iustinianus et Phison et angustias prae-
 clare munit, collocatoque ibi praesidio inexpugnabili, barbaris transitum in
 provinciam penitus interclusit. Haec Iustinianus Aug. in Sophanene.

Apud Citharizum (est hoc oppidum Asthianenes) novum tumuloso in loco
 castellum posuit, idque amplissimum ac validissimum: quo et abunde aquam
 deduxit, provisaeque incolis rerum omnium copia, ducem alterum, ut dixi,
 cum optimo praesidio ibi constituit: atque ita Armenios asseruit securitati.

A Citharizo Theodosiopolin versus alteramque Armeniam est Chorzane
 provinciae. Haec fere tridui patet, non stagno ullo, non flumine, non mon-
 tibus, qui angustias viam comprimant, discreta a solo Persico. Permixtis
 finibus incolae, seu Romanis seu Persis pareant, mutuo metu vacui, nullas
 inter se insidias suspicantur; sed invicem connubia iungunt, rei annonariae
 commercio miscentur, agros communiter colunt; ac si qui gentis alterius du-

- δέ ποτε οἱ τῶν ἐτέρων ἄρχοντες ἐπὶ τοὺς ἐτέρους στρατιῶ ἴωσιν, ἐπιτεταγμένον σφίσι πρὸς τοῦ βασιλέως, ἀφυλάκτους ἀεὶ τοὺς πλησιοχώρους εὐρίσκουσι. χωρία μὲν γὰρ ἑκατέροις πολυανθρωπότατα ὡς ἀγχοτάτω ἀλλήλων ἐστίν, ἔρυμα δὲ οὐδετέροις πη ἐκ
 P 57 παλαιοῦ ἦν. παρῆν οὖν ἐνθὲνδε τῷ Περσῶν βασιλεῖ ῥᾶόν τε καὶ 5
 ἀπονώτερον τὴν δίοδον ἐς τὰ Ῥωμαίων ἤδη ποιῆσθαι ἕως βασι-
 V 431 λέως Ἰουστινιανὸς διακωλυτῆς αὐτῷ γέγονε τρόπῳ τοιῷδε. χω-
 ρίον ἦν ἐπὶ μέσης τῆς χώρας Ἀρταλέων ὄνομα. τοῦτο τελεχεῖ
 ἐχυρωτάτῳ περιβαλὼν φρούριόν τε ἀμαχώτατον ἐξειργάσατο καὶ
 στρατιωτικούς καταλόγους τῆδε ἰδρύσατο, οἷς δὴ ἄρχοντα ἐς ἀεὶ 10
 ἐφεστάναι διώρισεν, ὄνπερ δοῦκα Ῥωμαῖοι τῇ Λατίνων καλοῦσι
 φωνῇ. οὕτω τε τὴν ἐσχατιῶν ἐκείνη εἰτείχισατο ζύμπασαν.
 B δ'. Ταῦτα μὲν οὖν βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ταύτῃ ἐξεργα-
 σταί. ὅσα δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἄλλης Ἀρμενίας διαπεπόνηται ἐρῶν
 ἔρχωμαι. Σάταλα πόλις ἐπὶ σφαλερῆς τὸ παλαιὸν ἐλπίδος εἰ- 15
 στήκει. τῶν μὲν γὰρ πολεμίων τῆς γῆς ὀλίγῳ δέχει, ἐν σα-
 πέδῳ δὲ χθαμαλῷ κείται, λόφοις τε πολλοῖς ἄμφ' αὐτὴν ἐπανε-
 στηκόσιν ὑπόκειται, περιβόλων τε αὐτῇ διὰ ταῦτα ἔδει τοῖς ἐπι-
 βουλεύουσιν ἀμυχανῶν ἐλεῖν. ἀλλὰ καὶ τοιαύτῃ τοῦ χωρίου τὴν
 φύσιν οὔση τὰ ἐκ τοῦ ἐρύματος σφαλερώτερα ἦν, φαύλως τε ἀρ- 20
 χὴν τῇ κατασκευῇ καὶ παρέργωγς πεποιημένου καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ
 ἤδη τῆς οἰκοδομίας ἐκασταχοῦ διερωγῶτος. ἀλλὰ τοῦτο περιε-
 C λῶν ὁ βασιλεὺς ὄλον, περίβολον ὠκυδομήσατο ἐνταῦθα νέον, ὑψη-
 λὸν μὲν ὅσον ὑπερπεφυκέναι τοὺς ἄμφ' αὐτὸν λόφους δοκεῖν, ἐθ-
 ρυνόμενον δὲ ὅσον ἐπ' ἀσφαλοῦς ἐπανεστηκέναι τό γε τοῦ ἔνους 25
 ὑπέρογκον. καὶ προτείχισμα πολλοῦ ἄξιον λόγου πηξάμενος ἐν

ces alteram copiis succincti petant sui principis iussu, finitimos praesidio nudos semper offendunt. Utrique enim sedes habent inter se proximas, ac populosissima quidem loca incolunt, sed antiquitas immunita. Quare hinc ad Romanos transitus facilis et expeditus patuit Persarum regi, donec Iustinianus Aug. illum ita prohibuit. In regionis medietate vicus erat Artaleson: quo moenibus firmissimis cincto, castrum validissimum fecit, instruxitque praesidio cui semper paruisse iussit, quem Romani Latino vocabulo appellant ducem; itaque totum illum limitem muniit.

4. Haec ibi acta ab imp. Iustiniano: iam ad ipsius aedificia, quae in reliqua sunt Armenia, venio. Olim urbs Satala spe ancipiti nitebatur, cum ob soli hostici vicinitatem, tum quia in plano sita, multis collibus circum editis subiaceret. Quamobrem iis opus habebat muris, qui omnem infestam vim frustrarentur. Cum autem talis esset natura loci, moenium fabrica multo erat infirmior: siquidem levi brachio olim composita, nec iam vetustatem ferens, ubique vitium faciebat. Iustinianus imp. hanc funditus demolitus, novos ibi muros extruxit ea altitudine, ut colles circumpositos superare videantur, eaque crassitudine, cui ingens altitudo illa tuto incumbat. eadem murum

κύκλω τοὺς πολεμίους κατέπληξε. καὶ φρούριον δὲ Σατάλων οὐ πολλῶ ἀποθεν ἐχυρὸν ἄγαν ἐν χώρᾳ Ὀσροηνῶν καλουμένην ᾠκοδομήσατο.

Ἦν δὲ τι φρούριον ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἐν ἀκρωνυχίᾳ λόφου 5 κατακρήμνου πεποτημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, ὃ δὴ Πιομπήσιος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ὃ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐξελὼν καὶ τῆς χώρας τῷ πολέμῳ κύριος γεγονὼς ἐκρατύνατό τε ὡς μάλιστα καὶ Κολώνειαν ἐπυνόμασε· καὶ τοῦτο οὖν χρόνῳ πεπονηκὸς τοσοῦτω τὸ D πλῆθος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀνεσώσατο δυνάμει τῇ πάσῃ. καὶ 10 χρήματα μέντοι προέμενος ἀνάριθμα τοῖς τῇδε ᾠκημένοις, ἐρύματα ἑκασταχοῦ διεπρώξατο ἐν τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἀγροῖς ἢ νέα δειμασθαι, ἢ ἀνοικοδομήσασθαι σαθρὰ γεγονότα. ὥστε ἅπαντα σχεδὸν τι ὀχυρώματα, ὅσα δὴ ἐνταῦθα ξυμβαίνει εἶναι, Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τυχάνει ἔργα ὄντα. ἐνταῦθα δὲ καὶ φρούρια 15 ᾠκοδομήσατο τό τε Βαιβερδῶν καλούμενον καὶ τὸ Ἄρεων. καὶ τὸ Λυσιόρμον ἀνεσώσατο πεπονηκὸς ἤδη σὺν τῷ Ἀνταραρίζων. ἐν τε χωρίῳ, ὅπερ Γερμανοῦ καλοῦσι φουσαῖτον, φρούριον ἰδέματο P 58 νέον. ἀλλὰ καὶ Σεβαστείας καὶ Νικοπόλεως τῶν Ἀρμενίας πόλεων τὰ τεῖχη, ἐπεὶ καταπεσείσθαι πάντως ἔμελλε, τεταλαιπωρη- 20 μένα τῷ μήκει τοῦ χρόνου, ἀνοικοδομησάμενος πεποιοῦται νέα. καὶ ἱερῶν τε καὶ μοναστηρίων ἐνταῦθα οἰκοδομίας ἐξείργυσται. ἐν τε γὰρ τῇ Θεοδοσιουπόλει νεῶν τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκε, καὶ μο-

2. Ὀσροηνῶν] Non est haec Osroene, de qua actum supra p. 42 b. sed alia regio, cuius nomen fortasse verum, vel certe minus corruptum codex Tolos. sic prodit cum in textu tum ad marginem ὀσροηνῶν. Armeniae pars, unde urbs Satala, cuius hic mentio fit, non procul aberat, Ptolemaeo teste dicebatur Ὀρσήνη. Hanc forte Procopius designavit. MALT.

exteriorem circumdedit adeo insignem, ut hostes obstupescerit. Castellum item haud procul Satala munitissimum condidit in Osroēne.

Qua in provincia castellum vetus collis praecipitis verticem insidebat. Id quondam cum expugnasset Pompeius Romani exercitus imperator, provincia bello subacta, munierat ipsum sedulo, et Coloniam appellaverat. Hoc etiam Iustinianus Aug. tanto temporis spatio labefactatum, omni ope restituit. Porro pecuniam innumerabilem largitus provincialibus, id concessit, ut munitiones passim in suis agris vel novas excitarent, vel ruinosas reficerent: ita ut quaecumque extant in illis partibus munimenta, omnia fere sint Iustiniani Aug. opera. Ibidem castella Baebardon et Areon molitus est: Lysiorimum iam debile renovavit cum Lytararizo. In loco, qui Germani fossatum dicitur, novum castellum fecit. Moenia quoque Sebastiae et Nicopoleos, quae sunt urbes Armeniae, cum sic aevo confecta essent, ut eorum ruina instaret, nova fabrica reparavit. Praeterea sacras aedes et monasteria aedificavit in illis partibus. Etenim Theodosiopolis templum posuit dei genitrici,

ναστήρια ἔν τε χωρίῳ τῷ καλουμένῳ Πέτριος, κἀν τῷ Κουκαρτζῶν ἀνενεώσατο. ἔν τε Νικοπόλει τὸ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα πέντε καλούμενον μοναστήριον, καὶ ἱερὸν Γεωργίῳ τῷ μάρτυρι ἐν Βιζανοῖς ἐδείματο. τῆς τε Θεοδοσιουπόλεως ἄγχιστα μοναστήριον
 Β ἀνενεώσατο τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων ἐπικαλούμενον. 5

Ἦν δέ τι χωρίον ἐν τοῖς Ἀρμενίοις τὸ παλαιῶν μικροῖς καλουμένοις οὐ πολλῷ ἄποθεν ποταμοῦ Εὐφράτου, ἐφ' οὗ δὴ λόχος Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἴδρυτο. Μελιτηνῇ μὲν τὸ χωρίον, Λεγεῶν δέ ὁ λόχος ἐπωνομάζετο. ἐνταῦθά πη ἔρμα ἐν τετραγώνῳ ἐπὶ χώρις ὑπτίας ἐδείμαντο ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαῖοι, τοῖς τε 10 στρατιώταις ἀποχρώντως ἐς καταλύσεις ἔχον καὶ ὅπως σφίσι τὰ σημεῖα τῆδε ἐναποκέσσονται. μετὰ δὲ Τραιανῷ τῷ Ῥωμαίων αὐ-
 V 432 τοκράτορι δεδογμένον, ἐς πόλεως τε ἀξίωμα ὁ χώρος ἀφίχεται καὶ
 C μητρόπολις κατέστη τῷ ἔθνει. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο
 Η 80 ἡ τῶν Μελιτηνῶν πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. ἐπεὶ τε ἐρύ- 15 ματος ἐντὸς ἐνοικήσασθαι οὐκέτι εἶχον (ἐς γὰρ ὀλίγον τινα ξυνηῆι χώρον, ἥπερ μοι εἶρηται) ἰδρύσαντο ἐν τῷ ταύτης πεδίῳ, ἵνα δὲ τὰ ἱερὰ σφίσι πεποιῆται καὶ τὰ τῶν ἀρχῶν καταγῶγια καὶ τὴν τε ἀγορὰν, ὅσα τε ἄλλα ἐμπολημάτων πωλητηρία ἔστι, τὰς τε τῆς πόλεως ἀγνιάς πάσας καὶ στοὰς καὶ βαλυνεῖα καὶ θέατρα καὶ εἰ 20 τι ἄλλο πόλεως μεγάλης ἐς κόσμον διήκει. τῷ τε τρόπῳ τούτῳ Μελιτηνὴν ἀστυγέιτονα ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ξυνέβαινεν εἶναι. Ἀναστάσιος μὲν οἷν βασιλεὺς αὐτὴν ξόμπασαν τελεῖ περιβαλεῖν ἐγκειρήκεν. οὕτω μέντοι τὸ βούλευμα ὑποτελέσας τὸν βίον συνεμετρήσατο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς πανταχόθεν αὐτὴν κατα- 25

ac monasteria in loco, cui nomen Petrios, et Cucarici refecit. Nicopoli sanctorum quadraginta quinque monasterium, et Bizanis Georgio martyri templum condidit. Proxime Theodosiopolin quadraginta martyrum monasterium instauravit.

In Armenia quondam minori dicta, non procul a flumine Euphrate, collocati fuerant Romani milites stationarii: ac locum quidem Melitenen, eorum vero militum numerum Legionem vocabant. Hic Romani munitionem quadratam olim eduxerant plano in campo, sedem militibus signisque militaribus satis commodam. Post, de Traiani Aug. sententia, urbis dignitatem locus obtinuit, evasitque gentis metropolis. Tempore procedente, cum et amplitudine et hominum frequentia crevisset urbs Melitene, nec iam incolas munitionis caperet, quippe angustior, uti dixi, in eius gradu domicilia statuerunt: ubi et templa fecere, et magistratuum domos, et forum et alia quaevis venalium loca: insuper compita, porticus, balneas, theatra, et si quid aliud ad urbis magnae splendorem pertinet: itaque suburbana erat maxima pars Melitenen. Ilam Anastasius Aug. muris undique cingere aggressus, prius vitae quam consilii finem reperit. Imperator vero Iustinianus

τειχισάμενος μέγα τοῖς Ἀρμενίοις δόρυμα τε καὶ ἐγκαλλώπισμα
Μελιτηνὴν ἀπειργάσατο.

D

ε'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν Ἀρμενίᾳ, ἣτις ἐστὶν ἐν δεξιᾷ Εὐ-
φράτου ποταμοῦ ἐργάσατο· ὅσα δὲ οἱ ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ μεγάλῃ
5 πεπολιῆται, ἐρῶν ἔρχομαι. ἦν ἱκανὸς Θεοδοσίος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς
τὴν Ἀρσάκου ἐπικράτειαν ἔσχεν, ἥπερ μοι ἔναγχος δεδιήγηται,
φρούριον ἐπὶ τινος τῶν λόφων ὑποδομήσατο τοῖς προσιούσιν εὐά-
λωτον, ὃ δὴ Θεοδοσιούπολιν ἐπωνόμασε. τοῦτο Καβάδης τότε P 59
ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἦν ἱκανὸς δὴ Ἀμιίδης εὐθὺς ἴετο, παρῶν εἶλεν.
10 Ἀναστάσιος δὲ ὁ Ῥωμαίων ἀντοκράτωρ οὐ πολλῷ ὕστερον πόλιν
ἐνταῦθα ἐδείματο τὸν λόφον ἐντὸς τοῦ περιβόλου πεποιημένους,
ἐφ' οὗ δὴ φρούριον τὸ Θεοδοσίου εἰστήκει. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ
ὄνομα τῇ πόλει ἀφῆκεν, ἐξέτηλον δὲ τὸ Θεοδοσίου ποιῆσθαι τοῦ
πρότερον οἰκιστοῦ ἦκιστα ἴσχυσεν, ἐπεὶ νεοχομοῦσθαι μὲν τὰ κα-
15 θωμιλημένα τοῖς ἀνθρώποις ἐς αἰὲν πέφυκεν, ὀνομάτων δὲ τῶν
πρόσθεν μεθίσθαι οὐκ εὐπετῶς ἔχει. τοῦτο δὲ Θεοδοσιουπόλεως
τεῖχος εὐρύνετο μὲν ἱκανώτατα, οὐ κατὰ λόγον δὲ τοῦ εὐρους
ἀνεῖχε. τὸ γὰρ ὕψος αὐτῷ ἐς τριάκοντα ἐξικνεῖτο μάλιστα πό- B
δας· ταύτῃ τε πολεμίοις τειχομαχοῦσιν, ἄλλως τε καὶ Πέρσαις
20 ἐγεγόνει λίαν εὐάλωτον. ἦν δὲ καὶ ἄλλως ἐπιμαχόν. οὔτε γὰρ
προτείχισμα οὔτε τάφος αὐτῷ ἦμυεν. ἀλλὰ καὶ χῶρός τις ὡς
ἀγχοτάτω ἐπεμβαίνων τῇ πόλει τῷ περιβόλῳ ἐπανειστήκει. διὸ
δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀντεμηχανήσατο τάδε. πρῶτα μὲν τά-
φρον ὡς βαθυτάτην ἐν κύκλῳ ὀρύξας, χαράδραις αὐτὴν ὀρῶν

absoluto moenium ambitu, magnum Armeniis columen, et Melitenae decus donavit.

5. Ea sunt nostri principis aedificia in Armenia, quae est ad dexteram Euphratis ripam: nunc ad illa transeo, quae in Armenia maiori fecit. Cum Theodosius Aug. regnum Arsacis, ut paulo supra narravi, obtinisset, castellum imposuit cuidam colli, accedentibus captu facile; quod Theodosiopolin appellavit. Id certe in transitu cepit Cabades Persarum rex, cum recta Amidam peteret. Haud multo post imperator Anastasius urbem ibi condidit, muro amplexus collem, in quo Theodosii castellum erat; et quamvis a se urbem denominaverit, Theodosii tamen primi conditoris nomen abolere non potuit. Sic enim est inter homines comparatum, ut res quidem in usu positae novitatem semper accipiant; priora autem vocabula non facile amittant. Latissima erant haec Theodosiopolis moenia: sed altitudo crassitudini non respondebat; quippe quae ad pedes summum tricenos evaderet. Quocirca occupari facile poterant ab hostibus, praesertim Persis, inferentibus oppugnationem, cui plane patebant: nam nec minori muro ullo protegebantur, nec fossa: immo vero locus quidam, urbi proxime imminens, supra moenia attollebatur. Ea de causa haec Iustinianus Aug. molitus est. Primum, fossam muro praeduxit altissimam simillimamque torrentium alveis inter abru-

ἀποτόμων ἐμφορεστάτην ἐργάσατο. ἔπειτα δὲ χώρον τὸν ὑπερ-
 πεφυκότα κατατεμὼν ἕς τε ἀνεκβάτους κρημνοὺς καὶ σήραγγας
 ἀδιεξόδους μετεστήσατο τὴν αὐτοῦ φύσιν· ὅπως δὲ τὸ τεῖχος
 C ὑψηλὸν τε εἶη διαφερόντως καὶ ὅλως ἀνανταγώνιστον, εἴ τις
 προσίοι, προσεπετεχνήσατο πάντα ὅσα ἐν πόλει Δάρας ἐργάσατο. 5
 τὰς γὰρ ἐπάλλξεις ἀποσφίγγας ἐν στενῷ μάλιστα ὅσον ἐνθένδε βάλ-
 λειν τοὺς τειχομαχοῦντας δυνατὰ εἶναι, ἔμβολόν τε αὐταῖς λίθων
 ἐπιβολαῖς ἐν περιδρόμῳ περιελίξας, ἐντέθεικεν ἐμπείρως ἐπάλλξεις
 ἐτέρας, προτειχισματὶ τε αὐτὸ περιβαλὼν κόκλῳ ἐμφορέστατον τῷ
 ἐν πόλει Δάρας περιβόλῳ πεποιηται, πύργον ἕκαστον φρούριον¹⁰
 ἔχυρὸν τεκτηνάμενος. οὗ δὴ τὰς δυνάμεις ἀπάσας καὶ τὸν ἐν
 Ἀρμενίαις στρατηγὸν ιδρύσασθαι καταστησάμενος κρείσσους τοὺς
 Ἀρμενίους διεπράξατο τὸ λοιπὸν εἶναι ἢ δεδιέναι τὴν Περσῶν
 ἔφοδον.

D Ἐς μέντοι τὰ Βιζανὰ οὐδὲν εἴργασται τῷ βασιλεῖ ἕξ αἰτίας¹⁵
 τοιαῦδε. κείται μὲν ἐν τῷ ὀμαλῷ τὸ χωρίον, πεδία τε ἀμφ'
 αὐτὸ ἐπὶ μακρὸν ἰππήλατά ἐστιν, ὕδατος δὲ σηπεδόνες πολλαί
 ξυνοισταμένου ἐνταῦθά εἰσι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς μὲν πολεμίοις
 ἐπιμαχώτατον, τοῖς δὲ οἰκήτορσι λοιμοδέστατον αὐτὸ ξυμβαίνει
 V 433 εἶναι. ὧν δὴ ἔνεκεν τὸ χωρίον τοῦτο ὑπεριδὼν ἐτέρωθι πόλιν²⁰
 ἔδειματο αὐτοῦ βασιλέως ἐπάνωμον, ἀξιολογωτάτην τε καὶ ἄμα-
 χον ὅλως ἐν χωρίῳ Τζουμινῆ καλουμένῳ, ὅπερ σημείοις μὲν τρισὶ
 Βιζανῶν διέχει, ἐν κρημνῷ δὲ μάλιστα κείμενον εὐεξίας ἄλρων
 εὔ ἔχει.

9. προτειχισματὶ τε αὐτὸ] προτειχισμὰ τι αὐτῷ Τολο.

ptos montes depressis: deinde tumulum editiorem ita excidit, ut eius situs in praecipitia inaccessa aviosque hiatus mutaverit. Ut vero muri excelleret altitudine, ac, si quis infensus accederet, omnino essent inexpugnabiles, adiecit quaecumque in urbe Dara fieri iusserat. Etenim pinnas valde contraxit, relictā aperturā, quantula satis esset ad petendos missilibus oppugnatores, structaque circum lapidea porticu, alias huic pinnas scite imposuit. Murum etiam circumiecit exteriorem, et factō ex quaque turri castello valido, moenia exegit ad eorum similitudinem, quibus cincta est Dara. Ea copiis omnibus ac magistro militum per Armeniam assignata sede, Armenios a Persarum irruptionibus securos reddidit.

Porro causam nihil aedificandi Bizanis hanc habuit imperator. Locus est in planitie situs: campi longe lateque circumiacent equitabiles: corruptae ibi plures lacunae sunt aquae desidis. Unde et hostibus expugnata admodum facilis, et incolis pestilentissimus locus est. Quapropter hunc aspernatus, urbem suo nomine insignem, egregiam atque invictam alibi condidit, nempe in loco cui nomen Tzumina. Hic tertio a Bizanis lapide, situ maxime praereceptis, gaudet caeli salubritate.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν ἐν Ἀρμενίοις Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τῆδ' ἐπη P 60
 ἔχει. τὰ δὲ δὴ κατὰ τὰ Τζανῶν ἔσθ' ἀναγράφασθαι μοι ἐν-
 ταῦθα τοῦ λόγου οὐ τι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι, ἐπεὶ καὶ πρόσσοι-
 κοι Ἀρμενίοις εἰσὶν. αὐτόνομοι μὲν Τζανοὶ ἐκ παλαιοῦ καὶ ἀναρ-
 5 χοὶ ὄντες, θηριώδη τινα βιοτήν ἔχοντες, θεοὺς μὲν τὰ τε ἄλση
 καὶ ὄρησι, καὶ ἄλλα ἅττα ζῶα ἠγούμενοι τε καὶ σέβοντες, ἐν ὄρεισι
 δὲ οὐρανομήκεσι τε καὶ ἀμφιλαφῆσι τὸν ἅπαντα αἰῶνι δίαιταν
 ἔχοντες, γῆν δὲ οὐδαμῆ γεωργοῦντες, ἀλλὰ ληστεύοντες τε καὶ τοῖς
 φωρίοις αἰεὶ ἀποζῶντες. αὐτοὶ τε γὰρ ἀμελέτητοὶ εἰσὶν ἐργάζεσθαι
 10 γῆν καὶ ἡ χώρα σφίσι, ἐνθα δὴ μὴ ὄρη ἀποτομώτατα περιβέ-
 βληται, λοφώδης ἐστίν. οὐ γήλοφοι δὲ εἰσὶν τὰ ἐπανεστηκότα
 τῆς γῆς οὐδὲ γεώδη οὐδὲ οἷα καρποῦς ἀφείναι, εἴ τις αὐτῶν ἐπι-
 μελοῖτο, ἀλλὰ τραχέα τε ὑπερβαλλόντως καὶ σκληρὰ ὑπεράγαν
 καὶ καρπῶν ἀπάντων δεινῶς ἄφορα. καὶ οὕτε ἀρόσαι τὴν γῆν
 15 οὕτε ἀμήσασθαι λήϊον οὕτε λειμῶνι ἐντυχεῖν ἐνταῦθά πη δυνατὰ
 γίνεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς δένδροις, ὅσπερ ἡ Τζανικὴ τέθνηλεν, ἀκάρ-
 ποις τε οὖσιν αὐθις καὶ ὄλωσ ἀγόνους, ἐπεὶ οὐδὲ ἀλλήλους ἐκ-
 δέχονται καιροὶ ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, οὐδὲ νῦν μὲν ἡ γῆ τῷ τῆς
 ὥρας ὑγρῷ τε καὶ ψυχρῷ βάλλεται, νῦν δὲ δὴ αὐτὴν ἡ τοῦ ἡλίου
 20 θέρμη ὀνίτησιν, ἀλλὰ χειμῶνι τε ἀπεράντω ξυνώκισται ἡ χώρα C
 καὶ χιόσιν αἰδίοις κατάρρητός ἐστι. διὰ ταῦτα μὲν αὐτόνομοι τὸ
 παλαιὸν οἱ Τζανοὶ ἐβίουν, ἐπὶ τούτου δὲ Ἰουστινιανοῦ βασιλεύοντος
 ἠτήθησάν τε Ῥωμαίων τῇ μάχῃ, Τζίτα στρατηγούντος Ῥωμαίων,
 καὶ τὴν ἀγώνισιν ἀπογνόντες εὐθὺς προσεχώρησαν αὐτῷ ἅπαντες,
 25 πρὸ τῆς ἐπικινδύνου ἐλευθερίας τὴν ἄπονον δουλείαν ἐλόμενοι

6. Sic se habent Iustiniani Aug. res in Armenia: nunc institutae ora-
 tioni consentaneum videtur, ut acta apud Tzanos commemorem; quando-
 quidem Armeniam accolunt. Tzani antiquitus liberi, nullique principi sub-
 diti, vivebant ferarum ritu. Lucos, volucres et alias cuiusque generis ani-
 mantes pro diis habebant ac venerabantur. In altissimis degentes semper et
 nemorosis montibus, non arborum cultu, sed raptu et latrocinii vitam su-
 stentabant. Sunt enim rudes agriculturæ, eorumque regio, ubi montibus
 præruptissimis vacat, in colles attollitur, non terrenos aptosque frugibus,
 nisi quis curam accommodet, sed asperrimos durissimosque ac plane infocun-
 dos. Ibi tellus aratri impatiens, nullas dat messes: immo nec pratium us-
 quam videre est; et arbores, quas progenerat Tzanica, steriles omnino sunt
 atque infelices: propterea quod illic annus plerumque tempestatum vicibus
 caret; nec terra iam frigido humore subigitur, iam solis calore recreatur,
 verum æterna premitur hyeme ac perpetua nive perfunditur. Hæc olim a
 Tzani iugum imperii prohibebant. Tandem sub principe nostro Iustiniano
 a Romanis acie victi, nostras ducente copias Tzita magistro militum, cum se
 resistendo impares viderent, statim omnes concesserunt in eius fidem, servi-
 tutem tranquillam libertati, periculorum metu sollicitæ, præoptantes. Nec

σφίσι. καὶ τὴν τε δόξαν ἐπὶ τὸ εὐσεβὲς αὐτίκα μετέθεντο ἅπαν-
τες, Χριστιανοὶ γεγενημένοι, τὴν τε διαίταν ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον
μεθρημόσαντο, ληστείας μὲν ἀφήμενοι πύσης, τοῖς τε Ῥωμαίοις
D συστρατεύοντες, ἐπὶ πολέμους αἰετὸς σφετέρους ἰούσι. δέσας
δὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς μὴ ποτε Τζανοὶ μεταπορευόμενοι τῆνδε
διαίταν αὐθις τὰ σφέτερα ἦθη ἐπὶ τὸ ἀγρωύτερον μεταστρέψωνται
ἐπενόει τοιῶδε.

Λύσοδος ἦν ἡ Τζανικὴ λίαν καὶ ἄφαιτος ὄλωσ, κρημνοῖς τε
πανταχόθεν καὶ χώροις περιεκελισμένη ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ὑλώδε-
σιν, ἥπερ μοι εἴρηται. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Τζανοῖς ἐπιμίγνυσθαι τοῖς 10
πλησιοχώροις ἀμήχανον ἦν, ἀλλὰ κατὰ μόνους ἐν σφίσι αὐτοῖς
P 61 ἀπηργωμένοι θηρίων τρόπον τὴν διαίταν εἶχον. τὰ τοίνυν δέν-
δρα ἐκτεμνὼν ἅπαντα, ὅσπερ τὰς ὁδοὺς ξυνέβαινε ξυμποδίζεσθαι,
καὶ τὰς ἐκείνη δυσχωρίας μεθαρμοσάμενος, εὐπετεῖς τε αὐτὰς καὶ
ἐππασίμους καταστησάμενος, ἐπιμίγνυσθαι αὐτοὺς κατὰ ταυτὰ 15
τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ προσχωρεῖν τῇ ὁμίλῳ τῶν πλησιοχώ-
ρων πεποίηκεν. ἔπειτα δὲ αὐτοῖς ἐκκλησίαν ἐν χωρίῳ Σχαμαλι-
κίων καλουμένῳ δειμάμενος, ἱερῶσθαι τε διεπρώξατο καὶ μυστη-
ρίων μεταλαμβάνειν λιταῖς τε τὸν θεὸν ἰλεοῦσθαι, καὶ τὰ ἄλλα
ἐξοσιοῦσθαι, συνέντες ὡς ἀνθρωποὶ εἶεν. καὶ φρούρια δὲ οἰκο- 20
δομησάμενος πανταχόσε τῆς χώρας φρουρούς τε ἐνταῦθα Ῥω-
μαίων στρατιωτῶν ἰδρυσάμενος βεβαιοτάτα, Τζανοῖς ἐς τοὺς ἄλ-
B λους ἀνθρώπους τὰς ἐπιμιξίας ἀκωλύτους πεποίηκεν. ὅπη ποτὲ
δὲ Τζανικῆς τὰ φρούρια ταῦτα ἐδείματο, ἐρῶν ἔρχομαι.

distulit eorum quisquam convertere animum ad pietatem, et cum fide Chri-
stiana mitiorem vitae cultum amplecti. Remisso latrocinii nuntio, Romanis
militant, eosque semper in expeditiones sequuntur. Porro veritus imp. Iu-
stinianus ne quando Tzani, mutato instituto, in pristinam morum feritatem
relaberentur, haec excogitavit.

Erat Tzanica admodum confragosa ac prorsus inequitabilis, nec praeci-
pitius solum abrupta undique, sed nemoribus etiam impedita, ut dixi. Hinc
Tzani commercio cum finitimis interclusi, seorsum apud se feriam agabant
vitam, exuta humanitate. Ergo omnibus excisis arboribus, quae itinera
praecludebant, et coaequantis salebria, vias aperuit faciles et commodas equi-
tationi: itaque Tzanos ac caeteras gentes commercio miscuit, et ipsos cum
vicinis consuetudine usuque iunxit. Deinde in loco, quem vocant Schama-
linichon, aedificata ecclesia, operam dedit ut sacra obirent, participarent
mysteria, precibus numen propitiarent, caeteraque religionis officia colerent,
humana se natura praeditos intelligentes. Extractis ubique castellis, opti-
misque impositis militum Romanorum praesidiis, copiam Tzani praebuit
agenidi libere cum caeteris nationibus. Quas vero Tzanicae partes his cas-
tellis munierit, modo dicam.

Χώραν ἐνταῦθά τινα ἐς τρίοδον ἀποκεκριμένην ζυμβαίνει
 εἶναι. Ῥωμαίων τε γὰρ καὶ Περσαρμενίων τὰ ὄρια καὶ Τζανῶν
 αὐτῶν τῆδε ἀρξάμενα ἐνθὲνδε διασκεδάννυται. ἐνταῦθα φρού- V 434
 ριον ὀχυρώτατον, οὐ πρότερον ὄν, ὄνομα Ὁρονῶν, ἐξελεργασται,
 5 κεφάλαιον αὐτὸ τῆς εἰρήνης πεποιημένος. ἐνθεν γὰρ τὰ πρῶτα
 Ῥωμαίοις ἢ Τζανικῇ ἐσβατῇ γέγονεν· οὐ δὴ καὶ ἄρχοντα στρα-
 τιωτῶν κατεστήσατο, ὃν δοῦκα καλοῦσιν. ἐν χωρίῳ δὲ ὀδῶ
 ἡμέραιν οὐεῖν Ὁρονῶν διέχοντι, οὐ δὴ Τζανῶν τῶν Ὠκενιτῶν
 καλουμένων τὰ ὄριά ἐστιν (ἐπεὶ ἐς ἔθνη πολλά διακέκρινται Τζα-
 10 νοί), ἐνταῦθά τι ὀχύρωμα πεποιημένον ἦν τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, C
 ἐρείπιον ἤδη πολλῶ πρότερον τῶ ἀπημελῆσθαι γεγενημένον, Χαρ-
 τῶν ὄνομα. ὅπερ ἀνανεωσάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἐνοικεῖν
 τε ἀνθρώπων ἐνταῦθα διεπρῦξατο μέγα τι χρῆμα καὶ τὰ ἐς τὴν
 εὐκοσμίαν τῆ χώρᾳ φρουρεῖν. τῶ δὲ ἐνθὲνδε ἴοντι πρὸς ἀνί-
 15 σχοντα ἥλιον φάραγξ ἐστὶ κρημνώδης, κατατεινουσα μέχρι ἐς τὰ
 πρὸς βορρᾶν ἄνεμον· οὐ δὴ φρούριον, Βαρχῶν ὄνομα, ἐδείματο
 νέον. ἐπέκεινα δὲ κατὰ τοῦ ὄρους τὴν ὑπώρειαν ἐπαύλεις εἰσὶν,
 ἵνα δὴ οἱ Τζανῶν τῶν Ὠκενιτῶν καλουμένων βόες αὐλλῶνται,
 οὐσπερ ἐκτρέφουσιν αὐτοῦ οὐ τοῦ ἄροτῆ τὴν γῆν ἕνεκα, ἐπεὶ ἀρ-
 20 γοί τε τὸ παράπαν οἱ Τζανοί εἰσι καὶ γεωργικῶν ἀλλότριον πόνων, D
 ἤπερ μοι εἶρηται, καὶ οὔτε ἄρόματά ἐστιν αὐτοῖς οὔτε ἄλλα τῆς
 γεωργίας διαπονήματα, ἀλλὰ τοῦ γε γάλα ἐς αἰεὶ βδᾶλλειν καὶ
 σιτίζεσθαι τοῖς αὐτῶν κρέασι. μετὰ δὲ τοῦ ὄρους τὸν πρόποδα,
 οὐ Κενὰ τὸ χωρίον ἐν τῶ ὀμαλῶ ζυμβαίνει εἶναι, ἐνθὲνδε τοῖ
 25 ἴοντι ἐπὶ δύνοντά που τὸν ἥλιον, τὸ Σισιλιισῶν ὄνομα φρούριόν

25. Σισιλιισῶν] τισιλιισῶν Tolos. et in marg. τισιλιισῶν.

Est hic ora in trivium desinens, siquidem Romanorum, Persarmenio-
 rum, ipsorumque Tzanorum fines, ducto inde initio, sese abiungunt. Ibi
 Horonum, castellum novum ac validissimum construxit, idque pacis caput
 constituit: hac enim Romanis primus fuit in Tzanicam aditus; ubi et prae-
 sidium cum duce, quem appellant, locavit. Bidui procul Horono, in finibus
 Tzanorum Ocenitarum (quippe Tzani in multos populos divisi sunt) Charton
 erat, munitio vetus ac iamdiu ruinosa, negligentiae culpa. Illam Iustinianus
 Aug. cum refecisset, eo quamplurimos induxit incolas, qui provinciam in of-
 ficio continerent. Inde orientem versus, devenitur in praecipitem vallem,
 quae se ad septentrionem porrigit. Novum ibi castellum posuit, cui nomen
 Barchon. Post, ad imum montem sunt stabula, quo Tzani Ocenitae boves
 suos recipiunt. Hos autem alunt non arandi gratia: siquidem Tzani summe
 inertes et a colonicis laboribus alieni, rationem nunquam habent cum terra,
 ut dixi, nec se ulla agriculturae parte exercent, sed illas alunt pecudes, ne
 hac unquam desit quod mulgeant, utque earum carnibus vescantur. Ultra
 imum montem, ubi Cena (sic locum vocant) est in planitie, ad occidentem
 solem occurrit castellum Sissilisson, quod olim conditum longa dies desola-

- ἔστιν, ὅπερ ἐκ παλαιοῦ μὲν πεπονημένον, ἔρημον δὲ διὰ χρόνου μῆκος γεγενημένον ἀνανεωσάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διαρκῆς Ῥωμαίων στρατιωτῶν, ὡσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι, φυλακτῆριον κατεστήσατο. ἐνθὲν δὲ ἴοντι ἐν ἀριστερᾷ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον χῶρός τις ἔστιν, ὅνπερ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Λογγίναν φροσ-
P 62 μων σαῖτον, ἐπεὶ Λογγίνος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαίων στρατηγός, Ἰσαυρος γένος, στρατεύσας ἐπὶ Τζανούς ποτε τῆδε πεποιήται τὸ στρατόπεδον. ἐνταῦθα φρούριον ὁ βασιλεὺς οὗτος ὄνομα Βούργου νόης δεδημιούργηκεν, ἡμέρας ὀδῶ Σισιλισσῶν διέχον. ὅπερ Σισιλισσῶν φρούριόν ἐστι καὶ αὐτὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὡς
H 32 μικρὸν ἐρρήθη ἔμπροσθεν, ἐξειργασμένον βεβαιότατα. ἐντεῦθεν δρῖα τῶν Τζανῶν τῶν Κοξυλίνων καλουμένων ἐστίν· οὗ δὴ φρούρια νῦν καὶ πεποιήται δύο, τὸ τε Σχιμαλινίχων καλούμενον καὶ ὅπερ Τζανζάκων ἐπονομάζουσιν· ἐνθα δὴ καὶ ἄλλον ἄρχοντα στρατιωτῶν κατεστήσατο. 15
- B** ζ. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν Τζανοῖς Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται. ἐν δὲ τῇ μετ' αὐτοὺς χώρα, ἣ παρὰ τὸν Εὐξείνιον οἰκεῖται πόλιν, πόλις ἐστὶ πον Τραπεζοῦς ὄνομα· οὗ δὴ ἀπορίας ὑδάτων οὔσης, ὀχετὸν ἐτεκτήνατο Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ὅνπερ Εὐγενίου καλοῦσι μάρτυρος, ταύτῃ τε τὴν ἀπορίαν τοῖς τῆδε
V 435 ὠκημένοις διέλυσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τῇ Ἀμασειᾷ τὰ πλεῖστα τῶν ἱερῶν ἀνενεώσατο, χρόνῳ πεπονηκότα πολλῶ. μετὰ δὲ τοὺς Τραπεζοντιῶν δρους χωρίον ἐστὶ Ῥιζαῖον ὄνομα, ὃ δὴ καινουργήσας αὐτὸς ὀχύρωμα περιβέβληκε λόγου τε καὶ ἀκοῆς κρείσσον. πόλειν γὰρ τῶν Πέρσαις ὁμόρων οὐδεμιᾶς ἦσσαν μεγέθους πέρι
C καὶ ἀσφαλείας δεδημιούργηται.

verat. Id Iustinianus Aug. refecit, itidemque ut caetera, idoneo militum Romanorum praesidio instruxit. Hinc a laeva, septentrionem versus, locus est, ab indigenis Longini fossatum ex eo dictus, quod olim Longianus Romanorum dux, natione Isaurus, suscepta in Tzanos expeditione, ibi castra metatus fuerat. Castellum hic Burgum noēs imperator noster aedificavit, diei unius itinere dissitum Sisilisso, quod ipse etiam, ut paulo supra dictum est, firmissima fabrica extruxit. Succedit Tzanorum Coxylinorum limes; ubi gemina castella posuit, Schimalinichon et Tzanzacon; alterumque ducem constituit.

7. Hactenus de Iustiniani Aug. aedificiis apud Tzanos: ultra quos in ora ponti Euxini urbs est Trapezus, ubi cum aquae copia deesset, Iustinianus Augustus aquaeductum construxit, de nomine dictum Eugenii martyris, itaque a civibus inopiam depulit, qua premebantur. Ibidem et Amaseae pleaque templa vetustate quassa restituit. Trapezuntinum limitem excipit Rhizaeum, quod ipse novo opere ita condidit ac circummuniit, ut res famam fidemque superet. Nam urbium Persis conterminarum nulla est, cui magnitudine ac firmitate concedat.

Καὶ φρούριον δὲ ᾠκοδομήσατο ἐπὶ Λαζικῆς Λοσόριον ὄνομα, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ στενωποὺς ἐτειχίσσατο, οὐσπερ Κλεισοῦρας καλεῖν νενομίκασιν, ὅπως δὴ ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐπὶ Λαζικὴν εἰσοδου οἱ πολέμιοι εἶεν. ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Λαζοῖς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαν, ἀρχαίαν τε οὖσαν καὶ σαθρὰν τῇ οἰκοδομίᾳ γεγενημένην, ἀνεκώσαστο. οὕτω καὶ Πέτραν ἐν Λαζοῖς πόλιν ἀξιόθρατον κατεστήσατο, ἥνπερ Λαζοὶ μὲν ἀβουλίᾳ τῇ σφετέρᾳ παρέδοσαν Πέρσαις, Χοσρόην ἐνταῦθα στρατῷ μεγάλῳ ἐπαγαγόμενοι, Ῥωμαῖοι δὲ Περσῶν καθυπέριτοι τῷ πολέμῳ γενόμενοι καὶ τοὺς μὲν κτείναντες, τοὺς δὲ δορυαλώτους πεποιημένοι, ἐς τὸ ἔδαφος τὴν πόλιν καθεῖλον, ὡς μὴ αὐθις οἱ βάρβαροι κακουργεῖν ἔχοιεν ἐνταῦθα ἴοντες, ἥπερ μοι ἕπαντα ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται λόγοις· ἵνα δὴ καὶ τοῦτό μοι δεδιήγηται, ὡς ἐν τῇ ἀντιπέρας ἡπείρῳ Λαζικῆς ἐπὶ τὴν Μαιῶτιν ἴοντι λίμνην φρούρια δύο, Σεβαστούπολιν τε καὶ Πτενοῦντι, καθεῖλον Ῥωμαῖοι, Χοσρόην ἀκούσαντες στρατεύμα στείλλειν ἐνταῦθα διὰ σπουδῆς ἔχειν τοὺς τὰ φρούρια ταῦτα καθέξοντας. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ταύτην δὴ τὴν Σεβαστούπολιν, φρούριον οὖσαν τὸ πρότερον, ἀνακωσάμενος ξύμπασαν, καὶ τῷ μὲν περιβόλῳ τοῖς τε ἄλλοις ὀχυρώμασι πεποιημένους ἀνάλωτον, ταῖς τε ἀγνιαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις οἰκοδομίαις διακοσμήσας, τῷ τε κάλλει καὶ τῷ μεγέθει πόλιν ταύτην ἀξιολογωτάτην ἐν τοῖς μάλιστα κατεστήσατο.

Καὶ μὴν καὶ Βοσπόρου καὶ Χερσῶνος πόλεων, αἵπερ κατὰ τὴν ἐκείνη ἀκτὴν ἐπιθαλασσίδια μετὰ λίμνην τε τὴν Μαιώτιδα καὶ τοὺς Ταύρους καὶ Ταυροσχύθας ἐν ἐσχάτῳ οἰκοῦνται τῆς

11. κακουργεῖν] καινουργεῖν Toles.

In Lazica castellum fecit, Losorium nomine, eiusdemque regionis Clisuras, quas appellunt, sive montium angustias, muro sepsit, quo hostes Lazica excluderentur. Veterem quoque Christianorum ecclesiam, cuius erat corrupta fabrica, reparavit. In eadem Lazica Petram, urbem spectatu dignam, condiderat: quam cum Lazi Persis tradidissent imprudentissime, deducto illuc Chosroë cum ingenti exercitu, Romani bello superiores, Persis partim occisis, partim captis, eam solo aequarunt, ne redituris forte barbaris maleficij copia superesset: quae libri de bellis a me plene narrata habent: ubi et istud commemoravi, in adversa continente, qua ex Lazica ad paludem itur Maeotidem, castella duo, Sebastopolin nempe et Pityuntem, Romanos diruisse, ferente fama id sedulo curare Chosroëm, ut eo mitteret exercitum, qui illa occuparet. Iam vero Iustinianus Augustus hanc Sebastopolin, quae antea nihil nisi castellum erat, reaedificavit de integro; moenibus caeterisque munitionibus ita firmavit, ut inexpugnabilis sit; compitis et cuiusquemodi aedificiis ornavit: denique urbem fecit nitore et amplitudine in primis claram.

Praeterea cum Bospori et Chersonis, quae urbes maritimae in eo littore trans paludem Maeotidem ultraque Tauros ac Tauroscythas ad imperii Ro-

- B** Ῥωμαίων ἀρχῆς, πεπονηκότα παντάπασι τὰ τεύχη εὐράν ἐς μέγα τι κάλλους τε καὶ ἀσφαλείας κατεστήσατο χρῆμα. ἔνθα δὴ καὶ φρούρια πεποιήται τό τε Ἀλούστου καλούμενον καὶ τὸ ἐν Γορζουβίταις. διαφερόντως δὲ τὴν Βόσπορον τῷ ἐρύματι ἐκρατύνατο, ἥνπερ ἐκ παλαιοῦ βεβαρβαρωμένην, καὶ ὑπὸ τοῖς Οὐννοῖς κειμένην ἕως ἐς τὸ Ῥωμαίων αὐτὸς μετήνευχε κράτος. ἔστι δὲ τις ἐνταῦθα χώρα κατὰ τὴν παραλίαν, Δόρυ ὄνομα, ἵνα δὴ ἐκ παλαιοῦ Γότθοι ᾤκηται, οἱ Θευδερίχῳ ἐς Ἰταλίαν ἰόντι οὐκ ἐπισπόμενοι, ἀλλ' ἐθειλούσιοι αὐτοῦ μείναντες, Ῥωμαίων καὶ εἰς ἐμέ εἰσι ἔσπονδοι·
- C** ἔστρατεύουσι τε αὐτοῖς ἐπὶ πολεμίους τοὺς σφετέρους ἰούσιν, 10
- C** ἤνικα ἂν βασιλεῖ βουλομένῳ εἴη. ἔξικνοῦνται δὲ ἐς τρισχιλίους, καὶ τὰ τε πολέμια ἔργα εἰσὶν ἄριστοι τὰ τε ἐς τὴν γεωργίαν αὐτουργοὶ δεξιοὶ, καὶ φιλοξενώτατοι δὲ εἰσὶν ἀνθρώπων ἀπάντων. αὐτὴ δὲ ἡ χώρα τὸ Δόρυ τῆς μὲν γῆς ἐν ὑψηλῷ κεῖται, οὐ μέντοι οὔτε τραχεῖα οὔτε σκληρὰ ἐστίν, ἀλλ' ἀγαθὴ τε καὶ εὐφορος καρ- 15 πῶν τῶν ἀρίστων. πόλιν μὲν οὖν ἡ φρούριον οὐδαμῆ τῆς χώρας ὁ βασιλεὺς ἐδείματο ταύτης, κυθελργεσθαι περιβόλοις τισὶν οὐκ ἀνεχομένων τῶν τῆδε ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν πεδίῳ ἀσμενέστατα
- V 436** ᾤκημένων ἀέλ. ὅπη ποτὲ δὲ τῶν ἐκείνη χωρίων βάσιμα εὐπετώσ τοῖς ἐπιούσιν ἐδόκει εἶναι, ταύτας δὴ τειχίσμασι μακροῖς τὰς εἰσ- 20 ὁδούς περιβαλὼν, τὰς ἐκ τῆς ἐφόδου φροντίδας ἀνέστειλε Γότθοις. ταῦτα μὲν τῆδε πη ἔχει.
- D** Πόλιν δὲ τινα ἐπιθαλαττιαν οἰκοῦσι Θορᾶκες παρὰ τὴν ἡῖονα τοῦ Εὐξείνου πόντου, Ἀγγίαλον ὄνομα, ἥσπερ ἐν ἐπιτηδείῳ ἐπιμηθησείμεν ἂν, περιηγούμενοι τὰ ἐπὶ τῆς Θοράκης χωρία. ἐπεὶ 25

15. οὔτε — οὔτε] Legebatur οὐδὲ — οὐδέ.

mani limitem sitae sunt, cum, inquam, harum urbium muros funditus labascere comperisset, pulcherrimos fecit ac validissimos. Ibidem Alusti castellum extruxit et Gorzubitense. Praecipue vero urbem Besporum muniit, quam barbaria pridem infectam, et in potestatem Hunnorum redactam, ad Romanam ditionem traduxerat. In illis partibus est Dory, maritima regio: ubi ab antiquo Gotthi habitant, qui Theodericum petentem Italiam non sunt secuti; at ibi sponte resistere, et Romanorum hac etiam aetate socii, ipsiis militarem operam in expeditionibus navant, quando lubet imperatori: ter mille numero, bellatores optimi, iidemque gnavi agricolae, et mortalium omnium erga hospites humanissimi. Haec autem regio Dory, situ quidem edita, non tamen aspera durave est; sed bona, optimisque frugibus ferax: in qua nec castellum usquam nec oppidum condidit imperator. Quippe incolae muris claudi non sustinent, ruri semper habitare gaudentes unice. Qua vero facile eo penetrari posse videbatur, muris longis muniit aditus, et Gothos ab hostium irruptionibus securos praestitit. Haec hactenus.

Anchialum Thraces incolunt, urbem maritimam in littore ponti Euxini. Illius quidem mentio suo loco incideret in descriptione Thraciae: sed quando

δὲ ταινῶν ὁ λόγος ἡμῖν διελέλυθεν ὅσα παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Εὐ-
 ξείνου πόντου δεδημιούργηται τῷ βασιλεῖ τούτῳ, οὐδέν τι χεῖρον
 ἀφηγήσεσθαι ἐνταῦθα τοῦ λόγου ὅσα δὴ ἐπὶ τῆς Ἀγχιάλου ταύτης
 ἐδείματο. ἔκταῦθα οὖν πηγαὶ θερμῶν φύσει ὑδάτων ἀναβλυστά-
 5 νοῦσι, τῆς πόλεως οὐ πολλῶ ἀποθὲν ἀπαντοματίζουσαι βαλανεῖα
 τοῖς τῆδε ἀνθρώποις· τοῦτον δὲ τῶν χώρων ἀτίχιστον ἐκ παλαιοῦ
 ὄντα ὑπεριώρων οἱ προβεβασιλευκότες τὰ πρότερα, καίπερ ἐν γει-
 τόνων ῥιπκμένων αὐτῷ βαρβαρικῶν ἐθνῶν τοσοῦτων τὸ πλῆθος. P 64
 ἐπεχωρίαζόν τε αὐτῷ οἱ νενοσηκότες τὰ σώματα, μετὰ κινδύνων
 10 τὴν παραψυχὴν κομιζόμενοι. τειχὴρη τοίνυν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι
 πεποιημένος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἀκίνδυνον διεπράξιμο σφίσι
 τὴν ἄκρην εἶναι. τὰ μὲν οὖν γῆς τῆς ἐξῆς, ἔτι μέντοι καὶ Ἄρ- H 33
 μενίας καὶ Τζανικῆς ὀχυρώματα καὶ τὰ γὰ ἀμφὶ τὸν Εὐξείνου
 πόντον, τῆδε Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἰργασται. ἡμῖν δὲ ἐνθρόνδε
 15 ἐπὶ τὰς οἰκοδομίας ἰτέον, ὅσπερ ἐν Εὐρώπῃ τῇ ἄλλῃ πεποιήται.

nos orationis cursus ad ea iam deduxit, quae in ora ponti Euxini imperator
 noster aedificavit, hic locus peraeque postulat ut quae Anchiali construxit
 edam. Non procul ab urbe fontes calidos terra fundit, qui balneas incolis
 sponte efficiunt. Locum hunc antiquitus immunitum priores imperatores per
 incuriam siverant patere barbaris, quamvis tot numero, ac vicinis. Qui male
 affecta habebant corpora, ibi sic agebant, ut non sine periculo morbis leva-
 rentur. Imperator autem Iustinianus murum loco circumdedit, itaque cum
 modula securitatem coniunxit. Hae sunt munitiones, quas Iustinianus Augu-
 stus in oriente, Armenia, Tzanicaeque extruxit, ac praeterea circum pontum
 Euxinum: hinc ad eiusdem aedificia, quae in reliqua Europa extant, per-
 gendum nobis.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ Δ'.

PROCOPII CAESARIENSIS DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI LIBER IV.

P 65 **Π**έλαγος μέγα νηὶ διαπλεῦσαι ἀπαρασκεῖω μοχθηρόν τε ἡγοῦμαι
V 437 εἶναι καὶ κινδύνων μεγάλων ἀτεχνῶς ἔμπλεων. ταῦτό δέ ἐστι τὰς
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως οἰκοδομίας λόγῳ φανλοτάτῳ διαμετρήσα-
σθαι. ψυχῆς γὰρ μεγέθει ὁ βασιλεὺς οὗτος τὰ τε ἄλλα, ὡς εἰ-
P 66 πείν, ἅπαντα καὶ τὰ ἐς τὰς οἰκοδομίας οὐδέν τι ἤσσον λόγου δια-
πέπρακται κρείσσω. ἐν δὲ δὴ τῇ Εὐρώπῃ καὶ τὴν ὑπουργίαν ἐν-
αρμόσασθαι τῷ τῆς χρείας ἀξιώματι διὰ σπουδῆς ἔχων ἔργα οὐκ
εὐδιήγητα οὐδὲ εἰς συγγραφὴν διαπεπόνηται πρόχειρα. γεγένη-
ται γὰρ ἐπαξίως τῷ τε γειτονήματι ποταμοῦ Ἰστρου καὶ τῇ ἐν-
θίνδε διὰ τοὺς ἐγκειμένους τῇ χώρᾳ βαρβάρους ἀνάγκη. ἔθνη 10
γὰρ αὐτῇ γειτονοῦντα διακεκλήρωται Οὐννικὰ τε καὶ Γοτθικὰ, καὶ
τὰ ἐν Ταύροις καὶ τὰ ἐν Σκύθαις ἀνταίρει, καὶ ὅσα Σκλαβηνοὶ

Grave et magnis plenum ausum periculis videtur mihi vastum traicere pe-
lagus exarmato navigio. Idem vero est Iustiniani Aug. aedificia tenui ora-
tione percurrere. Nam ille haec, aequè ut caetera, quaecumque aggressus
est, supra historiae facultatem extulit animi magnitudine. Praesertim in
Europa, cum studeret opem aequare necessitati, opera fecit, in quibus de-
scribendis et lingua et stylus vehementer laborent. Nimirum talia sunt, qua-
lia postulat fluminis Istri vicinitas, et consequens inde necessitas, ob immi-
nentes illis partibus barbaros. Et vero instant Hunni Gotthique accolae:
vim faciunt gentes Tauricae Scythicaeque, Sclaveni, et quicumque vel San-

καὶ ὅσα ἄλλα, εἴτε Σαυρομάτας ἀμαξοβίους εἴτε μετανάστας ταῦτα
 δὴ ἐκάλουν τὰ ἔθνη οἱ τῶν ἱστοριῶν ἀναγραφάμενοι τὰ ἀρχαιό-
 τата, καὶ εἴ τι ἄλλο θηριῶδες ἀνθρώπων γένος ἢ νέμεισθαι, ἢ Β
 ἰδρῶσθαι ἐνταῦθα ξυμβαίνει. οἷς δὴ ἀπέραντα πολεμησιόουσιν
 5 ὑπαντιάζειν διατεινομένῳ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ πάρεργόν τε οὐδὲν
 ποιουμένῳ ἐπάναγκες ἦν ἐρύματα τε περιβάλλεσθαι ἀνάριθμα καὶ
 στρατιωτῶν ἀμύθητα φυλακτήρια καταστήσασθαι, καὶ ὅσα ἄλλα
 πολεμίους ἀνεπικηρυκεύτοις τε καὶ ἀνεπιμίκτοις ἐμπόδιον εἶη. οἷς
 δὴ τοῖς πολεμίους τὸν πόλεμον οὐκ ἔξ αἰτίας ἐγειρομένους ποιεῖσθαι
 10 νόμος, οὐδὲ μετὰ πρεσβειῶν ἐπενεγεῖν, οὐδὲ μὴν οὐδὲ ξυνθήκαις
 διαλύσασθαι τισιν, ἢ κατὰ χρόνον ἀναχωρεῖσθαι, ἀλλ' ἐγχειρίσαι μὲν
 ἀπροφασίστως, καταλύσαι δὲ σιδήρῳ μόνῳ. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπὶ C
 τῆς ἱστορίας τὰ λειπόμενα βαδιούμεθα. ἔργου γὰρ ἀρξαμένου V 438
 τρόπῳ ὅπως ἐς πέρας ἀφίχθαι ξυνοίσει μᾶλλον ἢ ἀτελεύτητον
 15 ἀπολιπόντας ὀπίσω ἵναί. ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἂν οὐκ ἔξω κατηγορίας
 τὸ πρῶγμα εἶη, βασιλέα μὲν τὸν ἡμέτερον εἰργάσθαι τὰ ἔργα,
 ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀποκνεῖν λόγους. μέλλοντας δὲ τὰ Εὐ-
 ρωπαῖα τούτου δὴ τοῦ βασιλέως διαριθμείσθαι οἰκοδομήματα,
 ὀλίγα ἄττα ἀμφὶ τῆδε τῇ χώρᾳ ὑπειπεῖν ἄξιον.

20 Ἐκ τοῦ Ἀδριατικοῦ καλουμένου πελάγους ἐπιρροή τις διορ-
 θουμένη τε καὶ ἀποσαλεύουσα τῆς ἄλλης θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἠπει-
 ρον ἀναβαίνει, καὶ σχίζουσα τὴν γῆν ἐπιπλεῖστον ποιεῖται τὸν Ἰά-
 νιον κόλπον, ἐν δεξιᾷ μὲν Ἠπειρώτας τε καὶ τὰ ἄλλα ἐκεῖνη ἔθνη, D
 ἐν ἀριστερῇ δὲ Καλαβροὺς ἔχουσα, ἐν τε πορθμῷ ἐπὶ μακρότου-

1. ἄλλα] Vulgo ἄττα.

17. ὑπὲρ] ὑπ' Τολος.

romatae hamaxobii, vel metanastae ab historicis antiquissimis dicti sunt; ac si qua alia ferina hominum natio ibi domos habet, aut per pascua vagas, aut stabiles. Cum autem illis in bellum usque prurientibus occurrere contenderet Iustinianus Aug. nec defunctorie quidquam ageret, necesse habuit munitiones innumeras excitare, ac nescio quot praesidia militaria constituere, nihilque non obicere, quo hostes implacabiles atque insociabiles arcerentur: bellum ita soliti facere, ut illud nec cum causa suscipiant, nec praevia clarigatione inferant, nec finiant aliqua compositione, vel pactis induciis intermitant, sed capessant absque praetextu, nec nisi ferro dirimant. Nihilominus ad reliquam historiam progrediemur. Nam praestat semel inchoatum opus ad finem perducere, quam retrocedendo relinquere imperfectum: maxime cum simus culpandi merito, si gravemur dicere quae principem nostrum non piguit benefacere. Prius autem quam Europaea ipsius aedificia recenseamus, pauca de hac orbis parte praefari convenit.

Ex Adriatico pelago aquarum pars influit recta in continentem, a reliquo mari abscedens, sinumque Ionium efficit, terram longo meatu ita scindens, ut a dextra Epirotas atque alias nationes, a laeva Calabros alluat.

τον θλιβομένη περιλαμβάνει τὴν ἡπειρον σχεδόν τι πᾶσαν. κα-
 θύπερθε δὲ ἀντιπρόσωπος τῇ θαλάσῃ φερόμενος ποταμὸς Ἰστρὸς
 τῆς Εὐρώπης νησοειδῆ τὴν γῆν τίθεται. ἐνταῦθα οἰκοδομήματα
 πολλά τε καὶ ἀξιολογώτατα ὁ βασιλεὺς οὗτος πεποίηται. πῶσαν
 γὰρ Εὐρώπην ἐς τὸ ἀσφαλὲς τειχισάμενος ἀπρόσβατον κατεστή- 5
 σατο βαρβάροις εἶναι, οἳ δὲ ὑπὲρ Ἰστρου ποταμοῦ ᾤκηται.

Ἀλλὰ μοι ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως ἀρκτέον πατρίδος, ἧ πασῶν
 μάλιστα τά τε πρωτεῖα ἐν πῦσι τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦδε τὰς ἀπαρ-
 ρ 67 γὰς τοῦ λόγου δοτέον. αὐτῇ γὰρ ἂν μόνῃ ὀγκουῖσθαι τε καὶ δια-
 θρόνυταισθαι καὶ ἀποσεμνύνεσθαι πρέπει βασιλέα Ῥωμαίους θρα- 10
 ψαμένη τε καὶ παρασχομένη τοιοῦτον, εἰ δὲ τὰ ἔργα καὶ λόγους
 εἰπεῖν καὶ γραφῇ παρακατέσθαι ἀμήχανα.

Ἐν Δαρδάνοις που τοῖς Εὐρωπαίοις, οἳ δὲ μετὰ τοὺς Ἐπι-
 δαμνίων ὄρους ᾤκηται, τοῦ φρουρίου ἄγχιστα, ὅπερ Βεδεριανὰ
 ἐπικαλεῖται, χωρίον Ταυρήσιον ὄνομα ἦν, ἐνθεν Ἰουστινιανὸς βα- 15
 σιλεὺς ὁ τῆς οἰκουμένης οἰκιστὴς ὤρμηται. τοῦτο μὲν ὄν τὸ
 χωρίον ἐν βραχεῖ τειχισάμενος κατὰ τὸ τετράγωνον σχῆμα καὶ
 Β γωνία ἐκάστη πύργον ἐνθήμενος Τετραπυργίαν εἶναι τε καὶ κα-
 λεῖσθαι πεποίηκε. παρ' αὐτὸ δὲ μάλιστα τὸ χωρίον πόλιν ἐπι-
 φανεστάτην ἐδείματο, ἦν περ Ἰουστινιανὴν ὠνόμασε πρίμαν (πρώτη 20
 δὲ τοῦτο τῇ Λατίνων φωνῇ δύναται) ταῦτα τῇ θρεψαμένη τρο-
 φεῖα ἐκτίνων. καίτοι Ῥωμαίους ἐχρῆν ἅπαντας τοῦτο δὲ ἀλλή-
 λους ἐπικοινωνεῖσθαι τὸ ὄφλημα, ἐπεὶ καὶ σωτήρα ἐθρέψατο ἡ
 χώρα κοινὸν ἅπασιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὀχετὸν τεκτηνόμενος ὕδασι

15. Ταυρήσιον] ταύρισιν Tolos.

Arctum in spatium longissime se insinuans, totam fere continentem amplecti-
 tur. Supra vero fluvius Ister ex adverso decurrens, Europae dat formam
 insulae. Ibi imperator noster aedificia construxit plurima momenti maximi:
 his enim munita optime Europa, barbaris trans flumen Istrum habitantibus
 aditum intersepit.

At mihi iam ordiendum ab imperatoris patria: cui cum primas partes in
 caeteris omnibus, tum primitias orationis debemus. Nam illa una efferre se,
 gestire ac triumphare merito potest, quod talem aluerit dederitque Romanis
 principem; cuius acta omnem dicendi scribendique facultatem excedunt.

Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant,
 castello, cui nomen Bederiana, vicinum arat Tauresium; ubi natus est orbis
 reparator Iustinianus Augustus. Brevi spatio locum hunc moenibus qua-
 dratis circumdedit, singulisque angulis turri imposita effecit ut Tetrapyrugia
 seu quadriterrita reipsa esset ac diceretur. Iuxta eundem locum, urbem
 condidit nobilissimam, ac Iustinianam primam Latino vocabulo appellavit,
 nutritionis mercedem altrici solvens. Quamquam Romanos omnes decebat
 communi studio praestare istud officium, cum illa regio communem omnium
 servatorem aluerit. Extracto ibidem aquaeductu, benigna aquarum peren-

τὴν πόλιν ἀειρρύντοις διεπράξατο ἐπιεικῶς πλήθειν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῷ τῆς πόλεως οἰκιστῇ ὑπέρογκά τε καὶ λόγῳ πολλοῦ δια-
 πεπόνηται ἄξια. Θεοῦ μὲν τεμένη διαριθμεῖσθαι οὐ ῥάδια, κα-
 ταγῶγια δὲ ἀρχόντων φράζεσθαι λόγῳ ἀμήχανα, στοῶν μεγέθη,
 5 ἀγορῶν κύλλη, τὰς κρήνας, τὰς ἀγνιάς, τὰ βαλανεῖα, τὰ πωλη- C
 τήρια. πόλις ἄπλωσ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος καὶ τὰ ἄλλα
 εὐδαίμων καὶ οἷα τῆς χώρας ἀπάσης μητρόπολις εἶναι. εἰς ἀξιώ-
 μτος γὰρ τοσόνδε ἦκει. πρὸς δὲ καὶ τῶν Ἰλλυριῶν ἀρχιερεῖα
 διακεκλήρωται, τῶν ἄλλων πόλεων αὐτῇ, ἅτε πρώτη τὸ μέγεθος
 10 οὔση, ἔξισταμένων. ὥστε καὶ ἀνθυπούργηκε τῷ βασιλεῖ κλέος.
 ἡ μὲν γὰρ τροφίμῳ ἀποσεμνύνεται βασιλεῖ, ὃ δὲ ἀντιφιλοτιμεῖται H 84
 δεδημιουργηκέναι τὴν πόλιν. καὶ μοι ἄχρι τοῦδε εἰπεῖν ἀποχρήσει.
 ἅπαντα γὰρ ἐς τὸ ἀκριβὲς λεπτολογεῖν ἀμήχανον, ἐπεὶ τῷ βασι-
 λεῖ προσηκούσης τῆς πόλεως ἐλασσοῦσθαι αὐτῆς ἅπαντα λόγον
 15 ἐπάναγχεσ.

Ἔτι μέντοι καὶ Βεδερικὰ τὸ φρούριον ἀνοικοδομησάμενος
 ὄλον πολλῶ ὀχυρώτερον κατεστήσατο. ἦν δὲ τις ἐν Δαρδάνοις
 ἐκ παλαιοῦ πόλις, ἣπερ Οὐλπιᾶνα ὠνόμαστο. ταύτης τὸν περι-
 βολον καθελὼν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον (ἦν γὰρ σφαλερὸς ἐς τὰ μᾶ-
 20 λιστα καὶ ὄλως ἀχρεῖος) ἄλλα τε αὐτῇ παμπληθῆ ἐγκαλλωπίσματα
 ποιησάμενος, ἔς τε τὴν νῦν μεταθέμενος εὐκοσμίαν, σεκούνδαν
 αὐτὴν Ἰουστινιανὴν ἐπωνόμασεν. σεκούνδαν γὰρ τὴν δευτέραν V 439
 Λατῖνοι λέγουσι. καὶ ἄλλην δὲ αὐτῇ πλησίον ἐδείμματο πόλιν οὐ P 68
 πρότερον οὔσαν, ἣπερ Ἰουστινούπολιν τῷ θείῳ ἐπωνύμῳς ἐκά-
 25 λεισεν. ἄλλὰ καὶ Σαρδικῆς καὶ Ναισσοῦπόλεως, ἔτι μέντοι Γερ-

nitatem civitatem instruxit, aliaque permulta urbis conditori gloriosa et prae-
 clara admodum fecit. Nec promptum est deo dicatas aedes enumerare, nec
 nostrae facultatis describere magistratum domos, porticum amplitudinem,
 platearum decus, fontes, compita, balneas, rerum fora venalium. Ut paucis
 absolvam, urbs est magna, frequens, rebus omnibus beata, ac iure metro-
 polis universae provinciae: ad tantam quippe dignitatem evecta est. Prae-
 terea sedes est archiepiscopi Illyriorum, caeteris civitatibus ipsi, utpote
 omnium maximae, concedentibus: adeo ut honorem principi et gloriam referat.
 Nam illa quidem sese iactat alumno imperatore: hic vero, grata vice,
 urbe condita gloriatur. Hactenus dicta sufficiant: fieri enim profecto ne-
 quit ut singula accuratius persequamur: cum infra urbem imperatore dignam
 omnis oratio subsistat necesse sit.

Adhaec castellum Bederiana reaedificavit a fundamento, ac multo melius
 communitiv. Erat apud Dardanos Ulpiana, urbs antiqua; cuius moenia cum
 sic labascerent, ut nulli essent usui, eorum partem maximam demolitus, sub-
 inde restituit, multisque ornamentis collatis, civitatem composuit, qualem
 hodie videre est, ac secundam Latino iidem vocabulo nuncupavit Iustinia-
 nam. Nec procul hinc novam urbem aliam condidit; quam de avunculi no-
 mine Iustinopolin dixit. Sardicae, Naisopoleos, Germanae et Pantaliae mu-

μανῆς τε καὶ Πανταλείας διερωγῶτα τῷ χρόνῳ τὰ τεύχη εὐρῶν
οἰκοδομησάμενός τε ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἔμαχα τοῖς πολεμίοις διε-
πράξατο εἶναι. καὶ πολλήν τε τούτων δὴ μεταξὺ ἐδέϊματο τρία,
Κρατίσκαρά τε καὶ Κουμῆδαβα καὶ Ρουμισίανα. οὕτω μὲν οὖν
τάσδε τὰς πόλεις ἐκ θεμελίων ἀνάστησε. πρόβολον δὲ ἰσχυρότα- 5
τον αὐτῶν τε καὶ πάσης Ἐδρώπης Ἰστρον ποταμὸν ποιεῖσθαι ἐθί-
B λων, ἐρύμασι τοῦ ποταμοῦ τὴν ἡῶνα περιβάλλει σιγγοῖς, ὥσπερ
μοι γεγράφεται ὅτι πολλῷ ἕστερον, φυλακτῆριά τε στρατιωτῶν
πανταχόθι τέθειται τῆς ἀκτῆς, ἀναχαιτίσονται τὴν διάβυσιν βε-
βαιοτάτα τοῖς τῆδε βαρβάροις. ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ ἐξεργασμέ- 10
νων, ὑπόπτως ἐς τῆς ἀνθρωπείας ἐλπίδος τὸ σφαλερὸν ἔχων, λο-
γισιάμενός τε ὡς εἰ τοῖς πολεμίοις ὅτω δὴ ποτε τρόπῳ διαπορθμή-
σασθαι δυνατὰ εἴη, ἐπιθήσονται ἀφυλάκτοις τὸ παράπαν τοῖς
ἄγροισι οὖσι, καὶ ἀνθρώπους μὲν ἑξανδραποδιοῦσιν ἠβηδὸν ἄπαν-
C τας, χρήματα δὲ λήσονται πάντα, οὐκ ἐπὶ κοινής αὐτοῖς μόνον 15
τὴν ἀσφάλειαν ἐν τοῖς κατὰ τὸν ποταμὸν ὀχυρώμασιν ἀπέλιπεν
εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἰδίαν πεποιήται· οὕτω συνεχῆ τὰ ἐρύματα ἐν τοῖς
χωρίοις ἀπεργασάμενος ὥστε ἀγρὸς ἕκαστος ἢ φρούριον ἀποτετόρ-
νευται, ἢ τῷ τετειχισμένῳ πρόσοικός ἐστιν, ἐνταῦθά τε καὶ τῆ
Ἡπειρῷ τῆ τε νέᾳ καὶ τῆ παλαιᾷ καλουμένη. οὗ δὴ καὶ πόλις 20
αὐτῷ πεποιήται Ἰουστινιανούπολις; ἢ πρότερον Ἀδριανούπολις κα-
λουμένη.

Ἄνευώσατο δὲ Νικόπολιν τε καὶ Φωτικὴν καὶ τὴν Φοινίκην
ἠνομασμένην. αἱ δύο αὗται πόλιν, ἢ τε Φωτικὴ καὶ ἡ Φοι-
D νίκη, ἐν τῷ ἡθαμαλῷ τῆς γῆς ἔκειντο, ἕδασι περιορροόμεναι τῆδε 25
λιμνάζουσι. διὸ δὴ λογισιάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς εἶναι ἀμή-

ros aeno solutos sic restauravit, ut ab hostibus expugnari ism nequeant. His urbibus tres alias minores interposuit, Cratiscara, Quimedaba et Rumi-
siana, easque a fundamentis aedificavit. Cum autem in animo haberet has
urbes Europamque omnem Istro protegere; flumen illud crebris munitionibus,
de quibus paulo infra agam, praetexuit, et in ripa stationarios milites, qui
vicinos barbaros transitu fortissime prohiberent, passim constituit. Et
quamvis haec peregisset, spei tamen humanae lubrico diffidens, ac secum
reputans, si quo modo hostis traiceret, infestis per agros plane immunitos
excursibus, omnes sine ullo aetatis discrimine abstracturum in servitutem,
et cunctas opes direpturum, non satis habuit impositis fluvis castellis incolas
communis securitatis fecisse compotes, sed privatim etiam tutos reddidit
campestribus tot munimentis, ut quilibet ager vel castellum habeat, vel mu-
nito loco vicinus sit, cum hic, tum in Epiro nova ac veteri: ubi et urbem
fecit Iustinianopolin, quae prius Adrianopolis dicebatur.

Reparavit Nicopolin, Photicam et Phoenicem. Postrema haec duo op-
pida, in humilibus locis posita, stagnantes aquae circumfluunt. Quare Iusti-
nianus Aug. fieri non posse intelligens, ut illis moenia excitaret, quae firmis

χαρα ἐπὶ στερεῶς θεμελίων συνθήκης περιβόλους αὐταῖς ἀναστῆ-
 ναι, αὐτὸς μὲν ἐπὶ σχήματος τοῦ αὐτοῦ εἶασε, φρούρια δὲ αὐτῶν
 ἀγχοτάτω ἔν τε ἀνάσσει καὶ ἰσχυρῶς ὀρθῶν ἐδειμάτο. ἦν δὲ τις
 ἐνταῦθα πόλις ἀρχαία, ὕδασι ἐπιεικῶς κατακορῆς οὔσα, ὀνόμα-
 5 τός τε τῆς τοῦ χωρίου φύσεως. Εὐροία γὰρ ἀνέκαθεν ὠνομάζετο.
 ταύτης δὲ τῆς Εὐροίας οὐ πολλῶ ὑποθεν λίμνη κέχεται καὶ νῆσος
 κατὰ μέσον ἀνέχει καὶ λόφος αὐτῇ ἐπανέστηκε. διαλείπει δὲ ἡ
 λίμνη τοσοῦτον, ὅσον τινὰ ἐν εἰσόδου μοίρᾳ τῇ νήσῳ λελεῖφθαι.
 ἔνθα δὲ βασιλεὺς τοῦ τῆς Εὐροίας μεταβιβάσας οἰκήτορας, πό-
 10 λιν ὀχυρωτάτην οἰκοδομησάμενος ἐτειχίστο.

β. Μετὰ δὲ τὴν Ἑπειρον ὄλην Αἰτωλοῦς τε καὶ Ἀκαρ- P 69
 νᾶνας παραδραμόντι ὃ τε Κρισαῖος ἐκδέχεται κόλπος καὶ ὃ τε
 ἰσθμὸς ἢ τε Κόρινθος καὶ τὰ ἄλλα τῆς Ἑλλάδος χωρία. ἔνθα
 δὲ τῆς παρ' αὐτοῦ τὰ μάλιστα προνοίας ἠξίωνται. μάλιστα δὲ
 15 πάντων θαυμάσειεν ἄν τις ὀπόσοις περιβόλοις ἐτειχίστο τὴν Ῥω-
 μαίων ἀρχήν. τῶν τε γὰρ ἄλλων προὐνόησε πάντων καὶ οὐχ
 ἥκιστα τῶν ἐν Θερμοπύλαις ἀνόδων. πρῶτα μὲν οὖν τὰ τεῖχη
 ἐς ὕψος αὐτῶ ἀνέστη μέγα. ἦν γὰρ, εἴ τις προσίοι, εὐπετῶς
 ἄλωτὰ καὶ οὐ τετειχισμένα τὰ ὄρη, ἃ ταύτη ἀνέχει, ἀλλ' ἀποτε- B
 20 τριγγωμένα ἐδόκει εἶναι. οἷς δὲ καὶ διπλᾶς τὰς ἐπιύλξεις ἐντέ-
 θεται πάσας. κατὰ ταῦτα δὲ κἂν τῶ φρουρίῳ ἐξείργασται, ὅπερ
 ἐκ παλαιοῦ ἐνταῦθα ἦν παρέργως οὕτω πεποιημένον τοῖς πύλαι
 ἀνθρώποις. διμῆκός τε γὰρ αὐτῶ ὕψος ἐντέθεικε καὶ διπλοῦς
 τοὺς προμαχῶνας πεποίηται. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἀνδρῶν
 25 παντάπασιν ὄντι ταμιεῖον ὑετίων ὑδάτων ἐπετεχνήσατο. ἔπειτα

starent ac solidis fundamentis, neutrius sane formam mutavit, sed proxime
 in acclivi arduoque admodum iugo castella posuit. Erat in his partibus urbs
 antiqua, aquis abundans, et nomen nacta consentaneum naturae loci; quippe
 Euroea dicta antiquitus. Non procul Euroea lacus iacet, in cuius medio
 extat insula, unde collis eminent. Tantum vero interstitium terrae lacus re-
 linquit, quantum satis est ad praebendum in insulam aditum. Illuc imperator
 traductis Euroeae incolis, urbem moenibus validissimam condidit.

2. Post Epirum totam, Aetolia Acarnaniaque percursis, succedunt
 sinus Crissaeus, Isthmus, Corinthus ac reliqua Graecia; ubi imperatoris
 providentia summè enituit. Mirandum in primis quot ille muris imperium
 Romanum firmaverit. Quae quidem ipsius cura se quovis extendit, maxime
 vero ad ascensus Thermopylarum. Ac primum, quoniam montes, qui illic
 eminent, occupari facile poterant, si quis tentaret; cum non tam muro,
 quam quodam septo muniti viderentur; multo altius eduxit muros ac pinnas
 omnes duplicavit. Idem praestitit in castello, quod simili negligentia aedifi-
 catum ibidem fuerat. Huic enim iustam addidit altitudinem, moeniumque
 minas duplices fecit. Praeterea summae loci ariditati prospexit, extracto
 aquae pluviae receptaculo. Deinde complures ascensus, immunitos ac per-

- V 440 δὲ καὶ ἀνόδους πολλὰς ἀφυλάκτους τε καὶ ἀτειχίστους τὰ πρότερα οὖσας ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐτειχίσατο. Θανυμίσειεν ἂν τις εἰκότως τὸν
- C Περσῶν βασιλέα, ὅτι δὴ χρόνον ἐνταῦθα κατατρέψας πολὺν, μίαν τινὰ στεγὴν ἀτραπὸν εὗρατο, καὶ ταῦτα πραδοτῶν Ἑλλήνων τυχῶν, ὁδῶν τε ἀτειχίστων ἐκείνῃ πολλῶν καὶ ἁμαξιτῶν σχεδὸν τι οὖσῶν. 5 ἥ τε γὰρ θάλασσα τοὺς πρόποδας ἐπικλύζουσα τῶν ὄρων, ἀνεστομωμένης ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἐποιεῖτο εἶναι τὰς ἐνθὲνδε ἀνόδους, καὶ σηράγγων τε καὶ χαραδρῶν ἀδιεξόδων ἐνταῦθα οὖσῶν, ἀμήχανα ἔδοξεν εἶναι τοῖς πάλαι ἀνθρώποις τειχίσμασιν ἐς τὸ ἀκριβὲς περιβαλλέσθαι τὰ δηρημένα τῇ φύσει, τῇ τε πρὸς τὰ χαλεπώτατα 10
- D τῶν ἔργων ὀκνήσει ἀταλαιπύρως ἀφέμενοι τὴν ἀσφάλειαν, ἐπὶ τῇ τύχῃ κατέλιπον, ἐς τὴν ἰσομένην βαρβύροις τῆς ὁδοῦ ἄγνοιαν ἀποθέμενοι τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας. ἐπεὶ πρὸς τὴν ταλαιπωρίαν ἀπολλέγοντες αἱ ἀνθρώποι, τὰ σφίσιν αὐτοῖς δυσκολώτατα δόξαντα εἶναι οὐδὲ ἄλλοις τισὶν οἴονται ῥάδια ἔσεσθαι. διὸ δὴ οὐκ 15
- H 35 ἂν τις ἔτι φιλονεικῶν μὴ οὐχὶ ἀνθρώπων ἀπάντων, οἳ δὴ ἐς τὸν πάντα αἰῶνα γεγένηται, Ἰουστινιανὸν βασιλέα προμηθέστατον γεγενῆσθαι καὶ διαφερόντως ἐπιμελέστατον, ᾧ γε οὐδὲ θάλασσα χαλεπὴ γέγονε, γειννῶσά τε τοῖς ὄρεσι καὶ περιχεομένη καὶ ἐπικλύζουσα, ἐν κλυδωνίῳ τε καὶ ψάμμῳ ὑγρᾷ τοῖς θεμελίοις στηρί- 20
- P 70 ζεσθαι, καὶ τοῖς ἐναντιωτάτοις διαφανῶς ἐναρμόζεσθαι, ἀνθρώπων τε προσχωρεῖν τέχνῃ καὶ βιαζομένοις ὑπέκειν. οὐ μέντοι οὐδὲ τὰς λόγχας καὶ νάπας ἀλλήλαις ἀνάψας, οὐδὲ τὴν θάλασσαν τῷ ὄρει ἐναρμολύμενος ὁ βασιλεὺς οὗτος, ὄλην τε τὴν Ἑλλάδα περιβαλὼν τοῖς ὀχυρώμασι, κατέπαυσε τὴν ὑπὲρ τῶν κατηκῶν 25

vios, muris diligenter obstruxit. Porro mirum culpam merito videatur, quod olim Persarum rex, multo hic consumpto tempore, unum dumtaxat tramitem invenerit angustissimum, idque Graecorum proditorum indicio: cum ibi non pauca essent itinera nullo praecclusa muro, ac plaustrorum fere capacia. Nam et mare radices montium inundans, vias, quae inde ascensum dabant, longe laxaverat, et cum terra intercisca esset hiatusque alveisque torrentium impervius, rebantur veteres fieri non posse, ut quae natura divisisset, ea muri bene complecterentur. Tum etiam difficiliorum operum inertī odio capti, omissam a se loci defensionem permittebant fortunae, spe salutis in eo iacta, quod viam barbari ignoraturi essent. Eo vero qui laborem defugiunt, quae ipsis videntur operosa, ea nec aliis facilia fore putant. Quare nemo posthac Iustiniano Aug. laudem hanc eripere contendat, ipsum omnibus, quotquot unquam fuerunt, providentia ac sedulitate antecelluisse: qui mare montibus vicinum, atque adeo circumfusum inundansque, coegerit firma in fluctibus humectoque in sabulo fundamenta accipere; rebus, quas manifesto contrarias patitur, sese accommodare; arti humanae cedere, et vim afferentibus famulari. Cum autem lucos saltusque iunxisset, ad montes admovisset mare, totamque Graeciam cinxisset munitionibus, non finem aut modum po-

σπουδῆν, ἄλλα καὶ φρούρια πολλὰ τοῦ τείχους ἐντὸς ἐτεκτῆνατο, ἄξια τύχης τῆς ἀνθρωπείας βεβουλευμένους, ἧ̃ βέβαιοι οὐδὲν οὐδὲ ἀκαταγώνιστον γίνεται ὥστε εἰ τοῖς τείχεσι τούτοις τρόπῳ ὀτι-
 οῦν ἢ χρόνῳ ἕλῳναι ξυμβαίη, ἐν τοῖς φρουρίοις τὰ φυλακτῆρια
 5 διασώζοιτο. καὶ μὴν καὶ σιτῶνας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καὶ ὑδάτων B
 ἔλυτρα πανταχόθι πεποίηται, στρατιώτας τε φρουρῶν ἐς δισχι-
 λίους μάλιστα τῆδε ἰδρύσατο· ὃ οὐδὲ τις τῶν πρώτων βασιλέων
 πώποτε ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου πεποίηκεν. ἀφύλακτα γὰρ τὸ πα-
 ράπαν τὰ τείχη ταῦτα ἄνωθέν τε καὶ ἐς ἐμὲ ἦν, ἀγροίκων τε τῶν
 10 ἐπιχωρίων τινὲς τῶν πολεμίων καταθεόντων μεθαρμοσάμενοι τὴν
 δίαιταν ἐν τῷ παραπίνα, ἐπὶ καιροῦ τε αὐτοσχεδιῶζοντες τὰ πο-
 λέμια, ἐκ περιτροπῆς ἐνταῦθα ἐφρούρουσαν, ἁλώσιμοι τε τοῖς πολε-
 μίοις ἀπειρία τοῦ ἔργου ῥᾶστα ζῆν τῇ Ἑλλάδι ἐγίνοντο, ταύτῃ τε
 τῇ σμικρολογίᾳ ἢ χώρᾳ ἐπὶ μακρότατον ἀπέκειτο ἐπιούσι βου-
 15 βάρους.

Οὕτω μὲν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰ ἐν Θερμοπύλαις ἐρύ- C
 ματα ἐκρατύνετο. καὶ πόλεων δὲ ἁπασῶν, ἀπερ αὐτῶν ἐκτὸς
 τῇ χώρᾳ ἐξικανοῦσιν οὔσαι, ζῆν ἐπιμελείᾳ πολλῇ τείχη ὑποδομή-
 σατο ἰσχυρὰ, ἐν τε Σάκκῳ καὶ Ὑπάτῃ καὶ Κορυκίοις καὶ Οὐννῶ
 20 καὶ Βαλαῖς καὶ τῷ καλουμένῳ Λεονταρίῳ. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλείᾳ
 πεποίηται τάδε. ἐξ Ἰλλυριῶν ἐς Ἑλλάδα ἴοντι, ὄρη δύο ἐπὶ μα-
 κρότατον ἀλλήλοισιν ὡς ἀγχοτάτω ξυνίασι, στενωπὸν ζῆν βραχεῖ
 ἀπεργαζόμενα τὴν μεταξὺ χώρᾳν (Κλεισοῦρας νενομίκασι τὰ τοι-
 αῦτα καλεῖν)· πηγὴ δὲ κατὰ μέσον κῦτεισιν, ἐν μὲν ὥρᾳ θειρινῇ

sunt amori illi suo in subditos; sed insuper multa intra muros castella aedificavit, consilio sane opposito ad humanam fortunam, cui nihil firmum est, nihil invictum: ut si quando his muris quomodocumque hostis potiretur, praesidarii se in castella reciperent. Quin et horrea in tuto, et aquarum receptacula ubique fecit: ibidem stationarios milites ad duo fere millia collocavit: quod ante ipsum omni memoria nullus fecerat imperator. Quondam enim, ac nostra etiam aetate, muri illi a defensoribus plane vacui fuerant. Si quando hostes incursiones facerent, agrestes indigenae, mutato repente instituto, ex tempore bellatores prodibant, ibique in orbem custodiam agitabat: sed eorum imperitia faciebat, ut cum ipsis Graecia in potestatem hostium facillime caderet. Eiusmodi parsimonia in causa fuit, cur illa regio diutissime patuerit barbarorum incursibus.

Ita quidem Iustinianus Aug. Thermopylarum munitiones firmavit. Urbium vero, quae extra Thermopylas in eo tractu sunt multae sunt, nulla fuit, cui valida moenia non extruxerit maxima cura. In his fuere Saccus, Hypata, Coracii, Unnum, Baleae et Leontarium. Haec autem Heracleae fecit. Ex Illyrio in Graeciam venientibus gemini occurrunt montes, qui ad multum spatium inter se proxime coeunt, efficiuntque in arcto semitam, sive quas appellat Clisuras. Fons e medio manat, aetate aptam potui limpidamque

πότιμον ἀποβλύζουσα καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἀπὸ τῶν ὄρων, ἃ ταύτη
D ἀνέχει, ἐς ῥυακὰ τε ἀποκεκρμένη βραχύν. ἐπειδὴν δὲ ὕοι, χει-
 μάρρους ἐνταῦθα ἐπικυρτοῦται ὑψηλὸς τε ὑπερφυῶς καὶ δεινῶς
 ἄγριος ἐπιπλεῖστον τῶν ἐκείνη σκοπέλων ἀπὸ τῶν χαραδρῶν συνά-
 γων τὸ ῥεῦμα. ἐνθὲνδε τοῖς βαρβάροις εἰσπητὰ ἐπὶ τε Θερμο-
 πύλας οὐδενὶ πόνῳ ἐγένετο καὶ τὴν ταύτη Ἑλλάδα. τοῦ δὲ στε-
 νωποῦ ἐφ' ἐκάτερα δύο ἐκ παλαιοῦ ὄχυρώματα ἦν, πῆ μὲν
 Ἑράκλεια πόλις, ἧσπερ ἐπεμνήσθη ἀρτίως, πῆ δὲ ὁ Μυρο-
 πώλης καλούμενος, ἐν ὀλίγῃ διεστηκῶς χώρα. ταῦτα δὲ ἄμφω
V 441 τὰ ὄχυρώματα ἐν ἑρειπίοις ἐκ παλαιοῦ ὄντα Ἰουστινιανὸς ἀνωκο-
 δομήσατο βασιλεὺς καὶ διατειχίσματι τὸν στενωπὸν ὄχυρωτάτω
P 71 περιβαλὼν, τούτῳ δὲ συνάψας ὄρος ἐκάτερον τοῖς μὲν βαρβάροις
 τὴν δίοδον ἀνεχαίτισε, τῷ δὲ χειμάρρῳ ἐπάναγκές ἐστι λιμνάζοντι
 τοῦ τείχους ἐντός, εἶτα ἐφύπερθεν αὐτοῦ φερομένῳ ὕψη παρα-
 τῦχοι ἴεναι.

15

Καὶ πόλεις δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσας, αἵπερ ἐντός εἰσι τῶν
 ἐν Θερμοπύλαις τειχῶν, ἐν τῷ βεβαίῳ κατεστήσατο εἶναι, τοὺς
 περιβόλους ἀνανεωσάμενος ἅπαντας. καταρρερίπεισαν γὰρ πολλῶ
 πρότερον, ἐν Κορίνθῳ μὲν σεισμῶν ἐπιγενομένων ἔξυσιάν, Ἀθή-
 νησι δὲ καὶ Πλαταιῶσι κὰν τοῖς ἐπὶ Βοιωτίας χωρίοις χρόνον μὲν **20**
 μήκει πεπονηκόσιν, ἐπιμελησιμμένου δὲ αὐτῶν οὐδενὸς τῶν πάντων
B ἀνθρώπων. ἐπίμαχον δὲ καὶ ἀφύλακτον οὐδὲν εἶασεν, ἐπεὶ αὐτῷ
 προεγρηγορότι τῶν κατηκῶν ἔννοια γέγονεν ὡς οἱ βάρβαροι κατα-
 θέοντες, ἂν οὕτω τῦχοι, τὰ γε ἄμφι Θερμοπύλας χωρία, ἐπει-
 δὴν τάχιστα πύθωνται, οὐδὲν αὐτοῖς ὄφελος ἔσσειναι ὑπερβεβη- **25**
 κόσι τὸ ἔρυμα τοῦτο, τειχῆρους πανταχόθι γεγενημένης τῆς ἄλλης

fundens aquam ex illis montibus, et in rivulum abiens. Ubi pluit, surgit ibi
 torrens altissimus ac rapidissimus, collectas ex concavis aquas inter scopulos
 longe devolvens. Hac facilis ad Thermopylas eamque Graeciae partem ad-
 itus patebat barbaris. Hae montium fauces utrinque olim munitae fuerant,
 hinc urbe Heraclea, cuius proxime memini, inde Myropole, modico spatio
 interiacente. Collapsa pridem utriusque moenia Iustinianus Aug. reaedifi-
 cavit, ac muro firmissimo obstruxit angustias, eoque iunctis geminis monti-
 bus, barbaris transitum interclusit: inde etiam fit, ut cogatur torrens intra
 murum stagnare, atque hoc superato effundere se quo sors tulerit.

Urbibus Graeciae citra muros Thermopylarum positae securitatem pe-
 perit, moenibus omnium instauratis. Iam enim pridem corruerant, Corinthi
 quidem, vehementibus terrae motibus; Athenis vero Plataeisque et in reliqua
 Boeotia, vetustate summaque incuria. Denique nullam oppidum infirmum
 sivit esse et incustoditum. Ipsi enim subditis advigilanti haec incidit cogita-
 tio, si quando barbari Thermopylarum viciniam incursarent atque intelligen-
 rent perituram sibi operam perrupta illa ac superata munitione, quandoqui-

Ἑλλάδος, ἐθελοκακήσουσιν αὐτίκα δὴ μάλα ἐξεπιστάμενοι ὡς πο-
λιορκεῖν σφίσι πόλιν ἐκάστην ἐπάναγκες ἔσται. προσδοκία γὰρ
μηκρονομένη ταλαιπωρεῖν οὐκ ἀνέχεται, οὐδὲ ἀναβαλλομένης ὠφελείας ἐφίεται, ἀλλ' ἀποδίδεται τῆς περὶ ταῦτα ὀκνήσεως τὴν μέλ-
5 λουσαν τύχην.

C

Ταῦτα διαπεπραγμένος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰς ἐν
Πελοποννήσῳ πόλεις ἀπάσας ἀτειχίστους ἐμάνθανεν εἶναι, λογι-
σάμενος ὅτι δὴ οἱ πολὺς τετρήσεται χρόνος, εἰ κατὰ μιᾶς ἐπιμε-
λοῖτο, τὸν Ἰσθμὸν ὅλον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐτειχίσαστο, ἐπεὶ αὐτοῦ τὰ
10 πολλὰ καταπεπτῶκει ἤδη. φρουρία δὲ ταύτῃ ἐδείματο καὶ φυ-
λακτήρια κατεστήσαστο. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ ἄβατα τοῖς πολεμί-
οις ἅπαντα πεποίηκεν εἶναι τὰ ἐν Πελοποννήσῳ χωρία, εἰ καὶ τι
ἐς τὸ ἐν Θερμοπύλαις ὀχύρωμα κακουργήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν H 36
τῆδε κεχώρηκε.

15 γ. Πόλις δὲ ἦν τις ἐπὶ Θεσσαλίας, Διοκλητιανούπολις D
ὄνομα, εὐδαίμων μὲν τὸ παλαιὸν γεγενημένη, προϊόντος δὲ τοῦ
χρόνου βαρβάρων οἱ ἐπιπεσόντων καταλυθεῖσα καὶ οἰκητόρων ἔρη-
μος γενοῦσα ἐπὶ μακρότατον· λίμνη δὲ τις αὐτῇ ἐν γειτόνων τυ-
χάνει οὖσα, ἣ Καστορία ὠνόμασται. καὶ νῆσος κατὰ μέσον τῆς
20 λίμνης τοῖς ὕδασι περιβέβληται. μία δὲ τις εἰς αὐτὴν εἴσοδος
ἀπὸ τῆς λίμνης ἐν στενῷ λείπεται, οὐ πλέον ἢ ἐς πεντεκαίδεκα
διήκουσα πόδας. ὄρος δὲ τῇ νήσῳ ἐπανέστηκεν ὑψηλὸν ἄγαν,
ἥμισυ μὲν τῇ λίμνῃ καλυπτόμενον, τῷ δὲ λοιπῷ ἐγκείμενον. διὸ
δὴ ὁ βασιλεὺς οὗτος τὸν Διοκλητιανουπόλεως ὑπεριδῶν χῶρον,
25 ἄτε που διαφανῶς εὐέφοδον ὄντα καὶ πεπονθότα πολλῷ πρότερον P 72
ἄπερ ἐρρήθη, πόλιν ἐν τῇ νήσῳ ὀχυρωτάτην ἐδείματο, καὶ τὸ

dem reliqua Graecia moenibus firmata esset, eos protinus ardorem remissu-
ros, posita ante oculos necessitate urbes singulas obsidendi. Spes enim lon-
gius producta, difficilem detrectat operam, neque animum ad lucrum dilatatum
rapit, sed praesenti relaxatione fortunam futuram vendit.

His peractis, ubi omnes Peloponnesi urbes moenibus carere audiit Iustini-
anus Aug. intellexitque multum temporis abiturum, si curam singulis adhi-
beret, Isthmum, ruinis iam plurimis mutilum, muro valido permunivit. Ibi-
dem castella ac praesidia posuit; ita ut hostis in Peloponnesum penetrare
non valeat, quamvis forte munitionem Thermopylarum perruperit: sed haec
hactenus.

3. Erat in Thessalia Diocletianopolis, urbs quondam felix; sed pro-
cedente tempore barbarorum irruptionibus diruta ac iamdiu deserta. Huc
vicina palus Castoria insulam habet in medio, sic aquis cinctam, ut aditus eo
pateat, pedes latus non amplius xv. Surgit ex insula mons altissimus, cuius
dimidia pars palude alluitur, altera insulae imminet. Quocirca imperator no-
ster locum, in quo posita Diocletianopolis fuerat, despiciens, quod facillimos
haberet aditus, ac dudum ea, quae dixi, passus esset, urbem validissimam

ὄνομα, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀφῆκε τῇ πόλει. ἐπὶ μέντοι Ἐχινάου τε καὶ Θηβῶν καὶ Φιρσούλου καὶ ἄλλων τῶν ἐπὶ Θεσσαλίας πόλεων ἀπυ-
σῶν, ἐν αἷς Δημητριάς τέ ἐστι καὶ Μητρόπολις ὄνομα καὶ Γόμφιοι
καὶ Τρικιάττους, περιβόλους ἀνανεωσάμενος, ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐκραι-
τύνατο, χρόνῳ τε καταπεπονηκότας μακροῦ, ἐπιπετῶς δὲ ἄλωτους 5
ὄντας, εἴ τις προσίοι.

Ἄλλ' ἐπεὶ ἐς Θεσσαλίαν ἀφίγμεθα, φέρε δὴ, τῷ λόγῳ ἐπι-
τε τὸ ὄρος τὸ Πήλιον καὶ Πηνηιὸν ποταμὸν ἴωμεν. ῥεῖ μὲν ἐξ
ὄρους τοῦ Πηλίου πρῶτον τῷ ῥεῖθρῳ ὁ Πηνηϊδὸς, ὠρέϊσται δὲ αὐ-
τῷ περιρροομένη πόλις ἡ Λάρισσα, τῆς Φθίας ἐνταῦθα οὐκείτι 10
B οὔσης, τοῦτο δὴ τοῦ μακροῦ χρόνου τὸ διαπόνημα. φέρεται δὲ
ὁ ποταμὸς οὗτος εὖ μάλα προσηνῶς ἄχρι ἐς Θάλασσαν. εὐφορός
τε οὖν ἐστὶν ἡ χώρα καρπῶν παντοδαπῶν καὶ ποτίμοις ὕδασι κα-
V 442 τακορῆς ἄγαν, ὥνπερ δυνάσθαι ὡς ἤκιστα εἶχον περίφοβοι ὄντες
οἱ τῆδε ἄκημένοι, καρδακοῦντες αἰεὶ τοὺς βαρβάρους ἐγκείσθαι 15
σφίσι· ἐπεὶ οὐδαμῆ τῶν ταύτῃ χωρίων δόρυμα ἦν, ὅπη ἄν καὶ
καταφυγόντες σωθῆσονται. ἀλλὰ καὶ Λάρισσαν καὶ Καισάρειαν,
πεπονηκότων σφίσι ἄγαν τῶν ἐρυμάτων, σχεδόν τι ἀτειχίστους
εἶναι συνέβαινε. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἄμφω τείχη ἰσχυρό-
C τατα ποιησάμενος γησιὰ τὴν χώραν εὐδαμονίᾳ ξηνώκισεν. οὐ 20
πολλῶ δὲ ἄποθεν ὄρη ἀνέχει ἀπόκρημνα, οὐρανομήκεσιν ἀμφιλαφεῖ
δένδροις· οἰκεία δὲ Κενταύροις τὰ ὄρη. καὶ γέγονε Λαπίθαις
ἐν τῆδε τῇ χώρᾳ πρὸς τὸ Κενταύρων γένος ἡ μάχη, ὡς οἱ μῦθοι
ἡμῖν ἐκ παλαιοῦ ἰσχυροῦνται, νεανευόμενοι γεγονέναι ἀνθρώπων
γένος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἀλλάκοτον καὶ ζῶων φύσιν τινὰ δεῖν 25

in insula condidit, suoque, ut par erat, donavit nomine. Echinaei quoque, Thebarum, Pharsali, caeterarumque omnium Thessaliae urbium, in quibus est Demetrias, et cui nomen Metropolis, Gomphi item ac Tricattus, muros aevo labentes, ac, si quis adoriretur, nullo negotio expugnabiles, refecit optimeque communiit.

Ago vero, quandoquidem pervenimus in Thessaliam, oratione ad montem Pelion flumenque Peneum provehamur. Effundit mons Pelius tacitis lenem aquis Peneum, quo circumfluo ornatur urbs Larissa, ibi Phthia iam non extante; quippe quam vetustas delevit. Placidissime amnis hic labitur ad mare usque: regio cuiusque generis fructibus dulcibusque aquis abundat. Verum incolae his commodis frui prohibebantur metu, quo semper trepidi, barbarorum vim expectant, cum nusquam praesidium esset, nec salutis per-
fugium. Larissa certe et Caesarea, collapsis grandi ruina moenibus, fere undique nudae erant. Iustinianus vero Aug. utriusque muris firmissima fab-
brica restituit, regionem illam vere beavit. Non procul eminent montes praecipites, procerissimisque arboribus convestiti. Hae Centaurorum sedes, ubi cum Lapithis depugnarunt, ut fabulantur veteres, quoddam iactantes ex-
stitisse olim hominum genus monstruosum ac bifforme. Nonnullum retinet fa-

σύμμικτον. ἀφῆκε δέ τι καὶ τῷ μύθῳ ἐν προσηγορίᾳ μαρτύριον ὃ παλαιὸς χρόνος, φρουρίου ἐν τοῖς τῆδε ὄρεσιν ὄντος. Κενταυροπόλις γὰρ τὸ χωρίον καὶ εἰς ἐμὲ ὀνομάζεται. οὐπερ τὸ τεῖχος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καταπεπτωκὸς ἤδη, σὺν Εὐρυμένη τῷ φρουρίῳ ἐνταῦθά πη ὄντι καὶ ταῦτὸ πεπονθότι, ἀνοικοδομησάμενος ἐκρατύνατο. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φρούρια ἐπὶ Θεσσαλίας ὁ βασι-

λεὺς οὗτος ἀνεπέωσατο, ὧν περ τὰ ὀνόματα σὺν τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ τετειχισμένοις ἐν καταλόγῳ γεγράφεται μοι οὐ πολλῶ ὕστερον. Ἀλλὰ νῦν, ἵνα μηδὲν τῆς Ἑλλάδος ἀπολειφθεῖ μένον ἄρ-
 10 ρητον, ἐς Εὐβοίαν ἡμῖν τὴν νῆσον ἰτέον, ἐπεὶ Ἀθηναίων τε καὶ Μαραθῶνος ἄγχιστα ἔστηκεν. Εὐβοία τοίνυν ἡ νῆσος ἤδε προβέβληται μὲν τῆς Ἑλλάδος εἰς θάλασσαν, δοκεῖ δὲ πῶς ἀπενεχθήναι, μιᾶς μὲν οὐσης τῆς γῆς πρότερον, ἀποσχισθείσης δὲ πορθμῷ ὕστερον· ῥήγνυσι γάρ τις τὴν ἠπειρον ἐνταῦθα τῆς θα-
 15 λῆσσης ἐπιρροὴ ἀμφὶ Χαλκίδα πόλιν, ἐν στενῷ τε ξυνοῦσα καὶ ταῖς ὄχθαις ἐκατέρωθι σφειγγομένη ἐς ῥύακος ἕρος. Εὐριπος δὲ ὁ πορθμὸς ἐπωνόμασται. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ Εὐβοία τυγχάνει P 73 οὔσα. ζεύγμα δὲ τῷ πορθμῷ μία τις ἐγκειμένη ποιεῖται δοκός· ἤνπερ ἐπιτιθέντες μὲν, ἤνικα ἂν ἧ βουλομένοις σφίσι, οἱ ἐπιχώ-
 20 ριοὶ ἠπειρώται δοκοῦσιν εἶναι καὶ εἰς γῆν ἀντιπέρας πεζοὶ ἴουσιν, ἀφαιρούμενοι δὲ ταῖς τε ἀκάτοις διαπορθμύονται τὸν ἀνάπλουν καὶ νησιῶται γίνονται αὐθις, ἐνός τε ξύλου ἐπιβολῇ καὶ ἀφαιρέσει καὶ πεζεύουσι καὶ ναυτλλονται. ἐντὸς καθειργμένην καλοῦσι Παλλήνην. τὴν μέντοι εἴσοδον διατειχίσματι τὸ παλαιὸν κατα-
 25 λαβόντες οἱ ἐπιχώριοι, ταύτῃ τε τὴν ἐκατέρωθι συζεύξαντες θά-

bula testimonium, inditum vocabulo castelli his montibus impositi. Id enim etiamnum Centauropolin vocant: cuius muros iam collapsos Iustinianus Aug. restauravit ac munivit cum castello Eurymene ibidem sito idemque passo. Alia item castella plurima princeps hic noster in Thessalia renovavit: quorum nomina cum iis, quae in Macedonia construxit, paulo post in catalogo referam.

Iam vero ne qua pars Graeciae praetermittatur silentio, in Euboeam insulam traicimus, Athenis et Marathoni proximam. Ergo insula haec Euboea Graeciae obiacet, procurrens in mare. Avulsa olim videtur, ita ut prius continens fuerit, deinde freto rupta discesserit. Hic enim ad urbem Chalcidem terram dividit meatus maris angustus, ac littoribus utrinque contractus in latitudinem rivi: est autem freto nomen Euripis. Talem habet Euboea situm. Porro fretum una iungitur trabe; qua quoties lubet imposita, videntur indigenae continentem incolere, et in oram adversam pedibus eunt: eadem amota, scaphis transfretant, fiuntque denuo insulares. Itaque uno ligno iam superiecto, iam sublato, pedites modo sunt, modo nautae. Peninsula est Pallene; cuius aditum prisci incolae muro praestruxerant; ita-

λασσαν, πόλιν ἐνταῦθα ἰδόμεναι, ἣν κάλει μὲν Ποτίδακην, τῆν δὲ Κασανδρίαν ὀνομάζουσιν. οὕτω δὲ τὰς ἐνταῦθα οἰκοδομίας ὁ χρόνος διέφθειρε πάσας ὥστε δὴ Οὐννικὸν τε ἔθνος οὐ πολλῶ πρότερον καταθρόνους τὰ ἐκείνη χωρία, ὥσπερ τι διαχειρίζοντες οἷόν τι πέρριγαν, τό τε ξύμβαμα τοῦτο καὶ τὴν πόλιν ὡς ἄφοβοι ἔδειλον, καίπερ ἐξ οὗ γεγόνουσιν ἄνθρωποι οὐ τειχομαχίσαυτες πώποτε. ἀλλὰ καὶ τοῦτο Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ γέγονε πρόφασις ἀρετῆν τε καὶ μεγαλοφροσύνην ἐνδείξασθαι. τοῖς γὰρ ξυμπίπτουσι χαλεποῖς ἀντίχουν ποιούμενος αἰετὴν αὐτοῦ πρόσωπον, τῶν ξυμβεβηκότων τὰ πονηρότατα ταῖς ἐπιγιννομένοις ἀγαθουργίας εὐθὺς μεταβιάζεται ἐς τόχην ἀμείνω. καὶ Παλλήνης

H 37 ἀμείλι πάλιν τε τὴν προβεβλημένην τῆς χώρας ἀπάσης καὶ τὸ

C κατὰ τὴν εἴσοδον κατατείχισμα τοῖς ἐπιβουλεύειν ἐθέλωσιν ἀμαχὺν τε καὶ ἀκαταγώνιστον διεπράξατο διαφανῶς εἶναι. ταῦτα μὲν οὖν ἐν πράξεσιν αὐτῷ ταῖς ἐπὶ Μακεδονίαν διασιπρόνῃται.

Ῥεῖ δὲ τις ποταμὸς Θεσσαλονίκης εὐκ ἄποθεν, Ῥήχιος ὄνομα· ὅς δὴ χώραν ἀγαθὴν τε καὶ γαῖαν περιερχόμενος τὰς ἐκβολὰς εἰς θάλασσαν τὴν ἐκείνη ποιεῖται. προσηγῆς δὲ ὁ ποταμὸς ἐστὶ, γαληνὸν τε ὕδωρ καὶ πότιμον· ἐν γῆ χθαμαλῇ ἀρόματα πολλὰ, ἔλος εὐνομον. καὶ ταύτῃ μὲν εὐδαιμονίας ἡ χώρα εὖ ἔχει,

D βαρβάρους δὲ λίαν εὐέφοδος οὕσα ἐτόγγανεν, οὔτε φρούριον ἐν σημείοις πρὸς ἀρμόματα οὔτε ἄλλο τι ἔρμημα ἔχουσα. διὸ δὴ ὁ βασιλεὺς παρὰ τε τὰς τοῦ Ῥηχίου ποταμοῦ ἐκβολὰς καὶ τὴν τῆς θα-

5. ξύμβαμα] ξύμβαμμα H. Scriptum concilio ξόνεμμα. MALT. 16. Ῥήχιος] ῥήχιος Toloa.

que iuncto utrinque mari, urbem ibi confiderant, Potidaeam olim, Casandriam hodie dictam. Quidquid fuerat eo loci extractum, id longa dies ita corruperat, ut quidam Hunni, dum oram illam infestam haberent, quasi aliud agendo, et septum et urbem impune expugnaverint; quamvis nunquam post homines natos munitionibus oppugnandis operam dedissent. Hinc Iustinianus Aug. occasionem arripuit virtutis animique magnitudinis ostendendae: quippe solitus providentiam suam calamitatibus opponere, casus acerbissimos subsequenti munificentia in melius vertit. Pallenes sane urbem, qua regio tota protegitur, claustrumque aditus ita munit, ut vim omnem inimicam aperte superent. Haec fecit ille in Macedonia.

Haud procul Thessalonica flumen Rhechius labitur: qui postquam agrum fertilem ac minime lapidosum pererravit, in vicinum mare sese exonerat. Lenis est fluvii cursus; aqua tranquilla aptaque potui; arva in planitie plurima; terrae tractus dulci uligine et pascuis laetus. Quae quidem beatam regionem efficiunt: sed eadem barbaris patebat; cum nec castellum, nec munitionem aliam quampiam haberet per milliaria xl. Quamobrem im-

λάσσης ἡΐονα φρουρίον ἀικοδομήσατο ἐχυρώτατον, καιναυργήσας αὐτὸς, ὅπερ Ἀρτεμισίον ἐκαπνόμασται.

δ'. Ὅσα δὲ καὶ ἄλλα ἐχυρώματα ἐν τῇδε τῆς Εὐρώπης P 74
πεποήται μοίρα εἰπεῖν ἄξιον. καὶ εἰ μὲν παρ' ἄλλοις ἀνθρώπων V 443
5 τισὶ μακρὰν τε ὀκημένοις καὶ πολιτείαν ἑτέραν ἔχουσι τὸν κατὰ-
λογον ἐποιούμεθα τῶν τῇδε φρουρίων, ἅπερ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ
εἴργασται, ἵνα δὴ ἔμελλεν ὁ λόγος ἀμάρτυρος εἶναι, εὖ οἶδα ὅτι
μυθολόγος τε ἐν τῶν ἔργων τῷ ἀριθμῷ ἔδοξεν εἶναι καὶ ἀπιστος
ὄλως. τῶν δὲ ἢ τε πάροψις οὐ μακρὰν που τυγχάνει οὕσα καὶ
10 παμπληθεῖς ἄγαν οἱ ἐκεῖθεν ἐπιχωριάζοντες ἡμῖν ἀνθρώποι. φέρε
δὴ οὖν νεανειυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐχέγγυσον οὕσαν, ἀπαριθμη-
σόμεθα μηδεμιᾷ ἄκνήσει ἐχυρώματι, ὅσα δὴ ἀμφὶ τὰς χώρας,
τὰς μοι ἐναγχος δεδηλωμένας πεποήται Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ἢ
τὰ πεπωνηκῶτα ἐρωμάτων ἀνανειούμενος, ἢ νέα τεύχη ἐπιτεχνώμενος. B
15 οὐδὲν δὲ χεῖρον ὡς ἐν καταλόγῳ ἐπελθεῖν ἕπαντα, ὡς μὴ τῶν
ὀνομάτων ἐπιμιξία ὄχλος τις ἐπιγένηται τῷ λόγῳ πελὺς.

perator ad ostia fluminis Rhechii litusque maris, castellum aedificavit, novam opus ac validissimum: idque vocare placuit Artemisium.

4. Officium vero postulat, ut caeteras munitiones, quas in ea parte Europae idem extruxit, recenseamus. Ac si forte arcium, quae ibi sunt a Justiniano Aug. conditae, enumerationem faceremus apud homines, procul hinc et in alio imperio positos, ubi testibus careret oratio, fabulosa ac plano incredibilis, propter operum ingentem numerum, sine dubio videretur. Nunc autem inspicere prope licet, et quamplurimi inde oriundi nobiscum versantur. Age igitur, veritate nixi ad faciendam fidem idonea, iam nunc munitiones enumeremus, quas in provinciis modo nominatis Justinianus Aug. fecit, qua ruinas instaurans, qua novos educens muros. Neque abs re fuerit, si omnes ad formam catalogi proponantur; ne promiscua nominum scriptione inducatur magna confusio.

Φρουρία μὲν οὖν νέα πρὸς τοῦ *Itaque in nova Epiro castella*
βουσιλέως ἐ: Ἡπίρω νέα γεγένη- *haec nova ab imperatore con-*
ται τὰδε. *structa sunt:*

20 Σχημισίτης.
Ὀῦλιανσός.
Ἐπίστερβα.
Ἄργος.
Ἄονα.

25 Στεφανιακόν.
Ὁ ἅγιος Σαβιανός.
Ἄλιουλα.
Δυρλάχιον.
Πάτανα.
30 Γέμενος.
Βακουστή.
Ἄλιστρος.

Sceminites.
Ulpianus.
Episterba.
Argus.
Aona.
Stephaniacum.
Sanctus Sabinus.
Alinula.
Dyrlachin.
Patana.
Gemenus.
Bacuste.
Alistrus.

Εἰρήνη.
 Ἐπιδούτα.
 Βάκουστα.
 Μάρτις.
 Γυναικομύτης.
 Σπερέτιον.
 Λοίων.
 Στρέδην.
 Δεσφρακος.
 Λάβελλος.
 Ἐπίλεον.
 Πισκινάι.
 Κιθινάς.
 Δόλεβιν.
 Ἡδονία.
 Τιτιάνα.
 Οὐλίβουλα.
 Βρεβατή.
 Θησαυρός.

Irene.
 Epiduta.
 Bacusta.
 Martia.
 Gynaecomytes.
 Speretium.
 Aeoan.
 Streden.
 Desphracus.
 Labellus.
 Epileum.
 Piscinae.
 Cithinas.
 Dolebin.
 Hedonia.
 Titiana.
 Ulibula.
 Brebate.
 Thesaurus.

Ἄνευρώθη δὲ τὰδε·

Τοῦ ἁγίου Στεφάνου.
 Κεθρέον.

Ἄπις.

P 75 Πήλεον.

Κώμη.

Πακονέ.

Σκιδρέων πόλις.

Ἀντίπαγραι.

Τίθρα.

Βρέβητα.

Βούπος.

Ἐνδύνεια.

Διόνυσος.

Τοῦ πτωχείου.

Τυρκανός.

B Κάπαζα.

Πουφάλος.

Γάβραιον.

Διόνα.

Κλημεντιανά.

Ἰλλυριν.

Κιλικάι.

Ἀργύας.

Θέρμα.

Ἀμαντία.

Παρέτιον.

Haec vero renovata :

Sancti Stephani.

Cethreon.

Apis.

Peleum.

Come.

Pacue.

Scidreopolis.

Antipagrae.

Tithra.

Brebeta.

Bupus.

Endynia.

Dionysus.

Ptochii.

Tyrcanus.

Capaza.

Pupsalus.

Gabraeum.

Dionaa.

Clementiana.

Illyrin.

Cilicae.

Argyas.

Therma.

Amantia.

Paretium.

C Ἐν δὲ τῇ Ἠπειρῷ παλιμαῖ, νέα
μὲν φρούρια ἐγένετο τὰδε·

Παρμός.

Ὀλβος.

Κιόνιν.

Epiri veteris castella recentia :

Parmus.

Olbus.

Cionin.

12. Πισκινάι] πικινάι Tolos.

<i>Μαρκιανά.</i>	<i>Marciana.</i>	
<i>Ἄλγος.</i>	<i>Algus.</i>	
<i>Κείμενος.</i>	<i>Cimenus.</i>	
<i>Ξηροποτώης.</i>	<i>Xeropotōēs.</i>	
5 <i>Ἐσρώπη.</i>	<i>Europa.</i>	
<i>Χίμαιρα.</i>	<i>Chimaera.</i>	
<i>Ἥλεγα.</i>	<i>Helega.</i>	D
<i>Ὁμόνοια.</i>	<i>Homonoēa.</i>	
<i>Ἄδανον.</i>	<i>Adanum.</i>	
10 <i>Ἄνευρώδη δὲ ταύδε·</i>	<i>Refecta haec :</i>	
<i>Μουρζιαρα.</i>	<i>Murciara.</i>	
<i>Κάστινα.</i>	<i>Castina.</i>	
<i>Γενύσιος.</i>	<i>Genysius.</i>	
<i>Πέρκος.</i>	<i>Percus.</i>	
15 <i>Μαρμαράτα.</i>	<i>Marmarata.</i>	V 444
<i>Λίστρια.</i>	<i>Listria.</i>	
<i>Πετρωνιανά.</i>	<i>Petroniana.</i>	
<i>Κάρμινα.</i>	<i>Carmina.</i>	
<i>Τοῦ ἁγίου Σαβίνου.</i>	<i>Sancti Sabini.</i>	A
20 <i>Καὶ ἐν φρουρίῳ Κώμη κινεστέρνα.</i>	<i>Et in castello Come cisterna.</i>	
<i>Μάρτιος.</i>	<i>Martius.</i>	
<i>Πέζιον.</i>	<i>Pezium.</i>	
<i>Ὀναλος.</i>	<i>Onalus.</i>	
25 <i>Καὶ ἀπὸ Ἰουστινιανουπόλεως καὶ</i>	<i>In agro Iustinianopolitano ac Photi-</i>	
<i>Φωτικῆς, φραυρία δύο τοῦ ἁγίου</i>	<i>censi castella duo sancti Donati.</i>	
<i>Δονάτου.</i>		
<i>Συμφύγιον.</i>	<i>Symphygium.</i>	
<i>Προναθιδόν.</i>	<i>Pronathidum.</i>	B
<i>Ἡδώνες.</i>	<i>Hedones.</i>	
30 <i>Κάστελλον.</i>	<i>Castellum.</i>	
<i>Βουλιβάς.</i>	<i>Bulibas.</i>	
<i>Πάλυρος.</i>	<i>Palyrus.</i>	
<i>Τράνα.</i>	<i>Trana.</i>	
<i>Ποσειδών.</i>	<i>Posidon.</i>	
35 <i>Κολοφονία.</i>	<i>Colophonía.</i>	
<i>Ἐπὶ Μακεδονίης·</i>	<i>In Macedonia :</i>	
<i>Κάνδιδα.</i>	<i>Candida.</i>	
<i>Κολοβώνα.</i>	<i>Colobona.</i>	
<i>Βασιλικὰ Ἀμύντων.</i>	<i>Basilica Amyntae.</i>	
40 <i>Μελιχίσα.</i>	<i>Melichisa.</i>	C
<i>Πασκας.</i>	<i>Pascas.</i>	
<i>Ἀυλόν.</i>	<i>Aulon.</i>	
<i>Βολβός.</i>	<i>Bolbus.</i>	
<i>Βρυγίξης.</i>	<i>Brigizes.</i>	
45 <i>Ὀπάς.</i>	<i>Opas.</i>	
<i>Πλευρόν.</i>	<i>Pleurum.</i>	
<i>Κάμινος.</i>	<i>Caminus.</i>	
<i>Θέρμα.</i>	<i>Therma.</i>	
<i>Βογᾶς.</i>	<i>Bogas.</i>	
50 <i>Νεάπολις.</i>	<i>Neapolis.</i>	
<i>Κάλαρνος.</i>	<i>Calarnus.</i>	
<i>Μουσεῖον.</i>	<i>Museum.</i>	
<i>Ἀκρέμβια.</i>	<i>Acremba.</i>	D

	'Αδριάνιον.	Adrianum.	
	"Εδανα.	Edana.	
	Σίκλαι.	Siclae.	
	Νύμφιον.	Nymphium.	
	Μετίζος.	Metizus.	5
	'Αργιμιανόν.	Argicianum.	
	Βάζινος.	Bazinus.	
	Κασσαπᾶς.	Cassopas.	
	Παρθίαν.	Parthion.	
	Γεντιανόν.	Gentianum.	10
	Πρινιανα.	Priniana.	
	Θηστέον.	Thestum.	
P 76	Κύρρην.	Cyrrhi.	
	Γουρασσῶν.	Gurasson.	
	Κουμαρκιανᾶ.	Cumarciana.	15
	Λιμνηδήριον.	Limnederium.	
	Βουποαίδιν.	Bupoodin.	
	Βάβας.	Babas.	
	Κυρίανα.	Cyriana.	
	Πέλεκιον.	Pelecum.	20
	Λάγης.	Lages.	
	Κραταιᾶ.	Crataea.	
	Φασκίαι.	Fasciae.	
	Πλακιδιανᾶ.	Placidiana.	
	'Υνεᾶ.	Hynca.	25
	Λιμναῖ.	Limnae.	
B	"Οπτιον.	Option.	
	Χάραδρος.	Charadrus.	
	Κάσσωπες.	Cassopes.	

'Ανενεώθη καὶ ἐπὶ Θεσσαλίας *In Thessalia castella haec in-* 30
φρούρια τάδε· *staurata :*

	'Αλκῶν.	Alcon.	
	Λόσσοнос.	Lossonus.	
	Γερωντικῆ.	Gerontica.	
	Πέφβυλα.	Perbyla.	35
	Κερκινέον.	Cercinel.	
C	Σκιδρεοῦς.	Scidrens.	
	Φράκελλαν.	Phracellan.	

Ἐπὶ Δαρδανίας δὲ πεποιήται *Haec vero sunt castella nova*
τάδε· νέα μὲν· *Dardaniae :* 40

	Λαβέριον.	Laberium.	
	Κάστιμον.	Castimum.	
	'Ραβεστόν.	Rabestum.	
	Καστέλλιον.	Castellium.	
	'Ακρένζα.	Acrenza.	45
	Τερμάς.	Terias.	
D	Δροῦλλος.	Drullus.	
	Βικτωρίας.	Victoriae.	

'Ανενεώθη δὲ τάδε· *Haec restituta :*

	Κεσίανα.	Cesiana.	50
	Τεζούλη.	Tezule.	

Οὐσιανά.	Usiana.	
Βεσιανά.	Besiana.	
Μασκᾶς.	Masca.	
Δίσση.	Liste.	
5 Κελιριανά.	Celliriana.	A
Ζυσβάς.	Zysbaës.	
Γένζανα.	Genzana.	
Πετρίση.	Petrisen.	
Εὐτυχιανά.	Eutychiانا.	
10 Μουλατώ.	Mulato.	
Βελάς.	Belas.	
Κάτταρος.	Cattarus.	
Κατταρικός.	Cattaricus.	
Πέντζα.	Pentza.	
15 Κατταπέτερος.	Cattapheterus.	
Δάβανος.	Dabanus.	
Κούβινος.	Cubinus.	
Γέτμαζα.	Gotmaza.	B
Βικτωριανά.	Victoriana.	
20 Ἄζετα.	Azeta.	
Δουρβουλίη.	Durbulle.	
Σουρικόν.	Suricum.	
Κούσινες.	Cusines.	
Τουττιανά.	Tuttiana.	V 445
25 Βαλλεσινά.	Ballesina.	
Βήλλα.	Bella.	
Κατρίλατες.	Catrelates.	
Κασύελλα.	Casyella.	
Μαριανά.	Mariana.	
30 Πρισκοπέρα.	Priscopera.	
Μίλετης.	Miletos.	
Δαρδάπαρα.	Dardapara.	C
Κέσοννα.	Cesuna.	
Βερνιανά.	Veriniana.	
35 Λάσβαρος.	Lasbarus.	
Καστελλοβρέταρα.	Castellobretara.	
Ἐδετζίω.	Edetrio.	
Δίνιος.	Dinius.	
Κέκολα.	Cecola.	
40 Ἐμαστός.	Emastus.	
Καστελῶνα.	Castelona.	
Καπόμαλβα.	Capomalva.	
Σέρετος.	Seretus.	
Πτωχίον.	Ptochium.	
45 Κουινά.	Quino.	D
Βέρζανα.	Berzana.	H 38
Βεσσαϊάνα.	Bessaiana.	
Ἄρσα.	Arsa.	
Βιζζά.	Blezo.	
50 Λάβουτζα.	Labutza.	
Κουίντου.	Quinti.	
Βερμερίον.	Bermerium.	
Κατράσεμα.	Catrasema.	
Ῥοτούν.	Rotun.	
55 Κοβένκιες.	Cobencies.	
Μαρκελλινά.	Marcellina.	P 77
Πριμονιανά.	Primoniana.	

Παμήλιος.
Ἄρια.

Pamylinus.
Aria.

Ἐπὶ πόλιν Σαρδικήν·

In territorio urbis Sardicae :

Σκούπιον.
Στένες.
Μαρμίπετρα.
Βρίπαρον.
B Ῥωμανιανή.
Στρούας.
Πρωτιανή.
Μακκουννιανή.
Σκοπεντζιανή.

Scupium.
Stenes. 5
Marcipetra.
Briparum.
Romaniana.
Struas.
Protiana. 10
Maccunniana.
Scopentziana.

Ἐν δὲ τῇ Λαβειτζῷ χώρῃ, νέον
μὲν Βαλβαί. ἀνευρώδη δὲ τὰδε·

*In tractu Cabentzano, novum,
Balbae : reparata isthaec :*

Βυρσία.
Σταμαξό.
C Κλεσβέστινα.
Δουίανα.
Τουρικία.
Μέδενα.
Πεπλάβιος.
Κούνας.
Βίνεος.
Τρισκίανα.
Παρνούστα.
Τζίμες.
Βιδζώ.
Στενόκορτα.
D Δανεδέβας.
Ἄρδια.

Byrsia. 15
Stamazo.
Clesbestina.
Duiana.
Turicia.
Medeca. 20
Peplabius.
Cunae.
Vineus.
Trisciana.
Parnusta. 25
Tzimes.
Bidzo.
Stenocorta.
Danedebae.
Ardia. 30

***. νέον μὲν·

***. *Recentia :*

Βούγαρμα.
Βέτζας.
Βρεγέδαβα.
Βόρβρεγα.
Τουρούς.

Bugarma.
Betzas.
Bregedaba.
Borbrega. 35
Turus.

Ἐνευρώδη δὲ·

Reparata :

Σαλεβρίες.
A Ἄρκουνας.
Δουρίες.
Βουτερίες.
Βαρβαρίες.
Ἀρβατιάς.
Κουζούσουρα.
Ἐταιρίες.
Ἰταβρίες.
Βότες.
Βιτζιμαίας.
Βατζιάνια.
Βάνες.

Salebries.
Arcunes. 40
Duries.
Buteries.
Barbarias.
Arbatias.
Cuzusura.
Etaeries. 45
Itaberias.
Bottes.
Bitzimaes.
Badziania.
Banes. 50

Βίμερος.	Bimerus.	B
Τουσουδείας.	Tusudeaas.	
Σκουάνες.	Scuanes.	
Σκεντουδίες.	Scentudies.	
5 Σκάρες.	Scares.	
Τουγουρίας.	Tugurias.	
Βεμάστε.	Bemaste.	
Στραμεντίας.	Stramentias.	
Λίγνιος.	Lignius.	
10 Ίταδεβά.	Itadeba.	
‘Υπὸ πόλιν Γέρμανε, νέον μὲν Ζκαπλιζώ. ἀνετιώθη δέ·	<i>In territorio urbis Germanae, novum, Scaprizo: renovata: C</i>	
Γερμάς.	Germas.	
Κανδαράς.	Candaras.	
15 Ρολλιγεράς.	Rolligeras.	
Σκινζερίας.	Scinzerias.	
Ῥιγινουκάστελλον.	Riginocastellum.	
Σουαγωγμίνσε.	Suagogmense.	
‘Υπὸ πόλιν Παντά·	<i>In agro urbis Pautas:</i>	
20 Τάρπορον.	Tarporum.	D
Σόβαστας.	Sobastas.	V 446
Χερδούσκερας.	Cherdusceras.	
Βλέπους.	Blepus.	
Ζεσπουρίες.	Zespurias.	
25 Ἐν χώρῃ Σκασσετάνῃ·	<i>In regione Scassetana:</i>	
Ἄλαρον.	Alarum.	
Μαγομιάς.	Magomias.	
Λουκονάντα.	Luconanta.	
Βάλαισον.	Balausum.	
30 Βούτις.	Butis.	
‘Υπὸ πόλιν δέ . . . νέα μὲν·	<i>In territorio urbis . . . recentia: P 78</i>	
Καλβεντία.	Calventia.	
Φαράνορες.	Pharanores.	
Στρανβάστα.	Stranbasta.	
35 Ἄλδανες.	Aldanes.	
Βαραχθέστες.	Barachthestes.	
Σάρματες.	Sarmates.	
Ἄρσενα.	Arsena.	
Βράρκεδον.	Brarcedum.	
40 Ἐραρία.	Eraria.	
Βερκάδιον.	Bercadium.	
Ζαβινιβρίας.	Sabinibrias.	
Τιμίανα.	Timiana.	
Κάνδιλαρ.	Candilar.	
45 Ἀρσαζα.	Arsaza.	
Βικούλεα.	Viculea.	

19. Παντά] Suspicor hanc urbem esse quam p. 68 a. appellatam legimus Παντάλειαν. MALT.

Καστέλλιον.
Γρόφες.
Γάρμες.
Πίστες.
Δούσμανες.
Βράτζιστα.
Ὀλόδορες.
Κασσία.
C Γράνδετον.
Ὀσφβρίανα.
Νώγετο.
Γουρβικον.
Λαύτζονες.
Δουλιάρες.
Μεδίανα.
Τιούγκανα.
Καστέγγια.

Ἄνευτῶδη δέ·

Ἐρκουλα.
D Μουτζιανικάστέλλον.
Βουρδωπες.
Κάλυς.
Μιλλάρεκα.
Δίβρερα.
Χεσούπαρα.

Ἐν χώρᾳ Ῥεμισιανείᾳ·

Ἐρίττορα.
A Σούβαρας.
Λαμπωνίανα.
Στρογγες.
Σάλματας.
Πριμίανα.
Φερραρία.
Τόπερα.
Τόμες.
Κούας.
Τζερζενούζας.
Στένες.
Αἰάδαβα.
Δεντρέβα.
Πρετζουρίες.
B Κουμουδέβα.
Δευριάς.
Λούτζολο.
Ῥεπόρδενες.
Σπελούγκα.
Σκοῦμβρο.
Βρίταρο.
Τουλκοβοῦργο.
Λογγίανα.
Λουποφάντανα.
Δαρδάπαρα.
Βουρδόμινα.

Castellium.
Grossa.
Garces.
Pistes.
Dusmanes.
Bratzista.
Holodoria.
Cassia.
Grandetum.
Urbriana.
Nogeto.
Gurbicum.
Lautzones.
Duliarea.
Mediana.
Tiuncana.
Castengium.

Instaurata sunt :

Hercula.
Mutxiani castellum.
Burdopes.
Calyz.
Millareca.
Debrera.
Chesdupara.

In agro Remesianesio :

Brittura.
Subaras.
Lamponiana.
Stronges.
Dalmatas.
Primiana.
Ferraria.
Topera.
Tomes.
Cuas.
Tzerzenunas.
Stenes.
Acadaba.
Dentreba.
Pretzuries.
Cumudeba.
Deurias.
Lutzolo.
Repordenes.
Spelunca.
Scumbro.
Britaro.
Tulcoburgo.
Longiana.
Lupofantana.
Dardapara.
Burdolina.

Γοργιάπανα.
Γραικος.
Δρασιμάρκα.

Grincispana.
Graecus.
Drasimarca.

C

Ἐν χώρᾳ Ἀκουεσία, γίον μὲν Τι-
5 μαθοχιώμ. τὰ δὲ ἀνωκεωθέντι·

In territorio Aquienensi, no-
vum, Timathachiom: refecta:

Πετέρες.
Σκουλοβοθόργα.
Βινδιμίολα.
Βραϊόλα.

Peteres.
Scalcoburga.
Vindimiola.
Braiola.

10 Ἀργανόμιλον.
Καστελλόνοβο.
Φλωρεντιάνα.
Ῥωμυλίανα.
Σκαπτεκάσας.

Arganocilum.
Castellonovo.
Florentiana.
Romyliana.
Sceptecasas.

D

15 Ἀργένταρες.
Αὐριλιάνα.
Γέμβρο.
Κλέμαδες.
Τουρρίβας.

Argentares.
Auriliana.
Gembro.
Clemades.
Tarribas.

20 Γρίβο.
Χάλαρος.
Τζούτρατο.
Μουτζίπαρα.
Στένδας.

Gribo.
Chalarus.
Tzutrato.
Mutzipara.
Stendas.

P 79

25 Σκαρίπαρα.
Ὀδριουζο.
Κιπίπενη.
Τρασίανα.
Πότες.

Scaripara.
Odriuzo.
Cipipene.
Trasiana.
Potes.

V 447

30 Ἀμουλοσέλοτες.
Τιμαλκιόλον.
Μερίδιο.
Μεριοπόντεδε.
Τροδετιτίλιας.

Amuloselotes.
Timalciolum.
Meridio.
Meriopontede.
Trodeitilia.

A

35 Βραϊόλα.
Μώτρες.
Βικάνοβο.
Κουαρτίανα.
Ἰαλιόβαλλαι.

Bracola.
Motrees.
Vicanovo.
Quartiana.
Ialioalbae.

40 Πόντζας.
Ζάνες.

Pontzas.
Zanes.

21. Χάλαρος] χάχαρος Τόλοα.

ε'. Οὕτω μὲν σύμπασαν τὴν μεσόγειον Ἰουστινιανὸς βα- B
σιλεὺς ἐν Ἰλλυριοῖς ἐχειρίσατο. τρόπον δὲ ὄντινα καὶ τὴν ἡίονα
ποταμοῦ Ἰστρου, ὃν καὶ Δάουβιν ὀνομάζουσιν, ἐρύμισί τε καὶ
45 φυλακτηρίοις στρατιωτῶν ἐκρατύνατο, ἐγὼ δηλώσω. οἱ Ῥωμαίων

5. Ita quidem Justinianus Aug. Illyrici partes omnes mediterraneas
communivit: quo autem modo ripam quoque Istri, quem et Danubium vo-
cant, propugnaculis praesidiisque firmaverit, iam exponam. olim Rom. im-

τὸ παλαιὸν αὐτοκράτορες τοῖς ἐπέκεινα ὤκημένοις βαρβάροις τὴν τοῦ Δανουβίου διάβασιν ἀναπέλλοντες ὀχυρώμασί τε κατέλαβον τούτου δὴ τοῦ ποταμοῦ τὴν ἀκτὴν ζύμπασαν, οὐ δὴ ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἐνιαχῆ ἐπὶ θάτερα πολίσματα τε καὶ φρούρια τῆδε δειμύμενοι. ταῦτα δὲ τὰ ὀχυρώματα ἐξειργά-
C σαντο οὐκ ἀμήχανα προσελθεῖν, εἴ τις προσίοι, ἀλλ' ὅσον δὴ μὴ ἀνδρῶν ἔρημον τὴν τοῦ ποταμοῦ ἠίονα λελεῖσθαι· ἐπεὶ τειχομα-
 χεῖν τοῖς ἐκεῖνη βαρβάροις οὐδαμῆ ἔγνωστυ. τὰ πολλὰ τῶν ἐρυ-
 μάτων αὐτοῖς ἀμέλει ἀπεκέκριτο ἐς πύργον ἓνα, μονοπύργιά τε, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐπεκαλεῖτο, ἄνθρωποι τε ὀλίγοι κομιδῆ ἐν αὐτοῖς 10 ἴδροντο. καὶ τοῦτο τηρικᾶδε ἀπέχρη τὰ τῶν βαρβάρων δεδίσ-
 σεσθαι γένη, ὥστε δὴ ἀναδύεσθαι τὴν ἐς Ῥωμαίους ἐπίθεσιν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀττίλας στρατῷ μεγάλῳ ἰσβεβληκῶς, τὰ τε ὀχυρώματα πόνῳ οὐδενὶ ἐς ἔδαφος καθεῖλε, καὶ γῆν Ῥωμαίων ὑπαντιάζοντός οἱ οὐδενὸς ἐληίστατο τὴν πολλήν. ἀλλὰ Ἰουστινία-
D νος βασιλεὺς ἀνωκοδομήσατό τε τὰ καθρηγμένα, οὐχ ἥπερ τὰ πρότερα ἦν, ἀλλ' ἐς τοῦ ὀχυρώματος τὸ καρτερώτατον μάλιστα, καὶ πλεῖστα ἔτι ἐπετεχνήσατο καινουργήσας αὐτός. ταύτῃ τε παντάπυσιν ἀνείσωσατο ἀπολωλυῖαν ἤδη τὴν ἀσφάλειαν τῆς Ῥο-
 μαίων ἀρχῆς. ἀπερ ἅπαντα ὄντινα τρόπον γεγένηται, ἐγὰ 20 δηλώσω.

Κάτεισι μὲν ἐξ ὀρέων τῶν ἐν Κελτοῖς ποταμὸς Ἰστρος, οὗ τανῶν Γάλλοι ἐπικαλοῦνται· χώραν δὲ περιβάλλει πολλήν, ἐκ μὲν τοῦ ἐπιπλεῖστον παντελῶς ἔρημον, ἐνιαχῆ δὲ βαρβάρους οἰκήτο-
 ρας ἔχουσαν, θηριώδη τέ τινα διαίταν ἔχοντας καὶ ἀνεπίμικτον 25

peratores, ut positos trans Danubium barbaros tralectu prohiberent, amnis illius oram oppidis et castellis praetexuerant, passim a dextera, alicubi etiam a laeva extractis. Haec autem non sic aedificaverant, ut inaccessa essent adoriri parantibus, sed tantum ne fluminis ripa a defensoribus vacaret omnino; siquidem regionum illarum barbari ab oppugnandis moenibus abhorrebant. Multa certe munimenta una admodum turri constabant; unde merito monopyrgia dicebantur: nec nisi perpaucis stationariis instructa erant; idque tunc ad incutiendum barbaris terrorem, quo refugerent Romanos aggredi, sufficiebat. Postmodum vero Attilas cum ingenti exercitu irumpens, munitiones illas nullo negotio disturbavit, ac late Rom. imperium populatus est, nemine repugnante. Demum Iustinianus Aug. eversa restituit, non in pristinam formam, sed in eam, quae longe validissima sit: nova insuper fecit plurima; itaque Rom. imperio plene reddidit amissam antea securitatem: quae plane, uti acta sunt, odam.

Ex montibus Celtarum, qui Galli nunc appellantur, natus fluvius Ister, amplam circuit regionem, cuius maxima pars humano cultu penitus vacat: alicubi incolae habet barbaros, qui victu ferino gaudent, aliis gentibus in-

τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. Δακίας δὲ ὡς ἀγχοτάτω γενόμενος, ἐν- P 80
 ταῦθα διορίζων φηίνεται πρῶτον τοὺς τε βυρβύρους, οἳ δὴ αὐτοῦ H 39
 τὰ ἐπ' ἄριστερῆ ἔχουσι, τὴν τε Ῥωμαίων γῆν ἐν δεξιᾷ οὖσαν. διὸ
 δὴ Ῥιπησίαν καλοῦσι Ῥωμαῖοι τὴν ταύτην Δακίαν· ῥίπα γὰρ ἡ ὄχθη
 5 τῆς Δακίων καλεῖται φωνῆ. πόλιν οὖν παρὰ τὴν ἐκείνην ἀκτὴν,
 ὄνομα Σιγγηδῶν, ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις ἐδείμαντο πρῶτην. ταύτην
 δὲ βάρβαροι προϊόντος τοῦ χρόνου ἐλόντες, ἕς τε τὸ ἔδαφος καθε-
 λόντες εὐθὺς, ἔρημον ἀνθρώπων παντάπασι κατεστήσαντο. τρό-
 πῳ δὲ τῷ αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ὀχυρωμάτων κατεστήσαντο τὰ
 10 πλείστα. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἀνανεωσάμενος ζύμπασαν καὶ B
 τειχίσματι ὀχυρωτάτῳ περιβαλὼν, πόλιν περιφανῆ τε καὶ λόγον
 πολλοῦ ἀξίαν πεποίηκεν αὐθις. φρούριόν τε ἄλλο διαφερόντως
 ἔχυρον ἀνέσκησε νέον, πόλεως Σιγγηδονίου ὀκτώ μάλιστα σημεῖοις
 δέχον, ὅπερ Ὀκταβον λόγῳ τῷ εἰκότι καλοῦσιν. ἐπίπροσθεν δὲ
 15 αὐτοῦ πόλις ἦν ἀρχαία τὸ Βιμινάκιον, ἥπερ ὁ βασιλεὺς (ἐκ θε-
 μελίων γὰρ ἀπολώλει τῶν ἐσχάτων πολλῶ πρότερον) ἀνοικοδομη-
 σάμενος ζύμπυσαν ἀπέδειξε νέαν.

ζ'. Ἐκ δὲ Βιμινακίου προϊόντι ὀχυρώματα τρία πρὸς τῆς C
 τοῦ Ἰστρου ἡῖονι ζυμβαίνει εἶναι, Πικνοὺς τε καὶ Κούπους καὶ V 448
 20 Νοβαί. οἷς δὴ πρότερον ἢ τε οἰκοδομία καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ πύρ-
 γου ἐνὸς ἔκειτο. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὰς τε οἰκίας
 καὶ τὰ ἐρύματα ἕς τε πλῆθος καὶ μέγεθος ἐν τούτοις δὴ τοῖς
 χωρίοις ἀνευγκῶν μέγα, πόλεων αὐτοῖς ἀξιώματα οὐκ ἀπὸ τοῦ
 εἰκότος ἐντέθεικε. Νοβῶν δὲ κατασκευρῶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ
 25 πύργος ἐκ παλαιοῦ ἀπημελημένος εἰσθήκει, ὄνομα Λιτερατά· ὄν-
 περ οἱ πύλαι ἀνθρώποι Λεδεράτα ἐκάλλον. ὃν δὴ ἕς φρούριον

sociabiles. Daciae proximus, barbaros, qui ad sinistram habitant, discludere incipit a Romani dexteram obtinentibus. Quapropter Daciam illam Romani Ripensem vocant: ripa enim Latina vox fluminis oram significat. Ad ripam prima olim condita fuerat urbs Singedon; deinde capta a barbaris, statim aequata solo ac penitus desolata: quem in statum alia munita loca iidem redegerant. Illam Iustinianus Aug. quanta est, instauravit, moenibusque cinxit firmissimis, ut iam denuo urbs clara sit atque insignis. Praeterea novam castellum excitavit, munitissimum et Singedone octo milliaribus dissitum; ut merito inde dictum Octavum sit. Ultra urbs antiqua fuit, Viminacium: quam imperator, iamdiu ab imis dirutam fundamentis, ita restituit, ut nova videatur.

6. Ab urbe Viminacio porro pergentibus, munitiones tres in ora Istri occurrunt, Picus, Cupus et Novae: quarum et fabrica et nomen in una turri antea consistebant. At nunc Iustinianus Aug. tot tantaque aedificia ac propugnacula illis adiecit locis, ut ea non inani urbium titulo et dignitate insignierit. Contra Novas, in adversa continente, turris erat derelicta iampridem, nomine Literata: Lederatam veteres appellarunt. Ex ea magnum

μέγα τε καὶ διαφερόντως ἐχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς μετε-
 τεστήσατο. μετὰ Νοβάς δὲ φρούρια Κανταβαζάτης καὶ Σμόρνης
 τε καὶ Κάμψης καὶ Τανάτας καὶ Ζέρνης καὶ Δουκέπρατον. ἐν
 D δὲ τῇ ἀντιπέρας ἡπείρῳ ἄλλα τε πολλὰ φρούρια ἐκ θεμελίων καὶ
 ταῦτα τῶν ἰσχάτων ἐδείματο. μετὰ δὲ Καπούδβοις ὠνόμασται, 5
 τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ἔργον Τραιῖανου, καὶ πολλίχιον ἐφε-
 ξῆς παλαιὸν, Ζάνες ὄνομα. ὁσπερ ἅπασιν ἐρύματα περιβαλὼν
 ἐχυρώτατα προβόλους εἶναι τῆς πολιτείας ἀνανταγωνίστους πε-
 ποιήσται. τούτου δὲ Ζάνες οὐ πολλῶ ἀποθεν φρούριον μὲν ἐστὶ,
 Πόντες ὄνομα· ὁ δὲ ποταμὸς ἐκροήν τινα ἐντυῶθα ἐκβάλλων, 10
 ταύτῃ τε περιπολῶν ὀλίγην τινὰ τῆς ἀκτῆς μοῖραν, ἐπιστρέφει
 αἰθῆς ἐς ῥοῦν τὸν οἰκεῖον, καὶ ἐφ' ἐαυτὸν ἀναμίγνυται. ποιεῖ
 P 81 δὲ ταῦτα οὐκ αὐτόματος, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐπινοίας ἀναγκασθεῖς.
 οὗτου δὲ δὴ ἔνεκα Πόντες τε ὁ χῶρος ἐκλήθη καὶ ἀναγκαστὸν
 περιάγουσιν αὐτόσε τὸν Ἴστρον, ἐγὼ δηλώσω. 15

Ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Τραιῖανὸς, θυμοειδὴς τε ὦν καὶ
 δραστήριος, ὥσπερ ἀγανακτοῦντι ἔψκει, δτι δὴ οὐκ ἀπέραντος
 αὐτῷ ἡ βασιλεία εἶη, ἀλλὰ ποταμῷ Ἴστρῳ ὀρῆσται. ζῆξι οὖν
 αὐτὸν γεφύρα διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ὡς διάβατός τε αὐτῷ καὶ οὐ-
 δαμῇ ἐμπύδιος εἶη ἐς τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἴοντι. ὅπως μὲν 20
 οὖν τὴν γέφυραν ἐπήξατο ταύτην, ἐμοὶ μὲν οὐκ ἂν ἐν σπουδῇ
 γένοιτο, Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Λαμασκηνὸς, ὁ καὶ παντὸς γεγονὼς
 ἀρχιτέκτων τοῦ ἔργου, φραζέτω. οὐ μέντοι τις τὸ λοιπὸν γέγο-
 B νεν ὄνησις ἐνθένδε Ῥωμαίους, ἀλλὰ καὶ τὴν γέφυραν ὁ τε Ἴστρος
 ἐπιχυθεὶς ὕστερον καὶ ὁ χρόνος ἐπιρρεύσας καθεῖλον. πεποιήται 25
 δὲ Τραιῖανὸς τότε καὶ φρούρια δύο τοῦ ποταμοῦ ἐφ' ἐκάτερα, καὶ

ac praevallidum castellum fecit imperator noster. Post Novas, castella sunt Cantabazates, Smornes, Campses, Tanatas, Vernes ac Ducepratum: et in ripa ulteriori alia multa, quae a fundamento aedificavit. Sequitur quod vocant Caputbovis, Traiani Aug. opus: deinde vetus oppidum Zanes: quae omnia princeps noster firmissime circummunit, et inexspugnabilia reddidit imperii propugnacula. Non procul a Zane castellum est, cui nomen Pontes. Scissus ibi fluvius exiguae partem ripae circumdat brachio; proprioque alveo redditus, sibi ipse miscetur. Id vero non sponte facit, sed humani arte ingenii coactus. Unde vero Pontium nomen locus acceperit, et Ister vi in alveum redigatur, nunc dicam.

Cum Traianus animo vir acri et impigro, indigne ferre videretur, quod non interminatum haberet imperium, sed Istro finitum, ponte fluvium iungere maturavit, ut libere transiret, quoties barbaros oppositae orae incolas peteret. Quo autem modo pontem illum construxerit, exponere non labore: describat qui totius operis architectus fuit Apollodorus Damascenus. Porro nihil postmodum Romanis id profuit: nam et Istri alluvie et temporis lapsu pons corruit. Tum quoque Traianus bina castella imposuit utrique fluminis

αὐτοῦ Θεοδώρου μὲν ἐπωνόμασαν τὸ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἡπείρῳ, Πόντες δὲ τὸ ἐπὶ Δακίας ὀμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐκλήθη. πόντην γὰρ τὴν γέφυραν Ῥωμαῖοι τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐνταῦθα γινομένης ναυσὶν ἄπλους τὸ λοιπὸν ὁ ποταμὸς ἦν, 5 τῶν τῆς γεφύρας αὐτόθι ζρεπιῶν τε καὶ θεμελιῶν κειμένων, τούτου δὴ ἔνεκα τὸν ποταμὸν ἀναγκάζουσι μεταπορεύεσθαι τὸν αὐτοῦ δρόμον καὶ τὴν πορείαν ἀνακυκλεῖν αὐθις, ὅπως ἂν πλωίμον καὶ τὸ ἐνθὲνδε αὐτὸν ἔχοιεν. ἄμφω μὲν οὖν καταπεπονηκότα τὰ φρούρια ταῦτα διὰ τε χρόνου μῆκος καὶ οὐχ ἥκιστα ἐνοσηφάντων ἐν- C
 20 ταῦθα βαρβάρων διεφθάρθαι ξυνέβη. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Πόντην μὲν, ὅπερ ἐστὶ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ δεξιᾷ, νέμ τε καὶ ἀμάχῳ ἐπιεικῶς ἀνανειωσάμενος οἰκοδομίᾳ, τὴν ἀσφάλειαν Ἰλλυριοῖς ἀνεσώσατο. τοῦ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα ὄντος, ὅπερ Θεοδώρου καλοῦσιν, ἕτε ἀποκειμένου τοῖς ἐκείνη βαρβάροις, προσήκειν οἱ ἐπι- 15 μελεῖσθαι οὐδαμῶς ᾤετο· τὰ δὲ νῦν ἐσιῶτα μετὰ τὴν Πόντην ὀχυρώματα ὀκοδομήσατο καινουργήσας αὐτὸς, ἕπερ καλεῖται Μαρεβοῦργός τε καὶ Σουσιᾶνα, Ἄρματα τε καὶ Τιμένα, καὶ Θεοδω- H 40
 ροῦπόλις τε καὶ Στιλιβούργου καὶ Ἀλικανιβούργου. D
 Ἦν δὲ τι πολίχνιον ἐγγὺς κείμενον, Ἄκνὲς ὄνομα, ὅπερ 20 ὀλίγα ἄττα σαθρὰ γεγονότα ὁ βασιλεὺς ἐπηνῶρθωσε. καὶ μετ' ἐκεῖνο Βουργονόβορε καὶ Λακκοβοῦργο, καὶ τὸ Δορτικὸν ἐπικαλούμενον φρούριον, ὅπερ τῷ χρόνῳ ἐξίτηλον γεγενημένον, ἐς ὀχύρωμα νῦν ἐχυρώτατον κατεστήσατο. καὶ πύργον ἓνα, Ἰουδαῖος καλούμενον, φρούριον διεσκευάσατο κεκαλλιστευμένον καλεῖσθαι 25 τε καὶ εἶναι. καὶ τὸ δὴ Βουργουάλτου ὀνομασμένον, ἐρημὸν τε V 449

17. Ἄρματα] ἄρμα Τολος.

ripae: atque horum quidem alterum, quod in adversa est continente, Theodoram, alterum vero situm in Dacia, eodem quo opus vocabulo, utique Latino, Pontem appellarunt. At quoniam pontis ruderibus et fundamentis sic fluvius impeditur, ut ibi sit innavigabilis, propterea mutare cursum adigitur, subindeque alveum repetit, quo navigia perferat. Utroque castello vetustate et barbarorum impressionibus everso, Pontem a dextra amni appositum nova firmissimaeque refecit fabrica Iustinianus Aug. et hac tutos parte Illyrios praestitit. Quod autem est e regione ac Theodora dicitur, nulla id cura dignatus est, utpote barbaris illius orae expositum. Hae vero novae sunt post Pontem munitiones ab ipso excitatae: Mareburgus, Susiana, Armata, Timena, Theodoropolis, Stiliburgus, et Halicaniburgus.

Vicinum est oppidum, Ad aquas dictum, cuius modicam partem collapsam erexit imperator. Postea Burgonovore, Laccoburgus, ac Dorticum castellum, quod aevo deletum instauravit, arcemque munitissimam fecit. Turrim unam, cui nomen Iudaeus, ea specie formaque auxit, ut dicatur ac vere sit castellum egregium. Ad haec Burgum altum, desertum antea

καὶ παντάπασιν ἀοίκητον τὰ πρότερα ὄν, ἀλλὰ καὶ χῶρον ἕτερον περιβόλῳ ἐτειχίστατο νέῳ, ὄνπερ ἐπικαλοῦσι Γόμβες. καὶ τὸ Κρίσπας ἔργον καταπεπονηκὸς τῷ μήκει τοῦ χρόνου, ἔτι μέντοι καὶ Λογγιᾶνα καὶ Ποντεσερίου ἰδίαιματο, ἔργον διαφερόντως ἔξασιον. ἐν δὲ Βονονία τε καὶ Νοβῶ προμαχεῖνας διεφρηκτάς 5 ἀνεγέσασατο. καὶ Ῥατιαρίας πόλειος ὄσα καταπεπτόκει, ὄρθα ἐστήσασατο. καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὸ χρεῖα ξυνοῖσον ἢ βραχεῖα

P 82 κομιδῇ ὄντα ἐπὶ μέγα ἔξῆρεν, ἢ συνέστειλε τὸ περιττὸν ἀφελόμενος, ὄπως δὴ μὴ τοῖς πολεμίοις ἢ τῷ ὑπεράγαν βραχεῖ ἢ τῷ ἀμέτρῳ εὐτέφοδα εἶη, ὡσπερ ἀμέλει Μωκατιᾶνα μὲν πόργον ἔνα 10 κατὰ μόνους τὰ πρότερα ὄντα φρούριον ταῦν τελειώτερον κατεστήσασατο. τὸ δὲ γε Ἄλμοῦ, χῶραν περιβεβλημένον πολλήν, ἐς ὀλίγον ξυναγωγῶν σὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἄμαχον εἶναι τοῖς πολεμίοις εἰργάσασατο. καὶ πολλαχῇ δὲ πόργον ἔνα κατὰ μόνους ἐστῶτα εὐρῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐδκαταφρόνητον τοῖς ἐπιουσίον ὄντα φρούριον 15 ἐχυρώτατον κατεστήσασατο. ὃ δὴ περὶ τε Τρίκεσαν καὶ Πούτεδιω

B πεποίηκε. καὶ μὴν καὶ ὄχυρώματα τοῦ ἐν Κεβρῶ τὰ καταπεπονηκῶτα θασμασίως ὡς ἐπηνώρθωσε· φρούριόν τε σὸ πρότερον ὄν ἐν Βιγρναῆ δεδημιούργηκε, καὶ αὐτοῦ ἄγχιστα ἕτερον ἐν χωρίῳ, ἐφ' ὄδ δὴ πόργος εἰς τὰ πρότερα ὦν εἰστήκει μόνος, ὄνομα Ὅνος. 20 ἐλλείπειο δὲ μόνῃ πόλειος ἐδάφη σὸ πολλῶ ἀποθεν. Ἀδγοῦστε ὠνομάζετο ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἢ πόλις. νῦν δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ὄνομα ἔχουσα, νέα δὲ καὶ ἀκραιφνής ὄλη πρὸς Ἰουστινιανοῦ βασιλέως γεγενημένη, ὄμίλῳ ὄκητόρων ἐπικεικῶς πλήθει. ἀλλὰ καὶ τὰ πεπονθῶτα τοῦ ἐν Ἀεδάβη ἐρύματος ἐπηνώρθωσε, καὶ Βα- 25

6. Ῥατιαρίας] θασιαρίας Tolos.

penitus vacuum, item oppidum Gombes novis moenibus cinxit. Arcem Crispas longa die labefactatam, necnon Longinianam et Ponteserium aedificavit, opus excellentissimum. Collapsas Bononiae et Novi pinnas restituit. Urbis Ratiariae ruinas omnes reparavit. Alia multa vel minora amplavit, vel maiora contraxit, prout usus poscebat, ne vel parvitas vel laxitas nimia facilem daret hostibus aditum. Ita certe ex Mocatiana, turri antea singulari, castellum fecit, hodie absolutissimum. Rursus Alatum, cuius erat spatiosior ambitus, in angustum adduxit citra periculum, ut ab hostibus expugnari iam nequeat. Multis in locis turrim nactus unicam ac vel ob id ridendam oppugnatoribus, castellum posuit munitissimum, p̄ta ad Tricesam Putodisque. Munitiones Cebri ruinosas mirifice restauravit. Novum in Bigranaō castellum condidit, itemque alterum in loco, una admodum insessu turri, cui nomen Onos. Haud procul sola urbis vestigia restabant. Ea prisco Augustae vocabulo etiamnum retento, tota iam nova ac recessus Iustiniani Aug. beneficio, abundat incolis. Ruinas quoque instauravit arcis Adabensis. Urbem Va-

ρίαντα πόλιν ἐκ παλαιωῦ κειμένην ἀνέστησεν. ἔτι μέντοι καὶ Βα- C
λεριάναν, ἔργον πρότερον οὐδὲν ἔχουσαν, ἐτειχίσαστο.

Πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ χωρίων οὐ παρὰ τοῦ ποταμοῦ κει-
μένων τὴν ὄχθην, ἀλλὰ κατὰ πολὺ ἄποθεν ὄντων ἐπεμελήσαστο,
5 πεσομένων ἐκ τοῦ ἐπιπλείστου, τειχίσμασί τε αὐτὰ περιβέβληκεν
ἀμάχοις τισί. Καστροάμαρτις τε καὶ Ζετινούκورتου καὶ Ἰσοκὸς τὰ
χωρία ἐπικυλεῖται ταῦτα. παρὰ δὲ τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην φρού-
ριον παλαιὸν, Οὐννων ὄνομα, ἐπιμελείας ἤξιωσε τὰ τε ἄλλα καὶ
ἀμφὶ τῷ περιβόλῳ πολλῆς. ἔστι δὲ τις χώρος οὐ πολλῷ ἄποθεν
10 τούτου δὴ τοῦ Οὐννων φρουρίου, ἔνθα δὴ ὄχρωμάτα δύο Ἰστρου D
ποταμοῦ ἐφ' ἑκάτερα ἦν, ἐν μὲν Ἰλλυριοῖς Παλατίολον ὄνομα,
ἐπὶ θάτερα δὲ Σικίβιδα. ταῦτα καθρημένα τῷ χρόνῳ ἀνανεω-
σάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῶν ταύτη βαρβάρων ἐπιδρομὰς
ἀνεχαλίτισεν, ἐπέκεινά τε φρούριον ἠκοδομήσαστο παλαιὸν Ἔργον,
15 ὅπερ Οὔτως ὠνόμασται. ἐν ὑστάτῃ δὲ τῶν Ἰλλυρικῶν ὁρίων
φρούριον ἀνηκοδομήσαστο, Λαπίδαριος ὄνομα, καὶ πύργον ἐν
ἑστώτα μόνον, Λουκερναριαβούργου καλούμενον, ἐς φρούριον
ἀξιοθέατον μετεστήσαστο. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν
Ἰλλυριοῖς διαπέπρακται. οὐ μόναις δὲ ταῖς οἰκοδομίαις τὴν χά-
20 ραν ἐτειχίσαστο ταύτην, ἀλλὰ καὶ στρατιωτῶν φρουρὰς ἐν τοῖς
ὄχρωμάσι πᾶσιν ἀξιολογιατάτας καταστησάμενος τὰς τῶν βαρ-
βάρων ἐπιβουλάς ἀπεκρούσαστο.

ζ. Τὰ μὲν οὖν Ἰλλυρικῶν ὄχρωμάτα παρὰ ποταμῶν Ἰστρου P 83
ταύτη πη ἔχει. ἐπὶ Θράκης δὲ νῦν ἰτέον ἡμῖν τὰ ἔργα, ὅσα
25 δὴ παρὰ τὴν ἐκίνη ἀκτὴν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἴργασται. οὐ

rianam excitavit iampridem dirutam; et Valerianae, quae nuda erat et immu-
nita, muros circumdedit.

Insuper ad oppida, non apposita flumini, sed longe remota, quae rui-
nam iamdiu minabantur, intento animo, ea moenibus validissimis incinxit:
videlicet Castramartis, Zetaecortum et Iacum. Ad oram fluvii, Hunnorum,
ut vocant, castro veteri cum alia providit, tum muros accuravit. Non pro-
cul ab hoc Hunnorum castro, geminis hinc inde praesidiis munitus Ister fue-
rat. Ac Palatiolum quidem appellarunt, quod erat in Illyrico; oppositum
vero Sicibidam. Haec aevo pessundata imp. Iustinianus renovavit; quo
facto incursus repressit barbarorum illius tractus. Exin castellum fecit ex
veteri monumento, cui nomen Utes. In extremo Illyrici limite castellum
Lapidarias restituit, soli que turri, quam Lacernariaburgum appellabant,
praecleari castelli amplitudinem dedit. Haec sunt Iustiniani Aug. opera in Il-
lyrico; quod non aedificiis solum munit, sed optima etiam praesidia militaria
in omnibus munitionibus collocavit, itaque barbarorum vim repulit.

7. Hactenus de Illyrici munitionibus ad flumen Istrum: nunc ad illas
veniendum, quibus ipsius oram in Thracia Iustinianus Aug. praestavit

γάρ μοι ἀπὸ τρόπου ἔδοξεν εἶναι ἅπασαν πρότερον περιηγησαμένην τὴν ταύτην ἡβίνα οὕτω δὴ ἐπελθεῖν καὶ τὰ κατὰ τὴν μεσόγειον αὐτῷ πεπραγμένα. πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ Μυσσοῦς ἐνθένδε ἴωμεν, οὐσπερ ἀγγεμάχους οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν· ἐπεὶ καὶ χώραν τὴν Ἰλλυριοῖς ὁμορον ἔχουσι. μετὰ τὸν χώρον οὖν, ὅπερ Λουκιερα-
 V 450 ριαβοῦργον καλοῦσι, Σεκούρισκα τὸ φρούριον ἑκδομησάτο Ἰου-
 B νηκότα ἐν Κυντοδήμου ἀνενεώσατο. καὶ μετὰ τοῦτο πόλιν ἐδεί-
 ματο οὐ πρότερον οὖσαν, ἥνπερ ὁμωνύμως τῇ βασιλίδι Θεοδορῶ-
 λην ἐπωνόμασεν. ἔτι μέντοι φρουρίων τοῦ τε Ἰατρῶν καλουμένου 10
 καὶ Τυγᾶς τὰ πεπονθότα νέα τιμὴ διεσώσατο οἰκοδομίᾳ, καὶ τοῖς
 Μαξεντίου πύργον ἐντέθεικεν, ἐπεὶ αὐτοῦ προσδεῖν ἤθετο. καὶ
 τὸ Κυντῶν ἐδείματο φρούριον οὐ πρότερον ὄν. μεθ' ὃ δὴ τὸ
 Τραμακαρίσκας ὀχύρωμά ἐστιν· ὅπερ κατανακτικὸν ἐν τῇ ἀντι-
 πέρας ἠπειρῶ Κωνσταντινῆς ποτε Ῥωμαίων βασιλεὺς φρούριον 15
 οὐκ ἀπημελημένως ἑκδομησάτο, Δάφνην ὄνομα, οὐκ ἀξύμφορον
 νενομικῶς εἶναι φυλάσσεσθαι ταύτην τὸν ποταμὸν ἐκατέρωθεν.
 C ὃ δὴ προϊόντος τοῦ χρόνου βάρβαροι μὲν ἀφανίζουσι τὸ παράπαν,
 Ἰουστινιανὸς δὲ ἀνωκοδομήσατο βασιλεὺς ἐκ θεμελίων ἀρξάμενος.
 μετὰ δὲ Τρασμαρικᾶν ἔρυσά τε τὸ Ἀλτηνῶν, καὶ ὅπερ καλοῦσι 20
 Κανδιδιανὰ, κωθηρημένα πρὸς αὐτῶν πολεμίων πολλῶ πρότερον,
 ἐπιμελείας ἤξιωσε κατὰ λόγον τῆς χρείας. ἔστι δὲ τρία ἐξῆς ὀχυ-
 ρώματα παρὰ τὴν τοῦ Ἰστρου ἡβίνα, Σαλτοπύργος τε καὶ Δο-
 ροστόλος καὶ Συκιδάβα. ὣν δὴ ἐκάστου τὰ πεπονθότα οὐκ ἀπη-
 μελημένως ὁ βασιλεὺς ἐπηνώρθωσε. καὶ Κουήσορις δὲ, ὅπερ 25

4. ποιηταὶ] Homerus.

Etenim consentaneum iudico oram prius illam percurrere, itaque demum ad mediterranea aedificia progredi. Ac primum inde ad Mysos, quos poetae *cominus-pugnantes* vocant, eamus; quandoquidem Illyrici fines contingunt. Post Lucernariaburgum, novum castellum Securiscam imp. Iustinianus extruxit: deinde Cynthodemi ruinas restituit. Ultra hoc novam urbem condidit, et Augustae nomine Theodoropolia nuncupavit. Castella etiam Tigas et Iatron, quibus erant partibus mutila, recenti fabrica refecit. Castra Maxentii turrim addidit, quam necessariam iudicabat, et Cynton, castellum novum aedificavit. Sequitur arx Tramacariska, cui in opposita continente respondet Daphne, castellum olim a Constantino Aug. haud perfunctorie conditum; cum e re esse existimaret, ut ibi utraque fluminis ripa praesidio teneretur. Progreddente tempore, barbari id funditus delevere: Iustinianus Aug. reaedificavit a fundamento. Post Trasmaticam, arcibus Altenae et Candidianae, ab hoste dudum excisis, prout opus erat, prospexit. Istri ripam tres arces ordine obtinent, Saltopyrgeus, Dorostolus, et Sycidaba: singularum ruinas imperator non levi opera instauravit. Similem suscepit curam Quaesoris,

κεῖται τῆς ἀκτῆς ἔκτισθεν, ἐπιμέλειαν τὴν ὁμοίαν πεποιοῦνται. καὶ Πάλματις ἐν στενῷ κείμενον μείζον τε κατεστήσατο καὶ διαφερόντως εὐρύτερον, καίπερ οὐ παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ ποταμοῦ ὄν. οὐδὲ δὴ ἀγχιστα καὶ φρούριον Ἄδινα καινουργήσας ἐδείματο, ἐπὶ D
5 δισπηκέες διαλανθάνοντες Σκλαβηνοὶ βάρβαροι ἐνταῦθα καὶ ἐνεδρεύοντες κεκρυμμένως ἀεὶ τοὺς τῆδε ἰόντας ἄβατα ἐποιοῦν τὰ ἐκείνη χωρία. καὶ φρούριον δὲ τὸ Τιλικίων ᾠκοδομήσατο, καὶ αὐτοῦ ἐν ἀριστερᾷ κείμενον ἔρυμα.

Οὕτω μὲν καὶ Μυσοῖς τὰ ὀχυρώματα ἐπὶ τε τῆς ἀκτῆς τοῦ H 41
10 ποταμοῦ Ἰστρου ἔσχε καὶ ταύτης πλησίον. ἐπὶ Σκύθας δὲ τὸ λοιπὸν βαδιοῦμαι· ἐνθα δὴ φρούριον πρῶτον Κυρίλλου ἁγίου ἐκωνυμόν ἐστιν, οὐπερ τὰ πεπονηκότα τῷ χρόνῳ ἀνφοδομήσατο οὐκ ἀπημελημένως Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς. ἐπέκεινά τε αὐτοῦ ἦν P 84
μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀχύρωμα, Οὐλμιτῶν ὄνομα, βαρβάρων δὲ Σκλα-
15 βηνῶν ἐπὶ χρόνου μῆκος ἐκείνη τὰς ἐνέδρας πεποιηκότων, διατριβὴν τε αὐτόθι ἐπὶ μακρότατον ἐσχηκότων, ἔρημόν τε παντάπασι γέγονε, καὶ οὐδὲν αὐτοῦ ὅτι μὴ τὸ ὄνομα, ἐλλείπειτο ἔτι. ὄλον τοίνυν ἐκ θεμελίων δειμάμενος, ἐλεύθερα τῆς τῶν Σκλαβηνῶν ἐπιθέσεώς τε καὶ ἐπιβουλής κατεστήσατο εἶναι τὰ ἐκείνη χωρία.
20 ἔστι δὲ που μετὰ τοῦτο Ἰβιδὰ πόλις, ἧς δὴ τοῦ περιβόλου πολλὰ ἐπιπόνθει, ἅπερ ἀνανεωσάμενος ὠδεμιᾷ μελλήσει ὀχυρωτάτην διεπράξατο εἶναι. φρούριον τε δεδημιουργηκε νέον αὐτὸς μετ' αὐτήν, ὅπερ Αἰγιστον ὀνομάζουσι. καὶ ἄλλο δὲ φρούριον Σκυθίας ἐν ὑστάτῳ κεῖται, Ἄλμυρις ὄνομα, οὐδὲ δὴ τὰ πολλὰ σαθρὰ B
25 γεγονότα διαφανῶς ἀνοικοδομησάμενος διεσώσατο. ὅσα δὲ καὶ ἄλλα ὀχυρώματα ἐν τῇ τῆς Εὐρώπης μοίρᾳ εἰπεῖν ἄξιον.

extra ripam positi. In arcto situm castellum Palmatis auxit plurimum laxavitque: quamquam hoc ab ora fluminis distat. Huic etiam proximum de novo statuit castellum Adina; propterea quod Sclaveni barbari ibi delitescere et ex insidiis in viatores grassari soliti, ne iter illac fieret impediabant. Castellum quoque Tilicion, et a sinistro eius latere propugnaculum struxit.

Sic in Mysia Istri ripa cum vicinia munita est: nunc ad Scythas procedam. Hic primum sese offert castellum, nomine S. Cyrilli insigne: in quo quidquid temporis succubuerat, id Iustinianus Aug. accurate renovavit. Post, arx vetus erat, Ulmiton dicta; quae quoniam Sclavenis barbaris grassatoribus diu sedem praebuerat, vacabat penitus, nec iam nisi nomen servabat. Tota a fundamentis reaedificata, oram illam ab incursibus et insidiis Sclavenorum liberam reddidit. Succedit urbs Ibida, quae magnam murorum partem amiserat: his sine ulla cunctatione reparatis, locum praeclare munit: ultra quem castellum novum (Aegisto nomen est) condidit. Almyrin, itidem castellum in extrema Scythia situm, cuius pars non exigua possum iverat, renovata fabrica conservavit. Nec silentio praetermittenda sunt caetera loca, quae in hac parte Europae munita sunt.

Ο η'. Ὅσα μὲν δὴ ἔν τε Δαρδάνοις καὶ Ἐκκευράτοις καὶ Ἰα-
 κιδότοι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυραίων ἔθνεσσιν, ἔτι μέντοι καὶ ὄσα ἐπὶ
 τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀμφὶ ποταμὸν Ἰστρου οὐλοδομήματα Ἰουστι-
 νιανῶ βασιλεῖ εἰργασται, ἤδη μοι ἔμπροσθεν δεδήγηται. ἐπὶ
 τὴν Θράκην δὲ τὸ λοιπὸν ἴωμεν, ἀρίστην πηγνύμενοι τινα τοῦ λό- 5
 γου κρηπίδα τὰ ἐπὶ Βυζαντίου χωρία, ἐπὶ καὶ τῆς Θράκης ἢ
 πέλις οὐ τῷ κράτει μόνον, ἀλλὰ καὶ χωρίων προέστηκε φύσει,
 τῇ μὲν Εὐρώπῃ ὡσπερ τις ἀκρόπολις ἐπιμβαίνουσα, φυλαττομένη
 δὲ τῆς διοριζούσης αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας θαλάσσης τὸ πέρας.
 ἤδη μὲν οὖν τάς τε ἄλλας ἀπέσας τῆς πέλαγος κτίσεις, καὶ ὄσα δὴ 10
 ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς ἐντός τε καὶ ἐκτὸς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως περι-
 βόλου δεδημιούργηται, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδήλωκα λόγοις. τὰ
 D δὲ δὴ ἐνθένδε ἔρων ἔρχομαι.

V 451 - Φροσφιδὸν ἔστιν ἐν τῷ προουσταίῳ τῆς πόλεως, ὅπερ Στρογ-
 γύλον ὀμωνόμως τῇ τοῦ ἐρύματος συνθήσει καλοῦσιν. ἐντιῦθεν 15
 ἢ ἐς τὸ Ῥήγιον ὁδὸς ἀγούσα, ἐκ τοῦ ἐκπλαέστον ἀνώμαλος οὖσα,
 ὄμβρων, ἀν ὀθιω τύχοι, ἐπιπεσόντων, τελματώδης τε καὶ δυσ-
 πάριτος τοῖς τῆδε ἰούσιν γίνετο. νῦν δὲ λίθοις αὐτὴν κατε-
 στρώσας ἀμαξιτικός ὁ βασιλεὺς ὄστος εἰπειτῇ τε κατεστήσατο καὶ
 ἄπονον ὄλωσ. μήκος μὲν τῇ ὁδῷ τῆδε ἄχρι ἐς Ῥήγιον· εὐρύνεται 20
 δὲ τοσούτων, ἐς ὅσον ἀμάξιας οὐ στενοχωραῖν δύο ἀπεναντίας ἀλ-
 λήλαις ἰούσας. τραχεῖς οἱ λίθοι διαφερόντως· εἰκάσαις ἂν ἀν-
 τὸς μυλάς εἶναι. εὐμεγέθεις τέ εἰσι μάλιστα. ὥστε δὴ ἐκα-
 P 85 στος γῆν μὲν ἐγκαλύπτει πολλήν, ἐς ὄραν δὲ ἑρπυῖ ἀνάγει. ἐς δὲ
 τό τε ὄμαλές καὶ τό γε λείων ἐπιεακῶς ἐξεργασμένοι, ὄσα ἐνηφθαι 25

8. Iustiniani Aug. aedificia hactenus recensui, quae sunt apud Dardan-
 nos, Spirotas, Macedones, caeterasque gentes Illyrici, item in Graecia et
 ad fluvium Istrum. Iam progrediamur in Thraciam, atque optimum orationis
 fundamentum ponamus Byzantii: quando haec urbs non solum potentia, sed
 natura etiam loci Thraciam antecellit, Europae imminens arcis instar, ser-
 vansque terminum maris, quo ab Asia pars ista orbis dividitur. Quoniam
 vero quidquid ille Constantinopoli cum sacris tum aliis in locis intra extraque
 muros aedificavit, superioribus libris retuli, ad consequentia modo pergam.

Castellum est suburbanum, quod consentaneo figurae suae vocabulo
 Strongylon dicitur. Via, quae hinc Rhesium ducit, cum inaequalis ubique
 fere esset ac salebrosa, si quando largius plueret, crebris lacuinis viatores
 impeditabat. Iam saxis planstralibus illam stravit imp. auster, itaque facilem
 reddidit ac plane expedit. Eius longitudo ad Rhesium usque pertinet:
 tanta est latitudo, quanta sufficit ut duo plastra ex adverso acta non com-
 pantantur. Sunt lapides in primis duri: molares esse dicuntur. Mode praes-
 tant: quo fit ut quisque et magnum terrae spatium tegat, et extet altissimè.

τῆ συνθίσει, οὐδέ πη ἐς τὸ ἀκριβὲς μεμυκέναι, ἀλλὰ συμπεφυκέναι δοκοῦσιν ἀλλήλοις. ταῦτα μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστι.

Λίμνην δὲ τινα εἶναι ἄγχιστα τοῦ Ῥηγίου κυλουμένου ξυμβαίνει, ἐς ἣν τὰς ἐκβολὰς ἔχουσι ποταμοὶ ἐκ χωρίων τῶν ὑπερθεν 5 τῆδε φερόμενοι. διακέχεται δὲ ἡ λίμνη αὕτη μέχρι ἐς Θάλασσαν ὥστε μία τις ἀμφοτέρωθεν ἀκτὴ ἐν στενῷ μάλιστα τυγχάνει οὐσί. ταύτην δὲ ἄμφω ἐπικλύζουσι τὴν ἀκτὴν ἀντικυματοῦσαι καὶ ἀλλήλοις ἀντιμυκώμεναι. αἰετὲ ἀλλήλαις εὐθὺ ἴενται τὴν ἡϊόνα ἐπικουρούμεναι. ἐπειδὴν δὲ ὡς πλησιαίτατα ἴκωνται, ἀναχαιτίζουσι 10 τὴν ἐπιρροήν, ἐφ' ἑαυτὰς ἐπιστρέφουσαι, ὥσπερ ἴνα ταῦθα τὰ δριμύσι πηξάμεναι. ἔστι δὲ καὶ ἀλλήλαις οὐ ἀναμίγνυνται, πορθμὸν τινα μεταξὺ ἔχουσαι, ἄδηλον ὃν ὁποτέρω ποτὲ αὐτῶν τὸ τοῦ πορθμοῦ ὕδωρ διακεκλήρωται. οὔτε γὰρ ἡ τῆς Θάλασσης ἐπιρροὴ ἐς τὴν λίμνην αἰετὲ φέρεται οὔτε δεηνεὲς ἐς τὴν Θάλασσαν τὴν 15 λίμνην ἐκβάλλει, ἀλλ' ὄμβρων μὲν ἐπιγενομένων πολλῶν, ἐπιπνεύσαντός τε ἀνέμου νότου, ἐκ τῆς λίμνης ὁ πορθμὸς προῖων φαίνεται. ἦν δὲ ἀπὸ βορρᾶ τὸ πνεῦμα ἴοι, ἡ Θάλασσα τὴν λίμνην ἐπικλύζειν δοκεῖ. ἐν τούτῳ μέντοι ἡ Θάλασσα τῷ χώρῳ ἐς βρύχος κατατείνει παμμέγεθες, ὀλίγης τινὸς ἀπολειμμένης μεταξὺ 20 χώρας, ἥπερ διήκει ἐς ἄβυσσον. ἐς τοσόνδε τυγχάνει οὐσα, ὥστε δὴ καὶ Μύρμηξ ὠνόμασται. οὗτος δὲ ὁπορθμὸς, ὃ τε τὴν Θάλασσαν καὶ τὴν λίμνην ζευγνύων, ἥπερ μοι εἴρηται, πάλοι μὲν γεφύρα ξυλὴν διάβατος ἦν ἐπικινδύνῳ μάλιστα τοῖς τῆδε ἰοῦσιν, ἐπεὶ τοῖς ξύλοις, ἂν οὔτω τύχοι, διαφθείροντο· τῶν δὲ αὐτῆν 25 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς λίθοις λογύδην ἐμβιβλημένοις ἐς ἀψίδας

Tam apte complanati laevigatique sunt, ut non commisi inter se neque accurate compacti, sed in unum coaliti videantur. Sed haec haecenus.

Stagnum est Rhegio proximum. Hoc amnes ex locis altioribus decurrentes accipit, et ad mare usque diffunditur; ita ut commune habeat cum eo litus, idque angustissimum: quod ambo inundant, adversis fluctibus mutuo cum fremitu concurrentia. Semper enim contrarie procedunt, communi litore: ut proxime accesserunt, cursum retorquent seque referunt, quasi illic sibi terminos fixerint. Ubi miscentur, fretum quoddam est interiectum, cuius aquam utrum ipsorum sibi vindicet, parum constat. Nam nec mare semper stagno infunditur, nec stagnum semper in mare influit: sed post largos imbres, flante austro, e stagno fretum manifeste progreditur: rursus spirante borea, exundare videtur mare in stagnum. Eo loci in brevia longe excurrit mare, spatio intercedente arctissimo, quod ad profundum aequor porrigitur, tamque angustam est, ut Myrmex appelletur. Fretum illud, quo mare, ut dixi, cum stagno copulatur, transitum habebat olim ponte coniunctum ligneo, non sine gravi periculo transeantium: qui, si fors ita ferret, cum lignis mersi

μετεωρίσας μέγα τι χρῆμα, τὴν ἐκείνη διάβασιν ἀκίνδυνον κατεστήσατο.

Τοῦ δὲ Ῥηγίου ἐπέκεινα πόλις ἐστὶ ποσ Ἀθύρας ὄνομα, ἥσπερ τοὺς οἰκήτορας δίψῃ δεινοτάτῃ ἐχομένους εὐρῶν τὴν ἀπορίαν διέλυσε σφίσι, ἔλυτρον ἐνταῦθα δειμάμενος, θησαυρίων δὲ μὲν ἐπικαιριώτατα τὴν τῶν ὑδάτων οὐκ ἀναγκαίαν περιουσίαν, πρυτανεύων δὲ αὐτὴν ἐν ἐπιτηδείῳ τοῖς τῆδε ἀνθρώποις. ἀν-
D κοδομήσατο δὲ καὶ τὰ πεπονθότα τοῦ περιβόλου.

Ἔστι δὲ μετὰ τὴν Ἀθύραν τις χῶρος, ὅνπερ Ἐπισκοπεῖα καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι. ὃν δὴ κατανενοηκῶς Ἰουστινιανὸς βασι- 10
λέως ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδουραῖς ὑποκειμένον, ἐπιπλεῖστον δὲ, ὡς οὐδαμῆ ὀχυρώματος ὄντος, ἀφύλακτα παντάπασιν ὄντα τὰ ἐκείνη χωρία, φρούριον ἐνταῦθα ἐδείματο· οὗ δὲ τοὺς πύργους
H 42 πεποιήται οὐχ ἥπερ εἰώθει, ἀλλὰ τρόπῳ τοιῷδε. προὔχει τις ἐκ τοῦ περιβόλου οἰκοδομία, στενωπότη μὲν κατ' ἀρχὰς οὕσα, τε- 15
λευτώσα δὲ ἐς εὐρος μέγα· ἐφ' οὗ δὲ ἕκαστος ἐξείργασται πύργος. ταύτῃ τε τοῖς πολεμοῖς ἄγχιστά πη τοῦ τείχους ἵεναι ἀμή-
P 86 χανά ἐστιν, ἐπεὶ τῶν πύργων κατὰ μέσον γενόμενοι ἐν ἀμφιβόλῳ κατὰ κορυφὴν πρὸς τῶν ἐκείνη φρουρῶν ῥῆστα βαλλόμενοι διαφθίρονται. τὰς τε πύλας ἐνταῦθα οὐ κατὰ τὰ ξυνειδισμένα τῶν 20
πύργων μεταξὺ ἔθεντο, ἀλλ' ἐκ πλαγίας κατὰ τὸ ἐν στενωπῷ προὔχον τοῦ τείχους, οὐχ ὀρωμένας τοῖς πολεμοῖς, ἀλλ' ὀπισθεν διαλανθανούσας. ἐνταῦθα Θεόδωρος βασιλεῖ τὴν ὑπουργίαν παρέσχετο, Σιλεντιάριος τὴν ἀρχὴν, συνειτὸς μάλιστα. τοῦτο μὲν οὖν τὸ

3. Ἀθύρας] ἐθύρας Τολοα.

interibant. At nunc Iustinianus Aug. ponte in altissimos arcus educto con-
clinna lapidum selectorum structura, tutum illac transitum dedit.

Ultra Rhegium urbs est Athyra: cuius incolas siti gravissima, qua ur-
geri ipsos compererat, levavit, extractis ibi cisternis, in quibus aquae maior
copia quam postularet necessitas asservaretur et opportune civibus praeser-
retur. Murorum etiam ruinas instauravit.

Post Athyram locus est, quem Episcopia vocant indigenae. Hunc imp.
Iustinianus hostium incursionibus expositum animadvertens, tractumque illum
nusquam munitum ac prorsus indefensum patere, castellum ibi condidit,
cuius turres hoc modo, non solito, extractae sunt. Ex muro fabrica pro-
minet, angustissima illa quidem initio, sed in amplam desinens latitudinem:
eiusmodi proiectorum unaquaeque est turris imposita. Quo fit ut hostes pro-
pius ad muros accedere nequeant: quippe inter turres hinc inde defensorum
telis facillime ex edito confixi cadunt. Nec portae consuetum locum obti-
nent inter turres: sed oblique sunt positae ad angustas illas eminentias muri,
aversaeque ab hostium oculis pone latent. In his imperatori navavit operam
Theodorus Silentarius, singulari vir intelligentia. Ita quidem locus ille est

ἔρυμα τῆδε πεποιήται. ἐπὶ τείχη δὲ τὰ μακρὰ ἐνθένδε ἴοντας ὀλίγα ὑπειπεῖν ἄξιον.

9'. Ἡ θάλασσα ἐξ ὠκείου καὶ Ἰσπανίας γῆν τὴν Εὐρω- Β
 παίαν ἀριστερᾷ ποιουμένη μέχρι μὲν ἐς Θράκην κατὰ ταῦτα χωρεῖ V 452
 5 πρὸς ἀνάσχοντά που τὸν ἥλιον, ἐνθεν δὲ σχιζομένη πῆ μὲν ἐπὶ
 τὴν ἐώαν στέλλεται μοῖραν, πῆ δὲ κατὰ βραχὺ ἐγκαρσία γεγενη-
 μένη τὸν Εὐξείνον καλούμενον ἀποτελεῖ πόντον. ἐς Βυζάντιον δὲ
 ἀφικομένη ὡπερ ἐπὶ νόσσης τινὸς καμπὴν ποιεῖται ἀμφὶ τὰ
 πρὸς ἔω τῆς πόλεως, πλαγία τε πολλῶ μᾶλλον ἔτι γινομένη ἐν
 10 πορθμῶ ἵεται, ἰσθμὸν τῆς Θράκης τὰ τε πρόσω καὶ ὀπίσω, ὡς
 τὸ εἶδος, ἐργαζομένη. οὐχ ὅτι ἐς ἑκρούς ἐνταῦθα ἡ θάλασσα C
 μερίζεται δύο, ἥπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἰσθμοῖς εἶωθεν, ἀλλὰ περι-
 στρεφομένη τε θαυμασίως ὡς καὶ περιβαλλομένη ἐκατέρωθεν
 Θράκην τε τὴν ἄλλην καὶ διαφερόντως τὰ ἐπὶ Βυζαντίου προά-
 15 στεια πάντα. οἰκοδομοῦνται δὲ καὶ περιστέλλουσιν οἱ ταύτῃ ἄν-
 θρωποι τὰ προύστεια οὐχ ὅσον ἐς χρεῖαν, ἀλλ' ἐς ὑβριν τε καὶ
 τρυφήν ὄρον οὐκ ἔχουσαν, καὶ ὅσα ἄλλα πλούτου ἐξουσία ἐς τοὺς
 ἀνθρώπους ἰοῦσα ποιεῖ. ἐπιπλά τε κατατίθενται ἐνταῦθα πολλὰ
 καὶ διαπονήματα ἐν αὐτοῖς ἐνδεδεχέστατα ἔχουσιν· ἐπειδὴν οὐν
 20 καταθεῖν τινὰς τῶν πολεμίων γῆν τὴν Ῥωμαίων ἐξαπινάλως ξυνε-
 νεχθεῖη, οὐδὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις χωροῖς προστρέβασθαι τὴν ζη-
 μίαν ἐνταῦθα ξυμβαίνει, ἀλλὰ κυκοῖς ἄγαν τοῖς ἀνηκέστοις βα- D
 ρύνεσθαι τὰ ἐκείνη χωρία. ὃ δὲ ἀναστέλλειν Ἀναστάσιος βασι-
 λεὺς διὰ σπουδῆς ἔχων ἐν χώροις οὐχ ἦσσαν ἢ τεσσαράκοντα ση-
 25 μείοις τοῦ Βυζαντίου διέχουσι μακρὰ οἰκοδομησάμενος τείχη,

communitus: hinc vero priusquam accedamus ad muros longos, pauca prae-
 fari convenit.

9. Mare ab oceano Hispaniaque sese insinuans, Europam seponit ad
 laevam, et orientem aequaliter petit, donec Thraciam attingit. Hinc se ita
 findit, ut pars ad ortum pergat, pars obliquo sensim meatu pontum efficiat
 Euxinum. Ut Byzantium pervenit, ad exortivum urbis latus, tanquam ad
 metam, cursum flectit: tum se multo magis obliquans procurrit in sinum,
 et, quod consequens est, ex Thraciae parte, quam a fronte et tergo inter-
 cipit, Isthmum facit; non quod ibi mare, sicuti ad isthmus caeteros aesolet,
 in recessus geminos divisum hinc inde sit, sed quia mirabili flexione cum re-
 liquam Thraciam utrinque amplectitur, tum vero maxime suburbanum agrum
 omnem Byzantii. Hunc aedificiis cives occupant decorantque, non solum ad
 vitae usus, sed ad luxum etiam insolentem deliciasque immodicas, et ad omnem
 licentiam, quam affert mortalibus opulentia. Multam ibi supellectilem repo-
 nunt; multa singulari arte elaborata asservant. Haec autem loca non minus
 detrimenti quam caetera ex hostium repentinis in Rom. imperium incursioni-
 bus accipiebant: quin et omnium pessime vastabantur. Malum avertere sa-
 tegens imp. Anastasius, quadragesimo ab urbe lapide longos muros aedifica-

ἄμφω τῆς θαλάσσης τὰς ἀκτὰς ἔξενξεν, οὗ δὴ ἀλλήλων διεστή-
 κασιν ὁδῶ ἡμέραιν δυεῖν μάλιστα· ταύτη τε ἅπαντα ἐν τῷ ἔχυρῳ
 καθεστάναι τὰ ἐντὸς ᾤετο. ἦν δὲ ἄρα μεζόνων τοῦτο συμφορῶν
 αἰτίων. οὔτε γὰρ οἶόν τε ἦν οἰκοδομίαν τοσαύτην τὸ μέγεθος ἢ
 P 87 ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἔχειργάσθαι, ἢ φρουρεῖσθαι ξὺν τῷ ἀκριβεῖ. ἐπει-
 δὴν τε μοῖρα τινὶ τούτων δὴ τῶν μακρῶν τειχῶν ἐπισκήψαιεν οἱ
 πολέμιοι, καὶ τοὺς φρουροὺς ἅπαντας ὑποχειρίους ἐποιούντο οὐ-
 δενὶ πόνῳ, τοῖς τε ἄλλοις ἐπιπέτοντες ἀπροσδόκητοι κακὰ οὐκ
 ἐδιδίγητα ἔχειργάζοντο.

Ἄλλὰ βασιλεὺς τὰ τε πεπονθότα τούτων δὴ ἀνοικοδομησά-
 μινος τῶν τειχῶν, τὰ τε σφαλερὰ ἐπὶ τὸ ἔχυρώτατον κρατυνήμε-
 νος τῶν φρουρῶν ἕνεκα, προσεπετεχνήσατο τάδε. τὰς μὲν ἐξῶ-
 δους, ἅπερ ἐκ πύργου ἐκάστου ἐς τοὺς αὐτοῦ ἔχομένους ἐξάγου-
 σιν, ἐφράξατο πάσας. ἄνοδον δὲ καθ' ἕκαστον ἐκ τοῦ ἐδάφους
 B ἔντοσθεν ἐτεκτήνατο μίαν· ἦνπερ ἐπὶ καιροῦ καθειρογόντες οἱ 15
 ταύτη φρουροὶ τοὺς πολεμίους περιφρονοῦσι τοῦ περιβάλου ἐντὸς
 γενομένους· ἐπεὶ πύργος ἐς ἀσφάλειαν ἕκαστος αὐτὸς κατὰ μόνας
 τοῖς φρουροῖς ἀπόρη. καὶ τούτων δὴ τῶν τειχῶν ἐντὸς τὰ ἐς
 ἀσφάλειαν ἐνδειλεχέστατα διεπράξατο, τὰ τε ἄλλα πεποιημένους
 ἦπερ μοι ἔνωγχος εἶρηται καὶ πόλιως Σηλυβρίας ἀνανεωσάμενος 20
 ὅσα πεπονθότα τοῦ περιβάλου ἐτύγχανεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μα-
 κρῶν τειχῶν ταῦτα Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ εἴργασται.

Ἡράκλεια δὲ ἢ πόλις ἦδε, ἢ παραλία, ἢ ἐν γειτόνων, ἢ
 Πέρηνθος (ἢ πάλαι μὲν τὰ πρωτεύια τῆς Εὐρώπης ἐδίδοσαν, νῦν
 δὲ δὴ μετὰ γὰρ Κωνσταντινουπόλιν τὰ δευτερεύια παρέχονται) δι- 25

vit, quibus gemina iunxit maris littora, ubi inter se bidui fere distant. Quo
 facto, quaecumque cis muros erant, ea se in tuto collocasse existimabat.
 Verum hinc maiora incommoda nascebantur. Neque enim fieri poterat ut
 opus adeo spatiosum vel satis haberet firmitatis, vel diligenter custodiretur.
 Certe hostes, quacumque muros longos invaderent, omnes partis illius custo-
 des opprimebant nullo negotio, caeterosque ex improvise adorti, calamita-
 tem inferbant, quantum nemo verbis facile exponat.

At imperator noster, cum horum ruinas murorum reparasset, et partes
 caducas defensorum causa firmasset optime, hoc adiecit inventum artis.
 Omnes cuiusque turris ad turres vicinas exitus obstruxit, et intra singulas
 unum a solo ascensum fecit; quem in tempore obdentes propugnatores ho-
 stem, muros licet transgressum, rident, quoniam suis quacumque custodiis
 turris sufficit. Intra murorum ambitum perfectam peperit securitatem, non
 solum factis quae modo retuli, sed restauratis etiam ruinis moenium urbis
 Selybriae. Haec Iustinianus Aug. egit ad muros longos.

Urbs vero Heraclea, maritima illa ac vicina, alioque nomine Perinthus
 dicta, quae olim locum in Europa principem tennit, nunc uni cedit Constan-

πρῶσά τε καὶ λίαν ἀρχιμῶσα ἔναγχος ἔκειτο, οὐχ ὅτι ἀνδρὸς ἢ Ὑ
 ἀμφ' αὐτὴν γῶρα οὐδὲ διὰ ἀπημελήτο ταῦτα τοῖς ἐκ παλαιοῦ δε- Η 43
 μαμένοις τὴν πόλιν, ἐπεὶ καὶ κατάρροτος Εὐρώπῃ ταῖς κρήναις,
 καὶ ποιῆσθαι τοῖς πάλαι ἀνθρώποις ὀχετοὺς ἔμελεν, ἀλλὰ τὰ ξυ-
 5 εἰθευόμενα ποιῶν ὁ χρόνος τῇ πόλει τὴν ὀχεταγωγίαν ἀνήρηκεν,
 ἢ καταγεγηραυῖαν τὴν οἰκοδομίαν ὑπεριδῶν, ἢ τῷ μὴ ἐπιμελεῖ- V 453
 σθαι τοὺς Ἡρακλειώτας αὐτῆς ἐπὶ τὴν φθορὰν ποδηγούμενος.
 ὀλέγου τε ἀοίκητος διὰ τοῦτο Ἡράκλεια ἐλλείπειτο εἶναι. ταῦτό
 δὲ τοῦτο καὶ τὰ ἐκείνη βασιλεία ὁ χρόνος ἐποίει ἀξιοθέατα ἐπι-
 10 κῶς ὄντα. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς οὐ παρέργως, ἀλλὰ βασιλι-
 κῶς μάλιστα, τὴν πόλιν ἰδὼν, ὕδασι τε αὐτὴν ποτίμοις καὶ διει- D
 δέαι ἐπέκλυσε, καὶ τῶν βασιλείων ἀποστερεῖσθαι τοῦ ἀξιώματος
 ὡς ἤκιστα συνεχώρησεν, ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα.

Ἡρακλείας δὲ ἄποθεν ἡμέρας ὀδὸν χωρὸν ἐπιθαλασσιδίον
 15 ἦν, Ῥαιδεστός ὄνομα, παρὰ πλοῦ μὲν ἐφ' Ἑλλησπόντου καλῶς
 κείμενον, εὐλλόμενον δὲ καὶ τῇ κατὰ θάλασσαν ἐργασίᾳ ἐπιτηδείως
 ἔχον τοῖς ἐμπορίᾳ ναυτιλλομένοις καταίρειν τε καὶ ἀποφορτίζεσθαι
 προσηγῶς μάλιστα, καὶ αὐτὸ πάλιν ἀνύγεσθαι οὐδενὶ πόνῳ ἐμπλη-
 συμμένοις τοῦ γόμου τὰ πλοῖα· βαρβάροις δὲ ἀποκείμενον κατα-
 20 θέουσι, ἂν οὕτω τύχοι, ἔξυπναίως τὰ ἐκείνη χωρία, τῷ μῆτε
 ἀποστειρωγῶμενον μῆτε τῇ φύσει δυσπρόσδοτον εἶναι. ὥστε καὶ
 τοῖς ἐμπόροις δέει τοῦ κινδύνου ὑπεροφθῆν ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐγένετο. P 88
 τῶν δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς οὐχ ὅσον τῷ χωρῷ τὴν ὑσφάλειαν
 προσεκοίησεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιοίκους ἐσώσατο πάντας. ἐπὶ

17. ἀποφορτίζεσθαι] ἀμφοτερίζεσθαι Toles,

tinopolē, haud ita pridem siticula aridaque iacebat; non quod circumiectus
 ager siccus sit, aut prisci urbis conditores aquam providere neglexerint: cum
 et fontibus Europa benignissime rigetur, et aquaeductum extruendum cura-
 rint veteres: sed aevum solita malignitate illum urbi corrumperat, sen vetusti
 contemptu operis, seu Heracleotarum incuria ad ipsum perdendum duoceretur.
 Quae causa fuit cur brevi incolae Heracleam vacuum liqueriat. Eodem ve-
 tustas redegerat palatium perquam splendidum illius urbis: quam cum imp.
 Justinianus visisset, non perfunctoria levitate, sed plane regia liberalitate
 inductus, aquis dulcibus limpidsque illam inundavit, nec passus est carere
 honore palatii: quippe totum refecit.

Rhædestos erat locus maritimus, diei unius itinere procul Heraclea,
 commode ad Hellespontum enavigandum situ, portu facili et ad maritimum
 commercium opportuno: ita ut institutores eo naves placidissime appellere
 et exonerare, rursus easdem mercibus onustas facillime possent solvere. Ve-
 rum si contingeret ut repente barbari se in agros eiecissent, eorum incursi-
 bus patebat, cum nec munimenta, nec diffidiles natura aditus haberet.
 Quare institutores locum illum spernebant, contemptum pariente metu periculi.
 Iam vero Justinianus Aug. cum ipsum munīit, tam vicinis omnibus salutem

Ῥαιδεστοῦ γὰρ ἀνέστησε πόλιν, τείχει μὲν ἔρρηκνῆν, μεγάλῃ δὲ διαφερόντως ὑπέρογκον. οὐδὲ γὰρ βαρβάρων σφίσιον ἐγκειμένων οἱ πλησιόχωροι ἅπαντες εἰς καιρὸν καταφεύγοντες σὺν τοῖς χρήμασι διασώζονται.

- B** *ί.* Τὰ μὲν οὖν ἐπὶ Ῥαιδεστοῦ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτην πη ἔσχεν. ὄσα δὲ αὐτῷ ἀμφὶ Χερρονήσῳ διαπεπόνηται, ἐρῶν ἔρχομαι. προβέβληται μὲν πάσης ἢ Χερρόνησος τῆς κατ' αὐτὴν Θράκης. ἐπιμβαίνουσα γὰρ τῇ θαλάσῃ καὶ ὡσπερ ἔχομένη τοῦ πρόσω, δόκησιν παρέχεται ὅτι δὴ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν χωρεῖ. ἀκτὴ δὲ αὐτῆς ἀμφὶ πόλιν Ἐλαιουῖντα προὔχουσα μία, σχίζει τε εἰς δύο τὴν θάλασσαν μοίρας, καὶ αὐτὴ τῷ ῥοθίῳ ἀποτεμνομένη τῆς ἄλλης ἠπείρου, καὶ προσιούσῃ ἐπίπροσθεν τῇ θαλάσῃ ὑποχωροῦσα, τὸν Μέλαναν καλούμενον ποιεῖ κόλπον. νῆσος δὲ τὸ λοιπὸν ὀλίγον
- C** δέοντος γίνεται, ὄνομα τῷ ποιομένῳ προσῆκον κτωμένη. Χερρόνησος γὰρ, ὡς τὸ εἶδος, ὀνομάζεται, ἰσθμῷ διειρηγομένη βραχεῖ, μὴ νῆσος παντάπασιν εἶναι. κατὰ τοῦτον οἱ πάλαι ἄνθρωποι τὸν ἰσθμὸν παρέργως τε καὶ λίαν ἀπημελημένως ἐδείμαντο διατείχισμα κλίμακι ἀλωτόν. κῆπον γὰρ πού τινα εἰκὴ κείμενον αἵμασιᾷ περιβάλλειν οἴομενοι, ἰσχνόν τε αὐτὸ καὶ ὀλίγον τῆς γῆς ὑπερανεστηκὸς ἐξιργάσαντο. πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσθμοῦ θάλασσαν προβόλους τεκτηνήμενοι βραχεῖς τε καὶ φαύλους, οὔσπερ καλεῖν νενομίκασι μώλους, τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε ῥοθίου καὶ τοῦ περιβόλου ἐφράξαντο, οὐ ταύτη τοὺς ἐπιβου-
- D** λέυσοντας ἀπωσόμενοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰς εἰσόδους παρακαλέσοντες·

23. περιβόλου] προβόλου Τολος.

dedit. Urbem enim Rhaedesti condidit, moenibus validam, magnitudinemque insignem: quo vicini omnes, imminentiibus barbaris, recipientes se tempestive, vitam cum pecuniis servant.

10. Sic Rhaedesti se habuere Iustiniani Aug. coepta: ad illa nunc venio, quae idem apud Cherronesum peregit. Cherronesus totam illam Thraciae partem, cui respondet, praestegit. In mare prominet, ac tanquam si cum ora ulteriore coniuncta esset, sic in Asiam videtur evadere. In litore, circa urbem Elaeantem, promontorium habet, quo mare bifariam finditur: ipsaque fluente avulsa a reliqua continente ac progredienti mari cedens, sinum efficit, quem Melanem seu nigrum vocant. Parum abest quin fiat insula: unde et nomen consentaneum nacta est: siquidem Cherronesus merito dicitur, angusta dirempta isthmo, ne insula omnino sit. In hoc isthmo veteres murum negligenter extruxerant, scalis superabilem. Periode enim tenuem humilemque fecerant, quasi hortum, alicubi temere positum, maceria cingerent. Ad utrumque isthmi latus, aggeres, quos appellant moles, in mari excitaverant parvos admodum et contemnendos: ac spatium, quod murum inter undasque intererat, ita sepebant, ut non tam prohibitori vim oppugnantium, quam ad paratos aditus invitatori viderentur: adeo ridiculum

οὕτω δὲ ἀκαταφρόντων ἀπὸ ἐξουγύσωντο, καὶ τοῖς ἀποπειρα-
 σαμένοις πύλαισιν. ἤ, ὅσοι μὲν δὲ τι τοῖς παλεμίοις ἀμαχαν πε-
 ποῦσθαι ἔχρησαν, τοῦτο δὲ περιβόλον τὰ ἐντὸς ἀπαντα φλα-
 κῆς οὐδὲμιᾶς ἄξιόν ἔγνωσαν, ἐπεὶ οὔτε φρούριον οὔτε ἄλλο τι
 5 ἔρρημα ἐπὶ Χερρονήσου ἐπιβάντων εἶναι, καίπερ ἄλιγον διάστημα ἐς
 τριῶν κατασκευασθῆς ὁδὸν ἔμειρον. ἔναγχος γοῦν ἀμείλι οἱ παλε-
 μοι καταθέντες τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρία ἐγκειρίκασι μὲν ὡς
 ἀποπειρασόμενοι τῆς κατὰ ἑῷνα ἐσόδου, δεδιζόμενοι δὲ τοῖς
 ταύτῃ φρουρὸς ἐσπεκτιδήκασαν ὡσπερ τι ἄδυρμα καιζόντες, ἐν- P 89
 10 τὸς τε τοῦ περιβόλου γεγένηται οὐδενὶ πόνῳ.

Πολλὰ τοίνυν ἀμφὶ τῶν κατηκόων τῇ σωτηρίᾳ διασκοπεύ-
 μετος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐποίησεν τάδε. πρῶτα μὲν αὐτῷ ἐξέ- V 454
 τηλον τὸ παλαιὸν γεγένηται τεῖχος, οὐδὲ ὅσον ἔχρους οἱ ἀπολλεπι-
 μένου τινός. ἕτερον δὲ αὐτίκα ἐπὶ τῆς αὐτῆς χώρας ἀνέστη, διερ-
 15 ἐπιεικῶς ἐδρυνόμενον ὑψοῦ ἀνέχει. ὑπεράνω τε τῶν ἐπάλξεων
 ἀντιλημμένη θόλος ἐν στοῦς τρόπῳ ὄροφον ποιεῖται, καλύπτουσα
 τοὺς τοῦ περιβόλου ἀμυνομένους. ἄλλοι τε τῷ θύλῳ προμαχῶνας
 ἐγκείμενοι διπλασιάζουσι τοῖς τῆδε τειχομαχοῦσι τὸν πόλεμον.
 ἔπειτα δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐς τοῦ περιβόλου τὰ πέρατα πρὸς ἀδριαῖς H 44
 20 πον τῆς θαλάσσης ταῖς ῥαχίαις μάλιστα, προβόλους πεποίηται,
 οὓς μάλους καλοῦσιν, ἐπιπλεῖστον μὲν τοῦ ῥοθίου διήκοντες, τῷ
 δὲ τείχει ξυναπτομένους, ὑψους δὲ πέρα τῷ ἐρύματι ἐναμιλλοῦς
 ὄντας. ἀλλὰ καὶ τὴν τάφρον τοῦ περιβόλου ἔκτοσθεν οὖσαν πε-
 ρικαθάρας τε καὶ κατορούζους ἐνδελεχέστατα μέγα τι αὐτῇ εὔρους
 25 τε καὶ βάρους ἐντίθειται χρῆμα. καὶ μὴν καὶ στρατιωτῶν κατε-
 λόγους ἐν τούτοις ἰδρύσατο τοῖς μακροῖς τείχεσι πῶσι βαρβάρους

opus erat ac superabile tentaturis Nihilominus rati inexpugnabile hostibus propugnaculum id quoddam esse, quidquid intra muros erat, patere sinebant; quippe in Cherroneso nec castellum, nec alia quaequam extabat munitio; quamvis tridui fere in longitudinem pateat. Certe non diu est, cum hostes Thraciam incursantes ad litus tentarunt aditum; mox territis custodibus, quasi ludibundi insiluerunt, ac labore nullo intra muri ambitum progressi sunt.

Quare Justinianus Aug. animo in subditorum salutem intento, rationem hanc inivit. Principio murum veterem ita diruit, ut nullum eius vestigium superesset. Subinde alterum inibi struxit, latitudine altitudinaeque praestantem. Supra pinnas eductas fornix concameratam porticum efficit, ac muri defensores tegit. Alter pinnarum ordo fornici superpositus, dimicationem duplicat oppugnantibus. Deinde in utraque muri extremitate, ubi mare illidit, ac reciprocando subsidit, aggeres sive moles, ut appellant, mollius est; qui in aequo longe procurrant, et mare continentes, de altitudine cum ipso certant. Exteriolem eiusdem fossam purgavit, plurimisque humo egasta, latiorum multo fecit et altiorum. Praeterea militares numeros in his longis

ἀντιτάξασθαι ἱκανὸς ὄντας, ἦν τι τῆς Χερρονήσου ἀποπειρῶνται. οὕτω δὲ ταῦτα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ἀσφαλείας καταστησάμενος καὶ τοῖς ἔνδον οὐδὲν τι ἦσον ὀχυρώματα προσεποίησεν. ὥστε εἰ τοῖς μακροῖς τείχεσιν (ἀπέστω δὲ τοῦ λόγου) παθεῖν τι ξυμβαίη, οὐδὲν
C τι ἦσον Χερρονησιώτας ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι. πόλιν τε γὰρ Ἄφρο- 5
 δισιάδα ἐρύματι ἰχυρωτάτῳ περιεβάλλετο, ἀτείχιστον ἐκ τοῦ ἐπι-
 πλείστον τὰ πρότερα οὖσαν, καὶ Κίβριν πόλιν, ἐπ' ἑδάφους κει-
 μένην, τειχίῃρη πεπονημένος ξυνόκισεν· ἐνθα δὴ καὶ βαλασειᾶ καὶ
 ξενῶνας ᾠκοδομήσατο, οἰκία τε παμπληθῆ καὶ ὄσα ἄλλα πέφυκεν
 ἐπιφανῆ ἐνδείκνυσθαι πόλιν. ἀλλὰ καὶ τὴν Καλλίπολιν καλουμέ- 10
 νην βεβαιότατα ἑτειχίσατο, ἐλλίδι τῶν μακρῶν τειχῶν ἀτείχιστον
 ἀπολελειμμένην τοῖς πρόσθεν ἀνθρώποις. οὗ δὴ καὶ σιτιῶνάς τε
 καὶ οἰνῶνας ἐδείματο διαπάνη τῇ πάσῃ τῶν ἐπὶ Χερρονήσου στρα-
 τωτῶν ἱκανῶς ἔχοντας.

Ἔστι δὲ τις Ἀβύδου καταντικρὸν πόλις ἀρχαία, Σησιτὸς ὄνο- 15
 μου, καὶ αὕτη τὰ πρότερα παρέργωγος κειμένη, ὀχυρώμαί τε οὐδὲν
D ἔχουσα. λόφος δὲ αὐτῇ τις ἰσχυρῶς ἀπότομος ἐπανέστηκεν· ἵνα
 δὴ φρούριον ἐδείματο ὑπρόσβατον ὄλως, ἑλεῖν τε, εἴ τις ἐγχειροίη,
 ἀμήχανον. Σησιτοῦ δὲ οὐ μακρὰν ἄποθεν τὴν Ἐλαιούντα ξυμ-
 βαίνει εἶναι. πέτρα τε τῆς θαλάσσης ἀπορραγεῖσα ἐνταῦθα ἀνέ- 20
 χει, ἄκραν οὐρανομήκη ἑξαιρουσα τειχίῃρη φύσιν. φρούριον οὖν
 καὶ τῆδε ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐδείματο, δυσπάριτόν τε καὶ τοῖς προσι-
 οῦσι παντελῶς ἄμαχον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Θεσκῶ φρούριον ἐπὶ θάτερα
 τοῦ μακροῦ τείχους ἰδρύσατο, περιβόλῳ κρατυνάμενος ἑχυρῶ μά-

muris locavit, barbaris omnibus arcendis pares, si qua Cherronesi pars tem-
 taretur. His ita firmatis atque in tuto positis, nihilo minori cura interiora
 communit; ut si quid sinistri (absit verbo malum omen) longis muris accide-
 rit, haud minus securi sint Cherronesiotae. Urbem enim Aphrodisiadem,
 undique fore nudam, moenibus firmissimis cinxit. Urbi Ciberi, quae eversa
 iacebat, muros atque incolas dedit, ibique balneas, xenodochia, aedes quam-
 plurimas, quidquid demum splendorem civitatis probare solet, aedificavit.
 Sed et moenia validissima circumdedit Callipoli, quam veteres tali praesidio
 carere siverant, longis muris confisi. In eadem urbe horrea callasque vinar-
 rias extruxit, quae militibus, quotquot agerent in Cherroneso, alendis
 sufficerent.

Contra Abydum est Sestus, urbs antiqua, et ipsa prius neglecta atque
 immunita: cui collis imminet admodum praecipua. Castellum hic posuit inac-
 cessum, et invadere volentibus inexpugnabile. Sesto haud multum abest
 Elaesus, ubi rupes mari avulsa eminent, in caelum verticem tollens, natura
 munitionum. Ibi quoque castellum imp. noster condidit, aditu difficillimum, su-
 praque vires subeuntium positum. Ad latus alterum longi muri, castellum

λασται· ταύτη τε ταῖς Χερρονησιώταις τὴν ἀσφάλειαν πανταχόθεν
αὐτὰς προσεποιήσατο.

α'. Μετὰ δὲ Χερρόντησιν Αἴνος οὐκῆται πόλις, ἐπὶ τοῦ P 90
οὐκιστοῦ τῆς προσηγορίας ἀνοικοδομητή. Αἰνέας γὰρ ἦν, ὡς περ
5 λέγεται, ὁ τοῦ Ἀγχύρου. ταύτης ὁ περίβολος ἐπέλωσός τε ἦν
τῷ χθονιαλῶν εἶναι· οὐδὲ ὅσον γὰρ ἐς τὸ ἀναγκαῖον ἀνεῖχεν ἕψος·
καὶ ἀνοικοδομητὴν τινὰ εἰσοδὸν κατὰ τῆς θαλάσσης τὸ γειτόνημα
εἶχεν, ἀπηγγέλη ἐπιμαύοντος αὐτοῦ τοῦ ροδίου. ἀλλὰ βασιλεὺς
Ἰουστινιανὸς ἀνέστησε μὲν αὐτὸν ἐς ἕψος, μὴ ὅτι ἀλώσει, ἀλλὰ
10 καὶ ἀποπειρῶσθαι ἀμήχανον. ἐπεξαγαγὼν δὲ καὶ πανταχόσε
φραζάμενος ἀνάλωτον Αἴνον παντάπασι κατεστήσατο. καὶ ταύτη
μὲν ἡ πόλις ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγεγόνει· ἔμεινε δὲ τοῖς βαρβάροις ἡ B
χώρα καταδεῖν εὐπετής· ἐπεὶ Ῥοδόπη ὀχυρωματίων ἐκ παλαιῶ
ἔπεσπάνιζεν. ἦν δὲ τις κώμη ἐν τῇ μεσογείᾳ Βέλλουρος ὄνομα,
15 πλοῦτον μὲν δυνάμει καὶ πολυανθρωπία ἴσα καὶ πόλις, τῷ μόντοι
τειχέρητι οὐδαμῆ εἶναι ληξιμένοις διηκεκὲς ἐπαρκοῦσα βαρβάροις,
ἀγροῖς τε τοῖς ἀμφ' αὐτὴν κειμένοις πολλοῖς γε οἳ ταυτὸ πά-
σχουσα. καὶ αὐτὴν δὲ ὁ βασιλεὺς οὗτος πολλῶν τε καὶ ἀποτειχί-
ζει, καὶ αὐτοῦ ἐπιξίαν τίθεται εἶναι. καὶ μὴν καὶ ἄλλων τῶν ἐπὶ
20 Ῥοδόπης πόλιων ὅσα δὴ ἐνδεῖν ἢ καταπεποννηλέαι ξυνηνέχθη τῷ V 455
χρόνῳ σπουδῆ πύσῃ ἀνέστησεν. ἐν αἷς Τραιϊανούπολις τε καὶ C
Μυξιμιανούπολις εἰσιν, ὧν περ ἐπηνώρθωσε τὰ ἐν τοῖς προβύλοις
σαθρὰ γεγονότα. ταῦτα μὲν οὖν εἴδε πεποίηται.

Ἀναστασιοῦπολις δὲ ἡ τῆδε οὖσα τειχέρητι μὲν καὶ πρότερον

16. ληξιμένοις] διηξιμένοις Tolos.

moenibus validissimum Thesci statuit, itaque Cherronesi incolae ab omni
parte securus praestitit.

11. Ultra Cherronesum urbs Aenus incolitur, nomen nacta ab Aenea
conditore, ut perhibent, Anchisae filio. Eius moenia, cum humilliora essent,
occupari facile poterant: nec solum deerat necessaria altitudo, sed apertum
etiam habebant aditum, qua mari vicina erant, cuius fluctibus leviter strin-
gebantur. Illa Iustinianus Aug. tam alte eduxit, ut tentari iam nequeant,
pedum capi. Eodem a mari paulum seductis et undique munitis, Aenum
plane inexpugnabilem reddidit. Urbis quidem securitati sic provisum erat,
sed agros barbari incursare facile poterant, cum ab antiquo munitioes in
Rhodope rarae essent. Pagus erat mediterraneus Bellurus, divitiis hominum-
que frequentia aequalis urbi: is quia moenibus carebat, praeda semper dita-
bat barbaros, et cum agris circumiacentibus plurimis eandem fortunam sub-
ibat. Hic urbem facit imperator noster, locum moenibus cingit ornatque, ut
ipsis munificentiam decet. Quidquid caeteris Rhodopes urbibus deerat, vel
aevo fatiscebat, omni studio aedificavit. In his sunt Traianopolis ac Maxi-
mianopolis, quarum muros, ubi corrupti erant, refecit. Haec ibi.

In eodem tractu Anastasio polis, moenibus quidem erat circumdata, sed

ἤν, ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ κειμένη ἀφύλακτον εἶχε τὴν ταύτην ἡῶνα. τὰ πλοῖα πολλάκις ἀμέλει ἐνταῦθα καταίροντα ὑποχείρια βαρβάρους Οὐννοῖς ἔξαπινάως γεγένηται· ὥστε καὶ τὰς νήσους ἐνθίνδε τὰς τῇ χώρᾳ ἐπικειμένας ἠνώχλησαν. Ἰουστινιανὸς δὲ βασιλεὺς

D διατειχίσματι τὴν παραλίαν περιβαλὼν ὄλην, ταῖς τε ναυσὶ καὶ 5 τοῖς νησιώταις τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο. ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ ὕδατος ὀχετὸν ἐκ τῶν ὄρων, ᾧ ταύτη ἀνέχει, μέχρι ἐς τὴν πόλιν ὑπέρογκον ἀνέστησεν ὕψος. ἔστι δὲ τις ἐν Ῥοδόπῃ πόλις ἀρχαία, Τόπερος ὄνομα, ἣ ποταμοῦ μὲν ρεῖθρα περιβάλλεται ἐκ τοῦ ἐπιπλειστόν, λόφον δὲ αὐτῇ ἐπανεστηκότα ὄρθιον εἶχεν. ἐφ' οὗ δὲ οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν Σκλαβηνοῖς βαρβάρους εὐάλω. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μέγα τῷ περιβόλῳ ὕψος ἐντέθεικεν· ὥστε ὑπεραίρει τοσούτῳ τὸν λόφον, ὅσω δὲ αὐτοῦ καταδέεστερος τὰ πρότερα

P 91 ἦν. καὶ στοῶν μὲν ἐπανέστησεν ἐν Θολωτῷ τείχει, ὅθεν δὴ τοῖς 15 τειχομαχοῦσιν οἱ τῆς πόλεως ἀμυνόμενοι ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς διαμάχονται, τῶν δὲ πύργων ἕκαστον φρούριον ἐρυμνὸν ἐσκευάσατο εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τοῦ περιβόλου μέχρι ἐς τὸν ποταμὸν διατειχίσματι περιβαλὼν ἐκρατύνατο. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῷ βυσιλεῖ τῆδε πεποιήται.

Καὶ ὅσα δὲ αὐτῷ ὀχυρώματα εἴργασται ἀμφὶ τε τὴν ἄλλην **Θ** 20 Θράκην καὶ τὴν νῦν καλουμένην Αἰμίμοντον, ἐγὼ δηλώσω. πρῶτα μὲν Φιλιππουπόλεως τε καὶ Πλωτινοπόλεως τὰ τε ἐνδόντα καὶ

H 45 καταπεπονηκότα σπουδῇ τῇ πάσῃ ψκοδομήσατο· ἐπεὶ αὐτὰς ἐπιμαχωτάτας ξυνέβαινε εἶναι, καίπερ ἔθνεσι γειτονούσας βαρβάρων 25 πυλλοῖς. καὶ φρούρια δὲ ἀνάριθμα ἐπὶ Θράκης ἰδρύσατο πάσης, δι' ὧν τὴν χώραν, ὑποκειμένην τὰ πρότερα ταῖς τῶν πολεμίων

marī apposita littus habebat immunitum. Quocirca saepe contigerat ut Hunni barbari, captis repente navibus, quae illuc appulsae fuerant, negotium iasulis circumiectis facerent. Verum Iustinianus Aug. ora omni maritima muro circummunita, navigiis et insularibus securitatem restituit: praecalum etiam aquaeductum a vicinis montibus ad urbem usque construxit. Toporus, antiqua urbs Rhodopes, fere undique ambita fluvio, colli ardue subiacebat; qua non ita pridem a Sclavenis barbaris capta fuerat. Imperator vero Iustinianus tam alte muros extulit, ut collem tanto superent, quante prius erant inferiores. Hic porticum cameratam imposuit, unde urbis defensores tuto cum oppugnatoribus dimicant. Ex unaquaque turri castellum validum fecit: quae a moenibus ad fluvium patebant, ea muro firmavit. Haec ibi acta ab imp. Iustiniano.

Iam quo pacto reliquam Thraciam, et quam hodie vocant Haemimontum munierit, declarabo. Ac primum quidem quae Philippopoli et Plotinopoli decerant aut lababant, accuratissime aedificavit: infirmissimae enim erant, quamvis barbaras nationes multas vicinas haberent. Tota in Thracia innumera castella condidit, itaque partes illas, incursionibus barbarorum prius

ἐπιδρομαῖς, παντάπασιν ἀδῆγων κατεστήσατο. ἔστι δὲ τὰ φρού-
ρια, ὅσα ἡμῶς μεμνηῖσθαι, παρ' ὄνομα τάδε.

expositas, a populatione prorsus vindicavit. Castella autem quoad meminisse
possumus nominatim haec sunt.

5 Ἐν Εὐρώπῃ*

Λυδικαί.
Ἐλαίαι.

Lydionae.
Elacae.

In Europa :

Ἐν Ῥοδόπῃ τὰ καινούργια*

In Rhodope, recentia :

- Καστήρα.
10 Θεοδοροπόλις.
Τὸ τοῦ Θράσου.
Θουδανελᾶναι.
Μούνδεκα.
Θαρσάνδαλα.
15 Δένιζος.
Τόπαρον.
Δαλάταρβα.
Βρέ.
Κουσαβίρι.
20 Κούσιουλος.
Θρακίης Βόσπαρα.
Οὔεσσόπαρον.
Καπιστούργια.
Βηρίπαρα.
25 Ἰογίπερα.
Ὀζόρμη.
Βηρηίαρος.
Ταμονβαρί.
Σκέμνας.
30 Καράσθηρα.
Πίνζος.
Τουλεῶς.
Ἄρζον.
Καστραζάρβα.
35 Ζσιτίερασον.
Βέργισον.
Δίγγιον.
Σάκισσος.
Κυρτουξοῦρα.
40 Ποταμονκάστελλον.
Ἰσδικαία.
Τὸ ἐμπορίον.
Ταυροκεφάλαιον.
Βηλαϊδίπαρα.
45 Σάιτακες.
Βέπαρα.
Πουσινόν.

Cascera.
Theodoropolis.
Thrasi.
Thudanelanae.
Mundepa.
Tharsandala.
Denizus.
Toparum.
Dalatarba.
Bre.
Cuscabri.
Cusculus.
Thraciae Bospara.
Vesiparum.
Capisturia.
Veripara.
Iagipera.
Ozorme.
Vereiaros.
Tamonbari.
Scemnas.
Carasthyra.
Pinzus.
Tuleus.
Arzon.
Castrazarba.
Zositerum.
Bergisum.
Dingium.
Sacissus.
Cyrtoxura.
Potamocastellum.
Isdicae.
Emporium.
Taurocephalacum.
Velaidipara.
Scitaces.
Bepara.
Pusinum.

11. Τὸ τοῦ Θράσου] Cum sequentibus in unum conflat Tolos. τὸ τοῦ
θρασουσουδάνελον, in altero ms. σουδάνε λᾶναι. MALT. 16. Τό-
παρον] τὸ πόρων Tolos.

	Ἱμακάρουβρι.	Hymacparebri.	
	Σκαριωτασαλοῦκρα.	Scariotassalucra.	
	Αύγουστας.	Augustas.	
	Οὐρδαούς.	Urdaus.	
	Τοῦ ἁγίου Τραϊανοῦ.	Sancti Traiani.	5
	Δέρταλλος.	Dertallus.	
	Σολβανοῦ.	Solvani.	
	Βάσκον.	Vascam.	
	Ζίγκυρα.	Zincyra.	
	Αἰμιμόντου.	Haemimonti.	10
	Ζημάρκου.	Zemarchi.	
	Κηριοπάρων.	Cerioparorum.	
	Κασιβόνων.	Casibonorum.	
	Τὸ Οὐγκον.	Unci.	
	Ἀντωνίνου.	Antoninum.	15
V 456	Γεσιλαφοσσάτον.	Gesilae fossatum.	
	Χεροίνου.	Cheroenum.	
	Προβίνου.	Probin.	
P 92	Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
	Βουρδέπτου.	Burdepto.	20
	Ῥακούλη.	Rhacule.	
	Τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ.	S. Iuliani.	
	Τζίταετούς.	Tzitaetus.	
	Βηλαστύρας.	Velastyras.	
	Γετρίνας.	Getrinas.	25
	Βρέιδας.	Bredas.	
	Βήρος.	Verus.	
	Θωκυώδεις.	Thocyodia.	
	Βία.	Via.	
	Ἀναγονκίας.	Anagoncias.	30
	Σούρας.	Suras.	
	Ἀνθιπάρου.	Anthipari.	
	Δορδάς.	Dordas.	
	Σαρμαθών.	Sarmathon.	
B	Κλεισοῦρα.	Clisura.	35
	Ἱλασιάναι.	Hylasianae.	
	Θρασαρίχου.	Thrasarichi.	
	Βαίκα.	Baeca.	
	Χρυσάνθος.	Chrysanthus.	
	Μαρκερώτα.	Marcerota.	40
	Ζδεβρίν.	Zdebrin.	
	Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
	Ἀσγαρζος.	Asgarzus.	
	Βουρτουόγιξι.	Burtudgixi.	
	Ταυροκόμου.	Taurocomum.	45
	Νίκη.	Nice.	
	Καβοτούρβα.	Cavotumba.	
	Δείξας.	Dixas.	
C	Γητιστράους.	Getistraus.	
	Δέβρη.	Debre.	50
	Προβίνου.	Probin.	
	Κάρβερος.	Carberus.	
	Τὸ Ἐσιμόντου.	Esimonti.	
	Ἀσγίζους.	Agizus.	
	Δαλάταρβα.	Dalatarba.	55

Θεοδορούπολις.	Theodoropolis.	
Τρυιδών.	Tryidon.	
Τζονπολέγων.	Tzonpolegon.	
Βασίβουνον.	Basibunum.	
5 Ἀγχιάλος.	Anchialus.	
Μαρμιανόν.	Marcianum.	
Κυρίδανα.	Cyridana.	D
Βεκοῦλι.	Beculi.	
Τὰ Θράκης λευκόμενα, παρά τε τὸν	Caetera Thraciae castella ad pontum	
10 Εὐξείνιον πόντον καὶ ποταμὸν	Euxinum et flumen Istrum, necnon	
Ἴστρον, πάν τῇ μεσογείᾳ, οὕτως.	in partibus mediterraneis haec sunt.	
Παρά μὲν ποταμὸν Ἴστρον·	<i>Ad fluvium Istrum :</i>	A
Μυσίας.	Mysias.	
Ἐρμούλεντα.	Erculento.	
15 Σκατρίνα.	Scatrina.	
Ἀππιαρα.	Appiara.	
Ἐξεντάκριστα.	Exentaprista.	
Δεονιάνα.	Deoniana.	
Λιμό.	Limo.	
20 Ὀδυσσός.	Odyssus.	
Βίδιγισ.	Bidigis.	
Ἀρίνα.	Arina.	
Νικόπολις.	Nicopolis.	B
Ζικίδεβα.	Zicideba.	
25 Σπίβυρος.	Spibyros.	
Πολισκάστειλλον.	Poliscastellum.	
Κιστίδιζος.	Cistidizus.	
Βαστέρνας.	Basternas.	
Μέταλλα.	Metalla.	
30 Βηρίπαρα.	Veripara.	
Σπαδίζος.	Spadizus.	
Μαρκερότα.	Marcerota.	
Βόδας.	Bodas.	
Ζισνούδεβα.	Zisnudeba.	
35 Τουρούλης.	Turules.	
Ἰουστινιανούπολις.	Iustinianopolis.	C
Θερμά.	Therma.	
Γεμελλομῦντες.	Gemellomuntes.	
Ἀσίλβα.	Asilba.	
40 Κούσκανα.	Cuscana.	
Κούσκον.	Cuscum.	
Φοσσάτον.	Fossatum.	
Βισδίνα.	Bisdina.	
Μαρμιανούπολις.	Marcianopolis.	
45 Σκυθιάς.	Scythias.	
Γραψό.	Grapso.	
Νονά.	Nono.	
Τροσμές.	Trosmes.	
Ναιοδουνοῦ.	Naioduno.	D
50 Ῥεσιδίνα.	Rheidina.	
Κωνσταντιανὰ.	Constantiana.	
Καλλάτις.	Callatis.	
Βασσιδίνα.	Bassidina.	

	Βελεδίνα.	Beledina.	
	Ἄβριττος.	Abrittus.	
	Ῥουβούστα.	Rubusta.	
	Διωσκάρτα.	Diniscarta.	
	Μοντεργίνα.	Monteregine.	5
	Βέκις.	Becis.	
P 98	Ἄλτινα.	Altina.	
	Μαυρόβαλλε.	Maurovalle.	
	Τίγρα.	Tigra.	
	Σκεδεβά.	Scodeba.	10
	Νόβας.	Novas.	
V 457	Ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ·	<i>In regione mediterranea :</i>	
	Κοπούστορος.	Copustorus.	
	Βιργιναζά.	Virginazo.	
	Τιλλιτώ.	Tillito.	15
	Ἄγκυριανά.	Ancyriana.	
	Μουριδεβά.	Murideba.	
	Ἴτξης.	Itxes.	
	Καστελλονόβο.	Castellonovo.	
	Παδισάρα.	Padisara.	20
	Βισμαφά.	Bismapha.	
	Βαλεντινιανά.	Valentiniana.	
	Ζάλδαπα.	Zaldapa.	
A	Ἄξιπα.	Axiopa.	
	Καρσά.	Carso.	25
	Γρατιανά.	Gratianna.	
	Πρέιδις.	Preidia.	
	Ἀργαμῶ.	Argamo.	
	Παυλίμανδρα.	Paulimandra.	
	Τζάσκλις.	Tzasclis.	30
	Παῦλιχρα Θεοδώρα.	Pulchra Theodora.	
	Τόμις.	Tomis.	
	Κρέας.	Creas.	
	Κατασσῶ.	Catassi.	
	Νισκονίς.	Nisconis.	35
	Νοβελιουσστινιανά.	Novelustiniana.	
	Πρεσιδιῶ.	Presidio.	
	Ἐργαμία.	Ergamia.	
	Καὶ τὰ λοιπὰ, οὗχ ὑποκίπτοντα ἀριθμῶ.	Et caetera, quae numerum excedant.	40
	7. Ἄλτινα] ἀλιδίνα Τολος.	14. Βιργιναζά] βιργινασκά Τολος.	
	30. Τζάσκλις] τζέκλις Τολος.		

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ Ε΄.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER V.

Τὰ μὲν δὴ ἐν πάσῃ Εὐρώπῃ δεδημιουργημένα Ἰουστινιανῶ βα- P 94
σιλεῖ ἐς ὅσον οἶόν τε ἦν ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐρρήθη. ἐς δὲ V 458
τῆς Ἀσίας τὰ λειπόμενα ἴτεον ἡμῖν. ὅσα μὲν οὖν πόλεων τε καὶ
φρουρίων ἐρίματα, ἑτέρας τε οἰκοδομίας κατὰ τὴν ἐψῶν πεποιή-
5 ται χώραν, ἐξ ὁρίων τῶν Μηδικῶν ἄχρι που ἐς Παλμύραν πόλιν, P 95
ἢ ἐν Φοίνιξι τοῖς ἐπὶ Λιβάνου τυγχάνει οὖσα, ἤδη μοι ἔμπροσθεν
δειηλωσθαι οἶμαι. ἐν δὲ γε τῷ παρόντι καὶ ὅσα κατὰ τὴν ἄλλην
Ἀσίαν καὶ Λιβύην αὐτῷ εἵργασται ἢ τὰ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπανορ-
θοῦντι δυσπάρτητα καὶ κινδύνων ἀτεχνῶς ἔμπλεα, πῆ μὲν ὁρῶν
10 ἐπιχειμένων κρημνῶδη ὄντα, πῆ δὲ ποταμοῦ γειτονήματι τοὺς πα-
ραπίπτοντας ἀποπνίγοντα, ἢ πόλεων ἰωμένῳ παθήματα πάντα,
ἐρῶν ἔρχομαι, ἀρχόμενος ἐνθ' ἐνδε.

In superiori libro Justiniani Aug. aedificia, quaecumque sunt in Europa, quoad eius fieri potuit, recensimus: nunc transendum ad partes Asiae praetermissas. Ac supra quidem commemorata videntur mihi urbium castellorumque munimenta, ac caetera, quae extruxit in oriente, a limite Persico ad urbem usque Palmyram, in Phoenicia sitam, subiecta Libano. Iam vero eiusdem aedificia cum in Asia reliqua, tum in Africa; cineta moenibus oppida; curam viis adhibitam difficilibus ac periculo plenis, cum vel montibus penderent praecipites, vel prolapsos viatores extinguerent vicino flumine; factam denique omnibus urbium calamitatibus medicinam aggredior stylo prosequi, atque hinc initium facio.

Ῥαδεστοῦ γὰρ ἀνέστησε πόλιν, τείχει μὲν ἑρμυγὴν, μεγέθει δὲ διαφερόντως ὑπέρογκον. οὗ δὲ βαρβάρων σφίσι ἐγκυμμένων οὐ κλησιόχωροι ἅπαντες εἰς καιρὸν καταφεύγοντες οὐδὲ τοῖς χρήμασι διασώζονται.

- B** *ι*. Τὰ μὲν οὖν ἐπὶ Ῥαδεστοῦ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτης πη ἔσχειν. ὅσα δὲ αὐτῷ ἀμφὶ Χερρονήσῳ διαπεπύνηται, ἐρῶν ἔρχομαι. προβέβληται μὲν πάσης ἢ Χερρόνησος τῆς κατ' αὐτὴν Θράκης. ἐπιμβαίνουσα γὰρ τῇ θαλάσῃ καὶ ὡσπερ ἐχομένη τοῦ πρόσω, δόκησιν παρέχεται ὅτι δὴ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν χωρεῖ. ἀκτὴ δὲ αὐτῆς ἀμφὶ πόλιν Ἐλαιούντα προὔχουσα μία, σχίζει τε εἰς δύο τὴν θάλασσαν μοίρας, καὶ αὐτὴ τῷ ῥοθίῳ ἀποτεμενομένη τῆς ἄλλης ἠπείρου, καὶ προσιούσῃ ἐπίπροσθεν τῇ θαλάσῃ ὑποχωροῦσα, τὸν Μέλανα καλούμενον ποιεῖ κόλπον. νῆσος δὲ τὸ λοιπὸν ὀλίγου
- C** δέοντος γίνεται, ὄνομα τῷ ποιουμένῳ προσῆκον κτωμένη. Χερρόνησος γὰρ, ὡς τὸ εἶδος, ὀνομάζεται, ἰσθμῷ διειργασμένη βραχεῖ, μὴ νῆσος παντάπασιν εἶναι. κατὰ τοῦτον οἱ πάλοι ἄνθρωποι τὸν ἰσθμὸν παρέργως τε καὶ λίαν ἀπημελημένως ἐδειμναντο διατείχισμα κλίμακι ἁλωτόν. κῆπον γὰρ οὐδὲν τινα εἰκῆ κείμενον αἵμασιᾶ περιβάλλειν οἴομενοι, ἰσχνόν τε αὐτὸ καὶ ὀλίγον τῆς γῆς ὑπερνεοστηκὸς ἐξεργάσαντο. πρὸς δὲ καὶ τὴν ἑκατέρωθεν τοῦ ἰσθμοῦ θάλασσαν προβόλους τεκτηνόμενοι βραχεῖς τε καὶ φαύλους, οὗσπερ καλεῖν νενομίκασι μώλους, τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε ῥοθίου καὶ τοῦ περιβάλλοντος ἐφράξαντο, οὗ ταύτη τοὺς ἐπιβου-
- D** λέουσοντας ἀπωσόμενοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰς εἰσόδους παρακαλέουσας.

23. περιβόλον] προβόλον Τολος.

dedit. Urbem enim Rhaedesti condidit, moenibus validam, magnitudineque insignem: quo vicini omnes, imminentiis barbaris, recipientes se tempore, vitam cum pecuniis servant.

10. Sic Rhaedesti se habuere Iustiniani Aug. coepta: ad illa nunc venio, quae idem apud Cherronesum peregit. Cherronesus totam illam Thraciae partem, cui respondet, praetegit. In mare prominens, ac tanquam si cum ora ulteriore coniuncta esset, sic in Asiam videtur evadere. In littore, circa urbem Elaeuntem, promontorium habet, quo mare bifariam finditur: ipsaque fluente avulsa a reliqua continente ac progredienti mari cedens, sinum efficit, quem Melanem seu nigrum vocant. Parum abest quin fiat insula: unde et nomen consentaneum nacta est: siquidem Cherronesus merito dicitur, angusta dirempta isthmo, ne insula omnino sit. In hoc isthmo veteres murum negligentem extruxerant, scalis superabilem. Perinde enim tenuem humilemque fecerant, quasi hortum, alicubi temere positum, maceria cingerent. Ad utrumque isthmi latus, aggeres, quos appellant moles, in mari excitaverant parvos admodum et contemnendos: ac spatium, quod murum inter undasque intererat, ita sepserant, ut non tam prohibitori vim oppugnantium, quam ad paratos aditus invitatori viderentur: adeo ridiculum

οὕτω δὴ ἐκκαταφρόνητῶν αὐτὸ ἐξεργάσαντο, καὶ τοῖς ἀποπειρα-
 σομένοις εὐάλωτον. ἡγούμενοι δέ τι τοῖς πολεμίοις ἄμυχον πε-
 ποιῆσθαι δυχῶμα, τούτου δὴ περιβόλου τὰ ἐντὸς ἅπαντα φυλα-
 κῆς οὐδεμίας ἀξιοῦν ἔγνωσαν, ἐπεὶ οὔτε φρούριον οὔτε ἄλλο τι
 5 ἔργον ἐπὶ Χερρονήσου ξυνέβαιεν εἶναι, καίπερ ὀλίγον δέοντος ἐς
 τριῶν κατατεινούσης ὁδὸν ἡμερῶν. ἔναγχος γοῦν ἀμίλει οἱ πολέ-
 μοι καταθέντες τὰ ἐπὶ τῆς Θράκης χωρὶα ἐγκεχειρίκασιν μὲν ὡς
 ἀποπειρασόμενοι τῆς κατὰ ἡίονα εἰσόδου, δεδιζόμενοι δὲ τοῦς
 ταύτῃ φρουρὸς ἐσπεπηδήκασιν ὡσπερ τι ἄθυρμα παίζοντες, ἐν- P 89
 10 τὸς τε τοῦ περιβόλου γεγένηται οἰδενὶ πόνω.

Πολλὰ τοίνυν ἀμφὶ τῶν κατηκῶν τῇ σωτηρίᾳ διασκοπού-
 μενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐποίησεν τάδε. πρῶτα μὲν αὐτῷ ἐξί- V 454
 τηλον τὸ παλαιὸν γεγένηται τεῖχος, οὐδὲ ὅσον ἔχοντος οἱ ὑπολειμ-
 μένου τινός. ἕτερον δὲ αὐτίκα ἐπὶ τῆς αὐτῆς χώρας ἀνέστη, ὅπερ
 15 ἐπιεικῶς εὐρυνόμενον ὑψοῦ ἀνέχει. ὑπεράνω τε τῶν ἐπάλξεων
 ἀνειλημμένη θύλος ἐν στοᾶς τρόπῳ ὄροφον ποιεῖται, καλύπτουσα
 τοὺς τοῦ περιβόλου ἀμυνομένους. ἄλλοι τε τῷ θύλῳ προμαχῶνες
 ἐγκείμενοι διπλασιάζουσι τοῖς τῆδε τειχομαχοῦσι τὸν πόλεμον.
 ἔπειτα δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐς τοῦ περιβόλου τὰ πέρατα πρὸς αὐταῖς H 44
 20 πον τῆς θαλάσσης ταῖς ῥαχίαις μάλιστα, προβόλους πεποίηται,
 οὓς μύλους καλοῦσιν, ἐπιπλεῖστον μὲν τοῦ ῥοθίου διήκοντας, τῷ
 δὲ τείχει ξυναπτομένους, ὑψους δὲ πέρα τῷ ἐρύματι ἐναμιλλοῦς
 ὄντας. ἀλλὰ καὶ τὴν τάφρον τοῦ περιβόλου ἔκτοσθεν οὖσαν πε-
 ρικαθάρας τε καὶ κατορέζους ἐνδελεχέστατα μέγα τι αὐτῇ εὐρους
 25 τε καὶ βάθους ἐντέθειται χρῆμα. καὶ μὴν καὶ στρατιωτῶν κατα-
 λόγους ἐν τούτοις ἰδρύσατο τοῖς μακροῖς τείχεσι πᾶσι βαρβάρους

opus erat ac superabile tentaturis Nihilominus rati inexpugnabile hostibus propugnaculum id quoddam esse, quidquid intra muros erat, patere sinebant: quippe in Cherroneso nec castellum, nec alia quaequam extabat munitio: quamvis tridui fere in longitudinem pateat. Certe non diu est, cum hostes Thraciam incursantes ad litus tentarunt aditum; mox territis custodibus, quasi ludibundi insiluerunt, ac labore nullo intra muri ambitum progressi sunt.

Quare Iustinianus Aug. animo in subditorum salutem intento, rationem hanc inivit. Principio murum veterem ita diruit, ut nullum eius vestigium superesset. Subinde alterum inibi struxit, latitudine altitudineque praestantem. Supra pinnas eductus fornix concameratam porticum efficit, ac muri defensores tegit. Alter pinnarum ordo fornici superpositus, dimicationem duplicat oppugnatoribus. Deinde in utraque muri extremitate, ubi mare illidit, ac reciprocando subeidit, aggeres sive moles, ut appellant, molitus est; qui in aequor longe procurant, et muro continentes, de altitudine cum ipso certant. Exteriolem eiusdem fossam purgavit, plurimaque humo egesta, latiore multo fecit et altiore. Praeterea militares numeros in his longis

ἀντιτάξασθαι ἱκανοὺς ὄντας, ἦν τι τῆς Χερρονήσου ἀποπειρῶνται. οὕτω δὲ ταῦτα ἐν τῷ βεβαιοῦ τῆς ἀσφαλείας κατωστησάμενος καὶ τοῖς ἔνδον οὐδέν τι ἦσσαν δυχρώματα προσεποίησεν. ὥστε εἰ τοῖς μακροῖς τείχεσιν (ἀπέστω δὲ τοῦ λόγου) παθεῖν τι ξυμβαίη, οὐδέν

C τι ἦσσαν Χερρονησιώτας ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι. πόλιν τε γὰρ Ἄφρο- 5
δισιάδα ἐρύματι ἑχυρωτάτῳ περιεβάλλετο, ἀτείχιστον ἐκ τοῦ ἐπι-
πλεῖστον τὰ πρότερα οὖσαν, καὶ Κίβεριν πόλιν, ἐπ' ἰθάφους κει-
μένην, τειχίηρ πεποιημένος ξυνώκισεν· ἐνθα δὴ καὶ βαλανεῖα καὶ
ξενῶνας ὑποδομήσατο, οἰκία τε παμπληθῆ καὶ ὅσα ἄλλα κέφυκεν
ἐπιφανῆ ἐνδείκνυσθαι πόλιν. ἀλλὰ καὶ τὴν Καλλίπολιν καλουμέ- 10
νην βεβαιότατα ἐτειχίστατο, ἐλπιδι τῶν μακρῶν τειχῶν ἀτείχιστον
ἀπολελειμμένην τοῖς πρόσθεν ἀνθρώποις. οὗ δὴ καὶ σιπῶνάς τε
καὶ οἰνῶνας ἐδείματο δαπάνῃ τῇ πάσῃ τῶν ἐπὶ Χερρονήσου στρα-
τωτῶν ἱκανῶς ἔχοντας.

Ἔστι δὲ τις Ἀβύδου καταντικρὸ πόλις ἀρχαία, Σηστός ὄνο- 15
μα, καὶ αὐτὴ τὰ πρότερα παρέργως κειμένη, δυχρωμά τε οὐδέν

D ἔχουσα. λόφος δὲ αὐτῇ τις ἰσχυρῶς ἀπότομος ἐπανέστηκεν· ἵνα
δὴ φρούριον ἐδείματο ὑπρόσβατον ὅλως, εἰλεῖν τε, εἴ τις ἐγχειροίη,
ἀμήχανον. Σηστοῦ δὲ οὐ μακρὰν ὑποθεν τὴν Ἐλαιούντα ξυμ-
βαίνει εἶναι. πέτρα τε τῆς θαλάσσης ἀπορραγεῖσα ἐνταῦθα ἀνέ- 20
χει, ἄκραν οὐρανομήκη ἔξαιρουσα τειχίηρ φύσιν. φρούριον οὖν
καὶ τῆδε ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐδείματο, δυσπάριτόν τε καὶ τοῖς προσι-
οῦσι παντελῶς ἄμαχον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν Θεσκιῷ φρούριον ἐπὶ Σάτερα
τοῦ μακροῦ τείχους ἰδρύσατο, περιβόλῳ κρατυνάμενος ἑχυρῷ μᾶ-

muris locavit, barbaris omnibus arcendis pares, si qua Cherronesi pars tenta-
retur. His ita firmatis atque in tuto positis, nihilo minori cura interiora
communiit; ut si quid sinistri (absit verbo malum omen) longis muris accide-
rit, haud minus securi sint Cherronesiotae. Urbem enim Aphrodisiadem,
undique fere nudam, moenibus firmissimis cinxit. Urbi Ciberi, quae eversa
iacebat, muros atque incolas dedit, ibique balneas, xenodochia, aedes quam-
plurimas, quidquid demum splendorem civitatis probare solet, aedificavit.
Sed et moenia validissima circumdedit Callipoli, quam veteres tali praesidio
carere siverant, longis muris confisi. In eadem urbe horrea callasque vinar-
ias extruxit, quae militibus, quotquot agerent in Cherroneso, alendis
sufficerent.

Contra Abydum est Sestus, urbs antiqua, et ipsa prius neglecta atque
immunita: cui collis imminet admodum praecipua. Castellum hic posuit inac-
cessum, et invadere volentibus inexpugnabile. Sesto haud multam abest
Elaeus, ubi rupes mari avulsa eminent, in caelum verticem tollens, natura
munitionum. Ibi quoque castellum imp. noster condidit, aditu difficillimum, su-
praque vires subeuntium positam. Ad latus alterum longi muri, castellum

λιστα· ταύτη τε τοῖς Χερρονησιώταις τὴν ἀσφάλειαν πανταχόθεν αὐτὸς προσεποίησε.

ια'. Μετὰ δὲ Χερρόνησον Αἴνος οἰκεῖται πόλις, ἐπὶ τοῦ P 90
 οἰκιστοῦ τῆς προσηγορίας ὠνομασμένη. Αἰνείας γὰρ ἦν, ὡσπερ
 5 λέγουσιν, ὁ τοῦ Ἀγγλίου. ταύτης ὁ περίβολος εὐύλωτός τε ἦν
 τῷ χθαμαλῶν εἶναι· οὐδὲ ὅσον γὰρ ἐς τὸ ἀναγκαῖον ἀνεῖχεν ἕψος·
 καὶ ἀναπεπταμένην τινα εἴσοδον κατὰ τῆς θαλάσσης τὸ γειτόνημα
 εἶχεν, ἀμηγέπη ἐπιψαύοντος αὐτοῦ τοῦ ῥοθίου. ἀλλὰ βασιλεὺς
 Ίουστινιανὸς ἀνέστησε μὲν αὐτὸν ἐς ἕψος, μὴ ὅτι ἄλῳναι, ἀλλὰ
 10 καὶ ἀποπειρᾶσθαι ἀμήχανον. ἐπεξαγαγὼν δὲ καὶ πανταχόσε
 φραζόμενος ἀνάλωτον Αἴνον παντάπασι κατεστήσατο. καὶ ταύτη
 μὲν ἡ πόλις ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγεγόνει· ἔμεινε δὲ τοῖς βαρβάροις ἡ B
 χώρα καταθεῖν εὐπετής· ἐπεὶ Ῥοδόπη ὀχυρωμάτων ἐκ παλαιοῦ
 ἐπισπᾶνίζεν. ἦν δὲ τις κώμη ἐν τῇ μεσογείᾳ Βέλλουρος ὄνομα,
 15 πλούτου μὲν δυνάμει καὶ πολυανθρωπία ἴσα καὶ πόλις, τῷ μέντοι
 τειχῆρης οὐδαμῆ εἶναι ληξιμένοις διηνεκὲς ἐπαρκοῦσα βαρβάροις,
 ἀγροῖς τε τοῖς ἀμφ' αὐτὴν κειμένοις πολλοῖς γε οὔσι ταῦτο πά-
 σχουσα. καὶ αὐτὴν δὲ ὁ βασιλεὺς οὗτος πολίξει τε καὶ ἀποτείχι-
 ζει, καὶ αὐτοῦ ἐπιζῆλιον τίθεται εἶναι. καὶ μὴν καὶ ἄλλων τῶν ἐπὶ
 20 Ῥοδόπης πόλειων ὅσα δὴ ἐνδεῖν ἢ καταπεπονηκέναι ξυνηνέχθη τῷ V 455
 χρόνῳ σπουδῆ πάσῃ ἀκέρτησεν. ἐν αἷς Τρωϊανούπολις τε καὶ C
 Μυξίμιανούπολις εἰσιν, ὧν περ ἐπηνώρθωσε τὰ ἐν τοῖς προβόλοις
 σαθρὰ γεγονότα. ταῦτα μὲν οὖν εἴδε πεποιήται.

Ἀναστυσιοπόλις δὲ ἡ τῆδε οὕσα τειχῆρης μὲν καὶ πρότερον

16. ληξιμένοις] δηλομένοις Τολος.

moenibus validissimum Thesci statuit, itaque Cherronesi incolas ab omni parte securos praestitit.

11. Ultra Cherronesum urbs Aenus incolitur, nomen nacta ab Aenea conditore, ut perhibent, Anchisae filio. Eius moenia, cum humilliora essent, occupari facile poterant: nec solum deerat necessaria altitudo, sed apertum etiam habebant aditum, qua mari vicina erant, cuius fluctibus leviter strigebantur. Illa Iustinianus Aug. tam alte eduxit, ut tentari iam nequeant, nedum capi. Hædem a mari paulum seductis et undique munitis, Aenum plane inexpugnabilem reddidit. Urbis quidem securitati sic provisum erat; sed agros barbari incursare facile poterant, cum ab antiquo munitiones in Rhodope raræ essent. Pagus erat mediterraneus Bellurus, divitiis hominumque frequentia aequalis urbi: is quia moenibus carebat, præda semper ditabat barbaros, et cum agris circumiacentibus plurimis eandem fortunam subibat. Hic urbem facit imperator noster, locum moenibus cingit ornatque, ut ipsius magnificentiam decet. Quidquid caeteris Rhodopes urbibus deerat, vel ævo fatiscerat, omni studio aedificavit. In his sunt Traianopolis ac Maximianopolis, quarum muros, ubi corrupti erant, refecit. Hæc ibi.

In eodem tractu Anastasiopolis, moenibus quidem erat circumdata, sed

ἦν, ἐν δὲ τῇ παραλλῆ κειμένη ἀφύλακτον εἶχε τὴν ταύτην ἡβόνα. τὰ πλοῖα πολλάκις ἀμέλει ἐνταῦθα καταίροντα ὑποχείρια βαρβάρους Οὐννοὶς ἔξαπινάως γεγένηται· ὥστε καὶ τὰς νήσους ἐνθένδε τὰς τῇ χώρᾳ ἐπικειμένας ἠνώχλησαν. Ἰουστινιανὸς δὲ βασιλεὺς

D διατειχίσματι τὴν παραλλῆαν περιβαλὼν ὄλην, ταῖς τε ναυσὶ καὶ 5 τοῖς νησιώταις τὴν ἀσφάλειαν ἀνεσώσατο. ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ ὕδατος ὀχετὸν ἐκ τῶν ὀρῶν, ἃ ταύτη ἀνέχει, μέχρι ἐς τὴν πόλιν ὑπέρογκον ἀνέστησεν ὕψος. ἔστι δὲ τις ἐν Ῥοδόπῃ πόλις ἀρχαία, Τόπερος ὄνομα, ἣ ποταμοῦ μὲν ρεῖθρα περιβάλλεται ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον, λόφον δὲ αὐτῇ ἐπανεστηκότα ὄρθιον εἶχεν. ἐφ' οὗ δὲ 10 οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν Σκλαβηνοῖς βαρβάρους εἴλω. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μέγα τῷ περιβόλῳ ὕψος ἐντέθεικεν· ὥστε ὑπεραίρει τοσοῦτω τὸν λόφον, ὅση δὲ αὐτοῦ καταδέεστερος τὰ πρότερα

P 91 ἦν. καὶ στοὰν μὲν ἐπανέστησεν ἐν Θολωτῶ τείχει, ὅθεν δὲ τοῖς τεichoμαχοῦσιν οἱ τῆς πόλεως ἀμυνόμενοι ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς διαμάχονται, τῶν δὲ πύργων ἕκαστον φρούριον ἐρυμνὸν ἐσκενάσατο εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τοῦ περιβόλου μέχρι ἐς τὸν ποταμὸν διατειχίσματι περιβαλὼν ἐκρατύνατο. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῷ βυσιλεὶ τῆδε πεποίηται.

Καὶ ὅσα δὲ αὐτῶ ὀχυρώματα εἰργασται ἀμφὶ τε τὴν ἄλλην **Θ** Θράκην καὶ τὴν νῦν καλουμένην Αἰμίμοντον, ἐγὼ δηλώσω. πρῶτα μὲν Φιλιππουπόλεως τε καὶ Πλωτινοπόλεως τὰ τε ἐνδόντα καὶ **H 45** καταπεπονηκότα σπουδῇ τῇ πάσῃ ᾠκοδομήσατο· ἐπεὶ αὐτὰς ἐπιμαχωτάτας ξυνέβαινεν εἶναι, καίπερ ἔθνεσι γειτονούσας βαρβάρων πολλοῖς. καὶ φρούρια δὲ ἀνάριθμα ἐπὶ Θράκης ἰδρύσατο πάσης, **Σ** δι' ὧν τὴν χώραν, ὑποκειμένην τὰ πρότερα ταῖς τῶν πολεμίων

mari apposita littus habebat immunitum. Quocirca saepe contigerat ut Hunni barbari, captis repente navibus, quae illuc appulsae fuerant, negotium insulis circumiectis facerent. Verum Iustinianus Aug. ora omni maritima muro circummunita, navigiis et insularibus securitatem restituit: praecaltum etiam aquaeductam a vicinis montibus ad urbem usque construxit. Toperus, antiqua urbs Rhodopes, fere undique ambita fluvio, colli arduo subsiebat; qua non ita pridem a Sclavenis barbaris capta fuerat. Imperator vero Iustinianus tam alte muros extulit, ut collem tanto superent, quanto prius erant inferiores. Hic porticum cameratam imposuit, unde urbis defensores tuto cum oppugnatoribus dimicant. Ex unaquaque turri castellum validum fecit: quae a moenibus ad fluvium patebant, ea muro firmavit. Haec ibi acta ab imp. Iustiniano.

Iam quo pacto reliquam Thraciam, et quam hodie vocant Haemimontum munierit, declarabo. Ac primum quidem quae Philippopoli et Plotinopoli deerant aut lababant, accuratissime aedificavit: infirmissimae enim erant, quamvis barbaras nationes multas vicinas haberent. Tota in Thracia innumera castella condidit, itaque partes illas, incursionibus barbarorum prius

ἐπιδρομαῖς, παντάπασιν ἀδῆλων καταστῆσάτο. ἔστι δὲ τὰ φρού-
ρια, ὅσα ἡμῖς μεμνησθαι, παρ' ὄνομα τάδε.

expositas, a populatione prorsus vindicavit. Castella autem quoad meminisse
possumus nominatim haec sunt.

5 Ἐν Εὐρώπῃ·

Λυδικαί.
Ἐλαιαί.

Lydicae.
Elaeae.

In Europa :

Ἐν Ῥοδόπῃ τὰ καινούργια·

In Rhodope, recentia :

- Καστήρα.
10 Θεοδοροῦπολις.
Τὸ τοῦ Θράσου.
Θουδανελάναι.
Μούνδεκα.
Θαρσάνδαλα.
15 Δένιζος.
Τόπαρον.
Δαλάταρβα.
Βρέ.
Κουσκάβρι.
20 Κούσκουλος.
Θρακίης Βόσπαρα.
Οὔεσσόπαρον.
Καμιστούρια.
Βηρίπαρα.
25 Ἰαγίπερα.
Οζόρμη.
Βηρηταρος.
Ταμονβαρί.
Σκίμνας.
30 Καράεθυρα.
Πίνζος.
Τουλεούς.
Ἄρζον.
Καστράζαρβα.
35 Ζωσίτερσον.
Βέργισον.
Δίγγιον.
Σάκισσος.
Κυρτουξούρα.
40 Ποταμοσκάστειλλον.
Ἰσδικαία.
Τὸ ἐμπόριον.
Ταυροκεφάλαιον.
Βηλαϊδίπαρα.
45 Σκίτακας.
Βέπαρα.
Πουσινόν.

Casocera.
Theodoropolis.
Thrasi.
Thudanelanae.
Mundepa.
Tharsandala.
Denizus.
Toparum.
Dalatarba.
Bre.
Cuscabri.
Cusculus.
Thraciae Bospara.
Vesiparum.
Capisturia.
Veripara.
Iagipera.
Ozorme.
Verciaros.
Tamonbari.
Scemnas.
Carasthyra.
Pinzus.
Tuleus.
Arzon.
Castrazarba.
Zositersum.
Bergisum.
Dingium.
Saccissus.
Cyrtuxura.
Potamocastellum.
Isdicaea.
Emporium.
Taurocephalaecum.
Velaidipara.
Scitaces.
Bepara.
Pusinum.

11. Τὸ τοῦ Θράσου] Cum sequentibus in unum conflat Tolos. τὸ τοῦ
Θρακισσοσυνδάνειλον, in altero ms. συνδάνε λάναι. MALT. 16. Τὸ
παρον] τὸ πόρον Tolos.

	Ἑρανπάρευβρι.	Hymenoparebri.	
	Σκαριωτασαλοῦκρα.	Scariotassalucra.	
	Αὔγουστας.	Augustas.	
	Οὐρδαοὺς.	Urdaus.	
	Τοῦ ἁγίου Τραϊανοῦ.	Sancti Traiani.	5
	Δέρταλλος.	Dertaltus.	
	Σολβανοῦ.	Solvani.	
	Βάσκον.	Vascum.	
	Ζίγκυρα.	Zincyra.	
	Αἰμιμόντον.	Haemimonti.	10
	Ζημάριον.	Zemarchi.	
	Κηρισπάρων.	Ceriparorum.	
	Κασιβόνων.	Casibonorum.	
	Τὸ Οὐγκον.	Unci.	
	Ἀντωνίνον.	Antoninum.	15
V 456	Γεσιλαφοσσάτον.	Gesilae fossatum.	
	Χεροίνον.	Cheroenum.	
	Προβίνον.	Probini.	
P 92	Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
	Βουρδέπτω.	Burdepto.	20
	Ῥακούλη.	Rhacule.	
	Τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ.	S. Iuliani.	
	Τζίταετοῦς.	Tzitaetus.	
	Βηλαστύρας.	Velastyras.	
	Γετρίνας.	Getrinas.	25
	Βρέδας.	Bredas.	
	Βῆρος.	Verus.	
	Θωκυώδις.	Thocyodis.	
	Βία.	Via.	
	Ἀναγονκλιάς.	Anagonclias.	30
	Σούρας.	Suras.	
	Ἀνθιπάρου.	Anthipari.	
	Δορδάς.	Dordas.	
	Σαρμαθών.	Sarmathon.	
B	Κλεισοῦρα.	Clisura.	35
	Ἑλασιάναι.	Hylasianae.	
	Θρασαρίχον.	Thrasarichi.	
	Βαίκα.	Baeca.	
	Χρῦσανθος.	Chrysanthus.	
	Μαρκέρωτα.	Marcerota.	40
	Ζδεβρίν.	Zdebrin.	
	Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.	S. Theodori.	
	Ἀσγαρζος.	Asgarzus.	
	Βουρτουόγιζι.	Burtudgizi.	
	Ταυροκόμμον.	Taurocomum.	45
	Νίκη.	Nice.	
	Καβοτούμβα.	Cavotumba.	
	Δείξας.	Dixas.	
C	Γητιστράους.	Getistraus.	
	Δίβρη.	Debre.	50
	Προβίνον.	Probini.	
	Κάρβερος.	Carberus.	
	Τὸ Ἐσιμόντον.	Esimonti.	
	Ἀσγίζους.	Asgizus.	
	Δαλάταρβα.	Dalatarba.	55

Θεοδορούπολις.

Τρυιδάων.

Τζονπολέγων.

Βασίβουνον.

5 Ἀγγιάλος.

Μαρμιανόν.

Κυρίδανα.

Βεκοῦλι.

Τὰ Θράκης λεικόμενα, παρά τε τὸν

10 Ἐξείνον κόντον καὶ ποταμὸν

Ἴστρον, καὶ τῇ μεσογείᾳ, οὕτως.

Theodoropolis.

Tryidon.

Tzonpoleon.

Basibunum.

Anchialus.

Marcianum.

Cyridana.

Beculi.

Caetera Thraciae castella ad pontum

Euxinum et flumen Istrum, necnon

in partibus mediterraneis haec sunt.

D

Παρά μὲν ποταμὸν Ἴστρον·

Μυσίας.

Ἐρκουλέντε.

15 Σκατρίνα.

Ἀππίαρα.

Ἐξεντάκριστα.

Δεονιάνα.

Λιμώ.

20 Ὀδυσσεύς.

Βίδιγις.

Ἄρινα.

Νικόπολις.

Ζικίδεβα.

25 Σπιβυρος.

Πολισκάστελλον.

Κιστίδιζος.

Βαστέρνας.

Μέταλλα.

30 Βηρίπαρα.

Σπαδιζός.

Μαρκερότα.

Βόδας.

Ζισνούδεβα.

35 Τορνούλης.

Ἰουστιανούπολις.

Θερμά.

Γεμελλομούντες.

Ἀσίλβα.

40 Κούσκανα.

Κούσκον.

Φοσσάτον.

Βισδίνα.

Μαρμιανούπολις.

45 Σκυθιάς.

Γραψώ.

Νονώ.

Τροσμής.

Ναιόδονω.

50 Ρεσιδίνα.

Κωνσταντιανή.

Καλλάτις.

Βασσιδίνα.

Ad fluvium Istrum :

A

Mysias.

Erculente.

Scatrina.

Appiara.

Exentaprista.

Deoniana.

Limo.

Odysseus.

Bidigis.

Arina.

Nicopolis.

Zicideba.

Spibyros.

Poliscastellum.

Cistidizus.

Basternas.

Metalla.

Veripara.

Spadizus.

Marcerota.

Bodas.

Zisnudeba.

Turules.

Iustinianopolis.

Therma.

Gemellomuntes.

Asilba.

Cuscana.

Cuscum.

Fossatum.

Bisdina.

Marcianopolis.

Scythias.

Grapso.

Nono.

Trosmes.

Naioduno.

Rhesidina.

Constantiana.

Callatis.

Bassidina.

B

C

D

	Βελεδίνα.	Beledina.	
	Ἄβριττος.	Abrittus.	
	Ῥουβούστα.	Rubusta.	
	Δινίσκαρτα.	Diniscarta.	
	Μοντεργίνα.	Monteregine.	5
	Βέκισ.	Becis.	
P 98	Ἄλτινα.	Altina.	
	Μαυρόβαλλε.	Maurovalle.	
	Τίγρα.	Tigra.	
	Σκεδεβά.	Scedeba.	10
	Νόβας.	Novas.	
V 457	Ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ·	<i>In regione mediterranea :</i>	
	Κοπούστορος.	Copustorus.	
	Βιργιναζά.	Virginazo.	
	Τιλλίτω.	Tillito.	15
	Ἄγκυριανά.	Ancyriana.	
	Μουριδεβά.	Murideba.	
	Ἴτζης.	Itzes.	
	Καστελλονόβο.	Castellonovo.	
	Παδισάρα.	Padisara.	20
	Βισμαφά.	Bismapha.	
	Βαλεντινιανά.	Valentiniana.	
	Ζάλδαπα.	Zaldapa.	
A	Ἄξιopa.	Axiopa.	
	Καρσά.	Carso.	25
	Γρατιανά.	Gratiana.	
	Πρέιδις.	Preidis.	
	Ἀργαμά.	Argamo.	
	Παυλίμανδρα.	Paulimandra.	
	Τζάσκλις.	Tzascilis.	30
	Παῦλιχρα Θεοδώρα.	Pulchra Theodora.	
	Τόμις.	Tomis.	
	Κρέας.	Creas.	
	Κατασσοῦ.	Catassi.	
	Νισκονίς.	Nisconis.	35
	Νοβεβιουστινιανά.	Noviustinianna.	
	Πρεσιδιώ.	Presidio.	
	Ἐργαμία.	Ergamia.	
	Καὶ τὰ λοιπὰ, οὗχ ὑποκίπτοντα ἀριθμῷ.	Et caetera, quae numerum excedant.	40
	7. Ἄλτινα] ἀλιδίνα Τολος.	14. Βιργιναζά] βιργινασκώ Τολος.	
	30. Τζάσκλις] τζέκλις Τολος.		

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Ε΄.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER V.

Τὰ μὲν δὴ ἐν πάσῃ Εὐρώπῃ δεδημιουργημένα Ἰουστινιανῶ βα- P 94
σιλεῖ ἐς ὅσον οἶόν τε ἦν ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐρρήθη. ἐς δὲ V 458
τῆς Ἀσίας τὰ λειπόμμενα ἴσον ἡμῖν. ὅσα μὲν οὖν πόλεων τε καὶ
φρουρίων ἐρίματα, ἑτέρας τε οἰκοδομίας κατὰ τὴν ἐφ' ἂν πεποιή-
5 ται χώραν, ἐξ ὁρίων τῶν Μηδικῶν ἄχρι που ἐς Παλμύραν πόλιν, P 95
ἢ ἐν Φοίνιξι τοῖς ἐπὶ Λιβάνου τυγχάνει οὕσα, ἤδη μοι ἔμπροσθεν
δεδηλώσθαι οἶμαι. ἐν δὲ γε τῷ παρόντι καὶ ὅσα κατὰ τὴν ἄλλην
Ἀσίαν καὶ Λιβύην αὐτῷ εἰργασται ἢ τὰ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπανορ-
θοῦντι δυσπάρτητα καὶ κινδύνων ἀτεχνῶς ἔμπλεα, πῆ μὲν ὁρῶν
10 ἐπικειμένων κρημνώδη ὄντα, πῆ δὲ ποταμοῦ γειτονήματι τοὺς πα-
ραπίπτοντας ἀποπνίγοντα, ἢ πόλεων ἰωμένῳ παθήματα πάντα,
ἐρῶν ἔρχομαι, ἀρχόμενος ἐνθάδε.

In superiori libro Iustiniani Aug. aedificia, quaecumque sunt in Europa, quoad eius fieri potuit, recensuimus: nunc transeundum ad partes Asiae praetermissas. Ac supra quidem commemorata videntur mihi urbium Castellorumque munimenta, ac caetera, quae extruxit in oriente, a limite Persico ad urbem usque Palmyram, in Phoenicia sitam, subiecta Libano. Iam vero eiusdem aedificia cum in Asia reliqua, tum in Africa; cineta moenibus oppida; curam viis adhibitam difficilibus ac periculo plenis, cum vel montibus penderent praecipites, vel prolapsos viatores extinguerent vicino flumine; factam denique omnibus urbium calamitatibus medicinam aggredior stylo prosequi, atque hinc initium facio.

- Χῶρόν τινα πρὸ τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἐν ὄρει κείμενον
 ξυνέβαινε εἶναι, οὐ γήλοφον οὐδὲ δυνατὸν ἀφείναι καρπὸς, εἰ
 τις πειρώτο, ἀλλὰ σκληρόν τε καὶ τραχὺν ὄλωσ. ἐνταῦθα νεῶν
 B οἱ ἐπιχώριοι ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἰωάννη τῷ ἀποστόλῳ ἀνέθηκαν,
 θεολόγῳ τὴν ἐπίκλησιν. θεολόγος δὲ ἀπόστολος οὗτος ἀνόμισται, 5
 ἐπεὶ τὰ γε ἀμφὶ τῷ θεῷ ἄμεινον αὐτῷ ἢ κατὰ ἀνθρώπου δεδιή-
 γηται φύσιν. τοῦτον δὲ τὸν νεῶν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς βραχύν
 τε ὄντα καὶ κατακεπονηκότα τῷ μήκει τοῦ χρόνου κατελῶν ἐς τὸ
 ἔδαφος, ἐς τοσόνδε μεθηρημόσατο μεγέθους καὶ κάλλους, ὥστε δὴ,
 H 46 ξυνελόντα εἰπεῖν, ἐμπερέστατος καὶ παντάπασιν ἐνάμιλλος τῷ 10
 ἱερῷ ἔστιν, ὅπερ ἐν πόλει τῇ βασιλίδι τοῖς ἀποστόλοις ἀνέθηκε
 πᾶσιν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδήλωται λόγοις.
- C Ταῦτα μὲν ἐν Ἐφέσιῳ ἐξεργασται τῷ βασιλεῖ τούτῳ. ἐν
 V 459 Τενέδῳ δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ σωτήριόν τι πόλει τε τῇ βασιλίδι καὶ
 τοῖς κατὰ θάλασσαν ἐργαζομένοις κηποιῆται, ὅπερ ἐγὼ αὐτίκι 15
 δηλώσω, τοσοῦτον ὑπεριών· ἡ θάλασσα ἐφ' Ἑλλησπόντου ἐν
 στενῷ μάλιστα φέρεται. ἄμφω γὰρ αἱ ἡπειροὶ ἀλλήλαις ὡς ἀγ-
 χοτάτῳ ἐνταῦθα ἰοῦσαι τὴν τοῦ πορθμοῦ ποιοῦνται ἀρχὴν ἀμφὶ
 Σησιῶν τε καὶ Ἄβυδον, ἐπειδὴν τε αἱ νέες ἐνταῦθα ἴκονται,
 δοῦσαι δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἐδθὺ ἴενται, πῆδε ὀρμίζονται. ἀνά- 20
 γεσθαι δὲ αὐταῖς ἐνθένδε ἀμήχανά ἐστιν, ὅτι μὴ νότου ἐπιπνεύ-
 σαντος ἀνέμου σφίσι. ἤνικα γοῦν ὁ σταγαγωγὸς στόλος ἐκ πόλεως
 Ἀλεξανδρείας ἐνταῦθα ἴοι, εἰ μὲν ἐμπέσοι τὸ πνεῦμα ἐπίφορον
 D σφίσι, δι' ὀλίγου μὲν οἱ ταύτην τὴν ἐργασίαν διαχειρίζοντες κατα-
 ροῦσι ταῖς ναυσὶν ἐς τοὺς Βυζαντίους λιμένας, ἀποφορτιζόμενοι 25

Locus erat pro urbe Epheso situ arduus, non terrenus, nec, si cultura accederet, fructuosus; sed durus atque asper omnino. Hic olim templum indigenae posuerant Ioanni Apostole, cui cognomen est theologi inditum, ex eo nempe quod de natura divina supra humane captum disseruerit. Aedem hanc Iustinianus Aug. parum admodum nec iam amos ferentem, funditus demolitus, felici vice tam amplam fecit ac splendidam, ut, ne longum faciam, simillima sit ac plane par templo illi, quod in urbe regia apostolis omnibus, ut a me in libris superioribus dictum est, consecravit.

Ephesi quidem haec extat opus principis nostri: quod autem est in insula Tenedo, urbi regiae maritimisque insularibus salutem affert. Id protinus exponam, ubi unum subiecere. Angustissimum est mare in Hellesponto: quippe ibi proxime coeunt geminae continentes, et ad Sestum Abydumque dant initium freto. Illuc naves cum pervenere, quaecumque recta petunt Constantinopolim, ad oram illam appalear, proficisci inde nequeunt, nisi flante austro. Quare ubi elasis frumentaria eo venit ex urbe Alexandria, si ventus secundus aspiret, qui eiusmodi mercatorum faciant, brevi tempore portus Byzantii cum navibus tenent: quas simul exonerarunt, discedunt, ut

δὲ ἀπαλλάσσονται αὐτίκα δὴ μάλα, ἐφ' ᾧ δὴ πρὸ τῆς τοῦ χειμῶ-
 νος ὥρας ἄκαρτες δευτέρον τε καὶ τρίτον διαπερραιώσονται στόλον.
 ὄσοις δὲ αὐτῶν βουλομένοις ἦ, καὶ ἄλλο τι τῶν ἐμπολημάτων ἐν-
 θένδε ἀντιφορτισάμενοι ἀναστρέφουσιν. εἰ μέντοι ὑπεναρτίως
 5 σφίσι τὸ πνεῦμα ἐφ' Ἑλλησπόντου ἴοι, ἐνταῦθα δὴ τῷ τε σίτῳ
 καὶ ταῖς ναυσὶ σεσηπέναι συνέβαιεν. ἄπερ ἐν προνοίᾳ πεποιημέ-
 νος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς διαφανῶς ἐπιδέδεικται ὡς ἀνθρώπων
 ἂν ἀμήχανον οὐδὲν γένοιτο, οὐδ' ἦν τοῖς χαλεπωτάτοις ἀνταγω-
 νίζετο. ἐν Τενέδῳ γὰρ τῇ νήσῳ, ἣ τοῦ πορθμοῦ ἄγχιστά ἐστι,
 10 σιταῖνας ἐπετεχνήσατο τῷ παντὶ στόλῳ ἀποφορτίσασθαι διαρκῶς P 96
 ἔχοντας, εὐφρος μὲν οὐχ ἦτρον ἢ ἐνεθήκοντα, μῆκος δὲ ποδῶν ὀγ-
 δοσέκοντα καὶ διακοσίων, ἐς ἕψος τε ἄφατον ἐπιεακῶς κατατείνον-
 τας. οὗ δὴ τῷ βασιλεῖ ἐξεργασμέκῳ, ὀπηγίκα ἂν τοῦ δημοσίου
 σίτου παράπομοι ἐνταῦθα ἰόντες ἀνέμων ἐναντιώμασι συμποδί-
 15 ζοῦντο, οἶδε τὸν φόρτον ἐν τῷ σιταῖνι καταθέμενοι τούτῳ καὶ χαι-
 ρειν φράσσαντες τῷ τε βορρᾷ καὶ ζεφύρῳ πολλὰ, καὶ εἴ τις ἄλλος
 ἀπ' ἐναντίας αὐτοῖς ἐνταῦθα ἴοι, ἐς πλοῦν ἕτερον συσκευάζονται.
 καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς εἰς τὰ οἰκίῃ κομίζονται, χρόνῳ δὲ ὕστερον,
 ὀπηγίκα ἂν τὸν ἐνθένδε ἀπόπλουν ἐς Βυζάντιον ἐν ἐπιτηδείῳ γενέ-
 20 σθαι ξυμβαίη, πλοίοις ἑτέροις τὸν σῖτον ἐκ Τενέδου διακομίζου- B
 σιν οἷς ἐπίκειται ἡ τιμὴ αὐτῆ.

β'. Ἔστι δὲ τις ἐν Βιθυνίᾳ πόλις, Ἑλένης ἐπώνυμος οὕσα
 τῆς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως μητρός. ἐκ ταύτης γὰρ τὴν
 Ἑλένην ὠμῆσθαι φασί, κώμης οὐκ ἀξιολόγου τὰ πρότερον οὔσης.
 25 ἦπερ τὰ τροφεῖα Κωνσταντίνου ἐκείνων ὀνόματι μὲν καὶ ἀξιώματι C

omnes iterum ac tertium ante hiemes classe traiciant. Quicumque etiam
 merces vicissim accipere voluerint, illis in naves impositis revertuntur.
 Porro contingebat, ut si ventus reflaret in Hellesponto, illic navigia cum fru-
 mento putrescerent. Huc Iustinianus Aug. animum providentiamque sic con-
 tulit, ut liquido ostenderit, hominem vel in summis difficultatibus nihil non
 efficere posse. Siquidem in Tenedo, proxima freto insula, horrea aedifica-
 vit, quas exposito totius classis frumento sufficient, pedes lata non minus xc.
 longa pedes cccxxx. altitudine maxima. Iam postquam opus imperator con-
 fecit, si publicis framentariis adversi moram offerant venti, quando eo pro-
 vecti sunt, exoneratis in haec horrea navibus, boream ac zephyrum ventum-
 que alium quemvis contrarium valere iubent, aeque ad renavigandum accin-
 gunt. Ac statim quidem ipsi redeunt domum: postea vero, cum est commo-
 dum navigare Byzantium, aliis navibus ex Tenedo frumentum illi advehunt,
 quibus hoc munus incumbit.

2. In Bithynia est urbs, de nomine dicta Helenae, matris Constantini
 Aug. Quippe natam ibi Helenam perhibent, cum esset vicus ignobilis: cui
 quidem Constantinus, in praemium nutritionis, nomen ac dignitatem urbis

πόλειως τὸ χωρίον δεδώρηται τοῦτο, οὐ μέντοι οὐδὲν οὐδὲ βασιλικὸν οὐδὲ μεγαλοπρεπὲς τῆδε πεποιήται, ἀλλὰ τῇ μὲν κατασκευῇ ἐπὶ τῆς προτέρας διέμενε τύχης, κεκόμψευται δὲ μόνω τῷ πόλις κεκλήσθαι καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς τροφίμου Ἑλένης ἀποσεμνύνεται. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς, ὡσπερ τὴν ἀγνωμοσύνην ἀπολογούμενος 5 τοῦ τῆς βασιλείας προπάτορος, πρῶτα μὲν ὕδατος ἀπορία πιεζομένην τὴν πόλιν ἰδὼν καὶ δέψῃ ἐπιεικῶς δεινῇ ἐχομένην, ὄχετόν αὐτὸς σχεδιάζει θανμάσιον ὄλον, ὕδωρ τε αὐτῷ παρέχεται ἀπροσδόκητον ἰδεῖν, τοῖς τῆδε ἀνθρώποις οὐ πιεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ λούεσθαι ἰκανῶς ἔχον, καὶ ὅσα ἄλλα τρυφῶσιν ἀνθρωποι, εὐπύ- 10 ρισαν κατακόρωσ ὕδατος ἔχοντες. πρὸς δὲ καὶ βυλανεῖον αὐτοῖς

D ἐν δημοσίῳ πεποιήται οὐ πρότερον ὄν, ἕτερόν τε ἀνωκυδομήσατο διεφθαρμένον τε καὶ εἰκῆ κείμενον τῷ τε σπανίζειν, ἥπερ μοι ἐρρήθη, τοῦ ὕδατος καὶ τῷ ἀπημελῆσθαι καταπεσὸν ἤδη. ἀλλὰ καὶ ἱερὰ καὶ βασιλεια καὶ στοᾶς καὶ καταλυτήρια ταῖς ἀρχαῖς ἐδεί- 15 ματο τῆδε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδέδεικται αὐτὴν πόλιν εὐδαίμονα.

V 460 Ταύτη δὲ ῥεῖ τῆς πόλειως ἄγχιστα ποταμὸς, ὄνπερ ὁμωνύμωσ τῷ σχήματι Δράκοντα καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι. περιστρέφεται γὰρ ἐλισσόμενος ἐφ' ἑκάτερα καὶ ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ ἀντιρρεῖ,

P 97 ἄγων τὰς δίνας, σκολιῷ τε τῷ ῥοθίῳ, πῆ μὲν ἐν δεξιᾷ, πῆ δὲ ἐν 20 ἀριστερᾷ προσιών· ὥστε ἀμέλει διαβαίνειν αὐτὸν πλεῖον ἢ εἰκοσάκις ἐπάναναγκές ἐστι τοῖς τῆδε ἰούσι. πολλοῖς τε οὕτω διεφθάρθαι ξυνέβαινε τοῦ ποταμοῦ ἔξαπεινάωσ παρὰ τὰ ξυνειθισμένα πλημμύροντος. πρὸς δὲ καὶ δάσος ἀμφιλαφὲς καὶ καλάμου τῆδε φρομένου μέγα τι χρῆμα συμποδίζον αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν 25

concesserat; sed nullum imperatoriae magnificentiae monumentum reliquerat. Nam si ornatum et structuram spectes, statum pristinum locus retinebat, nudo urbis titulo insignis, Helenaque alumnae suae nomine gloriosus. At imperator noster, ut animi parum liberalis reprehensionem ab imperii patre amoliretur, primum quidem aquae penuria urbem premi et vehementer sitire animadvertens, extracto aquaeducta mirabili, spectaculum praebuit insperatum; eam videlicet lympharum vim, quae civibus non modo ad potum abunde esset, verum etiam ad lavacra caeterasque delicias hominum, quibus est aquae affatim. Praeterea novum balneum publicum ipsis aedificavit, refecitque alterum, quod partim aquae inopia, de qua dixi, partim incuria corruptum, ac iam collapsum, temere iacebat. Quia etiam templa, palatium, porticus, ac magistratuum domos ibidem condidit, rebusque caeteris civitatem beavit.

Proxime urbem labitur fluvius, quem indigenae ab ipsius forma Draconem denominarunt. Etenim per anfractus errat sinuosos utroque versum, et in se recurrit, vortices volvens, ac multiplici flexu modo ad dexteram, modo ad sinistram sese contorquet: prorsus ut iter illac facientibus vicies et amplius ipsum traicere necesse sit. Quocirca multi interibant, repente fluvio praeter solitum exundante. Ad haec cum denso nemore spissoque arundineto

ἀβελήν χαλεπώτερον αὐτὸν ἰσχυροῦντο εἶναι τοῖς ἐκείνη χωρί-
οις. χρόνῳ γοῦν οὐ πολλῷ πρότερον, ὄμβρων οἱ ἐπιγενομένων
πολλῶν, λιμνάζων τε καὶ κυρτούμενος καὶ σκεδαννύμενος ἐπιπλεῖ-
στον τῆς γῆς, ἀνήκιστα κακὰ εἴργασται. χωρία τε γὰρ παμπλη-

5 θῆ καθεῖλε, προρορίζους τε ἀμπέλους, ἔτι μέντοι ἐλαίας τε καὶ B
δένδρων παντοδαπῶν ἀνάριθμα πρέμνα, πρὸς δὲ καὶ τὰς οἰκίας,
αἱ πρὸ τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως ἐτύγχανον οὔσαι, πάθεισί τε
ἄλλοις ὑπερμεγέθεσι τοὺς ἐπιχωρίους ἐπέτρηνεν. οὐσπερ ἐποικτι-
σάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπενοίει τάδε. τὰ μὲν ἄλλα περι-
10 καθήρας καὶ τὸν κάλαμον ἐκτεμῶν ἅπαντα, ἐλευθέρας ποιῆσθαι H 47
τῷ ποταμῷ ξυνεχώρησε τὰς ἐς τὴν θύλασσαν ἐκβολὰς, ὡς μηκέτι
αὐτῷ διασκεδάνυσθαι ἐπάναγκες εἴη· τὰ δὲ ὄρη κατὰ μέσον ἀπο-
τεμῶν, ἃ δὴ ἀνέχει ἀμφὶ τὰ ἐκείνη χωρία, ἐν ταῖς πρότερον ἀπο-
τόμοις καὶ κρημνώδεσι χώραις ὁδὸν ἀμαξιτὸν ἐξεργάσατο. ταύτη C
15 τε τοῦ ποταμοῦ τὴν διάβασιν οὐκ ἀνάγκαίαν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
τοῖς ἐνταῦθα οὔσι πεποίηκεν εἶναι. καὶ γεφύρας δύο ἐς ἄγαν εὐ-
ρείας τῷ ποταμῷ τούτῳ ἐντέθειται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀκινδύνως
αὐτὸν διαβαίνουσι τὸ λοιπὸν ἅπαντες.

γ'. Οἷα δὲ καὶ τὴν ἐν Βιθυνοῖς Νίκαιαν ἐξείργασται ἀγα- D
20 θὰ εἰπεῖν ἄξιον. πρῶτα μὲν τὴν ὀχεταιγωγίαν παντάπῃσι διε-
φθαρμένην τε καὶ τὴν χρείαν ὡς ἥκιστα παρεχομένην ἀνανεωσά-
μενος ἅπασαν, ὕδασι τὴν πόλιν κατακορῆ διεπράξατο εἶναι. ἔπειτα
δὲ ἱερά τε καὶ μοναστήρια τὰ μὲν γυναιξί, τὰ δὲ ἀνδρῶσιν ἐδεί-
ματο. καὶ τὰ ἐκείνη βασιλεία, ἐκ μοίρας ἦδη καταπεπτωκότα
25 τινὺς, ἀνεγώσατο σπουδῇ ἅπαντα, ἔτι μέντοι καὶ βαλανεῖον ἐν

illius in mare exitus impediretur, hinc factus importunior, vicinitati gravior
incommodabat. Nec diu est, cum auctus imbribus restagnavit, ac tumidos
fluctus in terram late effundens, damna gravissima intulit. Agros enim plu-
rimos eluvione perdidit; radicibus vites, oleas, atque innumeros omnigena-
rum arborum truncos avulsit; domos, quae erant pro urbis moenibus, ever-
tit; aliaque calamitatibus maximis attrivit indigenas. Quos miseratus imp.
Iustinianus, hoc cepit peregritque consilium. Circumciso nemore, erutisque
calamis omnibus, viam, qua amnis in mare influeret, expedivit; ne amplius
efferre se alveo et inundare cogeretur. Tum excisis in medio montibus, qui
circum eminent, ubi praecipitia ac derupta pendebant, viam fecit plaustris
meabilem: quo fit ut plerumque incolae non habeant necesse transire flu-
vium: cui cum binos etiam pontes latissimos imposuerit, iam nemo est quin
ipsum tuto transgrediatur.

3. Nec tacenda eiusdem erga Nicaeam Bithyniae beneficentia. Ac
primum quidem, aquaeductum diruptum penitus et inutilem refecit, itaque
civitati largam aquae copiam suppeditavit. Dein templa ac monasteria, alia
feminis, alia viris extruxit. Palatium, cuius pars iam corruebat, a funda-
mentis sedulo renovavit, itaque thermas, in veredariorum, quos appellat,

τῷ καταλητηρῷ τῶν βιεραδριῶν καλουμένων ἐν παλαιῷ διαφθα-
 μένον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως ἐς τὰ πρὸς ἥλιον δύνοντα ὡς ἀγχο-
 τάτω χειμάρρους ὡς τὰ πολλὰ ἐπισκῆπτειν φιλεῖ, ἄπορον ὄλως
 ἐργαζόμενος τὴν ταύτη ὁδόν. καὶ γέφυρα μὲν τις ἐνταῦθα πε-
 ποίηται τοῖς πύλαι ἀνθρώποις, ἣ προϊόντος χρόνου προσβάλλου-
 σαν οὐδαμῆ ἐνεγκοῦσα τὴν τοῦ χειμάρρου ἐπιρροὴν (ἐπεὶ οὐκ ἐν
 ἐπιτηδείῳ διασκευασθεῖσα ἐτύγγανεν) ὑπεχώρησέ τε τῷ ῥοθίῳ
 P 98 βιαζομένῳ καὶ ἀπιούσα σὺν αὐτῷ ᾤχετο, οὐδὲ ἔχνος αὐτῆς ἐν τῷ
 χώρῳ ἀπολιποῦσα, οἷ πρότερον ἦν. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς
 γέφυραν ἐπέηξато ἐνταῦθα ἑτέραν ἐς τόσον ὕψους τε καὶ εὐρους 10
 διήκουσαν, ὥστε δὴ αὐτῆς οὐδὲ κατὰ πολλοστημύριον τὴν προ-
 τέραν εὐσαν γεγονέναι δοκεῖν, ἣ τὸν χειμάρρον, ἥνικα μορμύρει,
 κατὰ πολὺ ἐπιρραῖουσα ἐν τῷ βεβαίῳ διασώζεται τοὺς ταύτη
 ἰόντους.

Ἐν δὲ Νικομηθεῖα τὸ βαλανεῖον τοῦ Ἀντωνίνου ἀνεκείσατο. 15
 μοῖρα γὰρ αὐτοῦ ἣ ἀξιολογωτάτη καταπεπτύκει, μεγέθει τοῦ ἔρ-
 γου ἀπροσδόκητος ὅτι δὴ ἀνοικοδομηθήσεται γεγεννημένη. ὁ μέγας
 δὲ ποταμὸς οὗτος, ὄνπερ Σάγγαριον καλοῦσι νῦν, σφραδρῷ μὲν
 B κατιῶν ἐς ἄγαν τῷ ῥείθρῳ, ἐπὶ μέσης δὲ πεφυκὼς ἄβυσσος, εὐ-
 ρυνόμενος δὲ θαλάσση ἴσα, διαγέγονε μὲν τὰ γε εἰς γέφυραν ἀνέ-
 20 παφος πᾶσιν, ἔξ οὗ γέγονασιν ἄνθρωποι, ἀκάτων δὲ συνδέοντες
 πληθὸς καὶ φορημῶδον αὐτὰς ἀλλήλαις ἐναρμωσάμενοι, ἐνταῦθα
 V 461 διαπορθμεθέσθαι τολμῶσι περὶ, ὥσπερ ποτὲ δέει τοῦ Ξέρξου τὸν
 Ἑλλησποντον ὁ τῶν Μήδων στρατὸς. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἀνεπι-
 κινδύνως αὐτοῖς γίνεται. πολλὰκις γὰρ ὁμοῦ τοῖς δεσμοῖς συλλα-
 25 βῶν τὰς ἀκάτους ἀπάσας, εἶτα τὴν διάβασιν ἀνεχαίτισε τοῖς τῆδε

diversorio iampridem fractas. Proxime latus urbis occidentale saepe irruit
 torrens, ibique viam prorsus praecludit. Eo loci postem veteres fecerant.
 Is, tempore progrediente, non sustinens torrentis impetum (quippe male po-
 situs structusque fuerat) undis violentis succubuit, illisque abreptus abiit, ne
 vestigio quidem relicto ubi ante existerat. Ibidem Iustinianus Aug. pontem
 alterum eduxit in altitudinem tantam ac latitudinem, ut ille vix multesima
 huius pars fuisse videatur. Hic, quando torrens inflatus marmurat, longe
 ipso editior, transitum tutissimum praebet.

Nicomediae Antonini thermas instauravit: quarum praecipua pars col-
 lapsa, spem magnitudine operis adimebat, fore ut aliquando resurgeret.
 Magnus fluvius, quem hodie Sangaria vocant, cursu violentissimus, in medio
 profundus admodum, latitudineque aequoreus, nunquam post homines natos
 pontem subiit: sed scaphis pluribus connexis, tegetisque instar inter se aptis,
 audent transgredi pedites, et quendam Medorum exercitus Hellespontum
 transiit, Xerxis metuens indignationem. At res non vacat periculo. Nam
 saepe flumen, scaphis omnibus abreptis cum nexibus, transitum viatoribus

λοῦσι. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς γέφυραν αὐτῷ ἐγχειρήσασθαι ἐπι-
 κοδομῆσθαι ταῦν. ἀρξάμενός τε τοῦ ἔργου ἤδη πολλὴν ἐς αὐτὸ
 διατριβὴν ἔχει· ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι ὑποτέλλει οὐ πολλῷ ὕστερον,
 τεκμηριούμενος ὅτι δὴ αὐτῷ τὰ ἔργα συνεπιλαμβάνεται ὁ θεὸς C
 5 ἅπαντα. οὐκοῦν ἀπέραντον αὐτῷ ἐνθύμημα οὐδὲν ἔμεινεν ἐς τόδε
 τοῦ χρόνου, καίτοι ἐπιπλείστοις τὸ καταρχὰς τοῖς ἀμηχάνοις ἐγ-
 χειρεῖν ἔδοξεν.

Ἔστι δὲ τις ἐν Βιθυναῖς ὁδὸς ἐς τὰ Φρυγῶν ἤδη ἐνθὲν ἀ-
 λόντι, ἐνθα δὴ ἀνθρώποις τε ἀναρίθμοις καὶ ζῴοις ἑτέροις χει-
 10 μῶνος ὥρα διολωλέναι ξυνέβαινε· γεώδης γὰρ ὑπεράγαν ἡ χώρα
 οὔσα, μὴ ὅτι ὄμβρων ἑξαισιῶν καταρραγέντων ἢ χιόνων πολλῶν
 ἐπικεχυμένων τε καὶ διαλυθεισῶν ἐν ἐσχάτῳ, ἀλλὰ καὶ ψεκῶδων
 ἐπιπεπτωκυῶν, ἃν οὕτω τόχοι, ἐς τέλος βαθὺ καὶ ἀπόρρευτα ξυ-
 σταμένη, τὰς τε ὁδοὺς τεναγώδεις ἐργαζομένη, τοὺς τῆδε λόντας
 15 ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἀνέπνιγεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον αὐτὸς τε μεγαλο- D
 φροσύνη ψυχῆς καὶ ἡ βασιλῆς Θεοδώρα τὸν κίνδυνον ταῖς παρῴσοι
 διέλυσαν. ἐς ἡμέρας γὰρ ὁδοῦ ἡμῖν εὐζῶνῳ ἀνδρὶ λίθῳις καμ-
 μέγεθσι σκέπας τῇ λεωφόρῳ ἀπεργασάμενοι ἐπὶ στερεῶς τῆς ὁδοῦ
 παριέναι διεσκευάσαντο τοὺς τῆδε λόντας. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῶ
 20 βασιλεῖ ταύτῃ ἐξείργασται.

Πηγαὶ δὲ θερμῶν φύσει ἐν Βιθυνοῖς ὑδάτων ἀναβλυστά-
 νουσιν ἐν χώρῳ, ὅπερ ἐπονομάζουσι Πύθια. ταύτας ἔχουσι
 παραψυχὴν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ διαφερόντως Βυζάντιοι, ἄλλως
 τε ὄσοις νοσῶδεσι συμβαίνει εἶναι. ἐνθα δὴ πολυτέλειαν ἐπιδέ-
 25 δεκται βασιλεῖ πρόπουσαν· βασιλείᾳ τε γὰρ ἄκοδομήσατο οὐ
 πρότερον ὄντα καὶ λουτρῶνα ἐν δημοσίῳ τῶν ἐκεῖ φρομμένων θερ- P 99

abnuit. Nunc Iustinianus Aug. pontem illi imponere aggressus, acriter in
 opus incumbit, brevi procul dubio absolvendum: idque ex eo coniciio, quod
 omnibus illius coeptis manum deus admovet. Quamobrem nullum hactenus
 consilium imperfectum reliquit; quamvis persaepe visus initio sit suscipere
 maiora viribus.

Via quaedam est in Bithynia, qua itur in Phrygiam. Haec innumeris
 hominibus ac iumentis funesta erat hiberno tempore. Etenim pinguis-
 sima regio, non solum demissis imbris magnis vel multa effusa nive ac demum
 soluta, sed rore etiam forte delapso tenui, in coenum altum et ineluctabile
 cogebatur, ac viatores plerumque enecabat, soli tenacitate adempto spiritu.
 Discrimen hoc ipse ac Theodora Augusta sustulerunt generosa munificentia.
 Nam ad dimidium spatium, quod uno die vir expeditus conficiat, munita la-
 pidibus maximis via publica, praetereuntibus iter solidum paraverunt. Haec
 ibi Iustinianus Augustus fecit.

Apud Bithynos, in loco, cui nomen Pythia, exiliant fontes aquae natura
 calidae. His cum alii multi, tum vero maxime Byzantii, praesertim aegri,
 recreantur: Ibi ille magnificentiam imperatore dignam exhibuit. Novum

τῷ καταλυτηρίῳ τῶν βιεραρίων καλουμένων ἐν παλαιῷ διεσφρα-
 μένον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως ἐς τὰ πρὸς ἥλιον δύοντα ὡς ἀγχο-
 τάτω χειμάρρους ὡς τὰ πολλὰ ἐπισκῆπτειν φιλεῖ, ἄπορον ὄλως
 ἐργαζόμενος τὴν ταύτη ὁδόν. καὶ γέφυρα μὲν τις ἐνταῦθα πε-
 ποιήται τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, ἣ προϊόντος χρόνου προσβάλλου-
 5 σαν σόδαμῃ ἐνεγκοῦσα τὴν τοῦ χειμάρρου ἐπιρροήν (ἐκεῖ οὐκ ἐν
 ἐπιτηδείῳ διασκευασθεῖσα ἐτύγγανεν) ὑπεχώρησέ τε τῷ ῥοδίῳ
 P 98 βιαζομένῳ καὶ ἀπιοῦσα σὺν αὐτῷ ὄχετο, οὐδὲ ἴχνος αὐτῆς ἐν τῷ
 χώρῳ ἀπολιποῦσα, οὗ πρότερον ἦν. βουσιλευδὸς δὲ Ἰουστινιανὸς
 γέφυραν ἐπήξαστο ἐνταῦθα ἐτέραν ἐς τόσον ὑψους τε καὶ εὗρους 10
 διήκουσαν, ὥστε δὴ αὐτῆς οὐδὲ κατὰ πολλοστημόριον τὴν προ-
 τέραν εὖσαν γεγονέναι δοκεῖν, ἣ τὸν χειμάρρον, ἥλικα μοριμύρει,
 κατὰ πολὺ ὑπεραίρουσα ἐν τῷ βεβαίῳ διασώζεται τοὺς ταύτη
 ἰόντις.

Ἐν δὲ Νικομηδείᾳ τὸ βαλανεῖον τοῦ Ἀντωνίνου ἀνεκένωσαστο. 15
 μοῖρα γὰρ αὐτοῦ ἡ ἀξιολογωτάτη καταπεπτῶκει, μεγέθει τοῦ ἔρ-
 γου ἀπροσδόκητος ὅτι δὴ ἀνοικοδομηθήσεται γεγενημένη. ὁ μέγας
 δὲ ποταμὸς οὗτος, ὄνπερ Σάγγαριν καλοῦσι νῦν, σφοδρῶ μὲν
 B κατιῶν ἐς ἄγαν τῷ ρείθρῳ, ἐπὶ μέσης δὲ πεφυκὸς ἄβυσσος, εὐ-
 ρυνόμενος δὲ θαλάσση ἴσα, διαγέγονε μὲν τὰ γε εἰς γέφυραν ἀτέ-
 20 παφος πᾶσιν, ἐξ οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι, ἀκάτων δὲ συνδέοντες
 πληθὸς καὶ φορητῶν αὐτὰς ἀλλήλοις ἐναρμωσάμενοι, ἐνταῦθα
 V 461 διαπορθμεύεσθαι τολμῶσι πέζοι, ὥσπερ ποτὲ δέει τοῦ Ἑίρξου τὸν
 Ἑλλησποντον ὁ τῶν Μήδων στρατὸς. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἀνεπι-
 κινδύνως αὐτοῖς γίνεται. πολλάκις γὰρ ὁμοῦ τοῖς δεσμοῖς συλλα-
 25 βῶν τὰς ἀκάτους ἀπάσας, εἶτα τὴν διάβασιν ἀνεχαίτισε τοῖς τῆδε

diversorio iam pridem fractas. Proxime latus urbis occidentale saepe irrumpit
 torrens, ibique viam prorsus praecludit. Eo lo-
 la, tempore progrediente, non sustinens torren-
 situs structusque fuerat) undis violentis succul-
 vestigio quidem relicto ubi ante extiterat.
 alterum eduxit in altitudinem tantam ac lat-
 huius pars fuisse videatur. Hic, quando t-
 ipso editior, transitam tutissimum prae-
 Nicomediae Antonini thermas instau-
 lapsa, spem magnitudine operis adimel-
 Magnus fluvius, quem hodie Sangarin vo-
 profundus admodum, latitudineque aequ-

ιοῦσι. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς γέφυραν αὐτῷ ἐργασάμενος ἐπο-
 κοδομῆσαι τανῦν. ἀρξάμενός τε τοῦ ἔργου ἦδ' ἡμῶν ἐς αὐτὴν
 διατριβὴν ἔχει· ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι ἐκτελείσει αὐτὸν ἡμῶν ἐπιτοκῶν.
 τεκμηριούμενος ὅτι δὴ αὐτῷ τὰ ἔργα σκετελιὰ μὲν εἰσὶν ἡμῶν
 5 ἅπαντα. οὐκοῦν ἀπέραντον αὐτῷ ἐνδύματα εἶδος ἡμῶν ἐς τὸ
 τοῦ χρόνου, καίτοι ἐπιπλείστοις τὸ πλεονάζει τῶν ἀπαιτούμενων
 χειρεῖν ἔδοξεν.

Ἔστι δὲ τις ἐν Βιθυναῖς ὁδὸς ἐς τὰ Θερμῶν ἵατι ἐπιπλε-
 ῖοντι, ἔνθα δὴ ἀνθρώποις τε ἀναρίθμοις καὶ ἡμῶν ἐπιτοκῶν
 10 μῶνος ὥρα διολωλέναι ξυνέβαινε· γινώσκεις γὰρ ἐπιπλεῖστον
 οὐσα, μὴ ὅτι ὄμβρων ἔξαισίον καταρραγῆναι ἢ γινώσκεις ἐπιπλε-
 ἐπιπετωκυῶν τε καὶ διαλυθειῶν ἐν ἰσχυρίῳ, ἡμῶν ἐπιπλε-
 ἐπιπετωκυῶν, ἂν οὕτω τόχοι, ἐς τῆμα βεβαίον ἐπιπλε-
 15 σταμένη, τὰς τε ὁδοὺς τεναγώδει ἐργασάμενος. ἐπιπλε-
 ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον ἀνέκνιγεν. ἄλλὰ καὶ τῶν ἐπιπλε-
 φροσότη ψυχῆς καὶ ἡ βασιλεὺς Θεοδόσιος τὸ πλεῖστον ἐπιπλε-
 διέλυσαν. ἐς ἡμέρας γὰρ ὁδοῦ ἔργον ἐπιπλε-
 μεγέθει σκέπας τῇ λεωφόρῳ ἀπεργασάμενος ἐπιπλε-
 20 παριέναι διεσκευάσαντο τοὺς τῆμα ἡμῶν, ἐπιπλε-
 βασιλεῖ ταύτη ἐξείργασται.

Πηγαὶ δὲ θερμῶν φύσει ἐν Βιθυνίᾳ τῶν ἐπιπλε-
 κούσιν ἐν χώρῳ, ὅπερ ἐπιπλεῖστον ἡμῶν ἐπιπλε-
 παραφυχὴν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ ἀπαιτούμενοι ἐπιπλε-
 25 τε ὕοις νοσώδεισι συμβαίνει ἐπιπλε-
 δεικται βασιλεῖ πρόπουσαν· βασιλεῖς ἐπιπλε-
 πρότερον ὄντα καὶ λουτρῶνα ἐπιπλε-
 B
 16-

abnuat. Nunc Justinianus Aug. postea... dissitos :
 opus incumbit, brevi procul... pugnationi,
 omnibus illius coeptis manum... enim conclu-
 consilium imperfectum reliquit... nec postmodum
 maiora viribus... facies pristina;
 Via quaedam est in Bithynia... vicinitatem ha-
 hominibus ac iumentis... sufficere, nec cives
 regio, non solum densa... erant in metu, cum
 soluta, sed rore etiam... Aug. recisa murorum
 cogebatur, ac viatores... vere tutum, et ado-
 Discrimen hoc ipse... armavit. Ita securam
 Nam ad dimidium...
 ridibus maximis...
 ubi Justinianus...
 Apud B...
 attol-
 ditum, adeo debile cor-
 aretur. Eo Iv
 festus subire q
 arum ingentem
 dificavit, nihil

μῶν ὑδάτων πεποιήται. πηγὰς τε ποτίμων ὑδάτων ὡς ἐκάστῳ ἀποβλαζούσας ἐς τόνδε τὸν χῶρον ὀχεταγωγία διακομίσας, τὸν πρότερον ἐνταῦθα ἐπιχωριάζοντα περιεῖλεν ἀρχμόν. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου τὸ τέμενος καὶ τὸ τῶν νοσοῦντων ἀναπαυστήριον, μεῖζω τε καὶ κατὰ πολὺ ἐπιφανέστερα κατεστῆσατο. 5

B δ'. Ἔστι δὲ ποταμὸς ἐν Γαλάταις, ὃν περὶ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Σίβερν, τῶν μὲν καλουμένων Συκίων ἄγχιστα, πόλειω δὲ Ἰουλιόπολειω ἀπὸ σημείων μάλιστα δέκα, ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον. ὃς δὴ πολλάκις ἐξυπναιῶς ἀρθεὶς ἐπὶ μέγα τῶν ἐκείνη ὁδῷ ἰόντων πολλοὺς ἔφθειρεν. οἷσπερ ὁ βασιλεὺς ἀπαγγελλομέ- 10
νοις συνταραχθεὶς διακωλυτῆς τοῦ κακοῦ τὸ λοιπὸν γέγονε, τὸν μὲν ποταμὸν γεφυρώσας ἔργῳ ἰσχυρῷ καὶ οἶῳ πλημμύροντι ποταμῷ μάχεσθαι ἕτερον δὲ τοῖχον ἐν προβόλῳ σχήματι τῆς γε-
H 48 φύρας ἐς τὰ πρὸς ἔω πεποιημένος, ὃν δὴ πρόμαχον καλοῦσιν οἱ ταῦτα σοφοί. καὶ νεῶν δὲ αὐτοῖς ὠκοδομήσατο ἐς τὰ πρὸς δύοντα 15
ἤλιον τοῖς παριοῦσι σωτήριον χεიმῶνος ὥρᾳ ἐσόμενον. ταύτης δὲ
C Ἰουλιόπολειω περιβόλον ἠνώχλει τε καὶ κατέσειε ποταμὸς, ἀμφὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν παραρρέων. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διεκώλυσεν ὁ βασιλεὺς οὗτος, ἀντικτείχισμα τῷ περιβόλῳ ἐπὶ πόδας οὐχ ἦσσαν ἢ πεντακοσίους καταστησάμενος. ταύτη τε τὸ τῆς πόλειω ἔργμα 20
οὐκ ἐπικλυζόμενον διεσώσατο.

Ἐν δὲ Καππαδοκίαις ἐπολεῖ τάδε. Καισάρεια μὲν πόλις ἐνταῦθα μεγίστη τε καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιῶ τυγχάνει οὔσα. τεῖχος δὲ αὐτὴν περιέβαλλε τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς ἀμετρίας ἐπιμαχώτατόν τε ὃν καὶ ἀφύλακτον ὄλωσ. χώρας τε γὰρ οὐ τι 25

enim palatium condidit; et ubi calidae prorumpunt aquae, balneas publicas aedificavit. Dulcis aquae fontibus, qui longissime scatent, canali structili huc deductis, aestum, loco antea familiarem, depulit. Templum quoque archangeli, aedemque aegrotorum quieti destinatam, capacitate ac splendore non parum auxit.

4. Est in Galatia fluvius, quem indigenae appellant Siberin, Syceis quidem proximus, Iuliopoli vero dissitas milliaribus decem, ad orientem. Is repente solitus intumescere, viatores multos hauriebat. Rei nuntio permotus imperator, perniciem avertit ponte facto, structura firmo et inundationibus ferendis pari, itemque muro ad pontis latus orientale in propugnaculi modum aedificato, quem huius artis periti *promachon* vocant. Templum etiam ab occidente statuit, praetereuntibus saluti futurum hyeme. Iuliopolis muros tundeat flumen et quatiebat, ab occasu praeterfluens. At ipsum inhibuit imperator praeducto moenibus aggere ad pedes minimum quingentos: itaque urbis munimentum in sicco servavit.

Haec vero fecit in Cappadocia. Ibi Caesarea, urbs maxima et antiquitus frequens, iis erat moenibus cincta, quae ob nimium ambitum indefensa expugnari facile possent. Multum enim spatii supervacanei complecteban-

ἀναγκαίας τῇ πόλει περιεβύλλετο μέγα τι χρῆμα, καὶ τῇ ἐς ἄγαν
περικουσίῃ ἐλέγχοδον ἦν τοῖς ἐπιβουλεύουσι. λόφοι γὰρ ἐνταῦθα V 462
ἐπανεστήκασιν ὑψηλοὶ, οὐκ ἄγχιστά πη ἀλλήλων, ἀλλὰ κατὰ πολὺ D
ἄποθεν· οὐσπερ ὁ τῆς πόλεως οἰκιστῆς ἐντὸς τοῦ περιβόλου κατα-
5 λαβεῖν ἐν σπουδῇ ἔχων, ὡς μὴ ἐπιτείχισμα κατ' αὐτῆς εἶεν, τῷ
τῆς ἀσφαλείας ὀνόματι τὰ σφαλερώτατα ἐξεργάσατο. πεδία τε
γὰρ πολλὰ καὶ κήπους ἐτειχίσασατο, καὶ σκοπέλους τε καὶ θρημμά-
των νομάς. ἔνθα δὴ οὐδὲ χρόνῳ ὕστερον οἰκοδομήσασθαι τι οἷ
τῆδε ἀνθρώποι ἐγνώσαν, ἀλλ' ἐφ' οὐσπερ ἦν σχήματος ἔμειναν.
10 εἰ δέ που καὶ οἰκία τετύχηκεν εἶναι, ταῦτα δὲ ἀγεῖτονα κατὰ μόνας
ἄντα διαγεγόνασιν ἐς τόδε τοῦ χρόνου. καὶ οὔτε τὰ φυλακτήρια
κατὰ λόγον τοῦ περιβόλου ἐς τὴν αὐτοῦ ἐξικνεῖσθαι φυλακὴν εἶχεν, P 100
οὔτε αὐτοῦ ἐπιμελεῖσθαι τὸσοῦδε ὄντος ἐν δυνάμει ἐγένετο τοῖς
τῆδε ἀνθρώποις. ἀτειχιστοὶ τε δοκοῦντες εἶναι περίφοβοι διηγεκῆς
15 ἦσαν. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τὰ μὲν οὐκ ἀναγκαῖα τοῦ πε- B
ριβόλου περιελών, τὴν δὲ πόλιν ὡς ἀληθῶς ἐρύματι ἐς τὸ ἀσφα-
λὲς περιστείλας, δχύρωμα μὲν κατεστήσασατο ἀμαχώτατον εἴ τις
προστοί, διαρκεῖ δὲ αὐτὸ φυλακτηρίῳ ἐπέφρωσε. Καισαρεῦσι μὲν
οὐδ' ἐν τῷ Καππαδόκαις οὕτω τὴν ἀσφάλειαν διεσώσατο.
20 Ἦν δέ τι φρουρίον ἐν Καππαδόκαις Μωκησὸς ὄνομα, ἐν
μὲν τῷ ὀμαλεῖ κείμενον, σαθρὸν δὲ οὕτω γεγεννημένον ὥστε δὴ
αὐτοῦ τὰ μὲν καταπεπτῶκει, τὰ δὲ ἔμειλλεν. ὅπερ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς καθελὼν, τεῖχος ἠκοδομήσασατο κομιδῇ μέγα ἐς τὰ πρὸς B
ἐσπέραν τοῦ πάλαι φρουρίου ἐν χωρίῳ ἀνάντει τε καὶ λίαν ὀρθίῳ
25 καὶ ἀμυγχανῶ προσελθεῖν, εἴ τις προστοί. ἔνθα δὴ καὶ ἱερά τε-

tur, et immodica laxitas facilem aditum aggressoribus dabat. Et vero attol-
litur locus ille in tumulos, non brevi, sed longo intervallo inter se dissitos:
quos urbis conditor muro comprehendere satagens ne faverent oppugnationi,
rem fecerat periculo plenam sub specie securitatis. Moenibus enim conclu-
serat agros complures, hortos, rupes, pecorum pascua: ubi nec postmodum
cives ut quidquam aedificarent adducti sunt: sed loco mansit facies pristina;
ac sicubi domus extant, eas seorsum solae nullam hactenus vicinitatem ha-
buerunt. Nec muri custodes pro illius modo ac portione sufficere, nec cives
ipsam adeo spatiosum curare poterant. Quare semper erant in metu, cum
sibi viderentur moenibus nudi. Tandem Iustinianus Aug. recisa murorum
parte minime necessaria, urbem coëgit in munimentum vere tutam, et ado-
rientibus inexpugnabile; quod ipsum iusto praesidio firmavit. Ita securam
reddidit Caesaream Cappadociae.

Erat Mocesus Cappadociae castellum, in plano situm, adeo debile cor-
ruptumque, ut ruinam pars iam fecisset, pars minaretur. Eo Iustinianus
Aug. diruto, in loco acclivi itaque arduo, ut nemo infestus subire queat, qua
vetus castellum illud occidentem spectaverat, murum ingentem extruxit.
Multa ibi templa, xenodochia, balneas publicas aedificavit, nihil eorum de-

μένη πολλὰ καὶ ξενῶνας καὶ λουτρῶνας ἐν δημοσίῳ ἑδαίματι καὶ ὅσα ἄλλα ἐνδείκνυται τὴν πόλιν εὐδαίμονα. ἔξ οὗ δὴ καὶ εἰς μητροπόλεως ἀξίωμα ἦλθεν· οὕτω γὰρ πόλιν τὴν πρώτην τοῦ ἔθνους καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τὰ μὲν οὖν ἐν Καππαδόκαις τοιαῦτα ἐγεγόνει.

C ε'. Ἐκ πόλεως δὲ Ἀντιοχείας, ἣ νῦν Θεοῦπολις ἐπικέκληται, ἐς Κιλικίαν ἴοντι παρ' αὐτὴν μάλιστα τὴν ὁδὸν προάστειόν ἐστι, Πλατανῶν ὄνομα· ταύτης δὲ τῆς πόλεως οὐ πολλῶ ἄποθεν τρίβος τε ἦν ἐκ παλαιοῦ σφριγγομένη ἐκ τῶ πυρατεταμένων ὄρων ἐν στενωῦ μάλιστα, τῶν ὄμβρων δὲ αὐτὴν ἐς χρόνου μῆκος ἐπι-10 κλυσάντων ἕξιτηλος ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον γεγενημένη μετὰ κινδύνων τὰς διεξόδους παρείχετο ποιῆσθαι τοῖς τῆδε ἰουσιν. ἄπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀκοῆ ἔλαβεν, ἐν βουλῇ τε καὶ προνοίᾳ πάση **D** πεποιημένος, ἄκεσιν εὐθὺς τοῦ κακοῦ εὔρετο. χρήματα γὰρ προέμενος ἀριθμοῦ κρείττονα, ὄρη τε τὰ ἐκείνη ἀνέχοντα ἐπὶ μα-15 κρότατον ἐκτεμῶν ἅπαντα καὶ νεκικῶς τὰ ἀμύχανα, ὁδὸν ἀμαξήλατον ἐκ τοῦ παραλόγου καὶ παραδόξου κατὰ πρόσθεν ἀπόκρημινα ἔν τε τῶ ὑπέρῳ καὶ τῶ ἀνειμένῳ διεσκευάσατο, διαφανῶς ἐνδειξάμενος ὡς γνώμη προμηθεῖ καὶ χρημάτων ὑπεροράσει οὐδὲν ἀνθρώπῳ ἄπορον γένοιτο. τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξείργασται. **20**

P 101 Πόλις δὲ πού ἐστιν ἐν Κιλίξις ἢ Μοψουεστία, τοῦ μάντιως, ὡς φασιν, ἐκείνου τοῦ παλαιοῦ ἔργον. ταύτην ποταμὸς παραρρεῖ Πύραμος, τῇ μὲν πόλει γινόμενος ἐγκαλλώπισμα, γεφύρα δὲ μόνη διαβατὸς ὤν. χρόνου δὲ πολλοῦ ἐπιρροέσαντος πεπονηκέναι τῆς γεφύρας τὰ πλεῖστα ξυνέβη. ἔψκει τε πεσομένοις αὐτίκα δὴ **25** μάλα, καὶ τοῖς διαβαίνουσι διὰ ταῦτα ὁ θάνατος ἐν ὄφθαλμοῖς

esse passus, quae ad felicitatem urbis probandam valent. Hinc factum ut illa ad dignitatem pervenerit metropoleos: quo vocabulo Romani urbem designant gentis primariam. Haec in Cappadocia.

5. Via, quae ex urbe Antiochia, iam dicta Theopoli, in Ciliciam ducit, adiacet suburbano, cui nomen Platanon. Non procul ab ea urbe, cum vetus semita apporrectis montibus arctissime premeretur, longo temporis progressu, maxima eius parte superfusus imbribus exesa, iam periculosum erat illac transire. Quod ubi fama imp. Iustinianus accepit, eo mentem providentiamque omnem conferens, malo protinus remedium invenit. Infinitam enim pecuniam largitus, montes, quotquot illic eminent, longissime praecidit, et superatis quae insuperabilia videbantur, praeter omnium spem atque opinionem, viam, qua plaustra commearent, planam fecit et expeditam ubi fuerant praecipitia; clarissimo probans argumento, nihil esse quo homines non perumpant praesentis consilio ac liberali contemptu pecuniae. Hoc ibi actum.

Urbs est Ciliciae Mopsuestia, vatis, ut ferunt, illius antiqui opus. Eam quidem alluit ornatque fluvius Pyramus; sed uno admodum transitur ponte, cuius maxima pars vetustate sic fatiscobat, ut iamiam casurae similis, mor-

ἦν. πρᾶγμα τε εἰς σωτηρίαν ἐπινοημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, τῇ τῶν προεστηκότων ὀλιγωρίᾳ ἐγένετο κινδύνου τε πολλοῦ καὶ φόβου αἰτία. ὁ δὲ καδ' ἡμῶς βασιλεὺς τὰ διερρηκόντα ἐπανορθώσας σπουδῇ ἅπαντα τῇ τε γέφυρα καὶ τοῖς παριοῦσι τὴν 5 ὑσφάλειαν ἀνεσώσατο, τὴν τε πόλιν ἀπέδειξεν αὐδῆς τὴν ἐκ τοῦ V 463 ποταμοῦ ἀκινδύνως ἀναδουμένην εὐπρέπειαν.

Ἔστι δὲ τις μετ' αὐτὴν Ἄδανα πόλις, ἣς δὴ ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ποταμὸς φέρεται Σάρος ὄνομα, ἐκ τῶν ἐν Ἀρμενίαις ὄρων κατιών. ναυσίπορος δὲ ὁ Σύρος ἐστὶ καὶ ἀνδράσι πε- 10 ζοῖς οὐδαμῇ ἰσβατός. γέφυρα οὖν ἐκ παλαιοῦ τῆδε ὑπερφυῆς τε ἀποτεθρόνεται καὶ λόγου ἀξία. γεγένηται δὲ τρύπῳ τοιῷδε. λίθων μὲν εὐμεγεθῶν οἰκοδομίαι πολλαχῆ τοῦ ποταμοῦ ἐκ τῆς γῆς ἐπανεστήκασιν ἐς μέγα τι πάχος διήκουσαι, καὶ τῷ ποταμῷ κατὰ μὲν τὸ εὖρος ξυνέξικονόμεναι, τὸ δὲ γε ὕψος πολλῶν ὑπερβάλλουσαι 15 τῷ ὑπερῆροντι. ὑπερθέν τε δυοῖν κατὰ μέσον ἀψίδες ἐν τῷ μετεώρῳ ἐπηρμέναι ἀνέχουσιν ὕψους ἐς μέγα τι χρῆμα. ταύτης δὲ τῆς τῶν λίθων ξυνθήκης, ἣ κατὰ τὸ ὕδωρ οὐσα ἐτόγγανεν, ἄτε ῥοθίῳ μαχομένης πολλῶ, ἐπὶ χρόνου μῆκος ἀπέραντον ὅσον διεφθάρθαι τὰ πλεῖστα ξυνέβη. οὐκ εἰς μακρὰν τε ἡ γέφυρα πᾶσα 20 τῷ ποταμῷ ἐμπεσεῖσθαι ἐπίδοξος ἦν. ἐγένετό τε αἰεὶ ἐν εὐχῇ τῶν C διαβιωνόντων ἐκάστῳ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν διαβάσει τὴν τοῦ χρόνου στιγμήν διαμεῖναι μόνον ἐν τῷ βεβακῶ τὴν γέφυραν. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἑτέραν τινὲ τῷ ποταμῷ πορείαν ὀρύξας, ἐκείσε μὲν αὐτὸν ἐπὶ καιροῦ μεταπορεύεσθαι διωθήσατο, ὕδατος δὲ χω- 25 ρὶς τὴν οἰκοδομίαν λαβὼν, ἣς ἐπεμνήσθη ἄρτιάς, καὶ αὐτῆς τὰ

tem transeuntibus ostentaret. Itaque res olim ad salutem inventa, praefectorum negligentia in causam gravis periculi ac timoris conversa fuerat. Quidquid vitium faciebat, id magno studio imperator noster refecit, et firmitatem ponti, transeuntibus securitatem, urbi tutum deus, quod olim fluvius afferebat, restituit.

Post illam est urbs Adana, quam ab oriente praeterlabitur flumen Sarus, ex Armenias montibus defluens. Et quoniam navigia Sarus patitur, nec vandum habet, quo pedites transeant, ideo pons ingens ac praeclarus ibi quondam haec fuit extractus forma. Multis in partibus fluminis, solo exurgunt magnis lapidibus compactae pilae, haud mediocri crassitudine. Sua serie aequant fluvii latitudinem, eandem altitudinis longe superant. Binis arcus singuli excelsius attolluntur, earum medio incumbentes. Pilae illae lapideae, qua parte adversum amnem excipiunt, dum vehementibus repugnant fluctibus, per infinitum temporis spatium adeo corruptae fuerant, ut brevi tetus pons collapsurus in fluvium videretur. Nemo erat quin transiturus oraret, ut pons staret sub pedibus punctum temporis. Iustinianus vero Aug. cum alium fecisset alveum, eo flumen ad tempus detoruit: tam pilis, quarum mentionem proxime feci, aqua nudatis admovit manum, ac ruinosam demolitus, sine

πεπονθότα περιελών ἀνωκοδομήσατο οὐδεμιᾷ μελλήσει, τὸν τε ποταμὸν αὐθις ἐς τὴν πρόσθεν ὁδὸν ἐπανήγαγεν, ἣν κολίτην καλοῦσι. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκε.

Κύδνος δὲ ποταμὸς κατὰ πόλιν μέσσην Τάρασον φέρεται. καὶ χρόνον μὲν τὸν ἄλλον οὐδὲν ἄχαρι διαπεπραγμένος φαίνεται 5
 H 49 πώποτε, ἀπαξ δὲ αὐτῷ ξυνηνέχθη ποτὲ τὰ ἀνήκεστα διεργάσα-
 D σθαι ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. τοῦ μὲν καιροῦ ἀμφὶ τροπὰς ἑαρινὰς ἦν ἡ ὥρα· νότος δὲ ἄνεμος ἐξαπιναιῶς ἐπιπνεύσας πολὺς τὰς χιό-
 νους διέλυσε πάσας, αἷς δὴ χειμῶνος ὥρα ἐπιπεσοῦσας τὸ ὄρος ὃ Ταῦρος ἐκυλύπτετο σχεδόν τι ὅλον. ῥύακες οὖν ὑδάτων παντα 10
 χόθεν ξυνέρρεον τῶν ἐκείνη σκοπέλων, αἱ τε χαράδραι χειμάρρους ἀφίεσαν πᾶσαι, καὶ κρήναις πολλαῖς αἱ τε ὑπώρειαι καὶ οἱ πρόπο-
 δες ὄρων τῶν Ταυρείων κατάρρυστοι ἦσαν. τούτοις οὖν ὁ Κύδνος τοῖς ὕδασι κυματίας γεγενημένος, ἐπεὶ ἐς αὐτὸν ἐν γειτόνων ὄντα ἐπεσίβαλλον, ἅμα δὲ οἱ καὶ ὄμβρων ἐπιγενομένων πολλῶν, τὰ 15
 μὲν Ταρσέων προάστεια πάντα, ὅσα πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένα
 P 102 ἐτύγγανε, κατακλύσας εὐθὺς ἐξίτηλα τὸ παράπαν ἐποίηε· ἐπὶ δὲ τὴν πόλιν μορμύρων ἦει καὶ τὰς γεφύρας βραχείας οὖσας περιελών τὰς τε ἀγορὰς συνείχεν ἀπάσας τὰς τε ἀγνιὰς ὑπερέβλυζε καὶ τοῖς οἴκοις καὶ ὑπερῶις ἐπιτολάζων ἐπὶ μέγα ἐχώρει. νύκτα τε 20
 καὶ ἡμέραν ἡ πόλις ἐν κινδύνῳ διαγέγονε καὶ σάλῳ τοιοῦτῳ, καὶ μάλιστα ἐν ὑστάτῳ ὃ ποταμὸς οὗτος κατὰ βραχὺ ἀπολωφθήσας ἐν τοῖς εἰωθόσι γέγονεν αὐθις. ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσεν, ἐπενόει τοιαύδε. πρῶτα μὲν ἑτέραν πρὸ τῆς πόλεως διεσκενάσατο τῷ ποταμῷ κολίτην, ὅπως ἐνταῦθα διασχιζόμενος ἐκατέρωθί τε 25

10. ἐκαλύπτετο] ἐσεκάλυπτο Τολος.

ulla cunctatione restituit, pristinoque alveo seu lecto, ut vocant, fluvium reddidit. Haec ibi peracta.

Urbem Taurum flumen Cydnus interluit. Is alias semper innocuus, semel gravem perniciem attulit, hac de causa. Circiter aequinoctium vernalium, coortus repente auster vehemens nivem penitus dissolvit, quae per hiemem caelo demissa, montem Taurum pene totum tegebat. Tum ex omnibus scopulis aquarum rivi confluere; cunctis ruere torrentes alveis; passim ex imo Tauro eiusque radicibus fontes manare. His Cydnus aquis turgidus, quippe quae ipsi ex propinquo influebant, simul auctus imbrum vi; Tarsi suburbia, ad meridiem obversa, subita exundatione funditus delet: urbem invadit murmurans: pontes impendio minores disturbat: late fora occupat omnia, compita mergit: domorum cubiculis ac coenaculis innatans, magis atque magis attollitur. Noctem ac diem unum civitas in eiusmodi periculo ac veluti sale procelloso versata est. Sensim subsidens fluvius vix tandem se recepit. Quae cum audisset imp. Iustinianus, hoc inventum adhibuit. Principio, alterum alveum flumini ante urbem molitus est; ut ibi divortio divisus aquis,

μερῶν τὸν ῥοῦν κατὰ ἡμῖσι γεγονῶς μάλιστα ἐπὶ Τάρσον ἴοι. ἔπειτα δὲ τὰς γεφύρας παρὰ πολὺ ἐθρύτερας πεποιημένος κρείσ- B
σους ἀπειργάσατο εἶναι ἢ πλημμύροντι βιασθῆναι τῷ Κύνῳ. ταύτη τε διεπράξατο φόβου καὶ κινδύνου ἐκτὸς ἐς πάντα τὸν χρό-
5 νον οἰκίσθαι τὴν πόλιν.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν ἐν Κίλιξιν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτη πη C
ἔσχεν. ἐν δὲ Ἱεροσολύμοις ἱερὸν τῇ θεοτόκῳ ἀνέθικεν, ὥπερ V 464
ἄλλα εἰκασθῆναι οὐδὲν οἶόν τε ἔστι. νέαν ἐκκλησίαν καλοῦσι τὸ
ἱερὸν οἱ ἐπιχώριοι· ὅπερ δὴ ὁποῖον ποτέ ἔστιν, ἐγὼ δηλώσω,
10 τοσοῦτον ὑπείπων, ὡς ἡ πόλις ἤδε λοφώδης μὲν ἔστιν ἐκ τοῦ ἐπι-
πλεῖστον, οὐ γεώδεις δὲ οἱ λόφοι εἰσὶν, ἀλλ' ἐν τε τραχεῖ καὶ
ἀποκρήμνῳ ἐπανιστήκασι, τὰς ἀμφόδους ἐν κλίμακος τρόπῳ ἀπὸ
τοῦ ὀρθίου ἐς τὸ πρηνὲς κατατείνοντες. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς
πόλεως οἰκοδομήματα ἅπαντα ἐφ' ἐνὸς χωρίου συμβάλει εἶναι, ἢ
15 ἐπὶ λόφου πεποιημένα, ἢ ἐν τῷ χθιμαλῷ κατὰ τὸ ἀνακεπταμένον
τῆς γῆς, τοῦτο δὲ μόνον τὸ ἱερὸν οὐ ταύτη πη ἔχει. ἐπέστελλε
γὰρ αὐτὸ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ προὔχοντι γενέσθαι τῶν
λόφων, δηλώσας ὁποῖον τὰ τε ἄλλα δεήσει καὶ τὸ εὖρος αὐτῷ καὶ D
μῆκος εἶναι. οὐκ ἀπέχρησέ τε κατὰ τὴν βασιλέως ἐπίταξιν πρὸς
20 τοῦ ἔργου τὴν χρεῖαν ὁ λόφος, ἀλλὰ τοῦ ἱεροῦ τὸ τέταρτημόριον
ἀπελλέλειπτο πρὸς τε ἄνεμον νότον καὶ ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον,
ἵνα δὴ ὀργιάζειν τοῖς ἱερεῦσι θέμις. διὸ δὴ ἐπενόουν τάδε, οἷς
τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέκειτο. ἀπορρηψάμενοι τὰ θεμέλια εἰς γῆς τῆς
ὑπτίας τὰ ἔσχατα, οἰκοδόμημα πεποίηται συνεπανεστηκὸς τῷ
25 σκοπέλῳ. ἐπειδὴ τε ἄνω κατὰ τὴν ἀκρωνυχίαν ἐγένοντο, τῶν τοί-
χων καθ' ἑπέρθε θόλους ἐνθήμενοι συνάπτουσι τὴν οἰκοδομίαν τῷ

dimidia ad summum pars Tarsum peteret. Deinde pontes multo latiores fe-
cit ac firmiores quam ut Cydni exundantis impetu convelli queant: itaque
urbis incolas metu ac discrimine in omne tempus exemit.

6. Sic in Cilicia Iustiniani Aug. coepta se habuere. Hierosolymis vero
deiparae templum posuit incomparabile: novam ecclesiam indigenae appel-
lant. Id iam ego describam, hoc unum praefatus, eius urbis maximam par-
tem in colles assurgere, non terrenos, sed asperos ac praecipites, qui vias in
gradus fractas ex alto in declive porrigant. Ac caetera quidem urbis aedifi-
cia locum obtinent uniusmodi, vel in colle aliquo sita, vel in plano, ubi terra
se mollius explicat. Unum hoc templum non ita habet. Id enim iussit in
colle omnium editissimo statui, ac praeter caetera latitudinem ipsius longitu-
dinemque praescripuit. Cum autem operi ad imperatoris praescriptum fa-
ciendo collis unus non sufficeret, sed a meridie et oriente pars templi deesset
quarta, in qua sacerdotibus rei divinae operari licet, hanc artem praefecti
operis excogitarunt. Lactis in extrema planitie fundamentis, substructionem
fecerunt, assurgentem cum scopulo: ad cuius verticem cum parietes eduxis-
sent, ipsos concamerarunt, atque aedificium reliquo templi pavimento at-

πόλειω τὸ χωρίον δεδώρηται τοῦτο, οὐ μέντοι οὐδὲν οὐδὲ βασιλικὸν οὐδὲ μεγαλοπρεπὲς τῆδε πεποιήται, ἀλλὰ τῇ μὲν κατασκευῇ ἐπὶ τῆς προτέρας διέμενε τύχης, κεκόμψευται δὲ μόνῳ τῷ πόλις κεκλήσθαι καὶ τῇ ἐπωνυμίᾳ τῆς τροφίμου Ἑλένης ἀποσεμνύνεται. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς, ὡσπερ τὴν ἀγνωμοσύνην ἀπολογούμενος 5 τοῦ τῆς βασιλείας προπάτορος, πρῶτα μὲν ὕδατος ἀπορία πιεζομένην τὴν πόλιν ἰδὼν καὶ δέψῃ ἐπιεικῶς δεινῇ ἐχομένην, ὄχετὸν αὐτὸς σχεδιάζει θανατάσιον ὄλον, ὕδωρ τε αὐτῷ παρέχεται ἀπροσδόκητον ἰδεῖν, τοῖς τῆδε ἀνθρώποις οὐ πεινὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ λούεσθαι ἰκανῶς ἔχον, καὶ ὅσα ἄλλα τρυφῶσιν ἀνθρώποι, εὐπο- 10 ρίαν κατακόρωσ ὕδατος ἔχοντες. πρὸς δὲ καὶ βυλανεῖον αὐτοῖς D ἐν δημοσίῳ πεποιήται οὐ πρότερον ὄν, ἕτερόν τε ἀνωκυδομήσατο διεφθαρμένον τε καὶ εἰκῆ κείμενον τῷ τε σπανίζειν, ἥπερ μοι ἐρρήθη, τοῦ ὕδατος καὶ τῷ ἀπημελῆσθαι καταπεσὸν ἤδη. ἀλλὰ καὶ ἱερὰ καὶ βασιλεια καὶ στοᾶς καὶ καταλυτήρια ταῖς ἀρχαῖς ἐδε- 15 ματο τῆδε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδέδεικται αὐτὴν πόλιν εὐδαίμονα.

V 460 Ταύτη δὲ ῥεῖ τῆς πόλειωσ ἄγχιστα ποταμὸς, ὄνπερ ὁμωνύμωσ τῷ σχήματι Δράκοντα καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι. περιστρέφεται γὰρ ἐλισσόμενος ἐφ' ἑκάτερα καὶ ἀπ' ἐναντίας αὐτῷ ἀντιρρεῖ, P 97 ἄγων τὰς δύναισ, σκολιῷ τε τῷ ῥοθίῳ, πῆ μὲν ἐν δεξιᾷ, πῆ δὲ ἐν 20 ἀριστερᾷ προσιών· ὥστε ἀμέλει διαβαίνειν αὐτὸν πλείον ἢ εἰκοσάκις ἐπάναναγκές ἐστι τοῖς τῆδε ἰούσι. πολλοῖς τε οὕτω διεφθάρθαι ξυνέβαινε τοῦ ποταμοῦ ἔξαπιναίωσ παρὰ τὰ ξυνειδισμένα πλημμύροντοσ. πρὸς δὲ καὶ δάσωσ ἀμφιλαφῆσ καὶ καλάμου τῆδε φρομένου μέγα τι χρῆμα συμποδίζον αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν 25

concesserat; sed nullum imperatoriae magnificentiae monumentum reliquerat. Nam si ornatum et structuram spectes, statum pristinum locus retinebat, nudo urbis titulo insignis, Helenaecque alumnae suae nomine gloriosus. At imperator noster, ut animi parum liberalis reprehensionem ab imperii patre amoliretur, primum quidem aquae penuria urbem premi et vehementer sitire animadvertens, extracto aquaeductu mirabili, spectaculum praebuit insperatum; eam videlicet lympharum vim, quae civibus non modo ad potum abunde esset, verum etiam ad lavacra caeterasque delicias hominum, quibus est aquae affatim. Praeterea novum balneum publicum ipsis aedificavit, refecitque alterum, quod partim aquae inopia, de qua dixi, partim incuria corruptum, ac iam collapsum, temere iacebat. Quin etiam templa, palatium, porticus, ac magistratuum domos ibidem condidit, rebusque caeteris civitatem beavit.

Proxime urbem labitur fluvius, quem indigenae ab ipsius forma Draconem denominarunt. Etenim per anfractus errat sinuosos utroque versum, et in se recurrit, vortices volvens, ac multiplici flexu modo ad dexteram, modo ad sinistram sese contorquet: prorsus ut iter illac facientibus vicies et amplius ipsum traicere necesse sit. Quocirca multi interibant, repente fluvio praeter solitum exundante. Ad haec cum denso nemore spissoque arundineto

ἀβελήν χαλιπώτερον αὐτὸν ἐσκευωροῦντο εἶναι τοῖς ἐκείνη χωρί-
 οῖς. χρόνῳ γοῦν οὐ πολλῷ πρότερον, ὄμβρων οἱ ἐπιγενομένων
 πολλῶν, λιμενίζων τε καὶ κυρτούμενος καὶ σκεδαννόμενος ἐπιπλεῖ-
 στον τῆς γῆς, ἀνήκιστα κακὰ εἴργασται. χωρία τε γὰρ παμπλη-
 5 θῆ καθείλε, προρριζους τε ἀμπέλους, ἔτι μέντοι ἐλαίας τε καὶ Β
 δένδρων παντοδαπῶν ἀνάριθμα πρέμνα, πρὸς δὲ καὶ τὰς οἰκίας,
 αἱ πρὸ τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως ἐτύγχανον οὔσαι, πάθεισί τε
 ἄλλοις ὑπερμεγέθεσι τοὺς ἐπιχωρίους ἐπέτραιεν. οὐσπερ ἐποικτι-
 σάμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπενοίει τῷδε. τὰ μὲν ἄλλα περι-
 10 καθήρας καὶ τὸν κάλαμον ἐκτεμῶν ἅπαντα, ἐλευθέρας ποιῆσθαι Η 47
 τῷ ποταμῷ ξυνηχώρησε τὰς ἐς τὴν θάλασσαν ἐβολὰς, ὡς μηκέτι
 αὐτῷ διασκεδάννυσθαι ἐπάναγκες εἴη· τὰ δὲ ὄρη κατὰ μέσον ἀπο-
 τεμῶν, ἃ δὴ ἀνέχει ἀμφὶ τὰ ἐκείνη χωρία, ἐν ταῖς πρότερον ἀπο-
 τόμοις καὶ κρημνώδεσι χώραις ὁδὸν ἀμαξιτὸν ἐξεργάσατο. ταύτη Ο
 15 τε τοῦ ποταμοῦ τὴν διάβασιν οὐκ ἀνάγκαιαν ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον
 τοῖς ἐνταῦθα οὔσι πεποιήκεν εἶναι. καὶ γεφύρας δύο ἐς ἄγαν εὐ-
 ρείας τῷ ποταμῷ τούτῳ ἐντέθειται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀκινδύνως
 αὐτὸν διαβαίνουσι τὸ λοιπὸν ἅπαντες.

γ'. Οἷα δὲ καὶ τὴν ἐν Βιθυνοῖς Νίκαιαν ἐξείργασται ἀγα- Δ
 20 θὰ εἰπεῖν ἄξιον. πρῶτα μὲν τὴν ὀχεταγωγίαν παντάπῃσι διε-
 φθαρμένην τε καὶ τὴν χρεῖαν ὡς ἥκιστα παρεχομένην ἀνανεωσά-
 μενος ἅπασαν, ὕδασι τὴν πόλιν κατακορῆ διεπράξατο εἶναι. ἔπειτα
 δὲ ἱερά τε καὶ μοναστήρια τὰ μὲν γυναιξί, τὰ δὲ ἀνδράσιν ἐδει-
 ματο. καὶ τὰ ἐκείνη βασιλεία, ἐκ μοίρας ἤδη καταπεπτωκότα
 25 τινὸς, ἀνεκώσατο σπουδῇ ἅπαντα, ἔτι μέντοι καὶ βαλανεῖον ἐν

illius in mare exitus impediretur, hinc factus importunior, vicinitati gravius
 incommodabat. Nec diu est, cum auctus imbribus restagnavit, ac tumidos
 fluctus in terram late effundens, damna gravissima intulit. Agros enim plu-
 rimos eluvione perdidit; radicibus vites, oleas, atque innumeros omnigena-
 rum arborum truncos avulsit; domos, quae erant pro urbis moenibus, ever-
 tit; aliiisque calamitatibus maximis attrivit indigenas. Quos miseratus imp.
 Iustinianus, hoc cepit peregritque consilium. Circumciso nemore, erutisque
 calamis omnibus, viam, qua amnis in mare influeret, expedit; ne amplius
 efferre se alveo et inundare cogeretur. Tum excisis in medio montibus, qui
 circum eminent, ubi praecipitia ac derupta pendeabant, viam fecit plaustris
 meabilem: quo fit ut plerumque incolae non habeant necesse transire flu-
 vium: cui cum binos etiam pontes latissimos imposuerit, iam nemo est quin
 ipsum tuto transgrediatur.

3. Nec tacenda eiusdem erga Nicaeam Bithyniae beneficentia. Ac
 primum quidem, aquaeductum dirruptum penitus et inutilem refecit, itaque
 civitati largam aquae copiam suppeditavit. Dein templa ac monasteria, alia
 feminis, alia viris extruxit. Palatium, cuius pars iam corruerat, a funda-
 mentis sedulo renovavit, itaque thesauras, in veredariorum, quos appellant,

τῷ καταλητηρῷ τῶν βερεδαρίων καλουμένων ἐκ παλαιοῦ διεφθαρ-
 μένον. ταύτης δὲ τῆς πόλεως ἐς τὰ πρὸς ἤλιον δύνοντα ὡς ἀγχο-
 τάτω χειμάρρους ὡς τὰ πολλὰ ἐπισκῆπτειν φιλεῖ, ἄπορον ὅλως
 ἐργαζόμενος τὴν ταύτη ὁδόν. καὶ γέφυρα μὲν τις ἐνταῦθα πε-
 ποίηται τοῖς πάλαι ἀνθρώποις, ἣ προϊόντος χρόνου προσβάλλου-
 σαν οὐδαμῇ ἐνεγκούσα τὴν ταῦ χειμάρρου ἐπιρροὴν (ἐκεῖ οὐκ ἐν
 ἐπιτηδείᾳ διυσκειασθεῖσα ἐτύγγανεν) ὑπεχώρησέ τε τῷ ῥοθίῳ
 P 98 βιαζομένῳ καὶ ἀπιούσα σὺν αὐτῷ ὄχρητο, οὐδὲ ἔχνος αὐτῆς ἐν τῷ
 χώρῳ ἀπολιπεῦσα, ὃ πρότερον ἦν. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς
 γέφυραν ἐπήξαστο ἐνταῦθα ἑτέραν ἐς τὴν ὄψιν τε καὶ εὐρους 10
 δειήκουσαν, ὥστε δὴ αὐτῆς οὐδὲ κατὰ πολλοστημόριον τὴν προ-
 τέραν οὐσαν γεγονέναι δοκεῖν, ἣ τὸν χειμάρρου, ἥντεκα μορμύρει,
 κατὰ πολὺ ὑπεραίρουσα ἐν τῷ βεβαίῳ διασώζεται τοὺς ταύτη
 ἰόντας.

Ἐν δὲ Νικομηδείᾳ τὸ βαλανεῖον τὸ Ἀντωνίνου ἀνεκείωσατο. 15
 μοῖρα γὰρ αὐτοῦ ἣ ἀξιολογωτάτη καταπεπτῶκει, μὲντοι τοῦ ἔρ-
 γου ὑπροσδόκητος ὅτι δὴ ἀνοικοδομηθήσεται γεγενημένη. ὁ μέγας
 δὲ ποταμὸς οὗτος, ὑπερ Σάγγαρον καλοῦσι νῦν, σφαδρῷ μὲν
 B κατιῶν ἐς ἄγαν τῷ φείθρῳ, ἐπὶ μέσης δὲ πεφυκῶς ἄβυσσος, εὐ-
 ρυνόμενος δὲ θαλάσση ἴσα, διαγέγονε μὲν τὰ γε εἰς γέφυραν ἀνέ- 20
 παφος πᾶσιν, ἔξ ὃ γέγονασιν ἄνθρωποι, ἀκάτιον δὲ συνδέοντες
 πληθὸς καὶ φορημῶν αὐτὰς ἀλλήλαις ἐναρμωσάμενοι, ἐνταῦθα
 V 461 διαπορθμεύεσθαι τολμῶσι πεζοὶ, ὥσπερ ποτὲ δέει τοῦ Ξέρξου τὸν
 Ἑλλησποντον ὁ τῶν Μήδων στρατός. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἀνεπι-
 κινδύνως αὐτοῖς γίνεται. πολλὰ γὰρ ἡμεῖς τοῖς δεσμοῖς συλλα- 25
 βῶν τὰς ἀκάτους ἀπάσας, εἶτα τὴν διὰβασιν ἀνεχαίτισε τοῖς τῆδε

diversorio iam pridem fractas. Proxime latus urbis occidentale saepe irruit
 torrens, ibique viam prorsus praeccludit. Eo loci pontem veteres fecerant.
 Is, tempore progrediente, non sustinens torrentis impetum (quippe male po-
 situs structusque fuerat) undis violentis succubuit, illisque abreptus abiit, ne
 vestigio quidem relicto ubi ante extitorat. Ibidem Iustinianus Aug. pontem
 alterum eduxit in altitudinem tantam ac latitudinem, ut ille vix multesima
 huius pars fuisse videatur. Hic, quando torrens inflatus marmurat, longe
 ipso editior, transitum tutissimum praebet.

Nicomediae Antonini thermas instauravit: quarum praecipua pars col-
 lapsa, spem magnitudine operis adimobat, fore ut aliquando resurgeret.
 Magnus fluvius, quem hodie Sangarin vocant, cursu violentissimus, in medio
 profundus admodum, latitudineque aequoreus, nusquam post homines natos
 pontem subiit: sed scaphis pluribus connexis, tegetisque instar inter se aptis,
 audent transgredi pedites, et quendam Medorum exercitus Hellepontum
 transiit, Xerxis metuens indignationem. At res non vacat periculo. Nam
 saepe flumen, scaphis omnibus abreptis cum nexibus, transitum viatoribus

λοῦσι. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς γέφυραν αὐτῷ ἐγχειρήσκειν ἐπι-
 κοδομειῶθαι ταυῶν. ἀρξάμενός τε τοῦ ἔργου ἤδη πολλὴν ἐς αὐτὸ
 διακριβὴν ἔχει· ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι ὑποτελέσει οὐ πολλῷ ὕστερον,
 τεκμηριούμενος ὅτι δὴ αὐτῷ τὰ ἔργα συνεπιλαμβάνεται ὁ θεὸς C
 5 ἅπαντα. οὐκοῦν ἀπέραντον αὐτῷ ἐνθύμημα οὐδὲν ἔμεινεν ἐς τὸδε
 τοῦ χρόνου, καίτοι ἐπιπλείστοις τὸ καταρχὰς τοῖς ἀμηχάνοις ἐγ-
 χειρεῖν ἔδοξεν.

Ἔστι δὲ τις ἐν Βιθυναῖς ὁδὸς ἐς τὰ Φρυγῶν ἤθη ἐνθὲν δα
 λόγτι, ἐνθα δὴ ἀνθρώποις τε ἀναρίθμοις καὶ ζῴοις ἑτέροις χει-
 10 μῶνος ὥρα διολωλέναι ξυνέβαινε· γεώδης γὰρ ὑπεράγαν ἢ χώρα
 οὔσα, μὴ ὅτι ὄμβρων ἑξαισιῶν καταρραγέντων ἢ χιόνων πολλῶν
 ἐπιπεχυμένων τε καὶ διαλυθεισῶν ἐν ἐσχάτῳ, ἀλλὰ καὶ ψμκάδων
 ἐπιπετωκνυῶν, ἃν οὕτω τόχοι, ἐς τέλμα βαθὺ καὶ ἀπόρευτον ξυνη-
 15 σταμένη, τὰς τε ὁδοὺς τεναγώδεις ἐργαζομένη, τοὺς τῆδε ἴοντας
 ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἀνέπνιγεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον αὐτὸς τε μεγαλο- D
 φροσύνη ψυχῆς καὶ ἡ βασιλις Θεοδώρα τὸν κίνδυνον ταῖς παραφύσει
 διέλυσαν. ἐς ἡμέρας γὰρ ὁδοῦ ἡμῖσι εὐζῶνῳ ἀνδρὶ λίθαις παμ-
 μεγέθει σκέπας τῇ λεωφόρῳ ἀπεργασάμενοι ἐπὶ στερεῶς τῆς ἑδ-
 20 παριέναι διεσκευάσαντο τοὺς τῆδε ἴοντας. ταῦτα μὲν Ἰουστινιανῷ
 βασιλεῖ ταύτη ἐξείργασται.

Πηγαὶ δὲ θερμῶν φύσει ἐν Βιθυνοῖς ὑδάτων ἀναβλυστέ-
 κουσιν ἐν χώρῳ, ὅπερ ἐπονομάζουσι Πέθια. ταύτας ἔχουσι
 παραψυχὴν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ διαφερόντως Βυζάντιοι, ἄλλως
 τε ὕσοις νοσώδεσι συμβαίνει εἶναι. ἐνθα δὴ πολυτέλειαν ἐπιδέ-
 25 δεικται βασιλεῖ πρόπονσαν· βασιλείᾳ τε γὰρ ὑποδομήσατο οὐ
 πρότερον ὄντα καὶ λουτρῶνα ἐν δημοσίῳ τῶν ἐκεῖ φουομένων θερ- P 99

abnoit. Nunc Iustinianus Aug. pontem illi imponere aggressus, acriter in
 opus incumbit, brevi procul dubio absolvendum: idque ex eo conuicio, quod
 omnibus illius coeptis manum deus admovet. Quamobrem nullum hactenus
 consilium imperfectum reliquit; quamvis persaepe visus initio sit suscipere
 maiora viribus.

Via quaedam est in Bithynia, qua itur in Phrygiam. Haec innumeris
 hominibus ac iumentis funesta erat hiberno tempore. Etenim pinguiasima
 regio, non solum demissis imbribus magnis vel multa effusa nive ac demum
 soluta, sed rore etiam forte delapso tenui, in coenum altum et ineluctabile
 cogebatur, ac viatores plerumque enecabat, soli tenacitate adempto spiritu.
 Discrimen hoc ipse ac Theodora Augusta sustulerunt generosa munificentia.
 Nam ad dimidium spatium, quod uno die vir expeditus conficiat, munita la-
 pidibus maximis via publica, praeteruentibus iter solidum paraverunt. Haec
 ibi Iustinianus Augustus fecit.

Apud Bithynos, in loco, cui nomen Pythia, exiliunt fontes aquae natura
 calidae. His cum alii multi, tum vero maxime Byzantii, praesertim aegri,
 recreantur. Ibi ille magnificentiam imperatore dignam exhibuit. Novum

μῶν ὑδάτων πεποιήται. πηγὰς τε ποτίμιον ὑδάτων ὡς ἐκάστῳ ἀποβλυσούσας ἐς τόνδε τὸν χῶρον ὀχεταιγωγία διακομίσας, τὸν πρότερον ἐνταῦθα ἐπιχωριάζοντα περιεῖλεν αὐχμόν. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου τὸ τέμενος καὶ τὸ τῶν νοσοῦντων ἀναπαυστήριον, μεῖζω τε καὶ κατὰ πολὺ ἐπιφανέστερα κατεστῆσατο. 5

B δ'. Ἔστι δὲ ποταμὸς ἐν Γαλάταις, ὃνπερ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Σίβερην, τῶν μὲν κυλουμένων Συκέων ἄγχιστα, πόλειω δὲ Ἰουλιόπολειω ἀπὸ σημείων μάλιστα δέκα, ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον. ὃς δὴ πολλὰκις ἐξυπινάειω ἀρθεῖς ἐπὶ μέγα τῶν ἐκείνη ὁδῷ ἰόντων πολλοὺς ἐφθειρεν. ὅσπερ ὁ βασιλεὺς ἀπαγγελλομέ- 10 τοις συνταραχθεῖς διακωλυτῆς τοῦ κακοῦ τὸ λοιπὸν γέγονε, τὸν μὲν ποταμὸν γεφυρώσας ἔργῳ ἰσχυρῷ καὶ δῖῳ πλημμύροντι ποταμῷ μάχεσθαι· ἕτερον δὲ τοῖχον ἐν προβόλον σχήματι τῆς γε-

H 48 φύρας ἐς τὰ πρὸς ἔω πεποιημένος, ὃν δὴ πρόμαχον καλοῦσιν οἱ ταῦτα σοφοί. καὶ νεῶν δὲ αὐτοῖς ὠκοδομήσατο ἐς τὰ πρὸς δύοντα 15 ἥλιον τοῖς παριοῦσι σωτήριον χειμῶνος ὥρα ἐσόμενον. ταύτης δὲ

C Ἰουλιόπολειω περιβόλον ἠνώγει τε καὶ κατέσειε ποταμὸς, ἀμφὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν παραρρέων. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διεκώλυσεν ὁ βασιλεὺς οὗτος, ἀντιτείχισμα τῷ περιβόλῳ ἐπὶ πόδας οὐχ ἦσσαν ἢ πεντακοσίους καταστησάμενος. ταύτη τε τὸ τῆς πόλειω ἔργμα 20 οὐκ ἐπικλυζόμενον διεσώσατο.

Ἐν δὲ Καππαδοκίαις ἐποίει τάδε. Καισάρεια μὲν πόλις ἐνταῦθα μεγίστη τε καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιοῦ τυγχάνει οὕσα. τεῖχος δὲ αὐτὴν περιέβαλλε τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς ἀμετρίας ἐπιμαχώτατόν τε ὃν καὶ ἀφύλακτον ὄλωσ. χώρας τε γὰρ οὗ 25

enim palatium condidit; et ubi calidae prorumpunt aquae, balneas publicas aedificavit. Dulcis aquae fontibus, qui longissime scatent, canali structili huc deductis, aestum, loco antea familiarem, depulit. Templum quoque archangeli, aedemque aegrotorum quieti destinatam, capacitare ac splendore non parum auxit.

4. Est in Galatia fluvius, quem indigenae appellant Siberin, Syceis quidem proximus, Iuliopoli vero dissitus milliariibus decem, ad orientem. Is repente solitus intumescere, viatores multos hauriebat. Rei nuntio permotus imperator, perniciem avertit ponte facto, structura firmo et inundationibus ferendis pari, itemque muro ad pontis latus orientale in propugnaculi modum aedificato, quem huius artis periti *promachon* vocant. Templum etiam ab occidente statuit, praetereuntibus salutem futuram hyeme. Iuliopolis muros tundeat flumen et quatiebat, ab occasu praeterfluens. At ipsum inhibuit imperator praeducto moenibus aggere ad pedes minimum quingentos: itaque urbis munimentum in sicco servavit.

Haec vero fecit in Cappadocia. Ibi Caesarea, urbs maxima et antiquitas frequens, iis erat moenibus cincta, quae ob nimium ambitum indefensa expugnari facile possent. Multum enim spatii supervacanei complecteban-

ἀναγκαίας τῇ πόλει περιεβάλλετο μέγα τι χρῆμα, καὶ τῇ ἐς ἄγαν
περιουσία εὐέγοδον ἦν τοῖς ἐπιβουλεύουσι. λόφοι γὰρ ἐνταῦθα V 462
ἐπανεστήκασιν ὑψηλοὶ, οὐκ ἄγχιστά πη ἀλλήλων, ἀλλὰ κατὰ πολὺ D
ἄποθεν· οὐσπερ ὁ τῆς πόλεως οἰκιστῆς ἐντὸς τοῦ περιβόλου κατα-
5 λαβεῖν ἐν σπουδῇ ἔχων, ὡς μὴ ἐπιτείχισμα κατ' αὐτῆς εἶεν, τῷ
τῆς ἀσφαλείας ὀνόματι τὰ σφαλερώτατα ἐξειργάσατο. πεδία τε
γὰρ πολλὰ καὶ κήπους ἐτειχίσατο, καὶ σκοπέλους τε καὶ θρημμά-
των νομάς. ἔνθα δὴ οὐδὲ χρόνῳ ὕστερον οἰκοδομήσασθαι τι οἷ
τῆδε ἀνθρώποι ἔγνωσαν, ἀλλ' ἐφ' οὐσπερ ἦν σχήματος ἔμεινεν.
10 εἰ δέ που καὶ οἰκία τετύχηκεν εἶναι, ταῦτα δὲ ἀγείτονα κατὰ μόνας
ὄντα διαγεγόνασιν ἐς τόδε τοῦ χρόνου. καὶ οὔτε τὰ φυλακτήρια
κατὰ λόγον τοῦ περιβόλου ἐς τὴν αὐτοῦ ἐξικνεῖσθαι φυλακὴν εἶχεν, P 100
οὔτε αὐτοῦ ἐπιμελεῖσθαι τὸσοῦδε ὄντος ἐν δυνάμει ἐγίνετο τοῖς
τῆδε ἀνθρώποις. ἀτείχιστοί τε δοκοῦντες εἶναι περίφοβοι διηνεκῆς
15 ἦσαν. ἀλλὰ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τὰ μὲν οὐκ ἀναγκαῖα τοῦ πε- B
ριβόλου περιελών, τὴν δὲ πόλιν ὡς ἀληθῶς ἐρύματι ἐς τὸ ἀσφα-
λὲς περιστείλας, ὀχύρωμα μὲν κατεστήσατο ἀμαχώτατον εἴ τις
προστοί, διαρκεῖ δὲ αὐτὸ φυλακτηρίῳ ἐπέρρωσε. Καισαρεῦσι μὲν
οὖν τοῖς ἐν Καππαδόκαις οὕτω τὴν ἀσφάλειαν διεσώσατο.
20 Ἦν δέ τι φρουρίον ἐν Καππαδόκαις Μωκησὸς ὄνομα, ἐν
μὲν τῷ ὄμαλῃ κείμενον, σαθρὸν δὲ οὕτω γεγενημένον ὥστε δὴ
αὐτοῦ τὰ μὲν καταπεπτῶκει, τὰ δὲ ἔμειλλεν. ὅπερ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς καθελὼν, τεῖχος ᾗκοδομήσατο κομιδῇ μέγα ἐς τὰ πρὸς B
ἐσπέραν τοῦ πάλαι φρουρίου ἐν χωρίῳ ἀνάντει τε καὶ λίαν ὀρθῶ
25 καὶ ἀμηχάνῳ προσελθεῖν, εἴ τις προστοί. ἔνθα δὴ καὶ ἱερὰ τε-

tur, et immodica laxitas facilem aditum aggressoribus dabat. Et vero attol-
litur locus ille in tumulos, non brevi, sed longo intervallo inter se dissitos:
quos urbis conditor muro comprehendere satagens ne faverent oppugnationi,
rem fecerat periculo plenam sub specie securitatis. Moenibus enim conclu-
serat agros complures, hortos, rupes, pecorum pascua: ubi nec postmodum
cives ut quidquam aedificarent adducti sunt: sed loco mansit facies pristina;
ac sicubi domus extant, eae seorsum solae nullam hactenus vicinitatem ha-
buerunt. Nec muri custodes pro illius modo ac portione sufficere, nec cives
ipsum adeo spatiosum curare poterant. Quare semper erant in metu, cum
sibi viderentur moenibus nudi. Tandem Iustinianus Aug. recisa murorum
parte minime necessaria, urbem coëgit in munimentum vere tutum, et ad-
orientibus inexpugnabile; quod ipsum iusto praesidio firmavit. Ita securam
reddidit Caesaream Cappadociae.

Erat Mocesus Cappadociae castellum, in plano situm, adeo debile cor-
ruptumque, ut ruinam pars iam fecisset, pars minaretur. Eo Iustinianus
Aug. diruto, in loco acclivi itaque arduo, ut nemo infestus subire queat, qua
vetus castellum illud occidentem spectaverat, murum ingentem extruxit.
Multa ibi templa, xenodochia, balneas publicas aedificavit, nihil eorum de-

μένη πολλὰ καὶ ξενῶνας καὶ λουτρῶνας ἐν δημοσίῳ ἐδείματο καὶ ὅσα ἄλλα ἐνδείκνυται τὴν πόλιν εὐδαίμονα. ἔξ ὧ δὴ καὶ εἰς μητροπόλεως ἀξίωμα ἦλθεν· οὕτω γὰρ πόλιν τὴν πρώτην τοῦ ἔθνους καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τὰ μὲν οὖν ἐν Καππαδόκαις τοιαῦτα ἐγεγόνει.

- C** ε'. Ἐκ πόλεως δὲ Ἀντιοχείας, ἣ νῦν Θεούπολις ἐπικέκληται, ἐς Κιλικίαν ἴοντι παρ' αὐτὴν μάλιστα τὴν ὁδὸν προάστειόν ἐστι, Πλατανῶν ὄνομα· ταύτης δὲ τῆς πόλεως οὐ πολλῶ ἄποθεν τρίβος τε ἦν ἐκ παλαιοῦ σφριγγομένη ἐκ τῶ παρατεταμένων ὁρῶν ἐν στενωφῷ μάλιστα, τῶν ὄμβρων δὲ αὐτὴν ἐς χρόνου μῆκος ἐπι- 10 κλυσάντων ἐξέτηλος ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον γεγενημένη μετὰ κινδύνων τὰς διεξόδους παρείχετο ποιεῖσθαι τοῖς τῆδε ἰούσιν. ἄπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀκοῆ ἔλαβεν, ἐν βουλῇ τε καὶ προνοίᾳ πάση
- D** πεποιημένος, ἄκεσιν εὐθὺς τοῦ κακοῦ εὔρετο. χρήματα γὰρ προέμενος ἀριθμοῦ κρείττονα, ὄρη τε τὰ ἐκείνη ἀνέχοντα ἐπὶ μα- 15 κρότατον ἐκτεμῶν ἅπαντα καὶ νεκικῶς τὰ ἀμύχανα, ὁδὸν ἀμαξήλατον ἐκ τοῦ παραλόγου καὶ παραδόξου κατὰ πρόσθεν ἀπόκρημνα ἔν τε τῶ ὑπὲρ καὶ τῶ ἀνειμένῳ διεσκευάσατο, διαφανῶς ἐνδειξάμενος ὡς γνώμη προμηθεῖ καὶ χρημάτων ὑπεροράσει οὐδὲν ἀνθρώπῳ ἄπορον γένοιτο. τοῦτο μὲν οὖν ταύτῃ ἐξείργασται. 20

P 101 Πόλις δὲ πού ἐστιν ἐν Κιλικίᾳ ἢ Μοψουεστία, τοῦ μάντιως, ὧς φασιν, ἐκείνου τοῦ παλαιοῦ ἔργον. ταύτην ποταμὸς παραρρεῖ Πύραμος, τῇ μὲν πόλει γινόμενος ἐγκαλλώπισμα, γεφύρα δὲ μόνη διαβατὸς ὤν. χρόνον δὲ πολλοῦ ἐπιρροέσαντος πεπονηκέναι τῆς γεφύρας τὰ πλεῖστα ξυνέβη. ἐψέκει τε πεσομένοις αὐτίκα δὴ 25 μάλα, καὶ τοῖς διαβαίνουσι διὰ ταῦτα ὁ θάνατος ἐν ὄφθαλμοῖς

esse passus, quae ad felicitatem urbis probandam valent. Hinc factam ut illa ad dignitatem pervenerit metropoleos: quo vocabulo Romani urbem designant gentis primariam. Haec in Cappadocia.

5. Via, quae ex urbe Antiochia, iam dicta Theopoli, in Ciliciam ducit, adiacet suburbano, cui nomen Platanon. Non procul ab ea urbe, cum vetus semita approprectis montibus arctissime premeretur, longo temporis progressu, maxima eius parte superfusus imbribus exesa, iam periculosum erat illac transire. Quod ubi fama imp. Iustinianus accepit, eo mentem providentiamque omnem conferens, malo protinus remedium invenit. Infinitam enim pecuniam largitus, montes, quotquot illic eminent, longissime praecidit, et superatis quae insuperabilia videbantur, praeter omnium spem atque opinionem, viam, qua plaustra commearent, planam fecit et expeditam ubi fuerant praecipitia; clarissimo probans argumento, nihil esse quo homines non perumpant praudenti consilio ac liberali contemptu pecuniae. Hoc ibi actum.

Urbs est Ciliciae Mopsuestia, vatis, ut ferunt, illius antiqui opus. Kam quidem alluit ornatque fluvius Pyramus; sed uno admodum transitur ponte, cuius maxima pars vetustate sic fatiscobat, ut iamiam casurae similis, mor-

ἦν. πρῶγιά τε εἰς σωτηρίαν ἐπιειροημένον τοῖς πάλαι ἀνθρώ-
ποις, τῇ τῶν προεστηκότων ὀλιγωρίᾳ ἐγένετο κινδύνου τε πολλοῦ
καὶ φόβου αἰτία. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς τὰ διερρηκόμενα ἐπα-
νορθώσας σπουδῇ ἄκωντα τῇ τε γέφυρα καὶ τοῖς παριοῦσι τὴν
5 ὑσφάλειαν ἀνεσώσατο, τὴν τε πόλιν ἀπέδειξεν αὐθις τὴν ἐκ τοῦ V 463
ποταμοῦ ἀκινδύνως ἀναδουμένην εὐπρέπειαν.

Ἔστι δὲ τις μετ' αὐτὴν Ἄδανα πόλις, ἧς δὴ ἐς τὰ πρὸς
ἀνάσχοντα ἤλιον ποταμὸς φέρεται Σάρος ὄνομα, ἐκ τῶν ἐν Ἀρμε- B
νίοις ὄρεων κατιῶν. ναυσίπορος δὲ ὁ Σάρος ἐστὶ καὶ ἀνδράσι πε-
10 ζοῖς οὐδαμῇ ἱσβατός. γέφυρα οὖν ἐκ παλαιοῦ τῆδε ὑπερφυῆς τε
ἀποτετόρνευται καὶ λόγῳ ἀξία. γεγένηται δὲ τρόπῳ τοιῷδε.
λίθων μὲν εὐμεγεθῶν οἰκοδομίαι πολλαχῇ τοῦ ποταμοῦ ἐκ τῆς γῆς
ἐπανιστήκασιν ἐς μέγα τι πάχος διήκουσαι, καὶ τῷ ποταμῷ κατὰ
μὲν τὸ εὖρος ξυνεξικνούμεναι, τὸ δὲ γε ὕψος πολλῶ ὑπερβύλλουσαι
15 τῷ ὑπερβαίοντι. ὑπερθέν τε δυοῖν κατὰ μέσον ἀψίδες ἐν τῷ με-
τεώρῳ ἐπηρμέναι ἀτέχουσι ὕψους ἐς μέγα τι χρῆμα. ταύτης δὲ
τῆς τῶν λίθων ξυνθήκης, ἣ κατὰ τὸ ὕδωρ οὐσα ἐτόγγανεν, ἄτε
ῥοθίῳ μαχομένης πολλῶ, ἐπὶ χρόνου μῆκος ἀπέραντον ὅσον διε-
φθάρθαι τὰ πλεῖστα ξυνέβη. οὐκ εἰς μακρὰν τε ἡ γέφυρα πᾶσα
20 τῷ ποταμῷ ἐμπασεῖσθαι ἐπίδοξος ἦν. ἐγένετό τε αἰεὶ ἐν εὐχῇ τῶν C
διαβαινόντων ἐκύστω ἐν τῇ κατ' αὐτὸν διαβάσει τὴν τοῦ χρόνου
στιγμὴν διαμείναι μόνον ἐν τῷ βεβακῷ τὴν γέφυραν. ἀλλὰ βα-
σιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἑτέραν τινὲ τῷ ποταμῷ πορείαν ὁρῶσας, ἐκείσσε
μὲν αὐτὸν ἐπὶ καιροῦ μεταπορεύεσθαι διαωθήσατο, ὕδατος δὲ χω-
25 ρὶς τὴν οἰκοδομίαν λαβὼν, ἧς ἐπεμνήσθην ἄρτίως, καὶ αὐτῆς τὰ

tem transeuntibus ostentaret. Itaque res olim ad salutem inventa, praefectorum negligentia in causam gravis periculi ac timoris conversa fuerat. Quidquid viduum faciebat, id magno studio imperator noster refecit, et firmitatem ponti, transeuntibus securitatem, urbi tutum decus, quod olim fluvius afferebat, restituit.

Post illam est urbs Adana, quam ab oriente praeterlabatur flumen Sarus, ex Armeniae montibus defluens. Et quoniam navigia Sarus patitur, nec vadum habet, quo pedites transeant, ideo pons ingens ac praeclarus ibi quondam haec fuit extractus forma. Multis in partibus fluminis, solo exurgunt magnis lapidibus compactae pilae, haud medicri crassitudine. Sua serie aequant fluvii latitudinem, eundem altitudinis longe superant. Binis arcus singuli excelsius attolluntur, earum medio incumbentes. Pilae illae lapideae, qua parte adversum amnem excipiunt, dum vehementibus repugnant fluctibus, per insitutum temporis spatium adeo corruptae fuerant, ut brevi totus pons collapsurus in fluvium videretur. Nemo erat quin transiturus oraret, ut pons stare sub pedibus punctum temporis. Justinianus vero Aug. cum alium fecisset alveum, eo flumen ad tempus detorait: tum pilis, quarum mentionem proxime feci, aqua nudatis admovit manum, ac ruinosam demolitus, sine

πεπονθότα περιελών ἀνοικοδομήσατο οὐδεμιᾷ μελλήσει, τὸν τε ποταμὸν αὖθις ἐς τὴν πρόσθεν ὁδὸν ἐπανήγαγεν, ἣν κολίτην καλοῦσι. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε κεχώρηκε.

Κύδνος δὲ ποταμὸς κατὰ πόλιν μέσην Τάρσον φέρεται. καὶ χρόνον μὲν τὸν ἄλλον οὐδὲν ἄχαρι διαπεπραγμένος φαίνεται 5
 H 49 πώποτε, ἅπαξ δὲ αὐτῷ ξυνηνέχθη ποτὲ τὰ ἀνήκεστα διεργάσα-
 D σθαι ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. τοῦ μὲν καιροῦ ἀμφὶ τροπὰς ἑαρινὰς ἦν ἡ ὥρα· νότος δὲ ἄνεμος ἐξαπιναιῶς ἐπιπνεύσας πολὺς τὰς χιόνους διέλυσε πάσας, αἷς δὲ χειμῶνος ὥρα ἐπιπεσούσας τὸ ὄρος ὃ Ταῦρος ἐκαλύπτετο σχεδὸν τι ὅλον. ῥύακες οὖν ὑδάτων παντα 10
 χόθην ξυνέρρειον τῶν ἐλεῖνη σκοπέλων, αἷ τε χαράδραι χειμάρρους ἀφίεσαν πᾶσαι, καὶ κρήναις πολλαῖς αἷ τε ὑπώρειαι καὶ οἱ πρόποδες ὄρων τῶν Ταυρείων κατάρρητοι ἦσαν. τούτοις οὖν ὁ Κύδνος τοῖς ὕδασι κυματίας γεγενημένος, ἐπεὶ ἐς αὐτὸν ἐν γειτόνων ὄντα ἐπισέβαλλον, ἅμα δὲ οἱ καὶ ὄμβρων ἐπιγενομένων πολλῶν, τὰ 15
 P 102 ἐτύγχανε, κατακλύσας εὐθὺς ἐξέλιξα τὸ παράπαν ἐπολεῖ· ἐπὶ δὲ τὴν πόλιν μορμύρων ἦει καὶ τὰς γεφύρας βραχείας οὖσας περιελών τὰς τε ἀγορὰς συνείχεν ἀπάσας τὰς τε ἀγνιάς ὑπερέβλυζε καὶ τοῖς οἴκοις καὶ ὑπερφύοις ἐπιτολάζων ἐπὶ μέγα ἐχώρει. κύκτα τε 20
 καὶ ἡμέραν ἡ πόλις ἐν κινδύνῳ διαγέγονε καὶ σάλῳ τοιοῦτῳ, καὶ μόλις ἐν ὑστάτῳ ὁ ποταμὸς οὗτος κατὰ βραχὺ ἀπολωφθήσας ἐν τοῖς εἰωθόσι γέγονεν αὖθις. ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσεν, ἐπενόει τοιαύδε. πρῶτα μὲν ἑτέραν πρὸ τῆς πόλεως διεσκευάσατο τῷ ποταμῷ κολίτην, ὅπως ἐνταῦθα διασχιζόμενος ἐκατέρωθί τε 25

10. ἐκαλύπτετο] ἐκεκάλυπτο Tolo.

ulla cunctatione restituit, pristinoque alveo seu lecto, ut vocant, fluvium reddidit. Haec ibi peracta.

Urbem Tarsum flumen Cydnus interluit. Is alias semper innoxius, semel gravem perniciem attulit, hac de causa. Circiter aequinoctium vernalium, coortus repente auster vehemens nivem penitus dissolvit, quae per hiemem caelo demissa, montem Taurum pene totum tegebat. Tum ex omnibus scopulis aquarum rivi confluere; cunctis ruere torrentes alveis; passim ex imo Tauro eiusque radicibus fontes manare. His Cydnus aquis turgidus, quippe quae ipsi ex propinquo infuebant, simul auctus imbrum vi; Tarsi suburbia, ad meridiem obversa, subita exundatione funditus delet: urbem invadit murmurans: pontes impendio minores disturbat: late fora occupat omnia, compita mergit: domorum cubiculis ac coenaculis innatans, magis atque magis attollitur. Noctem ac diem unum civitas in eiusmodi periculo ac veluti saepe procelloso versata est. Sensim subsidens fluvius vix tandem se recepit. Quae cum audisset imp. Justinianus, hoc inventum adhibuit. Principio, alterum alveum flumini ante urbem molitus est; ut ibi divertio divinis aquis,

μερῶν τὸν ῥοὴν κατὰ ἡμισὺν γεγονῶς μάλιστα ἐπὶ Τάρσον ἴοι. ἔπειτα δὲ τὰς γεφύρας παρὰ πολὺ ἐβρυντέρας πεποιημένους κρείσ- B
σους ἀπειργάσατο εἶναι ἢ πλημμύροντι βιασθῆναι τῷ Κύδνῳ, ταύτη τε διεπράξατο φόβου καὶ κινδύνου ἐκτὸς ἐς πάντα τὸν χρό-
5 νον οἰκίσθαι τὴν πόλιν.

ζ'. Τὰ μὲν οὖν ἐν Κίλικίᾳ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ταύτη πη C
ἔσχεν. ἐν δὲ Ἱεροσολύμοις ἱερὸν τῇ θεοτόκῳ ἀνέθικεν, ὥπερ V 464
ἄλλο εἰκασθῆναι οὐδὲν οἶόν τε ἐστὶ. νέαν ἐκκλησίαν καλοῦσι τὸ
ἱερὸν οἱ ἐπιχώριοι· ὅπερ δὴ ὁποῖον ποτέ ἐστιν, ἐγὼ δηλώσω,
10 τοσοῦτον ὑπείπων, ὡς ἡ πόλις ἤδη λοφώδης μὲν ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐπι-
πλεϊστον, οὐ γεώδεις δὲ οἱ λόφοι εἰσὶν, ἀλλ' ἐν τε τραχεῖ καὶ
ἀποκρήμνῳ ἐπανεστήκασι, τὰς ἀμφόδους ἐν κλίμακος τρόπῳ ἀπὸ
τοῦ ὄρθου ἐς τὸ πρηνὲς κατατείνοντες. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς
πόλεως οἰκοδομήματι ἅπαντα ἐφ' ἐνὸς χωρίου συμβάλει εἶναι, ἢ
15 ἐπὶ λόφου πεποιημένα, ἢ ἐν τῷ χθυμαλῷ κατὰ τὸ ἀναπεπταμένον
τῆς γῆς, τοῦτο δὲ μόνον τὸ ἱερὸν οὐ ταύτη πη ἔχει. ἐπέστελλε
γὰρ αὐτὸ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ προὔχοντι γενέσθαι τῶν
λόφων, δηλώσας ὁποῖον τά τε ἄλλα δεήσει καὶ τὸ εὖρος αὐτῷ καὶ D
μῆκος εἶναι. οὐκ ἀπέχρησέ τε κατὰ τὴν βασιλέως ἐπίταξιν πρὸς
20 τοῦ ἔργου τὴν χρεῖαν ὁ λόφος, ἀλλὰ τοῦ ἱεροῦ τὸ τέταρτημόριον
ἀπελέλειπτο πρὸς τε ἄνεμον νότον καὶ ἀνίσχοντά που τὸν ἥλιον,
ἵνα δὴ ὀργιάζειν τοῖς ἱερεῦσι θέμις. διὸ δὴ ἐπενόουν τάδε, οἷς
τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέκειτο. ἀπορρηψάμενοι τὰ θεμέλια εἰς γῆς τῆς
ὑπτίας τὰ ἔσχατα, οἰκοδόμημα πεποίηται συνεπανεστηκὸς τῷ
25 σκοπέλῳ. ἐπειδὴ τε ἄνω κατὰ τὴν ἀκρωνυχίαν ἐγένοντο, τῶν τοί-
χων καθύπερθε θόλους ἐνθέμενοι συνάπτουσι τὴν οἰκοδομίαν τῷ

dimidia ad summum pars Tarsum peteret. Deinde pontes multo latiores fo-
cit ac firmiores quam ut Cydni exundantis impetu convelli queant: itaque
urbis incolas metu ac discrimine in omne tempus exemit.

6. Sic in Cilicia Iustiniani Aug. coepta se habuere. Hierosolymis vero
deiparae templum posuit incomparabile: novam ecclesiam indigenae appel-
lant. Id iam ego describam, hoc unum praefatus, eius urbis maximam par-
tem in colles assurgere, non terrenos, sed asperos ac praecipites, qui vias in
gradus fractas ex alto in declive porrigant. Ac caetera quidem urbis aedifi-
cia locum obtinent uniusmodi, vel in colle aliquo sita, vel in plano, ubi terra
se mollis explicat. Unum hoc templum non ita habet. Id enim iussit in
colle omnium editissimo statui, ac praeter caetera latitudinem ipsius longitu-
dinemque praescrisit. Cum autem operi ad imperatoris praescriptum fa-
ciendo collis unus non sufficeret, sed a meridie et oriente pars templi deesset
quarta, in qua sacerdotibus rei divinae operari licet, hanc artem praefecti
operis excogitarunt. Iactis in extrema planitie fundamentis, substructionem
fecerunt, assurgentem cum scopulo: ad cuius verticem cum parietes eduxis-
sent, ipsos concamerarunt, atque aedificium reliquo templi pavimento at-

ἄλλω τοῦ τεμένους ἐδάφει. ταύτη τε ὁ νεὸς πῆ μὲν ἐπὶ πέτρας
 ἰσχυρᾶς ἴδρυνται, πῆ δὲ ἠώρηται, τῆς τοῦ βασιλέως δυνάμειος
 μέγεθος ἄλλο ἐπιτεχνησαμένης τῷ λόφῳ. ταύτης δὲ δὴ τῆς οἰκο-
 P 108 δομίας οἱ λίθοι οὐ τοιοῦδέ εἰσι μέγεθος, ὅπολους ἴσμεν. πρὸς
 γὰρ τοῦ χωρίου τὴν φύσιν οἱ ἐπιδημιουργοὶ τοῦ ἔργου τοῦδε δια-5
 μαχόμενοι ἕψος τε ἀντιτεταγμένον τῷ σκοπέλῳ διαπονούμενοι,
 τῶν ξυνειθισμένων ὀλιγωρηκότες ἀπάντων ἐπὶ τὰ παράδοξα καὶ
 ὄλως ἀγνώτα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐχώρουν. πέτρας οὖν ὑπερμε-
 γέθεις ἐκ τῶν ὄρων ὑποτεμνόμενοι, ἀπερ οὐρανομήκη ἐν τοῖς πρὸ
 τῆς πόλεως χωρίοις ἀνέχει, ζύσαντές τε αὐτὰς ἐπισταμένως, ἐν-10
 τυῦθα ἤγον τρόπῳ τοιούτῳ. ἀμάξας μὲν ταῖς πέτραις ἐτεκταί-
 νοντο μεγέθει ἴσας, ἕνα δὲ λίθον ἐνετίθεντο ἀμάξῃ ἐκάστη,
 βόες τε ἀριστίνδην πρὸς βασιλέως ἐξαιλεγμένοι κατὰ τεσσαράκοντα
 B σὺν τῇ ἀμάξῃ τὸν λίθον ἐφεῖλκον. ἀλλ' ἐπεὶ τὰς ἐς τὴν πόλιν
 φερούσας ὁδοὺς ταύτας δὴ φέρειν τὰς ἀμάξας ἀμήχανα ἦν, ἐκ-15
 τέμνοντες ἐπιπλεῖστον τὰ ὄρη ἰσκιητὰ ταῖς ἐπιγενομέναις ἀμάξαις
 ἐπόλουν, οὕτως τε περιμήκη ἀπειργάσαντο τὸν νεὸν, ἥπερ βουλο-
 μένῳ τῷ βασιλεῖ ἦν. εὐρὸς τε αὐτῷ κατὰ λόγον πεποιημένοι,
 τέγος ἐπιθεῖναι τῷ ἱερῷ ὡς ἥκιστα εἶχον. δρυμοὺς τε οὖν καὶ
 δάση πάντα περιούντες, καὶ εἴ ποῦ τι χωρίον ἠκούετο οὐρανομή-20
 κεισι κατὰφυτον δένδροις, ὅλην τινὰ εὐρον ἀμφιλαφεῖ, κέδρους
 φέρουσαν ἐς ἕψος ἐξικνουμένας ἀπέραντον ὄσον, αἷς δὴ τὴν ὄρο-
 φὴν τῷ νεῷ ἔθεντο, ἕψος αὐτῷ κατὰ μέτρον πεποιημένοι, ἐς ὄσον
 C τε εὐρύνεται καὶ ἐς τὸ μῆκος ἐξάγεται. ταῦτα μὲν οὖν δυνάμει
 τε ἀνθρώπειᾳ καὶ τέχνῃ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐξειργάσατο. ἐπὶ-25

texuerunt. Itaque sacra aedes partim rupi solidae insidet, partim pendet,
 adiuncta colli accensione opibus imperatoris. Substructionis autem illius la-
 pides insinuata sunt magnitudine. Cum enim artifices adversarentur naturae
 loci, et culmen rupi aemulum molirentur, spretis vulgaribus ad insuetas
 planeque ignotas artes se converterunt. Ergo ex montibus, qui sunt extra
 urbem altissimi, saxa immania excidebant, et affabre sculpta, hoc modo
 vectabant. Plaustris, quae saxis aequalia magnitudine fabricaverant, sin-
 gulis singula imponebant. Tum boves, ex optimis, qui imperatoris iussu
 delecti fuerant, quadraginta cum plastro saxum trahebant. Quoniam vero
 viae, quae ad urbem ducebant, his erant plaustris ferendis impares, longe
 ac late montes excidendo accedentibus carris dabatur aditus. Sic templum,
 prout imperator volebat, in magnam perduxere longitudinem: ad cuius rati-
 onem cum latitudinem exegissent, non poterant aedi tectum imponere.
 Quare nemora saltusque omnes, ac sicubi locum esse audiebant arboribus
 procerissimis consitum peragrantes, sylvam opacam nacti sunt, in qua cedri
 erant in immensum elatae. His templum texerunt, dimensi altitudinem pro
 latitudinis ac longitudinis portione. Haec quidem Iustinianus Aug. humanis
 viribus atque arte effecit: multum vero contulit pietatis fiducia, quae hono-

δωκε δὲ καὶ ἡ τῆς εὐσεβείας ἑλπίς ἀμειβομένη αὐτὸν τῇ τιμῇ, καὶ
 ξυνεπιλαμβάνουσα τὸ σπούδασμα τοῦτο. τῷ μὲν γὰρ ἱερῷ παν-
 ταχόσε κίωνων ἔδει, τό τε εἶδος οὐκ ἀποδεόντων τοῦ ἀμφὶ τὸ τέ-
 μενος κάλλους καὶ τοιούτων τὸ μέγεθος, οἷοι δὴ ὄντες ἀντέχειν ἐς
 5 τὸ ἄχθος τῶν ἐγκειμένων σφίσιν ἔμελλον. ἡ δὲ χώρα ἐν τῇ με-
 σογείᾳ κειμένη τῆς θαλάσσης πολλῶ ἀποθεν, ὕρεσί τε πανταχόθεν
 ἀποπεφραγμένη ἀποτόμοις τισὶν, ἥπερ μοι εἴρηται, ἀπορον τοῖς
 τεκταινομένοις τὸ ἔδαφος ἐποίησε κίονας ἐτέρωθεν εἰσκομίζεσθαι. D
 ἀλλὰ βασιλέως δυσφορομένου τῇ τοῦ ἔργου ἀμηχανίᾳ, λίθου
 10 φύσιν ὁ θεὸς ἐπιτηδείως ἐς τοῦτο ἔχουσαν ἐν τοῖς ἄγχιιστα ὄρεσιν
 ἔδειξεν, ἡ οὐσάν τε καὶ κρυπτομένην τὰ πρότερα, ἡ νῦν γενομέ-
 νην. ἐπ' ἀμφοτέρα δὲ πιστὸς ὁ λόγος τὴν αἰτίαν εἰς τὸν θεὸν V 465
 ἀναφέρουσιν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀνθρωπιᾷ δυνάμει πάντα σταθμώ-
 μενοι πολλὰ ἐς τὸ ἀδύνατον ἀποκεκρίσθαι οἴομεθα, τῷ δὲ θεῷ
 15 τῶν πάντων οὐδὲν οὐτ' ἂν ἀπορον οὐτ' ἀμήχανον γένοιτο. κί-
 ωνων τοίνυν ἐνθένδε μέγα τι χρῆμα ὑπερμεγεθῶν τε καὶ ἀπομιμου-
 μένων τῷ χρώματι πυρός τινα φλόγα, πανταχόθεν ὑποστηρῆζουσι
 τὸν νεῶν, οἱ μὲν ἐνερθεν, οἱ δὲ ὑπερθεν, οἱ δὲ ἀμφὶ τὰς στοὰς
 αἰ' περιβάλλουσι τὸ ἱερὸν ὄλον, πλὴν τῆς πρὸς ἕω τετραμμένης
 20 πλευρῆς· ὡπὲρ δύο ἰστῶσι πρὸ τῆς τοῦ νεῶ θύρας ὑπερφυεῖς
 ἄγαν καὶ τῶν ἐν γῆ τῇ πάσῃ κίωνων ἴσως οὐδενὸς δεῦτεροι. στοά P 104
 τις ἐκδέχεται ἐντεῦθεν ἕτερα ἐπὶ τοῦ νάρθηκος ὠνομασμένη, οἴ-
 μαι, τῷ μὴ εὐρύνεσθαι. αὐτὴ μετὰ ταύτην κίωσιν ὁμοίως ἐν
 τετραπλιῶρ ἀνεχομένη· θύραι μέταυλοι ἱεροπρεπεῖς οὕτως, ὥστε

12. εἰς] ἐπὶ Tolos.

22. ἐπὶ] ἀπὸ Pm.

rem ei rependens, ipsius consilium et incoeptum promovit. Templum enim
 columnis erat penitus vacuum, quae eius decori responderent nitore suo, ea-
 que essent magnitudine, ut incumbens sibi pondus possent sustinere. Illa
 autem regio mediterranea, et a mari remotior, deruptisque, ut dixi, monti-
 bus undique vallata, opificibus viam, qua columnas aliunde importarent, neg-
 abat. Dum operis difficultas imperatorem habet sollicitum, in montibus
 proximis deus marmoris genus ostendit ad hoc idoneum, sive antea latuerit
 ibi incognitum, sive tum primum extiterit. Credibilis sane est utraque haec
 eorum sententia, qui deo causam ascribunt. Equidem nos humanis viribus
 omnia ponderantes, multa iudicamus haud posse fieri: at deo difficile nihil
 est, nedum impossibile. Igitur columnae ingentes, magno inde numero ex-
 cisae, quae ignis flammam colore referunt, sacram aedem suffulciunt, haec
 infra, illae supra, aliae circum porticus, quibus omnia ipsius latera cincta
 sunt, praeterquam orientale. Stant geminae pro templi porta, omnino exi-
 miae, ac forte columnarum omnium, quae in orbe sunt universo, nulli secun-
 dae. Altera succedit porticus, quae a narthece seu ferula ideo, mea quidem
 sententia, nomen habet, quia angusta est. Hanc excipit atrium quadratum,
 et similibus columnis fultum: medianae iannae tam augustae, ut intrantibus

μηνούσαι τοῖς ἔξω ἰουδαίοις ὁποῖω ποτὲ θεάματι ἐντυχεῖν μέλλουσαι. προπύλαια δὲ τὸ ἐνθένδε θαυμάσια οἶα, καὶ τις ἐπὶ κίωνων δυεῖν ἐπαιρομένη ἀψὶς ἐς ἄφατον ὕψος. προϊόντι δὲ πρόσω ἡμίκυκλα δύο, ἀλλήλοις ἀντιπρόσωπα ἐκατέρωθεν τῆς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὁδοῦ
B ἐστῆσι· ξενῶνες δὲ τῆς ἐτέρας ἐφ' ἐκάτερα δύο, Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἔργον· ἄτερος μὲν ξένοις ἐνδημοῦσι καταλυτήριον, ὃ δὲ δὴ ἕτερος ἀναπαυστήριον νοσοῦσι πτωχοῖς. τοῦτον δὲ τὸν τῆς θεοτόκου νεῶν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καὶ προσόδῳ ἐτίμησε χρημάτων μεγάλων. τὰ μὲν οὖν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ πεπραγμένα ταύτη πη ἔσχεν.

C ζ. Ἔστι δὲ τις πόλις ἐπὶ Παλαιστίνης, Νεάπολις ὄνομα· ἐφ' ἧς δὴ ὄρος ὑψηλὸν ἀνέχει, Γαριζὶν ὄνομα. τοῦτο δὲ ὄρος κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Σαμαρεῖται εἶχον· ὡς εὐξόμενοι· τε ἀνέβαινον ἐς τὴν τοῦ ὄρους ὑπερβολὴν, οὐδένα ἀνιέντες καιρὸν· οὐχ ὅτι νεῶν τινα ἐνταῦθα ᾠκοδομήσαντο πώποτε, ἀλλὰ τὴν ἀκρώρειαν αὐτὴν σεβόμενοι ἐτεθήπεσαν πάντων μάλιστα. ἤρκα δὲ Ἰησοῦς ὃ τοῦ θεοῦ παῖς, ἐν σώματι ὢν, τοῖς τῆδε ἀνθρώποις ὠμίλει, γέγονεν αὐτῷ πρὸς γυναῖκα τῶν τινα ἐπιχωρίων διάλογος· ταύτη τε ἐπὶ τῷ ὄρει πυνθανομένη ὑπέειπεν ὡς χρόνῳ ὕστερον οὐχ οἱ Σαμαρεῖται προσκνηήσουσιν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει, ἀλλ' ἐνταῦθα αὐ-

D τὸν οἱ ἀληθινοὶ προσκνητὰ προσκνηήσουσι, τοὺς Χριστιανοὺς παραδηλώσας· ἐγένετό τε προϊόντος τοῦ χρόνου ἔργον ἢ πρόβρησις. οὐ γὰρ οἶόν τε ἦν μὴ οὐχὶ ἀψευδεῖν τὸν ὄντα θεόν. ἐγένετο δὲ τρῶπι τριῶδε. ἐπὶ Ζήνωνος βασιλεύοντος ἀθρόοι ἑξαπιναιῶς

1. ἔξω] ἔσω Pm.

19. ὑπέειπεν] Vld. Ioann. 4. MALT.

indicent quale spectaculum nacturi sint. Exin vestibulum admirabile, et arcus columnis elatus geminis in altitudinem immensam. Progredientibus, templi via binos recessus utrinque offert in semicirculum sinuatos, adversosque inter se. Altera via hospitales domos duas hinc inde habet, Iustiniani Aug. opus: haec peregrinorum est in urbe degentium diversorium; illa pauperum aegrotantium sedes. Porro hoc deiparae templum imperator idem annuo reditu luculentissimo cohonestavit. Haec ille Hierosolymis fecit.

7. Urbs est Palaestinae Neapolis, cui mons altus, Garizim nomine, imminet. Hunc olim Samaritani cum possiderent, assidue eius verticem ascendebant precatōnis causa, non quod illum templo unquam ornassent, sed quia omnium maxime ipsum suspiciebant ac venerabantur. Qua tempestate Iesus dei filius, humano assumpto corpore, in illis partibus agebat, cum indigenae cuiusdam uxore sermonem habuit. Tum ab ipsa de monte interrogatus, praedixit, tempus affore, quo non adorarent Samaritani in eo monte, sed ibi ipse adoraretur a veris adoratoribus: Christianos scilicet designabat. Procedente tempore verbis accessit exitus: neque enim poterat mentiri qui deus erat: res autem ita evenit. Zenonis principatu, coiere sub-

οἱ Σαμαρεῖται γενόμενοι ἐπεισηδῶσω ἐν Νεαπόλει τοῖς Χριστιανοῖς, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὴν πεντηκοστὴν καλουμένην ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ αὐτῶν τε πολλοὺς διαχρῶνται, καὶ ὅσπερ ἦν αὐτοῖς ἐπίσκοπος τότε, Τερεβίνθιος ὄνομα, καταλαβόντες ἐπὶ τῆς ἱερῆς ἐστῶτα P 105
 5 τραπέζης, καὶ ἱερουργοῦντα τὰ ἄρρητα ξίφεσι παλοντες, ἄλλως τε συγκόπτουσι καὶ τοὺς τῶν χειρῶν ἀφαιροῦνται δακτύλους, ἕς τε τὰ μυστήρια ὕβρισαν, ὡς δρᾶσαι μὲν Σαμαρειτῶν προσήκει, σιωπῶν δὲ ἡμῖν. ὁ δὲ ἱερεὺς οὗτος αὐτίκα ἐν Βυζαντίῳ γενόμενος, τῷ τότε βασιλεῖ ἕς ὅσπιν ἤκων, ἐπέδειξέ τε τὸ πάθος καὶ τὰ ξυνε-
 10 νεχθέντα σημάνας καὶ τοῦ Χριστοῦ τῆς προρρήσεως ὑπομνήσας, τιμωρὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν ἰδεῖτο γενέσθαι. Ζήνων δὲ βασιλεὺς τοῖς ξυμπεντωκόσι ξυνταραχθεῖς, κόλασιν τε ἀποχρῶντως ἕς τοὺς τὰ δεινὰ δεδρακότας πεπολήται οὐδεμιᾷ ὀκνήσει· ἕκ τε ὄρους τοῦ Γαριζὶν τοὺς Σαμαρεῖτας ἐξελάσας, εὐθὺς Χριστιανοῖς τε αὐτὸ
 15 παραδίδωσιν, ἐκκλησίαν τε ἄνω δειμάμενος τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκε, Β τειχισάμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο δῆθεν τῷ λόγῳ, τὸ δὲ ἀληθές ἀπο- V 466
 τρηγνώσας. καὶ φρουρὰν στρατιωτῶν κατεστήσατο, κάτω μὲν ἐν τῇ πόλει πολλῶν, ἐν δὲ τῷ τειχίσματι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ οὐ πλέον ἢ δέκα. οἷς δὲ Σαμαρεῖται ἀχθόμενοι ἠσχαλλον μὲν ἕς τὰ μύ- H 51
 20 λιστα καὶ δυσφορούμενοι ἀπηξίουν τὰ σφίσι πυρόντα, δέει δὲ τῷ ἕκ βασιλέως δυσωπούμενοι σιωπῇ εἶχοντο. προιόντος δὲ χρόνου, Ἀναστασίου τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος, τοιόνδε τε ξυνηρέχθη γενέσθαι. τινὲς τῶν Σαμαρειτῶν, γυναικὸς ὑποθήκη ἀναπεισθέντες, ἀναβαλόνσι μὲν παρὰ δόξαν κατὰ τὸ τοῦ ὄρους
 25 κρημνῶδες, ἐπεὶ τῆς ἀνόδου, ἢ ἕκ τῆς πόλεως ἐνταῦθα ἄγει, ἕς C

ito Samaritani. Tum facto Neapoli impetu in Christianos festum in ecclesia celebrantes, quod pentecosten vocant, multos conficiunt: illorum episcopum Terebinthium sacrae mensae astantem occupant, inter sacrificium ineffabile gladiis illum feriunt, vulneribus concidunt, manuum digitis truncant, mysterisque illudentes piacula perpetrant digga Samaritania, ac nobis silentio obruenda. Mox antistes ille Byzantium sese contulit: ubi ad conspectum imperatoris admissus, ostendit manuum cladem; rem pandit ordine, et Christi praedictione in memoriam reducta, plenam ultionem exposcit. Tali casu commotus Zeno Aug. nulla interposita mora, in fontes egregie animadvertit: exactis monte Garizim Samaritanis, statim illum Christianis addixit, et in culmine ecclesiam deiparae posuit: cui templo in speciem murum, reipsa nihil nisi maceriam circumdedit. Infra quidem, in urbe, praesidium validum, ad murum autem et ecclesiam milites non amplius decem collocavit. His offensi Samaritani urebantur dolore maximo, et indignatione pleni praesentem sortem aversabantur: metu tamen imperatoris cohibiti, silentio dissimulabant. Postea imperante Anastasio res huiusmodi contigit. Samaritanorum manus, suasu feminae, per derupta montis inopinato subiit: quippe cum via, quae

τὸ ἀκριβὲς φυλασσομένης, ἐνθένδε αὐτοῖς ἀποπειρᾶσθαι τῆς ἀναβάσεως ἀδύνατα ἦν. ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἑξαπινάλως γενόμενοι κτείνουσι μὲν τοὺς ἐνταῦθα φρουρῶν, μετακαλοῦσι δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμαρείτας φωνῇ ἑξακσίᾳ. οἱ δὲ τοὺς στρατιώτας δειμαίνοντες συνεπιτίθεσθαι τοῖς ἐγκεχειρηκόσιν οὐδαμῇ ἤθελον. οὐδ' ἑξ ἑσπερῶν πολλῶν τε ὑστερον ὁ τὴν χώραν ἐπιτροπεύων (Προκόπιος δὲ ἦν ἑξ Ἐδέσσης πόλεως, ἀτὴρ λόγιος) τοὺς τὰ δεινὰ δεδρακότας συλλαβῶν ἔκτεινε. τοῦ μέντοι δυχρώματος οὐδ' ὡς τις λόγος ἢ πρόνοια παρὰ τοῦ βασιλέως τηλικαδε γεγένηται. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, καίπερ τοὺς Σαμαρείτας ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἐπὶ τὸ εὐσεβέστερον μεταδόμενος καὶ καταστησάμενος Χριστιανὸς εἶναι, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς ἐν τῷ Γαριζίν ἐκκλησίας τεύχισμα ἐφ' οὐδ' ἑσπερῶν ἦν σχήματος εἶασεν ἀποτετραγυωμένον, ἥπερ μοι εἴρηται, ἐτέρῳ δὲ αὐτὸ ἔκτοσθεν τείχει περιβαλὼν ἄμαχον διεπράξατο παντάπασι εἶναι. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἱερὰ πέντε Χριστιανῶν ἀνεκτίθει, νεώσατο πρὸς τῶν Σαμαρειτῶν κατασχεχθέντα. ταῦτα μὲν οὖν τῆδε εἴργασται.

P 106

ἦ. Ἐν δὲ τῇ πόλει μὲν Ἀραβία, νῦν δὲ Παλαιστίνη τρίτη καλουμένη, χώρα μὲν ἔρημος ἐπὶ μακρὸν κατατείνει, καρπῶν τε καὶ ὑδάτων καὶ πάντων ἀγαθῶν ἄφορος. καὶ ὄρος ἀπότομόν τε καὶ δεινῶς ἄγριον ἀποκρέμαται ἄγχιτά πη τῆς ἑρυνθρᾶς καλουμένης θαλάσσης, Σινὰ ὄνομα. οὐδὲν δὲ μοι ἀμφὶ τοῖς ἐκεῖνη χωρίοις ἀναγράψασθαι ἀναγκαῖον ἐνταῦθα τοῦ λόγου, ἐπεὶ ἀπαντά μοι τὰ τε κατὰ τὴν ἑρυνθρὰν θάλασσαν καὶ τὸν Ἀραβικὸν καλούμενον κόλπον, Αἰθιοπίας τε τοὺς Ἀδῶμιτας καὶ τὰ τῶν Ὀμη-

Illuc ex urbe ducit, intenta custodia teneretur, ascensus tentari inde non poterat. Occupata repente ecclesia, custodes eius trucidant: protinus Samaritanos, qui in urbe erant, contentissima voce inclamant. At illi militem veriti, facinus aggressis adiungere se noluerunt. Haud multo post provinciae praeses (is erat Procopius Edessensis, prudentia vir singulari) sones comprehensos morte multavit. Tum quidem imperator ad munitionem animum non adiecit: iam vero Iustinianus Augustus, quamvis Samaritanos plerosque ad pietatem Christianique sacra traduxerit, ecclesiae tamen in monte Garizim positae veterem murum altero cinxit exteriori, maceriae formam, quam ille, ut dixi, habebat, immutatam relinquens; fecitque opus omnino inexpugnabile. In eadem urbe Christianorum templa quinque a Samaritanis incensa restituit. Haec ibi.

8. In provincia, quam olim Arabiam, hodie Palaestinam tertiam vocant, longissima est solitudo, plane sterilis, siticulosa, atque omnibus vitae commodis vacua. Propter mare rubrum mons Sina asperrimus ac praecipitibus deruptus pendet. Hic mihi non est necesse loca illa describere, cum de mari rubro ac sinu Arabico, de Aethiopibus Auxomitibus et Homeritis Sarace-

ριτῶν Σαρακηνῶν γένη ἀκριβολογουμένων ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων
 δεδῆλωται λόγοις· ἵνα δὴ καὶ τοῦτό μοι δεδιήγηται, ὅτινα τρό-
 πον Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὸν φοινικῶνα προσεποίησε τῇ Ῥωμαί-
 ων ἀρχῇ. ταῦτα μὲν οὖν τούτου δὴ ἕνεκα λέγειν ἀφήμι, ὡς μὴ B
 5 ἀπειροκαλλίας ἀπεγέγκοιμι δόξαν. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Σινᾷ ἄρει μο-
 ναχοὶ ὤκνηται, οἷς ἐστὶν ὁ βίος ἠκριβωμένη τις μελέτη θανάτου,
 ἐρημίας τῆς σφίσι φιλιτάτης ἀδεέστερον ἀπολαύουσι. τοῦτοις δὴ
 τοῖς μοναχοῖς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς (ἐπεὶ οὐκ εἶχον οὐδὲν ὅτου
 ἐφείντο, ἀλλὰ κρείσσους τῶν ἀνδρωπέων ἀπάντων εἶσιν, οὐδέ τι
 10 κεκτῆσθαι οὐδέ θεραπεύειν τὰ σώματα, οὐ μέντοι οὐδέ ἄλλον
 ὀτονοῦν ὄντασθαι ἐν σπουδῇ ἔχουσαι) ἐκκλησίαν ὠκοδομήσατο,
 ἦν περ τῇ θεοτόκῳ ἀνέθηκεν, ὅπως δὴ αὐτοῖς ἐνταῦθα ἐξῆ εὐχο-
 μάνοις τε καὶ ἱερωμέναις διαβιῶναι. ταύτην δὲ τὴν ἐκκλησίαν οὐ C
 κατὰ ταῦ ὄρους ἐδείματο τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ παρὰ πολὺ ἕτε-
 15 ρεν. ἀνθρώπων γὰρ ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ διανυκτερεύειν ἀμήχανά
 ἐστὶν, ἐπεὶ κτύποι τε διηνεκεῖς καὶ ἕτερα ἄττα θειότερα κύκτιω
 ἀκούονται, ἀνάμιν τε καὶ γνώμη τῶν ἀνδρωπέων ἐκπλήρσασται.
 ἐνταῦθά ποτε τὸν Μωσέα φασὶ πρὸς τοῦ θεοῦ τοὺς νόμους παρα-
 λαβόντα ἐξενεγκεῖν. ἐς δὲ τοῦ ὄρους τὸν πρόποδα καὶ φρούριον
 20 ἐχυρώτατον ὁ βασιλεὺς οὗτος ὠκοδομήσατο, φυλακτῆριόν τε στρα-
 τιωτῶν ἀξιολογώτατον κατεστήσατο, ὡς μὴ ἐνθῆνδε Σαρακηνοὶ
 βύρβαροι ἔχοιεν, ἅτε τῆς χώρας ἐρήμου οὕσης, ἥπερ μοι εἴρηται,
 ἐσβάλλειν ὡς λαθραϊότατα ἐς τὰ ἐπὶ Παλαιστίνης χωρία. ταῦτα
 μὲν οὖν τῆδε πεποίηται. ὅσα δὲ κἂν τοῖς μοναστηρίοις πεποίη-
 25 ται τοῖς τῆδέ τε καὶ κατὰ τὴν ἄλληλ. ἐῶσαν οἴσιν, ἀντίκα δὴ μοι
 ὡς ἐκ κεφαλῶν γεγράφεται.

nis plene accurateque in libris egerim, quos de bellis conscripsi: ubi et illud
 exposui, quomodo Iustinianus Aug. Romano imperio palmetum adiunxerit.
 Quare, ne inepte facere videar, his supersedeo. Montem Sina incolunt
 monachi, quibus, carissima solitudine libere perfruentibus, vita nihil aliud
 est nisi sedula quaedam mortis meditatio. Et quoniam nihil mortale expe-
 tunt, sed rebus humanis omnibus superiores, nec possidere quidquam, nec
 corpus curare, nec re ulla recreari quaerunt, illis ecclesiam Iustinianus Aug.
 condidit dicavitque dei genitrici: ut ipsis liceat ibi vitam in precibus sacris-
 que traducere. Eam autem non in montis vertice posuit, sed longe infra:
 nam nemo hominum pernoctare potest in culmine, propter assiduos strepitus
 et alia quaedam diviniore, quae ibi noctu audiuntur, ac mentem animumque
 humanum percellunt. Ferunt Mosem ibi quondam acceptas a deo leges pro-
 mulgasse. Montis radicibus idem imperator castellum imposuit validissimum
 optimo cum praesidio: ne ex ora illa, quippe deserta, ut dixi, in Palesti-
 nam Saraceni barbari clam irrumpant. Atque haec quidem ibi: quae vero
 in monasteriis fecit regionis illius ac reliqui orientis, iam summam persequar.

- P 107 Θ'. Μοναστήρια μὲν οὖν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνευιάσατο τάδε. τὸ τοῦ ἁγίου Θαλελαίου. τὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου. τὸ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου. ξενῶνα ἐν Ἱεριχῶ. ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου ἐν Ἱεριχῶ. τὸ τῶν Ἰβήρων ἐν Ἱεροσολύμοις. τὸ τῶν Λαζῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἱεροσολύμων. τὸ τῆς ἁγίας 5 Μαρίας ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν. τὸ τῆς πηγῆς τοῦ ἁγίου Ἐλισαίου ἐν Ἱεροσολύμοις. τὸ Σιλέθεις. τὸ τοῦ ἀββᾶ Ῥωμανοῦ.
- B ἐν Βηθλεὲμ τὸ τεῖχος ἀνελέωσε. τὸ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου ἐν Βηθλεὲμ. Φρέατά τε ἡ δεξαμενὰς ψκοδομήσατο οὕτως· εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Σαμουὴλ φρέαρ καὶ τεῖχος. εἰς τὸ τοῦ ἀββᾶ Ζαχαρίου 10 φρέαρ. εἰς τὸ Σωσάνης φρέαρ. εἰς τὸ Ἀφελίου φρέαρ. εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν τῷ Ἰορδάνῳ φρέαρ. εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Σεργίου ἐν ὄρει καλουμένῳ Κισσερῶν φρέαρ. τὸ τεῖχος Τιβεριάδος. τὸ ἐν Βόστρα πτωχεῖον Φοινίκης. τὸν οἶκον τῆς Θεοτόκου ἐν
- C Πορφυρεῶνι. μοναστήριον τοῦ ἁγίου Φωκᾶ ἐν ὄρει. τὸν οἶκον 15 τοῦ ἁγίου Σεργίου ἐν Πτολεμαίδι. ἐν Δαμασκῶ οἶκον τοῦ ἁγίου
- V 468 Λεοντίου. ὑπὸ Ἀπάμειαν πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ ἀνευιάσατο. τεῖχος τοῦ μακαρίου Μάρωνος. ὑπὸ Θεουπόλεως τῆν ἐκκλησίαν Δάφνης ἀνελέωσεν. ἐν Λαοδικεῖα τὸν ἁγίου Ἰωάννου ἀνελέωσε. Μεσοποταμίαις μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀνε- 20
- H 52 νέωσε. μοναστήρια Θελφράχης, Ζηβίνου, Θεοδότου, Ἰωάννου, Σαρμαθῆς, Κυρήνου, Βεγαδαίου. μοναστήριον εἰς τὸ Ἀπάδνας
- D ἐν Ἰσαυρίᾳ. πόλιος Κυρκίου λουτρὸν καὶ πτωχεῖον ἀνευιάσατο.

14. Φοινίκης] φοινίξ Tolos. Ego legendum existimo πτωχεῖον. ἐπὶ Φοινίκης (vel ἐν Φοινίξ) τὸν οἶκον — MALT. 23. Κυρκίου] Fort. Κωρύκων. MALT.

9. Hierosolymis instauravit haec monasteria. Sancti Thalelaei, S. Gregorii, S. Pantaleemonis in eremo Iordanis: Xenodochium Ierichuntinum: ecclesiam Ierichuntinam deiparae: monasterium Iberum Hierosolymis; Lazorum in eremo Hierosolymitana: Sanctae Mariae in monte olivarum: fontis S. Elisaei Hierosolymis: Siletheos: abbatis Romani. Bethleemi muros refecit, et monasterium Ioannis abbatis.

Puteos cisternas-ve has struxit. In monasterio S. Samuelis puteum ac murum: in monasterio abbatis Zachariae puteum: in monasterio Susannae puteum: in Aphelii monasterio puteum: in monast. S. Ioannis ad Iordanem puteum: in monasterio S. Sergii in monte, cui nomen Cisseron, puteum: murum Tiberiadis: apud Bostrenos ptochium Phoenices: Porphyreone aedem deiparae: monasterium S. Phocae in monte: aedem S. Sergii Ptolemaide: Damasci aedem S. Leontii: in suburbano Apameae ptochium refecit S. Romani: murum B. Maronis: in suburbiis Theopoleos ecclesiam Daphnes reparavit. Laodiceae templum restituit S. Ioannis. In Mesopotamia monasterium S. Ioannis refecit: item monasteria Thelphrachae, Zebini, Theodoti, Ioannis, Sarmathae, Cyreni, Begadaei: monasterium Apadnense in Isauria. Urbis Cyrici balneas pauperumque hospitium renovavit. Ptochium S. Co-

τὸ πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Κόνωνος· τὸν ἀγωγὸν αὐτοῦ ἀνενέωσεν ἐν Κύνρω. οἶκον τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἐν Παμφυλίᾳ· πτωχεῖον τοῦ ἁγίου Μιχαήλ ἐν ἐμπορίῳ ἐπίκλην ἐπινείου πόλεως Πέργης τῆς Παμφυλίας.

nonis, eiusdemque aquaeductum in Cypro reaedificavit: aedem SS. Cosmae et Damiani in Pamphylia, et ptochium S. Michaëlis in emporie, quod vocant navale Perges, urbis Pamphyliae.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΥ

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

ΔΟΓΟΣ 5'.

PROCOPII CAESARIENSIS

DE AEDIFICIIS DN. IUSTINIANI

LIBER VI.

- P 108 *Τ*αῦτα μὲν οὖν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τῆδε πεποιήται. ἐν δὲ
V 469 Ἀλεξανδρεία ἐξεργασται τάδε. Νεῖλος ποταμὸς οὐκ ἄχρι ἐς
Ἀλεξάνδρειαν φέρεται, ἀλλ' ἐς πόλισμα ἐπιρρεύσας, ὃ δὴ Χαι-
ρέου ἐπονομάζεται, ἐπ' ἀριστερᾷ τὸ λοιπὸν ἵεται, ὅρια τὰ γε
P 109 Ἀλεξανδρέων ἀπολιπών. διὸ δὴ οἱ πάλαι ἄνθρωποι, ὡς μὴ ἄμοι- 5
ροίη τὸ παράπαν ἢ πόλις, διώρυχα ἐκ τῆς Χαιρέου κατορύξαντες
βαθεῖάν τινα βραχεῖα τοῦ ποταμοῦ ἐς αὐτὴν ἐκροῆ διεπράξαντο
ἐσιτητὰ εἶναι. οὗ δὴ καὶ ἄλλας τινὰς ἐκροὰς ἐκ Μηνῆς Μαρίας
ἐσβάλλειν ξυμβαίνει. ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς διώρυχος μεγάλαις μὲν
ναυσὶ πλώϊμα οὐδαμῆ γίνεται, ἐς λέμβους δὲ τὸν Αἰγύπτιον οἶτον 10
ἐκ τῆς Χαιρέου μεταβιβάσαντες, οὐσπερ καλεῖν διαρῆματα νεο-
μίκασιν, ἐς τε τὴν πόλιν διακομίζουσιν· ἵνα δὴ ἐξικνεῖσθαι δυνα-
τά ἐστι τῷ κατὰ τὴν διώρυχα ποταμῷ· καὶ κατατίθενται ἐν χώρῳ

Ea quidem sunt Iustiniani Aug. in illis partibus aedificia: haec vero fecit Alexandriae. Fluvius Nilus Alexandriam usque non fertur: sed postquam oppidum alluit, cui nomen Cheraeum, ad laevam labitur, relictis finibus Alexandriae. Quocirca veteres, ne civitas plane expers illius esset, alta a Cheraeo fossa perducta, modicam fluminis partem huc admisere; quo et per alios quosdam meatus palus Maria se exonerat. Naves magnas fossa illa non patitur: sed frumentum Aegyptium Cheraei in lembos, quos vulgo diaremata appellant, impositum, in urbem devehunt; quo pervenire licet per illud fluvii diverticulum, ac reponunt in loco, quem Alexandrini Phialam

ὅνπερ Ἀλεξανδρεῖς καλοῦσι *Θιάλην*. ἀλλ' ἐπεὶ τῷ δήμῳ ἐς στά- B
 σιν πολλάκις καθισταμένῳ ἐνταῦθα διοικητέναι τῷ σίτῳ ξυνέβη,
 βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τεχίσματι τόνδε τὸν χώρον περιβαλὼν
 τὴν ἐπὶ τῷ σίτῳ ἐπιβουλήν ἀνεγατίσσε. ταῦτα μὲν οὖν Ἰουστι-
 5 νιανῷ βασιλεῖ ταύτη ἐξείργασται. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπ' Αἰγύπτου
 ἡμᾶς ἤγαγε τῆς Λιβύης ὁμόρου τανῦν ὁ λόγος, φέρε δὴ καὶ ὅσα
 διαπέπρακται αὐτῷ ἐνταῦθα δηλώσωμεν, ἐπεὶ καὶ Λιβύην ξύμ-
 पासαν ὁ βασιλεὺς οὗτος ὑπὸ βαρβάροις κειμένην εὐρῶν τῇ ἄλλῃ
 ἐνήψε Ῥωμαίων ἀρχῇ.

10 Νεῖλος μὲν ὁ ποταμὸς ἐξ Ἰνδῶν ἐπ' Αἰγύπτου φερόμενος C
 δίχα τέμνει τὴν ἐκείνη γῆν ἄχρι ἐς θάλασσαν. ἡ δὲ σχιζομένη
 τῷ ῥέθρῳ καὶ ὀνόμασι διακέκερται τὸ ἐνθένδε δυεῖν. τὰ μὲν
 γὰρ ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ Ἀσία ὀνόμασται μέχρι πον ἐς *Ὠῶσιν*
 τὸν *Κόλχον*, ὅπερ Ἀσίαν τε διορῶζει καὶ γῆν τὴν *Εὐρώπης*, ἣ
 15 μέχρι ἐς πορθμεῖα τὰ *Κιμμέρια* καὶ ποταμὸν *Τάναϊν*. τούτων V 470
 γὰρ δὴ ἔνεκα διαμάχονται πρὸς ἀλλήλους οἱ ταῦτα σοφοί, ἥπερ
 ἐν λόγοις μοι τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται περιηγουμένῳ τὸν
Ἐῷξινον καλούμενον πόντον. τὰ δὲ δὴ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ *Νεῖλου*
Λιβύη ἐκλήθη μέχρι ἐς ὠκεανὸν, ὅπερ ἐς δύοντά πον τὸν ἥλιον D
 20 ἐκατέραν ἠπειρον διορῶζει, ἐκροήν τε ἀφιείς τινα καὶ θάλασσαν
 τήνδε ποιούμενος. ἡ μὲν οὖν ἄλλῃ *Λιβύη* ξύμπασα ὀνόματα
 κατὰ χώραν ἐκάστην ἕτερα ἅττα διακεκλήρωται, ἐκ τῶν ἐκείνη
 ἐπιγενομένων, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐπικληθεῖσα. ἡ μέντοι ἐκ τῆς Ἀλε-
 25 ξανδρείας ὁρίων ἄχρι ἐς πόλιν *Κυρήνην* διήκουσα ἐπὶ *Πενταπό-*
λέως ἐστιν· ἐπὶ τούτου δὴ μόνου τοῦ ὀνόματος *Λιβύη* καὶ νῦν

vocant. Cum autem plebs seditionem ibi condire solita, se pariter ac frumentum male perderet, imp. Iustinianus locum hunc muro circumdedit, itaque vim a frumento prohibuit. Haec ibi ille. Age vero, quando nos in Aegyptum Africae conterminam iam duxit oratio, quae idem illic praestitit exponamus: siquidem totam Africam nactus barbaris subditam, reliquo Rom. imperio ipsam adiuaxit.

Fluvius Nilus ab Indis in Aegyptum decurrens, plagas illas ad mare usque bifariam secat. Terra amne divisa, duplici nomine discernitur. Ac pars quidem, quae est ad fluminis dexteram, Asia dicitur usque ad Phasin Colchidis fluvium, qui Asiam atque Europam dirimit; vel ad fretum Cimmerium flumenque Tanain. Nam id controversum est inter harum rerum peritos, prout in libris de bellis ostendi, cum ponti Buxini ambitum describerem. Partem vero, quae ad laevam est Nili, Africam vocant usque ad oceanum, qui in occidente utramque continentem distribit, infundens sese et hoc mare nostrum efficiens. Ac caetera quidem Africa in singulis regionibus alias quasdam appellationes ab advenis, ut verisimile est, desumptas sortita est. Ora autem, quae ab Alexandriae limite ad Cyrenen Pentapoleos urbem pertinet, unum hodie Libyae nomen retinet. Est hic urbs Taphosiris, Alexan-

ἐπιπέκληται. ἔνταῦθα πόλις ἐστὶν ἡμέρας ὀδῶ Ἀλεξανδρείας διέ-
χουσα, Ταφούρις ὄνομα, ἵνα δὴ ταφῆται τὸν τῶν Αἰγυπτίων
Θεὸν Ὅσιριν λέγουσιν. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἄλλα τε πολλὰ καὶ τὰ
τῶν ἀρχόντων καταλυτήρια καὶ λουτρῶνας ἐδείματο Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς. 5

P 110

β'. Ταύτης δὲ τῆς Αἰβύτης ἔρημα μὲν τὰ πολλὰ τετύχη-
κεν εἶναι, ἀπημελημένα ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον. καὶ αὐτῆς δὲ προ-
εργηγορῶς ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς προμηθεὶ γνώμη, ὡς μὴ τι αὐτῇ
παθεῖν ἔξ ἐπιδρομῆς πρὸς Μανρουσίων τῶν πλησιοχώρων ξυμ-
βαίῃ, ὀχυρώματά τε δύο καὶ φυλακτήρια κατεστήσατο, ὧν θά- 10
τερον μὲν Παρατόκιον ὀνομάζουσιν, Ἀντίπυργον δὲ τὸ ἕτερον ἐπι-
πέκληται, οὐ πόρρω Πενταπόλεως κείμενον. διέχει δὲ ἡ Πεντά-
πολις Ἀλεξανδρείας ὀδῶ ἡμερῶν εἴκοσιν ἐξῶν ἄνδρῶν. ἐν ταύτῃ
B δὲ τῇ Πενταπόλει καὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς Τεύχρειαν τὴν πόλιν
ἐρύματι ἐτειχίσαστο ἐχυρωτάτῳ. καὶ Βερνίκης τὸν περιβόλον ἐκ 15
θεμελίων ἀνφοδομήσατο τῶν ἐσχάτων. οὐδὲ δὴ καὶ βυλάνειον
πεποίηται, δημοσίᾳ παρεχόμενον τῇ πόλει τὴν χρεῖαν. ἀλλὰ κἂν
ταῖς Πενταπόλεως ἐσχατιαῖς, ἀπερ εἰσὶ τετραμμένοι πρὸς ἄνεμον
νότον, ὀχυρώματα ἐν δυοῖν μονύστηροισιν ἐξείργασται, ὁσπερ
Ἀγριολώδης τε καὶ Δινάρθιον ὀνόματά ἐστιν· ἄπερ ἐπιτειχίσμα- 20
τα κῆται τοῖς ταύτῃ βαρβάροις, τῷ μὴ καταθέντας ὡς λαθραϊώ-
τατα ἐπισκῆπτειν ἔξαπιναίως ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων.

Ἔστι δὲ τις ἔνταῦθα πόλις, Πτολεμαῖς ὄνομα, τὸ μὲν πα-
C λαῖον εὐδαίμων τε γεγενημένη καὶ πολυάνθρωπος, προϊόντος δὲ
τοῦ χρόνου ὑδάτος ἀπορία παλλῆ ἐς ὀλιγάνθρωπιαν ἀποκριθεῖσα. 25

dria diei unius itinere dissita, ubi Aegyptiorum deum Osirin sepultum perhi-
bent. In hac urbe cum alia multa Iustinianus Aug. tum domos, in quibus
magistratus diversarentur, balneasque aedificavit.

2. Magna pars Libyae deserta est: ac licet nullo fere unquam numero
habita fuerit, ei tamen provida mente prospiciens imperator noster, ne quid
detrimenti caperet ex Maurorum vicinorum incursibus, geminas arces cum
praesidiis statuit; quarum alteram Paratonium appellant, alteram Antipyr-
gum, haud procul Pentapoli sitam. Distat Pentapolis Alexandria tanto spa-
tio, quantum diebus xx. viator expeditus conficiat. In hac Pentapoli Iusti-
nianus Aug. urbem Teuchriam validissime munit, et moenia Berenices ab
imo fundamente reaedificavit: ibidem balneas ad publicos civitatis usus ex-
truxit. Quin et in extremis Pentapoleos finibus, qui ad austrum vergunt,
bina monasteria (Agriolodem ac Dinarthion vocant) firmavit munitionibus
adversus regionis illius barbaros, ne clam irrumpentes Romanum imperium
incursent de improviso.

Est hic urbs Ptolemais, beata quidem olim ac frequens, progrediente
vero tempore redacta ad infrequentiam magna aquae penuria. Civium enim

τῶν γὰρ οἰκητόρων ὁ πολὺς ὄμιλος δάψει ληθόμενοι πολλῶ ἔμπροσ-
 σθεν ἐνθένδε ἔξανασιάτες ἀπειχώρησαν ὅπη ἐκάστω δυνατὰ γέ-
 γονεν. ἀλλὰ νῦν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀνανειωσάμενος τὴν ὀχεταγω- H 53
 γίαν τῇ πόλει τὸ πρότερον αὐτῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀπέδωκε σχῆμα.
 5 Πενταπόλεως δὲ πόλις ἐσχάτη ἐστὶ πρὸς δύοντά που τὸν ἥλιον,
 Βόριον ὄνομα. οὗ δὴ τὰ ὄρη συννευκότα τε πρὸς ἄλληλα, καὶ
 τῇ ἐνθένδε στενοχωρία ζυμπεφραγμένα, τῶν ἐπὶ τὴν χώραν εἰσβ-
 δων ἀποκεκλειῶσθαι τοὺς πολεμίους διασκευάζονται. ταύτην ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν πόλιν ἀτείχιστον οὖσαν ἐρύματι ἐχρωωτάτω περιβαλὼν, D
 10 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τὸ λοιπὸν βεβαιότατα σὺν πάσῃ ἀμφ' αὐτὴν χώρῃ
 διεπράξατο εἶναι.

Πόλις δὲ πού εἰσι δύο ἐπ' ὀνόματος ἐνὸς ᾠκημένοι. Ἀθ-
 γίλα ἑκατέρω ἐκλήθη. αὗται τοῦ Βορίου διέχουσιν ὁδῶ τεττάρων
 ἡμερῶν μάλιστα εὐζώνῳ ἀνδρὶ, τετραμμένοι μὲν αὐτοῦ πρὸς ἄνε-
 15 μον νότον, ἀρχαῖαι δὲ οὖσαι καὶ τῶν οἰκητόρων ἀρχαιότροπα
 τὰ ἐπιτηδεύματα ἔχουσαι. Θρησκείαν γὰρ πάντες καὶ εἰς ἐμὲ τῆς
 πολυθείας ἐνόσουν. Ἐνταῦθα ἐκ παλαιοῦ τῷ τε Ἀμμῶνι καὶ Ἀλε-
 ξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι ἀνέκειτό ἔδη. οἷς δὴ ἐσφαγιάζοντο μέχρι P 111
 ἐς τὴν Ἰουστιανουῦ βασιλείαν οἱ ἐπιχώριοι. ἦν δὲ καὶ ὄμιλος
 20 αὐτοῖς τῶν ἱεροδούλων καλουμένων πολὺς. νῦν δὲ δὴ βασιλεὺς V 471
 οὗτος οὐχ ὅσον ἐς τὰ σώματα τοῖς κατηκόοις ἐκποριζόμενος τὴν
 ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς διασώσασθαι ἐν ἐπιμελείᾳ ποιού-
 μενος, καὶ τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων κατὰ πάντα προὐνόησε τρόπον.
 τὰ τε γὰρ ἄλλα διαφερόντως αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι οὐδαμῇ ἀπη-
 25 ξίωσε καὶ τὴν εὐσεβείας ἐδίδαξε δόξαν Χριστιανοῦς πανοικεσίᾳ

quamplurimi iamdiu siti compulsi inde excesserant, seque receperant quo cui-
 qui licnerat. At nunc imperator noster, restaurato urbis aquaeductu, pristinam
 felicitatis faciem ei reddidit. Est Borium urbs ultima Pentapoleos ad
 occidentem: ubi montes ita coeunt, ut sibi invicem annuere videantur, et
 angustiis illis muniti, hostem aditu excludant. Urbem hanc, moenibus nudam,
 munimento cinxit firmissimo imperator, et cum omni circumiecta regione
 securissimam reddidit.

Due sunt urbes unius nominis: utramque enim appellant Augilam. Viro
 expedito quadridui fere hinc iter est ad Borium, ad cuius latus australe
 obversae sunt, antiquae ambae, eosque habentes incolae, qui priscis sacro-
 rum ritibus dediti fuerint. Nam omnes ad nostram aetatem superstitione la-
 borarunt, diis multis addicta. Vetusta hic erant templa, sacra Ammoni et
 Alexandro Macedoni, quos ad Iustiniani principatum indigenae victimis co-
 luerunt. Nec deerat ingens hominum grex, quos vocant hierodulos. Verum
 imperator hic noster non corporum modo incolumitatem afferens subdi-
 tis, sed animerum etiam salutem consulens, omni ope populo illi prospexit.
 Nam praeter caetera, quae liberaliter providit, mentes religione sancta adeo
 feliciter imbuit, ut a patriis institutis ad Christum omnes converterit: quibus

πεποιημένος καὶ μεταπορευόμενος λελυμασμένα σφίσι τὰ πάτρια ἦδη. οἷς δὴ καὶ νεῶν τῆς Θεοτόκου ἰδεύματα, φυλακτήριον ταῖς
 B πόλεσι τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς ἀμφὶ τῇ δόξῃ ἀληθείας ἐσόμενον. ταῦτα μὲν οὖν τῆδέ πη ἔσχε.

Βόριον δὲ ἡ πόλις Μαυρουσίοις γειτνιώσα βαρβάροις, φό-
 ρου ὑποτελῆς οὐ γεγνήται ἐς τόδε τοῦ χρόνου· οὐδέ τινες πώποτε
 δασμολόγοι ἢ φορολόγοι ἐς αὐτὴν ἴκοντο, ἔξ οὗ γεγόνασιν ἄν-
 θρωποι. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ὤκητο ἐκ παλαιοῦ αὐτῶν ἄγχιστα· οὗ
 δὴ καὶ νεῶς ἦν ἀρχαῖος αὐτοῖς, ὄνπερ ἐσέβοντό τε καὶ ἐτεθήπυσαν
 μάλιστα, δειμαμένου τοῦτο Σολομῶνος, ὡσπερ φασί, βασιλεύον-
 10 τος Ἑβραίων τοῦ ἔθνους. ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἅπαντας Ἰουστινια-
 νος βασιλεὺς μεταγνῶσαι τε τὰ πάτρια ἦδη, καὶ Χριστιανούς
 γεγονέναι διαπραξάμενος, τοῦτον δὴ τὸν νεῶν ἐς ἐκκλησίας με-
 θηρμόσατο σχῆμα.

C γ'. Μετὰ τούτους αἱ Σύρτιες εἰσὶν αἱ μεγάλαι ὠνομασμέ-
 ναι. ἐφ' οὗ δὲ εἰσι σχήματος αὐταί, καὶ ὅτου δὴ ἔνεκα τούτου
 μεταλαγχάνουσι τοῦ ὀνόματος, ἐγὼ δηλώσω. προβέβληται τις
 ἐνταῦθα ἡμίον· σχιζομένη δὲ αὐτὴ τῇ τῆς θαλάσσης ἐπιρροῇ, τῷ
 τε ῥοθίῳ ἀφανίζομένη, ἀποβαίνειν δοκεῖ, καὶ ἐφ' ἑαυτὴν ὑποχω-
 ροῦσα ὀπίσω ἵναι· ἐς κόλπον δὲ μηνοειδῆ ἐπὶ μακρότατον τέτρα-
 20 πται. καὶ ὁ μὲν ἀρχομένης πλευρᾶς διάπλους ἐς τετρακοσίους
 διήκει σταδίου· τοῦ δὲ μηνοειδοῦς τὸ περίμετρον ἐς ἡμερῶν ἔξ
 ὀδὸν κατατείνει. ταύτης γὰρ ἡ θάλασσα πεπυσμένη τῆς ἠπείρου
 ἐντὸς τὸν κόλπον ποιεῖται. ἐπειδὴν τε ναῦς ἀνέμῳ ἢ κλύδωνι
 D βιαζομένη τοῦ διάπλου ἐντὸς ὑπὲρ τοῦ μηνοειδοῦς τὴν ἀρχὴν γέ-
 25

7. δασμολόγοι] δασμαφόροι Tolo.

et deiparae templum aedificavit, praesidium salutis ac verae fidei futurum urbibus. Haec ibi ita se habuerunt.

Urbs vero Borium, Mauris barbaris vicina, ad hanc diem immunis fuit, neque ulli tributorum aut vectigalium exactores eo ivere post hominum memoriam. Iudaei, Boriensium veteres accolae, templum habebant antiquum; quod apud ipsos in honore erat summae admiratione, conditam, ut ferunt, a Salomone Hebraeorum rege. Illis quoque omnibus imp. Iustinianus ab avitis moribus ad Christianam religionem traductis, templum hoc in ecclesiae formam mutavit.

3. His ultiores sunt Syrtes magnae; quarum ego situm, originemque vocabuli explicabo. Praetentum ibi littus scinditur illapsu maris, fluctibusque adesum subducere se videtur, et introrsum recedendo refugere. Lunato arcu longissime obliquatur: qua incipiunt aperire se latera, traiectus stadia quadringenta patet: sinuosus autem recessus ambitu suo dierum sex iter colligit. Quippe sinum efficit mare, continenti hic interceptum. Si qua navis vento aut tempestate compulsa, in traiectu sinum semel intraverit, reverti

νηται, τὸ ἐνθένδε αὐτῇ ἐπανέσθαι ἀμήχανά ἐστιν, ἀλλὰ συρομένη τὸ λοιπὸν ἔοικε, καὶ διαφανῶς ἐπίπροσθιν αἰεὶ ἐλκομένη. καὶ ἀπ' αὐτοῦ, οἶμαι, οἱ πάλαι ἄνθρωποι τὸν χώρον τοῦ πάθους τῶν νεῶν ἕνεκα Σύρτις ἀνόμασαν. οὐ μὴν οὐδὲ διανεῦσαι τοῖς 5 πλοίοις ἄχρι ἐς τὴν ἡύνα δυνατὰ γέγνηται. πέτραι γὰρ ὑφαλοῖς διακεκληρωμένοι τὰ πλεῖστα τοῦ κόλπου πλώϊμα οὐ ξυγχοροῦσιν ἐνταῦθα εἶναι, ἀλλ' ἐν τοῖς βραχεῖσι τὰς ναῦς διαχρῶνται. μό- P 112 νοις δὲ τοῖς λέμβοις οἱ πλωτῆρες τούτων δὴ τῶν νηῶν οἷοί τε εἰσι διασωζέσθαι, ἂν οὕτω τύχοι, μετὰ κινδύνων τὰς διεξόδους ποι- 10 ούμενοι.

Τριπόλεως τῆδε τῆς καλουμένης τὰ δριῖά ἐστι. Μαυροῦ- σιοί τε βάρβαροι ἐνταῦθα οἰκοῦσι, Φοινικικὸν ἔθνος. οὗ δὴ καὶ πόλις ἐστὶ Κιδαμῆ ὄνομα. ἐνταῦθά τε Μαυροῦσιοι ὤκηται 15 Ῥωμαίων ἐσπονδοὶ ἐκ παλαιῶ ὄντες· ὅπερ ἅπαντες πεισθέντες Ἰουστινιανῶ βασιλεῖ, δόγματι τῶν Χριστιανῶν ἐθελούσιοι προσ- εχώρησαν. Πύκατοι δὲ οὗτοι τανῦν οἱ Μαυροῦσιοι ἐπικυλοῦνται, ἐπεὶ πρὸς Ῥωμαίους αἰεὶ σπονδὰς ἔχουσι. πάκεν γὰρ τὴν εἰρήνην τῇ Λατίνων καλοῦσι φωνῇ. Πενταπόλεως δὲ Τριπόλις ἡμερῶν διέχει ὁδῶ εἴκοσιν ἐνζώνῳ ἀνδρῶ. B

δ'. Πόλις ἐνθένδε ἡ Λεπτιμύγνα ἐκδέχεται, μεγάλη μὲν V 472 καὶ πολυάνθρωπος τὸ παλαιὸν οὖσα, ἔρημος δὲ χρόνῳ ὕστερον γεγενημένη ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖστον, ψάμμον τε πλήθει τὰ πολλὰ τῶ ἀπημελῆσθαι καταχωσθεῖσα. καὶ ταύτης δὲ τὸν περίβολον ἐκ C τῶν θεμελίων ὁ καθ' ἡμᾶς ὤκοδομήσατο βασιλεὺς, οὐ τοσοῦτον

12. Φοινικικὸν Τόλοσ. Legebatur Φοινικόν.

nequit; sed iam tractae et manifesta vi abreptae similis, porro pergit. Ex quo tractarum navium infortunio factum arbitror, ut veteres locum hunc Syrtis appellaverint. Nec litus contingere maioribus navigiis licet: siquidem caeci scopuli, qui partem sinus maximam obtinent, non modo cursum impediunt, sed naves etiam male perdunt in brevibus: nec nisi lembis, si fors tulerit, expedire salutem possunt, qui in iis sunt navibus, non sine periculo transcentes.

Haec ora limitem habet Tripolitanum, incolasque Mauros barbaros, gentem a Phoenicibus oriundam: ubi urbs quoque est nomine Cidama. Hic habitant Mauri, iam inde olim Romanis coniuncti foedere: qui omnes Iustini Aug. impulsa fide Christianam sponte amplexi sunt. Et quia foedus cum Romanis iactum minime violant, *pacatos* hodie dicimus, a *pax*, quae Latina vox est, appellatione ducta. A Pentapoli ad Tripolim dierum xx. iter est viro expedito.

4. Sequitur Leptis magna, urbs olim ampla ac frequens, postmodum deserta fere penitus, et quia negligebatur, arenae vi late obruta. Huius muros imperator noster extruxit a fundamentis, non eo ambitu, quem prius ha-

μέντοι, ὅσος τὸ πρότερον ἦν, ἀλλὰ κατὰ πολὺ ἥσσονα· ὡς μὲν τῷ μεγέθει σφαλερὰ καὶ αὐθις ἢ πόλις εἶη, καὶ πολεμίοις μὲν ἀλωτῇ, ψάμμω δὲ πρόχειρος. νῦν δὲ δὴ τῆς πόλεως τὸ μὲν καταχωσθὲν ἐφ' οὐπερ ἦν σχήματος εἴσεν οὕτω δὴ ψάμμω ἐς λόφους συνειλεγμένη κεκαλυμμένην, τὴν τε λοιπὴν ἐτειχίστατο ἐν τῷ 5 τῆς οἰκοδομίας ἐχυρῶ μάλιστα. καὶ ἱερὸν μὲν ἀξιοθέατον τῆ Θεοτόκῃ τῆδε ἀνέθηκεν, ἐκκλησίας δὲ τέτταρας ἐδείματο ἄλλας. πρὸς δὲ καὶ ἀνωκοδομήσατο τὰ τῆδε γεγονότα ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις καὶ καταπεπτωκότα βασιλεια, Σεβήρον βασιλέως τοῦ παλαιοῦ ἔργον· ὅς δὴ ἐνθένδε ὀρμώμενος μνημεῖα τῆς εὐδαιμονίας τὰ βα- 10 σιλεια τὰδε ἀπέλιπεν.

D Ἀλλὰ γὰρ ἐνταῦθα γενόμενος τοῦ λόγου τὸ ξυνερχθὲν ἐπὶ
 Λεπτιμάρνας ἐν χρόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ὡς ἤκιστα σιωπήσομαι.
 ἤδη μὲν Ἰουστινιανοῦ τὴν βασιλείαν παραλαβόντος, οὕπω δὲ πύ-
 H 54 λεμον τὸν Βανδελικὸν ἀνηρημένου, Μανρούσιοι βάρβαροι, οἱ 15
 Λευκάθαι καλούμενοι, βιασάμενοι τοὺς Λιβύης τότε κυρίους
 Βανδύλους, ἔρημον ἀνθρώπων τὴν Λεπτιμάρναν παντάπασι κατε-
 στήσαντο. ἐν χώροις δὲ λοφώδεσι ξὺν τοῖς ἡγεμόσι διατριβήν
 τινα ἔχοντες Λεπτιμάρνης οὐ πολλῶ ἄποθεν, φλόγα πυρὸς ἕξα-
 πινάως ἐν μέσῃ τῆ πόλει τεθέσται. πολεμίους δὲ ὀποτοκήσαν- 20
 P 113 τες ἐνδήμους ἐνταῦθα γενέσθαι, ὀρόμω ἐπ' αὐτοὺς ἐβοήθουν
 πολλῶ. ἀνθρώπων δὲ οὐδένα εὐρόντες ἐπὶ τοὺς μάντις τὸ πρῶγμα
 ἦγον, οἱ δὴ τῷ ξυμβεβηκότι τεκμηριούμενοι τὴν Λεπτιμάρναν οὐκ
 εἰς μακρὰν οἰκισθήσεσθαι προὔλεγον. οὐ πολλῶ τε ὕστερον ἀφι-
 κόμενος ὁ τοῦ βασιλέως στρατὸς Λιβύην τε τὴν ἄλλην καὶ Τρίπο- 25

16. Λευκάθαι] λενάσθαι Tolos.

buerant, sed longe minori: ne urbs in discrimen amplitudine relaberetur, et cum hosti captu facilis tum arenae esset obnoxia. Ac partem quidem urbis sepultam, qualis erat, iacere sivit; ita ut sub arena in tumulos congesta etiamnum lateat: reliquam autem moenibus validissimis cinxit. Ibidem templum spectatu dignum deiparae posuit: ecclesias praeterea quatuor aedificavit. Restituit collapsum vetus palatium, opus Severi Aug. senioris: qui ibi natus regiam illam in monumentum felicitatis reliquerat.

Et quando huc me deduxit oratio, quod aetate nostra in urbe Lepti magna accidit, silentio non praetermittam. Iam quidem imperium Iustinianus, sed nondum bellum Vandalicum susceperat; cum Mauri barbari, Leucathae dicti, pulsus Vandalis tunc Africae dominis, Leptin magnam penitus desolarunt. Haud procul hinc, tumuloso in loco, cum ducibus commorantes, mediam urbem igni collucere vident. Mox rati ingressum hostem, cursu illuc contendunt: neminem nacti, rem deferunt ad divinos. Hi casu coniectura expenso, Leptin magnam brevi frequentatum iri praenuntiarunt. Neo multo post eo portatus imperatoris exercitus, Tripolim cum reliqua recepit

λιν ἔσχε, Βανδύλων τε καὶ Μαυρουσιῶν καθυπέρτερος τῷ πολέμῳ γεγενημένος. ἐγὼ δὲ ὄδεν τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποίησάμην ἐπάνειμι.

Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καὶ λουτρῶνας ἐν δημοσίῳ πεποίηται, τὸν τε περίβολον τῆς πόλεως ἐκ θεμελιῶν τῶν ἐσχάτων ὑκοδομήσατο, καὶ τοῖς τε βαλανείοις τοῖς τε ἄλλοις πᾶσιν ἐς πόλεως αὐτὴν κατεστήσατο σχῆμα. τοὺς τε πλησιοχώρους αὐτῇ βαρβάρους, οἱ Γαδαβιτανοὶ ἐπικαλοῦνται, κατακόρως ἐς τόδε τοῦ χρόνου τὴν Ἑλληνικὴν καλουμένην ἀθῆταν δοξάζοντας, Β
10 Χριστιανὸς διεπράξατο γενέσθαι ταῦν προθυμῆ τῇ πάσῃ. ἀλλὰ καὶ Σαβαραθῶν ἐτειχίστατο πόλιν, οὗ δὴ καὶ λόγου ἀξίαν πολλοῦ ἐκκλησίαν ἰδέιματο.

Πόλις δὲ δύο αἰσι ταύτης ἐν ἐσχάτῳ τῆς χώρας, Τάκαπά τε καὶ Γίργις, ἣν δὴ κατὰ μέσον Σύρτις τὺς μικρὰς ξυμβαίνει
15 εἶναι. ἐνταῦθα γίνεται τι ἐς ἡμέραν ἐκάστην θαυμάσιον ἡλίκον. ἡ θάλασσα ἐν στενῷ θλιβομένη ἀπεργάζεται μνηροειδῆ κόλπον, ἥπερ γίνεσθαι κατὰ τὰς ἄλλας Σύρτις ἐρρήθη. ἀναβαίνει δὲ εἰς τὴν ἡπειρον πλείον ἢ ὁδῷ ἡμέρας εὐζώνῳ ἀνδρῶν, ἀμφὶ τε τὰ πρὸς ἐσπέραν ἐπάνεισιν αὐθις, ἐπιλαποῦσα ἐπὶ τοῦ ἕρκου τὴν ἡίονα
20 ταύτην κατὰ ταῦτα ταῖς ἄλλαις ἀκταῖς. οἱ τε ναῦται εἰς τὴν ἡπει- C
ρον ἀναγόμενοι θάλασσαν ἐπὶ καιροῦ γεγενημένην, τῆς μὲν ἡμέρας ὡς πορρωτάτω τὰ εἰωθότα ναυτῖλλονται, ἀμφὶ δὲ δειλὴν δὲ πάντως ὄψιν ὡς ἐν γῆ ἀυλισόμενοι συσκευάζονται, κοντοὺς τινὰς ἐν παρασκευῇ μακροὺς ἔχοντες. ἐπειδὴν τε τάχιστα τοῦ ῥοθίου αἰ-
25 σθωνται ὑπόπτως ἐς τὴν ἀναχώρησιν ἔχοντος, οἶδε τοὺς κοντοὺς

14. Γίργις Ptolem. 4, 3, p. 97.

Africa, Vandalis ac Mauris debellatis: ego vero illuc, unde sum digressus, revertor.

In hac urbe balneas fecit publicas Iustinianus Aug. et moenia ab imo fundamenta construxit: nec solum balneis, sed ornamentis etiam caeteris locum in speciem urbe dignam adduxit. Gadabitanos, finitimos barbaros, qui ad hanc aetatem Graecanicae impietati dediti fuerant, modo perpulit, ut toto animo sese Christo adingerent. Urbem Sabaratham muris circumdedit, nobilissimaque ecclesia ornavit.

In extrema hac regione urbes sunt geminae, Tacapa ac Girgis, quas Syrtis minor interiacet. Ibi mirabile quiddam quotidie videre est. Arctatum angustiis mare sinum lunatum efficit, qualem in Syrti altera fieri diximus. In terram autem effunditur ultra quam viator expeditus uno die procedat. Sub vesperam refluit, littus illud perinde ac caetera siccum relinquens. Provecti nautae in continentem, quae maris faciem ad tempus induit, de die longissime pro more navigant: appetente nocte, ad illam in terra transigendam se comparant, oblongis quibusdam contis instructi. Simul sentiunt mare ad reditum spectare et vergere, contis arreptis sine mora navi exiliunt: ac

ἔχοντες καὶ διαχειρίζοντες ἐκπεδάσαι ἐν ἐκνήσει οὐδεμιᾷ ἐκ τῆς
 τρώος. νηρόμετοι δὲ πρότερον, εἴτε ἐστήμασιν, ἤνικα ἂν σφίσι τὸ
 ὕδωρ οὐχ ὑπεραίροι τὰ πρόσωπα. ἔκ τε τῶν ἄκρων τοὺς κοντοὺς
 ἐπὶ τῆς γῆς προσουδίσαντες ἐν ξηρῷ ἤδη γεγενημένης ἢ ἰσομένης

V 473 αὐτίκα δὴ μῦλα, ὄρθουδς ἐστῶσιν, ὑποκεισομένους τῷ πλοῦν καὶ 5

D πτεωρίσοντας ἐκατέρωθεν, ὡς μὴ ἐπικλῖναν ἐπὶ θάτερα συντριβὲς
 γένηται. τῇ δὲ ὑστεραία ὄρθουδς βαθέος ἢ μὲν ἤπειρος μεταμ-
 φρασμένη τὴν θάλασσαν ἐκικυρτοῦται κυμαίνουσα, τὰ δὲ πλοῖα
 ἐπαιρόμενα πλεῖ. οἳ τε ναῦται περιελόντες ἐπακαιρώτατα τοὺς
 κοντοὺς ναυτῖλλονται αὐτίς. παράλαξιν τε οὐδεμίαν τοῦ ἔργου 1
 γενέσθαι, ἀλλ' ἐς ἡμέραν ἐκύστην ἢ τῶν στοιχείων διαδοχὴ ἐπι-
 γίνεται.

P 114 ε'. Μετὰ δὲ Τρίπολιν τε καὶ Σύρτις ἡμεῖς ἐπὶ Λιβύην
 τὴν ἄλλην ἴωμεν. ἀρκτέον δὲ ἡμῖν ἐκ Καρχηδόνας, ἢ μεγίστη τε
 καὶ ἀξιολογωτάτη τῶν τῆδε πόλεων τυχάνει οὐσα, τοσοῦτον πρό- 1
 τερον ὑπειποῦσιν, ὡς ἤνικα Γιζέριχός τε καὶ Βανδῖλοι Λιβύην
 ἔσχον, ἐνθύμημα ἐπιέγγονεν αὐτοῖς ἀξιόλεθρόν τε καὶ πρόπον
 βαρβάρους. ἄμεινον γὰρ ἐλογίσαντο σφίσι τὰ πράγματα ἔξεν
 ἀτειχίστων ὄντων τῶν τῆδε χωρίων, ὡς μὴ τι καταλαβόντες αὐτῶν
 Ῥωμαῖοι Βανδῖλους κακουργεῖν ἔχοιεν. ἅπαντα οὖν τὰ τελεῖν ἐς 2
 τὸ ἔδαφος καθεῖλον εὐθύς. βάρβαροι γὰρ ἅπαντες ἐκ τοῦ ἐπι-
 B πλείστον ἐπὶ πονηρῷ τῶν Ῥωμαίων βωλεύονται μὲν ὡς δέξονται,
 ἐπιτελοῦσι δὲ ὡς ταχύτατα, ὅσα ἂν αὐτοῖς δοκοῦντα εἶη. μόνον
 δὲ αὐτοῖς τό τε Καρχηδόνας καὶ ὀλίγα ἄττα ἐφ' οὔπερ ἦσαν στή-
 ματος ἔμειναν, ὧνπερ ἐπιμελεῖσθαι ἀπαξιοῦντες, διαφθορεῖν αὐτὰ 2
 τῷ χρόνῳ ἀφῆκαν. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς (ἀνδρώπων μὲν

primum quidem natant, dein vero consistunt pedibus, ubi vultum aqua non
 superat, et solo vel iam sicco vel mox siccando infixis contorum cuspidibus,
 ipsos erigunt, ut navigium his suppositis utraque suspensum extet, nec
 frangatur in partem alteram inclinando. Postridie, primo diluculo, terra
 mari induitur, ac tumidis inhorret fluctibus: tum elatae feruntur naves, et
 nautae refixis peropportune contis denuo navigant. Nec res variat: sed die-
 bus singulis contingit illa elementorum successio.

5. Post Tripolim et Syrtis ad reliquam pergamas Africam. Ducen-
 dum autem initium a Carthagine, urbium, quae in illis sunt partibus, maxima
 ac nobilissima; si modo unam praemonuero: Gizerico et Vandalis Africa
 potius cogitationem exitiabilem ac barbaris consentaneam incidisse. Res
 enim suas melius processuras rati, si moenibus spoliarentur munita loca; ne
 Romani, eorum copiam recepto negotium Vandalis facerent, muros omnes
 confestim aequarunt solo. Enimvero id plerisque barbaris commune est, ut
 consilia Romanis perniciose promptissime ineanat, et deliberata calidissime
 exequantur. Carthaginis moenibus aliisque nonnullis cum pepercissent, ea
 ipsa per incuriam aevo corrumpi siverant. At imp. Iustinianus, hortante

οὐδενὸς ζαινοῦντος, ἀλλὰ καὶ πεφροκότων τὸ ἔργον ἀπάντων, μόνου δὲ τοῦ Θεοῦ εἰσηγουμένου τε καὶ ξυλλαμβάνοντος) Βελισάριον τε καὶ στρατεύματα ἐπὶ Λιβύην πέμψας, Γελλιμερά τε καὶ δύναμιν τῶν Βανδύλων καθείλε, πολλοὺς μὲν κτείνας, τοὺς δὲ λοιποὺς δορυαλώτους πεπονημένους, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ C τῶν πολέμων δεδύλωται. καὶ τὰ μὲν καθηρημένα τῶν ἐν Λιβύῃ ὄχρωμαίων ἀνελεύσατο ἅπαντα, ἕτερα δὲ παμπληθῆ ἐπετεγήσατο νεοχμώσας αὐτός.

Πρῶτα μὲν οὖν Καρχηδόνος, τῆς νῦν καὶ Ἰουστινιανῆς, ὡς 10 τὸ εἶδος, ἐπεμελήσατο, διερρηκτότα μὲν τὸν περίβολον ἀνοικοδομησάμενος ἅπαντα, καὶ τάφρον ἐν περιδρόμῳ διορύξας οὐ πρότερον οὕσαν. ἀνέθηκε δὲ καὶ ἱερὰ τεμένη, τῇ μὲν Θεοτόκῃ, ὅπερ ἐν παλατίῳ ἐστὶ, καὶ τοῦτου ἐκτὸς τῶν τινι ἐπιχωρίων ἁγίων, ἁγία Πρὶμη. ἔτι μέντοι καὶ στοὰς ἐκατέρωθε 15 τῆς Μαρτιτίμου ἀγορᾶς καλουμένης ἰδέματος, καὶ βαλανεῖον ἐν δημοσίῳ ἀξιοθέατον, ὅπερ ἐπωνύμως τῇ βασιλίδι Θεοδοριανᾶς ἐπωνόμασαν. ἰδέματος δὲ καὶ μοναστήριον τοῦ περιβόλου ἐντὸς ἐπιθαλασσιδίων, ἄγχιστα τοῦ λιμένος, ὅπερ Μανδράκιον ὀνομάζουσιν, ἐρύματι τε αὐτὸ ἐχυρωτάτῳ περιβαλὼν φρούριον ἀπαντα- H 55 20 γώνιστον ἀπειργάσατο.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ Καρχηδόνος τῆς νέας Ἰουστινιανῶ εἰργασται. ἐν δὲ χώρα τῇ ἀμφ' αὐτήν, ἣ Προκοπονσουλαρία ὠνόμασται, πόλις ἀτελήςτος ἦν Βαγὰ ὄνομα, μὴ ὅτι βαρβάρους ἐπιού- P 115 σιν, ἀλλὰ καὶ τύχῃ τινι περιοῦσιν ἄλωτῇ οὕσα. ταύτην ἐρύματι

23. Βαγὰ] βάνια Tolos.

nemise, immo omnibus incoeptum perhorrescentibus, unoque admodum auctore et adiutore deo, misso in Africam cum copiis Belisario, Gelimerem opesque Vandalicas fregit, ac multis caesis, caeteros captivos habuit, prout in historia bellorum narraui: nec dirutas modo munitiones Africae refecit, sed novas etiam complures excitavit.

Ac primum Carthagini, quam hodie Iustinianam iure meritoque appellant, curam impendens, muris, qui passim ruinam dederant, omnino reparatis, novam fossam circumdedit. Dei genitrici aedem posuit in palatio, itemque extra palatium alteram S. Primae, quae una est ex sanctis indigenis. Porticus ad utrumque latus fori, quod maritimum appellant, extruxit, publicasque balneas spectatu dignas, quas de Augustae nomine Theodorianas nuncuparunt. Monasterium quoque maritimum intra muros aedificavit ad portum, cui nomen Mandracium, ac tam valide muniit, ut castellum fecerit inexpugnabile.

Haec habet aedificia Iustiniani Carthago nova: in circumiecta autem regione, quae Proconsularis dicitur, erat urbs Baga moenibus nuda; ita ut eam barbari absque impressione ac forte in transitu capere possent. O Hanc

ἐχυρωτάτῳ περιβαλὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς πόλιν τε διεπράξατο καὶ τοὺς οἰκήτορας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διασώσασθαι ὕψαν τε εἶναι. οἱ δὴ τετυχηκότις τῆς χάριτος ἐς τὴν τῆς βασιλίδος τιμὴν Θεοδοριᾶδι καλοῦσι τὴν πόλιν. φρούριον δὲ ἠκοδομήσατο ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ὃ Τούκιμα καλοῦσιν.

- B** **V 474** ζ. Ἐν Βυζακίῳ δὲ πόλις, Ἀδράμυτος ὄνομα, ἐν τῇ παραλίᾳ οἰκεῖται, μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ἐκ παλαιοῦ οὔσα, καὶ δι' αὐτὸ τὸ τῆς μητροπόλεως ὄνομά τε καὶ ἀξίωμα κληροσωμένη ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἐπὶ πρώτην αὐτὴν μεγέθει τε καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ ξυμβαίνει εἶναι. ταύτης Βανδίλοι μὲν τὸν περίβολον ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ὡς μή ποτε Ῥωμαῖοι αὐτῆς ἀντιλαβέσθαι δυνατοὶ εἴεν. Μαυρουσίους τε καταθέουσι τὰ ἐκείνη χωρία ἐν ἐπιτηδείῳ ἀπέκειτο. Ἄθρονες δὲ κατὰ ταύτην οἰκήτορες, ὅσα γε δυνατὰ τῆς σφῶν σωτηρίας ἐπιμελούμενοι, τὰ διετηρημένα τῶν τοίχων ἀποτριγχώσαντες, τὰς οἰκίας ἀλλήλαις ἐνήψαν· ἔξ ὧν δὴ **1**
- C** τοῖς ἐπιούσι διαμαχόμενοι ἐν τε τῷ σφαλερῷ τῆς ἐλπίδος καὶ τῷ ἐπικινδύνῳ ἤμύοντο. ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τριχὸς ἡ σωτηρία διηνεκὲς καὶ ἐπὶ θατέρου σκέλους ἐσιῶσα, πολεμουμένοις μὲν ὑπὸ τῶν Μαυρουσίων, ὑπὸ δὲ τῶν Βανδύλων ἀμελουμένοις. ἀλλ' ἦν ἴκα Λιβύης κύριος τῷ πολέμῳ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς γέγονε, τεῖχος **2**
- τε τῇ πόλει ἐμέγεθες ἄγαν περιβαλὼν καὶ φρουρὰν ἐνταῦθα στρατιωτῶν καταστησάμενος ἀξιόχρεων θαρσεῖν τε ὑπὲρ ἀσφαλείας τοὺς τῆδε ἠκνημένους πεποιήται ἀφροντιστῆσαι τε πολεμίων ἀπάντων. διὸ δὴ αὐτὴν καὶ Ἰουστινιανὴν καλοῦσι τανῦν, σώστρα **3**
- D** τῷ βασιλεῖ ταῦτα ἐκίνοντες, μὲν ἡ τοῦ ὀνόματος τῇ παρενθήκῃ **2**

Iustinianus Aug. optime communiendo, vere urbem effecit suis idoneam servandis civibus: qui tali affecti beneficio, in honorem Augustae urbem vocant Theodoriadem. In eo tractu castellum condidit, Tucca dictum.

6. In Bysacio urbs est maritima Adrumetus, antiquitus magna ac frequens, et in ea provincia nomen dignitatemque adepta metropoleos; quod caeteris et amplitudine et absoluta felicitate praestaret. Huius muros Vandali funditus verterant, ut a Romanis nunquam retineri posset: eratque Maurorum incursibus exposita. Qui eam incolebant Afri, salutis suae pro virili parte consulentes, obseptis aedium parietibus, qua erant pervii, inter se domos continuaverant: unde aggressoribus repugnantes, cum spe dubia ac periculo se tuebantur. Eorum certe salus in pila tenui semper posita erat, nec nisi altero, ut dicitur, stabat crure, cum ipsos Mauri armis appeterent, Vandali nulla omnino cura ac providentia dignarentur. Verum Iustinianus Augustus postquam bello Africam in ditionem suam subiunxit, urbe muris maximis cincta ac iusto instructa praesidio, cives ab hostium quorumvis metu in securitatis fiduciam vindicavit. Quapropter et hanc etiam urbem hodie vocant Iustinianam, servatori principi solventes eiusmodi praemia, solaque nominis impositione gratum animum significantes: quippe nihil aliud,

τὴν ἀγκυρωσύνην ἐπιδεικνόμενοι, ἐπεὶ ἄλλο οὐδὲν ὄτω ἂν καὶ βασιλείῳ τὴν ἀγαθοεργίαν ἀμείβοιντο οὔτε αὐτοὶ εἶχον οὔτε οὗτος ἐβούλετο.

Ἦν δέ τι καὶ ἄλλο ἐν τῇ τοῦ Βυζακίου παραλίᾳ χωρίον, ὅπερ ἐκάλουν Καποῦδβαδα οἱ ἐπιχώριοι. ἐνταῦθα καταπλεύσας τὰ πρῶτα ὁ τοῦ βασιλείου στόλος Λιβύων τῆς γῆς ἐπεβάτηεν, ἦνκα ἐπὶ Γελμέρα τε καὶ Βανθίλους ἐστράτευεν. οὗ δὴ καὶ τὸ Φαυμάσιον ἐκαίνο καὶ λόγου κρεῖσσον ἐς τὸν βασιλέα ἐπιδέδεικται ὁ Θεὸς δῶρημα, ὅπερ μοι ἐκ τοῖς ὑπὲρ τῶν πολέμων δεδήλωται P 116
 ὁ λόγος. ἀνδρῶν γὰρ τοῦ χωρίου τὰ μάλιστα ὄντος, ὕδατός τε ἀπερίε πολλῇ πιεζομένου τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, ἣ γῆ, πρότερον ἐπὶ ξηροῦ βεβαιότατα οὔσα, πηγὴν ἀνήκεν, οὗ δὴ τὸ χαράκωμα οἱ στρατιῶται ἐργάζοντο. οἱ μὲν γὰρ ὤρουσον, ἣ δὲ ἀνεβλύστανεν. ἣ τε γῆ ἀσχηδὸν ἀποβαλοῦσα τὸν ἐπιχώριον καὶ μεθυρ-
 μωσαμένη τὴν αὐτῆς φύσιν ὕδατα ποτίμω ὑγρὰ ἐγεγόνει. ταύτη τε τὸ λοιπὸν ἐν ἐπιτηδείῳ στρατοπεδεύσαντες τε καὶ αὐλισάμενοι, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὡς ἐς τὴν μάχην συσκευασάμενοι, ἵνα τὰ ἐν μέσῳ B
 συντέμω, Λιβύων ἔσχον. μαρτυρῶν τοίνυν διηγεῖται τὸ τοῦ Θεοῦ δῶρον πιστούμενος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς, ᾧ δὴ βουλομένῳ τὰ
 ἀμυχανώτατα ἔσκαλα γίνεται, ἐς πόλιν αὐτίκα μεταβιβάσαι τὸ χωρίον τοῦτο βεβούλευται, τείχει μὲν ἐρυμνήκ, τῇ δὲ ἄλλῃ κατα-
 σκευῇ ἐς πόλειος ἔσκειν ὑπογεγραμμένην εὐδαίμονος, καὶ γέγονεν ἔργον τὸ τοῦ βασιλείου ἐνθύμημα. τείχος τε γὰρ ἀποτετέρενται καὶ πόλις, καὶ ἀγροῦ τέχῃ ἑξακινάως ἀμείβεται. οἱ τε ἄγροικοι
 τὴν ἐχέτην ἀπορρηψάμενοι πολιτικῶς βιοτεύουσιν, οὐκ ἄγροικον

quo imperatoris beneficentiam remunerarentur, neque habent ipsi, neque ille exoptat.

In littore Byzaceno locus erat, dictus indigenis Caputvada. Eo primum appulsa classis imperatoris, invasit Africam, suscepta adversus Gelimrem Vandalosque expeditione. Ibidem suam erga Augustum benignitatem deus ostendit mirabili illo nec satis unquam laudando munere, de quo egi in bellorum historia. Cum enim locus esset peraridus, Romanusque exercitus summa aquae penuria premeretur, terra ad eam diem sicciatissima emisit fontem, ubi milites vallum ducebant. His enim fodientibus, erupit ille, ac tellus nativum aqualorem exiit, et, mutata natura, dulci aqua permaduit. Itaque tum castra commode metati, ibi noctem egerunt, postridie discesserunt ad pugnam praecincti, atque (ut ea quae intercessere praecidam) Africam receperunt. Ergo Iustinianus Augustus, cuius voluntati expedita sunt quae maximam habent difficultatem, ut monumento mansuro fidem faceret divini muneris, protinus illic urbem condere statuit, quam et moenibus validam, et rebus omnibus, quae splendorem dant civitati, instructam delineavit. In opus exiit imperatoris consilium: urbs cum muris aedificatur: repente mutatur agri fortuna: coloni, abiecta sive, civiliter vivunt, nec iam rustica instituta, sed

δίαιταν ἔτι, ἀλλ' ἀστείαν διαχειρίζοντες. ἐπεὶ καὶ ἀγοράζουσιν
 C ἐνταῦθα δεημερεύοντες, καὶ ὑπὲρ τῶν σφίσιν ἀναγκαίων ἐκκλησιάζουσι, καὶ ἀγορὰν ἀλλήλοις συμβάλλουσι, τᾶλλα τε ἕπαντα πράσσουσιν ὅσα δὴ ἐς πόλεως ἀξίωμα ἔχει.

V 475 Ταῦτα μὲν ἐν Βυζακίῳ τῷ ἐπιθυλασσίῳ πεποιήται. κατὰ 5
 δὲ τὴν μεσόγειον ἐς τῆς χώρας τὰ ἔσχατα, ἵνα δὴ αὐτὴν βάρβαροι προσοικοῦσι Μαυρούσιοι, ἐπιτειχίσματα κατ' αὐτῶν πεποιήται δυνατώτατα, ἔξ ὧν δὴ οὐκέτι οἶοι τέ εἰσι καταθεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πόλεις τε γὰρ τὰς ἐνταῦθα οὐσας ἐν ἔσχατιᾷ τῆς
 D χώρας ἐκίστη τέλεισιν ἔχυροῖς ἄγαν περιβαλὼν, αἷς αἱ προσηγο-
 ρίαι Μάμμησ τε καὶ Τελεπτή, Κούλουλις, καὶ φρούριον τειχισάμενος, ὅπερ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Αἰμετέρα, ἐγγεγῶσ ἐνταῦθα φρουροὺς στρατιωτῶν κατεστήσατο.

ζ'. Τρόπῳ δὲ τῷ αὐτῷ Νομιδίῳ τῇ χώρῃ τειχίσμασι τε
 καὶ στρατιωτῶν φυλακτηρίοις τὴν ἀσφάλειαν προσεποίησεν, ὧν 1
 P 117 περ ἕκαστα ἐρῶν ἔρχομαι. ὄρος ἐστὶν ἐν Νομιδίᾳ, ὅπερ Αὐράσιον ἐπικέκληται, οἷον δὴ γῆς τῆς οἰκουμένης ἐτέρωθεν ὡς ἤκιστα
 ζυμβαίνει εἶναι. τοῦτο γὰρ τὸ ὄρος οὐρανόμηκες μὲν ἐν τῷ ἀποτόμῳ ἀνέχει, ἐς περιμέτρον δὲ ἡμερῶν διήκει μάλιστα ὁδῷ τριῶν. καὶ προσιόντι μὲν ἀπρόσβατόν ἐστιν, ἀνάβασιν οὐδεμίαν ὅτι μὴ 2
 ἐν ἀποκρήμνῳ ἔχον. ἄνω δὲ γενομένῳ γεώδης τε ἡ χώρα καὶ ὀμαλῆ τὰ πεδία καὶ ὁδοὶ προσηγεῖς, λειμῶνες εὐνομοὶ, παράδεισοι κατὰφυτοὶ δένδροις, ἀρώματα πάντα. καὶ πηγαὶ μὲν ἀποβλύζουσαι τῶν τῆδε σκοπέλων, γαληνὰ δὲ τὰ ὕδατα, καὶ ποταμοὶ
 πλήθει ῥοθίου ἐπικυρτούμενοι, καὶ τὸ δὴ πάντων παραδοξότα- 3
 τον, τὰ τε λῆια καὶ τὰ δένδρα ἐν τούτῳ τῷ ὄρει διπλάσιον μεγέ-

urbana sectantur. Siquidem ibi forum obeunt quotidie; de rebus sibi necessariis deliberant in conventibus; nundinas habent; nihil denique, quod ad urbis dignitatem spectet, omittunt.

Ea quidem in ora Byzacii maritima fecit: in partibus vero mediterraneis, ad provinciae fines, ubi ipsam Mauri barbari accolunt, propugnacula illis opposuit validissima: quo fit ut Rom. imperium incursare amplius nequeant. Cum enim urbes limitaneas, Mammam, Telepten et Cululim firmissimis cinctisset moenibus, castrumque, quod Aumetera vocant indigenae, munisset, fida illic praesidia collocavit.

7. Similiter Numidiam muris militaribusque praesidiis securam reddidit: ad singula venio. Est in Numidia mons Aurasius, cui parem nullum habet orbis terrarum. Abruptus enim surgit altissimo, ac tridui fere iter ambitu colligit. Primo aditu difficillimus, nusquam ascensum nisi in praecipiti offert. In vertice terrenum est solum, plani campi, viae faciles, prata uberrima, horti arboribus consiti, aromata cuiusque generis, manantes rupibus fontes, aquae placidae fluvii undarum copia tumidi, et, quod maxime mireris, fruges atque arborum fructus tanto altero maiores sunt in hoc monte,

Θους περί τὸν καρπὸν φέρουσιν ἢ ἐν Λιβύῃ τῇ ἄλλῃ πέφυκε γί- B
νεσθαι. τὰ μὲν οὖν ὄρους τοῦ Αὐρασίον ταύτη πη ἔχει. Βαν-
δῖλοι δὲ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς εἶχον, οὓς δὴ Μαυρούσιοι ἀφελόμενοι
τῆδε ἰδρύσαντο. Μαυρουσίους δὲ ἐξελάσας ἐνθ' ἔνδε Ἰουστινιανὸς
5 βασιλεὺς, τῇ ἄλλῃ προσηποίησε Ῥωμαίων ἀρχῇ. προνοήσας τε
ὡς μὴ καὶ αὐθις οἱ βάρβαροι κακουργοῖεν ἐνταῦθα ἰόντες, πόλεις
μὲν ἀμφὶ τὸ ὄρος ἐρήμους τε καὶ ἀπειχίστους τὸ παράπαν εὐρῶν
ἔτειχίσαστο, ἔτι μάλιστα καὶ φρούρια δύο, φυλακτήρια δὲ στρα-
τιωτῶν διαρκῆ ἐνταῦθα καταστησάμενος, οὐδεμίαν τοῖς ἐκείνη
10 βαρβάροις ἐλλείδα τῆς ἐπὶ τὸ Αὐράσιον ἐπιβουλής ἀπελείπετο.
ἐν δὲ πόλει ταῖς ἐπὶ Νομιδίας τῆς ἄλλης κειμένους ἀνανταγώ- H 56
νιστα ἐρῶματα καταστήσαστο. ταῦτα μὲν ὧδέ πη ἔσχε. C

Πόλις δὲ ποῦ ἐστὶν ἐν τῇ νήσῳ Σαρδοῖ, ἢ νῦν Σαρδινία
καλεῖται. Τραϊανοῦ φρούριον αὐτὴν καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ταύ-
15 τὴν τευχῆρη πεποίηται Ἰουστινιανὸς, οὐ πρότερον οὔσαν.

Ἐν δὲ Γαδίροις, κατὰ θάτερα τῶν Ἡρακλέους στηλῶν,
ἐν δεξιᾷ κατὰ τὴν Λιβύης ἀκτὴν φρούριον ἦν ποτε Σεπτὸν ὄνομα,
ὅπερ ἐδείμαντο μὲν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ῥωμαῖοι, Βανδῖλων δὲ
οὐκ ἐπιμελουμένων καθεῖλεν ὁ χρόνος. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς
20 Ἰουστινιανὸς τέλει μὲν ἱερυμνὸν, φυλακτηρίῳ δὲ ἰσχυρὸν καταστή-
σαστο. οὗ δὴ καὶ νεῶν ἀξιοθέατον τῇ θεοτόκιῳ ἀνέθηκεν, ἀνα-
ψάμενος μὲν ἐπ' αὐτῆς τὰ τῆς πολιτείας προοίμια, παντὶ δὲ ἀν- D
θρώπων τῷ γένει ταύτη ἄμαχον τὸ φρούριον τοῦτο ποιούμενος.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοιαῦτά ἐστιν. ἀμφιλεκτον δὲ οὐδενὶ γέ- V 476
25 γονεν, ἀλλ' ἔνδηλον ἀνθρώποις διαφανῶς πᾶσιν, ὡς ἐκ τῶν ἐψών

14. φρούριον] φόρον Pm.

quam in reliqua Africa nasci soleant. Haec est natura montis Aurasii: quem cum Vandali ipso sui dominatus initio occupassent, Mauri illis ereptum incoluerunt: donec Iustinianus Aug. Mauris inde exactis, Romano eum imperio adiecit, ac providens ne denovo infesti illuc subirent barbari, urbes, quas circum montem desertas ac plane immunitas reperit, moenibus cinxit. Praeterea castellis ibi geminis iusto cum praesidio positis, nullam vicinis barbaris spem reliquit invadendi Aurasii. Urbes in reliqua Numidia sitas firmissime communivit. Haec ibi.

In insula autem Sardo, dicta hodie Sardinia, urbs est, cui nomen apud Romanos Trajani castrum. Hanc muris circumdedit, cum esset nuda.

Apud Gades, ad alteram Herculis columnam, a dextera, in Africa litore castellum, Septa nomine, fuerat: quod a Romanis olim extractum, cum esset neglectui Vandalis, corruebat vetustate. Hoc imp. noster Iustinianus muro optimo validoque praesidio muniit. Spectandum ibidem templum deiparae posuit, ac primam ipsi dicans consecransque oram imperii, castellum hoc universo hominum generi inexpugnabile reddidit.

Quae cum ita sint, nulla iam relicta ambiguitate, omnibus patet, ab ex-

δρίων ἄχρι ἐς δύοντά που τὸν ἥλιον, ἀ δὴ πέρατά ἐστι τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς, οὐκ ἐρύμασι μόνοις, ἀλλὰ καὶ στρατιωτῶν φυλακ-
τηρίοις Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὴν πολιτείαν ἐκρατόνατο. ὅσα
μὲν οὖν τῶν Ἰουστινιανοῦ οἰκοδομημάτων μαθεῖν ἴσχυσα ἢ αὐτό-
πτης γεγενημένος ἢ τῶν θεασαμένων αὐτήκοος, ὅση δύναμις τῷ 5
λόγῳ ἐπῆλθον. ἐξεπίσταμαι δὲ ὡς πολλὰ με καὶ ἄλλα παρῆλθεν
εἰπεῖν ἢ ὄχλῳ λαθόντα ἢ παντάπασιν ἄγνωστα μέναντα. ἄσπε
P 118 ὅτω διὰ σπουδῆς ἔσται διερευνησασθαι τε ἅπαντα καὶ τῷ λόγῳ
ἐνθεῖναι, προσέσται αὐτῷ τὰ δέοντα πεποιημένοι καὶ φιλοκάλου
κλέος ἀπενεγκεῖν.

10

ortivo limite ad solem usque occidentem, quae extrema sunt ditionis Roma-
nae, Justinianum Augustum non solum munitionibus, sed militaribus etiam
praesidiis imperium confirmasse. Ego vero quaecumque ab illo aedificata
accipere potui, vel oculis ipse meis, vel eorum relatu, qui viderant, literis
pro virili parte sum persecutus. Id tamen apprime scio, me multa praeter-
misisse, sive magno abdita numero, sive prorsus incognita. Quare si quis
eo studium conferet, ut scrutetur omnia ac scriptis inserat, is certe cum
recte facti conscientia gaudebit, tum cultae honestatis gloriam conse-
quetur.

NICOLAI ALEMANNI
IN
HISTORIAM ARCANAM
PROCOPII
NOTAE HISTORICAE.

δοτα consueverant Autores praenotare schedis librorum, de quibus aetatem suam celare volebant. Romanam historiam, quam Cicero lucubrabit, et Q. Rufius Calenus apud Dionem libro 46 deridet in senatu *Ἀνέκδοτα* saepe ipse nominat, lib. 2 epist. 6 et lib. 14 epist. 17 ad Atticum: quod eam (in qua Senatorum, Nobiliumve aequalium res gestas, mores, vitamque carperet) non aliis, sed sibi, Pomponioque suo, et posteritati scribebat. *Itaque, ait, ἀνέκδοτα a nobis, quae tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam asperiore μυθο, pangentur.* Nam Theopompus Chius homo *πολυπράγμων, nimium alienarum rerum curiosus*, multorum aequalium vitam in historia sagillavit, quam ut edidit, aliorum invidiam collegit, et Ptolemaei Aegyptiorum regis, a quo prope fuit, ut interiret; sicuti Photius est autor. In fronte huius libri *Ἀνέκδοτα* praescripsimus ex Suida, et ita praenotatum codicem Ioannis Vincentii Pinelli, qui viderant Petrus Pitheus, et Guidus Pancirolus, affirmant; nam uterque codex Vaticanus et scriptoris, et operis titulo omnino destitutus erat; quam notam olim, eodem teste Suida, praetulisse hanc historiam credimus, ab ipso fortasse Procopio inditam, ut suae Tullius eandem indiderat, quandiu scilicet olim alius erat et in arca recondita; nam alioqui historiarum Procopii liber nonus hic inscribendus est, quippe qui illos ordine sequatur, ut ex primis statim verbis liquet. Nicephorus Callisti l. 17 c. 10. *Ἀντιφύησιν* hoc opus appellat, *quasi retractatio sit earum*, ut ait, *orationum, quas apud Iustinianum laudibus eum vehens habuit, et quaedam palinodia, seu recantatio minus recte ab eo dictorum.* Nimirum indicat, hunc se minime librum vidisse Nicephorus, ut in iudicio de hoc opere lectorem praemonuimus.

P. 14, 1. *Adolescens nomine Theodosius*] Ad ea quae de Theodosio minute narrat Procopius, adde; ab Epiphanio patriarcha Constantinopolitano sacro statim ablutum lavacro (cuius hic mentio est) iussum conscendere praetorianam Belisarii navem, ut fausto omine Byzantio solveret classis, quam ille ducebat in Africam. Procop. l. 1 bell. Vand. *Ἐνταῦθα Ἐπιφάνιος ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς ἀφικόμενος, εὐχάμενός τε ὅσα εἰκὸς ἦν τῶν τινὰ στρατιωτῶν ἀρτι βεβαπτισμένον, καὶ τοῦ χριστιανῶν ὀνόματος μεταλαχόντα εἰς τὴν ναῦν εἰσεβίβασε.* *Huc Epiphanius urbis antistes venit, fusisque, ut par erat, ad deum precibus, militem, qui nuper in baptismo nomen Christo dederat, in navem immisit.* Idem Theodosius domus Belisarii magister alibi a Procopio vocatur, cuius industria cum in Africa, tum in Italia usus est Belisarius, ut ad Vitigem pro rebus gravissimis mitteret; et, *ἄλλους καὶ Θεοδοσίον τὸν τῆ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐπεστώτα, αἰὶς ἐτ Θεοδοσίον suae domus praefectum.* Procop. l. 2 bell. Gotth.

P. 14, 4. *Quo Christianam more consueverunt filios adsciscere*] Hoc est inter sacras Baptismi ceremonias. Sanctus Nicephorus

in histor. Σκήπτρα δὲ Ἡράκλειος τῷ θεῷ λουτρῷ τὸν υἱὸν καθάρσει, υἱοθετεῖσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ Κρίσπου. *Heraclius cum filium suum divino lavacro abluere, et Crispo adoptandum dare velle se simulasset.* Leonis imperatoris tempore hic adoptandorum ritus filiorum obsoleverat, quare novella 24 liberorum adoptiones factas ἀνευ τελετῆς καὶ ἱερῶν ᾠδῶν; sine ceremoniis, et sacrae regenerationis ritu reprehendit, et omnino prohibet.

P. 14, 5. *Antonina*] Fuit imperatricis Theodoraе Ζωστή, a veste, dignitate patricia; ex viro, cui ante Belisarium nupserat, plures suscepit liberos; in his Photium, de quo infra dicetur; et filiam, quam Idigeri tradidit in matrimonium. Ex Belisario unam habuit Ioanninam Anastasio Theodoraе Augustae nepoti desponsam. Mulier solertissima, et ut Procopius loquitur, *ἰκνωτάτη ἀνθρώπων ἀπάντων μηχανᾶσθαι τὰ ἀμήχανα, ad impli-* P 91
cata negotia explicanda, expediendaque omnium mortalium aptissima. Belisarii coniugis ad quodcumque bellum proficiscentis semper lateri adhaesit. Eidem in Italia rem male gerenti auxilia maiora ab Caesare impetrata Byzantium venit. Ioanni Cappadoci exconsuli, praetorilique praefecto in gratiam Theodoraе callide struxit insidias. In Africana navigatione, aquam, quae Romanae classi computruerat, vitreis amphoris arena connectis sola integram servavit. Belisario coniugi superfuit ad Iustinum secundum imperatorem; iamque exacta aetate, suasu Vigilantiae Iustiniani Augusti sororis, templum sancti Procopii post conflagrationem, Byzantii restauravit. *Ἀντωνίνα Βελισσαρίου τοῦ πατρικίου γυνή, ἣτις ζωστή ἦν Θεοδώρας τῆς γυναικὸς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, μετὰ τὸ χηρεῦσαι αὐτὴν παύει μετὰ Βυζαντίας καὶ συναινέσει αὐτῆς ἀνήγειρε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Προκοπίου τὸν* V 342
καλούμενον τὰ Βυζάντια. Autor de origine urbis Byzantii: *Antonina Belisarii patricii uxor a veste Theodoraе uxoris Iustiniani magni iam vidua una cum Vigilantia habitavit, cuius suasionem refecit templum sancti Procopii de Vigilantiae nomine dictum.* Quaedam de Antonina Procopius in initio statim huius libri narravit, quae tamen in mutilo Vaticano codice non extant, ex iis haec accipe ex Suida in voce, *Ἐγγυήσασθαι.* *Ἦδε ἐγγυητὴ ὕστερον Βελισσαρίῳ γυνή γέγονεν ἤδη παιδῶν μήτηρ γεγενημένη πολλῶν, εὐθύς οὖν ἤξιον μοιχεύτρια τὸ ἐξῆς εἶναι. Haec deinde multorum iam liberorum mater, Belisarii coniux fuit, statimque adulterio infamis.*

Pag. 15, 16. *Constantinus*] Alibi *Constantianus*. Erat is imperatorii stabuli magister, vir domi et militiae clarus. Res ab A 4
eo in Dalmatia, et Liburnia, Ravennae, Salonisque praeclare gestas, fuse in aliis libris narrat Procopius; historiam vero de Sicis, et praesidio, quam statim innuit, prosequitur l. 2 de bell. Gotth. In Campania occidi a Belisario iussus est, ut habet autor appendix ad chronicon Marcellini.

P. 16, 8. *Contra Silverium*] Editio Procopii Angustana habet *Λιβέριον, Liberium*; Vaticani codices, Latiniq̄ue scriptores, *Silverium*. Hinc videre licet Silverii necem iniuria adscribi Vigilio pontifici. Liberatus Carthaginensis c. 22. *Vigilius*, inquit, *ne sede pelleretur, Belisario mandavit. Trade mihi Silverium, alioqui non possum facere quod a me exigis; ita Silverius traditus est duobus Vigilii defensoribus, et servis eius; qui in Palmariam insulam adductus, sub eorum custodia defecit inedia.* Procopius hic et Sicarium nominat Eugenium Antoninae satellitem, et Silverium non inedia enectum, sed ferro, aut alia sanguinarii hominis arte; cuiusmodi soelera iisdem, quibus hic verbis, *ἐργάζεσθαι μίσημα, piaculum patrare*, ubique Procopius describere solet. l. 2 bell. Vand. de Uliare, qui iaculo Ioannem occiderat, *μηδεμίαν ἐς αὐτὸν γενέσθαι τίσιν, ἄτε οὐκ ἐκ προνοίας τὸ μίσημα ἐργασμένον. nullam de illo poenam sumendam esse, qui non data opera piaculum patrasset.* Et l. 1 bell. Gotth. de nece Amalasinthae, *Θεόδατος πείθειν ἤθελεν ὡς αὐτοῦ οὐδαμῆ ἐπαινοῦντος, ἀλλ' ὡς μάλιστα ἀκουσίου ἐργασθῆι τὸ μίσημα. Theodatus persuadere studebat, haudquaquam se approbante, sed plane invito a Gotthis id scelus commissum fuisse.* Illa de Vigilio Liberatus narravit, animo in eundem non ita benevolo; nam Africani ob confirmatam a Vigilio quintam Constantinopolitanam Synodum, de tribus capitibus, non solum scriptis eum laceraverunt, ut Faundus Hermianensis; sed et epistolam sub eius nomine ab haereticis confictam ipsi vulgarunt, et ad posteros transmiserunt, nempe Liberatus in breviario, et Victor Tumenensis in chronico; ac denique anathemate illum impetere ausi sunt. Postremo Liberatus de nece Silverii scripsit quae ab aliis acceperat: Procopius vero horum testis fuit oculatus, Romae tunc degens et apud Antoninam tanti sceleris artificem.

P. 16, 17. *Nisi Photius*] Theophani est *Photinus*, de quo infra ad pag. 15 lin. 34 ed. nostrae, Belisarii privignus, Antoninae filius ex priore marito. In Persidem secutus est Belisarium ducem; sub quo in Italia prima stipendia fecerat, *νῆος ὧν ἐτι καὶ*
P 92 *πρῶτον ὑπηγήτης, ξυνητώτατός τε καὶ φύσεως λοχὸν ἐπὶ τὴν ἡλικίαν δηλώσας. adhuc primae lanuginis adolescens, prudentia praestantiaque naturae pollens, supra quam aetas ferre possit.* Procop. l. 1 de bell. Gotth. Dum Romae agebat, atque Antonina mater Theodoraē imperatrici gratum factura Silverio pontifici tendebat insidias, ad pontificem venit in Basilica B. Mariae Sabinae latitantem, quem, data fide, inde in palatium evocavit. Liberatus Carthag. c. 22.

A 5 P. 17, 4. *Decem millia pondo auri*] Graeco est *ἐκατὸν πενηνάρια*. Hanc numerandi rationem passim hic et in reliqua historia usurpat Procopius, et l. 1 de bell. Pers. ita reducit ad calculum. *ἔλκει λίτρας τὸ πενηνάριον ἑκατὸν, ἀφ' οὗ δὴ καὶ*

ωνόμαστας. Centum γὰρ τὰ ἑκατὸν καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Centenarium* ex eo nomen sumpsit, quod centum libras contineat, ut Romanum ipsum nomen declarat; idem habet Isidorus l. 16. Originum c. 24. Constantinus magnus Turrim Byzantii a se exaedificatam *centenarium* ab impensa nominavit. De variis *centenariorum* impensis lege Olympiodorum apud Photium.

P. 17, 16. *Comaque, sicut fieri consuevit, detonsa*] Nempse seculari cultu et luxurie. Apud Procopium, aliosque veteres scriptores vel una illa voce ἀποκαρῆς, ἀποθριξάμενος, *detonsus*, monachico initiatus ordine significatur. Theodorus Studita epist. 27 inter alia incommoda monachorum, qui in custodiis continebantur, numerat τὴν τῆς κόμης ἄκαρσιν, *intonsam promissamque comam*. Et ad Procopium monachum, quam illum coma dedecet, et aliunde probat, et quod eremitis conveniat is habitus, quem ἰσημικοειδὲς κολίτευμα vocat. Sanctus Nicephorus Constantinopolitanus in histor. de monachis transfugis, τὸ σεμνὸν μεταμφιεννύμενος στόλισμα κομῆται ἀντὶ κεκαρμένων διεδιέκρινοντο καὶ εἰς λαϊκῶν σχῆμα εὐθὺς μεθηρμόζοντο. *Religioso cultu depositis, ex attonsis in comatos mutati sunt, atque ad laicorum speciem traducti*. Quales hodie orientales monachi comati videri possunt.

P. 18, 12. *Belisarius adversus Choroëm*] De Belisario tota Procopii historia est. Accipe de eius tyrocinio, et patria haec summatim. Primum sub Iustiniano Romani exercitus duce meruit, eiusque fuit δορυφόρος, a quo deinde cum Sitta, aliquot cohortibus praeficitur adversus Persas pro Iberis pugnaturus. Tum tribunus militum Darae factus, denique per orientem Romani exercitus imperator designatur; inde in Africam, ac tum in Italiam evocatur. Eius laudes praecipue prosequitur Procopius l. 3 bell. Gotth. initio. De eius patria l. 1 bell. Vand. ὤρητο δὲ Βελισάριος ἐκ Γερμανίας, ἣ Ἰλλυριῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν μεταξὺ κῆναι. *Ducebat Belisarius originem ex Germania, quae inter Thraces et Illyrios sita est*. Hubertus Giphania in commentario de Iustiniano imperatore, cui adstipulatur Marcus Velserus l. 4 rerum Augustanarum, sic eum locum accepit, ut Belisarium Germanum crediderit: rationes quibus id astruere conatur, ingeniosae sunt, non verae. Nam Germania, quae inter Thraciam et Illyrium iacet, non sunt *Quadi in Austria*, sed urbs Thraciae et alibi nota, et in sanctionibus orientalium Antistitum; eaque metropolis est. Plura de Belisario infra, ad p. 17. 22. 80 ed. nostrae et alibi.

P. 19, 14. *Ad consularem te dignitatem evesi*] Nec tamen in fastis consularibus Photium reperias: Seneca de se, *consulem me fecit, sed non ordinarium*. *Codicillares* hi, et *honorarii* consules vocabantur. l. 3 bell. Gotth. ὑπατος καλούμενος μόνον, *consul nomine tenus*. Ausonius de patre utriusque Romae senatore:.

A 6 . *Curia me duplex, et uterque senatus habebat*
Muneris exortem, nomine participem.

Iustinianus novell. 70. *Novimus enim quia antiquitus erat quaedam praefecturae figura, quam honorariam vocabant, codicillis ab imperio super ea re collatis; hanc autem sic appellabant, ut nihil aliud nisi purum honorem iis quibus praebebatur, conferret.* Hi vocabantur ὑπάτοι, sed frequentius ἀπὸ ὑπάτων, ex consulibus, quasi ex ordine, et numero consulum. Ex his erat Ioannes Cappadox, qui ubi demum consulem ordinarium gessit, sic in epigrapha notatur novell. 71 et 72. *Ioanni gloriosissimo per orientem iterum praefecto, exconsuli, consuli ordinario et patricio.* Evagrius qui ecclesiasticam conscripsit historiam, erat ἀπὸ ἐπαρχῶν, ut eius operis titulus habet, quod perperam vertit Christophorus, *ex praefectis oriundus*; nam ipse de se historia extrema sic ait: *Μαυρικίου δὲ Τιβερίου δέλτους ἐπαρχῶν στείλλαντος. Mauricius Tiberius nobis praefecti codicillos misit,* id est, *codicillarem praefectum fecit, quem locum interpretis omnino pervertit.* Illud animadvertendum; hisce dicendi formis, *ex praefectis, ex consulibus*, modo notari praefectos, consulesque codicillares, modo ordinarios, qui iamdudum iis dignitatibus abierint. Id colligere licet ex una illa Narsetis Eunuchi inscriptione ad pontem Salarium. NARSES. VIR GLORIOSISSIMUS. EX PRAEPOSITO. SACRI PALATII. EX CONS. ATQUE PATRICIUS. Nam palatii quidem Eunuchis praefuit, eoque functus ipse officio est; consul vero non nisi codicillaris fuit, cum ordinarius esse lege prohiberetur; et omnium eunuchorum primum postremumque consulem fuisse Eutropium Marcellinus scribat: qui tum id scripsit, cum primum consules esse desierunt.

V 343 P. 21, 4. *De Ioanne Cappadocis narrata sunt*] Integram bes historiam ad calcem libri primi de bell. Pers. Homo fuit sceleratissimus, Iustiniano unice carus, et omnium licet litterarum expertus, utpote qui apud ludimagistrum nihil aliud didicerit, nisi γράμματα καὶ ταῦτα κακῶς γράψαι, *inelegantes litterarum apices vitiose scribere*, tamen summus iudiciorum arbiter fuit; ad quem extant Iustiniani centum et amplius constitutiones, hoc titulo, *Ἰωάννη τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπαρχῷ τῶν ἰσραῶν τῆς ἕως πραιτωρίων, τὸ δεύτερον ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατριῶν.* *Ioanni gloriosissimo sacrorum per orientem praetoriorum praefecto, iterum exconsuli, et patricio.* Editio Schrimgeriana sic interpungenda, et interpretis emendandus est; *per orientem praetoriorum iterum praefecto, exconsuli, et patricio*; nam quomodo iterum exconsul, qui semel tantum consul fuit? contra vero praefecturam praetorii bis gessit; semel ante victoriarum excitatam seditionem, atque iterum ab anno Iustiniani septimo, et deinceps, ut infra ad pag. 92 in tabella praefectorum praetorio representabo. Deinde codicillares consules, qualis tum erat Ioannes, neque

iterum, neque tertio consules dicebantur, cum illorum nomina **A 7**
 neque in fastis inscriberentur, neque iis anni supputatio ordina-
 retur. de Ioanne Cappadoce infra ex occasione. Interim falso
 centuriatores narrant, hunc ex praefecto praetorii fuisse Constan-
 tinopolitanum antistitem: mitto alias rationes, quas infra ad pag.
 30 lin. 21 dicam. Procopius sic habet. *ἱερεὺς γενόμενος ἀκου-
 σίως Πέτρον ἑαυτὸν μετανόμασεν, οὐκ ἐπίσκοπος μὲν, ἀλλ' ὄντως
 καλεῖν πρεσβύτερον νονομίχασιν, ὃ δὲ ἰσχυροῦσιν ὡς ἤκιστα ἤθε-
 λεν, ὡς μήποτε αὐτῷ ἐμπόδιον εἴη ἐς τὰς ἀρχὰς αὐτίς ἔλναι. Fa-
 ctus invite sacerdos, Petrus dici voluit. Neque vero episcopus
 fuit, sed ex iis, quos presbyteros vocare solemus. Verum sa-
 crificiis abstinuit in primis, ne sibi ad dignitates via praeclu-
 deretur; hunc nonnulli sub Anastasio consulatum gessisse puta-
 runt; sed ille Ioannes Gibbus fuit, quem Procopius et Theodo-
 rus Lector *κρυπτόν* appellant.*

P. 21, 13. *Alia in exercitu causa fuit*] *Morbus*; de quo l. 2
 bell. Pers. pag. 74, editionis Augustanae.

P. 22, 6. *Quare Aretam iubet*] Is Gabalae Saracenorum regis
 filius plurimis cohortibus a Iustiniano praefectus, et imperatoris
 nomine donatus fuit. Rem plerumque male gessit, an hostibus
 de industria cedens, an adversa belli fortuna, ipse Procopius in
 medio reliquit.

P. 25, 11. *In templum Ioannis apostoli*] Quod ob id *ἀποστο-* **P 94**
λεῖον, apostolium, in concilio Ephesino vocatur, sub urbe ipsa
 Epheso situm est, olim perexiguum a Iustiniano dirutum, ac
 rursus amplissime aedificatum. Procop. de aedif. Iust. l. 5 initio.

P. 25, 13. *Andreas urbis antistes*] A Sancto Timotheo, quem
 apostolus Paulus Ephesiorum ecclesiae primum dedit antistitem,
 usque ad imperium Marciani septem et viginti Ephesi fuerunt
 episcopi, ut Leontius Magnesianus refert. Ex his vigesimus-
 quartus Memnon, vigesimusquintus Basilius, cui Basianus suc-
 cessit ac Stephanus, qui cum eodem Leontio Chalcedonensi
 concilio interfuit. Post hos qui fuerit in mentem modo non
 venit. Verum sub Iustiniano Hypatius eam rexit ecclesiam, Ro-
 mamque legatus venit. Hypatio Andreas sic succedit, qui inter-
 fuit quintae synodo Constantinopolitanae, et cum aliis episcopis
 ad evocandum Vigilium summum pontificem missus est collatione
 secunda.

P. 28, 12. *In deiparae templo*] Templum dei matris, quod
 Byzantii sanctissimum fuit, erat ad ipsa urbis moenia, et ostia
 Euxini maris in Blacherniano; quod ibi summa religione serva-
 retur Mariae virginis *ὠμόφορον, pallium, sive lacerna*. Apud
 omnes fere Graecos scriptores ecclesiasticos, et in concilio Ni-
 caeno secundo mentio est templi in *Blachernis*; de quo nomine
 inter Graecos minime convenit: alii dictum crediderunt a *Blach-
 cherno Scythia* ibi interfecto: alii quasi *Βλάχων κέσμα, Blachi*
Procopius III.

caedes: alii quod ibi *lacunae* aliquando fuerint. A *lacerna*
 A 8 Beatae virginis, de qua modo dicebam, loco nomen fuisse alii
 crediderunt; verum *Blacherniani* vocem reperimus apud Dio-
 nysium Byzantium longe antiquiorem Pulcheria Augusta, quae
 templum illud excitavit: a Iustino seniore deinde instauratum
 est, licet Iustiniano id Procopius tribuat, reddatque rationem
 l. 1 aedif. quae in Augustana editione desideratur. De hoc
 templo etiam infra Procop. p. 109.

P. 28, 14. *Sophiae templi emissarium*] In Graeco est *δεξα-
 μηνή*. Suidas qui hunc locum descripsit, sic eam vocem ex-
 posuit, *τουτέστιν ἢ τράπεζα ἢ τὰ θεῖα δεχομένη, mensa, quae
 sacra mysteria recipit*. Graecis patribus *Κολυμβήθρα* et *βα-
 πτιστήριον* est divini lavaeri locus; *δεξαμενή* vero conceptacu-
 lum aquarum, quae sacris perficiendis inservissent. Ab aliis
 dicitur *ὕπόνομος*: Gregorius magnus hom. 17 in evang. *cloa-
 cam* appellavit. Hic Photius delituit.

P. 28, 17. *Vim omnibus inferre sacris*] Haec in asylum
 Theodoraē impietas, quae et infra saepe ab autore notatur, tam
 insignis fuit, ut illa eius sit vox imperantis Anthemio. *Ex-
 ceptis omnibus, in basilica sancti Petri parce: nam si in La-
 teranis, aut in palatio, aut in qualibet ecclesia inveneris Vi-
 gilium mox impositum in navim perduc eum usque ad nos;
 nam perviventem in secula excoriari te faciam*. Anast. in Vi-
 gilio. Abstractus est Vigilius e templo sanctae Caeciliae Ro-
 mae, iterum e templo sanctae Euphemiae Chalcedone; Sylve-
 rius ex ecclesia sanctae Mariae Sabinae; aliunde alii.

P. 29, 3. *Zacharias propheta*] Post inventum effossumque
 huius prophetae corpus omnino integrum, ac pene vivum, ut
 Sozomenus scribit l. 9 extremo, et Constantinopolim transla-
 tum Theodosii iunioris tempore, a civibus deinde cultum est
 religione singulari.

P. 29, 6. *Monachorum habitu*] Tum Photius, instituto
 maiorum, seculi vocabulum deposuit, Photinusque appellatus,
 Hierosolymitano deinde monasterio moderatus est. Theophanes,
 Ἰουστίνος ἀπέστειλε τὸν ἀββᾶν Φωτεινὸν τὸν πρόγονον Βελισα-
 ρίου τοῦ πατρικίου δούς αὐτῷ ἐξουσίαν κατὰ παντός προσώπου
 καὶ πράγματος τοῦ εἰρηνεύσαι τὰς ἐκκλησίας Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξ-
 ανδρείας. *Iustinus imperator misit abbatem Photinum Beli-
 sarii patricii privignum plena in omnes autoritate illi tradita,
 ut ecclesias Aegypti et Alexandriae ad pacem reduceret*. Idem
 ex Theophane Anastasius, et Paulus Diaconus l. 16. Et Gre-
 gorius Turonensis l. 1 de gloria Mart. cap. 6 ubi corrupte
 nomen Photini legitur. *Quando, inquit, Hierosolymam abii,
 Futen abbatem reperi, qui magnam cum Sophia Augusta gra-
 tiam habuit: huic enim omnem orientem quasi praefecto com-
 misit*. Pro Futen, lege, Photinum.

P. 30, §. *Morbo difficillimo laborabat*] τῶν αἰδολῶν ἀντι-
 πονήρως ἐχόντων, καὶ τῆς κύστεως ἔλκει χαλεπῶ κακωθείσης.
Nempe pudendis vitio affectis, et graviter ulcerata vesica: ita
 Metaphrastes in vita sancti Sampsonis patricii Romani, a quo
 adhuc vivo mirifice Iustinianus sanatus est. Longe antiquio-
 rem Iustiniano Sampsonem credit cardinalis Baronius in notis
 ad martyr. et vacillare fidem illius historiae putat, quae ha-
 beat Nosocomium Sampsonis eodem rogante, a Iustiniano ere-
 ctum; cum Procopius dicat restauratum, quod iam antea idem
 Sampson exaedificasset. Verum adeo exiguum fuit primum
 illud Sampsonis aedificium, tam illustre vero, tamque magni-
 ficum ab Iustiniano factum, ut qui integram constructionem A 9
 Iustiniano adscribit Metaphrastes nihil veritati detraxisse vi-
 deri possit. Quod addit de conflagratione eius Nosocomii,
 quam tum contigisse arbitratur, cum sub Anastasio sanctae
 Sophiae templum exustum fuit, clarum est in historiis non
 semel illud templum incendiis obnoxium fuisse; Iustiniani
 vero anno quinto illud Nosocomium incensum esse, idem Pro-
 copius refert l. 1 aedif. et 1 bell. Pers. et Theophanes ad
 annum quintum Iustiniani. Fortasse maioris momenti sit in
 hac re, quod Procopius de Sampsonis aetate ait: ἀνὴρ τις
 θεοσεβῆς ἐν τοῖς ἔνω χρόνοις Σαμψῶν ὄνομα. *Vir quidam
 pius, qui superioribus annis floruit.* At hoc etiam nihil est;
 nam Procopius librum illum de aedificiis ubi hoc habet, ex-
 tremo Iustiniani imperio scripsit, nempe sex et triginta, atque
 amplius annos post mortem Sampsonis. Vigebat tamen adeo
 eius memoria, ut Iustinianus novella 59 et 131 ubi de Sam-
 psonem loquitur, ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Σαμψῶν dicat, *sanctae
 memoriae Sampson.* Quod (obiter) cum in antiquis manuscrip-
 tis, litteris singularibus S. M. notatum esset, male in Latinis
 editionibus novell. 131 exceptum, *sanctae Mariae Sanso.* Quod
 autem in Metaphraste corrigendum plane censeo, est ratio tem- V 344
 poris vitae Sampsonis, et annorum imperii Iustiniani: nam
 Antistite Mena, Sampsonem superfuisse, haud bene Metaphra-
 stes narrat, cum ante consulatum Belisarii obiisse, ex novell.
 59 perspicue constet. Porro eiusdem novellae publicatio, at-
 que electio Menae, fere in idem tempus incidunt; nempe circa
 annum Iustiniani undecimum: at vero ante annum eius quin-
 tum, mortuum Sampsonem fuisse, nemo dubitet. Ad hunc
 calculum revocanda sunt, quae de incendio Nosocomii a Meta-
 phraste narrantur. De aliis Iustiniani morbis infra ad pag. 43.

P. 30, 9. *Petrus et Ioannes Heluo*] Ambo in exercitu Ro-
 mano clari duces; de quibus passim Procopius in prioribus
 libris. *Heluo* Graece est φαγᾶς, φάγων apud Vopiscum.
 Huiusmodi cognominum significationes dare Latine praestat,
 quam sonum Graecae vocis referre. Marcellinus in chronico

Ioannem *Gibbum* nominat, quem infra Procopius et Theodorus Lector *Cyrtum*; quisque pro suae linguae proprietate. Sic Iustinianus a suis gentilibus *UFRAUDA*, hoc est, recta iustitia dictus est: *Venetos* Graeci *Κυανθόνος* vocarunt: *Biglenisam* Iustiniani sororem, *Vigilantiam* Latini vocis similitudinem secuti dixerunt. Ad usum ergo illius aetatis nos *Heluonem* vertimus, et infra *cucurbitinum*, *forficulam*, et si quos alios. *φαγάς*, barbara vocis forma vulgo etiam ante Iustiniani tempora usurpata; Basilius ad Amphiloichium, *τὸν δὲ φαγὰν παροξυτονούμεν, nos acuta voce pronunciamus φαγόν.*

P. 30, 10. *Haec ab iis de se dici*] Nam cum Theodora liberos imperii successores non haberet, omnes sibi persuadebant, feminam solertissimam, et imperandi cupidam ita rem acturam, ut Iustiniano defuncto, ne prorsus dominatione deturbaretur, paratum haberet hominem benevolum, cui imperium assereret, vel etiam matrimonio sociaretur: quod Sophia Iustini Iustiniani nepotis uxor, ac Theodora neptis summa diligentia curavit; quamquam res illi demum sinistre cecidit cum Tiberio Constantino imperatore.

P. 30, 12. *Busen repente accersit*] Hic in Thracia natus, beloque clarus a Iustiniano in Armenos mittitur; deinde collega imperii per orientem datur Belisario; demum totam unus ipse administrationem habuit, quandiu Belisarius in Italia adversus Gotthos pugnavit: reliqua de eodem hic legis.

P. 31, 10. *Imperator exaustoravit*] Autor appendicis ad chronicon Marcellini; *Belisarius de oriente evocatus in offensam periculumque incurrere grave, et invidiae subiaccens, rursus remittitur ad Italiam.* Hoc loco veram et integram de Belisarii exauthoratione atque restitutione videmus historiam. Nam effossis oculis in trivio mendicasse obolos Belisarium narrant alii, quibus Petrus Crinitus L. 15 de honesta disciplina, et Raphaël Volaterranus l. 23 Anthropol. fidem habent. Id etiamsi Ioannes Tzetzes Chiliade 3 commemoravit; tamen illud magis consentaneum huic Procopii narrationi subdidit.

ἄλλοι φασὶ τῶν χρονικῶν μὴ τυφλωθῆναι τοῦτον,
ἐξ ἐπιτίμων δ' ἄτιμον ἐσχάτως γεγενῆσθαι,
καὶ πάλιν εἰς ἀνάκλησιν δόξης ἔλθεῖν προτέρως.

Alii chronologi tradunt, non excaecatum illum fuisse, sed dignitate, et omnibus pene honoribus spoliatum, iterum ad pristinam gloriam revocatum fuisse. De Ioanne Cappadoce viro patricio exconsule, et praetorii praefecto, non de Belisario, narrat Procopius l. 1 bell. Pers. extremo, cum in exilium apud Aegyptum iret, a satellitibus coactum *ἄρτον ἢ ὀβολὸν ἐκ τῶν προσπιπτόντων αἰτεῖσθαι, panem vel obolum ab obviis petere.* Sed de Belisario tyrannidis insimulato, eiusque obitu, infra, ad pag. 80.

P. 31, 12. *Belisarii satellitium*] Milites aere suo conscribat Belisarius longe plures, ut ait Procopius, quam unquam alii imperatores: nam ex sua familia *ἑπτακισχίλλους ἑκπίας, septies mille equites dabat.* l. 3 bell. Gotth. init. Aimoinus l. 2 c. 6 de gest. Francor. *Sunt nobis duodecim millia puerorum, quos propriis alimus stipendiis, et decem et octo millia militum.* Fides sit apud autorem: verisimilia narrat Procopius.

P. 35, 1. *Ex filia nepoti*] Hanc Iustiniano duntaxat filiam peperit Theodora; quare Cyrilli Scythopolitani Procopii aequalis locum, in quo Theodora de prole suscipienda Sabam virum sanctum rogavit; de liberis maribus accipias imperii successoribus; quod Sabas omnino se facturum negavit, ut dicam infra ad p. 121. Perperam Constantinus Manasses, *οὐκ ἦν θυγάτηρ, οὐχ υἱὸς, οὐ διαδόχων γένος.* Non erant Iustiniano filiae, vel filii, nec successorum genus. Theophanes Byzantius historicus apud Photium meminit *Theodori* cognomento *Ziri* Iustiniani A 11 imperatoris filii, quem fortasse post Theodorae obitum habuit. Falluntur Adolphus Ooco, Octavius a Rosberg, Raphaël Volaterranus, et Onophris Panvinius; quorum ille Iustinum iuniorum Iustiniani nepotem ex filio; hi vero ex filia putarunt; nam fuit nepos ex sorore Vigilantia, ut Corippus, et Victor Tunnenensis illorum temporum scriptores affirmant. *Iustinus iunior Vigilantiae sororis Iustiniani Augusti filius patre dulcissimo natus.* Haec Anastasii et Ioanninae sponsalia quem exitum habuerint, infra narratur, p. 24.

Pag. 36, 5. *Sane res mortalium*] Idem *αὐτολεξεί* Procopius praenuntiavit l. 4 bell. Gotth. Postrema illa verba, *verum quaeque ut libet, de his ita sentiat,* nihil animum offendent, si cum his conferas, quae de fortuna in eadem sententiam scribit infra p. 47.

P. 36, 11. *Turpissime inde reducitur*] Incredibilis est Procopii libertas, haec eadem acerbius l. 3 bell. Gotth. quem etiamnum superstite Belisario cum reliqua historia vulgaverat. Integrum P 97 locum ex manuscripto Vaticano emendatum tibi damus, ad quem nostram interpretationem maluimus conformare, cum in *ἀνεκδότοις* haec corruptissime legantur. *Βελισάριος μὲν τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον οὐδενὶ κόσμῳ λεί, γῆς μὲν τῆς Ἰταλῶν πεντάετες οὐδαμῆ ἐπιβὰς, οὐδέ πῃ ὁδοῦ ἵναί τε ἐνταῦθα ἰσχύσας, ἀλλὰ φρυγῆ κεκορημένη ἐχόμενος πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἕτε τε ὀχυρώματος ἐπιθαλασσίον τινὸς ἐς ἄλλο ἐπὶ τῆς παραλίας ὀχυρώμα διηρηκὲς ναυτιλλόμενος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀδείστερον τοὺς πολεμίους τετύχηκε Ῥώμην τε αὐτὴν ἀνδραποδίσαι, καὶ τ' ἄλλα ὡς εἰπεῖν ἅπαντα. τότε δὲ καὶ Περυσίαν πόλιν, ἣ πρώτη ἐν Τούσκοις οὕσα τετύχηκε πικρότατα πολιορκουμένην κατέλιπεν, ἥτερ αὐτοῦ ἕτε ὁδοῦ ἰόντος κατάκρας ἐάλω. *Belisarius turpiter Byzantium discessit, cum quinque totos annos nunquam in Italia peder**

figere potuerit, neque certis itineribus progredi, sed toto hoc tempore clanculum fugitans, ab uno maritimo praesidio ad aliud classe devehetur, unde tanto securius hostes Romam et caetera omnia subiugarunt. Perusiam vero primariam Tusciae civitatem dira obsidione cinctam reliquit, quas illo Byzantium contendente, capta fuit. Haec infra Procopius, p. 23 et 24.

P. 37, 7. *Vitae cogitationum poenas exegit*] His fere verbis Herodiano Belisarius minatus est, ut habetur l. 3 bell. Gotth. ubi et eiusdem Herodiani ad Totilam defectio, deditioque Spoleti narratur.

P. 37, 12. *Ioannes Vitaliani*] De Vitaliano infra ad p. 30 lin. 25 Ioannis bellicam virtutem passim in reliquis historiae libris Procopius commendat. Anno belli Gotthici undecimo a Belisario Constantinopolim ad Iustinianum ablegatur, auxilia petiturus tum vero haec, quae de coniugio Procopius hic narrat, acciderunt; ac licet eas nuptias adornatas potius, quam confectas dicere hoc loco videatur: tamen alibi Ioannem vocat Germani *κηδεστήν*, et *γαμβρόν*, *generum*. Duxit autem Iustinam, de qua hic mentio.

A 12 P. 37, 14. *Fratris filio*] Arnoldus Uvion de Aniciana familia grad. 21 et Antonius Bonfinius rer. Hung. decad. 1 perperam Iustiniani fratrem fecerunt hunc Germanum. Uvion falso etiam credit, a Procopio modo fratris Iustiniani, modo sororis filium eundem appellatum: interpretum lapsus ille est; nam Procopius, non solum hic, sed etiam l. 2 bell. Pers. et 2 Vand. et 3 Gotth. vocat Germanum Iustiniani *ἀνεψιόν*, in cuius vocis ambiguitate vacillarunt interpretes; Raphaël Volaterranus *fratris filium*, Christophorus Persona *ex sorore nepotem*; Leonardus Aretinus *Patruelem* verterunt. Nos Latinos eius aetatis historicos consulimus, ut Graeca sublata dubietate, veritatem interpretando certo statueremus, atque ex Iornande convertimus *fratris filium*, quem ipse *fratruelem* scribit, et iterum ac tertio repetit lib. de reb. Getio. Nam errorem librarii corrigas ad calcem eiusdem libri, ne autor a se et a Procopio discrepet, reponasque pro *fratri suo, fratrueli suo*. Caeterum Procopio *ἀνεψιός* est *fratris filius*; *sororis* vero *ἀδελφιδούς*, sic Iustinianum vocat, qui erat sororis Iustini senioris filius, et

V 345 Proiectam Vigilantiae Iustiniani sororis filiam; idque perpetuo religiose servat: posteriores Graeci scriptores aliquando variant.

P. 37, 15. *Connubia iungere*] Germanus ipse prima coniuge orbatus, curante Iustiniano captivam duxit, licet ex Amala familia Gotthorum nobilissima Mathasuntam reginae Amalasanthae filiam, et Vitigis regis quondam uxorem, quod Iornandes lib. de reb. Get. iterum ac tertio repetit. Ex ea filium habuit Germanum posthumum; ex prima vero nomine Passara Iusti-

num, Iustinam, et Iustinianum suscepit. Ex hoc Procopii loco erroris arguitur Onophrius Panvinius, qui Iustino Germani filio matrimonio iungit Vigilantiam; quam et Iustiniani filiam falso credit; sed de his infra.

P. 39, 9. *Nuptias Anastasio nepoti perficere maturabas*] Nam graviter aegrotans Theodora, paucis post mensibus obiit; haec enim incidunt in annum Iustiniani vigesimum secundum, P 98 quando et Theodora obitum, et Antoninae ex Italia profectio- nem, et Belisarii ob rem male gestam, reditum in orientem narrat Procopius l. 3 bell. Gotth.

P. 40, 5. *Extincta imperatrice*] Mense Iunio, indictione prima, ut habet Theophanes, anno imperii Iustiniani vigesimo secundo, nempe exactis in imperio annis uno et viginti, tribusque mensibus: Procopius l. 3 bell. Gotth. Ex his corrige Octavium a Rosberg. *Theodora, inquit, mulier sapientissima, marito ob senectutem delirante, rempublicam maxime gubernavit.* Nam Iustinianus mentis compos complures annos superfuit. Obiisse Theodoram scribit Victor Tunnensis, *canceris plaga corpore toto perfusam.* Num moriens resipuerit, silent historici. Solus Theophanes brevem illam vocem addit, *εὐσεβῶς ἐκοιμήθη.* *Pie moritur;* si tamen ad poenitentiam male A 13 a Theodora factorum comprobendam eruditus viris satis hoc esse potest, quod ex consueta imperii ac principum reverentia solet usurpari. Nam de Anastasio imperatore Haeretico, qui divinitus fulmine ictus interiit, Iustinianus novella quinquagesima nona, et alibi saepe ait, *Ἀναστάσιος ὁ τῆς εὐσεβείας λήξας.* *Anastasius qui pie mortuus est.* Et vir sanctissimus Sabas cum eodem Haeretico imperatore loquens venisse se ait *εἰς τὸ προσκυνῆσαι τὰ ἴχνη τῆς ὑμέτερας εὐσεβείας, ad adoranda vestigia vestrae pietatis,* apud Cyrillum Scythopolitanum. Et quidquid erat imperatorum ea venerationis forma nominabatur, ut *pium imperium, pium caput, pia vestigia, ac pedes, εὐσεβῆ ἴχνη,* in ep. episcoporum ad Iustinianum. Et Marcellinus eundem Anastasium DIVUM appellat. Lege has notas ad pag. 61 lin. 3.

P. 41, 3. *Sergius Bacchi filius*] Tres Bacchi filii in Africana expeditione fuerunt, Cyrus, Sergius et Solomon iunior; nam senior horum avunculus erat, qui post Belisarium rem praeclare gessit contra Mauritanos, quos et omnino delevit. De utroque Solomone, deque Sergii moribus fusius atque liberius scribit Procopius l. 2 bell. Vand. ibidemque de Ioanne Sisinioli, quae multam lucem afferunt huic loco. Meminit Solomonis senioris eiusque patriae Solachonis Theophylactus Simocatta l. 2 c. 3.

P. 41, 10. *Areobynthi*] Legitur et *Areobyndi;* alius est, quem sub Anastasio populus imperatorem consalutavit, ut scribit Mar-

cellinus. Hic senator fuit illustri loco natus, coniux Praiectae, seu Proiectae Vigilantiae Iustiniani sororis filiae, quae, occiso in Africa Areobyndo, cum Ioanne Pompei Anastasii nepotis filio matrimonium contraxit. Praeterea gessit Areobyndus utramque praefecturam, urbanam et praetorianam.

P. 43, 1. *In Illyria nati*] Hoc idem Theodorus Lector, et Theophanes, Victor etiam Tunnensis Procopii aequalis, *Illyricianum* Iustinum dicit in Chronico; sed Zacharias apud Evagrium l. 4 c. 1, et Basilius Cilix apud Photium in Biblioth. et qui post Procopium scripserunt historici, *Thracem* Iustinam vocant. Bene est; nam Bederina, quae, ut statim ait Procopius, Iustino patria fuit, in limitaneis Illyriae, Thraciaeque agris sita erat. Porro saepissime fit, ut quae urbes duarum provinciarum, vel fines terminant, vel circa fines sunt, in ambarum partes aliquando ab autoribus nullo discrimine admittantur; praesertim cum provinciarum partitiones non caedem apud omnes geographos et historicos sint. Etiam Agathias l. 5 Bederinam in Illyria collocat: Iustinianus novella 11 in secunda Pannonia; verum haec nihil discrepant, ut statim dicemus lin. 18.

P. 43, 1. *Exercendisq; agris assueti*] Addit Zonaras Iustinum fuisse *βουκόλον καὶ συφορβόν*, *armentarium et subulcum*, a quo Pomponius Laetus in Iustino, Andreas Alciatus dispunt. 4 c. 7 et alii acceperunt. Nihil fuisset magis ab re, quam si Iustinum loco non humili solum, sed etiam sordido natum hic siluisset Procopius. Secus alii, *Anicium* fecerunt, nempe familiae, Romanorum omnium, qui Christo nomina dederunt, ut Prudentius ait l. 1 contra Symmachum, antiquitate et nobilitate praestantissimae. Parum refert, quod in antiquis nummis vel fastorum laterculis Iustinus, *Anicius* habeatur; nam illum, ut ex milite gregario palatii curam accepit, et quemadmodum Theodorus Lector ait, patricii honorem consecutus, et in albo senatorum conscriptus fuit, vero simile est ab Anicianis in familiam fuisse cooptatum, vel tandem sibi id nominis adscivisse, cum imperator est appellatus; sicut etiam in iisdem nummis *Flavium* se inscribit, et Lupicinam coniugem ex serva *Flavianam* nuncupat. Quod ex imperatoribus Christianis factitasse Constantinum, eiusque patrem Constantium, deinde alios, notum est. Sic etiam accipias locum Iornandis lib. rer. Get. extremo, ubi Germanum Iustiniani fratris filium inter *Anicios* refert. Sed emendanda omnino est editio Parisiensis Cassiodori l. 8. Var. epist. prima. *Non vos maiorum purpuratus tantum ordo clarificat, etc. quantum longe lateque potens gratia vestra nobilitat.* Lego, *non nos*, nam Athalarici pater Eutharicus consulatum gessit cum Iustino, Theodoricus Avus cum Venantio, Theodemirus proavus et avus ipse Gotthorum reges

fuere. Iustinus vero, ad quem ea epistola est (ut infra probabo) quibus maioribus natus sit, hinc liquet.

P. 43, 2. *Zimarchus, Ditybistus, et Iustinus*] Ubi Iustinus cum imperio fuit, socios et commilitones suos dignitatibus et honoribus auxit. Horum alter Zimarchus adhuc sub Iustiniano vivebat, comes orientis; de quo haec Theophanes, *συνίβαλον κατ' ἀλλήλων οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ οἱ Σευηριανοὶ, καὶ πολλοὶ φόνοι γέγονασι, καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς Ζίμαρχον τὸν Κόμητα τῆς ἀνατολῆς ἐκάλυσε τοὺς ἀτακτοῦντας, καὶ πολλοὺς ἐξώρισε καὶ ἐδήμευσε. Insurrexerunt in orthodoxos Severiani, et multorum secutae sunt caedes. Quare imperator Zimarchum orientis comitem misit, qui seditiosos cohibuit, eorumque alios exilio, alios capite puniuit.* Fuit is etiam curator domus Placidiae, ut infra, ad p. 116 lin. 28.

P. 43, 3. *Bederiana patria fuit*] Agathiae *Bederina*. Iustini patriam nominat etiam autor chronici Alexandrini, Ἰουστινὸς ὁ βενδαρίτης ὁ θραῦξ, lege *Βεδερλίτης*. Corruptus codex fraudi fuit docto interpreti, qui vertit, *Iustinus tribunus*, seu *vezillifer*, annotavitque *βενδαρίτης videri Vendrich*. Etiam Iustiniani patriam fuisse Bederinam, affirmat Agathias l. 5. Sed aut eum allucinatum putat Svalemburgius, aut Procopium, qui l. 4 de aedif. Tauresium, vel Taurisium scribit. Ortelius ut hos autores conciliet, unam urbem dicit Bederinam, et Tauresium; sed utrumque in errorem induxit mutilus Procopii liber, quo nihilo sanior est editio Augustana: codex Vaticanus emendatissimus sic habet. *Ἐν Δαρδάνοις πον τοῖς Εὐρωπαϊοῖς, οἱ δὴ μετὰ τοὺς Ἐπιδαμνίων ὄρους ᾤκηται, τοῦ φρουρίου ἀγχιστα, ὅπερ Βεδεριάνα ἐπικαλεῖται, χωρίον Ταυρήσιον ὄνομα ἦν. Ἐνθεν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ὁ τῆς οἰκουμένης οἰκιστῆς ᾤρηται. τοῦτο μὲν οὖν τὸ χωρίον ἐν βραχεῖ τειχισάμενος κατὰ τὸ τετράγωνον σχῆμα, καὶ γωνία ἐκάστη πύργον ἐνθήμενος Τετραπυργίαν εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι πεποίηκε. παρ' αὐτῷ δὲ μάλιστα τῷ χωρίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην ἐδείματο, ἣνπερ Ἰουστινιανὴν ἠνόμασε πρίμαν, ταῦτα τῇ θρησαμένη τὰ τροφεῖα ἐκτίνων. Apud Dardanos Europaeos, qui post Epidamniorum terminos habitant ad praesidium, quod Bederiana vocatur, oppidum est Tauresium nominis; hinc Iustinianus princeps orbis reparater ortus est; eum locum muro circumdans quadrangula figura singulis angulis turrim imposuit, effecitque, ut esset, et vocaretur quadriturrita. Iuxta eundem locum urbem nobilissimam condidit, quam Iustinianam primam appellavit, atque nutritionis officium altrici patriae rependit.* De qua Agathias nihil a Procopio discrepans, haec habet. *Πατρίς ἦν αὐτῷ πόλις Ἰλλυρικὴ Βεδερλίη μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνομαζομένη, ὕστερον δὲ πρώτη Ἰουστινιανὴ μετακληθεῖσα. Ἰουστινιανὸς γὰρ ἄτε δὴ κατ' αὐτὴν εἰς φῶς προσηγμένος ἐπόκησεν εἰκότως τῆς*

A 15

V 346

πατρίδα. Patria illi erat Illyrica civitas Bederina vetusto nomine dicta, deinde prima Iustiniana denominata. Iustinianus namque quia ibi primum editus in lucem est, mirifice patriam ornavit. Procopius aocuratius distinxit locum Iustiniani natalem, qui fuit Tauresium, nam ait, ἐνθεν ὄρμηται, inde prodiit: et locum in quo altus et educatus est, quae fuit

P 100 Bederina, cui τὰ τροφεῖα ἐξέτινεν, altrici debitum persolvit. A Procopio et Agathia nihil discrepat novella undecima de prima Iustiniana: nam provinciarum partitiones et nomina aliis alia sunt. Id saepe legis apud Strabonem, aliosque geographos.

P. 43, 6. Numeris militaribus inscripti] Theodorus Lector, ἀπὸ στρατιωτῶν ἀρξάμενος καὶ μέχρι τῆς συγκλήτου προκόψας, ex militum ordinibus ad senatum pervenit. Quare in diversis antiquis monumentis Ταξιδάσην, *ordinarium* vocatum Iustinum invenimus; quemadmodum et alios imperatores Iulianum, Iovinianum, Valentinianum, Valentem, Theodosium, qui militari deposito sago purpuram induerunt.

P. 43, 10. Criminis reum] Cuius? Neque ipse dicit, neque alii scriptores, qui satis ieiune de Iustini rebus egerunt. At vero ne calumnia Procopii silentio subesse videatur, unum de Iustini flagitiis, cum adhuc erat in castris, referam. Ὁ μαρὸς ἐκεῖνος μεταβολεὺς καὶ καλιγκάπηλος Ἰωάννης, ἦν εἰς τῶν ὑπὸ Ἰουστίνου τὸν στρατηγὸν τεταγμένων, ὃς αἰτήσας αὐτὸν ἄλλογον χρυσίον ὑπέσχετο τοὺς ἐπομένους τῷ στρατηγῷ τρέφειν, καὶ ἀποδοῦναι πάλιν τὸ χρυσίον ἐκεῖνο. περιῶν οὖν ἀνὰ τὰς κόμας ἐνθα βοῶν οὐδὲ ὄνομα ἤκούετο, ὃδε τούτων χάριν ἀνήσεως ἔλεγεν ἀφικέσθαι, ἐνέκετό τε ἀπαιτῶν, καὶ χρυσίον προτεινόμενος ἴσ' ἂν οἱ δειλαιοὶ ἐκεῖνοι συναγαγόντες χρυσίον μόλις αὐτὸν ἔπειθον λαβόντα τοῦτο ἀπαλλαγῆναι. ἔπειτα οὕτω περιερχόμενος ἐνθα Κάμηλοι οὐκ ἦσαν, τούτων ἕνεκα ἦκειν ἔφασκε, καὶ οὕτως ἠργυρολόγει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημά-

A 16 τῶν κατήσθιεν. ἦδετο δὲ αὐτῷ Ἰουστίνος ἀπριάτην εὐχοούμενος. *Scelestus ille negotiator, et propola Ioannes, erat ex militibus qui Iustinum ducem sequebantur. Is ut paucas sibi pecunias concederet, Iustinum rogabat, pollicens non solum pecuniam se illam redditurum; sed etiam annonam comitatu ministreturum. Ergo per pagos circumiens, in quibus Boum ne nomen quidem notum esset, emendi boves causa illuc venisse se dictitabat, eosque petebat identidem, instabatque, et ostentabat pecuniam. Quare miseri Pagani collatitio aere illi oblato, vel sic ab eo vix obtinebant, ut inde discederet. Tum eo pergebat, ubi Cameli non essent, et ad hos ipsos coëmendos se advenisse affirmabat. Porro his artibus pecunias ab omnibus corradebat, victumque sibi parabat iniuste. Quin et Iustinus acceptum illum habuit, quod nullis expensis laute convivaretur. Ex veterum historicorum collectaneis cod. Vat. 96.*

P. 43, 11. *Dux ille narrare solebat*] Mirificam Iustini liberationem alii quoque scripserunt, Ioannes Zonaras, Cedrenus, et Ephraemius in chronico; verum alia plane ab hac est, quam Procopius contigisse affirmat in Isauros copias ducente Ioanne Gibbo, sub cuius potestate tum agebat Iustinus, nempe initio principatus Anastasii; nam extremo eiusdem imperio Iustinus erat patricius, senator, et comes praetorianorum; idque magis ac magis confirmat, quod Iustinianus Iustini nepos, cum Gibbus ductabat exercitum, plane puer erat, neque versabatur in castris, ut criminis aut carceris ayunculi, quae historici narrant, socius esse posset: nam *candidata militia*, quemadmodum ait Victor Tunnensis, functus est sub initium imperii Iustini. Ergo secundo Iustinus in carcerem ab Anastasio conicitur cum Iustiniano nepote tunc trigenario maiore perduellionis insimulatus. Eripitur vero non ea hominis specie apparente (ut Zonaras et alii scribunt) quam hic Gibbo militiae magistro apparuisse Procopius refert; sed visis per quietem Anastasio imperatori Sergio et Baccho martyribus, quorum summa erat apud Dardanos et Illyrienses veneratio, et apud hos ipsos contribules atque gentiles Iustinum et Iustinianum, a quibus paulo post superbissimum templum ad urbem Scodram Barbenamque fluvium iisdem Sergio et Baccho martyribus excitatum fuit, ut pluribus narravit Theophilus Iustiniani praeceptor. Prima illa Ioannis Gibbi, et secunda haec Anastasii imperatoris visio in ea voce plane conveniunt, quod Iustinus eiusque propinqui futuri essent, ut Cedreni verbis utar, *σκέψη ζωρητικὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλής τε καὶ προνοίας, καὶ μέλλουσιν ὑπουργῆσαι τῷ θεῷ ἕκαστος ἐν τοῖς καιροῖς αὐτοῦ, vasa consilio providentiae divinae exequendo apta, et uterque suo tempore deo esset operam navaturus.*

P. 44, 6. *Praetorianis militibus praefectus*] Horum plures ordines, scholarii, domestici, protectores, silentiarii, de quibus Procop. infra p. 108 et deinceps. Ex his alii in atrio et vestibulo regiae versabantur, alii pro cubiculis desidebant; hi *σωματοφύλακες, corporis custodes*, Latine vero *excubitores*, ut est apud Evagrium l. 4 c. 1 et 2. Illi *φύλακες τοῦ παλατίου, custodes palatii, praetorii milites, seu praetoriani, aulae vel aulici milites*, ut Evagr. ibid. praefectum his ordinibus *comitem praetorianorum, seu excubitorum* appellat Iornandes, *ἄρχοντα τῶν φυλάκων τοῦ παλατίου, principem custodum palatii*, Procopius. Corippus *curam palatii* l. 2.

Dispositorque novus sacrae Badoarius aulae

Successor soceri factus mox cura palati est.

Graeci *Κουροπαλάτην*, deinde *πρωτοκουροσιαλάτην*, nimirum cum imperatores eo nomine alios donare honoris ergo coeperunt. Male interpretatur Octavius a Rosberg *procuratorem palatii*.

Glossarium Graecobarbarum confundit cum alio *cura palatii*, de quo Cassiodorus l. 7, Var. epist. 5, qui fabricae palatii praepositus erat. Et errorem auget, cum illius magnam fuisse dignitatem credit: quod ante regem Theodoricum auream virgam gestans primus incederet. At Cassiodorus, *primus*, inquit, *inter obsequia numerosa*, hoc est, non inter singulares et primarios viros patricios, senatores et consulares. Aurea vero virga est quam Codinus *δικαν/κίον* appellat, inferioribus etiam ordinibus honoris ergo concessa; idque ex eodem Cassiodori loco colligere est. Quod foediore lapsu comprobare nititur ex Corippo:

Par estans curis, solo diademate dispar.

Sed hoc de alio est *cura palatii*, ordinum militarium. *Par*, autem inquit, et *dispar* non autoritate, nam is erat praefectus praetorio, ut dicam ad p. 91 sed mutuam Iustiniani imperatoris benevolentiam, et Iustini iunioris ex sorore nepotis fide, atque etiam dignitate. Nam subdit Corippus:

— *Dispositu nam Caesar eras.*

Denique abusu, qui posteaquam Iustinus senior ex eo gradu ad imperium ascendit, primum coepit inolere, ut officium *curpalatae* gradus proximus esset ad imperii fastigium perveniendi; quamquam Caesares prius creabantur, ut de Tiberio Corippus ait l. 4 et S. Nicephorus de Mauritio. Quis Iustino in ea dignitate successerit non liquet; sed Iustiniani tempore *curpalatae* fuerunt eiusdem nepotes Marcellus, Marcianus, Iustinus, de quibus infra in genealogia Iustiniani; post Iustinum Baduarius, Tiberius, et Mauritius. Video eruditos viros confundere *praefectum praetorianorum*, qui est *cura palatii*, ac *praefectum praetoriorum*. Sed de hoc infra p. 91.

P. 44, 8. *Senex capularis*] Annos natus octo, et sexaginta. Theodorus Lector, *ἄνδρα πρεσβύτατον*, homo qui ad summam senectutem vixerit, infra Procopius, *ἰσχατόγερον*, reliqua ad p. 45.

P. 44, 9. *Analphabetus*] Anni excurrunt centum et viginti, nec amplius, ex quo Iustinianus dicitur, et vulgo habetur *analphabetus*: nempe post impressum Mediolani Suidam, A 18 quem Demetrius Chalcondyles de Graecis litteris benemeritus emendavit. Desinant eruditi iurisconsulti Andreas Alciatus, Gulielmus Budaeus, alique Iustinianum suum scribere indoctum ac plane rudem; et mendosum Suidae locum, qui occasionem illis fecit errandi, ex hoc Procopii corrigant, unde illa verba Suidas describit, *ἀμάθητος γραμμάτων ἀπάντων καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναγράφητος*, quae de Iustino Procopius dixit, non de Iustiniano. Quem *fidem suam chirographo scriptam proprio ad sedem apostolicam misisse* testantur historiae, et Anastius in Ioanne secundo. Recte habent omnes Suidae co-

Dices Vaticani Ἰουστινῖος. Verum ex eadem illa Chalcondyliana editione iam diu poterat illud mendum tolli, si quis animum attendisset; nam in voce ἀμάθης, haec eadem Procopii sententia profertur integro Iustini nomine. At frequens sane est librariorum lapsus in his duobus Iustini ac Iustiniani vocabulis, cum in hac historia, ut infra, et in *notis censoriis* monebimus, tum alibi apud Evagrium, aliosque scriptores, ita ut viri gravissimi eam ob rem longe a veritate historiae aberrarent. Nam Athalarici Gotthorum regis legatio de pace quae habetur l. 8, variat. Cassiodori epist. 1 ad Iustinum est, quemadmodum legimus in Vaticano codice; non ad Iustinianum, ut titulus editionis Parisiensis prae se fert, et vir doctus Baronius credere non dubitavit. Siquidem ait Athalaricus: *primordia itaque nostra, solatia mereantur principis longaevis habere.* Atqui Iustinianus κομιδῇ νέος, *admodum adolescens* erat (ut statim subdit Procopius) cum Athalaricus eam legationem adornabat. Ait praeterea; *vos genitorem meum in Italia palmatae claritate decorastis.* Sed genitor Athalarici Eutharicus ante novem annos quam Iustinianus Caesar esset, et ab eo consul creari posset, palmatam induerat in Italia, nec diu post, diem obierat. Ait demum; *desiderio quoque concordiae factus est per arma filius, quamvis vobis pene videbatur aequaevus.* Ergo Iustinianus qui non solum plena pubertate Eutharicum non praecedebat, sed κομιδῇ νέος, *plane adolescens* erat, senem adoptavit, a quo multis annorum decuriis superabatur. Lege Iornandum lib. rer. Getic. extremo. Haec obiter, sed necessario movimus; plura infra ad p. 45 lin. 15, 135 lin. 16. Et in *Notis censoriis* ad. p. 27 lin. 36.

P. 44, 12. *Proclus*] Alius est Proclus insignis mathematicus, qui hoc tempore florebat, et Anastasii imperatoris mortem coniecit, et Vitaliani classem miro artificio combussit, ut Marcellinus et Evagrius narrant. Hic vero fuit Pauli Byzantii filius iuris consultissimus, ἀνὴρ δίκαιος καὶ χρημάτων ἀδωρότατος, *homo iustus, nullisque largitionibus corrupendus*, qui Iustinum imperatorem paratissimum ad Chosroëm Cabadae Persarum regis filium sibi adoptandum, a sententia deterruit, ne ad Persas, inquit, Romanorum imperium veniret. Quod imperante Iustino universa Romana respublica ab huius ore, ut ait Procopius, penderet, sub eius signo aeneo scriptum id erat Constantinopoli.

Πρόκλος ἐγὼ Βυζάντιος, ὃν περὶ δῶμα
 τηλεθάοντα δίκης βασιλῆος ἤρπασεν αὐλή,
 ὄφρ' εἴην στόμα πιστὸν ἐρισθενέος βασιλῆος.
 ἀγγέλλει δ' ὅδε χαλκὸς ὅσον γέρας ἐστὶν ἀέθλων.
 καὶ τὰ μὲν εἴκελα πάντα καὶ υἱεὶ καὶ γενετῆρι,
 ἐν δ' ὑπάτων ῥάβδοισι παῖς νίκησε τοκῆα.

A 19

Hoc epigramma, quod Ioannes Brodaeus parum intellexit, ex hoc Procopii loco illustratur. Quod ait de consulatu, de honorario intelligas necesse est.

P. 44, 14. *A magistratu, qui id muneris habet*] Habebat id munus primarius a secretis, quem posteriores orientis imperatores *Κανικλίωνα*, sive τὸν ἀπὸ *Κανικλίου* nominarunt. Frequens est eius mentio apud Gregentium episcopum Taphrensem, Codinum, Nicetam, et recentiores historiae Graecae scriptores. Huius magistratus officium, ac nominis rationem statim explicabimus.

P. 44, 15. *Quae legi Latine possent*] Etiamnum videmus ad calcem Graecarum constitutionum subscriptiones imperatorum, notasque consulum Latinas, sed non ita multo post obsoleverunt. Lege 74. novellam Iustiniani, et has notas ad p. 68 lin. 28.

P. 44, 15. *Formam quatuor litterarum*] Audieram in archivo Cassinensi haberi Iustini diplomata eiusdem manu consignata: ex quibus formam illarum quatuor litterarum excipere, earumque longitudinem latitudinemque, et apicum ipsorum ingenium summa qua fieri potuisset industria adamussim exprimere, tibi que Lector proponere constitueram. Sed perferitur ad me ibi Iustini nomen integrum esse. Quare diplomata quae aliis etiam de causis suspectae fidei olim Baronio visa sunt, ex hoc Procopii loco imposturae iam quisque facile convincat. Caeterum Proclus quae quatuor illas tantum litteras tabellae incidendo non commoditati modo Iustini consuluit, sed etiam priscorum Romanorum usum utcumque retinuit; qui, autore Plutarcho, praenomina integra non scribebant, sed una litera, ut M. T. L. duabus, ut C. tribus, ut S. S. S. Ausonius,

*Lucius una quidem, geminis sed dissita punctis
Littera praenomen sic nota sola facit.*

Verum haec consuetudo paulo post intermissa est: nam orientis imperatores integrum nomen arcanis quibusdam nodis, et implicationibus litterarum scribere coeperunt, ut in antiquis eorum diplomatibus apparet; et mentio est in sexta synodo, actione 12 *μονογράμμου* imperatoris Constantini Pogonati, quod continebat has voces, *Κωνσταντίνου δεσπότου*. Et in capitulis Caroli Calvi. *Ut in denariis novae nostrae monetae ex una parte nomen nostrum habeatur in gyro, et in medio nostri nominis monogramma*. Verum unica littera I. suum notare Iustinianum consuevisse nomen Corippus indicare videtur libro primo extremo, quamobrem et iota Iustinianum apicem vocat.

*Sic decus imperii sanctum, sic Iota resurgens
Exortum est de fine suo seniumque reponens*

*Nominis et recti Iustino in principio vivit
Iustinianus apex domini. ———*

A 20

P. 45, 1. *Colore imbutus, quo scribere mos est imperatoribus]* Gregorius secundus ad Leonem Isaurum imperatorem. *Litterae tuas, et non alienae sigillis imperatoris obsignatae diligenter essent, et accuratae intus subscriptiones per cinnabarin propria manu tua, ut mos est imperatoribus, subscribere. Cinnabarin* vocavit ob coloris similitudinem; sed imperatorium *encaustum* purpureum erat ex murice. *Sacri affatus quocumque nostrae mansuetudinis in quacumque paginarum scripserit autoritas, non alio vultu penitus, aut colore, nisi purpurea tantummodo inscriptione lustrentur: scilicet ut cocti muricis, et triti conchylii ardore signentur. Hanc autem sacri encausti confectionem nulli sit licitum, aut concessum habere.* l. 6 c. de divers. rescript. *encaustum* hodie in Italia dicimus *enchiostro*; *encausta*, et *encaustaria* legendum ad l. 9 c. de agric. liquor ille purpureus, quem hic non atramentum, sed purpuramentum vocare liceat, servabatur in atramentario, nisi dicere etiam malis, purpuramentario; quod cum caniculi formam effigiemque prae se ferret (quales atramentariorum formas hodieque usurpamus) ob id CANICULUS est appellatum. Et a CANICULO erat, qui Caesari eiusmodi purpuramentarium ministrabat. Anastasius Bibliothecarius ad octavam synodum act. 10. *Praepositus caniculi est, qui curam et custodiam gerit caniculi, id est, atramentarii, ex quo imperator PHOENICEAS litteras scribit in chartis.* Ad nomen si quid praeterea Caesari subscribendum erat, id praepositus caniculi manu sua exarabat, quod in calce eiusdem synodi Christophorum Basilii imperatoris a caniculo fecisse liquet. Praeficiebantur caniculo primarii a secretis, quorum magna dignitas et autoritas fuit, utpote quae solis tandem imperatoris sanguine propinquis concederetur. Quae Iunius de hoc officio apud Codinum, nugae sunt.

P. 45, 5. *Lupicinas]* Sanctus Nicephorus in chronico *Euphemiam* appellat. Uterque bene; illud vocabulum natalitium fuit, hoc nomine a Iustino, populoque Constantinopolitano Augusta consalutata est, ut habent Graeci scriptores quos infra ad p. 45 lin. 2 laudabimus. Victor Tunnensis in chronico. *Iustini coniuX Lupicina nomine dicebatur, quam Constantinopolitani Euphemiam postea vocaverunt.*

P. 45, 8. *Insignis homo stoliditatis]* Idem, sed modestius l. 1 bell. Vand. οὐπω μὲν ἤκοντι ἐς βασιλείαν, διοικουμένην δὲ αὐτήν κατ' ἐξουσίαν, ἐπεὶ οἱ ὁ θεῖος Ἰουστίνος ὑπέργηγώς τε ὦν ἐβασίλευε, καὶ τῶν κατὰ τὴν πολιτείαν πραγμάτων οὐ παντελῶς ἔμπειρος. *Nondum ad imperii administrationem accesserat Iustinianus, eam tamen summa exercebat autoritate,*

quod Iustinus avunculus imperator exacta iam esset aetate, et reipublicae gerendae haud omnino peritus. Vide infra ad p. 45 lin. 5.

P 104
A 21
P. 45, 9. *Iustinianus sororis filius*] In Graeco est ἀδελφιδούς, sic etiam Evagrius, et Cyrillus Scythopolitanus Procopii aequales; Theophanes vero, et alii posteriores ἀνεψιόν, Anastasius Bibliothecarius vertit *nepotem*, Graecae vocis ambiguitatem secutus, quae tum ex fratre, tum ex sorore filium significat. Vide quae supra notavimus ad p. 22 lin. 38. Latini eius temporis historici explicatius, Marcellinus in chronico *ex sorore nepotem* dixit: sic etiam Iornandes, qui anno Iustiniani vigesimo quarto scribebat, et *Avunculum* Iustinum appellavit, nempe matris Iustiniani fratrem. Andreas Alciatus l. 4, dispunct. c. 7, et Hubertus Goltius in fastis, Iustiniani parentem Iustinum fecerunt. Fortasse quia sic eum in constitutionibus saepe Iustinianus nominavit; sed adoptatus est a Iustino, non genitus.

V 348
P. 45, 10. *Aetate iunior*] Graeco est κομιδῆ νέος, *plane adolescens*. Quoto aetatis anno ad rempublicam accesserit Iustinianus, inter antiquos scriptores non convenit, minus inter recentiores. Hubertus Giphanius in comm. de Iustin. sub Zenone imperatore consule Fausto natum, ex Marcellino refert; verum id in Marcellino nusquam legimus; Theophilus Iustiniani praeceptor licet sub Zenone et Acacio patriarcha dicat, consulatum tamen reticet. Panvinus l. 3 fastorum, anno aetatis quarto et quadragesimo imperium cepisse, nullo autore, narrat; fortasse accepit a Zonara, qui quintum et quadragesimum notat annum. Pugnare tamen secum Zonaras videtur, ubi narrat Iustinum avunculum recusasse Iustinianum imperii socium habere, atque id urgentibus principibus dixisse; *vobis optandum est ne hanc purpuram iunior aliquis induat*: nam non est iunior qui quinque et quadraginta annorum est. A Zonara parum discrepat Nicephorus, qui anno aetatis octogesimo secundo Iustinianum obiisse scribit. Scholium ab erudito viro descriptum olim offendi in manuscripto Vaticano. Κωνσταντίνα ἡ γαμετὴ Μαυρικίου ἐγέννησεν υἱόν, ὃν ὁ Μαυρίκιος ἐπωνόμαζε Θεοδοσίον. τῶν οὖν Βενέτων κραζόντων Ἰουστινιανὸν καλεῖσθαι, οἱ Πράσινοι ἔκραζον Θεοδοσίον, διὰ τὸ Θεοδοσίον τὸν βασιλέα ὀρθόδοξον γενέσθαι, καὶ πολλὰ ἔτη ζῆσαι. ἤρξαντο οὖν οἱ Βένετοι λέγειν, τὰ δωρηθέντα ἔτη τῷ Ἰουστινιανῷ ὁ Κύριος παράσχοι σοι ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἰς ἓ ἔτη καὶ πλείω. ἢ γὰρ ζωὴ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου ἐγένετο ἔτη ν'. *Constantina Mauricii coniux filium genuit, quem Mauritius Theodosium nominavit; at Veneti Iustinianum appellandum contendebant: contra Prasini Theodosium, quod ille orthodoxus fuerit, diuque vixerit. Tum Veneti acclamarunt, Iusti-*

niani tibi deus annos cum pace concedat; nam illius nonaginta et amplius anni fuerunt, Theodosii vero quinquaginta. Pro nota ζ repono non dissimilem, eidemque proximam in ordine numerorum π , ut sint anni octoginta; vereor enim ne in eo scholio mendum sit, vel in Venetorum acclamatione adulatio. Nam ut nonaginta Iustiniani vitae annos computemus, addendi sunt ad novem atque triginta eius imperii, unum et quinquaginta: atqui virum unius et quinquaginta annorum aetate iuniorem Procopius minime dixisset. Quamquam, ut plane liquet, non tum aetate iuniorem fuisse dicit Iustinianum Procopius, cum Caesar declaratus est; sed cum in ipso Iustini principatus exordio per licentiam, vel avunculo permittente A 22 sibi administrationem imperii sumebat. Quando κραταιῶς ἀντείχετο τῆς πολιτείας, cum potestate rempublicam gerebat, ut Cyrillus Scythopolitanus loquitur. Tunc vero quantum coniectura assequi possumus, tertium et trigesimum aetatis annum Iustinianus agebat. Nam sub finem Anastasii dominatus Byzantium venisse Iustinianum trigenario maiorem Theophilus eius praeceptor affirmat. In obscuro quidem est annus, et consulatus; dies vero Iustiniani natalitius fuit quinto Idus Maii, Indosque ea die celebratos, apud Theophanem notatos habes ad annum vigesimum primum, et vigesimum octavum. Ridiculam est commentum interpretis ad ea verba Suidae in voce Τυμβογέρων. Πρὸ κδ'. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς τυμβογέρων ἦν ἤδη. Non constat, inquit, quid sibi velint haec πρὸ κδ'. id est, ante viginti quatuor: fortasse legendum, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς πρὸ κδ'. ἐτῶν ἦν τυμβογέρων, hoc est, Iustinianus autem imperator ante vigesimum quartum aetatis annum erat iam ut senex decrepitu. Nugae; Suidas citat huius historiae verba ad p. 29. Deinde de Iustino loquitur, P 105 non de Iustiniano. Tertio, dictio compendiarium, quam iste numerariam notam interpretatur, Procopii nominis (cuius verba citantur) compendium est; ita Προκῶ.

P. 45, 10. Qui summam moderabatur imperii] Id constat ex loco, quem paulo ante laudavi l. 1 de bell. Vand. et ex alio l. 1 de aedif. ubi restorationem templi Blacherniani a Iustino factam Iustiniano nepoti tribuens Procopius, sic rem excusat, quod in impressis non habetur. αὐτῷ γὰρ λογιστέον καὶ τὰ Ἰουστίνῳ εἰργασμένα τῷ θεῷ, ἐπεὶ καὶ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν κατ' ἐξουσίαν αὐτὸς διακείτο. Nam Iustiniano, inquit, adscribenda sunt Iustini avunculi gesta, cum huius imperium ille summa auctoritate administraret. Et Cyrillus Scythopolitanus ait Iustinianum antequam Caesar renunciaretur, fuisse πατρικιον, ὕπατον, στρατηγόν, καὶ τῶν τῆς πολιτείας πραγμάτων κραταιῶς ἀντεχόμενον, patricium, consulem, ducem exercitus, et cum potestate rempublicam rexisse.

P. 46, 11. *Amantium eunuchorum aulae principem*] Marcellinus palatii praepositum nominat; Evagrius imperatoris cubiculi praefectum. Erat is eunuchus, eaque re cum sibi quaerere imperium non posset, id optabat Theocrito familiari suo; unde perduellionis suspicionem incurrens, a Iustino necatur: addit Marcellinus causam haeresis Manichaeorum, quare ἀντάρτης τῆς τριάδος, rebellis trinitatis a Tyriis vocatus est, et a Byzantiis *Zummas* ab insigni Manichaeo eiusdem nominis: Procopius iniuriam illatam Ioanni patriarchae; fortassis occasio necis captata hinc est. Huius Amantii domus erat, quae deinde sancti Thomae ecclesia fuit Constantinopoli, ut est apud autorem originum CP. et Zonaras confirmat. Antiqua tamen inscriptio Pauli Silentiarrii ad domum suam templum aedificasse Amantium testatur.

Τόνδε θεῶ κάμες οἶκον Ἀμάντιε μεσσόθι πόντου

Τοῖς πολυδινήτοις κύμασι μαρνάμενον.

Οὐ νότος, οὐ βορέης ἰερὸν σέο δῶμα τινάζει,

Νηῶ θεαπεισίῳ τῶδε φυλασσόμενον.

Ζῳοῖς ἤματα πολλὰ· σὺ γὰρ νεοθηλέα Πῶμην

Πόντῳ ἐκαίξας θήκω παιδοστέραν.

P. 46, 13. *In Ioannem urbis antietitem*] Quem quod plurimum Iustinianus, ut hic vides, amabat, *oecumenici* nomen A 23 tunc primum sibi arrogantem non compescuit, ut in praefatione diximus. Cum hic fuerit Cappadox, a nonnullis confunditur cum alio eiusdem cognomine et concive; sed hic presbyter fuit Constantinopolitanus, ut Theophanes narret, et Timothei patriarchae Syncellus, et anno Iustiniani tertio moritur; alter vero Ioannes Cappadox praetorii praefecturam cepit primum sub Iustiniano; nam sub Iustino eam gessit Marinus, dein Appion patricius, et alii, quos vide infra ad p. 92.

P. 46, 15. *Vitalianum Tyrannum*] Numeratur a Procopio l. 1 bell. Pers. inter duces exercitus Anastasii imperatoris, adversus quem deinde arma sumpsit. Extincto Anastasio ad rempublicam revocatur a Iustino, septimoque receptionis suae die, ut Marcellinus ait, *magister militiae ordinatur, deinde consul*. Tanta fuit apud Iustinum autoritatis, ut eo instante Severum et Iulianum Haereticos iusserit exulare; et sanctus Hormisda papa ad eum scripserit de gravioribus ecclesiae rebus, ut est in epistola Iustiniani ad eundem Hormisdam: in qua cum fratrem eum Iustinianus appellet, Arnoldus Uvion sic accepit, quasi de Germano fratre dixerit; sed perperam. Nam Vitaliani, et Iustiniani nepotes, nempe *Ioannem* et *Germanum*, non modo consanguineos fuisse negat Procopius, sed familiae dignitate longe inter se distasse etiam affirmat supra p. 23. Praeterea fuit Vitalianus genere *Scythia*, ut Marcellinus habet, *Patricioli filius*, ut Procopius narret l. 1 de bell. Pers.

Iustinianus vero *Illyriensis* ex patre *Sabbatio*, ut infra p. 57 narratur. In ea vero epistola *frater* Iustiniani dicitur, non sanguine, sed *ἀδελφοπιστία* quam Graeci vocant, *iurata fraternitate*. Nam Vitalianus ob affectatam sub Anastasio tyrannidem sibi timens, publicam postulavit fidem, quam Iustinianus nomine Caesaris non solum dedit, sed etiam super sacram mensam, ritu Christianis consueto, *ἀδελφοπιστία*, i. e. *iurata mutuo fraterna fide*, Vitalianum sibi devinxit; quod curiose Procopius illis verbis observavit, *ὅ δὴ τὰ πιστὰ πρότερον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας παρέσχετο διαλαχῶν αὐτῷ τῶν ἐν Χριστιανοῖς μυστηρίων*: P 106 *impunitate promissa, fide publica, una susceptis Christianorum mysteriis*. Sic et Strategium aerarii praefectum Iustiniani *fratrem* appellatum video in historia de templo sanctae Sophiae, quem ibidem infra *ἀδελφοποιητὸν* autor nominat: nam Strategio Appius Aegyptius pater fuit, ut Innocentius Maronianus scribit in epist. ad The matem. Hos etiam *ἀγαπητούς* nominare Christiani consueverant; quare Felix papa quartus cum adhuc laicus fraternam fidem Iustiniano iurasset, exinde dictus est *Ἰουστινιανοῦ ἀγαπητός*, ut in Romanorum pontificum serie Graece conscripta observavi. Hac eadem ratione et fide Iustiniani frater fuit Theodoricus Gotthorum rex, ut Theophilus Iustiniani praeceptor explicat. Ritum hunc *ἀδελφοπιστίας*; antiquissimi patres hausto Christi poculo sacrum fecerunt, quibus curae fuit evertere illas humani cruoris potiones, quas adhibuerunt non solum barbari, et orientis populi, ut refert Lucianus in lib. de amicitia, cui titulus est *Τόξαρις*, sed etiam A 24 Romani ad amicitias, foedera et coniurationes stabiliendas.

P. 46, 16. *Dato offensionis loco*] Haec acerbius Zacharias apud Evagrium l. 4 c. 3. Emendandus est Theophanes, qui populo Constantinopolitano Vitaliani caedem adscribit, *διὰ τὸ πολλοὺς ἀνηρηκέναι τῷ καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως αὐτοῦ κατ' Ἀναστασίου, quod, inquit, multos deleverit quo tempore in Anastasium arma sumpserat*. Sed Vitalianus quam fuerit populis acceptus, publicae illae acclamationes declarant. *Vitaliani patricii multi sint anni. Vitaliani orthodoxi multi sint anni*; quas Epiphanius Tyrius in epist. refert.

P. 46, 17. *Eum in aula impie contrucidavit*] Victor Tunnensis eorum temporum aequalis. *Vitalianus Constantinopoli intra palatium, loco quem Delphicum Graeco vocabulo dicunt, Iustiniani patricii factione dicitur interfectus fuisse*. Extincto Vitaliano, qui erat magister militiae, Iustinianus designatus est dux Romanarum legionum. Ita Zonaras; Con- V 349 stantinus Porphyrogenitus l. 1 Them. 12. *Ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ περιβόητος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς (ὅτε τῶν σκήπτρων ἐκράτει τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ὁ τούτου θεῖος Ἰουστίνος) μονοστράτηγος τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων Καῖσαρ ὢν ἐχρημάτιζε*.

Magnus ille ac celebris imperator Iustinianus (imperante Iustino avunculo) solus Romanarum legionum dux, cum iam Caesar esset, appellabatur. Στρατηγὸν eum appellat in senatu Proclus quaestor apud Procopium l. 1 bell. Pers. Sed corrigendus est Constantinus; nam Procopius ibidem diu post Iustinianum censalutatum fuisse Caesarem affirmat. Σίττας καὶ Βελισάριος νεανία μὲν καὶ πρῶτω ἐκπαιγνῆτα ἦσαν, Ἰουστινιανοῦ δὲ στρατηγοῦ δορυφόρω, ὃς χρόνῳ ὑστερον ξὺν Ἰουστίνῳ τῷ θεῷ τὴν βασιλείαν ἔσχεν. Sittas et Belisarius primae lanuginis adolescentes satellites erant Iustiniani militiae magistri, qui diu post cum Iustino avunculo habuit imperium. Clarius Cyrillus Scythopolitanus Procopii aequalis, Ἰουστίνος Ἰουστινιανὸν ἀνθ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοκράτορα κατέστησε πατρικιον, καὶ ὑπατον ὄντα καὶ στρατηγόν. Iustinus Iustinianum ex sorore nepotem suo loco imperatorem constituit, qui iam erat patricius, consul et magister militiae.

P. 47, 1. *Duae populi factiones*] Duae, quae seditiones agitent; nam alioqui quaternae Circensium Aurigarum priscae factiones erant: adde *Prasinis* et *Venetis Albatos*, et *Rusatos*, de quibus omnibus extant epigrammata in l. 5 Anthologiae. Domitianus τοῖς ἀρματηλάταις δύο γένη ἕτερα, τὸ μὲν χρυσοῦν, τὸ δὲ ἀργυροῦν ὀνομάσας προσεκατέστησε. *Ad numerum Aurigarum*, inquit Dio, *duos alios ordines adiecit, quorum alterum Auratorum, alterum Argentatorum vocavit.* Sunt qui efferant *Prasianos*, et *Venetianos*: ita Antoninus imperator in vita sua; et antiquus lapis.

P 107

VICTORIA

VENETIANORUM

SEMPER

FELICITER.

A 25 *Prasinos* qui viridi colore utebantur, nonnunquam Marcellinus *cereales* dixit. Dio l. 59 illorum vestem βατραχίδα, *ranuncularem* a ranarum viridate vocat. Veneti a Graecis dicti Κυάνοι, hoc est, *caerulei*, confirmatque Vegetius; quod Christophorus ad c. 31 l. 4 Evagrii parum animadvertit. Τὸ Βένετον ἀπὸ Βενετίας ὀνομάσται, ἐν ᾗ γίνεται κυανὰ χρώματα. *Venetus color a Venetiis dicitur, ubi caerulei colores fiunt.* Male, nam ante conditas Venetias id nomen fuit; Venetae namque factionis meminit Suetonius in Vitellio c. 14. *Prasinae*, Dio l. 59. De origine Venetorum, ac Prasinorum sic in antiquis historiarum collectaneis cod. Vat. 96 legebam. Οἰνόμαος πρῶτος ἐφεῦρε τὰ τοῦ ἵπποδρόμου χρώματα, ἀγωνιζομένης γῆς καὶ θαλάσσης. ἐβάλλοντο κληροί, καὶ ὃν Ἰλαχεν ὑπὲρ τῆς γῆς ἀγωνίζεσθαι ἐφόρει χλοανόν, ὃς δὲ ὑπὲρ τῆς θαλάσσης κυάνειον, καὶ ἐποίησε τὸν ἀγῶνα μαρτίου εἰκοστῆ τεταέρτη. Καὶ εἰ μὲν τὸ χλοανόν ἐνίκαι, τῆς γῆς εὐφορίαν ἠλπίζον· εἰ δὲ τὸ

κυνάνειον, τῆς θαλάσσης εὐκλοῖαν. Καὶ ἤρχοντο οἱ μὲν γεωργοὶ τὸν χλοανὸν νικᾶν, οἱ δὲ αὖ πάλιν ναυτικοὶ τῷ κυνάνειῳ ἐβούλοντο τὴν νίκην. *Oenomaus primus adinvenit Circensium colores, quibus terrae ac maris quasi certamen repraesentavit. Mittebantur sortes; quem vero contigisset terrae vicem agere certando, ille vestem viridem induebat; caeruleam autem qui partes maris agebat. Hoc certamen vigesima quarta die Martii Oenomaus constituit. Quod si color viridis vicisset, terrae fertilitatem omnes sperabant; si caeruleus, tranquillam maris navigationem. Quare agricolas optabant victoriam viridi colori: nautae, caeruleo.* Praeter haec quae Procopius narrat de Venetorum, Prasinorumque seditionibus, lege l. 1 de bell. Pers. Evagrium ibidem, Marcellinum in chronico, Theophanem, et Zonaram in Iustiniano. Vide has notas infra ad p. 43 lin. 13 et 83 lin. 80.

P. 48, 4. *Us Massagetae solent, quare hunc habitum Hunnicum appellant*] Non Hunnorum, non Massagetarum, sed Saracenorum proprium alii hunc habitum fuisse narrant; Gentilibus passim omnibus hoc tribuit Hieremias c. 10 *super omnem attonsum circa faciem suam.* Οἱ Σαρακηνοὶ (ad eum locum ait Theodorus Mopsuestenus) τὴν κόμην κατὰ τὸ ὀπισθεν μέρος ἐῶντες μόνον ἀποκείρονται τὸ μέρος τὸ ἐπὶ τὸ μέτωπον, οἳ εἰσὶν οἱ νῦν λεγόμενοι γεντίλιοι. *Comam aut occipitium promittentes Saraceni, partem solummodo tondent, quae fronti imminet; hos hodie Gentiles appellamus.*

P. 48, 9. *Intenta manu, etc. alios incitarent*] Haec studia faventium in circo festive Caesarius describit dialogo primo initio; sed hic ea tantum delibo quae ad χειρονομίαν pertinent. Τὴν χεῖρα, inquit, κατ' αὐτῶν παρατείνοντες καὶ τῷ λιχανῶ δακτύλῳ τοὺς ἔχομένους παίοντες, καὶ τὴν παρειᾶν παρακινῶμενοι, καὶ ἀστάνδροι ἐπὶ τοὺς σταδιοδρομοῦντας διανιστάμενοι χειρονομοῦσιν αὐτοῖς τὰ δοκοῦντα πρὸς τὸ ἔπαθλον.

P. 49, 2. *Antshac armati fere omnes*] Haec de Venetorum Prasinorumque facinoribus narratio quaedam veluti tabula est, in qua contemplari licet, quid sceleratorum in urbibus licentia possit, quando principum favore studiisque foveatur. Neque ad haec Procopii confirmanda operaepretium est aliorum testimonia scriptorum in medium adducere. Satis sit haec Iustiniani tempora ex modestiore aetate, et imperio Theodosii magni conicere, quod licet hisce factionibus blanditum non sit, earum tamen gravissime damnum sensit, ut Gregorius Nazianzenus iambis declaravit ad Seleucum.

Ἰθάμα πωλικῶν ἵπποδρόμων
πόλεις διασπᾶ, δῆμον εἰς στάσιν φέρει,
μάχας διδάσκει, λοιδορον θίγει στόμα,
τέμνει πολιτῶν φίλτρα, συγκρούει γένη,

καταισχύνει γέροντας, ἐκμαίνει νέους,
 ἔχθρας ἀνάπτει φιλιάτων, πατεῖ νόμους,
 καὶ πρὸς γε τούτοις χρημάτων σαφῆς βλάβη.
 πόσους μὲν οἴκους ἀθρόους κατέσκαψε;
 πόσους προσαιτεῖν πλουσίους ἠνάγκασε;
 πόσας δὲ τὸ πρὶν εὐνομουμένας πόλεις
 ἄρδην καθείλεν; ὡς γὰρ ἠβῶσα στάσις
 φόνοις δυναστῶν ἔχρανε δήμου χέρας,
 χήρωσεν ἀνδρῶν τὰς πόλεις νέμφ ξίφους,
 πῦρ καὶ σίδηρος τὰς πόλεις ἐπιέματο,
 σφαγαῖς κολάζων τὰς σφαγὰς, φόνοις φόνους.

P. 52, 4. *Neque impunes hac violentia nuptias foeminae]*
 Et statim exemplo id confirmat Procopius. At illa mulier fuit
 violentia sceleratorum immunis, quae morte stuprum antever-
 tit. Sed plane non deerant historico exempla, quae adamas-
 sim narrationi convenirent. Petrus Apamensis homo factionis
 Venetae, militis cuiusdam cognomento Psephae coniugem con-
 stupravit, ἢ μὴ δυνηθεῖσα τὴν ἄστονον ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνδρός
 φυγεῖν εἰς σφαγὴν ἀπεχώρησε τραγωδοῦσα τὰς τε οἰκίας, καὶ
 τοῦ γεγαμηκότος ἐπονειδίστους ξυμποράς. *Quae cum scelerati
 hominis perditam vitare cupiditatem nequivisset, suae et ma-
 riti infamiae tragicum plane remedium adhibens in suam cae-
 dem prorupit.* Episcopi secundae Syriae in epist. ad Conc.
 sub Iustiniano.

P. 53, 5. *Iisque magnas largiretur opes, etc.]* Evagr.
 l. 4 c. 31. ὥστε καὶ μαιφονίας αὐτοῦς ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ. καὶ
 ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἐργάζεσθαι τῶν ἀπεναντίας, καὶ μὴ μόνον
 ποινὰς μὴ δεδιέναι, ἀλλὰ καὶ ἀξιουῖσθαι γερῶν. *Ut impune
 possent ipsa meridie in media civitate adversarios trucidare,
 et non modo non poenas metuerent, verum etiam dignarentur
 praemiis.*

P. 53, 11. *Cum neque eorum sensum aliquem acciperet
 quae se spectante in circo fierent]* Non solum hoc ait de fa-
 ctiosorum caedibus, sed etiam de conviciis et contumeliis in
 principes, in Theodoram Augustam, et in Iustinianum a vilis-
 sima plebe iactis. Chron. Alexandr. πολλῶν ὕβρεων γενομέ-
 A 28 *ων μεταξύ τῶν μερῶν Βενέτων τε καὶ πρασίνων, καὶ πολλὰ
 λοιδορήσαντες τὸν βασιλέα κατηλθόν οἱ πράσινοι ἐάσαντες τὸν
 βασιλέα καὶ τοὺς Βενέτους θεωροῦντας. Inde multis inter ge-
 minas factiones Venetorum et Prasinorum iactis conviciis, et
 in ipsum imperatorem, Prasini ex circo descenderunt relictis
 imperatore et Venetis in spectaculo.* Haec in eo chronico di-
 minuta, apud Theophanem vero cum integra habeantur, infra
 ad pag. 56 opportuno loco tibi dabimus cum nostra interpreta-
 tione.

P. 53, 12. *Nam mire stolidus fuit]* At in rebus agendis

Iustiniani peractæ ingenium in hoc libro sæpe Procopius laudat. Ibi florentis ætatis fervorem, hic senescentis languorem stuporemque notat. Menander Iustiniani protector, οὐ γὰρ ἔσφραγα οἱ τὸ σῶμα, οὐδὲ ἤκραζεν ἢ ἀλκή, ἀλλ' ἦδη γηραλέος τε ἦν, καὶ τὸ ἀνδρείον ἐκείνο φρόνημα μετεβέβλητο εἰς τὸ ἄθυμότερον. *Neque enim amplius vegeto erat corpore, viribusque florentibus; sed iam senuerat, et fortis ille animus in segnitiam recordiamque degeneraverat.* Agathias l. 5. ταῦτα Ἰουστινιανῷ νεάζοντι ἔτι καὶ ἐβόωντόν τ' ἐξεργαστο, ἀμφὶ δὲ τὴν ἰσχάτην τοῦ βίου πορείαν ἀπειρημέναι τοῖς πόνοις ἰδοῦσι. *Hæc præcibars acta sunt Iustiniano adhuc iuniori, ac ætate vigenti; verum is postremo vitæ decursu a curis abhorruisse visus est.* Ut vero languorὶ desidiaeque se dederit Iustinianus, et quanto cum reipublicæ damno, lege quæ statim fusc scribit Agathias. De Iustiniani pene stolidâ senectute vide notas has ad pag. 187 ex quibus intelligas, quam frigide Corippus eam stoliditatem in sanctimoniam accipiat ac interpretetur.

Plurima sunt vivo nimium neglecta parenti;

Nulla fuit iam cura senis, iam frigidus omnis

Alterius vitæ solo fervebat amore;

In coelum mens omnis erat, iam corporis huius

Immemor hanc mundi faciẽ transisse putabat.

P 109

P. 53, 12. *Simillimus asino*] Statimque subdit aures Iustiniano agitari solitas; quamobrem publice in theatro Prasini eum illi convioarentur, *asinum* appellabant. Fasti Siculi. ἄλλοι δὲ ἔκραζον, ἐπιπορκίς Σγαῦδαρι. *Alii clamitarunt, peieras, Sgaudari, lege Γαῦδαρι, sive Γαῦδάρη.* Matthæus Raderus, *nescio, inquit, quid hoc vocis; videtur convicium.* Lingua Græcorum vernacula γαῦδαρος, est *asinus.*

P. 53, 16. *Hunnos qui sæpius ad se adventarent*] Lege quæ infra notamus ad p. 49 lin. 27. 35. 37, et p. 50 lin. 12, et p. 87 lin. 11.

P. 54, 5. *Marinis substructionum molibus*] Quas excitavit in Heraeo suburbano; eas in fine primi aedificiorum libri describit Procopius, ibique more suo per speciem commendationis tacitam parat vituperationem, quam aperte in hoc libro erat exaggeraturus. Ἄλλ' ἀποκρήσαι ταῦτα εἰπεῖν βασιλείᾳ τε εἶναι καὶ πρὸς Ἰουστινιανῷ γεγενῆσθαι παρόντος τε καὶ ἐπιτεργνωμένου, καὶ οὐδενὸς ἀπεριόπτου, ὅτι μὴ χρημάτων καθισταμένου. *De hoc toto, inquit, aedificio illud satis sit dicere, regiam esse constructamque a Iustiniano assiduitate, et arte rem urgente, omniaque præter impensas, diligentissimè curante.* Si quis animum attendat, hac solet ambiguitate Procopius, vel etiam ex aliorum opinione, Iustiniani gesta laudare, quæ in ἀνεκδότοις erat vituperaturus. Vide has notas ad p. 50.

P. 54, 16. *Huius hominis formas ducere lineamenta*]

A 28

Cedrenus, οὗτος τὴν τοῦ σώματος ἀναδοξίην εἶχε βραχὺ μείζονα τοῦ μέσου, ἐρυθρὸς τὴν χροιάν χαροπὸν καὶ εὐπερίστροφον βλέπων, καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς κόμης κάλλος μικρὸν ἐπιλωμένην. *Fuit statura corporis aliquantulum mediocrem excedente, colore rubro, aspectu hilari et versatili, capite ad comae pulchritudinem nonnihil glabro.* Omnia respondent Procopianae descriptioni; quod vero addit Cedrenus de coma, et capillitio, perpendemus accuratius ad p. 63. *Fasti Alexandrini: ἦν δὲ ἡ ἰδέα Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως κωνοειδῆς, εὐστηθος, λευκὸς, ὀλιγόθριξ, ἀναφαλᾶς, στρογγύλοψ, εὐμορφος, ἀνθηροπρόσωπος, ὑπογελῶν, μισοπόλιος τὴν κάραν, τὸ γένειον κειρῶν ὡς οἱ Ρωμαῖοι, εὐρινος, ὑπόλευκος.* *Fuit Iustinianus rotunda facie, pectorosus, candidus, raro capillo, recalvaster, rotundis oculis, formosus, florido aspectu, subridens, subcanus, mento rarus ritu Romanorum, naso iusto, subalbus.* Sed haec tumultuarie ex diversis autoribus hinc inde decerpta videntur. Quod ait *mento rarus ritu Romanorum*; ita Gentiles omnes imperatores ante Adrianum, qui teste Dione primus barbaram nutrire coepit; post Constantinum Iulianus Apostata, qui eam ob rem in Antiochenos *μισοπάγωνα* scripsit. Post Iustinianum passim Graeci imperatores barbati. Porro calvitium in Iustiniano, nummi, extremo eius imperio cusi minime ostendunt. Eius haec imago est, Ravennae secundo et vigesimo imperii anno musivo opere expressa. [Vid. fig. 1.]

A 29 P. 55, 6. *Ne Domitiani nomen, vel statua ulla extaret]*
 P 110 Suetonius; *senatus adeo laetatus est, ut et scalas inferri, clypeosque, et imagines eius coram detrahi, et ibidem loco affligi iuberet, novissime eradendos ubique titulos, abolendamque omnem memoriam decerneret.* Idem uberius Plin. in Panegyrico.

P. 55, 10. *Erat Domitiano]* Haec unus omnium historicorum Procopius refert: nam necis Domitiani consciam Domitiam coniugem fuisse scribunt Dio Cassius, Philostratus, Sextus Aurelius, Georgius Syncellus, et alii Graeci, Latiniq̄ auctores. De eius funere narrat haec Suetonius, *cadaver eius populari sandapila per vespilones exportatum Phyllis nutrix in suburbano suo Latina via funeravit.* Haec tamen fidem Procopianae narrationi non minuunt, cum ei contra nihil dicant; et Domitiani aeneam imaginem autor ad sua tempora in clivo Capitolino extasse affirmet, hoc ipsum quod narrat, repraesentantem, non solum forma, sed etiam inscripto titulo: nam fuit Procopius homo Romanae antiquitatis curiosissimus, ut passim in libris de bello Goth. singulari diligentia descripserit urbis moenia, portas, cloacas, vias, aedificia, suburbia; nullusque illo exactius prosequatur viam Appiam, Aeneae navigium, mausoleum Adriani, bovis Myroniani signum in foro

pacis; quae, compluraque alia, et haec ipsa de Domitiano uni Procopio debemus.

P. 56, 13. *Ipsae nihilominus fraudibus passim omnium expositus*] Hanc Procopius *μωρτελαν* appellat, Eustathius Presbyter honestiore vocabulo *ἀπλότητα*, quam tamen exemplis quae narrat plusquam *μωρτελαν* fuisse probat.

P. 57, 5. *Mendaciis fallebat*] Ita ut in theatro per contumeliam ab irata plebe id illi obiiceretur. Fasti Alexandrini: *ἄλλοι δὲ ἔκραζον, ἐπισημαίνοντες τὴν Γαῦδαρον. Ἄλλοι δὲ κλαμῖται, περὶ τῆς Ἀσίνης.* Cum tamen ad Evangelia pro tribunali iurasset. Idem infra repetit p. 62 *factarum saepenumero sponsionum, et sacramento vel tabulis confirmatarum statim oblivionem simulavit.* Non tamen earum, si Paulo Silentario credimus, quas iurans Theodora nomen fecisset.

Ἦν ζῶσαν εἶχες εὐσεβῆ συνσεργάτιν,

Ἐπεὶ δὲ μετήλθε παρέσχες τοῖς ὑπηκόοις

Ὅρκον βοηθόν, ὄρκον ἀφραγέστατον,

Ὅν οὐ κατήλθες, οὐδ' ἐπὶ παραδράμοις.

P. 57, 10. *Aurum ardentissime sitivit*] Evagrius l. 4 c. 29 *ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἦν μὲν χρημάτων ἀπληστος, καὶ τῶν ἀλλοτριῶν οὕτως ἐπόκειτο ἱραστής, ὥς καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυσοῦ πικρᾶσκεν.* In Iustiniano tam inexplebilis fuit pecuniae cupiditas, et tam turpis rerum alienarum appetitio, ut subditos omnes pecunia venderet, etc. Eadem scribit Zonaras, quorum integras pericopas habes initio huius libri argumenti loco. Iuliana Anicia intelligens hoc imperatoris ingenium, ut loquitur Gregorius Tunnensis de glor. martyr. c. 133 magnam auri copiam, quam ab ea Iustinianus petierat, artificibus tradit; *ite, inquit, et factis iuxta mensuram tignorum tabulis, ex hoc B. Polyucti martyris cameram exornate, ne haec avari imperatoris manus attingat.*

P. 57, 10. *Sitivit et sanguinem*] Hoc etiam Prasini, populusque Constantinopolitanus publice Iustiniano inclamabant, eratque eis vox illa solemnitas, quam Theophanes refert, *εἶθε Σαββάτιος μὴ γεννηθῆ, ἵνα μὴ ἔχη υἱὸν φονέα.* Utinam in lucem Sabbatius non venisset, certe filium te non habuisset sanguinarium. Fuit Sabbatius Iustiniani pater, ut infra dicemus. Huc etiam illa S. Agapeti pontificis vox pertinet; *ego ad Iustinianum imperatorem venire desideravi, sed Diocletianum inveni.* Anastasius et historia miscell. l. 16. Et Vigilinus; *ut video, non me fecerunt venire ad se Iustinianus et Theodora piissimi principes; sed hodie scio, quod Diocletianum et Eleutheriam inveni.* Anastasius in Vigilio.

P. 58, 8. *Insana munificentia*] Iustiniani prodigiam notant Evagrius et Zonaras, quos paulo ante laudavi. Marcellinus de largitionibus Iustiniani in primo consulatu. *Fa-*

mosissimum hunc consulatum Iustinianus consul omnium orientalium consulum profecto munificentius his liberalitatibus edidit. Nam cclxxxviii. millia solidorum in populum, inque spectacula, sive in spectaculorum machinam distributa, xx. leones, xxx. pardos, exceptis aliis feris, in amphitheatro simul exhibuit. Numerosos praeterea phaleratosque in circo caballos iam donatis quoque impertivit aurigis, una duntaxat, ullaque mappa insanienti populo denegata. Theophanes vero de secundo consulatu. Ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ὑπατείαν, καὶ τοσαῦτα ἔδωκε χρήματα ὅσα οὐδεὶς βασιλεὺς ὑπατεύσας. Dedit populo imperator congiarium, idque tam munificum, ut nullus imperatorum, qui consulatum suscepit. Quod subdit, nullaque ratione barbaris effundebat, vide infra pag. 87 lin. 11.

P. 58, 16. *Acacius quidam erat Byzantii*] Ex hoc loco colligere Theodoraē patriam licet. Nam video Nicephorum, Zonaram, nonnullosque alios, inter hos est Cuiacius ad novel- lam II. quibus huius historiae copia non fuit, asserere Theodoram in ea Cypri urbe natam, quae ob id secunda Iustiniana vocata deinde sit. At secunda Iustiniana est in Epiro, ut infra dicemus. Et ob natale solum Theodoraē, ut aliae, sic ista *Theodorias* nuncupanda fuisset. Vide has notas ad pag. 49 lin. 19.

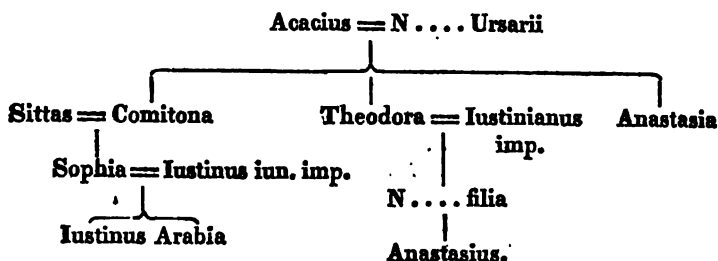
P. 58, 17. *Ad venationes*] Addidimus *amphitheatrales*; nam de his intelligit l. 3 bell. Gotth. τὸ τῆς πόλεως κνηγετίσιον, ὅπερ καλεῖν ἀμφιθέατρον νενομίκασι. *Urbanarum venationum locus, quem amphitheatrum nominare consueverunt.* Dio Cassius l. 48. Θέατρον κνηγετικὸν ἐκρίνωσας, ὃ καὶ ἀμφιθέατρον, ἐκ τοῦ περὶ ἔδρας ἀνευ σκηνῆς ἔχειν προσεβλήθη. *Theatrum ad venationes circumsepsit; id et amphitheatrum vocatur, quod, nulla in medio scena, circumcirca habeat subsellia.*

P. 58, 17. *Quem vocant ursarium*] In Graeco est ἀρκοτρόφον, *ursorum altorem.* Leontius quidam fuit ἀπὸ ἀρκοτρόφου, qui ex *ursorum altore* monachus evasit, hunc antiquus interpres concilii Chalcedonensis *ursarium* appellavit.

P. 58, 18. *Comitona*] Hanc Iustinianus anno primo imperii tradit in matrimonium Sittae patricio Armeniae duci designato. Theophanes; προεβάλλετο δὲ ὁ βασιλεὺς στρατηλάτην Ἀρμενίας Σίτταν ἄνδρα πολεμικόν, καὶ ἰκανώτατον, ᾧ ἔξενε γυναῖκα Κομιτῶ τὴν ἀδελφὴν Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης. *Creavit autem imperator exercitus Armeniae imperatorem Sittam virum bellicosum ac strenuum, cui dedit uxorem Theodoraē*

A 31 *Augustae sororem, nomine Comitona.* An huius Comitonaē, an vero Anastasiae filia fuerit Sophia Augusta Iustini iunioris uxor, quam Victor Tunnensis in chron. *Theodoraē neptem*

appellat, obscurum est. Neque etiam liquet utrius illarum P 112 liberi sint Ioannes consul codicillaris, et Georgius Xenodochii marinae curator, quos Theophanes *συγγενεῖς* vocat Theodoraе imperatricis. En illos de quibus liquet in hoc diagrammate.

Ex his corrige Pseudogordiani epistolas quae habentur in calce chronici Cassinensis. Is Theodoram non solum ex Aniciorum familia, sed etiam Tertulli primarii Romani patricii *cognatam*, et sanctum Placidum martyrem Theodoraе *nepotem* mentitur; sed de hoc infra ad p. 57 lin. 6 et 83 lin. 12.

P. 59, 8. *Impositis puellarum capitibus, manibusque coronis*] Ad maiorem conciliandam commiserationem aspectu trium puellarum virginum, quae infulatis olim coronis dignoscebantur; quas vel revinctas in capite, vel solutas prae manibus, pendentibus infulis vestales virgines in antiquis lapidibus gestantes videmus, et alias etiam quascumque puellas inter sacrificia, et religiones. In Christianarum virginum antiquis tumulis, atque urnis sepulcralibus harum coronarum symbola Romae saepe memini animadvertisse me.

P. 59, 15. *Humerisque subsellium detulit*] Quod ut commodius huc atque illuc portaretur plicatile fuit. Hoc sedium genus hodieque durat: sed circumferendi usus non item; fortasse paulo post Procopii tempora desiit. Vocant Graeci *θρόνους ὀκλαδίας*, ut notat Hesychius: et addit. *οὗς οἱ ἀκόλουθοι φέρονται τοῖς ἐς τὰς ἀγορὰς ἐξιοῦσι πλουσίοις, quos divitiibus in forum prodeuntibus servi deferunt.* Athen. lib. 12. *Ὀκλαδίας τε αὐτοῖς δίφρους ἔφερον οἱ παῖδες, ἵνα μὴ καθίζοιεν ὡς ἔτυχε.* *Complicatiles sedes eis pueri ferebant, ne indecore temereque sederent.* Synes de regno. *τῶν ἀκολούθων οἱ τοὺς χθαμαλοὺς σκιμποδίσκους ὀκλαδίας ἐπὶ τῶν ὄμων ἀνατιθέμενοι, ἐφ' ᾧ τοῖς ἰωνημένοις ἐν ταῖς ἀγυαῖς εἶναι καθίζεσθαι, Σκύθαι V 352 εἰσί.* *Pedisequi, qui sellulas humiles atque plicatiles humeris imponunt, ut iis domini in foris insideant, Scythae sunt.* In hoc Synesii loco pro *ἀγυαῖς*, lego *ἀγοραῖς* ex Hesychio, ex A 32 quo et ex Procopii hoc loco tam perspicuus iam ille est, ut doctus interpres Synesii haerere non possit. Digitized by Google

P. 60, 5. *Inter prostibulas habetur*] Aimoinus l. 2 de Gest. Franc. c. 5 Theodora meretricium refert; at id ipsum, atque totam de Iustiniano, Belisario, eorumque coniugibus historiam tam prodigiose narrat, ut potius ex aliorum sermone, ac levi tenuique fama rem accepisse videatur, quam ex commendata litteris historia. *Iustinianus*, inquit, *et Belisarius quadam die cum coaequaevis sibi lupanar ingressi conspiciunt duas mulierculas ex gente Amazonum sorte captivitatis abductas inibi esse prostitutas; eas illi rapiunt, atque ad proprias domos deducunt. Uni eorum nomen Theodora, alia vocabatur Antonina. Et Theodoram quidem Iustinianus, Antoninam vero Belisarius accepit.*

P. 60, 8. *Mimis in teatro*] In eorum spectacula saepe patres invehuntur; acrius Ioannes Chrysostomus: ea tamen Iustiniani temporibus maxime vigeant. Nam ex septem muneribus, quae a consulibus populo quotannis exhibebantur, quintum hoc erat, *Pornae*, vocatum, de quo novella 105. *Quintum quoque faciet processum, quod ad theatrum ducit, quem Pornas vocant: ubi in scena ridiculorum est locus traegodis, et Thymelicis choris, et spectaculis universis, et audibilibus apertum est theatrum.*

P. 60, 13. *Inflictas alapas tumentibus genis excipiens*] Hoc spectaculi genus carmine Gregorius Nazianzenus exposuit ἐν τῷ Νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα.

ὑβρεσιν ἄλλοι

ἀνδρῶν, θηλυτέρων, πολυκαμπία τέρψιν ἔχοντες,
καὶ μίμων σκιεροῖσι βαπίσμασιν, οἷς ὑπο κόρβῃ
γυμνοῦται φοφίτουσα γελόλιον ἀντὶ γόοιο.

Nunc in foemineis, nunc in probrisque virorum

Dum varios animi lusus, et gaudia quaerunt

Prospiciunt avidi colaphismata; queis sibi malas

Dum retegunt illi, sonitus crepitusque cietur,

Ex quo pro lacrymis oritur gemituque cachinnus.

Et ad Seleucum, μῖμοι γελώων κονδύλοις εἰθισμένοι. *Scurrae, quibus feriri mos pugnorum ictibus.* Tertull. lib. de spectat. *Contumeliis alaparum sic obiicit, quasi de praecepto domini ludat.*

P. 63, 4. *In mulierculas eiusdem theatri*] Ex Byzantiis meretricibus duas tantum habuit amicas Theodora, Chrysomallam et Indaram; quas post acceptum imperium in regia apud apud se continuit, et socias habuit consiliorum. Suidas, Χρυσομαλλῶ ὄνομα ὀρχηστρίδος, εἶτα ἐταίρας. ἤμαξεν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ καὶ Θεοδώρας. *Chrysomalla, nomen est saltatriculae, ac postmodum meretricis, quae celebris fuit Iustiniani et Theodora temporibus.* Innuit huius historiae locum infra p. 78.

P. 63, 5. *Pentapolis praefecto*] Eam intelligit, quae est

in Aegypto, et ab Alexandria decem dierum itinere distat. A 33
Vide infra ubi de reditu Theodoraē ab Hecebolo expulsae.

P. 63, 10. *Oriente toto peragrato Byzantium reducitur*] Orientis provincia, ex qua ultima Byzantium discessit, fuit Paphlagonia. Τὸν ἅγιον παντελεήμονα Θεοδώρα ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἀνήγειρε, διότι ὅτε ἦλθεν ἀπὸ Παφλαγονίας ἐκεῖσε ἐν τῷ ἐμβόλῳ κατῴκει πύνης οὔσα, καὶ ἔρια νήθουσα, ἐξ ὧν εἶχε καὶ τὴν διατροφήν, μετὰ δὲ τὸ βασιλεύσαι ἔκτισε τὴν πενιχρὰν ἐκλήνην οἰκίαν εἰς ναόν. *Theodora uxor magni Iustiniani post reditum ex Paphlagonia in embolo habitavit, ubi propter egestatem lanam nebat, ex quo opificio vitam sustentavit; ubi vero ad imperium pervenit in abiecta illa domo, templum construxit S. Pantaleonis.* Autor de antiquitate urbis Constantinopolitanae. In *embolo* Theodora commorabatur, ubi scilicet abiectissimae meretrices corpora prostitutebant. Hinc apud Plinium *EMBOLARIA*, de qua tot criticorum eruditissimae nugae. *EMBOΛΟΙ* (praeter alias eius vocis acceptiones) sunt *porticus*. Hesychius Milesius in *παρτέλοις* Constantinum muros Byzantii protulisse narrat usque ad *Τρωαδικούς ἐμβόλους*, *porticus Troadenses* vocat autor antiquissimus descriptionis urbis Constantinopolis. Quemadmodum ergo a porticuum fornicibus *fornicariae* mulieres dictae sunt; sic a porticibus ipsis, hoc est, *embolis*, *EMBOLARIAS* alii vocarunt. *Porticibusne tibi monstratur femina voto digna tuo?* Iuvenalis Satyr. 6.

P. 64, 6. *Uterque Venetae factionis*] Acacius Theodoraē parens Prasinam secutus est; verum Theodora ad Venetos transivit, ubi post Acacii obitum cum matre, sororibusque munus alendi bestias ab illis accepit. De Iustiniano miror Christophorsonum ignorasse, qui ad c. 31 l. 4 Evagrii, ita interpretatus est. *Placuit Iustiniano in alteram factionem eorum, qui Prasini dicuntur, animo propendere.* In Graeco est *Κυανέων, Caeruleorum*: hi sunt Veneti. Chosroēs Iustiniano infensissimus Apameae cum esset, *ἐπεὶ ἠκηκόει πολλῶ πρότερον Ἰουστινιανὸν βασιλέα χρώματος τοῦ Βενέτου (ὃ δὲ κυανέον ἐστίν) ἐκτόπως ἔργῳ, ἀπεναντίας κἀνταῦθα αὐτῷ ἕναι βουλόμενος, ἤθελε τῷ Πρασίνῳ τὴν νίκην ἀρμόσαι, audissetque Iustinianum imperatorem colori Veneto (qui caeruleus est) insane favere; ipse contrariis in hoc etiam studiis, Prasino colori victoriam concedi volebat.* Vide has notas infra. Studuit fa- P 114
ctioni Venetae Anlus Vitellius, qui, ut ait Suetonius, *quosdam de plebe ob id ipsum, quod Venetae factioni clare maledixerant, interemit; contemptu sui, et nova spe id ausos opinatus.* Prasinis favit C. Caligula. Dio l. 59 *ἰσχυρῶς γὰρ τῷ τὴν βατραχίδα ἐνδύνοντι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ χρώματος καλουμένῳ Πρασίνῳ προσέκειτο. Vehementer propensus erat animo in eos*

qui rannuncularem vestem induerent, qui et Prasini a colore nuncupati.

A 34 P. 64, 9. *Morbo Iustinianus urgebatur*] Cruris affectione gravissime laboravit; omni abiecta spe salutis. De hac Procopium intelligere certum est ex iis quae subdit, *miro casu* imperatorem *convalescere*, nempe adhibitis sanctorum martyrum reliquiis, quas effodi contigit, dum sanctae Irenae templum instaurabatur. Rem totam ipse luculenter prosequitur l. 1 aedif. Haec Iustiniani aegrotatio incidit in annum circiter vigesimum tertium, vel quartum eius imperii; nam anno quinto et vigesimo, mense Septembre, indictione decima quinta illud sanctae Irenae templum dedicatum fuit, ut Theophanes notat. Theodora suum iam diem obierat; quare alia plane Iustiniani haec est valetudo ab ea, de qua supra Procopius p. 16. Atque alia etiam fortassis est a qua liberatus fuit ope sanctorum Cosmae et Damiani, quibus et templum ex voto excitavit, ut eodem libro aedif. primo narrat. Alia itidem illa *δυσουρία*, difficultas urinae, quam removet aqua *τῆς ζωηφόρου πηγῆς*, ut vocant Byzantii, *vivifici fontis*: ad quem deiparae liberatrici aedem dedicavit, ut Nicephorus Callisti refert in officio ecclesiastico feriae quintae *τῆς διακαιησίμου*. Quintum Iustinianus aegrotavit post reditum e Thracia, quo ad restaurationem murorum, quos *longos* appellant, perrexit: nempe anno imperii trigesimo quarto, nonis Septembris, indictione nona. Ex frequentibus morbis divino praesidio Iustinianum convalescere Paulus Silentarius in libro de sanctae Sophiae templo indicat:

ὄθεν νόσους μὲν διαδιδράσκεϊ εὐκόλως.

Vide Theophanem, et has notas ad p. 16.

P. 64, 14. *Absentis Caesaris*] Secesserat Iustinianus vel in suburbanum Heraeum, de quo infra p. 70, ad cruris vitium curandum, vel in Sycanum, ubi tum sanctae Irenae templum construebatur, ibidemque fortasse veneratus est reliquias, de quibus modo dicebam. Saepe venit Calchedonem, et anno primo et secundo diutius ibi commoratus est, ut ex plerisque eius constitutionibus patet; longius autem ab urbe Byzantio ad orientem raro discessit, semel anno trigesimo secundo, cum in Selymbriam ad excitandos muros *longos* terrae motu collapsos, et abigendos barbaros, qui inde in Thraciam invaserant. Atque iterum anno trigesimo septimo, mense Octobre, indictione duodecima, ad Myriangelos (perperam *Myrangolos* in historia miscella) hoc est, Germios in Galatia religionis et orationis causa; Theophanes. In Italiam venisse, cives Ravennates haud probare possunt; etsi dedicationi ecclesiae S. Vitalis Iustinianum cum Theodora credant interfuisse, nempe anno post consulatum Basilii sexto, indictione decima, ut refert Hieronymus Rubeus l. 3. Nam Theodora eodem illo anno,

iisdemque diebus Byzantii graviter aegrotans, suaeque vitae timens, in Italiam Belisario scribebat de Ioanninae illius filiae et Anastasii nepotis sui coniugio maturando, et tandem quarto nonas Iulias diem clausit extremum. Vide Procopium lib. 3 bell. Gotth. et hic p. 24. Theophanem ad annum primum et vigesimum Iustiniani, et has notas ad p. 24. Venit quidem Ravennam Iustinianus plane adolescens, eoque missus est obses ad Theodoricum Gotthorum regem a Iustino avunculo exercitus duce, ut Theophilus Iustiniani praeceptor exponit. Theodora quando Byzantio digressa sit, dicemus ad p. 70.

P. 64, 16. *Praefecto urbis Theodoto Cucurbitino*] De quo mentio fit in historia de templo sanctae Sophiae, quam in Vaticana bibliotheca vidimus. Huic Theodoto in exilium, A 35 ut statim ait Procopius, abeunti succedit *Ioannes Coccorobis*. Plures legimus in antiquis monumentis, qui sub Iustiniano urbis Byzantii praefecturam gesserunt: insigniores sunt, *patricius* post consulatum Belisarii, ad quem rescriptum fuit de secundis nuptiis. *Areobindus* Iustiniani neptis Proiectae maritus. *Tribonianus*, qui ob id expraefectus vocatur, ad quem extat edictum Iustiniani nonum. *Tryphon* in seditione victoriorum. *Theodori frater*, qui pridem eundem magistratum habuerat: P 115
chron. Alexandr. *Longinus*, cuius praefecturae infra meminit V 355 Procopius. *Domnicus*, qui Apione consule, cum potestate fuit. *Musonius*, ad quem scripsit Iustinianus novellam 134. *Georgius* falso coniurationis in imperatorem accusatus, ut prodit Theophanes. *Procopius* noster, qui successorem habuit *Andream* anno Iustiniani trigesimo sexto; post quem Victor Tun- nensis ponit *Iulianum* trigesimo nono anno Iustiniani.

P. 65, 2. *Miro sane casu convaluit*] Testem huiusce mirifici casus ipsam imperatoris purpuram fuisse, narrat Procopius l. 1 aedif. quae in regia servabatur eo imbuta liquore, qui ex martyrum reliquiis, vitiato cruri admotis abunde redundarat.

P. 65, 4. *Quosdam ex familiaribus dire caesos impellit ad falsas illius accusationes*] Quis non credat, cum ecclesiasticos etiam his technis Iustinianus circumvenerit? narrat id Eustathius Presbyter in vita S. Eutychii. οἱ τοῦ ἀγρίου θηρός ὑπουργοὶ συλλαμβάνουσι σύροντες τοὺς ἐπὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀγρίου ἀνδρὸς ὀφείλοντας αὐτοῦ καταμαρτυρῆσαι, ἵνα δειξῶσι δῆθεν μετ' εὐλόγου προφάσεως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἔξεοῦν. *Immanis belluae ministri comprehendendos trahunt sancti viri famulos, ut adversus eum testimonium dicant. Ne sine iusta causa ille ex episcopatu pulsus videatur.* Sed cum re ipsa pulsus sit a Iustiniano Eutychius, et de eo sit institutum iudicium, quemadmodum hic in Theodoti causa narrat Procopius, τὶ περιεῖχον οἱ λίβελλοὶ ἀναγκαῖον ἀκοῦσαι, καὶ γελᾶσαι

τρανώς. ὅτι συκοτόκυλα ὀρνιθίων ἔφαγε. καὶ ὅτι πολλὰς ᾤρας γονυκλισίας ποιῶν ἤσχετο, καὶ ἄλλα τούτων καταγελαστότερα: *quid libelli continerent operaepretium est audire, ac tum effuisse ridere. Eutychium gallinarum hepar, et intestina comedisse, multasque horas de geniculis orando consumpsisse; haec in illum, et his similia risu digniora.* Et mariti aemula Theodora iisdem artibus in Sylverium usa est, nam *misit iussiones ad Belisarium ita continentes; vide aliquas occasiones in Sylverium papam, et depone illum ab episcopatu, aut certe festinus trans mitte ad nos.* Anast. in Sylverio.

P. 66, 4. *In hoc enim illa plane repugnabat*] Non solum Euphemia; sed etiam Iustiniani mater Bigleniza, quod cum evincere illa nequivisset, ut Theophilus in vita Iustiniani affirmat, moerore contabuit.

P. 66, 8. *Cum suo nomine sane ignominioso*] Id est, *Lupicinae*, sive *Lupiciae*: nam villissima scorta Latine *Lupas* dicimus. Theodorus Lector: *σύμβιον εἶχεν ὀνόματι Λουπικίαν, ἣν γενομένην Ἀγούστην Εὐφημίαν οἱ δημόται ὠνόμασαν. Coniugem habuit nomine Lupiciam, quam creatam Augustam populus Euphemia vocavit.* In publicis acclamationibus; IUSTINE. AUG. TV. VINCAS. EUPHEMIA. AUG. TV. VINCAS. et in antiqua inscriptione. DOMINI. TOTIUS. ORBIS. IUSTINUS. ET. EUPHEMIA. PP. AUGG. Pia foemina venerata est martyrem Euphemia non solum nominis tessera, sed etiam templo Constantinopoli magnifice constructo, in quo sibi statuam posuit. *Εὐφημίας τῆς γυναικὸς Ἰουστίνου τοῦ Θρακὸς στήλη ἵστατο ἐν τῇ ἁγίᾳ Εὐφημίᾳ τῇ ὑπὸ αὐτῆς κτισθείσῃ. Euphemiae uxoris Iustini Thracis statua est in templo sanctae Euphemiae ab eadem aedificato.* Suidas.

P. 66, 9. *Haec non ita multo post excedit e vita*] Non dubito quin ante annum imperii sextum, quo Cedrenus, ut mox dicam, Euphemiae obitum perperam notat. Nam falsum omnino illud etiam est, quod de secunda Iustini coniuge affirmat. *Ἰστεψε δὲ καὶ Θεοδώραν τὴν γυναικίαν αὐτοῦ Ἀγούστην τῆς Εὐφημίας τελευτησάσης. Coronavit quoque Theodoram uxorem suam Augustam, iam mortua Euphemia.* Ex hoc fonte Octavius a Rosberg, et multi nostri temporis scriptores id hauserunt. Verum enimvero ut ingenium Iustini Procopius declararet, nihil ad rem magis fecisset, quam hominis confecti summa senectute, ac pedis vulnere, ut statim dicemus, gravissime laborantis choreas, nuptiales faces, tibiasque narrare. Sed, in illis Cedreni verbis duo sunt animadvertenda: alterum est, Graecis *Ἰστεψε* matrimoniis celebritatem denotare, quod alibi passim, et in matrimonialibus iuris Graeco Romani quaestionibus observes. Etenim Graeci solemnes nuptiarum ritus prolatis coronis absolvent, quas sponsis imponunt; estque στῆ-

φρουσι, quo perfectum stabilitumque connubium explicant. Alterum, quod supra etiam monebam, viris gravissimis fraudem fecisse illam Iustini ac Iustiniani nominum compendiosam, vel mendosam scriptionem librariorum; nam erat fortassis apud autores, quos Cedrenus compilavit, *Iustinianum* P 116 (non *Iustinum*) *matrimoniali corona Theodoram uxorem suam et dein Augustam ornasse, iam mortua Euphemia*; quod aptissime convenit cum hac Procopii historia, qui Euphemia Iustiniano ait repugnasse in matrimonio, quod cum Theodora moliretur: idque demum illum confecisse, ubi naturae cessit Euphemia. Ne quid vero dissimulemus, Theophanes ad annum Iustini sextum, sic habet; ἔστειψε δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Θεοδώραν Ἀγούσταν ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. *Coronavit autem Augustam uxorem suam Theodoram simulatque cepit imperium*. Hinc, ut vides, suam Cedrenus ipsis verbis rhapsodiam decerpit ac depravavit: nam Euphemiae mortis nulla mentio est, scilicet ad hunc annum sextum, id ex suo ille addidit: et quod minime debuit, extrema praetermisit Theophanis verba, ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν, *simulatque cepit imperium*; quibus nodus huius difficultatis explicatur. Nam ex iis plane intelligimus Theophanem eo loco non agere de Iustini uxore. Qui enim potuit Theodoram Iustinus coronare simulatque cepit imperium, cum sextus ille esset annus eius imperii? At simulatque cepit imperium, Euphemia Iustinus coronavit, ut sub ipso statim limine anni primi narrat ipse Theophanes; σύμβιον δὲ ἔχων ὀνόματι Λουπικίαν ἔστειψε Ἀγούσταν, ἣν οἱ δῆμοι ἐκάλεσαν Εὐφημίαν εἰς τὸ στέφαι αὐτήν. A 37 *Coniugem vero habens nomine Lupiciam coronavit Augustam, eamque populus dum coronaretur, Euphemia appellavit*. Quare cum tota illa pars historiae Theophanis luxata sit, ita hunc locum puto restituendum. Ἔστειψε δὲ καὶ τὴν (non ἑαυτοῦ, sed) Ἰουστινιανοῦ γυναῖκα Θεοδώραν Ἀγούσταν ἅμα τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. *Coronavit Augustam uxorem Iustiniani Theodoram simulatque cepit ille (hoc est Iustinianus) imperium*. Sed haec a Theophane per anticipationem narrata sunt ad annum sextum, quae anno Iustini nono contigisse clarum est.

P. 66, 10. *Iustinus summa senectute confectus*] Simeon Metaphrastes in S. Sabae vita. ὁ βασιλεὺς Ἰουστίνος βαθύτατα ἤδη γηράσκων, ἄλλως τε δὲ καὶ νόσῳ τινὶ τοῦ σώματος βαρυνόμενος, καὶ οὐχ ἱκανὸς ὦν ἔτι πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἐξαρκεῖν προστάσιαν, τὴν ἀρχὴν ἀποτίθεται Ἰουστινιανὸν ἀνθ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφιδοῦν αυτοκράτορα καταστήσας πατρικίον, καὶ ὕπατον ὄντα, καὶ στρατηγὸν, καὶ κραταιῶς ἤδη τῶν τοῦ κοινοῦ πραγμάτων ἐπιλημμένον. *Iustinus imperator proecta cum esset senectute, et corporis morbo gravatus, neque amplius ad rempublicam*
Procopius III. 25

gerendam aptus, deponit imperium, Iustiniano sororis filio Augusto constituto, qui tum erat patricius, exconsul, militiaeque magister, et serio iam publicam ceperat rerum administrationem. Vide quae notavimus ad p. 29 lin. 16.

P. 66, 14. *Nam cum viris senatoriis (quod prisca lege cautum est) uxorem ducere meretricem non liceat] Constantini rescripto ad Gregorium l. 1. Senat. c. de nat. lib. et Valentiniani ac Martiani ad Palladium. l. 7 c. de incest. et inutil. nupt. Senatores seu praefectos, vel quos in civitatibus duumvirilitas, vel sacerdotii, id est, Phoeniciarchiae vel Syriarchiae ornamenta condecorant, placet maculam subire infamiae, et alienos a Romanis legibus fieri, si ex ancilla, vel ancillas filia, vel liberta, vel libertae filia, vel scenica, vel scenicas filia, vel tabernaria, vel tabernariae filia, vel humili, vel abiecta persona, vel Lenonis, aut Arenarii filia, vel quae mercimoniis publice praefuit, susceptos filios in numero legitimorum habere voluerint, aut proprio iudicio, aut nostri praerogativa rescripti. Hanc legem Iustinus antiquavit.*

P. 66, 15. *Principem adigit ad legem nova constitutione evertendam] Innuit Procopius Iustini legem 23 c. de nupt. Verum quod hic repetere saepe cogor, quatuor illae litterae IUST. quibus nomen Iustinus senior notabat suum, quemadmodum supra pag. 28 Procopius narravit; quaeve illi praefixae Constitutioni in antiquis manuscriptis libris erant, et nos in Vaticano observavimus, doctis viris imposuerunt, qui eius notae ambiguitatem ad Iustiniani, quam ad Iustini nomen interpretari maluerunt, eidemque constitutionem adscribere: et Hubertus Giphanius eam Theodoraе suasu in commodum mulierum editam a Iustiniano etiam credit. Sed Iustini omnino est: nam in codicem non semel irrepserunt falsae legum inscriptiones, atque etiam subscriptiones. Dicam tantum in re praesenti exploratissimas quasque. l. 6 restituendae. C. de advoc. fisc. et l. 7 per hanc legem, et l. 8 nemo, tum in epigrapha, tum in nota consulum ad calcem mendose est nomen Iustiniani; nam ex tribus illis constitutionibus, prima sancita est anno Iustini primo; secunda et tertia, anno sexto; notandique sunt duo Iustini Augusti consulatus, alter collega Eutharico, alter Opillione; ut recte est l. 23 consulta. C. de testib. nam Iustinianus cum Valerio primum consulatum gessit anno Iustini avunculi tertio. Ad hanc normam emendandae et aliae sunt, et l. 7 legem. C. de nat. lib. Praeterea legem illam de scenicis mulieribus Iustini esse prorsus evincit alia de iisdem scenicis Iustiniani constitutio, ab illa Iustini plane diversa, quippe quae non solum plura capita, sed etiam antinomiam contineat, ut statim exponam. Ea licet hodie non extet, summam tamen eius habemus in rescripto Iustiniani*

ad episcopos in eandem sententiam dato, ut mox declarabo. Quamquam vero Iustini constitutio, cuius hic meminit Procopius, nota consulis careat non solum in impressis libris, sed etiam in antiquo codice Vaticano; tamen ex inscripto Demosthenis nomine, promulgatam eam non dubitamus post annum Iustini tertium, vel duobus sequentibus, quando praetorii praefecturam Demosthenes administravit, ut ex praetorum serie V 354 ad consulum tempus a nobis revocata videre licet infra ad p. 92. Ipsam Iustini constitutionem, quod ad illustrandam partem huius historiae praecipuam pertineat, hic integram damus. In qua duo velim animadvertas. Post legem Iuliam, Constantinianam, et Martianam de senatorum matrimoniis, primum sub Iustino et Iustiniano auditam esse in orbe Romano sanctionem de senatorum nuptiis cum abiectis personis. Deinde licet in Constantiana lege per hanc antiquata nominatim notentur *ancillae, libertas, scenicae, tabernariae, lenonum et arenariorum filiae, quaeque mercimoniis publice praefuerint*; tamen ut plane intelligeremus pro Theodora sancitam hanc legem fuisse, Iustinum solas hic nominare mulieres *scenicas*, ex qua nimirum faece Theodora fuerat.

IMP. IUST. AUGUSTUS

DEMOSTHENI PRAEFECTO PRAETORIO.

Imperialis benevolentiae proprium hoc esse iudicantes, ut omni tempore subiectorum commoda tam investigare, quam eis mederi procuremus: lapsus quoque mulierum, per quos indignam honore conversationem imbecillitate sexus elegerint, competenti moderatione sublevandos esse censemus: minimeque eis spem melioris conditionis adimere, ut ad eam respicientes, improvidam et minus honestam electionem facilius derelinquant. Nam ita credimus dei benevolentiam, et cir- A 39 genus humanum nimiam clementiam, quantum nostrae naturae possibile est, imitari, qui cotidianis hominum peccatis semper ignoscere dignatur, et poenitentiam suscipere nostram, et ad meliorem eam statum deducere. Quod si circa nostros subiectos imperio nos etiam facere differamus, nulla venia digni esse videbimur. Itaque cum iniustum sit, servos quidem libertate donatos, posse per divinam indulgentiam natalibus suis restitui, postquam huiusmodi principale beneficium ita degere, P 118 quasi nunquam servissent, sed ingenui nati essent: mulieres autem, quae scenicis quidem lupis sese ante immiscuerunt, postea vero spreta mala conditione ad meliorem migravere sententiam, et inhonestam professionem effugerunt, nullam spem principalis habere beneficii, quod eas ad illum statum reduceret, in quo si nihil inhonesti peccatum esset, commorari

potuerunt. Praesenti sanctione clementissima principale beneficium eis sub ea lege condonamus, ut si derelicta mala et inhonesta conversatione, commodiorem vitam amplexae fuerint, honestatique sese dederint; liceat eis nostro supplicare numini, ut divinos affatus sine dubio mereantur, ad matrimonium eas venire permittentes legitimum: iis, qui eis coniungendi sunt, nullo timore tenendis, ne scitis praeteritarum legum infirmum esse videatur tale coniugium, sed ita validum huiusmodi permanere matrimonium confidentibus, quasi nulla praecedente inhonesta vita uxores eas duxerint: sive dignitate praediti sint, sive alio modo scenicas in matrimonium ducere prohibeantur; dum tamen dotalibus omnimodo instrumentis non sine scriptis tale praebetur coniugium. Nam omni macula penitus direpta, et quasi suis natalibus huiusmodi mulieribus redditis, neque vocabulum inhonestum eis inhaerere de caetero volumus; neque differentiam aliquam eas habere cum iis, quae nihil simile peccaverunt. Sed et liberos ex tali matrimonio procreandos, suos et legitimos patri esse: licet alios ex priore matrimonio legitimos habeat: ut bona eius tam ab intestato, quam ex testamento, isti quoque sine ullo impedimento percipere possint. Sed et si tales mulieres post divinum rescriptum ad preces earum datum, ad matrimonium venire distulerint, salvam eis nihilominus existimationem servari praecipimus tam in aliis omnibus, quam ad transmittendam quibus voluerint suam substantiam, et suscipiendam competentem sibi legibus ab aliis relictam, vel ab intestato delatam haereditatem. Similes vero tale merentibus ab imperatore beneficium mulieribus, illas etiam esse volumus, quae dignitatem aliquam habent, et si non serenissimo principi supplicaverint, ultroneam tamen donationem ante matrimonium meruerint, ex qua dignitate, et aliam etiam omnem maculam, per quam certis hominibus legitime coniungi mulieres prohibentur, aboleri penitus oportet. His illud adiungimus, ut et filiae huiusmodi mulierum, siquidem post expurgationem prioris vitae matri suae natae sint, non videantur scenicarum esse filiae, nec subiacere legibus, quae prohibuerunt filias scenicarum certos homines in matrimonium ducere. Si vero ante procreatae sint, liceat eis preces offerentibus invictissimo principi sacram sine obstaculo ullo mereri rescriptum, per quod eis ita nubere permittatur, quasi non sint scenicae matris filiae: nec iam prohibeantur illis copulari, quibus scenicae filias, vel dignitatis, vel alterius causae gratia uxores ducere interdicitur: ut tamen omnimodo dotalia inter eos etiam instrumenta conficiantur. Sed et si a scenica matre procreata, quae usque ad mortem suam in eadem professione duraverit, post eius obitum preces imperatoriae clementiae obtulerit, et divinam indulgentiam meruerit, liberatio-

A 40

nem maternae iniuriae, et nubendi licentia sibi condonantem: istam quoque posse sine metu priorum legum in matrimonio illis copulari, qui dudum scenicae filiam uxorem ducere prohibeantur. Ime etiam illud removendum esse censemus, quod in priscis legibus (licet obscurius) constitutum est, ut matrimonia inter impares honestate personas contrahenda, non aliter quidem valeant, nisi dotalia instrumenta confecta fuerint. His vero etiam non intercedentibus, omnimodo firma sint sine aliqua distinctione personarum; si modo liberae sint et ingenuae mulieres, nullaque nefariorum, vel incestarum coniunctionum suberit suspicio: nam nefarios et incestos coitus omnibus modis amputamus, sicut et illos qui praeteritarum legum sanctione specialiter vetiti sunt: exceptis videlicet iis, quos praesenti lege permittimus, legitimique matrimonii iure muniri praecipimus. His itaque per hanc generalem legem ita constitutis, et de caetero conservandis, praeteritas etiam huiusmodi coniunctiones ex subiecto tempore factas secundum praedictam dispositionem iudicari praecipimus, ut si quis talem uxorem ab initio nostri imperii (prout dictum est) iam duxerit, et liberos ab ea procreaverit; iustos eos et legitimos, et tam ab intestato quam ex testamento successores habeat, et legitima P 119 in posterum nihilominus ea uxore permanente, procreati quoque liberi legitimi sint.

Hanc legem Iustinianus saepius deinde confirmavit novell. 89 c. 15 et novell. 117 c. 6. Sed in primis celebri illa constitutione, quae, ut idem affirmat, olim erat in quinto libro codicis; sed plane ab hac Iustini diversa; nam illa rescripta fuit πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, ad civiles magistratus; haec vero Iustini ad Demosthenem praefectum praetorio. Deinde ad matrimonia scenicarum mulierum dotalia quidem instrumenta requisivit in illa Iustinianus, non autem imperatoris rescriptum: in hac vero contra Iustinus sancivit. Haec explicatius habes in Iustiniani rescripto ad omnes episcopos, quod Graece tibi damus ex Vaticana bibliotheca.

Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις. A 41

Θεῖαν ἐποιήσαμεν διάταξιν οὐδενὶ συγχωροῦντες ἄκουσαν γυναῖκα δούλην, ἢ ἑλευθέραν εἰς σκηπὴν, ἢ εἰς ἀρχήστραν κατέλλκειν, οὐδὲ ἀπαλλαγῆναι βουλομένην καλύειν τοὺς ἔγγυητὰς τοὺς αὐτῆς, ὡς ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου χρυσίον φητὸν ὁμολογήσαντας ἀπαιτεῖν. ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτο γένηται, καλύεσθαι ταῦτα παρὰ τε τῶν λαμπροτάτων τῶν ἐπαρχιῶν ἀρχόντων, καὶ παρὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων διαταξάμεθα, δόντες ἄδειαν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, ἅμα τῷ λαμπροτάτῳ τῆς

ἐπαρχίας ἄρχοντι, καὶ ἄκοντας ἄγειν πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς βιασα-
 μένους, ἢ τοὺς ἀπαλλάττεσθαι τῆς ἐργασίας καλύοντας, καὶ
 δημοσίαν μὲν αὐτῶν ποιεῖν τὴν οὐσίαν, ἐκείνους δὲ τῆς πό-
 λεως ἐξελαύνειν. εἰ δὲ ὁ τὴν ἐπαρχίαν ἰδύνων αὐτὸς ὁ βιαζό-
 V 365 μενος εἴη, ἢ τὴν ἐκ τῆς εἰρημίνης ἐργασίας ἀπαλλαγὴν κα-
 λύων, διδοῦσαν ἄδειαν καὶ μόνοις τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκό-
 ποις προσεῖναι τὴν ταῦτα παρασχούσαν, ἢ τῶν αὐτῆς ἑγγυητῶν.
 τὸν δὲ ἐναντιοῦσθαι τῷ τὴν ἀρχὴν ἔχοντι, καὶ μὴ συγχωρεῖν
 ἀδικεῖν, ἢ εἰμὴ γένοιτο πρὸς τοῦτο ἰκανοί, μνηστεύειν εἰς τὴν βα-
 σιλείαν, ὥστε ἐξ ἡμῶν τὴν προσήκουσαν ἐξεναχθῆναι ποιητῆν,
 τῶν ἑγγυῶν καθάπαξ λυομένων, καὶ τῶν ἑγγυητῶν ἀζημίαν φυ-
 λαττομένων. ἄδειαν δίδόντες ταῖς ἀπαλλαττομέναις τοιαύταις γυ-
 ναιξίν, ἰλευθέραις καὶ εὐγενέσιν οὖσαις πρὸς γάμον χωρεῖν νό-
 μιμον, καὶ εἰ τυγχάνοιεν ταῖς σεμνοτάταις ἀξίαις οἱ ταύτας λαμ-
 βάνοντες κεκοσμημένοι, μηκέτι δεομέναις βασιλικῆς ἀντιγραφῆς,
 ἀλλὰ κατ' ἐξουσίαν τῶν γάμον πρατεύουσαις, γαμικῶν μέντοι
 συμβολαίων ἐκ τρόπου παντὸς μεταξὺ αὐτῶν γινομένων. τὰ
 αὐτὰ καὶ περὶ τῶν θυγατέρων τῶν σκηναϊκῶν διαταξάμενοι, τὴν
 μὲν εἰρημίνην διάταξιν καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ βιβλίῳ τῷ πασῶν δια-
 τάξεων, τούτου δὲ τοῦ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἐπωνύμου βιβλίου
 πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς ἀντιγεγραμμένην τεθείκαμεν. ἐπειδὴ
 δὲ ἔχρηθ' ἐκ τῆς παρούσης νομοθεσίας καὶ ὑμῖν τοῖς πανταχοῦ
 γῆς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις ταῦτα ποιῆσαι φανερά, διὰ τοῦτο
 συνελόντες τὰ κατ' ἐκείνην ἀφηγήσει πλατυτέρῳ νομοθετηθέντα
 τήνδε τὴν θείαν διάταξιν ποιούμεθα καὶ πρὸς ὑμᾶς, ὅπως τὴν
 ἱερατικὴν διασώζοντες σεμνότητα, καὶ σωφροσύνης ἀντεχόμενοι
 ταῦτα φυλάττοιτε, τότε ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ δέος, καὶ βασιλε-
 κῆν ἀγανάκτησιν, εἴτι τούτων παραβαίνοιτε, λογιζόμενοι. D. K.
 ΠΟΗ. CR. DE. Iustin. ff. A. IV. et Paulino Coss.

P. 67, 1. *Cum Avunculo Romanorum Caesar consalu-
 tatur*] Vir doctissimus Iustinianum tum Caesarem consaluta-
 tum putat, cum nobilissimus est appellatus, ex eo loco Mar-
 cellini. Anno regiae urbis conditae cxcvii. Iustinus imperator
 Iustinianum ex sorore sua nepotem iam dudum a se nobilis-
 A 42 simum designatum, participem quoque regni sui, successorem-
 que creavit. Neque vidit Caesaris et nobilissimi dignitates
 etiam tempore hic a Marcellino distinctas. Valentinianus iu-
 nior, ut refert Olympiodorus Thebanus apud Photium, adhuc
 in cunabulis ab Honorio imperatore nobilissimus dictus est,
 quinto vero post anno a Theodosio per Helium officiorum
 magistrum Thessalonicae Caesar pronuntiatus fuit. Vide Mar-
 cellinum ad consulatum Maximi, et Plintae, atque Victoris et
 P 120 Castini. Sanctus Nicephorus in histor. Τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς
 μὲν δύο Χριστοφόρον καὶ Νικηφόρον Καίσαρες, Νικήταν δὲ
 νοβελίσσιμον. *Duos e liberis suis Christophorum et Nicepho-
 rum Caesares, Nicetam vero nobilissimum creat.* Sane multos

legimus *nobilissimos*, qui nunquam *Caesares* fuerunt; Eumathius, qui Hysminii et Hysminiae descripsit amores, *protonobilissimus* erat. Ergo Iustinianus *nobilissimus* appellatus est, cum a Iustino est adoptatus sub initium imperii, ut clare Procopius significat l. 1 bell. Pers. *Caesar* autem pronunciatum fuit anno nouo, ut est apud Evagr. l. 4 o. 9. Τούτω τῷ Ἰουστίνῳ ὄγδοον ἔτος τῆς βασιλείας ἄγοντι ἑννέα τε μῆνας πρὸς τοῖσιν ἡμέραις Ἰουστινιανὸς ἀδελφιδοῦς συμβασιλεύει ἀναβήθεις τῇ πρώτῃ τοῦ ξανθικοῦ. *Cum Iustinus octo annos, menses novem, et dies tres regnasset, Iustinianum sororis filium sibi in societatem imperii gerendi ascivit; qui Caesar declaratus fuit prima die mensis Xanthici, id est, calendis Aprilis.* Idem comprobat antiquum nomisma a viro humanissimo Dionysio Octaviano Sada nobis traditum, in cuius aversa parte est *Ἰπρίσημον* ἢ Graecum cum tribus Latinis notulis III. quibus colligitur summa novem annorum. [Vid. fig. 2.]

P. 67, 2. *Metu ac minis S. P. Q. perterritus in eam impellitur sententiam*] Contrarium narrat Victor Tunnensis; *Iustinus Augustus Iustinianum nepotem suum ad senatorum supplicationem invitum Caesarem facit.* Cyrillus Scythopolitanus, *συναίνεσει πάσης τῆς συγκλήτου βουλῆς, universo senatu comprobante.* Ita loqui solemus, cum in comitiis vel pauci aperte reclamant, vel multi occulte adversantur. Sane in renunciatione suffragiorum universum senatum et populum in eandem minime ivisse sententiam par est credere; quare subindicare Procopius videtur, cum iis Iustinianum minis egisse A 43 qui refragarentur.

P. 67, 3. *Suscipere dominationem tertio ante festum Paschatis die*] Hoc est, *feria quinta maioris hebdomadis*, ut Cyrillus Scythopolitanus declarat, τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ. Theophanes, τῷ δὲ Ἀπριλίῳ μηνὶ πρώτῃ τῆς αὐτῆς πέμπτης Ἰνδικτιωνῶνος τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα ἀσθενήσας ὁ βασιλεὺς Ἰουστίνος προχειρίσαστο ἔτι ζῶν εἰς βασιλεία Ἰουστινιανὸν τὸν ἴδιον ἀνεψιόν, καὶ ἔστεψεν αὐτόν, καὶ συνεβασίλευσεν αὐτῷ μῆνας τέσσαρας. *Die prima (quinta Cyrillus habet) mensis Aprilis, indictione quinta, die festo Paschae, imperator Iustinus aegrotans, adhuc vivens ad imperium promovit Iustinianum nepotem, eumque coronavit, et simul imperarunt menses quatuor.* A Procopio Theophanem discrepare non arbitror; nam ante Pascha designatum Caesarem Iustinianum crediderim; ipso vero Paschatis die a populo consalutatum; hoc Theophanes, illud Procopius narrare videtur.

P. 67, 4. *Festum Paschatis*] In Graeco est τῆς ἑορτῆς. Nos addidimus *Paschatis*; nam festum Christianis omnium festorum celeberrimum, ita per quamdam excellentiam Graeci nominarunt. Hinc *ἑορταστικά* epistolae et homiliae, quibus

futurum Pascha praenunciatur. Iustinianus novella octava, τὸν παρόντα νόμον ἐγράψαμεν θεῶ τε αὐτὸν ἀνατιθέντες καὶ ταῖς τῆς μεγάλης καὶ κοινοτάτης ἑορτῆς ἡμέραις. *Hanc legem scripsimus, quam deo dicavimus, et hisce magni et universalis festi diebus.* Nonnunquam etiam vocatur κατ' ἐξοχὴν *dies, ἡμέρα.* Ut in synodo Berytensi, ἐπειδὴ τεσσαρακοστὴ ἦν ἐκέλευσε μετὰ τὴν ἡμέραν ἀπαντῆσαι. *Quoniam quadragesima erat post Pascha iussit nos occurrere.* Et statim addit, διὰ τὴν ἑορτὴν ἀπέλυσε αὐτοὺς τῆς ἀκωινωνησίας. *Propter festum Paschae absolvit eos ab excommunicatione.* Chrysostomus dixit Κυρίαν ἡμέραν.

P 121

P. 67, 4. *Quando nulli dicere salutem vel pacem fas est*] In omen infaustum id accipere Procopius videtur, nempe bellorum, coniurationum, pestium, prodigiorum, terraeque motuum, quae imperatore Iustiniano contigerunt. Innuit praeterea veterem ecclesiae ritum, quem consuetum iam olim habuit, hodieque servat ecclesia Romana. Nam die, quem *coenae Christi domini* vocamus, nempe tertio ante Paschatis celebritatem, licet inter missarum solemnias pacem de more sacrorum Antistes a deo petat, qui tamen mysteriis intersunt sacri viri, ac populus, ob moestitiam Christi passionis, a laeto pacis osculo et salutatione temperant. *Agnus dei dicitur, sed pax non datur.* Libri rituales. *Dicat, agnus dei, absque osculo.* Ordo Romanus.

P. 67, 5. *Morbo Iustinus absumptus est*] Recrudescente vulnere quod olim pugnans acceperat. Chronicon Alexandrinum; *Συνέβη ἀσθενήσαντα τὸν βασιλεῖα Ἰουστινὸν ἐκ τοῦ ἔλκου, οὗ εἶχεν ἐν τῷ ποδί αὐτοῦ ἐξ ἧς ἔλαβε σταγύτας ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῆσαι μηνὶ λόφῳ, κατὰ Ῥωμαίους Ἀυγούστου πρώτῃ ἡμέρᾳ*
A 44 *κατὰ ὥραν τρίτην τῆς παρουσίας πέμπτης ἐπινεμήσεως. τελευτᾷ δὲ ἐτῶν ἑβδομήκοντα ἑπτὰ.* *Accidit, ut imperator Iustinus ex ulcere pedis, quod ex ictu sagittae in bello contraxit, extingueretur mense Loo, id est, Augusti die primo (secundo, ut habet Cyrillus) sub horam diei tertiam, indictione hac quinta.*
V 356 *Vixit annos LXXVII. ὁ θεῖος τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ ἔκτισε τὰ Προκοπίας σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Εὐφρημία, ἔνθα καὶ θανὼν ἐτάφη. Avunculus magni Iustiniani aedificavit ecclesiam vocatam Procopiae una cum Euphemia coniuge, ubi post obitum conditus est.* Ex πατρίοις CP. Nescio, an haec Procopiae ecclesia, eadem cum illa sit, de qua Cedrenus memorat; ἐτελεύτησεν Ἰουστίνος, καὶ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν μονῇ τῆς Ἀυγούστης ἐν λάρνακι πρασίῃ μετὰ τῆς γυναικὸς Εὐφρημίας. *Mortuus est piissimus Iustinus: corpus eius in arca prasina repositum est in monasterio Augustae iuxta uxorem Euphemia.*

P. 67, 6. *Annis in principatu novem exactis*] Ita illorum

temporum aequales Iornandes et Cyrillus; sed non solum annum nonum exegit, verum etiam excessit. Marcellinus Iustiniani Cancellarius duos praeterea menses addit; Evagrius, et ipse Synchronus tres tantum dies; l. 4 c. 9. Sed in utriusque libris mendum inesse palam est. Eam ait Evagrius Iustinum anno imperii octavo, mense nono (is erat Martius) ac tertio die Iustinianum participem regni fecisse, et cum eo imperasse menses quatuor, id est, a Calendis Aprilis ad Calendas Sextiles. Exegit ergo Iustinus in imperio annos novem, mensem unum, dies tres. Nempe decimum annum attigit, quo magistratus Cyzicenus cudebat hoc nomisma, quod ab humanissimo viro Dionysio Octaviano Sada habuimus [vid. fig. 3]; aliud huic simile a Nicopolitis cusum profert Adolphus Occo.

D. N. IUSTINUS. P. P. AUG.

A	†	
N	M	X
N	M	X
O	B	

P 122

Tertium vidimus in quo eadem annorum summa Graeco erat A 45 numero notata.

D. N. IUSTINUS. P. P. AUG. VICTORIA. AUGG. I.

Ad huius vero calculi rationem omnino restituas necesse est cum alios historicos, tum editionem Victoris Tunnensis, quae habet *annos octo, menses novem*. Corrigenda praeterea est editio Graeca de sectis Leontii Scholastici, qui sub Iustiniano floruit; nam ex vocis *ἑννέα* similitudine, *ἕνα* habet: Leunclavius male cautus, mendum sua interpretatione confirmavit.

P. 67, 6. *Solusque Iustinianus imperavit cum Theodora*] Dum haec Procopius scribebat, annum in imperio agebat Iustinianus secundum et trigesimum. Quid ergo in mentem venit Pseudogordiano in privilegio Casinensi collegam Iustiniano, inde ab anno eius principatus duodecimo, dare Iustinum iuniorem? Adolphus etiam Occo nescio quem Tiberium Iustiniano nostro socium dedit imperii; nec animadvertit aureum illum nummum, ex quo id elicit, Iustiniani iunioris esse, quocum Tiberius filius regnavit. τοῦ αὐτοῦ νόμματος est alter quem profert cum hac inscriptione. D. N. IUSTINIANUS. ET. EKYCHRISTIVS. Denique frustra viri docti Caesar Baronius, et Iacobus Gretserus ex Iustiniani nomismatis alios eius collegas quaerunt. Illud proferunt, in cuius aversa parte est; VICTORIA. AUGGG. B. Triplice littera e. tria Augustorum nomina denotari volunt; hoc est, cum Iustiniano ac Theodora Iustinum. Quem Iustinum? iuniorem? Reclamat cum Procopio Corippus, qui nonnisi extincto Iustiniano Caesarem et imperatorem creatum Iustinum fuisse refert, solemnesque ritus inau-

gurationis carmine describit. Seniore[m] ? Nonne vident illud nomisma anno Iustiniani. n. secundo eusum fuisse ? Imo cum de hac re consulerem illustrissimum Card. Barberinum virum de omni genere litterarum bene meritum, ex ditissimo suo musaeo, in quo certant inter se rerum antiquitas et opulentia, duo protulit aurea nomismata quarto et sexto anno Iustiniani cusa ; in quibus ter nihilominus repetita est littera c. Alterum hic accipe : alterum dabimus infra. Incisorum ille abusus est. In alio nummo ἐκ τοῦ ἐναντίου peccarunt, ut vides. [Vid. fig. 4.] D. N. IUSTINUS. ET. IUSTINIANUS. P. F. AUG. in quo litteras singulares, et extremam AUG. geminare oportuisset. Verum haec curiosius persequi, non huius est otii.

A 46 P. 68, 7. *Nullus ex senatu, etc. prohibendam censuit rem detestabilem*] Contrarium Aimoinus l. 2 c. 5. *Quod factum vehementer abhorruit populus, cunctusque senatus, adeo ut palam clamarent nefariam rem fecisse Augustum, ut publicae abiectio[n]is scortum sibi copular[et] in matrimonium. Hac Caesar exagitatus iniuria, plerosque senatorum pertrahi iubet ad necem. Quas res in tantum perterruit plebem, ut sibi quisque metuens conatibus eius in posterum minime obviare aude[re]t. Haec vera silasset Procopius ? fortasse Aimoinus innuit iacta in Iustinianum eam ob rem convicia in circo et theatro, quod et in aliis autoribus legimus.*

P 123 P. 68, 9. *Nullus Antistitum*] Epiphanium Constantinopolitanum patriarcham hic praecipue carpit, quo ἐπιθέτωνος τὰς χεῖρας, manus imponente more maiorum Iustinianus adivit imperium, ut Cyrillus Scythopolitanus explicat.

P. 68, 10. *Qui eam dominam esset compellaturus*] Scilicet et hunc Procopii locum urgeant, qui illum Gregorii magni nobis obtrudunt, ubi Mauritium imperatorem et Constantiam Augustam sanctissimus pontifex dominos vocat. Procopius quam nominis illius fastum vituperet, habes infra p. 134. Gregorius, aliique prisci pontifices, et orientis episcopi quam modeste, et συγκαταβατικῶς id egerint, omnes intelligunt. Nam Romani quidem pontifices, quos ex usu reipubl. dominos, eosdem iure filios appellabant. *Adrianus Episcopus servus servorum dei dominis piissimis et serenissimis ac triumphalibus imperatoribus, filiis diligendis in deo et domino nostro Iesu Christo Constantino et Irenae Augustis. Et in contextu epistolae: Piissimi et tranquillissimi domini et filii.* Eandem compellendi formam observavit Agatho, cum in epigrapha, tum in contextu earum litterarum, quas pro concilio Constantinopolitano sexto ad Constantinum Heraclium et Tiberium Augustos dedit. Ex orientalibus autem episcopis plane fuerunt et quibus eo uti nomine non libuit, ut Leontio Tripolitano, quem sua aetas Κανόνα τῆς ἐκκλησίας, ecclesiae normam, licet

Ariana infectum labe, vocavit. Is (quoniam hic locus est de Graecis episcopis, et imperatrice Theodora) ad Eusebiam Constantii coniugem, foeminam in episcopos insolentis supercilii ita scripsit. *Si ad te venire me volueris, debita episcopis reverentia conservata, ut ego quidem ingrediar: tu autem statim de sublimi isto solio descendens, reverenter mihi obviam procedas, et caput meis manibus supponas, benedictionem acceptura, ac deinde ego sedeam, tu verecunde adstes; cum iussero, signo dato, sessura: si has, inquam, tibi condiciones placuerint, veniam ad te: sin alio modo, non tam multa dabis, tam magna non poteris, ut nos honore episcopis conveniente neglecto, divinum sacerdotii institutum violemus.* Graeci auctoris historiam habes apud Suidam in *Leontio*. Theodora V 357 et Iustinianus ab ecclesiasticis *domini* dici voluerunt: an et oscula pedum ab iisdem ut a secularibus requisierint, dicam ad p. 133 l. 31.

P. 69, 9. *Erat Theodora venusta facie*] Procopius l. 1 aedif. de statua Theodorae a Byzantiis posita. *Ἡ μὲν εἰκὼν εὐπρόσωπος, ἀλλὰ τῆς βασιλίδος τῷ κάλλει ἰλάσσων, ἐπεὶ αὐτῆς τὴν εὐπρέπειαν λόγῳ τε φράσαι, καὶ ἰνδάλαματι ἀπομιμῆσθαι ἀνθρώπῳ γε ὄντι παντάπασιν ἀδύνατον. Praestantis quidem figurae imago est, sed a pulchritudine Augustae longe abest, cum eius formae praestantiam humanum non possit artificium, vel sermone declarare, vel exprimere simulacro.* Pauli Silentiarrii poetae sub Iustiniano apprime illustris extant l. 4 Anthol. A 47 duo epigrammata de Theodorae pulchritudine. An Augustae? affirmare non ausim. Haec illius imago est musivo opere expressa Ravennae dum adhuc vivebat. [Vid. fig. 5.]

P. 69, 15. *Nihil non in communi actitatum*] Haec summa est litterarum Theodorae ad Zaberganem, quas supra p. 11 Procopius retulit. Quamobrem Iustiniani *συνεργάτιν* Paulus Silentarius nominat: *ἦν ζῶσαν εἶχες εὐσεβῆ συνεργάτιν.* Iustinianus autem in rebus gravissimis consiliorum participem habuisse se Theodoram saepe fatetur. Novell. 8. *Haec omnia apud nos cogitantes, et hic quoque participem consilii sumentes, eam quae a deo data est nobis piissimam coniugem.* Zonaras in Iustiniano; οὐδὲν ἦτρον τοῦ κρατοῦντος εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ἢ κοινῶνός αὐτῷ τοῦ βίου δεδύνητο. *Nihil ipso imperatore minus, nisi etiam plus, uxor pollebat.* Qui provincias, et magistratus suscipiebant, aequae Iustiniano ac Theodorae fidem, iuramenti religione, publice profitebantur, et suam utrique acceptam referebant dignitatem, et utriusque servos sese appellabant. Novell. 8 in iuramento. Belisarius in duobus triumphis ad Iustiniani Theodoraeque vestigia sistit Gelimere Vandalum, Gotthumque Vittigem, idque opere musivo in Augustaeo praetorio exprimendum Iustinianus curavit, ut

est l. 1 aedif. Κατὰ τὸ μέσον ἐστάσιν ὃ τε βασιλεὺς καὶ ἡ βασιλῆς Θεοδώρα ἐοικότες ἄμφω γεγηθόσι τε καὶ νικητήρια ἐορτάζουσιν ἐπὶ τε τῷ Βανδιλῶν καὶ Γοτθῶν βασιλεῖ δορυαλώτοις τε καὶ ἀγωγίμοις παρ' αὐτοὺς ἤκουσι. *Media vero in tabula sunt imperator ac Theodora Augusta gestientibus similes et exultantibus ob devictos Vandalorum, Gotthorumque reges, qui*
 A 48 *captivi per triumphum ad ipsos trahuntur. Sic in publicis inscriptionibus communis utriusque titulus. Lege apud Cedrenum inscriptionem, quae erat in templo Sophiae. In templo vero S. Sergii, quae domus pridem Iustiniani adhuc patricii fuit, haec extabat inscriptio, quam in manuscriptis Vaticanis codicibus legi.*

ἄλλοι μὲν βασιλῆες ἐτιμήσαντο θανόντας
 ἀνέρας, ὧν ἀνοητος ἦν πόνος. ἡμέτερος δὲ
 εὐσεβίην σκηπτούχος Ἰουστινιανὸς ἀέξων
 Σέργιον αἰγλήεντι δόμῳ θεράποντα γεραίρει
 Χριστοῦ παμμεδέοντος. τὸν οὐ πυρὸς ἀτμὸς ἀνάπτων,
 οὐ ξίφος, οὐχ' ἐτέρη βασάνων ἐτάραξεν ἀνάγκη,
 ἀλλὰ θεοῦ τέτληκεν ὄπερ Χριστοῦ δαμῆναι
 αἵματι κερδαίων δόμον οὐρανοῦ. ἀλλ' ἐνὶ πᾶσι
 κοιρανίην βασιλῆος ἀκοιμήτοιο φυλάξοι,
 καὶ κράτος ἀυξήσῃ θεοστεφέος Θεοδώρας,
 ἧς νόος εὐσεβίῃ φαιδρύνεται, ἧς πόνος αἰεὶ
 καὶ κτεάνων θρεπτήρες ἀφειδέες εἰσὶν ἀγῶνες.

P. 70, 1. *Simulatus his ex adverso studiis*] Ex adversis studiis in rebus fidei licet colligere, et in reliquis negotiis discrepantiam, vel simulationem. Erat Iustinianus, ut ait Leontius de sectis, plane *Συνοδότης, Conciliaris*; ita tum vocati sunt concilii Chalcedonensis propugnatores. Contra Theodora (ut Victor Tannensis affirmat) *occulta esse synodi Chalcedonensis nunquam destitit inimica*. Evagr. l. 4 c. 10. Ἰουστινιανὸς μὲν οὖν τῶν Καλχηδόνι συνελλυθότων, καὶ τῶν παρ' αὐτῶν ἐκτεθειμένων μάλα γενναίως ἀντείχετο. Θεοδώρα δὲ ἡ τούτου σύνοικος τῶν μίαν φύσιν λεγόντων, εἶτε οὕτως ἔχοντες, εἶτε καὶ κατὰ τινα συγκειμένην οἰκονομίαν, ὅμως δ' οὖν ἀλλήλοις οὐκ ἐνιδίδουσαν. *Quemadmodum Iustinianus Episcopis, qui Chalcedone in unum convenerant, et decretis ab illis editis valde constanter adhaesit: sic Theodora eius coniux, illis qui unam in Christo naturam asserebant; sive igitur ita re vera sentirent, sive dedita opera sic inter se convenissent, nemo tamen alteri cedebat.* Reliqua Iustiniano flagitia fortasse condones, hac simulatione nihil tum orbi Christiano perniciosius esse potuit.

P. 70, 1. *Christianos inter se quaestionibus concitatos*] Praecipuae quatuor ferme fuerunt; duae sub Zenone et Anastasio eruperunt: *Concilium Chalcedonense (an referendum in*

Diptycha. Additio facta Trisagio num respuenda. Duæ sub Iustiniano excitatae: *Tria capita a Iustiniano proposita, damnanda, necne. Christi corpus an corruptioni obnoxium.*

P. 70, 1. *Ut paulo post dicam*] Ubinam? vel in codicibus Vaticanis hoc desideramus: vel hanc historiam ad umbilicum Procopius non perduxit. Neque enim memoria excidisse crediderim, quod dicturum se saepius promisit, iterum infra p. 121 et constituta eam ob rem Christianis supplicia, p. 53 et 115. Vide quae ad haec singula loca disserimus. A 49

P. 71, 8. *Quae priscis legibus prohibita essent, in rem publicam introducere*] In antiquis mutandis legibus levitatem Iustiniani alii notarunt, et Andreas Alciatus l. 4 dispunct. c. 7. Quod statim subdit Procopius de magistratuum formis abrogatis. Lege novellas 20. 24 et deinceps usque ad trigesimam primam, Iustinianus ipse fatetur; *a nobis inventos et in ampliore formam redactos magistratus.* Novella 29. *Praeconsoles ergo et praetores, et moderatores, atque veterum huiusmodi nominum maiestas a nobis adinventata est.* Novella 102 V 358 idemque repetit novella 103 et edicto 4. Magistratus ait multifariam mutasse *παρὰ τὸ πάλαι κειρατηκός, contra veterem consuetudinem*, quod id e re publica esse putarit.

P. 71, 11. *Statis magistratuum formis abrogatis*] Eos fere omnes *Iustinianos* vocavit, de quibus in sequenti notatione dicam. Praeterea quaesitorem, et praetorem plebis addidit ad magistratus urbanos; lege novell. 13 et 80.

P. 71, 13. *Ut omnia nova et de suo nomine dicerentur*] Quatuor urbes de Iustiniani nomine vocatas nonnulli recensent, idque nimia honoris cupiditate a gravissimo principe factum mirantur; quid si longe plures? ac praeterea oppida, domos, libros, scholares, magistratus, milites eodem nomine insignitos numerassent? Duodecim urbes ab Alexandro Macedone conditas ac de illius nomine dictas autor chronici Alexandrini refert; et hunc numerum Iustinianus excessit.

U R B E S.

Iustiniana prima, antea Bederina Iustiniani patria. Procopius l. 4 aedif. Agath. l. 5 hist.

Iustiniana secunda, olim Ulpiana apud Dardanos Europaeos. Procop. ibid.

Iustiniana, post debellatos Vandalos, appellata est Carthago in Africa. Novell. 131.

Iustiniana in provincia Byzacena, olim Adrumetus. Procopius l. 6 aedif.

Iustiniana in regione Lazica, antea Petreum dicta. Novell. 28.

Iustiniana in Armenia interiore, olim Bazanis, seu Leontopolis. Novell. 31.

Iustiniana in Campo Armeniae maioris Zumina vocato. Procopius l. 3 aedif.

Iustiniana, quae Sycae quondam vocabatur, modo Galata. Novell. 59. Chron. Alexandr. Stephan. de Urb. Hesych.

Iustinianopolis nova in insula Cypro. Synod. Trull. can. 39.

Iustinianopolis in Epiro, olim Adrianopolis. Procop. l. 4 aedif.

Iustinianopolis seu Myloma in Pamphylia. In provincial. eccl. orientis.

Iustinianopolis sive Spalaea in Galatia. Ibidem.

Iustinianopolis, quae et Evaria in Phoenicia Libani. Ibidem.

Iustinianopolis in secunda Cappadocia. Synod. V. Constant.

Iustinianopolis dicta Cypselon. Ibidem.

Iustinianopolis in Armenia. Ibidem.

Iustinianopolis Camulianorum. Ibidem.

Iustinianopolis in Bithynia. Ibidem. Quarum episcopi Theodosius, Georgius, Gregorius, Basilius, Macedonius eidem interfuerunt synodo.

O P P I D A.

Iustinianopolis oppidum in Mysia. Procopius l. 4 aedif.

P O R T U S.

Iustinianus portus Byzantii, ἐπεὶ Ἰουστινιανὸς παρῶκει πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι. *Ibi Iustinianus antequam imperaret, habitabat. In πατρῷις CP.*

D O M U S.

Iustinianum palatium, in quo rescripta imperatoris vulgabat Demosthenes praefectus praetorio. In cod.

L I T T E R A E.

Iustinianus apex I. littera dicta fuit, ut Coripp. l. 1.

Nominis et recti Iustino in principe vivit Iustinianus apex. _____

L I B R I.

Iustinianum digestum.

Iustinianus codex. Novell. 66 l. unica de nov. cod. fac.

S C H O L A R E S.

Iustiniani novi; iuris candidati, olim Dupondii. Prooem. digest.

D I A D E M A.

Iustinianum. Genus quoddam diadematis imperialis. Georg. Codin. de quo dicam infra ad p. 63 lin. 26. Digitized by Google

MAGISTRATUS.

- Proconsul Iustinianus Cappadociae. Novell. 30.
 Moderator Iustinianus Helenoponti. Novell. 28.
 Moderator Iustinianus Arabiae. Novell. 102.
 Quaestor Iustinianus exercitus. Novell. 41.
 Praefectus Iustinianus militum Mysiae et Scythiae. Novell. 1
 Iustini II.
 Praetor Iustinianus Pisidiae. Novell. 24.
 Praetor Iustinianus Thraciae. Novell. 26.
 Praetor Iustinianus Lycaoniae. Novell. 25.
 Praetor Iustinianus Paphlagoniae. Novell. 29.
 Comes Iustinianus Phrygiae Pacatianaе. Novell. 24.
 Comes Iustinianus primae Galatiae. Novell. 24.
 Comes Iustinianus Isauriae. Novell. 27.
 Comes Iustinianus tertiae Armeniae. Novell. 31.

MILITES.

- Vandali Iustiniani stationarii, quibus post triumphum Vandalicum, praesidia in oriente constituit. Procop. l. 2 bell. Vand.
 Non suum modo Iustinianus nomen, sed etiam Theodoraе coniugis ita studuit immortalitati commendare; quod minime referre piget.
 Theodorias urbs prope Carthaginem novam, olim dicta Baga. Procop. l. 6 aedif.
 Theodorias urbs in confinibus Colchidis. Agath. l. 5.
 Theodorias urbs in Asia minori. Synod. Const. V.
 Theodoropolis dicta Laodicea. Ibid.
 Theodoropolis urbs in Thracia. Procop. l. 4 aedif.
 Theodoropolis praesidium ad Danubium. Ibidem.
 Theodoropolis castellum in Thracia. Ibidem.
 Theodora oppidum in altera Danubii ripa. Ibidem.
 Theodorianaе Balneae in Africa. Procop. l. 6 aedif. Ut nomina, sic et imagines ubique in imperio Romano extabant; idque passim curarunt subditi, cum suam Iustinianus vel in patinis poculisque, ac vasis caelari vellet effigiem, ut refert Corippus libro tertio.

Aurea purpureis apponunt fercula mensis

Pondere gemmarum plus gravia. Pictus ubique

Iustinianus erat.

P. 71, 13. *Ut omnia nova et de suo nomine dicerentur*] Verum imperatorum nomina abolevit, ut suum induceret; nam Theodosii magni statua argentea, ut refert Zonaras, e superbissima columna detracta, suam equestrem imposuit, de qua extat Graecum epigramma. Praeterea suum nomen publice scribi voluit, omnium fere exterarum gentium ac populorum

nominiibus quasi satellitio stipatum, Iustinianus *Alamanicus, Gothicus, Francicus, Germanicus, Anticus, Alanicus, Vandalicus, Africanus*, non secus ac si de iis omnibus triumphasset, quamvis nonnullis nationum illarum ipse tributa solveret, alias vero nunquam devicerit. Quare Theodebertus Francorum rex id non solum aegre tulit, sed eam ob rem Longobardos aliosque populos ad inferendum Iustiniano bellum permovit, ut lib. 1 narrat Agathias. Hunc Iustiniani fastum

A 52 Chosroës Persarum rex cum ad eum scribebat, maiore solebat fastu contemnere, ut Menander Protector exponit. Θεῖος, ἀγαθός, εἰρηνοπάτριος, ἀρχαῖος Χοσρόης βασιλεὺς βασιλέων, εὐτυχής, εὐσεβής, ἀγαθοποιός, ᾧ τινι οἱ θεοὶ μετὰ τύχην καὶ μεγάλην βασιλείαν δεδώκασιν, γίγας γιγάντων, ὃς ἐκ θεῶν χαρακτηρίζεται Ἰουστινιανῷ Καίσαρι ἀδελφῷ ἡμετέρῳ. Denique rerum a se gestarum, ac praesertim aedificiorum multitudine, atque splendore omnium obscurasse se imperatorum regumque nomina putavit. Quare post absolutum Sophiae templum, ut autor eius historiae narrat, illa Iustiniani vox fuit, ΣΟΛΟΜΩΝ ΝΕΝΙΚΗΚΑ ΣΕ. νικί τε σολομων. Quem etiam lapide expressum e regione S. Sophiae collocat, moestum atque κρατοῦντα τὴν διαγόνα αὐτοῦ καὶ ὄρῳντα τὴν ἀγίαν Σοφίαν, ὅτι ἐνικήθη εἰς μῆκος καὶ κάλλος, *genas dum eam Basilicam contemplantur, carpentem, quasi eius aedificii mole ac pulchritudine suum templum superatum doleret.* Autor Originum CP.

P. 72, 1. *Quas fortunarum rapinas illico vel prodegit barbaris, vel in insana aedificia insumpsit*] Ephraemius in chronico pene ad verbum hanc sententiam, ab aliis licet scriptoribus acceptam, carmine expressit.

Σωρούς ἀπειρῶν χρημάτων χρυσαργύρου
ἐκ παντοδαπῶν ἠρατισμένους τρόπων,
ταῦτ' ἦν ἀφειδῶς ἐκκενῶν ὀσημέραι
εἰς βαρβάρων ἄμυναν εἰς κτίσεις δόμων.

Acervos infinitae pecuniae auri et argenti quacumque ratione aggeratos, quotidie prodigus exhausit vel in barbaros, vel in aedificia. Agathias qui haec vidit l. 5. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζαβεργάν οὐ πρότερον ἀποστήσεσθαι ἔφασαν πρὶν ἂν χρήματα πολλὰ παρὰ Ῥωμαίων κομισαῖντο καθάπερ οἱ Κουρτίγουροι. ὁ δὲ βασιλεὺς χρυσίον αὐτοῖς ἀπέστειλεν ὁπόσον ἀποχρῆν ᾤετο, ὅπως εἰρηναῖοι ἀπαλλαγείεν τῆς χώρας. *Miles Zaberganae non ante se discessurum affirmabat, quam multam pecuniam, quemadmodum Cartiguri acciperet. Quare imperator tantum auri ad eos misit, quantum sufficere putabat, ut barbari data puce inde excederent.* Is vero qui ad barbaros munera detulit Valentinus fuit βασιλικὸς μαχαιοφόρος, ut Menander Protector narrat. Vide tres sequentes notas.

P. 72, 5. *Barbaros inter se commisit*] Ioannes Antioche-

mus in collectaneis. Λογισάμενος Ἰουστινιανὸς τὴν δαπάνην τῶν τοσοῦτων χιλιάδων δεῖν ἔκρινε μᾶλλον δι' ὀλίγων δώρων συμβάλλειν ἀλλήλοις τοὺς τῶν ἐθνῶν ἀρχοντας, ἵνα αὐτὸς μὲν μητε τοσαῦτα δαπανᾷ εἰς τὸν στρατὸν μῆτ' ὀλεῖται πέμπων κατ' αὐτῶν, ἐκείνοι δὲ ἀλλήλοις αἴτιοι φθορᾶς γίνονται, ὃ δῆτα τέως ἐπὶ τοῖς ἐκείθεν τοῦ Ἰστρου Οὐννοῖς ἐποίησεν. Ἐγραψε γὰρ πρὸς ἓνα τῶν ἀρχόντων, ὅτι τῷ κρείττονι ὑμῶν πέπομφα δῶρα, καὶ ἐγὼ μὲν σὲ οἰόμενος εἶναι τὸν κρείττονα διὰ σὲ τοῦτο ἔγραψα, ἕτερος δὲ τις ἀφείλετο ταῦτα βία λέγων ἐκείνος εἶναι κρείττων. Σπούδασον οὖν ὅτι σὺ πάντων ὑπερέχεις, καὶ λάβε τὰ ἀφαιρέ- P 128
θέντα τιμωρησάμενος αὐτὸν κατὰ λόγον. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποι- A 53
ήσης, εὐδηλον ὅτι ἐστιν ὁ μείζων, καὶ πάντως ἡμεῖς ἐκείνῳ προσκεισόμεθα, καὶ σὺ στερηθήσῃ τοσοῦτων. Ταῦτα μαθὼν ὁ Οὐννος ἐκρότησε πόλεμον κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν. καὶ οὕτως ἐπὶ πολὺ μαχόμενα ταῦτα τὰ ἔθνη ὑπ' ἀλλήλων ἀπώλοντο. *Revo- cans ad calculum Iustinianus quae expendebantur in tot mi- litum multitudinem, iudicavit magis expedire paucis muneribus concitare inter se barbarorum tribunos, quam tot pecunias in exercitum, qui in eos immittendus esset, insumere, eaque cura vexari; quo illi sui forent interitus autores. Id sane adversus Hunnos fecit, qui in altera sunt ripa Danubii. Nam scripsit ad unum ex tribunis: munera vestrum praestantissimo nisi, te vero omnibus antecellere ratus, haec ad te potissimum destinavi. At alius, ut audio, vi ea diripuit se praestantissimum esse dictitans. Tuum ergo erit studium ostendere quod longe caeteris excellas. Sume tibi ablata, et illum ulciscere, ut par est. Quod nisi feceris, plane manifestum erit, illum praestare; quare nos quidem ei favebimus, tu vero etiam muneribus privaberis. His auditis Hunnus bellum in suos populares excitavit; sicque ea gens diuturnis et intestinis bellis deleta est. Iisdem artibus in Sandiclum et Zaberganem Cotrigurorum tribunos usus est, ut explicat Agathias l. 5, et Menander Protector in eologis. qui et Abares, inquit, ἠφάνισεν ἄν, delevisset Iustinianus, εἴγε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει πρότερον ἠφάνιστο αὐτὸς, nisi ipse prius morte deletus fuisset.*

P. 72, 6. *Immanes pecunias perdita munificentia largitus est]* In libris ipsis, quos Iustiniano legendos Procopius tradidit, idem habet, et l. 8. Οὐννοὶ δῶρα πολλὰ ἀνὰ πᾶν ἔτος πρὸς βασιλέως κομίζονται, καὶ διαβαίνοντες ποταμὸν Ἰστρον καταθέουσιν Ἰσαὲλ τὴν βασιλέως χώραν, ἔνσπονδοὶ τε καὶ πολέμιοι Ῥωμαίοις ὄντες. *Hunni plurimi quotannis a principe accipiunt donativa, quamquam Danubium transgressi, perpetuo in imperatoris ditionem excurrant, semper foedera, semperque inimicitias cum Romanis exercentes. Toto sui imperii tempore id Iustinianus commisit, sed cum senescere coepit, atque desidia se dedere, haec una illi ad hostium vim repellendam*

fuit machina, ut ait Agathias l. 5. ἀμφὶ τὴν ἰσχάτην τοῦ βίου πορείαν Ἰουστινιανὸς ἀπειρηκέναι τοῖς πόνοις ἰδοὺς, καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἤρεσκεν ξυγκρούειν ἐν σφίσι τοὺς πολεμίους, καὶ δῶροις αὐτούς εἰ που δεῆσοι καταδωπέυειν καὶ ταύτῃ ἀμωσγῆτως ἀποκρούεσθαι, ἢ ἐφ' ἑαυτῷ πεποιθέναι, καὶ μέχρι παντός διακινδυνεύειν. *Ad ultimum suae vitae cursum Iustinianus a laboribus visus est abhorruisse, cum potius haberet committere inter se hostes, et muneribus delinitos tantisper repellere quam sibi fidere, et in apertum se inferre discrimen.* Menander, οἷς οὐκ ἐχρῆν τὸ μεγαλόδωρον ἐπεδεικνυτο. *Quibus haud conveniebat munificentissimus erat.* De hoc saepe in reliqua historia Procopius, et nos infra, ad p. 87 lin. 11.

P. 72, 13. *Qui acta praeda insuper incursionis mercedem consequerentur a munificentissimo principe]* Quod aegro non solum animo tulit populus Constantinopolitanus; sed etiam publice in imperatorem iis vocibus invectus est, ut scribit Agathias l. 5. Οἱ βάρβαροι χρυσίον ἐκομίσαντο χαριστήριον, ὥσπερ ἡμῶν ἐς αὐτούς πεπλημμεληκότων. *Barbari aurum dono tulerunt, quasi in eos iniurii nos fuerimus.* Qua in re cum excusare Iustinianum Agathias nitatur, eo magis accusat.

P. 73, 3. *Multae provinciae quinta et amplius oppressae sint vastatione]* Plenae sunt illius temporis historiae; nec refert de provinciis dicere, quod una sensit urbs Roma. Hanc anno sexagesimo, quam ab Odoacro capta fuerat, Belisarius primo recuperat. Totilas deinde post secundam Belisarii in Gotthos expeditionem, pulsus Romanis occupat. Insequente anno, Belisarius dirutam, peneque vacuum ingreditur. Rursum tertio post anno, Totilas a Belisario reffectam invadit, suoque tenet praesidio. Tandem Narses, fuis Gotthis, profligatoque Totila, adserit imperio Romano. Ex Procopio et Agathia.

P. 73, 7. *Pro pace cum Chosroë stabilienda]* Pecunia Chosroae pro pace numerata fuit δέκα καὶ ἑκατὸν πεντηνάρια. Vide l. 1 de bell. Pers. Iustinianus imperium Romanum Persis tributarium fecit; quanto id cum damno, sensit eius successor Iustinus. Nam arma in Romanos Persae ideo sumpserunt, ut
P 129 Ioannes Epiphaniensis illorum temporum scriptor l. 1 narrat, ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἰουστίνος οὐδαμῆ ἤξιον χρυσίου λίτρας πεντακοσίας, ἐφ' αἷς πρότερον γεγόνασιν αἱ σπονδαὶ παρέχειν Μήδοις ἐς ἕκαστον ἔτος, καὶ τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν Πέρσαις ἐπόφορον Ἰσαεὶ καταστήσασθαι. *Quia Iustinus imperator solvere Persis quotannis recusabat quingentas auri libras, quibus stabilitae sub Iustiniano induciae fuerant. Ne Romana respublica Persis tributaria perpetuo fieret.* Idem de Abaribus Menander in eclogis; quorum legatio barbarorum haec continebat. Χρεῶν δὲ βασιλεῦ κληρονομοῦντά σε τῆς πατρῴας ἀρχῆς, καὶ τοὺς πατρῴους φίλους οὐκ ἄλλως ἢ περὶ ὁ πατήρ ὁ σὸς εὖ ποιεῖν, καὶ

καὶ τῆ φαινεσθαι μᾶλλον διαδάχον εἶναι τετελευτηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὧν ἐκεῖνος ἐπραττε περιῶν, οὐτα γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ ἦττον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταθήσομεν, εἰ δὲ καὶ μετ' ἐκεῖνον εὐεργέτην ἀποκαλέσομεν πρὸς γε καὶ αἰσχυνθησόμεθα τῷ πεπονθέναι καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμείβεσθαι τὸν δεδρακότα. Καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δώροισι ἡμᾶς φιλοφρονούμενον ἀντεδωρούμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαι τι τοὺς γὰρ ἐκ γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους τὴν Θράκην αἰεὶ περικόπτοντας ἠφανίσασμεν ἀθρόον, καὶ οὐδεὶς ὅστισοῦν αὐτῶν περιλέλειπται τὰ Θρακῶν ὄφισματα καταδραμούμενος, δεδίασι γὰρ τῶν Ἀβάρων τὴν δύναμιν φιλικῶς ἔχουσιν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν. πεπεισμεθα δὴ οὖν ὡς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς, τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν, ἢ ὁ σὸς ἐδίδου πατήρ. ἀνθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἤπερ ἐκεῖνον γενησόμεθά σοι κατὰ τὸ πλέον ὑπεύθυνοι, καὶ μιλζοντας ἐποπλήσομέν σοι τὰς χάριτας. πάρεσμεν οὖν ληψόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γινῶθι γὰρ ὡς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατόν τὸν καθ' ἡμᾶς ἠγεμόνα σοὶ τε καὶ τῇ Ῥωμαίων εὐνοούστατον ἔσεσθαι πολιτεία, εἴγε μὴ ἐγγειρισθείη πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὄπλα κατὰ Ῥωμαίων ἔγνω. Huiusce legationis sententiam in illis Corippi carminibus habes. A 5

*Ad tua nos princeps haec splendida moenia misit
Annua perlargi patris solatia vestri
Sumere tempus adest. Sanctus quae praebuit ille,
Vos etiam praebere decet, si foedera pacis
Intemerata tibi, si mavis pacta manere,
Debita quaerenti transmittite munera regi.*

P. 73, 9. *In societatem pertractis Alamundaro, et Hunnis]* De Alamundaro, et Hunnis in societatem vocatis, et de bello ob id recrudescente lege l. 2 bell. Pers. ubi quasi ex aliorum sententia hoc idem Iustiniano flagitium impropere. Nam secundum caput conditionum pacis cum Chosroë stabilitae sic habebat. Ὡς ἂν οἱ σύμμαχοι Σαρακηνοὶ ἐκατέρως πολιτείας ἐμμένουσιν καὶ οὐ τοῖς βεβαιωθεῖσι, καὶ μήτε τοὺς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων, μήτε τοὺς Ῥωμαίων ὀπλίξασθαι κατὰ Περσῶν. Ut narrat Menander Protector. *Saraceni utriusque reipublicae socii, haec stabilita capita observent, ut neque Persarum socii contra Romanos, neque Romanorum foederati contra Persas arma sumant.*

P. 73, 16. *Hos omnes priori sententia decedere iussit]* Non damnat Procopius Iustiniani zelum, sed apostoli censura carpit, quod is non secundum scientiam fuerit. Primo, ob exactas ab haereticis poenas non tam religionis causa, quam pecuniae cupiditate. Deinde, quod Samaritas et Gentiles, qui verbi praedicatione ab erroribus erant abstrahendi, ipse legum, V 360 et armorum vi ad pietatem cogere maluerit. Tertio, quod

non tam falsas sectas aboleverit, quam Christianam religionem illorum colluvie polluerit, qui legum terrore, et poenae formidine per simulationem ad ecclesiam transierunt. Denique quod ea severitate Romanam rempublicam flagitiosorum hominum coniurationibus perturbaverit, ac tot populorum sanguine, caedibusque compleverit. Quae omnia prudens quisque imperator nullo reipublicae periculo, ac minimo subiectorum incommodo facile obtinisset. Addit Theophanes, *δουὶς αὐτοῖς προθεσμῶν τριῶν μηνῶν πρὸς ἐπιστροφὴν, constitutum his omnibus a Iustiniano fuisse trium mensium tempus ad conversionem.*

P 130 P. 74, 8. *Quibus nemo principum aliquando molestiam intulisset]* Non negat Procopius ab aliis principibus animadversum olim in Arianos fuisse, quorum exiliis, bonorum publicationibus, atque suppliciis plenae superiorum essent temporum historiae: sed indicat a Iustiniano haereticorum fortunas oppidatim, populatimque, et sub idem tempus confertim fuisse direptas; quod alii principes non nisi privatim, et per occasionem, parciusque fecissent. Caeterum non solum ecclesiastici ultimo supplicio afficiendos putarunt haereticos; Dioscori siquidem Alexandrini in hominem religionis reum ea vox est, *οὐ μόνον τιμωρίας ἄξιός ἐστιν, ἀλλὰ πυρὸς, non qualicumque dignus poena est, sed igne.* Et contra Eusebium Dorylaei episcopum conclamatum est Ephesi; *ἄρον, καῦσον Εὐσέβιον. οὗτος ζῶν καῖ. οὗτος εἰς δύο γένηται. ὡς ἐμέρισε, οὕτω μερισθῆ. Tolle, incende Eusebium. Hic vivus ardeat. Hic in duo dissectetur. Sicut divisit, ita dividatur.* Verum etiam Constantinopolitani imperatores, ut Constantinus in Arii librorum lectores, sectatoresque, et Marcianus Augustus in Eutychianos capitali supplicio animadvertendum censuerunt. Hi vero neque a ridiculis tam perniciosarum pestium impropriis abstinuerunt. Nam Byzantii in publicis latrinis haereticorum antesignani ex marmore sculpti humi iacuerunt, ut in teterima capita ventris onera plebs egereret: quod hic satis fuerit addidisse ad sexcenta alia, quae docti viri hac super re ex antiquis monumentis collegerunt. *Ἐνθα Ἄρειος τὸν αἰσχιστὸν θάνατον ἀπέλαβεν, ὑπὸ τοῦ θεοφιλοῦς Θεοδοσίου ἄρειος ἐν μαρμάρῳ ἀναγλύφῳ γειτνιῶντι τῇ γῆ ἐτέθη, καὶ σὺν ἐκείνῳ Μακεδόνης, Σαβέλλιος, καὶ Εὐνόμιος πρὸς αἰσχύνῃν αὐτῶν, ὡς ἂν οἱ παρερχόμενοι κόπρον, καὶ οὐρὸν, καὶ ἐμπτύσματα ἐνρῖψωσιν αὐτοῖς. Eo in loco ubi Arius abominandam mortem subivit, a piissimo Theodosio sculptus est ex marmore humi haerens, et una cum illo Macedonius, Sabellius, et Eunomius ad improprium, ut praetereuntes sputis, urina, ac stercore eos deturparent.* In πατρίοις CP. Demum si qui principes, ut Procopius ait, Arianis vel aliis sectariis non intulerunt molestiam, ii vero non solum contra ecclesiasticas sanctiones, sed

imperiales etiam fecerunt; ut idem Iustinianus, qui lege adversus omnes Arianos lata, immunes tamen Exocionitas Arianos pronunciavit. Eos scilicet qui ad sua sacra extra urbem Byzantium parte septemtrionali conveniebant; quem locum Ἐξω κίονια, a compluribus extra moenia columnis inibi extantibus dictum fuisse legimus in antiquitatibus CP. Theophanes, ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀπέσπασε πάσας τὰς ἐκκλησίας τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὰς τοῖς ὀρθοδόξοις, διὰ τῶν Ἐξακιονιτῶν Ἀρειανῶν. *Imperator Iustinianus abstulit omnes haeticorum ecclesias, easque orthodoxis concessit, exceptis iis, quae Arianorum Exacionitarum essent.* Hi nempe nobilissimi Arianorum erant, in quorum collegium adscribi Gotthorum reges Italici consueverant. Quare autor chronici Alexandrini, ad annum Zenonis undecimum, Theodoricum *Exocionitam* vocat; quem locum eruditus interpree Matthaeus Raderus parum intellexit.

P. 74, 15. *A seditionum popularibus passim mactati*] In ecclesia sancti Mocii a Constantino exaedificata, et iam inde ab Arianis occupata, eorum πολλοὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, *quamplurimi contrucidati sunt tempore Iustiniani magni.* In πατρίοις CP. ita legimus.

P. 75, 1. *Cum iis temere conflagrarunt*] Similia in historiis habentur; Salustius idem plane de Thalensibus scribit. *Hi postquam murum arietibus feriri, resque suas afflictas vident, aurum, argentumque, et alia, quae prima ducuntur, domum regiam comportant; ibi vino et epulis onerati, illaque et domum, et semet igni corrumpunt, et quae victi ab hostibus poenas metuebant, eas ipsi volentes pependere.*

P. 75, 2. *Lege hac lata etiam in Samaritas*] Quid illa lex contineret, paulo ante Procopius dixit. *Hos omnes priore A 57 sententia decedere iussit, protervis tum alia minatus, tum et ne liberis aut propinquis bona relinquerent interdicens.* Iustiniani ergo constitutio contra Samaritas non est lex nona cod. de haeret. ut vir doctus Caesar Baronius opinatur. Accedit quod in novella 129 singula numerantur capita constitutionis in Samaritas, quae in lege illa nona minime apparent. Porro tres de Samaritis video Iustiniani constitutiones. Prima de religione illis interdicta, cuius hic Procopius meminit; unde turbae et seditiones in Palaestina manarunt. Secundae singula capita in novella 129 recensentur, quam, ut Cyrillus Scythopolitanus ait, instante sanctissimo viro Saba Palaestino- P 131 rum legato Iustinianus sancivit, factam ab eis rebellionem, et damna Christianis illata vindicaturus. Haec summa constitutionis fuit. *παύεσθαι τὰς τῶν Σαμαρειτῶν συναγωγὰς, καὶ πάσης τῆς πολιτείας ἀπελαύνεσθαι, καὶ μήτε κληρονομεῖν τοὺς ἰδίους, μήτε κατὰ δωρεᾶς δίκαιον αὐτοῖς παραπέμπειν.* ἔτι δὲ

ἀναιρεθῆναι αὐτούς, μάλιστα τοὺς ἀρχηγούς, καὶ ἀτάκτους. *Ut Samaritarum synagogae clauderentur. Ipsi vero a republica gerenda submoverentur. Ne ad suos haereditates, vel etiam donationis nomine transmitterent. Ut denique ipsorum primores et seditiosi occiderentur.* Tertia Iustinianus superiorem revocavit Sergii Caesareae praesulis rogatu. Nam novella 45 quae de Iudaeis aequae ac Samaritis est, huc non pertinet.

P. 75, 6. *Christianorum nomine cum suo permutato*] Iustinus iunior novella de Samaritis. *Evaserunt, inquit, in tantam nonnulli eorum vesaniam, ut vel salutari baptismo dignati, denuo ad id mali unde discesserant, redierint, et eadem cum Samaritanis habere in pretio, eodem cum ipsis agitari furore dignoscantur.* Chronicon Alexand. Τινὲς ἐξ αὐτῶν φοβηθέντες προσῆλθον ἐξ ἀνάγκης τῷ Χριστιανισμῷ, καὶ δεχθέντες ἐβαπτίσθησαν, καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐπαμφοτερίζουσιν. καὶ ἐπ' αὐστηρίᾳ μὲν ἀρχόντων σχήματι διεψευσμένῳ ὑπόουλός καὶ κακούργως ὡς Χριστιανούς ἑαυτούς ἔμφανίζουσιν, ἐπὶ χυνότητι δὲ ἀρχόντων φιλοχρημάτων Σαμαρείται καὶ μισοχριστιανοί, καὶ ὡς μὴ γνόντες Χριστιανισμὸν οὕτω διαπλάττονται τοὺς ἀρχοντας πείθοντες Σαμαρείτῃν διὰ τῶν χρημάτων. *Quidam ex illis sibi metuentes, urgente necessitate, se ad Christianam religionem contulerunt, qui recepti sacro fonte tincti sunt, hodieque utramque religionem consecantur in speciem quidem propter severitatem praesidum se subdole et perfide Christianos mentiuntur: nacti vero magistratus avaros, et in religione remissos, Samaritae sunt, pessimeque oderunt Christianos, itaque vivunt, ac si Christum nescirent, ut provinciarum procuratores pecunia corrumpunt, ut Samaritis faveant.* Ex his, ut Cyrillus Scythopolitanus ait, fuit Arsenius homo singularis apud Iustinianum et Theodoram autoritatis, de quo Procopius infra p. 120.

P. 75, 10. *Agrestes agmine facto in Caesarem arripiunt arma*] Huiusce Samaritarum rebellionis omnes fere posteriores historici meminerunt. Theophanes accidisse ait anno Iustiniani secundo, mense Iunio. Chron. Alexandr. anno quarto Lampadio et Oreste consul. Uter verius, haud facile dixerim. Τούτῳ τῷ ἔτει Σαμαρειτῶν στασιασάντων, καὶ ποιησάντων ἑαυτοῖς βασιλεῖα καὶ Καίσαρα, ἐπέμφθη Εὐρηναῖος ὁ Πενταδίας Στρατηλάτης, καὶ ἐθανάτωσε πολλούς. *Hoc anno Samaritanis tumultuantibus, sibi que regem et Caesarem creantibus, Ireneus Pentadiae dux exercitus missus est, qui multos interfecit.* Aliam refert Samaritarum seditionem Theophanes ad annum Iustiniani vigesimum nonum; quem locum ita vertit Anastasius Bibliothecarius. *Vigesimo nono imperii Iustiniani anno seditionem concitavere Iudaei et Samaritae Caesareae Palaestinae, et facti quasi in ordine Prasinovenetorum irrue-*

runt in Christianos eiusdem civitatis, et multos interfecerunt, et ecclesias combusserunt. Stephanumque praefectum ipsius urbis in praetorio peremerunt, et substantiam eius surripuerunt. Uxor vero illius ascendens ad urbem, adiit imperatorem, qui iussit Adamantio magistro militum descendere in Palaestinam et occisionem exquirere Stephani, etc. In hac expeditione imperator fuit Adamantius; in priore illa Irenaeum Pentadiae Theophanes memorat, Cyrillus Scythopolitanus Theodorum et Ioannem. Sed huius, utpote eiusdem aetatis scriptoris, integram audire narrationem praestat, quam e scriptis Vaticanis libris decerpimus. Οἱ κατὰ Παλαιστίνην Σαμαρείταις τὸ ἔθνος ἅπαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν στρατεύσαντες πολλὰ ἀθέμιτα διαπράξαντες, τὰς μὲν ἐμπιπτούσας ἐκκλησίας πραιδιδύοντες, τοὺς δὲ συμπιπτοντας Χριστιανούς διαφόροις κολάσεσιν ἀπειδῶς ἀποκτείνοντες, καὶ χωρία ὀλόκληρα τῷ πυρὶ παραδιδόντες, ἐν τοῖς μάλιστα περὶ Νεάπολιν τόποις, ἔνθα τυραννήσαντες Ἰστέφαν ἑαυτοῖς βασιλέα Ἰουλιανόν τινα συνέθνον αὐτῶν. Τότε δὴ τὸν μὲν ἐπίσκοπον Νεαπόλεως Σαμμωνᾶ κατέσφαξαν, τινὰς δὲ συλλαβόμενοι πρεσβυτέρους, καὶ τούτους κατακόψαντες ἀπειτηγάνισαν μετὰ λειψάνων ἄγιων μαρτύρων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεινὰ πεποιήκασιν, ὥστε τὰς βασιλικὰς καλουμένας ὁδοὺς ἀδιαβάτους τοῖς Χριστιανοῖς γενέσθαι. Τούτων οὖν ἀπάντων εἰς ἀκοὰς εἰσελθόντων τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐκλεύθησαν Θεόδωρος καὶ Ἰωάννης οἱ ἐνδοξότατοι στρατὸν συναγαγεῖν, καὶ τῶν Σαμαρειτῶν καταστρατεῦσαι, καὶ συμβολῆς γενομένης ἀνῆρέθη Ἰουλιανὸς καὶ πλῆθος πολὺ Σαμαρειτῶν.

P. 75, 10. *Designatoque sibi imperatore Iuliano*] Sicuti multarum gentium a se profligatarum nomina sibi Iustinianus ascivit, ita et eius tyranni, ut habes in edicto septimo, *imper. Cass. Flav. Iustinianus, Aleman. Gotth. Franc. Germ. Ant. Alan. Vand. Affr. Pius, felix, inclytus, victor, triumphator, semper Augustus, Iulianus*. Parum hoc animadvertit Henricus Agylaeus, vel quisquis alius ad illam inscriptionem notavit: *Quod Iulianus his adiicitur, vitiosum iudicio*. Num (quod modo succurrit) ibi Iustinianus rescribit Iuliano praefecto praetorio? de quo nos infra ad p. 92. Octavius a Rosberg profert huius Iuliani antiquum nomisma; sed allucinatur; nam Iuliani Apostatae id esse cum reliqua omnia declarant, tum aversa nomismatis facies gentilium simulacris insignita, A 59 et votum *Cybalae Turratae ac Palladi* nuncupatum.

P. 75, 17. *Exactione nullo humanitatis modo imperata*] Non dissimulo Cyrilli Scythopolitani, qui haec pene vidit, narrationem plane contrariam. Is refert primae Palaestinae, ubi potissimum Samaritarum incursio desaevierat, *δώδεκα κεντηναρίων συγγώρησιν ἐποιήσαντο δημοσίων, duodecim centenariorum ex publicis vectigalibus remissionem factam fuisse*: Scythopoli

vero quae hostium damna minus senserat, ἐνὸς μόνου κεντηναρίου συγχώρησιν δοθῆναι συνείδον οἱ ἐπίσκοποι, unius tantum centenarii remissionem dandam episcopos decrevisse. Episcopus ait decrevisse, nempe Antonium Ascalonitam, et Zachariam Pellensem, quos pensitandis clericorum et ecclesiarum damnis Iustinianus praefecerat, ut idem Cyrillus narrat. Nam Sabas vir sanctus eam remissionem non pro clero tantum, sed etiam pro populis Palaestinae fidelibus fortasse petierat: Iustinianus instante tali tantoque viro ecclesiis negare veritus est; reliquis populis concedere noluit. Hoc est de quo Procopius conqueritur. Ino ea ipsa tredecim centenariorum remissio, si cum cleri, ecclesiarum, et monasteriorum Palaestinae multitudine comparetur, post tantam cladem minima et pene ridicula videbitur. De vectigali ab ecclesiasticis etiam persoluto dicam infra, ad p. 102 lin. 31.

P. 76, 1. *In gentiles saevitiam convertit*] Anno imperii suo tertio, indictione octava, ut scribit Theophanes, ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διωγμὸν μέγαν κατὰ Ἑλλήνων, καὶ πάσης αἰρέσεως, καὶ τὰς τούτων οὐσίας ἐδήμευσεν ἀπάσας. *Fecit Iustinianus imperator persecutionem magnam adversus gentiles, et omnes haereticos, illorumque substantias publicavit.* Mirum sane est primarios imperatoriae aulae principes, hac lata lege, gentilitiae superstitionis reos actos fuisse. Inter hos, ut refert Hesychius, Procopius, Theophanes, et Suidas, fuerunt *Tribonianus quaestor, Thomas magister officiorum, Ioannes praefectus praetorio, et Phocas patricius magister militum* conficiendo codici a Iustiniano praefecti. His addit Theophanes *Asclepiodotum praefectum praetorio, Macedonium referendarium, et Pegasium Heliopolitanum patricium.* Falso Ainoinus numerat *Belisarium*: lege quae supra narrat Procopius de Theodosio e sacro lavacro suscepto ab Antonina et Belisario.

P. 76, 3. *Inter libamina, et sacrificia, atque impias religiones deprehensi sunt*] Hac infamia notatur Severus, quem unice amavit ac fovit Theodora imperatrix. In ep. monachorum ad Menam.

P. 76, 4. *Quas vero in Christianos ipsos commisit, infra dicturi sumus*] Saeviit etiam in Christianos; quod licet hic, et rursus infra p. 115 polliceatur, nescio tamen an oblivione promissum non fecerit. Hoc autem loco (quantum assequi coniectura possumus) dicturus erat Procopius de Christianorum caedibus, aliisque suppliciis ob tria capita, et alias eo tempore controversas de dogmatibus quaestiones. Id ipse

A 60 Procopius innuit lib. hist. 8. οἱ γὰρ ἄλλοι ἐν Ἰλλυριοῖς ἀμφὶ πόλιν Οὐλπιάναν βασιλέως ἐπαγγέλλαντος διατριβὴν ἔσχον στά-
P 138 σεως ἐνταῦθα πρὸς τῶν οἰκητόρων γεγεννημένης, ὥντιες ἔνεκα

ἐν σφίσιν αὐτοῖς οἱ Χριστιανοὶ διαμάχονται, ἥπερ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ τούτων γεγράφεται. *Nam alii Ulpianae in Illyrico Caesaris iussu substituerunt; nempe excitata inibi a civibus seditione ob eas quaestiones, quibus inter se Christiani dissident; de quibus opportuno loco dicturus sum.* Scilicet iam tum librum Ἀνεκδοτῶν moliebatur. Vide has notas infra ad p. 115.

P. 76, 5. *Post haec turpes puerorum amores lege vetuit]* Duae hac de re constitutiones extant. 77 et 141 quarum altera cum per aliam occasionem scripta videatur, altera vero data sit anno decimo octavo post consulatum Basili, haud dubito, quin prima interciderit, quam sub initium imperii factam hic Procopius subindicat, ac Theophanes editam anno secundo aperte dicit, et occasionem ferendae legis ita narrat. *Τούτῳ τῷ ἔτει Ἡσαΐας ἐπίσκοπος Ῥόδου, καὶ Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Διοσπόλεως τῆς Θράκης καθηρέθησαν ὡς παιδερασταὶ εὐρεθέντες, καὶ ἐτιμωρήθησαν δεινῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καυλοτομηθέντες καὶ πομπεύσαντες τοῦ κήρυκος βοῶντος. Ἐπίσκοποι ὄντες τὸ τίμιον σχῆμα μὴ ἐνυβρίζοιτε. καὶ ἐξέθετο ὁ βασιλεὺς νόμους σφοδρούς κατὰ τῶν ἀσελγαινόντων, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐτιμωρήθησαν.* *Hoc anno Esaias episcopus Rhodi, et Alexander episcopus Diospoleos in Thracia exautorati sunt, utpote masculorum corruptores deprehensi, et ab imperatore severe puniti sunt, nam exsectis veretris per urbem ducti, praecone proclamante; quicumque estis episcopi reverendam dignitatem ne dehonestetis. Quare Augustus in libidinosos severas leges edidit, multique supplicio affecti sunt.* Severas nominat leges quas hic Procopius refert, ac detestatur, quibusque nescio an religiosissimus imperator Constantinus magnum bonum factum adscripsisset; praesertim cum in episcopos tam indecore observarentur. Nam ille (ut Theodoretus narrat l. 1 c. 11) *paludamento se obtecurum affirmabat eum episcopum, quem alienae uxori stuprum inferentem forte vidisset, ne facinoris aspectus, eos qui id ipsum cernerent, ulla ex parte laederet.*

P. 76, 7. *Nulla prorsus decore in eos facta animadversione]* Scilicet, ut statim subdit, pudendis truncati, publice ludibrio erant, sicuti modo ex Theophane diximus. Addit Ioannes Siculus et Anonymus in chronico, *τοῖς δὲ καλάμους ὀξεῖς εἰς τοὺς πόρους τῶν αἰδολῶν διεπέρασε.* *Aliis vero acutos calamos in meatus genitalium ingressit.* Quod nescio quis detestatus, id cur faceret, ab Iustiniano quaesivit, *εἰ δὲ ἱεροσυλήκασιν, οὐκ ἂν τὴν χεῖρα τούτων ἀπέτεμον; an non, inquit ille, si sacrilegium commisissent, manus illis amputandae fuissent?* Zonaras.

P. 77, 7. *Senatores vero ut ab iisdem emungi fortunis potuerint, iam dico]* Licet de suppilatis senatorum bonis in

hac tota historia sparsim complura disserat Procopius; hoc tamen loco quasi proprio ex praecipuis senatoribus nonnullos nominat. Inter alios fuit Iuliana nobilissima, eademque piissima femina; a qua tamen singulari prudentia, atque religionis documento delusus est Iustinianus. Longior narratio est, tu eam lege apud Gregorium Turonensem de gloria martyrum c. 133.

P. 78, 1. *Possessionem quasi haeredes adeunt, productis tabulis, quas ab eo minime confectas fama erat*] Hoc etiam supra p. 36 et p. 67. Horum scelorum minister fuit Anatolius domus imperatoriae curator, ἄδικος ἐς τὰ μάλιστα γεγωνὸς καὶ πολλοὺς ὄσους τῶν οἰκείων ἀφρημένος γραπτὰς σανίδας, καὶ ῥάκη ὑποπόρφυρα τοῖς τῶν εὐδαιμόνων οἰκοῖς θαρᾶ ἐπέβαλε τὴν ἐς βασιλέα εὐνοίαν προῖσχύμενος, καὶ ταύτη ἅπαντα ἐσπετερίζετο βιαζόμενος μὲν ἀναίδην, καὶ ἀναβόηγνός τὰ βουλευμάτα τῶν ἀποιχομένων, χαίρειν δὲ λέγων πολλὰ τοῖς νόμοις, οἳ δὴ τοὺς παῖδας κληρονομεῖν ἐθέλουσι τῆς τῶν φουδάντων περιουσίας: homo iniustissimus, qui quam multorum bona expropriavit, et titulorum tabellas, vel purpurae segmenta divitum domibus saepe affixit, praelataque illorum in Caesarem benevolentia sic omnia furatus est, impudenter violatis, atque abolitibus defunctorum voluntatibus, necnon legibus pessumdati, quae liberos paternae substantiae hereditatem adire volunt.

P 134 Agathias l. 5. Vide has notas ad p. 127. Ut in aere Caesaris ea fuisse bona intelligerentur, scripti illi tituli, vel appensa purpura declararunt. Hoc non est assecutus Christophorus Persona interpres; ad quod illustrandum facit locus ille novellae 28 ubi Iustinianus ait nemini licere titulos affigere praediis vel domibus alienis. μόνον γὰρ ἴδιον τοῦτο τοῦ τε δημοσίου, τῶν τε βασιλικῶν οἰκῶν, τῶν τε ἡμετέρων, τῶν τε τῆς εὐσεβεστάτης Ἀγούστης, id enim proprium esse fisci, domorum imperialium, nostrarum, et piissimae Augustae. Ibiq̄ vocat titulos σανίδας, ut hoc loco Agathias. Iurisconsultus Graecus sic explicat. Μηδεὶς τίτλους ἰδικούς τοῖς ἀγροῖς αὐτοῦ ἐπιθήσῃ ἢ τοῖς τοῦ Πέτρου. οἶον ἵνα τυχὸν θῆσῃ ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἀγροῦ πινακίδιον, ἢ σκουτάρην, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, καὶ γράψῃ ἐν ἐκείνῳ ὅτι ὁ παρῶν ἀγρὸς τοῦ Σεβαστοκράτορος ἐστίν, ἢ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου, ἢ κρεμάσῃ βῆλον βασιλικόν, ὥστε νομίζεσθαι αὐτὸν εἶναι βασιλικόν. Vide has notas ad p. 128.

V 362 P. 78, 2. *Tatiani, Demosthenis, Hilarae*] Tatianus vir ditissimus, magister officiorum, ad quem Iustinus et Iustinianus rescribunt. l. 5 cod. de mag. offic. Demosthenes sub Iustino egit praefectum praetorio, atque iterum sub Iustiniano, ut dicimus infra ad p. 92. De Hilara in antiquis monumentis nihil occurrit.

P. 78, 6. *Ioannis Basilii filii*] Tantaе fuerunt horum

divitiae, ut passim ab imperatoribus darentur obsides, et a barbaris perlibenter acciperentur. Basilius pater ab Anastasio Persis datus est, et anno eius imperii quinto decimo redemptus. Theophanes. Ioannes vero filius datus iisdem est a Belisario. Procopius l. 2 bell. Pers.

P. 78, 11. *Pretium id Darum convectum*] De huius civitatis nomine nescio quid somniarit Aimoinus l. 2 de gest. Franc. nam *Persarum regi captas Romanorum urbes restituere neganti, Iustinianus, inquit, respondit, Daras. Pro cuius novitate sermonis civitas eo loci constituta est, cui Daras nomen est.* Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς ἐταίχισε τὸ Δαρὰς χωρίον τῆς Μεσοποταμίας μέγα καὶ ὄχυρον μέσον τῶν ὀρίων κείμενον Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, καὶ ἐποίησεν ἐκκλησίας, καὶ ἀποθήκας σίτου, καὶ κιστέρνας ὑδάτων καὶ ἑμβόλους, ὀνομάσας αὐτὴν Ἀναστασιούπολιν, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ δίκαια πόλεως. *Anastasius imperator Daras Mesopotamiae Pagum magnum et munitum ad fines Persarum, et Romanorum situm moeniis cinxit, ornavitque ecclesiis, horreis, cisternis, ac propugnaculis, et Anastasiopolim vocatum, donavit iure civitatis.* Idem habet Procopius l. 1 bell. Pers. et Evagrius l. 3 c. 37 additque locum illum *Daras* ob id appellatum, quod Darius ibidem ab Alexandro rege Macedonum penitus devictus fuerit. Chron. Alexandr. Doras, quia δόρατι, *hasta* Darius ab Alexandro confossus interierit.

P. 78, 16. *Sed plane difficile memoratu est, quot hominum sese ultroneos haeredes instituerint*] Etiam Evagrius l. 4 carptim breviterque tam uberem historiae partem perstringere maluit. Sed l. 5 c. 3 libere prodidit Aetherium patricium, qui Iustiniano tot scelestum ac furtorum minister fuit. Ἀθήριος διὰ πάσης ἰῶν συκοφαντίας τὰς τε τῶν ζώντων, καὶ τελευτώντων οὐσίας ληϊζόμενος ὀνόματι τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ἧς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ προειστήκει. *Aetherius nullum calumniae genus praeteriens, tum vivos, tum mortuos nomine aulae imperatoriae, cui, regnante Iustiniano, praefuit, fortunis spoliavit.*

P. 79, 1. *Antequam seditio existeret victoriorum*] In Graeco est, ἡ τοῦ ΝΙΚΑ στάσις, *seditio VINCE.* Evagr. l. 4 c. 13. ἡ προσηγορίαν τὸ σύνθημα τῶν δῆμων δέδωκε. τὸ Νίκα γὰρ ἐπικλησιν ποιούσι τοῦτο τῶν δῆμων ἀλλήλοις συναφθέντων σύνθημα δόντες τῆς ἐς ἀλλήλους γνώσεως. *Quae nomen ex tessera populi accepit: quippe Nica, id est, Vince, fuit propterea appellata, quod populus inter se congressus, hanc tesseram Nica sibi praescripsit, quo alter ab altero internosceretur.* Procop. l. 1 bell. Pers.

P. 79, 1. *Seditio Victoriorum*] Quam Procopius fuse prosequitur l. 1 bell. Pers. affirmatque in ea caesa fuisse Constantinopoli triginta hominum millia. Quam parva vero iurgii

scintilla tantum incendio excitavit, Theophanes minutissime narrat ex antiquis et publicis urbis Constantinopolitanae monumentis: in quibus cum veluti in tabula videre sit eius imperii statum, Iustiniani mores, circi, et theatri licentiam, alia demum, quae ad hanc illustrandam historiam vehementer faciunt, eaque inedita sint, hic ex manuscriptis Vat. codd. danda curavimus cum nostra interpretatione.

A 63 Ἴγνονεν ἡ ἀνταρσία τοῦ Νίκα τρόπῳ τοιοῦτῳ. ἀνελθόντα τὰ μέρη ἐν τῷ Ἰππικῷ ἔκραξαν οἱ τῶν Πρασίνων, ἅκτα διὰ Καλοπόδιον τὸν Κουβικουλάριον, καὶ Σπαθάριον. ΠΡΑΣ. ἔτη πολλά Ἰουστινιανῆ Ἀυγουστα, Τυ νινασ. ἀδικοῦμαι, μόνε ἀγαθῆ, οὐ βαστάζω. οἶδεν ὁ θεός. φοβοῦμαι ὀνομάσαι, μὴ πλέον εὐτυχῆσῃ, καὶ μέλλω κινδυνεύειν, ΜΑΝΔΑΤΩΡ. τίς ἐστιν; οὐκ οἶδα. ΠΡΑΣ. ὁ πλεονεκτῶν με τρισυῶγουστε εἰς τὰ τζαγγάρια εὐρίσκεται. ΜΑΝΔ. οὐδεὶς ὑμᾶς ἀδικεῖ. ΠΡΑΣ. εἰς καὶ μόνος ἀδικεῖ με, θεοτόκε, μὴ ἀνακεφαλῆσοι. ΜΑΝΔ. τίς ἐστιν ἐκείνος; οὐκ οἶδαμεν. ΠΡΑΣ. σὺ καὶ μόνος οἶδας, τρισυῶγουστε, τίς πλεονεκτεῖ με σήμερον. ΜΑΝΔ. εἴτις ἂν ἔστιν, οὐκ οἶδαμεν. ΠΡΑΣ. Καλοπόδιος ὁ Σπαθαῤριος ἀδικεῖ με, δέσποτα πάντων. ΜΑΝΔ. οὐκ ἔχει πρᾶγμα Καλοπόδιος. ΠΡΑΣ. εἴ τίς ποτέ ἐστιν τὸν μόνον ποιήσοι τοῦ Ἰούδα. ὁ θεός ἀνταποδώσοι αὐτῶ ἀδικοῦντι με, διὰ τάχους. ΜΑΝΔ. ὑμεῖς οὐκ ἀνέριχθε εἰς τὸ θεωρῆσαι, εἰ μὴ εἰς τὸ ὑβρίσαι τοὺς ἄρχοντας. ΠΡΑΣ. εἴ τις δήποτε ἀδικεῖ με, τὸν μόνον ποιήσοι τοῦ Ἰούδα. ΜΑΝΔ. ἡσυγᾶσατε Ἰουδαῖοι, Μανιχαῖοι, καὶ Σαμαρεῖται. ΠΡΑΣ.

Rebellio, quae dicta est Vince, ita contigit. Utraque factio in circum convenerat: magnisque clamoribus rogabant Prasini, ut in Calopodium Cubicularium, et Spatharium ageretur ex lege. PRASINI. Multos annos tu vivas Iustiniane Auguste. Iniusta patior, optime Caesar, nec sum ferendo; testis mihi deus: sed nominare non audeo, ne et illi meliorem fortunam, et mihi ob id periculum pariam. MAND. Quis ille est? nam ignoro. PRAS. Qui me iniuriis afficit, in Sutorum regione habitat, Auguste maxime. MAND. Nemo vos afficit iniuria. PRAS. Unus ac solus est, qui mecum agit iniuste. Sic ille nunquam attollat caput, o deipara. MAND. Quis vero ille est? plane non novimus. PRAS. Imo tu solus nosti Auguste maxime, a quo ego his diebus premor iniuste. MAND. Quis tandem sit ille nescimus. PRAS. Calopodius Spatharius, supreme domine, ille iniurius in me est. MAND. Atqui laedit Calopodius neminem. PRAS. Quisquis ille est, sic ut Iudas dispereat. Homini in me iniurioso vicem deus reddat quantocyus. MAND. Huc non spectaturi vos acceditis, sed conviciis principes insectaturi. PRAS. Quisquis, inquam, iniuria me vexat, sicut Iudas dispereat. MAND. Quiescite Iudaei, Manichaei, Samaritae. PRAS. Iudaeos,

Ἰουδαίους, καὶ Σαμαρείτας ἀποκαλεῖς; ἢ Θεοτόκος μετὰ ὕλων.
MANΔ. Ἔως πότε ἐαυτοὺς καταρᾶσθε; *ΠΡΑΣ.* εἴ τις οὐ λέ-
γει, ὅτι ὀρθῶς πιστεύοι ὁ Δεσπότης, ἀνάθεμα αὐτῶ, ὡς τῶ
Ἰούδα. *MANΔ.* ἐγὼ ὑμῖν λέγω εἰς ἓνα βαπτίζεσθαι. *ΠΡΑΣ.*
ἀνεβόησαν ἐπάνω ἀλλήλων, καὶ ἔκραζον, ὡς ἐκέλευσεν Ἄντλας,
εἰς ἓνα βαπτίζομαι. *MANΔ.* ὄντως εἰ μὴ ἠσυχάσητε, ἀποκε-
φαλίξω ὑμᾶς. *ΠΡΑΣ.* ἕκαστος σπεύδει ἀρχὴν κρατῆσαι, ἵνα A 64
σωθῆ. καὶ εἴτι ἂν εἴπωμεν θλιβόμενοι, μὴ ἀγανακτήσοι τὸ
κράτος σου. τὸ γὰρ θεῖον πάντων ἀνέχεται. λόγον ἔχοντες,
αὐτοκράτορ, ὀνομάζομεν ἄρτι πάντα. ποῦ ἐστὶν οὐκ οἶδαμεν,
οὐδὲ τὸ παλάτιον, τρισαύγουστε, οὐδὲ πολιτείας κατάστασις.
μίαν εἰς τὴν πόλιν προέρχομαι, ὅταν εἰς Βουρδώνην καθέξωμαι.
εἶθε μὴδὲ τότε τρισαύγουστε. *MANΔ.* ἕκαστος ἐλεύθερος ὅπου
ἔθελει, ἀκινδύνως δημοσιεύει. *ΠΡΑΣ.* καὶ θαρβῶ ἐλευθερίας,
καὶ ἐμφανίσει οὐ συγχαροῦμαι. καὶ εἰς ἐστὶν ἐλεύθερος, ἔχει V 363
δὲ Πρασίνων ὑπόληψιν, πάντως εἰς φανερόν κολάζεται. *MANΔ.* P 136
ἐτοιμοθάνατοι, οὐδὲ τῶν ψυχῶν ὑμῶν φείδεσθε. *ΠΡΑΣ.* ἐπαρ-
θείτω τὸ χρῶμα τοῦτο. καὶ ἡ δίκη οὐ χρηματίζει. ἄνες τὸ
φρονεῦσθαι. καὶ ἄφες κολαζόμεθα. Ἴδε, πηγὴ βρούουσα, καὶ
ὄσους θέλεις κόλαξε. ἀληθῶς δύο ταῦτα οὐ φέρει ἀνθρωπίνην

et Samaritas nos appellas? Et nobis propitia deipara est.
MAND. Quousque in vestra capita effundetis maledicta? *PRAS.*
Quisquis non recte credere Augustum dicat, ut Iudae, sic illi
anathema sit. *MAND.* Si me auditis, in unum omnes baptiza-
minor. *PRAS.* Tumultuose exclamarunt; sic ut Antlas iussit,
in unum baptizor. *MAND.* Omnino, nisi quieveritis, capite pu-
niemini. *PRAS.* Quisque ambit imperium, ut securus vivat.
At nos qui in aerumnis versamur, quidquid loquimur, aequi
bonique consulat imperium tuum: nam et divinum numen sic
omnes suffert. Quaestionem, imperator, habemus, ideoque
omnia hic loquimur. Quandoquidem Auguste maxime, neque
curiae, neque reipublicae dignitatem ullam superesse videmus;
tum solum prodego in urbem, cum Burdoni insideo, utinam
Auguste maxime, ne tum quidem. *MAND.* Quisquis liber, quo-
cumque libitum illi est, secure prodire potest. *PRAS.* Mea sane
libertate fido, nec tamen mihi in publicum venire permittitur.
Quisquis liber cui Prasiniae factionis iniecta suspicio sit, statim
luce palam punitur. *MAND.* Destinata cruci capita, itane ve-
stras animas devovetis? *PRAS.* Scilicet de medio tollamur nos
hoc insigniti colore. Interim nullus sit iustitiae locus. Tu a
caedibus abstine; ac tum malefactorum nos poenas luamus.
Ut illae ex fonte saliant aquae, ita fluat illorum cruor, quos
ad supplicium expetieris. Verum duo illa (iniustitiam et cru-
delitatem) humanum ingenium plane abhorret. Utinam in lu-

φύσις. εἶθε Σαββάτιος μὴ γενήθη, ἵνα μὴ ἴσχειν υἱὸν φονέα. εἰκοστὸς ἔκτος φόνος ἐστὶν ὁ γενόμενος εἰς τὸ ζεύγμα. τῇ πρώτης ἐθειώρει, καὶ τῇ δῆλῃ ἰσφάγῃ, ἃ δέσποτα πάντων. **ΒΕΝΕΤ.** τοὺς φονεῖς ὅλον τοῦ σταδίου ὑμεῖς μόνοι ἔχετε. **ΠΡΑΣ.** πότε οὐ σφάζεις, καὶ ἀποδημεῖς; **ΒΕΝΕΤ.** σὺ δὲ σφάζεις, καὶ διακενῆς. τοὺς φονεῖς γὰρ τοῦ σταδίου ὑμεῖς μόνοι ἔχετε.

A 65 ΠΡΑΣ. δέσποτα Ἰουστινιανὲ αὐτοὶ παρακαλοῦσι, καὶ οὐδεὶς αὐτοὺς φονεῖει. Νοήσει ὁ μὴ θέλων. τὸν ξυλοπόωλῃν τὸν εἰς τὸ ζεύγμα τίς ἐφόνευσεν, αὐτοκράτορ; **ΜΑΝΔ.** ὑμεῖς αὐτὸν ἐφονεύσατε. **ΠΡΑΣ.** τὸν υἱὸν τοῦ Ἐπαγάθου τίς ἐφόνευσεν, αὐτοκράτορ; **ΜΑΝΔ.** καὶ αὐτὸν ὑμεῖς ἐφονεύσατε, καὶ τοὺς Βενέτους πλέκετε. **ΠΡΑΣ.** ἄρτι Κύριε ἔλθεσον. τυραννεῖται ἡ ἀλήθεια. ἤθελον ἀντιβάλλαι τοῖς λέγουσιν, ἐκ Θεοῦ διοικεῖσθαι τὰ πράγματα. πόθεν αὕτη ἡ δυστυχία; **ΜΑΝΔ.** ὁ Θεὸς κακῶν ἀπειραστος. **ΠΡΑΣ.** Θεὸς κακῶν ἀπειραστος. καὶ τίς ἐστὶν ὁ ἀδικῶν με; εἰ φιλόσοφος ἐστὶν, ἢ ἐρημίτης τὴν διαίρεσιν εἰπάτω τῶν ἐκατέρων. **ΜΑΝΔ.** βλασφημοὶ, καὶ θεοχόλωτοι, ἕως πότε οὐχ ἠσυχάζετε; **ΠΡΑΣ.** ἂν θεραπεύεται τὸ κράτος σου, στέγω, καὶ μὴ θέλων τρισαύγουσσε. ὅλα, ὅλα οἶδα, ἀλλὰ σιωπῶ. σώζου δίκη, οὐκ ἐτι χρηματίζεις. μεταβαίνω, καὶ τότε λουδαῖζω. μᾶλλον δὲ ἐλληνίσαι συμφέρει, καὶ μὴ βενετίσαι, ὁ

cem Sabbatius non venisset, certe filium te non habuisset sanguinarium. Sexta et vicesima nunc caedes ad Zeugma patrata est. Mane ille in theatro spectabat; sub vesperum, supreme domine, caesus fuit. **ΒΕΝΕΤΙ.** Apud vos duntaxat convenientium in stadio sunt homicidae. **ΠΡΑΣ.** Tu vero sine sanguine, quando hinc abscessisti? **ΒΕΝ.** Tu vero nulla etiam de causa in caedes prorumpis. Nam apud vos inquam, duntaxat convenientium in stadio sunt homicidae. **ΠΡΑΣ.** Domine Iustiniane, isti alios irritant, et a nemine trucidantur. Hoc, et qui nolit, intelligit, puto. Fabrum lignarium ad Zeugma quis interfecit, o imperator? **ΜΑΝΔ.** Vos illum occidistis. **ΠΡΑΣ.** Filium Epagathi quis interemit, o imperator? **ΜΑΝΔ.** Et illum vos; in causam vero Venetos trahitis. **ΠΡΑΣ.** Hem modo, propitius sis deus, ut veritas conculcatur. Pene nunc velim cum iis disserere, qui divino nutu res humanas gubernari contendunt. Unde haec infortunia? **ΜΑΝΔ.** Deus intentator malorum est. **ΠΡΑΣ.** Ita sane, deus malorum est intentator. At quis iniuste me opprimit? Age quisquis es philosophus, vel eremita: cedo utriusque distinctionem. **ΜΑΝΔ.** Blasphemi, impii, quando demum quiescetis? **ΠΡΑΣ.** Dum tibi Auguste maxime ita cordi est, vel invitus quiesco. Omnia, singula novi, at obmutesco. Iustitia vale. Nullus iam tibi locus reliquus est. Discedam hinc, ut nomina Iudaeis dem. Omnino praestat et gentilium ritibus initiari, obtestor deum, quam cum Venetis convenire.

θεός οἶδε. *BENET.* τὸ μισῶ, οὐ θέλω βλέπειν, καὶ ὁ φθόνος παρνοχλεῖ μοι. *ΠΡΑΣ.* ἀνασκαφεῖτω τὰ ὄστιά τῶν θεωρούντων. καὶ κατήλθον οὗτοι, καὶ εἶασαν τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς Βενέτους θεωροῦντας ἐν τῷ Ἰπποδρόμῳ.

VENET. Tantum scelus non videam. Vestri tamen odium me ut id velim stimulat. *PRAS.* Effodiantur illorum post mortem ossa, qui hoc in spectaculo subsederint. Sic Prasini abierunt, Caesare ac Venetis in circo relictis.

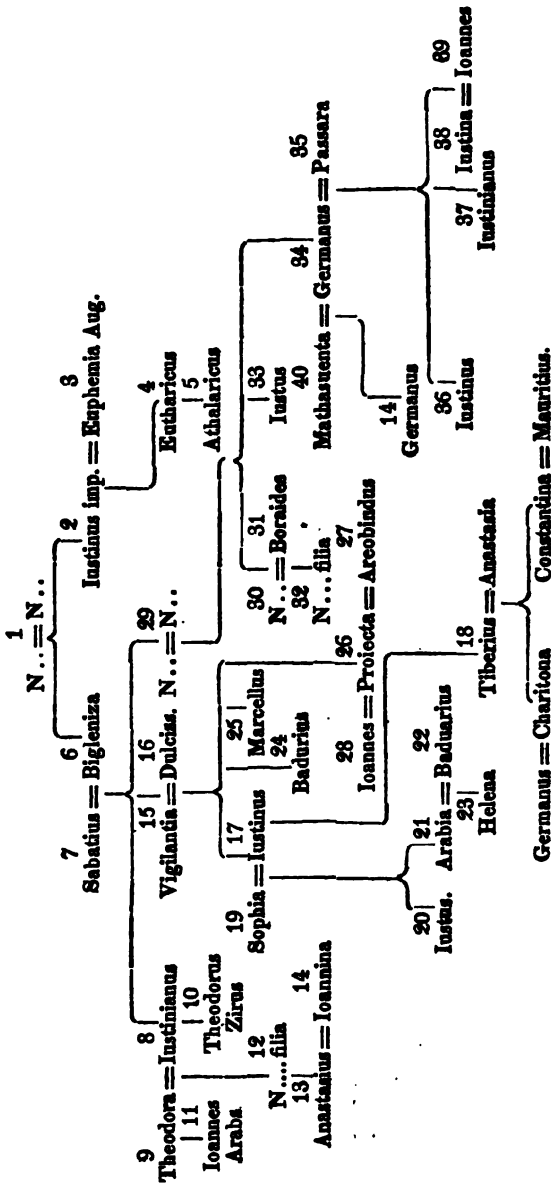
P. 79, 8. *Mihi, et mei ordinis plerisque]* Nempe primariis viris illustribus et ordinis senatorii; nam et urbanam praefecturam gessit Procopius, ut in praefatione dixi. Medicum fuisse somniant Blondus et Sabellicus.

P. 79, 9. *Perniciosi daemones, et funestae hominum pestes]* Hanc fuisse consuetam hominum sui ordinis, hoc est, senatorum vocem, affirmat Procopius. Nam ex quodam usu, et communi consuetudine, qui reipublicam atrocius vexarint principes, id ipsum olim etiam audierunt. Infra p. 84 explicatius. *Alii genio huius hominis comiti adscriberent, pars dictitaret* A 66 *iratum mortalibus numen, Romanorumque exosum imperium perniciosis furiis potestatem fecisse tantorum malorum.* Et Ioannes Cappadox praefectus praetorio omnium sceleratorum P 137 postremus, id ipsum a senatu, populoque Constantinopolitano audivit, ut idem Procopius indicat lib. 1 bell. Pers. extremo. Synesius epist. 57. *Ἀνδρόνικος δαίμων ἀρήγιος ἄπληστος συμφορῶν.* *Andronicus Martius daemon calamitatum insatiabilis.* Et rursus, *δαίμοσιν ἐαυτὸν ἄρας προσένειμε. Daemonum se numero aggregavit.* Et epist. 78. *Ὅς ἂν καὶ ὄστις ἀμότατος δαιμόνων ἠλέησεν, ἐξηρησθῶν τοῦ λόγου θόας τε καὶ Ἀνδρόνικος.* *Quorum vel crudelissimus quisque daemonum misertus esset, excipio Thoantem, et Andronicum, qui soli daemonum implacabiles.* Denique eius gentis, ex qua fuit Procopius, nempe Syrorum Palaestinarumque, id proprium est, homines notae improbitatis daemoneis comparare. Sicarii §. Reg. c. 21. Magus act. 13. *filii diaboli* vocantur. Imo Christus dominus si quid non ad gratiam loquitur, statim Iudaeis, apud Ioannem, *Daemoniacus* est, et appellatur. Christus de Iuda parricida. *Et unus ex vobis diabolus est.* Ioannis 6. De Theodora ita Theophilus in vita Iustiniani. *Duxit Iustinianus Theodoram egegiam puellam, licet reclamante matre Bigleniza, quippe quae indolem puellae aliqui scitissimae et eruditissimae, sed levioris et arrogantioris ingenii aliquando obfuturam fortunae et pietati filii pertimesceret, praesertim quia vetula quaedam divinationibus addicta Theodoram futuram Daemonodoram Romano imperio, inflexuramque rectitudinem Iustiniani ex sortium augurio consulenti Biglenizae praedixerat.*

P. 80, 7. *Sabbatii coniugis*] Hic fuit Iustiniani imperatoris pater. Arnoldus Uvion gradu Aniciano vigesimo alium ita comminiscitur: *Anicius Germanus Probus, Anicii Iustiniani Probi filius. V. C. nulla alia re clarus memoratur, nisi quod ex Anicia sorore Anicii Iustini imperatoris, quae ei uxor fuit, filios tulerit Vitalianum, Germanum, et Iustinianum imperatorem, et filiam Biglentiam. Nomen eius in historiis quidem non reperitur; addidimus tamen illud nos, tum filii Germani coniectura, tum etiam quod omnino arbitremur illum Germanum esse, ad quem extat Hormisdæ papæ epistola 54 tom. 1. Ep. decret. in qua illustrissimus vocatur, hortaturque ad defensionem tam ecclesiae quam aliquot etiam episcoporum. Si quis tamen aliter repererit, contentioni cedo. Ita sane. Nam et Iustinianus, eiusque parens, et avunculus ex albo Aniciorum delendi. Germanus fratruelis Iustiniani dicendus, ut supra ad p. 23 probavimus. Hormisdæ epistola Germano viro consulari reddenda. De Vitaliano sentiendum, ut ad p. 30 diximus. Iustiniani pater non Germanus, sed Sabbatius appellandus. De Biglentia rectius quam Panvinius, qui Iustiniani filiam esse credit: ἀδελφήν, sororem vocat Procopius l. 2 bell. Vand. licet Graecorum more *Biglantiam* dixerit, quam Latine *Vigilantiam* nominamus; sic apud Mauritium in Strategicis βίγλα et βιγλῆσιν, *vigilia, vigilare*. Corippus de Iustino iuniore;*

A 67 *Mater consilii placidis Vigilantia vestris*
 V 364 *Semper inest oculis; quamquam omni pectore gestas*
 Alma Augusta tui consore Sapientia regni.

Nempe alludit ad nomina *Vigilantiae* matris, et *Sophiae* uxoris Iustini iunioris. Quanquam *Vigilantiae* nomen Latine inflexum puto ex Illyrico nomine *Bigleniza*, quod Iustiniani imperatoris matris vocabulum fuit. Huius *Vigilantiae* maritum facit Arnoldus Dorotheum consulem; bene Victor Tunnensis in chronico, *Iustinus iunior Vigilantiae sororis Iustiniani Augusti filius, patre dulcissimo natus*. Sed ne singulos errores, quos in Iustiniani imperatoris genealogia texenda commiserunt Arnoldus, Panvinius, Trithemius, et alii, singulatim enumeremus, eam tibi ob oculos in diagrammate ponimus, eo sane veriore, auctioremque quod ex pluribus autoribus, iisque antiquioribus, nempe eiusdem aetatis, illam collegimus.

1. N. N. parentes Iustini imperatoris in historia prorsus obscuri.
2. 3. *Iustinus* imperator, *Euphemia* Augusta coniuges. Procopius hic p. 29. Victor Tunnensis in chron. Theodorus Lector.
4. *Eutharicus* Cillica Amalasantae maritus, filius adoptivus Iustini imperatoris. Cassiodorus l. 8. Var. epist. 1. *Desiderio quoque concordiae factus est per arma filius, quamvis vobis pene videbatur aequaevus.*
5. *Athalaricus* rex Gotthorum. *Tunc mihi dedistis gratiam nepotis, quando meo parenti adoptionis gaudia praestitistis.* Cassiod. ibidem. Nam ea epistola est ad Iustinum, ut probavimus ad p. 28.
- A 68 6. *Bigleniza* soror Iustini, mater Iustiniani imperatoris, de qua hic Procopius nomine dissimulato, Iornandes lib. de success. Marcellinus ad cons. Mavortii. Nomen *Biglenizae* Theophilus in vita Iustiniani prodidit.
7. *Sabatius* Iustiniani pater, cuius nomen bis legimus, semel hic apud Procopium: iterum apud Theophanem, quem paulo ante citavimus. *Istokus* etiam appellatus est ab Illyriensibus. Theophilus in vita Iustiniani.
8. *Iustinianus* imperator Iustini ex sorore Nepos, et filius adoptivus; quare in Novellis patrem saepius eum appellat. *Uprauda* a suis gentilibus dictus est. Idem Theophilus.
9. *Theodora* Iustiniani imperatoris uxor. Procopius l. 1 bell. Pers. 1 Vand. 3 Gotth. Evagr. l. 4. Victor Tunn. in chron. Perperam Aimoinus l. 2 de gest. Franc. *Antoniam* vocat.
10. *Theodorus Zirus* Iustiniani filius naturalis, quem extincta Theodora, suscepit; Theophanes Byzantius apud Photium. Vide has notas ad p. 20.
11. *Ioannes* Theodorae filius naturalis ex patre Arabe. Procop. hic p. 76.
12. N. filia Iustiniani, et Theodorae Anonyma. Procop. hic p. 20 et 2 bell. Vand.
13. *Anastasius* Iustiniani et Theodorae ex filia nepos. Procop. hic p. 20.
14. *Ioannina* Belisarii et Antoninae filia Anastasio desponsa, et cum illo clanculum a Theodora coniuncta; deinde ab Antonina post obitum Augustae ab eius amplexu abstracta. Procop. ibidem.
- P 139 15. *Vigilantia* soror Iustiniani imperatoris, Iustini secundi mater. Procop. l. 2 bell. Vand. Victor Tunn. in chron. fortasse ex Illyrico nomine *Bigleniza*.
16. *Dulcissimus* Vigilantiae maritus. Victor ibidem.
17. *Iustinus* iunior Augustus Iustiniani imperatoris nepos ex sorore Vigilantia. Victor ibidem. Corippus, Evagr. l. 5.

Ioannes Scholast. Epiphanensis l. 1. Theophylactus Si-
mocatta l. 3 c. 9. Ioachimus Camerarius male vertit
apud Nicephorum *fratris filium*. Menander Protector l. 1.
Iustinianum Iustini *μητραδέλφον* appellavit, quasi *τῆς μη-*
τρὸς Iustini *ἀδελφόν*.

18. *Tiberius* a Iustino est adoptatus. Qui uxorem habuit *Ana-*
stasiam, ex ea duas filias susceperat antequam Caesar re-
nunciaretur, *Charitonam*, quam Germano in matrimonium
collocavit; et *Constantinam*, alii *Constantiam* Mauritio de-
sponsam, qui a Tiberio Caesar creatus eidem in imperio
successit. Evagr. Theoph. in chron.
19. *Sophia* Theodorae neptis, Iustini secundi imperatoris uxor.
Victor Tunn. Corippus.
20. *Iustus* Iustini filius ex *Sophia*, antequam imperium paren-
tes cepissent, natus ac mortuus. Theoph.
- 21 et 22. *Arraba* seu *Arabia* filia Iustini iunioris, et *Sophiae*,
cuius maritus *Baduarius* Curopalates. Corippus l. 2 sed
nomen quidem ipse reticet; in *πατρίοις* CP. nos in-
venimus.

_____ *similisque parenti,*

_____ *nomen distabat et aetas,*

Non tam egregiae distabat gratia formae.

A 67

Graeci tamen historici *Sophiam* imperatricem *λωβήν* fuisse
narrant.

23. *Helena* filia *Baduarii* et *Arrabae* neptis Iustini imperatoris.
In *πατρίοις* CP.
24. *Badurius*, alias *Bidurius* secundus *Vigilantiae* filius, Iustini
imperatoris frater, et comes imperatorii stabuli. Theo-
phanes ad annum Iustini octavum.
25. *Marcellum* Iustini imperatoris fratrem vocat Corippus l. 2.
Fratris in obsequium gaudens Marcellus abibat.
26. *Proiecta* *Vigilantiae*, et *Dulcissimi* filia, Iustiniani impera-
toris neptis. Procopius l. 2 bell. Vand. et 3 bell. Gotth.
27. *Arcobindus* praefectus praetorio orientis, et Africae, pri-
mus *Proiectae* maritus. Marcellinus P. C. Basilii 6. Pro-
cop. l. 2 bell. Vand. V 365
28. *Ioannes* *Pompei*, filius *Anastasio* imperatoris pronepos, se-
cundus *Proiectae* maritus. Procop. l. 3 bell. Gotth.
29. *N. N.* Iustiniani imperatoris frater, et eius uxor a nullo
historicorum nominantur, licet eorum filii passim recen-
seantur a Procopio et aliis.
30. *N.* uxor *Boraidis* Iustiniani imperatoris nepotis, cuius et
filiae dissimulatis vocabulis, meminit Procopius l. 3 bell.
Gotth.
31. *Boraides* fratris Iustiniani imperatoris filius primus. Pro-
cop. ibidem.

32. N. filia Boraidis, Iustiniani neptis, de qua Procopius *ibid.*
33. *Iustus* fratris Iustiniani imperatoris filius secundus. Procop. l. 2 bell. Pers.
34. *Germanus* fratris Iustiniani imperatoris filius tertius; passim de hoc Procopius: Marcellinus, Iornandes de rebus Get. lib. extremo.
35. *Passara* uxor Germani prior. Procop. l. 2 bell. Gotth.
36. *Iustinus* primus Germani filius ex Passara. Procop. *ibid.* Marcell. in eius consulatu.
37. *Iustinianus* secundus Germani filius ex Passara. Procop. *ibidem.* Theophylactus Simocatta l. 3 c. 12 *Dux*, inquit, *designatur Ἰουστινιανὸς ὁ τοῦ Γερμάνου υἱὸς τοῖς κορυφαϊοτάτοις τῶν ἐν τέλει συναριθμούμενος. Iustinianus Germani filius, unus de optimatum primoribus.*
38. *Iustina* filia Germani ex Passara. Procopius hic p. 23.
39. *Ioannes* Vitaliani consulis Nepos, Iustinae Germani filiae maritus. Procop. *ibidem*, et l. 3 bell. Gotth.
- P 140 40. *Mathasuenta* Eutharici, et Amalasantae reginae filia Vittigis Gotthorum regis relicta, posterior Germani uxor. Iornand. l. de rebus Geticis extremo. Procopius l. 3 bell. Gotth.
41. *Germanus* Germani filius posthumus ex Mathasuenta. Iornand. *ibidem.*

Legimus apud Theophanem in *chron. Marciani* et *Marcelli* Iustiniani imperatoris Nepotum nomina, quorum hic contra Persas duxit exercitum, anno avunculi trigesimo quinto: ille anno trigesimo sexto missus est in Africam contra Mauritanos, qui nescio an alius ab eo sit, quem Theophanes alter Byzantius Iustini imperatoris patruelem nominat. De *Marciano* ita Ioannes Epiphaniensis l. 1. *Ἰουστίνος ἐς τὴν ἐξῆς ἐπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγὸν ἐν τοῖς πατρικίοις τῆς συγκλήτου βουλῆς τεταγμένον, αὐτῷ τε πρὸς γένος συνημμένον τῶν τε πολεμικῶν κινδύνων οὐκ ἄπειρον, καὶ ἄλλως ἀνδρεῖον ὄντα τε καὶ δοκοῦντα. Iustinus in orientem Marcianum mittit imperatorem, qui inter patricios et senatores conscriptus erat, et sibi sanguine propinquus, belli vero periculorum minime expers, qui et vir strenuus fuit, et eam apud alios opinionem est consequutus.* De eodem Theophyl. Simocatta l. 3 c. 10. Hos in diagrammate non posuimus, quorum incerti parentes sunt. Legimus praeterea in *πατρίοις CP.* ad portam aeneam septem Iustiniani *συγγενῶν, consanguineorum* posita fuisse signa, quorum silentur nomina. Pseudogordianus in epistolis quas Theodora ac Iustiniano falso adscribit, *Tertullum* patricium Romanum Iustiniani *Esadelphum*, et sanctum Placidum *nepotem* mentitur. Sed facile est fraudem autoris detegere. Plures Theodora liberos iste memorat; sed praeter unam foeminam,

nulli eidem fuerunt. Sancti Sabae precibus ne vel unum quidem, ut infra dicemus, impetrare potuit marem regni successorem. Ea ipsa foemina praemature obiit, atque etiam Theodora vitam amisit quinquennio antequam quinta synodus Constantinopoli celebraretur, cuius patres a Pseudogordiano illo vitam Theodoraе liberisque eius precantes inducuntur. Sed infra plura de illarum epistolarum impostura.

P. 81, 6. *Monachum deo insigniter gratum*] Zosimus vir eximus, cuius diversa sanctitatis monumenta exponit Evagrius l. 4 c. 7 e Lycia destinatus est ad Iustinianum, ut in novell. 5 c. 2. Sabas homo celebris sanctimoniae a Palaestinis ad eundem est allegatus, ut scribit Cyrillus Scythopolitanus: item alii. Euthymius, Theodosius, aliique sanctissimi monachi sub Iustiniano floruerunt: nullius tamen fixum nomen expressit Procopius.

P. 83, 7. *Mansuetissimum hominis ingenium*] Cum in reliquis pertractandis negotiis, tum maxime in disputationibus, quando temperare calorem ingenii, impetum reprimere, sibi que imperare perquam difficile est. Ipse de se Iustinianus apud Innocentium Maronianum aequalem suum. *Cognovistis, inquit, quantis propositionibus rationabilibus, et pacificis cum omni mansuetudine et patientia prolatis a nobis Episcopus Philoxenus persuasus est.* Qua mansuetudine adeo praestare sibi ipse videbatur, ut Episcopos inter disputandum ad eam hortari veritus non sit; quod idem Maronianus Episcopus refert.

P. 83, 10. *Sacerdotibus indulgebat*] Non solum aliena occupantibus, ut hic narrat, et infra Emessenorum clericorum exemplo explicat: sed etiam Constantinopolitanis patriarchis *Oecumenici* nomen per summam Romanorum pontificum iniuriam aucupantibus. Quod cum primus Ioannes Cappadox ausus fuisset, ipse qui tum Iustino avunculo superstite rempublicam administrabat aequo animo tulit, deinde imperium adeptus, ratum gratumque habuit, suisque legibus perniciosum nomen inscripsit. Quare iurisconsulti multis parcant interpretationibus, cum *Oecumenici* nomen Constantinopolitano patriarchae attributum. In Iustiniani constitutionibus offendunt. A 71

P. 83, 12. *Si quando huiusmodi causas cognosceret*] P 141 Eadem licentia causas ecclesiasticorum Iustinianus cognovit, qua iisdem leges praescribere ausus est; nec solum civiles causas, sed etiam religionis et controversias de fide sibi sumpsit, *gaudebatque*, ut Liberatus ait, *se de talibus causis iudicium ferre*; adeo ut ab episcopis saepenumero scriptis, gravissimisque verbis, et aliorum Caesarum exemplo monitus nihil cesserit. Facundus Herminianensis duodecimum eius operis librum quod de tribus capitibus Iustiniano nuncupavit, in hoc argumentum iusumit. Ex quo libro pauca delibare ad hanc

historiae partem illustrandam operae pretium duximus. *Cognovit Marcianus quibus in causis uteretur principis potestate, et in quibus exhiberet obedientiam Christo, et ideo ne impius atque sacrilegus videretur, post sacerdotum sententiam opinioni suae nihil reliquit. Et statim. Ob hoc itaque vir temperans, et suo contentus officio ecclesiasticorum canonum executor esse voluit, non conditor, non exactor. Deinde adlatis exemplis regis Oziae, Dathan, Abiron, Ozae, et aliorum qui se sacris audacter ingesserunt: His autem, ait, atque huiusmodi rationibus et exemplis Augustae memoriae Marcianum communitum et edoctum fuisse credibile est, ne imperii sibi commissi decorem alieni officii usurpatione foedaret. Quod si etiam minus eius animo quae memoravimus occurrerunt, modestum virum sua procul dubio ratio temperavit, qua nosse facile poterat Christi solius esse regnum cum sacerdotio simul habere, et quae propria sunt sacerdotii regibus interdixisse. Et infra profert exemplum Leonis imperatoris. Idcirco, inquit, pia memoriae Leo quietem non conturbavit ecclesiae, quia non suo arbitrio ac potestate praesumpsit doctrinae Dominicae decreta statuere, nec quidquam solis creditum sacerdotibus usurpavit. Neque solum non extorquere, sed nec praeire tentavit sententiam sacerdotum. Et paulo post ita concludit. Si quis ergo horum periculorum nescius, cum videri doctus appetit importune ac nulla utilitate suadente spontaneis quaestionibus ecclesiam turbat, hic non dispensator familiae Dominicae, sed dissipator est, et mysteriorum dei dispersor. Quod illi principes esse timuerunt, et idcirco non tantum quia vires eorum superabat tanti negotii magnitudo; verum etiam quia non acceperant, non sibi assumpserunt huius dispensationis officium.*

P. 83, 5. *Male parta aliorum bona templis addixit]* Evagr. l. 4 c. 29 narratis Iustiniani rapinis subdit. ἀφειδῆς δὲ χρημάτων ὑπήρχεν ὥστε πρᾶξι τε ἄλλα μυρία εὐσεβῆ καὶ Θεῷ ἀρέσκοντα, εἰπερ ἐξ οἰκείων δρωῶν οἱ τούτων ἐργάται, καὶ καθαρὰς τὰς σφῶν πρᾶξεις καρποφορεῖν. *Erat et prodigus ita, ut alia infinita exequeretur opera, sane pia, deoque accepta, si modo vel ille, vel alii qui talia moliantur, de suis ipsorum bonis efficienda curarent, suasque actiones vacuas a sceleris labe, tanquam hostias deo offerrent.*

P. 84, 3. *Illud etiam pugnavit, ut in unam omnes convenirent de Christo sententiam]* Etiam in hist. de bell. Gotth.

A 72 aegre ferre videtur Procopius eam legationem qua Hypatius
V 366 Ephesinus, et Demetrius Philippopolitanus hac super re functi sunt apud Romanum pontificem. Has de fide quaestiones non solum inutiles esse, verum etiam publicae quieti non parum officere Procopius existimavit. De hac eius absurda sententia

fuse disseruimus, cum de historia hac quid sentiremus, pronuntiavimus. Iustinianus vero non ideo vituperandus quod pugnaverit, ut in unam omnes convenirent de Christo sententiam; sed quia id ut antistes et ecclesiae doctor egisse visus est, non ut imperator; sicuti manifestum erit ex iis quae infra ad p. 83 notabimus, et paulo ante ex Facunda Hermionense ostendimus.

P. 84, 4. *Haud esse homicidium ratus, quod in alienas opinionis populares committeretur*] Haereticos extremo etiam supplicio puniendos perperam hic negat Procopius, ut ex iis quae ad p. 51 notavimus perspicuum est. Fortasse de Catholicorum caedibus dicere voluit, qui disoreparent a Iustiniani opinione de incorrupto Christi corpore, de tribus capitibus, antequam quinta synodus celebraretur, ut infra dicemus ad p. 115.

P. 84, 13. *Tribonianus vereri se vehementer affirmabat, P 142 ne ob singularem pietatem in coelum improviso surriperetur*] Hesychius Milesius Procopii aequalis in libello de viris illustribus. *Τριβωνιανὸς κολακεύων Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα ἐπειθεν αὐτὸν ὡς οὐκ ἀποθανεῖται, ἀλλ' εἰς οὐρανὸς ἐρπαγήσεται. ἦν δὲ ὁ Τριβωνιανὸς Ἕλληνας καὶ ἄθεος. Tribonianus adulando persuadere Iustiniano imperatori conabatur, eum non moriturum, sed in coelum assumptum iri. Erat quippe Tribonianus Gentilis, et atheus.* Idem refert Suidas: merito. Agapetus Diaconus illud Iustiniano saepe saepius inculcat, ut assentatores caveret. Scilicet ingenium hominis longa consuetudine didicerat Agapetus.

P. 84, 14. *Ob singularem pietatem*] Scilicet blandiebatur Caesari Tribonianus in ea maxime re, qua ipse summopere sibi Caesar placebat. Inde omnia consilia ducere, ad eam omnes a se saucitas leges referre non est ubi Iustinianus non dicat ac repetat. Suas ad deum preces pro haereticorum conversione apud Episcopos praedicare non desinit, ut Innocentius Maroniae Praesul qui eum coram audivit in epistola ad The matem narrat. *Ingressus sum* (aiebat Iustinianus) *in oratorium gloriosi Michaëlis Archangeli, quod est in Cochlio, et rogavi dominum dicens. Quia si in veritate uniri habent nobis, compunge eos velociter consentire, etc. Et cognovistis quantis propositionibus rationabilibus, et pacificis cum omni mansuetudine et patientia prolatis a nobis vir reverendissimus Episcopus Philoxenus persuasus est, etc.* Denique in ipso illo communi imperatorum nomine, PIUS, licet adscititio gloriam pietatis quaesivit novella 78. *Ἀντωνίνος ὁ τῆς εὐσεβείας ἐπώνυμος, ἐξ οὐπερ καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ τῆς προσηγορίας καθήκει. Antoninus qui a pietate nomen invenit, a quo eiusdem nominis decus ad nos usque pertingit.* Sed Christiani imperatores

inde a Constantino magno quasi tesseram religionis quam colerent, Pii nomen sibi vindicarunt. A Gentilibus illa se accepisse fatentur. FLAVIUS. AUGUSTUS. CAESAR.

P. 84, 15. *In coelum improvise surriperetur*] Consecrationem et ἀνοθέωσιν, suo more, hoc est, Gentilium, significare Tribonianus volebat, huiusmodi raptus in coelum etiam in imperatorum nomismatis et in fornice Arcus Titi Romae videmus, et in suo ludo Seneca deridet. Sic quidem nugator et ἄθεος Tribonianus. Verum ex Christianis non defuit Ioannes Calcedonii filius Constantinopolitanus patriarcha, qui (ut Nicephorus ait) abhinc annis quadringentis solemni ritu inter misarum religiones Iustiniani quasi coelo recepti memoriam celebravit. In quo facto Graeculi schismatici levitatem vides; nam in ecclesiasticis Romanis tabulis, et in ipsis Graecorum menologiis nullum Iustiniani nominis vestigium apparet. Si unquam a quopiam Graecorum inscriptam, et deinde abrasam, et obliteraram est; hoc ipsum temerarium illius patriarchae factum explodit. Patres concilii Trullani in praefatione suorum canonum τῆς θελας λήξεως Iustinianum dixere; et patres concilii sexti CP etiam Theodoram. Sed ea dicendi forma omnium Christianorum Caesarum memorias prosequi scriptores solent. Etiam Anastasium imperatorem Haereticum ita nominatum supra ad p. 25 lin. 1. notavi. Patres concilii sexti Constantinopolitani, ut in quibusdam manuscriptis codicibus est, Iustinianum ἐν ἀγίοις vocant. Sed quid est? etiam Andreas Ephesinus Antistes actione decima synodi Chalcedonensis Theodosium iuniorem ἐν ἀγίοις semel atque iterum nominat, et autor vitae sancti Nili Theodosium seniore ἔν ἁγγέλοις, et concilium Romanum, Gotthorum regem Theodoricum sanctum principem dixit; quorum nullus in album sanctorum relatus est, et Theodoricus Arianus fuit. Quid plura? Imperatores passim SACRATISSIMI, et DIVINISSIMI appellantur; ipsi de se, NOSTRUM NUMEN; eorum diplomata SACRAE, DIVINAE LITTERAE; Aula SACRUM PALATIUM, DOMUS DIVINA; ipsa imperatorum VESTIGIA SACRA nuncupantur. Orbiculari illo diademate, quod diis olim gentilitas, nos sanctis viris tribuimus, redimita imperatorum capita in eorum numinis nonne videmus? Ea porro non meriti, sed imperialis et regiae dignitatis praerogativa est. Nam sanctissimus martyr Dionysius Alexandrinus, ut autor est Eusebius, etiam Valerianum et Gallienum gentiles principes, sanctissimos nuncupavit. Idque omnino est observandum apud ecclesiasticos scriptores eas dicendi formas, ὁ ἐν ἀγίοις, ὁ ἐν ὁσίοις, ὁ ἐν ἁγγέλοις, honoris tantum gratia nonnunquam usurpari. Quare nimis cautus est interpres octavae synodi CP. qui PIVM, SACRUM imperatorem quam sanctum dicere mavult. Anastasius antiquus interpres bene retinuit

SANCTUM, et Adrianus pontifex Ambrosii testimonio ad Gratianum eam vocem tributam imperatoribus fuisse demonstrat in resp. ad Carolum magnum pro concilio Niceno secundo.

P. 85, 12. *A quibus nullus eum cohibere unquam potuit*] Scilicet Romani pontifices, qui tum saepe Byzantium appulerunt, Ioannes, Agapetus, Sylverius, Vigilus, Pelagius Romanae ecclesiae archidiaconus, aliique orientis episcopi divino zelo succensi: de his non dubito; nam Agapeti diaconi Constantinopolitani etiamnum libellus extat, censor Iustiniani morum ac vitae.

P. 86, 1. *Hoc Romanorum principe nulla firma de deo fuit sententia, vel fides*] Id ecclesiasticae illius temporis historiae loquuntur. Nam tum vel priores haereses invaluerunt, ut *Manichaeorum, Sabbatianorum, Monophysitarum*, et aliorum. Vel aliae tum primum extiterunt, *Monothelitarum, Severianorum, Theodosianorum, Gaianitarum, Agnoëtarum, Theopaschitarum, Aphthartodocitarum*. Victor Tunn. *Theodosius Sugas (lege Sycas) relegatus totum pene palatium, et maximam regiae urbis partem sua perfidia maculavit. Quae occasio cunctis pene haeresibus licentiam tribuit, ita ut non solum Theodosianitae, sed et Gaianitae Monasteria atque oratoria apud urbem regiam construxissent*. Sed praestat de uno Iustiniano hic dicere. Sensit ille cum Eutychianis, antequam Byzantium veniret Agapetus pontifex; a quo post diurnas altercationes, recta est imbutus sententia. Anastasius in Agapeto, Paulus Diaconus in Iustiniano. Theodoram coniugem multarum licet haeresium labe contaminatam, ut ad p. 121 dicemus, et a summis pontificibus semel atque iterum religionis ream ob id pronunciatam, nunquam Iustinianus coercuit. Evagrius l. 4. Ipse denique in Aphthartodocitarum impietatem lapsus, Eutychio praesule Constantinopolitano a quo redarguebatur in exilium pulso, conscriptoque edicto pro eadem haeresi statuenda, moritur. Evagr. l. 4. Victor Tunn. Eustathius Presbyter in vita sancti Eutychii, qui Iustiniani aequales fuerunt; praeterea Theophanes, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus, et alii.

P. 86, 2. *Nullum stabile ius*] Quamobrem tot videmus ANTIMOMIAS in Iustiniani constitutionibus.

P. 87, 3. *Cibus, potusque illi nunquam ad satietatem*] Idem habet l. 1 de aedif. οὐ μὲν τοι οὐδὲ τοῦτοῖς κατακορῆς γέγονε πώποτε, ἀλλὰ καὶ ἤνικα δαΐτα αἰροῖτο, ἀπογευσάμενος τούτων δὴ τῶν αὐτῶ ἐδωδύμων, εἶτα μεθίει, οὐκ ἔδηδοκῶς τὰ αὐτάρκη. *Neque is unquam ad satietatem se explevit; sed cum cibum sumeret, delibata tantum fercula statim mittebat, nondum cibariis pro necessitate comestis.*

P. 87, 3. *Saepe unum atque alterum diem, noctemque*

cibo abstinuit] Narrat idem fusius ibidem, eamque fuisse morbi causam asserit, de quo nos egimus ad p. 43.

P. 87, 5. *Horam somno indulgens*] Ibidem hoc etiam tangit Procopius, *πόρρω γὰρ τῶν νυκτῶν εἰς κοίτην λὼν ἐξανέστατο αὐτίκα μάλα, ὥσπερ χαλεπῶς ἔχων τοῖς στρώμασι. Post multam noctem cubitum ivit, pauloque post surrexit, quasi cubili indignatus.* Haec de vigiliis, atque ieiuniis ibi Proco-

A 75 *pious fuisse atque luculenter, quod Iustiniano gratum id futurum*
 V 367 *non dubitaret, cum id ipse saepius, et ambitiose repetat; novell. 8. Omnes nobis dies, ac noctes contingit cum omni vigilantia et cogitatione degere, etc. Et non in vano vigilias ducimus, sed in huiusmodi eas expendimus consilia, pernoctantes, et noctibus sub aequalitate dierum utentes. Et novella 80. Neque quicquam detrectamus eorum, quas vel ad extremam pertingunt difficultatem: vigiliis simul et inediis,*
 P 144 *caeterisque laboribus iugiter pro subditis nostris ultra quam naturae modus patitur, utentes.* Nescio quis illius aetatis poeta ἀκολυμητον βασιλέα, imperatorem insomnem Iustinianum dixit, ut est in epigrammate, quod supra ad p. 47 dedimus.

P. 87, 13. *Nulla rebus agendis erat opportunitas, nullum vestigium antiquitatis*] Ex his illud etiam est, quod statim subdit, *exinde iam turba frequens complevit tribunal postulatura quaestionem, sed apud quos iudices institueret, non habuit.* Haec in theatro magnis clamoribus Iustiniano plebs improperabat. Est apud Theophanem, quem supra laudavimus ad p. 56. *λόγον ἔχοντες, αὐτοκράτορ, ονομάζομεν ἄρτι πάντα. ποῦ ἔστιν; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν, οὐδὲ τὸ παλάτιον, τρισαύγουστε, οὐδὲ πολιτείας κατάστασις. Quaestionem, imperator, habemus; ideoque omnia hic loquimur: quandoquidem, Auguste maxime, neque curiae, neque reipublicae dignitatem ullam superesse videmus.*

P. 87, 15. *Nihil quod imperatoriam deceret maiestatem vel habuit, vel curavit*] De hoc argumento complura hic enumerat Procopius; sed longe plura in reliqua historia, quam eidem Iustiniano legendam tradidit; ex multis unum recitasse sit satis ex l. 2 bell. Pers. *τοῦτον μέντοι τὸν Ἰσδιγούναν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς μάλιστα πρέσβειων ἀπάντων, ὧν ἴσμεν, ξὺν τε πολλῇ φιλοφροσύνῃ εἶδε, καὶ διὰ τιμῆς ἱκανῶς ἤγαγεν, ὥστε καὶ ἠνίκα δὴ αὐτὸν ἐστρώθη Βραδουκλιανα, ὅσπερ αὐτῷ ἔρμηνεύς εἶπετο, ξὺν αὐτῷ ἐπὶ τῆς στιβάδος κατέκλινε, πρᾶγμα οὐποτε γερονὸς πρότερον ἐκ τοῦ παντός χρόνον. ἔρμηνεα γὰρ οὐδὲ τῶν τινι καταδεστέρων ἀρχόντων, μήτε γε δὴ βασιλεῖ ὁμοφράπεζον γεγονότα οὐδεὶς ποτε εἶδεν. ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπέστερα, ἢ κατὰ πρεσβευτὴν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐδέξατο τε, καὶ ἀπεκίμψατο, καίπερ ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ τὴν πρεσβίαν (ὥσπερ μοι εἰρηται) πεποιημένον. Choeroae legatum Isdigunen ea humanitate*

et honore Iustinianus, quo nullum antehac legatum excepit; cum enim ille secum epulabatur, Braducionem eius assectatorem, ac interpretem, in mensa apud se decumbere voluit; quod nunquam ex omni anteacti temporis memoria usurpatum fuit. Nam interpretem, cum vel infimi ordinis magistratu, nedum cum imperatore, ad mensam considerare, nemo est qui viderit. Quin et Isdigunen ipsum longe honorificentius, quam pro legati conditione, excepit, ac remisit; licet nullam, ut dixi, rem eius legatio contineret. Haec minus accurate, ut saepe alia, interpretatus est Raphaël Volaterranus. Caeterum Chosroës Braducionem interpretem, post reditum, egit in crucem, iure suspectam habens immodicam, et effusam in eum Iustiniani benevolentiam. Procop. l. 8 hist.

P. 87, 16. *Ad barbarorum morem se citius comparavit* A 76 *sermone, habitu, ingenio*] Fortasse sermonem, habitumque patrium indicat, hoc est, Illyricum; nam passim Procopius eam gentem barbaram vocat, et hic p. 94 Romanus sermo in rescriptis, et mandatis principis aliquandiu perduravit, in privatis vero colloctionibus apud orientis imperatores longe ante Iustinianum desueta res erat. In publicis conventibus Latine et Graece iidem orabant; ut Marcianus in concilio Chalcedonensi: Constantinus magnus in Nicena synodo post Romanam orationem, licet Graecam et linguam calleret, Graeco tamen est usus interprete, ut autor est Eusebius l. 3 de vit. Constant. c. 13. Qua itidem ratione rescripta, legesque nonnunquam utraque lingua proponebantur. Rei causam reddit Iustinianus novella 66. Graece quidem *διὰ τὸ τῷ πλήθει κατάλληλον*, Latine vero *διὰ τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας*. In publicis inscriptionibus, praesertim ecclesiasticis, passim Iustinianus Graecam linguam admiserat. In nummis integrum servavit locum Romanis vocibus; ex quibus primi Mauritius, et Heraclius eas coeperunt expungere. Quod ait de corporis habitu, curiosam in primis rem brevitate occultavit potius, quam explicavit Procopius; nam ex antiquis Iustiniani nummis nonnisi imperialem eius aetatis cultum observare est. En tibi Iustinum ipso pene P 145 Iustiniani ornatu ac supellectile vestitum apud Corippum l. 2.

Egreditur, tunicaque pius inducitur artus,

Aurea se veste tegens. —————

Purpureo surae resonant fulgente cothurno,

Cruraque puniceis induxit regia vinclis,

Parthica campano dederant quae tergora fuco.

Augustis solis hoc cultu competit uti,

Sub quorum pedibus regum est cruor. ———

Nobilibus gemmis, et cocto lucidus auro

Balteus effulgens lumbos praecinxit heriles,

Substrictoque sinu vestis divina pendit

*Poplite fusa tenus, pretioso candida limbo.
Caesareos humeros ardenti murice textit
Circumfusa chlamys, rutilo quae ornata metallo
Principis exerta vincebat lumina dextra,
Aurea iuncturas morsu praestrinxit adunco
Fibula, et a summis gemmae nituere catenis,
Gemmae quas Getici felix victoria belli
Praebuit, atque favens dominis Ravenna revexit,
Quasque a Vandalica Belisarius attulit aula,
Signa triumphorum pie Iustiniane tuorum.*

A 77 Verum in Iustiniani veste nescio quid peculiare fuisse indicare Procopius videtur, quod vel a barbaris mutuatus sit, vel excogitarit ipse Iustinianus. Certe *Ἰουστινιάνειον*, *Iustinianeum*, diadematis quoddam genus dictum fuisse Georgius Codinus est autor. Quod eius interpret *doctorale* fuisse *capitium* divinat, ut saepe in eo libello divinare solet. Cedo in veste imperatoria huiuscemodi capitii formam et usum. Iacobus Gretserus vir doctus invenisse se putat, profertque aeneum nomisma Iustiniani huic aureo nummo persimile, quem princeps utriusque linguae cardinalis Barberinus ex museo suo aureis, argenteisque nomismatis refertissimo mihi dedit; cristatamque illam, quam vides galeam [vid. fig. 6], *IUSTINIANEAM* dictam Gretserus existimat. Verum ante Iustinianum Theodosius, Marcianus, Leo, Zeno, Anastasius, et Iustinus eandem *περωτῆν*, *cristam*, in galea gestarunt, ut in eorum nomismatis apparet; atque illa est quam *τροπαιουχίαν* vocatam idem Codinus affirmat. Deinde illud Iustinianeum diadema non bellicum aut castrense fuit, sed civium, et quo in sacris, et in ecclesiis utebatur. Quare eius formam hanc fuisse non dubito, quam nemo ante Iustinianum usurpasse videtur, et in sacris et dum in ecclesiis munera Antistiti offerebat, eum gestasse haec ex musivo tabula Ravennae testatur. [Vid. fig. 7.

P 146 8.] Num *habitus corporis* indicat capillitium a fronte detonsum? Venetorum, quibus favebat Iustinianus, is erat habitus,
V 368 ut supra docuit Procopius. Quare Cedrenus, *τὴν κεφαλὴν πρὸς
A 78 κόμης κάλλος μικρὸν ἐψαλλισμένην, capite ad comae pulchritudinem nonnihil detonso*; nam lego *ἐψαλλισμένην*, non ut habent impressi libri, *ἐψιλωμένην*: nemo enim est, qui Iustiniani calvitium in antiquis nummis viderit, ut ad p. 37 dixi.

P. 88, 1. *Quae sibi rescripto respondenda forent, haec non uti mos est, quaestori committebat*] Hinc liquet munus fuisse quaestoris edendarum legum formas componere, et pleraque in senatu ore tenus pronunciare. Cassiod. Var. l. 6 epist. *Quaesturam toto corde recipimus, quam nostrae linguae vocem esse censemus*. Spartian. in Adriano; *quaesturam gessit, in qua orationem imperatoris in senatu agrestius pronun-*

cians risus est. Hinc etiam liquet, complures novellarum Iustiniani, quas habemus, ab eo conscriptas esse. Certe illam, quam, instante Saba Palaestinarum legato, contra Samaritas tulit, cuius in 129 mentio est, cum Triboniano in aula nuncupata magnaurea Iustinianus sub horam diei tertiam condebat, ut Cyrillus Scythopolitanus prodit. De numero et editione Iustiniani novellarum hoc iurisconsulti scholium in calce τῆς ἐξήκοντα βίβλου τῶν βασιλικῶν legi. Χρῆ δὲ εἰδέναι ὅτι ἑκατὸν ἐξήκοντα ὀκτῶ νεαραὶ συνετέθησαν παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. ἔξ αὐτῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα μίᾳ ἐτέθησαν εἰς τοὺς προσφόρους τίτλους τῶν ἐξήκοντα βασιλικῶν βιβλίων. αἱ δὲ λοιπαὶ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι παρεσιωπήθησαν, ἦγουν α. β. γ. δ. ε. ζ. θ. ια. μ. μς. ν. νδ. νε. νς. νη. ξη. οδ. οε. ος. οθ. πγ. πδ. ση. ρς. ρξ. ρκθ. ρλξ. ρμ. μα. Hunc numerum si cum editis novellis conferas, multo plures Iustinianum scripsisse invenies. Argumento sint eae, quas eruditi iurisconsulti nuper offenderunt, quasque nos partim κατ' ἐπιτομὴν, partim integras legimus in oodice Vaticano manuscripto, ex quo rescriptum illud ad omnes episcopos de scenicarum nuptiis decerpsimus, quod supra cum Iustini constitutione collatum primi vulgavimus. Quod vero non omnino compta Iustiniani esset oratio, sed barbare sonaret, id aliquando deprehendere est in novellis, quamquam eruditae alioqui sint, nihilque magis te in illis offendat, quam verbosa sententia, et sane Asiaticum dicendi genus.

P. 88, 3. *Turba frequens complevit tribunal*] Nam Iustinianus sibi plerumque sumebat munus non solum quaestoris, ut dixit, sed etiam iudicum, atque pro tribunali sedebat, audiebatque litigantes, et sententias ferebat. Hoc ipse diserte narrat novella 88. *Litem nuper audientibus nobis (id quod publice in regia raro non facimus) orta est controversia*, etc. P 147 Vide etiam novella 91 initio, et 73.

P. 89, 2. *Ea, de quibus consulendum esset, imperator ac Theodora sibi sumerent*] Argumento sit octava constitutio, quae licet de re gravissima sit, non sententiam senatus, sed unius Theodorae rogasse se Iustinianus affirmat. *Haec omnia apud nos cogitantes, et hic quoque participem consilii sumentes eam, quae a deo data est nobis piissimam coniugem.* Lege A 79 quae supra notavimus ad p. 47.

P. 89, 11. *Referendariis vis erat locus opportunus supplicum libellos Caesari ministrandi*] Quale fuit referendariorum munus explicat. En tibi unum ex Iustiniani referendariis ob oculos ponimus suum munus exequentem in synodo quinta Constant. act. 1. *Theodorus circumspectus tribunus, notarius, et referendarius piissimi D. N. dixit. Praesentes venerabilissimi monachi supplicationes porrexerunt divinissimo, ac serenissimo, et victoriosissimo imperatori nostro, et ipsas sanciri*

imperium suum digne iudicavit, et me accipere ac portare ad vestram sanctitatem, docereque venerabiles monachos, ut cum vos edocti eritis, quae ab ipsis facta sunt, canonicè formetis ea, quae vestrae beatitudini videntur bene habere. Has itaque cum ad manus habeam, vestrae beatitudini porrigo ad legendum. De referendariorum numero ac dignitate vide novellam 10.

P. 90, 2. *In regia curia conventis iudicibus]* Nam in porticibus imperatoriae domus erat praefectorum praetorium, quaestorum tribunal, iudicum subsellia, referendariorum sedes, tabellionum archiva. Vide Procopium l. 1 aedif. extremo, et Agathiam l. 3 initio. Quare palatii seu curiae nomine iudicia, tribunalia, causaeque forenses notantur. Sic in theatro plebs inclamabat Iustiniano, τὸ παλάτιον ποῦ ἔστιν οὐκ οἶδαμεν. *Palatium, seu curia, ubi sit nescimus.* Hoc est, nulla superest iudiciorum forma.

P. 90, 4. *Erat respublica quasi lascivientium puerorum regina]* Haec sententia, et consimiles huic aliae fortasse dictae ἐπερβολικῶς videantur, et oratorie potius, quam ad historiae, ac veritatis modum expressae. Sed aequi rerum aestimatores, uti graviora, quae in hoc libello legunt, aliorum historicorum testimoniis comprobata vident; ita et leviora illa viderent, quae ob sepultam tenebris antiquitatis historiam, invenire testimonium idem non potuerunt. At vero ut has ipsas sententias, quae veritatem excedere videntur, ab ea minime abhorreere lector intelligat; illud, velim, legat historiae fragmentum, quod ex Theophane ad p. 56 produximus; in eo sane velut in tabula adumbratam contempletur rempublicam Romanam, quasi lascivientium puerorum reginam fuisse Iustiniani temporibus.

P. 90, 6. *Leo quidam genere Cilix]* Hic erat imperatoris referendarius, ut habes infra p. 129.

P. 95, 16. *In maritima suburbana, praesertim in Heraeum secedebat]* Praecipua deliciarum loca sub urbe Byzantio haec imperatoribus fuerunt; Ἑβδομον, *Septimum*: non septima Byzantii regio, ut opinatur Heribertus Rosveydus in not. ad vit. Pat. sed suburbanum septimo ab urbe lapide distans. Ita Socrates, et Sozomenus, Idatius in fastis, *Valens Augustus Constantinopoli in miliario septimo levatus est*; et infra. *His consulibus levatus est Arcadius Augustus Constantinopoli in miliario septimo.* Pleraque alia loca sunt, quae ex mensura certae ab urbibus distantiae nomen acceperunt. Id explicat A 80 Procopius in consimili nomine l. 4 aedif. προύριον δὲ ἄλλο διαφερόντως ἐχυρὸν ἀνέστησε Σιγγιδόνος ὀκτώ σημελοῖς διέχον, ὅπερ Ὀκτάβον λόγῳ τῷ εἰκότι καλοῦσι. *Praesidium aliud apprime munitissimum excitavit, quod ab urbe Singidone octo ferme miliaribus distat; quare Octavum apposite vocatur.*

Ad rem modo. Βροιά, de quo Constantinus Porphyr. de adm. imper. c. 51. Πηγαί, fontes, quem locum primus exornavit Iustinianus; describit Procopius l. 1 aedif. Ἡρά, sepulcra, de quibus statim. Ob aëris salubritatem, Heraclius, ut ait Suidas, *πειθόμενος ἀποθανεῖν ἐν τοῖς εἰς τὰ Ἡρά παλατίοις διέτριβε: instare sibi mortem audiens in Eriani palatiis se continuit.* Saepe Chalcedonem Iustinianus et Theodora animi causa secesserunt, ut ex rescriptis, primis imperii annis indidem datis, colligere est. Longius vero ab urbe regia semel Theodora digressa est ad Thermas Pythias. Theophanes, *τούτῳ τῷ ἔτει Θεοδώρα ἡ εὐσεβεστάτη Ἀνγούστα ἐξῆλθεν εἰς τὰ θερμὰ τῶν Πυθίων θερμηῆσαι, καὶ συνεξῆλθεν αὐτῇ ὃ τσ πατρικίος Μηνᾶς ὁ ἑπαρχος, καὶ ὁ πατρικίος Ἡλίας ὁ κόμης τῶν λαργιτιῶνων, καὶ ἄλλοι πατρικιοι, καὶ Κουβικουλάριοι, καὶ σατράπαι χιλιάδες τέσσαρες, καὶ πολλὰ ἐχαρίσατο ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ πτωχείοις, καὶ μοναστηρίοις.* Hoc anno, nempe Iustiniani sexto, *Theodora piissima Augusta egressa est ad Thermas Pythiorum calefaciendi se causa; quam comitati sunt Menas patricius et praefectus praetorio, Elias patricius et comes largitionum, aliique patricii, Cubicularii, et satrapae; in comitatu vero fuerunt fere quatuor millia hominum, multaque dona largita est ecclesiis, ptochiis, et monasteriis, scilicet recuperandae sanitatis ergo.*

P. 95, 16. *Praesertim in Heraeum secedebat*] Procopius uti maluit prisco eius loci nomine Ἡραϊόν, *Heraeum*, in quo Ἡρας, id est, *Iunonis* phanum olim fuerat. Nam alii, ut Suidas, et Cedrenus Ἡρά, hoc est, *sepulcra*, quod, ut in πατρίοις CP. legimus, τὸ πάλαι ἐκεῖ ἐθάπτοντο οἱ πολῖται. *Olim ibi civium monumenta forent.* Alii Ἰερεῖον, et Ἰέρεια. Quare Maximus Planudes, vel quisquis εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἰερείας, *in ingressum Hieriae* titulum fecit epigrammati, quod Iustinianus inscripserat regiis aedibus in Heraeo a se constructis.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἰερείας.

Τούτῳ Ἰουστινιανὸς ἀγαλλία δειματο χῶρον

Ἰθάτι καὶ γαίῃ κάλλος ἐπικρεμάσας.

Ioannes Brodaeus l. 4 Anthologiae ad hoc epigramma *Ἰερειῶν* dictam falso credidit aedem D. M. virg. a Iustiniano constitutam. Sanctus Nicephorus Constantinopolitanus in hist. *ἠύλλετο ἐν τῷ παλατίῳ τῷ καλουμένῳ τῆς Ἰερείας, in palatio quod Hieriae dicitur mansit.* Sozomenus l. 7 c. 5 Demophilum Episcopum Arianum a Theodosio urbe expulsam ad Ἰέρειαν cum suis secessisse narrat. Hunc locum, in quo sine interpellatoribus Iustinianus ac Theodora se oblectarent, tot instruxerunt deliciis, ut poëtis etiam illius celebrandi causam dederint. Extant etiamnum Pauli Silentarii, et Agathiae Scholastici nobilium eius aetatis poëtarum epigrammata 4. Anthol.

A 81 lib. quamquam Philologos, de quo potissimum suburbano in iis mentio sit, adhuc ignorare sciam: sed videant unam illorum esse sententiam, et inscripti foribus distichi, de quo modo dicebam. His multam lucem affert locus Procopii libri primi aedif. extremi.

PAULI SILENTIARI.

Πόντος ὑποκλύζει χθονὸς ἔδραν, ἄπλωτα δὲ χέρσον
 Νῶτα θαλασσαίοις ἄλσεσι τηλεθάει.
 Ὡς σοφὸς ὅστις ἔμιξε βυθὸν χθονὶ, φονία κήποις,
 Νηϊάδων προχοαῖς χεύματα Νηρηίδων.

E I U S D E M.

Ἐνθάδ' ἰριδμάλουσι τίνος πλέον ἔκλετο χῶρος
 Νύμφαι νηϊάδες, Νηρηίδες, Ἀδρυάδες.
 Ταῖς δὲ θεμιστεύει μεσάτη χάρις. οὐδὰ δικάζειν
 Οἶδεν, ἐπεὶ ξυνήν τέρψιν ὁ χῶρος ἔχει.

AGATHIAE SCHOLASTICI.

Εἶξον ἔμοι Δάφνης ἱερὸν κλέτας ἔκτοθι πόντου
 Κεῖμενον, ἀγραύλου κάλλος ἰσημοσύνας.
 Ἐνθάδε γὰρ νύμφαι δενδριτίδες, αἳ τ' ἐνὶ πόντῳ
 Νηρηίδες ξυνήν θέντο συνηλυσίην.
 Ἄμφ' ἔμὲ γὰρ μάραντο, δίκασσε δὲ Κυανοχαίτης,
 Καί με παρ' ἀμφοτέρων μέσσον ἔθικεν ὄρον.

P 149

P. 96, 2. *Irrumpentis Ceti periculis] Porphyrionem, Cete illud appellarunt Constantinopolitani; quod ex intervallo, annos ferme quinquaginta, ad utrumque Bospori sinum, magnas nautis, atque civibus clades intulit. Vide quae fuse de illo narrat Procopius L. 3 bell. Gotth.*

P. 96, 14. *Verae tunc locus narrationi non fuit] Nimirum adhuc Theodora supererat, cum historiam de bello Gotthico Procopius lucubrabat, ut in praefatione lectorem monuimus.*

P. 97, 2. *Theodatum rationibus mihi quidem obscuris in Amalasanthae caedem impellit] De hac caede audire pene mihi videor submussitantem cum Theodora Theodatum, in ep. 20 l. 10 Var. Cassiod. De illa persona, de qua ad nos aliquid verbo titillante pervenit; hoc ordinatum esse cognoscite, quod vestris credidimus animis convenire. Desiderium enim nostrum tale est, ut interveniente gratia non minus in regno nostro, quam in vestro iubeatis imperio. De quo tamen nihil statuo.*

P. 97, 3. *Exinde Petrus ad magistri dignitatem evehitur] Ad quem extant duae Iustiniani novellae 123. 137 hoc*

titulo. *Petro gloriosissimo magistro divinatorum officiorum.* A 82
 Venit cum aliis imperii primatibus Vigilium papam ad synodum Constantinopolitanam evocaturus, ut est ibidem collat. 2. Alius est Petrus praefectus praetorio, de quo infra. Hic erat Illyriensis patria Thessalonica, ex advocatis ordinariis urbis Constantinopoleos, homo singulari prudentia et mansuetudine, et ad persuadendum comparatus, ut Procopius ait l. 1 bell. Goth. et Cassiod. l. 10. Var. epist. 19. *Vir eloquentissimus Petrus legatus serenitatis vestrae, et doctrina summus, et conscientiae claritate praecipuus.* Vide epist. 22 eiusdem libri 23 sed profunda avaritia. Post reditum ex Italica legatione ad Theodatum, magister officiorum creatur: tandem in Persidem legatus ad Chosroem mittitur. Scripsit historiam et de republica, vide plura apud Suidam verbo Πέτρος, et verbo ἐμβριθής. Eius historiam non vidi, sed quaedam fragmenta legi in bibliotheca Vaticana in eclogis de legationibus. Iterum eius mentio est infra p. 107. Huius filius Theodorus anno Iustiniani trigesimo quarto perduellionis insimulatus est. Quod illi manus altera esset brevior, Κοιτοχέρην appellarunt.

P. 97, 5. *Erat Iustiniano ab epistolis Priscus*] Idem de Prisco ita refert Theophanes, sed ex alio autore, quemadmodum tute lector intelliges; quare non frustra dolemus tot veterum autorum iacturam, qui eadem, quae Procopius de Iustiniano ac Theodora narrarunt. *Τούτω τῷ ἔτει Πρίσκος ὑπατοῦ ἀπὸ νοταρίων τοῦ βασιλέως ἀγανακτιθεὶς ὑπὸ Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης ἐδημεύθη, καὶ διάκονος Κυζικίου χειροτονήθη κελύσαντος τοῦ βασιλέως.* Hoc anno, nempe Iustiniani septimo, *Priscus consul, et olim notarius imperatoris, qui in se Theodorae indignationem converterat, publicatis fortunis, Diaconus Cyzicenus initiatus est, iubente Caesare.*

P. 97, 11. *Detondet, invitamque adigit ad sacerdotium*] Mos fuit orientalium imperatorum minime commendandus, ut quibus viam ad dignitates praecludere vellent, eos vel invitos sacris initiandos curarent. Ioannes Cappadox hac eadem arte a Theodora circumventus, a sacris faciendis abstinuit, ne ad imperium quod sibi vane pollicebatur, impedimento id foret. Primus, quorum mihi modo venit in mentem, hoc egit Theodosius iunior, qui Cyrum praetorio praefectum, ob eam populi P 150 vocem, *Κῦρος καὶ εἰς ἄλλο νικήσει.* *Alia te manet Cyre victoria;* quam in tyrannidem Theodosius interpretatus est, Smyrnae fecit episcopum: posteriorum deinde Graecorum Caesarum V 370 nullus fere est, qui in rebelles amicos, vel consanguineos absurdam hanc rem non commiserit.

P. 100, 4. *Nervo bovino a fronte ad aures circumacto*] Hoc genus crudelitatis et in Bassum patricium exercuisse Theodoram, in πατέροις CP. olim legimus. *Τὰ δὲ Βάσσου ἀνήγησε*
Procopius III.

Βάσσος πατρίκιος ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ. εἰς ἔχθραν δι-
 ἰλθούσης μετὰ τοῦ Βάσσου Θεοδώρας τῆς γυναικὸς τοῦ βασι-
 λῆως, ἔσφιγξε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μετὰ κόρδας καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
 A 88 αὐτοῦ ἔξω ἐπήδησαν. *Ecclesiam, quas ad Bassum appellatur, aedificavit sub Iustiniano Bassus patricius: in quem Theodora imperatoris uxor indignata, eidem caput chorda iussit astringi, quamobrem oculi eius exilierunt.* Is fortasse Bassus est, qui praetorianam gessit praefecturam, ut infra p. 92 narrat Procopius. Eodem supplicio et Carpianum patricium affecit, ut autor explicat in πατρίοις CP. uberioribus. Cod. Vat. 162. Simile genus carnificinae Anthemio interminata est Theodora; *Per viventem in saecula excoriari te faciam, nisi vinctum Vigilium pontificem Constantinopolim perduxeris.* Anastasius in Vigilio.

P. 100, 9. *Duo factiosi Cilicis*] Evagr. l. 4. 31 idem narrat, edicitque nomina duorum Venetorum, quos hic Procopius omisit; ut hinc Hubertus Giphanius intelligat, non ex hac historia Evagrium accepisse, quae de Iustiniani flagitiis memoriae prodidit. *Καλλίνικος δὲ τῶν Κιλικῶν ἡγούμενος δύο ἀνδροφόνους Κίλικε Παῦλον καὶ Φαυστίνον ἐπιθόντες οἱ καὶ διαχρήσασθαι βουλομένοι, ἐπεὶ ταῖς ἐκ νόμων ποιναῖς ἐπέθηνεν ἀνεσκολοκίσθη, ποινὴν ἐπὲρ ὀρθῆς συνείσεως καὶ τῶν νόμων ταύτην λαβών.* *Callinicus porro praefectus Cilicis, cum duo Cilices Paulus et Faustinus, homicida uterque, in eum impetum facerent, occidereque in animo haberent, quoniam poena ex legibus constituta eos mulctavit, in crucem actus est; hoc quoque supplicio pro recta conscientia, et legum observatione affectus.*

P. 101, 4. *Retrusitque in monasterium*] Nomen fecit monasterio, *μετάνοια, poenitentia*; in quo feminae degerent, quas anteactae vitae poenituisset. Fusc hoc prosequitur l. 1 aedif. laudatque Iustiniani ac Theodoraē pietatem: hic tamen vituperat violentiam illatam mulierculis minus ad meliorem frugem paratis.

P. 102, 3. *Ut paulo post edisseram*] Ubinam? Infra enim licet nonnullos magistratus subiectis exosos enumeret; de illarum tamen feminarum maritis nihil aperte. Ex quo et furtim conscriptam, et non omnino absolutam hanc historiam intelligas.

P. 103, 4. *Hac tempestate omnium fere mulierum mores corrupti*] Ita ut soror Sophiae Augustae Iustini uxoris, et Theodoraē neptis adulterii manifesta publice facta sit. Nam ut in πατρίοις CP. observavimus, erat Byzantii inde a Constantini temporibus Veneris statua; ad quam *καρθένοι ἐν ὕποψία οὐσαι ὄτε ἐπλησίαζον, εἰ μὲν ἀμυμποί, διήρχοντο ἀβλαβεῖς, τῶν δὲ διεφθαρμένων ἀθρόα ἰσηκούοντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ*

ἰδέκνονον τὸ αἰδοῖον. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἔχουσαι ἄνδρας ἐὰν λαθραίως ἐμοιχεύοντο τοῦτο ἐγένετο. ἐκείναι γὰρ εὐθύς ἀμολόγουν, ἢ δὲ γυναικαδαλφῇ Ἰουστινίου τοῦ ἀπὸ Κουροπαλατῶν συνέτριψε τὴν στήλην διὰ τὸ καὶ αὐτῆς φανῆναι τὸ αἰδοῖον μοιχευθείσης ἐκεῖθεν διερχομένης ἐφ' ἕκπῳ ἐν τῷ λούσματι τῶν Βλαχερνῶν: *Virgines vitii suspectas cum accederent, siquidem illibatae essent, secure discedebant, at vero corruptarum statim vestis reducebatur patefectis pudendis. Nuptis etiam feminis, quae clandestinis adulteriis se foedassent, idem plane* A 84 *accidit, ipsaeque statim rem fassae sunt. Caeterum soror uxoris Iustini, qui post curam palatii imperium cepit, eam Veneris etatuum commixui iussit: quod et eius, post adulterium, pudenda detecta sint, cum inde praeteriret, et equo vecta, ad balneas Blachernianas proficisceretur. Sic etiam adulteras vitiatasque virgines deprehensas Iustiniani tempore canis indi-* P 151 *cio, quem ex Italia Andreas quidam per provincias circumduceret, narrant Theophanes, Anastasius, Cedrenus, historia miscella, et Paulus Diaconus.*

P. 103, 7. *Adita statim imperatrice]* Cuius favorem certo sibi pollicerentur: nam ut est l. 3 bell. Gotth. ἢ βασιλῆς ἐπεφύκει αἰὲ δυστυχοῦσαις γυναιξὶ βοηθεῖν. *Imperatrix quodam naturae instinctu comparata erat ad suscipiendum afflictarum mulierum patrocinium.*

P. 103, 15. *Ipsa magistratus et sacerdotes crearet]* De magistratibus a Theodora constitutis, infra Procopius. De sacerdotibus: plenae sunt historiae. Primarias ecclesias tantum nomino. Byzantii Anthimum Eutychianum, Alexandriae Theodosium Haeresiarcham fovit: Severum Antiochenae ecclesiae invasorem Acephalorum Antesignanum restituendum curavit: Romae, eiecto Sylverio, Vigilium, Belisarii, Antoninaeque studiis praefecit; quem ad evertendum Chalcedonense concilium, et Anthimum revocandum, fore paratum speravit.

P. 104, 1. *Connubiale ius totum penes se esse voluit]* Lege l. 3 de bell. Gotth. Artabanem virum consularem, comitem praesentem, ac foederatorum principem, ut repudiatam pridem uxorem acciperet, invitum nolentemque coëgit. Proiectam Iustiniani imperatoris neptem Artabani desponsam, Ioannί Pompei filio coniungit.

P. 104, 7. *Leontium referendarium, et Saturninum, etc.]* Omnes, quos hic nominat, viri sunt primarii. De Leontio l. 3 bell. Gotth. qui ad Theodebertum a Iustiniano legatus est. Destinatus cum aliis ad compilationem digestorum Const. de conf. 9. Fortasse hic est ille Scholasticus (ex his enim referendarii) cuius extant elegantissima epigrammata. Alius est, qui sub Iustiniano scripsit de sectis; et monachus, cuius Cyrillus meminit sub eodem imperatore. Hermogenes fuit quae-

stor Vitaliani tyranni sub Anastasio, deinde magister officiorum, ad quem extant Iustiniani rescripta. De Cyrillo magistro militum, vide libros de bell. Pers. et Vand.

P. 104, 16. *Puellam duxisse se haud imperviam] Cui (ut Plinius loquitur l. 7 c. 16) concretum genitale non erat. Vel, ut ait Cornelius Celsus l. 7 c. 28. Cui naturalia inter se minime conglutinatis oris concubitum non admitterent. Has puellas Aëtius et Graeci vocant ἀτρήτους, imperfossas. Scite Saturninus notavit vitiatam Chrysomallae filiam.*

P. 105, 1. *Sublatum (ceu pueros in ludo litterario) Saturninum caederent] Viros illustres hac affectos ignominia ante*
 A 85 *Theodorae tempora non legi. Theodoram imitatus est Stephanus aerarii praefectus, qui Iustiniani iunioris matrem ἐν σχήματι ὡσπερ τοὺς παῖδας οἱ γραμματισταὶ (ut S. Nicephorus loquitur) quemadmodum apud magistros pueri solent, vapulare iussit. Si hunc cum aliis huius historiae locis conferas, quid catomis, vel catomo caedi sit videbis, quod saepe in martyrum vitis legimus. Neque enim est demisso capite suspendi, vel sublatum in humeros caedi, ut viri docti explicarunt. Nam p. 13 et 54 Photius et Astrologi neutro modo affecti sunt, qui tamen κατ' ὄμους καὶ νῶτα vapulasse dicuntur, ut Saturninus hic. Ex nostra ad haec loca interpretatione, quid catomis caedi sit intelliges.*

P. 105, 3. *Quo supplicio Ioannem Cappadocem affectis, libris aliis diximus] Lib. 1 bell. Pers. extremo Cappadocis ruinam fuse prosequitur, Theodoraeque insidias, et crudelitatem, ac Iustiniani conniventiam. Ibidem de Antistite hoc Cyziceno, quem Eusebium nominat: is concilio Constantinopolitano interfuit.*

P. 107, 8. *Belisarium evocavit insimulatum tyrannidis] Falsa perduellionis suspicio ter in Belisarium sparsa est. Semel cum in Perside contineret exercitum, Iustiniano graviter aegrotante, ut est supra pag. 17. Marcellinus; *Belisarius de oriente evocatus in offensam periculumque incurrens grave, et invidias subiacens, rursus remittitur ad Italiam. Iterum in Africa post devictum Gelimerem; quod hic indicat, et uberius docet Procopius l. 2 bell. Vand. Tertio cum iam senex aegeret Constantinopoli. Σέργιον ἀνέπεισαν ὁμολογήσαι, ὡς καὶ Ἰσαάκιος ὁ ἀργυροπράτης, καὶ Παῦλος ὁ κουράτωρ Βελισαρίου ἐγένωσκον τὴν σκέψιν. συσχεθέντων ἀμφοτέρων καὶ ἐκδοθέντων Προκοπίῳ τῷ ἐπάρχῳ κατέθεντο καὶ κατεῖπον Βελισαρίου τοῦ πατρικίου. Ἀντίκα ὁ βασιλεὺς γέγονεν ὑπὸ ἀγανάκτησιν Βελισαρίου. Τῇ πέμπτῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σιλέντιον ἐνέγκας καὶ τὸν ὀσείατατον πατριάρχην Εὐτύχιον κελύσας ἀναγνωσθῆναι τὰς αὐτῶν καταθέσεις, καὶ ἀκούσας Βελισάριος ὁ πατρικίος μεγάλως ἐβαρύνθη. καὶ πέμπτας ὁ βασι-**

λεὺς Ἰουστινιανὸς ἔλαβε πάντας τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν δὲ εἶχεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ παραφυλαττόμενον. *Suaserunt Sergio, ut Isaacium Numularium, et Belisarium gloriosissimum patricium conscios coniurationis indicaret, necnon Vitum Numularium, et Paulum Belisarii procuratorem. Hi comprehensi, traditique Procopio urbis praefecto Belisarium patricium accusarunt. Quare Belisario Caesar iratus quinta die Decembris indixit senatum, vocatoque sanctissimo patriarcha Eutychio confessiones illorum legi iussit; quod Belisarius iniquissime tulit; nam iussu imperatoris omni satellitio spoliatus, domi sub custodia detentus est.* Insequente vero anno τῇ δεκάτῃ ἐννάτῃ τοῦ Ἰουλλίου μηνὸς ἐδέχθη Βελισάριος ἀπολαβὼν πάσας τὰς ἀξίας, *decima nona die mensis Iulii conciliatus est Belisarius, et in pristinum gradum restitutus.* Anno demum trigesimo octavo Iustiniani μηνὶ Μαρτίῳ τελευτᾷ Βελισάριος ὁ πατρικίος ἐν Βυζαντίῳ, καὶ ἡ τούτου περιουσία ἦλθεν εἰς τὸν δεσποινικὸν οἶκον τὸν Μαρτίνης: *decima tertia mensis Martii moritur Belisarius patricius Byzantii, cuius fortunae addictae fuerunt Augustae domus Marinianae.* Idem habet Vaticanum chronicon Anonymum, et Zonaras. Haec paulo fusius, ut falsae de Belisario historiae tandem facessant; neque in posterum fabellae de Belisarii obolo credamus, vel Aimoino, qui l. 2 de gest. Franc. Belisarium contrucidatum a Francis somniavit.

V 371

A 86

P. 107, 11. *Censitores provinciae mittere*] De his, deque secta Arianorum ritibus interdicta, singulisque aliis capitibus, quae hic enumerat, agit autor l. 2 bell. Vand. Porro quae de Arianis dicuntur, ut supra ad p. 51 explicavimus, accipienda sunt.

P. 107, 15. *Italia triplo licet Africa maior*] Africa et Αἰθῶν, ut Graecis, sic et Latinis autoribus nunc quidem est pars, in orbe terrarum tripartito, secunda; nunc vero regio eidem terrarum parti cognomen, in qua est Carthago urbs nobilissima. De hac modo intelligit. Quae sequuntur de variis provinciarum, et populorum devastationibus, fusius habentur in aliis historiae Procopianae libris.

P. 107, 15. *Indicto bello inconsulte recidere*] Ob id, atque ob auxilia neglecta, sunt a Chosroë devastata complura orientis oppida, ipsaque Antiochia; cuius miserandum excidium non tam narrat Procopius, quam deplorat, priore parte l. 2 bell. Pers.

P. 110, 1. *Animum ad sublimia traducere, dei naturam curiosius perscrutari*] Brevissime, sed clare Procopius indicat Iustiniani studia Theologica. Omnino illiteratum, seu analphabetum non fuisse ad p. 28 probavimus. Quod autem de rerum divinarum studio dixi: sic totus in illud Iustinianus

incumbebat, ut Artabanes et coniurati hic eum neci opportunissimum se habituros sperarent. Procopius l. 3 bell. Goth. *Κάθηται ἀφύλακτος αἰεὶ ἐπὶ λέσχης τινὸς ἀπὸ τῶν νυκτῶν ὁμοῦ τοῖς τῶν ἱερῶν ἰσχυροτέρουσιν, ἄσχετον ἀνακυκλεῖν τὰ Χριστιανῶν λόγια σπουδῆν ἔχων: perpetuo sine custodibus desidet ad multam noctem in musaeo cum senioribus quibusque sacerdotibus, attentissimo studio arcana Christianorum dogmatum investigans.* Male Procopium Antonius Concius redarguit; id

P 153 Procopius hic vituperare videtur, quod imperator neglectis reipublicae negotiis apprime necessariis, ecclesiasticis rebus sese immisceret, quod per summam ambitionem nunquam non fecit. Liberatus in Breviar. o. 23 *annuit imperator facillime, gaudens se de talibus causis iudicium ferre; nempe de ecclesiasticis.* Qui disputantem de theologicis quaestionibus Iustinianum audire vult, et videre inter episcopos considerentem, modo haereticos, modo Catholicos praesules monentem, docentemque, et pene exultantem, suis non modo disceptationibus, sed etiam fuis ad deum precibus haereticorum conversionem adscribentem, legat epistolam Innocentii Maroniani

A 87 Episcopi ad Thematem presbyterum, in fine. Cum forte Agapetus pontifex Romanus nondum Anthimi damnatione pronuntiata diem obiisset; non defuerunt episcopi qui cum Paulo Apameae Iustiniano sic adulati sunt. *Agapetum ὁ Κύριος μετέστησεν, ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς κατορθώσεως τῇ ὑμετέρῃ φυλάξῃ γαληνότητι, dominus transtulit, ut operis consummationem vestrae serenitati reservaret.* Verum antequam imperium caperet, a Theophilo Abbate praeceptore suo his erat iam studiis imbutus: nam cum sanctissimo pontifice Agapeto diu atque pugnaciter pro Eutychniana haeresi disputavit. Anastasius. Paul. Diac. In qua disputatione magistrum Catholicae fidei Agapetum Romanum pravae de religione sententiae insinulare non erubuit inflatissimus scientia Iustinianus, quod ex autore appendicis ad Marcellinum colligere est. *Ipse Agapetus, inquit, extremum diem obiit in domino; in nullo tamen sicut ei a principe obiiciebatur, sentiens contra fidem.* Imo quadriennio ante adventum Agapeti Constantinopolim libros de incarnatione dominica edidit, et Illyricianos Episcopos ad subscribendum coëgit. Victor Tann. De his et aliis eiusdem libris eorum temporum aequalis Isidorus: *Iustinianus imperator quosdam libros de incarnatione domini edidit, quos etiam per diversas misit provincias. Condidit quoque et rescriptum contra synodum Illyricianam, et adversus Africanos Episcopos, in quo tria capitula contendit damnare.* Libelli confessionis fidei a Iustiniano editi, meminit l. 1. Facund. Hermian. lib. vero 2 secernit ab hoc similem alium, Iustiniani nomine ab haereticis praenotatum: ex his monumentis unum (quod ego sciam) tan-

tummodo superest, nempe libellus pro tribus capitibus Graecae et Latine editus; de quo Liberat. c. 24. Meminit aliarum Iustiniani disputationum cum Victore Tunnensi, aliisque Africanis Episcopis idem Victor in chronico ad annum Iustiniani trigesimum octavum. Refert eiusdem theologicas disputationes cum Severianis Episcopis Innocentius Maronianus in epistola ad Thematem presbyterum. Eustathius in vita sancti Eutychiei.

Ἐπίστασθε πάντες οἱ μεμνημένοι τὸ ζητητικὸν τῶν θείων δογμάτων τοῦ ἐν εὐσεβείῃ τῇ λήξει Ἰουστινιανοῦ, πῶς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων φροντίδα ταύτην εἶχεν αἰεὶ ὡς μίαν καὶ μόνην, τοῦ μετὰ πάντων τῶν αἰρετικῶν συζητεῖν, καὶ συναίρειν λόγον, ὃν κατίσχυεν ὡς τὰ πολλὰ διὰ συλλογισμῶν πιθανῶν καὶ ἀποδεικτικῶν, καὶ γραφικῶν μαρτυριῶν τροπούμενος αὐτούς. *Nostis omnes quotquot meministis quam curiose piae memorias Iustinianus in divinorum dogmatum investigatione versaretur; quodque diu noctuque posthabitis omnibus aliis curis, illam unam et solam nunquam intermitteret, qua ad disputandum omnes provocabat haereticos, et rationes in medium proferendas, quibus ille valde praevaleret; cum ut plurimum eosdem haereticos probabilibus modo ratiocinationibus, modo demonstrationibus, modo denique sacrarum testimoniis litterarum confutaret.* Hac scilicet divinarum rerum scientia inflatus ecclesiae tot leges praescribere, A 88

novaque dogmata tradere ausus est. De studiis vero philosophiae Agapetus Iustiniani contubernalis, et ecclesiae Constantinopolitanae Diaconus in Paraenisi. ἐφ' ἡμῖν ἀνδειχθη τῆς εὐζωίας ὁ χρόνος, ὃν προεῖπέ τις τῶν παλαιῶν ἔσεσθαι, ὅταν ἢ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἢ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσι. καὶ γὰρ φιλοσοφοῦντες ἠξιώθητε βασιλείας, καὶ βασιλεύσαντες οὐκ ἀπέστητε φιλοσοφίας. *Nostris temporibus ostensum est prosperae vitae tempus; quod praedixit quidam ex veteribus futurum, cum vel philosophi regnarent, vel reges philosopharentur. Nam philosophando digni habiti regno estis, et regnando a P 154*

philosophia non descivistis. Tres tum orbis terrarum habuit reges philosophos, Iustinianum, Chosroem, de cuius eruditione agit Agathias l. 2 et Theodahatum, cui hanc laudem tribuit Procopius l. 1 bell. Gotth. Cassiod. l. 10 Var. De iurisprudentia, qua praeterea Iustinianus pollebat, diximus ad p. 63. De musicae peritia Theophanes profert Graecum Troparium, id est, hymnum, quem de Christi divinitate et oeconomia ad ecclesiasticos modulos concinnavit, hodieque Graeci canunt inter missarum solemnias. Architecturam ita callebat, ut multorum aedificiorum ichnographias, et sciagraphias ipse delinearit, et modum artificibus praescripserit: de templo sanctae Sophiae, de regni aedibus Heraeanis et portu testatur Procopius l. 1. aedif., de civitate Dara l. 2, de templo deiparae

Hierosolymis l. 5 et de alijs alibi. Ergo Iustinianum tot disciplinis ornatum merito Theodahatus rex Gotthorum modo *sapientissimum imperatorem*, modo *principem doctum* appellavit apud Cassiodorum l. 10. Var. epist. 9 et 22. Et Agathias in prooemio suae collectionis epigrammatum, *ἀλλὰ σοφοῦ πτεάνοισιν ὁμιλήσεις βασιλῆος*. Et in vetustissimo manuscripto cod. Vat. 1342 legi. *Quinta sancta synodus Constantinopolitana temporibus Iustiniani doctissimi imperatoris*. Genuinos Iustiniani libros paulo ante numeravimus, ut spurios reiiciamus hic locus postulare videtur. In calce chronici Cassinensis circumferuntur nomine Iustiniani notatae epistolae ad Vigilium papam, ad Placidum martyrem, et privilegium Cassinensi Coenobio concessum; praeterea Theodora ad eundem Placidum, et Vigilii ad Iustinianum, et si quae aliae ibi sunt Pseudogordiani litterae, qui Iustiniani iussu sancti Placidi vitam scripsisse se mentitur. Is ergo Tertullum patricium Romanum Iustiniani *exadelphum*, et Theodora *cognatum*, Placidum vero utriusque *nepotem* vocat. Quid Tertullo cum Iustiniano Bederinae nato Iustini agricolae nepote? Quid cum Theodora metreticula scenica Acacii Ursarii filia? Quam prolem, quos liberos suos Iustinianus ac Theodora identidem commemorant, qui sancti Sabae precibus ne vel unum obtinere sibi successorem imperii potuerunt? Qui potest Vigilius et quintae synodi pater vitam Theodora precari, quae vitam cum morte quantum iam annum ante eam synodum commutarat? Sedet autem Vigilius in eo concilio, ad quod nec sponte accessit, et rogatus venturum se negavit? Ex patriarchis unus in eadem synodo

A 89 defuit Eustochius Hierosolymitanus; Pseudogordianus male cautus cum reliquis patribus eum numerat, Domnum vero Antiochenum, qui conventui intererat, excludit. Ait epistolae Iustiniani et Theodora ad Placidum in Siciliam per Belisarium missas fuisse anno imperii duodecimo; tum scilicet cum Belisarius Romae a Vitige, Gotthiaque dira obsidione premebatur. Quid de notis consulum, quid de ipsis consulibus dicam, quibus eae litterae consignatae habentur? In his nihil integri vel sani est. Privilegium Cassinensibus monachis datum iisdem illis subscriptionibus exploditur, quibus munitum illud voluit Pseudogordianus. Primus subscribit Iustinianus ex stirpe Aeneada. Quid ais? nisi plane nihil sapis, rem omnibus scriptoribus novam et plane inauditam narras. Secundus Iustinus Caesar. Iustinianum nullum imperii habuisse socium quis nescit? *par curis* Iustinus fuit seni iam et pene deliro Iustiniano, sed *diademate dispar*; neque eius filius, sed Dulcissimi et Vigilantiae. Tertius Theodorius rex Gotthorum, qui ante id tempus quo datum fuit illud privilegium, viginti et amplius annos diem obierat. Quartus Belisarius, qui tum Romae, ut

dixi, vallo septus tenebatur. Quintus Mauricius comes excubitorum. Hunc gradum Tiberio principe est consecutus; anno vero illo Iustiniani duodecimo plane puer, nec primae militiae stipendia meruerat. Sextus Tiberius gener iam dicti Iustini. Id anno duodecimo Iustiniani? Deinde gener Iustini? unica filia Iustino fuit Arabia, haec Baduario nupsit. Tiberii uxorem quis nescit Anastasiam? filias vero Charitonam, et Constantinam? Ex his reliqua; quae singillatim refellere nihil nunc mihi tanti est.

P. 110, 2. *Dei naturam curiosius perscrutari*] Haec Iu- P 155
stiniano curiositas obfuit, nec minus obfuit ecclesiae. Felices fortasse sunt republicae quarum reges philosophantur; sed plane infelix ecclesia est, cum seculares principes ita theologiae vacant ut Iustinianus. Disputavit ille de rebus divinis cum ecclesiae doctoribus, ac tandem dirimere quaestiones imperiali fastu et tyrannica vi licere sibi putavit. Agapeto Romano pontifici duas in Christo naturas asserenti contra Monophysitas quibuscum Iustinianus sensit, ita minatus est; *aut consenti nobis, aut exilio te deportari faciam*. Anast. in Agap. Post theologicas disquisitiones cum Eutychio Constantinopolitano patriarcha, ut eius temporis scriptor Eustathius refert, προίβαλεν ὁ βασιλεὺς ὃν ἐποίησε χάριτην περιέχοντα τὴν βλάσφημον ἐκείνην δογματοποιεῖται λέγων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἐξ αὐτῆς ἐνώσεως ἄφθαρτον. ἀναγνούς δὲ πᾶσι τὸν τοιοῦτον λόγον, ἠνάγκαζε τὸν Εὐτύχιον δέξασθαι, καὶ σύμφηρον αὐτῷ τῆς βλασφημίας ταύτης γενέσθαι. *Protulit imperator a se compositum edictum, quo blasphemum illud dogma de incorruptibili, post unionem, domini humanitate continebatur, quod cum omnibus perlegisset, Eutychium id ratum habere, sibique in tanta blasphemia consentire cogit. Id illum respicientem deportari iussit.* Caeteros episcopos, qui in disceptationibus de fide ac A 90 religione a se dissentirent, vel coniecit in vincula, vel cruciatibus aut nece affecit; experto credamus Victori Tunnensi Africano Episcopo in chronico. Vide has notas ad p. 115.

P. 110, 9. *Quod alterius partis populares magis Caesari studebant*] Nempe Veneti, quibus et Caesar ipse magis studebat, quam Prasinis: quod studium placuit Evagrio nominare *μανίαν, dementiam, et θηριώδη γνώμην, belluinam immanitatem*. De qua cum Procopio et aliis saepe in his notis disseruimus. Unum hic addam, Iustini imperatoris illustre testimonium, quod pone me praeterierat. Theophanes. *Ἰσποδρομίας ἐπιτελεσθείσης, καὶ φιλονεικούντων τῶν μερῶν πρὸς ἀλλήλους ἔπεμψε Μανδάτωρα εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη ὁ βασιλεὺς λέγων, εἰς μὲν τοὺς Βενέτους, ὅτι Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς παρ' ὑμῖν ἐτελεύτησεν, εἰς δὲ τοὺς Πρασίλους, ὅτι παρ' ὑμῖν Ἰουστινιανὸς ἔτι ζῆ, καὶ ἀκούσαντα τὰ μέρη εἰσήγσαν, καὶ οὐκέτι ἐφι-*

λονίκεσαν. *Aurigarum curriculo absoluto, factioni inter se tumultuabantur; quare Iustinus utrique factioni per Mandatorem sic interminatus est. Vobis defunctum iam esse Iustinianum scitote Veneti: superesse etiamnum vobis Prasini Iustinianum credite. Quo illi audito quieverunt, neque amplius altercati sunt.* Vide Mandatoris officium ac munus, qui Caesaris nomine tumultus sedaret in circo, quid facto opus esset praescriberet, imperatoris veluti vox in theatro erat, quemadmodum quaestor in senatu. Suidas, *Μανδάτωρ εἶδος ἀξιώματος. Mandator est genus dignitatis.* Lege Cassiodorum l. 7, Var. epist. 10 de tribuno voluptatum. Et Theophanis fragmentum supra ad p. 56.

P. 111, 7. *Ad urbem Edessam Scyrtus exundavit]* De hac, atque aliis fluminum eluvionibus, urbium ruinis, terraeque motibus, vide l. 3 bell. Goth., Evagr. l. 4, Theoph. Zonar. Cedr. et alios. Non *Scyrtus*, ut habet codex Vat. sed *Scirtus*, quasi a *σκιρτῶ*, quod est *salio*, huc enim Sibyllinum carmen alludit, quod subsidente fluvio, lapidi incisum cives invenerunt, ut ait Theophanes,

Σκιρτὸς σκιρτήσει τε κακὸν σκιρτήμα πόλινταις.

Saltabit civi saltum saltator acerbum.

De hac inundatione fuse l. 2 aedif. et ibid. l. 5 de Cydno.

P. 112, 9. *Iustinianum in medio extantem freto, totamque ingurgitantem maris vim]* Amicus ille Procopii per somnium id vidit; Agathias vero quod vigilans observarat, eadem verborum translatione declaravit l. 5 extremo. *Καθάπερ ἐν καλιφόροις ὑδάτων, αὐτὸ δὴ τὸ μέτρον τῆς παρασχεθείσης τοῖς τάγμασι δασμοφορίας οὐκ οἶδ' ὅτινα τρόπον ἐς τοῦμπαλιν μετωχετεύετο, καὶ ἐπανήει ὄθιν δὴ καὶ ἐρρύη. Haec tota*
P 156 *summa stipendiorum quae militibus numerabatur, quod solet in fluxu aquarum atque refluxu contingere, retrorsum manabat, ac tandem eo unde defluserat refluebat.*

P. 113, 2. *Marinis minime necessariis substructionibus]* Alia Iustiniani aedificia mire Procopius celebravit, hoc unum A-91 saepissime in hac historia vituperat, quod infinitam vim pecuniarum in illud Iustinianus insumpserit, voluptati potius, atque deliciis, ut supra diximus ad p. 70 quam publicae utilitati. Nam aliis adhuc integris portibus, *huius* (quippe non necessari) *ad hanc usque diem molium et brachiorum vestigia quidem extant, magna tamen ex parte diruta, quae nullam stationem navibus accommodent,* ut refert Petrus Gillius l. 3 de Bosporo Thracio. Caeterum huius et aliorum omnium suburbanorum luxum, quae sibi extra urbem Byzantium magnates aedificabant, aliam ob causam vituperare Procopius videtur l. 4 aedif. quod nimirum ea referta cum essent immensis divitiis

et pretiosissima supellectile, incitamenta barbarorum erant, qui quotidie ad vicinorum oppidorum deprædationem excurrerant.

P. 113, 6. *Tercentum et viginti millia auri pondo*] Idem de C. Caligula narrant Tranquillus et Dio, l. 59. *The- sauros maximos brevissimo tempore exhausit; quippe vicies ter millies sestertium (alii tradunt vicies semel millies sestertium, ac cccxxx. insuper sestertia) cum accepisset, in Thesauris nul- lam eius summae partem in tertium annum servavit.*

P. 113, 7. *Iustino etiamnum superetite, ea Iustinianum profudisse*] In alios et Ildericum Vandalum familiarissimum. Procop. l. 1 bell. Gotth. Ἰλδέρικος φίλος ἐς τὰ μάλιστα Ἰουστι- νιανῶ καὶ ξένος ἐγένετο χρήμασί τε μεγάλοις ἀλλήλοις ἰδωροῦντο. *Ildericus hospes Iustiniani, eidemque familiarissimus, magnis se mutuo pecuniarum largitionibus augebant.*

P. 113, 13. *Falsorum criminum reos egit*] Multa crimi- minum capita hic Procopius enumerat; quae ita breviter com- plexus est Evagrius l. 4 c. 29. ὁ Ἰουστινιανὸς ἦν χρημάτων ἀπληστος, καὶ τῶν ἀλλοτρῶν οὕτως ἐκτόπως ἐραστής, ὥς καὶ τὸ ὑπήκουον ἅπαν χρυσοῦ πιπράσκουσιν τοῖς ὅσοι ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας βιάσκειν ἐπιβουλὰς τοῖς ἀνθρώποις ἐθέλουσι. πολλοὺς δὲ καὶ ἀναριθμοὺς τῶν τὰ πολλὰ κεκτημένων προφάσεις ἀπρο- φασίστους ἐπιχρώσας τὰς οὐσίας ἀπάσας ἐξημίωσι. *In Iusti- niano vero tam inexplebilis fuit pecuniae cupiditas, et tam turpis rerum alienarum appetitio, ut omnium subiectorum bona ob auri amorem vendiderit iis, qui nulla de causa in- sidias hominibus struere volebant. Complures, imo vero in- numerabiles, qui multa bona possidebant, causa falsa, com- mentitiisque conficta, omnibus fortunis mulctavit.*

P. 114, 1. *Quosdam scelerati cōitus*] Tam indignis mo- dis pecuniam Iustinianum aeruscasse, pene Procopio non cre- deretur, nisi eiusdem temporis scriptores id comprobarent. Evagr. l. 4 c. 29. ἦν δὲ γυνή ἐταιριζομένη ἠποφθαλμισασά τῷ ὀμίλιαν τινὰ ἢ μίξιν ἀνέπλασεν εὐθύς ἅπαντα φροῦδα τὰ τῶν νόμων καθίσταντο, καὶ τὸν Ἰουστινιανὸν προσεταδρῖσαμένη τοῦ ἀτόπου κέρδους ὅλον τὸν πλοῦτον συκοφαντηθέντος οἶκοι με- τεσκενάζετο. *Quod si quae meretrix oculos cupiditatis ad ali- cuius bona adiiciens consuetudinem se ullam cum eo, vel con- iunctionem (adde ex Procopio illicitam) habuisse simularet, statim omnia iura, ac leges, modo Iustinianum turpis lucri* A 92
V 373
socium constitueret, eius causa eversas iacuerunt, facultates- que omnes illius, qui falso in crimen adductus erat, fuerunt in eius domum translatae.

P. 114, 6. *Barbarorum gentes, quae ad ortum et occa- sum*] Reges barbaros, vel eorum legatos, qui ex universo ter- rarum orbe Byzantium sub Iustiniano venerunt, et publica pompa excepti sunt, et magnificentissimis (ut subdit) lautitiis

onerati, in antiquis monumentis hos invenio, scilicet ex multis paucos. Gretes Erulorum rex anno Iustiniani primo, magno suorum comitatu Byzantium appulit, e sacro Baptismi lavacro ab imperatore susceptus est, et ex illius propinquis, atque principibus viris duodecim uno fonte lustrati sunt. Eodem anno Gordas rex Hunnorum, qui Bosporo adiacent, Constanti-
 P 157 nopolim ingressus, dedit Christo nomen, firmataque cum populo Romano societate munificentissime a Iustiniano dimissus est. Anno octavo rex Iberorum Zamanarsus cum uxore et sui regni primatibus Byzantii acceptus, Romanorum societatem petiit. Subdit Theophanes. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν τοιαύτην προ-
 αἰρεσιν ἀποδεξάμενος πολλὰ αὐτὸν ἐφιλοτιμήσατο καὶ τοὺς αὐ-
 τοῦ συγκλητικούς, ὁμοίως καὶ ἡ Ἀγούστα τῇ αὐτοῦ γυναικὶ
 κόσμια παντοῖα διὰ μαργάρων ἐχαρίσατο. *Iustinianus gratam rem habuit, eumque ac illius principes magnis largitionibus cumulavit. Theodora vero Zamanarsi uxori quamplurima donavit ornamenta gemmis distincta.* Anno decimo tertio Mundus Gepaedarum rex a Iustiniano non solum civili Roma-
 norum societate, sed etiam magna auri copia auctus Byzantio discessit. Anno trigesimo primo rex Abarorum ad eandem societatem adiungitur a Iustiniano humanissime habitis eius legatis: de quibus (quod hic innuit Procopius) Theophanes ait. *Εἰσῆλθεν ἔθνος ἐν Βυζαντίῳ παράδοξον τῶν λεγομένων Ἀβά-
 ρων, καὶ πᾶσα ἡ πόλις συνέτρεχεν εἰς τὴν θείαν αὐτῶν, ὡς μηδέποτε ἑωρακίotes τοιοῦτον ἔθνος. εἶχον γὰρ τὰς κόμας ὀπι-
 σθεν μακρὰς πᾶνυ δεδεμμένας πρηνδλοῖς, καὶ πεπλεγμέναις. ἡ δὲ λοιπὴ φορεσία αὐτῶν ὡς δὴ καὶ τῶν λοιπῶν ἐστὶν Οὐννων.* *Gens Abarorum nunquam antea visa, ingressa est Byzantium, totaque urbs ad eius conspectum conflavit. Habebant ad hu-
 meros valde promissas comas, brandeisque colligatas atque complexas: reliqua veste Hunnis similes.* Anno decimo sexto Adadii regis Azumitarum legati magnificentissime accepti cum Ioanne Episcopo dimittuntur, ut ab eodem Christianorum sacris initiarentur. Anno trigesimo sexto regis Ermechiorum legati publice recepti. De Persarum legationibus, quae pene quotidianae fuerunt, nihil attinet dicere; ἦν γὰρ τις τὰς τε
 δαπάναις διαριθμήσαιτο καὶ τὰ δῶρα ὅσα ἐνθένδε κεκομισμένος Ἰσδιγούνας ἀπιῶν ᾤχετο, πλέον αὐτὰ κατατείνοντα ἢ ἐς χρυσοῦ πεντηνάρια δέκα εὐρήσει. *Nam expensas pro uno legato Isdi-
 gune, atque munera eidem discedenti collata, ad calculum si quis revocet, excedere inveniet decem auri centenaria.* Procopius l. 2 bell. Pers. Has publicas celebresque pompas, et
 A 93 populi equitationes et occursus innuunt Prasini cum in theatro illud obiiciunt Iustiniano, μίαν εἰς τὴν πόλιν προέρχομαι ὅταν εἰς βουρδῶνην καθέξομαι. εἶθε μὴδὲ τότε τρισαύγουστε. *Τὴν*

solum prodeō in urbem, cum burdoni insideo, utinam, Auguste maxime, ne tum quidem.

P. 116, 2. *Praefectus urbis*] Est in Graeco, ἡ τῷ δήμῳ ἐφροστῶσα ἀρχή, *magistratus plebi praefectus*. Quod vero in urbe omnem quaestionem haberet, Iustinianus vocavit *πολιάρχον*. Novell. 13 et Leontius in epigramm. Καὶ σε σοφὴ πολιάρχη γράφει γαβριήλεις τέχνη. eadem ratione alii *πολιοῦχον*. Iustinianus ibidem *ἐπαρχον τῆς πόλεως*. Sic passim distinguitur ab *ἐπαρχον τῶν κρατικῶν*. Saepissime vero per excellentiam *ἐπαρχος* a bonis autoribus appellatur.

P. 116, 4. *Horum alterum praetorem plebis vocavit*] Quem Romani praetorem, sive praefectum Vigilium, Graeci *νυκτέπαρχον*. Cassiod. l. 7. Var. epist. 7. De huius magistratus institutione erat novell. 3. Ante Iustiniani tempora curam, quae praetori plebis demandatur, gesserunt vicomagistri, et collegiati, qui singulis urbis Byzantii regionibus praefecti erant, ut autor descriptionis Constantinopolis indicat. *Collegiati, qui ex diversis corporibus ordinati incendiorum solent casibus subvenire. Vicomagistri, quibus per noctem tuendae urbis cura mandata est.* Hos primus Augustus, ut Suetonius, ait, instituit.

P. 116, 5. *Alterum quaesitorem*] Antonius Augustinus ad novell. 80 pro *quaesitore* legendum censet *quaestorem*. Et Iacobus Cuiacius a *quaestore palatii*, et *quaestore exercitus* hunc nititur distinguere. Nos retinimus codicum Vaticanorum lectionem *Κραισίτωρα*, cui Iulianus Antecessor adstipulatur novell. 74. Rem ipse Iustinianus evincit novell. 80. Τῇ μὲν οὖν ἀρχῇ καὶ τῷ ταύτην παραλαμβάνοντι τὸ τοῦ quaesitoris ἐπιστρεψεν ὄνομα. οὕτως γὰρ δὴ καὶ οἱ τὴν ἀρχὴν εὐρόντες, φημὲν δὴ καὶ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἐρευνάδας ἐκάλουν τοὺς ἐς ταύτην ἀφικνουμένους τὴν τάξιν. *Huic ergo magistratui, et illum capessenti quaesitoris nomen imponimus, sic enim qui hunc magistratum invexerunt priscis temporibus, P 158* *Ereunadas, id est, quaesitores vocarunt eos, qui ad hoc munus pervenissent.* Lege Harmenopolium l. 6, de variis legibus tit. 1, Virgilius 6 Aeneid.

Quaesitor Minos urnam movet, ille silentum

Conciliumque vocat, vitamque et crimina discit.

Emendandae sunt etiam editiones Schringeriana et Conciana. Illud hic habet difficultatem; quod in novell. 80 de quaesitoris institutione, nulla mentio sit criminum, ad quae cognoscenda hunc institutum magistratum fuisse Procopius docet. At de acceptis, non scripto, sed verbo, principis mandatis Procopius loquitur; ut liquet ex iis, quae statim de praetore plebis, et urbi praefecto narrat.

P. 117, 5. *Quaesturae munus*] Alii sunt quaestores [Ur-

A 94 bani, et Castrensis aetarii praefecti. Hoc vero munere fungebantur viri legum consultissimi, eosque principis *παρήδρους*, *assessores* passim vocat Procopius; qui, quod ex legum praescripto faciendum esset, principem monerent. Lib. 1 bell. Goth. Ὅς δὴ Ἀθαλαρίῳ παρήδρουε πρότερον, Κvaisίτωρα τὴν ἀρχὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Athalarici assessor; hanc vero dignitatem Romani quaestorem appellant.* Evagr. l. 4 c. 12. Ὅς παρήδρευεν Ἰουστινιανῶ (lego Ἰουστίνῳ) Κvaisίτωρ καθειστήκει. Hic perperam Christophorus: *qui assiduus cum Iustiniano fuit. Iustini assessor et quaestor fuit.* Hunc primus Constantinus quaestorem vocavit. Zos. libro 5. Σάλβιος ὁ τὰ βασιλεῖ δοκοῦντα τεταγμένος ὑπαγορεύειν, ὃν Κvaisίτωρα καλεῖν οἱ ἀπὸ Κωνσταντίνου δεδώκασι χρόνοι. *Salvius, cuius munus erat, imperatoris sententias pronunciare. Hic vocari quaestor coepit tempore Constantini.* Et tamen apud Spartianum in Hadriano legimus: *Quaesturam gessit; in qua orationem imperatoris in senatu agrastius pronuncians risus est.* Unde quaestor στόμα βασιλέως dicebatur, *os imperatoris*, ut est in epigrammate Graeco, quod citavi ad p. 28. Theophylact. Simocatta apud Photium, Κvaisίτωρ ὃς πρὸς τὸν δῆμον τὴν ἐν τῷ λόγῳ τάξιν ἐτάχθη πληροῦν τοῦ βασιλέως. Sunt et minorum magistratuum quaestores et *πάρεδροι*, ut proconsulis Cappadociae, comitis Isauriae, praetoris Pisidiae, et aliorum in novellis; Procopius Belisarii fuit.

P. 117, 11. *Primum quaesturae Tribonianum praefecit]* Nam sub Iustino, et aliquandiu sub Iustiniano quaestorem egit Proclus, de quo plura diximus ad p. 28. Huic sufficitur Tribonianus, cui propter Victoriarum seditionem exautorato, succedit Basilides in paucos dies: sedatis turbis, iterum Tribonianus: ab eius obitu Iunilus Affer; deinde Constantinus. *Τριβωνιανὸς ἔτη πολλὰ ἐπιβιούς τῇ ἀρχῇ ἐτελεύτησε νόσῳ.* *Tribonianus in ea dignitate, ubi vixit complures annos, morbo periit.* Quot annos? coniciamus. Constantinus anno Iustiniani sexto et vigesimo cum dignitate erat, ut habes coll. 2 synodi quintae Constantinopolitanae; septennium Iunilus in eo gradu exegit, ut hic affirmat Procopius: quare ad annum Iustiniani undevigesimum, vel circiter, obiisse Tribonianum verosimile est. Quo potissimum tempore urbanam gesserit praefecturam, non liquet; fortasse ante quaesturam.

P. 118, 6. *Constantinus legum haud imperitus]* Quem tali elogio Iustinianus in constitutione de digestorum confirmatione commendat. *Constantinum virum illustrem comitem sacrarum largitionum, et magistrum Scrinii libellorum, sacramque cognitionum, qui semper nobis ex bona opinione et gloria esse commendavit.* De eodem lege coll. 2 synodi quintae Constantinopolitanae.

P. 118, 17. *Praefectus praetorio*] Graece est, ἐπάρχου P 159
 τῶν πραιτωρίων, principis praetoriorum. Lib. 1 bell. Vand. et
 alibi saepe ἐπαρχον τῆς αὐλῆς, aulae principem eundem vocat.
 Mirum quanta sit veterum librorum inconstantia, modo ἐπαρ-
 χον, modo ὑπαρχον eadem pagina legas. Eam varietatem se-
 cutus est Schringerus in editione novellarum. Putarim ἐπάρ- A 95
 χους hos dictos fuisse, penes quos summa autoritas, et legum
 condendarum ius esset, et ad quos provinciales provocarent a
 suis praefectis; qui quasi minorum gentium iudices ὑπαρχοι V 374
 vocarentur. Rem tamen in medio relinquo. Sed omnino di-
 stinguendi sunt praefecti praetorianorum, qui deinde vocati
 sunt comites aulicorum, ut supra ad p. 28 diximus, et tandem
 circa Iustiniani tempora curopalatae. Nam ex Latinis scripto-
 ribus Corippus, ex Graecis Evagrius primi extulerunt eam vo-
 cem. Evagr. l. 5 c. 1. Ἰουστίνος τὴν φυλακὴν τῆς αὐλῆς ἐμ-
 πεπιστευμένος ὃν κουροπαλάτην ἢ Ῥωμαίων λέγει φωνή. Iu-
 stinus, cui credita erat aulae cura, quem Romano sermone
 curopalatem appellamus. Praefecti vero praetoriorum dignitas,
 ab Evagr. l. 3 c. 42. Κορυφαία ἀρχὴ dicitur summus magi-
 stratus; et ab Eunapio in Proaeresio βασιλεία ἀπόρροφος, im-
 perium, cui purpura deest; a Cassiodoro l. 6. Var. epist. 3
 pater imperii. Haec distinctio sensim post Constantini tem-
 pora increbuit. Lege Zosim. l. 2. Cum vero audis Simocat-
 tam, et sanctum Nicephorum in historia, πρώτην μετὰ βασιλέα
 ἀρχὴν, primam post imperatorem dignitatem curopalatae, id
 est, comitis, seu praefecti praetorianorum fuisse a Iustini
 temporibus, id coeptum intelligas necesse est, ut ad p. 28
 monuimus.

P. 119, 3. *Aërium*] Vectigal, seu tributum a Iustiniano
 excogitatum. Ioannes Mercerus in editione sui Harmenopoli
 L 1 tit. 4 meminit tituli περὶ ἀερίκων ζημιῶν, de multis aëri-
 cis, qui aliquam huic loco dare, et hinc accipere lucem for-
 tasse poterat. Sed ille rem, quam se fatetur non intellexisse,
 omisit. Nos diu perquisitam in Vaticanis codicibus manuscrip-
 tis, nusquam offendimus: fortasse hoc illud est tributi genus,
 quod iam olim abolitum revocavit deinde Michaël Paphlago
 imperator, de quo vide Cedrenum.

P. 119, 11. *Duos excipio, Phocam et Bassum*] Alios
 infra nominat praefectos praetorio, qui ob imperii Iustiniani
 diuturnitatem, et rerum vicissitudinem frequentes sub eo fue-
 runt: illorum autem notitia multam et huic historiae lucem
 affert, et Iustiniani constitutionibus, qua nonnullorum Iustiniani
 atque Iustini rescriptorum ψευδεπιγραφίας, falsas inscriptiones
 supra observavimus: quare in hac tabella praetorum eius tem-
 poris nomina diligenter conquisita, et ad notas consulum di-
 gesta proponenda tibi lector curavimus.

IUSTINUS IMP.

CONSULES.	PRAEF. PRAEF.
Iustinus Aug. Eutharicus.	MARINUS Syrus, iterum; nam fuit primum sub Anastasio. Evagr. l. 3 c. 42 auctor vectigalis ἐπιβολῆς, Cyrill. Scythopolit.
A 96 Vitalianus Rusticus.	APPION Aegyptius in exilium ab Anastasio pulsus, revocatus a Iustino licet sacerdos praetorio praeficitur. Theoph. Procop. l. 1 bell. Pers.
Iustinianus Valerius.	DEMOSTHENES. De quo hic Procop. p. 55 l. 8 Cod. qui testam. fac. poss.
Symmachus Boëtius.	
Maximus.	
P 160 Iustinus Aug. II. Opilio.	THEODORUS } (extant ad utrumque constitu- } tiones falso nomine Iustiniani. } ARCHELAUS. } Lib. 7 c. de advoc. fisc. et } (l. 8 c. eod.
Polyxenus Probus.	
Olybrius.	THEODORUS. Iterum ad quem Iustinus anno imperii octavo rescripsit de sepulchris non violandis.
Mabortius.	
Iustinianus Aug. II.	IUSTINIANUS IMP. MENAS patricius, qui praefecturam gessit usque ad mensem Augustum sequentis consulatus. ATARBIUS ex constitutione ab Ant. Concio edita.
Decius.	DEMOSTHENES iterum.
Lampadius	DEMOSTHENES
Orestes.	IULIANUS IOANNES CAPPADOX. } (Tres eodem anno. Mi- } rum est, eodem die, } Kal. Mart. (nisi men- } dum sit) extare re- } scripta ad Iulianum } et Ioannem. Lib. 3 } c. de verb. sign. lib. } 29 de testam.

CONSULES	PRAEF. PRAET.
P. C. Lampadii et Orestis I.	IOANNES CAPPADOX. Ab hoc anno Procopius incipit numerare decennalem praefecturam Ioannis nempe ad consulatum Basilii. Lib. 1 bell. Pers.
P. C. Lampadii et Orestis II.	Seditio Victoriatorum; in qua Ioannes remouetur ab officio mense Ianuario, indictione decima, et substituuntur ad paucos menses A 97
Iustinianus Aug. III.	PROGAS, et } Procop. l. 1 bell. Pers. et hic BASSUS. } p. 92.
Iustinianus Aug. IV. Paulinus.	IOANNES CAPPADOX, iterum; nam hoc anno coepta est expeditio Africana; a qua cum in dignitate esset, revocare Iustinianum Ioannes nitebatur. Procopius l. 1 bell. Vand.
Belisarius.	
P. C. Belisarii.	
P. C. Belisarii II.	
IOANNES.	Idem consul, idemque praef. praet.
Apion.	
Iustinus iun.	
Basilus.	Ioannes, Theodoraefactione, insimulatus perduellionis, exulat; Procop. ibid. succeditque
	THEODOTUS ad paucos menses. Procop. P 161 hic. Deinde V 375
	PETRUS Barsames Syrus. Ibid. Post Basilium quoniam nulli fuerunt consules, non libuit ordine numerare praefectos praetorio Barsamae successores; eorum tantum nomina tibi lector damus ex historiis.
	AREOBINDUS, qui et orientis fuit praetor et Africae, ubi diem obivit.
	GABRIEL, de quo extat Graecum epigr. l. 4 Anthol.
	BASSUS, iterum.
	PETRUS Barsames secundo.
	DIOMEDES, de quo mentio est in constitutionibus.

POST. CONS. BASILII.

CONSULES

PRAEF. PRAET.

POST. CONS.
BASILIC.

DOMNICUS, ad huc extant Iustiniani novella
162 περί διαφόρων κεφαλαίων.
ASCLEPIODOTUS, de quo Theophanes.
ADDAEUS, ut in cod. Vat. 1185 legebam.
De aliis huius officii Procopius hic p.
110 et Evagr. l. 5 c. 3.

A 98 P. 120, 2. *Perquam maximi praefecturas locavit*] Evagr. l. 4 c. 39. τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυσίου ἐπίπρασκε τοῖς τὰς ἀρχὰς ἐπιτροπεύουσιν. *Subiectos omnes ob pecuniam iis vendebat, qui praefecturas administrabant.*

P. 120, 7. *Acceptis mutuo praefecturarum pretiis*] Iustinianus novella 8. *Plurimas necesse est manus circumire eum, qui donationem facit: et hoc non de suo forte praebere, sed mutuatum, et ut mutuare possit damnificatum, et computare apud se, quia convenit eum tantum ex provincia percipere quantum liberet quidem ei debita, sortes et usuras, et damna pro ipso mutuo: computabit autem et in medio expensas largiores.*

P. 120, 15. *Legem scripserat*] In hac edenda lege (est autem novella 8) multum ipse sibi plausit Iustinianus; diebus Paschatis, ceu rem populis gratissimam, evulgari voluit; incisam lapidibus, in ecclesiarum porticibus, publice haberi; exemplum in membranis descriptum servari cum sacra supellectile in omnibus ecclesiis orbis Romani; ad gratias deo agendas universos populos excitari. Illud plane iactanter; *dedignantur imitari eos, qui ante nos imperaverunt, qui pecuniis ordinabant administrationes.* Nam in universum, quam veram sit nescio: Theodosius enim legem eadem super re scripsit: idemque de Marciano testatur Theodorus Lector, ἄρχοντα ἐπὶ δόξει μὴ γίνεσθαι ἐκέλευσε, *magistratum pretio creari vetuit;* et de Anastasio, τὰς ἀρχὰς ὀνόλους οὐσας προῖκα παρείχεν, *magistratus, qui venales fuerant, gratis contulit.*

P. 120, 16. *Sacramento profiterentur*] Etiamnum extat iuramenti forma ad calcem novell. 8. Quod ait, *diris omnibus more maiorum devoverentur: eas intelligit: si vero non haec omnia ita servavero, recipiam hic et in futuro saeculo in terribili iudicio magni domini dei, et salvatoris nostri Iesu Christi, et habeam partem cum Iuda, et lepram Giezi, et tremorem Cain.*

P. 121, 9. *Qui omnes ad eum locorum proventus convehent*] Hos indicat Evagrius l. 4. 29. Τὸ ὑπήκοον ἅπαν χρυσίου ἐπίπρασκε τοῖς τοὺς φόρους ἐκλέγουσιν. *Subiectos omnes auro vendebat iis, qui colligebant tributa.*

P. 121, 14. *Ut quique sine controversia sceleratissimi*

rebus praesent] Tribonianus, Ioannes Cappadox, Addaeus, Petrus Barsames, Aetherius, in summis gradibus Iustiniano semper carissimi fuerunt, quorum flagitia omnes loquuntur historiae. Si vero ab his numerandi principium ducas, aliosque his addas, quos Evagrius, Agathias, Procopius in reliquis historiae libris, Theophanes, Suidas, aliique scriptores commemorant, explorata plane res erit.

P. 123, 8. *Theodotum in eo gradu collocant]* Ad hunc P 162 extant aliquot Iustiniani novellae, nempe 112. De litigiosis, et quinque huic proximae; quae datae sunt IUST. AVG. ANN. XV. BASILIO. V. C. CONS. Eodem scilicet anno, quo Ioannes Cappadox in exilium pulsus est, qui fuit decimus eius praefecturae, ut habet Procopius l. 1 bell. Pers. Ἰωάννης δέκατον ἔτος τὴν ἀρχὴν ἔχων, Ioannes decem in dignitate annos exegit: totidem enim numerabis ab anno primo post consulatum Lam- A 99 padii et Orestis, quando cepit Ioannes praefecturam, ad consulatum Basilii.

P. 123, 10. *Petrus quidam genere Syrus cognomento Barsames]* Habemus ad hunc plurima Iustiniani rescripta. De eodem ita legi in πατρίοις CP. τὸν παλαιὸν Πέτρον Πέτρος τις πατρίκιος ἐπὶ τοῖς χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου ἔκτισεν. ἔλεγον δὲ αὐτὸν Βαρσαμιανὸν τὸν Σύρον πολλὰς ἀρχὰς τῷ τότε χρόνῳ ἀνύσαντα. *Veterem ecclesiam sancti Petri tempore Iustiniani magni Petrus quidam patricius aedificavit; cui cognomen erat Buarsimiano Syro, qui tunc multos gessit magistratus.* Praefecturam aerarii eundem administrasse paulo post Procopius commemorat. Bis praefectum praetorio, bis comitem largitionum fuisse, diversi novellarum tituli demonstrant.

P. 124, 11. *Nomine collector]* Locus in Graeco est corruptissimus, ὄνομα τιθεὶς τὴν πράξιν τὴν συλλογὴν, nomen imponens rei collectionem. Suidas, συλλογὴ ὄνομα ἀρχῆς. *Collectio nomen est magistratus.*

P. 126, 4. *Hoc onus vocari annonae consuevit]* Codex manuscriptus Graecus habet συνωνεῖν, et infra συνωνή: sed utrumque quid est? Nos ἀννώνην, seu ἀννώναν legimus, et interpretati sumus, apposite ad rem. Ille librariorum est lapsus, qui Latinaam vocem non sunt assecuti. Miror Suidam in suo codice mendum non animadvertisse; nam in dictionario in littera Σ posuit vocem συνωνή, hac integra huius historiae descripta pericopa. Vide notam ad p. 102.

P. 127, 9. *Nulla propinquis, vel amicis in illo firma certaue spes ostenderetur]* De propinquis et consanguineis nullo loco habitis a Iustiniano, lege coniurationem Arsacianam, quam Procopius describit l. 3 bell. Gotth.

P. 128, 6. *Imminuta pecunia, quae sublevandis multorum rebus quotannis impartienda erat]* Fortasse hoc est quod

Theophanes narrat ad annum Iustiniani trigesimum quintum. Τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ ἐπανεστήσαν αἱ σχολαὶ τῷ Κόμητι αὐτῶν διὰ τινὰς συνθηθείας ἃς ἐλάμβανον, καὶ ἀπέκτισεν αὐτάς. *Mense Martio insurrexerunt scholae in suum comitem ob largitiones quasdam consuetas sibi dari, quae sublatae fuerunt.*

P. 129, 16. *Septennalem, ut Anastasius]* Procopius l. 1 bell. Pers. φόρους γὰρ τοὺς ἐπιτελοὺς ἐς ἔτη ἐπὶ ἀφῆκε τῇ πόλει: *tributa annualia ad septennium omnia dimisit civitati Amidae Anastasius.*

P. 130, 1. *Cabades enim cartis tectis focus arisque]* Procop. l. 1 bell. Pers. notat solum templum sancti Simeonis incensum sub Cabade fuisse.

A 100 P. 130, 14. *Ubi miles stationem habet convehendí]* Non militaris annonae pensionem, sed exigendi modum subditis perniciosum damnat Procop. Sane superiores imperatores non ita subditos oppressisse, testatur Libanius in epist. ad Aristae-netum. Σταθμός τις ἐστὶ περὶ τὸν Εὐφράτην Καλλίνικος ὄνομα αὐτῷ. τοῦτο τὸ χωρίον ἔχει στρατιὰν ἰδρυμένην, ἣν δεῖ τρέφε-
σθαι πρὸς ἡμῶν οὐκ ἐπιείσε κομιζόντων, ἀλλ' ἐτέρωσε τὴν τρο-
φήν. ἐπιθεῖν δὲ εἰς Καλλίνικον ἄγειν νόμος τὸν ἄρχοντα τὸν
περὶ τὸν Εὐφράτην. Nam alimenta pro militibus qui Callinici stationem habebant, Euphratesiae praefectus a subditis acceperat Callinicum convehenda curabat.

P 163 P. 130, 15. *Exercitus optionibus]* Erant et optiones domesticici, quorum meminit Procopius l. 1 bell. Vand. Ὅς ἐκ-
μελεῖτο τῆς περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης, ὀπίσθια τοῦτον καλοῦσι
Ῥωμαῖοι: *qui familiarium expensarum curam gerebat, hunc Romani optionem vocant.* Exercitus optionum dignitatem Nico-laus Pepagomenus in panegyrico sancti Isidori declarat, et ab optionibus fisci distinguit; sic enim ibi legendum *φίσιον*, non *φύσιον*. De optionibus exercitus vide novellam 130.

V 876 P. 130, 16. *Annonam hanc rem appellant]* Mendose in Graeco habes *συνωνή*, ut ad p. 98 monuimus. Nos quam recte *ἀννώνας* legamus, videre est ex novella 130 ubi Iustinianus de hac ipsa re agit.

P. 131, 5. *Impositio quaedam est veluti improvisa pestis]* Graece est ἐπιβολή. Quid illa sit, quis eius autor, quaeve eius instituendae occasio, Simeonis Metaphrastae locus declarat, quem nondum iurisconsulti viderunt. Αἶμος ὁμοῦ καὶ λοιμός, τὰ δύο ταῦτα κακὰ, καὶ ἀναίρειν ὁμοίως δυνάμενα τισὶ τῶν κειμένων ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ χωρίων ἐνακήψαντα, πολλοὺς μὲν οἴκους ἀνθρώπων ἐκένωσε, κωμᾶς δὲ ὄλας καὶ συνοικίας, καὶ ἀγροὺς ἐρήμους τῶν οἰκούντων εἰργάσατο. Σχεψάμενοι τοίνυν οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελεῖται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς αὐτός, ὅπως μὴ τὸ κοινὸν τοὺς δι' ἔτους ἐκείνων φόρους ζημιωθῇ, ψηφίζονται τοὺς πλησιοχώρους καὶ αὐτὰ τὰ ἐκτριβέντων τέλη καὶ οἰχομένων

εἰσπράττεσθαι, καὶ τοῦτο κατὰ πάσης ἐκράτει τῆς ὑπηρεσίας, καὶ
 πᾶς ὁ ἐν γειτόνων οἰκῶν καὶ τοὺς τῶν πλησίων παρέχειν. ἤναγ-
 κάζετο φόρους, εἴτε ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ καὶ τῆς ἐνδελίας ἐκτριβέντες
 ἦσαν, εἴτε τῶν οἰκιῶν ἀνάστατοι διὰ τὴν ἀνάγκην γεγεννημένοι.
Pestis et fames; duo haec mala aequae perniciose grassabantur
in quaedam partes imperio Romano subiectas; unde multae
domus sine hominibus erant, necnon pagi, integraeque fami-
liae, ac villae habitatoribus vacabant. Quamobrem reipubli-
cae curatores, necnon imperator ipse praecaventis ne publicum
aerarium annuis istorum vectigalibus privaretur, decreverunt
a vicinis exigere tributa illorum, qui deperissent. Idque in
universo imperio obtinebat, et quisque vicinus cuiusque pro-
pinqui pendere tributa cogebatur, sive illi ob pestem, atque
indigentiam deleti fuissent, seu a propriis sedibus excessissent
ob necessitatem. Hoc iniquum tributum, Sabae viri sanctis-
simi rogatu tollere volentem Anastasium repressit Marinus
praefectus praetorio, ut scribit Cyrillus Scythopolitanus. Is
affirmat ecclesiis idem tributum impositum fuisse. Rem non
editam placet hic in gratiam iurisconsultorum describere. Οἱ
κατὰ καιρὸν Τρακτευταί, καὶ Βίνδικες τῶν κατὰ Παλαιστίνην
δημοσίων, ἑκατὸν χρυσίου λίτρας ἐξ ἀπόρων προσώπων καὶ δυσ-
πράκτων ἀνυσθῆναι μὴ δυναμένους εἰσπραττόμενοι ἤναγκάσθη-
σαν ἐπιβόλῃσαι τὴν τούτων εἰσπραξίν τοῖς κατὰ Ἱερουσόλυμα συν-
τελεσταῖς κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐκάστου δυνάμεως. Τῶν τοίνυν
ἑκατὸν χρυσίου λιτρῶν καθ' ὃν εἴρηται τρόπον διανεμηθεῖσῶν
περισσοπρακτῖα, ἀπεγράφησαν ἢ τε ἅγλα Ἀνάστασις καὶ οἱ λοιποὶ
σεβάσμιοι τόποι καὶ οἰκήτορες. πλὴν ὅτι μέρος μὲν αὐτῆς συν-
εχωρήθη ὑπὸ τοῦ εὐσεβῶς βασιλευσαντος Ἰουστινίου ἀναφορᾶς
γινομένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Σάβα καὶ τῶν λοιπῶν τῆς
ἐρήμου ἡγουμένων. τοῦ δὲ λοιποῦ αὐτῆς τελεία συγχώρησις
γένονεν ἐπὶ τῆς παρουσίας βασιλείας Ἰουστινιανοῦ διὰ τῆς τοῦ
καπᾶ Εὐσεβίου μεσιτείας. Qui pro tempore in Palaestina
publicorum tributorum tractatores, et Vindices fuerunt, cum
auri centum librae exigendae sibi relinquerentur a personis
egenis quas solvendo non essent, coacti sunt eam imponere
exactionem tributariis Hierosolymitanis pro cuiusque facul-
tate. Ergo illo centum auri librarum residuo, eo quo di-
ximus modo, singulis imposito, ecclesia etiam sanctae resur-
rectionis, et reliqui venerabiles loci, eorumque habitatores de-
scripti eunt. Caeterum tempore pii imperatoris Iustini sup-
plicantibus patre nostro Saba, et reliquis eremi hegumenis
pars eius tributi remissa fuit. Tandem reliquae partis abso-
luta remissio rogatu Eusebi presbyteri ab hodierno imperatore
Iustiniano condonata est. Condonata est ecclesiasticis Hiero-
solymae duntaxat, de his enim Cyrillus loquitur. Nam aliqui
longe secus se res habet; extant enim formae praefecti praec-

torio sub Iustiniano περί ἐπιβολῆς: eius vero exactionem provinciarum praefectis inculcat idem Iustinianus. Lege novellam 17 et 128. Corrige Suidam, qui ante Iustiniani tempora nullum ἐπιβολῆς usum fuisse, ex hoc Procopii loco videtur colligere in voce ἐπιβολή.

P 164 P. 132, 6. *Militem pulchrioribus*, etc.] Haec vel militum erat effrenata licentia, vel indulgentia principis, contra quam ab eo cautum lege erat novella 130.

P. 132, 15. *Censitores (hos logothetas vocavit)] Λογοθέτην ἑλληνίζοντες τὴν τιμὴν ταύτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Eum qui publicarum rationum curam gerit, logothetam Graeco vocabulo Romani vocant.* Procop. l. 3 bell. Gotth. In edicto 12 legimus λογοθέσιον πολιτικῶν πόρων. Quod Theophanes vocat γενικὸν λογοθέσιον. S. Nicephorus δημοσίων λογιστήν, publicarum rationum ministrum, quem vulgo nominari dicit λογοθέτην.

P. 132, 16. *Duodecima quaque parte ipsis constituta]* Ut eo avidius inhiarent lucro militemque expilarent. Et optionibus, qui annonam militibus erogabant, πέντε καὶ δεκάτην μοῖραν, quintam decimam partem, ut est in nov. 130 constituerat Iustinianus.

P. 133, 11. *Exercitus numero exiguus esset]* Ioannes Antiochenus in collectaneis; Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως σὺν Οὐννοῖς ἑπτακισχιλλοῖς διαβάς τὸν Ἰστρον Ζαβεργάν ἔγγυς τῆς βασιλίδος ἔφθασε λεηλατῶν τὰ μεταξὺ, ἅτε μὴ στρατιᾶς ποῦ φρουρούσης, ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἑξακοσίας καὶ τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας μαχιμῶν ἀνδρῶν ὁ τῶν Ῥωμαίων ἐκορυפוῦτο στρατός. Ἰουστινιανὸς δὲ μόλις εἰς ἑκατὸν καὶ πενήτηντα περιέστησεν. ὥστε μὴδὲ δύνασθαι ἐξαρκεῖν ἐν τῇ Ἀσικῇ καὶ Ἀρμενίᾳ καὶ Ἀσβύῃ, καὶ Γότθοις, καὶ Ἰταλίᾳ. *Sub Iustiniano imperatore Zaberganes cum septem millibus Hunnorum traiecto Danubio usque ad regiam urbem pervenit, interiecta omnia devastans, quippe cum militum praesidio destituta essent. Siquidem tempore priorum Caesarum Romanus exercitus reducebatur ad summam sex millium, et quadraginta quinque bellatorum. Iustinianus vero vix ad centum et quinquaginta reduxit; ita ut satis non essent ad praesidia Colchidis, Armeniae, Africae, Gotthorum, et Italiae. Idem testatur Agathias l. 5 idque factum ait τῇ τῶν κρατούντων ὀλιγωρίᾳ, imperatoris negligentia.*

P. 133, 15. *Damnus milites afficerentur]* Totum hunc locum de militibus, eorumque damnis, et de corruptela militaris disciplinae illustrabit alter Agathiae locus libro quinto extremo; quae omnia mala Iustiniani ῥαθυμῖα, desidia, eisdemque, et ministrorum avaritiae ille adscribit.

P. 133, 16. *Graecumque nomen ut probrum aliis obiectaretur, quasi nullum Graecia ferret strenuum militem]*

De qua Graecia dicit? Num de tota illa orbis parte, quae Graece loquitur, an de ea, in qua, ut Aristoteles 1 meteor. cap. ult. ait, ὄκουν οἱ Σελλοὶ, καὶ οἱ καλούμενοι τότε μὲν Γραικοὶ, νῦν δὲ Ἕλληνας, habitabant Selli, et qui olim Graeci, nunc vero Hellenes vocantur? Horum fines ponit Constantinus Porphyr. l. 1 them. 17 hinc Sestum, Abydum, et Propontidem; inde vero Cyzicum et Granicum fluvium. Graecorum et Graeciae nomine raro, vel nunquam veteres autores Graeci, frequenter Romani usi sunt; seculis posterioribus etiam illi vocem usurparunt, et universae quae Graece loqueretur genti accommodarunt, ut est apud Iulianum Apostatam, Athenaeum, Theodorum Studitam in epistolis, et alios. Sic accipiendum hic arbitror. Et hoc sensu primum Iustiniani tempore Romanum imperium Graecorum dici imperium coepit a Romanis, quod eius gentis dominationem et fastum stomacharentur. Anast. biblioth.

P. 134, 12. *Alexander, qui eo censitor missus est*] Hic Alexander est Psallidius, sive Forficula, de quo infra Procopius, et fuse ac libere de eius moribus l. 3 bell. Gotth. initio, ab accisa moneta et forfice detonsa vulgo Forficula vocatus.

P. 135, 6. *Limitaneos*] Zosimus l. 2 a Constantino magno limitaneorum numerum diminutum fuisse narrat. Lege quae paulo ante notavimus ad p. 105.

P. 135, 7. *Quadriennalia et quinquennalia stipendia illis a quaestoribus differrentur*] Ob id milites Berrhaeae praesidarii ad Chosroem defecerunt. Lib. 2 bell. Pers. Dagistaeus P 165 de eadem re queritur per epistolas ibidem circa finem libri.

P. 135, 13. *Quos vocant scholarios*] Quasi σχολάζοντας, bellico ab opere vacantes, et veluti feriatos milites. Nam, ut ait Agathias l. 5. οὔτοι στρατιῶται μὲν ὀνομάζονται, καὶ ἔγγεγραφαται τοῖς τῶν καταλόγων βιβλίοις, εἰς δὲ οἱ πολλοὶ ἀστικοὶ τε καὶ φαιδροεῖμονες, καὶ μόνον οἶμαι ὄγκου τοῦ βασιλείου ἕνεκα, καὶ τῆς ἐν ταῖς προόδοις μεγαλαυχίας ἐξευρημένοι. *Hi milites quidem nominantur, et in albo conscripti sunt, verum quamplurimi eorum urbem colunt, et vestium ornatu gaudent, atque ut reor ad pompam duntaxat principis, eiusque in processibus maiestatem adinventi fuerunt.* Horum in palatio uti munia diversa, sic nomina; praetoriani milites, custodes palatii, excubitores, corporis custodes, de quibus supra ad p. 28 lin. 17. Horum alii erant qui stipendia merebantur, alii codicillares: quare mirum non est ad tria millia et quingentos fuisse, atque iis supernumerarios a Iustiniano additos esse, cum honoris ergo eum gradum atque nomen ambirent quamplurimi. Horum denique ordines modo appellantur officia, atque ab horum praefectura dicitur magister officiorum; quem Graeci μάγιστρον τῶν ἐν παλατίῳ τάξεων: modo scholae, σχο-

λαί, atque inde σχολάριοι. Procopius l. 8. οἱ περὶ τῆς τοῦ παλατιου φυλακῆς λόγοι, οὕσπερ σχολὰς ὀνομαζόντες. *Militum mancipuli qui ad palatii custodiam destinati sunt; hos scholas vocant.* Hoc est, milites, ut dixi, feriatos. Quare ex ingenio alii interpretantur: *domus regis SCHOLA dicitur, id est, disciplina: quia non tantum SCHOLASTICI, id est, disciplinati et bene correcti sunt, sicut alii: sed potius ipsa schola, quae interpretatur disciplina, id est, correctio, dicitur: quae alios habitu, incessu, verbo, et actu, atque totius vanitatis continentia corrigit.* Episcopi in epistola ad Ludovicum.

V 377

P. 135, 16. *Inerti et imbelli cuique nomen id sibi adsciscere licuit*] Scilicet tempore Zenonis; adstipulatur Agathias l. 5 et rem exacte narrat. Nam a Zenone γνώριμοι, et συνήθεις, noti ac familiares ea militia donati sunt. Deinde alii οὐ πρὸς ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν, non pro dignitate eligi coeperunt, sed ad gratiam. Denique a Iustiniano εἰς ἐμπορείαν μετέστη τὸ χρῆμα, ad negotiationem redacta res est. ὥς μηκέτι ἄλλως ἐν τοῖςδε τοῖς στρατεύμασι καταλέγεσθαι τοὺς βουλομένους πρὶν ἂν χρυσίου τι μέτρον καταθεῖεν: ita ut nullus in iis numeris inscriberetur, nisi qui prius certam auri summam solvisset.

P. 136, 9. *Certa stipendia Caesari condonarunt*] Saepissime in reliquis suae historiae libris hoc Procopius repetit. Nec mirum, quando et militi in stationibus et in castris degenti eadem stipendia Iustinianus negavit. Lege l. 1 et 2 bell. Pers. et l. 8 historiae.

P. 136, 14. *Sunt in imperatoria domo dignioris ordinis milites*] Nominat hic domesticos, et protectores, infra p. 117. *Silentiariorum*: iique omnium dignissimi fuerunt, quippe qui ab intimo imperatoris cubiculo essent, ob idque cubicularii etiam appellati. Porro cubiculum anterius ex quo statim in ipsum imperatoris ibatur cubiculum, ob silentium quod principis reverentia servabatur, vocatum fuit *silentium*, et Graeci corrupto vocabulo σιλεντιαρικιον: et intimi illi cubicularii, *silentiarii*, quamobrem ἐπιστάτας τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς, praepositos silentii quod imperatoribus impenditur, hos Agathias nuncupavit. Cyrillus Scythopolitanus, εἰς τὸ λεγόμενον σιλεντιαρικιον φθάσαντας οἱ ἐπὶ τῶν θυρῶν σιλεντιάριοι ἔνδον εἰσεδέξαντο. *Qui cum ad silentium pervenissent, a silentiariis ostio praepositis introducti sunt.* Hic locus dicebatur ad secundum velum; nam primum velum erat in primis ipsis, et exterioribus cubicalis, quod consistorium vocabatur a consistente multitudine, et principis audientiam praestolante. Haec ibidem Cyrillus declarat. Silentiariorum dignitas et honor praecipuus fuit, ut eorum tituli ostendunt. Magnus Silentiarium, θανασιώτατος, in actis concilii Chalcedonensis, et in antiquissimo

A 104

volumine ex corticibus arborum ita legi; ego *Romulus V. C. silentiarius his instrumentis testis subscripsi*. Cum Zonaras ergo χαμαίξηλον ἀξίωμα dixit, ad praefectos urbis et praetorii, patriciosque et senatores, et huiusmodi superiores gradus respexit; inter quos tamen numerare silentiarios Dorotheus non dubitavit doct. 23. τὴν σύγκλητον, τοὺς πατρικίους, στρατηλάτας, ὑπάρχους, σιλεντιαρίους, εἰσὶ γὰρ αὐταὶ πολῦτιμοι στρατιαί. *Senatum, patricos, praefectos, silentiarios, quae omnes sunt honestissimae militiae.*

P. 137, 4. *Sed plura de his ad hoc unum caput revocemus*] Quae Procopius praetermittit lege apud Agathiam l. 5 extremo; licet et ille quae praeterit, duobus verbis complectatur. περιεώρα Ἰουστινιανὸς τὰς τάξεις διαφθειρομένας, ὡς δὴ τὸ λοιπὸν ἤκιστα γε αὐτῶν προσδεησόμενος. *Militarium ordinum exitium et corruptelam perinde Iustinianus negligebat, ac si nunquam in posterum illi futuri sibi essent, necessarii.* P 166

P. 137, 10. *Duo iam et triginta excurrunt anni*] Iterum ac tertio idem in hac historia repetit. Imperium autem Iustiniani perduravit novem et triginta totos annos, ita ut extremo eius anno Narses pontem Salarium tertio ab urbe lapide referent. Sic enim ibi legimus. IMPERANTE. D. N. PISSIMO. AC TRIUMFALI. SEMPER. IUSTINIANO. PP. AUG. ANN. XXXVIII. Hos annos Iustinianum integros exegisse testatur illorum temporum scriptor Ioannes Epiphaniensis scholasticus, quem Evagrius l. 5 extremo civem suum atque cognatum nominat. Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐννέα καὶ τριάκοντα τοῖς πᾶσιν ἔτεσι Ῥωμαίων ἀρχὰς ἐτελεύτα τὸν βίον. *Iustinianus imperator novem et triginta integros annos cum Romanum imperium tenuerit, vita functus est.* Unde Zonaram, chronicon Alexandrinum, aliosque corrigas. Verum cum Idibus Novembris diem Iustinianus obierit, ad trigesimum nonum annum septem praeterea menses, ac dies tredecim addamus oportet. Nam anni imperii Iustiniani numerandi sunt a calendis Aprilis consulatus Mabortii, quando Caesar et imperii collega a Iustino renunciatus est; quod non solum Marcellinus comes, et Evagrius tradunt, sed etiam Cyrillus Scythopolitanus Iustiniani aequalis, qui anno secundo post consulatum Lampadii et Orestis sextum Iustiniani computat. Ipse Iustinianus novella 47 imperii sui annum undecimum in secundum P. C. Belisarii annum incidere affirmat; publicasque eius anni tabulas ita notari iubet. *Imperii Iustiniani divinissimi Augusti, et imperatoris anno undecimo P. C. FL. Belisarii V. INL. anno secundo.* Ergo ad quadragessimum annum imperii Iustiniani defuerunt menses quatuor, dies decem et septem.

P. 137, 14. *Suo quique in ordine perpetuo succedunt*] De Asterio scriba praetoriano Synesius epist. 61. τῆς συμμορίας A 105

τῶν ταχυγράφων Ἀστέριος εἰς οὐκ ἕτατος, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τρίτος ἢ τέταρτος, νῦν δὲ καὶν πρῶτος εἶη. *Ex ordine scribarum Asterius, in quo non postremus est, sed tertius ferme vel quartus, nunc fortasse primus.* Nam ex quo tempore illinc Synesius discesserat, coniicit Asterium gradum aliquem in suo ordine fecisse.

P. 139, 7. *Ad utrumque fretum publicanorum ordines instituti*] Theophanes de Irene imperatrice, τῆς Ἀβύδου καὶ τοῦ Ἰεραῦ τὰ λεγόμενα κομμάτια ἐκούφισε. *Abydi et templi vectigalium, quae commercia vocantur, modum statuit.* Templi Blacherniani scilicet, quod est ad ostia Euxini maris, ut supra dixi ad p. 15.

P. 139, 13. *Addaeum gente Syrum*] Aliis est Audius. Evagr. l. 5 c. 3. *Non longo tempore post, Aetherium, et Addaeum utrumque ex ordine senatorio, qui principem locum apud Iustinianum diu tenuerant, in iudicium ob piaculum quoddam adducit Iustinus. Quorum alter, Aetherium dico, confessus est se animo instituisse, imperatorem veneno conficere, habuisseque Addaeum illius conatus socium, et in omnibus adiutorem. Verum Addaeus gravi cum iureiurando affirmat, se istius rei proreus ignarum esse. At uterque tamen securi percussus est: atque Addaeus, cum iam caput abscinderetur, dixit ingenue, se licet falso de iis rebus esset accusatus, iusta tamen, debitaque a deo facinoris cuiusque contemplatore et vindice sibi inflicta supplicia. Theodotum namque aulae praefectum se praestigiis quibusdam e medico sustulisse. Caeterum ista itane se habeant, an secus, non possum equidem pro certo affirmare: attamen uterque scelestus fuit: quippe Addaeus insano puerorum amore exarsit: Aetherius autem nullum calumniae genus praeteriens, tum vivos, tum mortuos nomine aulae imperatoriae, cui regnante Iustiniano praefuit, fortunis spoliavit.*

P. 141, 16. *Unciam serici sex aureis dabat*] Ante Iustinianum carius. Nam sub Aureliano, ut Vopiscus ait, *libra auri, libra serici fuit*, et in lege Rhodia est, ὀλοσηρικὰ ὅμοια
P 167 τῷ χρυσῷ, *sericum et aurum tantundem valent.* Ex his locis corruptissimum hunc Procopii locum emendavimus. Nam quod in Graeco est τὴν οὐκίαν, restituvimus τὴν οὐγκίαν, *unicam*: cum enim imperante Iustiniano sericum per totum Romanum orbem distractum fuerit, minus quam tempore Aureliani vendebatur; scilicet aureis octo et viginti minus. Nam si tunc libra auri, libra serici fuit, ut affirmat Vopiscus, centum circiter aureis libra serici erat. Ex quibus si octo et viginti aureos detrahas, duobus et septuaginta aureis libra sub Iustiniano vendebatur. Quam summam colliges, si cum Procopio sex au-

reis constitisse dicamus unciam serici: quare ex coniectura et historia οὐγκίαν reposuimus.

P. 142, 1. *Quem holoverum vocant*] Ergo holoverum tinctura serici et color est, non sericum, ut ad hanc diem multi existimarunt, inanibusque rationibus id astruere conati sunt.

P. 142, 13. *Causidicorum ordinem statuit evertendum*] In pragmatica Iustiniani sanctione a Petro Pitheo edita c. 12 medicis, causidicis, grammaticis, annonae restituuntur; ergo A 106 ablatae fuerant. Zonaras, *de consilio praefecti stipendia liberalium artium magistris olim constituta in omnibus urbibus sustulit*. Anonymus in chronico, ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς πέμψας εἰς Ἀθήνας ἐκέλευσε μηδένα τολμᾶν διδάσκειν φιλοσοφίαν καὶ ἀστρονομίαν. *Iustinianus imperator nuntios Athenas misit, qui prohiberent philosophiam et astronomiam doceri.*

P. 144, 6. *Duo Romanis consules creabantur, Romae quidem alter, alter Byzantii*] Saepe quidem unus sine collega consul vel in oriente, vel in occidente fuit. Sed quid causae est, quod antiquorum epistolae et pleraque alia monumenta extant unico tantum consulis nomine consignata iis etiam annis, quibus duos fasti consules habent? Ex hoc Procopii loco V 378 peti posse causa videtur. Quia scilicet aliquo opus erat spatio temporis, quo consulum creatorum nuncii ultro citroque perferrentur; interim provinciales consulem solum notabant, cuius primum notitiam habuissent. Synesius epist. 132. χθές καὶ πρώην ἐπὶ τῶν ἑναγχοῦ ὑπάτων, ὧν ἄτερός ἐστιν Ἀρισταίνετος, τὸν γὰρ συνάρχοντα ἀγνοῶ. *Nudiustertius, novis consulibus, quorum alter est Aristaeetus, collegam enim ignoro.* Ad hunc locum vir eruditissimus Dionysius Petavius; *συνάρχων Aristae-neti Honorius imperator fuit anno 404.* Bene est, sic habent fasti; subdit. *Nec mirum ignorari ab Synesio; etenim consularis honos principali fastigio, velut sidus solis lumine condebatur.* Sed ludi, venationes, munera statim initio consulatus ab Honorio de more data, publicae tabulae eius nomine consignatae consulem nonne prodebant? Dicamus ex Procopio quod est. Synesius orientis consulem commode statimque habere potuit, consulem occidentis nec commode nec statim. In tabulis vero publicis, consulis, cuius nomen ignorabatur, sic mentio fiebat. Φλαβίου Πρωτογένους καὶ τοῦ δηλωθησομένου ὑπάτου. *FL. Protegens, et declarando cons. Act. 7 concilii Constantinop. sub Flaviano. Chalcedonensis concilii actiones notatae sunt, Marciano, et qui fuerit nunciatus cons. in calce diplomatis Theodosii sic legimus, FL. Antiochi et alterius declarandi consulatu.*

P. 144, 13. *Non est omnino comitia videre consularia*] Ut donativis, strenisque parceretur, quod hic narrat Procopius, et Iustinus apud Corippum confirmat.

*Non solum optati iubeo spectacula circi,
Praemia sed populis, et maxima dona parabo.*

P. 145, 8. *Nam de commissis ab eo in sacerdotes, infra locus erit]* Ubi tandem? tertio hic iam idem pollicetur; neque ullum in hac historia huiusce rei vestigium invenias. Nempe de Iustiniani ac Theodorae saevitia in sacerdotes dicere animus erat. Theodora iussit Sylverium occidi, Vigilium fune per urbem trahi. Iustinianus quamplurimos Episcopos Africanos custodiis inclusit; viros sanctissimos Butychium Constanti-
P 168 nopolitanum, et Anastasium Antiochenum ecclesiis expulit. Lege Vict. Tunn. in chron. Liberatus Diac. in breviar. c. 24. *Caetera vero, inquit, quae subsequenter in episcopos et catholicam ecclesiam a Iustiniano facta sunt, quomodo consentientes episcopi in trium damnationem capitulorum muneribus ditabantur, vel non consentientes depositi in exilium missi sunt, vel aliqui fuga latitantes in angustiis felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto nunc a me silenda. Vide quae notavi ad p. 48 et 53.*

P. 146, 5. *Effracto aquarum ductu]* Fortasse intelligit de Adrianaeo aquae ductu, quem initio sui imperii Iustinianus restauraverat. Anonymus in chronic. *Ἰουστινιανὸς ἀνετέως τὸν τοῦ Ἀδριανείου ὕδατος ἀγωγὸν, ὃν πρὸ τοῦ τὸ Βυζάντιον βασιλεῦσαι Ἀδριανὸς βασιλεὺς ἐποίησε τοῖς Βυζαντίοις χαρίζομενος. Iustinianus restauravit Adrianaeum aquaeductum, quem, antequam Byzantium imperii sedes esset, Adrianus imperator fecerat in gratiam Byzantium.* Lege chron. Alexandr. Ad hunc aquarum ductum restaurandum triginta talenta Mauricium imperatorem Byzantiis donavisse scribit Theophylactus Simocatta l. 8 c. 13.

P. 146, 5. *Frequens multitudo aequatum veniens, sese ad fontes opprimeret]* Theophanes anno Iustiniani trigesimo sexto, μηνὶ Νοεμβρίῳ ἀβροχία πολλή ἐγένετο καὶ λείψις ὑδάτων, ὥστε γενέσθαι μάχας πολλὰς ἐν τοῖς ὑδροῖσι. *Mense Novembre nullae pluviae fuerunt, et ob id aquarum penuria, ita ut ad fontes multae pugnae extiterint.* Et eodem anno, mense Augusto, γέγονε λείψις ὑδάτων, ὥστε σφαλισθῆναι τὰ δημόσια λουτρά καὶ ἐγένετο φονοκοπία εἰς τὰ ὕδατα. *Talis fuit aquae penuria, ut publicae clauderentur balneae, et ad fontes caedes patrarentur.*

P. 146, 8. *Regia non caperet, in qua priores Caesares diutius perque libenter versati fuissent]* Ante Iustinianum in diversis urbis Byzantii regionibus quinque regiae numerantur, quas autor descriptionis vocat palatia; praeterea domus divinae Augustarum sex, nobilissimae tres. Celebres inter has erant domus Placidiae et Marinae in regione prima. Domus Pulcheriae in regione tertia, et undecima. Domus Arcadiae

in regione nona et decima; in qua et *Eudociae* domus fuit. Has domos apud historicos *δεσποινικὰς*, et *δεσποτικὰς*, *dominicas* appellatas reperies: in quarum aliis imperatores sedes habuerunt; aliae recondendis Caesarum divitiis erant destinatae; harum praefecti *curatores* dicti, et ex primaria electi nobilitate. Imperante Iustiniano domus Placidiae curator Zimarchus fuit, Iustini senioris commilito, domus Marinae Georgius Theodorae Augustae consanguineus. Marinae domui Belisarii bona, post eius obitum, addicta fuerunt, ut Theophanes ait; *τοῖς βασιλικοῖς θησαυροῖς*, Zonaras; eam ob causam quam modo dixi. Ad has omnes regias suas Iustinianus adiecit munificentissime constructas in suburbano *Heraeo* in *Iucundiano*, quod deinde *Iustinianum* vocatum est, hodie *Galata* et *Pera*. Procop. l. 1 aedif. extremo.

P. 149, 5. *Alexandrinus id perpetuo contra usurpasse atque liceret, reique publicae interesset*] Impudentissime mentitus est Hephæstus; Iustinianum vero ab eo decipi turpe fuit. Nam ea Diocletiani largitas in egenos erat omnibus nota. Et A 108 cum alii, tum Dioscorus Alexandrinus paucis ante annis in concilio Chalcedonensi eiusdem factus est criminis reus, in quod Iustinianus incurrit. Nam ille in suam rem convertebat, ut in dato libello narrat Ischyrius, *τὸν παρεχόμενον παρὰ τῶν βασιλέων σῖτον πρὸς τὸ τοὺς παρεπιδημοῦντας, ἔτι δὲ καὶ ἔντοπιους πένητας παραμυθεῖσθαι, frumentum ab imperatoribus concessum cum ad convenarum, tum ad provincialium pauperum solatium*. Conc. Chalced. act. 3.

P. 150, 1. *Dederat Paulum Alexandrinis Antistitem*] P 169 Cyrillus Scythopolitanus in vita S. Sabae. Miror Evagrium synchronum in serie episcoporum Alexandriae hunc praetermisisse. Licet Iustinianus Paulum Alexandrinae praeficiendum ecclesiae curaverit, vide tamen in eo initiando canonum ecclesiasticorum observantiam. *Paulus quidam* (ait Liberatus in brev. c. 23) *unus abbatum Tabennensium monachorum, ad Alexandrinam sedem ordinatur episcopus Pelagio interveniente Apocrisario Romano, plane orthodoxus suscipiens Chalcedonensem synodum. Ordinatus est a Mena Constantinopoli praesente eodem Pelagio responsario Vigilii, et Apocrisariis Ephraemii Antiocheni, et Petri Hierosolymorum*.

P. 150, 4. *Cuius opera facile Alexandrinorum primum studia ad Chalcedonensis concilii firmitatem crederet excitanda*] *Atque ob id Paulus accepit ab imperatore potestatem super ordinationem ducum, et tribunorum, ut removeret haereticos, et pro eis orthodoxos ordinaret, per illos enim populi invalescebant*. Liberat. in brev. c. 23.

P. 150, 6. *Arsenius quidam*] Cyrillus Scythopolitanus, *Ἀρσένιός τις Ἰλλουστρίου ἀξίωμα ἔχων πολλὴν οὐκ οἶδα ὅθεν*

πάροδον ἔχων παρὰ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεοδώρα τῇ βασίλισσῃ παραδιδάξας τὴν αὐτῶν εὐσέβειαν εἰς ὀργὴν κατὰ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανῶν ὀρθοδόξων πιστῶν κεκίνηκε. *Arsenius quidam dignitate illustris facilem nescio qua ex causa aditum habuit apud imperatorem et Theodoram Augustam, quod falsis narrationibus contra Christianos, qui in Palaestina degunt, concitavit.* Subdit Procopius, sentiebat ille cum Samaritis, verum ne tantae potentiae iacturam faceret, Christianorum sibi consulto nomen adsciverat. Nempe, ut idem Cyrillus narrat, cum sanctus Sabas Constantinopolim pervenisset Christianorum Palaestinae causam acturus, a quo sibi etiam atque etiam timebat, ob parentis et fratris in Christianos Palaestinae saevitiam, quodque ambo crudelissimum ea de causa supplicium dedissent; Scythopolim enim a Christianis incendio interierunt, quod idem Sabas multo ante praedixerat. *Σιλβανὸς ὡς ἐπὶ εἰρήνης ἐν Σκυθοπόλει εἰσελθὼν χωρὶς κελεύσεως βασιλικῆς ἀρπαγεις ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸ μέσον ἐκαύθη τῆς πόλεως.* Silvanus Arsenii pater fuit, ut Cyrillus ibidem.

P. 150, 14. *Nulla principes affecerunt incommodo, nisi quod regia prohibuere*] Addit Cyrillus, *Ἀρσένιος ἀφανῆς ἐπὶ χρόνον γέγονε τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἀναιρεθῆναι αὐτὸν κελεύσαντος.* *Arsenius se ad tempus occuluit, quod eum interfici iusserit imperator.* Id fortasse per speciem; quare per simulationem et ipse Christianorum mysteriis tum est initiatus.

A 109 P. 151, 8. *Theodoram offendit, quae contrariis Caesaris studiis, ut infra dicam, ea in re niti visa est*] Id est, in causa Chalcedonensis concilii; nam Iustinianus *συνοδότης, conciliaris* erat: contra, Theodora damnabat eam synodum, amplectebatur Severum, Acephalos, Monophysitas, Theopaschitas, et alios eius temporis Haereticos. Vide Evagr. l. 4. Victor Tunn. ad consulatum Basilii, et ad consulat. Decii. *Theodora Augustae factio unum de Trinitate passum asserens non*
V 379 *secundum quid, sed absolute, suscipiendum cunctis generali lege imponit, et a clericis atque monachis subscriptiones violenter exegit.* Sanctus Sabas, ut Cyrillus refert, orare noluit pro sobole, quam sibi Theodora concedi a deo petebat, *ἵνα μὴ οἱ υἱοὶ αὐτῆς τῶν Σευήρου θηλάσωσι δογμάτων, καὶ χεῖρω Ἀναστασίου ταράξωσι τὴν ἐκκλησίαν.* *Ne, inquam, eius quoque filii Severi dogmata gustarent, et quam Anastasius periculosius ecclesiam perturbarent.* Quare bis anathemate percussa est, semel ab Agapeto, ut idem Victor affirmat ad consulatum Iustini; iterum a Vigilio. Sanctus Gregorius l. 9 epist. 36. *recordandae memoriae Vigilii papa in urbe regia constitutus contra Theodoram tunc Augustam, et Acephalos damnationis promulgavit sententiam.* Quod hic de concilio Chalcedonensi, et de contrariis factionibus dicturum se pollicetur

Procopius, omnino desideramus; idem octavo libro superioris P 170 historiae innuebat, ut ad p. 53 notavi.

P. 151, 5. *Psoëm diaconum Rhodoni praefecto necandum tradit*] Bene cum tota hac historia de Psoë conveniunt quae Liberatus eodem loco narrat. *Cogitante Paulo Episcopo remove Eliam magistrum militum, Psoius diaconus quidam et Econumus ecclesiae, amicus Eliae per portitores litterarum velocissimos pedestres, quos Aegypti Symmacos vocant, omnia molimina Pauli Eliae scribebat. Contigit autem Paulum invenire litteras eius Aegyptiace scriptas et legere, et timens quod de Proterio contigerat, sollicitus de eo factus est, et coepit Psoium compellere, facere rationes ecclesiae. Quem tradidit iudici, et imperatori de eo retulit. Eo tempore apud Alexandriam Rhodo erat Augustalis. Qui eum accipiens custodiendum usque ad imperatoris praeceptum, consilio cuiusdam prioris civitatis nomine Arsenii acceptis muneribus, inscio, ut fertur, episcopo, clam nocte totis viribus eum magno cruciatu occidit. Cuius filii et affines imperatorem interpellantes, suggererunt ei qua vi eorum parens mortis debitum persolvisset. Quod audiens imperator vocavit Liberium, et fecit Augustalem, misitque eum Alexandriam inquirere causam. Ad quam urbem Liberius cum venisset, Rhodonem ad se venire iussit, et ab eo requirebat quomodo occidisset diaconum. Ille vero respondit, iussione episcopi fuisse factum: habere se imperatoris delegationem aiebat, ut quidquid iuberet episcopus, modis omnibus impleret. Sed negante Paulo Episcopo, et se nescire clamitante, prior ille civitatis Arsenius homicidii illius autor inventus, morte mulctatus est. Porro Paulo Episcopo Gazam in exilium misso Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantinopolim. Cuius gesta cum intra palatium principi legerentur, iussit eum ab scurrone duci, et foras regiam A 110 civitatem occidi.*

P. 151, 11. *Antistites viros probatos, Alexandriam de causa cognituros mittit*] Causa quidem Alexandriae, ut ait Procopius, cognita est; sed Gazae, ubi Paulus exulavit, depositus est, ut idem Liberatus narrat, et Cyrillus Scythopolitanus.

P. 153, 13. *Iustiniano libuit Christianorum sanctiones pervertere*] Etsi passim in novellis vindicem atque custodem canonum ipse se appellat. Utrum gravius fuit ecclesiasticas sanctiones pervertere, an praescribere? Hoc tam licenter fecit Iustinianus, ut quidquid insigne in ecclesiasticis canonibus est, sua voluerit autoritate stabilitum, declaratum, ac poenis vindicatum. Inde factum est, ut ecclesiarum orientis episcopi eas sibi regularum collectiones concinnare coeperint, quas *νομοκάνονια*, sive *νομοκάνονας* vocant. Quorum primus autor fuit Ioannes Scholasticus, qui Eutychio CP. in exilium pulso suf-

fectus a Iustiniano est. Extat in Vaticana bibliotheca Ioannis illius νομονάνων in quinquaginta titulos distributus. Sed ea Iustiniani immoderata licentia quemadmodum in occidentis ecclesias minime pervasit, ita in oriente patriarcharum vel oscitantia, vel adulatione invaluisse videtur.

P. 153, 15. *Alienae manus mentiendae peritus*] Horum infinitam suo tempore fuisse multitudinem, Iustinianus ipse confirmat ea lege quam contra eosdem tulit. Novell. 73.

P. 155, 1. *Ille accepta pecunia mox legem scribit, etc.*] Centenariae praescriptionis ecclesiis a Iustiniano concessae, occasionem hic vides. Praeterea non tantum ecclesiae Romanae, ut ex novella 9 quidam colligunt praescriptionem centum annorum amplificatam fuisse; sed hanc legem in universo Romano imperio perinde valuisse.

P. 155, 9. *Quibus ex tanta temporum distantia, atque nocte rerum olim gestarum, nulla defensio suppeteret*] Adeo incommodum atque absurdum hoc visum est, ut vel hac de causa centenariam praescriptionem Iustinianus revocare coactus sit, atque omnino tollere, ut habes in edicto quinto, cui falsus est titulus *de litigiosis* praefixus. Ἐπειδὴ δὲ, inquit, διὰ τοσούτου διαστήματος τοῦ αἰῶνος μᾶλλον ἢ περὶ τοῦ χρόνου, οὔτε ἡ ἀνεραιότης τῶν ἀποδείξεων, οὔτε ἡ πίστις τῶν πεπραγμένων, οὔδὲ ἡ ἡλικία λαχέει βοηθῆσαι τοῖς μάρτυσι. Mirum est a Procopio de revocatione huius centenariae praescriptionis nihil dici. Fortasse id Iustinianus curavit post annum imperii secundum atque trigesimum, quando haec Procopius scribebat.

P. 156, 2. *Si quando enim Paschatis celebritatem*] Non Hebraeis modo, sed ipsis etiam Christianis vertentem Paschatis diem invertere Iustiniano placuit. Nam anno eius imperii undevigesimo, ut narrat Theophanes, a quo Ioannes Siculus accepit, ἐγένετο διαστροφή περὶ τοῦ αἵλου πάσχα, καὶ ἐποίησαν οἱ δῆμοι τὴν ἀποκρεώσιμον μηνὶ Φεβρουαρίῳ τετάρτῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑτέραν ἑβδομάδα προεθῆναι κρέα, καὶ πάντες οἱ κρεωπῶλαι ἔσφαξαν καὶ προέθηκαν, καὶ οὐδεὶς ἠγόραζεν, οὔτε ἤσθιε. τὸ δὲ πάσχα γέγονεν ὡς ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε, καὶ εὐρέθη ὁ λαὸς νηστεύων ἑβδομάδα περιττήν. *Facta est eversio, ut vertit Anastasius, de sancto Pascha, et a carnibus coepit vulgus abstinere mense Februario, die quarta. Imperator autem praecepit alia hebdomade carnem apponi, et omnium carniū venditores occidere et apposuisse, et nemo emebat, aut edebat. Porro Pascha factum est, ut imperator iussit, et inventus est populus ieiunans hebdomada superflua. Ex hoc loco corrige Nicephorum Callisti l. 17 c. 32 qui idem perperam narrat.*

P. 156, 9. *Liberio, de quo paulo ante memoratum*] Erat

patricius Romanus a Theodahato Gotthorum rege ad Iustinianum ablegatus. Diversis magistratibus in oriente functus est. Tandem contra Gotthos senex licet et bellorum inexpertus in Italiam mittitur.

P. 157, 12. *Eudaemon frequenti numero propinquorum relicto paulo post intestatus decessit*] Cuius ob id omnia bona Iustinianus rapuit nulla habita propinquorum ratione; idem narrat de Euphrata Eunuchō; de Triboniano et ex Agathia, de aliis diximus supra ad p. 55. Iustinus iunior tantam non tulit Iustiniani impietatem, ut Corippus scribit; verum

————— *aliena pecunia, dixit,*
Reddenda est, vivus patri qui substitit haeres,
Thesaurus fidis privatos ferre ministris
Imperat. —————

P. 157, 13. *Euphratas*] De quo mentio est l. 8 historiae non longe a principio.

P. 158, 2. *Irenaei*] Vide Evagr. lib. 4 cap. 4 et chron. Alexandr. ad consulatum Iustiniani 3 et ad consulatum Lampadii et Orestis, et Procop. l. 1 bell. Pers.

P. 158, 10. *Quartam haeredes habent*] Lege novell. 38. Anonymus in chron. *Δοκῶν εὐνομεῖν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς πράγματι ἐπεχείρει παρανοματάτω, τῶν γὰρ τελευτώντων τὰς περιουσίας οὐκ εἶα κληρονομεῖν τοὺς ἐκ γένους, ἀλλὰ τῷ δημοσίῳ προσαφόριζε.* *Iustinianus imperator specie pietatis rem iniquissimam aggressus est; nam haereditates defunctorum cognatos adire minime permisit, sed fisco eas addixit.* Sic Belisarii bona Augustae domui marinae, ut supra diximus, addicta sunt a Iustiniano.

P. 159, 12. *Malthanes*] In inscriptione novellae 142 est *Μαρθάνη*, in epistola Iustiniani, et actis synodi Mopsuestenae, *Marthanii*. Unde colligitur, Malthanem anno imperii Iustiniani vigesimo quarto in Cilicia fuisse; nam Mopsuestia oppidum est secundae Ciliciae, ubi concilium adversus Theodorum celebratum est, cui Malthanes iussu Caesaris interfuit.

P. 161, 6. *Priores Romani principes*] De Augusti cura hac super re lege Suetonium. Pius, ut Capitolinus ait, *vehicularium cursum summa diligentia sublevavit.* Severus, ut V 380 scribit Spartianus, *vehicularium munus a privatis ad fiscum traduxit.* Imperatores ipsi Caesar, Nero, et alii per dispositos equos vel vehiculis ac rhedis prope incredibili celeritate itinera A 112 longissima emensi sunt. Vide Val. Max. l. 5 c. 5. Plin. l. 7 c. 5. Plutarch. in Caes.

P. 161, 7. *Ut quam celerrime ex nunciis cognoscerent*] Suetonius in Augusto eandem sententiam sic extulit. *Et quo celerius, ac sub manum annunciari cognoscique possit, quid in provincia quaque gereretur, iuvenes primo modicis inter-*
Procopius III.

vallis per milliarias vias, dehinc vehicula disposuit commodius, etc.

P. 161, 12. *Octona ferme stabula*] Graecam vocem σταθμὸν cum de Veredariis sermo est, a bonis autoribus *stationem* vel *mansionem* dici non ignoro; sed *stabulum* tam trito usu prisci dixerunt, ut de Romanis vocabulis quae ad Graecos transierunt, hoc etiam sit. Autor vitae sancti Hypatii, qui Arcadii iuimperatoris tempore floruit, *πλησίον τῆς μονῆς στάβλος ὑπῆρχεν ἐν ᾧ εἰσιν οἱ ἵπποι τοῦ δρόμου. Prope monasterium stabulum erat in quod equi publici cursus divertunt.* Procop. l. 5 aedif. καταλυτήριον τῶν βερεδαρίων. *Diversorium veredariorum.* Byzantio in Asiam iter facientibus statim occurrerant stabula in Rufiniano, Chalcedone, Dacibizae, Nicaeae, Helenopoli, Sasimis. Qui vici et urbes σταθμοὶ a scriptoribus hac de re vocantur. De quo nomine, deque aliis publici cursus incommodis suam Sasimorum ecclesiam ita describit Gregorius Nazianzenus.

Σταθμός τις ἐστὶν ἐν μέσῃ λωφόρῳ
Τῆς Καππαδοκῶν, ὅς σπλίζεται εἰς τρισσὴν ὁδὸν, etc.

Κόνις τὰ πάντα καὶ κόνις σὺν ἄρμασι,
Θρήνοι, στεναγμοί, πράκτορες, στρέβλαι, πέδαι,
Δαός δ' ὅσοι ξένοι τε καὶ κλανώμενοι,
Αὕτη Σασίμων τῶν ἡμῶν ἐκκλησία.

In regiae medio vias est vicus situs

Qui scindit in tres se vias, etc.

Hic cuncta strepitus, pulvis hic cum curribus,

Lamenta, fletus, carnifex, et compedes,

Tormenta. Cives hospites hic et vagi.

Erat haec meorum Sasimorum ecclesia.

Σταθμὸν, vicum Bilius transtulit, *mansionem*, vel *stationem* verius dixisset; sic enim efferendam puto commodius eam vocem, cum de urbibus vel oppidis ubi stabula veredariorum erant, autores loquuntur.

P. 161, 15. *Equis quam exeroitatissimis aliis aliunde succedentibus feruntur*] Synesius epist. 132. οὐδεὶς βασιλέως ἀγγελιαφόρος δημοσίαν ἵππον ἀμείβων ἔξεισι τῆς πόλεως, ᾧ μὴ τὰ πρὸς τὴν σὴν λογιότητα μέρος γίνεται τοῦ κατοίκων φορτίου. *Nullus imperatoris veredarius equum publicum mutans urbe proficiat, cui non humeralis sarcinae pars aliqua sit quod ad eruditionem tuam mittitur.* Non solum equis cursum conficiebant, sed curribus, ut Nazianzeni locus ostendit, et rhedis, unde veredi.

P. 164, 3. *Πορφυρέων*] Scribendum πορφυρέων, ut eius pagi episcopi in actis synodicis subscribunt. Est nomen περιεπτικόν. Ibi fortasse Tyrii purpuras piscabantur. In epistola

Simeonis Stylitae ad Iustinianum iuniorum *θηλυκῶς* nomen affertur, *τῆς αὐτῆς πορφυρεῶνος*.

P. 164, 8. *Porphyrionem maritimum pagum*] Talis fuit A 115 ut Episcopum haberet. Iustiniani tempore Theodorus eam rexerat ecclesiam, qui in epistola Epiphanius tum Tyriorum Antistitis subscriptus habetur. Huic deinde successit sub eodem Iustiniano Christophorus, qui concilio Constantinopoli a Menna celebrato interfuit, ut ex hac eius manu liquet, *Χριστοφόρος Πορφυρεῶνος Φοινίκης παραλλας*.

P. 164, 12. *Cum in conspectum Iustiniani, Theodorusque venirent tum alii, etc. utrumque principis pedem osculo P 173 prosequerentur*] Alios inferioris ordinis id observasse credibile est, quando patriciorum hic usus erat, ut hic habes, et p. 68 et 69. Corippus lib. primo,

et poplite flexo

Plurima divinis supplex dabat oscula plantis.

De Persarum legatis idem narrat Menander Protector lib. primo. Ab ecclesiasticis idem servatum ostendere videntur episcoporum et monachorum litterae ad Iustinianum, *ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀγαπητὸς ὁ ἀξιόθετος τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰγνῶν. Archiepiscopus veteris Romae Agapetus qui ad piorum vestrorum vestigia pedum admissus est. Et monachi, ἰδεθήμεν τῶν εὐσεβῶν ὑμῶν ἰγνῶν, piis vestris vestigiis supplicavimus. Et alibi, ἄμα πάντων ἡμῶν τοῖς πρεσβυτέροις σὺς τὰ ἰγνη τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως δραμεῖν, simul cum nobis presbyteris ad vestigia piissimi imperatoris nostri accurrere. Ab ecclesiasticis hoc genus obsequii minime requisivisse Iustinianum palam est; imo a patriarcha in ingressu discessuque benedicti consuevisse Innocentius Maronianus eius temporis scriptor testatur in epist. ad Thematem. *Piissimus atque amator dei imperator noster accersito sanctissimo patriarcha Epiphanio praecepit nos ingredi cum ipso, et postquam locutus est ei quae deus illi inspiravit, ipsum quidem dimisit, secundum morem oratione facta pro eius pietate. Si hoc est, qui credere Graecis possumus Agapetum Romanum Iustinia vestigia veneratum fuisse, cum ad eum patris prae se ferens auctoritatem accesserit? nam in epistola ad Petrum Hierosolymitanum, cum itaque pervenissemus, inquit, ad comitatum serenissimi imperatoris filii nostri, etc. Sic imperatores Romanos appellare Romani pontifices; quod dicere neque Epiphanius patriarcha, neque alius Graecorum severissimus censor, et ecclesiasticae dignitatis vindex unquam posset. Illa vero loquendi consuetudo est, et Graeca quaedam adulatio. Orientis episcopi suis imperatoribus ita semper blanditi sunt. Photius Tyrius Marciano Augusto, *δέομαι οὖν προκαλινδούμενος τῶν ὑμῶν ἰγνῶν. Oro igitur ad vestrorum pedum vestigia provolutus,***

Eustathium Episcopum Beryti non puduit imperatoris etiam ministros illa dicendi forma venerari τῶν ποδῶν ὑμῶν, *per vestra vestigia*, qui nonnisi usu Graecanico excusari potest, dummodo usus ipse dignus excusatione sit. Qui etiam ante Iustiniani tempora sic invaluit, ut Sabas vir sanctus consueta

▲ 116 suae genti locutione Anastasio imperatori Haeretico dixerit: ἦλθον εἰς τὸ προσκυνῆσαι τὰ ἵχνη τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας. *Vestrae pietatis vestigia adoraturus veni*. Agatho pontifex Romanus in summo catholicae fidei discrimine hoc usus est orientalium more per epistolam, ut eo vehementius Constantini Augusti animum ad religionis defensionem permoveret. *Tanquam praesentialiter prostratus*, inquit, *et vestris vestigiis provolutus, quae*. Et ad Constantinum et Irenem eodem pietatis affectu scripsit Adrianus I.

P. 166, 3. *Romanorum opes: pars direptas a barbaris; pars a Cassare in diversis latebris retrusas affirmare*] Quidquid alii opinarentur, grave aes alienum Iustinianus reliquit, quod Iustinus successor dissolvit, ut Corippus affirmat lib. 2.

*Plurima sunt vivo nimium neglecta parenti,
Unde tot exhaustus contraxit debita fiscus,
Reddere quae miseris moti pietate paramus.*

et paulo post;

*Innumerae mox advenerunt catervae,
Fortia centenis onerataque brachia libris
Deposuerunt humeris. Turmas glomerantur in unum,
Et totus fuso circum resplenduit auro.
Tunc posita ratione palam, populoque vidente
Debita persolvit genitoris, cauta recepit.*

P. 166, 5. *Ex rebus humanis excesserit*] De Iustiniani morte nihil Procopius, nam post hunc librum ab eo absolutum, totum septennium Iustinianus superfuit. Antiqui scriptores silent; ex recentioribus Sabellicus Enneade 8 lib. 4. et

P 174 Octavius a Rosberg mente captum obiisse affirmant. Id quidem de Iustino Iustiniani nepote etiam veteres narrant; et illius aetatis historici, Menander Protector l. 2 et Theophylactus Simocatta l. 3 c. 11. Num sicut inscitia Iustini senioris, ita iunioris dementia ob nominis similitudinem (ut supra saepe notavimus) Iustiniano adscripta est? Verum quae de Iustiniani stoliditate ad p. 36 l. 12 notavimus, huc facere videntur. Nam legisse me memini apud Suidam antiqui et boni auctoris haec verba. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς εἶτε ὑπὸ γήρωος τὰ καιρία μὴ φρονῶν, εἶτε ἄλλως ἐμελλε τὴν ὀρθογνώμονα περὶ Χριστοῦ δοξάν διακνηθεῖν, εἰ μὴ ἐξ ἀνθρώπων ᾤχετο. *Iustinianus vero vel propter senectutem, vel alia de causa minime sana mente paratus erat ad orthodoxam de Christo sententiam perturban-*

dam, nisi ex humanis excessisset. Nescio an ex Evagrio id confirmari possit l. 4 extremo, ἀσράτως τρωθεις τὸν βίον κατέστρεψε, *ex occulto percussus hanc vitam finivit;* et l. 5 c. 1. οὕτω μὲν δὴ Ἰουστινιανὸς ἀπαξάπαντα ταράχου καὶ θορυβῶν πληρώσας, καὶ τὰ ἐπιχειρα τούτων πρὸς τῷ τέρατι τοῦ βίου κομισάμενος εἰς τὰ κατωτάτω μετεχώρησε δικαιωτήρια. *Iustinianus igitur, cum omnia omnino turba ac tumultu complevisset, mercedemque his rebus debitam in extremo vitae suae tempore reportasset, ad supplicia iusto dei iudicio apud inferos luenda profectus est.* Mortis quidem genus obscurum; obscurius vero est quod post mortem Iustiniano praemium sit persolutum. An quod hic Evagrius memorat flagitiosae eius vitae sane meritum? an quae flagitiosis etiam, sed poenitentibus, non negatur ἢ ἀκήρατος λήξις, immortalis vitae conditio, ut idem Theophylactus l. 3 c. 9 affirmat? Tantum iudicium in diem supremum remittamus.

INDEX HISTORICUS

IN LIBROS VIII. DE BELLIS.

- A** secretis dicitur scriba arcanorum I, 182, 19.
- Abagarus** vel **Abgarus**. Vide **Augarus**.
- Abandanes** Chosrois scriba I, 243, 3. legatus ad **Belisarium** I, 244, 15. reditum suadet **Chosroi** I, 245, 9.
- Abasgia** II, 499, 17. **Abasgi** ubi siti I, 288, 20. II, 471, 14. vicini **Caucaso** **Hunnisque** contermini II, 502, 5. et **Bruchis** II, 573, 4. veteres **Christianorum** et **Romanorum** amici I, 288, 20. **Christi** fidem amplectuntur sub **Iustiniano** II, 472, 11. qui apud illos **delparae** templum aedificat II, 472, 21. mittit ipsis episcopum II, 475, 10. eos castrari vetat II, 472, 16. cum multi eunuchi fierent vi regum tyrannica II, 472, 2. ad **Persas** deficiunt II, 498, 5. 21. ipsos domant **Romani** II, 499, 14. **Persae** tentant II, 548, 21.
- Abigas** **Numidiae** fluvius I, 494, 2. eius derivationes I, 494, 12. vide **Amigas**.
- Abigis**, protector, II, 176, 16.
- Abocharabus** **Phylarchus** **Saraceno-**rum I, 100, 1, 11.
- Aborrhbas** fl. **Circesium** alluens, in **Euphratem** influit I, 171, 6. ad eum sita **Theodosiopolis** I, 236, 8.
- Abramus**, e servo rex **Homeritarum**, **Christianus** I, 105, 7. vincit **Aethiopes** I, 105, 19. eorum regi tributum pendit I, 105, 19. vanam expeditionem in **Persas** suscipit I, 107, 7.
- Absarus** urbs, olim **Absyrtus** II, 465, 10. quantum distet ab urbe **Petra** II, 476, 3.
- Absyrtus** urbs, sic dicta ex nece **Absyrti**, cuius tumulus ibi extat II, 465, 11.
- Abydus** I, 168, 10. 363, 22. 366, 21. quantum ipsam inter et **Sestum** spatium I, 310, 8.
- Acacius** archiep. **Constantinop.** **Basiliscum** tyrannum templo efficit I, 343, 6.
- Acacius** **Adolli** pater I, 243, 12. homo nefarius, sublato **Amazaspe**, fit proconsul **Armeniae** I, 159, 7. interficitur I, 159, 15. 524, 19.
- Acampsis** fl. II, 464, 14.
- Acarmania** II, 116, 15.
- Achaia** terrae motibus concussa II, 594, 20.
- Acherontis** sive **Acherontiae** castellum **Totilas** capit II, 376, 20. **Ioannes** obaidet II, 386, 19. **Merrhas** **Gotthus** praesidio tenet II, 597, 4. eo se recipit **Ragnaris** II, 634, 19.
- Achilles** **Vandalorum** dictus **Hoamer** I, 349, 19.
- Aciei** **Romanae** egregia dispositio I, 61, 16. **Persicae** I, 70, 6. **Romanae** et **Persicae** ad **Euphratem** I, 93, 19. **Rom.** et **Vandalicae** I, 420, 6. **Cabaonis** **Mauri** I, 348, 20. **Maurorum** I, 453, 6. **Romanae** I, 453, 19. **Rom.** et **rebellium** I, 486, 19. **Romanae** et **Gotthicae** II, 618, 1. Vide **Praellium**.
- Acilione** in **Armenia** maiori I, 83, 6.

- 84, 19. illic fanum Dianae Tauricae I, 84, 10. hac de re controversia II, 480, 3.
- Acinaces** a Procopio dicuntur *επιπιδες* II, 178, 19.
- Aclas suburbium** Carthagini I, 440, 7.
- Adagia** I, 124, 15. 125, 19. II, 32, 9. 177, 16. 227, 12. 556, 6.
- Adaulfus**, Visigothorum rex, migrat in Galliam I, 318, 18
- Adergudunbades**, primus Cabadi in regnum redeunti obsequium defert, fitque Chanaranges I, 33, 1. 12. Cabadem alunum invito Chosroë rege servat I, 115, 12. proditus a filio I, 116, 15. misere perit I, 118, 4.
- Adolius Acacii filius** I, 160, 3. natione Armenus et Silentarius I, 243, 11. in Persarmeriam irrumpit I, 261, 20. ictu lapidis occumbit I, 267, 10.
- Adonachus praesidii** Chalcidensis praefectus I, 205, 2.
- Adoptio legitima**, ius in bona adoptantis dat adoptato I, 53, 5. adoptio per arma, barbarorum propria I, 54, 2.
- Adrastadaransalanae**, novae apud Persas dignitatis nomen I, 54, 13. solus eam obtinuit Scoses I, 33, 13. 56, 15.
- Adriani moles** describitur II, 106, 20. oppugnatur frustra a Gotthis II, 103, 1. eo se recipit Paulus II, 434, 19. munit eam Totilas II, 630, 6. capit Narses II, 632, 3.
- Adrianopolis** Thraciae urbs, quanto dissita spatio Constantinopoli II, 455, 16.
- Adriaticum mare** I, 369, 7. 401, 6. II, 452, 4. 486, 10. dividitur a Tyrreno insulis Gaulo et Melita I, 372, 14. sinum Ionium efficit II, 79, 3.
- Adrumetum**, urbs I, 382, 19. astu capitur a Mauris I, 510, 5. 15. astu recipitur a sacerdote Nosocomii praefecto I, 511, 5. in fide manet I, 523, 14.
- Adularum** in Aethiopia portus I, 101, 10. urbs Adulis I, 105, 8. quantum ab urbe Auxomide et mari distet I, 101, 10.
- Advocati**, legati ad principes I, 259, 2. II, 21, 9.
- Aeetes Colchorum rex** II, 468, 13. Cytariae natus II, 535, 20.
- Aegisthus**, infantis nomen a capra nutriti mirabili studio II, 215, 3.
- Aegypti montes** I, 99, 4. fluvius Nilus II, 62. 6. nautae I, 360, 7. inundatio insolita II, 398, 10. pestilentia I, 250, 8.
- Aemilia** ubi sita II, 80, 20. provincia Gotthis carissima II, 220, 13. 272, 1. in ditionem redit imperatoris II, 224, 13. res ibi gestae II, 320, 16. urbs eius princeps Placentia II, 233, 10.
- Aeneas** ubinam patrem Anchisem sepeliverit II, 577, 1. Palladium a Diomede accipit Beneventi II, 78, 4. eius navis miranda ad Tiberiam servatur II, 573, 3.
- Aeoli insulae** II, 323, 11.
- Aerea porta** I, 124, 1.
- Aeschmanes** Belisarii protector II, 81, 4.
- Aeschylus** scripsit Prometheum solum II, 484, 16.
- Aethiopes** cuiusmodi navibus uti soleant I, 101, 14. ferrum a Romanis emere prohibentur lege patria *ibid.* eorum rex Christianus bellum gerit cum Iudaeis Homeritis I, 104, 11. 105, 21. societatem inquit cum Iustiniano I, 164, 16. frustra I, 106, 20.
- Aëtius** dux praestantissimus I, 322, 6. Bonifacio aemulo technam struit I, 322, 13. opibus pollet I, 324, 11.
- Attilae clade** inclutus I, 329, 6. Eunuchorum calumniis perit I, 329, 15. de eius caede dictum memorabile *ibid.*
- Aetna Siciliae mons** I, 369, 10. Vesuvio in multis similis II, 636, 19.
- Aetolia** II, 116, 15
- Africa Asiae nomine** comprehensa I, 309, 18. divisa vocabulo II, 62, 4. nomen habet a foemina II, 484, 13. dividitur ab Asia Nilo flumine II, 481, 21. 484, 13. occupata a Palaestinis, quos Hebraei expulerant, duce Iosue I, 450, 5. et a Phoenicibus I, 450, 12. linguae usum Phoeniciae retinet I, 450, 8. in fide manet Honorii Aug. I, 318, 2. illam obtinent Vandali a Bonifacio comite invitati I, 523, 12. eius urbes moenibus nudant I, 333, 3. 374, 3. recepta a Belisario, militum seditione turbatur I, 469, 23. praefectum habet praetorio I, 482, 20.

- 513, 5. et magistrum militum I, 506, 2. Vandalis Afri subditi per annos xcv. I, 423, 14. vexati ab illis I, 833, 15. praesertim Catholici I, 344, 22. humanissime habitati a Belisario I, 382, 8. instaurata a Iustiniano vectigalia graviter ferunt I, 445, 4. urbes suas cingi moenibus vident a Salomone mag. mil. I, 493, 16. sub eo felices I, 507, 3. vastati a Mauris, et ad paucos redacti I, 512, 14. pace tandem fruuntur I, 534, 5. eorum status sub Ioanne magistro mil. II, 549, 14. Afri *αὐτόθρονες* I, 450, 15.
- Agamemnon navem lapideam Dianae posuit in Euboea II, 576, 5.
- Aggesta, quid sit I, 271, 7. excitata a Persis contra Kdessam, cuniculo evertitur I, 274, 3.
- Aigan Massageta, domesticus Belisarii, equitum dux I, 359, 13. 420, 17. cum Mauris fortiter dimicans occiditur I, 448, 18.
- Aillas urbs ad sinum Arabicum I, 99, 1. 101, 4. 20.
- Aimachus lanus nobilem Persam interimit I, 200, 3.
- Alamanni, ubi siti II, 63, 9.
- Alamundarus Saccines a Persis stat I, 81, 18. Saracenorum rex I, 89, 2. qualis vir I, 88, 2. quam infensus Romanis I, 88, 11. operam pollicitus regi Cabadi, se Persis viae ducem praebet I, 89, 22. pugnat I, 94, 10. litem Arethae movet de Strata I, 154, 5. 197, 17. eius filium Veneri immolat I, 282, 1. ab ipso vexatus II, 507, 10. eum Iustinianus ad defectionem invitat I, 155, 18. 165, 10. accusat per literas apud Chosroem I, 169, 21. ab illo metus Syriae Phoeniciaeque impendit I, 224, 12. et Libano I, 237, 1.
- Alani ubinam siti I, 288. 20. II, 469, 18. Sunitis finitimi I, 74, 8. et Bruchis II, 473, 5. veteres Christianorum ac Romanorum amici I, 288, 20. adiungunt se Gubazi Lazorum regi I, 290, 19. Persis militant II, 461, 16. 495, 10. 496, 5.
- Alani, natio Gotthica, Vandalis iuncti I, 319, 8. nomen cum illis confundunt suum I, 834. 13. in societatem a Romanis asciti II, 6, 8.
- Alaricus senior, Visigothorum rex, Europam vastat I, 313, 15. urbem Salviam diruit II, 213, 14. Romam obsidet, astuque captam diripit I, 314, 16. Attalum creat imp. I, 317, 6. Ravennam infestus petit I, 317, 11. Attalum ab imperio amovet I, 318, 15. morbo obit *ibid.* eius gaza Carcassonem delata II, 67, 9.
- Alaricus iunior, Visigoth. rex, uxorem ducit Theudicusam filiam Theoderici regis Italiae II, 65, 5. bello a Francis petitus II, 66, 17. occiditur II, 67, 11. Giselicum nothum relinquit II, 67, 16. avus Amalavrici *ibid.*
- Alba, urbs vicina Romae II, 30, 8. 160, 8. 175, 17.
- Alba, in agro Langivilla II, 80, 18.
- Alba Piceni urbs II, 176, 12.
- Albania I, 47, 18.
- Albes, legatus regis Vitigis ad Belisarium II, 99, 15.
- Albilas, Gotthus, urbi veteri praefectus II, 187, 18. 226, 13.
- Alemanni. Vide Alamanni.
- Alexander magnus portas Caspiae munit I, 48, 16. cum eo comparatus Iustinianus I, 158, 16.
- Alexander equitum dux in bello Gotthico II, 164, 2.
- Alexander logetheta, dictus Forficula, quod nummos circumraderet II, 234, 18. in Italiam missus, cuncta evertit avaritia sua II, 285, 5. Veronam petit II, 290, 19.
- Alexander senator II, 18, 12. Athanasii frater II, 32, 18. legatus ad Chosroem I, 111, 14. et ad Amalasantham II, 18, 18. Byzantium redit II, 21, 2.
- Alexandriam invadit I, 250, 9. illius cives stulte in ius vocat Ioannes Cappadox coniectus in vincula I, 137, 2.
- Algidum II, 372, 22.
- Alpes vocantur perviae montium angustiae II, 62, 11. montis Pyrenaei Alpes, et aliae quae Gallos a Liguribus dividunt *ibid.* hae ditionem Visigothorum terminabant II, 64, 19. dictae sunt Cottiae II, 264, 18. eas Franci occupant II, 586, 10.
- Althias foederatorum dux I, 359, 11. 420, 16. eius cum Iabda singulare certamen I, 463, 4.

- Alveth Erulorum dux** II, 199, 14. 235, 21.
- Amalaberga**, filia Amalafriadae, sororis Theoderici regis Italiae, et uxor Hermenefridi regis Thoringorum II, 65, 7. mater Amalafriadi II, 593, 19. occiso marito, ad Theodatium fratrem, Italiae regem, se recipit cum liberis II, 69, 13. eius filia nupta Auduino Langobardorum regi II, 594, 1.
- Amalafriada**, soror Theoderici regis Italiae, vidua, nubit Trasamundo Vandalorum regi I, 346, 9. donatur Lilybaeo I, 346, 13. in custodiam traditur ab Ilderico I, 349, 23. mater fuit Theodati, ex priori marito II, 16, 19. et Amalabergae II, 65, 7. avia Amalafriadi et uxoris Auduini II, 593, 19.
- Amalafriadus Hermenefridi regis Thoringorum et Amalabergae filius** II, 593, 18. frater uxoris Auduini Langobardorum regis *ibid.* cui suppetias fert II, 594, 8.
- Amalaricus**, natus ex filia Alarici iunioris, Visigothorum rex, sub tutela Theoderici regis Italiae II, 67, 17. uxorem ducit sororem Theodeberti Francorum regis II, 69, 22. cum Atalarico consobriño paciscitur *ibid.* uxorem ad Arianismum cogens, Francos irritat, et ab illis occiditur II, 70, 9.
- Amalasantha Theoderici regis Italiae filia** II, 15, 15. mater Atalarici I, 370, 18. et Matasunthae II, 61, 12. 447, 1. Iustiniani amicitiam omni fovet obsequio I, 370, 23. quid rescribi iusserit Belisario, orta de Lilybaeo controversia I, 432, 20. rescribit ipsa Iustiniano II, 19, 9. filii tutelam gerens, regnum administrat II, 12, 14. illum literis iubet imbui, et peccantem castigat II, 12, 21. cogitur Gotthis cedere literarum osoribus II, 13, 14. constans ac prudens in difflanda conspiratione II, 15, 4. receptum sibi ad Iustinianum parat II, 15, 14. Theotum consobrinum offendit amore iustitiae II, 17, 6. de tradenda Iustiniano Italia clam agit II, 18, 16 20, 22. Theodati rapacitatem coeret II, 21, 12. filio mortuo, eumdem ad regnum vocat II, 23, 5. in carcerem ab ipso conicitur II, 23,
14. occiditur II, 25, 9. eius obitus lapsu statuae significatus II, 117, 6. II, 12, 14.
- Amastris urbs ad pontum Euxinum** II, 463, 14.
- Amazaspes**, Symeonis nepos, praeficitur Armeniae I, 159, 4. Acacii dolo perimitur I, 159, 6.
- Amazonum castra** II, 463, 19. de illis auctoris sententia II, 470, 3.
- Ambazuces Hunnus portas Caspiae Anastasio imper. offert** I, 48, 18. morbo obit I, 49, 7.
- Ambrus Saracenus Christianus** I, 240, 2.
- Ameloberga**. vide Amalaberga.
- Amicitiae mira lex apud Ephthalitas** I, 16, 14.
- Amida urbs ad flumen Tigrin sita** I, 82, 11. ad eam usque Armeniae nomen extenditur I, 85, 12. quantum diassita Martyropoli I, 108, 11. et a flumine Nympho I, 42, 16. et a castello Siphri I, 41, 4. et ab Endielis I, 34, 16. et a vico Thialassamo I, 45, 14. obsessa a Cabade Persarum rege I, 35, 20. egregie defenditur I, 35, 21. capitur I, 38, 7. obsessa a Romanis I, 42, 22. pretio recipitur I, 46, 13. Amidenos captivos humanissime habet Cabades I, 39, 1. cives vectigali levat Anastasius Aug. I, 39, 4.
- Amigas Numidiae fl.** I, 465, 11. idem forte cum Abiga, de quo supra.
- Amisus urbs** II, 463, 18. 470, 3.
- Ammatas**, Gelimeris frater, Ildericum regem aliosque occidit I, 383, 7. re fortiter quidem, at imprudenter gesta, occumbit I, 385, 5. pridie festi S. Cypriani I, 398, 13.
- Ammodium locus Darae vicinus** I, 62, 2. 65, 20. 235, 10.
- Amor coniugalis** I, 31, 1. in patriam I, 206, 11. 331, 12.
- Amphitheatrum Spoletinum** II, 374, 16.
- Anastasiopolis, sive Dara** I, 49, 11.
- Anastasius Aug. avunculus Hypatii** I, 39, 9. 54, 8. et Probi I, 57, 14. et Pompeii I, 123, 11. prudentissimus I, 49, 2. hostem passus Vitalianum I, 39, 19. 61, 8. Trasamundo amicus I, 346, 16. pacam cum Vandalis coluit I, 344, 4. et cum Theodorico Italiae rege II,

- 369, 18. Erulos supplices accipit II, 203, 9. Cabadi Persarum regi mutuum pecuniam negat I, 33, 21. Amidenos liberaliter habet I, 39, 3. exercitum in orientem mittit I, 39, 9. oblatam sibi portarum Caspiarum possessionem respuit I, 49, 1. Daram urbem aedificat I, 49, 11. Theodosiopolin moenibus cingit I, 50, 5. moritur I, 50, 9. illo principe lucus Daphnes vento convulsus I, 215, 5.
- Anastasius, civis Darenus, tyrannum tollit I, 138, 4. Iustiniani legatus ad Chosroem I, 169, 4 193, 14. tenetur invitus I, 170, 21. remittitur I, 175, 5.
- Anatolius Theodosii iunioris legatus, Vararamem Persarum regem urbanitate expugnat, pacemque obtinet I, 15, 2. 80, 17.
- Anatozades Chosrois filius natu maximus II, 504, 3. quid eius nomen Persice valeat II, 504, 3. multatur a patre exilio *ibid.* rebellat II, 505, 10. sumpta ex eo poena II, 505, 15.
- Anchises pater Aeneae II, 78, 4. ubi sepultus II, 577, 1.
- Anchisus urbs, unde nomen acceperit II, 577, 1.
- Ancon, palatii Carthagenensis carcer I, 392, 6.
- Ancona II, 404, 1. ubi sita II, 188, 13. vicina Senogalliae II, 579, 2. describitur II, 197, 15. tantum non a Gotthis capta II, 199, 1. ab eadem terra marique obsessa II, 577, 10 solvitur obsidio II, 584, 18.
- Andreae singularia certamina, sane egregia I, 64, 12.
- Angli in insula Brititia sub proprio rege II, 560, 1. cur eorum quosdam suis ad Iustinianum legatis adiunxerit Francorum rex II, 560, 4. regis Anglorum soror desponsa Radigeri, filio regis Arnorum II, 560, 18. minus metuendi Varnis quam Franci II, 561, 8. Varnos bello petunt cum classe centum millibus virorum instructa II, 563, 7. vincunt II, 564, 13. vide Brititia.
- Anglon vicus et cast. Persarmeniae I, 263, 15. 264, 4. 16.
- Aniabetes Persarum dux I, 225, 17. iessu Chosrois suspenditur I, 226, 13.
- Anima defunctorum quo vehi creditae II, 566, 11.
- Annibal ad Cannas victor II, 322, 20. eius castra in monte Gargane II, 374, 2.
- Annus decem solum mensibus apud Romanos ante Numam constabat II, 118, 2. anni imperii Iustiniani: vide Iustinianus. anni belli Gothici: vide Gotthi.
- Antae, ubinam siti II, 125, 22. 474, 16. eorum mores II, 334, 15. cur olim dicti Speri II, 336, 3. Romanis infensi II, 331, 12. victi a Germano II, 450, 4. contra Gotthos in Italia militant Iustiniano II, 125, 22. 370, 15. qui illis novas sedes offert II, 336, 11.
- Antaeus cur dictus terrae filius I, 450, 15.
- Antallas Maurorum Byzacenorum princeps I, 349, 21. in fide Romanis data constans I, 462, 20. offensus a Salomone, rebellat I, 503, 23. eius ad Iustinianum epist. I, 506, 20. adiungit se Stozae rebellis I, 509, 1. Carthaginem infestus petit I, 515, 13. cum Gonthari tyranno paciscitur I, 516, 7. illum deserit, offensus periurio I, 523, 3 cum Ioanne magistro mil. pugnat vario Marte I, 533, 8. victus cedit II, 549, 19.
- Anthemius occidentis imperator, Leonis Aug. beneficio I, 336, 11. occiditur a Ricimere genero I, 340, 8.
- Antinopolis Aegypti urbs I, 136, 22.
- Antiochia, urbium orientis princeps, luxu plena I, 87, 12. 189, 21. 192, 2. eius situs I, 178, 4. 189, 10.
- Antistes Ephraemius I, 183, 3. Daphne suburbium, vide Daphna. bidei Beroea distat I, 181, 3. Seleucia cxxx. stadiis I, 199, 1. horribili terrae motu concussa I, 215, 5. obsessa a Chosroë I, 186, 5. oppugnata I, 187, 3. capitur I, 188, 5. diripitur incenditurque I, 194, 11. parcatur ecclesiae principi *ibid.* et templo S. Iuliani I, 196, 5. Antiocheni dicaces I, 186, 20. eorum clades I, 191, 10. ostentis praenuntiata I, 195, 1. 215, 4. matronarum duarum desperatio ex amore pudicitiae I, 191, 11. cur exciderit urbem Chosroë II, 489, 22. cives captivos vacuales pro-

- ponit I, 210, 11. abductis novam urbem condit appellatque Choroantiochiam I, 214, 12.
- Antiochus Syrus Neapolitanis suadet ut se Belisario dedant** II, 41, 19.
- Antiquitatis admiratores, saeculi sui contemptores** I, 12, 20.
- Antium urbs** II, 125, 10.
- Antonina uxor Belisarii, mulier vaferissima** I, 131, 15. Photii mater ex priori viro II, 26, 20. 89, 13. socrus Idigeris I, 444, 19. Belisarium in Africam sequens I, 363, 1. qua arte dulcem aquam servavit in navi incorruptam I, 369, 14. maritum in Italiam comitata, eum Romae curat II, 93, 12. Neopolia petit II, 160, 3. classi providet II, 162, 9. reversa Byzantium, Ioanni Cappadoci dolum struit I, 131, 15. 132, 7. ipsum insidiis capit, hortante Theodora Aug I, 133, 7. Belisarium sequitur in orientem I, 133, 21. iterumque in Italiam II, 855, 23. 359, 14. 395, 11. 897, 13. Byzantium, repetit II, 401, 10. reditum mariti impetrat II, 405, 8.
- Anzalas Narsetia stipator, singulari certamine inter geminas acies victor** II, 619, 16.
- Aordus, frater Todasi regis Erulorum** II, 209, 3. occiditur II, 426, 15.
- Apamea urbs** I, 199, 7. in ea crucis Christi segmentum exhibetur non sine miraculo I, 200, 18. urbis templum expilat Choroës I, 203, 2. Circensibus interest I, 203, 13.
- Apebedes Persarum dux** I, 107, 20. idem forte cum Apebede, de quo infra.
- Apenninus mons** II, 610, 1.
- Apetiani, Armenii, male a Romanis habiti** I, 160, 17.
- Apollinarius Italus Ebusam et Baleares Iustiniano recuperat** I, 431, 1.
- Appia via** II, 119, 16. 154, 22. Appii opus mirabile II, 74, 15. ab urbe Roma ad Capuam pertinet II, 74, 10. adiacet Albae II, 160, 9.
- Appion Aegyptius, quaestor exercitus, consors imperii ab Anastasio declaratus** I, 40, 8.
- Appius, a quo dicta via Appia** II, 74, 15.
- Apri, urbs Thraciae** II, 608, 13. apri Calydonii dentes stupendi servantur Beuveuti II, 77, 23.
- Apsarus: vide Absarus.**
- Apsilia** II, 502, 21. quid illic in Persar actum II, 508, 15. Apsillii Christiani Laxisque subditi II, 468, 21. 502, 14. Abasgos contingunt II, 499, 16.
- Absyrus: vide Absyrus.**
- Apulia** II, 79, 17. 352, 18. 355, 1. 373, 9. dedit se Belisario II, 77, 4. deinde Totilae II, 301, 21.
- Aqua dulcis qua arte in navi servetur incorrupta** I, 369, 14. aquaeductus Romae, Carthagina, Neapolis. Petrae: vide harum vocabula urbium.
- Aquila dat omen imperii Marciano** I, 326, 5.
- Aquileia** II, 9, 12. urbs florentissima I, 330, 5. eam capit Attila, cum omen a ciconia accepisset I, 330, 14. in circo urbis traductus Ioannes tyrannus I, 321, 12.
- Aquilinus praecclarum facinus edit** II, 166, 12.
- Arabia, quaenam regio dicta** I, 101, 5. Arabicus sinus unde nomen accepit *ibid.* eum Procopius mare rubrum appellat I, 98, 22. illius descriptio *ibid.* noctu non navigatur ob brevia I, 99, 13.
- Aratius Belisarium adolescentem vincit** I, 59, 14. ad Romanos transfugit I, 79, 3. in Italiam-cum eo pius missus II, 199, 11. castra habet ad Auximum II, 212, 16. Firmi hiemat II, 224, 21. obsidioni Auximi navat operam II, 257, 19. Belisario suspectus II, 270, 2. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 5. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12. ad Cuturguros II, 554, 13. iterum adversus Gepaedes II, 593, 14. occiditur II, 604, 7. 18.
- Arbores pro numinibus habitae** II, 471, 18.
- Arborychi Francis ac Thoringis finitimi et Romanis subditi** II, 63, 4. his militant ac fidem servant M. 63, 15. cum Francis coënut, Christiani aequae ut illi II, 64, 1.
- Arcadius cum fratre Honorio imperium partitus, orientem obtinet** I, 809, 7. Placidiae frater I, 320, 2. socios habet Visigothos I, 313, 12. moriens, de Theodosio filio sollicitus I, 13, 5. eius tutelam mandat Isidgerdi Persarum regi I, 14, 6.
- Arcanorum scriba, Latine ascretis** I,

- 182, 19. ab arcanis Georgius Belisario I, 235, 10.
- Archabis, ad pont. Euxinum I, 465, 9.
- Archaeopolis Lazicae urbs I, 289, 8. primaria II, 524, 5. eius situs II, 528, 8. illam obsident Persae II, 528, 18. frustra II, 534 17. 549, 5.
- Archelaus patricius, functus praefectura praetorii, quaestor exercitus I, 360, 14. 384, 4. excensionem in littus Africae dissuadet I, 373, 4. mandata Belisarii reveretur I, 393, 8.
- Ardabigana I, 259, 14. Pyreum ibi clarissimum et oraculum I, 259, 15.
- Ardaburius cum patre Aspare Ioannem tyrannum debellat I, 321, 10. occiditur I, 340, 5.
- Arelate Circensibus praesident Francorum reges II, 417, 11.
- Areobindus Olybrii gener ac magister militum orientis I, 39, 12. turpiter fugit I, 41, 7. Byzantium revocatur I, 42, 21.
- Areobindus maritus Proiectae, neptis Iustiniani I, 513, 15. cum Sergio militum in Africa magisterium paratur *ibid.* id solus obtinet I, 515, 8. Mauros repellere parat I, 515, 21. eorum principem sibi conciliat I, 517, 12. petitur insidiis Gontharis I, 518, 2. effusus in pugna videns sanguinem, pavet ac fugit I, 520, 18. accitus, salutis fidem sibi dari vult per puerum a baptismo recentem I, 521, 13. indutus casula atque Evangelia praeferens, Tyranno supplicat I, 522, 5. post honorificam coenam occiditur I, 522, 14. eius caput ad Antalam Mauro- rum principem mittitur I, 523, 1.
- Arethas Gabalae fil. rex Saraceno- rum, intra fines imperii Rom. agen- tium, primus I, 89, 10. adiungit se Belisario I, 90, 17. ad Euphra- tem male rem gerit I, 95, 6. cum Alamundaro de Strata contendit I, 154, 6. Belisario iterum se adiungit I, 222, 19. Assyriam populatur I, 234, 2. Romanos fallit I, 236, 1. bellum gerit cum Alamundaro I, 281, 21. II, 507, 9.
- Arethusae portus I, 371, 20.
- Argec praetorianus uno in conflictu Persas 27 manu sua occidit I, 270, 22.
- Argo navis II, 468, 11.
- Argos urbs II, 77, 22.
- Ariadne, Leonis Aug. senioris filia, uxor Zenonis, et mater Leonis min. I, 340, 12. cum marito in Isauriam fugit I, 342, 17.
- Ariani ab imperatoria dignitate exclusi I, 336, 4. et a patriciatu I, 447, 5. in Africa templo S. Cypriani cedunt I, 398, 19. Paschate sacra celebrare vetiti, seditionem excitant I, 470, 22. 472, 5. Roma pulsi eorum sacerdotes II, 315, 8. Roma pulsi eorum sacerdotes II, 315, 8. Ariani erant Gotthi, Vandalis, Visigotthi et Gepaedes I, 313, 5.
- Aries, machina bellica describitur II, 102, 11. levio-rem arietem fabricantur Sabiri II, 511, 1.
- Ariminum bidui distat Urbona II, 188, 13. diei unius iter Urbino II, 221, 13. urbem hanc Ioannes occupat, Gotthis fuga elapsis II, 185, 7. Gotthi obsident II, 216, 10. obsi- dionem solvunt II, 216, 20. capiunt II, 440, 4. pons difficilis transitu II, 608, 2.
- Arimuthus dux occiditur II, 604, 1. 18.
- Aristoteles, cum aestum Euripi non posset animo comprehendere, moe- rore obiit II, 485, 14.
- Armatus Basiliscum Zenoni prodit I, 342, 22. Basilisco filio exautorato, perimitur I, 343, 13.
- Armenia vicina est Tzanicae II, 462, 14. 464, 7. contigit Iberiam II, 467, 1. montis Tauri particeps I, 47, 16. 84, 19. sibi templum Dianae vindicat *ibid.* et II, 480, 4. fontem habet fluminis Boae I, 238, 15. nomen extendit suum ad urbem Amidam I, 85, 12. Armenia maior fontes habet Tigridis et Euphratis I, 82, 5. minor, olim dicta Leucosyria I, 85, 1. huius caput Melitene *ibid.* Armeniae pars Theodosio iuniori Aug. data ab Arsace I, 163, 5. ibi Theodosiopolis I, 50, 2. Armenia duces habuit Dorotheum, Amasaspen, Acacium; magistros vero militum, Sittam, Valerianum, Bessam: vide haec vocabula suis in locis. Armenii bellum cum Persis gerunt sub rege Arsace I, 26, 11. Nobilis cuiusdam in eum amor I, 29, 12. quoniam

- apud illos Arsacidae I, 163, 9. tributis a Romanis oppressi, Acacium de medio tollunt I, 159, 15. et Sittam I, 161, 18. ad Persas deficient I, 163, 7. redeunt in fidem Romanorum I, 249, 1. 513, 9. ipsis militant in oriente sub Adolio I, 243, 14. et sub Narsete Aratii fratre I, 261, 15. in Africa sub Artabane I, 513, 9. in Italia sub Narsete et Aratio II, 257, 18. et sub Phaza II, 302, 18.
- Arrianus citatur II, 535, 18.
- Arsaces, ex quo orti Arsacidae Armeniae principes, Parthorum reges propinquitate contigit I, 163, 9.
- Arsaces Armeniae rex, bellum gerit cum rege Persarum Pacurio I, 26, 11. pace composita, dolo capitur I, 27, 16. se ipse accusat, adectus Magiae vi I, 28, 10. in castellum oblivionis coniectus, manu sua se confodit I, 29, 9.
- Arsaces postremus Armeniae rex, quibus conditionibus Armeniam dederit Theodosio iuniori I, 163, 19.
- Arsaces Armenus, praesidii Sureni dux, interficitur I, 172, 11.
- Arsaces a Iustiniano poena affectus, in eius vitam conspirat I, 408, 9.
- Arsacidae in Armenia quinam dicti I, 163, 9. eorum iura I, 163, 22.
- Arsines Persarmeniae fl. in Euphratem influit I, 84, 21.
- Artabanes Ioannis filius Arsacides, Sittam msg mil. Acaciumque proconsulem e medio tollit I, 161, 18. 525, 4. cum Romanis reconciliatus in Africam proficiscitur I, 513, 9. stat contra tyrannum Gontharion I, 519, 14. aufugit I, 521, 6. fide publica revocatus, de nece illius cogitat I, 523, 19. ab ipso contra Mauros missus, ex composito se remissus gerit I, 525, 18. Carthaginem reversus cum eo epulatur I, 527, 14. caedem parat I, 528, 2. et peragit I, 531, 6. magister mil. Africae factus, reditum Byzantium impetrat I, 533, 1. Praiectae proconsul II, 405, 16. magister mil. in praesenti, foederatorum dux et consul honorarius II, 406, 19. uxorem coactus recipere II, 407, 12. in Iustinianum conspirat II, 408, 19. exautoratur II, 416, 9. magister factus mil. Thraciae, adversus Gotthos mittitur II, 445, 19. tempestate iactatur II, 452, 6. in Sicilia rem bene gerit II, 585, 5.
- Artabanes Persarmenius ad Romanos transfuga II, 494, 4. fortiter pugnat II, 495, 1.
- Artabazes Armenius, vir fortis II, 291, 15. 293, 9. eius oratio II, 293, 19. singulare cum Gottho certamen II, 297, 3. infelix obitus II, 297, 19.
- Artace suburbium Cyzici I, 135, 5.
- Artasines Persa in Gotthos pugnat Romae II, 150, 19.
- Artasires Persa, idem forte cum Artasine, Belisarii protector II, 324, 5. sub moenibus Romae dimicat II, 327, 17.
- Artasires Artabanis satelles I, 523, 22. ad Gontharidis caedem instruitur I, 528, 2. consilium peragit I, 531, 6.
- Arufus Erulorum dux II, 390, 15.
- Aruthus Erulorum dux, Mauricii gener, Narseti in Gotthos militat II, 599, 8.
- Arzamena ubi sita I, 41, 3. scribere malim ut sequitur.
- Arzanena trans flumen Nymphium I, 42, 17. 217, 10.
- Asbades, Candidatus, a Sclavenis comburitur II, 441, 14.
- Asbadus Gepaes II, 599, 6. Totilam regem fugientem lethaliter sauciat II, 624, 21.
- Asbestus, recentius nomen calcis II, 258, 13.
- Ascan Massageta I, 63, 8. 72, 16. fortiter moritur in acie I, 95, 18.
- Asclepiades Palaestinus I, 490, 21. Maximini coniurationem indicat I, 490, 23.
- Asclepiodotus Neapolitanus Causidicus dehortatur cives ne se Belisario dedant II, 41, 22. 42, 20. urbe capta, discerpitur a furante plebe II, 56, 17.
- Asculum Gotthi obsident II, 324, 11. et capiunt II, 326, 6.
- Asia nomen habet a femina II, 484, 5. pars orbis altera, Africam comprehendebat I, 309, 19. ab Africa vocabulo divisa II, 62, 4. et fluvio Nilo II, 482, 5. 484, 13. ab Europa dirimitur Phaside II, 468, 3. hac de re controversia II, 481, 19. seqq. Hunni Asiam vastant I, 168, 10.

- Asiaticus, pater Severiani ducis I, 509, 16.
- Asinaria Romae porta, qua admissus Belisarius II, 75, 11. illac urbs prodita Totilae II, 360, 21. 362, 15.
- Asinarius Gotthorum dux II, 83, 7. conscribit milites in Suabia II, 82, 7. Salonas obsidet II, 83, 6.
- Asino vectus Ioannes tyrannus traducitur I, 321, 12.
- Aspar cum Ardaburio filio Ioannem tyrannum debellat I, 321, 10. victus a Vandalis in Africa I, 325, 12. opibus pollet I, 326, 15. ob Ariannismum exclusus imperio I, 336, 4. Leonem ad imperium evehit I, 333, 1. illi infensus, Vandalis favet *ibid.* occiditur I, 340, 5. Marcianus Aug. eius domesticus fuerat I, 326, 5.
- Aspebedes Persa cum Romanis pangit inducias I, 47, 11. avunculus Chosrois I, 51, 1. coniurationis particeps, ab eo morte afficitur I, 115, 11.
- Aspidis mons I, 467, 5.
- Assessor imperatoris: vide Quaestor.
- Assisium Totilas occupat II, 326, 23.
- Assyria I, 259, 13. 261, 12. fluvium Tigrim accipit I, 82, 12. et Euphratem I, 85. 5 urbes habet Ctesiphontem ac Seleuciam I, 281, 1. et Chosroantiochiam I, 214, 12. vastatur ab Aretha I, 234, 3.
- Atica regio II, 456, 15.
- Atalaricus puer, Italiae rex, post avum Theodericum, sub tutela Amalasanthae matris I, 370, 18. II, 12, 10. traditur a matre literarum doctoribus et castigatur II, 13, 3. Gotthis institutionem literariam improbantibus, pessime educatur II, 13 9 et seq. cum Amalarico consobрино paciscitur II, 70, 3. gazam ei restituit. quam Theodericus abstulerat II, 70, 8. tabe conficitur II, 18, 5. obit, cum annos octo regnasset II, 22, 1. eius obitus lapsu statuæ praesignificatus II 117, 4.
- Ataülfus: vide Adaülfus.
- Athanasius Leontii socer II, 413, 16. frater Alexandri, legatus Iustiniani ad Theodatam Italiae regem II, 32, 19. dimissus a Vittigi, ornatur praefectura praet. II, 238, 2. nimirum Africae I, 513, 8 ubi tyranno Gontharidi adulatur I, 521, 10. donatur vita I, 522, 14. cum ipso epulatur I, 527, 14. in Italiam redit II, 270, 7.
- Athensae quanto Megara spatio distantae I, 812, 4.
- Athensae, vicus ita dictus ab Athenaea II, 465, 5. vicinus Lexicae I, 289, 22. 294, 17.
- Athenodorus Belisarii protector II, 137, 12.
- Atreus Agamemnonis pater II, 576, 6.
- Attachae, locus Martyropoli distans stadiis centum I, 108, 10.
- Attalus, patricius Rom. ab Alarico fit imp. I, 317, 6. imprudens I, 317, 12. spoliatur imperio ab eodem I, 318, 12.
- Attila Hunnorum rex ab Aëtio victus I, 329, 6. illo occiso, utrumque imperium vectigale habet I, 330, 1. Aquileam obsidens, omen capit ex ciconiae fuga I, 330, 5. urbe illa potitur I, 331, 2.
- Auduinus Langobardorum rex II, 420, 4. antea tutor Valdali regis Langob. II, 480, 1. uxorem ducit filiam Hermenefridi regis Thoringorum II, 593, 20. pace cum Gepaedibus facta, Ildiagum repetit II, 430, 9. quem regni successione extruserat II, 602, 6. eundem a Iustiniano reposcit II, 602, 15. Germano auxilia spondet II, 447, 20. bellum renovat in Gepaedes II, 550, 13. inducias pangit II, 551, 15. eos vincit II, 594, 1. de victoria certiorum facit Iustinianum II, 594, 11. auxilia mittit Narseti in Gotthos II, 598, 16. Ustrigotthum supplicem necat, petente Thorisino Gepaedum rege, a quo caedem Ildigalis impetrat II, 606, 5.
- Augan Massageta Romanis militat I, 62, 18. 71, 22. 72, 15.
- Augarus Edessae Toparcha, Caesari Augusto carissimus I, 206, 1. mira narratio de eius amore in patriam I, 206, 19. circum Edessae extrahit, Augusti beneficio I, 207, 11. podager opem Christi implorat per literas I, 207, 18. eius ope sanatur, acceptis literis I, 208, 13. ipsius filius Edessam Persis deditit I, 209, 1.
- Augurium: vide Omen.
- Augustulus: vide Augustus Orestis fil.
- Augustus Caesar, primus imp. Thoringis sedes assignat II, 68, 7. Au-

- gare Toparchae Edesseno amicus I, 206, 18. Narniae pontem mirabilem extruit II, 85, 16. eius domus dicta palatium I, 405, 22. nomen tribuitur imperatoribus Romanis I, 300, 11.
- Augustus Orestis fil cur dictus Augustulus II, 6, 4. Glycerii successor I, 342 9. imperio exiit ab Odoacro II, 6, 18 169, 20.**
- Augustus custos sacrae supellectilis S. Sophiae I, 300, 12.**
- Aulon, urbs ad sinum Ionium sita II, 24, 16.**
- Aurasium Numidiae mons, Carthagine dierum iter tredecim dissitus I, 345, 9. eius mirabilis situs I, 467, 15. illum occupant Mauri I, 345, 7. quorum princeps Iabdas I 462 19. montem ascendit Salomon mag mil. I, 466, 21. altera in eum Salomonis expeditio I, 493, 21.**
- Aurelia porta Rom II, 131, 19. insignis nomine S. Petri II, 106, 20. moli Adriani proxima II, 94, 9.**
- Aurifodinae regis Persarum I, 77, 3. 78, 16.**
- Ausilas fortissime dimicat II, 613, 8.**
- Autumnus mirabilis II, 540, 4.**
- Auximum ubi situm II, 239, 2. Firmo diei iter unius distat II, 210, 3. eius navale Ancona II, 197, 12. urbs est validissima II, 184, 20. praesidio munita Gotthico II, 187, 21. obsidetur a Belisario II, 239, 12 et seq. urbis fons II, 255, 18. acre illic certamen II, 257, 4. Gotthi cum urbe se dedunt II, 259, 8 sqq. eam Totilas obsidet II, 321, 20. captam fuisse constat II, 584, 17.**
- Auxomis urbs Aethiopiae, quantum distat Adolide I, 101, 12. et Elephantine I, 102, 6. Auxomitae I, 100 21.**
- Azarethas Persarum dux I, 81, 16. retrocedit I, 90, 22. hortatur ad praelium I, 98, 17. victoriam oruentam refert I, 97, 6. male acceptus a rege Cabade I, 98, 13. Edessam oppugnat I, 279, 11.**
- B fugabit G. praedictio puerorum Carthaginensium I, 397, 7.**
- Babas dux Rom. II, 498, 3 525, 5. Archaeopolin servat II, 530, 5.**
- Babosis, Numidiae locus I, 495, 5.**
- Bacchus Salomonis frater, Cyri, Sergii ac Salomonis pater I, 502, 1. 504, 11.**
- Bagais, urbs Numidiae, deserta I, 494, 3.**
- Bagradas Africae fluvius I, 477, 1.**
- Balas Hunnorum dux I, 360, 4.**
- Balas equus quis dicatur a barbaris II, 87, 21.**
- Balisterae descriptio II, 103, 15. eius vis II, 111, 2.**
- Balneo utitur Ioannes Cappadox ad coquendum panem castrensem I, 368, 11.**
- Bandalarius II, 91, 12.**
- Bandifer I, 448, 5. bandum I, 415, 20.**
- Baptismo recens lustratus in navem praetoriam imponitur felicis omnis gratia I. 362, 22. baptismum conferre vetantur Ariani I, 471, 5. puer a baptismo recens assumitur in pignus fidei publicae I, 521, 20.**
- Baradothus episcopus Constantinae, vir sanctus, Cabadem Persarum regem mirabiliter sibi conciliat I, 211, 15.**
- Barbalissi castellum I, 205, 9.**
- Barbari nulla re, nisi metu, continentur in fide I, 103, 12. soli dicebantur foederati I, 358, 19. eorum societas Romanis pernicioosa II, 6, 12. apud ipsos supremus princeps vocatur rex II, 10, 8.**
- Barbaricini in Sardinia, quinam I, 469, 1.**
- Barbericus campus Sergiopolia habet I, 175, 15.**
- Barbation Belisarii protector II, 324, 5. sub moenibus Romae dimicat II, 327, 17. fugatur II, 397, 10.**
- Barbatus dux Rom. in Africa I, 359, 14. 420, 17 seditiosos petit I, 481, 13. contra datam fidem occiditur I, 484, 17.**
- Baresmanas dux Persarum, luscus I, 62, 5. 70, 15. in acie cadit I, 73, 11.**
- Barlai porta Edessae I, 280, 4.**
- Barzaezes Gubazi Lazorum regi insidias detegit I, 287, 14.**
- Basicius Arsaci Armeniae regi charissimus I, 27, 14. infelix eius exitus I, 29, 7.**
- Basilides quaeator, patricius I, 123, 7.**
- Basiliscus Verinae Aug. frater, bello Vandalico a Leone praeficitur I, 336, 1. affectat imperium *ibid.***

- classem appellit ad Mercurii fanum I, 357. 10. male cunctatur I, 338, 9. clade accepta, reversus confugit in templum Sophiae I, 339, 21. Verinae precibus evadit periculum *ibid.* tyrannidem invadit I, 342, 15. proditus ab Armato, in templum confugit I, 342, 22. inde pulsus ob haeresin, cum uxore et filiis frigore enecatur I, 343, 5.
- Basiliscus** Armati filius I, 343, 11.
- Basilius**, pater Ioannis Edesseni I, 247. 19.
- Basilius**, patricius Rom. II, 363, 13.
- Bassaces** Armenus, Ioannis gener, Buzis insidias effugit I, 162, 19. dux Armenorum ad Persas deficientium I, 163, 7. redit in fidem Rom. I, 249, 2.
- Batne** oppidum, diel unius itinere Edessa dissitum I, 209, 17.
- Belisaria** porta Romae II, 89, 19. 106, 7.
- Belisarius**, ubi natus I, 361, 3. Antoninae maritus I, 131, 15. Photii vitricus II, 26, 20. in adolescentia stipator Iustiniani magistri milit. Persarmeniam vastavit I, 59, 10. victus est *ibid.* dux Darae a Iustino Aug. factus, Procopium consiliarium accepit I, 59, 21. castellum extruit Mindone, ubi a Persis vincitur I, 60, 6. magister milit. orientis a Iustiniano Aug. creatur *ibid.* ad Daram egregie disponit aciem I, 62, 13. eius literae ad Mirhanem Persarum ducem I, 66, 5. 67, 7. concio militaris I, 69, 3. victoria clarissima I, 72, 19. Persis Comagenen ingressis occurrit I, 90, 1. suos dehortatur a pugna I, 92, 3. fortissime dimicat I, 96, 7. victus. Byzantium revocatur, et a magisterio militari amovetur, ut praesit bello Vandalico I, 107, 16. 353, 7. spes est Iustiniani in seditione I, 126, 19. magno septus satellitio *ibid.* in circo stragem seditionum edit ingentem I, 128, 19. iterum magister mil. orientis I, 137, 6. tantum usque ad Euphratem, quia absens I, 176, 11. expeditioni Vandalicae praesit summo cum imperio I, 360, 19. vela facit cum uxore I, 363, 1. eius oratio duce Christiano dignissima I, 364, 13. exemplum statuit severitatis I, 364, 4.
4. navigationi providet I, 366. 6. in Siciliam delatus, Procopium Syracusam mittit I, 370, 8. appulsa classe in Africam I, 372, 16. de exarsione deliberat I, 373, 2. ea facta, dum castra locat, fons mirabilis errumpit I, 377, 9. milites ad modestiam hortatur I, 378, 14. equos cursus publici accipit I, 380, 13. instructa acie, Carthaginem versus iter intendit I, 381, 11. Afros capit humanitate I, 382, 10. hortatur ad praelium I, 387, 10. eius cautio I, 391, 15. Carthaginem ingreditur I, 394, 17. circa festum S. Cypriani I, 398, 21. sedet in Gelimeris solio I, 394, 19. in Delphica prandet I, 395, 8. muros instaurat I, 396, 21. 403, 12. eius victoria praedicta a ludentibus pueris I, 397, 5. Maurorum Regulis dat principatus insignia I, 407, 4. proditorem plectit, sibi que Hunnos devincit I, 413, 1. hortatur ad pugnam I, 413, 20. vincit I, 421, 21. dissipatos amore praedae colligit I, 424, 21. supplices Vandalos in fidem recipit I, 425, 10. 428, 6. Gelimerem insequitur I, 425, 16. Ioan. Armenii tumulum annuo pecuniae stipendio coonestat I, 426, 19. potitur gaza Gelimeris I, 429, 15. Sardiniam et Corsicam recipit I, 430, 11. Caesaream Mauritaniae, Septem, Ebusam, et Baleares I, 430, 13. Lilybaeum a Gotthis repetit I, 431, 14. Gelimerem dedititium accipit I, 440, 8. calumoniam apud imp. patitur I, 441, 16. discedit ex Africa I, 444, 13. Byzantii triumphat, Gelimerem captivum ducens I, 445, 5. consul factus, triumphat more veteri I, 447, 8. in Siciliam missus summo cum imperii belli adversus Gotthos II, 26, 8. insulam Gotthis eripit, et Syracusis hiemat I, 469, 6. II, 27, 1. consulatum ibidem claudit magnifice II, 28, 16. in Africam navigat, seditionem compressurus I, 476, 11. adventus sui fama seditiones fugat I, 476, 16. hortatur ad pugnam I, 477, 8. dissipatis seditionibus, in Siciliam redit, ob aliam seditionem I, 481, 8. in Italiam traiecit II, 38, 18. Neapolin obsidet II, 39, 9. saepe repulsus II,

44, 20. viam discit qua possit urbs capi II, 46, 20. ad deditiōnem hortatur II, 48, 11. subire parat per aquaeductum II, 49, 15. potitur urbe II, 52, 22. militibus humanitatem suadet verbo atque exemplo II, 54, 3. relicto illic et Cumis praesidio Romam petit II, 73, 15. admissus a civibus, claves urbis ad imp. mittit, et muros reparat II, 76, 1. partem Samnii, Calabriam et Apuliam recipit II, 77, 4. item Narniam, Spoletium ac Perusiam II, 81, 1. adventante Romam Vitigii Goththorum rege, copias e Tuscia revocat II, 84, 13. pontem Tiberis urbi proximum munit II, 86, 1. sub moenibus acerrime et foelicissime pugnatur II, 87, 12 seq. eius vigilantia II, 92, 12, moletrinas excitat II, 96, 19. eius induto nomine pastor alterum pastorem Vitigini dictum vincens, dat omen victoriae II, 98, 12. legato Vitigii animose respondet II, 101, 1. illius mira in sagittis mittendis dexteritas II, 105, 19. Gotthos clade stupenda afficit II, 111, 10 et seq. eius ad imp. epistola II, 114, 4. eiusdem providentia II, 119, 5. 121, 14. Sylvio papae relegato in Graeciam, Vigiliū sufficit II, 121, 7. ipsius de peditatu iudicium II, 132, 19. tutum iter parat Euthalio, stipendia afferenti II, 150, 7 et seq. stratagema II, 164, 18. colloquium II, 168, 5. gladio petitus a Constantino II, 180, 16. iubet illum interfici II, 181, 4. proditorum plectit II, 184, 8. Arimino capto providet II, 188, 14. Tuderum et Clusium capit II, 197, 2. iunctis cum Narsete copiis, Arimino obsesso suppetias affert II, 213, 1 et seq. eius cum Ioanne et Narsete dissidium II, 217, 12 et seq. summus belli dux Iustiniani literis declaratus II, 221, 3. Urbinum obsidet II, 221, 10. et capit II, 223, 11. itemque urbem veterem II, 225, 1. de Mediolano obsessio frustra sollicitus II, 228, 22. 231, 4. Picenum petit II, 234, 21. Auximum obsidet II, 239, 1. Procopii consilium sequitur in dando receptus signo tuba pedestri II, 243, 8. per literas expostulat cum Theode-
Procopius III.

berto Francorum rege II, 250, 12. periclitatur II, 257, 8. Auximum capit II, 260, 13. Ravennam comitatibus intercludit II, 260, 15. legatos ad Vitigini mittit, Francorum legatis contradictorios II, 261, 13. paci cum ipso factae subscribere renuens, eam dissuadet II, 267, 3. Gotthis regnum deferentibus assentiri se simulans, et ipsos fallens, Ravennam ingreditur ac Vitigini capit II, 269, 3 et seq. Tarvisium, Caesenam et alia loca recipit II, 271, 21. Byzantium accitus, ut bellum in Persas accipiat II, 271, 14. regnum Italiae occupasse dicitur I, 166, 8. id sibi oblatum repudiat II, 269, 2. 276, 5. Byzantium proficiscitur II, 276, 15. Vitigini et Gotthos captivos deportat II, 280, 1. non donatur triumpho II, 280, 10. satellitium eius numerosissimum II, 282, 20. invidum patitur Ioannem Cappadocem I, 131, 18. spem sustinens Romanorum, contra Persas iterum mittitur I, 131, 22. 215, 16. accipit Saracenum auxilia I, 222, 17. cum ducibus deliberat I, 222, 22. Nisibin petit I, 228, 19. praesidiarios repellit I, 232, 2. Sisauranum cast. capit. I, 235, 16. Byzantium revocatur I, 238, 21. in orientem remittitur contra Chosroem I, 241, 10. qua cautione eius legatum acceperit I, 243, 8 et seq. Chosroem terret compellitque ad reditum I, 246, 20. hinc maximum eius nomen I, 247, 21. revocatur Byzantium, in Italiam rediturus I, 249, 4. eo redit II, 315, 20. Ravennae milites alloquitur II, 319, 9. Pisaurum munit II, 323, 14. Romae providet II, 324, 5. subsidium petit ab imp. II, 324, 15. consilii poenitens et in magnas ad ductus angustias, Epidamnū se confert II, 328, 21. 330, 6. Romam versus navigans, suo Hydruntem adventu Gotthos fugat II, 350, 13. Romae obsessae succurrere parat II, 355, 2. pugnatur II, 357, 11. turbatus nuntio, absistit incoepto II, 359, 12. morbo corripitur II, 360, 2. Totilae per literas persuadet, ne Romam diruat II, 371, 7 et seq. eo proficiscens

- insidiis petitar II, 374. 7. Romam recipit ac munit II, 377, 5. Totilam validissime repellit II, 378, 11. dissidet a Ioanne Vitaliani nepote II, 386, 9. Tarento trepide in Siciliam fugit II, 397, 17. obsesso Rusciano suppetias ferens, repellitur II, 402, 14. Byzantium redit II, 411, 15. 414, 3. quam indecorus ille reditus II, 427, 6. Byzantii manet, divitiis affluens II, 427, 15. datum ipsi olim prosperitatis omen II, 428, 3. in urbe impensus honor II, 569, 5. vir fuit natura clemens II, 181, 6. caeteris ducibus longe praestantior I, 237, 6. 273, 19. amplissimum eius elogium II, 480, 12. illi fuit ab arcanis Georgius I, 235, 10.
- Bellum inchoare facile est; finire non item I, 169, 10. unde eius exitus pendeat I, 414, 10.**
- Beneventum cur olim dictum Maleventum II, 77, 8. eius conditor Diomedes stupendos apri Calydonii dentes ibi reposuit, deditque Aeneae palladium Troianum II, 77, 21. huius imago illic visitur II, 78, 10. urbem Totilas capit II, 301, 5.**
- Benilus frater Buzis, dux Rom. II, 498, 2. 525, 9.**
- Bergomum urbs II, 196, 15.**
- Beroea quantum Chalcide dissita I, 204, 16. eius situs I, 181, 3. ciues cum Chosroë paciscuntur I, 181, 11. ad extrema redacti I, 182, 2. Megas ipsorum episcopus I, 179, 11. urbem servat I, 185, 18.**
- Bersathus, nobilis Persa II, 537, 18.**
- Bessas, Gotthus, natus in Thracia I, 89, 17. II, 81, 8. Martyropoli praest I, 107, 22. dux Rom. in bello Gotthico II, 26, 11. Gotthos Neapolitani muri custodes fallit II, 51, 5. Narniam capit II, 81, 12. revocatus Romam a Belisario II, 85, 1. portam Praenestinam defendit II, 92, 6. 96, 6. Gotthos fundit II, 128, 2. 145, 5. a Belisario suspectus II, 270, 1. illo Byzantium revocato, Italiae curam suscipit II, 272, 16. Veronam petit II, 290, 14. et Florentiam II, 298, 21. Spoletii residet II, 302, 8. Romae praef. II, 322, 11. eius ignavia II, 338, 11. inhumana avaritia II, 347, 13. 356, 16. 360, 7. urbe a Gotthis capta, aufugit II, 363, 14. sine opibus II, 364, 18. magister mil. Armeniae, destinatur in Lazicam II, 497, 20. Petram obsidet II, 507, 13. grandaevas licet, fortissimae pugnat II, 513, 3 et seq. urbem expugnat II, 517, 9. moenibus nardat II, 522, 13. ab imp. laudatur II, 522, 17. eius sordida cupiditas II, 525, 11. circa illum fortuna ludit II, 631, 20.**
- Bessi, natio II, 251, 15.**
- Bithynia I, 283, 11. II, 463, 13.**
- Blases Perozis frater subrogatur Cabadi, spoliato regia potestate I, 25, 9. excaecatur post reditum Cabadis I, 33, 5.**
- Bledas Gotthorum dux II, 298, 14.**
- Blemyes ubi siti I, 102, 9. annua pensione a Romanis donati I, 103, 11. perfidi I, 103, 21. solem humanis hostiis colunt I, 104, 3.**
- Bleschanes Persa praesidii Sisauranensis praef. I, 232, 19. facta Belisario deditio, Byzantium mittitur I, 235, 18. inde contra Gotthos in Italiam ibid. et II, 291, 18.**
- Boas fluvius, ubinam Phasis vocari incipiat I, 238, 15. mari vicinus dicitur Acampsis II, 464, 14.**
- Boeotia terraemotibus concussa II, 594, 20.**
- Boës Persarum dux I, 58, 5.**
- Boëtius Symmachii gener, vir laudatissimus, a Theoderico morte afficitur II, 11, 9. eius liberos Amalasantha restituit II, 12, 12. ipsius uxor Rusticiana II, 365, 4.**
- Bolosia dicta est Lucina, quia βολαι sunt dolores partus II, 576, 15.**
- Bolum castellum Persarmeniae I, 77, 2. Theodosiopoli proximum I, 79, 10. id Romani occupant ibid. Chosroës repetit I, 112, 2. et obtinet I, 114, 4. II, 526, 15.**
- Bombycum ova Monachi ex India Byzantium deferunt, et conficiendi serici rationem Romanos docent II, 546, 17 et seq.**
- Bonifacius comes Africae, technis Aëtii deceptus, ab imperatore deficit I, 322, 6. 323, 4. Vandalos accersit in Africam I, 323, 11. detecta Aëtii fraude, illos remittere conatur frustra I, 324, 16. victus, Hipponem se recipit ibid. iterum a**

- Gizerico victus Placidiam adit I, 325, 15. eius clades praedicta a ludentibus pueris I, 397, 5.
- Bonifacius Gelimeris gazam Belisario tradit I, 429, 19.
- Bononia II, 320, 17. 321, 12.
- Bonus Genuae praef. II, 317, 21.
- Boraides Iustiniani ex fratre nepos I, 123, 23. Germanum fratrem haeredem instituit II, 408, 3.
- Bos aeneus in foro Pacis Romae II, 570, 16.
- Bosporus Thraciae duplicem habet aquae cursum II, 487, 5.
- Bosporus urbs, ubi sita I, 57, 17. II, 430, 14. Bosporitae Iustino Aug. se dedunt I, 57, 15. huius rei invidia in Iustinianum convertitur I, 164, 14.
- Braducio, interpres legati Persae, accumbit mensae cum Iustiniano I, 236, 4. ob id Chosroi suspectus, occiditur II, 506, 21.
- Britannia insularum maxima I, 312, 6. decuplo minor quam Thule II, 205, 17. eius situs in oceano Boreali II, 559, 13. deficit a Romanis I, 317, 16. nunquam recuperata I, 318, 20. illius clades Sibyllinis oraculis praedictae II, 118, 13. vide Brittia.
- Brittia oceani Borealis insula II, 559, 10. eius incolae Angli, Frisones, Brittones II, 560, 3. ad Francos migrant II, 560, 5. equitandi rudes, quod nullus apud illos sit equus II, 563, 14. Varnos praelio vincunt II, 564, 13. minus illis metuendi quam Franci II, 561, 18. quanti faciant pudicitiam II, 562, 20. Brittia muro divisa II, 565, 19. pars eius inhabitabilis II, 566, 7. fama est eo deventi defunctorum animas II, 567, 3.
- Brittones, incolae Brittae insulae, regem habent II, 560, 3. vide Brittia.
- Bruchi, ad Caucasum II, 473, 5.
- Brundisium II, 350, 19. 352, 17. 392, 5.
- Brutii II, 39, 7. 79, 19. 301, 20. 395, 19. conciliantur imperatori II, 353, 2.
- Buchas Belisarii protector II, 150, 20. fortiter pugnat II, 152, 6. moritur II, 153, 18.
- Bacula Myronis, ubi posita II, 571, 3.
- Bulgudu Valeriani stipator Anconam servat II, 198, 23.
- Bulicas, portus Homeritarum I, 101, 9.
- Bullae campus I, 391, 10. 408, 4. 475, 10. ubinam situs I, 406, 8.
- Burcentius, proditor II, 251, 15. vivus comburitur II, 255, 12.
- Burgaon, mons provinciae Byzacenaee I, 458, 22. in eo stupenda Mauro-rum clades I, 462, 1.
- Burgundiones ubi siti II, 63, 8. victi a Francis II, 65, 9. 263, 2. ipsis militant II, 69, 16. missi Gotthis auxilio II, 196, 7. Mediolano capto, foeminas in praemium accipiunt II, 234, 10.
- Burnus, urbs II, 83, 4.
- Busta Gallorum, loci nomen II, 610, 11.
- Buzes Cutzis frater I, 60, 15. Boni II, 498, 2. avunculus Domnentioli II, 445, 3. praefectus praesidio Libani I, 60, 15. deinde Martyropolitano praesidio I, 107, 22. ad Daram pugnat I, 62, 15. 64, 1. in Armenia Ioannem Arsacidem perfidiose necat I, 163, 4. magister fit militum orientis ab Kuphrate ad fines Persicos I, 176, 14. eius oratio ad Hieropolitanos adventante Chosroë I, 176, 18. illos deserit I, 177, 19. impie avarus I, 210, 21. Hierapolin se recipit I, 241, 14. Byzantii Germanum suo defendit testimonio II, 415, 10. auxiliorum dux in Gepaedes II, 415, 10. 426, 5.
- Byzantium I, 371, 16. 391, 10. ducem habet I, 509, 5. 523, 9. pars eius siticulosa I, 377, 20. vastatur a Mauris Leuchatis I, 503, 21. Mauri Byzaceni Vandalos praelio fundunt I, 349, 21. obsequium Belisario spondent I, 406, 12. in Rom. rebellant I, 442, 17. 448, 7. pugnant I, 453, 8. 457, 3. victi I, 457, 19. bellum instantant I, 458, 8. eorum stupenda clades I, 461, 9. reliqui in Numidiam concedunt, praeterquam subditi Antalae I, 462, 16.
- Byzantium imperii sedes efficitur et nomen accipit a Constantino magno I, 309, 10. quanto dissitum spatium a Muris longis II, 456, 18. ab Istri ostiis I, 310, 15. ab urbe Topero II, 442, 11. Adrianopoli II, 455, 16. Carthagine I, 355, 19. eius archiepiscopus Epiphanius I, 362,

21. plebs seditionem horrendam excitat I, 119, 11 et seq. immanis strages I, 128, 23. suburbia ab Hunnis infesta I, 167, 18. urbis calamitas, grassante peste I, 251, 3. 255, 20 et seq. de illa capienda Chosroës cogitat I, 283, 13. vento illuc delatus Vesuvii cinis, causam praebuit solenni supplicationi II, 163, 8. cives in expeditione Vandalica I, 360, 17. Byzantii mare infestat cetus immanis II, 399, 3. fretum aquae cursum duplicem habet II, 487, 5. *vocabula partium quarumdam urbis in suas digesta sunt literas.*
- Cabades filiorum Perozis Persarum regis natu minimus I, 19, 15. patri succedit I, 26, 18. ausus ferre legem de promiscuo foeminarum usu, a subditis regno exiit I, 27, 1. in castellum Oblivionis conicitur I, 28, 2. evadit uxoris ac Seoais ope, seque recipit ad Ephthalitas I, 31, 9. 32, 6. recuperato regno Blasem sibi suffectum excaecat I, 33, 4. novum magistratum instituit I, 33, 17. mutuum petit ab Anastasio Aug. pecuniam I, 33, 20. repulsam passus, Amidam obsidet I, 34, 10. Iacobum Eremitam inivit, miraculi fama excitis I, 35, 3. Amidam capit I, 38, 9. Glonem urbi praeficit I, 38, 10. captivos remittit I, 39, 2. Romanos incautos occupat ac fundit I, 41, 21. Baradotum Constantinae episcopum benignissime accipit I, 211, 15 cum Hunnis bellum gerit I, 42, 8. portas Caspiae occupat I, 49, 8. queritur cum Anastasio I, 49, 17. de successore sollicitus I, 50, 12. sanatus a Stephano Edesseno Medico I, 271, 13. Caesem filium natu maximum odit I, 50, 15. immerito I, 195, 20. Zame filio a regni successione ob oculi vitium lege excluso, id Chosroi destinat I, 50, 18. petit a Iustino Aug. ut ipsum adoptet *ibid.* in Seoem ingratus I, 55, 19. Iberes a Christianis ritibus adducere nititur I, 57, 8. contra illos exercitum mittit I, 58, 3. et in Armeniam I, 74, 6. aurifodinas amittit I, 78, 21. eius ad Rufinum legatum oratio I, 80, 3. Mirhanem a Romanis victum ignominia notat I, 86, 1. copias in Comagena mittit I, 90, 1. in Azarethem ingratus I, 97, 16. Hermogenem legatum remittit inanem I, 107, 12. testamentum condit ac moritur I, 109, 15. eius virtuti honor habitus I, 110, 9.**
- Cabades Zamis filius I, 114, 22. avum suum, regem Cabadem vultu refert I, 118, 8. illi puero regnum decernitur a coniuratis I, 114, 21. morti addictus a Chosroë patruo, clam servatur benignitate Adergudunbadis I, 115, 12. Byzantii honorifice a Iustiniano habitus I, 118, 10. Narsetem in Italiam sequitur cum Persis transfugis II, 599, 1.**
- Caballarius Erarici legatus II, 289, 20.**
- Cabao Maurorum Tripolit. princeps I, 346, 20. Christi opem praeclearis officiis ambit in Vandalos I, 347, 15. magna illos clade afficit I, 349, 7.**
- Cadiseni Persis militant I, 71, 19.**
- Cadmea victoria II, 33, 16.**
- Caenopolis, olim Taenarus I, 367, 10.**
- Caesar a Persis dicitur imper. Rom. I, 244, 17. 204, 1. Basiliscus Armati filius a Zenone creatur Caesar I, 342, 15. vide Augustus.**
- Caesarea Mauritaniae secundae metropolis I, 501, 9. quantum Carthagine dissita I, 430, 13. redit in ditionem Rom. *ibid.* et I, 501, 12. hinc ad Gades Mauri dominabantur, stante regno Vandalico I, 451, 9.**
- Caesana castellum II, 188, 3. ubi situm II, 8, 6 frustra a Ioanne tentatum II, 224, 3. in potestatem Belisarii venit II, 272, 1. occupatur a Totila II, 301, 1.**
- Caisus, vir ex Phylarchico genere I, 106, 16.**
- Calabria II, 79, 17. dedit se Belisario II, 77, 4 deinde Totilae II, 301, 21. conciliatur imperatori II, 352, 13. Gotthis infensa II, 376, 19.**
- Calaris, urbs Sardiniae I, 403, 23. 407, 12. frustra a Romanis obsessa II, 591, 1. montes ei vicinos occupant Barbaricini I, 468, 11.**
- Calchedon. vide Chalcedon.**
- Callinicum urbs I, 202, 21. ad Euphratem sita I, 91, 13. 97, 12. diruitur a Chosroë I, 248, 11.**

- Callinicus** acclamator Iustinianus I, 190, 15. 293, 6. 532, 10.
- Calonymus Alexandrinus**, Romanae classis praefectus I, 360. 9. Carthagine institores expilat I, 393, 23. periurus a deo plectitur I, 394, 23.
- Calydonii apri dentes stupendi** servantur Beneventi II, 77, 22.
- Calypsus insula** II, 575, 3.
- Calx**, vulgo asbestus II, 258, 13.
- Cameli equos terrent** I, 349, 3. illis suam aciem muniunt Mauri I, 348, 15. 453, 8.
- Camillus ubinam Gallos fuderit** II, 610, 8.
- Campania** II, 79, 20. 301, 5. nullum habuit munitum locum, praeter Neapolin et Cumas II, 37, 17. eo senatores ablegati a Totila II, 373, 10. postea a Gotthis interfecti II, 633, 3. res illic gestae cum Teia II, 635, 13 et seq.
- Campus Bullae**: vide supra in litt. B. campus salis vicinus Carthagini I, 386, 5.
- Candidati** II, 441, 16.
- Candidus Sergiopolitanus Antistes** cum Chosroë pro captivis paciatur I, 175, 22. eos recipit I, 176, 5. non stans promissis, male mulatur a Chosroë I, 239, 3.
- Canis nomen contumeliosum** I, 525, 1. II, 625, 2. canes marini ad Scylaeum multi II, 394, 2. concharum margaritiferae amasii I, 22, 11. piscatore vorant I, 24, 7. canina habere capita creditus Corcyrae populus II, 394, 10. canum fidelitas II, 556, 18. canes adiuncti excubiis II, 122, 7.
- Cannae** II, 352, 20.
- Canusium urbs Apuliae** II, 352, 20.
- Caoses filiorum Cabadis natu maximus** I, 50, 15. patri invisus immerito I, 193, 20. eius testamento regni successione exclusus I, 110, 2.
- Capitolini Iovis templum diripit Gize-ricus** I, 332, 13.
- Cappadocia montis Tauri particeps** I, 47, 16. illam affectat Chosroës I, 283, 10. frigore ibi moritur Basiliscus tyrannus I, 343, 11.
- Capra altrix infantis derelicti**, studio mirabili ipsum fovet II, 214, 5 et seq.
- Caprae**, loci nomen in quo Totilas obiit II, 625, 13. 627, 5.
- Capua urbs** II, 74, 11. tenetur a Gotthis II, 353, 16. in urbe certamen improvisum II, 387, 13, 19.
- Caputuada**, locus Africae maritimus I, 372, 17.
- Caralis**: vide Calaris.
- Carcasso urbs** II, 66, 20. 70, 7. obsessa a Francis; quod haberet Alarici gazam, in qua erant vasa Salomonis, obsidione quidem liberatur a Theodorico, sed Thesauro spoliatur II, 67, 10. 68, 4.
- Carnii ubi siti** II, 80, 11.
- Carrheni maximam partem gentiles** I, 211, 1. Edessa a Persis obsessa, fumum ex aggere erumpentem vident I, 276, 11.
- Carthago** I, 324, 5. 331, 17. 341, 22. condita a Didone I, 450, 19. libera, pulsus procul Mauris *ibid.* occupata a Vandalis, sola urbium Africae muros habuit I, 332, 19. 374, 4. Belisarium cum exercitu accipit I, 391, 18. 394, 7. instauratis ab illo moenibus I, 403, 12. eam frustra Gelimer obsidet I, 412, 2. templo ornat ac munit magister mil. Salomon I, 520, 22. urbis Antistes Reparatus I, 521, 16. palatium I, 394, 19. 474, 1. 491, 16. 521, 14. carcer, dictus Ancon I, 392, 6. circus I, 473, 16. 482, 3. suburbium Aclas I, 440, 7. stagnum portus I, 374, 20. portus alter Mandracium I, 392, 4. 393, 15. navale Messuas I, 474, 18. aquaeductus I, 412, 3. quanto Carthagine spatio distet Aurasius Numidiae mons I, 345, 8. 465, 15. Bullae campus I, 406, 9. Byzantium I, 355, 19. Caesarea Mauritaniae I, 430, 15. Caputuada I, 372, 19. Decimum I, 384, 4. Grasse I, 384, 6. Hippo regius I, 427, 7. Membresa I, 476, 22. Mercurii fanum I. 337, 11. Sicaveneria I, 513, 23. Tebesta I, 504, 10. Tricamarum I, 416, 10.
- Casandria**, olim Potidaea, ab Hunnis capta I, 167, 19.
- Casius Iupiter**, ubi cultus II, 576, 2.
- Caspiae portae** I, 48, 4. 57, 1. II, 469, 17. munitae ab Alexandro magno I, 48, 16. oblatae Anastasio Aug. I, 48, 21. eas occupat

- Cabades I**, 49, 8. vult etiam a Romanis custodiri I, 80, 6. item Chosroës I, 112, 7. Persae custodiunt I, 198, 7.
Cassiope urbs, unde dicta II, 576, 4.
Castra Annibalis II, 374, 3.
Casula, vestis genus I, 522, 2.
Casus lepidus II, 146, 11.
Catana, urbs Siciliae II, 27, 22. moenibus nuda II, 453, 9.
Catellus, nobilis Italus II, 318, 23.
Catholus dicitur episcopus Persarmeniae I, 263, 11. vide Christiani.
Caucana, Siciliae oppidum I, 370, 13. 372, 7.
Caucasus mons I, 78, 12. illum aecolunt Hunni I, 216, 21. 221, 9. 283, 5. 288, 19. II, 467, 19. Sabiri II, 509, 14. eius altitudo et portae geminae II, 469, 4.
Celer magister offic. I, 42, 16. Arzanenem vastat *ibid.* et I, 217, 13. cum Persis inducias pangit I, 47, 11.
Celtici montes Eridanum fundunt II, 8, 18. et Danubium II, 481, 4.
Centenarium, quid significet I, 112, 4.
Centumcellae II, 328, 20. urbs Tusciae maritima et ampla, a Gotthis deseritur II, 175, 12. sola Romanis reliqua II, 433, 22. eam Totilas obsidet II, 438, 3. 448, 19. captam Romanus exercitus obsidet Narsetis iussu II, 635, 18.
Centuriae, locus Numidiae I, 463, 5.
Cephalenia II, 452, 2.
Cepi, oppidum II, 480, 18.
Cerataeum Antiochiae I, 195, 24.
Cerva Maeotidis vadum monstrat II, 477, 1.
Cervarium, Apuliae locus II, 355, 2.
Cerventinus senator Rom. II, 123, 12. Byzantium petit II, 234, 13.
Cethegus, senatus Romani princeps II, 328, 19.
Chaeronia urbs terrae mota eversa II, 594, 22.
Chalazar praetorianus II, 402, 2. excarnificatur a Totila II, 404, 14.
Chalce porta I, 127, 21.
Chalcedon urbs I, 310, 14. II, 463, 12. quantum a fl. Phaside distat I, 311, 4. II, 481, 15.
Chalcis urbs orientis I, 90, 21. quantum Beroea distat I, 204, 15. pecunia salutem emit a Chosroë I, 205, 5.
Chalcis Babocae, haerentem Aristotelem videt II, 485, 15.
Chanaranges, nomen dignitatis Persicae I, 25, 14. 33, 12. 115, 13. Chanarangis impia contra Cabadem regem sententia I, 25, 14. Chanaranges Persarum dux Martyropolin obsidet I, 107, 20. obsidionem solvit I, 111, 9.
Chanaranges Persarmeniensis adolescens in Iustinianum conspirat II, 410, 10. 411, 19. 413, 3. 15.
Charybdis II, 38, 20. 486, 15. 575, 1.
Cherronesus: vide Chersonesus.
Cherso sive Chersona, ubi sita I, 57, 19. quantum ab Istri ostiis distat II, 480, 17.
Chersonesus Thraciae II, 79, 11. muros eius longos superant Hunni I, 168, 4.
Chilbudius magister mil. vir egregius II, 331, 4.
Chilbudius impostor, ac lepida de illo narratio II, 331, 4.
Childebertus Francorum rex auxilium Iustiniano in Gotthos promittit II, 27, 17. 73, 6. concessam a Vittigi partem Galliae cum Theodeberto et Clothario dividit II, 73, 2.
Chiliarchi a Gizerico constituti I, 334, 15.
Chinialus Caturgurorum princeps II, 552, 6. 554, 13.
Chorianes Persarum dux irrumpit in Colchidem II, 461, 15. castra ad flumen Hippin metatur II, 490, 15. occumbit in praelio II, 496, 8.
Chorsamantis facinora temeraria II, 148, 4 et seq.
Chorsomanus Belisarii protector II, 81, 4.
Chorzianene I, 262, 2.
Chosroantiochia a Chosroë Persarum rege condita I, 214, 13. illius iura ac privilegia I, 214, 22.
Chosroës, tertius filius Cabadis Persarum regis I, 51, 7. offertur Iustino Aug. adoptandus I, 51, 7. repulsam passus, odium concipit in Romanos I, 55, 7. omnium voce rex declaratur, patris testamento in comitiis lecto I, 110, 11. legatorum Rom. blanditiis delinitur I, 111, 17. Rufino gratificatur I, 113, 9. pacem conficit cum Rom. I, 113, 18. inquieto vir animo I, 114, 14. coniuratos e medio tollit, in his Za-

mem fratrem et Aspedem avunculum I, 115, 7. Adergudunbadem fallit ac perimit I, 118, 4. ingratus et crudelis in Mebodem I, 118, 22. Iustiniano victoriam Vandalicam gratulatur, et ab eo pecuniam elicit I, 137, 11. Alamundarum ad praebendas belli causas inducit I, 154, 5. Iustiniano violatam pacem obiicit I, 155, 16. 197, 12. legati Vittigis eum ad bellum hortantur I, 156, 20. II, 237, 14. et Armenii I, 163, 8. invidia stimulatus I, 158, 6. bellum in Rom. decernit I, 166, 17. Iustiniano per literas dehortanti, nihil rescribit I, 169, 7. 170, 19. Prima eius irruptio in Rom. imperium I, 171, 2. Circesio ac Zenobia abstinet I, 171, 11. urbem Sura oppugnat I, 172, 5. dolo capit ac delet I, 174, 7. Euphemiam Surenam uxorem ducit I, 175, 9. captivos pretio dimittit I, 175, 19. Hieropoli pecuniam imperat I, 180, 7. Berocem capit I, 183, 15. eius ad episc. Megan oratio I, 183, 15. Antiochiam obsidet I, 186, 5. oppugnat I, 187, 3. capit I, 189, 7. eius oratio ad legatos Rom. plena fictae misericordiae I, 191, 19. ingenium ac mores I, 192, 19. urbem exscindit I, 194, 8. cur. II, 490, 3. pecuniam petit annuam a Romanis I, 198, 1. pacem concedit I, 198, 17. in mari lavat, Soli nymphisque sacrificat I, 199, 5. Apamae a Thoma Antistite exceptus I, 201, 23. templum expilat I, 202, 9. Circensibus interest favetque Prasinis I, 203, 13. Persam stupratorem in crucem agit I, 204, 6. pecuniam exigit a Chalcidensibus I, 204, 15. Euphratem traicit I, 205, 7. de obsidenda Edessa cogitat I, 205, 17. eam petit ut Christum falsi convincat I, 209, 16. multatus a deo, satius habet pecuniam exigere I, 210, 1. Chosroantiocham condit I, 214, 12. Daram frustra obsidet I, 212, 8. iterum parat in ditionem Rom. irrumpere I, 222, 2. in Colchidem pervenit et a rege adoratur I, 225, 7. Petram obsidet I, 226, 7. et expugnat I, 228, 15. praesidio munit reditque in Persidem I, 238, 15. tertia eius irruptio in fines Rom. I, 239, 1. Candidum episc. male mul-

tat I, 239, 11. frustra Sergiopolin tentat I, 240, 4. sacro Hierosolymorum thesauro inhiat I, 241, 3. legatum mittit ad Belisarium I, 243, 1. illius nomine territus abscedit I, 246, 20. Callnicum diruit I, 248, 11. de quarta irruptione cogitat I, 259, 18. tenetur peste eius exercitus I, 261, 11. quarta irruptio non tam in Romanos, quam in deum Christianorum I, 267, 15. Edessam obidet *ibid.* pecuniam obseas ingentem imperat I, 269, 18. aggerem excitat I, 270, 7. saepe obsessos aggressus I, 274, 10 et seq. obsidionem solvit I, 280, 11. inducias pangit I, 281, 18. legationem ad Iustinianum mittit I, 284, 11. Lazicam sibi asserere contendit I, 283, 2. quibus de causis II, 489, 22. classem illic vult aedificare I, 286, 16. copias eo destinat I, 288, 11. Daram irrito conatu tentat II, 489, 1. valetudinarius II, 504, 11. in tribunum medicum munificus II, 505, 8. Anatozadam filium rebellem qua poena affecerit II, 505, 15. ad Iustinianum mittit legatum II, 506, 8. huius interpretem sibi suspectum occidit II, 507, 1. Romanos vectigales habet II, 538, 22. confirmat inducias II, 548, 3.

Christiani gentilium templa deo consecrant I, 84, 12. Edessam inexpugnabilem praedicant I, 205, 18. Christianorum nomine multis in locis excludit Procopius Arianos aliosque Haereticos, et illos significat quos vocat recte sentientes I, 598, 19. eorum oracula evangelia, per quae et iurant I, 504, 18. Christiana religio sanctior I, 78, 9. pietas circa festum Paschale I, 91, 19. moderatio maxime elucet in monachis I, 37, 9. Christiani optimi, Iberes I, 56, 22. et Lazi I, 283, 20. Homeritae a Iudaeis vexati I, 104, 12. Afri a Vandalis crudeliter indigneque habiti I, 344, 22. 345, 18. 347, 18. elingues loquuntur I, 345, 2.

CHRISTUS sponte mortuus in cruce I, 200, 19. deus est ac merito dicitur Sophia I, 339, 22. de eo dictum Cabaonis I, 348, 11. vide Iesus.

Ciconia ex Aquileas turri cum pullis

- svolans, Attilae dat omen urbis capiendae I, 830, 14.
 Cilicia, tegumenta bellica I, 271, 5.
 Ciliciae mons, Taurus I, 47, 16. eam Chosroës cogitat I, 141, 14. 180, 6.
 Cilices nautae I, 360, 7.
 Cimmerii ad paludem Maeotidem, iam dicti Uturguri II, 474, 14. idemque Hunni, in Uturguros et Cuturguros divisi II, 475, 19. Cimmerium fretum II, 484, 16.
 Circaeus mons II, 57, 18.
 Circe ubinam egerit cum Ulyasse II, 57, 19.
 Circesium, castellum munitissimum I, 171, 5.
 Circus Apamensis I, 203, 13. Aquileienseis I, 321, 13. Byzantinus I, 125, 13. Carthaginensis I, 473, 16. 492, 3. Chosroantiochenus I, 214, 15. Edessenus I, 207, 17. 263, 3. Romanus I, 206, 18. in Byzantino strages ingens edita seditiosorum I, 128, 2. triumphus Belisarii celebratus I, 445, 15. Venetia porticus I, 128, 2. porta Libitinensis I, 128, 20. circi factiones et insania I, 119, 14. eius natura lepide expressa I, 207, 16.
 Citharizon, castellum Armeniae I, 261, 17.
 Classes, portus Ravennae II, 270, 11.
 Classis Leonis Aug. in Vandalos I, 335, 16. Iustiniani in eosdem I, 360, 5. huic bene precatur archiepiscopus I, 362, 21. quo pacto coniuncte irerit I, 366, 6. vide praelium navale.
 Claudianus Salonis praef. II, 431, 14.
 Clementinus patricius II, 388, 19.
 Clipea, urbs Africae I, 450, 16.
 Clisurae I, 290, 6.
 Clotharius Francorum rex arma socia Iustiniano in Gotthos pollicitus II, 27, 17. 73, 6. concessam a Vittige partem Galliae cum Childeberto ac Theodeberto dividit, Gotthisque auxilia spondet II, 73, 2.
 Clusium urbs Tusciae II, 187, 16. 197, 2.
 Cocus singulari certamine inter geminas acies cadit II, 619, 10. 17.
 Cochleas, quid I, 127, 10.
 Colchi olim Persarum socii I, 219, 4. non sunt contermini Trapezuntiis II, 466, 5. Colchis unde Cytalis poëta dicta II, 535, 13. Lazicae nomen accepit I, 155, 1. II, 462, 11. vide Lasi et Lazica.
 Colloquium Belisarii cum legatis Gothorum II, 168, 5.
 Columnae Herculis: vide Hercules.
 Comagene, recentiori vocabulo dicta Euphratesis I, 81, 22. 85, 8. 240, 20. cur inde Persae non solerent in Romanos erumpere I, 85, 21. incipit a Samosatis *ibid.* non videtur extendi ad Sergiopolin usque I, 240, 20. in eam Persae irrupunt I, 90, 1.
 Comana Cappadociae ab Oreste condita, ac templis duobus ornata I, 84, 1. dicta aurea I, 84, 13. templa illa Christiani habent, nihil mutata structura *ibid.*
 Comana ponti ab Oreste condita I, 83, 10. II, 480, 7. Comanae templum a Taurico diversum I, 83, 9. Comanae utriusque situs similis Tauris I, 83, 12.
 Comes sacri stabuli II, 406, 5. marcrum largitionum, Narses, Strategius: comites Africae Bonifacius, Artabanes: *vide haec vocabula propria.* comes Illyrici Nazars II, 321, 12.
 Cometa I, 167, 3.
 Comum urbs II, 196, 15.
 Concha margaritifera canes marinos habet assecias I, 22, 11.
 Coniuratio Persarum procerum in Chosroëm I, 114, 15. Ioannis praef. praet. in Iustinianum I, 135, 3. Artabanes in eundem II, 405, 13 et seq. Maximi in Valentinianum Aug. I, 329, 10. militum in Salomonem I, 472, 2. Maximini I, 490, 18.
 Conon Isaurorum dux II, 163, 23. Anconam occupat II, 188, 15. eius imprudentia II, 197, 19. praefectus Neapoli obsidetur II, 301, 11. sese dedit II, 307, 20. humanissime habetur a Totila II, 308, 12. Romae obsidetur a Gotthis II, 346, 1. eius avaritia inhumana II, 347, 18. praefectus praesidio Romae II, 393, 14. ob avaritiam occiditur a militibus II, 402, 6.
 Constantianus Illyrius, advocatus, ad Chosroëm legatus I, 259, 21. aegrotat I, 260, 5. iterum legatus ad Chosroëm I, 280, 22.
 Constantianus sacri stabuli comes, in

- Illyricum missus, exercitum conflat II, 36, 18. Salonas, Dalmatiam ac Liburniam recipit II, 38, 1. 79, 1. Salonas munit II, 83, 21. Ravennam se confert II, 272, 17. cum Totila Tarvisii praefecto agit II, 288, 14. Veronam petit II, 290, 19. Ravennae residet II, 302, 7. imperatorem de misero Italiae statu certiozem facit II, 312, 23. Germanum testimonio suo defendit II, 415, 10. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 2. contra Sclavenos mittitur II, 456, 12.
- Constantina urbs Africae I, 481, 16.
- Constantina Mesopotamiae I, 216, 17. Arzamenis bidui dissita I, 41, 3. aedes olim ducis Mesopotamiae I, 111, 23. illam sibi Chosroës arrogat I, 211, 6. eius episc. Baradotus vir sanctus I, 211, 15.
- Constantinopolis: vide Byzantium.
- Constantinus magnus imperium dividit, translata eius sede Byzantium I, 309, 10. Constantini forum I, 121, 9. illic defossum ab ipso Palladium Troianum II, 78, 19. coronatus Hypatius I, 124, 9.
- Constantinus a militibus imperator in Britannia salutat I, 317, 17. praelio victus, cum filiis cadit I, 318, 19.
- Constantinus Thrax, dux Rom. in bello Gotthico II, 26, 11. Spolegium ac Perusiam recipit II, 81, 13. cum Gotthis congressus, vincit II, 81, 19. Romam revocatus a Belisario II, 84, 4. ad portam Flaminiam locatur II, 96, 7. deinde in Adriani mole II, 107, 19. Gotthos fundit II, 109, 6. 145, 7. 14. Belisarium, ablata reddere iubentem, gladio petit II, 180, 10. illius iussu occiditur II, 180, 14. 181, 5.
- Constantius Placidiae maritus, imperii consors ab Honorio factus, brevi obit I, 320, 2. pater Valentiniani tertii I, 320, 6.
- Consulatus amplitudo I, 136, 11. claudi solitus in curia II, 28, 23. Gotthis Italiam tenentibus, consul occidentis ab imperatore orientis fiebat II, 169, 19. consules, quorum mentionem facit Procopius, hi sunt: Belisarius I, 447, 8. Boëtius II, 11, 9. Gothigus II, 429, 1. Iohannes Cappadox I, 136, 6. Orestes II, 389, 1. Symmachus II, 11, 9. Theodericus II, 7, 8. 169, 16. consules honorarii, Artabanes II, 407, 7. 409, 12. Iustinus II, 410, 17.
- Corcyra insula, dicta olim Phaeacia II, 574, 21. vastata a Gotthis II, 576, 18. in ea navis lapidea II, 577, 6. Cynocephali II, 394, 11.
- Corinthus eiusque isthmus II, 79, 8.
- Cornelii forum II, 224, 11.
- Coronia urbs terrae motu eversa II, 594, 22.
- Corsica insula, olim dicta Cyrenus II, 591, 11. in ea homines et equi minimi *ibid.* redit in ditionem Rom. I, 430, 7. occupatur iterum a Gotthis II, 590, 17.
- Cotiaium seu Cutatisium Lazicae cast. urbs olim Cytaia II, 535, 15.
- Cottiae Alpes: vide Alpes.
- Crisaeus sinus II, 79, 7. 594, 21.
- Croto urbs II, 80, 2. 405, 5. illius situs II, 395, 4. quantum distet Messana II, 397, 16. obsidetur a Gotthis II, 596, 5. obsidio solvitur II, 596, 21.
- Crucis Christi segmentum Apameae servatum I, 200, 19. non sine miraculo exhibetur I, 201, 15. abstinet ab eo Chosroës I, 203, 6.
- Ctenatus, Theodori ducis cognomen I, 359, 15.
- Ctesiphon urbs I, 214, 13. ad fluvium Tigrin condita a Macedonibus I, 281, 1. quantum dissita ab urbe Lapato II, 504, 9.
- Cumae, antro Sibyllae nobiles, a Belisario receptae II, 73, 15. deinde a Totila II, 301, 14. illic huius gaza reposita II, 635, 12. locum Narsetis copiae obsident *ibid.* et capiunt II, 643, 2.
- Cuniculo eversus Persarum agger pro moenibus Amidae I, 36, 5. et Edesae I, 274, 4. capta urbs Lazicae Petra I, 226, 17. eadem tentata I, 291, 21.
- Cursus publici procurator I, 380, 13.
- Cutatisium seu Cotiaium, Lazicae cast. olim urbs Cytaia II, 535, 16. 549, 11. id Persae muniunt II, 543, 10.
- Cutilas Belisarii protector, miro accepto vulnere, fortiter pugnat II, 150, 21. moritur II, 153, 14.
- Cuturgur Hunnorum Cimmeriorum

- princeps, a quo dicti Cutarguri II, 476, 7.
- Cutarguri qui et unde sic dicti II, 476, 5. Maetidem traiciunt, et antiquas Gotthorum sedes obtinent II, 477, 20. 479, 15. Romanos infestant, traiecto Istro II, 478, 16. acciti a Gepaedibus, imperium Rom. vastant II, 552, 2. qui remaneant, vincuntur ab Uturguris II, 553, 19. alii in Thracia consistunt II, 555, 14. cladem accipiunt II, 603, 19.
- Cutzes, Buzis frater, a Persis captus I, 60, 15.
- Cuzinas Maurorum princeps in Rom. rebellis I, 448, 12. Mauros Numidas Carthaginem infestus ducit I, 515, 15. opem Areobindo contra Antalam spondet I, 517, 8. Gontharidi tyranno se adiungit I, 525, 20. societatem inquit cum Ioanne magistro militum I, 534, 1. II, 549, 18.
- Cyaneae cautes I, 310, 9.
- Cynocephali in Corcyra insula II, 394, 10.
- Cypriana, tempestas oriri solita circa festum S. Cypriani I, 393, 12. 397, 18.
- S. Cyprianus in somnis visus, Vandalorum excidium praedicit I, 398, 4. eius templum I, 398, 14.
- Cyprianus foederatorum dux I, 359, 11. 420, 15. ad Gelimerem mittitur I, 439, 23. Romae in Gotthos pugnat II, 112, 15. Faesulas obsidet II, 238, 11. urget II, 246, 7. capit. II, 259, 1. Florentiam petit II, 298, 22. Perusiae residet II, 302, 9. occiditur ex insidiis II, 327, 7. eius caedem ulciscitur deus II, 629, 18.
- Cyrene Africae I, 311, 20.
- Cyrillus Rom. dux I, 63, 6. in Sardiniam mittitur I, 358, 16. foederatorum dux I, 359, 12. Carthaginem navigat I, 406, 3. Sardiniam et Corsicam recipit I, 430, 2. 6. seditiosos petit I, 281, 14. contra datam fidem occiditur I, 482, 17.
- Cyrnus, vetus nomen insulae Corsicae I, 430, 9. II, 591, 17.
- Cyrus Persarum rex I, 153, 16.
- Cyrus Bacchi filius et Salomonis ex fratre nepos, Pentapoli praeficitur I, 502, 1. patrum contra Mauros proficiscentem sequitur I, 504, 11.
- Cytaia, olim urbs Colchidis, Aetiae regis patria II, 535, 20. inde Colchis dicta a poetis Cytaeis *ibid.*
- Cyzici suburbium Artace I, 135, 5. episc. Eusebius in foro occiditur I, 136, 1.
- Dacia II, 80, 12. tota Gepaedibus subdita II, 418, 3. 421, 21. quaedam eius pars concessa Erulis II, 418, 21.
- Dacius: vide Datus.
- Daemones pestem infligunt I, 251, 5. hominibus imponunt I, 300, 5.
- Dagaris praetorianus captus I, 75, 1. receptus, Hunnos imperio Rom. expulit I, 114, 6.
- Dagisthaeus Rom. dux Petram obsidet I, 288, 4. eius imprudentia I, 291, 9. insolens petitio I, 292, 7. turpis fuga I, 294, 6. cum Gubaze Lazorum rege deliberat II, 490, 17. proditoris accusatus, in carcerem conicitur II. 497, 9. Narsetem in Italiam secutus II, 598, 23. cornu aciei dexterum tenet II, 618, 10. Romam capit II, 631, 5.
- Dalmatia II, 80, 6. horrendis ventis obnoxia II, 77, 17. occupata a Marcelliano I, 336, 21. eo mittitur Mundus II, 26, 5. provinciam illam Romani Gotthis eripiunt II, 38, 15. Langobardi infestant II, 418, 14. ea volunt cedere Gotthis II, 585, 22.
- Damianus Valeriani nepos, in Picenum missus II, 176, 13. tenet se Arimini II, 191, 1. Langobardes deducit II, 628, 2.
- Dani dant Erulis transitum II, 205, 14.
- Danubius fluv. I, 310, 19. II, 481, 1. vide Ister.
- Daphne Antiochiae suburbium I, 190, 6. lucum ibi ac fontes miratus Chosroës, Nymphis sacrificat I, 199, 15. templum Michaëlis Archangeli incensum I, 199, 23. compressi vento erutae I, 215, 6. lex de illis non excidendis I, 215, 8.
- Dara urbs ab Anastasio Aug. condita, eiusque nomine insignita I, 49, 11. II, 489, 17. Nisibi et Ammodio vicina I, 61, 14. patria Salomonis magistri mil. I, 359, 20. episcopum habet ac palatium I, 138, 5. et horrea militaria I, 235, 5. praeficitur

- factum Belisarium I, 60, 1. gaudet
 annæ mirabili II, 489, 12. muro-
 rum descriptio I, 212, 10. sub
 moenibus praelium memorabile I,
 61, 16 et seq. non vult Chosroës
 sit ea ducis Romani vel magistri
 mil. sedes I, 111, 23. 113, 21. illic
 Ioannes tyrannus medio tollitur I,
 I, 137, 17. urbem tentat Chosroës
 I, 202, 19. 212, 8. frustra I, 212,
 17. II, 489, 3. Isdignas legatus
 occupare studet I, 284, 14.
- Datus Mediolanensis Antistes, Bell-**
sarium adit II, 177, 20.
- December, ultimus mensis I, 423, 20.**
- Decennovius Italiae fluv. unde nomen**
nactus II, 57, 15.
- Decimum, locus Carthagini vicinus I,**
383, 12. 384, 7. 385, 15. 387, 6.
389, 23. 392, 12. 516, 23.
- Decius patricius Rom. II, 363, 12.**
- Delphica, quid in palatio I, 395, 10.**
- Delphines cetum in exitium trahunt**
II, 399, 11.
- Delphis primum visus tripus I, 395,**
15.
- Demetrius Philippensium in Macedo-**
nia antistes, legatus religionis causa
ad Rom. pont. II, 17, 13. cum
Theodato clam agit II, 18, 2. By-
zantium redit II, 21, 8.
- Demetrius peditum dux II, 26, 16.**
238, 13. magister mil. suppetias
parat obsessæ Neapoli II, 303, 3.
fugit II, 304, 20. iterum tentans,
a Totila capitur II, 305, 12.
- Demetrius Cephalesus, procurator**
Neapoli, linguæ intemperantiam
luit II, 303, 22.
- Demonstratus Rufini frater I, 88, 19.**
- Deopheron Tulliani frater II, 401, 20.**
404, 11.
- Dertona moenibus nuda a Rom. occu-**
patur II, 438, 21.
- DEUS victoriae dator I, 364, 22. vio-**
latae ultor pacis II, 201, 20. iniu-
stitiæ II, 266, 19. et homicidii II,
629, 17. pestilentiae causa I, 249,
16. mendacio falli non potest I,
170, 18. parum industrios, si boni
sint, iuvat I, 818, 8. cum opem
subtrahit, opes humanæ ruunt I,
327, 11. non adest iniustus I, 379,
15. nec temerariis I, 92, 19. tur-
bat eorum mentem, quibus infortu-
num parat I, 390, 7. in deum
Christianorum suscepta a Chosroë
- expeditio I, 216, 17. divina pro-**
videntia I, 195, 23. 384, 15. ira
I, 335, 11. Procopii de deo iudi-
cium II, 17, 20. 270, 12.
- Dextera porrecta, index salutis datae**
I, 211, 8. locus ad dexteram ho-
nestior II, 29, 23.
- Diana cur dicta Bolosia II, 576, 15.**
navis lapidea illi posita ab Agame-
mnone in Euboea II, 576, 8. fan-
num Dianæ Tauricæ in Acilisenæ
I, 83, 6. hac de re controversia
II, 480, 2. ei templum Orestes
condit in Ponto I, 83, 22. alterum
in Cappadocia I, 84, 5. istud Chri-
stianis cedit I, 84, 12.
- Dictum sacerdotis Amideni I, 38, 12.**
Augari I, 207, 7. Romani civis I,
329, 18. Gizerici I, 335, 10. Ca-
baonis I, 347, 11. senis Vandali
I, 400, 12. Gelimeris I, 446, 19.
Iudæi I, 446, 5.
- Dido Carthaginem condidit I, 250, 17.**
- Diei unius iter quot stadiis constet I,**
312, 3. diei maximæ longitudo in
Thule II, 205, 19.
- Diocletianus Aug. Aegyptum obiens,**
Nobatis novas sedes, pensionem
annuam ac templa assignat I, 102,
14. 103, 7.
- Diogenes praetorianus I, 443, 11. 246,**
10. circumseesus a Vandalis, for-
titer evadit I, 401, 20 et seq. in
Italia militat II, 127, 5. 165, 7.
182, 11. praefectus domui Belisa-
rii, Romam propugnat II, 432, 6.
urbe capta elabatur II, 434, 14.
Centumcellas defendit II, 438, 5.
448, 20.
- Diomedes Tydei filius, Beneventi con-**
ditor, dentes apri Calydonii illic re-
ponit, et palladium Troianum Ae-
neae tradit II, 78, 4.
- Divinatio per porcos II, 45, 17.**
- Dodona II, 576, 21.**
- Dolomitæ, quæ natio II, 529, 9. eo-**
rum pugnandi ratio II, 529, 14.
- Dolon, veli nautici genus I, 382, 5.**
- Domesticus quis dicitur I, 326, 11.**
domesticus magistri milit. I, 359, 7.
- Domnentiolus Buzis nepos Messanam**
propugnat II, 445, 3. iustum se-
quitur in Armeniam I, 262, 5.
- Domnicus magister peditum in Africa**
I, 482, 21. 486, 21. Byzantium
revocatur I, 498, 3. legatus ad
Vittigin II, 266, 5.

- Dorotheus Rom. dux ad Daram pugnat I, 63, 7.
- Dorotheus Armeniae dux I, 74, 14. bis Persas vincit *ibid.* et seq. foederatorum dux in bello Vandalico I, 359, 6. in Sicilia moritur I, 372, 8.
- Draco fl. ex Vesuvio ortus, Nuceriam alluit II, 637, 19.
- Dromon, navigii genus I, 360, 13. 378, 8. II, 431, 15. dromonum classis instructa a Belisario II, 355, 13.
- Δρόμος* quid in navi II, 573, 19.
- Dryus urbs, hodie Hydrus II, 79, 16. 163, 23. 315, 11. vide Hydrus.
- Dubios, Persarmeniae locus I, 297, 21. commercio Indorum aliarumque gentium celebris I, 263, 1. Theodosiopoli distat octidui I, 263, 4.
- Dux optimus, quis I, 66, 9. ducum discordia nihil nocentius I, 40, 16. 42, 2. duces foederatorum, Armeniae, Byzacii, Mesopotamiae, Numidiae, Palaestinae: *vide singula haec vocabula suis in locis.* *Δούξ* I, 89, 6.
- Dyrrhachium, olim Epidamnum I, 311, 20. 359, 17.
- Ebrimuth Theodati gener, dedit se Belisario II, 39, 3.
- Ebusa, maris mediterranei insula I, 312, 9. redit in potestatem Rom. I, 430, 21.
- Ecclesia dicitur princeps templum Antiochiae II, 194, 11. 195, 22.
- Echinaeus urbs II, 595, 9.
- Edessa caput Osroënes I, 85, 13. in Mesopotamia I, 260, 3. circum habet I, 207, 12. 268, 3. murorum pars dicta castellum I, 276, 19. porta magna I, 277, 5. porta Soina ad Tripirygiam I, 279, 12. porta Barlai I, 280, 4. Toparcha Augarus I, 206, 1. urbem inexpugnabilem praedicant Christiani *ibid.* id a Christo per literas Augaro promissum dicunt I, 208, 19. epistola Christi in portis exscripta *ibid.* Edessa persis dedita ab Augari filio I, 209, 7. iisdem olim foederata I, 85, 15. deinde Romanis dedita I, 209, 8. eius obsidionem Cabadi Persarum regi dissuadent magi, capto omine I, 211, 7. illam petit Chosroës, ut Christum falsi con-
- vincat I, 209, 16. plectitur a deo I, 210, 1. civium egregia in captivos Antiochenos voluntas I, 210, 12. natum in urbe monstrum II, 534, 3. illuc se confert Belisarius I, 247, 18. cives obsessi a Chosroë I, 267, 20. se egregie tuentur I, 269, 2 et seq. repulsus elephas grunnitu suis II, 533, 12. soluta obsidio I, 280, 12.
- Elemundus Gepaedum rex, Ustrigotthi pater II, 605, 2, 606, 5.
- Elephantine urbs imperii Rom. limitanea I, 102, 7. Philis proxima I, 103, 15.
- Elephas grunnitu porci fugatur II, 533, 12.
- Elpidius, Theoderici regis medicus II, 12, 4.
- Elurus eques I, 161, 13. Eluri cum Belisario I, 244, 6. forte Kruh.
- Endiela, locus ab urbe Amida unius iter diei dissitus I, 34, 16.
- Eunes Isaurorum dux contra Gotthos II, 26, 17. 49, 18. 51, 13. Tarmuti frater II, 133, 8. ei subvenit II, 140, 12. Mediolanum missus II, 194, 17. 196, 18.
- Ephesi Antistes Hypathus, ad pontificem Rom. legatus II, 17, 20.
- Ephremius Antiochenus Antistes I, 183, 5.
- Ephthalitae dicuntur Hunni albi I, 15, 16. eorum sedes ac mores *ibid.* Persas insidiis capiunt I, 17, 5. stratagemate delent I, 21, 8. vegetigales habent I, 24, 20. confugientem ad se Cabadem accipiunt I, 32, 6. pecunia obstructum habent I, 33, 20. in S. Iacobum eremitam iniuriosi, miraculo plectuntur I, 35, 7. Ephthalitae octingenti a Romanis caesi I, 41, 13.
- Epidamnum II, 330, 1. 349, 21. 418, 14. hodie Dyrrhachium I, 311, 20. 359, 16. II, 15, 18. 36, 23. Epiri limes II, 80, 4.
- Epidaurus urbs II, 37, 19.
- Epiphanius archiep. C. P. classi bene precatur I, 362, 21.
- Epirus II, 80, 4. 302, 20.
- Episcopo et presbytero sacerdotis nomen commune I, 135, 6. 356, 11. episcopi, quorum Procopius meminit, hi sunt Acacius Constantino-pol. Baradotus Constantiniensis, Candidus Sergiopolitanus, S. Cy-

- prianos Carthagin. Datus Mediolan. Demetrius Philippensis, Epiphanius Constantinopol. Ephremius Antiochenus, Eudubius Persarmenus, Eusebius Cyzicenus, Hypatius Ephesinus, Mamas Darenus, Megas Beroecensis, Reparatus Carthagin. Silverius Romanus, Thomas Apamensis, Valentinus, Vigilus Romanus. Episcopus Surenus I, 172, 19. legatus Vittigis ad Chosroem episcopi nomen atque habitum induit I, 156, 8.
- Epistolae mutuae Belisarii et Mirrhani** I, 66, 5. Iusti et Belisarii I, 241, 17. Iustiniani et Gelimeris I, 351, 11. 352, 14. Tzazonis et Gelimeris I, 404, 4. 407, 14. Belisarii et Gotthorum I, 431, 19. 432, 20. Pharae et Gelimeris I, 435, 18. 437, 6. 439, 7. Salomonis et principum Maurorum I, 451, 14. 452, 9. Iustiniani et Amalasanthae II, 19, 9. 15. Theodati et Iustiniani II, 31, 13. 32, 11. epistola Cabadis Persarum regis ad Iustinum Aug. I, 51, 10. Iustiniani ad Chosroem I, 169, 7. eiusdem ad principes Vandalos I, 380, 20. eiusdem ad Francorum reges II, 27, 10. eiusdem ad Gotthorum proceres II, 36, 8. eiusd. ad copiarum suarum in Italia duces II, 221, 1. Belisarii ad Iustinianum II, 114, 5. eiusd. ad Narsetem II, 231, 8. eiusd. ad Theodebertum Francorum regem II, 250, 12. eiusd. ad Iustinianum II, 325, 2. eiusd. ad Totilam II, 371, 7. Godae ad Iustinianum I, 357, 17. Antalae ad eundem I, 506, 20. Totilae ad eundem II, 369, 8. eiusd. ad senatum Rom. II, 313, 7. Mermereis ad Gubazem II, 544, 18. Udrilae ad Valerianum II, 607, 2. Valeriani ad Ioannem II, 577, 22. Ioannis ad Belisarium II, 212, 3. Martini ad eundem II, 230, 16. Gotthorum Auximi obsessorum ad Vittigin II, 244, 23. 252, 8. Vittigis ad obsessos II, 252, 15. epistolae summis vexillis impositae a Belisario, cum a Persis frustra pacem petiisset I, 67, 18.
- Epizephyrii Locri** II, 80, 2.
- Equites Persae flagello instructi** I, 65, 5. itidem Romani I, 244, 12. 266, 20.
- Equus Balas apud barbaros idem qui φαλιός** apud Graecos II, 87, 20. equi camelos horrent I, 349, 3. 457, 5. in Corsica paulo maiores ovibus II, 591, 18. in Brittia nulli II, 563, 16. equi cursus publici: vide Veredi. equitia imperatoris in Thracia I, 363, 19. II, 603, 15.
- Eraricus natione Rugus, Italiae rex** II, 287, 13. dum per legatos cum Iustiniano agit, occiditur II, 289, 13.
- Eridanus fl.** II, 293, 12. vide Padus.
- Eruhi Ariani** I, 490, 24. Iustiniano principe veram religionem amplexi II, 203, 17. ingenium gentis ac mores I, 427, 21. 204, 14. antiquae sedes II, 199, 15. in senes et aegrotos crudelitas II, 199, 20. saevus uxorum mos II, 200, 7. mos militaris I, 265, 18. Romanis quidam sub Phara militant I, 62, 15. 72, 1. 360, 1. alii sub Mundo I, 127, 3. 128, 17. sub Narsete, Philemutho et Vero I, 262, 2. quidam rebellant in Africa II, 487, 21. in Gotthos arma gerunt II, 160, 10. Narsetem secuti II, 199, 13. abeunt II, 235 8. profligantur a Langobardis II, 202, 14 et seq. pars Thulen petit II, 205, 15. caeteri ad Gepaedes et Romanos se recipiunt II, 203, 2. regem suum occidunt II, 204, 14. in Illyrico consistunt II, 205, 6. regem sibi asciscunt ex Thule II, 208, 17. alterum a Iustiniano petunt II, 209, 9. ab ipso deficiunt ad Gepaedes II, 209, 19. 426, 11. adiungunt se Narseti ennucho II, 330, 7. Schvenos fundunt II, 330, 18. donantur parte Daciae et stipendiis, foederati nomine, re ipsa grassatores II, 419, 1. in Italia militant II, 599, 11. 608, 13. media in acie locantur II, 618, 13.
- Esdilasas:** vide Isdilasas.
- Esimiphaeus Homeritarum rex Christianus** I, 104, 20. tributum Aethiopiae regi itidem Christiano pendit I, 106, 4. in custodiam a rebellibus traditur *ibid.* legato Iustiniani frustra pollicetur petita *ibid.*
- Evagees cum Hoamere fratre in carcerem a Gelimere coniectus** I, 351, 7. occiditur I, 383, 15.
- Evangelia, Christianorum oracula, iu-**

- ramentis adhibita I, 504, 19. eorum codicem praeferens Areobindus tyranno supplicat I, 522, 2. et Pelagius Totilae II, 364, 8.
- Evaris**, conditor templi Michaelis Archang. ad Tretum I, 199, 23.
- Euboea ins.** Aristotelem ad Euripum moerore confectum videt II, 485, 15. navim habet lapideam ab Agamemnone Dianae positam II, 576, 6.
- Eudocia** Valentiniani tertii et Eudoxiae filia I, 332, 8. Honorico Gizerici filio nubit I, 332, 18.
- Eudoxia** Theodosii iunioris filia, uxor Valentiniani tertii I, 327, 21. formosissima I, 322, 1. Eudociae et Placidiae mater I, 332, 8. caeso Valentiniano, opem Gizerici contra Maximum tyrannum implorat I, 331, 17. deportata Carthaginem cum filiabus I, 332, 12. Byzantium cum Placidia mittitur I, 332, 22.
- Eudubius** Persarmeniae episcopus, Persarum legatus I, 260, 8.
- Eulogius** Iustiniani legatus ad Gendam I, 358, 4.
- Eulyisia regio** II, 474, 9.
- Eunuchi** Aëtium perdunt I, 329, 12. multi Abasgi II, 472, 14. eunuchos fieri vetat Iustinianus II. 472, 18. eunuchus Honorii Aug. aviarius I, 316, 13. Scholasticus eunuchus praeficitur copiis ducibusque II, 455, 14. Narses eunuchus: vide Narses. vide etiam Salomon.
- Euphemia**, Ioannis Cappadocis filia I, 132, 4.
- Euphemia** Surena captiva, uxor Chorois I, 175, 9.
- Euphratas** eunuchus II, 572, 15.
- Euphrates fl.** in Armenia maiori natus I, 82, 7. in cursu latet aliquandiu I, 82, 15. in Acilisenen labitur I, 83, 5. reliquus eius cursus I, 84, 20. Aborrham fluvium accipit I, 171, 4. Circesium, Sura, Hierapolin, Callinicum, Obbanem, Europum alluit: *vide haec nomina suis locis.* orientis magisterium militare bifarium dividit I, 176, 11. in eius ripa praeium celebre I, 94, 8. ipsum Choroës traicit I, 205, 7. 246, 21.
- Euphratesia**, dicta olim Comagene I, 81, 22. 85, 7. 240, 21.
- Euripus** Aristoteli incomprehensus, mortem ipsi ex moerore affert II, 485, 16. duplex ibi aquarum cursus *ibid.*
- Europa pars orbis altera** I, 310, 4. II, 62, 3. nomen nacta a foemina II, 484, 12. dividitur ab Asia fl. Phaside II, 468, 5. hac de re controversia II, 481, 14 et seq. eius initium simile Peloponneso II, 62, 8. illam Hunni vastant I, 167, 14. et Visigothi I, 313, 16. et Attila I, 330, 1.
- Europum oppidum** Euphrati adiacet I, 242, 3. 243, 2.
- Eusebius** Zenonis Aug. ad Perozem Persarum regem legatus I, 17, 1.
- Eusebius** Cyzici episc. homo importunissimus, a civibus in foro occiditur I, 136, 1.
- Eustratius** Africae vectigalia instaurat I, 445, 2.
- Euthalius** in Italiam militibus affert stipendia II, 149, 20. 152, 19.
- Eutychetis** haeresei infectus Basiliscus I, 342, 15.
- Euxinus:** vide Pontus Euxinus.
- Excubitores** I, 460, 13.
- Exploratores** aluntur de publico apud Romanos et Persas I, 108, 15.
- Fabulae** ab historico poetis redinquendae I, 10, 18. fabula admonitus Perozes Persarum rex I, 17, 22.
- Factiones** circi I, 119, 14. earum insania *ibid.*
- Faesulae** a Romanis obsessae II, 238, 12. 246, 7. et captae II, 259, 1.
- Fames** humana carne vesci suadet I, 47, 2. II, 228, 2. tristem rixam inter pueros movet I, 438, 9. Romam a Gotthis obsessam vexat II, 154, 15 et seq. horrendae famis descriptio II, 226, 6 et seq. II, 347, 11 et seq.
- Fanum, urbs** II, 323, 10.
- Fata** a Romanis dictae Parcae II, 122, 13.
- Faventia** urbs Aemiliae II, 293, 12.
- Ferrum** Aethiopes a Romanis emere prohibentur lege patria I, 102, 2.
- Fidelius**, qui Atalarici fuerat quaestor, Belisarium Romam invitat II, 74, 3. praefectus praet. creatus II, 101, 15. Mediolanum petit II, 194, 19. in via a Gotthis occiditur II, 195, 17.
- Firmum, ubi sitam** II, 210, 2. 224,

21. obsessum a Gotthis II, 324, 11. et captum II, 326, 6.
- Flaminia porta Rom. II, 72, 12. 93, 22. 96, 6. 164, 21. difficiles habet aditus II, 109, 16.
- Flaminia via adiacet Narniae, Spoletio, Perusiae II, 189, 6. et Petrae pertusae II, 609, 7.
- Florentia a Gotthis obsessa II, 298, 15. illic Iustinus residet II, 302, 9.
- Florentii facinus militare I, 76, 10.
- Foedera quid proprie; et inde dicti foederati I, 358, 20. 388, 40. II, 478, 5. foederatorum dux II, 406, 19. Eruli foederati II, 419, 4.
- Foelicitas inasperata I, 392, 12.
- Foeminatum usus promiscuus lege sancitus Persas ad rebellionem excitat I, 31, 4. foeminae duae viros XVII. fame cogente devorant II, 228, 3.
- Fons mirabilis I, 377, 19.
- Forficula, cognomen Alexandri logothetae, quia nummos circumcidebat II, 284, 18.
- Fortuna quid sit II, 523, 9. rerum omnium domina I, 396, 5. invida II, 180, 14. inceptis calidioribus dominatur I, 125, 1. eius varietas II, 625, 20. 631, 15. ipsi parum fidendum I, 86, 13. de illo aitoris iudicium I, 193, 22. II, 329, 12. in aede Fortunae, imago palladii Troiani II, 78, 13.
- Forum Cornelii II, 224, 11.
- Fretum Gadanum et Siculum: vide Gades et Sicilia.
- Franci hodie, qui olim dicti Germani I, 319, 8. 61, 18. 63, 2. orthodoxi II, 27, 14. 70, 15. cum Gothis bellum gerunt II, 59, 90. veteres eorum sedes Arborychis conterminae II, 63, 4. gesto frustra in eos bello, cum ipsis coeunt, ob religionis Christianae communionem II, 63, 20. eorum potentia Visigothos ac Thoringos terret II, 64, 21. inito cum Gotthis foedere, Burgundiones vincunt, eorumque terras dividunt II, 65, 10. 263, 4. Visigothos bello petunt II, 66, 15. caeso ipsorum rege Alarico, Carcassonem frustra obsident II, 67, 7. partem Galliae trans Rhodanum occupant, ac de ea re cum Theoderico rege Italiae paciscuntur II, 68, 1. Thoringos ac Burgundio-
- nes debellant II, 69, 10. 263, 4. Visigothis ex Gallia pulsas, ditionem eorum occupant II, 70, 22. socia arma in Gotthos Iustiniano praemittunt II, 27, 17. promittit ipsis Theodatus Galliae partem cis Rhodanum II, 71, 7. illam accipiunt a Vittigi, occulta contra Belisarium auxilia polliciti II, 72, 23. 416. 21. ea mittunt II, 196, 4. metuendi Romanis II, 219, 23. suspecti Gotthis II, 236, 6. eorum arma II, 247, 23. Padum traiciunt II, 248, 12. Gotthos et Romanos castris exiunt II, 249, 4. multis dysenteria extinctis, in Galliam remigrant II, 250, 4. illos perfidiae insinulat Procopius II, 247, 16. priscae superstitionis ritus ipsis affingit II, 248, 18. legatos mittunt ad Vitigin II, 261, 18. repulsam passi II, 263, 21. possessionem Galliae confirmat ipsis Iustinianus II, 417, 6. Francorum reges Arelatae Circensibus praesident II, 417, 10. inter barbaros soli nummos aureos cum effigie sua cudunt II, 417, 11. Franci maximam agri Veneti partem occupant II, 417, 23. eorum rex filiam suam Totilae matrimonio iungere renuit II, 437, 2. migrantes ex insula Brititia accipit II, 560, 3. cur Anglos missis ad Iustinianum legatis adiunxerit II, 560, 9. metuendi Varnis II, 561, 19. Rheno ab his divisi II, 561, 20. subditos habent nautas, qui animas vehere perhibentur II, 567, 19. partem Italiae maximam tenent II, 585, 20. eorum pacta conventa cum Gotthis II, 586, 18. et amicitia II, 588, 18. transitum Narseti negant in agro Veneto II, 600, 4. Langobardorum hostes capitales *ibid.* Veronam capi non sinunt II, 628, 10. Telae et Gotthis auxilium negant II, 635, 6.
- Frisones incolae insulae Brititiae II, 560, 2. vide Brititia.
- Funera cantu cohonestari solita I, 257, 11. funus Ioannis Armenii I, 426, 7.
- G fugabit B. praedictio puerorum Carthaginensium I, 397, 7.
- Gabales pater Arethae I, 89, 10.
- Gabbula, ubi sita I, 90, 20.
- Gades I, 309, 17. 323, 23. II, 482, 9. freti latitudo I, 310, 5. distantia a

- Tripoli I, 311, 15. et a sinu Ionio I, 311, 17.
- Galatia a Chosroë affectata I, 283, 10. in ea fundi Gelimeri assignati I, 447, 4.
- Gallia II, 80, 19. latior quam Hispania, et hinc inde Alpihus intercepta II, 62, 12. eius extremis partibus obiaceret insula Britta II, 559, 10. eiusdem aurum II, 419, 9. fluvii Rhenus et Rhodanus II, 62, 19. montes Eridanum effundunt II, 8, 18. Danubium II, 481, 1. in Galliam navigat Constantinus I, 317, 19. Adaulfus Visigothorum rex migrat I, 318, 18. Gotthorum vires in ea distentae II, 59, 16. partes trans Rhodanum positae obtinent Visigothi II, 63, 12. 70, 2. deinde Franci II, 67, 20. pars Burgundionibus a Francis Gotthisque erepta II, 66, 9. pulsus Visigothis paret Gallia Francis et Gotthis II, 71, 5. Francis Gotthi portione sua cedunt II, 72, 23. 416, 21. id confirmat Iustinianus II, 417, 3. Gallorum busta, loci nomen, in quo Gallos Camillus fudit II, 610, 11. vide Franci.
- Garganus Apuliae mons II, 374, 2.
- Gaulus insula mare Adriaticum a Tyrrheno dividit I, 372, 13.
- Gauti in Thule habitant II, 208, 15.
- Gazae limes contingit Arabiam I, 101, 5.
- Gazophyla, Numidiae locus I, 481, 16. 482, 15.
- Golaris, Genzonis filius, Gelimeris pater I, 350, 10.
- Gelimer, qua stirpe ortus, qua indole praeditus I, 350, 10. regnum Vandalicum occupat, Ilderico rege in custodiam tradito I, 350, 21. Iustiniano iniuriam Ilderico factam querenti rescribit I, 352, 14. Tripolin Sardiniamque amittit II, 356, 21. Tzazonem fratrem cum classe in Sardiniam mittit II, 361, 13. in se bellum portari nescit II, 371, 12. audito Romanorum adventu, Ilderici aliorumque caedem imperat fratri suo Ammatae I, 383, 6. Belisarium occulte sequitur I, 384, 9. ipsius clades a pueris ludentibus praedicta I, 397, 11. praemiis capta Romanorum addicit I, 401, 10.
- suam agnoscit negligentiam I, 403, 17. legatos mittit ad Theudin Visigothorum regem I, 404, 18. Tzazonem ex Sardinia revocat I, 407, 10. cum eo luget I, 409, 2. Carthaginem circumsedet I, 412, 1. hortatur ad praelium I, 417, 1. turpiter fugit I, 422, 15. 425, 20. evadit in montem Pappuam I, 427, 8. obsessus, citharam, panem unum et spongiam a Phara hostium duce per literas petit I, 437, 15. tristi puerorum spectaculo permotus, dedit sese I, 438, 7. ridens accipitur a Belisario I, 440, 8. Byzantium deportatur I, 445, 5. circum ingressus, exclamat, *vanitas vanitatum* I, 446, 19. exutus purpura Iustinianum adorat *ibid.* optimis donatur fundis in Galatia I, 447, 4. obstinatus in haeresi, patriciatu excluditur *ibid.*
- Geminiani rupes in monte Aurasio mira dexteritate occupatur I, 500 8.
- Genua, extrema urbs Tusciae, situ opportuna II, 195, 1. praefectum habet Bonum II, 317, 21.
- Genzo, Gizerici filius natu minor I, 333, 17. 339, 15. pater Gundamundi ac Trasamundi I, 345, 15. et Gelaridis I, 350, 10. eius obitus I, 344, 17.
- Georgius Martini stipator praeclare pugnat I, 137, 13.
- Georgius Belisario ab arcanis I, 235, 13. Daram servat I, 285, 13.
- Gepaedes, gens Gotthica I, 312, 19. eorum origo, species, religio, lingua, antiquae sedes I, 313, 2. Singedonem et Sirmium capiunt tenentque ad aetatem Procopii *ibid.* cum Gotthis bellant II, 19, 2. 58, 5. Erulos supplices opprimunt II, 203, 3. ipsos a Romanis deficientes accipiunt II, 209, 19. in Romanos incursant totamque Daciam occupant II, 418, 2. 422, 4. bellum cum vicinis Langobardis suscipiunt, sub rege Thorisino II, 419, 9. auxilium a Iustiniano petunt II, 423, 14. repulsam passi, pacem faciunt II, 426, 1. cum Langobardis pugnaturo, terrore Panico dissipantur II, 550, 10. inducias pangunt II, 551, 14. Cuturguros in Romanos immittunt II, 552, 2. Sclavenis transitum ven-

- dunt II, 592, 13. bello in Langobardos renovato, foedus cum Iustiniano ineunt II, 592, 21. vincuntur II, 594, 7. sub Asbado in Gotthos Narseti militant. II, 599, 6. eorum fides in Ildigisalem supplicem II, 605, 17.
- Gerestas in Euboea II, 576, 6.
- Gergesael Palaestina ab Hebraeis pulsati I, 449, 22.
- Germani dicebantur olim omnes Rheni accolae: iam uni proprium id genti nomen 620. b. hoc saepe Francis Procopius tribuit: vide Franci. ab his captus crucique affixus Gontharis I, 325, 4.
- Germania, urbs, Belisarii patria, I, 361, 4.
- Germanus Iustiniani ex fratre nepos, Patricius I, 482, 19. pater Iustini et Iustiniani II, 410, 17. 447, 12. socer Ioannis nepotis Vitaliani I, 326, 3. II, 446, 8. 598, 14. Antiochiam profectus I, 178, 4. in Ciliciam concedit I, 183, 6. missus in Africam, desertores sibi conciliat I, 488, 8. eius concio militaris I, 484, 11. in Numidia contra seditiosos aciem disponit I, 486, 17. animose pugnat I, 488, 12. Maximini coniurationem diffiat I, 491, 1. Byzantium revocatus I, 493, 3. haeres a Boraide fratre instituitur, II, 408, 2. mortua uxore Passara, Matusuntham ducit II, 447, 1. coniurationem patefacit II, 412, 1. accusatus absolvitur II, 415, 17. 416, 3. celebre illius nomen II, 440, 5. bello Gotthico praeficitur II, 446, 2. Antaram victor, cum esset in Thracia Magister mil. II, 450, 6. Sclavenos terret II, 450, 11. eius obitus et elogium II, 450, 20.
- Germanus, equitum dux I, 63, 6.
- Getae, olim dicti Gotthi I, 312, 21. II, 117, 18.
- Gezo, peditum optio, praeclarum edit facinus I, 493, 22.
- Gibamundus, Gelimeris ex fratre nepos I, 384, 9. occiditur I, 386, 2.
- Gibimer dux Gotthus I, 187, 17.
- Giblas Gotthorum dux II, 577, 8. 579, 8. capitur, II, 584, 10.
- Gilacius Armenius I, 390, 17.
- Giselicus Alarici iunioris filius nothus, rex a Visigothis creatus, regno Procopius III.
- spoliatur a Theoderico Italiae rege I, 67, 16.
- Gizericus, Godigisli filius nothus, in Africam accitus a Bonifacio I, 323, 15. Hipponem obsidet I, 325, 1. Gontharin fratrem sustulisse e medio dicitur I, 325, 3. Romanos vincit I, 325, 13. ex aquila conficit Marcianum captivum, imperatorem fore I, 326, 8. eum dimittit I, 327, 2. Valentiniano tributum annuum pendit I, 327, 14. Honoricum filium obsidem recipit. *ibid.* accitus ab Eudoxia contra Maximum tyrannum I, 331, 17. Palatium ac Iovis Capitolini templum diripit I, 332, 8. 445, 23. Eudoxiam Aug. cum filiabus Carthaginem abducit. *ibid.* quarum alteram, nempe Eudociam, matrimonio iungit Honorico filio suo. *ibid.* alteram cum matre Byzantium mittit. *ibid.* urbes Africae, praeter Carthaginem, stulte moenibus nudat. *ibid.* Afros vexat, et Vandalorum sortes constituit, I, 333, 19. iure, quod habebat in patriam, cedere renuit, I, 400, 7. Romanorum vectigalium codices abolet I, 445, 1. eius filii I, 334, 3. militia. *ibid.* incursiones. I, 343, 20. dictum memorabile I, 335, 11. crudelitasin Zacynthios I, 400, 23. Occidentis imperium Olybrio frustra petit a Leone Aug. I, 336, 14. huius copias praelio navali fundit I, 337, 11. Maiorianum Aug. ignotum accipit cum prodigio I, 341, 10. pacem cum Zenone Aug. facit I, 343, 21. 353, 2. Regum Barbarorum illustrissimus fuit. 466. b. eius obitus ac testamentum I, 344, 8. victoria praedicta a ludentibus pueris I, 397, 10.
- Glones Persa, Praef. Amidae I, 38, 20. ex insidiis perit I, 45, 20.
- Glycerius Aug. I, 342, 7
- Goar Gotthus, in Aegypto exul, inde revocatus fugit cum Ildigisale II, 602, 21. victis Cuturguris, caesisque Romanis ducibus, se ad Gepaedes recipit II, 604, 4.
- Godas Vandalis Sardiniam eripit I, 357, 8. Iustiniani opem implorat I, 358, 4. interit I, 404, 1.
- Godidicus Gotthus I, 39, 22.
- Codigisclus Vandalos ducit I, 399, 7. sedes in Hispania certis conditionibus obtinet ab Honorio imper. I,

- 319, 9. illi mortuo succedunt filii, Gontharis et Gizericus I, 323, 19.
- Gontharis Godigiseli filius, rex Vandalorum I, 323, 14. eius obitus I, 325, 2.
- Gontharis a Belisario Albam cum Eruilis missus II, 160, 10.
- Gontharis Salomonis stipator I, 494, 1. pressus a Mauris, subsidium ab ipso accipit I, 494, 7. Numidia dux, tyrannidem affectat I, 515, 20. cum principe Maurorum paciscitur. Areobindi Magistri mil. caedem meditans I, 518, 2. in eum milites concitat I, 520, 1. pugnat I, 520, 13. fuga elapsus, data fide accersit I, 521, 7. post honorificam coenam iubet interfici I, 522, 19. eius capite ad Antalam misso, tali ipsum spectaculo a se abalienat I, 523, 1. uxorem eiusd. Areobindi honeste habet I, 525, 6. multos occidi iubet I, 527, 5. ad mensam occiditur I, 531, 4. II, 409, 6.
- Gorgo, urbs ad Persidis fines, I, 16, 3. 20, 13.
- Gothigus Patricius et Consularis II, 429, 1.
- Gotthaeus, Gelimeris legatus I, 404, 19.
- Gotthi, in multos divisi populos I, 312, 17. eorum origo, species, religio, lingua I, 313, 2. antiquae sedes I, 313, 8. II, 476, 15. dicti olim Scythae. *ibid.* Sauromatae, Melanchlaeni, Getae I, 312, 20. II, 117, 13. agnitu faciles I, 156, 10. II, 237, 6. corporis mole ac forma praestantes. 446. a. Ostrogotthi, quos Procopius non aliter quam Gotthos vocat, pulsati patria ab Hunnis Cimmericis II, 477, 15. Pannoniam occupant I, 319, 1. deinde sedent in Thracia. *ibid.* II, 477, 21. Foederati Rom. *ibid.* rebellant duce Theoderico II, 7, 7. In Italiam plerique demigrant II, 7, 16. 478, 8. nonnulli subsistunt I, 39, 23. II, 81, 10. triennio Ravennam obsident II, 9, 18. Galliae partem Burgundionibus ereptam cum Francis dividunt II, 66, 8. affinitates cum Visigothis contrahunt II, 68, 11. sub Atalarico, in Gallia obtinent quidquid est cis Rhodanum II, 70, 4. Vandallis offensam I, 349, 21. comitatus vendunt Belisario, petenti Vandalos I, 370, 20. literarum oseras II, 14, 7. cum Gepacibus bellant II, 19, 2. 53, 8. sub Theodato, cum Romanis in Dalmatia configunt II, 33, 7. Italiam invasi II, 39, 1. Vitigin sibi regem eligunt II, 58, 6. cum Francis bellum susceptum habent II, 59, 19. ipsis cedunt quae in Gallia cis Rhodanum tenebant II, 73, 8. Roma excedunt, adventante Belisario II, 75, 2. quibus regionibus trans sinum Ionium imperarint II, 80, 15. Salonas obsident II, 83, 6. sub moenibus Romae acriter pugnant II, 87, 3. et seq. urbem obsident septem castris II, 93, 16. aquaeductus incidunt II, 95, 18. muros frustra oppugnant II, 105, 3. illorum clades II, 112, 5. lapsu statuae Theoderici praesignificata II, 117, 8. Portum occupant II, 125, 3. eorum pugnandi ratio II, 129, 10. Romanos sub moenibus acie vincunt II, 139, 17. templa SS. Petri et Pauli minime violant II, 160, 17. lue et fame pressi desperant II, 167, 17. urbem frustra tentant per aquaeductum II, 181, 9. obsidionem solvendo, cladem accipiunt II, 186, 6. Ariminum obsident II, 191, 4. frustra II, 217, 6. Mediolanum capiunt diruntque, Francis iuvantibus II, 234, 17. ab eisdem exuti castris, II, 249, 5. 263, 10. obsessi Auximi, cum diu restitissent, deditionem fecerunt II, 259, 1. Ravennae obsessi, Occidentis imperium offerunt Belisario II, 268, 14. decepti, in urbem ipsum accipiunt II, 270, 1. multi se illi dedunt II, 272, 2. eidem in Persas militant I, 216, 1. 232, 3. 244, 4. pauci in urbe Ticino regnum Uraiae deferunt II, 273, 1. Regem creant Ildibadam II, 274, 17. post hunc, occiso Erarico, Totilam eligunt II, 288, 20. 290, 3. foeliciter ad Padum pugnant II, 298, 2. et Mucellae II, 299, 19. Italiae partem recuperant II, 301, 1. 373, 8. eorum in Tiburtinos crudelitas II, 318, 13. Romam obsident II, 327, 11. capiuntque II, 363, 4. itemque Placentiam II, 340, 8. Romam a Belisario receptam frustra oppugnant II, 378, 11. tandem recipiunt II, 433, 5. navalium certaminum rudes II, 583, 1. foede victi

- II, 583, 8. eorum pactio cum Francis II, 586, 18. Corsicam ac Sardiniam occupant II, 590, 15. acie victi a Narsete II, 622, 23. Totilam regem amittunt II, 625, 8. sufficienti Telam II, 628, 16. Roma capta a Narsete, in Romanos desaeviunt II, 637, 19. castra ad flu. Draconem metati II, 637, 19. ad montem Lactarium se recipiunt II, 638, 21. fortissime praeliantur II, 639, 5. occiso Tela, pacem petunt et impetrant ea lege, ut ex Italia migrent II, 642, 14. mille se Ticinum recipiunt II, 642, 17. Gotthorum reges nullam in Italia tulere legem II, 168, 5. Catholicos mutare religionem non adegerunt *ibid.* eorum templa non violarunt. *ibid.* civiles omnes Magistratus Romanis permiserunt. *ibid.*
- Gotthici belli exitus discitur divinatione per porcos II, 45, 17. Annus illius I II, 38, 16. Annus II II, 154, 13. III II, 196, 19. IV II, 238, 6. V II, 276, 16. VI II, 287, 11. VII II, 300, 23. VIII II, 308, 10. IX II, 315, 18. X II, 324, 13. XI II, 340, 3. XII II, 382, 8. XIII II, 401, 4. XIV II, 432, 1. XV II 449, 5. XVI II, 569, 18. XVII II, 596, 14. XVIII II, 643, 2.
- Gotthi Tetraxitae: *vide* Tetraxitae. Graecanica superstitio I, 104, 15. impie nugax I, 131, 10.
- Graecia ab Hunnis vastata I, 168, 19. et a Gizerico I, 335, 5. terrae motibus concussa II, 594, 19. Graecia magna II, 80, 1. Graecos per contemptum Gotthi vocat imperatoris duces ac milites II, 93, 3. 313, 22. 366, 10. 368, 7. 581, 13.
- Grasse, oppidum Africae I, 382, 19.
- Grati animi virtus I, 23, 16.
- Gratiana, urbs in Illyrici finibus, II, 19, 3.
- Gregorius Artabanem patrum ad Gontharidis tyranni caedem hortatur I, 524, 2. ad eam ipse instruitur I, 528, 7.
- Grippas Gotthorum dux cum Romanis configit II, 33, 8. Salonas recipit II, 37, 1. inde abacedit II, 38, 2.
- Gubazes, Iustiniani Silentarius, etiam dum Lazicae rex erat, eius muneris stipendia accipiebat I, 291, 8. Chosroem in Lazicam accipit adoratque. I, 225, 9. in fidem redit Iustiniani I, 287, 29. cum Romanis Petram obsidet I, 288, 6. eius prudentia I, 290, 10. et constantia I, 296, 6. II, 546, 8. Persas clade afficit I, 298, 14. suos hortatur ad praelium II, 491, 17. tenet se in verticibus montium II, 521, 19. 543, 20. filius erat Romanae foeminae et Opsitis nepos II, 498, 9.
- Gudilas, Praetorianus II, 402, 3. 404, 10.
- Gundamundus Genzonis filius, et Trasamundi frater, Vandalorum rex post Honoricum patrum I, 345, 15.
- Gundulfus: *vide* Indulfus.
- Gurgenes Iberiae rex in Iustini fidem concedit, religionis causa I, 57, 9. 282, 17. in finibus Lazicae, Persarum conatus eludit I, 58, 6. eius filius natu maior Peranius. *ibid.*
- Gusanastades Chanaranges, auctor nefandae in regem suum sententiae I. 25, 14. meritas dat poenas I, 33, 11.
- Guzes: *vide* Ioannes Guzes.
- Hebraei Palaestnam obtinuerunt, ducem Iosue I, 449, 14. Hebraei incolae Iotabae insulae se dedunt Iustiniano I, 99, 9. *vide* Iudaei.
- Hebrus flu II, 441, 6.
- Helenae palatium Byzantii I, 125, 8.
- Hellespontus sinum Melanem efficit II, 79, 9. eius latitudo I, 310, 7.
- Hellesthaeus Aethiopiae rex Christianus Iudaeos Homeritas profligat, et Emesiphaeum regem creat I, 104, 11. eius alii duo exercitus rem male gerunt I, 105, 9. Legato Iustiniani frustra pollicetur petita I. 106, 4.
- Heluo: *vide* Ioannes Heluo.
- Heraclea, olim Perinthus dicta, I, 363, 18.
- Heraclea ad Pontum Euxinum II, 463, 14.
- Heraclius Vandalos ad Tripolin profligat I, 337, 5. domum redit I, 339, 19.
- Hercules ubi cum Antaeo luctatus I, 450, 15. eius columnae I, 324, 21. altera adversa Gadibus I, 310, 12. altera in Europa I, 310, 12.
- Hermegisclus Varnorum rex uxorem ducit sororem Theodeberti Francorum regis II, 560, 13. mortis augur suae II, 561, 4. Radigeri filio subditisque amicitiam potius cum Fran-

- cis quam cum Anglis colendam suadet II, 561, 16. moritur II, 562, 13.
- Hermenefridus Thoringorum rex, uxorem ducit Amalabergam, ex sorore neptem Theoderici regis Italiae II, 65, 6. occiditur a Francis II, 69, 12. pater fuit Amalfridi et uxoris Auduini Langobardorum regis II, 593, 20.
- Hermione urbs Africae I, 371, 15. 381, 23. 383, 6.
- Hermogenes Magister offic. qui Vitaliauo a consiliis fuerat, cum Bellario coplis praestitit I, 61, 13. et seq. Byzantium redit I, 81, 13. Legatus ad Persas I, 92, 1. nihil apud Cabadem proficit I, 107, 12. iterum ad eosd. legatus I, 108, 13. 110, 12. pacem cum Chosroë componit I, 113, 18.
- Herodianus peditum dux contra Gotthos II, 26, 16. praesidio Neapolitano praef. II, 73, 14. classem Auximum ducit II, 213, 2. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4. Italiam repetit II, 302, 17. Neapoli succurrere frustra nititur II, 305, 12. se et Spoletium Totilae dedit II, 326, 18. ab illo commendatus II, 368, 8. Cumis praeficitur II, 635, 14.
- Herodotus Hist. citatur II, 484, 10.
- Heruli: *vide* Eruli.
- Hierapolis ad Euphratem sita I, 61, 10. 85, 4. quantum Beroea et Antiochia distat I, 181, 3. male munita I, 176, 18. deseritur a Buze I, 177, 18. Chosroëm pecunia auvertit I, 180, 7. eo Iustus et Buzes se recipiunt I, 241, 14.
- Hierosolyma diripere in animo habet Chosroës I. 241, 3. hic sponte supplicium crucis pertulit Christus I, 200, 19. templi vasa, erepta Vandalis, donat Iustinianus templis Hierosolymitanis Christianorum I, 446, 10. pars eorum in gaza Alarici II, 67, 15.
- Hierum, locus Byzantio proximus I, 810, 10. II, 485, 4. 486, 20.
- Hildericus: *vide* Ildericus.
- Himerius Thrax, Byzacii dux, a Mauris captus I, 509, 5. custodes portarum Adrumeti fallere cogitur I, 510, 4. evadit I, 511, 2. Rhegium propugnat II, 439, 15. se dedit II, 445, 9.
- Hippis fluvius II, 461, 19. 490, 16.
- Hippo regius, Numidiae urbs maritima ac valida I, 427, 8. 428, 6. 429, 10. obsidetur a Vandalis I, 324, 21. obsidio solvitur I, 325, 8.
- Hippodromus: *vide* Circus.
- Hisdigus: *vide* Hdiagus.
- Hispania II, 80, 20. prima pars Europae, Pyrenaeis Alpibus terminata II, 62, 9. eo navigat Constantinus I, 317, 19. sedes illic figunt Vandali I, 319, 9. 323, 12. et Visigothi I, 324, 1. 404, 19. II, 63, 12. Theudis tyrannidem occupat II, 69, 8.
- Historiae ante omnia convenit veritas I, 10, 18.
- Hoamer, Ilderici ex fratre nepos, Vandalorum Achilles dictus I, 349, 17. in vincula a Gelimere cum Evgae fratre coniectus I, 351, 7. orbatur luminibus I, 351, 24. moritur I, 383, 16.
- Homertae I, 164, 18. eorum regio beatissima I, 105, 2. portus Bulicas I, 101, 8. Maaddenis imperant I, 100, 14. Christiani a Iudaeis oppressi, ab Aethiopicis Christianis iuvantur I, 104, 13. inanem in Persas expeditionem suscipiant I, 107, 4.
- Homerus quales exhibeat sagittarios I, 11, 14. quid de Circe scripserit II, 57, 20. de Ulyssis ex Phaeacia profectio II, 575, 8.
- Honoratae II, 463, 13.
- Honoricus a Gizerico patre Vandalorum rege datus obses Valentiano Aug. amice remittitur I, 327, 15. Eudociam, Valentianiani filiam uxorem ducit I, 332, 20. augetur possessionibus I, 333, 19. regnum adeptus, Catholicos excruciat, ac morbo obit I, 349, 16. Ilderici pater fuit I, 349, 13. eo regnante, S. Cypriani templum Catholicis eripuerant Ariani I, 397, 22.
- Honorius, Theodosio patre mortuo, imperium cum Arcadio fratre partitus, Occidentem obtinet I, 309, 8. Placidiae frater. I, 320, 2. Constantium imperii consortem habuit. *ibid.* rebus Italiae impeditus I, 13, 16. cum multi Barbari irrupissent I, 312, 15. ignavus

- Romae sedet I, 313, 17. adventante Alarico, Ravennam se recipit I, 313, 21. Romam gallinam inepte amat I, 316, 13. ex incerto rerum eventu pendet I, 317, 20. vir minime malus, dei opem experitur I, 318, 7. sedes Vandalis tribuit in Hispania certis conditionibus I, 319, 11. morbo obit I, 319, 19.
- Hunni vagi deformesque aspectu I, 16, 5. literarum rudes II, 556, 1. merobibi I, 364, 4. sagittarii peritissimi II, 129, 8. 146 3. *Ἰπποροξόρας* I, 359, 20. inter ipsos foeminae arma tractant II, 470, 23. cuiusdam privilegium I, 386, 8. dicti Massagetae a Procopio, et vice versa I, 109, 8. 329, 7. 359, 20. 386, 8. II, 146, 2. eorum sedes I, 48, 6. 57, 16. 216, 20. 283, 2. II, 469, 14. 480, 16. in Persidem irrumpunt I, 42, 9. quidam Persarum socii I, 263, 2. hos Iustinianus corrumpere nititur I, 154, 2. 165, 12. 197, 18. quidam Romanis militant I, 270, 19. in Gotthos II, 26, 17. 125, 21. 598, 23. in Vandalos I, 412, 13. de Romanis queruntur I, 386, 8. in acie stant seorsum I, 420, 22. alii traiecto Istro Europam et partem Asiae populantur I, 167, 13. contra morem suam urbes et castella oppugnant. *ibid.* Illyricum vastant II, 321, 4. Hunni albi; *vide* Ephthalitae. Hunni Cimmerii, Cuturguri, Sabiri, Uturguri: *vide* *singula haec vocabula suis locis.*
- Hydrus urbs I, 310, 15. 311, 9. II, 373, 9. 391, 7. 21. 401, 9. olim dicta Dyrus II, 79, 16. 163, 23. quantum Tarento dissita II, 376, 3. eius castellum obsident Gotthi II, 315, 11. obsidionem solvunt II, 317, 7. 350, 16. Praefectum habet Pacurium II, 597, 6. 634, 3.
- Hypatius Ephesinus Antistes, Legatus ad Rom. Pontificem religionis causa II, 17, 12. cum Theodato clam agit II, 18, 2. Byzantium redit II, 21, 3.
- Hypatius Anastasii Aug. ex sorore nepos, Magister mil. in praesenti I, 39, 17. fugit, interceptus a Cabade Persarum rege. I, 41, 12. Iustini legatus, Patricius et Magister mil. Orientis I, 54, 8. exau-
- cteratur I, 56, 15. in seditione sibi ab eo timet Iustinianus I, 123, 11. per vim a seditiosis fit imperator I, 124, 1. torque coronatur I, 124, 9. ducitur in Circum I, 124, 9. sedet in solio imperatoris I, 127, 6. captus occiditur cum Pompeio fratre I, 128, 21.
- Iabdas Maurorum princeps in monte Aurasio I, 462, 19. Numidiam vastat I, 463, 1. eius singulare certamen cum Althia I, 464, 6. Mephaniam socerum occidit I, 465, 5. eius dubia in Stozam fides I, 487, 9. petitur a Salomone I, 493, 20. in montis Aurasii culmen evadit I, 496, 1. saucius fugit in Mauritaniam I, 500, 1. Carthaginem infestus petit I, 515, 16. victus cedit II, 549, 20.
- Iacobi Eremitae sanetimoniam ac miraculum ingens I, 34, 15.
- Ianus deorum Penatium primus II, 122, 9. eius aedes ac simulacrum Romae I, 122, 13.
- Iason et Medea egerunt in media Colchide I, 225, 8. ab ipsis interfectus Absyrtns II, 465, 13. eorum fuga II, 466, 7.
- Iberes optimi Christiani in Iustini Aug. fidem concedunt I, 56, 22. Byzantium veniunt I, 53, 14. fit eis optio manendi vel redeundi I, 113, 21. commercium exercent in Persarmenia I, 263, 8. alienissimi a Persis I, 282, 20. Meschis imperant II, 467, 15. Iberiae situs I, 56, 22. australem eius limitem Boas flu. alioit I, 288, 23. in septentrionali est porta Capsia I, 48, 4. evadit illuc mons Taurus. *ibid.* 77, 7. ad Iberiam porrigitur Lancia I, 288, 23. ipsam contingit Armenia II, 467, 2.
- Iebusaci, a Iosue pulsi I, 449, 22.
- Iesus, Dei filium se probat sanctitate vitae et miraculis I, 208, 1. Augurum Edessae Toparcham, podagra laborantem, literis sanat. *ibid.* Procopii iudicium de providentia Christi in Edessenos I, 209, 1. *vide* Christus.
- Iesus, filius Naue, Hebraeos in Palaestinam induxit I, 450, 13. ab expulsis indigenis dictus latro in inscriptione I, 450, 13. Google

- Ignis a Persis cultus, est Vesta I,** 259, 19. in summis hastarum cuspidibus visus I, 416, 13.
- Ilāufus transfuga, rem prospere gerit pro Gotthis II,** 431, 2. 20.
- Ildericus Honorici filius, Vandalarum rex I,** 349, 13. Gotthos offendit I, 349, 21. Iustiniani amicus I, 350, 4. in custodiam a Gelimere traditus I, 350, 10. interficitur I, 383, 8. eius filias Iustinianus honorifice accipit. I, 447, 2.
- Ildibadus Veronae Praef. II,** 272, 4. nepos Theudis Visigothorum regis II, 274, 12. factus Gotthorum rex, Belisario per legatos regnum offert II, 276, 6. eius liberi Byzantium ducti II, 280, 2. collectis gentis suae reliquiis, Vitalium vincit II, 285, 11. Ursam necat, uxoris impulsu II, 285, 21. in convivio perimitur II, 287, 6. Totilae patruus fuit II, 288, 7.
- Ildiger, Antoninae gener I,** 444, 19. in Armeniam se confert I, 261, 17. in Africam profectus, Carthaginis curam accipit I, 281, 8. pugnat in seditiones I, 487, 2. 488, 16. in Italiam venit II, 175, 4. Belisarium defendit II, 180, 20. erumpit in Gotthos II, 182, 23. Ariminum missus II, 188, 7. in via Petram pertusam expugnat II, 190, 3. classem Ariminum ducit II. 213, 3. castra Gotthorum occupat. II, 217, 9. Ravennam comeatibus intercludit II, 264, 5. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4.
- Ildigisal sive Ildigus, Ristulfi filius, regni Langobardici successione extrusus a Vace et Auduino II,** 429, 8. 602, 5. confugit ad Gepaedes II, 429, 8. deinde ad Sclavenos II, 430, 13. Romanos vincit in agro Veneto. *ibid.* Byzantium profectus, scholae uni Palatinae praeficitur II, 602, 11. inde elapsus, Cutarguros in Thracia profligat II, 603, 9. in Illyrico occisis Romanis ducibus quatuor, se ad Gepaedes recipit II, 604, 3. occiditur II, 605, 15.
- Ildigus: vide Ildigisal.**
- Ilium II,** 78, 6. eius Palladium quale fuerit II, 78, 14.
- Illyricum vastat Gizericus I,** 335, 4. Hunni I, 168, 13. Sclaveni II, 397, 18. 441, 19. 591, 20. Langobardi II, 418, 12. et Eruli II, 419, 1. hic ipsis concessae sedes II, 205, 8. Illyricum hos habuit Magistros mil. Mundum I, 126, 20. II, 26, 4. Justinum II, 199, 9. Vitalium II, 316, 1. Ioannem II, 446, 8. Praefectum Praet. Archelaum I, 360, 16. Comitem Nazarem II, 321, 12. Illyrios secum habet Belisarius I, 244, 4. ab exercitu discedunt II, 320, 17.
- Immortalium cohors I,** 70, 13. caeditur I, 73, 8.
- Imperator Rom. a Persis dictus Caesar I,** 204, 1. 244, 17. dat regni insignia Lazorum regibus I, 216, 17. et Maurorum regulis I, 406, 16. eius equitia in Thracia I, 363, 20. I, 603, 14.
- Imperii Rom. divisio in Orient. et Occident I,** 309, 7. mensura secundum maris mediterranei littora I, 311, 5. fines ad Lazicam I, 289, 15. *vide* Nymphius, Theodosiopolis, Dara, Elephantine, Circasium.
- Indi, cuiusmodi naves habeant I,** 101, 13. ferrum a Romanis non emunt. *ibid.* sericum in portus Persarum deferunt I, 106, 21. commercium exercent in Persarmenia I, 263, 8 ab India mare Rubrum incipit I, 101, 3. Indiae regio Serinda II, 547, 13.
- Induciae Belisarii cum Gotthis II,** 170, 9. Anastasii Aug. cum Cabade Persarum rege I, 47, 9. Iustiniani cum Chosroë I, 281, 18. earum exitus II, 506, 6. inducias ab illo turpiter emit Iustinianus, non sine querela publica II, 537, 1. I, 538, 8. confirmat illas Chosroës II, 548, 3.
- Indulfus sive Gundulfus, ex Belisariū Protectore Gotthorum dux II,** 577, 8. 579, 8. 584, 9. Ticinum se recipit II, 642, 20.
- Innocentius II,** 26, 15. Castelli Portensis Praef. II, 337, 19.
- Interpres quo numero ad mensam haberi solitus I,** 286, 6. II, 507, 4.
- Invidia foelicitatis comes I,** 451, 15.
- Ioannes Armenius, optio Belisarii I,** 381, 13. Vandalos profligat I, 385, 11. scutarios cum bando educit ad praelium. 238. d. mediam tenet aciem I, 420, 18. Gelimorem insequitur I, 425, 4. occidit temere ab ebrio. *ibid.* honor mortuo impensus I, 426, 12.

- Ioannes Arsacides**, Artabensis pater, et Bassacis socer, contra datam fidem a Buze occiditur I, 162, 18.
- Ioannes Arsacides**, Artabensis frater, in Africam missus I, 513, 10. fortiter pugnans occumbit I, 532, 17.
- Ioannes Basilii filius Edessenus** datur obses Chosroi I, 247, 19.
- Ioannes Basilisci legatus** hauriri mavult fluctibus, quam in manus Vandavorum venire I, 339, 18.
- Ioannes Belisarii scutarins** Septam recuperat I, 430, 17.
- Ioannes Cappadox Praefectus Praet.** singulari vir ingenio ac perditis moribus I, 121, 15. in seditione submovetur a magistratu I, 123, 1. restitutus, illum exeret per annos decem I, 129, 19. fide Christianus II, 131, 2. Iustiniano carus I, 134, 7. 135, 14. illi bellum Vandalicum dissuadet I, 354, 15. quaestum facit ex pane militari male cocto I, 368, 9. Theodoram offensam metuit I, 130, 7. promisso a magis imperio iuhiat I, 137, 2. dolis Antoninae irretitur I, 133, 8. appetitus, in templum fugit I, 134, 14. abdicata Praefectura, factus Presbyter, mutat nomen, ac Cyzicum deportatur I, 135, 3. cur nunquam sacra facere voluerit. *ibid.* de nece Episcopi Cyziceni accusatus, virgis caeditur I, 136, 6. coetus obolos mendicare, Antinopolin deportatur I, 136, 22. fuerat Consul et Patricius I, 136, 10. Byzantium revocatus, nullum ex honoribus pristinis recuperat I, 300, 1. falsa praedictione delusus I, 300, 5.
- Ioannes Dyrrhachius Mag.** peditum I, 359, 12. morbo obit I, 482, 23.
- Ioannes foederatorum dux** in bello Vandalico I, 359, 12. 420, 15. Caesaream Mauritaniae recipit I, 430, 13.
- Ioannes Guzes Thomae filius**, Armenius, in exercitu Rom. dux I, 293, 8. II, 493, 5. rem bene gerit II, 496, 20. in Abasgiam missus II, 499, 10. praeclare vincit II, 501, 6. in obsidione Petrae audax facinus aggreditur II, 516, 5. interit II, 517, 15.
- Ioannes Heluo** in Assyriam incurrit I, 234, 18. 236, 6. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 5. in Italia militat II, 238, 16. 330, 13. contra Scavenos mittitur II, 455, 13. Narasetem secutus II, 599, 12. cornu aciei dexterum tenet II, 618, 10.
- Ioannes Lucae filius captus** ab Alamundaro I, 88, 20.
- Ioannes Mesopotamiae dux** I, 216, 6. Belisarii consilium male respuit I, 230, 19.
- Ioannes Nicetae filius**, dux Rom. I, 63, 5. eius ad Belisarium oratio I, 237, 5. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 6.
- Ioannes Pappi frater** in seditiosos Africae pugnat I, 487, 4. 488, 8. Magister mil. factus, cum Mauris bellum gerit vario Marte I, 533, 17. victor Africam pacat I, 533, 21. 549, 16. classem in Sardiniam mittit adversus Gotthos II, 590, 21.
- Ioannes Pompeii fil.** Praelectam Iustiniani neptem uxorem ducit I, 407, 13.
- Ioannes Rufini fil.** legatus ad Chosroem I, 182, 17.
- Ioannes Sisinnioli filius**, dux Rom. in Africa I, 493, 8. offensus Sergio Magistro mil. I, 506, 11. copias in Antalam ac Stozam ducit I, 509, 3. cessat I, 513, 2. eius singulare cum Stozza certamen I, 514, 11. et obitus I, 514, 22.
- Ioannes Vitaliani nepos**, Boni patruus II, 317, 21. in Italiam cum copiis missus, qua cautione Romam ierit II, 164, 5. 172, 16. in Picenum missus II, 176, 11. vastitatem infert II, 184, 14. Arimino capto, per interuentios agit cum Matasuntha uxore Vitigis II, 185, 22. Belisario parere renuit II, 190, 23. Ariminum fortiter propugnat II, 191, 22. eius oratio II, 193, 6. obsessus, opem petit a Belisario II, 212, 3. liberatus, ab ipso dissidet II, 218, 4. 231, 4. Urbinum obsidet cum Narsete II, 221, 15. Forum Cornelii totamque Aemiliam recipit II, 224, 10. succurrere iussus Mediolano II, 232, 3. Dertonam occupat II, 238, 21. castris exiit a Francis II, 249, 11. 250, 8. Alpium Cottiarum castella capit II, 265, 13. Belisario suspectus II, 270, 2. illo revocato, curam Italiae suscipit II, 272, 16. Veronam petit II, 290, 10. Mucellae infeliciter pugnat II, 299, 13. Ro-

- mae residet II, 302, 8. Sacerdotes Arianos urbe exigit II, 315, 7. Byzantium missus II, 324, 15. Germani filiam uxorem ducit II, 326, 8. in Italiam reversus II, 330, 4, 349, 20. Gotthos in Calabria vincit II, 352, 10. itemque ad Rhegium II, 354, 7. se Hydruntem recipit II, 373, 8. Tarentum munit II, 376, 5. dissidet a Belisario II, 386, 9. matronas Romanas recipit II, 388, 15. invadenti Totilae cedit II, 390, 15. adiungit se Belisario II, 402, 14. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 5. iussus in Italiam copias ducere II, 451, 13. Salonis hyemat II, 569, 15. 572, 5. copias iungit cum Valeriano II, 578, 8. eius oratio ante navale certamen II, 579, 12. victor Salonas redit II, 584, 21. Narseti se adiungit II, 598, 9. transitum consilio expedit II, 601, 19. stat contra Totilam in acie II, 618, 5. Romam oppugnat II, 630, 19. Narseti victori auctor ut pacem Gotthis concedat II, 642, 8. eius elogium II, 185, 7.
- Ioannes, Praetorianus miles, vir egregius, eligitur imp. I, 321, 2. quinto post anno captus I, 321, 9. in Circo Aquileiensi ignominiose habitus, necatur I, 321, 12.
- Ioannes, tyrannus in Africa I, 515, 17. Gontharidi se adiungit I, 523, 6. captus ab Artabano, Byzantium mittitur I, 532, 17.
- Ioannes e milite pedite tyrannus Dariae I, 137, 17. occiditur I, 138, 8.
- Ioannes Tribus vir improbus I, 217, 21. Monopollo Lazos vexat I, 218, 10. 289, 17. Petram a Chosroë obsessam defendit I, 225, 18. occiditur I, 227, 5.
- Jones nautae I, 360, 7.
- Ionii sinus descriptio II, 79, 4. latitudo distantiae a Gadibus I, 311, 10.
- Iosephus scriba custodem Palatii I, 476, 7.
- Iosue: vide Iesus fil Naue.
- Iotabe insula sinus Arabici, I, 99, 7. eius incolae Hebraei Iustiniano se dedunt. *ibidem*.
- Iphigenia casu suo Dianam placat II, 576, 8. eius fuga e Tauris I, 83, 7. II, 480, 8. templum ipsi ab Oreste fratre conditum I, 84, 11. id Christiani obtinent I, 84, 12.
- Irenaeus dux in Lazicam mittitur I, 58, 17.
- Iris flu. Comanam Ponti alluit I, 83, 20.
- Isaces sive Isaacius, Narsetis et Arattii frater, ad Roman. transfuga I, 79, 9. Armeniae dux I, 262, 1. Narsetem fratrem saucium pugnae subducit I, 265, 20. in Italiam profectus II, 330, 4. 350, 5. Portum Roman. servareiusus II, 354, 22. sua temeritate Belisarium turbat II, 358, 6. et perit II, 359, 10.
- Isauri in Persas militant I, 90, 13. 95, 22. et in Gotthos II, 26, 16. 163, 22. 172, 16. 194, 16. Neapolin propugnant II, 301, 11. et Tibur II, 318, 13. Romam Totilae produnt. II, 360, 21. iterum II, 360, 21. in Isauriam fugit Zeno I, 342, 17. Isaurica spicula II, 140, 10.
- Isdigerdes Persarum rex Theodosii Iun. tutelam fide optima administrat I, 14, 6.
- Isdigunas, Chosrois ad Iustinianum legatus, Daram astu occupare studet I, 284, 11. honore nimio a Iustiniano affectus I, 286, 12. 506, 19. quinquennales pangit inducias II, 536, 17. liberalissime habitus, remittitur II, 539, 10.
- Isdilases Maurorum princeps in Romanos rebellis I, 448, 12. victus, se dedit I, 462, 8.
- Isis a Biemybus et Nobatis colitur I, 104, 2.
- Ister II, 80, 14. eius fons et cursus II, 481, 1. dictus et Danubius. *ibid.* I, 310, 19. ipsius ostia quantum distita ab urbe Chersone II, 481, 1. et Byzantio I, 311, 1. trans Istrum siti olim Gotthi, Vandali, Visigothi, Gepaedes I, 313, 8. et Varni II, 559, 3. illum traiciunt Hunni I, 167, 14. Eruli II, 203, 9. Antae et Slaveni II, 331, 11. Curguri II, 352, 19. ad ipsum consident Langobardi II, 418, 12.
- Isthmus ad sinum Melanem II, 79, 11. Isthmi Corinthiaci latitudo II, 79, 4.
- Istria II, 80, 7. 448, 16.
- Italia parum frequens, ob vastitatem a Visigothis illatam I, 314, 6. Gizerici incurribus vexata I, 335, 1. habet Praefectum Praet. II, 302,

13. 238, 2. eius dominatum affectant Franci II, 261, 11. et partem maximam obtinent II, 585, 20. Itali Theodoricum amarunt II, 11, 1. odere Gotthos II, 39, 1. his data pax, ea lege ut ex Italia migrent II, 642, 15.
- Iter unius diei quot stadiis constet I, 812, 3.
- Ithaca II, 575, 18.
- Iuca in Africa I, 374, 1.
- Judaea in Christum ingrata I, 208, 11. Iudaei Homeritas Christianos opprimunt I, 104, 13. Neapolitani comventus promittunt obsessis civibus II, 44, 18. urbe capta resistunt II, 53, 2. Iudaei cuiusdam consilium circa templi vasa I, 446, 3. alius per porcos divinat belli Gothici exitum II, 45, 15. vide Hebraei.
- S. Iuliani templum suburbanum Antiochiae I, 196, 5.
- Iulianus frater Summi I, 155, 7. Imperatori a secretis I, 182, 18. ad Homeritas et Aethiopes legatus I, 106, 5. et ad Chosroem I, 182, 18.
- Iulius mensis Quintilis II, 118, 1.
- Iuphrates Maurorum princeps in Romanos rebellis I, 448, 12.
- Iupiter Casius ubi cultus II, 576, 2. Iovis Capitolini templum diripit Gizericus I, 332, 13.
- Iusiurandum, summum fidei pignus I, 196, 13. per Evangelia I, 509, 18. per salem I, 20, 14.
- Iustinianaei vel Iustiniani dicti Vandalae, qui Romanae militiae ascripti fuere I, 471, 14.
- Iustinianus Iustini Aug. ex sorore nepos I, 51, 22. Vigilantiae frater et Praeiectae avunculus I, 513, 14. et Marcelli I, 280, 18. patruus Boraidis ac Iusti I, 123, 23. et Germani I, 482, 19. Theodoram conjugem summe amat I, 130, 11. Magister militum I, 52, 21. 59, 11. cum Iustino avunculo consors imperii I, 59, 11. id pro arbitrio moderatur I, 350, 6. solus imperat I, 60, 5. Belisarium Magistrum mil. Orientis creat, ac bello Persico praeficit I, 61, 3. Arethan Saracenorum regem constituit novo exemplo I, 89, 9. everti iubet Philarum templa I, 104, 4. legationem mittit ad Aethiopes et Homeritas I, 106, 8. Belisarium revocat ex Oriente, eoque Sittam mittit I, 107, 16. pacem cum Chosroë perpetuam sancit I, 113, 17. 353, 10. fervente seditione se domi tenet I, 121, 19. seditiosos placare studet I, 123, 15. ab Hypatio sibi timet I, 123, 15. spem habet in Belisario ac Mundo I, 126, 19. ingenti facta seditiosorum caede, Hypatium et Pompeium morte afficit I, 129, 11. Senatores damnatos restituit. *ibid.* Ioannem Cappadocem, nefarium hominem, impensius amat I, 130, 15. 134, 7. 135, 12. Erulos ad Christi fidem pertrahit II, 204, 1. et Abasgos II, 472, 13. et Tzanos I, 79, 9. Ilderici Vandalorum regis amicus I, 350, 4. ad Gelimerem scribit ipsius gratia I, 351, 11. de bello Vandalico deliberat I, 353, 12. divino id monitu suscipit I, 356, 18. Tripoliam recipit I, 356, 21. Sardiniam affectat I, 358, 15. bellum Vandalicum dat Belisario I, 360, 19. vox eius ominosa I, 361, 21. foedus init cum Amalasantha I, 370, 13. ad Vandalorum proceres scribit I, 380, 20. victori Belisario optionem dat redeundi Byzantium, vel morandi in Africa I, 442, 1. adoratur a Gelimere captivo I, 446, 20. huic Patriatum negat, ob perverciam in haeresi I, 447, 5. Vandalos militiae Rom. ascriptos Iustinianos vocat I, 471, 14. Armenos, Tzanos ac Lazos male habet I, 164, 10. urbem Petram condit in Lazica I, 218, 4. Chosroem pecunia donat I, 137, 15. Amalasanthae parari domum Dyrhachii iubet II, 15, 13. Legatum ad eandem mittit II, 19, 5. post ipsius necem, Gotthis bellum indicit II, 25, 17. et suscipit II, 26, 2. Mundum in Dalmatiam, Belisarium in Siciliam mittit. *ibid.* Francorum reges ad belli societatem invitat II, 27, 9. scribit Italiae regi Theodato. II, 32, 8. et Gotthorum proceribus II, 35, 4. de Strata consilium habet I, 155, 3. accusatus a Chosroë quod Alamundarum Hunnosque in Persas sollicitaverit I, 155, 16. 165, 10. 197, 17. eum per literas a bello dehortatur I, 169, 7. Germanum in Persas mittit I, 178, 1. Callinicus acclamatur I, 190, 15

- 293, 6. 532, 10. factioni Venetae favet I, 203, 16. ad Chosroem victorem scribit I, 210, 7. conventis stare renuit I, 214, 7. Narsetem ex Italia revocat II, 235, 5. Belisarium cum Gotthis et Vitige rege captivo reversum, contra Persas mittit I, 215, 16. II, 272, 14. mandat ut irrumpat in fines hostium I, 222, 20. Persas captos in Italiam destinat I, 235, 20. iterum Belisarium Persis opponit I, 241, 10. eundem ex Oriente revocat, in Italiam remissurus I, 249, 4. II, 315, 15. laborantibus peste succurrit I, 256, 9. peste ipse corripitur I, 259, 7. irruptionem imperat in Persarmeniam I, 261, 7. inducias pangit cum Chosroë I, 281, 18. honorificentius legatum ipsius accipit I, 286, 2. II, 506, 20. copias in Lazicam mittit I, 287, 20. militare Magisterium Orientis dividit I, 176, 10. et Africae I, 513, 18. hac in parte consilium mutat I, 515, 4. dat regem Erulis II, 209, 9. coniuratione petitur II, 405, 13. et seq. ad multam noctem cum sacerdotibus libros sacrosolvere solitus II, 409, 19. Galliae possessionem Franciasse II, 417, 4. munita Pannoniae loca Langobardis attribuit II, 418, 9. Erulos liberalius habet II, 418, 21. Langobardis mittit auxilia in Gepaedes II, 426, 1. totus in controversiis de religione II, 429, 4. illius circa res Italiae oscitatio II, 432, 18. 440, 13. classem in Siciliam destinat II, 445, 13. bellum Gotthicum dat Germano II, 446, 2. Legatum de pace ad Chosroem mittit II, 506, 8. in Praefectos indulgentior II, 525, 21. inducias a Persis turpiter emit II, 536, 19. vectigal pendit Chosroi II, 539, 2. conficiendi serici rationem a monachis accipit II, 546, 17. Uturguros in Cutarguros excitat II, 552, 16. his sedes assignat in Thracia II, 352, 2. cur bello Gotthico Narsetem praefecerit II, 570, 2. 9, 571, 17. Gotthos delere statuit II, 586, 4. Legatum ad Francos mittit II, 587, 5. cum eorum legatis transigit II, 590, 12. icto cum Gepaedis foedere, Langobardos eorum hostes iuvat II, 592, 21.
- Narsetem ad bellum Gotthicum liberalissime instruit II, 597, 14. Anni ipsius imperii, in hac notati historia IV. I, 81, 14. II, 331, 3. VI. I, 114, 3. VII. I, 362, 18. IX. II, 26, 4. X. I, 469, 21. XI. II, 75, 13. XIII. I, 170, 22. XVII. 287. b. XVIII. I, 299, 20. XIX. I, 281, 19. 532, 21. XXI. II, 475, 5. XXV. II, 538, 7. XXVII. II, 632, 7.
- Iustinianus Germani filius et Iustini frater II, 411, 10. 447, 13. iussus copias in Italiam ducere II, 451, 15. contra Sclavenos mittitur II, 591, 21. et in Gepaedes II, 593, 17.
- Iustinus senior, Rom. dux I, 39, 18. 217, 11. Iustiniani avunculus I, 51, 21. Anastasio Aug. succedit I, 50, 9. Chosroem Romano more adoptare renuit I, 53, 13. Hypatium gradu movet I, 56, 16. Iberes recipit in fidem suam I, 57, 12. illis auxilia mittit, duce Petro I, 58, 4. quem educaverat I, 217, 11. huic Irenaeum sufficit I, 58, 14. Iustinianum consortem facit imperii I, 59, 11. Belisario Procopium adiungit consiliarium I, 59, 21. senio confectus et reip. tractandae rudis I, 350, 6. moritur I, 60, 3. pacem cum Vandalis coluit I, 344, 4. illo principe, Antiochia gravissimo terrae motu concussa I, 215, 9.
- Iustinus Germani filius II, 447, 13. Iustiniani frater et Boraidis nepos II, 411, 19. Consul II, 410, 17. coniurationem in imperatorem aversatus, eius arcana elicit II, 412, 22. accusatus absolvitur II, 415, 7. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12. 591, 21. et in Gepaedes II, 593, 17.
- Iustinus Magister mil. per Illyricum, in Italiam missus II, 231, 4. dissidet a Belisario II, 231, 4. Faesulas obsidet II, 238, 11. 246, 7. et capit II, 259, 4. obsidet Florentiae II, 298, 12. male cessat II, 302, 9. Ravennam ipsi committit Belisarius II, 329, 21. Narseti se adiungit II, 606, 18. Ravennae relinquitur II, 607, 15.
- Iustitia quanti ad victoriam momenti sit I, 364, 13. 378, 14.
- Iustus. Iustiniani ex fratre nepos, Hypatium capit I, 129, 1. adventante

- Chosroë, se recipit Hierapelin I, 241, 14. in Persarmeriam irrumpt I, 262, 18. 267, 12. morbo obit I, 280, 15.
- Labula in Lucaniae montibus II, 396, I.
- Lactarius mons II, 638, 23.
- Langivilla, ager fertilis II, 80, 18.
- Langobardi Christiani Catholici II, 423, 8. Erulorum vectigales II, 200, 16. illos vincunt non sine miraculo II, 202, 16. societatem cum Gotthis inire renunt II, 236, 11. donati munitis Pannoniae locis, ad Istrum consident; nihilominus Romanos infestant II, 518, 14. bello cum Gepaedibus suscepto sub Audvino rege, Iustiniani opem implorant II, 519, 10. et seq. et impetrant II, 426, 3. pacem faciunt II, 426, 14. eorum lex de regni successione II, 429, 10. cum Gepaedibus pugnaturi, terrore Panico dissipantur II, 550, 10. inducias pangunt II, 551, 19. renovato bello auxilia ab imp. accipiunt II, 592, 21. vincunt. *ibid.* in Italia Narseti militant II, 598, 16. capitales Francorum hortet II, 600, 11. quidam in Thracia commorantes II, 602, 13. victor Narses, Langobardos remittit ob nimiam eorum licentiam I, 627, 19.
- Lapato, urbs Vazainae in Perside, quantum distet ab urbe Ctesiphonte II, 504, 8.
- Laribus urbs Africae II, 508, 13. 533, 18.
- Latina via II, 74, 7. 154, 22. 164, 4.
- Laureata, locus maritimus in Dalmatia II, 431, 13.
- Laurus proditor suspenditur I, 413, 1.
- Lazarus Rom. dux in agro Veneto II, 430, 17.
- Lazica, olim Colchis II, 462, 10. eius situs, limites, urbes I, 289, 4. occidua est Iberiae I, 57, 3. multis firmata munitionibus I, 293, 9. 296, 12. propugnaculum adversus Hunnos Caucasios I, 283, 2. quam Persis commoda I, 219, 3. 283, 6. 22. II, 490, 9. confragosa I, 290, 4. sterilis I, 58, 20. 283, 25. sal in ea non fit I, 217, 3. media regio commentis de Medea et Iasone celebris I, 225, 8. trans Phasin vellus aureum olim asservatum II, 468, 9.
- ultra hanc amnem habitant Lazi II, 468, 5. optimi Christiani I, 283, 20. qua conditione Romanis subditi I, 216, 14. immunes erant. *ibid.* olim Persarum socii I, 219, 4. eorum Episcopi genti finitimae dant sacerdotes. 168. c. Rex Apsillius quoque imperat II, 468, 22. Scymniae et Suaniae principes creat II, 467, 9. principatus insignia accipere solitus ab imperatore Rom. I, 216, 18. et uxorem ex ordine senatorio II, 498, 9. indigne subditus Praetori Romano I, 164, 12. Lazica Romanos inter ac Persas controversa I, 55, 1. Iustinus Aug. eo ducem mittit I, 58, 1. regionis castella limitanea Romani deserunt, Persae occupant I, 59, 5. nec vult reddere Chosroës I, 112, 1. tandem reddit I, 114, 5. Lazi pelles et mancipia rebus sibi necessariis permittant. I, 217, 3. monopolio Petrae Instituto vexati, ad Persas deficient I, 218, 14. eo profectus Chosroës, adoratur a rege Gubaze I, 225, 7. cur Lazicam affectarit II, 490, 6. vult illic classem aedificare I, 286, 16. dominatu Persico offensi Lazi. *ibid.* 288, 14. rebellant. II, 491, 7. in praelio fugiunt II, 493, 16. regionis partem Persae maximam tenent II, 535, 6. de illa per legatos disceptatio instituitur II, 536, 19. Lazi Romanis offensi II, 541, 1. eorum calamitas II, 544, 4. *vide* Colchis.
- Lebanthae Mauri I, 504, 13. 508, 22. Ioannem Magistrum mil. vincunt I, 533, 15. iidem forte cum Leucathis, de quibus infra.
- Lechaem ad isthmum Corinthiacum II, 79, 7.
- Legatis quis honos debitus II, 341, 7. 344, 17. adhiberi solitae custodiae Byzantii II, 539, 15. de iure Legatorum disceptatio II, 35, 4. Anatolius Theodosii Aug. legatus ad Vararanem Persarum regem I, 15, 2. Legati Cabadis ad Iustinum Aug. I, 51, 8. utriusque legati conveniunt frustra I, 55, 6. Iustiniani ad Homeritas legatus Iulianus I, 106, 5. Rufinus ad Persas I, 61, 9. 79, 18. Hermogenes ad eosdem I, 92, 1. 107, 12. 108, 13. Legati Romani indigne Chosroï ad-

- lantur I, 111, 17. Joannes et Iulianus ad eundem I, 182, 17. 186, 18. 191, 19. 196, 9. 197, 12. Constantianus et Sergius ad eundem I, 259, 21. 280, 19. Rhecinarius ad eundem I, 277, 10. Petrus Mag. Offic. ad eundem II, 506, 7. Vitigis legati sacerdotes duo Ligures ad eundem I, 156, 8. 216, 2. II, 237, 9. Lazorum ad eundem I, 218, 20. Stephanus medicus Edessenorum legatus ad eundem I, 271, 12. Chorois legatio gratulatoria ad Iustinianum I, 137, 11. Isidignas Persa ad eundem I, 234, 11. iterum II, 506, 12. Theodati regis legati Liberius et Opilio ad eundem II, 23, 19. Rusticus sacerdos Rom. ad eundem II, 31, 6. Totilae legati Pelagius Diaconus ac Theodorus ad eundem II, 368, 20. Stephanus ad eundem II, 437, 17. Sandilis ad eundem II, 556, 5. Langobardorum et Gepaedum ad eundem II, 419, 14. Leudardus Theodebaldi Francorum regis legatus ad eundem II, 590, 11. Iustiniani Legatus ad Theodebaldum Leontius II, 587, 5. ad Gelimerem alii II, 351, 10. Demetrius et Hypatius Episcopi ad Romanum Pontificem, II, 17, 11. Alexander senator ad Amalasantham II, 18, 12. Petrus Illyrius in Italiam II, 21, 7. Athanasius et Petrus ad Theodatum II, 32, 15. Abandanes Persa ad Belisarium I, 243, 3. Gotthorum legati ad eundem II, 168, 3. Albes Gotthus ad eundem II, 99, 15. Gelimeris Legati ad Theudin Visigoth. regem I, 404, 19. Francorum ad Vitigin II, 261, 18. Dominicus et Maximinus ad eundem II, 266, 4. Pelagius Diaconus Romanorum legatus ad Totilam II, 340, 14.
- Leo factione Asparis Marciano Aug. succedit I, 333, 1. pater Ariadnes uxoris Zenonis I, 340, 11. magnis sumptibus bellum parat in Vandalos, eique praeficit Basiliscum I, 335, 13. Asparem a se abalienat, *ibid.* Anthemiam creat Occidentis imperatorem I, 336, 11. Gizericum terret I, 337, 14. classis illius proffigatur a Vandalis I, 338, 12. 353, 16. Asparem et Ardaburium in Palatio occidit I, 340, 5. Basilisco
- ignoscit, inductus Verinae uxoris suae precibus. *ibid.* moritur I, 340, 11.
- Leo minor Aug. Zenonis et Ariadaes filius I, 340, 12.
- Leonianus dux occiditur II, 604, 7.
- Leontius Athanasii gener II, 413, 16. Legatus ad Theodebaldum Francorum regem II, 587, 10.
- Leontius filius Zannae, ac Rufini frater, dux Rom. in Africa I, 493, 7. rem fortiter gerit in Tumaris obsidione I, 499, 18.
- Leptis urbs Africae I, 382, 18. Leptis magna I, 502, 4. 503, 9.
- Lesbus insula I, 471, 18.
- Leucatae Mauri Leptin magnam armati accedunt I, 502, 4. ex illis octoginta a Sergio ad epulas invitati, orta rixa occiduntur I, 502, 14. hinc bellum I, 503, 11.
- Leucosyria, dicta Armenia minor I, 85, 1.
- Leudardus Theodebaldi Francorum regis ad Iustinianum legatus II, 590, 11.
- Lenderis Gotthus praesidii Romae Praef. II, 61, 8. urbe capta Byzantium mittitur II, 75, 8. Libanus mons, munitus praesidiis I, 60, 15. 186, 10. 224, 9. 'expositus Alamundaro I, 237, 1.
- Liberius senator Rom. Theodati regis ad Iustinianum legatus II, 23, 19. vir candido pectore II, 25, 5. Patricius II, 433, 2. classi praeficitur II, 440, 13. 445, 15. grandaevus ac belli rudis II, 445, 18. Syracusas spellit II, 451, 20. Pannonum petit II, 452, 19. revocatur II, 585, 4.
- Libidinis poena I, 344, 23.
- Libitnensis porta Circi I, 128, 20.
- Liburnia ubi sita II, 80, 7. recepta a Constantiano II, 83, 14. fit eius mentio II, 79, 1. 82, 19.
- Licelarius ob turpem fugam exauctoratur I, 59, 18.
- Liguriae situs II, 80, 17. divisa Alpibus a Gallia II, 62, 13. 64, 20. in ea ponit Procopius Mediolanum II, 74, 3. eo se confert Maiorianus Aug. I, 341, 19. in potestatem Gotthorum venit II, 234, 18. partem eius occupant Franci II, 586, 9. Ligures sacerdotes duo legati

- Vitigis ad Chosroem I, 156, 8. II, 237, 9.**
Lilybaeum Siciliae promontorium
Vandalis donat Theodericus Italiae
rex I, 346, 14. id a Gotthis repetit
Belisarius Vandalorum victor I, 431, 14. super ea re Iustiniani et
Amalasanthae epistolae II, 19, 9.
Linguis exsectis locuti I, 345, 2.
Lissa in sinu Ionio posita II, 37, 19.
Literarum osores Gotthi, illas virtuti
militari adversari dicunt II, 13, 16.
Locri Epizephyrij II, 80, 2.
Logotherae, quale munus II, 284, 5. 368, 4.
Longi muri : vide Muri.
Longinus Isaurorum dux I, 90, 17.
sub moenibus Romae animose pug-
nans occumbit II, 187, 7.
Longobardi : vide Langobardi.
Lucania II, 39, 7. 79, 20. 301, 21.
conciliata imperatori II, 353, 2. ad
eius angustias pugna II, 370, 4 ip-
sius montes II, 389, 16. binas ha-
bent fauces II, 395, 19.
Lucas Ioannis pater I, 88, 20.
Lucina cur dicta Bolosia II, 576, 16.
Lunae incrementis accommodati aes-
tus maris II, 9, 16.
Lupus, machina muralis, describitur
II, 104, 11: lupus animal micantes
habet in tenebris oculos II, 181, 16.
pilum mutat, non ingenium II, 556,
8. lupina capita habere creditus
Pisidiae populus II, 394, 14.
Lycrones in exercitu Belisarij I, 96, 6.
Lycocranitae in Pisidia II, 394, 12.
Lysippi multa Romae opera II, 570,
22.
Maaddeni Saraceni Homeritis parent
I, 100, 14 106, 15.
Macedones Seleuciae et Ctesiphontis
conditores I, 281, 2.
Maeotis palus num mater Ponti Euxini
II, 484, 20. in eum evolvitur, ac-
cepto Tanai II, 474, 11. 482, 15.
illuc evadit mare mediterraneum I,
309, 17. vadum habet II, 477, 11.
populi circumpositi II, 476, 12.
illic Hunnorum sedes I, 48, 6.
et Vandalorum I, 319, 6. Maeotidis
accolae Rom. imperium incursant
II, 490, 8.
Magi a regibus Persarum consulti I,
18, 22. 27, 22. ignem inextinctum
fovent I, 259, 17. omen capiunt ex
impudentia meretricum Amideaa-
rum I, 36, 20. ex blinitu equi I,
172, 8. ex gestu Cabadis I, 211, 7.
magiae stupenda vis I, 28, 5.
Magister quis a Romanis dictus I, 39,
14. 61, 8. II, 238, 5. 506, 7. apud
Persas I, 54, 10. et apud Lazos II,
502, 17. Hi Magistri Officiorum
nominantur : Celer, Hermogenes,
Petrus.
Magister militum fuit Iustinianus I,
52, 21. 59, 11.
Magistri militum in praesenti Patri-
cus et Hypatius I, 39, 16. Artab-
anes II, 406, 14. Svartuas II, 593,
18. in praesenti simul et per Ar-
menias, Sittas I, 74, 15.
Magister mil. per Armenias Ponticis
imperat II, 525, 18. hoc honore
functi sunt Sittas, Valerianus, Do-
rotheus, Beasas. Magister mil. in
Persarmenia Nabedes : in Africa,
Salomon, Germanus, Sergius, Are-
obiadus, Artabanes, Ioannes Pappi
frater : in Thracia, Chilbudius, Ar-
tabanes, Germanus : in Illyrico,
Mundus, Vitalius, Iustinus, Ioannes
Vitaliani nepos : in Oriente, An-
tolius, Areobindus, Hypatius, Beli-
sarius, Buzes Martinus : in Italia,
Demetrius. Magistri peditum Ioan-
nes, Domnicus : vide haec nomina
propria suis locis. Iustinianus bifa-
riam divisit militare magisterium
Africae I, 513, 15 et Orientis, in-
ter Belisarium et Buzem I, 176, 10.
Magistratus apud Persas haereditarii
I, 82, 16.
Magna Graecia II, 80, 1.
Magnetici scopuli non sunt in mari
Rubro, ut multi existimant, I, 101,
18.
Magnus equitum dux in Gotthos II,
26, 15. Neapolin tentat per aquae-
ductum II, 50, 2. 51, 13. Raven-
nam comeatibus intercludit II,
460, 17. Auximi obsessus II, 321,
18.
Maiores Aug. vir maximus I, 340,
15. mutato habitu ac fucata coma,
exploratum it Gizerici vires I, 341,
3. dysenteria moritur I, 342, 4.
Maiorica iusula I, 312, 11. recipitur a
Romanis I, 230, 21.
Malea periculosa I, 367, 1.
Maleventum urbs, dicta postea Bene-
ventum II, 77, 8.
Mamas Episc. Darenus I, 138, 4.

- Mammas** locus provinciae Byzacenaes I, 458, 3.
- Mandracium**, portus Carthaginis I, I, 392, 4. 393, 17. 394, 2. 442, 13. 520, 4.
- Mantua** urbs II, 290, 23.
- Marcellianus** Dalmatiae dominatum occupat I, 386, 18. Sardiniam Vandalis eripit I, 337, 4. ex insidiis perit I, 339, 20.
- Marcellus** Iustiniani Aug. ex sorore nepos I, 280, 18.
- Marcellus** dux I, 63, 6. custodiis Palatinis Praef. I, 134, 2. vir egregius II, 412, 5. Ioannem Cappadocem Praefectum Praet. invadit I, 134, 15. coniurationem patefacit II, 414, 21. libera voce Germano apud imperatorem patrocinatur II, 416, 1.
- Marcellus foederatorum dux** in bello Vandalico I, 359, 12. 420, 16. Numidiae Dux I, 481, 14. occiditur a Stoza contra datam fidem I, 482, 17.
- Marcentius** Byzacii dux I, 523, 12. Adrumetum servat I, 526, 16. equitum dux in bello Gotthico II, 164, 2.
- Marcianus Aspari a secretis** I, 326, 7. capto a Vandalis, aquila supervolans dat omen imperii I, 326, 5. dimittitur, pollicitus se nunquam bellum Vandalis illaturum I, 326, 22. stetit promisso, ad imperium evectus I, 327, 4.
- Marcianus dux** sub Belisario I, 359, 16.
- Marcianus nobilis Venetus** II, 291, 1.
- Marcias Gotthorum dux** in Gallia II, 71, 13. revocatus a Vitigi II, 73, 11. 82, 5. Romam trans Tiberin obsidet II, 95, 15. 134, 18.
- Mare aestum** habet mirabilem ad Ravennam II, 9, 1. inundat II, 595, 8. *vide*, Mediterraneum mare, et Rubrum, et Oceanus: Mare Adriaticum a Tyrrheno Melita et Gaulus dividunt I, 372, 14.
- Maria**, uxor Hypatii, laudatissima foemina, maritum retrahit, raptum a plebe ad imperatoriam dignitatem I, 124, 3.
- Mars** apud Thulitas deorum maximus, humanis hostiis colitur II, 208, 11.
- Martis oecus** I, 121, 7.
- Martianus**, simulato ad Totilam transfugio, Spoletium recipit II, 374, 6. 21. 375, 8.
- Martinus a Romanis** datus obses Persis I, 111, 7. Darum propugnat I, 212, 9. Magister mil. Orientis I, 261, 14. in Persarum fines irrumpit I. 262, 16. pugnat I, 265, 1. Edessam defendit I, 270, 18. agit cum Persis I, 273, 12. 274, 19. cum Choaroc pacem componit I, 280, 9.
- Martinus foederatorum dux** in bello Vandalico I, 359, 11. 361, 15. 367, 12. 420, 15. fervente in Africa seditione in Numidiam a Salomone mittitur I, 474, 20. Byzantium revocatur I, 499, 8. in Italiam missus. II, 116, 10. eo pervenit II, 325, 19. Gotthos vincit II, 128, 14. in campo Neronis dimicat II, 150, 15. Antoninam deducit II, 160, 2. 161, 8. Romam reversus II, 164, 15. Ariminum mittitur II, 188, 7. in via Petram pertusam expugnat II, 190, 3. Ariminum petit II, 213, 8. 216, 15. Mediolano succurrere iussus, conctatur II, 229, 1. 230, 14. Dertonam occupat II, 238, 21. castris exiit a Francis II, 229, 11. 250, 8. Alplum Cottiarum castella recipit II, 265, 13. cum Belisario victore Byzantium redit II, 280, 4. Romanorum dux in Lazica II, 548, 22.
- Martius** ante Numam mensium primus II, 118, 1.
- Martyropolis** ubi scta I, 107, 22. ei proximus fluvius Nymphius. *ibid.* et I, 42, 16. obsessa a Persis frustra I, 111, 9. vicinum habet Phisonem castellum I, 262, 7.
- Massagetae** *Ἰπποβοῦνται* I, 359, 20. merobibi I, 364, 4. dicti Hunni: *vide* Hunni.
- Massilia Phocensium** colonia, Francorum regibus subdita II, 417, 8.
- Massonas Mephaniae fil.** Maurorum Numidiae princeps, stat a Romanis I, 465, 4.
- Mastinas Maurorum Mauritaniae princeps** I, 465, 7. Mastigas dicitur I, 501, 10.
- Matasuntha Amalasanthae filia**, Vitigis uxor invita II, 61, 11. cum Ioanne agit de prodenda Ravenna II, 185, 22. horrea incendi iubet II, 264, 11. Vitige mortuo, Germano nubit II, 447, 1.
- Mauri a Palaestinis orti**, quos Iosue debellavit I, 450, 22. *impii ac per-*

- fidi I, 442, 17. 487, 13. 517, 10. 519, 2. solae apud ipsos foeminae vaticinantur I, 443, 7. plures habent uxores I, 452, 20. quarum ope iuvantur in bello I, 453, 6. quibus utantur armis I, 454, 16. ad obsidiones oppugnationesque urbium parum exercitati I, 503, 19. levipedes II, 120, 11. victu asperrimo contenti I, 434, 13. quo pacto panem coquant I, 438, 15. nomen suum retinent sub Gizerico I, 343, 21. Mauri montis Aurasii incolae I, 345, 7. 462, 19. Mauri Tripolitani in templa Christianorum pii, ex impiis Vandalis victoriam clarissimam referunt I, 346, 20. Mauri Byzaceni eosdem praelio fundunt I, 349, 20. Mauri Mauritaniae domini a Gadibus ad limites Caesareae I, 451, 7. 501, 5. Mauri Barbaricini in Sardinia, latrones I, 469, 1. Mauri Leucathae et Lebanthae: *vide haec duo vocabula in lit. L.* Maurorum reguli insignia principatus ab imperatore Rom. accipere soliti, ea petunt a Belisario I, 406, 15. et a Sergio I, 502, 4. quaeenam ea fuerint I, 406, 21. Maurorum stipenda clades I, 462, 1. pulsus Numidia I, 501, 5. Adrumetum astu capiunt I, 510, 8. astu inde pelluntur I, 511, 22. Afros crudelissime vexant I, 512, 14. Belisario militant in Oriente I, 244, 5. et in Italia II, 26, 18. 120, 5. 137, 17. Mauri cuiusdam vulnus mirabile et pertinacia II, 243, 17. in Africa a Mauris quies II, 549, 20.
- Mauricius Mundi filius** II, 33, 9. Theudimundi pater II, 237, 17. Aruthi socer II, 599, 9. de eius caede Sibyllinum oraculum II, 33, 22.
- Mauritania prima**, dicta etiam Zaba I, 501, 6. eius metropolis Sitiphis I, 501, 7.
- Mauritania secunda** metropolin habet Caesaream I, 501, 9. ab hac urbe ad Gades usque dominabantur Mauri I, 451, 8.
- Maxentius Constantii Scutarius** II, 179, 1. 180, 12.
- Maxentius Belisarii Protector**, vir fortis II, 89, 1.
- Maximinus senator legatus ad Viti-gium** II, 266, 5. Praefectus Praet. Italiae II, 302, 13. eius timida cunctatio II, 305, 3.
- Maximinus Theodori satelles tyrannidem affectat in Africa** I, 490, 18. 491, 8. suspenditur I, 492, 20.
- Maximus senior**, tyrannus, a Theodosio Magno de medio tollitur I, 328, 4. illius clades festo annuo Romae celebratur. *ibid.*
- Maximus iunior**, senator, e stirpe Maximi senioris tyranni I, 328, 3. ignarus ac deceptus, uxorem obicit libidini Valentiniani Aug. I, 328, 11. ut illum perdat, Aetio creat exitium I, 329, 10. Valentiniano occiso, tyrannidem invadit, eiusque uxorem Eudoxiam sibi per vim toro iungit I, 331, 8. discerpitur a Romanis I, 332, 6.
- Maximus senator ac Patricius Rom.** II, 121, 13. 363, 14. occiditur a Gotthis II, 633, 6.
- Mebodes inter Persas Magister**, legatus Cabadis I, 54, 14. Seosem defert I, 55, 10. Cabadis testamentum scribit I, 109, 17. legitque in Persarum comitiis I, 110, 3. eius mors tragica I, 119, 1.
- Medea et Iason in media Colchide egerunt** I, 225, 8. II, 468, 14. Absyrto perempto, aufugiunt II, 465, 13. Medae oleum, naphtha II, 512, 16.
- Medenus**, urbs Numidiae I, 427, 14.
- Medi**, pro Persia, a Procopio dicti I, 13, 4. et alibi *vide*. Persae. Medica vestis, hodie dicta serica I. 106, 13. 434, 18.
- Medici**, quorum fit mentio, hi sunt: Elpidius, Pegasius, Stephanus, Theoctistus, Tribunus.
- Mediolanum urbs Liguria** II, 74, 3. eius situs II, 178, 2. Occidentis maxima, secundum Romam. *ibid.* et II, 229, 13. obsidetur a Gotthis et Burgundionibus II, 228, 23. laborat fame II, 232, 12. capitur ac diruitur cum ingenti civium strage II, 234, 7. eius antistes Datius II, 177, 20.
- Medisnissas Maurorum princeps**, in Romanos rebellis I, 448, 13. 449, 4.
- Mediterraneum mare** ab Oceano infunditur I, 309, 16. ipsius littorum mensura I, 310, 17. cursus II, 482, 2. terminus I, 487, 15. *vide* Mare.

- Megara** quanto diassita spatio Athenis I. 312, 4.
Megas Episc. Beroeensis, Antiochenorum legatus ad Chosroem I, 179, 11 180, 17. Antiochiam redit I, 182, 15. reversus ad Chosroem. pro civibus suis ipsam exorat I, 183, 9.
Melamarum apud Trapezuntios II, 464, 3.
Melaachlaeni, Scythae II, 476, 19. sic olim vocati Gotthi I, 312, 20.
Melas sinus I, 168, 6. II, 79, 10.
Meleager Diomedis patruus, apri Calydonii dentes in praemium retulit II, 77, 23.
Meligedius Perusiam Narseti dedit II, 629, 11.
Melita insula II, 452, 16 mare Adriaticum a Tyrrheno dividit I, 372, 14.
Melitene, Armeniae minoris caput I, 85, 3.
Membresa urbs Africae I, 476, 21.
Menephese, urbs Byzacii I, 509, 7.
Mephanias Maurus, pater Massonae, a labda genero occisus I, 465, 5.
Mercurii fanum, oppidum Africae I, 337, 12. 384, 3. 392, 5.
Mermeroës Persarum dux, bis a Romanis victus I, 74, 10. 75, 4.
Martyropolin obsidet I, 107, 21. obsidionem solvit I, 111, 8. missus in Lazicam I, 288, 12. 292, 22. clisuris Romanos deturbat I, 293, 22. nova arte ruinas Petrae instaurat I, 295, 5. circa Dubios stativa habet I, 297, 20. quid in Lazica egerit II, 524, 19. 526, 20. Archaeopolin obsidet II, 528, 3. accepta clade obsidionem solvit II. 535, 4. Muchiresin occupat II, 535, 5. et cast. Uchimerium II, 543, 9. eius ad Gubazem regem epistola II, 544, 17. conatus irriti II, 548, 8.
Meschi Christiani et Iberibus subditi II, 467, 15. 468, 22.
Mesopotomia unde nacta nomen I, 85, 10. eius pars dicta Armenia. *ibid.* urbes habet munitissimas I, 87, 4. aestuosa I, 236, 14. vexata ab Alamundaro I, 88, 5. et a Chosroë I, 267, 16. Ducis Mesopotamiae sedes urbs Dara I, 111, 22. olim Constantia. *ibid.* Dux Mesopotamiae Ioannes I, 216, 6.
Messana Siciliae urbs II, 38, 19. quantum Crotone distet II, 297, 16. oppugnatur a Totila II, 445, 3.
Messuas, navale Carthagini I, 474, 18.
Metaxa: *vide* Sericum.
Methone I, 367, 11. 368, 15.
Metropolis quae a Romanis dicitur II, 239, 3.
Michaëlis Archang. templum in Daphne I, 199, 23. alterum ad Tretum. *ibid.*
Milliaria XIX. quot stadia conficiant II, 57, 16.
Milvius pons II, 94, 3. intactus a Gotthis II, 382, 1.
Mindes Isaurus II, 436, 11.
Mitlon, locus finitimus Persis I 60, 7. 81, 4.
Minorica insula I, 312, 11. recipitur a Romanis I, 430, 21.
Minturnae II, 387, 10. 388, 5.
Miracula I, 35, 6. 201, 11. 345, 2. II, 202, 10.
Mirrhanes, nomen dignitatis Persicae I, 62, 6. *vide* Perozes.
Mirrhanes, nomen Praefecti praesidio Petrae I, 293, 15.
Mochoresis urbs Lazicae I, 289, 11. *vide* Muchiresis.
Molatzes Libani dux, succurrit Antiochiae I, 186, 10. tarpiter fugit I, 188, 21.
Moletrinae Romae II, 97, 23.
Monachi Christianorum moderatissimi I, 37, 17. in divino cultu exercitissimi I, 521, 1. eorum culpa capitur Amida I, 37, 20. duo ex India profecti, rationem conficiendi serici Romanis tradunt II, 546, 17.
Monomachia: *vide* singulare certamen.
Monopolium in urbe Petra I, 218, 10. 289, 18.
Monsferetrus, castellum II, 188, 3.
Mopsuestia I, 195, 9.
Morades Belisarii stipator I, 380, 1.
Morras Gotthus, Urbini Praef. II, 188, 2. dedit se Belisario II, 223, 2. Praef. Acherontiae II, 597, 5.
Moses Hebraeorum dux sapiens I, 449, 12.
Mucella, Italiae locus II, 299, 2.
Muchiresis, Lazicae regio II, 461, 18. illac Romanis iter in Scymniam ac Suaniam II, 536, 14 543, 3. eius foelicitas II, 535, 7. tenetur a Persis II, 535, 6. 544, 11. 549, 12.

Muicrum, locus Salonis proximus II, 431, 6.

Mundilas Belisarii Protector II, 127, 4. Procopium deducit II, 158, 22. pugnat II, 166, 2. 187, 8. Mediolanum missus II, 194, 17. vicinas urbes praesidiis munit II, 196, 14. obsessus, frustra suos a deditione dehortatur II, 232, 22. capitur II, 234, 7.

Mundus Magister mil. per Illyricum, stipatus Erulis I, 126, 20. seditiosos in Circo invadit ac caedit I, 128, 17. missus in Dalmatiam contra Gothhos II, 26, 4. Salonas capit. II, 27, 18. Mauricii filii necem ulciscens, occumbit II, 33, 14. de eius morte Sibyllinum oraculum II, 33, 22.

Munitiones novas ne Persae et Romani in suis finibus facerent, utrinque cautum I, 15, 13. contra id venit Anastasius Aug. I, 49, 19. 81, 5. et Iustinianus I, 60, 10. 81, 5.

Mutuli successione regni apud Persas exclusi I, 50, 19. II, 506, 1.

Muri longi ad sinum Melanem I, 168, 7. Muri longi Byzantio paulo amplius diei unius itinere dissiti II, 456, 18.

Myronis bucua ubi posita II, 571, 3. Nabatae: vide Nobatae.

Nabedes Persa, Praef. praesidio Nisibeno I, 229, 20. in Romanos erumpit I, 231, 11. Magister mil. in Persarmenia I, 260, 7. Romanos vincit Anglone I, 263, 16. quid in Lazica egerit II, 498, 4.

Naisus urbs II, 449, 11.

Nani in Corsica insula II, 591, 17.

Naphtha seu Medaeae oleum II, 512, 16.

Nar fluvius, Narniae nomen dedit II, 85, 10.

Narniae situs II, 85, 2. unde nomen nacta II, 85, 9. pons eius mirabilis *ibid.* viae Flaminiae apposita II, 189, 8. Tusciae munitissima II, 81, 7. recipit eam Narses II, 629, 3.

Narses Persarmenus, sacrarum largitionum Comes I, 79, 3. Eunuchus I, 134, 2. Joannem Cappadocem invadit I, 134, 15. mittitur in Italiam II, 199, 4. iungit copias cum Belisario, ipsumque hortatur *Procopius III.*

ut succurrat Arimino II, 210, 14. eo se confert II, 213, 2. dissidet a Belisario II, 217, 18. 221, 6 ab ipso discedit II, 222, 21. Mediolano suppetias mittit II, 232, 2. Byzantium revocatur II, 235, 5. Erulos sibi adiungit II, 330, 9. Chilbudii imposturam detegit II, 337, 7. cur bello Gotthico praepositus II, 570, 2. et *seq.* eius copiae et apparatus II, 597, 14. Francis transitu prohibentibus, quam viam inierit II, 600, 7. 601, 18. Ravennam pervenit II, 606, 18. Ariminum petit II, 607, 15. progressus, castra metatur ad Busta Gallorum II, 610, 3. Totilam officii admonet II, 610, 13. suos hortatur ad praelium II, 614, 7. disponit aciem, statque in cornu sinistro II, 618, 5. colloqui de pace abnuit II, 620, 2. eius providentia II, 621, 14. occiso Totila, insignem victoriam refert II, 623, 7. 624, 18. et *seq.* in Deum gratus II, 627, 16. Langobardos remittit II, 627, 19. Narniam, Spoletium ac Perusiam recipit II, 629, 3. et Romam II, 629, 20. urbis claves ad Imp. mittit II, 632, 9. Portum, Nepa ac Petram pertusam recuperat II, 634, 20. confert se in Campaniam II, 636, 9. ad flu. Dracorem castra metatus II, 637, 20. praeliatur II, 639, 8. occiso rege Teia, pacem Gotthis ea lege concedit, ut ex Italia migrent II, 642, 14. Cumas aliaque loca munita recipit II, 643, 2. eius elogium II, 199, 5. 599, 14.

Narses Persarmenus, Aratii et Isaacii frater, vincit in Armenia Belisarium I, 59, 13. ad Romanos cum matre transfugit I, 79, 3. Philarum Praef. evertit Gentilium, templa I, 104, 6. in Italiam Belisarium secutus I, 59, 16. II. 199, 5. classem ducit Ariminum II, 213, 2. operam navat obsidioni Auximi II, 257, 19. Belisario suspectus II, 270, 2. Erulos et Armenos in Persarmeniam ducit II, 261, 15. Collegis cunctationem exprobrat I, 264, 7. fortiter dimicans moritur I, 265, 14.

Naves sine ullo ferro compactae I, 101, 15. navis Aeneae, asservata

- Romae, describitur II, 573, 3. navis lapidea in Coreyra Iovi Casio posita II, 576, 5. altera Dianae in Euboea II, 575, 16. navigandi ratio I, 366, 12. *νομήϊς* quid in navi II, 573, 20.
- Naupactus urbs, terrae motu eversa II, 595, 1.
- Nazares Illyrici Comes II, 321, 12. contra Sclavenos mittitur II, 455, 12.
- Neapolis in Campania, praefectum habet Vliaria Gotthorum II, 19, 1, urbs parva. 317. b. sed munitissima II, 39, 9. 44, 22. antiqua II, 48, 20. obsidente Belisario, cives deditionem cogitant II, 42, 11. consilium mutant II, 44, 18. in aquaeductu munitur via II, 47, 1. illac capitur urbs II, 51, 10. resistunt Iudaei II, 53, 1. clades II, 53, 11. Belisarii humanitate sedatur II, 54, 1. urbi praeficitur Herodianus II, 73, 14. in foro ominosus lapsus statuæ Theoderici II, 116, 18. Procurator in ea urbe II, 304, 4. obsessa a Totila II, 304, 9. captaque II, 306, 13. moenibus spoliatur II, 309, 17.
- Nepa, Tusciae cast. II, 635, 1.
- Nepthalitae: *vide* Ephthalitae.
- Nepos Imperator I, 342, 6.
- Neronis campus Romae trans Tiberin II, 94, 6. 131, 19. 132, 16. pugna ibi edita II, 137, 16. 148, 3. 151, 24. illic stadium II, 145, 10.
- Nika seu *Vince*, tessera et nomen seditionis Byzantinae I, 121, 13.
- Nicetas pater Ioannis Ducis Rom. I, 63, 5.
- Nicopolis II, 577, 1.
- Nilus flu. Asiam ab Africa dividit II, 482, 5. 484, 13. eius origo ignota II, 62, 6. scopuli I, 102, 17. insula Philae I, 103, 20. ripam incolunt Nobatae I, 102, 20. insolita inundatio II, 398, 10.
- Nisibis, quantum dissita a flu. Tigri I, 54, 18. ab urbe Amida I, 49, 13 et a Sisaurano I, 232, 16. vicina Darae I, 61, 16. munitissima I, 232, 13. horrea habet militaria I, 235, 6. opportuna Persarum irruptionibus I, 85, 16. in eius agrum intrat Licelarius I, 59, 18. et Belisarius I, 228, 19. ubi et configit I, 231, 11. illic Cho-
- stroës cum Legatis Rom. de pace egerat I, 112, 20.
- Nobatae ad Nili ripas I, 102, 9. Oasin prius circumcolebant I, 102, 21. illis assignata pensio I, 103, 11. eorum perfidia I, 103, 21. Isia, Osirin et Priapum colunt I, 104, 2.
- Νομήϊς* quid in navi II, 573, 20.
- Nominum abusus I, 358, 23.
- Noricus II, 80, 12. Noricum urbs donata Langobardis II, 418, 10.
- Novaria urbs II, 196, 16.
- Nuceria urbs, Dracone alluitur II, 637, 20.
- Numa rex annum apud Rom. mutat II, 118, 2.
- Numidia urbs I, 450, 9. Numidia regio duces habet I, 481, 10. 515, 15. in ea urbs Hippo regius I, 324, 21. mons Aurasius I, 345, 9. mons Pappus I, 427, 6. Numidiae Mauri obsequium Belisario spondent I, 406, 13. rebellant I, 442, 17.
- Nymphius flu. ad Martyropolin labitur I, 42, 16. 108, 3. Persas a Romanis determinat *ibid.* trans illum Arzanene I, 42, 17. 217, 10.
- Oamer: *vide* Hoamer.
- Oasin urbem circumcolebant Nobatae I, 102, 21.
- Obbane ad Euphratem I, 205, 9.
- Oblivionis castellum in Perside, unde sic dictum I, 30, 1.
- Obsidio Amidae, Antiochiae, Archaeopoleos, Arimini, Auximi, Beroeae, Darae, Edessae, Mediolani, Neapolis, Pappuae montis, Petrae in Lazica, Petrae pertusae in Italia, Romae, Sisaurani, Surorum: *vide* horum locorum nomina.
- Occasionis momentum I, 19, 22. 158, 2.
- Occidentis imperium laceratur II, 416, 13. 417, 22. eius mensura I, 309, 15.
- Oceanus num terram ambiat universam nescitur I, 309, 13. Hispaniam et Galliam alluit II, 62, 10. procul abest a Riphacis montibus II, 482, 21. Oceanus Borealis, eiusque insulae II, 559, 5. 19.
- Ochon, Erulorum rex, occisus a subditis II, 204, 15.
- Octava, locus Armeniae I, 75, 11.
- Odoacer Italiae rex, tertiam agrorum partem suis concedit II, 6, 19.

- triennio obsessus Ravennae a Theoderico II, 9, 20. post pactio- nem ab illo occiditur II, 11, 6. regno potitus decennio 401. b. Vi- sigothorum ditionem ad Alpes pro- pagari sivit II, 64, 17.
- Odonachus, Rom. dux II, 498, 3. 525, 4. Archaeopolin servat. II, 530, 5. seq.
- Odonathus Saracenorum rex, Zeno- biae maritus, Imperii Rom. asser- tor I, 171, 20.
- Oecus Martis I, 121, 7
- Oenochalaci, Armeniae locus I, 160. 16.
- Oilas Praetorianus II, 127, 11.
- Officiorum Magister: *vide* Magister.
- Oldogando Hunnus, praesidii Perusini Praef. II, 375, 5.
- Oleum Medaeae, naphtha II, 512, 16.
- Olybrius Gizericum fautorem habet. I, 336, 14. paulo post susceptum Occidentis Imperium occiditur I, 340, 9. gener fuerat Valentianiani, Placidiae iunctus matrimonio I, 332, 21, 336, 14. socer Areobindi I, 39, 12.
- Olybrius Patricius Rom. II, 363, 15.
- Omen Imperii captum ex aquila su- pervolante I, 326, 5. omen victoriae ex igne in summis hastis micante noctu I, 416, 13. ex puerorum ludo II, 89, 10. ex bove castrato II, 571, 5. Omen urbis capiendae, ex fuga ciconiae cum pullis I, 330, 14. ex impudentia meretricum I, 36, 19. ex equi hinnitu I, 172, 7. Omen urvis non capiendae, ex gestu Cabadis regis I, 211, 9. Omen prosperitatis, ex vino redun- dante II, 427, 17. ex fonte mira- bili I, 377, 21. Omen infelix ex iussu Iustiniani I, 361, 18. ex mon- stro II, 534, 5. ex lapsu statuae Theoderici II, 116, 21. Omen An- tiochenae calamitatis I, 195, 1. *vide* Cometa.
- Onager, machina muralis II, 104, 11.
- Opilio Senator Rom. Theodati ad Iustinianum Legatus II, 23, 19. 25, 7.
- Opsites Abasgiae rex II, 499, 1. 502, 4.
- Opsites Lazicae rex, Gubazis patru- us, Theodoraе maritus II, 498, 9.
- Optaris Theodatam regem, a quo fuerat offensus, perimit II, 58, 10.
- Optio quis a Romanis dictus I, 381, 14. 499, 1.
- Oratio piscatoris, vitam suam gra- tificantis regi suo I, 23, 2. ru- stici ad insidias pertrahentis I, 44, 5. Procli Quaestoris, dissuadentis adoptionem Chosrois I, 52, 7. Mir- rhanis ante pugnam I, 68, 2. et Belisarii I, 69, 5. Rufini Legati ad Cabadem regem, et Cabadis ad Rufinum I, 79, 18. Alamun- dari dantis consilium Cabadi I, 86, 12. Belisarii dehortantis a praelio temerarios I, 92, 8. Azarethae suos animantis I, 93, 19. Caduceatorum ad Persas Martyrolin obsiden- tes I, 110, 14. Origenis senatoris, seditiosorum impetum reprimentis I, 124, 15. Theodoraе Aug. sane animosa I, 125, 21. Legatorum Vi- tigtis bellum Chosroi suadentium I, 156, 20. Principum Armeniae in idem argumentum I, 163, 9. Bu- zis Hieropolitanos fallentis I, 176, 18. Chosrois ad Megan Episco- pum, et Episcopi deprecantis pro suis civibus I, 183, 16. Zaberga- nis Chosroem ad iram provocan- tis I, 190, 20. Chosrois misericor- diam simulantis, capta Antiochia I, 191, 20. Legatorum ad Chos- roem expostulatoria I, 196, 10. Lazorum a Romanis deficientium ad eundem I, 218, 21. Belisarii consultantis I, 229, 6 altera I, 233, 5. Ioannis filii Nicetae, Be- lisarium admonentis I, 237, 6. Be- lisarii ad legatum Chosrois I, 245, 2. Stephani medici, apud Chos- roem deprecatoris I, 271, 16. Io- annis Cappadocis bellum Vanda- licum dissuadentis I, 354, 19. Be- lisarii ad exercitum de servanda disciplina militari I, 364, 13. eius- dem et Archelai de excensione facienda deliberatio I, 373, 4. 375, 9. eiusdem hortantis exercitum ad modestiam I, 378, 14. eiusdem ad praelium animantis I, 387, 10. 413, 20. Salemonis ante pugnam I, 454, 7. 459, 19. Maurorum prin- cipum militaris I, 456, 1, Belisa- rii et Stozae suos ad pugnam hor- tantium I, 477, 8. 478, 23. Stozae Romanis militibus defectione

- suadentis I, 481, 21. Germani milites ad officium revocantis I, 484, 12. Salomonis in obsidione Tumaris I, 497, 21. Gregorii Artabanem patrum impellentis ad Tyranni caedem I, 524, 2. Petri Legati de Legatorum iure II, 354. Stephani Neapolitani et Belisarii Neapolin obsidentis II, 39, 18. Pastoris deditioem dissuadentis II, 42, 21. Belisarii urbis captae mala commemorantis II, 48, 11. eiusdem hortantis milites ad humanitatem II, 54, 3. Stephani et Asclepiodoti invicem conviciantium II, 55, 16. Vitigis regis, cunctationem suadentis II, 59, 4. eiusdem de societate cum Francis inenda II, 71, 18. Albis Gotthorum Legati et Belisarii de pace II, 99, 18. Belisarii hortantis ad praelium II, 130, 15. Romanorum et Belisarii II, 156, 7. eiusdem cum Gotthorum Legatis colloquium II, 168, 5. Ioannis ante pugnā II, 193, 6. Narsētis, Belisarium admonentis II, 210, 17. Belisarii et Narsētis consultantium II, 218, 23. 220, 8 Pauli ad cunctabundos II, 229, 10. Mundilae dehortantis a deditioe II, 232, 22. Procopii dantis consilium Belisario, et Belisarii illud militibus declarantis II, 241, 24. Legatorum Francorum ad Vitigin II, 261, 19. Legatorum Belisarii ad eundem II, 262, 18. Gotthorum et Uraiae de regno capessendo II, 273, 3. Ildibadi suadentis ut regnum Belisario deferatur II, 274, 21. Artabazis cautionem necessariam esse ostendentis II, 293, 20. Totilae regis ad pugnam II, 294, 23. eiusdem Neapolitanos ad deditioem invitantis. II, 306, 19. eiusdem contra soclerum impunitatem II, 313, 7. Belisarii ad officium milites revocantis II, 319, 9. Totilae ad Pelagium Diaconum pro Romanis obsessis deprecatoem II, 341, 7. Pelagii ad Totilam II, 344, 15. Totilae ad suos de cultu iustitiae II, 365, 19. eiusdem excusatoria II, 382, 19. Arsacis Artabanem instigantis ad coniurationem II, 409, 14. Langobardorum in Gepaedes apud Imperatorem II, 420, 7. Gepaedum in Langobardos II, 423, 14. Gubazis regis ad subditos II, 491, 18. Romani militis Persas desperatione actos hortantis ut se dedant II, 518, 7. Odonachi desperantis II, 530, 10. Sandilis Uturgurorum regis lepida exostulatio II, 556, 6. Ioannis ante certamen navale II, 579, 12. Ducum classis Gotthicae II, 581, 4. Leontii Legati ad Theobaldum Francorum regem II, 587, 11. Theobaldi ad Leontium II, 589, 11. Narsētis et Totilae ante pugnam II, 614, 8. 615, 18.
- Orbis divisio in Asiam et Europam I, 309, 13. in tres partes II, 494, 4.
- Orestes cum Iphigenia sorore e Tauris fugit I, 83, 12. utraque Comana ab ipso condita et nacta nomen ab eius coma I, 83, 22. II, 480, 7. illius furor, poena matricidii I, 84, 16.
- Orestes, pater Augustuli, Imperium administrat II, 6, 7. interficitur a militibus II, 6, 17.
- Orestes Patricius Rom. II, 363, 15. Consul II, 389, 1.
- Orientis Imperium vexat incurisibus Gizericus I, 334, 22. eius mensura I, 311, 19. Praef. Praet. Orientis. et Magister mil. Orientis: vide Praefectus et Magister.
- Origenes Senator seditiosos admonet I, 124, 15.
- Orcasias, vertex Antiochiae I, 178, 9.
- Orontes flu. Antiochiam alluit I, 173, 6. 186, 14. 191, 14.
- Orthalas Maurorum Numidiae princeps stat a Romanis I, 465, 4. ubi sita, illius regio I, 466, 12. ipsius dubia in Stozam fides I, 487, 9.
- Osiris a Blemibus et Nebatis colitur I, 104, 2.
- Osoëne nomen habet a rege Osroë I, 85, 13. eius oppida munitissima I, 87, 4.
- Osoëns rex, foederatus Persarum I, 85, 14.
- Ostia urbs II, 358, 19. ubi sita II, 124, 9. eius via II, 124, 23. 173, 12. Romanorum navale II, 159, 8. 164, 12. II, 124, 2.
- Ostrogotthos Procopius appellat Gotthos: quare vide v. Gotthi.

- Othomi insulae tres, ubi sitae II, 575, 7.**
- Pacarius Persarum rex bellum gerit cum Arsace Armeniae rege I, 26, 12 pace composita, illum dolo capit I, 27, 11. Magiae vi confessionem veri extorquet I, 28, 10. ipsum conicit in castellum Oblivionis I, 29, 6. Basicio vivo cutem deripit. *ibid.* patriarum legum tenax I, 29, 17.**
- Pacurius Peranii fil. in Italiam proficiscitur II, 391, 14. Hydruntini praesidii Praef. II, 597, 6. perfidiam Regnaris et crudelitatem ulciscitur II, 634, 11.**
- Padus flu. dictus etiam Eridanus, ex montibus Celticis decurrit H, 8, 17. quas regiones a dextra laeva-que habeat II, 80, 16. unius diei itinere Mediolano distat II, 229, 2. ponte iunctus ad Ticinum II, 248, 14. mirifice decrescit II, 261, 3. pagna in eius ripa II, 296, 12. et *seq.* fit etiam ipsius mentio II, 601, 4. 628, 15. 21. 642, 19.**
- Palaestina ab Hebraeis occupata I, 449, 11. dives ac foelix I, 241, 2. Ducem habet I, 155, 6. filius fines ab Oriente I, 98, 21. in ea Saraceni I, 99, 19. ipsam lues invadit I, 250, 10. Palaestini ab Hebraeis puls, oram Africae maritimam occuparunt I, 450, 6. Phoenicibus dedere locum I, 450, 17. puls a Carthaginensibus, dicuntur Mauri I, 451, 1.**
- Palaestricae artis beneficium in singulari certamine I, 65, 16.**
- Palatium unde dictum I, 395, 17. Palatium Byzantii Placillianum et Helenae I, 125, 7. Palatium Dariae I, 137, 20. Carthaginense I, 394, 18. Ravennae II, 271, 14. Romanum diripitur a Gizerico I, 332, 5.**
- Palatini milites I, 126, 16. 194, 3. 256, 10. Palatinae scholae II, 602, 11.**
- Palladium Troianum a Diomede Aeneas accepit Beneventi II, 78, 3. eius imago in aede Fortunae II, 78, 13. Byzantii in Constantini foro defossum creditur II, 78, 19.**
- Palladius Rom. dux II, 596, 7.**
- Pallas, a quo dictum Palatium I, 395, 18.**
- Palmetum Iustiniano donatum I, 99, 20. 164, 19. donum inutile I, 100, 7.**
- Palmyra urbs I, 154, 14.**
- S. Pancratii Porta Rom. trans Tiberim II, 92, 9. 109, 11.**
- Panicus terror II, 550, 15.**
- Panis castrensis bis coctus ac levior I, 368, 3. male coctus militi perniciosus I, 368, 20.**
- Pannonia II, 80, 12. occupata a Gotthis I, 319, 1. munita eius loca Iustinianus Langobardis donat II, 418, 10.**
- Panormus urbs Siciliae II, 452, 22. vi capta a Belisario II, 28, 2. munitur praesidio II, 38, 18.**
- Pantichium in suburbis Byzantii II, 427, 20.**
- Paphlagonia II, 463, 14.**
- Papilio, quid sit I, 244, 1.**
- Pappus mons in Numidia finibus I, 427, 8. Gelimerem ibi obsidet Pharas I, 427, 19. 434, 7.**
- Pappus Romanorum dux I, 359, 14. 420, 16. Ioannis frater I, 487, 4.**
- Parcae a Romanis Fata dictae II, 122, 13.**
- Pars, factionem Circensem significat I, 120, 11.**
- Parthorum regibus consanguineus Arsaces, ex quo orti Arsacidae Armeni I, 163, 9.**
- Paschale festum I, 469, 22. omnium sanctissimum I, 91, 19. pridie, severum ieiunium. *ibid.* tunc Baptismus conferri solitus I, 471, 6. primus eius dies dicitur Magnus I, 472, 8.**
- Pasiphilus Gontharidis Tyranni praecipuus minister I, 525, 14. 527, 3. occiditur I, 532, 16.**
- Passara, prior Germani uxor II, 447, 1.**
- Pastor, Advocatus Neapolitanus, cives dehortatur ne se Belisario dedant II, 41, 21. 42, 19. urbe capta, repente moritur II, 55, 10. eius cadaver suspenditur II, 56, 21.**
- Patrae terrae motu eversae II, 595, 1.**
- Patriciolus, pater Vitaliani I, 39, 19.**
- Patricius Phryx. Magister militum in praesenti I, 39, 16. turpiter fugit I, 41, 12. Glonem cum cc. Persis vita spoliatur I, 45, 11.**

- Patricii, senatores** II, 363, 12. 364, 17. 373, 10. 633, 5. hi a Procopio nominantur: Appion, Attalus, Basilides, Basilias, Cethegus, Clementinus, Decius, Ebrimuth, Gothigus, Germanus, Hypatius, Ioannes Cappadox, Liberius, Maximus, Olybrius, Orestes, Petrus, Phocas, Probus, Rufinus, Strategius, Theodericus. Patriciatu excluditur Gelimer ob Arianismum I, 447, 5.
Patriae amor praeclaro exemplo illustratus I, 206, 19.
Patrimonium, fundi domus regiae II, 21, 14. 32. 22.
Pancaris, Belisarii satelles, viam ad capiendam Neapolin munit in aquae ductu II, 47, 15.
S. Pauli Apostoli porta Rom. II. 159, 10. 434, 21. templum ubi situm II, 160, 12. Gotthis intactum II, 160, 17.
Paulus Sacerdos Adrumetum astu recipit I, 511, 5. *et seq.* Byzantium petit II. 512, 19.
Paulus peditum dux II. 26, 16. 109, 15.
Paulus Isaurorum dux II, 163, 23. 174, 17.
Paulus Thacum dux, Mediolanum missus II, 194, 17. 196, 18. cunctantes obsessae urbi succurrere acri urget oratione II, 229, 10.
Paulus Cilix, capta Roma, fortiter Gotthis repugnat II, 434, 15.
Paulus miles acerrime dimicat II, 683, 8.
Paulus Chosrois interpres I, 180. 10. 269, 3. male ab Antiochenis acceptus I, 186, 15 agit cum Chalcidensibus I, 204, 18. cum Edessenis I, 210, 3.
Pax, summum bonum I, 66, 5. Romanos inter ac Persas composita, sub Theodosio iuniore I, 15. 11. sub Iustiniano I, 113, 18. Romanis ignominiosa I, 198, 17. pacis violatae ultor Deus II, 201, 21. Pacis forum ac templum Romae II, 570, 18.
Pecten, piscis I, 22, 6.
Peditatus antiqua laus, ac recens contemptus II, 133, 13. 16.
Pegasus medicus Laribensis, I, 508, 2.
Pelagius Diaconus Rom. Iustiniano charissimus, Romanis benigne fa-
 cit II, 340, 14. legationem pro civibus obsessis ad Totilam suscipit. *ibid.* eius oratio II, 314, 15. urbe capta, Totilam placat II, 364, 8. 368, 16. missus ab ipso ad Imper. legatus II, 369, 18.
Peloponnesus I, 361, 17. Hunnis intacta I, 168, 17. vexata a Gizerico I. 335; 5. 400, 23. ei simile initium Europae II, 62, 8.
Pelusium Aegypti urbs, gravissimae pestilentiae initium dedit I, 250, 8.
Penates dii II, 122, 11.
Pentapolis I. 502, 2.
Peranius filius Gurgensis regis Iberiae I, 58, 9. Pacurii pater II, 391, 14. Phazae avunculus II, 302, 13. origine subditus Persarum regi I, 272, 11. dux in bello Gotthico II, 26. 12. 146, 11. Urbem veterem obsidet II, 221, 10. Iustum sequitur in Armeniam I, 262, 4. 267, 13. Edessam propugnat I, 270, 18. Azarethem repellit. I, 279, 17. eius obitus I, 280, 15.
Perinthus, hodie Heraclea I, 363, 18.
Periurium a deo gravi poena affectum I, 21, 4. 395, 1. de Christianorum periurio dictum Maurorum I, 504, 17. periurio Gontharidis terretur Antalas Maurus I, 523, 3.
Perozes Persarum rex bello petit Epthalitis I, 15, 16. tenetur insidiis I, 17, 8. turpiter evadit I, 19, 7. eius altera expeditio. *ibid.* clades memorabilis, periurii poena I, 21, 13.
Perozes Mirrhanes, insolens I, 62, 7. eius epistolae I, 66, 19. 67, 17. cancio militaris I, 68, 1. victus a Belisario I, 72, 12. qua poena affectus a rege Cabade I, 86, 1.
Perozes pater interfectorum Symeonis I, 159, 3.
Persae Solem orientem adorant I, 19, 3. ignem seu Vestam colunt I, 259, 15. mortuorum cadavera non sepeliunt I, 56, 6. 57, 10. 295, 1. apud illos haereditarii sunt magistratus I, 32, 16. et regnum I, 25, 9. 50, 12. eius successione exclusi mutili I, 50, 19. II, 506, 1. eorum reges, appellantur regum

reges I, 68, 22. 87, 2. patrias leges religiose observant I, 29, 20, 32, 13. nummis argenteis vultus suos imprimunt, non item aureis II, 417, 14. ubinam aurifodinas habeant I, 77, 2. 78, 16. suis monumentis inscribunt eorum nomina, a quibus beneficium accepere II, 541, 12. exploratores alunt de publico I, 108, 15. nemo anulum, zonam ac fibulam auream gestat, nisi regis permissu I, 86, 5. abhorrent Persae ab effundendo regio sanguine I, 26, 3. 29, 5. quomodo excaecant facinorosos I, 33, 6. cur carcerem quendam appellent castellum Oblivionis I, 26, 4. non nisi sub vesperum cibum capiunt I, 71, 6. 231, 5. eorum Proceres arrogantissimi I, 55, 22. mos in recensendo ante regem exercitu I, 97, 18. lex de hoste non insequendo effuse equis in ipsius solo I, 24, 14. Immortalium phalanx I, 70, 12. pedites villissimi I, 69, 18. equites flagello instructi I, 65, 5. Persae expediti quidem, sed molles sagittarii I, 94, 16. pontibus fluvius iungunt ex tempore I, 246, 20. sub Peroze re insignem cladem accipiunt ab Ephthalitis I, 21, 8. sub Cabade illis vectigal solvunt I, 24, 20. bello cum Romanis suscepto, Amidam capiunt I, 37, 16. aedificiis parcant I, 46, 8. limitanea Lazicae castella occupant I, 58, 17. praelio memorabili ad urbem Daram profligati I, 72, 20. victi in Persarmenia I, 75, 4. et in Armenia I, 76, 7. ad Euphratem victores I, 95, 10. Martyropolin obsident I, 107, 21. obsidionem solvunt, audita morte Cabadis I, 111, 8. eius memoriae honorem impendunt I, 110, 6. sub Chosroë, soluta pace, Sura capiunt I, 174, 21. et Berream I. 182, 6. Antiochiam excindunt I, 189, 9. et seq. Petram expugnant in Lazica I, 228, 10. capti mittuntur Byzantium, et hinc in Italiam I, 235, 18. Edesam obsident I, 267, 23. et seq. frustra I, 280, 9. Petram obsessam servant I, 292, 11. in Lazica caesi I, 298, 15. illuc irrumpunt. 566. a. Petram egregie propag-

nant II, 508, 5. et seq. arcis incendio perire malunt, quam se dedere II, 520, 7. pars Lazicae maxima Persis subdita II, 535. 6. quales eorum victoriae ex Romanis II, 488, 8. vide potissimum v. Chosroëa. Persae transfugae Naretum in Italiam secuti II, 599, 2. Persarmenia II, 467, 1. in ea pars montis Tauri I, 47, 17. fluvius Arsines I, 84, 21. Bolum cast. et Pharangium I, 77, 1. Magistrum habet militum, Episcopumque dictum Catholicum I, 260, 7. 263, 11. commercio Indorum aliarumque gentium celebris I, 263, 8. eam Sittas ac Belisarius vastant I, 59, 8. fasus illic Mermeroës I, 75, 4. victi ad Anglonem Romani I, 267, 5.

Persicus sinus conchas habet margaritiferas I, 22, 6.

Perusia ad viam Flaminiam sita II. 189, 8. urbs Tusciae princeps II, 81, 14. recepta a Constantino Rom. Duce. *ibid.* praesidio munitur II, 84, 14. frustra illam Totilas tentat II. 327, 2. obsident Gotthi II, 382, 10, 386, 16. capiunt II, 427, 13. Narses recipit II, 689, 16. fit eiusdem mentio II, 302, 9. 375, 6.

Pestilentiae gravissimae descriptio I, 249, 7. et seq. infligitur a daemonibus I, 251, 5. quandonam grassata Byzantii. *ibid.* et quandiu I, 255, 20. Romam a Gotthis obsessam invadit II, 154, 15. et ipsos Gotthos II, 161, 22.

Petra, Arabiae Regia I, 101, 7.

Petra, urbs in Lazica a Iustiniano conditur I, 218, 5. 225, 12. 227, 10. 289, 20. eius situs II, 467, 3. 289, 20. capta a Chosroë I, 228, 15. munitur praesidio I, 238, 15. eam Romaani obsident I, 288, 7. obsidione solvunt I, 292, 10. Persae novo more ruinas reparant I, 295, 9. II. 497, 11. 508, 5. Romani iterum obsident II, 507, 14. et seq. et expugnant II, 517, 9. aquae ductus egregius II, 521, 9. urbis moenia diruta II, 522, 13. unius diei itinere Absarunte distabat II, 468, 8.

Petra pertusa, secundum viam Flaminiam II, 609, 8. eius situs II

- 189, 10. illam Romani capiunt II, 190, 15. Totilas occupat II, 301, 1. Narses per Valerianum recipit II, 636, 12.
- Petra sanguinis II, 395, 21.
- S. Petrus Apostolorum Princeps**, ad portam sepultus Aureliam, suum dat ei nomen II, 94, 9. maxime a Romanis colitur II, 110, 6. pars muri in eius tutela posita *ibid.* pons ad ipsius templum II, 434, 20. et porticus II, 108, 8. templum Gotthis intactum II, 160, 17. 364, 4.
- Petri nomen induit Ioannes Cappadox. sacris ordinibus initiatus I, 135, 6.
- Petrus Illyrius patria Thessalonicensis, Advocatus Byzantii, in Italiam Iustiniani legatus II, 21, 7. 24, 4. Theodato regi bellum denuntiat II, 25, 17. cum ipso paciscitur. II, 29, 3. *et seq.* Byzantium redit II, 31, 9. iterum in Italiam legatus II, 32, 20. de legatorum iure cum Theodato praeclare disputat II, 35, 2. dimissus a Vitigi, Magister fit Officiorum II, 238, 4. idem Patricius et legatus de pace ad Chosroem II, 506, 7.
- Petrus Thrax cum Gontharide tyranno epulatur I, 527, 16. Artasirem ad caedem illius animat I, 531, 7.
- Petrus in Arzanene patria a Iustino captus puer I, 217, 8. fit eius scriba I, 217, 15. dux creatus, suppetias Iberibus fert I, 58, 1. 217, 8. Iustiniani Imperatoris Praetorianus et peditum dux I, 90, 16. fortissime ad Euphratem pugnat I, 96, 12. dat consilium Bellisario I, 224, 6. eius consilium respuit I, 230, 19. ipsius vexillo potiti Persae, lucanicas ex eo suspendunt I, 232, 10. in Persarmeniam irrumpt I, 262, 12. illic pugnat I, 264, 22. Edessam defendit I, 270, 17. origine subditus Persarum regi I, 272, 11. Hunnos fallit I, 412, 15. avarus et contumeliosus I, 217, 8.
- Phabrizus Gubazi Lazorum regi insidias struit I, 287, 2. Persarum dux I, 297, 18. Chosrois filium rebellem vincit, ducitque ad patrem II, 505, 15.
- Phaeacia insula: *vide* Corcyra.
- Phagas: *vide* Ioannes Heluo.
- Phalios equus, quis a Graecis dictus II, 87, 20.
- Phanaguria, oppidum Chersoni vicinum II, 480, 18.
- Phanotheus Erulorum dux II, 199, 14. occiditur ad Caesenam II, 224, 7. 235, 21.
- Pharangium in Persarmenia I, 77, 2. illic aurifodinae regis Persarum I, 78, 20. id Chosroës repetit I, 112, 2. et obtinet I, 114, 4. II, 526, 15. vicinum Tzanis I, 288, 16.
- Pharas Erulus ad Darum pugnat egregie I, 70, 16. in Africam profectus I, 360, 2. Gelimerem regem obsidet I, 427, 19. per litteras ad deditionem hortatur I, 435, 18. eidem citharam, panem unum ac spongiam petenti mittit I, 437, 15. ipsum recipit dedititium I, 440, 3.
- Pharasmanas Colchus I, 39, 21. pater Zannae. I, 493, 7.
- Phasis Colchidis fluvius II, 462, 19. quanto spatio Chalcedone dissitus I, 311, 4. II, 481, 16. unde oriatur I, 77, 11. 289, 1. initio dicitur Boas. *ibid.* longe in Pontum influit, discretis aquis I, 296, 12. natus e Caucaso, Asiam atque Europam dividit II, 468, 2. hac de re controversia II, 431, 19. 299. ultra illum habitant Colchi II, 468, 17.
- Phazas Armeniorum dux in Italia II, 302, 18. 305, 17. in praelio cadit. 561. a. d.
- Phidiae multa Romae opera II, 570, 21.
- Philae, insula Nili, unde nomen acceperint I, 103, 20. profana eius templa everti iubet Iustinianus I, 104, 7. Deorum simulacra aevecta Byzantium I, 104, 8.
- Philegagus Gepaes, in exercitu Rom. dux II, 493, 5. 495, 14.
- Philemuth Erulorum dux I, 262, 1. II, 235, 21. Italiam petit II, 330, 10. auxiliorum dux in Gepaedes II, 426, 10. Narseti in Gotthos militat II, 598, 22. 630, 20. 636, 2.
- Philippi in Macedonia II, 17, 13.
- Philippopolis, II, 571, 22.
- Phizon castellum prope Martyropolis limitam I, 262, 6.

- Phocas Praefectus Praet. Orientis 171. b.
- Phocas Belisarii Protector II, 337, 21. perit II, 338, 16.
- Phocensium colonia Massilia II, 417, 8.
- Phoenicia I, 224, 11. quae olim dicta I, 449, 19. lingua Phoenicia in Africa vigeat aetate Procopii I, 450, 8. profecta inde Dido I, 450, 17.
- Photius Antoninae filius II, 89, 13. Belisarium vitricum sequitur in Italiam II, 26, 13. animosus II, 50, 19.
- Phredas amicus Areobindi I, 519, 20.
- Phubelius Lazus Persas ex insidiis invadit I, 265, 23.
- Phuscias Gelimeris legatus ad Theudiam Visigothorum regem I, 404, 19.
- Phylarchi qui dicti I, 89, 7. 106, 14. Phylarchus Saracenorum Palaestinae I, 100, 3.
- Picenum ad Ravennam usque pertinet II, 79, 18. eius metropolis Auximum II, 239, 2. vastatur II, 184, 15. res illic gestae II, 577, 9. et seq. urbes Alba, Asculum, Firmum, videantur suis locis.
- Pinciana porta Rom. II. 96, 3. 140, 16. 150, 17. et alibi. ei proximus aquae ductus II, 181, 14.
- Pisaurum urbs inter Auximum Ariminumque II, 323, 10.
- Piscator unionis, Perozi Persarum regi vitam gratificatur I, 23, 2. voratur a cane marino I, 24, 7.
- Pisces corrupti, quos inundans mare in campis reliquerat II, 595, 17.
- Pisidia Lycocranitas habet II, 394, 12.
- Pissas Gotthorum dux ad Perusiam victus II, 81, 18.
- Pitiuntis castellum in Lazica I, 289, 9. II. 473, 12.
- Pityazes Persarum dux I, 62, 4. 70. 15. 71, 19.
- Pitzas Gotthus se et partem Samnii Belisario dedit II, 76, 20.
- Placentia, urbs Aemiliae princeps, a Gotthis obsessa. 194. c. capitur II, 340. 11.
- Placidia, soror Arcadii et Honorii, uxor Constantii I, 320, 3. Valentinianum filium pessime educat I, 321, 16. Aëtii technis decepta, a se Bonifacium abalienat I, 322.
14. illis detectis Bonifacium amico invitat I, 323, 7. et reducem accipit 324, 16. Romae obit I, 327, 19.
- Placidia Valentiniani Aug. et Eudoxiae filia, uxor Olybrii I, 332, 9. 336, 15.
- Placillianum palatium Byzantii I, 125, 8.
- Platonis philosophia a bello abhorret II, 30, 20.
- Pogonias cometa I, 167, 3.
- Pola, urbs in sinu Ionio II, 317, 19.
- Pompeius Ioannis pater II, 407, 13. Anastasii Aug. ex sorore nepos et Hynatii frater, Iustiniano suspectus I, 123, 11. captus muliebriter luget I, 129, 5. occiditur I, 129, 11.
- Pontici II, 463, 16. Magistro mil't. per Armenias subditi II. 525, 12. Lazorum accolae I, 289, 4. cum illis commercium habent I, 207, 7. in Pontum venit Orestes cum Iphigenia sorore, et ad Irin fluvium Comanam condidit I, 83, 18.
- Pontus Euxinus I, 283, 9. Phasin fluvium accipit I, 289, 2. 311, 4. ubinam paludem Maeotidem accipiat II, 482, 15. unde oriatur II, 484, 20. 486, 20. illius descriptio II, 463, 11. et seq. cur tota ambitus mensura tradi nequeat II, 481, 7. comperta illius ambitus mensura quae sit I, 310, 14.
- Porci ad divinationem adhibiti II, 45, 17. grumitu elephantem fugant II, 533, 18.
- Porphyrio, cetus immanis, capitur II, 399, 3.
- Portae Caspiae: vide Caspiae, Romanae: vide Roma.
- Porticus, machina bellica II, 223, 15.
- Portuensis via. 310 c.
- Portus Romanus II, 123, 17. 174, 10. illum Gotthi deserunt. *ibid.* Paulus occupat II, 175, 7. defendit Innocentius II, 337, 18. attingit Belisarius II, 350, 3. morbo illic laborat II, 359, 21. ipsum Totilas occupat II, 432, 16. Narses recipit II, 731, 14.
- Potidaea, hodie Casandria, ab Hunnis capta I, 167, 20.
- Praedictio puerorum Carthaginensium I, 397, 5. mulierum Mau-

- rarum I, 443, 10. Tusci rustici II, 571, 8.
- Praefectus aerarii I, 79, 7. 353, 20.
- Praefectus aerarii castrensis: *vide* Quaestor exercitus.
- Praefectus custodiis Palatinis I, 134, 3.
- Praefectus Praet. Africae Archelaus I, 360, 16. Athanasius I, 513, 8. Symmachus I, 482, 20.
- Praefectus Praet. Illyrici Archelaus I, 360, 16.
- Praefectus Praet. Italiae Athanasius II, 238, 2. Fidelius II, 101, 15. Maximinus II, 302, 14. Reparatus II, 234, 11.
- Praefectus Praet. Orientis Ioannes Cappadox I, 121, 15. Phocas I, 123, 5. iterum Ioannes I, 130, 1.
- Praefectus Praet. dicitur Praetor I, 353, 20.
- Praefectus urbis in sontes animadvertit I, 120, 19.
- Praeicta: *vide* Proiecta.
- Praelium Mindone I, 60, 20. ad urbem Daram memorabile I, 61, 16. *et seq.* ad ripam Euphratis I, 93, 13. *et seq.* ad Satalam in Armenia I, 76, 6. navale in Africa I, 338, 16. terrestre cum Vandalis I, 421, 10. cum Mauris I, 457, 3. cum seditiosis I, 488, 6. sub moenibus Romae cum Gotthis II, 87, 4. 137, 11. ad flu. Padum II, 297, 4. 298, 1. Mucellae II, 300, 2. ad Tiberim II, 357, 6. in Lazica II, 493, 2. *et seq.* navale cum Gotthis II, 582, 5. *et seq.* cum Totila II, 621, 11. *et seq.* cum Teia II. 639, 17. *seq.*
- Praenestina porta Rom. II, 92, 6. 93. 22. 96, 6. vivario proxima II, 106, 14.
- Praescriptio annorum triginta negata Vandalis ab Honorio I, 319, 12.
- Praesidium a Constantino spoliatus, Belisarius adit I, 178, 14. 179. 15.
- Praetor dicitur Praefectus Praetorio I, 353, 20.
- Praetoriani: *vide* Protectores et Satellites.
- Prasinorum factio I, 119, 15. ei studuit Chosroës Apameae, quia Venetae Iustinianus favebat I, 204, 5. Prebalis vel Precalis regio II, 80, 5.
- Proiecta: *vide* Proiecta.
- Prosbeytero et Episcopo commune sacerdotis nomen I, 135, 7.
- Priapus a Blembybus et Nobatis colitur I, 104, 8.
- Principius Belisarii Protector II, 133, 7. fortiter pugnans occumbit II, 140, 2.
- Proba, matrona Romana, Alarico urbem prodidisse fertur I, 316, 22.
- Probus Anastasii Aug. ex sorore nepos et Patricius, Iustinae Aug. legatus I, 57, 14.
- Procius Quaestor, vir integerrimus, adoptionem Chosrois dissuadet I, 52, 7. 53, 17.
- Procopius Caesariensis, auctor huius Historiae I, 10, 1. testis oculatus rerum, quas scripsit I, 10, 15. consiliarius Belisarii. *ibid.* 60, 1. 370, 8. illum in Africam sequitur, ad id somnio animatus I, 363, 2. Syracusas ab eo missus, mandata egregie conficit I. 370, 7. viso in Africa fonte mirabili, praedicat victoriam Belisario I, 378, 2. fervente seditione elapsus Carthagine, Syracusas navigat, et Belisarium adit I, 475, 4. Neapolin ab ipso missus II, 158, 23. milites colligit et classem curat II, 162, 6. in obsidione Auximi Belisario militare consilium dat II, 241, 24. pestem Byzantii grassantem vidit I, 251, 4. Cappadociam et Armeniam obiit I, 84, 6. pollicetur scripturum se de controversiis religionis Christianae II, 594, 6. de his ac deo, ipsius iudicium II, 17, 20. Francos optime de deo sentire asserit II, 27, 14. 70, 15. Christianorum nomine excludit Arianos, aliosque Haereticos I, 398. 19. *et alibi.* eius in scribendo libertas I, 10, 19. II, 537, 16. 538, 9. quid senserit de divina Providentia I, 195, 13. 384, 14. II, 270, 12. 329, 12. quid de Fortuna I, 193, 22. 523, 7. 589, 3. 631, 14. Christi ad Augurum litteris I, 209, 9. de bello Vandalico I, 441, 3. de Christo et Christianis honorifice loquitur: *vide* Iesus et Christiani.
- Prodigia I, 195, 1. 341, 17. 416, 11. II, 45, 10. 534, 3. 540, 3.

- Proditori poena irrogata I, 413, 1. 184, 8. 255, 12.
- Prometheus solutus, tragoedia Aeschylus II, 463. 7. 484, 16.
- Proiecta neptis Iustiniani ex sorore Vigilantia, maritum Areobindum in Africam comitatur I, 513, 13. occupata tyrannide a Gontharide, se in templum recipit I, 521, 5. caeso marito, factum excusare per litteras a tyranno cogitur I, 525, 11. Artabanem Gontharidis interfectorem magna donat pecunia I, 533, 2. eidem vult nubere II, 405, 18. nubit Iohanni Pompeii filio II, 407, 13.
- Protectores Belisarii I, 126, 19. ipsum in maximo periculo servant II, 88, 14. Protectores Iohannis Praefecti Praetorio I, 130, 19. *vide* Satellites et Praetoriani.
- Providentia divina. *vide* Deus.
- Pudens Tripolin Iustiniano recuperat I, 361, 6. 502, 7. auxilia accipit a Belisario I, 431, 11. dat consilium Sergio I, 502, 7. eius obitus I, 503, 10.
- Pudicitiae amor I, 191, 15. 329, 1. Pyladis et Orestis fuga I, 83, 8.
- Pyrenaeus mons Alpes habet, et Galliam ab Hispania discludit II, 62, 11.
- Pyreum maximo apud Persas in honore I, 259, 15.
- Quaestor, Latina vox quid sonet I, 52, 4. 123, 8. II, 74, 5. Imperatori a consiliis I, 52, 3. Quaestores hi nominantur a Procopio: Basilides, Hermogenes, Proclus, Spinus, Tribunianus. *vide haec nomina suis locis.*
- Quaestor exercitus quis dictus I, 360, 19. hoc munere functi sunt Appion, Archelaus, Symmachus, Tattianus.
- Quintilis mensis, Iulius II, 118, 1.
- Radiger Hermegiascli Varnorum Regis filius, sponsalia contrahit cum sorore regis Anglorum II, 560, 18. patre mortuo, uxorem ducit novercam suam, Theodeberti Francorum regis sororem II, 562, 18. bello petitus a sponsa repudiata, infeliciter pugnat II, 563, 7. captus uxorem dimittere et sponsam accipere cogitur II, 565, 2.
- Ragnaris Gotthus, Tarenti Praef. II, 574, 4. eius fraus, crudelitas et clades II, 633, 15. 634, 13.
- Ravennae urbis munitissimae situs I, 313, 21. II, 8, 2. palatium II, 271, 13. mare mirifice aestuosum II, 9, 1. in ea residens Honorius Aug. gallinam alebat I, 316, 12. obsessa triennio a Theoderico II, 9, 18. com meatibus a Belisario interclusa II, 260, 15. eius horrea incensa II, 264, 8. illam ingreditur Belisarius II, 270, 8. Quantum ab ea distet mare Tyrrhenum II, 79, 11. Mediolanum II, 177, 23. Ariminum II, 185, 6. Auximum II, 238, 9. Faventia II, 293, 13. Classes, Ravennae portus II, 270, 11.
- Recimer Anthemium Aug. socerum suum e medio tollit I, 340, 9.
- Recimundus Gotthorum dux II, 354, 15.
- Referendarii munus I, 256, 14.
- Regeta, locus Romae vicinus II, 58, 5.
- Reparatus Carthaginensis Antistes, Gontharidis nomine dat fidem publicam Areobindo, per puerum baptismo lustratum I, 521, 16.
- Reparatus, frater Vigili Papae, Senator Rom. II, 123, 12. Praefectus Praet. capto a Gotthis Mediolano occiditur II, 234, 11.
- Rex apud barbaros dicitur supremus princeps II, 10, 7. regis persona sacra, violenta morte nunquam cadere debet I, 26, 3. 29, 5. reges se invicem fratres vocant I, 79, 18. rex regum, Persarum rex I, 68, 22. 87, 2. regnum praclarum est linteum sepulchrale I, 126, 12. regii, cognomen peditum II, 109, 17.
- Rhacinarius, legatus ad Chosroem I, 277, 10.
- Rhacitangus praesidio Libani Praef. I, 224, 8. 236, 21. in Lazicam mittitur I, 297, 3. occiditur in Illyrico II, 604, 7.
- Rhégium II, 38, 19. 39, 7. 354, 7. Messanae respondet II, 397, 17. eius castellum Totilas obsidet II, 439, 13, et capit II, 444, 17.
- Rhenus Galliae fluvius II, 62, 20. sedes Francorum alluit I, 519, 8. illos a Varnis separat II, 559, 5. eius ostiis obiacet insula Britia

- II, 559, 12. pugnans illic Angli cum Varnis II, 564, 9.
- Rheon Colchidis fluvius II, 524, 4. alluit II, 535, 12.
- Rhizaeum urbs I, 289, 22. 294, 16. II, 463, 22. quantum distet Absarunte II, 465, 10.
- Rhodanus Galliae fluv. in mare Tyrrenum exit II, 62, 20. limes ditionis Visigothicae ad tempora usque Odoacri II, 63, 13. partem Galliae trans illum positam occupant Franci II, 67, 21. ex pacto inter Amalaricum et Atalaricum inito, ditionem Visigothicam dividit ab Ostrogothica II, 74, 4.
- Rhodopolis Lazicae urbs I, 289, 11. Lazi illam diruunt II, 527, 1.
- Ricilas Belisarii Protect. male perit II, 321, 17.
- Riphaei montes in Europa siti effundunt Tanaïn II, 482, 18. ab Oceano longissime distant II, 582, 21.
- Risulfus, nepos Vacis Langobardorum regis, pater Ildigisalis II, 429, 10.
- Risus Sardonius II, 591, 15.
- Rodericus Gotthorum dux II, 298, 14. eius interitus II, 358, 21. 360 4.
- Rodulfus Eruorum rex, Langobardos bello iniusto petens, misere perit II, 200, 23. 202, 15.
- Roma, nomen gallinae, quam Honorius inepte amabat I, 316, 16.
- Romaurbium Occidentis maximall. 178, 5. portas habet quatuordecim II, 93, 18. hae nominantur a Procopio, Asinaria, Aurelia seu S. Petri Belisaria, Flaminia, S. Pancratii, S. Pauli, Pinciana, Praenestina, et Salaria. Viae memorantur istae, Appia, Flaminia, Latina, Portuensis et Ostiensis. *vide singula haec vocabula suis locis.* Aquaeductus sunt quatuordecim II, 95, 20. munimentum Gotthis praebent II, 154, 19. 181, 10. murorum pars Tiberi praetenta valde infirma II, 183, 8. muri pars in tutela S. Petri posita II, 110, 7. magna herbarum copia quovis tempore cum extra tum intra muros II, 155, 20. circa urbem scrobes plurimae frumentariae II, 146, 15. eius moletrinae II, 97, 23. cloacae II, 98, 3. vivarium II, 106, 15. 112, 3. Neronis campus II, 94, 6. stadium II, 145, 10. Portus II, 123, 17. Pons quatuordecim stadiis ab urbe dissitus II, 85, 23. Pons ad templum S. Petri II, 434, 20. Pons Milvius II, 94, 3. Adriani moles II, 434, 20. 630, 6. templum ac simulacrum Iani in foro pro Curia supra Tria Fata II, 122, 8. Pacis forum ac templum II, 570, 18. multa veteris Graeciae ornamenta II, 570, 20. navis Aeneae sane mirabilis II, 573, 3. porticus D. Petri II, 108, 8. templa SS. Petri et Pauli Gotthis intacta II, 160, 12. 364, 4. pontes a Gotthis rupti, excepto Milvio II, 381, 21. Roma ab Alarico obsessa, capta, direpta I, 314, 17. *et seq.* II, 67, 12. quid passa a Gizerico I, 332, 8. quinque capta sub Iustiniano II, 632, 8. Ac primo quidem invitatus Belisarius a civibus II, 76, 1. et admissus, claves ad Imp. misit, cum per annos sexaginta fuisset urbs in barbarorum potestate II, 75, 13. illam obsedit Vitigis II, 93, 16. mense Martio II, 117, 22. et oppugnavit cum maxima suorum iactura II, 105, 3. *et seq.* in ea obsidione certamina edita sunt LXXIX II, 154, 10. uno die xxx. millia Gotthorum caesa II, 113, 17. fames et lues II, 154, 15. *et seq.* cives fame pressi praelium poscunt II, 156, 14. iterum obsessi a Totila, fame laborant II, 327, 11. 340, 7. eorum ad duces oratio II, 346, 2. urbem Totilas capit II, 362, 14. miseranda eius facies II, 364, 17. magna pars murorum diruitur II, 370, 20. illam recipit, munit, frequentat Belisarius II, 377, 5. Totilas frustra oppugnat II, 378, 11. iterum obsidet II, 432, 3. et ab Isauris proditam capit II, 433, 5. diruta instaurat II, 437, 6. illam recipit Narses II, 631, 11. Romani cives meridiari soliti I, 315, 4. festum annuum in memoriam cladis Maximi tyranni celebrant I, 328, 5. Maximum iuniorem discerpunt I, 332, 6. S. Petrum maxime colunt II, 110, 5. Religioni Christianae addictissimi II, 122,

21. urbis amantes suae II, 571, 3. illis luctuosa Narsetis victoria II, 632, 14. Romani Senatores: *vide* Senatores. Ab urbe quantum distant Tibur et Alba II, 160, 7. 319, 2. Narnia II, 85, 2. Centuncellae II, 175, 14. Algidum II. 372, 21.
- Romani, sive homines Imperatori Rom. subditi, sagittarii validiores quam Persae I, 94, 21. illis perniciosa barbarorum societas II, 6, 11. ante meridiem prandere soliti I, 71, 7. 231. 6. exploratores alunt de publico I, 108, 15. eorum res gestae narrantur passim.
- Romanum Imperium: *vide* Imperium.
- Rubrum mare cum sinu Arabico confundit Procopius I, 98, 22, 102, 4. 164, 18. alii distinguunt I, 101, 2. *vide* Arabicus sinus.
- Rudericus: *vide* Rodericus.
- Rufinianum Belisarii praetorium in agro suburbano Byzantii I, 133, 14.
- Rufinus, Sylvani filius, Patricius, Iustini Aug. legatus I, 54, 10. Hypatio periculum creat I, 56, 15. Iustiniani legatus ad Cabadem I, 61, 9. eius oratio I, 79, 18. Byzantium redit, infecta pace I, 81, 12. Legatus ad Chosroem I, 111, 14. Byzantium remittitur, consulturus Imperatorem I, 112, 12. apud collegas invidia laborat I, 113, 13. iterum legatus ad Chosroem, pacem conficit. *ibid.* frater fuit Demonstrati I, 88, 20. et pater Ioannis ad Chosroem legati I, 182, 17.
- Rufinus equitum dux, domesticus Belisarii I, 359, 13. eiusdem Bandifer I, 447, 22. fortiter cum Mauris dimicat I, 448, 17. captus obtruncatur I, 449, 3.
- Rufinus Zannae filius ac Leontii frater, Rom. dux in Africa I, 493, 7. rem fortiter gerit I, 499, 18.
- Rugi in Italiam cum Gotthis venere II, 202, 23 287, 15. Eraricum regem creant II, 287, 21.
- Ruscia Thuriorum navale II, 396, 2. Ruscianum castellum obsident Gotthi II, 400, 21. compositio cum eius praesidio II, 401, 15. capitur II, 404, 8.
- Rusticiana Symmachi filia, Boetii uxor, quo redacta II, 365, 1.
- Rusticus sacerdos Rom. Theodati regis ad Iustinianum legatus II. 31, 6.
- Sabini II, 85, 22.
- Sabinianus Belisarii Protector II, 321, 17. insidiis periclitatus, Pisaurum servat II, 323, 19.
- Sabiri, ubi siti I, 288, 22. II, 469, 22. in multos principatus divisi, partim Romania, partim Persis student II, 509, 14. alii Persis militant I, 74, 9. II, 529, 20. 548, 5. alii se adiungunt Gubazi Lazorum regi I, 290, 17. pecuniam a Iustiniano accipiunt I, 296, 22. leviozem arietem fabricantur II, 511, 1. 528, 20.
- Saccines: *vide* Alamundarus.
- Sacerdos, nomen commune Episcopo et Presbytero I, 135, 5. Sacerdotis Amideni dictum I, 38, 12. Sacerdotes duo Ligures legati Vitigis ad Chosroem I, 156, 8. II, 237, 9.
- Sacra insula Tiberis II, 123, 23.
- Sagidae II, 466, 11. ubi siti II, 474, 8.
- Sagittarii signo subiectus Cometa I, 167, 7. Sagittariorum veterum ac recentiorum discrimen I, 11, 9. 12, 8.
- Sal, qui iuramento adhibitus fuerat, e vexillo suspenditur in periurii testimonium I, 20, 13. salis campus prope Carthaginem I, 386, 7.
- Salaria porta Rom. I, 315, 6. 316, 2. II. 92, 21. 96, 4. 110, 19. 126, 14. 131, 18. 146, 12.
- Salomonis Hebraeorum regis sententia I, 446, 7. vasa Vandalis erepta, donat Iustinianus Christianorum templis Hierosolymitanis I, 446, 10. eiusdem vasa in gaza Alarici II, 67, 13.
- Salomon Foederatorum dux in bello Vandalico et domesticus Belisarii I, 359, 7. spado casu I, 359, 8. eius patria I, 359, 18. ad Imper. mittitur, rerum gestarum nuncius I, 406, 6. remissus in Africam I, 441, 20. cladem ab illo Mauris inferendam praedicunt Maurae fatidicae I, 443, 10. Belisario succedit I, 444, 14. Maurorum rebellium principes ad officium per literas hortatur I, 451, 14. eius concio militaris I, 454, 7. victoria I, 457, 19. altera multo illustrior I,

- 462, 2. montem Aurasium ascendit I, 466, 19. classem in Mauros Sardiniae incolas mittit I, 468, 10. coniuratione gravissima petitus I, 472, 7. *et seq.* cum Procopio aufugit in Siciliam ad Belisarium I, 475, 4. hunc in Africam sequitur I, 476, 12. iterum Magister militum Africae, eam optime administrat I, 293, 4. 501, 17. iterum montem Aurasium petit I, 493, 20. in Tumaris obsidione hortatur suos II, 497, 21. montem castellis munit urbiumque Africae moenia instaurat I, 493, 16. 500, 4. Mauritania Sitiphensam vectigalem facit. I, 501, 5. templum Carthagine construit ac munit I, 521, 2. Antalam offendit I, 504, 2. in conflictu cum Mauris occumbit I, 505, 17. Bacchi frater fuit, Cyri, Sergii et Salomonis patruus I, 502, 1. 504, 11.
- Salomon Bacchi filius et Salomonis Magistri mil. ex fratre nepos I, 504, 11. captus a Mauris eos fallit I, 507, 19. imprudens eius iactatio Laribensibus damnosa I, 508, 6.
- Salomon, Armenius ignobilis, Sittam Magistrum mil. occidisse fertur I, 162, 10.
- Salonas urbs Dalmatiae II, 26, 6. Muicuro proxima II, 431, 7. Mundus eam capit II, 27, 21. Gotthi recipiunt II, 37, 2. amittunt II, 38, 1. frustra obsident II, 83, 6. fit eius mentio II, 316, 4. 317, 18. 451, 17. 454, 16. 569, 16. 577, 19. 578, 16. 597, 13.
- Salustii Hist. Romani domus a Visigothis semicremata I, 316, 9.
- Samnium II, 78, 23. 164, 4. 301, 5. eius partem recipit Belisarius II, 76, 20.
- Samnites pueri ludo dant omen victoriae, quam ex Vitigi retulit Belisarius II, 98, 10.
- Samosata ad Euphratem sita I, 85, 3. inde incipit Euphratesia sive Comagene. *ibid.*
- Sandil Uturgurorum princeps II, 553, 16. per legatos cum Iustiniano expostulat II, 555, 15.
- Sangaris fluvius II, 399, 15.
- Sani: *vide* Tzani.
- Saraceni ad praedam habiles, ad obsidiones parum facti I, 234, 3. idololatrae. 127. d. Veneri humanas hostias mactant I, 232, 8. alii intra Persarum fines agunt I, 89, 3. et Persarum nomine comprehenduntur in pacis instrumento I. 154, 10. inter eos aliqui Christiani I, 240, 1. per duos menses aestate ab incursionibus abstinent I, 224, 17. alii inter Romanos degunt I, 89, 6. eorum rex Odonathus I, 171, 18. et Arothas I, 222, 19. de utrorumque rebus disceptatio per legatos constituitur II, 536, 19. Romani suis pensionem annuam solvunt I, 193, 17. Saraceni incolae Palmeti I, 99, 19. Palaestini I, 100, 3. Anthropophagi I, 100, 17. Maaddeni: *vide* Maaddeni.
- Sarapanis urbs Lazicae I, 289, 10. castellum II, 526, 2. in limite situm II, 543, 13.
- Sarapis Rom. dux in bello Vandalico I, 359, 16. contra fidem datam a seditiosis occiditur I, 282, 17.
- Sardica Illyrici urbs II, 449, 7.
- Sardinia insula dicta olim Sarde II, 590, 19. eius magnitudo ac situs I, 268, 18. eam eripit Vandalis Marcellianus I, 337, 3. occupat Godas I, 357, 9. legatum et copias eo mittit Iustinianus I, 358, 9. classem vindicem Gelimor I, 361, 6. illam Tzazo recipit, sublato Goda I, 403, 22. in ditionem Rom. redit I, 230, 3. infesta a Barbaricinis I, 468, 21. occupata a Gotthis II, 590, 19. risus Sardonius II, 591, 15.
- Sardo: *vide* Sardinia.
- Sarus fluvius Comanam Cappadociae alluit I, 84, 9.
- Satalae urbis Armeniae situs I, 75, 10.
- Satellites Praefectorum, cum ascribuntur satellitio, fidem sacramento astringunt I, 491, 5. mensae astare soliti I, 491, 18. 528, 4. II, 287, 4. in urbe ense solum armati I, 528, 9.
- Sauromatae Scythae II, 476, 19. hoc olim nomine dicti Gotthi I, 312, 20.
- Sbeas Gotthus I, 39, 23. *vide* Besas.
- Scalae veteres, Numidiae locus I, 486, 18.
- Scanda Lazicae urbs I, 289, 9. castellum II, 526, 2. 19.

- Scardona urbs II, 37, 18. 82, 16. 578, 16.
- Scarphia urbs Boeotiae II, 595, 10.
- Sceparnas Abasgorum rex II, 499, 2.
- Schedia vectus Ulysses II, 575, 10.
- Scholae Palatinae, quid II, 602, 11.
- Scholasticus Palatii Eunuchus praeficitur copiis ducibusque II, 455, 14.
- Scipuar Gotthorum dux II, 577, 8. 579, 8. cum Totila fugiens vulneratur II, 625, 5.
- Scirri, gens Gotthica, a Romanis in societatem asciti II, 6, 8.
- Sclaveni cur olim dicti Spori II, 336, 3. eorum mores II, 334, 15. dexteritas II, 254, 8. horrenda crudelitas II, 443, 21. in Italia Iustiniano militant II, 125, 21. dant Erulis transitum II, 205, 12. ab illis victi II, 330, 15. traiecto Istro Romanos infestant II, 331, 12. cum Antis bellant II, 591, 20. Illyricum vastant II, 332, 5. Romanas copias profligant II, 397, 18. 441, 3. Toperum expugnant II, 442, 9. eorum incurso II, 554, 17. clades II, 456, 21. de tractu Istri cum Gepaedibus paciscuntur II, 592, 11.
- Scrithifini in Thule degunt II, 207, 1. eorum stupendi mores. *ibid.* et II, 207, 19.
- Scylaeum, unde dictum II, 393, 17. mons Scylaeus II, 597, 2.
- Scylla II, 38, 20. 354, 4.
- Scymnia trans Muchiresin sita II, 548, 3. Romanis paret II, 536, 13. eius incolae Christiani II, 468, 22. Principem a rege Lazorum accipiunt II, 467, 9.
- Scythae in Taurica II, 479, 23. eorum nomine quinam populi comprehensi II, 476, 17. 480, 5. Scythae ab Aëtio victi I, 329, 6.
- Sebastopolis Lazicae urbs I, 289, 8. II, 473, 11.
- Secreta: *vide* Asecretis.
- Seditio Africana I, 469, 22. et seq. Byzantina horrenda I, 119, 11. et seq. in ea seditiosorum triginta millia caesa sunt I, 129, 4.
- Seleucia ad Tāgrin condita a Macedonibus I, 281, 1.
- Seleucia cxxx. stadiis Antiochia disita I, 199, 1.
- Senatus Rom. scribit Isdigerdes Persarum rex I, 14, 16.
- Senatores Byzantini, seditionis participes a Iustiniano multati I, 129, 12. deinde restituti *ibid.* foedus cum Gepaedibus confirmant II, 593, 7. ex eorum ordine uxores ducere soliti Lazorum reges II, 498, 12.
- Senatores veteris Romae, quo inopiae redacti, obsessa urbe II, 367, 11. quam male accepti a Totila II, 367, 11. in Campaniam ablegati II, 373, 3. ibi postea interfecti II, 633, 5. *vide* Patricii.
- Senecius a Romanis datur obses Persis I, 111, 8.
- Senogallia, oppidum Anconae vicinum II, 579, 3.
- Seoses fidissimus Regis Cabadis amicus I, 31, 10. fit Adrastadaransalanus I, 33, 17. Legatus Cabadis I, 54, 13. illius exitus funestissimus I, 55, 19.
- Septa, castellum I, 310, 1. redit in potestatem Rom. I, 430, 20.
- Sergiopolis unde dicta et ubi posita I, 175, 12. frustra a Chosroë tentata I, 240, 8.
- S. Sergius, illustris I, 175, 13.
- Sergius Edessenus, Advocatus, ad Chosroem legatus I, 259, 21.
- Sergius Bacchi filius, et Salomonis ex fratre nepos, Tripoli praeficitur I, 502, 3. rixatur cum Mauris convivis I, 502, 18. illis occisis, bello impetitur I, 503, 6. arguitur peierasse per Evangelia I, 504, 19. Magister militum Africae, omnes offendit. *ibid.* militiae magisterium cum Areobindo partitur I, 514, 2. revocatus, mittitur in Italiam I, 515, 7. II, 391, 14.
- Serica vestis dicitur quae olim medica I, 106, 12. 434, 8. Sericum ex India in Persarum portus defertur I, 106, 7. eius conficiendi rationem Romanis tradunt Monachi II, 346, 17.
- Serinda, Indiae regio II, 547, 3.
- Sestus I, 168, 10. quantum Abydo distet I, 310, 8.
- Severianus Asiatici filius, a Mauris captus, evadit I, 509, 16.
- Sibyllae antrum Cumis II, 73, 19. Sibyllinum oraculum de Mundi filii-que eius interitu II, 33, 22. aliud male intellectum II, 117, 15. inspectum a Procopio II, 118, 13.

- Sica veneria**, Africae urbs I, 513, 22.
- Sicilia insula**, Gizerici incursibus vexata I, 335, 1. eius promontorium Lilybaeum dant Gotthi Vandalis I, 346, 14. eam recipit Belisarius I, 469, 7. Siculis infensus Totilas II, 342, 1. insulam vastat II, 445, 8. inde excedunt Gotthi II, 453, 20. res ibi gestae ab Artabane II, 585, 3. quis in freto Siculo aquarum cursus II, 486, 10.
- Sidon urbs** 157. d.
- Sigeum I**, 366, 22.
- Silentiarii quinam I**, 243, 13. ex eorum numero Gubazes Lazicae rex I, 291, 4.
- Silverius Papa Vitigi fidem pollicitus II**, 61, 2. Romanos hortatur ut in urbem accipiant Belisarium II, 74, 2. relegatur in Graeciam II, 121. 7.
- Simas Massageta stat a Romanis I**, 63, 8. 72, 16.
- Singedon urbs II**, 80, 13. 419, 1. capitur a Gepaedibus I, 313, 9.
- Singularia certamina I**, 64, 9. 464, 6. 514, 6. II, 296, 20. 619, 10.
- Sinnio Hunnorum dux in Africa Romanis militat I**, 360, 3. Uturgurorum dux trans Istrum II, 555, 11.
- Sinope urbs II**, 463, 13.
- Sinthues Tibur missus II**, 160, 5. Gotthos infestat II, 161, 13.
- Sipbris castellum quanto Amida spatium distans I**, 41, 4.
- Siphyllas Constantiani Protector II**, 38, 4.
- Sirmium Pannonia urbs II**, 80, 13. in Gepaedum potestate I, 313, 9. II, 418, 3. 422, 7. illic iidem cum Gotthis bellant II, 19, 2. 58, 7.
- Sisauranum cast. ultra Nisibin I**, 232, 17. Romani capiunt I, 235. 22, II, 291, 19.
- Siscii ubi siti II**, 80, 9.
- Sisifridus Assisii Praef. II**, 326, 9.
- Sisigisis Gotthus**, Alpium Cottiarum castella Romanis permittit II, 265, 4.
- Sisinniolus Ioannis pater I**, 513, 23.
- Sitiphis**, Mauritaniae secundae metropolis I, 501, 7.
- Sittas**, stipator Iustiniani nondum Imperatoris I, 59, 10. Magister mil. in praesenti simul et per Armeniam I, 74, 15. Persas bis vincit. *ibid. et seq.* Tzanos humanitate sua Romanis et Christo adiungit I, 78, 4. Orientis custodia ipsi credita I, 107, 17. Persas Martyropolim obsidentes timet I, 108, 10. caduceatores mittit I, 110. 12. in Armenia rebelles sibi conciliare studet I, 159, 20. misere occiditur I, 162, 3. vir praeclarus fuit I, 162, 5. 166, 7.
- Soina**, Edessae porta I, 279, 12.
- Sol humanis hostiis a Blemybus colitur I**, 104, 3. Oriens a Persis adoratur, I, 19, 3. ei Chosroës sacrificat I, 199, 5. toto anno similis laboranti I, 469, 15. per dies XI. non occidit aestate, neque oritur hyeme in Thule, eiusque reditus festo maximo celebratur II, 205, 22.
- Sophanene provincia I**, 108, 1.
- Sophiae templum**. 179. d. Christo deo sacrum I, 339, 22. incensum a seditiosis 121. 6.
- Sortes Vandalorum in Africa I**, 333, 21.
- Spinus Totilae Quaestor II**, 453, 7.
- Spoletium ad viam Flaminiam situm II**, 189, 9. habet amphitheatrum II, 374, 16. templumque suburbanum II. 178, 22. dedit so Constantino Rom. duci II, 81, 13. munitur praesidio II, 84, 14. tenetur a Bessa II, 302, 8. captum a Totila II, 326. 18. Martianus dolo recipit II, 374, 14. instaurat Narses II, 629, 4.
- Spori cur dicti olim Sclaveni et Aetae II**, 336, 3.
- Stadium in campo Neronis II**, 145, 12. quot stadia unius diei iter conficiant I, 412, 3. quot fiant ex miliaribus XIX. II, 57, 16.
- Stagirites dictus a patria Aristoteles II**, 485, 14.
- Stagnum**, portus Carthaginis I, 374, 20. 393, 19.
- Stephanus Isaurorum dux I**, 90, 17.
- Stephanus Medicus Edessenus ad Chosroëm Edessam obsidentem Legatus I**, 271, 12.
- Stephanus Neapolitanorum legatus**, Belisario obsidionem dissuadet II, 39, 17. deditionem suadet civibus II, 41, 16. urbe capta, Asclepiodotum vellicat apud Belisarium II, 55, 15.
- Stephanus Totilae ad Iustinianum legatus II**, 437, 17.
- Stozas Martini 'Stipator I**, 3, 62 II, seditiosorum dux in Africa, Cartha-

- ginem tentat. audito Belisarii adventu abscedit I, 476, 16. hortatur suos ad pugnam I, 478, 22. fugatus, bellum reparat I, 480, 5. hostilem aciem sibi verbis conciliat I, 481, 21. eius duces contra fidem datam interficit I, 482, 15. fortiter pugnat I, 487, 15. fugit I, 489, 10. habitat in Mauritania, uxore ducta Principis filia I, 490, 13. adiungit se Antalae I, 609, 2. iam potens, omnia devastat I, 512, 21. eius singulare cum Ioanne certamen I, 514, 6. et obitus I, 514 15.
- Strabo citatur II, 470, 5.
- Strata, regio inter Saracenos controversa I, 154, 13. unde nacta nomen I, 154, 19. sterilis I, 155, 12.
- Stratagema Ephthalitarum I, 20, 4. rustici I, 43, 17. Chosrois I, 174, 7. Alarici I, 314, 17. Cabaonis I, 348, 13. Pauli sacerdotis I, 511, 19. Belisarii II, 49, 15. 164, 21. *vide seq.*
- Strategus sacrarum largitionum Comes I, 155, 4.
- Suabi, ubinam siti II, 63, 9. Francis subditi II, 80, 10. Suabi alii, Gothi subditi *ibid.* Suabia II, 82, 9.
- Suania trans Muchiresin sita II, 543, 3. Romanis parat II, 536, 12. Suanitae Christiani II, 468, 22. Principem a rege Lazorum accipiunt. II, 467, 9.
- Suartus a Iustiniano Erulorum rex electus, deseritur II, 209, 10. Magister mil. in praesenti II, 593, 14.
- Summus Iuliani frater, Palaestinae dux I, 155, 7.
- Sunicas Massageta Romanis militat I, 62, 18. 72, 4. Baresmanam Persarum ducem, eiusque vexillarium occidit I, 73, 3. 11.
- Sunitae, Alanis finitimi, Persis militant I, 74, 8.
- Supplicatio solennis Byzantii II, 163, 8.
- Sura urbs ad Euphratem I, 91, 17. quantum dissita Sergiopoli I. 175, 12. obsessa a Chosroë I, 172, 5. decepto eius Episcopo I, 172, 19. capta ac deleta I, 175, 1. triste spectaculum praebet matrona I, 193, 5.
- Susurmena, vicus in limite Trapezuntino II, 463, 22.
- Sutas Protector II, 176, 17.
- Sybotae insulae II, 576, 20.
- Procopius III.*
- Sycaei muri I, 257, 3.
- Syllectus Africae urbs Episcop. et maritima a Romanis capitur I, 379, 18. 382, 8.
- Sylvanus Rufini pater I, 54, 10. 80, 3.
- Sylverius: *vide.* Silverius.
- Symeones Persarmenus se et Pharragium Romanis dedit I, 78, 18. occiditur I. 158, 21.
- S. Symeonis templum, vicinum Amidae I, 46, 7.
- Symmachus, Rusticianae pater II, 365, 2. Boëthii socer, vir Consularis, a Theoderico morte affectus, horribili specie ipsum terret ac pavore enecat II. 11, 9. 12, 4. eius liberos Amalasantha restituit II, 12, 12.
- Symmachus Senator, Praefectus Praet. Africae et Quaestor castrensis I, 482, 20. Byzantium revocatur I, 493, 3.
- Syracusae, quantum Caucanis dissitae I, 370, 14. Arethusae portus I, 371, 20. in ea urbe hyemat Belisarius I, 469, 13. cum illam extremo sui Consulatus die munifico ingressus esset. II, 28, 18. ipsam praesidio munit II, 38, 18. Gotthi obsident II, 451, 21.
- Syria exposita Alamundaro I, 224, 12. 237, 2. petit illam Chosroës I, 171, 13. 180, 5. eius urbes parum munitae Syriacae et Graecaelinguae peritum hominem adiungunt sibi legati Vitigis ad Chosroëm I, 156, 16.
- Taenarus, hodie Caenopolis I, 367, 10. frustra a Gizerico tentata I, 401, 1.
- Taginae, vicus in Apennino II, 610, 1.
- Tamugadis urbs Numidiae I, 466, 4. 495, 18.
- Tanais fluvius oritur ex Riphacis montibus in Europa II, 482, 13. utrum Europam et Asiam dividat II, 484, 14. vicini populi II, 474, 13. 479, 20. Tanaites ventus II, 474, 22.
- Tarauna, in Persarmenia I, 267, 13.
- Tarentum II, 393, 16. eius situs et nova munitio II, 376, 3. sinus II, 394, 17. portus II, 393, 16. 597, 1. castellum a Totila capitur II, 440, 2. res ibi gestae II, 634, 18.
- Tarmutus, Ennae frater, Belisarii Protector II, 140, 3. animose pugnat II, 133, 8. moritur II, 140, 18.
- Tarracina, fluvio Decennovio et mon-

- ti Circaeo proxima II, 57, 18. fit eius mentio II, 79, 20. 150, 4. 160, 2. 161, 9. 164, 16.
- Tarvisium in potestatem Belisarii venit II, 271, 22. editum ubi praelium II, 285, 13. Totilas urbi Praef. II, 288, 13.
- Tatianus, Quaestor castrensis I, 195, 9
- Tattimithus dux, Tripolia missus I, 857, 4. subsidium accipit a Belisario I, 231, 11.
- Taulantii I, 313, 20. II, 8, 1.
- Tauri in Acilisene, ubi Dianae fanum I, 83, 6. 84, 19. Tauri in Taurica, ubi et Dianae fanum II, 480, 1.
- Taurus mons quam longe excurrat I, 47, 16. 77, 7. 84, 8.
- Tebesta, urbs Africae I, 504, 9.
- Teias Veronae Praef. II, 600, 19. post mortem Totilae, rex creatus II, 628, 16. in adolescentes Romanos desaevit II, 633, 13. Francorum opem frustra implorat II, 633, 8. in Campaniam se confert II, 636, 6. Heroicam fortitudinem ostendit in praelio II, 639, 19. occiditur II, 641, 1.
- Tempus, oraculorum interpres II, 118, 20. fabularum artifex II, 394, 4.
- Tenichus, viri nomen in veteri inscriptione II, 576, 15.
- Terdetes, apud Lazos Magister Offic. II, 502, 17.
- Terentius Rom. dux in bello Vandaleo I, 359, 15. contra datam fidem occiditur I, 482, 17.
- Terracina: *vide* Tarracina.
- Terraemetus maximi II, 594, 19. hiberni nocturnique II, 398, 5. terrae motu horribili concussa Antiochia I, 215, 5.
- Tetraxitae Gotthi, Christiani, ubinam siti II, 474, 17. Episcopum a Iustiniano petunt II, 475, 8. antiquae eorum sedes II, 476, 14. quomodo eas liquerint II, 479, 13. fortissimi sunt II, 479, 8. arma sociant cum Uturguris II, 553, 14.
- Thebais superior II, 398, 12.
- Themiscyrum urbs II, 463, 19. 470, 1.
- Theoctistus medicus vulnus mirabile egregie sanat II, 153, 4.
- Theoctistus praesidio Libani Praef. I, 186, 10. turpiter fugit I, 188, 21. Belisarium sequi cunctatur I, 224, 9. 236, 22. Martianum sequitur in Persarmeniam I, 261, 17.
- Theodatus filius Amalafriadae sororis Theoderici Regis Italiae, Philosophus Platonicus II, 16, 19. 30, 19. ignavus, avarus, et Amalasanthae infensus II, 17, 1. cum Iustiniani legatis clam agit de tradenda illi Tuscia II, 17, 11. eius rapacitas II, 21, 11. 311, 13. in regnum accitus ab Amalasantha II, 22, 6. in carcerem illam coniecit II, 23, 13. et occidit II, 25, 9. Amalabergam sororem suam, Thoringorum reginam, viduam, apud se recipit II, 69, 13. cum eo societatem ineunt Thoringi et Visigothi II, 64, 21. ad Iustinianum legatos mittit II, 23, 7. Petrum legatum accipit, a quo bellum denuntiatur II, 25, 17. cum ipso paciscitur II, 29, 8. et *seq.* caesurum se regno promittit II, 31, 1. eius perfida inconstantia II, 34, 15. de iure legatorum disceptat II, 35, 4. legatos in custodiam tradit II, 36, 14. divinos consulere solitus, futurum belli exitum prodigio discit II, 45, 8. partem Galliae cis Rhodanum positam Francis promittit II, 71, 7. bellicum apparatus negligit II, 46, 4. subditis invisus, regno spoliatur II, 57, 4. occiditur, cum tres annos regnasset II, 58, 20. pater fuit Theodegiscli. *ibid.* eius filia Theodeantha et generus Ebrimithus II, 39, 3.
- Theodebaldus Theodeberto patri succedit in regnum Francorum II, 587, 5. Iustiniani legato respondet II, 589, 10. legationem ad imperatorem mittit II, 590, 11. Teias Gothorum regi auxilium negat. II, 635, 4.
- Theodebertus Francorum rex sororem suam matrimonio iungit Amalarico Visigothorum regi II, 70, 1. eandem ad Arianismum compulsam ulciscitur bello, quo Amalaricum tollit et ditionem eius Gallicam occupat II, 70, 14. sororem apud se recipit. *ibid.* cum Childeberto et Clotario partem Galliae a Vitigi concessam dividit II, 73, 2. auxilia pellicitus Iustiniano in Gotthos II, 27, 17. 73, 7. Gotthos armis sociis iuvat II, 196, 4. ipsius *in* Italiam expeditio II, 247, 11. reditus, amissa morbo tertia parte exercitus II,

- 251, 2. ipsius sororem Hermegiscus Varnorum rex uxorem ducit II, 560, 15. et postea Radiger II, 562, 18. eius mors post magnos progressus II, 586, 8. successorem Theodebaldum filium relinquit II, 587, 5. accusatus perfidiae II, 587, 20. purgatur II, 589, 11.
- Theodegisclus Theodati regis filius a Vitigi in custodiam datur II, 58, 24.
- Theodenantha Theodati filia et Ebriuthi uxor II, 39, 4.
- Theodericus Gotthorum rex, patricius et consul. II, 7, 8, 169, 16. ex Thracia in Italiam migrat I, 39, 23. II, 478, 8. Ravennam triennio obsidet II, 9, 18. caeso Odoacre, imperat in Italia, regis appellatione contentus II, 10, 2. literarum rudis, Gotthorum filios ad ludimagistros mitti vetat II, 14, 1. Gepaedes bello petit II, 58, 8. Amalafriam sororem suam Trasamundo Vandolorum regi matrimonio iungit I, 346, 10. et Theudicusam filiam Alarico iuniori Visigothorum regi, II, 65, 5. Amalabergam neptem ex sorore suam regi Thoringorum Hermenefrido II, 65, 7. Gepaedes bello petit II, 58, 8. inito cum Francis foedere, Burgundionum ditionem cum ipsis dividit II, 65, 10. cum Francis de limite ditionis paciscitur II, 67, 21. sublato Giselico et suscepta Amalarieti tutela, eius thesaurum Ravennam asportat. *ibidem*. Theudin, quem Hispaniae praefecerat, non audet lacessere II, 68, 15. pacem coluit cum Anastasio Augusto II, 369, 13. nullam legem tulit II, 170, 13. Regnum barbarorum illustrissimus fuit II, 280, 15. calumniis inductus, Symmachum et Boëtium morte afficit II, 11, 10. in ferculo visus sibi videre caput Symmachi, territus ac lugens moritur II, '12, 6. cum regnasset annos XXXVII II, 11, 6. regnum reliquit Atalarico filio suae filiae Amalasanthae II, 12, 10. avunculus fuit Theodati II, 16, 19. eius elogium II, 10, 10. omnino staturae lapsus II, 117, 3.
- Theodora Augusta Iustiniano marito carissima, Ioanni Cappadoci infensa I, 130, 7. in seditione animosam habet orationem I, 125, 19. Antoninam Ioanni insidiantem hortatur I, 133, 18. conceptum explet odium I, 135, 1. Ilderici regis filias honorifice accipit I, 447, 1. afflictis mulieribus solita patrocinari II, 407, 10. eius obitus I, 300, 2. quamdiu imperaverit. II, 401, 13.
- Theodora genere Romana, uxor Opsitii Lazorum regis II, 498, 8.
- Theodoritus Martini stipator fortiter pugnat. II, 137, 13. re praecclare gesta moritur II, 189, 16.
- Theodorus Gimerici filius natus minimus I, 383, 18.
- Theodorus Cappadox copias in Africam ducit I, 444, 19. in seditione, Salomoni et Procopio fugam expedit I, 473, 18. Carthaginem servat I, 476, 1. hanc Belisarius ei commendat I, 481, 8. pugnat cum seditionibus I, 487, 3. 488, 16.
- Theodorus Causidicus Tetiliae legatus II, 368, 19.
- Theodorus Ctenatus Romanorum dux I, 369, 16.
- Theodorus Excubitorum dux I, 460, 12. interficitur a seditiosis I, 474, 1.
- Theodorus machinarius I, 213, 20.
- Theodorus Referendarius I, 256, 11.
- Theodosiopolis ad Aberrham s. l. 236, 8.
- Theodosiopolis non procul a fontibus Tigridis et Euphratis I, 82, 5. ad Persarmeniae fines I, 74, 11. 261, 14. Bolo castello proxima. 45. d. quantum dissita Dubio I, 263, 4. et a castello Citharizo I, 261, 19. condita a Theodosio Augusto et moenibus cincta ab Anastasio I, 50, 5.
- Theodosius Magnus, imperator laudatissimus I, 309, 4. Maximum tyrannum tollit I, 328, 3.
- Theodosius iunior Arcadii filius admodum puer, cum pater obiit I, 13, 6. 318, 5. sub tutela Isidigerdis Persarum regis I, 14, 6. Anatolium ad Vararanem legat I, 15, 2. data ipsi Armenia ab Arsace certis conditionibus. I, 163, 19. classe iuvat Honorium patrum 318, 13. apud se Valentinianum educat, eique imperium asserit I, 320, 7. eidem Eudoxiam filiam matrimonio iungit I, 327, 20.
- Theodosius, praefectus domus Belisarii, legatus ad Vitigin II, 261, 16.
- Theophobius nobilis Laxus, proditor II, 541, 7. Digitized by Google

- Thermodon fluvius II, 463, 19. 470, 1. 12.
- Thermopylae ab Hunnis oppugnatae I, 168, 14. missum inde auxilium Crotoniatis II, 596, 17.
- Thesalia II, 595, 7. ab Hunnis vastata I, 168, 13.
- Thessalonica II, 21, 8. 449, 16. 572, 8.
- Theudicusa Theoderici regis filia et Alarici iunioris uxor II, 65, 5.
- Theudimundus Mauricii fil. II, 287, 17.
- Theudis Gotthus, Praefectus in Hispaniam a Theoderico missus, uxorem Hispanam ducit II, 68, 15. occupata tyrannide, Visigothis imperat II, 68, 21. pulsos Gallia recipit. II, 71, 4. Gelimeris legatos remittit irritos I, 405, 2. et seq. avunculus fuit Ildibadi Gotthorum regis II, 274, 12.
- Thialaasamon vicus prope Amidam I, 45, 14.
- Thomas Apamensis Antistes segmentum crucis Christi exhibet populo cum miraculo I, 201, 11. Chosroem in urbem accipit I, 202, 4. expilato templo, segmentum crucis servat. I, 203, 4.
- Thomas legatus ad Chosroem I, 111, 14.
- Thomas pater Ioannis Guzis II, 493, 6. Lazicam munitioibus cinxit I, 293, 9.
- Thomas Alpium Cottiarum castella recipit II, 265, 2.
- Thorimuthus Belisarii Protector II, 320, 14. insidias passus, Pisaurum servat II, 322, 15. 323, 19. Rhegium propugnat II, 439, 15. sese dedit II, 444, 19.
- Thoringi Arborichis finitimi, sedes habent ab Augusto Caesare sibi concessas II, 63, 9. societatem ineunt cum Theoderico Italiae rege II, 64, 21. eorum rex Hermenefridus II, 65, 6. debellantur a Francis II, 69, 10. 263, 2.
- Thorisinus Gepaedum rex II, 420, 3. bellum renovat in Langobardos II, 550, 12. inducias facit II, 551, 14. ut caedem Ustrigotthi, quem regni successione extruserat, ab Auduino Langobardorum rege impetret; Ildigisalem eius hostem, quem in fidem receperat, occidit II, 605, 5. 606, 1.
- Thracia habuit Magistrum militum Chilbudium II, 331, 8. et Artabanem II, 445, 21. et Germanum II, 450, 6. in ea sunt imperatoris equitia I, 363, 20. II, 603, 16. illam vastant Visigothi I, 313, 16. Eruli II, 419, 2. et Sclaveni II, 441, 10. in ea consistit Gotthi I, 319, 3. Langobardi II, 602, 13. Cuturguri II, 555, 14. Thraces militant Belisario I, 236, 16. 244, 4. Ioanni II, 163, 23. et Herodiano II, 302, 17.
- Thule insula II, 593, 16. ubi sita II, 205, 16. 559, 18. quot gentes habeat II, 205, 20. sol ibi per dies quadraginta aestate non occidit, per totidem non oritur hieme. *ibid.* solis reditus festo maximo celebratur II, 207, 1, illic degunt Scythifini II, 207, 7. et Ganti II, 208, 15.
- Thulitarum religio II, 208, 4. illic Eruli se receperunt II, 205, 15. 208, 16.
- Thurii II, 80, 3. eorum navale, Rascia II, 396, 2.
- Thuringi: *vide* Thoringi.
- Tiberis fluvii cursus et ostia II, 123, 20. 124, 3. 14. pontes eius multi II, 86, 1. ad illum servatur Aeneae navis II, 572, 3.
- Tibur, quanto Roma spatio dissitum II, 160, 6. 818, 13. reparatur Belisarii iussu II, 161, 14. capitur a Totila, caesis omnibus incolis cum Episcopo II, 318, 13. reaedificatur a Gotthis II, 382, 2.
- Ticinum urbs munitissima II, 195, 10. 246, 19. Padi pontem vicinum habet II, 248, 15. una Gotthis reliqua urbs II, 284, 2. 295, 14. reposita illic Totilae gaza II, 628, 15. 635, 11. eo se recipiunt Gotthi II, 273, 1. 642, 18. Ticinenses II, 290, 16.
- Tigisis Africae urbs I, 450, 9. validis moenibus cincta I, 463, 14.
- Tigris flu. bidui distat Nisibi I, 54, 18. eius fons et cursus I, 82, 8. Euphratem accipit I, 85, 6. Ctesiphontem et Seleuciam dirimit I, 281, 4.
- Titus Vespasiani filius triumphat I, 445, 10. vasa templi Hierosolimitani asportat I, 446, 1.
- Todasius Aordi frater, Erulorum rex. II, 209, 2.
- Toparchae qui dicti olim I, 206, 1.

- Toperus** Thraciae urbs, expugnata direptaque a Sclavenis II, 442, 11.
- Totilas**, quo ortus generis, quibus doctibus praeditus II, 288, 7. oblatum sibi regnum capessit II, 289, 1. suos ad pugnam hortatus II, 294, 23. vincit II, 298, 2. Florentiam obsideri iubet. *ibid.* multa Italiae loca recuperat, et Neapolin obsidet II, 301, 9. Romanorum classem frumentariam capit II, 304, 12. Neapolitanos ad deditionem hortatus, potitur urbe II, 306, 18. eius moenia diruit II, 309, 18. victis humanissimum se praebet. II, 308, 12. praecleara oratione ostendit, negandam sceleri impunitatem II, 310, 10. Senatui Rom. scribit. II, 313, 7. in Tiburtinos desaevit II, 318, 13. Auximum obsidet II, 321, 19. Firmum, Asculum, Spoletium et Assisium capit II, 326, 18. Romam obsidet II, 327, 11. eius in Valentinum Episcop. crudelitas II, 339, 22. oratio ad Pelagium Diaconum II, 341, 8. Siculis infensus II, 342, 3. Tiberim munit II, 351, 6. cum Isauris proditoribus agit. II, 361, 4. Romam capit II, 363, 4. in templo D. Petri a Pelagio placatur II, 364, 4. ipsius in foeminas Romanas benignitas II, 365, 11. suos ad aequitatem hortatur H, 365, 19. Senatum male accipit II, 367, 11. pacem a Iustiniano petit II, 369, 1. murorum partem diruit II, 370, 18. in Lucaniam proficiscitur II, 373, 2. Romam a Belisario receptam frustra oppugnat II, 378, 4. se apud suos purgat II, 382, 19. Perusiam obsidet recipitque II, 386, 16. 427, 13. Ioannem imprudenter adoritur II, 389, 13. Belisarium fugat II, 397, 13. Ruscianum cast. obsidet. II, 400, 20. eo capto, Chalazarem excarnificat II, 404, 13. Romam obsidet II, 432, 3. capit. II, 433, 12. instaurat II, 437, 6. nuptias filiae regis Francorum frustra ambit. *ibid.* Centuncellas obsidet II, 438, 1. et castellum Rhegii II, 439, 13. Tarentum et Ariminum capit II, 440, 2. Siciliam vastat II, 445, 7. inde excedit II, 453, 1. Romam Senatores aliquot revocat II. 572, 7. classem infestam mittit in Graeciam II, 574, 18. 576, 18. et in Picenum copias II, 577, 9. amissa classe, pacem frustra ab imper. petit infimis conditionibus II, 585, 18. castra locat ad Apeninum in vice Tagialis II, 610, 1. diem praelio cum Narsete praestitutam antevertit II, 611, 4. suos hortatus H, 615, 16. disponit aciem II, 618, 1. equitandi peritiam hostibus medio in campo ostentat II, 620, 2. eius imprudentia II, 622, 4. fuga et caedes II, 624, 18. et seq. annos regnavit. XI. II, 625, 16. ipsius gaza Ticini et Cumis reposita H, 628, 17. 635, 12. fratrem suum Cumis praefecerat. *ibid.*
- Trachea**, castrum Abasgiae II, 500, 8. 20.
- Traianus imper.** triumphat I, 445, 10. praesidia ad Pontum Euxinum collocat II, 466, 10.
- Traiani turris** trans Istrum II, 336, 13.
- Traianus Protector** Belisarii cum Gothis pugnat II, 126, 4. Antoninam deducit II, 160, 2. 161, 8. mirum vulnus accipit II, 167, 4. in Assyriam incurrit I, 234, 17.
- Transtiberina porta** Rom. II, 94, 11. dicta Pancratiana II, 109, 11. urbis regio Transtiberina II, 94, 6.
- Trapezus urbs** I, 289, 23. 294, 17. illius fines II, 464, 2. in eius agro mel amarum II, 464, 3. Trapezuntii non sunt Colchis contermini II, 466, 5.
- Trazamundus** Genzonis fil. et Gundamundi frater, Vandalorum rex, blande Catholicorum fidem tentat. I, 345, 20. uxorem ducit Amalafriadam sororem Theoderici regis Italiae I, 346, 9. Anastasii Aug. amicus I, 346, 17. cladem a Mauris maximam accipit I, 349, 10.
- Tretus**, locus Antiochiae vicinus, in quo templum Michaelis Archang. I, 199, 22.
- Tria Fata**, locus Romae II, 122, 12.
- Tribulus**, quid sit II, 379, 8.
- Tribunianus**, natione Pamphylius, Quaestor, doctissimus, avarissimus, legum nundinator I, 122, 13. exiit magistratu I, 123, 4. restitutus, illum exercet per annos multos I, 129, 19. vir fuit urbanus I, 129, 24. morbo obiit I, 129, 21.
- Tribunus medicus** ad Chosroem pe-

- tentem mittitur I, 281, 17. eius elo-
gium II, 504, 15. Chorois in eum
munificentia II, 505, 8.
- Tricamarum, locus Carthagini vicinus
I, 416, 9. 428, 20. 430, 6. 431,
10.
- Triclinium I, 527, 12.
- Tripolis I, 337. 5. 431, 11. vento il-
luc delatus Vesuvii cinis II, 163, 11.
quantum a Gadibus distet I, 311,
15. circumcolentes eam Mauri I,
346, 20. deficit a Vandalis I, 356,
21. 361, 6. praeficitur ei Sergius
I, 502, 3.
- Tripus ferreus pro foribus Palatii re-
gis Persarum, quam funestus I,
119, 1.
- Tripyrgia, locus Edessae I, 279,
18.
- Troianum Palladium: *vide* Palla-
dium.
- Tryphon vectigalia Africae instaurat.
I, 445, 2.
- Tuba duplex, equestris et pedestris
et circa utriusque usum, Procopii
consilium II, 242, 12.
- Tudertum Gotthico munitum praesidio
II, 187, 19. in potestatem Belisarii
venit II, 197, 2.
- Tullianus Venantii fil. Brutios et Lu-
canos imperatori conciliat. II, 353,
1. Lucaniae angustias occupat II,
370. 5. deserit II, 373, 15. frater
fuit Deopherontis II, 401, 21.
- Tumar, locus munitus in monte Au-
rasio I, 496, 7. obsidetur a Salomo-
ne I, 497, 9.
- Turris Traiani trans Istrum II, 436,
13. turres lignae ad oppugnationem
compositae II, 102, 2.
- Tusci divinationibus dediti II, 571, 9.
Tusciae situs II, 80, 21. partem eius
magnam Theodatus possidet II, 17,
3. multas urbes recipit Belisarius
II, 81, 1. et postea Narses II, 629,
3. extrema urbs Genua II, 195, 1.
- Tyrrhenum mare ab Adriatico divi-
dunt iusulae Gaulus et Melita I,
372, 14. procellosum I, 429, 6. His-
paniam et Galliam alluit II, 62, 19.
quantum Ravenna dissitum. II, 79,
12,
- Tzani, olim Sani, ubinam siti I, 77,
4. 288, 15. II, 462, 10. victi Sittae
humanitate, ad Christum Romanos-
que accedunt I, 77, 12. domiti I,
164, 11. cum Romanis Petram obsi-
dent I, 288, 5. 292, 12. *fiudem* mili-
tant II, 525, 10. Tzanica regio I,
288, 15. ex eius montibus Beas flu-
vius oritur II, 464, 7.
- Tzazo, Gelimeris frater, ducta in
Sardiniam classe I, 361, 13. illam
recipit I, 403, 22. revocatus a Ge-
limere I, 407, 13. 408, 12. hortatur
ad praelium I, 418, 22. occumbit
I, 421, 23. eius caput in Sardiniam
fertur I, 430, 3.
- Tzibilum Apuliae cast. II, 502, 16.
frustra a Persis tentatum II,
549, 1.
- Tzibus: *vide* Ioannes Tzibus.
- Tzur, Caucasiarum portarum altera
II, 469, 15.
- Tzurulum Thraciae castellum II, 441,
17.
- Vaces Langobardorum rex, Valdali
pater, Risiulfo nepoti infensus. II,
429, 9.
- Vacimus Gotthorum dux II, 179,
12.
- Vacis Langobard. rex, Iustiniano sta-
det II, 236, 9.
- Vacis Gotthorum dux II, 197, 12.
- Valdalis Vacis filius, Langobard.
rex II, 429, 20.
- Valentinianus tertius, Constantii filius
in aula Theodosii iunioris educatus
I, 320, 6. ab eodem in imperium
missus, Ioannem tyrannum igno-
miniose necat I, 321, 12. Placidiae
matris culpa, pessimus evadit, et
amittit Africam I, 321, 19. Maximo
decepto, uxori eius vim turpem af-
fert I, 328, 21. Aetium tollit e me-
dio I, 329, 16. dicto memorabili nota-
tur. *ibid.* occiditur a Maximo I,
331, 10. II, 121, 13. nullam relinquit
masculam prolem, sed duas tantum
filias I, 327, 20. nempe Eudociam
et Placidiam I. 332, 9.
- Valentinus Episcopus a Totila trunca-
tur manibus II, 339, 22.
- Valentinus equitum dux II, 26, 15.
- Valentinus, Photii equiso, praeclarum
edit facinus II, 89, 13. turmae eque-
stris dux II, 131, 20. Hydruntem
obsidione eximit II, 316, 16. Ro-
mam missus II, 337, 21. interit II,
338, 16.
- Valerianus Damiani avunculus II, 176,
14. in bello Vandalico foederato-
rum dux I, 359, 11. 361, 15. 367,
12. 420, 13. in Numidia degit I,

- 474, 20. Byzantium revocatur I, 493, 8, in Italiam missus II, 116, 10. 125, 20. Gotthos vincit II, 128, 14. in Campo Neronis pugnat. II, 150. 151, 23. obsidioni Auximi navat operam II, 254, 6. cum Belisario Byzantium redit II, 280, 4. Magister factus militum per Armeniam I, 215, 19. 260, 9. 391, 18. 494, 9. irrupit in Persarmeniam I, 262, 16. illic pugnat I, 264, 22. Bersathum Persam acie victum capit II, 537, 20. In Italiam redit et convenit Belisarium II, 391, 18. 401, 7. Anconam navigat II, 403, 22. per litteras a Ioanne auxilium petit II, 557, 18. eius oratio ante navale certamen II, 579, 12. Narseti se adiungit II, 606, 19. aciel cornu dexterum tenet in Totilam II, 618, 9. frustra Veronam obsidet II, 628, 5. Petra pertusa potitus, revocatur II, 636, 11.
- Vandali**, gens Gotthica I, 312, 19. eorum species, religio, lingua, veteres sedes I, 313, 2. fame preassi I, 899, 5. plurimi cum Alanis ad Francos adeunt, relicta Maeotide quam accolebant I, 319, 6. in Hispaniam profecti, sedes obvinent ab Honorio Aug. sine iure praescriptionis triginta annorum I, 319, 17. 323, 24. in Africam traiciunt, acciti a Bonifacio I, 324, 1. II, 477, 13. illo acie victo, frustra Hipponem obsident I, 325, 3. Romanos profligant I, 325, 13. qui in patria remanserant, legationem mittunt ad Gizericum I, 399, 15. horum nomen interiit I, 400, 10. Vandalorum sortes in Africa I, 333, 19. et militia I, 334, 5. et pugnandi mos I, 348, 17. et luxus I, 434, 12. pelluntur ex Sardinia a Marcelliano, I, 337, 4. Leonis Aug. classem profligant I, 398, 19. eorum regnum quam legem successionis habuerit I, 344, 10. Catholicos vexant, I, 344, 22. Lilybaeo donantur I, 346, 20. Sacerdotes Catholicos violant, ac templa polluunt I, 347, 17. victi a Mauris Tripolitanis I, 349, 10. et a Byzacenis I, 349, 20. Belli a Iustiniano ipsis illati origo I, 351, 11. et seq. apparatus I, 358, 15. de hoc bello Procopii iudicium I, 441, 1. eorum clades I, 385, 22. et alibi. consternatio I, 391, 20. luctus I, 408, 12. 422, 20. in templis suppli-
- ces capiuntur I, 425, 6. 428, 6. quamdiu potiti sint Africa I, 423, 14. militiae Romanae a Iustiniano ascripti, dicuntur Iustiniani I, 471, 14.
- Vararanes Persarum rex**. urbanitate Anatolii victus, pacem Romanis concedit I, 14, 22.
- Varazes dux** II, 391, 17. 525, 10.
- Varazes nomen dignitatis Persicae** I, 58, 5.
- Varmi** II, 429, 14. eorum sedes II, 559, 3. rex Hermegiscus II, 560, 13. et Radiger II, 562, 15. illis metuendi Franci II, 561, 17. omnes pedibus militant II, 564, 14. ab Anglis praelio victi II, 563, 14. dant Erulis transitum II, 205, 13.
- Varrhames Adergudunbadem patrem impie prodit** I, 116, 15. fit Chanaranges I, 118, 5.
- Vazaine, Persidis regio** II, 504, 8.
- Uchimerium Lazicae cast.** II, 536, 6. in potestatem Persarum venit II, 541, 9. et seq.
- Vectigalium remissio** I, 39, 4. instauratio in Africa gravior I, 444, 20.
- Vellus aureum ultra Phasin servabatur** II, 468, 14.
- Venantius Tulliani pater** II, 353, 1.
- Veneti factio Circensis** I, 119, 14. illis favet Iustinianus I, 208, 17. Venetia porticus I, 128, 2. Venetus color idem ac caeruleus I, 203, 17.
- Venetiae, Gotthorum copiis munitae** II, 59, 18. ager Venetus ad Ravennam usque evadit. II, 80, 8. in potestatem Belisarii venit II, 271, 22. res in eo gestae II, 284, 3. 285, 9. 290, 14. partem ipsius maximam Franci occupant II, 417, 23. 586, 10. ac tenent II, 600, 4.
- Venus humanis hostiis culta a Saracenis** I, 282, 3.
- Veredarii, quinam** I, 380, 16. Veredi sive equi publici I, 241, 11.
- Verina Leonis Aug. uxor et Basilisci soror** I, 356, 1. periculum a fratre depellit I, 340, 2.
- Veritas, praecipua historiae laus** I, 10, 18.
- Verona urbs** II, 272, 5. capta a Romanis, et mox amissa II, 290, 14. Praefectum habet Teiam II, 600, 20. illam frustra obsidet Valerianus II, 628, 6.
- Verus Erulorum dux, homo temera-**

- rius II, 391, 17. irrumpit in Persarmeniam I, 262, 1. cadit in praelio II, 440, 18.
- Vespasianus Augustus Titi pater I, 445, 1.
- Vesta, ignis I, 259, 19.
- Vesuvii montis situs II. 162, 14, mugitus II, 162, 11. 656, 15. alta inanitas, *ibid.* rivus igneus. II, 657, 9. sollemnis Byzantii supplicatio ob terrorem iniectum civibus delato illuc cinere II, 163, 8. idem vento perlatus Tripolin II, 163, 11. foecundat agros II. 163, 16. circa montem salubre tabidis caelum. *ibid.*
- Via Appia, Flaminia, Latina, Portuensis, et Ostiensis: *videantur haec nomina suis locis.*
- Vibo urbs II, 354, 7.
- Vigilantia Iustiniani soror, et Proiectae mater I, 513, 13.
- Vigiles dicti Executores I, 460, 13. qua cautione locati Romae a Belisario II, 121, 17.
- Vigilius Reparati frater II, 123, 12. Pontificatum Romanum occupat, vivente Sylverio Papa II, 121, 9. frumentum ex Sicilia ad urbem obsessam mittit II, 339, 3. Byzantium petit II, 340, 5. Iustinianum ad Italiam recuperandam hortatur II, 428, 18.
- Vilas Protector Ildibadam regem in convivio occidit II, 286, 17. 287, 6.
- Viliaris cum Artabaze singulare certamen. II, 296, 20.
- Vince, tessera et nomen seditionis Byzantinae I, 121, 13.
- Visandus Erulorum dux II, 199, 14. 235, 19. 285, 16.
- Visandus Bandalarius Gotthus, tredecim vulneribus saucius, ac per triduum pro occiso relictus evadit II, 91, 12. Auximi Praefectus II, 188, 1.
- Visigothi dicti olim Scythae 374. c. eorum origo, species, religio, lingua, antiquae sedes I, 313, 2. egressi patria, societatem cum Arcadio Aug. ineunt I, 313, 12. Alarico duce Europam crudeliter vastant I, 313, 16. 314, 6. Romam diripiunt I, 316, 1. Adaulfo duce, concedunt in Galliam I, 318, 18. provincias trans Rhodanum sitas obtinent II, 63, 12. atque Hispaniam I, 324, 1. II, 477, 14. Odoacre in Italia regnante, ditionem extendunt ad Alpes II, 64, 17. foedus ineunt cum Theoderico Italiae rege II, 65, 2. victi a Francis et magna ditionis parte spoliati II, 67, 5. Gallia ab iisdem pulsati II, 71, 2.
- Vitalianus Patricioli fil. tyrannus I, 39, 19. Hermogene consiliario utitur I, 61, 8. Ioannis avunculus II, 163, 24.
- Vitalius Rom. dux in agro Veneto II, 235, 17. 264, 3. Ravennam comitatibus intercludit II, 260, 20. victus ab Nubado II, 285, 9. Veronam petit II, 290, 11. Magister milit. per Illyricum II, 316, 1. in Aemilia rem gerit. II, 320, 15.
- Vitigis Ulithi nepos II, 184, 17. Uraiae avunculus II, 196, 2. rex a Gotthis creatus II, 58, 6. Theodatum de medio tollit II, 58, 10. relicto Romae praesidio, Ravennam concedit, ibique uxorem ducit Matasuntham Amalasanthae filiam II, 61, 11. Gallia cedit Francis, auxilia pollicentibus et inde Marciam ducem revocat II, 73, 11. Romam a Belisario captam petit cum ingenti exercitu II, 82, 13. cives ad defectionem sollicitat II, 92, 20. urbem obsidet II, 95, 17. eius induto nomine pastor victus ab altero dicto Belisario, Gotthis dat omen cladis II, 98, 10. legatos mittit ad Belisarium II, 99, 12. muros frustra oppugnat II, 105, 4. et seq. Senatores obsides necat II, 123, 8. frustra conatur Belisarium imitari II, 127, 15. suos ad praelium hortatur II, 134, 21. et seq. operam perdit II, 182, 4. obsidionem solvit II, 186, 6. multa loca praesidiis munit II, 187, 14. Ariminum obsidet II, 191, 4. Ravennam se recipit II, 217, 6. Langobardos ad societatem invitat II, 236, 9. per legatos Chosroem ad bellum Romanis indicendum impellit I, 156, 7. II, 237, 4. obsessus Ravennae, Francorum societatem repudiat II, 263, 19. agit de pace II, 266, 6. captus a Belisario II, 271, 5. Byzantium deportatur II, 280, 2. et illic manet I, 216, 1.

- Vivarium Romae II, 106, 15. unde sic dictum II, 111, 14.
- Uliaris praesidii Neapol. Praef. sub regibus Gotthis II, 18, 21. Florentiam obsidet II, 298, 14.
- Uliaris Belisarii Protector I, 390, 1. Ioannem Armenium imprudens occidit I, 426, 6. eximitur poenae I, 426, 22. classem ducit Ariminum II, 213, 2. Mediolano opem ferre cunctatur II, 229, 1. ob id invisus Belisario II, 234, 19.
- Ulias Gotthus, apud Romanos obses II, 174, 19.
- Uligagus Erulus, in exercitu Romano dux. II, 498, 3. 499, 9. 500, 10. 525, 9.
- Uligisalus Gotthorum dux, Salonas obsidet II, 82, 18. Tuderti Praef. II, 187, 18.
- Ulimun, stipator Belisarii, Anconam servat II, 198, 22.
- Uliplus Cyprianum, cuius erat Protector, occidit II, 327, 6. Deo ulciscente, occiditur II, 629, 8.
- Ulitheus, patruus Vitigis, deletur cum copiis II, 184, 17.
- Ulitheus, Gontharidi tyranno fidissimus. I, 516, 10. illius iussu Areobindum Magistrum mil. necat I, 522, 18. occiditur cum Gontharide I, 531, 19.
- Ulpiana Illyrici urbs, turbata controversiis de religione II, 594, 4.
- Ulysses, ubinam cum Circe egerit II, 57, 19. Palladii raptor cum Diomede II, 78, 6. ex Phaeacia vectus achedia II, 575, 1. navis eius lapidea in Corcyra II, 575, 18.
- Unigatus Protector, Belisarium servat II, 257, 12.
- Unilas Gotthorum dux. II, 81, 18.
- Unionis pretiosissimi iactura I, 21, 21. eius piscatus I, 23, 21. uniones assectantur canes marini I, 22, 6.
- Uraias, nepos Vitigis II, 196, 3. Mediolanum cum Burgundionibus obsidet II, 219, 17. 228, 22. captum excindit II, 234, 5. cum Erulis paciscitur II, 235, 12. non audet Romanos aggredi II, 247, 5. Ravennae obsessae succurrere frustra nititur, II, 265, 7. oblatum sibi regnum recusat II, 273, 21. occiditur ab Ildibado II, 285, 21.
- Urbanitatis vis I, 15, 8.
- Urbinum II, 185, 1. eius situs II, 221, 10. praesidio tenetur Gotthico II, 188, 2. capitur a Belisario II, 223, 7.
- Urbs Salvia ab Alarico diruta II, 213, 13. lepidum hic oblatum Procopio spectaculum. *ibid.* II, 213, 18.
- Urbs vetus, praesidio munita Gotthico II, 187, 17. vicina Romae II, 219, 20. illam Peranium obsidet II, 221, 10. Belisarius capit II, 225, 2. eius situs II, 225, 12.
- Ursicinus peditum dux II, 26, 16. 109, 18.
- Utica 213. b.
- Utiguri, vel Utriguri: *vide* Uturguri.
- Uturgur, Hunnorum Cimmericorum princeps, a quo dicti Uturguri II, 476, 1.
- Uturguri Hunni, dicti olim Cimmerici, ad Maeotidem siti II, 474, 14. paulum traiciunt II, 477, 11. reversi in patriam II, 478, 16. in ea manent II, 479, 15. illos Iustinianus excitat in Cuturguros II, 552, 17. d. hos praelio vincunt II, 553, 13. ipsorum rex Sandil cum Iustiniano expostulat II, 555, 15.
- Usdrilas Gotthus, Arimini Praef. II, 606, 21. Romanos provocat II, 607, 9. occiditur II, 608, 13.
- Ustrigotthus, Elemundi Gepaedum regis filius, regni successione deiectus a Thorisino, ad Langobardos confugit II, 605, 2.
- Vulgi ingenium II, 156, 8.
- Vulnera mirabilia II, 151, 10, 152, 21, 167, 5. 243, 15.
- Vulsinus Tusciae lacus, castello munitus II, 23, 15. in eo occisa Amasuntha II, 25, 9.
- Xiphias, cometa, I, 167, 8.
- Zaba, dicta Mauritania prima I, 501, 1.
- Zaberganes maligno responso Chosroem a Mebode alienat I, 118, 19. eundem in Antiochenos accendit I, 190, 18. cum eo agunt Edesseni obsessi I, 269, 8.
- Zacynthi portus I. 369, 6. in Zacynthios Gizerici crudelitas I, 400, 23.
- Zaidus Rom. dux I, 359, 16.
- Zames Cabadis Persarum Regis filius cocles, ob oculi vitium, successione regni excluditur I, 50, 18. 193, 18. coniurationis in Chosroem particeps morte afficitur I, 115, 12. II, 599, 1.

- Zannas** Pharesmanae filius, Rufini ac Leontii pater I, 493, 7.
- Zanter**, Belisarii stipator II, 81, 4.
- Zechi** ad Pontum Euxinum siti II, 473, 6.
- Zechi** ubinam siti I, 288, 21.
- Zeno** Isaurus, Ariadnes maritus, et pater Leonis iunioris Augusti I, 340, 12. collega filii *ibid.* in patriam fugit I, 342, 17. imperio ope Armati recuperato, illum interficit eiusque filium fallit I, 343, 10. Basiliscum mori frigore cogit. *ibid.* pacem cum Vandalis facit I, 343, 23. 353, 1. Legatum habet apud
- Perozem** Persarum regem I, 16, 21 Theoderico suadet ut regnum Italiae occupet II, 7, 10. 169, 14. 171, 2.
- Zeno** Equitum dux II, 164, 3. obses apud Gotthos II, 174, 18.
- Zenobia** urbs a Zenobia Odonathi uxore condita, in regione sterili I, 171, 18.
- Zerbule**, castellum montis Aurasii in Numidia I, 495, 16. expugnatur a Salomone. I, 496, 7.
- Zexippi** balneum a seditionis incensum I, 121, 6.

I N D E X
IN LIBROS VI.
DE A E D I F I C I I S.

- Aborrhias fluvius Theodosiopolin alluit 224, 5. et Circesium, ubi se in Euphratem exonerat 225, 23.
- Abrittus castellum Thraciae 308, 2.
- Abydo respondet Sestus 302, 15. 310, 19.
- S. Acacii templum 190, 3.
- Acarmania 269, 11.
- Achillaeus cultus, qualis 182, 9.
- Acremba castellum Macedoniae 279, 53.
- Acrenza castellum Dardaniae 280, 45.
- Acyes: *vide* Ad aquas, iam proximo.
- Ad aquas, Graece *Ἀκῦες*, oppidum ad Istrum flu, 289, 19.
- Adagia 173, 4. 203, 11.
- Adana urbs Ciliciae 319, 7.
- Adanum cast. Epiri veteris 279, 9.
- Adanum cast. Mysiae ad Danubium 293, 4.
- Adrianum castellum Macedoniae 280, 1.
- Adrianopolis in Epiro, dicta Iustinianopolis 268, 21. *vide etiam* *Lectiones varias ad pag.* 305, 22.
- Adriaticum mare sinum Ionium efficit 265, 20. 265, 22.
- Adrumetus Byzacii metropolis 340, 6. dicta Iustiniana *ibid.* 24.
- Aeadaba cast. Illyrici 284, 39.
- Aeadabe arx ad Danubium 290, 25.
- Aegeum mare ubinam coëtat cum Ponto Euxino 191, 17.
- Aegistus cast. Scythiae ad Istrum 293, 23.
- Aegyptus 330, 331. eius Pyramides, opus inutile 209, 8.
- Aenus urbs ab Aenea condita 303, 3.
- Aes optimum 181, 22.
- Aesimonti cast. in Thracia 306, 53.
- Aethiopes Auxomitae 326, 25.
- Aetolia 269, 11.
- Africa Nilo dividitur ab Asa 331, 19.
- Africa Proconsularis 339, 22.
- S. Agathonici templum 190, 22.
- Ager Romanus, tractus intra Persarum fines 221, 13.
- Agonclias: *vide* Anagonclias.
- Agriolodes monasterium in limite Pentapoleos 332, 20.
- AIadaba: *vide* Aeadaba.
- Alae murorum *πρὸς* 232, 15.
- Alarum cast. Illyrici 283, 26.
- Alcon cast. Thessaliae 230, 32.
- Aldanes cast. Illyrici 283, 35.
- Alexander Macedo regem Persarum sustulit 245, 3. eius templum Augilae 333, 12.
- Alexander Mameae filius 245, 8.
- Alexandria classes frumentarias Byzantium mittit 310, 22. quantum dissita Taphosiri 332, 2. et Pentapoli 332, 12. locus in ea dictus Phiala 331, 1.

- Argus, cast. Epiri veteris.** 75. c. *vide* Argus.
Alidina: *vide* Altina.
Alistrus castellum Epiri novae 277, 32.
Aliula castellum Epiri novae 277, 27.
Almum castellum ad Danubium 290, 12.
Almyris cast. in limite Scythiae ad Istrum 293, 24.
Altena cast. Mysiae ad Danubium 292, 20.
Altina vel Alidina cast. Thraciae 308, 7.
Alusti cast. 262, 8.
Amantia castellum Epiri novae 278, 45.
Amasea urbs 260, 21. in Augustano codice Amoria.
Amida urbs quanto dissita spatio Martiopolio 249, 1. capta a Cabade 249, 18. firmati illius muri 220, 15. castella ipsam inter et Daram posita 222, 15. et circumiecta 223, 8. tractus ab ista urbe ad Theodosiopolin Armeniae nomine comprehenditur 244, 4.
Ammodium, locus in limite Persico 213, 22.
Ammonis templum Angulae 333, 17.
Amoria: *vide* Amasea.
Amuloselotes castellum Illyrici 285, 30. Editio Augustana sic dividit, *ἀμολο, σέτλοτες*.
Amyntae basilica: *vide* Basilica.
Anagontias castellum Thraciae 306, 30.
Anaplus, ibique templum Michaelis Archangeli 197, 9. 197, 24.
Anastasiopolis, urbs Rhodopes, 303, 24.
Anastasius Aug. ex vico Dara urbem fecit 210, 5. eius prudens humanitas 249, 20. Melitenen coepit moenibus cingere 254, 22. Theodosiopolin muniit 255, 16. muros longos extruxit 297, 25. in Samaritanos animadvertit 325, 22. 326, 4.
Anchialus Thraciae urbs ad Pontum Euxinum 262, 24. munitae ibi balneae salutares 263, 5.
Anchialus castellum Thraciae 307, 5.
Ancyriana castellum Thraciae 303, 16.
S. Andreae corpus inventam 188, 20. 189, 14.
S. Annae Christi aviae templum 185, 14.
Annucas Mesopotamiae castellum 227, 16.
Anthemius Trallianus, templi Sophiae architectus 174, 2. 180, 8. 217, 23.
S. Anthimi Mart. templum 194, 13.
Anthipari vel Authipari cast. in Thracia 306, 32.
Antiochia dicta Theopolis 238, 5. 318, 6. 328, 18. illam a Chosroë incensam reparat Iustinianus 239. 240. Deiparae et Michaelis Archangeli templa aedificat 241, 16.
Antipagrae cast. Epiri novae 278, 28.
Antiphorus Edessae 229, 6.
Antipyrgus, arx in Libya 332, 11.
Antonini thermae Nicomediae 314, 15.
Antoniam castellum Thraciae 306, 15.
Aoeon cast. Epiri novae 278, 7.
Aona cast. Epiri novae 277, 24.
Apadnas cast. prope Amidam 223, 11.
Apadnense monast. in Isauria 328, 22.
Apamea urbs 328, 17.
Aphelii monast. 328, 11.
Aphrodisias urbs Cherronesi 302, 5.
Apis cast. Epiri novae 278, 23.
Apollodorus Damascenus architectus sub Traiano Aug. 288, 22.
S. S. Apostoli impense culti a Iustiniano 186, 11. commune omnibus templum Byzantii 187, 14. in eo reperta S. S. Andreae, Lucae ac Timothei corpora 188, 20. sepulcra imperatorum 189, 4.
Appiara cast. Thraciae 307, 16.
Apsides sive arcus 176, 8. vocantur *λωποι* 180, 2. 180, 22.
Aquas: *vide* Ad aquas.
Aquiensis agri castella 285, 6. — 14.
Ara in templi parte Orientali 175, 22, 194, 26. ara S. Sophiae 179, 19.

- Arabia dicta tertia Palaestina 326,
 18. Arabicus sinus 326, 24.
 Arbatias cast. Illyrici 282, 43.
 Arbylae calceamenti genus 182,
 10.
 Arcadianae thermae, ibique atrium
 et statua Theodoraе Aug. 205, 2
 205, 15. 205, 24.
 Arcadii domus in xenodochium versa
 183, 14.
 Arcunes cast. Illyrici 282, 39.
 Ardia cast. Illyrici 282, 30.
 Areon sive Areson cast. Armeniae
 253, 15.
 Argamo cast. Thraciae 308, 28.
 Arganocilum vel Arganoceli cast. Il-
 lyrici 285, 10.
 Argentares cast. Illyrici 285, 15.
 Argicianum castellum Macedoniae
 280, 6.
 Argus vel Algus cast. Epiri novae
 277, 23.
 Argyas cast. Epiri novae 278, 43.
 Argyronium in Asia prope Byzantium
 200, 26.
 Aria cast. Dardaniae 282, 2.
 Arina cast. Thraciae 307, 22.
 Ἄρις, flumineus agger 219, 5.
 219, 16.
 Arma vel Armata cast. ad Danubium
 289, 17.
 Armenia reges olim indigenas habuit
 245, 1. postea a Parthis accepit
 Arsacidas 245, 9. regni divisio
 245, 17. pars Romanae ditioni
 adiuncta paruit Comiti, 246, 15.
 deinde sub Iustiniano, Magister mil.
 praefuit maiori Armeniae 246,
 19. quandiu et quo iure Satrapae
 rexerint Armeniae partem 247,
 1. sublatis Satrapis duces suf-
 ficit Iustinianus 248, 6. tractus
 ab urbe Amida ad Theodosiopo-
 lin Armeniae nomine comprehendit-
 tur 244, 4. Armenia Sophanene
 248, 17. 250, 18. in minori Ar-
 menia Melitene 195, 12. 254,
 8. Armeniae montes 319, 8.
 Arsa cast. Dardaniae 281, 48.
 Arsaces, regis Parthorum frater, Ar-
 meniae regnum consecutus, Arsaci-
 darnm genus illic induxit 245,
 10.
 Arsaces Armeniae regum ultimus
 245, 20.
 Arsaza cast. Illyrici 283, 45.
 Arsena cast. Illyrici 283, 33.
 Artaleson castrum Chorzanis in Ar-
 menia, ducis sedes 252, 8.
 Artemisium cast. ad Ostia Rhechii
 277, 2.
 Arxane in Armenia Persis subdita, ac
 Romanis certamina 248, 21.
 Arzon vel Arxen cast. Rhodopes
 305, 33.
 Ἀσβεστός, calx 178, 5.
 Asgarzus cast. Thraciae 306, 48.
 Asgizus vel Asgizane cast. Thraciae
 306, 54.
 Asia Nilo ab Africa dividitur, Phaside
 vel Tanai ab Europa 331, 13.
 331, 15.
 Asilba cast. Thraciae 307, 39.
 Ἀσφαλτός 187, 5.
 Asthianene in Armenia 251, 11.
 Atachas cast. inter Daram et Amidam
 222, 17.
 Ἀθῆναι ἑλληνική 337, 9.
 Athenae in Graecia 272, 19. 275,
 10.
 Athyra urbs Thraciae 296, 3.
 Attila imperii Rom. vastator 286,
 13.
 Augila, nomen duarum urbium 333,
 12.
 Augusta urbs ad Danubium 290,
 21.
 Augustaeum Byzantii forum 181,
 9. in eo equestris statua Iustiniani,
 181, 19. et Curiae 202, 10.
 Augustas cast. Rhodopes 306, 3.
 Augustorum castrum, prope Amidam
 223, 7.
 Aulon castellum Macedoniae 279,
 42.
 Aumetera cast. Byzacii 342, 12.
 Aurasius Numidiaе mons describitur
 342, 16.
 Aurea porta Byzantii 185, 8. 201,
 11.
 Aureliana cast. Illyrici 285, 16.
 Authipari: vide Anthipari.
 Autumnale sidus 182, 14.
 Auxomitae 326, 25.
 Axiopa cast. Thraciae 308, 24.
 Azeta vel Euzeta cast. Dardaniae
 281, 20.
 Babas vel Babos cast. Macedoniae,
 280, 18.
 SS. Bacchi et Sergii templum 168,
 18.
 Baccusta et Bacuste, castella Epiri
 novae 278, 3. 277, 31.
 Badziania cast. Illyrici 282, 49.

- Baerberden castellum Armeniae** 253, 15.
Baeca cast. Thraciae 306, 38.
Baga vel Bana urbs Africae, Theodoras dicta 339, 23.
Balauseum cast. Illyrici 283, 29.
Balbae cast. Illyrici 282, 14.
Baleae vel Basileae urbs Graeciae 271, 20.
Ballelina vel Balesiana cast. Dardaniae 281, 25.
Balnei chytropodes 227, 3.
Banasyneon cast. inter Daram et Amidam 222, 17.
Banes cast. Illyrici 282, 50.
Barachtestes castellum Illyrici 283, 36.
Baras vel Baros, cast. prope Amidam 223, 16.
Barbalisium castellum Euphratesiae 235, 19.
Barbari pulsi 171, 6. eorum in Romanos odium 338, 21.
Barbaries cast. Illyrici 282, 42.
Barchon cast. Tzanicæ 259, 16.
S. Bartholomaei templum in urbe Dara 214, 5. 220, 12.
Bascum: vide Vascum.
Basibunum cast. Thraciae 307, 4.
Basileae: vide Baleae.
Basilica Amyntae, cast. Macedoniae 279, 9.
Bassidina castellum Thraciae 307, 53.
Basternas castellum Thraciae 307, 28.
Batnae cast. Osroënæ 230, 22.
Basinus cast. Macedoniae 280, 7.
Bebrate: vide Brebate.
Becis cast. Thraciae 308, 6.
Becripara: vide Veripara.
Beculi vel Bescylli cast. Thraciae 307, 8.
Bederiana castellum vicinum Tauresio ubi natus est Iustinianus 266, 14. 267, 16.
Begadaei monast. 323, 22.
Belabutine in Armenia 247, 23.
Belas cast. Dardaniae 281, 11.
Belastyras: vide Velastyras.
Beledina cast. Thraciae 308, 1.
Bellsarius victor 204, 8.
Bella cast. Dardaniae 281, 26.
Bellurus pagus in urbem crescit 303, 14.
Bemaste cast. Illyrici 283, 7.
- Bepara vel Bepra cast. Rhodopes** 305, 46.
Bercadium castellum Illyrici 283, 41.
Berenice urbs Pentapoleos 332, 15.
Bergisum vel Bertisum cast. Rhodopes 305.
Beripara: vide Veripara.
Bermerium sive Bermexium cast. Dardaniae 281, 52.
Berrhoea urbs: vide Lectiones varias ad pag. 305.
Bertisum: vide Bergisum.
Bertzana castellum Dardaniae 281, 46.
Bescylli: vide Beculi.
Besiana cast. Dardaniae 281, 47.
Bessaiana vel Bezaiana cast. Dardaniae 281, 47.
Besiparum: vide Vesiparum.
Bethleemi refecta moenia 323, 8.
Betzas cast. Illyrici 282, 33.
Bezaiana: vide Bessaiana.
Bia: vide Via.
Biculea: vide Viculea.
Bidamas castellum Mesopotamiae 223, 1.
Bidigis cast. Thraciae 307, 21.
Bidzo cast. Illyrici 282, 28.
Bigranae ad Danubium 290, 19.
Bimetus cast. Illyrici 283, 1.
Bimideon: vide Bismideon.
Bineus: vide Vineus.
Bisdina vel Biodina cast. Thraciae 307, 43.
Bismapha castellum Thraciae 308, 21.
Bismideon vel Bimideon cast. Mesopotamiae 228, 1.
Bithyniae aedificia 311, 22 — 316, 5.
Bitzimaean cast. Illyrici 282, 48.
Bizana vel Byzana in Armenia 254, 3. 256, 15.
Blachernae, ibique templum Deiparae 184, 9. 185, 14. 193, 9.
Blebois: vide Blepus.
Blepus vel Blebois cast. Illyrici 283, 23.
Bleschanes Persarum dux 221, 19.
Blezo cast. Dardaniae 281, 49.
Bodas cast. Thraciae 307, 33.
Boeotia 272, 20.
Bogas castellum Macedoniae 279, 49.
Boladypara: vide Veladipara.

- Bolbus** castellum Macedoniae 279, 43.
Bononia vel **Bunonia** ad Danubium 290, 5.
Borbrega vel **Borgrepa** cast. Illyrici 282, 35.
Borriarus: *vide Verejaros*.
Borium, urbs ultima Pentapoleos 333, 6. *immunis* 334, 5.
Bospara castellum Rhodopes 305, 21.
Bosporus urbs 261, 23. 262, 4.
Bostra urbs 328, 14.
Bottes cast. Illyrici 282, 47.
Braeola cast. Illyrici 285, 35.
Braiola cast. Illyrici 285, 9.
Brarcodum vel **Brarcetum** cast. Illyrici 283, 39.
Bratzista cast. Illyrici 284, 6.
Bre cast. Rhodopes 305, 18.
Brebate castellum Epiri novae 278, 18.
Brebeta castellum Epiri novae 278, 30.
Bredas cast. Thraciae 306, 26.
Bregedaba cast. Illyrici 282, 34.
Brigizes castellum Macedoniae 279, 44.
Briparo: *vide Britaro*.
Briparum castellum prope Sardicam 282, 7.
Britaro vel **Briparo** castellum Illyrici 284, 48.
Brittura cast. Illyrici 284, 27.
Brochi nomen corruptum ex **Proochthi** 197, 13.
Burdomina: *vide Burdomina*.
Bugarma vel **Bugarama** cast. Illyrici 282, 32.
Bulatto: *vide Mulatto*.
Bulibas cast. 279, 31.
Bulpianus: *vide Ulpianus*.
Bunonia: *vide Bononia*.
Bupoodin vel **Burboodin** cast. Macedoniae 280, 17.
Bupus vel **Butus** cast. Epiri novae 278, 31.
Burboodin: *vide Bupoodin*.
Burdepto castellum Thraciae 306, 20.
Burdomina cast. Illyrici 284, 53.
Burdopes cast. Illyrici 284, 21.
Burgonovore vel **Burgonogore** cast. ad Danubium 289, 21.
Burgus altus ad Danubium 289, 25.
Burgus moëis castellum Tzanicae 260, 8.
Burtudgini castellum Thraciae 306, 44.
Buteries vel **Butries** cast. Illyrici 282, 41.
Butis cast. Illyrici 283, 30.
Butus: *vide Bupus*.
Byrsia cast. Illyrici 282, 15.
Byrthum oppidum vicinum Amidae 223, 11.
Byzacii aedificia 340. 341. 342.
Byzana: *vide Bizana*.
Byzantium a Byzante conditum 191, 7. quam commode mari ambiatur 191, 10, eius situs opportunissimus 294, 6. suburbanus ager 297, 14. urbis aedificia habet totus liber I.
Cabades Persarum rex 216, 19.
Martyropolin capit 249, 1. et **Amidam** 249, 18. et **Theodosiopolin** 255, 16.
Cabetzani agri castella 282, 15 — 30.
Caenurgia: *vide lectiones varias ad pag. 305*.
Caesarea Cappadociae 316, 22. 317, 18.
Caesarea Thessaliae 274, 17.
Calabria 265, 24.
Calarnus castellum Macedoniae 279, 51.
Calcei punicei quorum proprii 247, 14.
Calis vel **Calys** castellum Illyrici 284, 22.
Callatis cast. Thraciae 307, 52.
Callinicus arbs Mesopotamiae 228, 15. eius muri refecti 230, 19. 234, 21.
Callipolis urbs Cherronesi 302, 10.
Calventia cast. Illyrici 283, 32.
Calx, *ἄσπερος* 178, 5.
Camalinichon: *vide Schamalinichon*.
Caminus castellum Macedoniae 279, 47.
Campes castellum ad Danubium 288, 3.
Candaras cast. Illyrici 283, 14.
Candida castellum Macedoniae 279, 87.
Candidiana cast. Mysiae, ad Danubium 292, 21.
Candilar cast. Illyrici 284, 44.

- Cantabazates vel Cantrabaza cast. ad Istrum 288, 2.
 Capaza castellum Epiri novae 278, 36.
 Capina: *vide* Castina.
 Capisturia vel Capisturia cast. Rhodopes 305, 23.
 Capomalua castellum Dardaniae 281, 42.
 Cappadociae aedificia 316, 22 — 318, 5.
 Caputbovis castellum ad Danubium, 288, 5. in editione Augustana Pudphoses.
 Caputvada facta urbs ob insigne miraculum 341, 5.
 Carasthya vel Carasyra cast. Rhodopes 305, 30.
 Carberus cast. Thraciae 306, 52.
 Carmina cast. Epiri veteris 279, 18.
 Carrhae urbs Mesopotamiae 228, 15. 230, 19.
 Carso cast. Thraciae 308, 25.
 Carthago dicta Iustiniana 399, 9.
 Casandria, dicta olim Potidaea 276, 2.
 Caseera cast. Rhodopes 305, 9.
 Casibonorum castellum Thraciae 306, 13.
 Cassetana regio: *vide* Scassetana.
 Cassia cast. Illyrici 284, 8.
 Cassopas vel Cossopas cast. Macedoniae 280, 8.
 Cassopes castellum Macedoniae 280, 29.
 Castellum cast. Dardaniae 280, 44. alterum 284, 1.
 Castellobretara cast. Dardaniae 281, 36.
 Castellonovo in Illyrico 285, 11. et in Thracia 308, 19.
 Castellum, idem sonat Latine, quod Graece *καστέλλον* 225, 10.
 Castellum, nomen proprium castelli 279, 30.
 Castellum, muri pars Edesseni 230, 7.
 Castelona castellum Dardaniae 281, 41.
 Castengium castellum Illyrici 284, 17.
 Castimum castellum Dardaniae 280, 42.
 Castina vel Capina cast. Epiri veteris 279, 12.
 Castoria palus 278, 19. in ea Iustinianopolis 274, 1.
 Castra Martis ad Danubium 291, 6.
 Castrasema: *vide* Catrasema.
 Castrazarba castellum Rhodopes 305, 34.
 Casyella castellum Dardaniae 281, 28.
 Catabraza: *vide* Cantabazates.
 Catassi cast. Thraciae 308, 34.
 Catrasema castellum Dardaniae 281, 53.
 Catrelates castellum Dardaniae 281, 27.
 Catta: *vide* Cattapheterus.
 Cattapheterus castellum Dardaniae 281, 15. Editio Aug. Catta dividit a Phetero sive Phetro.
 Cattaricus castellum Dardaniae 281, 13.
 Cattarus castellum Dardaniae 281, 12.
 Cavotumba vel Cavoturma cast. Thraciae 306, 47.
 Causidici in porticu Regia lites instrunt 206, 13.
 Cebrum, munitus ad Danubium locus 290, 17.
 Cecola cast. Dardaniae 281, 39.
 Celliriana cast. Dardaniae 281, 5.
 Celtae dicti Galli 286, 22. ex eorum montibus Danubius oritur 286, 22.
 Cena, in Tzanica 259, 24.
 Centauropolis, ubi quondam Centauri 275, 2.
 Cephalaeum: *vide* Taurocephalaeum.
 Cepiana: *vide* Cesiana.
 Ceras sinus Byzantii, unde dictus 191, 6. quam tutus 192, 16. aedificia, quibus eius ora praetextitur 193, 4. *et seq.*
 Cercinei castellum Thessaliae 280, 36.
 Cerdinum; *vide* Cheroenum.
 Ceriopororum vel Ceriparorum cast. 306, 12.
 Ceroëssa mater Byzantis, sinui Ceras nomen dedit 191, 6.
 Cesiana vel Cepiana cast. Dardaniae 280, 50.
 Cesuna castellum Dardaniae 281, 33.
 Cethreon castellum Epiri novae 278, 22.

- Chalrus vel Chacharus cast. Illyrici** 285, 21.
Chalce, vestibulum regiae 202, 4. describitur 203.
Chalcis Syriae 242, 3. 243, 7. **Euboeae** 275, 15.
Charadrus cast. Macedoniae 280, 28.
Charton cast. Tzanicæ 259, 11.
Cheraeum Aegypti oppidum 330, 3. hinc Nili fossa Alexandriam usque 330, 11.
Cheroenum vel Cerdinum cast. Thraciæ 306, 17.
Cherduscera cast. Illyrici 288, 22.
Cherronesi situs 300, 7. in isthmo murus 300, 21. superatus a Barbaris 301, 2. reficitur a Iustiniano 301, 12. urbes 302, 5.
Cherso urbs 261, 23.
Chesupara vel Schedupara cast. Illyrici 284, 25.
Chimaera cast. Epiri veteris 279, 6.
Chlamys Satraparum qualis 247, 5.
Chorzane in Armenia, Persis contermina 251, 19.
Chosroës Persarum rex urbem Daram frustra tentavit 216, 21. et Sergio-polin 235, 14. Antiochiam exscidit 238, 5.
Christiani a Samaritanis pessime habitati 325, 1.
Christus impense cultus a Iustiniano 183, 16. humanam genealogiam habere voluit 185, 16. *vide* Iesus.
Chrysanthus cast. Thraciæ 306, 39.
Chryses machinarius in somnis obiectam videt imaginem aggeris opponendi fluvio 217, 7. 217, 13. in opus adducit 218, 20.
Chytropodes balnei 227, 8.
Ciberis urbs Cherronesi 302, 7.
Ciconia, nomen compiti Byzantii 201, 9.
Cidama urbs Africae 335, 13.
Ciliciae cast. Epiri novae 278, 42.
Ciliciae aedificia 318, 21 — 321, 6.
Cimenus cast. Epiri veteris 279, 3.
Cimmerium fretum Europam ab Asia separat 331, 15.
Cionin cast. Epiri veteris 278, 51.
Ciphas cast. inter Daram et Amidam 222, 16.
Cipipene cast. Illyrici 285, 27.
Circesium castra Diocletiano conditum 225, 24. fit urbs a Iustiniano 226, 14.
Ciseron vel Cissoeron mons 328, 13.
Cisternae in porticu regia 206, 23.
Cistidizus cast. Thraciæ 307, 27.
Citharizon cast. Armeniae, ducis sedes 248, 15. 250, 25. 251, 11.
Cithinas cast. Epiri 278, 13.
Clemades cast. Illyrici 285, 18.
Clementiana cast. Epiri novae 278, 40.
Clebestita cast. Illyrici 282, 17.
Clisura cast. Thraciæ 306, 85.
Clisurae Armeniae 250, 23. **Lazicae** 261, 2. **Graeciae** 271, 23.
Cobenciles cast. Dardaniae 281, 55.
Κοίτη, lectus sive alveus fluminis 320, 2. 320, 25.
Colobona cast. Macedoniae 279, 38.
Colonia cast. Armeniae 253, 7.
Colophonia cast. 279, 35.
Columna in foro Augustaeo 181, 15.
Comagene: vide Euphratesia.
Come cast. Epiri novae 278, 25. in castello come cisterna 279, 20.
Comes Armeniae, Κομης 246, 15. pro illo Magistrum mil. creat Iustinianus 246, 21.
S. Cononis ptochium, et aquaeductus in Cypro 329, 1.
Constantiana cast. Thraciæ 307, 51.
Constantina urbs Mesopotamiae 224, 12.
Constantinopolis: vide Byzantium.
Constantinus Magnus, imperii pater 312, 6. Helenopolin condidit in Bithynia 311, 22. eius forum Byzantii 190, 12. 202, 7. Constantini opus **Daphne cast. ad Danubium** 292, 16.
Constantinus Aug. in templo SS. Apostolorum a se condito patrem Constantinum sepeliit, et imperatorum conditoria esse iussit 189, 4. 189, 7.
Copustorus cast. Thraciæ 308, 13.
Coracii urbs Graeciae 271, 19.
Cordes, locus Darae vicinus 214, 8.
Corinthus 269, 13. 272, 19. eius isthmus 273, 9.
Corycus: vide Cyricus.
SS. Cosmas et Damianus prope urbem Cyrum sepulti 242, 16. eorum templum in Pamphylia 329, 2. alterum Byzantii 193, 18. eorum ope sanatus Iustinianus 193, 22.
Cossopas: vide Cassopas.
Coxylini Tzani 260, 12.

- Crataea cast. Macedoniae** 280, 22.
Creas cast. Thraciae 308, 33.
Crepido templi 186, 22, 194, 14.
Criopas vel Crispas cast. ad Danubium 290, 3.
Crissaeus sinus 269, 12.
Crux globo imposita quid innuat 182, 18.
Cryniana : vide Cyriana.
Cuas cast. Illyrici 284, 36.
Cubinus cast. Dardaniae 281, 17.
Cucabiri : vide Cuscabiri.
Cucaricum in Armenia 254, 1.
Quino : vide Quino.
Cululis urbs Byzacii 342, 11.
Cumarciana cast. Macedoniae 280, 15.
Cumudeba cast. Illyrici 284, 42.
Cunae cast. Illyrici 282, 22.
Cupus ad Danubium 287, 19.
Curia Byzantina in foro Augusteo 181, 8. describitur 202, 10. eo senatus anno ineunte convenit, ut festum solemne celebret 202, 17.
Curicus : vide Cyricus.
Cursazura : vide Cyrtaura.
Cuscabiri vel Cucabiri cast. Rhodopes 305, 19.
Cuscana vel Cusauri cast. Thraciae 307, 40.
Cusculus cast. Rhodopes 305, 20.
Cuscum vel Cuscull cast. Thraciae 307, 41.
Cusines cast. Dardaniae 281, 23.
Cuzsura cast. 282, 44.
Cydnus fluvius Tarsum interluit 320, 13. divertio scinditur 320, 25.
Cyntodemus cast. Mysiae 292, 8.
Cynton cast. Mysiae 292, 13.
Cyprus insula 329, 2.
Cyrene Libyam terminat 331, 24.
Cyreni vel Cyrini monasterium 323, 22.
Cyriana vel Cryniana cast. Macedoniae 280, 19.
Cyricus vel Curicus, forte Corycus, urbs 328, 23.
Cyridana cast. Thraciae 307, 7.
S. Cyrilli cast. in Scythia ad Istrum 293, 11.
Cyrri castellum Macedoniae 280, 13.
Cyrtaxura, vel Curtazura, vel Cursazura, castellum Rhodopes 305, 39.
Cyrus Persarum rex Iustiniano inferior 172, 10. Iudaeos dimisit liberos 242, 11.
- Cyres urbs Syriae a Iudaeis condita** 242, 8. prope illam sepulti SS. Cosmas et Damianus 242, 16.
Dabanas cast. inter Daram et Amidam 222, 18.
Dabanus castellum Dardaniae 281, 16.
Dacia Ripensis, unde sic dicta 287, 4.
Dalasarba vel Dalatarba cast. Rhodopes 305, 17.
Dalatarba castellum Thraciae 306, 55.
Dalmatas cast. Illyrici 284, 31.
Damascus urbs 323, 16.
S. Damianus : vide SS. Cosmas et Damianus.
Danedebae cast. Illyrici 282, 29.
Danubius flu. dictus etiam Ister 285, 44. male olim munitus ab imperatoribus Rom. 285, 45. eius ortus et cursus 286, 22. 266, 2. munitiones ad illum factae a Iustiniano 287, 10 — 293, 26. 307, 11. positi trans Danubium Barbari 264, 9.
Daphne Antiochiae 328, 19.
Daphne castellum ad Danubium 292, 16.
Dara ex vice facta urbs ab Anastasio Aug. 210, 6. munita a Iustiniano 211, 17. templum habet S. Bartholomaeo sacrum 214, 5. 220, 12. eventus mirabilis circa annum 215, 5. urbs haec parum abest Theodosiopoli 216, 3. frustra a Mirrhane et Chosroë obseata 216, 19 et 21. qualis agger oppositus flumini 219, 1. caetera urbis aedificia 219, 23. quantum distet a Rhabdio 220, 24.
Dardaniae aedificia 266, 13. castella 280, 39.
Dardapara cast. Dardaniae 281, 32. in agro Remesianesio 284, 52.
Dausaron castellum Mesopotamiae 228, 1.
Debre cast. Thraciae 306, 50.
Debrera vel Derbera cast. Illyrici 234, 24.
Deiparae templum in Blachernis 184, 8. 193, 9. ad Fontem 184, 20. in Heraeo 185, 11. in Asiae litore 199, 6. Antiochiae 241, 17. Theodosiopoli 253, 22. Hierosolymis 321, 7. in monte Garizim 325,

15. in monte Sina 327, 12. Ierichunte 328, 4. in monte Olivarum 328, 6. Porphyreone 328, 14. Augilae 334, 2. in urbe Leptimagna 336, 7. Carthagine 339, 12. Septae 343, 21. Deiparae templum, praesidium salutis ac verae fidei 334, 2. propugnaculum inexpugnabile 185, 9. 343, 23.
- Delphrachae: *vide* Thelphrachae.
- Demetrius urbs 274, 3.
- Denizus vel Denitus cast. Rhodopes 305, 15.
- Deoniana castellum Thraciae 307, 18.
- Derbera: *vide* Debrera.
- Dertallus cast. Rhodopes, 306, 6.
- Destreba: *vide* Dentreba.
- Deuphracus castellum Epiri novae 278, 9.
- Deurias cast. Illyrici 234, 43.
- Deus merito dictus Sapiencia 173, 14. factus homo, humanam habere voluit genealogiam 185, 16. nihil ei difficile, nedum impossibile 323, 14. mentiri non potest 324, 24.
- Dei filius Iesus 324, 16.
- Deuteron, ibique templum S. Annae 185, 13 et 14.
- Dentreba vel Destreba cast. Illyrici 284, 40.
- Diaremata, lembi 330, 10 et 11.
- Dinarthion, Monasterium in limite Pentapoleos 332, 20.
- Dingium vel Dyngium cast. Rhodopes 305, 37.
- Dinium vel Dinius cast. Dardaniae 281, 38.
- Diniscarta cast. Thraciae 308, 4.
- Diocletianopolis in Thessalia 273, 15.
- Diocletianus Circesium cast. condidit 225, 25. aliaque tria in Euphratesiae solitudine 231, 15.
- Dionaa vel Dionoea cast. Epiri novae 278, 39.
- Dionysus castellum Epiri novae 278, 33.
- Dixas cast. Thraciae 306, 48.
- Dolebin castellum Epiri novae 278, 14.
- S. Donati castella duo 279, 25.
- Dordas cast. Thraciae 306, 33.
- Dorostolus cast. Mysiae ad Danubium 292, 23.
- Dorticum castellum ad Danubium 289, 21.
- Dory, regio, cuius incolae Getthi 262, 7.
- Duaco flu. Helenopolin alluit 312, 18. importunus 313, 1.
- Dradiana: *vide* Trasiana.
- Drasimarca cast. Illyrici 285, 3.
- Drullus castellum Dardaniae 280, 47.
- Ducepratum castellum ad Danubium 288, 3.
- Duiana cast. Illyrici 282, 18.
- Duliaries cast. 284, 14.
- Durbulie vel Durbuliana cast. Dardaniae 281, 21.
- Duries cast. Illyrici 282, 40.
- Dusmanes cast. Illyrici 284, 5.
- Dux, Δουξ 227, 1. Duces Armeniae 248, 7. 248, 13. 251, 15. 252, 11. Tzanicae 259, 7. 260, 14.
- Dyngium: *vide* Dingium.
- Dyrlachin vel Dyrrhachin cast. Epiri novae 277, 28.
- Ecclesia magna Byzantii 179, 21.
- Darae 220, 11. Edessae 229, 5. nova Hierosolymis 321, 8.
- Echineaes urbs 274, 1.
- Edana cast. Macedoniae 280, 2.
- Edessa Scirto alluitur 228, 17. Ecclesia, Antiphorus aliaque aedificia inundatione eversa 229, 1. novus alveus fluminis post Hippodromum 229, 22. refecti muri, praesertim circa castellum 230, 3.
- Edetio vel Endetio cast. Dardaniae 281, 37.
- Elleburgus: *vide* Stiliburgus.
- Isidicaea: *vide* Isidicaea.
- Elaeae cast. Europae 305, 7.
- Elaeus urbs Cherronesi 302, 19.
- Elega: *vide* Helega.
- Elephantes turriteri 211, 10.
- S. Elisaei monasterium 328, 6.
- Emastus cast. Dardaniae 281, 40.
- Emporium, navale Perges 329, 3.
- Emporium castellum Rhodopes 305, 42.
- Endetio: *vide* Edetio.
- Endynia castellum Epiri novae 278, 32.
- Ephesi templum S. Ioannis Evang. 310, 4.
- Epidamii 266, 13.
- Epiduta vel Epidunta cast. Epiri novae 278, 2.
- Epileum castellum Epiri novae 278, 11.

- Epirus 265, 23. Epiri novae castella 277, 18. et veteris 278, 47.
 Episcopia in Thracia 296, 9.
 Episterba cast. Epiri novae 277, 22.
 Equestris statua Iustiniani 182, 8.
 Eraria cast. Illyrici 283, 40.
 Erculenta castellum Thraciae 307, 14.
 Ergamia castellum Thraciae 308, 38.
 Esimonti vel Aesimonti castellum 306, 53.
 Etaeries cast. 282, 45.
 Euboca insula 275, 11.
 Eugenii Martyris aquaeductus Trapezunte 260, 20.
 Euphrates ad Circesium Aborrhham fluvium accipit 225, 22. Zenobiam alluit 232, 23. Sura 234, 17. et Pentacomiam 235, 21.
 Euphratesia dicta olim Comagene 231, 8. eius aedificia 231, 10 — 237, 15.
 Euripus 275, 16. una iungitur trabe 275, 18.
 Euroca urbs 269, 5.
 Europa Tanai-ne an Phaside dividitur ab Asia 331, 13. formam habet insulae 266, 3.
 Europa, Thraciae pars 299, 3. 304, 25.
 Europa cast. Epiri veteris 279, 5.
 Europum in Euphratesia 235, 21.
 Eurymene cast. Thessaliae 275, 4.
 Eutropii portus 208, 3.
 Eutychiana cast. Dardaniae 281, 9.
 Euxinus Pontus: *vide* Pontus.
 Euzeta: *vide* Azeta.
 Erentaprista castellum Thraciae 307, 17.
 Fasciae castellum Macedoniae 280, 23.
 Ferrara cast. Illyrici 284, 33.
 Ferula; *vide* Narthex.
 Florentiana castellum Illyrici 285, 12.
 Fluvii mirabilis exitus 215, 8. et seq. agger 219, 1. Fons, loci nomen pro Byzantii moenibus 184, 20. fons mirabilis 341, 14. fontis S. Elisaei monast. 328, 6.
 Forum Constantini 190, 12. 202, 7.
 Fossatum cast. Thraciae 307, 42.
 Fossatum Germani in Armenia 253, 17. Longini in Tzanica 260, 5.
 Gesilae in Thracia, 306, 16.
 Ferraria: *vide* Ferrara.
 Gabraecum castellum Epiri novae 278, 38.
 Gabula vel Zabula in Euphratesia 235, 20.
 Gadabiani ad Christi fidem conversi, 337, 8.
 Grades, ibique Septa 343, 16.
 Galatae aedificia 316, 6 — 21.
 Galli Celtae 286, 23.
 Garces cast. Illyrici 284, 3.
 Garizim mons summo in honore apud Samaritanos 324, 12. in eo templum Deiparae et munitio 325, 15. 326, 12.
 Gelimer victus 339, 3.
 Gembro vel Gembro cast. Illyrici 285, 17.
 Gemellomontes cast. Thraciae 307, 38.
 Gemenus castellum Epiri novae 277, 30.
 Gentianum castellum Macedoniae 280, 10.
 Genysius castellum Epiri veteris 279, 13.
 Genzana cast. Dardaniae 281, 7.
 S. Georgii Mart. templum Bizanis 254, 3.
 Gerbatza: *vide* Germatza.
 Germana urbs 267, 25. in eius agro castella 283, 11.
 Germani fossatum in Armenia 253, 17.
 Germas castellum in agro Germanae 283, 13.
 Gerontica castellum Thessaliae 280, 34.
 Gesilae fossatum in Thracia 306, 16.
 Getistrans vel Getistrase cast. Thraciae 306, 49.
 Getmaza vel Getbaza cast. Dardaniae 281, 18.
 Getrinas cast. Thraciae 306, 25.
 Girgis Africae urbs ad Syrtin min. 337, 14.
 Gizericus urbes Africae nudavit moenibus 338, 16.
 Globus in manu imperatoris cum Cruce imposita quid innuat 182, 16.
 Gombes oppidum ad Danubium 290, 2.
 Gomphi Thessaliae urbs 274, 3.
 Gorzubitense vel Gurzubitense cast. 262, 3.
 Gotthi Istri fluminis accolae 264,

- 11, alii in regione Dory 262, 7.
262, 21.
- Graeciae aedificia 269, 11.
- Graecus cast. Illyrici 285, 2.
- Grandetum cast. Illyrici 284, 9.
- Grapso cast. Thraciae 307, 46.
- Gratiana cast. Thraciae 308, 26.
- S. Gregorii monast. 328, 2.
- Gribo cast. Illyrici 285, 20.
- Grinciapana cast. Illyrici 285, 1.
- Groffes cast. Illyrici 284, 2.
- Gurasson castellum Macedoniae 280, 14.
- Gurbicum castellum Illyrici 284, 12.
- Gurzubitense cast. 262, 3.
- Gynaecum in templo Sophiae 178, 21.
- Gynaecomytes castellum Epiri novae 278, 5.
- Haemimonti aedificia 304, 21. 306, 10.
- Halicaniburgus cast. ad Danubium 289, 18.
- Hamaxobii 265, 1.
- Hebdomum 190, 19. illic templum S. Ioannis Bap. 198, 21. SS. Menae et Menaei 201, 10.
- Hedones cast. 279, 29.
- Hedonia castellum Epiri novae 278, 15.
- Helega cast. Epiri veteris 279, 7.
- Helena mater Constantini Magni, nata dicitur in Bithynia 311, 24.
- Helenopolis in Bithynia 311, 22. 312, 4. eam alluit fluvius Draco 312, 18.
- Helepolis machina 211, 16.
- Hellespontus a Xerxe traiectus 314, 24.
- Hemerium in Euphratesia 235, 22.
- Heraclea Graeciae 271, 20, 272, 8.
- Heraclea Thraciae, dicta etiam Perinthus, urbs nobilissima 298, 23. 299, 8.
- Heraeum, ibique templum Deiparae 185, 11. et palatium 207, 4.
- Hercula cast. Illyrici 284, 19.
- Herculis columnae 343, 16.
- Heroicus thorax 182, 11.
- Hetaerics cast. 282, 45.
- Hierapolis, urbs princeps Euphratesiae 236, 12.
- Hieriphthon vel Idriphthon cast. Mesopotamiae 222, 16.
- Hierum 185, 11.
- Hieroduli 333, 20.
- Hierosolyma in collibus sita 321, 10. ibi templum Deiparae magnificentum 321, 7. marmoris copia prope urbem reperta 323, 9. caetera, quae illic Iustinianus aedificavit 328, 1.
- Hierum, Mochadio vicinum 201, 4.
- Hippodromus Edessae 229, 22.
- Hispania 297, 3.
- Historiae utilitas 170, 5.
- Holodorus vel Olodorus cast. Illyrici 284, 7.
- Homeritae Saraceni 326, 25.
- Homerus citatur 172, 12.
- Homonoea castellum Epiri veteris 279, 8.
- Hormisdae Regia, Iustiniani nondum imperatoris domus 186, 13. 202, 8.
- Horonum cast. Tzanicae 259, 4.
- Horsene. pro qua male Osroëne 253, 2.
- Hunni trans Danubium positi 264, 11. loca munita non soliti oppugnare 276, 6. Casandriam capiunt 276, 2. murum Cherronesi superant 301, 5. insulas infestas habent 304, 3.
- Hunorum cast. ad Danubium 291, 8.
- Hunnum *vide* Unnam.
- Hutos *vide* Utos.
- Hygea *vide* Hynea.
- Hylasiana castellum Thraciae 306, 36.
- Hymauperubri castellum Rhodopes 306, 1.
- Hynea vel Hygea cast. Macedoniae 280, 25.
- Hypata urbs Graeciae 271, 19. S. Ilae templum 201, 12.
- Iatron castellum Mysiae ad Istrum 292, 10.
- Iberum monasterium Hierosolymis 328, 4.
- Ibida urbs Scythiae ad Istrum 293, 20.
- Idriphthon: *vide* Hieriphthon.
- Ierichunte xenodochium templumque Deiparae 328, 3 et 4.
- Ierusalem: *vide* Hierosolyma.
- Iesus Dei filius, quid Samaritanae praedixerit 324, 16. 324, 20. *vide* Christus.
- Ignis prodigium 336, 19.
- Illus in Zenonem Aug. rebellis, perit 274, 18.
- Illyrici metropolis Iustiniana prima 267, 7. Aedificia a pag. 265, 1 — 291, 22.

- Illyria castellum Epiri novae 273, 41.
 Illyris vel Illyrisum clisura Armeniae 251. 1.
 Imperator Rom. Armeniae Satrapis insignia dignitatis dabat 247, 3. imperatorum sepulchra in templo SS. Apostolorum 189, 4.
 Imperium Rom. a Iustiniano amplificatum 171, 11. 172, 15. eius limites omnes ab eodem muniti 172, 1. limes in Armenia 248, 17.
 India Nilum effundit 331, 10.
 Institutores causarum 206, 13.
 S. Ioannis Bapt. templum in Hebdomo 198, 19.
 S. Ioannes Evang. cur dictus Theologus 310, 5. eius templum Ephesi 310, 3.
 S. Ioannis ad Iordanem puteus 328, 12.
 S. Ioannis templum Laodiceae 328, 19.
 S. Ioannis Monast. in Mesopotamia 328, 20.
 Ioannis Monasterium 328, 21.
 Ioannis Abbatis Monast. 328, 8.
 Ioannes Byzantius machinarius 234, 13.
 Ionius sinus ex Adriatico mari 265, 22.
 Iordanis eremus 328, 3. 328. 12.
 S. Irenes templum 182, 25. alterum in quo repertae reliquiae SS. quadraginta militum Martyrum 195, 4.
 Irene castellum Epiri novae 278, 1.
 Isauria, ibique Apadnense monast. 328, 23.
 Iscus oppidum ad Istrum 291, 6.
 Isidicaea castellum Rhodopes 305, 41.
 Isigipera castellum Rhodopes 305, 25.
 Isidori domus in xenodochium versa 183, 13.
 Isidorus Milesius praestantiss. architectus 174, 6. 180, 9. 217, 23. eius nepos Isidorus 234, 14.
 Ister: vide Danubius.
 Isthmus Corinthi 273, 9. Cherro-nesi 300, 15.
 Itaberies cast. 282, 46.
 Itadeba cast. 283, 10.
 Itzes cast. Thraciae 308, 18.
 Iucundianae 207, 4.
 Iudaei conditores urbis Cyri 242, 9. Boriensium accolae, Christi fidem amplexi 334, 8. Templum illic habebant a Salomone extractum 334, 9.
 Iudaeus castellum ad Danubium 289, 23.
 S. Iuliani castellum in Thracia 306, 22.
 Iuliani portus 190, 17.
 Iulioballae castellum Illyrici 285, 39.
 Iuliopolis Galatae urbs 316, 8.
 Ius a Iustiniano servatum 171, 20.
 Iustiniana prima ad Tauresium in Dardania, ubi natus Iustinianus 266, 15. 266, 20. Illyrici metropolis et sedes Archiep. 267, 8.
 Iustiniana secunda in Dardania, ubi Ulpiana 267, 22.
 Iustiniana in Armenia, prius Tzumina 256, 22. Iustiniana dicta Carthago 339, 9. et Adrumetus 340, 24.
 Iustinianopolis in Epiro, ubi erat Adrianopolis 268, 21. altera in palude Castoria 273, 19. ad Iustinianopolin castella 279, 24.
 Iustinianopolis castellum Thraciae 307, 36.
 Iustiniani Aug. elogium 171, 3. patria 266, 15. in aedificando solertia 180, 11. 218, 4. equestris statua 182, 1. pietas erga Deiparam 184, 1. in SS. Apostolos 186, 11. ieiunia ac vigiliae 196, 3. Sanatus ope SS. Cosimae et Damiani 193, 18. et SS. xl. militum Martyrum 195, 10. templa ubique aedificat v l instaurat 197, 21. sociam navante operam Theodora coniuge 183, 14. 199, 22. 208, 17. 315, 16. et Deo illius coeptis omnibus manum admovente 315, 4. ad Christi fidem convertit Tzanos 258, 2. Augilenses 333, 25. Iudaeos 334, 12. Mauros Pacatos 335, 15. Gadabitanos 337, 10. priusquam esset imperator, habitavit in Hormisdas Regia 186, 13. sub Iustino avunculo administravit imperium 184, 10. 190, 20. id adeptus, Magistrum militum Armeniae creat, sublato Comite 246, 21. Duces substituit Satrapis 248, 7. Orbem Romanum muntionibus militaribusque praesidiis confirmavit 344, 2.

- Justinopolis 267, 24.
 Iustinus Aug. Iustiniano, suo ex sorore nepoti, imperii administrationem permisit 184, 9. 190, 20.
 Labellus castellum Epiri novae 278, 10.
 Laberium castellum Dardaniae 280, 40.
 Labutza castellum Dardaniae 281, 50.
 Laccoburgus ad Danubium 289, 21.
 Laconicum marmor 204, 21.
 Lages seu Lagos cast. Macedoniae 280, 21.
 Lamponiana castellum Illyrici 284, 29.
 Lana ex pinnis piscibus 247, 6.
 Lantzones: *vide* Lautzones.
 Laodicea urbs 328, 19.
 Lapidarias cast. in Illyrici limite ad Istrum 291, 16.
 Laphthae 274, 22.
 Larissa Thessaliae urbs 274, 10.
 Lasbarus castellum Dardaniae 281, 35.
 S. Laurentii templum 193, 6.
 Lautzones vel Lantzones cast. Illyrici 284, 13.
 Lazicae aedificia 261, 1 — 22. Lazorum Monast. in Eremo Hierosolymitana 328, 5.
 Lederata turris ad Danubium 287, 26.
 Leges multitudine obscurae et mutuae inter se pugna confusae 171, 16.
 Legio, militum numerus 254, 8. Legionis duodecimae milites, Martyres Melitense 195, 11.
 Lenones sublatis Byzantii 199, 15.
 Leo ex ungue noscitur 203, 11.
 Leontarium urbs Graeciae 271, 20.
 S. Leontii aedes Damasci 328, 17.
 Leontius in Zenonem Aug. rebellis 247, 19.
 Leptis magna, Severi Aug. patria, arena obruitur 335, 20. 336, 10. oblatum illic Mauris prodigium 336, 15.
 Leucathae Mauri 336, 16.
 Libanus 248, 13. 309, 6.
 Libya ab Alexandriae limite ad Cyrenen usque pertinet 331, 25. eius pars magna deserta 332, 6.
 Lignius cast. 283, 9.
 Limnae cast. Macedoniae 280, 26.
 Limnederium cast. Macedoniae 280, 16.
 Limo cast. Thraciae 307, 19.
 Liste cast. Dardaniae 281, 4.
 Listria castellum Epiri veteris 279, 16.
 Litterata turris ad Danubium 287, 25.
 Longi muri: *vide* Muri.
 Longiana cast. Illyrici 284, 50.
 Longini fossatum in Tzaica 260, 5.
 Longiniana castellum ad Danubium 290, 4.
 Lora, Λῶροι, quid in aedificio 180, 2. 180, 22.
 Losorium cast. Lazicae 261, 1.
 Lossonus castellum Thessaliae 280, 33.
 S. Lucae corpus inventum 188, 21. 198, 14.
 Lucernariaburgus ad Danubium in Illyrici limite 291, 17, 292, 5.
 Luconanta cast. Illyrici 283, 28.
 Lucra: *vide* Scariotasalucra.
 Lupofontana castellum Illyrici 284, 51.
 Lurnes castellum Mesopotamiae 222, 16.
 Lutzolo cast. Illyrici 284, 44.
 Lydicae cast. Europae 305, 6.
 Lysiorinum castellum Armeniae 253, 16.
 Lysippus Sicyonius 205, 23.
 Lytararizum vel Lytarizum cast. Armeniae 253, 16.
 Maccunnania sive Moccunnania cast. in agro Sardicae 282, 11.
 Macedoniae aedificia 276, 1. 279, 36. Persae Macedones imperarunt 245, 4.
 Maeotis palus 261, 24.
 Magdalathum castellum Mesopotamiae 227, 24.
 Magister militum a Iustiniano datus Armeniae 246, 21. eius sedes Theodosiopolis 59, c.
 Magister militum Sittas 257, 23.
 Magomias castellum Illyrici 283, 27.
 Mambri castellum Euphratesiae 231, 17.
 Mamaea Alexandri Augusti mater 245, 8.
 Mamma urbs Byzacii 342, 11.
 Mandepa: *vide* Mundepa.
 Mandracium portus Carthaginis 339, 18.
 Maniana: *vide* Mariana.
 Marathon 275, 11.

- Marcellina sive Marcelliana cast. Dardaniae 281, 56.
 Marcerota cast. Thraciae 306, 40.
 Marciana cast. Epiri veteris 279, 1.
 Marcianopolis cast. Thraciae 307, 44.
 Marcianum cast. Thraciae 307, 6.
 Marcipetra cast. in agro Sardicae 282, 6.
 Mareburgus castellum ad Danubium 289, 16.
 Maria: *vide* Deipara.
 Maria palus 330, 8.
 Mariana vel Maniana cast. Dardaniae 281, 29.
 Maris Mediterranei cursus 297, 3.
 Marmarata castellum Epiri veteris 279, 15.
 Marmorum mira varietas 178, 23. marmor Laconicum 204, 21. Parium 184, 14. Hierosolymitanum 323, 9.
 B. Maronis murus 328, 18.
 Martis oecus 202, 4.
 Martis cast. in Epiro nova 278, 4.
 Martius castellum Epiri veteris 279, 21.
 Martyrium, Martyris templum 190, 10. 193, 6. *et alibi*.
 Martyropolis 221, 7. sita in Sophanene ad flu. Nymphium, ac sedes Ducis 284, 14. capta a Cabade 249, 1. munita a Iustiniano 250, 5. quantum distat ab urbe Amida 249, 1. et a Phisone 250, 19.
 Mascas cast. Dardaniae 281, 3.
 Mauri a Phoenicibus oriundi 335, 11. Pacati, Christiani 335, 16. 335, 15. *vide* Leucathae.
 Maurovalle cast. Thraciae 308, 8.
 Maxentii cast. in Mysia ad Danubium 292, 12.
 Maximianopolis urbs Rhodopes 303, 22.
 Medeca cast. Illyrici 282, 20.
 Mediana cast. Illyrici 284, 15.
 Melas sinus 300, 13.
 Melichiza castellum Macedoniae 279, 40.
 Melitene in minori Armenia, uti creverit evaseritque Metropolis 254, 15. muris cincta a Iustiniano 254, 25. in ea matyrio affecti XL. milites legionis XII. 195, 10.
 SS. Menae et Menaei templum in Hebdomo 201, 10.
 Meretricum poenitentium monasterium Poenitentia dictum 200, 10.
 Meridio cast. Illyrici 285, 33.
 Meriopontede vel Merispontede cast. Illyrici 285, 33.
 Μεσαυλος θυρα 187, 8. 323, 24.
 Mescreas: *vide* Creas.
 Mesopotamia aedificia 209, 1 — 230, 24. 328, 20.
 Metalla castellum Thraciae 307, 29.
 Metanastae 265, 1.
 Metanoea: *vide* Poenitentia.
 Metzus cast. Macedoniae 230, 5.
 Metropolis quid significet 67. c. 100. b. 115. b.
 Metropolis, urbs Thessaliae 274, 3.
 Michaelis Archang. templum Byzantii 185, 20. in Anaplo 197, 7. in Asiae littore 199, 2. in Mochadio 201, 5. Antiochiae 241, 19. Pythiis in Bithynia 316, 4. ptochium in emporio 329, 1.
 Miletus castellum Dardaniae 231, 31.
 Milites XL. Matyres Melitenae 195, 10. eorum reliquiae Iustinianum sanant 196, 23.
 Millareca cast. Illyrici 284, 23.
 Mirrhanes Persarum dux 216, 19.
 Mocatiana castellum ad Danubium 290, 10.
 Mocunniana: *vide* Maccunniana.
 Moccus ex Cappadociae castelle facta metropolis 317, 20. 318, 3.
 Mochadium, vicinum Hiero 201, 3.
 S. Mocii templum 190, 13.
 Moles sive aggeres, μωλοι 300, 22. 301, 21.
 Monachi Sinaitae 327, 5. qualis eorum vita 327, 6. Monasteria 253, 21. 328, 1. *et alibi*.
 Monopyrgia, quae sic dicta munimenta 286, 9.
 Monteregine cast. Thraciae 308, 5.
 Mopsus Vates 318, 21.
 Mopsuestia Ciliciae urbs 318, 21. eam Pyramus alluit 318, 23.
 Moses in monte Sina leges promulgavit 327, 18.
 Motrees cast. Illyrici 285, 36.
 Muciarum: *vide* Murciae.
 Mulato vel Bulatto cast. Dardaniae 281, 10.
 Mundepa cast. Rhodopes 305, 13.
 Murciae vel Muciarum cast. Epiri veteris 279, 11.
 Muri longi extracti ab Anastasio 297, 25. reparati a Iustiniano 298, 10 et 22.

- Murus Cherronei** 300, 18. 301, 14.
Murideba cast. Thraciae 308, 17.
Museum cast. Macedoniae 279, 52.
Mutziani cast. 284, 20.
Mutzipara cast. Illyrici 285, 23.
Myrmex, loci nomen in Thracia 295, 21.
Myropoles vel Myropolon urbs Graeciae 272, 8.
Mysi a poetis cominus pugnantés dicti 292, 4. **Mysiae aedificia** 292, 5 — 293, 8.
Mysias cast. Thraciae 307, 13.
Naioduno vel Neaedyno cast. Thraciae 307, 49.
Naisopolis 267, 25.
Narthex, porticus, unde nomen accepit 187, 7. 323, 22.
Navale Perges 329, 3.
Neaedyno: vide Naioduno.
Neapolis: vide Samaria.
Neapolis cast. Macedoniae 279, 50.
Neocaesarea, oppidum Euphratesiae 237, 6.
Nica, seditio Byzantina 173, 7.
Nicaea Bithyniae 313, 19.
Nice cast. Thraciae 306, 46.
SS. Nicolai et Prisci templum 193, 11.
Nicomedia Bithyniae urbs 314, 15.
Nicopolis in Armenia 253, 18. in Illyrico 268, 23. **cast. Thraciae** 307, 23.
Niger sinus 300, 13.
Nilus fossa derivatur Alexandriam usque 330, 2. **Asiam et Africam dirimit** 331, 10.
Nisconis cast. in Thracia 308, 35.
Nogeto cast. Illyrici 284, 11.
Nomina manent vetera, mutatis rebus 255, 15.
Nono cast. Thraciae 307, 47.
Novae, munitio ad Danubium 287, 20.
Novas cast. Thraciae 308, 11.
Nove Iustiniana cast. Thraciae 308, 36.
Novum cast. ad Danubium 290, 5.
Numidae aedificia 341, 19. — 343, 12.
Nymphium cast. Macedoniae 280, 4.
Nymphius Armeniae fluvius Romanos a Persis seiungit 248, 19. **Martyropolin alluit** 248, 18.
Oceanus mare Mediterraneum efficit 331, 19.
Ocenitae Tzani 259, 18.
Octavum, cast. octavo a Singedone lapide 287, 14.
Odonathus Saracenorū princeps, maritus Zenobiae 231, 20.
Odriuzo cast. Illyrici 285, 26.
Odyssus cast. Thraciae 307, 20.
Olbus cast. Epiri veteris 278, 50.
Oleum mirabile ex sacris effusum re-liquium 196, 22.
Olivarum mons 328, 6.
Olodoris: vide Holodoris.
Onalus cast. Epiri veteris 279, 23.
Onopnictes torrens Antiochiae 240, 2.
Onos cast. ad Danubium 290, 20.
Opas vel Optas cast. Epiri veteris 279, 45.
Option cast. Macedoniae 280, 27.
Orbis Cruce domitus 182, 16.
Orientalis pars templi aram habet 175, 22. 194, 26. 321, 21.
Orocassias, vertex Antiochiae 239, 2.
Orontes flu. Antiochiam alluit 238, 17.
Orosene, pro qua male Osroëne 253, 2.
Osiris ubinam sepultus 332, 3.
Osroenes aedificia 228, 13 — 230, 24.
Osroëne vel potius Orosene aut Orsene 253, 2.
Ozorme vel Ozarba cast. Rhodopes 305, 26.
Pacati, Mauri, unde sic dicti 335, 16.
Pacue cast. Epiri novae 278, 26.
Padisara cast. Thraciae 308, 20.
Palaestina aedificia 324, 11. **et seq. Palaestina tertia** 326, 18.
Palatiolum cast. ad Danubium 291, 11.
Palatium auctum 186, 17. 137, 11.
Palatium in Heraeo 207, 3. **Heraeae** 299, 9. **Leptis magnae** 336, 9. **Carthaginiis** 339, 13.
Παλλάτιον, Palatium 186, 15.
Pallene peninsula 275, 24. 276, 11.
Palmatis cast. Mysiae ad Danubium 293, 2.
Palmetum 327, 3.
Palmyra urbs Phoeniciae subiecta Libano 243, 14. 309, 5.
Palyrus cast. 279, 32.
Pammilinus vel Pamylinus cast. Dardaniae 282, 1.
Pamphylia 329, 2.
Pantalia urbs 268, 1.
S. Panteleemonis templum 200, 19. **monasterium** 328, 3.

- Paratonium arx in Libya 332 11.
 Paretium cast. Epiri novae 278, 46.
 Parmus cast. Epiri veteris 278, 49.
 Parnnata cast. Illyrici 282, 25.
 Parthi, pulsus Macedonibus, ad Tigrin usque imperarunt 245, 4. regem Armeniis imposuerunt 245, 9.
 Parthion cast. Macedoniae 280, 9.
 Pascas cast. Macedoniae 279, 41.
 Paschale festum 195, 22.
 Patana cast. Epiri novae 277, 29.
 S. Pauli templum 186, 12.
 Pauli mandra cast. Thraciae 308, 29.
 Pautani agri castella 283, 19.
 Pelecum cast. Macedoniae 280, 20.
 Peleum cast. Epiri novae 278, 24.
 Pelion mons 274, 8.
 Peloponnesi urbes moenibus nudae 273, 7.
 Peltza: *vide* Pentza.
 Peneus flu. Larissam alluit 274, 9.
 Pentacomia in Euphratesia 235, 21.
 Pentapolis 331, 24. quantum distet Alexandria 332, 12. et Tripoli 335, 18.
 Pentecostes festum 325, 2.
 Pentza vel Peltza cast. Dardaniae 281, 14.
 Peplabius cast. Illyrici 282, 21.
 Perbyla cast. Thessaliae 280, 35.
 Percus cast. Epiri veteris 279, 14.
 Perge urbs Pamphyliae 329, 4.
 Perinthus dicta Heraclea 298, 24.
 Persae qua pacem conditione cum Theodosio iuniore fecerint 210, 9. quo minus Dara extrueretur impedire non potuerunt 210, 11. alexiphantes in bellum educunt 211, 10. Daram frustra obsident 216, 21. eorum limites in Euphratesia 231, 8. Macedonibus paruerunt, deinde Parthis 245, 4. quam partem Armeniae obtinuerint 244, 4. 246, 3.
 Persarmeniae limes 259, 2.
 Πισσοί, pilae in aedificiis 176, 1.
 Peteres vel Tetres cast. Illyrici 285, 6.
 Petra urbs Lazicae 261, 6.
 SS. Petri et Pauli templum 186, 12.
 Petros in Armenia 254, 1.
 Petrizen cast. Dardaniae 281, 8.
 Petroniana cast. Epiri veteris 279, 17.
 Pezium cast. Epiri veteris 279, 22.
 Pharanores sive Phranores cast. 283, 33.
 Pharsalus urbs 274, 2.
 Phasis fluvius Europae et Asiae terminus 331, 18.
 Pheterus vel Phetrus: *vide* Cattapheterus.
 Phiala Alexandriae 331, 1.
 Phidias Atheniensis 205, 22.
 Philas vel Phrichas cast. Mesopotamiae 228, 2.
 Philippopolis in Thracia 304, 22.
 Phison cast. Sophanones 250, 18. 251, 6.
 S. Phocae monasterium 328, 15.
 Phoenice urbs 268, 23.
 Phoenice ad Libanum 243, 13. 309, 6. Phoeniciae aedificia 328, 14.
 Photice urbs 268, 23. 279, 25.
 Phracellan cast. Thessaliae 280, 33.
 Phracte, aggeris fluminis genus 219, 5.
 Phranores: *vide* Pharanores.
 Phrerraria: *vide* Ferrara.
 Phrychas: *vide* Philas.
 Φρούριον idem Graece valet ac Latine Castellum 225, 11.
 Phtbia urbs, deleta 274, 10.
 Picus vel Pincus ad Danubium 287, 19.
 Pilae in aedificiis, Πισσοί 176, 1.
 Pincus: *vide* Picus.
 Pindarus citatur 173, 4.
 Pinai, pisces, ex quibus enascitur lana 247, 7.
 Pinzus sive Pinzum cast. Rhodopes 305, 31.
 Piscinae cast. Epiri novae 278, 12.
 Pistes cast. Illyrici 284, 4.
 Pityus ad Pontum Euxinum 261, 15.
 Placidiana cast. Macedoniae 280, 24.
 Platanon prope Antiochiam 318, 8.
 Plateae urbs 272, 20.
 S. Platonis aedes 190, 10.
 Pleurum cast. Macedoniae 279, 46.
 Plotinopolis in Thracia 304, 22.
 Plumis. πλουμίοις, interstincta tunica 247, 14.
 Plusinum: *vide* Pusinum.
 Poenitentia nomen Monasterii meretricum poenitentium 200, 10.
 Poliscastellum cast. Thraciae 307, 26.
 Πόλος, globus 182, 16.
 Pompeius Magnus Coloniam in Armenia munuit 253, 5.

- Pons Sangari impositus** 314, 20. **pons Sari** 319, 10.
Pontes cast. Daciae ad Danubium 288, 10. unde nomen acceperit 288, 14. 289, 2.
Ponteserium ad Danubium 290, 4. **Angustana editio** dividit, **Pontes Erium**.
Pontus Euxinus 191, 17. 191, 24.
Pontzas vel Poutzas cast. Illyrici 285, 40.
Poron: vide Toparum.
Porphyreon 328, 15.
Porta aurea 185, 8. **porta μέσσωλος** 187, 8. 323, 24.
Porticus regia caesidicis destinata 206, 13.
Portus Iuliani 190, 17. in **Heraceo** 207, 11. **Eutropii** 208, 2.
Posidon cast. 279, 34.
Potamocastellum in Rhodope 305, 40.
Potes cast. Illyrici 285, 29.
Potidaea, dicta Casandria 276, 1.
Praxiteles 205, 23.
Praedis cast. Thraciae 308, 27.
Praesidio cast. Thraciae 308, 37.
Pretzuries cast. Illyrici 284, 41.
S. Primae templum Carthagine 339, 14.
Primiana cast. Illyrici 284, 32.
Primoniana cast. Dardaniae 281, 57.
Princeps religiosus coelum cum terra sociat 189, 22.
Priniana cast. Macedoniae 280, 11.
SS. Prisci et Nicolai templum 193, 10.
Priscopera cast. Dardaniae 281, 30.
Probinii cast. in Thraciae 306, 18. 306, 51.
Proconsularis Africa 339, 22.
Procopii, qui hos libros conscripsit, modestia 170, 1.
Procopius Edessenus 326, 6.
Πρόμαχος 316, 14. **προμαχών** 269, 24.
Pronathidum cast. 279, 28.
Proochthi, pars littoris Asiae 197, 11.
Propontis 205, 1.
Protiana cast. 282, 10.
Πτερά 232, 15.
Ptochium cast. Dardaniae 281, 44.
Ptochii cast. in Epiro nova 278, 34.
Ptolemais 328, 16. 332, 23.
Pudphoses: vide Caputhovis.
Pulchra Theodera cast. Thraciae 308, 81.
Pupsalus cast. Epiri novae 278, 37.
Purpura Iustiniani delibuta mirifico oleo 197, 1. **purpura Satraparum qualis** 247, 8.
Pusinum vel Plusinum cast. Rhodopes 305, 47.
Putedis cast. ad Danubium 290, 16.
Pyramides Aegypti; opus inutile 209, 8.
Pyramus flu. Mopsuestiam alluit 318, 23.
Pyrgocastellum quid sit 225, 9.
Pythia in Bithynia, palatio, balneis ac templo ornata 315, 22. 315, 25.
SS. Quadraginta militum Martyrum reliquiae inventae 195, 10. **sanant Iustinianum insigni miraculo** 196, 17. **sacrum illis monasterium prope Theodosiopolin** 254, 5.
SS. Quadraginta quinque Martyrum Monasterium Nicopoli 254, 2.
Quadragesimale ieiunium quam sancte a Iustiniano servatum 195, 23.
Quadriturrita 266, 18.
Quartiana cast. Illyrici 285, 38.
Quesoris cast. in Mysia ad Danubium 292, 25.
Quimedaba oppidum 268, 4.
Quino cast. Dardaniae 281, 45.
Quinti cast. Dardaniae 281, 51.
Quintodemi cast. in Mysia ad Danubium 292, 8.
Quintum vel Quintorum cast. in Mysia ad Danubium 292, 13.
Quirini monasterium 328, 22.
Rabestum cast. Dardaniae 280, 43.
Ratiaria urbs ad Danubium 290, 6.
Regia porticus 206, 12.
Religio in uno verae fidei fundamento firmata 171, 13. **Religiosus princeps coelum cum terra sociat** 189, 22.
Reliquiis Sanctorum honor habitus 189, 4. 189, 16. 195, 4. **et seq.**
Remesianesii agri castella 284, 26.
Repodenes vel Repodernes cast. 284, 45.
Rhabdii situs 220, 24. **maris cingitur** 222, 5.
Rhacule cast. Thraciae 306, 21.
Rhaedestus in Thraciae 299, 15. **urbs ibi condita a Iustiniano** 300, 1.
Rbasis cast. Mesopotamiae 222, 18.
Rhechius fluvius Thessalonicae proximus 276, 16.
Rhegium in Thracia non procul By

- tio 294, 16. 296, 3. 296, 3. forte idem cum Rhedio.
- Rheaidina cast. Thraciae 307, 50.
- Rhesium 190, 16. forte idem cum Rhegio.
- Rhizaeum ad amplitudinem urbis evectum 260, 23.
- Rhodopes aedificia 303, 8 — 304, 19.
- Riginocastellum in agro Germanae 283, 17.
- Ripaltas cast. Mesopotamiae 222, 17.
- Ripensis Dacia, unde nomen nacta 287, 4.
- Ro'lligeras cast. 283, 15.
- S. Romani Abbatis Monast. 328, 7. ptochium 328, 17.
- Romaniana cast. in agro Sardicae 282, 8.
- Romanum Imperium: *vide* Imperium.
- Romyliana cast. Illyrici 285, 13.
- Rotun cast. Dardaniae 281, 54.
- Rubrum mare 326, 21.
- Rubusta cast. Thraciae 308, 3.
- Rulli cast. *vide* Turules.
- Rumisiana oppidum 268, 4.
- Sabaratha vel Sabathra Africae urbs 337, 11.
- S. Sabianus cast. Epiri novae 277, 26.
- S. Sabini cast. in Epiro veteri 279, 19.
- Sabinibries vel Sabiniribes cast. 283, 42.
- Saccus urbs Graeciae 271, 19.
- Sacissus cast. Rhodopes 305, 38.
- Salebries cast. Illyrici 282, 38.
- Salomon Hebraeorum rex templum condidisse in Africa dicitur 334, 10.
- Saltopyrgus cast. Mysiae ad Danubium 292, 23.
- Samaria, dicta Neapolis, subiacet monti Garizim 324, 13. Christi cum muliere Samaritanorum colloquium 324, 18. Samaritana seditio, sub Zenone Aug. 325, 1. altera sub Anastasio 325, 23. ad Christum conversio sub Iustiniano 326, 10.
- Samsonis xenodochium 183, 6.
- S. Samuelis monasterium 328, 10.
- Sauctuarium quae pars templi 188, 2.
- Sangaris fluvius ponte iungitur 314, 18, 315, 1.
- Saphchae vel Sarchae clisurae Armeniae 251, 2.
- Saraceni Romanis infesti 228, 4. Saraceni Homeritae 327, 1.
- Sarchae: *vide* Saphchae.
- Sardica urbs 267, 25. in eius agro castella 282, 3.
- Sardinia insula dicta olim Sardo 343, 13.
- Sarmates cast. Illyrici 283, 37.
- Sarmathae monast. 328, 22.
- Sarmathon cast. Thraciae 306, 34.
- Sarus ex Armeniae montibus defluit urbemque Adanam alluit 319, 8.
- Satala Armeniae urbs 252, 15, 253, 1.
- Satrapae Armeniae 247, 1. eorum insignia 247, 3. rebelles exauctorati 247, 24. penitus sublatis 248, 6. Satrapa Sophanenes 249, 8.
- Sauras cast. Mesopotamiae 222, 16.
- Sauromatae 265, 1.
- Scaplizo cast. in agro Germanae 283, 12.
- Scares cast. 283, 5.
- Scariotasalucra cast. Rhodopes 306, 2. editio Aug. sic dividit, Scariotasa lucra.
- Scariopara cast. Illyrici 285, 25.
- Scasse'ana regio 283, 25.
- Scatrina cast. Thraciae 307, 15.
- Scedeba cast. Thraciae 308, 10.
- Scelenas: *vide* Scemnas.
- Sceminites cast. Epiri novae 277, 20.
- Scemnas vel Scelenas cast. Rhodopes 305, 29.
- Scentudies cast. 283, 4.
- Sceptecasas vel potius Septemcasas cast. Illyrici 285, 14.
- Schamalinichon vel Camalinichon in Tzanica 258, 17.
- Schedupara: *vide* Chesdupara.
- Schimalinichon cast. Tzanicae 260, 13.
- Scidreus cast. Thessaliae 280, 37.
- Scidreopolis vel Scydeonpolis cast. Epiri novae 278, 27.
- Scinzeres cast. in agro Germaniae 283, 16.
- Scirthus flu. Edeassam alluit 228, 18. inundat 228, 24. cohibetur 229, 8.
- Scitaces vel Scitanes cast. Rhodopes 305, 45.
- Sciaveni ad Istrum grassari soliti 264, 12. 293, 5. 293, 14. Toperum capiunt 304, 11.

- Scopentziana cast. in agro Sardicae 282, 12.
 Scuanes cast. 283, 3.
 Sculcoburgo cast. Illyrici 285, 7.
 Scumbro cast. 284, 47.
 Scupium cast. 282, 4.
 Scydeonpolis: *vide* Scidreonpolis.
 Scythae 264, 12. Scythiae aedificia 293, 9 — 26.
 Scythias cast. Thraciae 307, 45.
 Sebastia in Armenia 253, 18.
 Sebastopolis ad Pontum Euxinum 261, 16. 261, 18.
 Secundum: *vide* Deuteron.
 Securisca cast. Mysiae 292, 6.
 Selybria urbs Thraciae 298, 20.
 Semicylindrus 175, 11.
 Semiramis 178, 5.
 Senator, templi Michaëlis Arch. conditor 185, 22.
 Senatus in Curia anno incunte festum celebrat 202, 18. Iustinianum in pictura circumstat 204, 15.
 Septa ad columnas Herculis, ibique templum Deiparae 343, 17. 343, 21.
 Septemcasas: *vide* Sceptecasas.
 Septimum: *vide* Hebdomum.
 Sepulcra imperatorum in templo SS. Apostolorum 189, 4.
 Seretus cast. Dardaniae 281, 43.
 SS. Sergii et Bachii templum 186, 18.
 S. Sergii monast. in monte Cisson 328, 12. et Ptolemaide 328, 16.
 Sergiopolis in Euphratesia 235, 2. eam ornat munitque Iustinianus 235, 9. frustra Chosroës tentat 235, 15.
 Sestus contra Abydum 302, 15. 310, 19. illic castellum 302, 18.
 Setlotes: *vide* Amuloselotes.
 Severius Aug. senior, natus in urbe Leptimagna 336, 9.
 Siberis Galatiae fluvius 316, 7. 316, 17.
 Sicibida vel Sycibida cast. Illyrici ad Danubium 291, 12.
 Siclae cast. Macedoniae 280, 3.
 Silentarius 296, 24.
 Siletheos vel Siletheon monast. 328, 7.
 Sina mons ad mare Rubrum 326, 22. in eo templum Deiparae 327, 12. in vertice nocturni strepitus 327, 17.
 Sinas cast. Mesopotamiae 222, 18.
 Singedon urbs Daciae ad Danubium 287, 6. 287, 18.
 Sinus Melas 300, 13. Sinus ceras 191, 6.
 Siphris cast. Mesopotamiae 222, 17.
 Sisauranum oppidum in limite Persico 221, 17.
 Siailisson vel Tisilisson vel Tiliisson cast. Tzanicae 259, 25. 260, 9.
 Sittas magister mil. per Armeniam 257, 23.
 Smargdis cast. Mesopotamiae 222, 16.
 Smornes cast. ad Istrum 288, 2.
 Sobastas vel Suabastas cast. Illyrici 283, 21.
 Solvani cast. in Rhodope 306, 7.
 Somnium mirabile 217, 12.
 Sophanene in Armenia, urbem habet martyropolin et fluvium Nymphium 248, 17. 249, 8. in ea Phison cast. et clisurae 250, 18, 250, 23.
 Sophiae templum a seditiosis incensum, restituitur 173, 12. architecti 173, 15. concinnitas operis 174, 15. frons 175, 5. pilae et arcus 176, 1. 176, 8. vertex 177, 1. aedificii firmitas 177, 22. porticus 178, 12. altare 179, 19. Ecclesia magna dicitur 179, 21.
 Spadizus vel Spathisus cast. Thraciae 307, 31.
 Spelunca cast. Illyrici 284, 46.
 Speretium cast. Epiri novae 278, 6.
 Spibyryus cast. Thraciae 307, 25.
 Stadium unde dictum 208, 19.
 Stamazus cast. Illyrici 282, 16.
 Statua equestris Iustiniani 182, 1. statua Theodorae 205, 24.
 Stauris mons imminens Antiochiae 239, 25.
 Stelecorta: *vide* Stenocorta.
 Stendas cast. Illyrici 285, 24.
 Stenes cast. 284, 38. 282, 5.
 Stenocorta vel Stelecorta cast. 282, 28.
 S. Stephani cast. in Epiro nova 278, 21.
 Stephaniacum cast. Epiri novae 277, 25.
 Stiliburgus vel Eileburgus cast. ad Istrum 289, 18.
 Stramentias cast. 283, 8.
 Stranbasta vel Strabansta cast. 283, 34.
 Streden vel Straiden cast. Epiri novae 278, 8.
 Stronges cast. Illyrici 284, 30.

- Strongylon cast.** vicinum Byzantio 294, 14.
Struas cast. in agro Sardicae 282, 9.
Suabastas: vide Sobastas.
Suagogmense vel Suegogmense cast. in agro Germanae 283, 18.
Sobaras cast. 284, 28.
Sudanelanae: vide Thudanelanae.
Sura urbs Euphratesiae 234, 17.
Suras cast. Thraciae 306, 31.
Suricum cast. Dardaniae 281, 22.
Susanna monasterium 328, 11.
Susiana cast. ad Istrum 289, 17.
Sycena regio 192, 11.
Sycibiada cast. Mysiae 292, 24. *vide* Sicibida.
Symphigium cast. 279, 27.
Syriae aedificia 238, 5 — 243, 11.
Syrtes unde dictae 335, 4. maior describitur 334, 15. minor, ibique mira inundatio 337, 14, 337, 15.
Tacapa urbs Africae ad Syrtin minorem 337, 13.
Tamonbari cast. Rhodopes 305, 28.
Tanais Europam ab Asia dividit 331, 15.
Tanatas cast. ad Istrum 288, 8.
Taphosiris urbs, unde nomen sortita et quante dissita spatio Alexandria 332, 2.
Tarporum cast. 283, 20.
Tarsus, Ciliciae urbs 320, 4. inundatione Cydal vexatur 321, 3.
Tauresium, patria Iustiniani 266, 15.
Tauri 261, 25. 264, 12.
Taurocephalaecum cast. Rhodopes 305, 43.
Taurocomum cast. Thraciae 306, 45.
Tauroscythae 261, 25.
Telepte urbs Byzacii 342, 11.
Teluze: vide Tezule.
Templum Iudaeorum in Africa 334, 11.
Tenedos insula horreis instructa 311, 9.
Terebinthus Episcopus crudeliter habitus a Samaritanis 325, 4. Zenonem Aug. adit 325, 11.
Terias cast. Dardaniae 280, 46.
Tetrapyrgia 266, 18.
Tetres: vide Peteres.
Teuchria vel Teuchira, urbs Pentapoleos 332, 14.
Tezule vel Teluze cast. Dardaniae 280, 51.
S. Thalelaei monasterium 328, 2.
Thannrium malus ac minus in Mesopotamia 227, 25. 228, 3.
Tharsandala cast. Rhodopes 305, 14.
Thebae 274, 2.
S. Theclae templum 190, 16.
Thelphrachae monasterium 328, 21.
Themeres cast. Mesopotamiae 228, 1.
Themistocles Iustiniano inferior 171, 8.
Theodericus in Italiam profectus 262, 8.
Theodora Aug. socia Iustiniano operam navat ad pia opera 183, 14. 199, 22. 208, 17. 315, 16. una cum ipso pingitur 204, 12. donatur a civibus statua 205, 24. eius forma praestantissima 206, 1.
Theodora cast. ad Danubium 289, 1. 289, 13.
Theodora pulchra cast. Thraciae 308, 31.
S. Theodori templum 190, 15. cast. in Thracia 306, 19. 306, 42.
Theodoriana Cartagine 339, 16.
Theodorias dicta Baga in Africa 340, 3.
Theodoropolis in Mysia ad Danubium 292, 9. cast. ad Danubium 289, 17. Thraciae 307, 1. Rhodopes 305, 10.
Theodorus Satrapa Sophanenes 249, 8. 249, 22.
Theodorus Silentarius 296, 23.
Theodosiopolis ad Aborrham fluvium sita 224, 4. parum distat ab urbe Dara 216, 3. castella ei circumiecta 227, 21.
Theodosiopolis altera in Armenia 244, 5. 251, 18. eius conditor 255, 8. capta a Cabade Persarum rege 255, 8. munita ab Anastasio 255, 10. et a Iustiniano 255, 23. sedes Magistri militum 256, 12. templum eius ac monasterium 253, 22.
Theodosius iunior qua conditione pacem cum Persis fecerit 210, 9. Armeniae partem obtinet 246, 1. 246, 8. Theodosiopolin condit in Armenia 255, 3.
S. Theodotae aedes 190, 18.
Theodoti monasterium 328, 21.
Theopolis: vide Antiochia.
Therma cast. Epiri novae 278, 44.
Thraciae 279, 48. Thraciae 307, 37.
Thermopylae munitae 269, 17. et seq.
Thesaurus castellum Epiri novae 278, 19.
Thesi cast. in Chersoneso 302, 23.
Thessaliae aedificia 273, 15 — 275, 8. 280, 30.

- Thessalonica flumini Rhechio proxima 276, 16.
- Thesteum cast. Macedoniae 280, 12.
- Thiolla cast. Mesopotamiae 228, 2.
- Thocyodis cast. Thraciae 306, 28.
- Thraciae aedificia 262, 23 — 263, 12. 291, 24 — 308, 40.
- Thraciae Bospara cast. 305, 21.
- Thrasarici cast. in Thracia 306, 3
- Thrasi cast. in Rhodope 805, 11.
- Thudanelanae vel Sudanelanae cast. Rhodopes 305, 12.
- S. Thyrsi aedes 190, 14.
- Tiberiadis murus 328, 13.
- Tigas cast. Mysiae ad Danubium 292, 11.
- Tigra cast. Thraciae 308, 9.
- Tigranes Arsacis regis Armeniae filius ad Persas deficit, suaque ditione illis cedit 245, 16.
- Tillicion cast. Mysiae 293, 7.
- Tillison: vide Sisilison.
- Tillito cast. Thraciae 303, 15.
- Timalciolum vel Timaciolum cast. 285, 31.
- Timatochium cast. 285, 4.
- Timena cast. ad Danubium 289, 17.
- Timiana vel Timbiana cast. 283, 43.
- S. Timothei corpus inventum 188, 21. 189, 14.
- Tisilison: vide Sisilison.
- Tithra vel Tithyra, cast. Epiri novae 278, 29.
- Titiana cast. Epiri novae 278, 16.
- Tiuucana vel Tiuucana cast. 284, 16.
- Tomes cast. Illyrici 284, 35.
- Tomis cast. Thraciae 308, 32.
- Toparum vel τὸ Πόρον cast. in Rhodope 305, 16.
- Topera cast. Illyrici 284, 34.
- Toperus Rhodopes urbs a Sclavenis capta 304, 9.
- S. Traiani cast. in Thracia 306, 5.
- Traiani forum in Sardinia 343, 14.
- Traianopolis in Rhodope 303, 21.
- Traianus Aug. Melitenen metropolin fecit 254, 12. Danubium cast. muniit 288, 6. 288, 16.
- Tramacarisca vel Trismacarias arx ad Danubium in Mysia 292, 14. scribitur Trasmatica 292, 20.
- Trana cast. 279, 33.
- Trapezus urbs 260, 18.
- Trasiana vel Dradiana cast. Illyricae 79, a.
- Trasmatica: vide Tramacarisca.
- Tredetillas cast. 285, 34.
- Tricattus urbs Thessaliae 74, 4.
- Tricessa cast. ad Istrum 290, 16.
- Tripolis quantum distet pentapoli 335, 18.
- Trisciana cast. Illyrici 282, 24.
- Trismacarias: vide Tramacarisca.
- Trosmes cast. Thraciae 307, 48.
- S. Tryphonis templum 201, 7.
- Tucca Africae cast. 340, 5.
- Tugurias vel Tuguries cast. 283, 6.
- Tulcoburgo cast. Illyrici 284, 49.
- Tuleus vel τὸ Ἴσούς cast. Rhodopes 305, 32.
- Turicla vel Turicata cast. 282, 19.
- Turres triplici contignatione distinctae 212, 15. turrigeri elephantas 211, 11.
- Turribas cast. Illyrici 285, 19.
- Turules vel Rulli cast. in Thracia 307, 35.
- Turus cast. 282, 36.
- Tusudeaas cast. 283, 2.
- Tuttiana vel Tuttina cast. Dardaniae 281, 24.
- Tyrceanus cast. Epiri novae 278, 35.
- Tzanorum mores sedes, et ad Christum conversio 257, 4. aedificia 259, 1 — 260, 15. 61. b. et seq. duces 259, 7. 260, 14.
- Tzanzacon cast. Tzanicae 260, 14.
- Tzasclis vel Tzencilis cast. Thraciae 308, 30.
- Tzerzenuzas cast. Illyrici 284, 37.
- Tzimes cast. 282, 26.
- Tzitaētus cast. Thraciae 306, 23.
- Tzaitas: vide Sittas.
- Tzonpoleon cast. Thraciae 307, 3.
- Tzumina in Armenia, dicta Iustiniana 256, 22.
- Tzutrato cast. Illyrici 285, 22.
- Tzyidon cast. Thraciae 307, 2.
- Valentiniana cast. Thraciae 308, 22.
- Valeriana urbs ad Danubium 291, 1.
- Vallesiana: vide Ballesina.
- Valvae: vide Balbae.
- Vandali urbes Africae nudarunt moenibus 338, 16.
- Variana urbs ad Danubium 290, 25.
- Vascum cast. Rhodopes 306, 8.
- Uci: vide Unci.
- Veleidipara vel Bolaodypara cast. Rhodopes 305, 44.
- Velastyras cast. Thraciae 306, 24.
- Veredarii 314, 1.
- Verciaros vel Boriiarus cast. Rhodopes 305, 27.

- Veriniana cast. Dardaniae 281, 34.
 Veripara vel Becripara cast. Thraciae 307, 30. cast. Rhodopes 305, 24.
 Verus cast. Thraciae 306, 27.
 Vesiparum vel Besyparum cast. Rhodopes 305, 22.
 Vezaina: *vide* Bessaiana.
 Via cast. Thraciae 306, 29. via ab urbe Antiochia in Ciliciam 318, 7. ex Bithynia in Phrygiam via a Strongylo cast. ad Rhegium 294, 16.
 Viranovo cast. Illyrici 285, 37.
 Victoriae cast. Dardaniae 280, 48.
 Victoriana cast. Dardaniae 281, 19.
 Viculea cast. 283, 46.
 Vigranaë: *vide* Bigranaë.
 Viminacium urbs Daciae ad Danubium 287, 15. 287, 18.
 Vindimiola cast. Illyrici 285, 8.
 Vineus cast. 282, 23.
 Virginazo vel Virginaspō cast. Thraciae 308, 14.
 Ulibula cast. Epiri novae 278, 17.
 Ulmiton cast. Scythiae ad Danubium 293, 14.
 Ulpiana Dardaniae urbs, dicta Iustiniana secunda 267, 18.
 Ulpianus cast. Epiri novae 277, 21.
 Unci vel Uci cast. Thraciae 306, 14.
 Unnum urbs Graeciae 271, 19.
 S. Urbani cast. *vide* Urdaus.
 Urbriana cast. 284, 10.
 Urdaus vel Urbaus cast. Rhodopes 306, 4. suspicatur Hoeschelus legendum S. Urbani.
 Usiana cast. Dardaniae 281, 1.
 Utos cast. in Illyrici limite 291, 15.
 Xenodochium Samsonis 183, 3. alia duo in aedibus Isidori et Arcadii 183, 13. alia in stadio 280, 20. Hierosolymitana 324, 5. Ierichuntinum 328, 3.
 Xenophon Cyrum regem liberalius laudavit 172, 7.
 Xernes: *vide* Zernes.
 Xeropotōēs vel Xeropotamos cast. Epiri veteris 279, 4.
 Xerxes Persarum rex 314, 28.
 Xysbaës: *vide* Zysbaës.
 Zabula: *vide* Gabula.
 Zachariae Abbatis monast. 328, 10.
 Zaldapa cast. Thraciae 308, 23.
 Zamarthas castellum Mesopotamiae 228, 2.
 Zanes cast. Illyrici 285, 41. ad Danubium 288, 7.
 Zdebrin vel Zderben cast. 306, 41.
 Zebini vel Zibyni monast. 328, 21.
 Zemarchi cast. in Rhodope 306, 11.
 Zeno Aug. IIIum ac Lontium tollit e medio 247, 21. Satrapas Armeniae mulctat 248, 3. in Samaritanos animadvertit, templumque Deiparas in monte Garizim extruit 325, 11.
 Zenobia urbs a Zenobia Odonathi uxore condita in Euphratesia 231, 22. instaurata munitaque a Iustiniano 232, 4.
 Zernes vel Xernes cast. ad Istrum 288, 3.
 Zespuries cast. 283, 24.
 Zetnocortum oppidum ad Danubium 291, 6.
 Zeugma oppidum Euphratesiae 237, 6.
 Zeuxippi thermae 202, 5.
 Zicideba vel Zicindera cast. Thraciae 307, 24.
 Zincyra cast. Rhodopes 306, 9.
 Zisnudeba vel Ziosnudeba cast. Thraciae 307, 34.
 Zoe Martyris templum 185, 18.
 Zositerum vel Zositerpum cast. Rhodopes 305, 35.
 Zysbaës vel Xysbaës cast. Dardaniae 281, 6.

I N D E X

IN HISTORIAM ARCANAM.

- Abydi constituuntur publicani 138.
Acacius ursarius, Theodorae Aug. pater 58.
Addaeus. Syrus Iustiniano carus 139.
Aërium tributum a Iustiniano exco-
gitatum 119.
Aeris alieni publici condonatio sub-
blata 129.
Africa minor quam Italia 107. eius
calamitas 106.
Alexander Forficula vexat milites
134. Romanos et Peloponnesios
147.
Alexandriae pauperes annona priva-
ti a Diocletiano ipsis assignata 148,
149. illic acta circa Paulum Pa-
triarcham 150.
Amalasanthae indoles et pulchritudo
96, necem Theodora procurat
ibid.
Amantius eunuchus occiditur 46.
Amasea terrae motu eversa 111.
Anastasia Theodorae Aug. soror
59.
Anastasius imp. bellum passis vec-
tugal in septennium remisit 129.
Iustinum Praetorianis praefecit
44. eius opes Iustinianus exhausit
113.
Anastasius Theodorae Aug. nepos
34. Ioanninae Belisarii filiae stu-
prum affert 39.
Anatolius Ascalonita 158.
Anazabus terrae motu corruit 111.
Andreas Episcopus Ephesi 25.
Annona tributum 126. 131.
Antae 73. Rom. imperium vastant
108.
Antiochia Orientis primaria, terrae
motu concidit 111. illius cives cap-
tivi 22.
Antoninae genus et educatio 12.
adulteria, postquam vidua Belisa-
rio nupsit 13. flagitia cum Theo-
dosio filio 14. huic insidiatur 16.
18. in delatores saevit 16. Con-
stantino molitur necem ibid. cae-
de Silverii Papae Theodoram si-
bi conciliat 13. innectit fraudem
Ioanni Cappadoci 21. 26. in cu-
stodiam datur a Belisario 25. li-
berata, amasium recipit 27. ma-
ritum habet supplicem 34. ipsum
quocumque sequitur 18. Ioanninam

- filiam negat Anastasio sponso 40.
 ipsius aetas 35.
 Aquaeductum restaurare negligit Iustin. 146.
 Areobindus Theodoraе famulus 97.
 Arethas Saracenus 23.
 Arianorum templa a Iustiniano expulsa 53. iidem sacris in Africa interdicti 107.
 Armeni scholas olim Palatinas implebant 135.
 Arsenius pseudochristianus 150. in crucem agitur 152.
 Ascalonae Senatus 158.
 Astrologi a Iustiniano vexati 76.
 Asylum violat Theodora 28. 99. 101.
 Athenae 147.
 Augusta vocatur Domina 164.
 Barbari muneribus a Iustiniano affecti 58. 114. illicti Romanam ditionem vastant 72. 108. et quidem ipso permittente 122.
 Basianus nobilis a Theodora necatur 99.
 Basilus Edessenus ditissimus 78.
 Bassus Praefectus Praet. 119.
 Boderina Iustini patria 43.
 Belisarius Antoninam deprehendit in adulterio 14. eam stulte amat 15. 41. male ex Africa revocatus 107. revocat uxoris amasium 16. ad cuius necem Photium privignum suum hortatur 19. missus contra Chosroem 18. rem male gerit in Perside 21. uxorem dat in custodiam 25. accitus Byzantium ibid. exautoratur 31. indigne habitus se ad pedes coniugis abicit 34. magna opum parte privatur ibid. Ioanninam filiam Anastasio despondet ibid. ob periculum infelix 29. maxime in altera expeditione Italica 35. 36. quam Comes stabuli aere suo confecit 35. summe tunc avarus 37. Ioanne a se abalienato ibid. Italiam afflictam relinquit 39. Domestica publicis praeponeit 22. Eius ingenium 40.
 Berytus serici opificio ac mercatura celebris 140.
 Blechanes Persarum dux 23.
 Buzes Praefectus militum in carcerem truditur 30.
 Cabades Persarum rex aedificiis hostium parcat 130.
 Caesarea Palaestinae, Procopii patria 75.
 Caesariensis caudicibus 164.
 Calligonus Antoninae leno 25. 40. ipsi restituitur 27.
 Callinicus urbs 29.
 Callinicus Ciliciae secundae praefectus 100.
 Carcer in Palatio 28.
 Causidicos vexat Iustinianus 142.
 Censitores in Africa 107. et in Italia 108. militem vexant 132.
 Centenaria praescriptio Ecclesiae data 154.
 Chalcedon 162. Consilium illic habitum 150.
 Chersonesus a Barbaris vastata 108.
 Chosroes Persarum tumultum sedat proditis Theodoraе Aug. literis 24. exploratores optime alit 163. eius irruptiones 109. mala indoles ibid.
 Chrysomalla meretrix, Theodoraе a consiliis 104.
 Colchis dicta Lazica 22. 23. foede vastatur 109, 163.
 Collector, Magistratus 124.
 Comitona Theodoraе soror 59. praestibula ibid.
 Constantinus Comes stabuli Antoninam offendit 15. occiditur a Belisario 16.
 Constantinus Quaestor 117.
 Consules a Iustiniano sublatis 144.
 Corinthi rabsa 112.
 Ctesiphon urbs 22.
 Cursus publici vetas ratio 161.
 Cydnus fluvius 111.
 Daciae fines, regni limes Gothicus 108.
 Dacibiza 162.
 Damianus Senator 160.
 Dei providentia 36. 68.
 Demosthenes Patricius 78.
 Descriptio, tributum 131.
 Diocletiani imp. in pauperes largitas 149.
 Diogenem Theodora exagitat 99.
 Dionysius Edessenus 78.
 Ditybiastus Iustini commilito 43.
 Domestici 137. 147.
 Dominus vocatur Imperator 165.
 Domitiani unica status, ipsius uxori concessa, Iustinianum refert vultu 55.
 Donativum quinquennale sublatum 137.

- Ecclesiis data praescriptio centena-
 ria 154. *vide* Templum.
 Edessa corrui 111.
 Emesenorum ecclesia 154.
 Ephesi templum S. Ioannis Evang.
 25.
 Evangelus caudicus a Iustiniano
 iocose emungitur 164.
 Eudaemon 156. 157.
 Eugenius Antoninae sicarius, Silve-
 rium Papam occidit 16.
 Euphemia Aug. Iustini uxor, primum
 nomen deponit 66. impedit matri-
 monium Iustiniani cum Theodora
 ibid. eius mores ibid.
 Euphratae haereditatem occupat Iu-
 stinianus 157.
 Exploratores sublatis 163.
 Factionum Circi licentia 47. et seq.
 Faustinus Samarita reus absolvitur
 153.
 Fluviorum inundationes 111.
 Foeminae pudicitia 52.
 Follis obolus 140.
 Forficula, Alexandri cognomen 147.
 Fortuna quid sit 36.
 Franci: *vide* Germani.
 Frumenti putridi distributio 125.
 in Galatia aluntur Protectores 137.
 Gallia in ditone Francorum 108.
 Gentiles vexat Iustinianus 76.
 Gepaedes 108.
 Germani, sive Franci, in Italia quid
 possederint 108.
 Germanus Iustiniani ex fratre nepos,
 invisus Theodora 37. Iustinam
 filiam spondet Ioanni ibid.
 Gotthici regni fines 108.
 Graeci vexati 147. eorum nomen
 probrosum 134. regio vastata a
 Barbaris 108.
 Haereticos Iustinianus punit 73. 110.
 Procopii de illis sententia 74.
 Hebraei vexantur 156.
 Hecebolus concubinam habuit Theo-
 doram 63. 82.
 Helenopolis 162.
 ad Hellespontum quomodo actum
 cum inceptoribus 138.
 Hephaestus Alexandriae Praefectus
 148.
 Heraeum, Iustiniani suburbanum 95.
 Hermogenes Magister Officiorum
 104.
 Herodianus se Gotthis dedit 37.
 Hierum 138.
 Hilarae haeredem se facit Iustinia-
 nus 78.
 Hunni a Iustiniano muneribus aucti
 53. Rom. imperium vastant 108.
 Hunnicus habitus 48.
 Ihora terrae motu eversa 111.
 Illyricum a Barbaris vastatum 108.
 Imperatores quo scribere colore so-
 liti 44. eorum pedes dignati oscu-
 lis 164.
 Impositio, tributi genus 131.
 Iudara meretrix, Theodora a con-
 silis 104.
 Ioannes Aerarii Praefectus, Theo-
 dora invisus, ob virtutem 127.
 Ioannes Cappadox Theodoram de-
 fert 105. Antoninae periurio falli-
 tur 21. exalat 105.
 Ioannes Edessenus, obses Roman.
 78.
 S. Ioannis Evang. templum Ephesi
 celebre 25.
 Ioannes gibbus, dux Rom. 43.
 Ioannes heluo 30.
 Ioannes Laxarion Alexandriae Praef.
 156.
 Ioannes P. E. 46.
 Ioannes Sisinnioli filius 41.
 Ioannes Theodora filius 102. ab
 ipsa de medio tollitur 103.
 Ioannes Vitaliani nepos, cur aliens
 a Belisario 37. spondetur ipsi Iu-
 stina ibid.
 Ioannina Belisarii filia, Anastasio de-
 sponsa 34. ab ipso constupratur
 40.
 Irenaeus 158.
 Isauranum castellum 21, 22.
 Italia maior quam Africa 107. eius
 clades ibid.
 Iudaei: *vide* Hebraei.
 Iulianus apud Samaritanos tyrannus
 75.
 Iunilus Quaestor, legum imperitus
 117.
 Iuramenti religio 21. iuramentum
 Magistratum 120.
 Ius instabile et venale 89.
 Iustina Germani filia, Ioanni de-
 sponsa 37.
 Iustinianus consulatur Caesar 67.
 figit ac refigit leges 85. illas exar-
 mat 51. Quaesturam deformat 117.
 Magistratus mutat 71. 116. Prae-
 fecturas pretio locat 120. amat
 improbos 86. 127. sceleratos Reip.
 praeficit 121. seditiosos fovet

- atque ornat 53. 70. Venetos sibi conciliat 60. eorum factioni se adiungit 64. instituit monopollia 115. ministrorum officia sibi sumit 88. Aerarium Rom. exhaurit 53. 112. se ad Barbarorum mores componit 87. ipsos auget largitionibus 53, 114. Sacerdotibus impense favet 83. Belisarium ex Africa male revocat 107. Theodora uxori omnia indulget 64. eisdem artibus magicis paret 127. habitus ipse daemon 79. et a daemone genitus ibid. ambulare sine capite et mutare figuram visus 80. qualis Monacho apparuerit 81. ad omnia perturbanda natus 107. auctor malorum Reip. 46. bellorum 109. pacem cum Chosroë pecunia redimit 73. iactat suam pietatem 159. assentatores audit 84. rebus nomen suum indit 71. stolidus et asino similis, aures agitat 53. Domitianum vultu reddidit 55. mendax 57. 156. periurus 86. Vitaliano fidem publicam violat 46. subditis affingit crimina 113. avaritia ductus Consules abolet 144. tollit spectacula 143. Sacerdotia vendit 152. vectigalia severe exigit 75. templa Ariarum expilat 74. et Senatores 77. 79. 157. eorumque haeredes 158. raptas opes effundit statim 58. 71. 146. praesente pecunia nec Venetis favet 159. sanguinis avidus 46. Vitalianum et Amantium necat ibid. et Rhodonem 151. infinitosque homines 106. Vexat caesidicos, medicos, cet. 142. pauperes 145. Astrologos 76. Mercatores 138. Nummularios 140. Serrarios ibid. Milites 132. Officiales magistratum 137. Hebraeos 156. aegrotat 30. 64.
- Eisdem cum Theodora matrimonium** 66. et consensio 69. 84. 93. lex de praefecturis gratis dandis 120. Decreta in Haereticos, Gentiles et Samaritas 73. 74. in masculorum corruptores 76. lex de Senatorum haeredibus 158. iudicia 88. simulatae altercationes 69. 151. avaritia somnio declarata 112. rapinarum artes 77. in litigatores 70. Eleemosynae ex rapinis 83. pietas qualis 84. levitas ibid. et 127. lenitas affectata 83. ira ibid. amor et odium 85. abstinencia cibi et vigiliae 81. corporis forma 55. dicta 78. 117. 159. 162. oratio barbara 88. studia theologica 110. insaniae substructiones 54. illius animi mores nihil Reip. profuerunt 87.
- Iustinus senior**, quo genere et qua ex patria 43. miles Praetorianus mortem evadit divinitus ibid. Praetorianis praefectus, fit imperator, quamvis analphabetus 44. legem matrimonialem abrogat 66. ut scribere solitus nomen suum 44. stolidus ibid. et 66. principatus anni 67. moritur ibid.
- Lazica**: vide Colchis.
- Leo Cilix Referendarius** 90. 159.
- Leontius Referendarius** 104.
- Leuathae, Mauri** 41. 42.
- Liberalium artium profligator Iustinianus** 143.
- Liberius Patricius Romanus** 151. de Praefectura cum Ioanne contendit 157.
- Limitanei milites** 135.
- Logothetae**, qui 133. in Italiam et Africam missi 108.
- Longinus Prisci falsarii fraudes detegit** 155.
- Ludi publici sublatis** 143.
- Lupicina Iustini uxor** 45. vide Euphemia.
- Lychnidus in Epiro terrae motu corruit** 112.
- Macedonia famula Antoninam defert** 15. ab ipsa occiditur 16.
- Macedonia meretrix Theodoraë amica** 82.
- Magistratus conductitii** 121.
- Malthanes Cilix** 160.
- Mammianus Ecclesiam Emesenam haerodem instituit** 154.
- Mammilianus** 158.
- Manichaei** 75.
- Martinus Belisario sufficitur** 31.
- Matrimonia nobilium curat Theodora** 104.
- Maurorum clades** 107.
- Medicos vexat Iustinianus** 143.
- Mercatorum damna** 139.
- Michaëlis Archang. templum** 99.
- Militum diversi ordines** 132. et sq. male habitis 133.
- Ministris intercepta stipendia** 125. eorum damna 137. Google

- Monachi comam tendent** 17. **cuidam qualis visus Iustinianus** 81.
Monasterium coaversarum meretricum 101.
Monopolia Iustinianus instituit 115. 140. 145.
Montanistae sese incendunt 74.
Mulieris pudicitia 52. **favet adulteris Theodora** 103.
Nabedes Persa, Praefectus Nisibi 23.
Nautarum vexationes 139.
Nika, seditionis nomen 79. 114.
Nili inundatio 111.
Nummularii male a Iustiniano habitis 140. **nummus aureus diminutus** 128.
Palaestinam turbant Samaritae 75. 150. 153.
Paschale festum 87. **circa illud vexati Hebraei** 156. **triduo ante, salutare neminem licet** 67.
Patricius indigne habitus a Theodora 94.
Paulus Alexandriae Episc. 150. **damnatus ac detrusus solio, non restituitur** 151. 152.
Pauperes D. Petri Romae, annona privati 147. **itemque Alexandrini** 148.
Pegasius pius monitor, interemptus a Solomone 42.
Pelagius E. R. Archidiaconus 151. 156.
Peloponnesii vexati 147.
Persarum in Chosroem tumultus 24. **irruptiones in Rom. Imperium** 109. **barbae species** 48.
Perusia a Gotthis capta 39.
Pestilentia 112.
D. Petri pauperes Romae 147.
Petrus Barsames, veneficus et Manichaeus, Theodora carus 126. **Praetorio praeficitur** 123. **et aerrario** 127. **eius flagitia** 124. 141.
Petrus dux Rom. 30.
Petrus Magister Offic. Amalasinthae necem procurat 97. **eius rapinae** 136.
Philomida urbs Pisidiae 111.
Phocas Praef. Praet. vir integerrimus 119.
Photius Antoninae filius, Belisarii privignus 16. **matris insidiis petitur** 17. **eius adulteria deserit** 18. **eiusdem amasium in vincula conicit** 26. **ob id male accipitur** 27. **elapsus e carcere, fit monachus** 28. **ipsius natura et mores** 16.
Planipes 60.
Polybotus terrae motu evertitur 111.
Polythei 75.
Porphyrio, pagus maritimus 164.
Praefecti conductitii 121.
Praefectorum et Magistratum iuramentum 120.
Praefecti Praet. cur ditissimi 120. **quae quotannis Imperatori pendent ibid.**
Praefecti urbis auctoritas 115.
Praefectus venalitiis 115.
Praescriptio centenaria datur Ecclesiis 155.
Praesidium iniuria affectus a Constantino 16.
Praetor plebis 116.
Praetorianorum ordines et numerus 135. **licentia** 90.
Prasini: vide Veneti.
Priscus Iustiniano ab epistolis, adigitur ad sacerdotium 97.
Priscus Emesenus, falsarius 153.
Proclus Quaestor 44. **vir integer** 65.
Procopius cur scripsit ἀνέκδοτα 10. **mentionem facit anni XXXII imperii Iustiniani** 129. 137. **damnatus Haereticos, Gentiles et Samaritas** 73. **eius sententia de providentia Dei** 69.
Protectores 137.
Psoes Diaconus affectus supplicio 151.
Quadratus Theodora nuntius 33.
Quaestor et eius officium 116.
Quaestor 44. 88. **qualis esse debeat** 117. **quaesturae munus a Iustiniano deformatum ibid.**
Quinquennale donativum sublatum 137.
Referendariorum munus 89.
Regiae frequentia 165.
Reip. status sub Iustiniano 109.
Rhodo Praefectus Alexandriae 150. **necatur a Iustiniano** 151.
Romae Praetorianis stipendium, et D. Petri pauperibus annonam Theodoricus reliquit 147.
Sabbatiani 73.
Sabbatius Iustiniani pater 80.
Salutandi Imperatoris et Augustae mos 164. **salutare neminem licet triduo ante Pascha** 67.
Samaritarum rebellio 75. 110.

- Saraceni** 73. 109.
Saturnini matrimonium 104. **ludibrium** ibid.
Scholarii, olim omnes natione Armeni 136. postea imbelles ibid. Romani 147.
Scaveni 73. 108. 109.
Scirtus flu. 111.
Scythopolis 150.
a Secretis 88.
Seleucia terrae motu concidit 111.
Senatores approbant Iustiniani matrimonium 66. expilantur a Iustiniano 77. eorum adulatio 93. auctoritas nulla 87.
Sergius Bacchi filius in legatos perfidus et crudelis 41.
Serici pretium 141. ubi confici solitum 140. Sericarii vexati ibid.
Sesti et Abydi constituuntur publicani 138.
Silentiarii 147.
Sirmium 108.
Sisauranum: vide Isauranum.
Solemon Pegasium pie monentem occidit 42.
Sophiae templum 28. 101.
Spoletinum 37.
Supernumerarii 136.
Sylverium Papam occidit Eugenius 16. ea nece Theodoram sibi conciliat Antonina 13.
Tabella quatuor literarum Iustini 44.
Tabellio 154.
Tarsus obruitur 111. illic tumultus 160.
Tatianus Patricius 78.
Templum Deiparae 128. S. Ioannes Evang. 25. Michaëlis Archang. 99. Sophiae 28. 101. D. Petri Romae 147.
Terrae motus 111.
Theodora Aug. Comitonae sorori deseruit in circulis 59. Scenae a matre addicitur 60. 143. Mimorum socia impudentissima et prestibula planipes 60. meretrix famosa, devitatur ab omnibus ibid. Heceboli concubina 63. 82. immaturum partum abigere solita 102. adamata a Iustiniano, fit opulentissima 63. Magicis artibus cum illo agit 127. Amalasanthae Reginae parat exitium 96. Prisco insidiatur 97. Areobindum famulum cruciat ibid. Basianum crudelissi-
 me necat 98. Diogenem exagitat 99. Callinicum Ciliciae Praef. in crucem agit 100. Joannem filium nothum occidit 102. et Arsenium 152. Buxem in vincula coniecit 30. Patricium male accipit 94. itemque Leontium ac Saturninum 104. Silverii P. nece reconciliatur Antoninae 13. huic amasium reddit 27. eiusdem gratia multos interimit 26. ipsumque Belisarium indigne habet 81. cuius filiae procurat stuprum 40. mulieribus adulteris patrocinator 103. nobiles foeminas vexat 101. matrimonia nobilium curat 104. Venetis favet 100. 160. sua facinora studiose celat 98. meretrices ad meliorem frugem adigit 101. Sacerdotes et Magistratus creat 36. asylum violat 28. 99. 101. in Héraeum secedit 95.
Eiusdem parentes ursarii 58. Sorores ibid. forma corporis 69. mores 91. corporis cura 92. familiaritas cum daemonibus 81. fastus 92. pedum oscula 93. 164. crudelitas 91. 94. odium in infensos 92. in Germanum 37. in Ioannem Capadocem 105. epistola ad Zaberganem 24. ad Belisarium 33. somnium de sua fortuna 82. carcer 28.
Theodoros amicus Diogenis 100.
Theodorici Regis in milites et pauperes largitas 146.
Theodosius Senator ad praesepe damnatus 26.
Theodosius Antoninae amasius, in baptismo ab ipsa adoptatur 15. aerrarium Ravennae et Africae expilat 17. eius similitudo cum Phetio ibid. et 20. confugit in templum Ioannis Evang. 25. fit Monachus 18. Antoninae redditur 27. eius obitus 28.
Theodotus Cucurbitinus Praef. Urbis iniquissime habitus 65.
Theodotus Praef. Praet. 123.
Thermopylerum praesidium 147.
Tribonianus Quaestor 117. adulatur Iustiniano 84.
Tyrus officio et mercatura serici celebris 140.
Valerianus Rom. dux. 23.
Vandalorum clades 106.
Vectigalium condonatio sublata 129.
Veneti et Prasini Remp. evertunt 47. eorum habitus 48. rixae et cae-

- des 110. flagitia 49. 160. Venetis
favet Theodora 100.
Venetici agri pars magna in Franco-
rum ditione 108.
Veredaril sublati 162.
Vigilius Papa roganti Iustiniano non
paret 152.
Vitalianus occiditur 46.
Urbium ruinae 111.
- Ursarius 58.
Uxoris mira in maritum fides 52.
Zaberganes legatus Persarum 24.
Zacharias Propheta Photium e carcere
liberat 29.
Zeno Anthemii Imperatoris nepos 77.
Zeno imp. Scholarios temere asciscit
135.
Zimarchus Iustini commilito 43.
-

I N D E X

IN PRAEFATIONES ET NOTAS AD HISTORIAM ARCANAM.

- Acacius ursarius, Theodoraë pater 378.
Addaeus Syrus, Iustiniano carus 458.
Ἀδελφιδούς et *ἀνεψιός* quo differant 358, 368.
Ἀδελφοποισία 371, eius ritus *ibid.*
ἀδελφοποίητος *ibid.*
Adoptare filios in baptismo, extra baptismum non licebat 348.
Adrianeus aquaeductus Byzantii 460.
Adulteras ut deprehendunt Byzantii 434.
Aeneada familia, quae 440.
Aërium vectigal 447.
Aetherius mortuorum bona decerpit. Iustiniano 411.
Africa et *Λιβύη* dupliciter dicitur 437. minor quam Italia *ibid.*
Africanorum anathema in Vigilium 350.
Agapetus Papa minis vexatur a Iustiniano 441. ipsum Diocletiano comparat 377. ab haeresi abducit 425.
Ἀγαπητοί, qui dicti 371. *δυναστεὶς* Iustiniani Foelix Papa *ibid.*
Agathias et Procopius in Iustiniani patria non discrepant 361.
Alapae Mimorum 380.
Albati, aurigae Circenses 372.
Alexander Psalidius sive Forficula 455.
Alexandrinis Diocletianus frumentum largitur 461.
Amantius, Ecclesiae S. Thomae conditor, rebellis Trinitatis et Zummas dictus, a Iustiniano occiditur 370.
Amicitiae Ethnicorum firmatae sanguinis potione 371. Christianorum potu sanguinis Christi *ibid.*
Ἀμφιδέταρον idem quod *Κυθηγέσιον* 378.
Anastasius imp. custodia vincit Iustinum 363. remittit septennale tributum 452. Haereticus, cur Pius dicitur 359.
Anastasius Antiochenus exulat 460.
Anastasius Iustiniani et Theodoraë ex filia nepos 418. Ioanninae sponsus 349.
Anatolius mortuorum bona Iustiniano decerpit 410.
Andreas Ephesi Episc. 353.
Andreas Praef. urbis 383.

- Ἀνέκδοτα*, quibus libris praenotabatur 348. arcana historia, liber de vita Iustiniani ibid. *ἀντίλορησις* a Nicephoro Callisti male inscribitur ib. an sit integra, et cur seorsum ab alia Procopii historia in Bibliothecis habeatur XXIII seq. *ἀνέκδοτα* scripsit Cicero 348, *ἀνεκδότων* Procopii exemplaria quot extent. XXIV, Codex Vaticanus qualis ib.
- Ἀνεψιός*, vox a Procopii interpretibus non intellecta 358, quo differat a voce *ἀδελφιδούς* ibid. et 368.
- Annona male scribitur *συνωνή* 451. 452.
- Annona militaris a subditis exigitur 452.
- Annorum imperii Iustiniani ratio 457.
- Antinomiae in Iustiniani Constitut. 425.
- Antonina, Theodora a veste, ex priori viro suscepit Photium 349. Belisarium quocunque sequitur ibid. Belisario ad Iustinianum mittitur ibid. Belisario superfuit ibid. Ioanni Cappadoti tendit insidias ibid. aquam, ne putrescat, prohibet ibid. restaurat Ecclesiam S. Procopii ibid. eius filia nubit Ildigeri ibid.
- Appion Sacerdos et Praefectus Praet. 448.
- Ἀποθριξάμενος*, quid sit 351.
- Ἀπὸ ὑπάτων, ἀπὸ ὑπάρχων* quid sit 352.
- Apostolium, s. Ioannis templum Ephesi 853.
- Aquae penuria Byzantii 460.
- Arabia sive Arraba, Iustini et Sophiae Aug. filia, ac Baduarii uxor, materque Helenae 419.
- Areobindus Proiectae maritus 359. 419.
- Aretas Saracenorum dux. 353.
- Argentati aurigae a Domitiano additi 372.
- Ariani occisi in Ecclesia S. Mocii 405. Exocionitae, qui ibid. cur poenis a Iustiniano exempti ibid.
- Arsenius Samarita pseudochristianus 461.
- Asclepiodotus Praef. Praet. Gentilis 408.
- Asinus cur appellatus Iustinianus 375.
- Assessor et Quaestor 445.
- Asylum a Theodora violatum 354.
- Athalaricus Iustini senioris nepos 418. eius legatio de pace ad Iustinum non ad Iustinianum 365.
- Ἄτρητοι* puellae quae 436.
- Avaribus tributum pendunt Romani 403.
- Augustana editio Procopii mutila XXIV. 354.
- Aula Iustiniani plena Ethnicis 408.
- Aurati aurigae a Domitiano additi 372.
- Aurigarum Circensium origo 373. factiones quatuor et colores diversi 372.
- Autores, qui de Iustiniano scripserunt 377. eadem quae Procopius XI. an illa ex Procopio acceperint XIII.
- Bacchi filii tres in Africa sub Iustiniano 359.
- Baduarius Cyropalata 363. Arabiae maritus, paterque Helenae 419.
- Badurius Vigilantiae filius 419.
- Barbam Imperatores qui radere, qui promittere soliti 376.
- Barbaros muneribus auget et inter se committit Iustinianus 400. 401.
- Baronii sententia de Iustiniano ac Theodora XII.
- Basilides Quaestor 446.
- Basilius vir ditissimus 410.
- Bassus Praef. Praet. 447.
- Bassus Patricius a Theodora occisus 434.
- Βαρραξίς* vestis Prasinorum 372.
- Bederina sive Bederiana, an eadem cum prima Iustiniana 361. diversa a Tauresio ibid. in Illyria 360. in Pannonia secunda ibid. Iustini patria ibid.
- Belisarius an Ethnicus 408. Iustiniani *δορυφόρος*, deinde Tribunus militum Barae 351. ex Italia turpiter discedit 357. perduellionis accusatur 436. exactorator 356. an effossis oculis mendicavit ibid. et 436. eius patria ac laudes 350. filia Ioannina 418. Satellitium numerosissimum 357. triumphi 395. bona domui Marinae addicta 437.
- Biglantia idem ac Vigilantia 416.
- Biglenza soror Iustini senioris et mater Iustiniani 418. moerore extinguitur 384. filii cum Theodora matrimonium improbat ibid. et 416.
- Blachernae unde dictae 353 templum Blachernianum 458.
- Boraides Iustiniani nepos 419.

- Braducionem cur suspendit Choroës 427.
 Βροσὴ suburbanum 431.
 Buzes dux exercitus 356.
 Cabades Persarum rex 452.
 Caesaris et Nobilissimi an eadem dignitas 390.
 Callinicus Praefectus Ciliciae 434.
 Caniculus, quid 367.
 Canis adulteras prodit 435.
 Carpianus Patricius a Theodora occisus 434.
 Casinense privilegium Iustiniani, suspensitulum 366. 440.
 Catonis caedi quid sit 436.
 Cenitor sive Logotheta 454.
 Centenaria praescriptio Ecclesiae data 464. et revocata ibid.
 Centenarium, quid 351.
 Cete Byzantiis infestum 432.
 Choroës rex Philosophus 439. Iustiniani fastum contemnit 400.
 Christiani a die coenae Christi ad Pascha neminem salutant 392. eorum amicitiae Christi sanguinae confirmatae 371.
 Chrysomalla meretrix, Theodora Augusta 380.
 Cicero scripsit *δυστορα* 348.
 Cinnabari. sive colore purpureo, scribunt Imperatores 367.
 Circensium aurigarum origo, colores diversi, flagitia 373. factiones quatuor 372.
 Circi et Theatri licentia in Iustinianum 412.
 Collectio, nomen magistratus 451.
 Color, quo scribunt Imperatores 367. coloribus cur distincti aurigae 373.
 Comae tendendae diversa ratio 373. comam deponunt Monachi, nutriunt Eremitae 351. et Laici, sed ad luxum ibid.
 Comes Praetorianorum et Excubitorum 363.
 Comitona Theodora soror, et Sittae Comitum uxor 378.
 Commercium Publicanorum 458.
 Concilium Chalced. Theodora damnat 396.
 Consistorium, quis locus 456.
 Constantinus Comes stabuli, necatur a Belisario 349.
 Constantinus Quaestor 446.
 Constitutio Iustini et Iustiniani de scenicarum nuptiis distinguitur 386.
 389. saepe a Iustiano confirmata ibid.
 Constitutiones aliquot Iustini et Iustiniani falso inscriptae 186.
 Consules Orientis et Occidentis, licet in Fastis duo sint, cur unum scriptores nominent 459. eius, cuius nomen ignotum, mentio ut fit ibid. cur illos abolevit Iustinianus ibid. Consules codicillares seu honorarii 351. horum nomina fastis non inscribuntur 352.
 Corippus frigidus Iustiniani laudator 375.
 Coronae in manibus et capitibus puellarum 379.
 Corporis custodes qui 363. 455.
 Cura palatii idem qui Curopalata 363.
 Curatores Dominicarum domorum 461.
 Curopalatae nomen quando usurpatum 447.
 Curopalata Aedilis 363. Militaris, primus post imperatorem quando esse coepit 364. an dignior Praefecto Praet. ibid. Curopalata honorarius ibid.
 Custodes Palatii 363.
 Cyprus an secunda sit Iustiniana, et patria Theodora 378.
 Cyrillus Magister militum 436.
 Daemon dici solet quicumque nefarius homo 415.
 Daemonodora dicta est Theodora Augusta 415.
 Daras urbs unde dicta 411.
 Demosthenes Praef. Praet. 410, 448.
Δεσποιναι et *δεσποιναι* domus 461.
Δεξαστη, quid 354.
 Diabolus, quicumque nefarius 415.
 Diadema Iustinianum 398, 428.
 Diocletiani Imp. largitas in Alexandrinis 461. ei comparatur Iustinianus 378.
 Ditybius Iustini commilito 361.
 Domestici 456.
 Domini dicti Imperatores et Dominae Augustae 394.
 Dominicae domus 461.
 Domitianus addit aurigas Auratos et Argentatos 372. eversis illius statuis unica aenea supererat aetate Procopii 376.
 Dominicus Praef. urbis 383.
 Domus Iustiniana 398.

- Dulcissimus Vigilantiae maritus** 416.
 418. eius filii 416.
Ἐβδόμων, suburbanum 430.
Ecclesia S. Sophiae saepe confla-
vit 354. Mariae Virg. in Blacher-
 nis 353. Ioannis Evang. Ephesi
 ibid.
Ecclesiastici Dominos vocant Impera-
tores 394. in eos criminoze agunt
 Iustinianus ac Theodora 383.
Editio Novellarum corrigitur 355.
Electio Imp. a Patriarchis confirmatur
 394.
Emboli quid sint, et quae mulier em-
bolaria 381.
Ἐν ἀγγέλοις, ἀγίοις ὁσίοις, usus ex-
 plicatur 424.
Encaustum, color quo scribunt Impp.
 qua ratione conficiatur 367. Itali
 vocant Enchiostro ibid.
Ἐορτή per excellentiam Pascha 391.
Ἐπαρχος 445. quo differat ab *ἑπαρ-*
χος 447.
Ephesiorum Episcoporum series 353.
Ἐπιβολή quid 452. Ecclesiis im-
 posita 453. remissa Ecclesiis Hiero-
 solymae ibid. eius auctor Marinus
 448.
Episcopi Graeci suis Imperatoribus
 adulantur 467. contradicentes Iusti-
 nianus punit 441.
Eremitae comam nutriunt 351.
Evagrius quaedam uberius quam Pro-
copius de Iustiniano scripsit 434.
Eudaemon Patricius 465.
Eugenius Antoninae Sicarius Sylverium
Papam occidit 350.
Eunuchi non fiunt Consules 352.
Euphemia Aug. Iustini senioris uxor
 418. antea dicta Lucipina 384. nup-
 tias Iustiniani cum Theodora im-
 probat ibid. sibi statuum ponit et
 Ecclesiam S. Euphemiae construit
 ibid. eius et Iustini sepulcrum
 392.
Euphratas Eunuchus 465.
Eusebius Episc. Cyzicenus 436.
Eutharicus filius adoptivus Iustini se-
nioris 365. 418. Consul 865.
Euthymius vir sanctus 421.
Eutychius Patriarcha CP. exulat.
 441.
Exconsul, quid 352.
Excubitores 863. 455.
Exempla pudicitiae matrimonialis 374.
Exercitus Rom. numerus exiguus
 454.
- Expraefectus** 352.
Facundus Hermianensis Iustiniani li-
centiam in Ecclesiasticos reprehen-
dit 421. eius acerbus animus in Vi-
 gilium PP. 350.
Falsarii sub Iustiniano 464.
Favor Theatri 373.
Fidei publicae dandae ritus 371.
Foelix Papa Iustiniani ἀγαπητός
 371.
Fornicaria et Embolaria 381.
Γάρδαρος Iustinianus 375.
Gentiles, qui dicti 373. complures in
 aula Iustiniani 408.
Georgius Praef. urbis 883.
Georgius Theodora Aug. nepos 379.
 Curator domus Marinae ibid. et
 460.
Germania Belisarii patria, quae 351.
Germanus Iustiniani nepos, non frater
 358. 420. Passarae maritus ibid.
 deinde Mathasuntae 358. 420. eius
 filii Iustinus, Iustinianus, Iustina,
 358. 420. ex Mathasunta Germa-
 nus 358. 420.
Graeci, nomine Graeci raro usi 455.
Γραικός et *Ἕλληρ* differunt ibid.
 Graecorum Praesulum adulatio
 467.
Haeretici plurimi sub Iustiniano 425.
 ad rectam sententiam cogendi 403.
 ultimo puniendi supplicio 404. eo-
 rum statuatae in latrinis ibid.
Helena Baduarii filia 419.
Heraeum Iustiniani suburbanum 431.
Hermogenes Mag. Offic. 435.
Herodianns Belisario infensus, dedit
 se Gotthis 358.
Hesychius Milesius de Triboniano quid
 dixerit 423.
Ἡμέρα per excellentiam dies Pascha-
 tis 392.
Ἡρά suburbanum, vel *ἡραῖον, λεγεῖον*
 et *ἱέρα* 431.
Historia arcana Procopii an sit per-
fecta. XXV. 397. Historicis om-
 nibus ignota XIII.
Historici aequales et posteriores Pro-
copio, qui eadem de Iustiniano scrip-
serunt VII.
Holoverum quid 459.
Homicidium ut describit Procopius
 350.
Hunni ut caput comunt 373.
I, apex Iustinianus 366. 898.
Ἰάκωβα suburbanum Byzantii 431.

- Ildericus Vandalus, Iustiniano carus** 443.
Imago Iustiniani 376. **Theodorae** 395.
Imperatoria 428.
Imperatores qui *ραξιδάρως* dicti 362.
Christiani *της θείας λήξεως* 424.
Pii ab Antonino Pio *ibid.* **Domini**
vocantur ab Ecclesiasticis 394. **La-**
tine loquuntur 427. **Latine subscri-**
bunt 366. **quo colore scribunt** 367.
rebelles ad Sacerdotium adigunt
433. qui Venetis, qui Prasinis fa-
veriat 381 **qui barbam raserint**
376. illis Patriarchae benedicunt
467. nomina pro gradu, non pro
merito tribuuntur 424. **an Ecclesia-**
stici deosculentur pedes 467. **Eorum**
electio a Patriarchis confirmata 394.
leges cur utraque lingua scriptae
427. loca deliciarum 430.
Imperatoria domus continet omnes
Magistratus 430.
Imperium Romanum quando dici coe-
pit Graecorum 455.
Impositio quid et quis eius auctor
452.
Incendium S. Sophiae et Nosocomii
Sampsonis 355.
Indara meretrix, Theodorae amica
330.
Inscriptiones falsae in Codice 386.
Interpretatio nominum et cognominum
355.
Ioannes Apost. templum Ephesi 353.
Ioannes Basilii filius 410.
Ioannes Cappadoces duo sub Iustinia-
no 370.
Ioannes alter Cappadox Patriarcha
CP. primus Oecumenicus *ibid.* **et**
421.
Ioannes alter Cappadox Praef. Praet.
352. Ethnicus 408. **disuadet Iusti-**
niano expeditionem Africanam 449.
eius Praefectura decennialis *ibid.*
invitus fit Sacerdos, ac denomina-
tur Petrus 352. 433. **hic, non Beli-**
sarius, obolos mendicavit 356.
Ioannes Coccorobius Praef. urbis
383.
Ioannes Gibbus 363.
Ioannes Heluo, Graece *φωγός* 355.
Ioannes Patriarcha, Chalcedonii filius
Iustinianum inter Sanctos retulit
424.
Ioannes Pompeii filius, Proiectae ma-
ritus 419.
Ioannes Theodorae filius nothus 418.
Ioannes eiusdem Theodorae nepos 379.
Ioannes ac Theodorus contra Sama-
ritas 407.
Ioannes Scholasticus Patriarcha CP
Nomocanonis auctor 464.
Ioannes Sisinnoli filius 359.
Ioannes Vitaliani nepos, ad Iustinianum
a Belisario missus 358. **Iustiniae**
maritus 420.
Ioannina Belisarii filia 349. **Ana-**
stasio Theodorae nepoti desponde-
tar *ibid.* **et** 418.
Irenaeus 465.
Irenaeus Pentadiae Patricius contra
Samaritas mittitur 407.
Isdigunas Persarum legatus 426.
Italia maior quam Africa 437.
Iucundianum hodie Galata 461.
Iuliana Anicia deludit avaritiam Iusti-
niani XI. 377.
Iuliani Apostatae nomisma vindicator
407.
Iulianus Samaritarum dux 407.
Iulianus Praef. urbis 383.
Iunilus Afor, Quaestor 446.
Iuramenti forma 450.
Iurisconsulti, qui hanc Historiam non
probabant 11.
Iustina Germani filia 420.
Iustinianus Germani filius 420.
Iustinianus Imp. Illyrice Uprauda 418.
Iustini ex sorore nepos 418. **modo**
ἀνεψιός* illius dictus, modo *ἀδελ-
φιδός 368. **Tauresii natus, Bede-**
rinae altus 361. **obses apud Theo-**
doricum regem Gotthorum 383.
candidata militia quando functus
363. quando appellatus Nobilissi-
mus 390. **Praefectus militiae, an-**
tequam Caesar 371. **succedit Vita-**
liano *ibid.* **quando creatus Caes-**
ar 390. **quoto aetatis anno** 363.
an invito Iustino 391. **sumit impe-**
rium 368. **an collegam habuerit**
393. 439. consilia cum Theodora
communicat 395. **in propinquos**
qualis 451. **Magistratus mutat** 397.
Consulatum abolet 459. **Praefectura-**
ras vendit et ad eas sceleratos
promovet 450. **Militem negligit ac**
stipendiis fraudat 456. **Romanos**
Persis tributarios facit 402. **Barba-**
ros inter se committit 400. **sangu-**
narius 414. **praemiis factiosos fovet**
374. Persarum interpretem convi-
vio excipit 426. **Illyrice loquitur**
427. legem de Scenicarum nuptiis

- saepe confirmat 389. agit in Gentiles 408. in corruptores masculorum 409. revocat constituta in Samaritas 405. restituit medicis aliisque annonas 459. demortuorum haereditatem se scribit 410. grave aes alienum relinquit 468. mendax et perurus 377. imponit suis praecessoribus 450. crimina subditis affingit 443. falsis accusationibus agit 383.
- Idem** sapiens et doctus 438. cur creditus analfabetus 364. Philosophus 439. Theologus 437. Musicus, Architectus, Iurisconsultissimus 439. conscribit Novellas et pro tribunali audit litigantes 429. qualis in disputationibus 421. 441. quot libros composuit 440. Athenis artes liberales prohibet 459. Unica litera nomen suum notat 366. sacris se immiscet 438. ob id reprehenditur a Facundo 421. Praescribit leges Ecclesiasticas 463. Oecumenici nomen confirmat Patriarchis CP. 421. invertit Paschatis tempus 464. disputat cum Episcopis 438. 441. punit contradicentes 441. Agapetum PP. haeresis insinulat 438. illo auctore haeresin damnat 425. *συνδοχης* 396. haereticus 425. a poenis eximit Arianos Exocionitas 405. Sacerdotibus indulget 421. in Ecclesiasticos saevit XI. remittit vectigalia Palaestinae 407. et *ἐπιβολης* Ecclesiae Hierosolymorum 452. *επονάκιον* componit 439. male parta templis donat 422. Sergio et Baccho Mart. cur templum dicat 363. suam pietatem iactat 423. et mansuetudinem 421. et vigilantiam 426. se divinisimum appellat 457. *ἐν αἰγύπτῳ* dictus 424. suis precibus conversionem Haereticorum ascribit *ibid.* omnia de suo nomine dici voluit 397. aliarum gentium nomina usurpat 400. cur dictus Iulianus 407. approbat historiam de vita sua XVII. aegrotat 382. convalescit Martyrum reliquias veneratus 383. a Sampsono sanatur 355. nunquam a Byzantio longius digressus 382. an venerit Ravennam 383. quot annos imperavit 457. quot vixit 368. an mente captus obierit 468.
- Eiusdem** pater Sabbatius, mater Bigleniza 377. 416. dies natalitius 369. genealogia 416. 417. 418. soror Vigilantia 418. uxor Theodora *ibid.*
- ex ea filii 440. nepos ex filia Anastasius 418. filius spurius Theodorus Zirus *ibid.* nepotes, Iustinus iunior, Iustinus alter Consul, Germanus, Boraides, Prolecta 419. 420. Praeceptor Theophilus Abbas 438. inauguratio an a Senatu probata 393. Consulatus famosissimus 377. studium in Venetos 441. *ἀκλόγητος* et *μαρτία* 377. levitas in mutandis legibus 397. constitutiones in Samaritas 405. prodigientia 377. 400. avaritia 377. deluditur a Iuliana Anicia 410. ex frumento Alexandrino 461. severitas in Haereticos 403. fastus a Chosroë et Theodeberto contemnitur 400. vitia quomodo occultata X. facta praeclara. IX. ieiunia 426. zelus non secundum scientiam 403. simulatio in rebus fidei 396. opinio de Concilio Chalced. 462. saevitia in Christianos 403. in Sacerdotes 460. licentia in causis Ecclesiae. 421. leges Ecclesiasticae in Oriente, non in Occidente valuerunt 463. studia literarum cur Procopius vituperet 438. 442. scientia inflata 438. stylus qualis 429. libri spurii 440. Privilegium Cassinense *ibid.* vox de puerorum corruptoribus 409. vox de templo S. Sophiae 400. digressus 431. Senectus ignava 401. stolidi 375. monitores viri gravissimi 425. diversi morbi 355. 382. purpura testis recuperatae sanitatis 383. domus facta S. Sergii ecclesia 396. habitus imperialis 428. effigies in poculis 400. corporis forma 376. imago 376. 428. nomismata 428. unica ex Theodora filia 357.
- Eidem** et Theodora communes tituli 394. communes Belisarii triumphii 395. commune Magistratus iuramentum *ibid.* adulantur Episcopi 438. plebs convitiatur 374. illum vocat asinum 375. caute Procopius laudare solet XV. 375. Ioannes Patriarcha Sanctum credit 424. alii de ipso plura quam Procopius XIII. 434. Baronii sententia XIII. qui de illo scripserint X. multae sub eo haereses 425. quatuor de Religione praecipuae quaestiones 396. Iustini et Iustini nomina saepe confunduntur 365. 385.
- Iustiniana prima 362.
Iustiniana secunda 378.

- Iustiniana domus** 398. **Iustinianae urbes** 397. **Iustinianus apex** 366.
Iustiniani libri 398. **Scholares, Magistratus, milites** *ibid.* **portus** *ibid.* **diadema** *ibid.* 428.
Iustinus senior Imp. Illyricianus 360. **Thrax** *ibid.* **an subulcus** *ibid.* **an ex familia Anicia, Flavia** *ibid.* **cur *καθιδάτης*** dictus 362. **bis e carcere liberatus** *ibid.* **Patricius, Cura Palatii** 363. **an aliam, praeter Euphemiam, uxorem habuerit** 384. **anti-quavit legem de Senatorum nuptiis** 387. **Soenicas tantum eximit ab ea lege** *ib.* **Analphabetas** 364. **nomen suum quatuor literis scribit** 366. **recusat socium Imperii Iustinianum** 368. **SS. Sergio et Baccho Mart. templum excitat** 363. **quando et quo morbo periit** 392.
Eius uxor Euphemia, soror Bigleniza, nepos et filius adoptivus Iustinianus, Eutharicus filius adoptivus, Athalaricus nepos 416. **notum crimen** 362. **constitutio de nuptiis Senatorum** 387. **eius gesta cur Iustiniano Praecipuus tribuat** 369. **ipsius et Iustiniani nomina confusa** 365. 385. **diploma suppositivum** 366. **summa senectus** 365. **stoliditas** 367. **principatus anni** 392. **nomismata** 391. 393. **Sepulcrum** 392. **an eo invito factus sit Caesar Iustinianus** 391.
Iustinus iunior Imp. Iustiniani nepos non ex filio neque ex filia 357. **sed ex sorore** 416. 418. **filius Dulcissimi et Vigilantiae** 357. **Curopolata** 363. **an Iustiniani collega** 393. **Venetos Prasinusque comescit** 441. **dissolvit aes alienum Iustiniani** 468. **comprobat historiam de eius vita** XIV. **Iustini uxor Sophia, filii Iustus et Arabia, fratres Marcellus et Badurius, neptis Helena, filius adoptivus Tiberius** 419.
Iustinus Germani filius 420. **Iustus Iustiniani ex fratre nepos** 420. **Iustus Iustini iunioris filius** 419. ***Κορτοχέτης*** Theodorus, cur 433. ***Κυάνεοι*** et Veneti *ibidem* 372. ***Κυνηγέσιον*** *idem* atque *ἀμφιδέκτηρον* 378.
Legati Persarum interpres coenat cum Iustiniano 426.
Leo Cilix Referendarius 430. **Leontius Referendarius** 435. **Leontii Tripolitani libertas** 394.
Liberatus Carthaginensis imponit Vigilio Papae 350.
Liberius Patricius Rom. 464. **Libri Iustiniani** 398. **Limitanei milites** 455. **Litterae singulares S. M. in Novellis** 355. **Loca miliaria** 430. **Longinus Praef. urbis** 383. ***Λογούτης*** 454. **Lupa, meretrix** 384. **Lupicina Iustini senioris uxor** 367. **cur nomen mutarit** 384. **vide Euphemia.**
Macedonius Referendarius 408. **Magistratus Iustiniano et Theodora iuramentum praestant** 395. **a Iustiniano mutati** 397. **in portibus Imperatoriae domus sedes habent** 430. **Iustiniani vocati** 399. **Malthanes** 465. **Mandatoris officium** 442. **Marcellus Iustiniani nepos, Curopolata** 364. **contra Persas exercitum ducit** 420. **Marcellus frater Iustini iunioris** 420. **Marcianus Iustiniani nepos, Curopolata** 364. **contra Mauritanos mittitur** 420. **Mariae Virg. pallium ac templum** 353. **Marinus Praef. Praet. auctor *ἐπιβολής*** 448. 452. **Massagetae ut caput comunt** 373. **Mathasunta uxor Vitigis, deinde Germani** 420. **Mauricius Curopolata** 364. **quando Comes excubitorum** 441. **Meretrices ducere prohibetum Senatoribus** 386. **cas ad honestam vitam revocat Theodora** 434. ***Μεγάλοια*, Monasterium conversarum** 434. ***Μίασμα ἐργάσασθαι* quid Praecipuo** 350. **Milites Iustiniani** 399. **limitanei** 455. **privati stipendiis, deficiunt** *ibid.* **Mimorum alapae** 380. **Monachi comam deponunt** 351. **Mulieribus nuptis illata vis** 374. **Musonius Praef. urbis** 383. **Myriangeli in Galatia** 382. **Narses Consul codicillaris** 352. **Nica seditio** 411. **Nobilissimi et Caesaris an una dignitas** 390. **Nomina propria licet interpretari** 355.

- Nomisma Iuliani Apostatae 407.**
Iustini et Justiniani 391. 393. 394.
Nomocanonis primus auctor 463.
Nosocomii Sampsonis incendium 355.
Novellae a Iustiniano conscriptae 429.
eorum numerus ibid. multae non editae ibid.
Oecumenici nomen quis primus sibi arrogavit 370. Iustianus confirmat. IV. 421.
Oenomaus Anrigarum Circensium auctor 372.
*** Οκλαδίας θρόνος 379.**
Officia sunt Praetoriani milites 455.
Optiones, qui 452.
Ordinum Palatii successio 456.
Pacem dare non licet in Coena Domini 392.
Palaestinarum ac Syrorum mos 415. remittit illis tributum Iustinianus 407.
Palatia Byzantii quot fuerint 460.
S. Pantaleonis Ecclesia, domus Theodoraе Aug. 381.
Pascha per excellentiam εορτή et ημερα 392. illius tempus invertit Iustinianus 464.
Passara Germani uxor 420.
Patriarchae electis Imperatoribus manus imponunt 394. illis benedicunt 467.
Patricius Praef. urbis 383.
Paulus Alexandrinus 461. deponitur 464.
Pax a Rom. cum Persis stabilita 402.
Πηγαι, suburbanum 431.
Persis tributum pendunt Romani 402.
Petrus Apamensis, homo impurus 374.
Petrus Barsamea, Praef. Praet. 451.
Petrus Magister Offic. 433.
παγας παγος et παγαν 355.
Phocas Patricius, gentilis 408.
Phocas Praef. Praet. 447.
Prothius idem ac Photinus, Antoninae filius, et Belisarii privignus, Consul codicillaris, tradit Antoninae Silverium Papam 351. fit Monachus et in Aegyptum mittitur 354.
Pii dicuntur Imp. etiam impii 359.
Placidius Martyr an Theodoraе Aug. nepos 379. 420. 440.
Populi CP. maledicta in Iustinianum 413.
Πόρνας, spectaculum 380.
Porphyrean pages 466.
Porphyrio, cetus 432.
Portus Iustinianus 398.
Praefectus Praet. summa dignitas 447.
Praefectus Praetoriorum et Praetorianorum distinguendi ibid. Praefecti Praet. diversi numerantur ibid.
Praefectus urbi 445. Praefecti urbi sub Iustiniano plures 383.
Praetor plebis 445.
Praetoriani milites: vide Scholarii. Eorum diversi gradus 353. Codicillares ibid.
Prasini et Prasiani aurigae 372. dicti Cereales ibid. eorum vestis βαταζης ibid. rixae cum Venetis 412.
Princeps Custodum Palatii 363.
Priscus Iustiniano ab epistolis, fit Diaconus 433.
Proclus Mathematicus 365.
Proclus Quaestor ibid. et 446.
Procopius huius historiae auctor, an Christianus XX. Politicus XXI. Causidicus, Belisarii assessor, illustris 347. non medicus 415. Praefectus urbi CP. 383. 436. de religione male sentit 422. de poenis Haereticorum 423. molitur ἀνέξδορα 409. illa scribit Theodora vivente 432. an eadem absolverit 434. Iustinianum caute laudare solet XVI. 375. eius studia literarum cur vituperet 437. an ipsius odio scripserit XI. quae scripsit de illo confirmant alii 434. de patria Iustiniani non discrepat ab Agathia 361. Iustini gesta cur tribuat Iustiniano 369. quando scripsit libros de Aedificiis 355. quodnam ex Iustiniani aedificiis vituperet 442. antiquitatis Romanae curiosus 376.
Eiusdem patria XVIII. 347. studia, res praeclarae, dignitates XVIII. librorum numerus, ordo, tempus. ib. sententia de Deo et fortuna XX seq. 357. libertas dicendi XIX seq. 357. stylus et forma dicendi XXVI. ἀνέξδορα ex aliis eius libris cur confirmare liceat XVI. quibus suspecta II. an perfecta 397. Operum Procopii diversi interpretes XXIII. editio Augustana, Codices Vaticani XXIV.
Procopius Gazaeus 347.
Procopius alius Sophista ibid.
Proiecta Iustiniani neptis 419. &

- mariti Ioannes *ibid.* Arcobiadis 360.
 419.
 Protectores 456.
 Pseudogordianus refellitur 379. 420.
 440.
 Psoës Diaconus 463.
 Purpura ad fores mortuorum 410.
 Quaestor *στόμα βασιλέως* 446. eius
 munus 428. 146. ante Constantinum
 446.
 Quaestores diversi *ibid.* Quaestor a
 Quaesitore differt *ibid.*
 Quatuor literis nomen scribit suum
 Iustinus 366.
 Ravennam an venerit Iustinianus
 383.
 Referendariorum officium 429.
 Reges Barbari a Iustiniano excepti
 443.
 Reges Philosophi tres 439.
 Reliquiis Martyrum convalescit Iusti-
 nianus 383.
 Roma quinquies sub Iustiniano capta
 402.
 Romani praenomina primis literis scri-
 bunt 366.
 Romani sermonis usus apud Impera-
 tores Orientis 427. quando desit
ibid.
 Romani Persis et Avaribus tributarii
 402.
 Rusati aurigae Circenses 372.
 Sabas Palaestinatorum legatus 421. in-
 stat apud Iustinianum contra Sama-
 ritas 405. Theodoraë prolem pe-
 tenti non obsequitur 357. 421. cur
 462.
 Sabbatius Iustiniani Imp. pater 377.
 416. 418. qui et Istochus dictus
 418.
 ad Sacerdotium coguntur rebelles Im-
 perii 433.
 Salomon: *vide* Solomon.
 Salutare in Coena Domini non licet
 392.
 Samaritarum simulatio, seditio, rebel-
 lio 406. in eos Iustiniani constitu-
 tiones 405.
 Sampsō Patricius Rom. Iustinianum
 sanat 365. Nosocomium aedificat
ibid. an Iustiniano antiquior *ibid.*
 an sub Mena Patriarcha vixerit
ibid.
 Sanguinis potu firmatae amicitiae
 371.
 Σαυίδης ad fores mortuorum 410.
 Saraceni ut caput comunt 373.
- Saturninus 436.
 de Scenicarum nuptiis Iustini consti-
 tutio 386.
 Scholae militum 456.
 Scholarii 455. Iustiniani 398.
 Scirtus fluvius, non Scyrus 442.
 Sedes plicatiles 379.
 Seditio Vince, Nica 411. et seq.
 Senatoribus meretrices ducere non
 licuit 386. illis matrimonia cum
 abiectis primus permisit Iustinus
 Imp. 387.
 Septimium, suburbanum 430.
 Sepulcra, locus deliciarum *ibid.*
 a Sergio et Baccho Mart. liberantur
 e carcere Iustinus et Iustinianus
 363.
 Sergii Martyris Ecclesia antea domus
 Iustiniani 396.
 Sergius Bacchi filius 359.
 Serici pretium 458.
 Series Praefectorum urbis CP. sub In-
 stiano 383. Praefectorum Praetorie
 447. Curopalatarum 364. Quaestor-
 um 446.
 Severus ethnicis ritibus contamina-
 tus 408.
 Silentium quid 456. Silentarii et eo-
 rum ordo *ibid.*
 Silverius Papa occiditur ab Eugenio
 350. eius necem Vigilio cur ascri-
 bunt Africani *ibid.*
 Sittas Patricius Comitonaë maritus
 378.
 Solomones duo in Africa 359.
 Solomonis Regis statua a Iustiniano
 posita 400.
 Sophia Aug. Theodoraë neptis 419.
 eius mater 378. consilium 356.
 Stabulum, *σταθμός*, quid 466.
 Stephanus Praefectus contra Samari-
 tas 407.
 Strategius an frater Iustiniani 371.
 Suburbana Imperatorum CP. 430.
 Suidae soli nota Procopii *ἀνέκδοτα*
 XIV.
 Συνοδότης quid 396.
 Συωνή pro Annona 451. 452.
 Syrorum et Palaestinatorum mos
 415.
 Tatianus Magister Offic. 410.
 Tauresium et Bederina an eadem urbs
 361.
 Ταξιδάκης quid 362.
 Tertullus an Iustiniani exadelphus et
 Theodoraë cognatus 379. 420.
 Thalenses sponte conflagrarunt 405.

- Theodahatus rex Philosophus 489.
Amalasintham occidit instante Theodora 432.
- Theodebertus Francorum rex Iustiniani fastum contemnit 400.
- Theodora Aug. uxor Iustiniani 418. in embolo habitat, lanam net, transitque ad factionem Venetam 381. consiliorum mariti particeps 395. per Sabam frustra prolem petit 421. 440. ne imperio abeat, quid cogitat 356. a Vigilio Eleutheriae comparatur 377. an Ravennam venerit 383. mulieribus patrocina-tur 435. matrimonium procurat ibid. meretrices ad meliorem frugem re-vo-cat 434. haeretica 425. bis anathemate perculsa 462. concilii Chalcedonensis inimica 396. contra illud extorquet Ecclesiasti-corum sententias 462. asylum vio-lat, et Vigilium ab Ecclesia abstra-hi iubet 354. crimino-se agit in Ec-clesiasticos 384. Sacerdotes creat 435. Daemonodora dicta 415. Ec-clesiam S. Pantaleonis aedificat 381. aegrotat canceris plaga 359. moritur 382. ante quintam Syno-dum 421. 440. an moriens resipue-rit 359.
- Eiusdem patria 378. genealogia 379. filia unica 357. liberi 420. 440. filius spurius Ioannes 418. nepotes 379. Anastasius 418. Sophia nep-tis 419. neptis adulterii manifesta 434. imago 395. amicae meretrices 380. flagitia XII. crudelitas 433. in Sacerdotes 460. simulatio in rebus fidei 396. eius causa lex abrogata 386. digressus 431. Eidem et mari-to communes tituli 394. triumpho et Magistratum iuramenta 395. de Theodora Baronii senten-tia XII.
- Theodoriades urbes 399.
- Theodoricus Gothorum rex ἀδελφο-ποιητός Iustiniani 371. cur Exo-cionita 405. quando mortuus 440.
- Theodorus Cucurbitinus 383.
- Theodorus filius Petri Magistri Offic. 432.
- Theodorus Zitus filius spurius Iusti-niani 357. 418.
- Theodorus contra Samaritas missus 407.
- Theodosii senioris Imp. statua a Iusti-niano deiecta 399.
- Theodosius iunior ἐν ἀγλοῖς 424. adigit rebelles ad sacerdotium 433.
- Theodosius vir sanctus, sub Iustinia-no 421.
- Theodosius Antoninae amasius 348.
- Theodotus Praef. Praet. 451.
- Theophilus Iustiniani praeceptor 438.
- Theopompi scribendi licentia 348.
- Thomas Magister Offic. gentilis 408.
- Tiberius Curopalata 364. adoptatus a Iustino 419. non eius gener 441.
- Tituli ad fores mortuorum 410.
- Tribonianus Praef. urbis 383. Genti-lis 408. ἀδελφός 424. Iustiniano adu-latur ibid. Quaestor 446.
- Τροπαιονζία quale diadema 423.
- Τροπάριον a Iustiniano compositum 439.
- Tryphon Praefectus urbi 383.
- Valentinus Iustiniani μαχαροφό-ρος 400.
- Vectigalia Palaestinis remissa 408.
- Velum primum et secundum quid 456.
- Veneti et Venetiani aurigae 372.
- Cyanei 356. 372. Venetus color unde dictus 372. Venetorum rixae cum Prasinis 412.
- Veredarii 466.
- Vitalianus Scytha, Patricioli filius, an sit frater Iustiniani 370. a quo occisus et ubi 371. in Praefectura militum ei succedit Iustinianus ibid. eius nepos Ioannes 358. 420.
- Vigilantia ab Illyrico Begleniza 356. 416. soror Iustiniani et uxor Dul-cissimi 416. 418. filii Iustinus, Ba-durius, Proiecta 419.
- Vigilius Papa non fuit auctor necis Silverii 350. Iustinianum Diocletia-no, Theodoram Eleutheriae compa-rat 377. fune raptatur 460. quin-tae Synodo non interfuit 440. ex-communicatur ab Africanis 350. eius epistola supposititia ibid.
- Victor Tunnensis imponit Vigilio Pa-pae 350.
- Vince, seditio 411.
- Virga aurea, διακρίσιον 364.

- Uprada, Iustinanus Illyrice 356.
 Urbes dictae de nomine Iustiniani 397.
 de nomine Theodoraë 399.
 Ursarius, quis 378.
Χειρονομία in theatro 373.
Ἰκτεροι et *ἀπὸ ψαλτρῶν* quid differant 352.
- Zacharias Prophetas reliquias 354.
 Zimarchus Iustini commilito, Comes
 Orientis 361. Curator domus Placidias 461.
 Zosimus vir sanctus sub Iustiniano
 421.
-

INDEX AUCTORUM

IN NOTIS AD HIST. ARCANAM

- Abrahamus Ortelius** 361.
Acta Apostolorum 415.
Acta publica CP. 413.
Adolphus Occo 357. 393.
Aemilius Portus 368.
Aëtius 436.
Agapetus Papa 377. 467.
Agapetus Diaconus 423. 425. 439.
Agathias Historicus 347. 360. 361.
375. 397. 399. 400. 401. 410. 430.
431. 439. 442. 454. 455.
Almoinus 357. 380. 394. 408. 411.
418. 437.
Anastasius Biblioth. 354. 367. 368.
377. 384. 406. 424. 435. 438. 441.
455.
Andreas Alciatus 360. 364. 368. 397.
Antholog. Epigram. 372. 431. 449.
Antonius Imp. 372.
Antonius Augustinus 445.
Antonius Bonfinius 358.
Antonius Concius 438. 445. 448.
Aristoteles 455.
Arnoldus Uvion 358. 370. 416.
Athenaeus 379. 455.
Ansonius 351. 366.
Autor antiquitatum Byzantii 349. 370.
381. 392. 398. 400. 405. 419.
420. 431. 433. 451.
Autor appendicis ad Marcellinum
349. 356. 438.
Autor descriptionis urbis CP. 381.
445. 460.
Autor historiae S. Sophiae 371. 383.
400.
Autor apud Suidam 468.
Autor Poëta Graecus 396. 427.
Autor vitae S. Hypatii 466.
Autor vitae S. Nili 424.
Basilius Cilix 360.
Basilius Magnus 356.
Blondus 347. 415.
Caesar Baronius 355. 365. 393. 405.
Caesarius 373.
Capitolinus 465.
Cassiodorus 360. 364. 365. 418.
428. 432. 440. 442. 445. 447.
Centuriatores 353.
Christophorus Persona 358. 410.
Chronicon Alexandrinum 361. 374.
376. 377. 383. 392. 397. 405. 406.
411. 457. 460. 465.

- Chronicon Cassinense** 440.
Chronicon Vaticanum 409, 437, 459, 460, 465.
Cicero 348.
Codex Iustinianus 367, 382, 386, 398, 405, 410, 431, 447, 448.
Collect. historic. 362, 372.
Concilium Berytense 392.
Concil. Chalcedonense 378, 424, 456, 459, 461.
Concil. V. CP. 353, 398, 399, 429, 446.
Concil. CP. sub Mena 408, 467.
Concil. VII. CP. 353.
Concil. Ephesinum 353, 404.
Concil. Nicaenum II. 353.
Concil. Trullanum 398, 424.
Constantinus Harmenopolus 445.
Constantinus Magnus Imp. 386, 404.
Constantinus Manasses 357.
Constantinus Porphyrog. 371, 431, 455.
Corippus 357, 363, 366, 375, 393, 398, 399, 403, 416, 418, 427, 447, 459, 455, 467.
Cornelius Celsus 436.
Cyrillus Scythopolitanus 357, 359, 368, 369, 372, 391, 392, 394, 405, 406, 407, 421, 429, 435, 448, 453, 456, 457, 461, 463.
Digesta 398, 435, 446.
Dio Cassius 348, 372, 376, 378, 381, 443.
Dionysius Byzantius 344.
Dionysius Petavius 459.
Dioscorus Alexandrinus 404.
Dorotheus IC. 457.
Ephraemius Chronologus 363, 400.
Epiphanius Tyrius 371.
Episcopi Syriae 374.
Evagrius 347, 352, 360, 363, 365, 368, 370, 371, 372, 374, 377, 381, 391, 393, 396, 411, 418, 419, 421, 422, 425, 434, 441, 443, 446, 447, 450, 457, 461, 465, 469.
Eunapius Sardianus 447.
Eusebius Caesariensis 427.
Eustathius Presbyter 377, 383, 425, 439, 441.
Facundus Hermianensis 421, 438.
Franciscus Iunius 367.
Georgius Cedrenus 363, 376, 384, 392, 396, 425, 428, 431, 435, 442, 447.
Georgius Codinus 364, 398, 423.
Georgius Syncellus 376.
Gregorius Magnus 354, 394, 462, 466.
Gregorius Nazianzenus 373, 380, 466.
Gregorius Secundus 367.
Gregorius Turonensis 377, 410.
Guidus Pancirolus 348.
Gulielmus Budaeus 364.
Henricus Agylaeus 407.
Henricus Schringerus 352, 445, 447.
Heribertus Rosneydus 430.
Hezychius Grammat. 379.
Hezychius Milesius 381, 398, 406, 423.
Hieremias Propheta 373.
Hieronymus Rubens 382.
Historia Miscella 377, 382, 435.
Hubertus Giphanius 351, 368, 386, 434.
Hubertus Goltius 368.
Jacobus Billius 466.
Jacobus Cuiacius 378, 445.
Jacobus Gretserus 393, 423.
Idatius 430.
Innocentius Maronianus 371, 421, 423, 438, 467.
Interpres Novellarum 352.
Ioachimus Camerarius 419.
Ioannes Antiochenus 400, 454.
Ioannes Brodaeus 366, 431.
Ioannes Christophorsonus 352, 372, 381, 446.
Ioannes Chryzostomus 380, 392.
Ioannes Epiphaniensis 402, 419, 420, 457.
Ioannes Evangelista 415.
Ioannes Leunclavius 393.
Ioannes Mercerus 447.
Ioannes Meursius 364.
Ioannes Scholasticus 464.
Ioannes Trithemius 416.
Ioannes Tzetzes 356.
Ioannes Zonaras: vide Zonaras.
Iornandes 358, 360, 363, 365, 368, 393, 418, 420.
Ischyrlion 461.
Isidorus Hispalensis 351, 438.
Julianus antecessor 445.
Julianus Apostata 376, 455.
Iurisconsultus Graecus 410, 429.
Iustinianus 352, 355, 360, 362, 380, 383, 385, 386, 389, 392, 395, 397, 398, 399, 405, 406, 408, 409, 410, 418, 421, 423, 425, 427, 429, 430, 432, 445, 446, 450, 451, 452, 454, 457, 459, 464, 465.
Iustinus Senior 387.
Iustinus Iunior 399, 406, 441.

- Leo imp. 349.
 Leonardus Aretinus 358.
 Leontius Magnesianus 353.
 Leontius Poëta 445.
 Leontius Scholasticus 393. 396.
 Leontius Tripolitanus 394.
 Lex Rhodia 458.
 Libanius 452.
 Liberatus Diaconus 350. 421. 438.
 460. 461. 463.
 Lucianus 371.
 Marcellinus Comes 352. 359. 365.
 368. 370. 372. 377. 390. 393. 418.
 419. 436. 457.
 Marcianus Imp. 386. 404.
 Matthaëus Raderus 375. 405.
 Menander Protector 375. 400. 401.
 402. 419. 467. 468.
 Nicephorus Patriarcha 348. 351. 364.
 367. 390. 431. 436. 447. 454.
 Nicephorus Callisti 348. 368. 378.
 424. 425. 464.
 Nicolaus Pepagomenus 452.
 Octavius a Rosbergh 357. 359. 363.
 384. 407. 468.
 Olympiodorus Hist. 351. 390.
 Onuphrius Panvinus 357. 359. 368.
 416.
 Ordo Romanus 392.
 Paulus Apsmensis 438.
 Paulus Diaconus 354. 425. 435.
 438.
 Paulus Silentarius 395. 431.
 Petrus Crinitus 356.
 Petrus Gillius 442.
 Petrus Pithoeus 348. 459.
 Philostratus 376.
 Photius Patriarcha 347. 351. 390.
 418.
 Photius Tyrinus 467.
 Plinius 376. 381. 436. 465.
 Plutarchus 366. 465.
 Pomponius Laetus 360.
 Procopius, singulis paginis.
 Provinciale Ecclesiae Orient. 398.
 Prudentius 360.
 Pseudogordianus 379. 393. 420.
 Raphaël Volaterranus 357. 358. 427.
 Regum libri 415.
 Rituales libri 392.
 Sabellicus 347. 415. 468.
 Sallustius 405.
 Seneca 351. 424.
 Series Rom. Pont. 371.
 Sextus Aurelius 376.
 Sibylla 442.
 Simeon Metaphrastes 355. 385. 452.
 Socrates 430.
 Sozomenus 354. 430. 431.
 Spartianus 428. 446. 465.
 Stephanus Byzantius 398.
 Suetonius 372. 376. 381. 445. 465.
 Suidas 347. 348. 349. 354. 380. 384.
 395. 408. 423. 431. 433. 442. 451.
 454.
 Synesius 379. 415. 457. 459. 466.
 Tertullianus 380.
 Theodorus Lector 353. 356. 360.
 362. 364. 384. 418. 450.
 Theodorus Mopsuestenus 373.
 Theodorus Studita 351. 455.
 Theophanes Byzantius 357. 418.
 420.
 Theophanes Isaurus 354. 355. 359.
 361. 368. 370. 371. 373. 377. 379.
 382. 383. 385. 391. 404. 405. 406.
 408. 409. 411. 419. 420. 425. 426.
 430. 431. 433. 435. 439. 441. 442.
 444. 448. 450. 452. 454. 458. 460.
 464.
 Theophilus Praeceptor Iustiniani
 363. 368. 371. 383. 384. 415.
 418.
 Theophylactus Simocatta 419. 446.
 447. 460.
 Valerius Maximus 465.
 Vegetius 372.
 Victor Tunnensis 350. 357. 359. 363.
 367. 371. 378. 383. 391. 393. 396.
 418. 419. 425. 438. 441. 460. 462.
 Virgilius 445.
 Volumen ex corticibus 457.
 Vopiscus 355. 458.
 Zacharias Hist. 360. 371.
 Zonaras 360. 363. 368. 370. 371.
 373. 377. 395. 399. 409. 425. 437.
 442. 457. 459. 461.
 Zosimus Hist. 446. 447. 455.

INDEX GRÆCUS.

ἄβελτηρός ad I, 217, 19.
ἀβληγρός πυρετός I, 252, 4.
ἀγαν cum superlativo III, 118, 12.
ἀγγραφοφορεῖν III, 163, 18. 222, 1.
ἀγγέλλω. ἤγγελον eiusque compo-
 sita I, 36, 15. 37, 6. 109, 11.
 112, 18. 17. 181, 21. 191, 8. 277,
 10. 237, 13. 294, 14. II, 41, 17.
 66, 1. 69, 2. 81, 7. 90, 7. 92, 14.
 189, 3. 245, 2. 276, 15.
ἀγέσταν I, 271, 7.
ἀγώνισις III, 257, 24.
ἀδιώματος III, 41, 11.
ἀεικόν III, 119, 3.
ἀδουρόγλωττος II, 304, 6.
αἰρεῖσθαι ὄπνον I, 299, 2.
αἰσθάνεσθαι cum infinitivo pro par-
 ticipio II, 51, 19.
αἰσχροτάτος I, 158, 4.
ἀκατάγγελος II, 354, 8.
ἀκμητες II, 89, 9.
ἀκριβῆς λιμός II, 328, 1. **πολιορκία**
 II, 240, 16. 332, 12.
ἀκρότομος I, 427, 10.
ἀκροτελεύτιον, ἀκρότατον I, 208, 17.
 437, 18. II, 221, 7.
ἀμαρτήσας I, 385, 7.
ἀμνησία I, 504, 16. II, 402, 10.
ἀμύθητος. ὄλγῳ ἀμυθήτῳ στρατῷ
 I, 514, 5.
ἀμραγνοεῖν II, 210, 19.
ἀμφισβητεῖν τινός 473.
ἄν. Constructio soloeca ὅπῃ ἄν σω-
 θήσονται III, 274, 16. οὐδὲν ἄν
 λυμανεῖται II, 260, 18. οὐκ ἄν

βλαβήσῃ II, 153, 7. οὐ ἄν εἰσ-
 θεῖν II, 112, 4. οὐδὲν ἄν γίνη-
 ται II, 263, 12. οὐκ ἄν ἀνταύτω
 II, 163, 11. 273, 17. et similia
 II, 185, 20. 171, 20. 420, 16. III,
 69, 13. 79, 18. 95, 5. 106, 11.
ἄν (i. e. ἴαν). ἄν οὕτω τότῃ I, 63,
 9. 464, 7. II, 44, 3. 120, 10. 163,
 4. 243, 1. 295, 5. 618, 17. III,
 192, 18. 243, 2. ἄν οὕτω τότῃ
 I, 16, 15. (ubi τότῃ Par.) 23, 9.
 86, 17. 120, 14. 189, 21. 230, 7.
 (τότῃ Vat.) 233, 18. 245, 15. 355,
 7. 382, 17. 384, 19. 402, 12. 419,
 8. 435, 7. 452, 21. 478, 5. II,
 41, 1. 177, 10. 189, 17. 372, 5.
 399, 6. (τότῃ Par.) 638, 12. III,
 12, 8. 50, 16. 54, 14. 61, 11. 76,
 13. 84, 21. 87, 6. 96, 2. 110, 18.
 114, 5. 130, 21. 161, 2. 192, 19.
 243, 2. ἦν cum aliis optativis I,
 11, 6. 14, 18. 17, 20. 18, 17. 24,
 16. 43, 22. II, 262, 4. III, 40, 9.
 44, 3. 84, 6. 15. 89, 5. 8. 92, 11.
 93, 17. 96, 4. 23. 98, 5. 117, 4.
 118, 17. 121, 3. 126, 5. 138, 8.
 21. 165, 4. 184, 4. 295, 17. 311,
 8. ἦν cum indicativo I, 88, 15.
 119, 20. 134, 5. 230, 11. 258, 19.
 272, 13. 326, 19. 22. 355, 9. II,
 100, 4. 231, 9. II, 292, 7. 273,
 20. III, 71, 18. 98, 15. καὶ
 ἦν 98, 9. ἦν οὐ II, 238, 19.
ἀναβράζειν, ἀναβράσσειν II, 428, 7.
ἀναθηρᾶν II, 228, 10.

- ἀναθολοῦν 107, 20.
 ἀναίδην I, 52, 15. 183, 22. 473, 17.
 II, 6, 14. 263, 9. III, 123, 20.
 ἀνείδην II, 15, 3. 201, 1. 204, 20.
 (ἀναίδην Par.) 381, 4. (ἀναίδην
 Par.).
 ἀνακαχεύειν II, 403, 9. III, 265, 11.
 ἀνδρεία vulgo I, 27, 15. 51, 2. 69, 7.
 478, 21. 479, 2. sed ἀνδρεία I,
 128, 14. 360, 4. 364, 19. 381, 16.
 386, 9. 426, 10. II, 10, 13. 13,
 16. 60, 5. 99, 20. 100, 1. 270, 14.
 362, 16. 379, 5. 553, 7.
 ἀνεπιηρόνεντος III, 265, 8.
 ἀνεπίμικτος III, 265, 8.
 ἀνευ τούτων, praeterea, II, 282, 12.
 ἀνήκιστα δεῖναι II, 24, 1.
 ἀνδροπος, ὁ, πατήρ, III, 101, 12.
 ἀνοίγειν. ἀνεργάειν I, 22, 3. III,
 212, 3. ἀνέργον I, 174, 13.
 ἀντικυματεῖν III, 295, 7.
 ἀντιμωκᾶσθαι III, 295, 8.
 ἀντίος II, 240, 1. 485, 18.
 ἀντιπαράδχεσθαι (ἀντιπαρέχεσθαι
 Reiskius) III, 162, 7.
 ἀντιπεριάγειν II, 329, 14.
 ἀντιστατεῖν (in ἀντιστρατεῖν cor-
 ruptum) I, 177, 6. 182, 1.
 ἀξιόλαθρος II, 617, 1. III, 338, 17.
 ἀπαλλαξείειν III, 35, 12. 96, 8.
 ἀπαντιάζειν II, 301, 19. ad II, 329, 13.
 ἀπανθαδιάχεσθαι III, 241, 4.
 ἀπαντοματίζειν III, 215, 3.
 ἀπεμπολεῖν III, 72, 12. 90, 17. 114,
 24. 121, 10. 125, 17.
 ἀπεσχυρίζεσθαι I, 258, 12.
 ἀποδωσείειν II, 422, 18.
 ἀποζῆν ἐλόμοις II, 526, 10.
 ἀπολέγειν τῇ ταλαιπωρίᾳ I, 495,
 11. πρὸς τὴν ταλαιπωρίαν III,
 270, 14. ἀπολέγων et ἀπονεύων
 I, 208, 14.
 ἀπομένειν vulgo II, 564, 9.
 ἀπονητὶ II, 343, 7.
 ἀποκορεία I, 117, 8. 202, 20. 205, 6.
 II, 322, 21. 436, 7. 592, 18.
 628, 5.
 ἀπῶρονξ I, 494, 16.
 ἀστίβητος III, 90, 7.
 ἀστρατήγητος I, 264, 11.
 ἀττημελεῖν I, 396, 23. II, 573, 1.
 αὐθαδιάζειν III, 88, 11.
 ἀφωτῶν νυκτῶν II, 192, 3.
 βαρήσας III, 89, 12.
 βιβάριον II, 106, 15. 112, 3. 9.
 βεβολῆσθαι II, 89, 4.
 βολαὶ I. q. ὀδῶνες II, 576, 16.
 βουβῶν I, 252, 8.
 βράχους ἐμπλεως θάλασσα I, 99, 15.
 105, 2.
 γειτόνημα II, 557, 11.
 ἐκ γειτόνων I, 199, 7. 219, 22. ἐν
 γειτόνων I, 15, 13. 49, 5. 66, 13.
 II, 57, 5. 161, 21. 219, 20. 230,
 23. 247, 15. 419, 11. III, 212, 18.
 239, 11. 263, 7. 273, 18. 298, 23.
 γελοιώδης II, 483, 18. 571, 15.
 ἐς γόνον ἔλθεῖν I, 88, 5. III, 91, 2.
 ἐν Δάραις I, 235, 5. πόλις Δάρας
 II, 489, 1. ἐν Δάραις I, 60, 1. 79,
 16. 90, 14. 111, 22. 113, 21. 169,
 3. 222, 22. 238, 2. 264, 14. ἐς
 Δάραις I, 61, 6. ἐς Δάραις I,
 236, 14.
 δεξιούσθαι τῷ θεῷ III, 156, 7.
 διαθρόνπειν I, 228, 5.
 διακοσμία II, 623, 12.
 διακαλυπτής I, 60, 11. III, 252, 7.
 316, 11.
 διαλογίζεσθαι I, 53, 4.
 διαμύλειν I, 171, 14.
 διαμετρούσασθαι βίον II, 450, 20.
 III, 245, 17.
 διαμισθαρεῖν ad III, 121, 12.
 διακόνημα II, 558, 14.
 διαχράσθαι ναῦς III, 335, 7.
 διαψιθυρίζειν II, 626, 4.
 διδόναι. δώσει III, 221, 2.
 δόλωσις III, 115, 18.
 δομεῖν I, 500, 4.
 δυσθανατεῖν, ἀν, ad II, 544, 10.
 ἐγγόνη III, 42, 1.
 ἐγκυρφαίειν I, 284, 19. III, 17, 17.
 ἐθελουφείν II, 520, 4.
 εἰ cum conjunctivo I, 26, 2. II, 18,
 8. 32, 1. 177, 9. 211, 5. 10. 225,
 8. 228, 12. 239, 10. 247, 4. III,
 91, 9. 212, 19. 229, 17.
 εἶναι. ἦν ἐσησθε I, 479, 17. ἦν
 περιεσώμεθα I, 417, 9. II, 454, 9.
 616, 1. ἦν περιέσωνται II, 43, 13.
 492, 9. et restituendum pro ἦν
 περιέσονται I, 119, 21. II, 115, 9.
 Similes conjunctivi sunt αἰρήσονται
 I, 518, 14. αἰούσθηθε II, 71, 20.
 ἀφίηται I, 479, 10. γενήσονται
 I, 220, 10. διαθήσονται ad I, 54,
 17. διαμαθήσονται II, 426, 7.
 συνήσονται II, 388, 4. 382, 23.
 385, 17. 616, 22. δάσσει ad II, 47,
 21. ἐπανήξονται II, 345, 6. εὐρή-
 σονται I, 134, 5. (εὐρήσειαν II, 120, 6).
 θήσονται I, 277, 17. II, 43, 13.
 παρήξονται I, 402, 12. II, 323, 13.

- καρξώνται I, 333, 8. συλλήφθη-
 ται I, 333, 13.
 εκασάτω I, 315, 18. 330, 20. II,
 8, 16. 31, 18.
 εκθαμβείν II, 227, 18.
 εμπνεστίν τον βίον II, 625, 15.
 εκουσι II, 36, 2.
 εκκαλαι II, 255, 21.
 εκτοκος II, 503, 9. III, 14, 9.
 ελεος, τό, II, 48, 15.
 ελετός I, 81, 5.
 εμπλήσσειν II, 161, 17.
 εμπόλημα II, 547, 1. III, 199, 19.
 254, 19.
 εμπροξίζομαι III, 171, 10. 333, 21.
 εμπρολογεῖν II, 314, 13. 519, 9.
 εναυμάζειν II, 465, 17.
 ενδιδύσκειν III, 249, 9.
 ενθους I, 530, 20.
 εξαυτης I, 352, 6.
 εξικάνουσαι ούσαι III, 249, 9.
 εξικουβίτωρες I, 460, 13.
 εξοσιουόσαι τὰ θεία II, 70, 18. 160,
 20.
 επιδάν cum optativo I, 16, 17. III,
 18, 12. 49, 5. 70, 21. 82, 18. 182,
 7. 194, 3. 216, 12. 223, 6. 229,
 18. 233, 3. 240, 2. 272, 2. 297,
 19. 298, 5.
 επικλήζεσθαι III, 43, 9.
 επηλύτης I, 441, 8. 450, 2. II, 31,
 18. 203, 16. 209, 17.
 επιθαλασσιδίου II, 463, 17.
 επικατασκοπεῖν II, 37, 7.
 επικηδεύειν III, 251, 25.
 επικυαλείν ad III, 134, 1.
 επικουιης II, 476, 18. 559, 9. επί-
 κουια II, 622, 2.
 επικεριστέλλειν I, 219, 23.
 επιτωθάζειν I, 232, 11.
 επισημίζειν II, 313, 3.
 επιπιθνορζειν III, 141, 17.
 ερεῖν ερχομαι ad III, 12, 12. ερεῖν
 ερχομαι III, 220, 20.
 εστατογέρον II, 410, 1. 445, 18.
 514, 16. III, 66, 12.
 εϋθυωρόν ad I, 244, 11.
 εϋξυνοθετεῖν I, 416, 3.
 εϋφ εϋ cum indicativo I, 15, 13. 48,
 21. 53, 15. 57, 16. 110, 17. 113,
 19. 155, 21. cum optativo I, 51,
 6. 107, 17. 111, 21. 131, 14. III,
 71, 13. 147, 24. cum conjunctivo
 I, 74, 18. 243, 7. 269, 15. 278, 8.
 280, 8. III, 120, 6. cum infinitivo
 I, 198, 17. 199, 9. 323, 20. 327, 14.
 343, 3. 380, 21.
 ημιαίριον II, 566, 8.
 θανατοῦν II, 658, 10.
 θάττοι III, 110, 14.
 θρεῖ. η σωτηρία επι τριχός εστι
 III, 340, 17.
 δεῖν θυρωθεῖς II, 503, 12.
 ιδεῖν εἰς ἀλήνη I, 299, 5. 387, 3.
 II, 390, 11. εἰς ἀντίστασιν III, 157,
 10. εἰς ἀπόστασιν I, 27, 18. 282,
 17. 287, 16. II, 376, 20. βλέπειν
 εἰς ἀλήνη I, 461, 12. 488, 21. ὄραῖν
 εἰς ἀλήνη I, 232, 1. II, 501, 1.
 Ιεραῖσθαι II, 208, 12.
 Ιερατεῖον III, 188, 2.
 Ιεροδουλοῖ III, 333, 20.
 Ιεσθαι vel Ιεσθαι II, 501, 11. 548,
 21. 608, 10. 612, 10. 614, 18.
 619, 18. 639, 23. III, 20, 4. 174, 1.
 191, 25. 228, 20. 240, 8. 255, 9.
 295, 8. 297, 10. 310, 20. 330, 4.
 καλείσθαι 'Ρωραίων II, 46, 2.
 κατακυριακαλῶν II, 558, 2.
 κατέλειπε III, 160, 25.
 καταληζοσθαι III, 121, 15.
 κατακροδιόδοι I, 485, 3. 507, 5.
 κατατυγγαλῶν II, 603, 14. III, 121,
 18.
 καταφαλλειν I, 257, 11.
 κάχλιος (vel κάχλημος) II, 508, 8.
 κέντον, centum, I, 112, 41.
 κεφαλή της ἐκπίδος I, 296, 9.
 κοιαισιτώ III, 116, 15. κοιαισιτώ
 III, 116, 14. κοιαιστώ I, 52, 4.
 121, 16. 123, 8. II, 74, 5. 453, 13.
 III, 117, 7.
 κόσμος ούθεν I, 264, 12. 464, 17.
 476, 17. 480, 15. 488, 9. 491, 20.
 492, 15. 534, 3. II, 139, 6. 198,
 14. 201, 3. 213, 22. 441, 11. 493,
 20. ούθεν κόσμος I, 257, 5. 313,
 21. 339, 6. 385, 16. 401, 3. 423,
 2. 444, 10. 457, 7. II, 33, 15.
 82, 2. 166, 24. 377, 13. 380, 21.
 427, 6. 533, 2. 583, 3.
 κωλύη I, 354, 15. 359, 2. 472, 5.
 481, 7.
 λαθραιότητι corrupte III, 99, 20.
 λαθραιότατα III, 116, 24.
 λεγαῖν III, 195, 11.
 λεπίδες ἐξεῖται II, 153, 11.
 λεχός, τάς, I, 255, 7.
 λησιτία III, 119, 8.
 μελλήσεσθαι II, 262, 11.
 μεστός, iratus, III, 30, 14. et με-
 στούσθαι, irasci, III, 83, 13.
 μεταμαθεῖν II, 483, 16. ούκ οἶδα
 ὃ τι μεταμαθῶν II, 440, 13.

- μετάμελος I, 452, 4. 485, 2.
 μεταμπλάσειν II, 423, 2. 472, 12.
 μέταξα II, 546, 20. III, 140, 22.
 247, 12.
 μεταπηδόν II, 495, 18.
 μή ού I, 13, 1. 93, 19. 124, 16.
 126, 4. 195, 18. 221, 12. 223, 18.
 331, 22. 456, 11. II, 30, 19. 43, 8.
 48, 22. 83, 21. 117, 22. 220, 8.
 233, 4. 242, 15. 250, 13. 273, 15.
 381, 18.
 μικρούμισθος II, 592, 14.
 μύλιω λίθω III, 226, 17. μύλιτον
 III, 224, 23. μύλιτην I, 74, 13.
 μύρια πάντα ύποσχέσθαι I, 324, 18.
 μυνών II, 152, 14. 153, 21.
 μωροκακοήθης III, 56, 14.
 πάφθα II, 512, 16.
 πειρομηθέντα III, 164, 11.
 ξυνη II, 427, 1.
 δημογυμονειν II, 413, 11.
 όνομα. Πρίσκος όνόματι III, 97, 8.
 Πέτρον όνόματι III, 123, 15. sed
 όνομα III, 97, 21. τούνομα I,
 162, 18. 243, 3. (ubi Par. όνομα)
 et όνόματα (de duobus) III, 245, 6.
 δξίνης II, 521, 1.
 όρθοστομειν II, 416, 11.
 όρθοσιτέτιος III, 67, 17.
 ότων I, 192, 17.
 ούδός I, 174, 4. 18.
 ού μέγα ού μικρόν I, 285, 20. ού
 μικρόν ού μέγα II, 507, 8.
 ού μή I, 109, 20. 243, 17. 270, 5.
 271, 20. 326, 20. II, 201, 12.
 237, 2. 256, 1. 259, 11. 325, 4.
 341, 18. 490, 1. 527, 17. 626, 3.
 III, 30, 8. 109, 3.
 ού πρότερον εί μή I, 272, 11. έως
 I, 250, 22. III, 157, 16. ώς III,
 111, 17.
 όχηγία, όχηταγωγία II, 521, 8.
 παλλάντιον, παλάτιον I, 395, 18.
 II, 280, 8. III, 186, 15. 202, 8.
 έν παραβόστω I, 93, 14. II, 99, 12.
 III, 14, 11. 50, 14. 121, 6.
 παραθρασύνω III, 82, 14.
 παραψυχή II, 319, 21.
 πασαγία έορτή I, 91, 19. 469, 3.
 III, 87, 3. 156, 4. 195, 22.
 τί πεπονθότες II, 518, 7.
 πη. άγχιτά πη I, 181, 19. 229, 4.
 232, 20. 241, 20. 248, 16. 262, 6.
 265, 2. ούδέ πη 208, 18. ούτε
 πη I, 217, 1. 264, 14. ώδέ πη I,
 182, 14. 188, 22. ώς πη I, 10, 3.
 75, 5. 100, 19. 186, 8. 205, 16.
 250, 4. 251, 11. 257, 1.
 πολεμησειν III, 265, 4.
 πολυπλασιών I, 459, 17.
 προδαπανών II, 228, 19.
 προκατατρίβειν II, 616, 12.
 προλογίζεσθαι ένεδραις I, 189, 13.
 191, 4. II, 241, 12.
 πρόπονος I, 222, 1.
 προσδοκάσθαι pro προσδοκάν II,
 276, 11.
 προσεπιπέμπειν III, 108, 3.
 προσεπιτεχνάσθαι II, 97, 14. III,
 148, 24. 256, 5. 298, 12.
 προσεπιτούτοις II, 574, 5. III, 198,
 17. 202, 5. 226, 10. 236, 12.
 269, 24. 291, 3.
 πρόστων I, 363, 11.
 ραίξειν II, 505, 12.
 ραιφερενδάριος I, 256, 14. III, 89,
 15. 104, 9. 159, 22.
 ροφασθαι, ροφείσθαι II, 486, 15.
 σίνεσθαι I, 95, 2.
 σκορπιαίνεσθαι III, 63, 5.
 σοφίζεσθαι πόλιςιον II, 384, 5.
 στασιαζόμενη δόξα II, 564, 5.
 συμμετρήσασθαι βίον II, 476, 3.
 III, 19, 12. 113, 2. 133, 8.
 254, 24. τόλιμα δυνάμει συμμε-
 τρουμένη I, 455, 15.
 συμπορίζεσθαι I, 154, 5.
 συνδιακοσμειν I, 61, 7.
 συνδιαφθείρειν I, 338, 29.
 συνδιολλύναι III, 112, 4.
 συνελόντα είπειν II, 311, 9. 579, 6.
 III, 223, 13. 310, 10. ξυνελόντι
 είπειν I, 356, 4. ξυνελών φαίη I,
 157, 2.
 συνιέναι cum genitivo I, 73, 7. 254,
 2. II, 339, 14.
 συννείειν I, 257, 5. II, 95, 10. 193, 1.
 199, 23.
 συννεωτερίζειν II, 463, 2. 510, 21.
 συντριβής II, 583, 18. III, 226, 2.
 Συρακούση II, 33, 18.
 συροφετός όχλος III, 173, 6.
 τέτρασι I, 204, 16. II, 316, 22. III,
 105, 15.
 τεχνήτης I, 60, 9. 510, 15.
 έτόλιμον ad II, 101, 13. 327, 24.
 543, 7.
 τριγένεια, τριγονία III, 91, 23.
 τροπάδην II, 623, 11.
 τυγγαειν. Βελισάριον εύδοκιμητέ-
 ναι τεγγηκε II, 26, 1. εί τι ίσχύος
 περιείναι τοίς πολιορκουμένοις
 τετύχησ II, 217, 2.

- περιβογήων II, 523, 4.
 ἑδρογόαν III, 125, 15.
 ἑπαικίῳ et ἑπαικίῳ II, 84, 8.
 ἑπαράγαν II, 452, 7.
 ἑπερβιάζεσθαι I, 439, 1. II, 145, 9.
 ἑπερβλέζειν II, 428, 8.
 βραύσις ἑπαρόφοι τῆς φύσεως II,
 847, 13.
 ἑπολήγειν II, 6, 12. III, 240, 13.
 ἑποταθάξιν ad I, 232, 11.
 φάκελλος II, 103, 10. sed φάκελος
 II, 192, 18.
 φαντάσις I, 300, 10.
 φιλοτιμιεσθαι τισι χρέμασι II, 27,
 16.
 φρουρόν δμιλον III, 236, 6.
 αἰθισμός, αἰθησμός ad I, 37, 22.
 ἀραξομένη τέχη II, 625, 20.
-

Fig. 1. pag. 376.

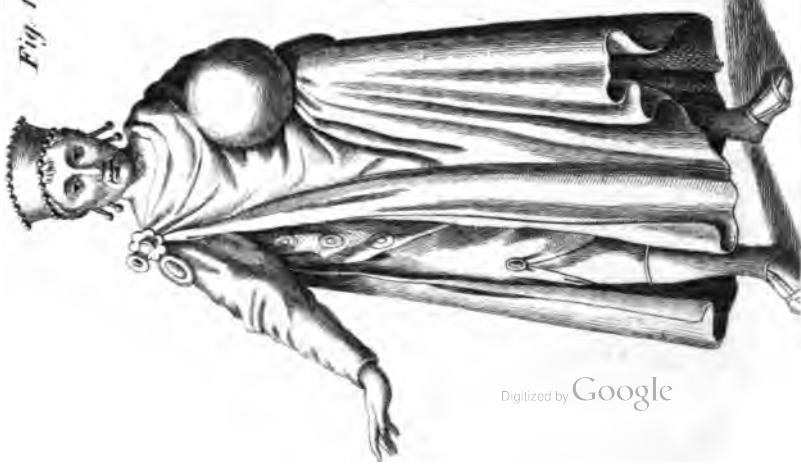

Fig. 2. pag. 391.

Fig. 3. pag. 393.

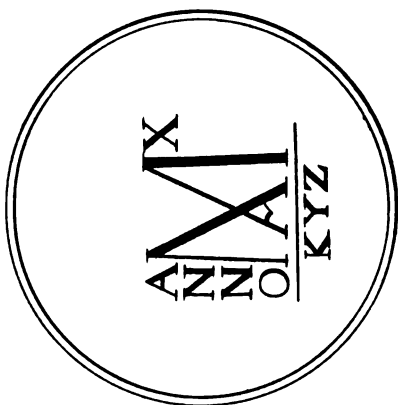

Fig. 4. pag. 394.

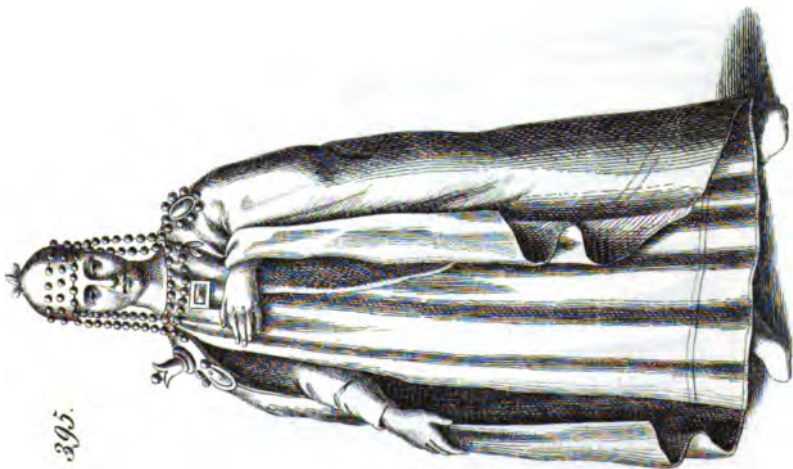

Fig. 5. pag. 295.

Fig. 6. pag. 428.

Fig. 7. pag. 428.

Fig. 8. pag. 428.